MIHAI-RĂZVAN UNGUREANU

Întotdeauna loial

Note diplomatice pentru o Românie modernă (2005-2007)

© 2008 by Editura POLIROM

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37; P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

UNGUREANU, MIHAI-RĂZVAN

Întotdeauna loial: note diplomatice pentru o Românie modernă: 2005-2007 / Mihai-Răzvan Ungureanu; cuv. înainte de Andrei Pleşu; pref. de Emil Hurezeanu; ed. îngrijită de Ana Dinescu. – Iaşi : Polirom, 2008

ISBN 978-973-46-1066-2

I. Pleşu, Andrei (cuv. înainte)
II. Hurezeanu, Emil (pref.)
III. Dinescu, Ana (ed. şt.)

32(498)"2005/2007"

Printed in ROMANIA

Mihai-Răzvan Ungureanu

Întotdeauna loial

Note diplomatice pentru o Românie modernă (2005-2007)

Cuvânt înainte de Andrei Pleşu
Prefaţă de Emil Hurezeanu

Ediţie îngrijită de Ana Dinescu

POLIROM
2008

Mihai-Răzvan Ungureanu (n. 1968, Iaşi) este istoric, absolvent al Facultăţii de Istorie din cadrul Universităţii „Al.I. Cuza”, Iaşi (1992). A urmat studii postuniversitare la Centrul pentru Studii Ebraice din cadrul St. Cross College, Universitatea Oxford, Marea Britanie (1992-1993) şi şi-a susţinut doctoratul în istorie modernă la Universitatea „Al.I. Cuza” (2004).

În diplomaţie a debutat ca secretar de stat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe (1998-2001), deţinând ulterior funcţiile de emisar special al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est (2001-2003) şi coordonator adjunct al Iniţiativei de Cooperare Sud-Est Europene, cu sediul la Viena (2003-2004). În decembrie 2004 devine ministru al Afacerilor Externe, funcţie pe care o deţine până în martie 2007. Revine la Viena în martie 2007 în calitate de coordonator adjunct al Iniţiativei de Cooperare Sud-Est Europene până în decembrie 2007, când este numit director al Serviciului de Informaţii Externe.

Activitatea didactică şi-a început-o la Universitatea „Al.I. Cuza” din Iaşi, ca preparator universitar în 1992, parcurgând toate etapele carierei academice. În ianuarie 2007 devine profesor universitar al Facultăţii de Istorie din cadrul Universităţii Bucureşti. A susţinut cursuri la o serie de instituţii de învăţământ superior. A fost *Gastwissenschaftler* la Universitatea Albert-Ludwig din Freiburg, Germania (1993-1997), profesor asociat la Şcoala de Studii Slavone şi Est-Europene, Universitatea din Londra, Marea Britanie (1996-1998), *Senior Reader* la Şcoala NATO (SHAPE) din Oberammergau, Germania (2001-2004), profesor asociat la Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative din Bucureşti (2002-2005), lector la Centrul de Studii de Securitate „George C. Marshall” din Garmisch-Partenkirchen, Germania (2003-2005), şi lector la Universitatea Naţională de Apărare.

Este membru al Societăţii Române de Heraldică, Sigilografie şi Genealogie a Academiei Române, filiala Iaşi (din 1993), membru al Consiliului Institutului de Studii Genealogice şi Heraldică „Sever Zotta” din Iaşi (din 1998), membru al boardului ştiinţific al Centrului de Politici de Securitate, Szeged, Ungaria (2003-2007), director al Centrului de Studii Ebraice, Facultatea de Istorie, Universitatea „Al.I. Cuza”, Iaşi (din 2004). Este redactor al *Arhivei genealogice*, editată de Academia Română, Bucureşti (din 1993) ; redactor al *Revue des Etudes Roumaines*, editată de Fundaţia Regală Carol II – Academia Română, Paris – Bucureşti (din 1994) ; editor al *Revistei de istorie socială* a Universităţii „Al.I. Cuza”, Iaşi (din 1996). Din anul 1998 este coordonator al colecţiei „Historia” a Editurii Polirom din Iaşi.

A publicat peste 80 de articole ştiinţifice. Este autor al următoarelor volume : *Documente statistice privitoare la oraşul Iaşi (1755-1828)*, 2 vol. (Iaşi, 1997), în colaborare cu prof. univ. Ioan Caproşu ; *Marea Arhondologie a boierilor Moldovei* (Iaşi, 1998) ; *Convertire şi integrare în societatea românească la începutul epocii moderne* (Iaşi, 2004) şi *Rumänien* [România], în colaborare cu Thede Kahl şi Michael Metzeltin (Viena, Münster, 2006).

A obţinut numeroase premii, printre care Premiul „Felix Posen” al Universităţii Ebraice din Ierusalim, Israel (1996/1997 şi 1997/1998), Premiul „Dimitrie Onciul” al Fundaţiei Culturale „Magazin Istoric” pentru editarea lucrării *Relaţiile româno-sovietice. Documente, 1917-1934* (2000), Premiul „Mihail Kogălniceanu” al Academiei Române pentru cartea *Convertire şi integrare în societatea românească la începutul epocii moderne* (Bucureşti, 2004).

Este Mare Ofiţer al Ordinului Naţional „Pentru Merit” (România, 2000), Mare Ofiţer al Ordinului „Meritul Diplomatic” (România, 2007) şi Comandor cl. I al Ordinului Regal „Dannebrog” (Danemarca, 2000).

Colegilor din Ministerul Afacerilor Externe, cu recunoştinţă

„Was mich nicht umbringt, macht mich stärker.”

Friedrich Nietzsche

Cuvânt înainte

Când, în 1998, l-am invitat pe Mihai-Răzvan Ungureanu să devină secretar de stat în Ministerul de Externe, eram sigur că are toate calităţile necesare funcţiei cu pricina, dar eram, de asemenea, aproape sigur că demnitatea pe care i-o propuneam urma să fie un simplu episod din biografia sa. Cerusem unui ins studios şi şcolit să-şi amâne, un timp, proiectele academice pentru a sprijini un proiect obştesc. „În ţările noastre, e prea devreme să lăsăm politica în mâinile politicienilor" – îmi spusese Bronisław Geremek, când îl întrebasem dacă i se pare utilă şi legitimă decizia unor intelectuali de a intra în politică. Eram convins că Răzvan îşi va asuma o asemenea angajare, dar că va recupera rigorile carierei universitare de îndată ce îşi va fi făcut datoria. M-am înşelat. N-aveam de unde să ştiu, atunci, că diplomaţia şi politica în genere erau, pentru el, nu simple dexterităţi anexe, conjuncturale, ci ingredientele unei *vocaţii*. Răzvan poate reveni, oricând, în teritoriul cercetării ştiinţifice şi poate fi, oricând, un excelent profesor. Dar încep să cred că nu aceasta va fi opţiunea lui ultimă. Mai mult : încep să cred că ar fi păcat – şi pentru el, şi pentru comunitatea autohtonă – să renunţe la oficiul public, în versiunea lui politică. Dacă clasa politică românească are nevoie de aer proaspăt – ceea ce se tot spune, tenace şi ineficient, de multă vreme –, atunci tocmai oameni de croiala lui Mihai-Răzvan Ungureanu trebuie „clonaţi" şi puşi la locul potrivit. Am în vedere, între altele, trei calităţi, carente în viaţa noastră publică, dar bine ilustrate de autorul acestei cărţi.

Cea dintâi este *dimensiunea culturală*. Din păcate, la noi, a prins rădăcini ideea „folclorică" potrivit căreia politicianul trebuie să fie „băiat deştept" şi pragmatic. Fără prea multe fasoane cărturăreşti, fără lecturi, fără „intelectualisme". O astfel de definiţie exclude, din plecare, toate vârfurile istoriei politice ale lumii, de la Marc Aureliu la Churchill, de la Napoleon la De Gaulle. Oamenii de viziune nu sunt niciodată simpli administratori sau strategi mărunţi ai unor triviale jocuri de culise. Nici Titulescu nu era un funcţionar superior oarecare, nici Helmut Schmidt un îngust om de cabinet. Evident, nu orice învăţat e pregătit să preia funcţii importante în ierarhiile puterii, dar e foarte bine când oamenii de stat sunt *şi* cultivaţi. Ambianţa românească nu crede însă în bibliotecă. În cel mai bun caz, ia rudimentara memorie şcolară a unui Vadim Tudor drept „erudiţie". Sunt cu atât mai încântat să văd un ministru de Externe capabil – asemenea lui Răzvan Ungureanu – să conferenţieze despre relaţiile româno-ruse în prima jumătate a secolului al XIX-lea, să citeze cu naturaleţe din Oscar Wilde, din Voltaire şi din Psalmi, să ia premiul „Mihail Kogălniceanu" al Academiei Române pentru o lucrare istorică intitulată *Convertire şi integrare în societatea românească la începutul epocii moderne* şi să vorbească aplicat despre rolul „străinului" în consolidarea modernităţii româneşti. Şi asta fără să neglijeze discursul strict „tehnic" privind „politica energetică externă a UE" sau „indicatorii macroeconomici" ai ţărilor candidate.

O a doua calitate, care unora li se pare pur ornamentală, e *politeţea*. Includ aici buna educaţie, civilizaţia formulării şi a tonului, refuzul oricărei agresivităţi şi grosolănii. În toate manifestările sale publice, Mihai-Răzvan Ungureanu a ştiut să păstreze un echilibru al gestului şi o măsură a limbajului, de natură să-i contamineze chiar şi pe duşmani. Felul în care a înţeles să demisioneze, cu o declaraţie necomplezentă, dar de o remarcabilă amenitate, felul în care a navigat în apele tulburi ale conflictului dintre şeful său politic şi şeful statului, felul în care obişnuia să răspundă,

în interviuri, întrebărilor celor mai incomode, toate acestea au adus în mediul politic dâmboviţean o rară notă de salubritate.

A treia calitate e un anumit *simţ al oportunităţii şi al orientării politice*. Mihai-Răzvan Ungureanu a înţeles la timp că nu poţi împlini, ca ministru, nici un demers politic, nici un proiect, fără susţinere politică, fără un sistem de alianţe şi acomodări întreţinut asiduu, dincolo de idiosincrasii şi prejudecăţi. Răzvan a reuşit, pornind de la acest principiu, să nu supere radical pe nimeni, să nu se înconjoare de uşi închise. Politica înţeleasă nu ca bătălie grobiană, ci ca artă a compromisului, adică a negocierii – iată o perspectivă neluată în seamă la noi, de cei care nu cred decât ori în lovitura sub centură, ori în „moralina" demagogică.

Acestor trei calităţi esenţiale, li se adaugă, fireşte, şi altele: hărnicia, puterea de muncă (exasperantă uneori pentru colaboratori), ambiţia, încrederea în sine, tactul, priceperea administrativă etc. Adaug că toate sunt calităţi *riscante*. Îl contemplu adesea pe mai tânărul meu amic cu o (nu întotdeauna mărturisită) îngrijorare. Pariul lui implică, uneori, înzestrări acrobatice, relativisme dizolvante, melancolii, vanităţi, cinisme de circumstanţă şi decepţii. Răzvan e prea inteligent ca să nu le ştie. Dar sunt încredinţat că modul lui tonic de a se confrunta cu sine şi cu lumea din jur („nu veţi auzi de la mine o profeţie negativă" – spune el, la un moment dat, unui ziarist hărţuitor) va fi dublat mereu de luciditate şi discernământ. Restul e destin. Şi va fi, deopotrivă, *istorie*, căci îi prevăd autorului o traiectorie publică de ordinul excepţiei.

Andrei Pleşu

Raţiune şi luciditate

Mi s-a întâmplat să-l întâlnesc pe autorul acestei cărţi cu mulţi ani înainte ca el să devină o figură publică proeminentă. Sau, cum spunea cineva despre un candidat la preşedinţia Americii, l-am cunoscut „înainte ca el să devină virgin”. E în această formulă o sugestie a transformării inevitabile a unui om normal într-un personaj de vârf.

Citindu-l, chiar înainte de a-l cunoaşte, ştiam însă că Mihai-Răzvan Ungureanu este un tânăr erudit, descins din biblioteca umanistă clasică, înainte de desantarea într-un talk-show de televiziune. Deşi, paradoxal, un talk-show de televiziune l-a propulsat şi pe istoricul ieşean pe planeta noilor celebrităţi metropolitane. La mijlocul deceniului trecut, acest intelectual inteligent, fin, articulat, riguros, ironic şi foarte politicos a fost în două rânduri, cred, invitatul lui Iosif Sava, într-una dintre acele lungi şi calme reflecţii culturale de substanţă, în care oamenii valoroşi şi problemele lor erau mai importante decât zvâcul ratingului şi bliţul *breaking news*-ului. A devenit apoi secretar de stat la Externe, cu sprijinul şi la recomandarea lui Andrei Pleşu, după absolvirea pepinierei de polihistori suprarealişti, având în vedere distanţa dintre tranziţia mundană şi elevaţia preocupărilor învăţăceilor din strada Plantelor.

Ungureanu n-a fost niciodată însă un fost provincial forţat să se maturizeze la locul de muncă numit Ministerul de Externe. Înainte de a descăleca la Bucureşti din dulcele-amar târg al Ieşilor, Ungureanu fusese bursier la Freiburg, a buchisit slavona veche la Oxford şi s-a ocupat de evreii din Moldova de la sfârşitul Evului Mediu.

Mihai-Răzvan Ungureanu era un vârf de lance al tinerei generaţii de istorici români, cu o foarte timpurie expertiză academică internaţională de amplitudine. Dar avea să facă, în primul rând, o carieră în serviciul statului, chiar mai glorioasă decât sub bolţile oxoniene. De la Viena, ca înalt funcţionar diplomatic român şi internaţional (ce impecabil şi răsfăţat stand-by, în aşteptarea învingătorilor afini !), Ungureanu a descins, în mod spectaculos, în decembrie 2004, la Bucureşti, ca ministru de Externe. În martie 2007, în urma unui imbroglio de extracţie dâmboviţeană, tipic pentru funcţionarea indecis bicefală în interiorul aceleiaşi puteri, în care câştigurile nete în lupta la baionetă contează mai mult decât valoarea oamenilor sacrificaţi, Ungureanu reuşeşte să schimbe o necesitate într-o virtute, cum spun americanii : demisionează, într-un gest de onoare, întrerupând, fie şi într-un caz greu repetabil, celebrul *punctuated equilibrium*, care, potrivit unui profet de la Stanford, ne-ar măsura mai toate succesele şi eşecurile globale şi parţiale.

Cuminte şi rodnic, Ungureanu, promovat chiar în momentul demisiei ministeriale în funcţia de profesor titular al Universităţii din Bucureşti, a continuat să-şi vadă de treabă. Mai mult diplomat decât liberal şi mai mult convingător decât liberal, el nu va mai surprinde pe nimeni când, în decembrie 2007, cu o cvasiunanimitate paradoxală într-un parlament atât de fracturat, întruneşte confirmarea în funcţia de director al Serviciului de Informaţii Externe. Am regretat, personal, această numire, pentru că ea l-a aspirat total în stratosfera confidenţialităţii raţiunilor de stat, exfiltrându-l din comerţul mai transparent-simpatic al colocviilor cu prietenii.

Cartea de faţă este o foarte inspirată selecţie de acte, discursuri şi atitudini publice rostite sau semnate de Mihai-Răzvan Ungureanu, nu neapărat în exerciţiul, ci oarecum în marginea exercitării funcţiei de ministru de Externe.

Avem aici o secţiune substanţială de discuţii şi interviuri cu toţi cerberii şi experţii de politică externă din mass-media, nu întotdeauna binevoitori, chiar dacă am putea presupune că politica externă este un teren mai consensual decât tranşeele politicii „dinlăuntru”.

Răbdător şi ştiutor, cu o sănătoasă doză, bine controlată, de naivitate, mereu informat şi destins, Ungureanu nu se teme nici de Turcescu, nici de Rodica Culcer şi, cu atât mai puţin, de Bogdan Chirieac. Răspunde în cunoştinţă de cauză întrebărilor obiectiv incomode ale englezilor sau germanilor, în preambulul incomod al acceptării României la UE. Traseul acestor discuţii cu fostul ministru de Externe reconstituie, în mic, cursa cu obstacole, obligatorii, dar şi, vai, liber alese (ce-şi face România cu mâna ei), ale desprinderii din zona gri şi forţarea ultimului prag euroatlantic.

O altă secţiune include intervenţii ale ministrului în Germania, SUA, Israel sau Marea Britanie, care au însă mai mult de-a face cu intelectualul doct şi eseistul subtil decât cu eurocratul corect, înfăşat în costumul de business şi neolimba de lemn. În două rânduri, am avut şansa să asist la discursurile lui Ungureanu la sediul celebrei Societăţi Germane de Politică Externă din Berlin şi la Universitatea Iudaică din Ierusalim, de pe Muntele Scopus. Precizie, farmec, fluenţă căutat elegantă a limbii engleze, talent retoric, o oarecare semeţie juvenilă autofandată care-i stă bine, pentru că are mai puţin în comun cu aroganţa decât cu orgoliul profesional şi, aş îndrăzni să spun, patriotic.

Într-unul dintre interviurile sale de la Bucureşti, Ungureanu vorbeşte despre raţiunea lucidă, luciditatea şi bunul-simţ, ca invariabile de progres în diplomaţia pro-occidentală, dar şi în zbaterile de traversare a ecluzelor politicii interne. Se poate spune că timbrul public al vocii acestui „aşa de tânăr şi deja…” compatriot include cu prisosinţă aceste calităţi.

Se vede cu ochiul liber şi din a treia secţiune a cărţii de faţă, în selecţia declaraţiilor finale ale ministrului demisionar. Găsim aici bilanţul unei jumătăţi de mandat performant. Ungureanu a fost omul potrivit la locul potrivit, în anii cruciali care au premers nemijlocit admiterii României în UE.

Nu putem decât să regretăm că demersurile sale în direcţia relaxării şi ameliorării relaţiilor cu Federaţia Rusă, cu vizite bilaterale reciproce importante, n-au fost continuate în aceeaşi cadenţă.

La o privire mai severă, stârnită de stropii fatali ai invidiei, această carte ar putea fi considerată şi o dovadă, nesolicitată, de narcisism. Nu se grăbeşte, cumva, un fost ministru atât de tânăr, cu mai mult viitor decât trecut, să-şi publice memoriile şi dovezile isprăvilor obşteşti? De obicei, aşa se procedează la senectute, când laurii proaspeţi se acomodează mai bine ridurilor frunţii uscate. Dar, după parcurgerea acestor pagini, îţi vei da seama, cititorule, că n-avem de-a face cu un descânt autobiografic. E aici multă informaţie obiectivă şi preţioasă, dintr-o perioadă dificilă pe drumul modernizării occidentale a României, fărâme din eforturile unui înalt demnitar dedicat, instruit şi briliant şi chiar imaginea în epură, ce-şi aşteaptă dezvoltările, a unui om de stat luminos şi responsabil.

Emil Hurezeanu
Bucureşti, aprilie 2008

Notă asupra ediţiei

Sute de interviuri, discursuri, conferinţe academice. În doar doi ani de mandat. Deplasări în cele mai îndepărtate colţuri ale lumii, strângeri de mână, dosare complicate pregătite cu migală de colaboratori care au avut ocazia, în doi ani de zile, să înveţe să îşi asume responsabilităţi pentru că munca lor era răsplătită prin rezultatele obţinute, nu în contul unei persoane sau al unei instituţii, ci în susţinerea unei perspective europene de politică externă, la conturarea căreia contribuiau cu toţii.

Mandatul de ministru de Externe al lui Mihai-Răzvan Ungureanu a început sub semnul euforiei schimbărilor din decembrie 2004, a continuat cu lunile grele de pregătire a aderării, cărora li s-au adăugat criza jurnaliştilor răpiţi în Irak, criza din Liban, nenumărate incidente consulare, lansarea politicilor româneşti la Marea Neagră, vastul proiect al reînnoirii personalului diplomatic preconizat să se desfăşoare pe cel puţin patru ani şi cel al schimbării paradigmei de comunicare a politicii externe româneşti, în paralel cu atenta preocupare pentru înzestrarea ministerului cu un patrimoniu imobiliar corespunzător, şi s-a încheiat la scurt timp după ce s-au ciocnit cupele de şampanie care au marcat intrarea României în UE. În această perioadă foarte încărcată, zgomotul politicii s-a auzit foarte puţin, deşi a marcat în mod fundamental încheierea intempestivă a ministeriatului.

Materialele adunate în această carte oferă partea vizibilă a activităţii ministrului de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu. Fixează repere, definesc probleme şi lămuresc direcţii importante şi schimbări de paradigmă ale politicii externe româneşti, tradusă la nivel european. Imaginea completă este dată de întâlniri, de substanţa relaţiilor personale, de note de audienţă sau de vasta corespondenţă internă şi internaţională a ministerului cu omologii din celelalte ţări ale lumii. Evident, această din urmă parte va face, poate, obiectul unor memorii diplomatice, pentru a relua tradiţia memorialistică a foştilor miniştri de Externe ai României din perioada interbelică.

Cartea reuşeşte să pună laolaltă toate materialele cu caracter public referitoare la perioada acestui mandat. Cui i se adresează toate aceste pagini? Publicul este uşor de identificat: de la aspiranţii la fotoliul de ministru de Externe la diplomaţii înşişi, unii dintre ei îşi pot recunoaşte ideile din dosarele tematice sau frazarea, la tinerii studenţi interesaţi de politica externă, la cercetători ai istoriei sau persoane care doresc să afle mai multe despre ceea ce înseamnă diplomaţie. Este o informaţie foarte importantă, în lipsa căreia comparaţiile, evaluările, concluziile nu au mai mult decât o valoare aproximativă. Operaţiuni mentale care au nevoie de nuanţări nenumărate, pornind de la o situaţie foarte simplă: mai ales ca membru al UE, politica externă a României nu poate oferi foarte multe surprize, fiind rezultatul unei complexe coordonări cu celelalte state membre şi încadrându-se, în linii mari, în direcţiile generale ale politicilor europene. Diferenţa de la un mandat la altul, de la un ministeriat la altul ţine de profilul intelectual al vremelnicului ocupant al acestei funcţii şi această marcă îşi are originea în ceea ce, de altfel, ne deosebeşte pe unii de alţii: un anumit limbaj, un anumit bagaj intelectual dobândit, de cele mai multe ori, prin ani grei de învăţătură, o manieră aparte de a-ţi aborda omologii şi uşurinţa de a-ţi însuşi limbajul diplomatic şi de a te adecva rigorilor acestei funcţii.

Ce rămâne după ministeriatul întrerupt al lui Mihai-Răzvan Ungureanu? Rămâne partea ce a revenit MAE din procesul de aderare a României la UE, rămân anumite abordări ale situaţiilor de criză – nu puţine –, poate că nu perfecte, dar care cu siguranţă nu pot fi ignorate, fie şi pentru simplul fapt că au reprezentat noutăţi în diplomaţia românească. Ar mai trebui să menţionăm şi proiectele întrerupte de profesionalizare a comunicării politicii externe – care pot fi oricând reluate, întrucât memoria instituţională nu se poate şterge foarte uşor –, de înzestrare imobiliară a ministerului. Prezentul volum depozitează toate aceste experienţe şi îndrăznim să credem că poate fi oricând un bun îndrumar. Este o mică parte a istoriei noastre, povestită chiar de către cel care a construit pentru o perioadă această istorie. Şi, cu cât creează mai multe polemici şi adună mai multe păreri contrarii, cu atât dă măsura impactului momentului asupra cursului ulterior al istoriei.

Am ales să deschidem volumul cu transcrierea conferinţelor de presă care au marcat mandatul ministerial. Ele rezumă şi, totodată, fac introducerea către tematica abordată ulterior în cadrul discursurilor susţinute cu nenumărate ocazii, în ţară şi în străinătate. Discursurile vin să dezvolte temele prezentate în conferinţele de presă şi, dată fiind formaţia academică a ministrului Ungureanu, vizează cel puţin două tipuri de audienţă: cea oficială a diplomaţilor şi decidenţilor lumii şi cea a mediului academic, nu mai puţin lipsit de importanţă, cu atât mai mult cu cât în majoritatea statelor dezvoltate expertiza în domeniul politicii internaţionale nu este atributul exclusiv al mediului politic şi guvernamental. Cum e şi firesc, unele teme se repetă, uneori în mod obsesiv. Dar, în fond, această repetiţie pe care o sesizăm noi, cititorii, pentru publicuri diferite cu profile diferite înseamnă o bine-venită atenţionare asupra gradului nostru de predictibilitate. Da, suntem tot noi, şi avem în continuare aceste preocupări, pe care vi le supunem atenţiei, inclusiv în scopul de a lucra împreună. Lucrarea se încheie cu secţiunea dedicată interviurilor din presa românească şi internaţională care, în final, explicitează pentru opinia publică tot ceea ce în discursuri ar părea frazeologie standard, limbajul diplomatic sec pe care l-au reclamat de multe ori jurnaliştii ca fiind mult prea criptic şi impersonal. Un interviu, în funcţie de spontaneitatea celor doi interlocutori, îţi dă ocazia să ieşi din tipare, să aduci bine-venite precizări şi să îţi prezinţi mult mai deschis punctul de vedere. Cronologic, selecţia s-a făcut de la încheierea mandatului către începuturi. În acest fel, pornind de la atenta studiere a materialului avut la dispoziţie, am considerat că se poate vedea mult mai clar paleta de teme şi pot fi identificate mai lesne schimbările petrecute în acest registru. Pentru a facilita înţelegerea, fără a încărca lectura volumului, „Indexul de persoane” cuprinde scurte prezentări ale personalităţilor la care se face referire de-a lungul celor aproape o mie de pagini.

Mulţumiri Cătălinei Bolma pentru revizuirea atentă a terminologiei folosite şi pentru acribia cu care a urmărit respectarea limbajului diplomatic.

Ana Dinescu

CONFERINŢE,
DECLARAŢII DE PRESĂ

Conferinţă de presă de bilanţ, 2005-2007

Bună ziua, doamnelor, domnişoarelor şi domnilor !

Stimaţi colegi, vă mulţumesc că sunteţi împreună cu mine astăzi, la MAE, pentru o ultimă întâlnire în acest format, întâlnire pe care am destinat-o unui rezumat al activităţii ministerului în ultimii doi ani, rezumat care include eforturile colegilor mei din această instituţie şi strădaniile titularului de portofoliu.

N-aş vrea să încep însă înainte de a vă spune că, în urmă cu câteva minute, am revenit de la şedinţa de guvern unde mi-am luat rămas-bun de la fiecare dintre colegii mei de Cabinet, începând cu primul-ministru al României ; le-am mulţumit pentru sprijin, le-am mulţumit pentru solicitudine. Foarte multe dintre proiectele pe care am reuşit să le duc la bun sfârşit aici nu puteau să aibă succes fără un sprijin real din partea colegilor de Cabinet şi mă bucur că, ori de câte ori am avut nevoie de un aviz, de o semnătură, de un sfat, de o consultare, toată lumea mi-a sărit în ajutor.

MAE este o instituţie privilegiată şi aceasta s-a şi dovedit în lunile pe care le-am petrecut în fruntea instituţiei. Aş începe cu câteva lucruri simple despre ceea ce s-a întâmplat în MAE şi în politica externă românească din 28 decembrie 2004. În primul rând – şi sunt convins că dumneavoastră, în media, aţi observat acest lucru –, s-a schimbat discursul politic, de la o diplomaţie a camuflajului, am devenit sinceri, sinceri şi cu ceea ce putem face, şi cu ceea ce nu putem face, de la o diplomaţie a tăcerii la o diplomaţie cu voce clară, cu voce puternică, de multe ori depăşind aşteptările, altminteri, în anumite cazuri, reduse ale unora dintre partenerii noştri tradiţionali ; o schimbare de discurs politic care s-a pliat pe o schimbare de atitudine în egală măsură favorizată de transformările prin care acest minister a trecut şi trece, şi de faptul că guvernul din care face parte MAE este într-adevăr un guvern performant, un guvern care lucrează, un guvern care are rezultate remarcabile. Vocea noastră a fost vocea unei diplomaţii care trebuia, poate şi – în continuare – trebuie să reprezinte o ţară puternică, o ţară cu potenţial, al cărei viitor nu stă sub semnul întrebării, care are certitudini politice, proiecte politice bine definite şi care are energie, forţă, resursă intelectuală şi, nu în ultimul rând, voinţă. O politică externă reactivă se transformă greu într-o politică externă pro-activă, adică o politică externă care favorizează în primul rând proiectul, strategia şi nu răspunde medical la crize, nu face doar petice, ci învaţă să croiască din stofă.

Politica externă românească, poate pentru prima dată – şi sper să nu greşesc –, a început să lucreze potrivit liniilor directoare ale intereselor naţionale româneşti. O politică a proiectului însă nu poate să aibă succes, şanse în absenţa unui context favorabil. Ceea ce am încercat să facem şi credem că este logic să se întâmple este o politică externă în

care argumentul atlantist este complementat de argumentul european, o cultură în care nu există afilieri definitive, în sensul greşit al expresiei, ci o cultură în care interesul naţional este urmărit cu inteligenţă, valorificând parteneriatele, valorificând capitalul enorm de simpatie de care se bucură România la Bruxelles, fie că e vorba de NATO, fie că e vorba de Uniunea Europeană, sau între prietenii noştri devotaţi, fie că-i vorba de SUA, fie că-i vorba de alte state din lume. Acest context, această dublă identitate n-a însemnat o dublă voce, ci un angajament unic, acela de a respecta angajamentele. Cuvântul MAE a fost întotdeauna clar şi, măcar şi datorită faptului că acţiunea de politică externă are nevoie de credinţă, de morală, considerăm că în aceşti doi ani n-a existat nici o abatere de la ceea ce ar putea să fie aşteptările unei naţiuni. Am căutat, totodată, să arătăm că România are vecini cu care poate lucra, cu care poate coopera şi ale căror intenţii, odată realizate, servesc propriilor noastre interese şi intereselor celor două cluburi din care facem parte. Am descoperit în aceşti doi ani că există o geografie care ne avantajează, iar această geografie este fie Marea Neagră, fie Sud-Estul european, o geografie pentru care România are competenţă, în care România are o prezenţă respectată şi, nu în ultimul rând, expertiză. Aceste descrieri rapide, rezumate, ale modului în care s-a făcut politică externă românească şi ale felului în care astăzi diplomaţia română contează în contextul UE sau al NATO aveau nevoie de un bun argument instituţional.

Voi lăsa, la cheie, un minister întinerit. Voi lăsa în urmă o instituţie care are, poate, cel mai mare procent de oameni tineri dintre toate instituţiile centrale ale statului român, o instituţie în care oamenii tineri înseamnă nu doar energie, înseamnă inteligenţă, putere de adaptare intelectuală şi o excepţională motivare în sensul îndeplinirii obiectivelor noastre naţionale. Ministerul de Externe, pentru că a fost lipsit de ingerinţe politice grave, a favorizat transparenţa şi, acolo unde legea a permis-o, a arătat ce poate şi cum poate servi cetăţeanul. Am trecut şi trecem în continuare printr-o reformă consulară de proporţii, trecem în continuare printr-o reformă de proporţii a reprezentării diplomatice în exterior. În fine, aş mai spune ceva : aceşti doi ani n-au fost doi ani lini, n-au fost doi ani calmi, care să ne permită, să ne ofere suficient de mult timp pentru a ne concentra inclusiv asupra obiectivelor noastre de reformă. Au fost doi ani în care a trebuit să facem faţă unor împrejurări pentru care, mărturisesc deschis, nu eram pregătiţi : ostatici, repatrieri… Lucrurile acestea, care, înclin uneori să cred, par să dispară în vacarmul evenimentelor de fiecare zi, au contat pentru MAE o dată pentru credibilizarea continuă a instituţiei, un lucru pe care ni l-am propus şi pe care cred că l-am atins, şi în al doilea rând pentru că ministerul a căpătat o experienţă pe care puţine alte instituţii omoloage din Europa o au. Un minister care a ieşit în for nu doar ca instituţie de expertiză politică, ci şi ca instituţie culturală, un minister în care pentru prima dată au apărut proiecte de lansare de cărţi, proiecte editoriale de amploare, care şi-a dezvelit arhivele, care a avut grijă să crească un institut diplomatic autentic. Din punctul acesta de vedere, MAE este un minister-model.

Daţi-mi voie să spun doar câteva chestiuni despre fiecare lucru în parte, urmând apoi, cu voia dumneavoastră, să preiau câteva întrebări. Au fost doi ani de efort în drumul nostru spre UE, doi ani de campanie, într-adevăr, dar, în acelaşi timp, doi ani de pregătire minuţioasă a momentului 1 ianuarie 2007, a proiectelor în care MAE, pe durată medie, nu doar pe durată scurtă, putea servi interesele naţionale, începând cu elaborarea propriilor politici în diferite domenii şi încheind cu susţinerea sau cu punerea

lor în practică. Primele trei luni ale lui 2005, vă aduceţi aminte, au fost trei luni de nesomn pentru toţi. Promovarea ratificării Tratatului de Aderare a arătat atunci cât de puţine ştim despre Parlamentul European, cât de nepotrivită este judecata noastră, cât de înclinaţi suntem, uneori, să judecăm critica adusă României ca fiind inamiciţie. Au fost trei luni în care, fie sceptici, fie rezervaţi, parlamentarii, membrii celui mai înalt for legislativ al UE, au consemnat nu doar efortul românesc şi au dat gir, deci încredere, unui stat care promitea, şi s-a ţinut de cuvânt, ca în 2007 să fi îndeplinit tot ceea ce i se cerea pentru a putea participa la UE. Ca observatori, apoi, în instituţiile europene, am învăţat să fim prezenţi peste tot acolo unde vocea românească putea să conteze. Şi faptul că nu am pierdut timpul este cel mai limpede vădit de modul în care documentele UE – de la rezoluţii ale Parlamentului European şi până la concluzii ale Consiliilor Afaceri Generale sau ale Consiliilor Europene, texte de lucru ale Comisiei sau declaraţii ale summiturilor informale – cuprind referiri la proiectele strategice de politică externă ale României, fie că-i vorba de Marea Neagră, fie că-i vorba de Balcani, fie că-i vorba de Politica Europeană de Vecinătate, fie că-i vorba de relaţia transatlantică. Ceea ce pregăteam atunci, în 2007, era pronunţarea noastră pe temele dificile ale celor trei preşedinţii – germană, portugheză şi slovenă : Tratatul Constituţional, viitoarea arhitectură europeană, lucruri care, chiar dacă le privim detaşat astăzi, ne vor schimba oricum viaţa în scurt timp.

În ceea ce priveşte dimensiunea strategică, n-am să vă ascund că şi astăzi, la mijloc de martie 2007, ori de câte ori mi-aduc aminte de momentul în care am semnat Acordul de acces, la 7 decembrie 2005, împreună cu secretarul de stat al Statelor Unite, doamna Condoleezza Rice, resimt aceeaşi emoţie şi acelaşi sentiment al datoriei împlinite. Am vrut ca această ţară, al cărei cetăţean sunt, să fie apărată, am vrut ca această ţară să nu poată fi niciodată pusă în pericol, nici de furtuni interne, nici de circumstanţe necontrolate extern. Este lucrul cel mai bun care ni s-ar fi putut întâmpla. Cred că prezenţa noastră strategică pe teatre de război exterioare arată care este potenţialul nostru şi arată că nu asistăm pasiv la felul în care se conduce şi arată politica internaţională. Ne-am onorat întotdeauna angajamentul faţă de NATO, ne-am onorat partenerii şi cred că acest lucru contează foarte mult în ceea ce înseamnă astăzi vocea României. În ceea ce priveşte dimensiunea globală, se uită repede faptul că România a fost preşedinte al Consiliului de Securitate de două ori în decurs de doi ani, pe perioada mandatului său ca membru nepermanent al Consiliului de Securitate, ultima oară în octombrie 2005, când am autorat, pentru prima dată în istoria României, o rezoluţie privind relaţia dintre Naţiunile Unite şi organizaţiile regionale în faza post-conflict, aşa-numita Rezoluţie 1631, votată în unanimitate la 17 octombrie 2005. Atunci am fost şi purtătorul de cuvânt al organizaţiilor regionale interesate să colaboreze cu Naţiunile Unite, de la Uniunea Europeană la Alianţa Nord-Atlantică, dar şi factorul cel mai important al procesului de reformă a Naţiunilor Unite. În numele României, suntem cei care au construit reuniunile ministeriale dedicate investigării unui eveniment cu repercusiuni politice enorme. E vorba de investigarea asasinării fostului premier libanez Rafik Hariri. Am deţinut simultan preşedinţia a două comitete : un comitet privind Irakul, Comitetul 1518, şi un comitet privind neproliferarea armelor de distrugere în masă. La timpul potrivit, MAE v-a făcut cunoscut ce înseamnă acest lucru, şi ca angajament politic, şi, evident, ca implicaţie politică. Aş vrea însă să vă mai menţionez ceva legat tocmai de relaţia dintre România şi New York, Naţiunile Unite. Faptul că pentru prima dată în istoria postbelică, evident, pentru toate candidaturile pe care le-am depus la Naţiunile Unite, am avut succes ; că am avut cel mai

mare număr de români prezenţi vreodată în structurile de conducere, de decizie sau tehnice ale Naţiunilor Unite. Şi aceasta a reprezentat o campanie pe care am construit-o începând cu ianuarie 2005 – şi mă bucur că s-a dovedit de succes : trei preşedinţii de organisme regionale – Consiliul Europei, Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est, Organizaţia Cooperării Economice la Marea Neagră. Noi nu mai fuseserăm preşedinţi ai Consiliului de Miniştri al Consiliului Europei. A fost pentru noi angajamentul politic optim pentru a lansa procesul de constituire a Euroregiunii Mării Negre. Am contribuit oferind propria variantă şi a UE pentru Memorandumul de Înţelegere dintre Uniunea Europeană şi Consiliul Europei şi am fost cei care am ridicat vocea ori de câte ori au fost încălcate angajamentele unora dintre statele membre ale Consiliului Europei faţă de Consiliul Europei, fie că a fost vorba de Republica Moldova, fie că a fost vorba de Federaţia Rusă. Preşedinţia română a Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est a însemnat, în primul rând, reforma procesului de cooperare, apropierea politică a statelor membre de Uniunea Europeană şi construirea unei dimensiuni politice şi de securitate în interiorul Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est, dimensiune care astăzi califică această formă de cooperare subregională ca fiind optimă pentru viitorul parcurs european al statelor membre. În ceea ce priveşte preşedinţia Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră, proiectul Marea Neagră a cuprins şi acest capitol. Am reuşit să împingem departe obiectivele noastre de reformă, am reuşit să promovăm o dimensiune de securitate şi de stabilitate pe care această organizaţie nu a avut-o, din cauza conţinutului ei restrâns şi a intereselor statelor membre. Şi, nu în ultimul rând, am oferit proiecte pe care, astăzi, preşedinţiile succesive le consideră ca fiind cele mai bune proiecte ale organizaţiei.

Aş vrea să mai spun câteva lucruri legate de statele vecine. Nu voi menţiona acum faptul că MAE se numără printre autorii principali ai şedinţelor comune de guvern dintre România şi Ungaria. Faptul că agenda politică a acestor întâlniri de guvern a fost pregătită aici spune foarte mult şi despre felul în care au fost construite şi despre succesul lor. Vă voi spune faptul că MAE, indiferent de cine se află la putere la Chişinău, a continuat să sprijine – şi credem cu destulă forţă – interesele cetăţenilor Republicii Moldova, interese pe care pretindem că le cunoaştem şi că, acolo unde acest lucru este posibil, le putem veni în ajutor. Credem, totodată, că, pentru prima dată, singurul stat membru al UE vecin cu Republica Moldova a arătat cetăţenilor Republicii Moldova, acelor sute de mii de cetăţeni care văd în România o şansă, că Europa este reală şi că nu există nicicum o problemă pentru ca Republica Moldova să devină, mai devreme sau mai târziu, membră a aceleiaşi familii ; nici o altă problemă, cu excepţia uneia singure : voinţa politică la Chişinău. În ceea ce priveşte Ucraina, am reuşit, după eforturi, recunosc, să facem ca relaţiile dintre Kiev şi Bucureşti să fie destinse, să fie limpezi, să fie clare, să fie sincere. Aceasta nu ne-a oprit să ne continuăm participarea la procedurile pe care le impune contenciosul prezentat Curţii Internaţionale de Justiţie de la Haga, pe speţa delimitării platoului continental. Aceasta nu ne-a împiedicat să avem o voce puternică şi pe care, până la urmă, Kievul a trebuit s-o ia în seamă, legat de proiectul canalului navigabil de mare adâncime Dunăre-Marea Neagră, aşa-numitul proiect Bîstroe. Aceasta nu ne-a împiedicat să punem împreună în funcţiune un mecanism bun care n-are nevoie decât de continuitate, de verificarea modului în care sunt puse în practică prevederile Tratatului de bază dintre România şi Ucraina, referitoare la drepturile minorităţilor română, respectiv ucraineană. În ceea ce priveşte relaţiile cu Federaţia

Rusă, am considerat că ele trebuie reconstruite pe măsura interesului nostru politic şi a interesului economic. Nu voi mai spune aici un lucru pe care l-am menţionat la finalul lui 2005 : şirul de vizite pe care preşedintele sau premierul le-au făcut în aceşti doi ani, vizite care au cuprins, într-un ritm fără egal, şi Moscova, şi Washington, şi Londra, şi Paris, Bruxelles sau New York. Relaţia cu Federaţia Rusă este o relaţie care are nevoie, ca şi în alte asemenea cazuri, de delicateţe, are nevoie de continuitate, are nevoie de decizie politică şi, nu în ultimul rând, de efect instituţional acasă. Deschiderile pe care MAE le produce prin vizitele pe care le organizează la nivel înalt sau la nivel ministerial sunt inutile în cazul în care efortul de valorificare nu se produce la nivelul ministerelor competente. Dar despre acest lucru s-a tot vorbit.

În ceea ce priveşte Balcanii de Vest : Balcanii de Vest nu sunt o temă nouă pentru noi, dar au căpătat un cu totul alt conţinut după ce chestiunea kosovară a devenit aspră. Continuăm în a pretinde drept internaţional, respectarea principiilor dreptului internaţional în găsirea unei soluţii pentru problema kosovară. Noi nu credem că relaţiile internaţionale trebuie să se îndepărteze de principiul respectării integrităţii teritoriale, de principiul respectării frontierelor politice. Credem că soluţiile, într-o lume a diplomaţilor, şi nu într-o lume a militarilor, au nevoie de timp, au nevoie de inteligenţă, au nevoie de calm. În ceea ce priveşte Marea Neagră, vă voi spune numai atât : este o temă predilectă de politică externă care, pentru prima dată, se regăseşte în aproape toate documentele strategice ale partenerilor noştri sau ale cluburilor din care facem parte, ca subiect obligatoriu. Acum este un pretext de construcţie a strategiilor politice la nivelul UE. Este pentru prima dată când această vecinătate capătă sens, este pentru prima dată când această vecinătate devine interesantă politic, strategic sau economic. Am avut şansa şi o avem în continuare de a fi poate statul cu cea mai bună expertiză în materie şi cu cele mai credibile legături bilaterale cu statele riverane. Acest avantaj, prin expunere continuă, a devenit astăzi un bun al UE şi al NATO.

Voi trece peste vizitele şi peste contactele pe care le-am realizat în alte locuri decât la nivelul continentului nostru sau peste Ocean. Am redeschis cu succes politic – care are nevoie de succes economic, evident – pieţe care rămăseseră în uitare după 1989. Am revenit în zone unde România reprezenta o amintire plăcută. Dar, totodată, am fost prezenţi acolo cu expertiză politică şi, dacă a fost nevoie, cu un angajament. Şi ceea ce am reuşit să facem în Orientul Apropiat, şi proiectele noastre în statele arabe, şi proiectele noastre din Africa Septentrională, toate acestea au astăzi sens şi, după cum se vede, dividende. Ele nu trebuie decât susţinute în continuare. Am reuşit, în ceea ce priveşte diplomaţia economică, pentru că ajungeam oricum la această temă, să delimităm rolul Ministerului Economiei şi Comerţului de rolul MAE. Şi, pentru prima dată, să aducem claritate în raporturile dintre reprezentanţii diplomatici ai primei instituţii şi reprezentanţii noştri. Acest lucru a îmbunătăţit extraordinar cooperarea dintre ataşaţii comerciali şi membrii corpului diplomatic şi consular. Şi credem că, în felul acesta, am creat contextul unei politici, al unei diplomaţii economice care poate oricând să fie şi incisivă şi să aibă şi rezultate.

Diplomaţia culturală : cooperarea noastră cu Institutul Cultural Român a fost foarte bună. Am extins reţeaua de institute din străinătate. Avem astăzi 15 institute, dintre care 12 sunt în spaţiul UE. Înainte, aveam sub cinci. Am valorificat patrimoniul documentar al MAE. Felul în care a fost valorificată arhiva n-are precedent. Şi mă bucur că o parte dintre colegii noştri cu studii de specialitate au fost aici, alături de cei care au generat

acest proiect. Faptul că am iniţiat proiecte, campanii de imagine pe unii i-a surprins, pe alţii i-a mulţumit. Credem că era nevoie ca vocea MAE să fie auzită, era nevoie ca MAE să-şi asume ceea ce alte ministere nu fac. Anume : prezentarea României în felul în care ea poate fi, în primul rând, interesantă. Nu exotică, nu periferică şi nu o destinaţie de necesitate. Deci, o România interesantă, cu un viitor cu mare potenţial, o România în care, aşa cum credem noi, ar putea să creadă şi alţii. Una dintre marile mele bucurii este reprezentată de Institutul Diplomatic Român, înfiinţat la 17 septembrie 2005. Astăzi, el are peste 400 de absolvenţi : o bună parte diplomaţi, alţii membri ai corpului consular şi foarte mulţi din afara instituţiei. Cursuri internaţionale, colecţii naţionale de documente, primele publicaţii periodice, primele serii de memorialistică, toate acestea au calificat institutul ca fiind unul dintre proiectele reuşite ale ministerului nostru.

Aş vrea să spun doar două chestiuni despre ceea ce înseamnă proiecte politice sub egida MAE : participarea noastră la Expoziţia mondială din 2005, de la Aichi, Japonia, a fost un mare succes, care a angajat MAE cu un departament special construit în acest scop. Organizarea Sommet-ului Francofoniei în toamna anului trecut, cea mai mare manifestare de gen organizată vreodată de România, condusă de MAE. În continuare, deţinem încă în acest an preşedinţia Conferinţei ministeriale a Francofoniei.

Şi chiar dacă unora nu li se pare evident modul în care Departamentul pentru Românii de Pretutindeni şi-a făcut datoria, el a arătat că această instituţie are, într-adevăr, motive ca, bine condusă, sprijinită financiar şi cu un bun conţinut politic, să-şi poată face datoria împreună cu MAE, căruia, la rându-i, îi aparţine. Am să vă spun că Departamentul pentru Românii de Pretutindeni a construit proiecte de legi, iar la unele dintre ele a şi participat. Nu mă refer doar la Legea românilor de pretutindeni, ci şi la Legea privind organizarea şi desfăşurarea votului prin corespondenţă. Sunt proiecte de legi pe care ni le-am asumat ca proiecte ale departamentului. În 2006, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni a derulat aproape 150 de proiecte în valoare de 11,7 milioane de lei noi, numărul lor fiind mai mare decât cel al proiectelor angajate în 2005, anul calificărilor instituţionale pentru acest departament. De altfel, este pentru prima dată când Departamentul pentru Românii de Pretutindeni iese din paranteza în care-l aruncase o decizie administrativă şi reuşeşte să înfiinţeze parteneriate instituţionale credibile cu Academia Română, Ministerul Culturii, Ministerul Educaţiei, cu institute de lingvistică sau cu institute de înalte studii umane din România şi cu unele – multe – din afară.

Câteva cuvinte despre dimensiunea consulară : aproape că mi-e greu să fac o selecţie între tot ceea ce s-a reuşit în doi ani de zile. N-am să vă mai zic câte consulate generale am deschis. De la bun început, intenţia noastră a fost aceea de a mări reţeaua de reprezentare consulară până la a o face complementul reţelei de reprezentare diplomatică. Într-o foarte mare măsură, am reuşit. De aceea există un consulat general la Gyula, de aceea există un consulat general la Lyon, de aceea există un consulat general la Rostov-pe-Don, la Sevilia sau la Vârşeţ, acolo unde credem că există şi interes naţional politic, unde există interes naţional economic, unde există interesul de a fi aproape de propriii cetăţeni când ei sunt stabiliţi în străinătate. Am deschis un consulat general la Castellon, am deschis un consulat general la Torino, deschidem un consulat general la Vancouver, birouri consulare la Cahul şi Bălţi, birouri cu propria istorie, şi o altă secţie consulară, mult mai mare, la Chişinău. Pe umerii colegilor de la Direcţia Generală Afaceri Consulare, în afara faptului că întreaga direcţie a fost cuprinsă de aceeaşi reformă a politicii de personal – ceea ce a însemnat o reducere a numărului de angajaţi, concursuri

noi –, a mai căzut o greutate: nevoia de a reamenaja şi moderniza peste 35 de oficii consulare la standardele tehnice ale statelor membre ale UE. Le-am proiectat ca să fie pregătite oricând, în cazul în care acest lucru devine tehnic posibil, să putem intra în sistemul Schengen. Această investiţie pe termen lung a consumat resurse financiare remarcabile şi cred că am reuşit în felul acesta să arătăm că preocupările noastre în materie consulară nu sunt întâmplătoare sau temporare. Înfiinţarea unui fond de urgenţă, repatrierea a aproape 1.000 de cetăţeni români din Liban sunt tot atâtea succese ale proiectelor noastre consulare.

Câteva chestiuni legate de politica de personal. Ştiţi care a fost problema de la bun început, cum arăta reprezentarea diplomatică şi consulară românească, ce probleme şi ce suferinţe avea – începând cu repartiţia zonelor de interes şi terminând cu incapacitatea de a acoperi prin competenţă spaţii dificile. Astăzi, cea mai numeroasă grupă de vârstă este cea a diplomaţilor între 25 şi 35 de ani – ei reprezintă 40% dintre cei care sunt în minister, faţă de doar 25% în 2004. Concursurile de admitere se succed în ritm regulat; ca număr de candidaţi, concursurile din ultimii doi ani au fost cele mai mari organizate vreodată – s-au înscris peste 1.000 de persoane. Am reuşit să facem în aşa fel încât numărul posturilor diplomatice să crească, chiar dacă aceasta a dus, pentru noi, la recalcularea resursei financiare. În egală măsură, am redistribuit posturile din exterior în Centrală şi posturile diplomatice în posturi consulare. Am reluat proiectul mai vechi al afilierii la Ministerul Afacerilor Externe, în poziţii de reprezentare diplomatică sau consulară, a unora dintre cei mai distinşi reprezentanţi ai mediului academic. Acest minister are mult mai puţini oameni politici decât a avut vreodată, oameni cu biografie politică între cadrele sale diplomatice sau consulare. Şi este – o spun a câta oară – singurul minister din România care a cerut CNSAS ca toţi diplomaţii cu funcţii de conducere sau cu rang de ambasador să fie supuşi cercetării biografice.

Nu vă ascund că mă bucur că am reuşit, în aceşti doi ani de zile, să trecem de la un buget de consum la un buget de proiect, de la un buget de cheltuieli la un buget cu responsabilităţi precise şi cu termene precise şi mă bucur, totodată, că am reuşit să mărim salariile. Şi în interior, în Centrală, şi în exterior, iar acest lucru contează. Pentru angajaţi şi pentru politica noastră de personal, întrucât avem nevoie, am avut întotdeauna nevoie să-i motivăm pe cei care sunt atraşi de cariere diplomatice. Am dezvoltat baza logistică: pentru prima dată, MAE are proprietăţi – din 1948, acest minister a fost văduvit de proprietate, însă acum are proprietăţi pe care le poate renova, pe care le poate folosi şi le poate dezvolta.

Rămân cu bucuria că MAE iese din aceşti doi ani cu mult mai multe câştiguri decât eşecuri. Există, fără discuţie, şi probleme – unora nu li s-a găsit rezolvarea, iar pentru altele soluţionarea întârzie. Dar despre ele voi vorbi în alte circumstanţe, pentru că, în marea majoritate, Ministerul Afacerilor Externe e responsabil. Aş vrea să credeţi, stimaţi colegi, că acest minister a reuşit să fie la suprafaţă într-un învolburat ocean care a cuprins România. A reuşit să fie la suprafaţă, a reuşit să navigheze bine, a probat că mai presus de orice fel de loialităţi întâmplătoare sau de grup trebuie să primeze interesul naţional. Şi aceasta n-o spun ca o vorbă goală, este ceea ce într-adevăr s-a întâmplat. Este un minister care s-a dovedit în aceşti doi ani de zile corect faţă de lege, echidistant politic şi atent la cetăţean. Eu sper că aşa se va întâmpla şi de acum înainte. Vă stau la dispoziţie cu câteva întrebări, nu înainte însă de a mulţumi celor pe care îi văd în sală – şi ale căror figuri îmi sunt bine-cunoscute – pentru răbdarea pe care au avut-o întotdeauna

la întâlnirile cu noi, pentru faptul că ne-au fost aproape în deplasări, pentru felul în care au reuşit să înţeleagă ceea ce încercăm să facem şi pentru felul în care, critic sau amical, ne-au susţinut. Lor le sunt, în primul rând, recunoscător! Vă mulţumesc.

14 martie 2007, Ministerul Afacerilor Externe, Sala Gafencu

Conferinţă de presă la finalul reuniunii Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est

Întâlnirea de astăzi, reuniunea ministerială a Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECP), are o semnificaţie dublă, cel puţin pentru mine. Ca unul care a participat la înfiinţarea Pactului de Stabilitate, în 1999, am privilegiul de a constata, după şapte, aproape opt ani de zile, că Pactul de Stabilitate şi-a îndeplinit misiunea, aşa cum a fost concepută în urma Summitului de la Sarajevo. Este un moment emoţionant. Astăzi şi mai ales la summitul care urmează în primăvară, intră în funcţiune aşa-numitul Consiliu al Cooperării Regionale, care înlocuieşte Pactul şi care, într-o construcţie trilaterală, împreună cu Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est şi cu CEFTA – Acordul de Liber Schimb Central European –, vor reprezenta pilonii cooperării regionale între statele care aspiră, marea majoritate pe bună dreptate şi cu bune argumente, la statutul de candidat şi, de ce nu, la cel de membru al Uniunii Europene.

Regiunea s-a maturizat, este evident, în ciuda precauţiilor care au urmat conflictului din fosta Iugoslavie, în pofida reticenţelor, a neîncrederii pe care Uniunea Europeană de atunci o avea ori de câte ori se pomenea de soluţiile cvasimiraculoase de restaurare a liniştii, securităţii, prosperităţii în acest colţ de continent. Şi totuşi, după opt ani, două state, România şi Bulgaria, au devenit membre ale Uniunii Europene. Croaţia este un candidat credibil, Turcia este un candidat cât se poate de convins că rolul său este în Uniunea Europeană. State precum Republica Macedonia sau Albania, sau Bosnia şi Herţegovina au încheiat ori sunt pe cale să încheie Acorduri de Stabilizare şi Asociere. Sigur că există un hop pe care trebuie să-l depăşească regiunea, e vorba de rezolvarea chestiunii kosovare. Dar, repet, în pofida tuturor rezervelor, a neîncrederii, Sud-Estul european a reuşit să-şi găsească şi rolul, şi coeziunea.

Pedagogia cooperării a avut succes, şi acest lucru este vizibil astăzi mai mult decât oricând. În ceea ce priveşte apropierea de Uniunea Europeană sau de Alianţa Nord-Atlantică, aceasta nu mai poate fi pusă la îndoială. Beneficiile afilierii la acele două familii politice sunt demonstrate de modul în care au evoluat România şi Bulgaria. Faptul că regiunea este un mare absorbant de investiţii străine demonstrează să prosperitatea nu e un vis, este un proiect fezabil. Este o regiune cu un potenţial de dezvoltare remarcabil şi care, bine aşezată pe propria definiţie politică, apropiată de criteriile democraţiei şi cât se poate de consecventă în domeniul respectării drepturilor omului, a minorităţilor, totodată, poate fi oricând parte a Europei unite.

Discuţiile de astăzi au avut mai curând un caracter tehnic, declaraţiile de bună intenţie sunt fireşti, nu mă opresc asupra lor, pentru că acum am încercat să sintetizez

discuţiile. Modul în care se va construi Consiliul Cooperării Regionale are ca miză ceea ce îndeobşte, în limbajul politic local, se numeşte *regional ownership* – proprietate regională asupra proiectelor care sunt generate şi continuate apoi în regiune. Cu alte cuvinte, o regiune care îşi administrează singură viitorul, care nu se află sub un protectorat, sub un protectorat politic, sau care nu are nevoie neapărat de proptea politică pentru a rezista.

Consiliul Cooperării Regionale îşi va găsi loc într-una dintre capitalele statelor din regiune – există deja două oferte : una este Sarajevo şi cealaltă este Belgrad, dacă nu mă înşel. Secretarul general al Consiliului Cooperării Regionale va fi tot din regiune. Eu am cerut ca persoana – al cărei portret-robot sunt pregătit să-l facem – să aibă şi experienţă, să aibă şi credibilitate, să aibă un traseu politic incontestabil şi un bun exerciţiu al relaţiilor cu Bruxelles-ul. Cerem totodată, în calitatea pe care o avem – în urmă cu doi ani fiind la rându-ne preşedinte-în-exerciţiu al Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est –, ca procesul de amendare a Cartei de la Bucureşti să nu disloce principiile asupra cărora am convenit şi pe care le-am păstrat timp de ani de zile ca fiind temeiul cooperării noastre regionale : buna vecinătate, cooperarea, conceperea de proiecte comune şi responsabilitatea comună, şi accentuez acest din urmă principiu.

2 martie 2007, Ambasada României la Zagreb, Croaţia

Anunţarea demisiei din funcţie

Bună ziua, doamnelor, domnişoarelor şi domnilor !

Mă bucur să vă revăd la Ministerul Afacerilor Externe ca în zilele bune ale evenimentelor principale de politică externă. Sper să aveţi în continuare aceeaşi sensibilitate pentru un an greu, cum se anunţă.

După cum ştiţi, ultimele zile au fost mai tulburi pentru modul în care urmează să fie asigurată conducerea acestei instituţii cu valoare strategică a statului român, pentru modul în care urmează să fie reprezentată în Executivul român. Vă sunt dator cu nişte explicaţii, care până acum nu au venit decât dintr-o singură sursă – e vorba de un comunicat guvernamental.

Este foarte adevărat că, în vinerea care a trecut, am avut o discuţie la telefon – eu fiind alături de familia mea într-un mic concediu – cu domnul Călin Popescu-Tăriceanu, primul-ministru al României. Un lucru pe care deja îl ştiţi, subiectul acestei discuţii a fost motivul neinformării domniei sale asupra situaţiei celor doi cetăţeni români reţinuţi în Irak. Pentru a risipi orice dubii – de altfel, un comunicat al Ministerului Afacerilor Externe a şi venit la scurtă vreme după acea conversaţie telefonică –, este foarte adevărat, primul-ministru nu a fost informat asupra acestei chestiuni. Noi considerăm că – iar ceea ce era spus în comunicatul Ministerului Afacerilor Externe îşi păstrează şi astăzi valabilitatea – această problemă cădea exclusiv în responsabilitatea Ministerului Afacerilor Externe. Este un caz de intervenţie consulară, ca multe altele. Evident, fiecare caz este extrem de important şi extrem de importantă este orice intervenţie a ministerului de resort, a Ministerului Afacerilor Externe, când este vorba de activitatea sau de viaţa, în cele mai rele cazuri, a unor cetăţeni români. Acest lucru cred că vi l-am dovedit tuturor, cu asupra de măsură şi când a fost cazul implicării Ministerului Afacerilor Externe în deja celebrul caz al ostaticilor din Irak şi, mai ales – iar din aceasta fac un punct de glorie, un motiv de glorie al ministerului –, în zilele când Ministerul Afacerilor Externe a reuşit să aducă înapoi în România aproape 1.000 de cetăţeni români aflaţi în Liban, un teritoriu în plin conflict.

Motivul pentru care Ministerul Afacerilor Externe l-a informat pe domnul preşedinte a fost expus pe larg în acel comunicat şi nu revin decât spunând că numai domnia sa, prin subordonările instituţionale pe care le are, în calitatea sa de preşedinte al CSAT, putea confirma dacă cei doi cetăţeni români aflaţi în Irak reprezentau o problemă consulară sau dacă sediul problemei se afla în altă parte.

A reprezentat o problemă consulară. Asupra acestei chestiuni există, evident, o diferenţă de opinie între domnul prim-ministru şi mine. Dar înţeleg în acest caz două

argumente pe care domnul prim-ministru mi le-a expus şi vineri, şi astăzi, şi asupra cărora sunt de acord : un argument de autoritate – este premierul, primul-ministru al Executivului român, premierul Guvernului României, iar relaţia sa cu miniştrii trebuie să fie clară, limpede, să nu fie afectată de suspiciune, să nu fie corodată în nici un fel ; şi, doi, un argument de ordin politic – este preşedintele partidului din care am onoarea să fac parte. În aceste circumstanţe, răspunsul meu nu poate fi decât unul singur, este un răspuns de onoare şi, în acelaşi timp, un răspuns prin care îmi asum orice vină, orice responsabilitate, validată sau nu, pe care Ministerul Afacerilor Externe ar trebui să o poarte.

În concluzie, îi voi prezenta mâine domnului prim-ministru demisia mea în scris, astăzi i-am şi spus-o, evident, convenind ca în prima zi de lucru a săptămânii care urmează să mai fac un gest, acela de a merge în faţa Biroului Politic Central al Partidului Naţional Liberal pentru a-mi expune şi acolo punctul de vedere.

Aş dori să vedeţi în această decizie a mea nu doar o reverenţă în faţa a ceea ce înseamnă calitatea celui mai important om din Guvernul României, acest lucru este indiscutabil. Eu cred că aşa trebuie să se procedeze, în general, într-o viaţă politică normală, într-o ţară normală, într-o ţară europeană, ori de câte ori un înalt demnitar numit în funcţii de reprezentare sau în funcţii de înaltă responsabilitate, de administrare a treburilor ţării încalcă, cu sau fără ştiinţă, rigorile de comunicare sau rigorile de calitate ale activităţii sale. Cred şi sper ca acest gest, ca şi multe altele pe care, în calitate de ministru al Afacerilor Externe, am considerat că trebuie să le fac, începând cu cererea de a afla cine sunt foştii angajaţi ai Securităţii în Ministerul Afacerilor Externe şi terminând cu reînnoirea în materie de vârstă a corpului diplomatic şi consular, ar trebui să devină normale într-o ţară normală. Şi mai cred ceva, şi aceasta o spun pentru toţi cei care, tineri fiind, se uită la noi, tineri fiind, susţin prezenţa oamenilor tineri în administraţie : administraţia are nevoie de oameni care înţeleg să facă distincţia între interesul politic de moment şi politica de principiu. România nu poate să iasă în lume decât cu o politică externă construită pe principii, care să fie consecventă şi care să construiască pe mai departe o Românie aşa cum ne-o dorim cu toţii : puternică şi cu o voce care să se audă peste tot, o Românie care să fie ascultată, o Românie credibilă, o Românie care să ne mulţumească pe toţi.

Cred, totodată, că România are nevoie de linişte. Cred, totodată, că este nevoie de o Românie care să pună deasupra oricărei ambiţii de moment interesul major al acestei naţiuni. Aceasta m-am străduit eu să fac. Dumneavoastră veţi putea să apreciaţi ce a fost bine, ce a fost greşit, ceea ce s-a făcut sau ceea ce lipseşte. Vă sunt recunoscător dumneavoastră, în primul rând, celor care aţi avut încredere în mine ; şi nu aţi fost puţini. Vă sunt recunoscător pentru atenţia şi creditul pe care mi le-aţi dat fără preget ori de câte ori a fost o problemă. Mă bucur că am putut să fiu alături de colegii mei din guvern, care niciodată nu m-au lăsat la greu. Sunt onorat şi recunosc că am avut o excelentă colaborare şi cu preşedintele României, şi cu primul-ministru. Şi într-un caz, şi în celălalt, în ceea ce priveşte proiectele de politică externă, fie ele proiecte de construcţie ale politicii externe româneşti, fie simple măsuri de ordin administrativ care implicau un guvern şi activitatea guvernamentală, reflexul din partea celor doi capi a fost pe măsura aşteptărilor mele.

Acest lucru îl spun, totodată, pentru a risipi tot ceea ce poate să pară neîncredere sau judecată pripită. Ministrul Afacerilor Externe este întotdeauna într-o poziţie delicată. Întotdeauna la jumătatea lucrurilor, este între poli. Pe Ecuatorul unde se află ministrul

Afacerilor Externe trebuie să existe un singur lucru : interesul naţiunii române. Şi sper ca aceasta să se întâmple şi de acum înainte.

Vă mulţumesc foarte mult.

4 februarie 2007, Ministerul Afacerilor Externe, Sala Gafencu

Dezbaterea publică referitoare la proiectul de lege privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni

Mulţumesc, domnule secretar de stat, doamnelor şi domnilor.

Este, cred, un moment istoric – şi o spun cu toată candoarea şi, în acelaşi timp, cu o sinceritate absolută – pentru toţi cei care se strâng aici pentru a dezbate, pentru prima dată, într-un context care depăşeşte limitele instituţiei noastre, un proiect de lege ce priveşte relaţia dintre metropolă şi comunităţile româneşti din afara graniţelor, un proiect de lege alimentat de iniţiative legislative succesive, unele dintre ele purtând marca partidului care le-a schiţat, altele provenind din societatea civilă, toate animate de aceeaşi bună-credinţă şi de aceeaşi dorinţă de a face relaţia dintre România şi comunităţile de români din afara graniţelor nu doar retorică, nu doar limitată la o gimnastică patriotică, ci în primul rând consistentă, reală, cu beneficiu mutual şi, nu în ultimul rând, durabilă, în aşa fel încât să traverseze politicile mărunte, necazurile financiare de moment, indiferenţele administrative. Îmi face o deosebită plăcere să vă spun, în numele colegilor mei şi în numele meu personal, bine aţi venit în MAE ! O privire fugară printre cei care se află aici în sală îmi dezvăluie nenumăraţi amici, cărora le mulţumesc pentru solicitudine, le mulţumesc pentru timpul pe care îl acordă acestei iniţiative şi proiectului pe care îl girează astăzi MAE. Speranţa mea este ca, la final, un final care va avea loc în curând, să avem un proiect de lege care să-i mulţumească pe toţi, să fie la înălţimea aşteptărilor noastre şi, nu în ultimul rând, să ne reprezinte în aşa fel încât, mai târziu, să arate că intenţia pe care astăzi o justificăm prin prezenţa noastră aici are fundament, are bază şi trăieşte.

Proiectul de lege derivă din necesitatea de a conferi substanţă juridică concretă unei obligaţii constituţionale a statului român, aceea de a sprijini întărirea legăturilor cu românii care trăiesc în afara frontierelor ţării, astfel încât identitatea lor etnică, culturală, lingvistică, confesională să fie păstrată, să fie întreţinută şi să se poată dezvolta. Credem că proiectul de lege pe care îl avem astăzi în dezbatere încearcă, cu destul de multă libertate, să acorde un maximum de drepturi şi de facilităţi pentru românii din afara graniţelor, în conformitate cu drepturile şi standardele internaţionale.

Proiectul a avut în vedere şi a încorporat toate acele puncte complementare proiectului nostru, prevederi de valoare ale iniţiativelor legislative precedente, ceea ce face ca legea pentru românii de pretutindeni să fie cu adevărat transpartinică şi să aibă pretenţia de a traversa o graniţă ideologică, reprezentând în fond interesul naţional. Aceasta e motivul

care ne îndeamnă să sperăm că va exista o abordare consensuală a acestei teme care, la rândul ei, trebuie să devină o temă de interes general.

N-aş vrea să pierd ocazia de a mulţumi tuturor celor care s-au ocupat de aşa ceva înainte – de altfel, unii se află deja printre noi, în sală. Mă bucur că alături de noi se află domnul Titus Corlăţean, el însuşi diplomat, autor şi administrator de proiect, într-un proiect al unei legi a românilor de pretutindeni la care a lucrat câteva luni bune alături de colegii din minister. Mă bucur, totodată, că se află între noi aici – probabil nu fac dreptate tuturor celor care s-au ocupat de aşa ceva înainte – distinşi reprezentanţi ai mass-mediei care s-au concentrat pe acest subiect, fie că e vorba de ziare, fie că e vorba de televiziuni sau de radiouri. Sunt convins că atenţia pe care presa din România şi presa de limbă română o acordă acestui subiect va face dreptate iniţiatorilor.

Am avut în vedere rezultatele dezbaterilor care au marcat demersurile altor state şi am ţinut cont de recomandările europene. Două sunt documentele esenţiale în acest caz : Raportul privind tratamentul preferenţial acordat minorităţilor de către Statele Unite, adoptat de Comisia de la Veneţia, aşa-numita Comisie de la Veneţia, Comisia Europeană pentru Democraţie prin Drept, la 19 octombrie 2001, şi Declaraţia „Suveranitate, Responsabilitate şi Minorităţi Naţionale” formulată de Înaltul comisar pentru Minorităţi Naţionale al OSCE două săptămâni mai târziu, la 27 octombrie 2001.

În rezumat, proiectul de lege produce, cu precădere, efecte pe teritoriul României, iar drepturile care produc efecte dincolo de graniţele ţării sunt exclusiv din sfera culturală şi educaţională, permise potrivit standardelor în materie – dreptul de a solicita şi de a obţine sprijin financiar sau material din partea autorităţilor române pentru a beneficia de manuale de specialitate, beletristică, publicaţii, pentru construcţia şi renovarea lăcaşelor de cult sau a instituţiilor educaţionale cu predare în limba română în statul de cetăţenie sau în statul de reşedinţă, pentru susţinerea manifestărilor culturale, artistice şi religioase ale românilor de pretutindeni, a învăţământului în limba română, pentru funcţionarea organizaţiilor culturale ale românilor de pretutindeni, pentru orice alte activităţi legate de obiceiurile şi tradiţiile românilor de pretutindeni.

Trebuie să fac aici o paranteză şi să vă spun că, într-o oarecare măsură, experienţa statelor care au trecut prin procesul de elaborare a unei asemenea legislaţii specifice ne-a fost de foarte mare folos. Şi aici, domnul deputat Corlăţean poate să completeze, şi unii dintre colegii din Ministerul Afacerilor Externe şi domnia sa au preluat, au învăţat mult din lecţia pe care a oferit-o Ungaria, la un moment dat, prin dezbaterile privind legea maghiarilor. România are o abordare pe deplin euro-conformă în ceea ce priveşte drepturile persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale, care poate stimula acordarea unui tratament similar potrivit principiului reciprocităţii, acolo unde este aplicabil românilor de pretutindeni, mai ales dacă se are în vedere că standardul aplicat de statul român în materia minorităţilor naţionale din România este considerat pe plan european ca fiind unul dintre cele mai avansate din întreaga Europă.

Principiile fundamentale sunt enumerate în preambulul proiectului de lege – principiile pe baza căruia statul român se poate implica în promovarea intereselor şi a drepturilor etnicilor români, principiul suveranităţii teritoriale, principiul bunei vecinătăţi, principiul respectării drepturilor fundamentale ale omului şi al nediscriminării, principiul *pacta sum servanda* şi principiul reciprocităţii.

Finalmente, ar trebui spus că acest proiect de act normativ se adresează tuturor persoanelor care îşi asumă identitatea culturală română nu doar ca proiect personal, ci în

sensul deplin al cuvântului, afirmându-şi-o de fapt, care domiciliază în afara frontierelor de stat ale României, indiferent dacă aceste persoane constituie minorităţi naţionale, grupuri etnice autohtone, majoritare în statele de vecinătate, sau sunt români emigraţi. Noi credem că există posibilitatea de a oferi condiţii pentru implicarea activă a tuturor românilor din afara graniţelor României mai ales în direcţiile de acţiune politică ale statului român, pe domeniile asupra cărora au interes deosebit, fie că e vorba de Forumul Comunităţilor Româneşti de Pretutindeni, fie că e vorba de Consiliul Consultativ al Românilor de Pretutindeni. Acestea sunt organisme în cadrul cărora comunităţile româneşti de pretutindeni se regăsesc, pot să se identifice şi să abordeze interese şi iniţiative comune, să-şi manifeste preocuparea pentru principalele coordonate ale dezvoltării statului român în conformitate cu interesul naţional, oferind în felul acesta o deschidere deplină către o participare largă, transfrontalieră dacă doriţi, în vederea realizării intereselor naţionale româneşti.

Acest proiect de lege face parte dintr-un ansamblu legislativ pe care Ministerul Afacerilor Externe îl elaborează în acest an şi care reprezintă, întrucâtva, unul dintre pariurile importante ale instituţiei noastre. Aici ar trebui adăugat proiectul privind participarea la vot a cetăţenilor români aflaţi în străinătate, aşa-numitul vot prin corespondenţă, o lege de care statul român şi cetăţenii, în primul rând, au nevoie pentru a-şi putea exercita un drept constituţional esenţial, în cazul în care se află în străinătate, precum şi prin participarea noastră la elaborarea proiectelor de lege referitoare la alegerile europene şi la alegerile locale şi regionale odată cu intrarea României în UE.

Acestea fiind spuse, vă mulţumesc foarte mult. Sper să aveţi o dezbatere cât mai aplicată pe această temă cu adevărat fundamentală. Sunt convins că din întâlnirea atâtor minţi, cum spunea Maiorescu, nu poate să iasă decât un lucru foarte bun. Pentru acel lucru foarte bun vă mulţumesc tuturor.

18 iulie 2006, Ministerul Afacerilor Externe, Sala Gafencu

Lansarea „Sistemului de informare privind condiţiile de călătorie a cetăţenilor români în străinătate – sfaturi de călătorie”

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă dăm ştiri bune. Ne preocupă vacanţa dumneavoastră şi dorim să facem în aşa fel încât ea să fie cât mai lipsită de riscuri şi cât mai confortabilă, pentru că de asta ne şi gândim la vacanţă. Întrucât „paza bună trece primejdia rea”, Ministerul Afacerilor Externe, ca şi alte ministere din statele civilizate, consideră că este de datoria sa să vă informeze asupra condiţiilor existente, asupra mediului din statele de destinaţie ale călătoriilor dumneavoastră.

Sistemul de informare privind condiţiile de călătorie ale cetăţenilor români în străinătate nu este o noutate, am mai făcut aluzii la acest proiect în câteva rânduri. Acum participăm la lansarea lui oficială. Este un demers de utilitate publică absolută, menit să asigure o asistenţă preventivă, prin oferirea de informaţii care să-i ajute pe cetăţenii români care pleacă în străinătate cu un minimum de date referitoare la posibilităţile de accesare a serviciilor consulare. Şi, pe de altă parte, să-i prevină de pericolele care pot apărea pe timpul sejurului. Rolul este de informare. Acest „Early Warning System”, acest sistem de prevenţie, nu impune decizie, nu impune comportament, nu are valoare obligatorie, cu alte cuvinte, şi trebuie să vă spun aceasta, nu incumbă răspunderea ministerului. Responsabilitatea luării măsurilor de siguranţă, pentru că despre această responsabilitate vorbim, îi aparţine strict cetăţeanului. Ambasadele şi consulatele intervin atunci când cetăţeanul român sesizează pericolul şi are nevoie de asistenţă. Informaţiile pe care le veţi întâlni pe site sunt furnizate de ambasadele noastre, de serviciile consulare, de evaluările periodice pe care Ministerul Afacerilor Externe le face referitor la starea de securitate din fiecare ţară, la legislaţia locală, la practica locală – fie cea birocratică, fie în relaţiile interumane –, la tot ceea ce poate afecta siguranţa cetăţeanului sau buna desfăşurare a unor deplasări. Toate acestea sunt informaţii pe care noi le procesăm oricum. Ele devin, în felul acesta, pentru prima dată publice şi oferă o imagine din perspectiva Ministerului Afacerilor Externe asupra situaţiei din statele de destinaţie.

Pentru Ministerul Afacerilor Externe din România este o premieră absolută. Formatul pe care îl utilizăm şi pe care vi-l propunem este asemănător celui utilizat de alte state. Este relativ compatibil cu sistemele de avertizare timpurie din Statele Unite, Marea Britanie, Franţa, Canada şi Germania, state al căror sistem a fost un model pentru noi.

O contribuţie importantă la realizarea proiectului l-a avut Institutul pentru Politici Publice – le mulţumesc pentru insistenţe şi pentru înţelegere. El reprezintă, dacă mai

este nevoie să spun, unul dintre proiectele pe care ministerul le construieşte împreună cu societatea civilă. Reprezentanţii Institutului pentru Politici Publice au participat la discuţii cu toţi colegii noştri implicaţi în proiect. Discuţiile preliminare au fost esenţiale în transpunerea proiectului în realitate.

Proiectul este, evident, încă la început: cuprinde informaţii despre 80 de ţări, urmează să fie completat şi nu va fi, dacă se poate spune aşa, niciodată încheiat, pentru că, de fiecare dată când primim o informaţie, ea va apărea pe site. Ceea ce cred că este şi mai important, şi spun aceasta sperând să vă atrag atenţia şi dumneavoastră, şi celor care le vor auzi sau ne vor vedea, este nevoia de participare. E un proiect interactiv. Toţi cei care treceţi prin situaţii care ar reclama asistenţă consulară sau diplomatică sunteţi bine-veniţi în a trimite pe adresa de e-mail pe care o are acest proiect toate observaţiile dumneavoastră şi toate informaţiile care pot îmbogăţi fondul de date aflat la dispoziţia publicului. Cu alte cuvinte, ceea ce nu reuşim noi să facem, pentru că avem o acoperire totuşi destul de restrânsă, poate deveni excepţional prin contribuţiile voluntare ale tuturor celor care, aflaţi în călătorie în străinătate, se întâlnesc cu situaţii care reclamă atenţie şi despre care, evident, ar trebui să ştie şi alţii. Este un efort de educaţie civică căruia ne supunem toţi. Vom adăuga mai multe opţiuni acestui proiect. Considerăm că există o plajă foarte largă de interese ale consumatorilor români de informaţie turistică, politică sau economică. Dorim ca site-ul să capete un caracter cât mai prietenos. Deocamdată, el este pe pagina de web a Ministerului Afacerilor Externe, din care se va detaşa un buton special, în foarte scurtă vreme, prin care toată lumea va avea acces la site. Va deveni foarte grafic şi, în plus, va fi uşor de accesat pentru cei care ne pot împărtăşi experienţelor lor.

În plus, dorim să folosim acest pretext pentru un parteneriat cu operatorii de turism care au nevoie de un asemenea sistem în aprecierea propriilor şanse comerciale şi sperăm că sistemul de avertizare timpurie va intra în pachetele de informaţii turistice adresate de operatorii de turism propriilor clienţi. Informaţiile acestea au ca bază informaţia Ministerului Afacerilor Externe.

În ceea ce priveşte mediatizarea proiectului, încep cu dumneavoastră şi vă mulţumesc în primul rând pentru interes. Sper ca vocea dumneavoastră să se audă în cât mai multe locuri. Vă mulţumesc oricum pentru orice cuvânt bun sau pentru orice informaţie pe care o adresaţi celor care pleacă în străinătate. Presupun că mulţi dintre dumneavoastră se pregătesc pentru vacanţă – unii aici, alţii în alte state. Vă rog să folosiţi acest site şi, spre deosebire de ceea ce se întâmplă cu Ministerul Afacerilor Externe, este un site care are nevoie de o observaţie critică! Deci, fiţi cât se poate de prompţi în a ne livra tot ceea ce credeţi că poate servi îmbunătăţirii lui. E un site la care, până la urmă, vom participa cu toţii, membri ai corpului diplomatic sau, mai bine zis, cetăţeni interesaţi de o vacanţă fără probleme.

Fac o singură notă şi adaug la expunerea publică a acestui proiect informaţia pe care o vom lansa, iarăşi, la momentul potrivit, referitoare la existenţa unui fond special pentru cetăţenii români aflaţi în situaţii complicate – un fond special consular care poate fi accesat la consulatele noastre generale şi la secţiile consulare din ambasade, ale cărui criterii de accesare sunt cunoscute în mediul consular şi pot fi uşor verificate acolo. Noi intervenim în situaţii de urgenţă prin demersuri realizate pe lângă autorităţile statului de reşedinţă, încercăm să facilităm prin proceduri administrative o comunicare între cetăţeanul român aflat în pericol sau la nevoie şi autorităţile statului-gazdă. Lor le-am adăugat fondul pentru situaţii de urgenţă, care priveşte ajutorarea cetăţeanului român aflat în situaţii dificile, şi aici vă rog să vă imaginaţi ce înseamnă, de exemplu, ca unuia

dintre noi să i se fure maşina, să rămână fără acte, să rămână fără bani, într-o situaţie disperată, lipsit de posibilitatea de a reveni în ţară. Consulatele generale, Ministerul Afacerilor Externe implicit, pot ajuta un cetăţean român aflat într-un asemenea caz. Daţi-mi voie să vă spun câteva dintre situaţiile pentru care fondul special pentru situaţii de urgenţă funcţionează deja : pentru cetăţenii români victime ale traficului de fiinţe umane, pentru cetăţenii români afectaţi de incidente neplăcute de genul celui pe care l-am amintit acum, afectaţi de dezastre naturale, de conflicte sau de acte de terorism. Pentru situaţiile în care decesul în străinătate al cetăţenilor români pune familiile acestora în mare dificultate din cauza absenţei fondurilor şi a resurselor financiare necesare repatrierii corpurilor. Am stabilit aceste categorii pentru a putea utiliza fondul cu maxim discernământ. Credem că putem acorda sprijin financiar în foarte multe situaţii. Eu sper, dimpotrivă, să fie un număr cât mai redus de asemenea incidente neplăcute, iar fondul să rămână neconsumat. Recurgerea la fondul pentru situaţii de urgenţă este o ultimă soluţie pentru cei aflaţi în pericol. Consulatele şi secţiile consulare pot oferi o multitudine de alte variante posibile ca soluţii. Resursele financiare în acest caz fac parte din bugetul statului, constituit din veniturile contribuabililor, ale tuturor celor care sunt în sală, printre altele. Acest sprijin – fondul special pentru situaţii de urgenţă – trebuie înţeles mai curând ca o formă de împrumut, nu ca o formă de donaţie. Valoarea totală anuală a fondului este de 1,5 milioane de lei noi, ceea ce înseamnă 15 miliarde de lei vechi sau 450.000 de euro. Până acum, până în anul 2006, au fost cheltuiţi 1.365 de euro, 2.680 de dolari, 1.320 de lei noi, dintr-un total de 14.452 de lei noi. Acestea sunt informaţiile pe care am dorit să vi le spun. Aş dori să închei urându-vă o vacanţă cât mai plăcută, cât mai uşoară, în care să nu aveţi nevoie de asistenţa noastră decât pentru lucruri mărunte, şi vă îndemn să fiţi primii cititori ai sfaturilor de călătorie pe care Ministerul Afacerilor Externe vi le poate pune la dispoziţie.

Cristian Gaginsky[1] : Bună ziua. Am să încerc, cu voia dumneavoastră, să fac o scurtă prezentare a conţinutului paginii web referitoare la sfaturile de călătorie. Ea cuprinde trei secţiuni principale, aşa cum aţi văzut, o secţiune de informaţii generale, unde am introdus acele chestiuni universal valabile pentru călătoriile care se fac în orice ţară. Ele reprezintă, să spunem, recomandările noastre pentru cetăţenii români care ajung, dintr-un motiv sau altul, într-o situaţie neplăcută, de genul celor menţionate aici. Aş spune că această primă secţiune este practic descrierea principiilor pe baza cărora funcţionează sistemul nostru, că este un sistem de informare şi avertizare privind condiţiile de călătorie, de informare în sensul de a aduce la cunoştinţa publicului care sunt particularităţile în diverse domenii din fiecare ţară de destinaţie, de avertizare – în sensul că am decis să semnalăm anumite situaţii care pot afecta situaţia de securitate a cetăţeanului român.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe site găsiţi informaţii cu privire la ceea ce trebuie să ştiţi în caz de furt, accident, îmbolnăvire, arest, deces, călătorie – majoritatea itemurilor care sunt cuprinşi în această subsecţiune reprezintă, pe baze statistice, incidentele cele mai frecvente cărora le sunt subiecţi cetăţenii români.

Cristian Gaginsky : Credem că este important ca fiecare român care călătoreşte în străinătate să conştientizeze că există un risc, de exemplu, de furt al documentelor personale şi, de asemenea, credem că e util să ştie care ar putea fi modul de comportament în aceste situaţii. Ce să facă mai întâi, cui să se adreseze, ce măsuri de siguranţă să-şi ia,

1. Fost director general al Direcţiei Generale Afaceri Consulare (n.r.).

cum să interacţioneze cu autorităţile de acolo sau cu ambasadele şi consulatele noastre. E important de subliniat care sunt limitele intervenţiei ambasadei noastre sau ale consulatului nostru, cu alte cuvinte, ce poate face reprezentantul consular în astfel de situaţii şi până unde poate merge intervenţia lui.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Modul de folosire al consulatului român, despre asta este vorba.

Cristian Gaginsky : Pentru a descrie condiţiile de călătorie din diverse ţări, am constituit câte o fişă de ţară. În primul rând, e important să se cunoască condiţiile de intrare şi de şedere în ţara respectivă, unde este nevoie de vize, de ce fel de vize este nevoie, pentru ce tip de călătorii, pe ce durată, care sunt documentele necesare, ce reguli locale sunt cu privire la obligaţia de a te înregistra în momentul în care ai ajuns acolo. Acestea sunt obligaţii care, din păcate, în momentul în care nu sunt respectate, produc consecinţe foarte neplăcute, precum expulzarea, arestul sau alte situaţii dificile. Am vrut să subliniem o evaluare de risc din punctul de vedere al ameninţărilor teroriste din fiecare ţară – este un lucru foarte important. Ştim cu toţii, s-au petrecut astfel de atentate în ţări care reprezintă destinaţii frecvente ale cetăţenilor români, acolo unde nu ne-am aşteptat. E un lucru esenţial ca informaţiile pe care le deţinem despre astfel de situaţii să fie aduse la cunoştinţa publicului.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ceea ce priveşte siguranţa şi criminalitatea : dacă aruncaţi o privire şi citiţi în diagonală paragrafele acestea, veţi vedea că reprezintă o caracterizare a pericolelor obişnuite, a aşa-numitei criminalităţi mici sau de vitrină, căreia îndeobşte îi cad victime turiştii. E bine de ştiut ceea ce înseamnă sau la ce riscuri se supune un cetăţean obişnuit care merge cu portmoneul la vedere sau care uită să-şi închidă maşina, sau care parchează în locuri nemarcate sau nedestinate parcării şi aşa mai departe. Toate aceste mici detalii care ne fac de cele mai multe ori viaţa complicată sau care pot să ne distrugă complet vacanţa – sigur că ele sunt, în principiu, chestiuni de ordin tehnic –, repet, vin pe filiera informaţiei consulare. Avem o cazuistică bine catalogată, cartată în Direcţia de Afaceri Consulare, iar aceasta reprezintă, şi acest lucru ni-l asumăm, şi o caracterizare a mediului urban sau rural, în general a mediului uman, din ţara de destinaţie. Din punctul acesta de vedere, poate fi considerată şi o caracterizare cu substrat politic, dar ceea ce ne interesează pe noi nu este nicidecum o definiţie dezavantajoasă a ţării de destinaţie. Ne interesează numai să expunem care sunt posibilele pericole, pe baza experienţei acumulate de consulatele generale şi de ambasade.

Fac această precizare pentru că nu doresc să se înţeleagă cumva că o intenţie foarte bună ca aceasta reprezintă o notaţie derogatorie dezavantajoasă la adresa imaginii unui stat. Câtuşi de puţin ! Este doar o poză, un instantaneu al situaţiilor care pot interveni în timpul unei vacanţe. Totodată, fac această precizare, pe pagina de Internet au fost postate informaţiile cele mai importante referitoare la contactele consulare şi diplomatice ; ele sunt esenţiale. Dacă ar fi după mine, cititor al unei asemenea pagini web, m-aş duce întâi să văd care sunt datele de contact, telefoanele. În mod normal, ca şi facturile, ele ar trebui să fie operaţionale 24 de ore din 24. Acestea sunt dispoziţiile care au pornit din Centrală, începând de anul trecut, către consulatele generale, mai ales către acele consulate în care prezenţa turistică românească este foarte pregnantă. Vă rămânem recunoscători în cazul în care ne sesizaţi dificultăţile prin care treceţi din cauza lipsei de solicitudine. Poate să existe lipsă de solicitudine, poate să existe neatenţie, suntem interesaţi ca asemenea comportamente inadecvate să devină din ce în ce mai rare. Vă rog

să ne semnalaţi acest lucru. Şi acesta este încă un motiv pentru care site-ul referitor la „Sfaturile de călătorie” trebuie să fie interactiv. Nu în toate descrierile de ţară apar indicaţii referitoare la regulile de conducere. Vom face şi acest lucru foarte curând, ca să nu mai existe dubii asupra vitezei maxime pe autostradă în Germania sau în Austria.

Cristian Gaginsky : Într-adevăr, important de reţinut este că toate informaţiile pe care le conţin aceste fişe sunt informaţii practice, evaluate de ambasadele şi consulatele noastre la faţa locului, exact acele situaţii pe care cetăţenii români le semnalează acelor consulate cel mai frecvent. E, practic, o sinteză a ceea ce se întâmplă în spaţiul respectiv. Avem informaţii despre traficul auto, despre modul în care se realizează transportul public pe diverse rute, în diverse localităţi, informaţii despre sistemul medical din ţara respectivă, despre obligativitatea asigurării medicale, despre modul de utilizare. Recomandarea noastră este ca orice cetăţean român care călătoreşte în străinătate, indiferent în ce ţară, să îşi facă o asigurare medicală de călătorie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul destinaţiilor exotice sunt inventariate inclusiv vaccinurile necesare.

Cristian Gaginsky : În unele ţări este recunoscut permisul nostru simplu, în alte ţări este recunoscut cel internaţional, în altele, nici unul, nici altul. E important ca lumea să ştie acest lucru, pentru că poţi să-şi planifici o vacanţă şi din acest punct de vedere. Ştii dacă poţi închiria o maşină sau nu poţi închiria o maşină. În ultima situaţie, va trebui să faci deplasarea într-un alt fel. În cazurile complicate, în care se întâmplă accidente, există informaţii despre numerele de urgenţă care pot fi apelate în fiecare ţară şi o minimă sugestie de conduită în astfel de cazuri. Reglementările vamale sunt, de asemenea, importante şi e bine ca cei care călătoresc în străinătate să le cunoască. Aş mai face o precizare aici, şi ea este cuprinsă şi în prezentarea site-ului. Mizăm pe actualitatea acestor informaţii şi suntem decişi ca, ori de câte ori apare vreo modificare, să o introducem aici. Pot exista însă şi situaţii în care rapiditatea acestor schimbări să nu permită o bună coordonare. Recomandarea noastră este ca informaţiile acestea tehnice, mai ales cele legate de viză, de reglementările vamale, chestiunile foarte stricte şi foarte precise, să fie, de asemenea, verificate şi cu autorităţile statului respectiv : autoritatea vamală, consulatul, ambasada lor din România.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Încercăm să fim cât se poate de prompţi şi să introducem pe site, cu rapiditate, modificările pe măsură ce ele apar, dar pot să existe, sigur, mici întârzieri, de o zi, două. Pentru aceasta, facem menţiunea necesităţii de a compara întotdeauna aceste informaţii cu încă o sursă de informaţii, care poate să fie, de obicei, chiar ambasada statului de reşedinţă.

Cristian Gaginsky : Mai este secţiunea avertismentelor, unde am inclus acele situaţii din acele ţări care reclamă o atenţie specială şi un set de măsuri de precauţie mai serioase.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acestea ar fi lucrurile cele mai importante de ştiut. Mă bucur că acest lucru se întâmplă la Ministerul Afacerilor Externe, mă bucur – o spuneam înainte – că am contat pe interesul şi pe expertiza Institutului pentru Politici Publice şi sper că împreună cu dumneavoastră vom face şi mai bun aceste site, şi mai uşor de folosit, şi mai popular. Evident, prin fiecare cuvânt care se diseminează de la dumneavoastră.

Vă mulţumesc foarte mult şi vă doresc să aveţi o vacanţă cât mai plăcută.

6 iulie 2006, Ministerul Afacerilor Externe, Sala Gafencu

Declaraţie privind Raportul de monitorizare al Comisiei Europene

După cum ştiţi, Comisia Europeană a prezentat astăzi, în sesiunea plenară a Parlamentului European de la Strasbourg, Rapoartele de monitorizare privind România şi Bulgaria şi Documentul de sinteză (*Summary*) comun pentru ambele ţări.

Doresc să salut aceste documente, care aduc din partea Comisiei o nouă evaluare obiectivă, tehnică şi factuală la adresa României.

Vreau să subliniez câteva elemente în legătură cu documentele publicate de Comisie.

În primul rând, în concluziile politice ale Raportului apare data aderării României la Uniune, 1 ianuarie 2007 („În lumina progresului de ansamblu realizat de România şi Bulgaria, evaluat în Raportul de monitorizare şi rezumat în această Comunicare, Comisia consideră că Bulgaria şi România vor putea fi pregătite pentru aderare la 1 ianuarie 2007, cu condiţia rezolvării unui număr de aspecte restante”).

Primim astfel un DA din partea Comisiei pentru aderarea la data stabilită, asortat de unele condiţii specifice, pe care va trebui să le rezolvăm până la toamnă.

Ce înseamnă această condiţionalitate? Aşa cum a fost concepută, ea presupune din partea Comisiei reconfirmarea datei aderării, prin prezentarea unui ultim Raport, cel târziu la începutul lunii octombrie 2007, axat strict pe problemele restante.

Această clauză de rendez-vous introdusă în Raportul Comisiei trebuie privită cu calm şi simţ pragmatic. Ne cunoaştem în mod clar prioritătile pentru perioada următoare.

De aceea, un ultim Raport de monitorizare în toamnă nu trebuie privit ca pe o sancţionare a României, ci ca pe o oportunitate de a demonstra că putem să rezolvăm problemele pe care le mai avem, într-o perioadă scurtă de timp.

Ştim deja că monitorizarea din partea Comisiei nu se va încheia odată cu acest Raport sau cu cel din toamnă. Ea este un lucru normal în cadrul Uniunii, Comisia fiind gardianul tratatelor, care monitorizează în permanenţă toate statele membre pentru ca acestea să respecte actele de constituire a Uniunii Europene.

În al doilea rând, doresc să subliniez că am reuşit să eliminăm acele domenii de preocupare serioasă care ar fi putut conduce la amânarea aderării noastre pentru 2008, în mod deosebit prin progresele pe care le-am realizat în domeniul combaterii corupţiei şi managementului frontierelor. Să ne amintim că acesta era momentul în care Comisia ar fi putut face o astfel de recomandare.

Faptul că nu a făcut-o se explică nu prin indulgenţă din partea Comisiei, ci, pur şi simplu, prin faptul că am reuşit să eliminăm acele steguleţe roşii care ar fi putut conduce la o astfel de măsură. Cu atât mai puţin probabilă pentru noi este o astfel de decizie în

toamnă, în condiţiile în care performanţa noastră nu va putea decât să se consolideze în timpul rămas. Practic, amânarea aderării noastre pentru 2008 nu mai este, în acest moment, o opţiune luată în considerare.

În al treilea rând, vreau să punctez că cele patru steguleţe roşii pe care le mai avem încă – trei măsuri în domeniul agriculturii şi una în domeniul taxării – sunt pe deplin realizabile. Lucrăm asupra acestor aspecte tehnice, progresele sunt în curs, iar problemele pot fi rezolvate până în toamnă.

Aş vrea să închei aceste remarci preliminare prin a sublinia că ne aşteptăm la confirmarea de către Consiliului European, pe baza evaluării Comisiei, a faptului că România poate fi gata de aderare şi că ne aflăm pe drumul cel bun către obiectivul 1 ianuarie 2007.

În ceea ce ne priveşte, ne menţinem o abordare lucidă în continuare, o abordare axată pe asigurarea în plan intern a progreselor în toate domeniile ce necesită încă eforturi. România nu a primit „nota zece" la toate domeniile evaluate, sunt măsuri care trebuie continuate, iar altele trebuie întărite pentru a ne putea asigura că toate condiţiile sunt întrunite pentru 1 ianuarie 2007. Vreau să vă asigur că prioritatea noastră este să îndeplinim până în toamnă toate măsurile menţionate, pentru a adera în deplină certitudine la 1 ianuarie 2007.

Câteva cuvinte cu privire la conţinutul propriu-zis al Raportului.

În primul rând, apreciem maniera obiectivă şi minuţioasă de analiză cu care ne-a obişnuit Comisia. Este cea mai bună garanţie pentru credibilitatea certificării gradului de pregătire faţă de statele membre.

Acest Raport reprezintă, în mod sigur, cea mai bună evaluare de care s-a bucurat România din partea Comisiei, care a rămas pentru noi, după Raportul din octombrie 2005, acelaşi partener angajat, dar obiectiv şi foarte exigent în exerciţiul de monitorizare. Raportul poate fi considerat, din această perspectivă, cel mai avizat ambasador al nostru în statele membre.

Aşa cum ne aşteptam, analiza Raportului este focalizată asupra stadiului pregătirii noastre pentru aderare în zonele de îngrijorare indicate în Raportul din 25 octombrie 2005 şi în scrisoarea de avertizare timpurie a Comisiei, din 7 noiembrie 2005.

Nu este vorba, desigur, despre un document care să ne menajeze sau care să ascundă ceea ce mai rămâne de făcut. Din această perspectivă, Raportul se înscrie în logica bine-cunoscută a Comisiei, de a prezenta amănunţit progresele pe care le-am realizat în pregătirea internă, dar şi prioritătţile care se află în faţa noastră, până la data aderării efective.

Aprecierile Comisiei ne confirmă progrese semnificative în pregătirea României la toate criteriile de aderare – politic, economic şi al îndeplinirii obligaţiilor de membru –, la diferitele capitole de *acquis*.

România îndeplineşte criteriul politic de aderare. Am făcut progrese în domeniul reformei justiţiei şi al combaterii corupţiei, al reformei administraţiei publice, protecţiei copilului, al restituirii proprietăţilor.

Raportul întăreşte de asemenea aprecierea că România este o economie funcţională de piaţă. El constată că România a atins un nivel considerabil de aliniere la *acquis*-ul comunitar.

Aşa cum am subliniat, este foarte important că nici una dintre măsurile de preocupare care mai persistă nu e de natură să atragă activarea clauzei de amânare a aderării noastre cu un an.

Salut, în acest context, faptul că, pentru prima dată, corupţia nu mai figurează în evaluarea Comisiei printre domeniile de îngrijorare serioasă, în zona roşie, de risc.

Comisia vorbeşte, în cazul României, despre continuarea eforturilor, pe baza progreselor deja realizate, pentru asigurarea de rezultate concrete în lupta împotriva corupţiei, prin continuarea investigaţiilor şi a procedurilor judiciare aferente. Aceasta rămâne prioritatea absolută a Guvernului României. Documentul de sinteză arată de asemenea că, pe baza progreselor realizate, trebuie „să consolidăm implementarea reformelor în curs în domeniul justiţiei".

Profit de faptul că ne aflăm la acest subiect pentru a mă referi pe scurt la o temă ce a preocupat opinia publică în ultima perioadă, şi anume mecanismul de monitorizare post-aderare.

Comisia indică exact în documentul de sinteză care sunt resorturile ce ar putea determina acest mecanism şi care este conţinutul acestuia. El va privi, în mod exclusiv, combaterea corupţiei şi reforma justiţiei şi poate fi aplicat pe o perioadă de trei ani de la data aderării.

Astfel, Uniunea poate recurge la stabilirea unui mecanism de monitorizare privind justiţia şi afacerile interne în două cazuri precise : dacă implementarea reformei în sistemul judiciar nu a avansat în mod suficient sau dacă lupta împotriva corupţiei în sistemul judiciar nu a dat destule rezultate. Mecanismul se va aplica în condiţii foarte bine delimitate şi va include repere precise, măsurabile, de remediere.

De altfel, în cazul în care se va aprecia că acest mecanism va fi necesar, el nu va introduce în fapt noutăţi prea mari în raport cu procesul actual de raportare şi de dialog cu Comisia şi cu Parlamentul European. Eventuala lui activare va fi evaluată la sfârşitul anului, în strânsă consultare cu partea română.

Este cât se poate de clar pentru noi că pregătirea aderării nu s-a terminat. Mesajul Comisiei ne indică însă, cu cea mai mare claritate, că aderarea la termen este pe deplin realizabilă, dacă vom menţine ritmul pregătirii interne.

Doresc să fac o precizare : dintre cele 31 de capitole de negocieri, în Raport nu sunt analizate decât 18 capitole, respectiv cele în care sunt identificate problemele care mai necesită progrese. Celelalte 13 capitole nu sunt abordate, fiind considerate ca făcând integral parte din zona verde. 16 dintre cele 18 capitole analizate conţin, fiecare, zone galbene, dar şi părţi semnificative ce aparţin zonei verzi.

La problemele incluse în zona galbenă, sunt relevate atât progresele realizate, cât şi – foarte important în plan pragmatic – paşii necesari care trebuie întreprinşi pentru rezolvarea acestora.

Comisia specifică patru domenii de îngrijorare serioasă, aflate în zona roşie : trei la agricultură şi unul la impozitare :

- cerinţa ca agenţiile de plată acreditate pentru efectuarea de plăţi directe către fermieri şi operatori în cadrul politicii agricole comune să devină pe deplin funcţionale ;
- punerea în practică a unui sistem integrat adecvat de control şi administrare în agricultură ;
- alinierea completă a mecanismului de procesare şi tratare a deşeurilor animale la cerinţele comunitare ;
- implementarea sistemelor informatice, ce vor asigura interoperabilitatea sistemelor de colectare a TVA cu cele de pe piaţa internă a Uniunii.

Aş dori să fac câteva aprecieri punctuale, suplimentare celor deja subliniate.

În ceea ce priveşte aceste două capitole (agricultură şi impozitare), în care se menţin şi zone roşii, este important de reţinut că şi în cazurile respective este remarcată realizarea de progrese, pe baza cărora se vor putea şi vor trebui rezolvate problemele încă existente.

Aş vrea să precizez, de asemenea, că aceste măsuri au un pronunţat caracter tehnic, ceea ce înseamnă că rezolvarea lor ţine de continuarea unor politici/măsuri deja iniţiate, şi nu de iniţierea unor reforme structurale, în profunzime.

Progresele sunt deja în curs. Suntem cât se poate de hotărâţi să asigurăm, înainte de sfârşitul anului, rezultatele aşteptate, pentru remedierea acestor aspecte.

De altfel, în această seară şi mâine, vom discuta cu preşedintele Comisiei Europene, José Manuel Barroso, şi cu comisarul pentru Extindere, Olli Rehn, aflaţi la Bucureşti, despre cum ne planificăm eforturile şi cum vom lucra împreună şi de acum înainte pentru a elimina complet din zona roşie aceste aspecte.

După cum am arătat mai sus, nu există chestiuni care să determine declanşarea clauzelor punctuale de amânare a aderării. Activarea clauzelor de siguranţă post-aderare rămâne însă o opţiune deschisă pentru ultimul Raport al Comisiei, ce va fi publicat cel târziu la începutul lunii octombrie 2006. Deşi acestea nu vor afecta data aderării, ele pot afecta calitatea integrării noastre reale în Uniune, după aderare.

Măsurile de siguranţă sectoriale ce pot fi adoptate de Uniunea Europeană sunt circumscrise a trei sectoare – piaţa internă; justiţie, libertate şi securitate; alocarea fondurilor structurale –, în eventualitatea în care România nu îşi îndeplineşte angajamentele asumate.

Trebuie înţeles că vorbim de măsuri foarte concrete, ce pot afecta viaţa de zi cu zi a cetăţenilor noştri. Rămânem angajaţi de acum înainte pentru ca prin ceea ce vom face să remediem aspectele indicate încă în zona roşie. Intenţionăm ca prin acelaşi ritm intens de pregătire să ne asigurăm că nici una dintre clauzele sectoriale de salvgardare nu va fi activată după aderare.

În acest context, una dintre principalele priorităţi ale Guvernului României rămâne îmbunătăţirea capacităţii de absorbţie a fondurilor europene. Avem tot interesul să ne dezvoltăm capacitatea de absorbţie a acestor fonduri, de a le folosi corect şi eficient.

Pentru Ministerul Afacerilor Externe, accelerarea procesului de ratificare a Tratatului de Aderare rămâne un obiectiv de bază al acţiunii diplomatice în lunile care urmează.

16 mai 2006, Ministerul Afacerilor Externe

Declaraţie privind dezbaterea din Parlamentul European asupra extinderii Uniunii Europene

Astăzi, în cadrul minisesiunii plenare a Parlamentului European de la Bruxelles, a avut loc o dezbatere asupra aderării României şi Bulgariei, în baza unei întrebări orale adresate Comisiei Europene (comisarului Olli Rehn) de către Comisia pentru Afaceri Externe a Parlamentului European. El este asociat la luarea deciziei privind data aderării României şi Bulgariei la UE, iar dezbaterea de astăzi se înscrie în cadrul procedurii de consultare inter-instituţională pe această temă.

Intervenţia a constat în prezentarea de către comisarul Olli Rehn a răspunsului la interpelarea formulată de Comisia AFET[1], urmată de reacţiile parlamentarilor europeni. Parlamentul European nu a adoptat, cu această ocazie, o rezoluţie privind România. Declaraţiile comisarului Olli Rehn în faţa plenului Parlamentului European se înscriu în linia celor declarate deja la 3 aprilie anul acesta, în cadrul schimbului de vederi cu parlamentarii europeni din Comisia pentru Afaceri Externe.

Comisarul pentru Extindere a punctat evoluţiile şi progresele înregistrate în acest interval, constatate ca urmare a vizitei pe care a făcut-o la Bucureşti (6 aprilie a.c.), precum şi contribuţiile transmise de partea română la Raportul de monitorizare.

Dezbaterea de astăzi este revelatoare din perspectiva poziţiilor pe care Comisia şi Parlamentul European le vor adopta în privinţa deciziei privind data aderării României şi Bulgariei la UE. Evaluarea Comisiei va fi obiectivă şi echilibrată, iar recomandările pe care Raportul din 16 mai a.c. le va formula vor viza stimularea ritmului procesului de reforme.

Aprecierile pozitive ale comisarului Olli Rehn, precum şi cele ale membrilor Parlamentului European, privind progresele realizate de România în îndeplinirea condiţiilor aderării, confirmă faptul că suntem pe drumul cel bun şi că putem avea încredere într-un Raport pozitiv al Comisiei Europene.

Comisarul a salutat, în mod deosebit, rezultatele concrete obţinute de România în reforma justiţiei. Reţinem, de asemenea, mesajul comisarului, în sensul că actualul ritm al reformelor trebuie menţinut.

Intervenţiile au confirmat că, în prezent, atmosfera la nivelul grupurilor politice din Parlamentul European este una de susţinere a aderării României la 1 ianuarie 2007. Tonul intervenţiilor şi al întrebărilor europarlamentarilor a fost, în marea majoritate a cazurilor, pozitiv şi constructiv, de susţinere a datei stabilite a aderării.

---

1. Comisia pentru Afaceri Externe a Parlamentului European (n.r.).

De altfel, după cum cunoaşteţi, am avut în aceste săptămâni un dialog foarte intens cu membrii diferitelor grupuri politice ale Parlamentului European, care au fost în vizită în România. Aceştia şi-au arătat convingerea că România este pregătită pentru aderarea la termen şi au transmis mesaje de susţinere a unei decizii favorabile a Parlamentului privind aderarea la 1 ianuarie 2007.

Raportorii Parlamentului European pentru Bulgaria şi pentru România (Geoffrey Van Orden şi Pierre Moscovici) au pledat, la rândul lor, pentru aderarea la timp. Salutăm mesajul raportorului Pierre Moscovici privind „ritmul consistent" al reformelor, care nu justifică amânarea aderării.

Vom urmări cu precădere recomandările oficialilor europeni legate de domeniile prioritare de acţiune. Nu vom relaxa ritmul de pregătire. Vom respecta, cu hotărâre, toate angajamentele noastre europene şi după momentul adoptării Raportului de monitorizare. Suntem deschişi propunerii Comisiei de prelungire a procesului de monitorizare şi după aderare, în special în domeniile de sensibilitate.

Dialogul cu instituţiile europene şi recomandările constructive ale acestora constituie contribuţii esenţiale pentru desfăşurarea cu succes, în continuare, a procesului de reformă şi se încadrează în dinamica bine însuşită de noi a procesului de integrare.

Tratatul de Aderare a României şi Bulgariei a fost ratificat, până în prezent, de 15 state membre, iar procesul continuă în ritm normal în celelalte state membre. Sunt încredinţat că dezbaterea de astăzi, din plenul Parlamentului European, va avea ca efect consolidarea unei percepţii favorabile a progreselor României la nivelul parlamentarilor europeni şi va transmite semnale pozitive şi credibile legislativelor naţionale care se află în diverse stadii de ratificare a aderării noastre.

24 aprilie 2006, Ministerul Afacerilor Externe

DISCURSURI

Decernarea Premiilor Academiei Române pe anul 2004

Ministrului Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, i-a fost înmânat Premiul „Mihail Kogălniceanu” pentru lucrarea *Convertire şi integrare în societatea românească la începutul epocii moderne* (2004, Iaşi).

Premiul vine după o perioadă de cercetare care a durat mai bine de zece ani şi care a însemnat explorări în arhive din Marea Britanie, Austria, Germania, România, Republica Moldova şi Moscova. Cartea premiată astăzi spre marea mea surpriză – pentru că aceste premii vin pe neaşteptate – a apărut în anul 2004 şi atunci a intrat în atenţia Academiei şi a Forului de Istorici, căruia îi sunt recunoscător.

Sunt foarte multe nume cărora le datorez acest succes şi mă gândesc în primul rând la conducătorul meu de doctorat în România, domnul profesor Alexandru Zub, care a avut răbdare şi a acceptat ca o asemenea iniţiativă ştiinţifică referitoare la un aspect al constituirii naţiunii române să poată să se desfăşoare pe termen mai lung decât cel al unei simple teze de doctorat, profesorul Ioan Caproşu, cel care m-a învăţat paleografie slavonă şi care m-a îndrumat spre arhive, profesorul Ştefan Gorovei, care a fost primul interesat de efectul ştiinţific al cercetărilor mele, şi, nu în ultimul rând, profesorul Andrei Pleşu, care s-a apropiat de proiectul acesta încă din momentul în care părea o utopie, în 1995. Dar evident nu menţionez decât puţine nume dintre cei care mi-au fost alături, m-au susţinut şi care au dorit ca această carte să apară. Vă spun că sunt foarte emoţionat, dar, dacă m-ar întreba cineva cui i-aş putea dedica acest premiu, i-aş răspunde că îl dedic copilului meu nenăscut, care va fi cetăţean european în ianuarie.

Vă mulţumesc foarte mult.

19 decembrie 2006, Aula Academiei Române

Cel de-al 14-lea Consiliu Ministerial al OSCE

Domnule preşedinte-în-exerciţiu,
Doamnelor şi domnilor miniştri,
Dragi colegi,
Doamnelor şi domnilor,

Permiteţi-mi să mulţumesc Guvernului belgian pentru călduroasa primire pe care ne-a oferit-o aici, la Bruxelles, şi pentru excelenta organizare a acestei reuniuni ministeriale. Profit de această oportunitate pentru a-i felicita pe domnul ministru De Gucht şi echipa sa pentru remarcabila orientare pe care au asigurat-o OSCE ca preşedinte-în--exerciţiu pe perioada anului 2006.

Aş dori să mulţumesc şi secretarului general [al OSCE – *n.r.*] pentru munca sa şi să salut primul Raport prezentat de la preluarea atribuţiilor sale, anul acesta.

Delegaţia ţării mele se raliază declaraţiei prezentate de către preşedinţia finlandeză, în numele Uniunii Europene. În intervenţia mea, aş dori să evidenţiez câteva aspecte de lucru ale organizaţiei noastre, care comportă un interes special pentru România.

Domnule preşedinte,

Preşedinţia-în-exerciţiu a României în 2001 şi acţiunile noastre ulterioare demonstrează importanţa pe care o acordăm OSCE şi recunoaşterea rolului semnificativ pe care îl exercită această organizaţie în asigurarea siguranţei şi stabilităţii noastre. Ne păstrăm angajamentul şi susţinem toate eforturile de a mări relevanţa şi eficienţa organizaţiei noastre într-un mediu internaţional în schimbare. Pentru atingerea acestui scop, este crucială implementarea angajamentelor luate în cadrul OSCE.

Salutăm eforturile depuse anul acesta de a întări eficienţa OSCE, în acord cu decizia Consiliului Ministerial de la Ljubljana. Lăudăm în particular adoptarea, de către Consiliul Ministerial, a Regulilor şi Procedurilor OSCE şi a celorlalte decizii luate în scopul întăririi eficienţei OSCE.

OSCE rămâne un instrument principal pentru prevenirea conflictelor, pentru diplomaţia preventivă, administrarea crizelor şi reabilitarea post-conflict în zona euroatlantică. Echipele de pe teren ale OSCE au continuat, în 2006, să sprijine consolidarea şi construirea societăţilor civile democratice bazate pe valorile statului de drept, să prevină conflictele locale, să restaureze stabilitatea şi pacea şi să depăşească deficitele de securitate reale şi recunoscute. Vom continua să acordăm sprijinul nostru total prezenţei OSCE în teren.

În Europa de Sud-Est, unde sunt identificate provocări importante, activitatea consolidată a Delegaţiei OSCE în Kosovo, în particular, în strânsă cooperare cu alte prezenţe internaţionale în teren, va continua să joace, în opinia noastră, un rol de sprijin în asigurarea unei evoluţii democratice şi paşnice în Kosovo şi în regiune.

Pe de altă parte, evaluând situaţia securităţii în zona OSCE, nu putem trece cu vederea persistenţa conflictelor îngheţate. De fapt, în ceea ce priveşte rezolvarea conflictelor regionale, bilanţul OSCE de anul acesta e cu prea puţin mai bun decât în anii anteriori. Suntem îngrijoraţi că lipsa progresului subminează grav credibilitatea OSCE. Prin urmare, considerăm că un nou imbold din partea OSCE şi prin intermediul liderilor statelor participante este cât se poate de necesar.

Dragi colegi,

Guvernul României este în mod special preocupat de conflictul transnistrean. Observăm şi lăudăm implicarea valoroasă a preşedinţiei belgiene, a Uniunii Europene şi a Statelor Unite, precum şi activitatea EUBAM (Misiunea Uniunii Europene de asistenţă la frontiera moldo-ucraineană). Din păcate, în ciuda eforturilor susţinute ale preşedintelui-în-exerciţiu, perspectiva rezolvării conflictului nu se întrevede încă. Părţile şi mediatorii ar trebui, ca atare, să nu precupeţească nici un efort în căutarea punctelor comune şi a modalităţilor de a trece peste diferenţe, pentru a pune capăt conflictului.

Ne reafirmăm susţinerea fermă pentru a se ajunge la o înţelegere politică cuprinzătoare, durabilă şi de lungă durată cu privire la conflictul transnistrean, în spiritul independenţei, suveranităţii şi integrităţii Republicii Moldova. Încercările separatiste continuate, cum a fost recentul referendum orchestrat de autorităţile nerecunoscute de la Tiraspol, ar trebui puternic descurajate. Unul dintre obiectivele noastre principale ar trebui să fie implementarea unor standarde democratice coerente pe întregul teritoriu al Republicii Moldova. De aceea, reiterez sprijinul acordat de România dezvoltării democratice a societăţii moldoveneşti, bazat pe statul de drept, pe respectul faţă de drepturile omului, pe buna guvernare şi instituţiile consolidate. Autorităţile ţării mele sunt pregătite să ofere contribuţia noastră la acest proces.

Mai mult, considerăm că îndeplinirea angajamentelor asumate la Istanbul rămâne cheia rezolvării conflictului. Nu trebuie uitat că un principiu de bază al Tratatului privind Forţele Convenţionale în Europa (CFE) este acordul ţării-gazdă cu privire la staţionarea forţelor străine. Acesta este motivul pentru care România, în timp ce rămâne ferm angajată în avansarea ratificării Tratatului CFE adaptat, va căuta să facă întocmai doar după ce toate angajamentele asumate la Summitul OSCE de la Istanbul privind Republica Moldova vor fi împlinite.

În cazul Georgiei, ne exprimăm sprijinul pentru avansarea Planului de Pace andosat la Ljubljana şi salutăm iniţiativele pozitive avute până acum de preşedintele-în-exerciţiu, în acest an, la *inter alia* Conferinţa Donatorilor de la Bruxelles. Sprijinim implicarea susţinută a trimisului special. În timp ce sprijină creşterea numărului observatorilor OSCE şi înfiinţarea unei prezenţe comune (georgiană – rusă – OSCE) permanente la Tunelul Rokki, România susţine eforturile Georgiei de a dezvolta o societate democratică şi de a redobândi integritatea teritorială totală.

Cu privire la conflictul din Nagorno-Karabah, ţara mea salută toate eforturile de a restaura încrederea între părţi. Misiunea de evaluare a impactului asupra mediului

condusă de OSCE în teritoriile afectate de incendiu şi în jurul regiunii Nagorno-Karabah a fost o iniţiativă fructuoasă în acea direcţie şi este necesar să construim pornind de la această experienţă recentă.

Domnule preşedinte,

OSCE a dezvoltat în perioada de după Războiul Rece un concept complex de securitate ce include, alături de preocupările politice şi militare tradiţionale, şi riscuri de securitate ce pot apărea în alte domenii. Noile dimensiuni ale securităţii (economice, de mediu şi de societate) se reflectă în modul în care OSCE s-a dezvoltat instituţional. Cu privire la acest cadru, aş dori să fac referire la două chestiuni particulare ce au un impact evident asupra activităţii organizaţiei noastre.

Primul subiect se referă la securitatea – în cel mai larg sens al cuvântului – Mării Negre. În cadrul regiunii Mării Negre, fie că ne referim la ţările vecine, fie la regiunea extinsă, există un număr sporit de probleme a căror rezolvare necesită eforturi comune intensificate.

Considerăm că regiunea Mării Negre are o poziţie geografică importantă şi un potenţial de dezvoltare a unor relaţii strânse şi productive între Europa şi Asia. Acordăm o atenţie crescută acestei regiuni, care este importantă pentru pacea, prosperitatea şi stabilitatea întregii zone OSCE. Aş dori să reiterez relaţia dintre regiunea Mării Negre, pe de o parte, şi Europa de Vest, pe de altă parte.

Europa importă energie din regiunea Mării Negre extinse şi are responsabilitatea de a exporta stabilitate şi securitate prin implementarea unor acţiuni specifice. Securitatea UE se află în strânsă relaţie cu capacitatea ei de a proteja Marea Neagră. Aici, România este un partener de încredere, care ne poate oferi o perspectivă din interior a acestei regiuni.

Considerăm că OSCE ar putea să privească dintr-o nouă perspectivă regiunea Mării Negre extinse, prin eventuala includere a unei dimensiuni de cooperare la Marea Neagră în mandatul delegaţiilor OSCE în regiune.

A doua chestiune se referă la securitatea energetică. Acesta este un subiect complex ce necesită o discuţie mai amplă din partea celor implicaţi. România împărtăşeşte ideea că, pentru a asigura securitatea rezervelor de energie, trebuie, printre altele, să abordăm chestiunile referitoare la predictibilitatea rezervelor, la independenţa relaţiei furnizor-consumator, la transparenţa preţurilor şi la securitatea infrastructurii.

OSCE nu este o organizaţie economică. Totuşi, abordarea noastră cuprinzătoare a securităţii necesită eforturi continue pentru implementarea angajamentelor OSCE în toate dimensiunile securităţii, inclusiv în cea economică. Trebuie să asigurăm cetăţenilor noştri o dezvoltare durabilă economică şi socială şi trebuie să adăugăm sistemului nostru democratic o bază economică concretă. De aceea, considerăm că este necesar să avem o rezervă de energie predictibilă, pe care să ne putem baza, acceptabilă din punct de vedere economic, realistă din punct de vedere comercial, creată şi în funcţie de mediul înconjurător. Simplul fapt că OSCE cuprinde ţări care produc energie, consumă şi sunt zone de tranzit este, pentru organizaţia noastră, o oportunitate de a aborda provocările securităţii energetice.

În acest context, permiteţi-mi să reiterez susţinerea noastră pentru întărirea dimensiunii economice a OSCE şi pentru activitatea coordonatorului activităţilor economice şi de mediu ale OSCE.

Propunem ca, anul viitor, Consiliul Permanent să abordeze chestiunea acţiunilor la nivel regional de consolidare a păcii, prosperităţii şi stabilităţii în zona OSCE, în sensul întăririi cooperării între toţi cei implicaţi.

Dragi colegi,

Activitatea în domeniul dimensiunii umane este o zonă de excelenţă în cadrul OSCE, ce a conferit organizaţiei noastre un loc distinct în cadrul arhitecturii de securitate europeană. Experienţa OSCE este şi rămâne crucială în acest domeniu ca referinţă a comportamentului statelor participante. De aceea, am dori să luăm în permanenţă măsurile ce se impun pentru sprijinirea activităţii instituţiilor în cauză, respectiv ODIHR[1], Înaltul comisar pentru Minorităţi Naţionale şi reprezentantul pentru libertatea presei. Am dori să-l felicităm în mod special pe ambasadorul Strohal şi echipa sa pentru excelentul raport privind responsabilitatea comună, angajamente şi implementare, ca ecou al deciziei de la Ljubljana. România salută atenţia sporită şi implicarea organizaţiei noastre în ceea ce priveşte abordarea chestiunilor de toleranţă şi nondiscriminare. După o serie de conferinţe OSCE ţinute pe această temă, ne-am concentrat, în acest an, pe implementarea angajamentelor luate. Considerăm că anul viitor va trebui să avansăm la nivelul la care să ne concentrăm mai mult pe implementarea angajamentelor referitoare la toleranţă şi nondiscriminare şi, în aceeaşi ordine de idei, la sfârşitul lunii mai 2007, vom fi onoraţi să găzduim următoarea conferinţă OSCE la nivel înalt pe tema combaterii discriminării, promovării respectului şi înţelegerii reciproce ca *follow-up* la Conferinţa OSCE de la Cordoba pe tema antisemitismului şi a altor forme de intoleranţă.

Angajamentul României de a promova normele, principiile şi angajamentele OSCE referitoare la dimensiunea umană va beneficia de o altă platformă importantă, deoarece, de la mijlocul anului 2007, va deţine preşedinţia Consiliului Drepturilor Omului al Naţiunilor Unite.

Domnule preşedinte,
Dragi colegi,

Înainte de a încheia, doresc să urez succes viitoarei preşedinţii spaniole a OSCE în 2007. Aştept cu interes să colaborez îndeaproape cu ministrul Moratinos şi cu echipa sa, atât la Viena, cât şi alte locuri relevante pentru OSCE.

Permiteţi-mi, de asemenea, să-i asigur pe toţi participanţii că, în calitate de stat membru al UE începând cu 1 ianuarie 2007, România îşi va reconfirma angajamentele ferme faţă de misiunea şi obiectivele OSCE.

4 decembrie 2006, Bruxelles

1. Oficiul OSCE pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului (n.r.).

România în Uniunea Europeană şi parteneriatul cu Austria

Stimată doamnă preşedinte,
Excelenţe,
Doamnelor şi domnilor,
Stimaţi oaspeţi,

Permiteţi-mă, vă rog, pentru început, să vă fac o mărturisire: sunt deosebit de bucuros să mă aflu în această seară alături de dumneavoastră. De fiecare dată când revin la Viena, mă simt ca acasă. Am petrecut atâţia ani în Viena, încât a devenit pentru mine o a doua casă.

Sunt deosebit de onorat să mă adresez domniilor voastre în această clădire prestigioasă, cu o puternică semnificaţie istorică pentru democraţia austriacă. Discursul meu din această seară se referă la România – viitor stat membru al Uniunii Europene.

Doresc să mulţumesc, în mod deosebit, doamnei Barbara Prammer, preşedintele Parlamentului Austriei, şi domnului Andrei Corbea-Hoişie, ambasadorul României la Viena, pentru implicarea şi sprijinul acordat în organizarea acestui eveniment.

De asemenea, doresc să îi salut pe oaspeţii şi participanţii din Austria la acest eveniment – membri ai parlamentului, înalţi oficiali şi reprezentanţi ai mediului academic.

Totodată, adresez călduroase mulţumiri celor care au contribuit la publicarea acestei enciclopedii unice despre România. Acest volum este rezultatul mai multor ani de cercetare ai membrilor „Forumului România" şi contribuie la promovarea României în Austria. Este, cu siguranţă, un proiect ambiţios să aducem România şi Austria mai aproape una de cealaltă şi, prin urmare, vă invit să acceptaţi această provocare.

„Sibiu – Capitală europeană a culturii 2007", o altă temă a manifestării de astăzi, reprezintă nu numai pentru România, ci şi pentru întreagă Europă, simbolul multiculturalităţii şi al bunei convieţuiri între mai multe grupuri etnice. Suntem mândri că 2007 este nu numai anul aderării României la Uniunea Europeană, ci şi, pentru două oraşe – Sibiu şi Luxemburg – sărbătorirea unui parteneriat cultural.

Doresc să îl salut pe domnul Zeno Pinter, subsecretar de stat în cadrul Departamentului pentru Relaţii Interetnice, şi pe domnul Martin Bottesch, preşedintele Consiliului Judeţean Sibiu, şi vă invit să le ascultaţi prezentările şi, bineînţeles, să vizitaţi Sibiul în 2007.

Totodată, profit de această ocazie pentru a mulţumi partenerilor austrieci pentru sprijinul constant acordat de-a lungul procesului de aderare a României la Uniunea Europeană. După cum ştiţi, de acest moment festiv ne mai despart doar 32 de zile.

Stimaţi oaspeţi,
Dragi prieteni,

Încă de la început, doresc să subliniez că Austria a reprezentat un partener de încredere pe tot parcursul procesului de aderare la Uniunea Europeană. Cu siguranţă, vom dezvolta acest parteneriat în cadrul UE.

Ultimii ani au adus România şi Austria mai aproape ca niciodată. Cooperarea economică, nivelul ridicat al investiţiilor austriece în România, implicarea în asigurarea stabilităţii în Balcanii de Vest, legătura strânsă prin fluviul Dunărea au contribuit la consolidarea parteneriatul româno-austriac.

În domeniul economic, este deja cunoscut succesul firmelor austriece, care este şi succesul nostru, al tuturor. Implicarea unui număr mare de firme în România a contribuit nu numai la dezvoltarea puternică a României, ci şi la asigurarea de locuri de muncă pe termen lung şi la creşterea economică din Austria.

România şi Austria fac parte din spaţiul dunărean, definit de o multitudine de legături culturale, politice şi economice. Cooperarea de-a lungul acestui fluviu, în contextul Procesului de Cooperare Dunăreană, al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, al Iniţiativei Central-Europene, precum şi în alte foruri regionale, a condus la atingerea obiectivelor comune.

Cooperarea în domeniul justiţiei şi al afacerilor interne, atât la nivel bilateral, cât şi în cadrul european, de exemplu, prin EUROPOL[1], a evoluat exemplar. Fără perspectiva aderării, această cooperare nu ar fi fost, cu siguranţă, atât de strânsă.

Rezultatele sigure ale cooperării noastre, precum şi perspectivele unui parteneriat viitor în cadrul Europei reunite au condus, de asemenea, la adoptarea de către Parlamentul Austriei, cu o majoritate covârşitoare, a proiectului de lege privind ratificarea Tratatului de Aderare la Uniunea Europeană. Austria a fost astfel al cincisprezecelea stat care a finalizat procedura de ratificare. Mai mult, preşedinţia austriacă a UE a promovat încheierea procesului de ratificare şi în celelalte state membre.

Apreciem în mod deosebit acest sprijin.

Doamnelor şi domnilor,

1 ianuarie 2007 reprezintă un moment de referinţă atât pentru România, cât şi pentru UE. De-a lungul întregului proces de aderare la UE, încrederea în valorile şi obiectivele Uniunii a reprezentat motivaţia noastră. Ne-am însuşit, pe parcursul acestei perioade, valorile şi obiectivele. După aderare, România îşi va respecta obligaţiile asumate, va continua procesul de reformă şi va contribui constructiv la definirea politicilor UE.

Dacă privim spre viitor şi ne referim la poziţia României în cadrul UE, trebuie să pornim de la profilul geografic şi istoric al ţării mele. România este un stat de dimensiune medie şi al şaptelea stat ca mărime în cadrul Uniunii extinse. România se află în plină creştere economică. Are o economie în dezvoltare continuă, rapidă şi durabilă, având o piaţă de consum mare şi, de asemenea, în creştere, precum şi o forţă de muncă tânără şi calificată. România este un stat cu importante conexiuni în Sud-Estul Europei şi cu una dintre cele mai lungi graniţe externe ale UE.

1. Organizaţia care se ocupă de aplicarea legii în cadrul Uniunii Europene, în vederea combaterii criminalităţii (n.r.).

În acest sens, atât UE, cât şi România au ca interes asigurarea unei vecinătăţi stabile, democratice şi prospere. România şi-a stabilit drept priorităţi regionale regiunea extinsă a Mării Negre, Balcanii de Vest, Republica Moldova, Ucraina şi statele Caucazului de Sud. Mai mult, considerăm că aceste teme sunt relevante pentru agenda europeană. Avem aşteptări mari şi suntem pregătiţi pentru o implicare activă în procesul de definire a dimensiunii estice a Politicii Europene de Vecinătate.

În acelaşi timp, România este un susţinător puternic al continuării procesului de extindere a UE, la momentul potrivit şi pentru candidaţii pregătiţi. Avem obligaţia morală ca de avantajele pe care le-am avut în calitate de candidat UE să se bucure şi alte ţări.

Perspectiva europeană pentru Balcanii de Vest şi Republica Moldova constituie un instrumentar important al politicii externe comune. Extinderea UE este o şansă a viitorului. Dar, pentru a prezerva capacitatea funcţională a Uniunii, fiecare val de extindere trebuie pregătit bine.

Revenind la priorităţile României în calitate de viitor membru al UE, permiteţi-mi să mă refer la Balcanii de Vest şi la Kosovo, dată fiind atenţia de care se bucură acest spaţiu. România consideră că viitorul acestei regiuni este în interiorul UE. În acest sens, este nevoie de un efort de ambele părţi. Orice soluţie pentru statutul provinciei Kosovo trebuie să ia în calcul perspectiva europeană a provinciei, asigurarea securităţii regionale, a unei economii viabile, respectarea drepturilor omului şi ale minorităţilor, precum şi luarea în considerare a intereselor statelor implicate şi ale statelor vecine.

Privind la viitor în termeni strategici, doresc să menţionez prioritatea noastră de pe agenda de politică externă, şi anume regiunea Mării Negre. În viziunea României, această regiune trebuie să fie o zonă de stabilitate, securitate, prosperitate şi democraţie. Din aceste considerente, am lansat Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat ca un proces deschis, inclusiv şi cu potenţial deosebit. Mulţumim partenerilor noştri austrieci pentru sprijinul acordat încă de la început acestei iniţiative.

Demersul strategic al României privind acest spaţiu vizează creşterea interesului şi sprijinului din interiorul regiunii şi crearea unei dimensiuni pontice în cadrul Uniunii Europene, prin intermediul Procesului Bucureşti.

La finalul prezentării mele referitoare la priorităţile României ca viitor stat membru al UE, doresc să vă împărtăşesc câteva idei despre Republica Moldova. Date fiind relaţiile istorice cu Republica Moldova, vom continua să sprijinim apropierea acestei ţări de structurile UE. Perspectiva europeană a Chişinăului este la fel de importantă pentru stabilitatea şi bunăstarea vecinătăţii noastre, ca şi cea pentru Belgrad, Priština şi Sarajevo. Am împărtăşit experienţa noastră în materie de transformare instituţională, juridică şi economică pentru atingerea standardelor UE de către Republica Moldova şi alte state care şi-au exprimat interesul în acest sens.

Doamnelor şi domnilor,
Dragi prieteni,

Permiteţi-mi, vă rog, să îmi închei discursul de astăzi reiterând faptul că am parcurs un drum lung şi am îndeplinit angajamente importante. Pentru acestea, mulţumim prietenilor europeni, printre care Austria ocupă un loc special, pentru sprijinul şi ajutorul constant. Ultimii ani au fost marcaţi de aşteptări mari şi de speranţe reciproce. Desigur,

au existat multe „minţi luminate”, de ambele părţi, care au depus eforturi în acest sens. Să continuăm gândirea, crezul şi munca lor prin unirea eforturilor noastre pentru a avea o România europeană, alături de o Austrie europeană, într-o Uniune mai puternică, unită şi extinsă.

Vă mulţumesc pentru atenţie !

30 noiembrie 2006, Parlamentul Austriei, Viena

România, noua graniţă estică a UE. Are nevoie Uniunea Europeană de o nouă politică a vecinătăţii ?

Distinsă audienţă,
Dragi prieteni,
Doamnelor şi domnilor,

Adesea, oamenilor li se pare dificil să lanseze un dialog cu o audienţă distinsă ; şi cu cât audienţa este mai eminentă, aşa cum este cea căreia am privilegiul de a mă adresa în această seară, cu atât devine mai delicat începutul. Pentru a îndrăzni şi mai mult, nu pot să încep fără a face o mărturisire : dintotdeauna am avut o dorinţă intimă şi profundă de a veni în acest edificiu prestigios, unde minţi sclipitoare se conturează cu înţelepciune şi dedicaţie. Sper, desigur, că prezenţa mea astăzi se va ridica la nivelul aşteptărilor dumneavoastră.

Deci, dragi prieteni, iată-mă aici, când doar două luni ne despart de 2007, un an cu o importanţă deosebită atât pentru Germania, cât şi pentru România, un an plin de provocări extraordinare. Pentru România, va marca prezenţa în UE ca stat membru, iar pentru Germania va reprezenta prima preşedinţie a unei Uniuni cu 27 de ţări. Cred că sunteţi de acord cu mine că pentru ambele state este o provocare curajoasă, o responsabilitate fantastică şi, în acelaşi timp, un moment unic.

Doamnelor şi domnilor,

Viitoarea prezenţă a României în peisajul actual european este în mod frecvent – şi corect, aş adăuga – asociată cu noua graniţă de Est a UE. Nimic mai adevărat în această afirmaţie. Însă suntem obligaţi să vedem şi cealaltă parte a problemei. Este o datorie comună de a ne alătura şi de a ne imagina împreună liniile generale ale politicii noastre de vecinătate, menite să consolideze zona de stabilitate şi de securitate dincolo de graniţele Uniunii. În ceea ce ne priveşte, suntem puternic angajaţi să realizăm acest lucru, având în vedere că suntem conştienţi de problemele cu care se confruntă regiunea, şi considerăm că avem o responsabilitate specială privind menţinerea unei zone sigure în jurul frontierelor UE.

Dar cum ar trebui procedat ? Să aruncăm o privire asupra temei, să evaluăm şi să judecăm.

Prin lansarea în 2003 a Politicii Europene de Vecinătate (PEV), Uniunea Europeană a luat o decizie istorică. A definit, pentru prima dată, un cadru coerent pentru vecinii săi. Convingerea mea este că a fost un pas crucial în provocarea celui de-al cincilea val de extindere în termenii redefinirii relaţiilor cu vecinii Uniunii.

PEV s-a dovedit a fi o politică bună, bazată pe principii solide şi valide, un instrument-cheie în promovarea bunei guvernări, a dezvoltării economice şi sociale în ţările din jurul UE. Are o abordare constructivă dublă: integrată, deoarece cuprinde atât vecinii din Sud, cât şi pe cei din Est, dar în acelaşi timp diferenţiată, datorită cadrelor de cooperare bilaterale adaptate la specificul ţărilor, prin Planurile de Acţiune care stabilesc priorităţile de dialog între fiecare dintre vecini şi Uniune.

Fiind conştienţi de efectele pozitive ale PEV, ar trebui să conştientizăm în acelaşi timp şi limitele şi neajunsurile cadrului actual. PEV a fost câteodată asociată cu politica de extindere a UE, iar această conexiune dintre cele două politici s-a dovedit a fi nepotrivită în ceea ce priveşte eficienţa PEV. Pentru vecinătatea estică, PEV nu poate fi un substitut al extinderii, dar ar putea fi văzută ca un punct de plecare.

Nu avem dreptul moral de a priva celelalte ţări de beneficiile pe care le-am obţinut în trecut ca ţări candidate la UE. Însă, pe de altă parte, am făcut o alegere şi a fost nevoie să facem şi câteva sacrificii pentru a adera la o Uniune puternică. De aceea, UE ar trebui să-şi menţină unitatea şi punctele tari. România nu crede în oportunitatea „uşilor închise" pentru ţări ca Republica Moldova. Ar fi mai util dacă am introduce în conceptul PEV consolidată (PEV+) necesitatea de a monitoriza progresele, aşa cum s-a procedat în cazul criteriilor de la Copenhaga, pentru a obţine rezultate tangibile.

Cadrul PEV ar putea fi definit mai departe astfel încât să-şi atingă total obiectivele stabilite, în principal declanşând reforme profunde în ţările vizate de această politică. De aceea, pachetul de stimulente ar putea fi sprijinit în paralel printr-o legătură puternică între stimulente şi îndeplinirea angajamentelor. Noua politică de securitate ar trebui să abordeze aspecte ale securităţii *soft*. Până aici, PEV+ ar trebui să cuprindă îmbunătăţiri în următoarele domenii: cooperarea dezvoltată în dialogul asupra securităţii energetice, chestiunile de mediu, drepturile omului şi ale minorităţilor, statul de drept şi aplicarea legii, combaterea crimei organizate, a terorismului şi traficului de persoane, aspectele migraţiei.

Ce alte instrumente ar trebui să luăm în calcul?

În termenii instrumentelor menite să pună în practică politica, acestea ar trebui să fie coerente şi complementare cu instrumentele altor politici ale Uniunii. Mai mult, instrumentele care şi-au dovedit eficienţa în alte cadre, respectiv extinderea, ar trebui valorificate şi în această politică. Salutăm, în acest sens, utilizarea în perspectivă a TAIEX[1] şi înfrăţirea ţărilor partenere şi sperăm în reuşita cât mai rapidă a implementării.

Un alt aspect pozitiv al dezvoltării este acela că, începând cu 2007, PEV va avea un nou instrument şi o componentă de cooperare transfrontalieră. România este foarte interesată de proiectele PEV, având în vedere că suntem autorităţile de management a două astfel de programe, respectiv România/Ucraina/Republica Moldova şi cel al bazinului Mării Negre. În ceea ce ne priveşte, intenţionăm să folosim la maximum fondurile alocate acestui instrument şi să angajăm ţările partenere într-o cultură de cooperare europeană. În acelaşi timp, credem că PEV ar trebui să stimuleze dezvoltarea zonelor de graniţă ale Uniunii, care au un rol crucial în dezvoltarea cooperării transfrontaliere.

În ultimul rând, dar nu cel din urmă, avem nevoie ca PEV să fie un cadru mai larg, mai complex, care să ne poată ajuta să abordăm conflictele îngheţate aflate în vecinătatea

1. Technical Assistance Information Exchange Unit – un instrument al Directoratului pentru Extindere al UE destinat aplicării şi consolidării legislaţiei Uniunii în noile state membre (n.r).

noastră estică. Prin urmare, va avea un impact evident asupra viitoarei dezvoltări democratice în aceste ţări, inducând astfel predictibilitatea şi stabilitatea pe care Uniunea şi-ar dori să le aibă la graniţele sale. Pentru anii ce urmează, România pledează pentru o implicare mai puternică, mai coerentă şi mai coordonată a Uniunii în vecinătatea estică. Şi, dacă veni vorba despre o voce mai puternică în domeniul abordării conflictelor îngheţate, vă voi da un exemplu specific despre cum a început deja să fie atinsă această prezenţă: Misiunea UE de asistenţă la frontieră în Republica Moldova şi Ucraina (EUBAM). Avem convingerea că EUBAM este o piesă importantă în abordarea integrată a PEV şi aşteptăm cu interes să contribuim la personalul Misiunii odată ce ne vom alătura Uniunii. În acelaşi timp, UE are nevoie să-şi modifice statutul de la cel de observator la cel de participant cu drepturi depline la negocierile ce urmăresc obţinerea unei soluţii viabile şi de durată în privinţa conflictului transnistrean.

Distinsă audienţă,

România va aduce Uniunii Europene doi noi vecini: Republica Moldova şi Marea Neagră. Din această perspectivă, dorinţa noastră este să consolidăm valorile Uniunii în Republica Moldova şi să implicăm această ţară într-o cooperare semnificativă, benefică, cu UE. După cum am spus întotdeauna: Republica Moldova ar trebui să demonstreze hotărâre şi să continue implementarea în profunzime a reformelor politice la care s-a angajat prin semnarea Planului de Acţiune.

Există o serie de politici ale Uniunii Europene care au o dimensiune externă importantă şi sunt relevante pentru regiunea Mării Negre. Este cazul afacerilor interne şi justiţiei, politicii energetice, infrastructurii şi politicii de mediu. Considerăm că UE ar trebui să ia în calcul cu mai multă atenţie posibilitatea conturării unei dimensiuni a Mării Negre în cadrul ei, cu scopul de a crea o zonă de stabilitate, de prosperitate şi de securitate cu o identitate regională bine definită. Ca membru al Uniunii, România va pleda foarte ferm pentru dezvoltarea unei dimensiuni pontice legate de PEV, dimensiune ce ar putea fi cunoscută sub numele de Procesul Bucureşti.

Luând în considerare toate acestea, cred că împreună putem să conturăm o Politică Europeană de Vecinătate mai bună pentru noi şi pentru cetăţenii noştri, întrucât ne bucurăm de avantajul de a avea o astfel de politică, una dintre puţinele politici externe ce ar putea beneficia de o abordare consensuală a statelor membre.

Doamnelor şi domnilor,

Trebuie să admitem că dezbaterea pe tema Politicii Europene de Vecinătate, a graniţelor UE şi a posibilităţii extinderii Uniunii se află în strânsă legătură cu unul dintre cele mai „fierbinţi” subiecte de pe agenda europeană: Tratatul Constituţional şi viitorul Europei.

Concepte ca „oboseala extinderii” sau „capacitatea de absorbţie” apar în zilele noastre destul de des în diverse dezbateri, la nivel european, dar şi naţional. Consider totuşi că ele au mai degrabă o conotaţie negativă, din moment ce au tendinţa de a diminua uriaşa forţă de transformare şi modernizare a proiectului extinderii pentru ţările candidate sau potenţial candidate.

Prin urmare, în loc să mă lansez în consideraţii mai puţin productive despre aceste concepte, aş prefera să mă refer la nevoia de a reforma actualul sistem instituţional al

UE, de a-i îmbunătăţi capacitatea funcţională şi de a menţine un dialog deschis şi substanţial cu cetăţenii săi.

Deci, ce urmează pentru Uniune?

Crearea unei identităţi a Uniunii Europene într-o lume globală a devenit imperativă. Rolul extern al UE ar trebui să se concentreze pe obţinerea păcii, securităţii şi stabilităţii în regiune, însă are nevoie de instrumentele potrivite pentru a realiza acest lucru. În vederea atingerii acestui obiectiv, cadrul actual instituţional şi legislativ al Uniunii trebuie ajustat în mod semnificativ.

Mai mult, este evident că, în actualul cadru legislativ, discuţiile despre o extindere mai mare sunt dificile, având în vedere că reformele instituţionale prevăzute de Tratatul de la Nisa se referă la o Uniune formată din 27 de state. Astfel, există în prezent o înţelegere unanimă în cadrul UE privind necesitatea reformării sistemului instituţional şi a capacităţii sale operaţionale. Se pare însă că există şi câteva neînţelegeri privind mijloacele adecvate prin care o astfel de reformă ar fi posibilă.

Spre deosebire de anumite propuneri avansate până acum, aş dori să pledez pentru menţinerea şi intrarea în vigoare a Tratatului Constituţional cât mai curând posibil.

În primul rând, aş dori să subliniez că Tratatul Constituţional reprezintă un compromis atent negociat, ce cuprinde un echilibru adecvat între diferite viziuni asupra viitorului Europei, precum şi între diferitele interese implicate. În prezent, reluarea negocierilor de la zero nu oferă nici o garanţie că rezultatul final va fi mai bun şi mai uşor acceptat de state şi de cetăţeni. Pe lângă aceasta, noi negocieri ar necesita o perioadă lungă de timp.

În al doilea rând, cred că este necesar să reafirmăm că prevederile Tratatului Constituţional alcătuiesc un corpus de texte coerent, ce necesită o lectură şi o interpretare consistente. Alegerea şi implementarea doar a anumitor prevederi, a căror selecţie diferă de la un stat membru la altul, i-ar submina construcţia armonioasă şi capacitatea de a atinge obiectivele iniţiale.

Argumentele substanţiale în favoarea Tratatului Constituţional nu trebuie trecute cu vederea. Astfel, extinderea votului majorităţii calificate, metodele prevăzute pentru reforma instituţiilor, indiferent de numărul viitor de state membre, crearea unui minister european de Afaceri Externe, ce ar permite Uniunii să vorbească cu o singură voce, reprezintă tot atâtea oportunităţi pentru Uniune de a-şi mări eficienţa şi credibilitatea atât la nivel intern, cât şi extern. Aderarea României şi Bulgariei va creşte până la aproape două treimi numărul statelor membre care au ratificat deja acest document; consider că acest potenţial ridicat, în termenii statelor şi ai cetăţenilor europeni care s-au exprimat, nu ar trebui trecut cu vederea.

Sublinierea pe care o fac asupra importanţei intrării în vigoare a Tratatului Constituţional nu ar trebui privită ca un argument împotriva necesităţii îmbunătăţirii contextului european actual. Dimpotrivă, este o abordare bidimensională: consider că abordarea preocupărilor cetăţenilor, creşterea transparenţei modului în care funcţionează instituţiile europene şi îmbunătăţirea comunicării de sus în jos vor crea o punte de legătură între Uniune şi cetăţenii săi. Mai mult, am credinţa că o asemenea iniţiativă va declanşa o percepere evidentă a proiectelor europene importante, cum este Constituţia sau extinderea (viitoare).

Găsirea unui echilibru corect între toate aceste aspecte nu este o sarcină uşoară. Va necesita flexibilitate, voinţă politică, angajarea fermă pentru continuarea căii de acţiune alese. În timpul mandatului său de viitor preşedinte-în-exerciţiu al UE, Germania se va confrunta cu sarcina de a armoniza vocile câteodată foarte eterogene de pe scena

europeană, pentru a găsi calea comună pentru viitor. Sunt ferm convins că Germania va fi capabilă să se ridice la înălţimea sarcinii şi să dovedească, încă o dată, că este o forţă de anvergură în Europa şi pentru Europa. În acest sens, nu pot decât să salut iniţiativa Germaniei de a emite o declaraţie pe 25 martie 2007, cu ocazia celei de-a 50-a aniversări a Tratatului de la Roma, ca un simbol pentru ceea ce a reprezentat Europa şi ca un jurământ pentru ceea ce intenţionează să fie pe viitor. România aderă la acest gest simbolic de reafirmare a valorilor pe care le împărtăşim.

Aş dori să reiterez angajamentul ţării mele şi sprijinul pentru proiectul european, care este, dincolo de toate, un proiect de solidaritate politică. Vă pot asigura că România îşi va asuma o poziţie activă în întreaga dezbatere pe tema viitorului Europei.

Distinsă audienţă,

După cum am subliniat la începutul discursului meu, ianuarie 2007 va învesti România şi Germania cu o responsabilitate semnificativă în peisajul european. Din cauza constrângerilor de timp, m-am limitat în seara aceasta la două subiecte : viitoarea PEV+ şi Tratatul Constituţional. Dar vă asigur că lista subiectelor de interes comun este mult mai lungă, cuprinzând teme de egală importanţă. În această ordine de idei, permiteţi-mi să mărturisesc că am încredere în spiritul viitoarei preşedinţii germane a Uniunii Europene, un motor tradiţional pentru proiectul european, că le va aborda corespunzător.

În ceea ce priveşte România, promit că vom juca un rol constructiv în conturarea viitorului nostru european. Vă puteţi baza pe sprijinul nostru şi ne puteţi considera un partener privilegiat.

Vă mulţumesc pentru atenţie şi sunt nerăbdător să primesc întrebările dumneavoastră !

22 noiembrie 2006, Universitatea Humboldt, Berlin

Conferinţa „Către o politică externă europeană în domeniul energiei pentru asigurarea unui nivel înalt de siguranţă a furnizării de energie”

Domnule preşedinte al Comisiei Europene,
Excelenţele Voastre,
Doamnelor şi domnilor,

Sunt foarte bucuros să particip la această importantă conferinţă, care reprezintă un pas semnificativ pe calea conturării unei dimensiuni externe a politicii europene în domeniul energiei. Reuniunea de astăzi ne oferă ocazia să discutăm o temă care generează provocări multiple şi să lansăm noi idei în acest domeniu.

Importanţa acordată în ultima perioadă subiectului demonstrează faptul că ne aflăm într-o nouă perspectivă energetică la nivel mondial. Am devenit conştienţi de provocările cărora trebuie să le facem faţă pentru a asigura o aprovizionare sigură cu energie şi o piaţă de tranzacţionare a energiei stabilă şi transparentă. Dincolo de aceste repere, ne confruntăm cu provocări la adresa mediului înconjurător şi cu necesitatea identificării unor soluţii pentru a răspunde schimbărilor climatice. Dată fiind natura transfrontalieră a acestor teme, ele trebuie analizate şi abordate la nivel global.

Din aceste motive, UE trebuie să îşi dezvolte capacitatea de a contura o acţiune coordonată şi coerentă în definirea dimensiunii externe a politicii energetice. Un prim obiectiv este extinderea principiilor pieţei interne a energiei la zonele din vecinătatea Uniunii. Un altul îl reprezintă dezvoltarea unor parteneriate strategice cu principalele ţări producătoare, de tranzit şi consumatoare, conferind astfel o dimensiune globală politicii europene în domeniul energiei.

S-a subliniat în mod justificat că există o strânsă corelaţie între piaţa internă a energiei şi dimensiunea externă a politicii energetice. Capacitatea de a vorbi cu o singură voce în ceea ce priveşte componenta externă a acestei politici, având la bază o acţiune comună coordonată şi coerentă, este facilitată de o piaţă internă a energiei puternică, competitivă şi funcţională. Acesta poate fi un punct forte al Uniunii, capabil să sprijine promovarea principiilor şi regulilor concurenţei libere în vecinătatea Uniunii, precum şi la nivel global.

Reuniuni precum Summitul G-8 de la Sankt-Petersburg[1] sau Summitul informal de la Lahti[2] au oferit Uniunii Europene oportunitatea unui dialog deschis cu partenerii săi

1. Desfăşurat la 16 iulie 2006, în timpul preşedinţiei ruse a G-8 (n.r.).
2. Desfăşurat la 20 octombrie 2006, în perioada preşedinţiei finlandeze a UE (n.r.).

asupra principiilor şi măsurilor pe baza cărora se poate construi un cadru de reglementare comun între furnizori şi consumatori. Aceste întâlniri au arătat, de asemenea, în mod clar, că numai printr-o acţiune coordonată şi coerentă a statelor membre Uniunea poate influenţa mediul global în direcţia asigurării furnizării energiei în condiţii de stabilitate şi siguranţă. Capacitatea Uniunii de a se impune în dialogul cu partenerii săi depinde de potenţialul de a vorbi cu o singură voce, şi noi am demonstrat că Uniunea poate acţiona într-un mod unitar pentru atingerea obiectivelor sale.

Statele membre se află în situaţii diferite în domeniul energiei. Cu toate acestea, este posibilă atingerea unor poziţii comune care să reprezinte baza unei prezenţe internaţionale puternice şi coerente a Uniunii Europene. Solidaritatea dintre statele membre constă în capacitatea de a stabili obiective comune şi în voinţa politică de a urmări îndeplinirea acestora. Susţinerea acestor obiective stabilite de comun acord, în scopul asigurării securităţii aprovizionării cu energie în Uniune, reprezintă o responsabilitate a fiecărui stat membru în funcţie de propriile sale mijloace.

Doamnelor şi domnilor,

Ca viitor stat membru, România este un susţinător activ al obiectivelor comune europene în domeniul energiei.

Împărtăşim pe deplin ideea că o piaţă internă puternică reprezintă fundamentul unei politici externe durabile în domeniul energiei şi suntem gata să ne continuăm eforturile, alături de celelalte state membre, pentru atingerea acestui obiectiv. La nivel naţional, autorităţile române au favorizat creşterea competitivităţii în domeniul energetic şi considerăm că o piaţă energetică românească competitivă poate oferi un bun exemplu pentru ţările din vecinătate.

În primul rând, atunci când vorbim despre dimensiunea externă a politicii energetice europene, este esenţială asigurarea unor fluxuri energetice sigure, accesibile, competitive şi durabile. Este de o importanţă fundamentală existenţa unui cadru predictibil de reglementare a ofertei în ceea ce priveşte stabilirea de contracte reciproc avantajoase şi mecanisme transparente de stabilire a preţului.

Doresc, de asemenea, să subliniez importanţa securizării infrastructurii energetice terestre şi maritime, inclusiv a facilităţilor portuare. Tema a fost evocată frecvent în ultima perioadă şi este parte integrantă a dezbaterii privind energia, aşa cum o demonstrează şi posibila discutare a ei în cadrul apropiatului Summit NATO de la Riga.

În al doilea rând, cooperarea cu Federaţia Rusă, ca principal furnizor, este un subiect-cheie în domeniul relaţiilor externe în sectorul energetic. Pentru Europa, definirea conceptului de securitate se referă, în primul rând, la „siguranţa ofertei”, în timp ce pentru Federaţia Rusă înseamnă „siguranţa cererii”. De aceea, este necesar ca cele două perspective să fie armonizate. Construirea parteneriatului energetic cu Federaţia Rusă prin luarea în considerare a acestor repere capătă o importanţă deosebită, dată fiind natura interdependentă a relaţiilor noastre. Cele două părţi trebuie să-şi consolideze încrederea reciprocă şi să confere credibilitate principiilor agreate în ceea ce priveşte transparenţa, reciprocitatea şi nediscriminarea în tranzacţionarea energiei.

În acelaşi timp, Federaţia Rusă şi Europa au nevoie una de cealaltă, iar capacitatea Federaţiei Ruse de a furniza energie în mod durabil depinde, în mare măsură, de deschiderea sa către investiţiile occidentale. Uniunea a solicitat Federaţiei Ruse să acorde

companiilor europene posibilitatea de a investi sub toate aspectele în sectorul energetic, pornind de la câmpurile de petrol şi gaze până la reţeaua de transport. Mă refer aici la posibilitatea companiilor europene de a împărtăşi beneficiile exploatării câmpurilor de extracţie, de a dezvolta proiecte noi de infrastructură, precum şi la deschiderea pieţei ruseşti de gaz concurenţei.

În al treilea rând, prin raportare la zona sa de vecinătate, Uniunea trebuie ca, printr-o prezenţă sporită, să-şi dezvolte capacitatea de a promova regulile economiei de piaţă şi normele care să permită siguranţa investiţiilor şi funcţionarea unei pieţe deschise şi transparente. Exemplul Comunităţii Energiei înfiinţate recent în Europa de Sud-Est este elocvent pentru ceea ce putem realiza. Obiectivul nostru este de a conlucra pentru constituirea unei pieţe regionale consolidate şi competitive, bine integrate în piaţa comună europeană. Aderarea unor noi membri la Comunitatea Energiei va conduce la asigurarea unei siguranţe sporite a furnizării energiei în regiune.

În acelaşi timp, considerăm că acest tip de cooperare trebuie să fie extins la regiunea Mării Negre. Poziţia geografică a zonei Mării Negre, între producătorii importanţi din zona Mării Caspice şi Asia Centrală şi consumatorii din Uniunea Europeană, conferă o relevanţă deosebită regiunii, ca rută de tranzit pentru resursele energetice.

În al patrulea rând, considerăm posibilă definirea dimensiunii externe a politicii noastre comune energetice şi dorim să sprijinim negocierea unor parteneriate consolidate cu ţări terţe, în special cu cele trei republici din Caucaz. Aceste acţiuni vor contribui la crearea unui mediu stabil şi predictibil de tranzacţionare a energiei. Dacă dorim realizarea unei agende energetice ambiţioase, Uniunea Europeană trebuie să fie pregătită pentru a lansa acestor ţări o ofertă mai generoasă de cooperare, care nu trebuie să depăşească ceea ce am oferit deja unor ţări precum Ucraina sau Republica Moldova. Trebuie să ne sporim prezenţa în Asia Centrală. Viitoarea preşedinţie germană a Uniunii are planuri foarte ambiţioase în acest sens şi considerăm că iniţiativa trebuie susţinută.

În acest context, trebuie avută în vedere consolidarea cooperării cu alte regiuni. Un exemplu la care mă gândesc acum este Golful Guineei.

Doamnelor şi domnilor,

Consolidarea parteneriatelor nu trebuie să conducă la o diminuare a interesului pentru proiectele de diversificare de interes european. Fără un efort semnificativ de diversificare a surselor de energie ale Europei, cea mai mare parte a creşterii importurilor de gaze va cădea în sarcina Federaţiei Ruse. Problema diversificării este importantă în asigurarea siguranţei energetice la nivel european, iar Uniunea trebuie să-şi respecte angajamentele de continuare a proiectelor de diversificare.

Corelat cu propriile obiective energetice, România sprijină în special promovarea proiectelor de infrastructură care au ca obiectiv deschiderea de noi rute pentru diversificarea importurilor de energie. România este pregătită să împărtăşească experienţa dobândită ca parte la instrumentele de cooperare regională în zona Mării Negre. Dată fiind importanţa cooperării multilaterale în domeniul energiei şi nevoile UE pentru diversificarea surselor, România consideră că Uniunea trebuie să îşi întărească sprijinul pentru implementarea unor noi proiecte de inter-conectare în zona extinsă a Mării Negre, luând în considerare potenţialul economic şi resursele energetice semnificative ale regiunii, în mod deosebit resursele energetice ale bazinului caspic.

În acest sens, au fost propuse câteva proiecte şi consider că multe dintre ele pot fi implementate în interesul întregii Uniuni.

În ceea ce priveşte implicarea directă a României, permiteţi-mi să vă readuc în atenţie două proiecte europene importante prevăzute a fi implementate în această regiune – Nabucco şi Pan-European Oil Pipeline Constanţa-Trieste (PEOP), ambele fiind rute de transport viabile pentru creşterea securităţii energetice în Europa.

După cum a afirmat recent comisarul pentru Energie, Andris Piebalgs, partenerii Nabucco nu au făcut altceva decât să integreze solicitările tuturor părţilor şi să găsească echilibrul între interesele producătorilor, statelor de tranzit, statelor din vecinătate şi ale ţărilor consumatoare. Proiectul Nabucco este deosebit de important pentru viziunea unei pieţe energetice euroasiatice sigure, acum şi în viitor.

Cred, de asemenea, că proiectul Nabucco va aduce beneficii reciproce tuturor celor implicaţi – producători, consumatori şi ţări de tranzit – şi va conduce la creşterea concurenţei pe piaţa gazelor naturale în întreaga regiune.

Prin asigurarea accesului la rezervele de gaz alternative şi prin crearea unor noi capacităţi de import care pot reprezenta un procent important din consumul prezent de gaze în UE, Nabucco poate contribui semnificativ la siguranţa furnizării şi diversificarea surselor de energie pentru Uniunea Europeană. De aceea, este necesar ca toate statele de tranzit ale conductei să se implice activ şi consistent în materializarea proiectului în cel mai scurt timp posibil.

Pe de altă parte, proiectul PEOP este atractiv deoarece oferă o cale directă de acces a petrolului caspic în Europa de Vest, pe o rută viabilă şi sigură, contribuind astfel la diversificarea rutelor de transport al energiei.

S-a demonstrat existenţa unei cereri europene sigure de ţiţei brut, iar Uniunea a identificat nevoia de a securiza în viitor aprovizionarea strategică. Din punctul de vedere al României, conducta PEOP reprezintă o soluţie alternativă eficientă, cu un cost rezonabil, care va contribui la creşterea siguranţei energetice a Europei. PEOP este viabilă comercial şi oferă o modalitate sigură de transport al ţiţeiului pe distanţe lungi.

În plus, prin existenţa unor consumatori şi procesatori importanţi pe întregul său parcurs, PEOP dobândeşte o importanţă industrială sporită, oferind marilor companii petroliere o nouă conexiune între resursele din regiunea Mării Caspice şi rafinăriile din Europa.

Considerăm că implementarea acestor proiecte va genera beneficii economice importante pentru toţi partenerii implicaţi şi va contribui la creşterea siguranţei energetice a Europei.

Prin aceste iniţiative şi acţiuni, România intenţionează să contribuie la soliditatea proiectului comun european de susţinere a unei dimensiuni externe a politicii energetice. Considerăm că obiectivele Uniunii sunt îndeplinite prin acţiunile concertate ale fiecărui stat membru şi dorim să fim parte şi să ne aducem contribuţia la politica energetică comună a Uniunii.

Vă mulţumesc pentru atenţie.

20 noiembrie 2006, Bruxelles

Inaugurarea Consulatului General al României la Gyula/Jula

Sunt aici pentru a-mi ţine o promisiune. Am promis acum un an, înaintea primei şedinţe comune de guvern româno-ungare, că va fi deschis un consulat general aici, în inima României de la fruntariile de Vest. Prezenţa acestui consulat general aici ne arată că, în fine, România poate fi alături de toţi cei care vorbesc limba română şi cred în destinul culturii române şi al naţiunii noastre. Al doilea motiv pentru care mă bucur este că acest eveniment, la care participă reprezentanţi ai autorităţilor centrale şi locale maghiare, se petrece înaintea aderării României la Uniunea Europeană. Suntem două naţiuni mature care înţeleg să caute soluţii pentru interesele noastre în Uniune. Şi, mai mult decât atât, înţelegem că românii care trăiesc în Ungaria şi maghiarii care trăiesc în România reprezintă punţi de legătură între ţările noastre.

Al doilea lucru care se va întâmpla odată cu acest consulat general va fi ajutorul pe care îl vom putea acorda proiectelor transfrontaliere. Şi aici rolul autorităţilor locale de o parte şi de alta a frontierei este foarte important. Îi mulţumesc doamnei primar pentru ajutorul pe care ni l-a dat pentru a găsi un loc atât de frumos şi o îndemn să se mândrească cu prezenţa autorităţilor româneşti aici.

Doresc să îi mulţumesc doamnei Kinga Göncz pentru ajutorul şi sprijinul constant pe care le-a acordat acestui proiect comun, acela de a extinde reţeaua consulară în ţările noastre. Doresc să le mulţumesc celor care se află acum aici, fie venind de la Bucureşti, domnul ministru Hărdău, de la Budapesta sau de la Arad, domnul prefect, domnul preşedinte al Consiliului Judeţean, care au consimţit să participe împreună cu românii de aici la această sărbătoare. Un gând bun către cei doi ambasadori, domnul Terény János şi doamna Ireny Comaroschi, pentru faptul că au ştiut să pregătească detaliile organizatorice aşa cum considerăm că orice ambasador trebuie să o facă.

Noi nu am făcut altceva decât să definim o dorinţă a românilor de aici. Iar ministrul este responsabil pentru aceasta. El este un slujitor al intereselor naţiunii.

Le mulţumesc în primul rând familiilor de români de aici. Pentru că vocea lor s-a ridicat mereu către Bucureşti şi către Budapesta pentru apărarea identităţii lor. Şi, pentru că este împreună cu noi şi întâistătătorul românilor de pe aceste meleaguri, voi încheia cu cuvintele Psalmistului : „Din străfunduri, din străfunduri, vocea noastră se ridică către tine, Doamne”. Iată că această voce a căpătat formă.

Domnule consul general, vă mulţumesc şi vă doresc succes.

17 noiembrie 2006, Gyula

Iniţiativa Parteneriatului Global poate aduce un plus de valoare Parteneriatului pentru Pace al NATO ?

Iniţiativa parteneriatului global poate aduce un plus de valoare Parteneriatului pentru Pace al NATO ?

Vă mulţumesc pentru oportunitatea acordată de a vorbi despre o problemă atât de importantă care, în opinia mea, este de natură să joace un rol hotărâtor în viitorul NATO.

Iată care este experienţa primei generaţii de parteneriate

De la încheierea Războiului Rece, parteneriatele au fost, în egală măsură, motoare şi rezultate ale transformării NATO şi ale abordării globale a securităţii. În urmă cu peste un deceniu, a luat naştere prima generaţie de parteneriate – Parteneriatul pentru Pace (PfP), relaţiile speciale cu Federaţia Rusă şi Ucraina şi Dialogul Mediteranean –, în primul rând din nevoia de a construi încredere, de a depăşi diviziunile din Europa şi de a întări stabilitatea în vecinătatea NATO.

PpP a fost cel mai complex şi structurat instrument al contribuţiei NATO la reunificarea Europei într-un mediu de securitate şi libertate pentru toate naţiunile sale. PfP a catalizat reformele democratice şi a înlocuit doctrina confruntării cu una a încrederii şi a dialogului în Europa. Aceasta rămâne legătura cea mai strânsă a NATO cu ţările din vecinătatea imediată, din regiunile strategice ale Balcanilor de Vest, regiunii Mării Negre şi Asiei Centrale.

Noul context strategic global

Lumea în care trăim astăzi este foarte diferită de cea de acum zece ani. În mod cert, trebuie să vedem parteneriatele NATO într-un context mult mai complicat şi imprevizibil.

Este bine-cunoscut faptul că ne confruntăm cu o globalizare a insecurităţii din cauza terorismului, armelor de distrugere în masă şi traficului ilegal de fiinţe umane, arme, droguri şi substanţe periculoase. Ameninţările globale, care decurg din extinderea instabilităţii în vecinătatea NATO – în Balcanii de Vest şi în regiunea extinsă a Mării Negre – sau dincolo de graniţele Europei – în Afganistan, Africa şi Orientul Mijlociu –, pot avea implicaţii directe sau indirecte asupra securităţii şi modului de viaţă din spaţiul

euroatlantic. Ameninţările globale pot totodată afecta securitatea rutelor energetice internaţionale de transport şi căilor de transport maritime.

În acelaşi timp, securitatea în Europa nu este un subiect încheiat. În Balcanii de Vest, este încă nevoie de forţele UE şi NATO. Trebuie să ajutăm în continuare la schimbarea mentalităţilor, la ruperea legăturilor nesănătoase cu trecutul, la reformarea instituţiilor de apărare şi securitate, pentru a avansa integrarea europeană şi euroatlantică a întregii regiuni.

Democraţia, reformele şi stabilitatea nu sunt ireversibile nici în Europa de Est. Creşterea gradului de nemulţumire a opiniei publice în urma dificultăţilor economice şi conflictelor interne poate compromite forţele democratice şi deturna cursul pro-reformă. Referendumurile pro-independenţă au devenit instrumente de şantaj politic în Republica Moldova şi Georgia, punând la încercare autoritatea şi controlul guvernelor centrale, stabilitatea internă şi integritatea teritorială a acestor state. Desigur, NATO nu poate face faţă singură acestor probleme sau să se implice direct în toate aceste probleme, dar nu poate lipsi din efortul concertat alături de statele din regiune, UE, OSCE şi Consiliul Europei.

Răspunsul NATO la mediul internaţional de securitate, aflat în permanentă schimbare

În acest mediu global de securitate complex, obiectivul dintotdeauna al NATO, acela de a menţine securitatea membrilor săi, nu mai poate fi realizat doar prin acţiune în cadrul zonei euroatlantice. Este nevoie de o implicare pro-activă în afara spaţiului european.

NATO a înţeles deja acest lucru şi a depăşit graniţele acestei regiuni, în Afganistan, Irak şi Darfur. A trimis nave pentru protejarea securităţii maritime în Marea Mediterană. Ce am învăţat din aceste misiuni? Că partenerii noştri, din Europa şi din afara continentului, pot juca un rol foarte important şi pot avea o contribuţie semnificativă la succesul operaţiunilor şi misiunilor noastre. NATO interacţionează deja cu organizaţiile internaţionale aflate la faţa locului în cadrul unor operaţiuni complexe care nu sunt exclusiv de natură militară. Astfel, NATO a devenit un agent de schimbare a mediului internaţional de securitate.

Înseamnă aceasta că NATO este pe punctul de a dezvolta o doctrină a intervenţiei globale ?

Nu cred. Eu cred că acest context complex de securitate impulsionează NATO să-şi redefinească rolul şi abordarea parteneriatelor, pentru a acţiona efectiv şi cu succes în lumea de astăzi.

Din această perspectivă, Iniţiativa Parteneriatului Global este mai mult decât o plus-valoare la Parteneriatul pentru Pace. Este un răspuns vizionar la contextul strategic global al NATO. Nu este o iniţiativă revoluţionară, ci una evolutivă. Continuă astfel procesul de adaptare a NATO la contextul internaţional, fără a schimba misiunea fundamentală a NATO.

Sunt mai multe întrebări la care trebuie să răspundem. Pot menţiona doar câteva dintre acestea: cum pot fi selectaţi partenerii globali? Cum poate fi asigurat echilibrul corespunzător între implicarea euroatlantică şi cea globală? Cum poate fi depăşită

suprasolicitarea inevitabilă a resurselor şi energiei politice ? Cum poate fi creată sinergia corespunzătoare între UE şi ONU ? Sunt întrebări dificile care nu trebuie să îngreuneze reformarea parteneriatelor NATO.

Ceea ce nu trebuie să fie Parteneriatul Global

Parteneriatul Global, deşi o extindere a umbrelei de securitate a NATO, nu trebuie să conducă la o Organizaţie Nord-Atlantică globală. Nu trebuie să transforme Alianţa într-o nouă instituţie de securitate aflată în competiţie cu ONU sau cu UE sau într-o structură care să încercuiască printr-o centură de securitate alte naţiuni. De asemenea, Parteneriatul Global nu poate reprezenta o platformă pentru implicarea automată a NATO în orice fel de criză care ar izbucni în lume.

Deschiderea către Parteneriate Globale trebuie să fie urmărită în paralel, şi nu în detrimentul aprofundării relaţiilor cu ţările din vecinătatea NATO.

Ce ar trebui să fie Parteneriatul Global

Parteneriatul Global ar putea oferi un cadru mai riguros şi sistematic pentru interacţiunea NATO cu alţi actori în vederea consolidării păcii, stabilităţii şi modernizării în întreaga lume.

Parteneriatul Global ar putea include o reţea de parteneri orientaţi către cerere, dornici să fie parte a acestei structuri şi abili. Partenerii globali ar putea fi selectaţi în baza unor evaluări complexe, ţinând cont de : valorile comune, compatibilitatea cu capacităţile militare ale NATO şi deschiderea politică de a considera Alianţa un partener care să contribuie la întărirea securităţii euroatlantice şi internaţionale.

Soldaţii australieni şi neozeelandezi sunt deja alături de trupele NATO în Afganistan. Angajarea acestor ţări şi a altor potenţiali contributori într-un format de cooperare şi dialog mai structurat ar putea participa la eforturile NATO de a aborda instabilitatea globală, dincolo de angajamentele operaţionale, printr-un schimb eficient de informaţii şi evaluări în domeniul securităţii.

De asemenea, Alianţa trebuie să ţină cont şi de faptul că este în continuare necesară consolidarea încrederii, pentru a evita suspiciunile din ce în ce mai mari privind procesul de transformare a NATO. Cooperarea NATO cu Federaţia Rusă continuă să impună o abordare specială. Angajarea politică în relaţia cu China şi India trebuie dezvoltată gradual, în special în condiţiile în care NATO este profund implicată în Afganistan, un nod de intersecţie între Asia Centrală şi de Sud.

Parteneriatul Global – o politică extinsă de parteneriat

NATO a construit deja o reţea de parteneriate şi programe de cooperare. Iniţiativa de Parteneriat Global trebuie, de fapt, să fie un catalizator al unei politici mai coerente şi mai cuprinzătoare de parteneriat şi cooperare, bazată pe solidaritate şi interese comune în consolidarea securităţii euroatlantice şi internaţionale.

O politică extinsă de parteneriat trebuie să fie în măsură să transforme această solidaritate extinsă în acţiune efectivă, care să urmărească următoarele obiective strategice :

- deplina ancorare a Balcanilor de Vest şi a Europei de Est în comunitatea euroatlantică ;
- susţinerea angajamentelor operaţionale ale NATO ;
- sprijinirea capacităţilor NATO de prevenire a crizelor şi apărare pro-activă împotriva terorismului şi proliferării armelor de distrugere în masă ;
- întărirea capacităţii NATO de a contribui la stabilitatea internaţională.

O politică de parteneriat cuprinzătoare trebuie să se dezvolte în paralel cu o abordare graduală şi echilibrată. Prima generaţie de parteneriate trebuie să fie punctul de plecare pentru o asemenea politică.

PfP poate fi platforma de bază pentru o politică de parteneriat mai extinsă a NATO, prin recurgerea la instrumentele practice ale PfP, care şi-au dovedit deja eficienţa, în beneficiul altor ţări interesate. PfP a reprezentat o sursă de inspiraţie pentru întărirea cooperării cu statele din Nordul Africii şi Orientul Mijlociu. În consecinţă, programe individuale de cooperare şi *Trust Fund*-uri sunt disponibile pentru aceste state.

Componentele unei politici extinse de parteneriat

În opinia mea, componentele-cheie ale unei politici extinse de parteneriat sunt următoarele :

- PfP trebuie să fie folosit în continuare drept un element de bază în procesul de reforme democratice şi stabilitate în Europa de Est şi Balcanii de Vest. Dialogul pe teme de securitate cu ţările interesate din regiune, cum ar fi Republica Moldova şi Georgia, trebuie amplificat pentru a asigura o imagine a mediului de securitate cât mai cuprinzătoare în cadrul NATO şi pentru a oferi partenerilor un cadru de dialog şi consultare privind ameninţările la adresa securităţii.
- Deciziile anterioare de la Summiturile de la Praga şi Istanbul ar trebui luate în considerare pentru a putea genera formate mai flexibile de dialog cu partenerii, concentrate pe subiecte regionale sau specifice. NATO nu se poate sustrage din discuţiile cu partenerii interesaţi pe tema evoluţiilor în domeniul securităţii din regiunea Mării Negre şi a Balcanilor de Vest.
- Parteneriatele globale cu ţări în măsură şi dornice să sprijine NATO îndeplinesc funcţiile sale fundamentale de apărare colectivă fie prin participarea la operaţiuni aliate sau la eforturile de combatere a terorismului, a proliferării armelor de distrugere în masă, fie pentru a asigura securitatea rutelor de transport al energiei.
- Cooperarea pe domenii, cum ar fi securitatea energetică, terorismul, securitatea maritimă sau reconstrucţia postconflict, poate fi avansată împreună cu partenerii interesaţi.
- Programele de asistenţă pentru ţările interesate pot beneficia de expertiza NATO în consolidare instituţională şi politici de apărare moderne.
- Este nevoie de o cooperare aprofundată cu ONU şi cu alte organizaţii regionale interesate de experienţa Alianţei în domeniul operaţiunilor de menţinere a păcii.
- Organizaţiile guvernamentale şi neguvernamentale trebuie implicate în teatrele de operaţiuni şi la nivel instituţional.

Toate cele de mai sus impun o creştere a resurselor financiare, dificil de obţinut, date fiind angajamentele operaţionale şi agenda de transformare a Alianţei. Pentru a aborda această dilemă a resurselor, trebuie aleşi cu grijă noi parteneri, în funcţie de priorităţile NATO. Ar putea fi avut în vedere şi un mecanism financiar în cadrul politicii de parteneriat care ar permite Alianţei să acceseze fonduri din afara organizaţiei pentru a răspunde solicitărilor de asistenţă venite din partea altor ţări sau organizaţii. Consolidarea dialogului NATO-UE în cazul operaţiunilor în care ambele organizaţii sunt implicate ar facilita sinergia politică şi utilizarea efectivă a resurselor de către cele două organizaţii.

Pentru a concluziona, construirea de noi parteneriate globale, ca parte a unei politici echilibrate de parteneriate, nu vine prea târziu, ci mai degrabă la momentul potrivit. NATO are nevoie de o asemenea politică pentru a face faţă insecurităţii globale. Summitul de la Riga va trebui să pună bazele unei politici de parteneriat mai ambiţioase şi mai detaliate. În acest fel, Alianţa nu trebuie să îşi propună să devină un gardian al păcii mondiale, ci mai degrabă cel mai important contributor transatlantic la stabilitatea internaţională. Pe termen lung, o asemenea politică de parteneriat ar putea înlocui imaginea NATO de luptător din timpul Războiului Rece cu una de actor politico-militar şi membru al unei echipe, alături de ONU şi UE, care asigură securitatea globală.

6 noiembrie 2006, Conferinţa „Global NATO:
Overdue or Overstretch”, Bruxelles

Discurs cu ocazia celei de-a 15-a reuniuni a Consiliului Miniştrilor Afacerilor Externe ai Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră (OCEMN)

Domnule preşedinte,
Excelenţe,
Doamnelor şi domnilor,

Mă bucur să mă adresez celui de-al 15-lea Consiliu Ministerial al organizaţiei noastre şi să mă alătur colegilor mei în lauda eforturilor preşedinţiei-în-exerciţiu ruse a OCEMN.

A muncit mult pentru a aduce OCEMN mai aproape de pragmatismul şi eficienţa pe care cu toţii dorim să le vedem.

Doresc să-mi exprim aprecierea faţă de gazdele noastre, în mod special ministrului Lavrov, pentru modul în care au dus la îndeplinire programul ambiţios al preşedinţiei.

Această atitudine pro-activă faţă de OCEMN ar trebui să fie păstrată în continuare, cuprinzând şi o abordare orientată pe rezultate, în scopul de a avea un impact benefic pentru întreaga regiune. Trebuie să revigorăm organizaţia şi să o facem capabilă să răspundă în mod corespunzător noilor provocări şi oportunităţi ce apar în această zonă.

Dragi colegi,

Aş dori să mă concentrez atât pe noile provocări cu care se confruntă OCEMN pe termen scurt şi mediu, cât şi pe voinţa şi capacitatea organizaţiei de a le aborda.

Potrivit documentelor statutare şi unei serii de declaraţii comune, OCEMN a luat naştere pentru a mijloci cooperarea economică dintre statele din regiunea extinsă a Mării Negre şi pentru a atinge stabilitatea prin prosperitate economică.

La 15 ani de la crearea sa, încă mai avem multe runde până la atingerea stabilităţii şi prosperităţii.

Ameninţări asimetrice, cum ar fi crima organizată, traficul ilegal, terorismul şi conflictele îngheţate, sunt percepute în mod corect, de mulţi dintre noi, ca obstacole majore în calea stabilităţii şi, implicit, a îmbunătăţirii cooperării în regiune.

Adevăratele puncte slabe ale regiunii noastre, care stau în calea valorificării imensului potenţial al resurselor sale naturale, sunt datorate lipsei voinţei politice de a depăşi neînţelegerile.

Acestea fiind date, odată ce va fi creat cadrul, ne vom putea gândi la o strategie coerentă pe termen lung care să schiţeze realist regiunea extinsă a Mării Negre şi să pună la dispoziţie instrumentele potrivite pentru a combate ceea ce percepem drept ameninţări la securitatea şi stabilitatea comune.

Extinderea cooperării în regiunea Mării Negre este o necesitate ce presupune o coerenţă crescută în activitatea noastră.

Doresc să felicit, în acest sens, acţiunile întreprinse în timpul preşedinţiei ruse pentru finalizarea platformei de cooperare între OCEMN şi Uniunea Europeană.

Îmi exprim speranţa că acest document foarte important va fi înaintat curând Comisiei Europene, cu scopul de a implica mai mult Uniunea în proiectele Mării Negre.

Dragi prieteni,

Se întrevăd noi provocări pentru regiunea noastră, care, fără îndoială, necesită răspunsuri rapide şi concrete.

Alăturându-se Uniunii Europene la 1 ianuarie 2007, România şi Bulgaria vor aduce Uniunea la ţărmurile Mării Negre.

Acest fapt va atrage după sine mult mai multă greutate asupra demersului OCEMN de a construi o relaţie cuprinzătoare cu UE şi de a convinge partenerii europeni cu privire la beneficiile implicării lor în dezvoltarea proiectelor iniţiate în regiunea noastră. În acelaşi timp, această nouă realitate ar trebui să devină o sursă solidă de inspiraţie în căutarea celor mai eficiente metode şi mijloace de a beneficia de ele.

Pentru a folosi în mod eficient această oportunitate, ar trebui să fie implementate următoarele măsuri :

- restructurarea şi reformarea OCEMN ;
- identificarea proiectelor ce ar putea fi implementate prin eforturi comune (coridoare de transport şi energie, inter-conectarea reţelelor de energie, protecţia mediului, combaterea crimei organizate) ;
- invitarea Uniunii Europene şi a Băncii Europene de Investiţii să ia parte la resursele financiare sporite ale Băncii pentru Comerţ şi Dezvoltare a Mării Negre şi ale fondului de dezvoltare a proiectului, ca susţinători principali ai proiectelor regionale financiare.

Ca ţară implicată activ în activităţile OCEMN şi ca viitor membru al UE, România este pregătită să exploreze modalităţile de a transforma regiunea Mării Negre într-o zonă mult mai atractivă pentru partenerii din UE şi nu numai, cu scopul de a transpune proiectele curente în realitate.

Aş dori să subliniez că România, ca nou membru al Uniunii, va demara un puternic lobby pe lângă instituţiile relevante din Bruxelles, cu scopul de a formula o dimensiune pontică a UE.

Totuşi, înainte de a proiecta modalităţile şi mijloacele de a atinge acest obiectiv, trebuie să intensificăm reformarea organizaţiei noastre, în timp ce pregătim cum se cuvine o asemenea dezvoltare.

România va face primul pas în această direcţie simultan cu aderarea sa la Uniune, prin creşterea contribuţiei la bugetul PERMIS[1] al OCEMN. Acest lucru va genera o

1. Secretariatul Internaţional Permanent (n.r.).

distribuţie financiară mai echilibrată între diferitele grupuri de ţări şi va contribui la dezvoltarea organizaţiei noastre.

În acelaşi timp, doresc să vă asigur că România este mai mult decât dispusă să continue procesul de reformare a OCEMN. În spiritul Declaraţiei de la Bucureşti din 26 aprilie 2006, vom continua să insistăm în această direcţie, căutând sprijin în rândul statelor membre.

Suntem siguri că, în perioada ce urmează, vom lua în considerare şi alte propuneri româneşti de reformare a OCEMN, cu scopul de a creşte autoritatea secretarului general ca reprezentant politic al organizaţiei, extinzând votul majorităţii şi introducând o prioritizare în activităţile noastre.

Distinşi colegi,

Permiteţi-mi să închei exprimându-mi aprecierea pentru excelenta organizarea a acestei întâlniri şi pentru ospitalitatea călduroasă a autorităţilor ruse şi să urez mult succes viitoarei preşedinţii sârbe.

Sunt convins că noul preşedinte-în-exerciţiu va continua să aibă bunele rezultate înregistrate de OCEMN anul acesta şi, cu această ocazie, vă prezint disponibilitatea de a contribui la îndeplinirea unei sarcini atât de dificile.

În ultimul rând, dar nu în cele din urmă, doresc să le urez prietenilor turci mult noroc în pregătirea celui de-al 15-lea Summit OCEMN, un eveniment de o importanţă extraordinară pentru viitor, ce va consacra în anii care vor urma o organizaţie nouă şi reformată.

Vă mulţumesc pentru atenţie.

1 noiembrie 2006, Moscova

România şi Uniunea Europeană: un scenariu reciproc avantajos

Doamnelor şi domnilor,

Mai întâi, permiteţi-mi să-mi exprim recunoştinţa faţă de Institutul European al London School of Economics pentru iniţiativa de a organiza această conferinţă dedicată României în cadrul prestigioasei serii „Viitorul Europei". Aş dori, de asemenea, să mulţumesc FT Business, care a făcut posibilă, în egală măsură, această întâlnire, precum şi Societăţii Româneşti din cadrul Uniunii Studenţilor London School, care s-a asociat acestui eveniment.

Putem simţi că există un interes sporit pentru România în Marea Britanie, în contextul apropierii datei aderării noastre, 1 ianuarie 2007, nu doar pentru că România şi Marea Britanie sunt parteneri strategici, ci şi pentru că preocuparea faţă de modul în care un viitor proaspăt membru percepe provocările curente a fost considerat ca fiind de mare interes pentru dumneavoastră, doamnelor şi domnilor prezenţi astăzi aici.

Din păcate, dezbaterile publice recente din Marea Britanie cu privire la România au fost dominate de o frică nejustificată şi acaparate de dezbaterea prelungită în jurul chestiunii liberului acces al forţei de muncă din România şi Bulgaria în Marea Britanie. Rezultatul recent al acestei dezbateri, ce constă în menţinerea restricţiilor pe piaţa muncii pentru muncitorii români şi bulgari, spre deosebire de situaţia primelor zece ţări care au aderat în 2004, au fost pentru noi destul de dezamăgitoare şi, în acelaşi timp, reprezintă un exemplu excelent al modului în care teama nemotivată sau miturile pot să învingă orice realitate a pieţei sau orice studii ştiinţifice.

În acest context, sunt onorat să mă aflu aici şi să vă pot împărtăşi o perspectivă ce reflectă jocul în care ambele părţi au de câştigat, respectiv viitoarea noastră aderare. Este interesul nostru comun să facem România mai cunoscută în Europa, precum şi să prezentăm publicului european imaginea României tinere, moderne şi dinamice, o ţară cu un puternic patrimoniu democratic şi european care a fost întrerupt cu brutalitate după sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial, o ţară ce are mult de adăugat familiei europene, în termeni politici, economici şi culturali.

Uniunea Europeană are nevoie de România tot aşa cum România are nevoie de UE. Oricât de paradoxal ar putea să sune venind din partea unui stat care va intra în Uniune în ianuarie 2007, această frază spune adevărul despre calea noastră europeană. Aderarea României la Uniune nu este o dovadă de bunăvoinţă din partea unor ipotetici tehnocraţi compătimitori din Bruxelles sau din partea unor guverne îngăduitoare ale statelor membre –

vă pot asigura că astfel de oameni nu există atunci când vine vorba de politică sau de economie.

Mai degrabă, este vorba despre o împlinire la finalul unei drum pe care România şi Uniunea Europeană l-au parcurs împreună pentru a se asigura că Europa lărgită este mai puternică, mai democratică şi mai competitivă.

Să luăm exemplul economiei. România a menţinut şase ani la rând, până acum, o rată de creştere dublă faţă de media din vechile UE-15. Este vorba despre o dinamică de care statele membre ale UE beneficiază deja – Olanda, Austria, Franţa, Germania, Italia sau Marea Britanie, printre altele – prin rambursarea investiţiilor făcute.

Însă această tendinţă nu ar fi fost posibilă fără imboldul pe care îl reprezintă procesul nostru de aderare, fără suportul economic furnizat prin fondurile de preaderare, precum şi fără sprijinul permanent în implementarea reformelor fundamentale pentru îndeplinirea criteriilor politice şi economice de la Copenhaga.

România aplică acum regulamentele valabile în UE, şi-a recreat economia pe baza principiilor pieţei interne şi asigură un mediu competitiv real, în care toate companiile sunt tratate în mod egal de către lege şi aceleaşi prevederi sunt aplicate tuturor actorilor din mediul economic. La rândul lor, toate aceste transformări reprezintă un avantaj al Uniunii, prin extinderea zonei pieţei interne, unde sunt în vigoare standarde comune, transparente şi predictibile.

Un alt exemplu la îndemână este reprezentat de potenţialul resurselor umane al României, o parte importantă din populaţie fiind instruită la nivel superior şi având standarde profesionale înalte. De exemplu, România instruieşte cel mai mare număr de informaticieni din lume, după India. La sediul Microsoft din Washington, românii sunt cel mai mare grup de străini, din nou după indieni. Cunoştinţele şi abilităţile IT reprezintă o importantă dimensiune a „identităţii" României. Este important de ştiut că, pentru o Uniune care îşi propune drept obiectiv să se diferenţieze ca o economie bazată pe cunoaştere, România poate contribui cu active solide în această direcţie.

În acest context, permiteţi-mi să fac o referire scurtă la aspectul cel mai „fierbinte" al dezbaterii din zilele noastre din Marea Britanie, şi nu numai, respectiv la liberul acces al forţei de muncă. Acesta este una dintre libertăţile principale ale UE şi unul dintre aspectele cele mai profitabile când vorbim despre creştere în Uniune, aşa cum este dovedit clar de un studiu recent al Comisiei, care susţine tocmai faptul că Marea Britanie, Irlanda şi Suedia s-au bucurat de cele mai mari rate de creştere ca urmare a politicii „uşilor deschise" implementate după extinderea din 2004.

Libera circulaţie a forţei de muncă susţine creşterea economică a ţărilor de destinaţie şi contribuie la depăşirea diferenţelor economice dintre statele membre noi şi cele vechi. Forţa de muncă românească de peste graniţe deja aduce beneficii atât la nivel naţional, cât şi la nivel comunitar. Mai mult, munca imigrantă română este de cele mai multe ori temporară, astfel încât nu constituie nici o ameninţare la adresa bugetelor naţionale ale ţărilor de destinaţie.

Pe termen mediu, creşterea economică a României va fi un imbold pentru români să muncească mai degrabă în ţara de provenienţă decât peste graniţe. România are o rată a şomajului mică – mai puţin de 6%. Mai mult, piaţa din România se va transforma într-o destinaţie a muncii imigrante pe termen mediu. Guvernul României implementează o serie de politici de creştere şi cu referire la forţa de muncă, ce vor îmbunătăţi standardele interne şi vor diminua atracţia imigrării.

Sperăm, desigur, că revizuirea anuală a reglementărilor anunţată recent de Guvernul britanic, după o dezbatere intensă, va dovedi că temerile referitoare la forţa de muncă română nu sunt validate de date şi că, până la revizia acestor reglementări, Marea Britanie va fi pregătită să primească, fără restricţii, forţa de muncă originară din România.

Contextul european actual poate fi considerat o oportunitate istorică pentru a ne evalua realizările şi pentru a pune bazele viitorului. Este un moment de efervescenţă intelectuală şi de dezbateri substanţiale ale principalelor chestiuni cu care ne confruntăm în zilele noastre. Luăm parte la acest exerciţiu de „re-întemeiere", ce va defini noua identitate a Uniunii.

Viitorul UE, în opinia mea, este legat intrinsec de succesul politicii de extindere. „Esenţa puterii *soft* a UE", după cum a numit-o comisarul Rehn – extinderea –, este cel mai puternic instrument din arsenalul UE. Dovezile aduse până acum sunt destul de impresionante. A readus în familia europeană ţări care timp de decenii au fost conduse de regimuri opresive. A ajutat la transformarea fostelor puteri totalitare în democraţii funcţionale şi în economii de piaţă. În unele zone, a ajutat la inversarea efectelor anilor de confruntări şi a adus securitatea şi stabilitatea în ţările epuizate de război.

Beneficiile nu au fost direcţionate exclusiv către noile state membre sau către ţările candidate. După cum arată cifrele, creşterea economică a fost înregistrată peste tot, atât în rândul membrilor mai vechi, cât şi al celor mai noi.

Plusul de valoare pe care îl aduc noii membri nu e un bonus, este o necesitate vitală pentru o Uniune puternică şi competitivă. Ca urmare, perspectivele europene privind Turcia şi Balcanii de Vest trebuie să devină realitate. Desigur, calendarul aderării este o chestiune ce presupune o reflecţie atentă şi matură. Ambele părţi trebuie pregătite pentru faza de aderare, iar acest lucru necesită timp şi un efort considerabil.

Totuşi, calendarul trebuie să fie rezonabil, să conţină obiective realizabile şi să nu reprezinte o continuare a incertitudinilor şi ezitărilor care deja au început să-şi arate efectele negative.

Percepţia aşa-numitei „extinderi extenuante" nu poate fi depăşită prin desenarea unor noi graniţe, ci printr-un proces de îmbunătăţire a instituţiilor UE şi a capacităţii de funcţionare, concomitent cu un dialog sincer, deschis şi substanţial cu cetăţenii noştri. Extinderea nu poate fi un proces făcut în virtutea inerţiei. Trebuie să continue în baza intereselor şi aspiraţiilor cetăţenilor europeni ; trebuie să le îndeplinească aşteptările şi să le îmbunătăţească vieţile.

România are propria ei experienţă în a parcurge o perioadă tensionată de tranziţie către o democraţie veritabilă şi o economie de piaţă funcţională. S-ar putea spune că este o poveste de succes. Şi chiar este. Suntem conştienţi de problemele, presiunile, sacrificiile ce trebuie făcute şi de strategiile ce trebuie aplicate în acest proces. Toate acestea sunt instrumente pe care Uniunea poate să le includă ca variabile în politicile sale. Toate acestea sunt, dacă vreţi, bune practici care, în cazul ţărilor candidate sau posibile candidate, se pot dovedi utile. Transferul de expertiză către alte ţări a început deja şi aş putea să menţionez aici diversele runde de dialog cu Croaţia şi Republica Macedonia. În acelaşi context, merită să fie menţionat sprijinul constant acordat autorităţilor din Republica Moldova.

Cooperarea regională este un alt domeniu în care România îşi poate asuma un rol activ. În acest sens, aş putea să menţionez procesul complex ce marchează schimbarea Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est în Consiliul de Cooperare Regională, un

proces ce se va finaliza la Masa Regională de la Bucureşti, anul acesta, în noiembrie. Instituţionalizarea SEECP şi extinderea CEFTA sunt alte oportunităţi majore ce pot fi folosite pentru a consolida perspectiva Balcanilor de Vest.

După cum am afirmat deja în numeroase ocazii, România este dispusă şi capabilă să contribuie la procesul de rezolvare a unor subiecte dificile în regiunea Balcanilor de Vest. În mod special, sprijinim o implicare puternică şi substanţială a UE în Kosovo, în perioada post-status. Ca viitor stat membru al UE, suntem pregătiţi să ne asumăm partea noastră de responsabilitate de a construi un Kosovo sigur şi prosper, parte a unei regiuni sigure şi prospere.

Prezenţa României în UE va dezvolta profilul Uniunii în mai multe privinţe ale relaţiilor externe. O privire rapidă asupra hărţii ar face imediat evident că avem una dintre cele mai mari graniţe externe cu ţările est-europene. Această poziţie geografică ne oferă o cunoaştere a zonei, inclusiv evaluări la prima mână a chestiunilor regionale din vecinătatea estică a UE, precum şi idei cu privire la abordarea lor.

Cu integrarea României, este de aşteptat în anii următori o modalitate mai puternică, mai coerentă şi mai coordonată de implicare a Uniunii în vecinătatea estică, începând, bineînţeles, cu un cadru de acţiune îmbunătăţit: o Politică Europeană de Vecinătate consolidată (PEV+). Şi mă gândesc la o PEV+ ce include o abordare regională mai bine definită, precum şi un pachet amplu de stimulente ce ar motiva statele membre să se angajeze în continuare în realizarea unor reforme mai profunde. PEV+ ar trebui să fie legată de şi în complementaritate cu măsurile altor politici şi instrumente, cum sunt cele din domeniile energiei, securităţii, stabilităţii în regiunile vizate, respectului pentru drepturile omului, pentru principiile democratice şi domnia legii.

România aduce Uniunii doi noi vecini: Republica Moldova şi Marea Neagră. Din această perspectivă, România are responsabilitatea şi hotărârea de a consolida valorile europene în Republica Moldova şi de a angaja această ţară într-o cooperară semnificativă, benefică cu UE. De asemenea, aşteptăm cu interes implicarea noastră viitoare directă în cooperarea europeană de securitate, cu scopul de a rezolva conflictul transnistrean, un mare obstacol pentru dezvoltarea Republicii Moldova şi pentru stabilitatea şi securitatea întregii regiuni.

Marea Neagră este o altă zonă faţă de care UE nu a avut încă o abordare cuprinzătoare. După cum am afirmat deja în cartea care va fi prezentată astăzi, probabil că România va avea cel mai mare impact asupra Politicii Externe şi de Securitate Comune în ceea ce priveşte regiunea Mării Negre. România va juca un rol important în definirea şi implicarea directă a UE în această regiune. Experienţa pe care o avem şi iniţiativele de cooperare cu ţările din zonă vor fi un bun foarte valoros pentru viitoarele acţiuni ale Uniunii. Un prim demers a fost deja realizat în această privinţă prin organizarea, în iunie anul acesta, la Bucureşti, a Forumului Mării Negre. Cred că UE ar trebuie să considere mai îndeaproape şi mai în profunzime posibilitatea unei modelări a unei dimensiuni a Mării Negre în cadrul Uniunii, în scopul de a crea o zonă de stabilitate, prosperitate şi securitate cu o identitate regională bine definită. Contez pe sprijinul Marii Britanii în această privinţă.

Nu aş putea să trec la un alt subiect fără să subliniez plusul de valoare pe care România o va aduce Politicii Europene de Securitate şi Apărare. Contribuţia noastră în acest domeniu este, din nou, bine-cunoscută. Dincolo de datele problemei la nivel conceptual, implicarea în operaţiunile de teren este evidentă: participarea la Concordia

(Misiunea UE în FYROM, acum încheiată), EUPM[1] şi EUFOR[2] în Bosnia şi Herţegovina, EUBAM[3] Rafah (în teritoriile palestiniene) şi EUPOL[4] Kinshasa (în Republica Democrată Congo).

Iar acum ne pregătim contribuţiile la viitoarea misiune UE în Kosovo, după cum am menţionat anterior, precum şi o contribuţie la EUJUST LEX[5] în Irak.

Acum aş vrea să fac referire la un subiect care, în viziunea noastră, reprezintă esenţa relaţiilor externe ale UE : relaţia transatlantică. Ca stat membru al Uniunii, România se va alătura celor interesaţi să consolideze parteneriatul transatlantic în toate aspectele sale. Văd un parteneriat bazat pe existenţa a doi parteneri egali, care se sprijină şi se respectă reciproc, care sunt capabili să reacţioneze într-o manieră coordonată la provocările globalizării. Aderarea României va aduce un plus activităţilor Uniunii Europene în domeniul cooperării pentru dezvoltare. Dincolo de contribuţia noastră la bugetul UE, vom acorda, bilateral, asistenţă pentru dezvoltare Republicii Moldova, Serbiei şi Georgiei (ca beneficiari principali) şi Irakului şi Afganistanului (ca ţări în perspectivă).

***

Securitatea a devenit un cuvânt complex în zilele noastre. Poate fi asociată cu o serie largă de politici, cum ar fi securitatea internă sau securitatea energiei, sau securitatea externă. Poate fi de asemenea asociată cu un alt concept şi se poate transforma în „flexicuritate”, la limita dintre economie şi securitate.

Probabil că puţini dintre dumneavoastră îşi dau seama că, după aderare, România va trebui să gestioneze a doua graniţă externă a UE, după cea a Finlandei. Este o responsabilitate uriaşă şi, de asemenea, o sarcină importantă pe care ne-am asumat-o. În această poziţie, România va fi responsabilă cu garantarea gestionării eficiente a graniţei estice a Uniunii şi cu reacţia eficientă la ameninţările obişnuite, cum ar fi traficul cu fiinţe umane, crima organizată etc. România şi-a însuşit deja aceste responsabilităţi, comportându-se încă de pe acum ca un furnizor de securitate la graniţa estică a Uniunii.

Pe de altă parte, după aderare, România va beneficia de întreaga politică de justiţie şi de afaceri interne la nivel european. Şi noi împărtăşim preocuparea pentru efectele negative ale migraţiei, contrabandei, traficului cu fiinţe umane, criminalităţii la graniţă. UE are la dispoziţie o gamă largă de instrumente privind securitatea internă, iar aderarea ne va ajuta atât să ne protejăm ţara, cât şi Uniunea, ca o unică entitate, împotriva acestor fenomene.

---

1. The European Union Police Mission din Bosnia şi Herţegovina şi-a început misiunea la 1 ianuarie 2003 şi are drept scop menţinerea unui climat de siguranţă în conformitate cu practicile europene şi internaţionale (n.r.).
2. The European Union Force (n.r.).
3. The EU Border Assistance Mission in Rafah are drept scop monitorizarea operaţiunilor de trecere a frontierei la Rafah şi a fost lansată la 30 noiembrie 2005 (n.r.).
4. EUPOL Kinshasa este prima forţă civilă desfăşurată de UE în Africa şi s-a desfăşurat între aprilie 2005 şi iunie 2007. Scopul său a fost de a contribui la asigurarea unui climat de siguranţă pe perioada tranziţiei către un sistem democratic. De la 1 iulie 2007 a fost înlocuită de EUPOL RD CONGO (n.r.).
5. Operaţiune civilă de management al crizelor, al cărei scop este de a contribui la construirea statului de drept şi a unei culturi bazate pe respectul drepturilor omului (n.r.).

Securitatea energetică reprezintă o altă provocare globală a Uniunii, la care ne pregătim să aderăm, de asemenea, foarte curând. Recentul Summit de la Lahti a demonstrat că UE poate fi unită pentru a-şi urmări obiectivele. De asemenea, a arătat că dezvoltarea unui context energetic comercial predictibil şi asigurarea unor standarde de mediu pot fi realizate doar prin încheierea unor parteneriate puternice cu terţe ţări.

Aceste obiective pot fi îndeplinite prin extinderea ariei de aplicare a legilor şi regulamentelor pieţei europene, precum şi a standardelor de protecţie a mediului dincolo de graniţele europene şi, în acest sens, trebuie doar să menţionăm crearea Comunităţii Energetice în Europa de Sud-Est. Intrarea recentă în vigoare a Tratatului Comunităţii Energetice în Europa de Sud-Est a creat cea mai mare piaţă integrată de energie din lume, ce are scopul de a întări securitatea rezervelor de energie şi a protecţiei corespunzătoare a mediului înconjurător.

România şi-a construit punctele tari în sectorul energetic şi a atins un nivel ridicat de liberalizare a pieţei, unul dintre aspectele cruciale ale unei pieţe interne competitive.

În concordanţă cu abordarea europeană actuală cu privire la securitatea energetică şi luând în calcul potenţialul strategic al Mării Negre în acest sens, România, ca importator de gaze din Federaţia Rusă, precum şi ca stat ce promovează securitatea energetică în regiune şi în Europa, este interesată de accelerarea proiectelor alternative, a proiectelor de transport al hidrocarburilor, ce au scopul de a diversifica furnizorii de energie şi rutele de tranzit.

În acest context, din punctul de vedere al României, conducta de gaze Nabucco şi conducta de petrol paneuropeană Constanţa-Trieste reprezintă soluţii alternative eficiente, cu costuri rezonabile, ce ar putea contribui la creşterea securităţii energetice în Europa.

Aderarea noastră este guvernată de acest echilibru dintre ceea ce aducem Uniunii şi ceea ce ne oferă Uniunea, în care munca în comun este în beneficiul reciproc al părţilor implicate. Este un exemplu excelent de scenariu în care ambele părţi au de câştigat, în care complementarităţile şi similitudinile se echilibrează reciproc.

***

Preşedintele Parlamentului European, domnul Josep Borrell, afirma nu demult, într-un alt centru educaţional al Europei, Colegiul din Bruges, că „Europa nu mai este centrul lumii. Abia m-am întors din China şi India, şi sunt din ce în ce mai convins de asta. În curând, vom reprezenta 5% din umanitate”.

Noi, europenii, trebuie să înţelegem că, dincolo de cercul nostru restrâns, există o altă lume. Trebuie să facem un efort pentru a întrevedea ocazia de a fi în stare să avem un cuvânt de spus pe scena internaţională, iar acest lucru nu poate fi obţinut decât dacă acţionăm împreună.

O importanţă sporită ar trebui acordată realizărilor considerabile ale Uniunii, cum ar fi piaţa unică, zona Schengen, a celor patru libertăţi fundamentale, ce depăşesc cu mult obiectivele stabilite în Declaraţia Schuman. În zilele noastre, cei mai mulţi europeni consideră aceste lucruri ca un minim acceptabil şi le iau ca atare, ca o bază, în loc să încerce să le înţeleagă extraordinara „noutate” şi continua validitate.

Realizările vorbesc practic despre 25 de ţări, care, în curând, vor fi 27 de ţări membre ce s-au alăturat pentru a da naştere unei situaţii politice unice pe scena internaţională, şi anume Uniunea Europeană.

Ca să reamintesc pe scurt cuvintele lui Neil Walker, nu există gen proxim de organizare socială cu care Uniunea să se poată identifica cu încredere ca diferenţă specifică.

Uniunea Europeană poate face mult cu privire la numeroase aspecte ale creării de politici şi prea puţin în alte privinţe. Această linie foarte subţire între ce poate şi ceea ce nu poate face Uniunea nu a fost niciodată clară cetăţenilor europeni, deoarece nu a fost niciodată explicată cum trebuie. UE nu este o „organizare socială perfectă", iar acest lucru ar trebui de asemenea să fie clar. Este o organizare funcţională ce oferă soluţii pentru un anumit – ridicat – număr de subiecte, cel mai mult contribuind însă la abolirea barierelor dintre ţări, fie ele comerciale, de securitate sau de cunoaştere.

Dacă Europa doreşte să-şi întărească rolul de actor global, trebuie să vorbească cu o singură voce, nu cu 27 sau mai multe. Desigur, este o provocare dificilă, însă nu una imposibilă. Calitatea de membru al UE nu înseamnă doar contribuţia la buget şi prezenţa la întâlnirile UE. Nu, înseamnă, în primul rând, o implicare directă în viaţa şi în afacerile de zi cu zi ale Uniunii, o prezenţă activă în politicile sale, oferind soluţii la problemele ce apar în Europa sau oriunde în lume.

Credem cu tărie că noi, ca nou stat membru, putem să facem faţă cu brio acestei importante provocări.

***

Înainte de a încheia, aş dori să spun câteva cuvinte despre cartea pe care o lansăm astăzi – *UE şi România. Aderarea şi după aderare*.

Sper ca studenţii şi alte categorii de cititori să găsească în această carte, la care au contribuit importante personalităţi române şi europene, un instrument valoros în munca lor zilnică de cercetare.

Avem nevoie de cărţi bune despre România, nu doar despre procesul nostru de aderare, ci şi despre alte subiecte, deoarece ele pot contribui la anularea clişeelor şi la depăşirea obstacolelor de percepţie. Ignoranţa, în ciuda faimoaselor cuvinte ale lui Wilde[1], este un instrument puternic, iar efectele lui pot fi destul de periculoase. Această carte încearcă să răspundă cu adevărat la întrebări importante, cum ar fi de ce vrea România să adere la UE, care sunt beneficiile economice atât ale României, cât şi ale UE sau care este contribuţia României la marile subiecte de pe agenda europeană.

Aş dori aşadar să-i mulţumesc domnului dr. David Phinnemore de la Universitatea Queen's din Belfast pentru excelenta sa muncă de a conferi unitate unei liste de contribuţii eterogene la această carte. Sper ca dumneavoastră tuturor să vă facă plăcere să citiţi această carte, să găsiţi informaţii utile şi interesante pentru munca dumneavoastră sau pentru dumneavoastră înşivă.

Vă mulţumesc pentru atenţie şi sunt pregătit să răspund întrebărilor dumneavoastră.

30 octombrie 2006, London School of Economics, European Institute, Londra

1. Ignoranţa este ca un fruct exotic delicat ; dacă îl atingi, puful dispare (n.r.).

Prima conferinţă a comunităţilor româneşti din Europa

Dragi prieteni,

Iniţiativa de a reuni la Bucureşti reprezentanţii comunităţilor româneşti de peste hotare reprezintă unul dintre proiectele salutare pe care Departamentul pentru Relaţiile cu Românii de Pretutindeni din cadrul Ministerului Afacerilor Externe le-a promovat în ultimul timp şi îmi revine onoarea, dar şi bucuria deosebită de a adresa cuvântul de deschidere a primei Conferinţe a comunităţilor româneşti din Europa.

Organizarea unei asemenea premiere, atât de mult aşteptată, este demnă de întreaga noastră apreciere, oferind acel cadru necesar unui dialog direct între conaţionalii noştri din peste 20 de state de pe continent, atât cu instituţiile implicate în problematica complexă, adesea delicată, a românilor ce trăiesc în afara ţării, cât şi cu reprezentanţi de frunte ai mediului academic, ai mass-mediei şi ai societăţii civile româneşti.

Aşadar, această conferinţă vine acum să umple o reală lacună, motiv pentru care o consider un prim pas în direcţia unei mai bune cunoaşteri reciproce.

Sunt reuniţi aici, în mod simbolic în clădirea Palatului Parlamentului, români din ţările vecine, cei care alcătuiesc latinitatea sud-dunăreană, români care locuiesc în Republica Moldova, Bucovina, Transcarpaţia şi dincolo de Tisa, în fine, români ce trăiesc în Italia, Spania, Franţa şi Germania sau în alte ţări de pe continent.

Momentul reuniunii pare a fi cu atât mai simbolic ales cu cât, foarte recent, am primit confirmarea oficială că, de la 1 ianuarie 2007, ţara noastră, a tuturor românilor, îşi va reocupa locul ce îi aparţine în concertul naţiunilor europene.

Această nouă calitate, de membru al Uniunii Europene, va da o mai mare consistenţă demersurilor necesare pentru ca etnicii români de pretutindeni să se poată bucura liber de toate drepturile pe care le promovează în zilele noastre standardele instituţiilor europene şi mondiale în domeniul minorităţilor naţionale şi grupurilor etnice, rămânând, bineînţeles, cetăţeni loiali, respectuoşi faţă de legislaţia statului între ale cărui graniţe se găsesc.

Ne dorim, totodată, ca bunele relaţii existente între România şi acele ţări din care aţi venit să se reflecte şi în acest domeniu, cu atât mai mult cu cât Guvernul român, în mod unilateral, asigură unul dintre cele mai ridicate standarde pentru promovarea drepturilor minorităţilor naţionale.

O analiză atentă a domeniului relaţiilor cu românii din afara graniţelor ar impune o abordare diferenţiată a problematicii comunităţilor româneşti, în funcţie de zona în care

acestea trăiesc, în funcţie de istoria lor, de dimensiunea şi de afirmarea lor contemporană, de fenomenul social apărut în ultimul deceniu al secolului trecut, când un număr important de români s-au stabilit în străinătate, îndeosebi în Europa.

Este necesar, de asemenea, ca dumneavoastră să conştientizaţi adevărata forţă de care dispuneţi ca români aflaţi dincolo de hotarele ţării de origine. Sunteţi milioane de conaţionali numai în Europa, membri a sute de comunităţi religioase, asociaţii, societăţi şi ligi culturale. În multe dintre ţările dumneavoastră funcţionează lectorate de limba română, există centre culturale şi ne propunem să extindem această reţea.

Aţi transpus în realitate, nu o dată, cu mijloace dintre cele mai reduse, posibilitatea ca şi departe de ţară copiii dumneavoastră să se bucure de o educaţie în limba maternă. Vă străduiţi să rămâneţi aproape de patrie prin festivaluri, concerte, conferinţe şi expoziţii pe care le duceţi la bun sfârşit cu eforturi greu de imaginat.

Acum este momentul potrivit pentru a vă asigura că devotamentul arătat României este cunoscut şi recunoscut în ţară din ce în ce mai bine, motiv pentru care autorităţile de la Bucureşti au început să ia o serie întreagă de măsuri care să faciliteze concretizarea iniţiativelor dumneavoastră de a rămâne strâns legaţi de ţară.

Printre obiectivele fundamentale ale politicii externe româneşti, enunţate încă de când am preluat conducerea diplomaţiei noastre, se află şi dinamizarea relaţiilor cu românii de pretutindeni, precum şi păstrarea identităţii lor naţionale şi culturale.

Am concentrat, cu un an în urmă, la Ministerul Afacerilor Externe, în cadrul Departamentului pentru Relaţiile cu Românii de Pretutindeni, structurile de la guvern şi din minister care aveau ca sarcină unică relaţiile cu românii din afara graniţelor.

În această perioadă, am reuşit să aducem în dezbatere publică proiectul Legii privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, act normativ fundamental pentru relaţiile statului cu românii din afara frontierelor, cât şi pentru consolidarea statutului acestora, ca parte a identităţii româneşti. De asemenea, am finalizat, la nivelul Ministerului Afacerilor Externe – iar în prezent ne aflăm în etapa de consultare inter-instituţională –, proiectul Legii privind organizarea şi desfăşurarea votului prin corespondenţă, proiect venit în directa întâmpinare a cetăţenilor români cu domiciliul sau cu reşedinţa în străinătate.

În plus, începând cu acest an, am luat măsura de a crea postul de ataşat pentru comunitatea românească, primul diplomat acreditat ca atare preluându-şi postul în vara acestui an la consulatul general din Cernăuţi.

Desigur, suntem pe drumul cel bun, dar suntem conştienţi că mai sunt multe de făcut, de îmbunătăţit ; cu toţii sperăm să ne ducem proiectele la bun sfârşit, iar acest lucru dorim să îl înfăptuim alături şi împreună cu dumneavoastră.

Am acordat o atenţie specială relaţiilor cu etnicii români din vecinătatea apropiată, pe baza unui contact direct, sistematic şi oferind un sprijin, pot spune, preferenţial.

Am tratat cu prioritate proiectele pentru sprijinirea şcolilor şi a învăţământului în limba română.

Au fost create posibilităţi suplimentare de acordare a unor burse de excelenţă tinerilor români şi a fost încheiat un parteneriat cu Fundaţia Noua Europă – Colegiul Noua Europă, în vederea acordării acestor burse pentru cetăţenii români din ţară, care realizează studii privind patrimoniul cultural al românilor de peste hotare.

Consolidarea relaţiilor cu diferitele comunităţi româneşti a fost atent abordată, urmărind, în esenţă, următoarele coordonate :

- Intensificarea dialogului bilateral cu Ucraina, în vederea stabilirii unui calendar în ceea ce priveşte colaborarea celor două state în sfera protecţiei minorităţilor naţionale, care a prevăzut iniţierea procesului de monitorizare a stadiului respectării drepturilor persoanelor aparţinând minorităţilor în regiunea Cernăuţi, respectiv în judeţele Suceava şi Botoşani – proces aflat în curs de desfăşurare –, precum şi organizarea la Bucureşti a celei de a cincea comisii mixte inter-guvernamentale.
- Iniţierea sau continuarea de programe şi proiecte destinate sprijinirii activităţilor de promovare a limbii, istoriei, tradiţiilor şi valorilor culturale româneşti în Republica Moldova. Sprijinirea afirmării specificităţii propriei identităţi a comunităţilor româneşti, aromâne şi vlahe din Balcani şi a apartenenţei acestora la românitate, inclusiv prin derularea de proiecte în parteneriat cu Societatea de Cultură Macedo-Română, recunoscută pentru activitatea sa prodigioasă în sprijinul comunităţilor româneşti din spaţiul balcanic, în perioada de sfârşit a secolului al XIX-lea.
- Continuarea sprijinului acordat comunităţilor româneşti din Ungaria, Kazahstan, Bulgaria, Serbia şi a eforturilor acestora de afirmare a propriei identităţi.

După formarea, pe parcursul ultimilor zece ani, a unor puternice comunităţi româneşti în Italia şi Spania, de ordinul a câtorva sute de mii de persoane, după extinderea fenomenului, practic, la toate statele membre ale UE şi nu numai, în ultima vreme se constată o stabilizare a acestor fluxuri migratorii.

Acest lucru a permis o mai bună organizare a vieţii asociative, ca rezultat şi al demersurilor politico-diplomatice întreprinse de conducerea ministerului şi a departamentului special constituit. Aş sublinia relaţiile deosebit de bune şi de constructive cu Guvernul italian, dialogul cu autorităţile spaniole, franceze, britanice etc.

Desigur, la numărul foarte mare de cetăţeni români din diaspora europeană, posibil peste două milioane de persoane, au apărut şi cazuri de infracţiuni, unele mai grave, altele mai puţin, însă multe comise din necunoaşterea legislaţiei interne.

Am luat măsuri ca, la misiunile diplomatice din ţările unde astfel de acte antisociale erau mai numeroase, din cauza numărului mare de români, să fie acreditaţi în posturi diplomatice reprezentanţi ai Ministerului Administraţiei şi Internelor. Pentru asistenţa necesară dată celor care se deplasează cu contracte de muncă, am instituit postul de ataşat cu probleme sociale şi de muncă.

Spre bucuria mea, aceste cazuri sunt excepţii şi îmi face plăcere să vă spun că, de cele mai multe ori, guvernele ţărilor în care comunitatea românească este numeroasă au cuvinte de laudă pentru contribuţia pe care românii au adus-o dezvoltării economice a acestor state.

Totodată, primăriile localităţilor în care v-aţi stabilit au adesea cuvinte de apreciere la adresa dumneavoastră şi vă acordă sprijinul necesar pentru păstrarea identităţii culturale. Am apreciat şi relaţiile de parteneriat, tot mai numeroase, care se stabilesc între oraşele şi zonele unde locuiţi şi oraşele şi judeţele din care proveniţi. Este un lucru bun şi vă încurajez să îl continuaţi.

Este plăcut să constatăm că preocupările multora dintre dumneavoastră se îndreaptă spre viitor. Aţi început să investiţi în ţara de reşedinţă, dar şi în România. Transferurile bancare pe care le efectuaţi se ridică la miliarde de euro, reprezentând o contribuţie importantă la stabilitatea economico-financiară a ţării.

Vreau să vă mulţumesc tuturor pentru eforturile dumneavoastră de a prezenta o imagine reală a României, mai ales în apropierea momentului aderării la Uniunea Europeană.

De fapt, data de 1 ianuarie 2007, când statutul României, dar şi al dumneavoastră se va modifica profund, ne va obliga pe toţi să găsim noi forme de expresie, de prezentare şi afirmare a ţării noastre. De multe ori, sunteţi cei mai buni ambasadori ai României, pentru că vă adresaţi direct opiniei publice din ţările respective. Ca ministru al Afacerilor Externe, mă bucur să am asemenea colaboratori şi vă mulţumesc.

Doamnelor şi domnilor,

Pe parcursul acestor trei zile, vă invit să participaţi la dezbaterile din cadrul conferinţei şi din atelierele tematice. Vor fi prezentate programele guvernamentale ce vă sunt dedicate, vor fi abordate teme de maximă importanţă legate de viaţa dumneavoastră cotidiană, cum sunt educaţia, cultura sau religia.

Vor fi dezbătute probleme legate de organizarea românilor de peste hotare, despre parteneriatul pe care dorim să se stabilească cu autorităţile publice din ţară. Nu vor fi omise aspectele legate de comunităţile profesionale şi de rolul mass-mediei în limba română.

Veţi avea posibilitatea să-l ascultaţi pe primul-ministru al României şi pe numeroşi membri ai guvernului, care au ţinut să fie prezenţi la întâlnirea noastră.

Sper să fie un început bun în direcţia ideii că nu există români din România şi români din afară, ci că suntem cu toţii ROMÂNI şi suntem mândri de acest lucru !

Vă cer permisiunea să declar deschise lucrările primei Conferinţe a comunităţilor româneşti din Europa.

13 octombrie 2006, Palatul Parlamentului, Bucureşti

Inaugurarea lucrărilor la Memorialul Holocaustului

Domnule preşedinte,
Distinşi oaspeţi,

Sunt onorat să mă aflu astăzi aici şi profit de prezenţa unor supravieţuitori pentru a mă înclina în faţa suferinţelor lor şi, prin ei, să aduc un omagiu tuturor victimelor Holocaustului, celor care au pierit, dar şi celor care au avut de suferit de pe urma politicilor discriminatorii, antisemite şi rasiste promovate de autorităţile române într-o perioadă tulbure a istoriei noastre naţionale.

De-a lungul multor ani de îndoctrinare comunistă, unor generaţii întregi de români le-a fost ascunsă o parte a propriei istorii, precum şi rolul jucat de unii dintre conaţionalii noştri în acea perioadă neagră.

Evenimentul la care participăm demonstrează dorinţa noastră conştientă şi sinceră de a ne asuma acest episod dureros, pe care memoria noastră colectivă nu trebuie nici să-l ascundă, nici să îl relativizeze ca semnificaţie.

România a acţionat activ, în ultimii ani, în sensul îndreptării greşelilor trecutului. Astăzi, la a treia comemorare naţională a Zilei Holocaustului, avem satisfacţia de a putea pune piatra de temelie a unui monument închinat memoriei victimelor acestei cumplite tragedii a secolului XX. Memorialul Holocaustului reprezintă, totodată, onorarea unei recomandări formulate de Comisia de Studiere a Holocaustului în România, prezidată de profesorul Elie Wiesel, şi demonstrează hotărârea autorităţilor române de a pune în practică acele recomandări, ca un semn al atenţiei şi seriozităţii cu care tratăm acest subiect. Recomandările Comisiei Wiesel sunt un ajutor extrem de preţios pentru eforturile noastre de a înţelege istoria şi, implicit, pentru a ne pregăti să ne confruntăm cu pericolele lumii de astăzi, în care, din păcate, regăsim în continuare fenomene de intoleranţă şi de extremism. Memorialul Holocaustului este, astfel, cea mai recentă reuşită dintr-un lung şir, din care putem aminti : înfiinţarea Institutului de Studiere a Holocaustului în România, participarea ţării noastre la Task-Force-ul Internaţional de Cooperare pentru Educaţie, Comemorare şi Studiere a Holocaustului, îmbunătăţirea programei şcolare de studiere a Holocaustului, dezvoltarea activităţilor Centrelor de Studii Ebraice din cadrul Universităţilor din Bucureşti, Iaşi, Cluj, Craiova.

Memorialul Holocaustului va deveni cu siguranţă un punct de referinţă în arhitectura oraşului şi, nu mai puţin, un element important în programele educaţionale pe care le promovăm. De altfel, apreciez că, dincolo de momentele solemne cum este acesta, faptul că în aproape toate şcolile din România se organizează diverse manifestări în această zi reprezintă cel mai mare beneficiu pe care îl aduce comemorarea Zilei Holocaustului.

Educarea tinerelor generaţii, creşterea lor în spiritul respectării adevărului şi a valorilor morale, este o datorie fundamentală a noastră. În acest fel, vom putea lăsa generaţiilor de mâine o moştenire de care să fie mândre şi vom putea instaura un spirit durabil de dialog şi toleranţă în societatea românească.

9 octombrie 2006, Bucureşti

Cea de-a VII-a ediţie a burselor JTI pentru jurnalişti

Dragi prieteni,

Mă bucur că suntem împreună. Dacă nu mă înşel, este prima dată când MAE este gazda unei asemenea sărbători.

E un semn că ministerul începe să înţeleagă cât de multă nevoie este să fie aproape de media onestă şi corectă, care îi poate fi deopotrivă alături, critic amică şi propunătoare de soluţii, în momentele în care e cu adevărat nevoie. Mă bucur, totodată, că această ediţie, de atâtea ori mobilizată de Cristina Guseth şi de Freedom House, se bucură, în toţi anii, şi de susţinerea generoasă a JTI. Şi mă bucur să o revăd alături de noi pe Gilda Lazăr, cea care dintotdeauna a patronat cu delicateţe şi nemăsurată generozitate aceste întâlniri.

Doar două cuvinte despre felul în care vede media dinspre partea noastră, de dincolo de baricada libertăţii nelimitate de expresie, Ministerul Afacerilor Externe fiind o instituţie aproape legendară în materie de lipsă a transparenţei faţă de propriile politici. M-aş bucura să cred că, prin intermediul dumneavoastră – cu atât mai mult cu cât astăzi sunt premiaţi cei mai buni dintre cei buni –, lipsa de transparenţă de ani de zile a instituţiilor centrale din administraţia română capătă un adversar redutabil. Au nevoie de o competiţie francă şi lipsită de complexe, avem nevoie, cu toţii, de o jurnalistică aspră, dar corectă, îndeajuns de penetrantă pentru a nu lăsa nici o foaie neîntoarsă, nici o frunză la locul ei, dar, totodată, cât se poate de corectă în raţionament şi, nu în ultimul rând, în judecată, în concluziile formulate.

Acum 300 de ani, Voltaire îi descria pe cei care scriu cu următoarele cuvinte : „Nu există profesie mai nobilă şi nu există îndeletnicire mai complicată moral decât aceea de a aşterne cuvintele pe hârtie ! ”. Şi, adăuga el spre gloria celor care astăzi câştigă din meseria de jurnalist, că „e greu să fii moral când trebuie să-ţi câştigi şi pâinea, şi onoarea, deopotrivă”. Eu sper ca în această dilemă să nu se zbată nici unul dintre cei care ajung astăzi să îşi încaseze biletul pentru Statele Unite. Sper din tot sufletul că se vor întoarce în ţară premiaţii, pe care nu-i cunosc, de altfel – vorbesc în termeni cât se poate de generali. Odată întorşi, îi va mâna din urmă, în primul rând, nemulţumirea faţă de statutul propriei bresle.

Fiţi nemiloşi, dar, în acelaşi timp, judecători drepţi !

Vă mulţumesc foarte mult şi mă bucur că sunt alături de dumneavoastră în această seară !

3 octombrie 2006, Ministerul Afacerilor Externe, Sala Gafencu

Conferinţa ministerială a Francofoniei

Domnule secretar general,
Doamnelor şi domnilor miniştri,
Onorabili invitaţi,
Dragi colegi,

Înainte de toate, ţin să salut prezenţa dumneavoastră aici şi să vă urez „bun venit” în România. Alegerea României ca gazdă a Sommet-ului ne onorează cu atât mai mult cu cât este pentru prima dată când o conferinţă a şefilor de stat şi de guvern ai ţărilor care au în comun limba franceză se ţine în Europa, în altă ţară decât Franţa. Această alegere ilustrează bine dorinţa Francofoniei de a se deschide din ce în ce mai mult către ţările Europei Centrale şi de Est şi vă pot asigura că ţara noastră face tot ceea ce-i stă în putinţă pentru a răspunde acestei provocări.

Dacă legăturile francofile ţesute de secole de către ţara noastră şi ancorarea istorică a limbii franceze nu mai trebuie demonstrate, nu ne rămâne decât să continuăm eforturile pentru a valorifica această moştenire şi de a consolida cât mai mult folosirea limbii franceze şi difuzarea valorilor francofone pe teritoriul ţării noastre şi pe cuprinsul întregii noastre regiuni.

Dacă reforma destinată valorificării depline a dimensiunii politice a fost anunţată la Hanoi în 1997, aici, la Bucureşti, un an mai târziu, s-a luat act de decizia Consiliului Permanent de a adopta denumirea „Organizaţia Internaţională a Francofoniei” (OIF).

Astăzi, această reformă, finalizată în Madagascar în 2005, deschide o nouă eră pentru Francofonia instituţională. Sommet-ul de la Bucureşti nu va fi deci unul obişnuit, deoarece va stabili jaloanele acestui nou avânt al organizaţiei noastre, care trebuie să se doteze cu mijloacele ambiţiilor sale pentru a atinge obiectivele stabilite de către cadrul strategic de zece ani.

Această voinţă politică de a acţiona împreună se traduce astăzi printr-o acţiune concretă în viaţa de zi cu zi a milioane de francofoni, prin nenumărate acţiuni de cooperare multilaterală şi de solidaritate internaţională care ating multe domenii în care expertiza şi cunoştinţele francofone sunt în prezent unanim recunoscute şi apreciate pe plan mondial.

În afara faptului de a fi mulţumiţi de această recunoaştere, trebuie să facem şi mai multe pentru a ne îndrepta către o lume a păcii, democraţiei, toleranţei şi progresului. În acest spirit trebuie să salutăm recentul protocol semnat între OIF şi Comisia Europeană pentru a întări coordonarea şi cooperarea dintre doi actori majori ai dezvoltării. Această apropiere dintre doi actori ai relaţiilor multilaterale de prim rang, dar cu o componenţă

diferită dă o notă în plus marii sinergii, care nu va putea decât să aducă beneficii populaţiilor care au mare nevoie de solidaritatea internaţională.

În ajunul aderării sale la Uniunea Europeană, România şi, în special, oraşul Bucureşti nu pot să nu simtă o anumită mândrie că, săptămâna aceasta, sunt capitala mondială a Francofoniei. Dar suntem definitiv cu faţa către viitor şi „şantierele" care ne aşteaptă sunt numeroase. Este unul, de amploare, asupra căruia voi dori să mă opresc : acela al educaţiei şi formării.

În general, Francofonia deţine în acest domeniu un avantaj comparativ important care atrage şi nonfrancofoni, în special în domeniul formării superioare. Sommet-ul de la Bucureşti va trebui să dea naştere unui proiect care va marca şi va îmbogăţi oferta de formare a elitelor francofone pentru deceniile ce vor veni. Punând bazele Universităţii Francofone a ţărilor Europei Centrale şi de Est (UFECO), acest al XI-lea Sommet va parafa un act concret şi important pentru formarea elitelor în context european, oferind totodată ţărilor din Sud o nouă deschidere în planul formării de nivel înalt. Nu este nici o îndoială că promoţiile care vor absolvi UFECO vor reprezenta tot atâtea batalioane de apărători acerbi ai limbii franceze şi ai valorilor francofone. De la început, România s-a implicat în mod constant în acest proiect important şi va continua să o facă pentru a da viaţă acestui proiect de care vor urma să beneficieze mai multe generaţii de decidenţi din spaţiul francofon.

În aceeaşi notă, vom propune la Sommet măsuri concrete în domeniul inserţiei din ce în ce mai mari de noi tehnologii ale informaţiei în serviciul educaţiei. În această privinţă, va trebui să fim inventivi şi realişti, dar să acordăm o atenţie deosebită şi să favorizăm crearea de conţinuturi francofone pentru a ne marca diferenţa proprie, propria specificitate.

După cum ştiţi, conferinţa ministerială este, într-o anumită privinţă, anticamera Sommet-ului. Ţine de noi deci să dăm tot ce avem mai bun şi să oferim şefilor noştri de stat şi de guvern o substanţă adecvată şi consistentă a capitolelor care sunt pe ordinea de zi a Sommet-ului.

Lumina şi răspândirea acestui al XI-lea Sommet al Francofoniei vor depinde în mare măsură de calitatea schimburilor şi lucrărilor noastre.

Vă mulţumesc pentru atenţie.

26 septembrie 2006, Palatul Parlamentului, Bucureşti

Discurs cu ocazia celei de-a 61-a sesiuni a Adunării Generale a Naţiunilor Unite

Doamnă preşedinte[1],

Îmi face o deosebită plăcere să vă salut în calitate de preşedinte al Adunării Generale şi în mod special pentru faptul că sunteţi a treia doamnă care a fost vreodată aleasă în această funcţie în 61 de ani. Avem excelenta ocazie de a ne bucura de o preşedinţie care este remarcabilă prin abilităţi diplomatice de excelenţă, care vine cu simbolul unei reprezentări de gen mai echilibrate la nivelul cel mai înalt, într-o organizaţie care militează pentru egalitatea de gen. Doresc, de asemenea, să aduc un tribut domnului Jan Eliasson, preşedintele celei de-a 60-a sesiuni a Adunării Generale, pentru prestaţia excelentă şi pentru angajamentul său faţă de reforma Naţiunilor Unite.

Uniunea Europeană

România a subscris în totalitate declaraţiei făcute de preşedintele Finlandei în numele Uniunii Europene şi împărtăşeşte în totalitate viziunea exprimată în această privinţă. Aş dori doar să adaug o mărturisire sinceră a interesului activ şi intens al ţării mele pentru o Organizaţie a Naţiunilor Unite puternică şi eficientă.

Definiţia relaţiei României cu Naţiunile Unite

Doamnă preşedinte,

Într-un recent mesaj trimis cu căldură întâlnirii anuale a corpului diplomatic român, secretarul general [al ONU – *n.r.*] a spus, citez :

> Succesul nostru privind avansarea agendei va depinde, în mare măsură, de realizarea coaliţiilor pentru schimbare, ce implică reprezentanţi ai guvernelor, ai societăţii civile, ai sectorului privat, ai fundaţiilor filantropice, ai instituţiilor academice şi ai tuturor celor ce au de adus o contribuţie. Ştiu că România este angajată puternic pe această cale a

1. Doamna Sheika Haya Rashed al Khalifa a fost aleasă preşedinte al Adunării Generale a ONU la 8 iunie 2006 (n.r.).

parteneriatului şi a lucrat activ pentru a cimenta legături constructive cu Naţiunile Unite şi cu vecinii săi de pe întreg teritoriul Europei, având în vedere că ţara se îndreaptă către aderarea formală la Uniunea Europeană.

Nu aş putea să afirm mai bine, dacă aş vrea să caracterizez într-un cuvânt angajamentul nostru veritabil la o multilateralitate concretă şi la un management mai bun al schimbărilor rapide şi cu multe aspecte aduse de globalizare.

România este ea însăşi un rezultat al unui proces de reformă

Cu toată modestia, doamnă preşedinte, ne străduim din greu să facem ceea ce predicăm. În 16 ani, România a fost nevoită să comprime timpul şi istoria şi să recupereze decenii de pandemii ideologice, de ineficienţă economică, lipsă de respect pentru drepturile omului şi lipsă de democraţie. Aş dori să exprim recunoştinţa guvernului meu pentru suportul constant al echipei ONU, care ne-a ajutat în timpul tranziţiei. Am parcurs un drum lung pentru a putea fi în postura de a adera la Uniunea Europeană, care este profund înrădăcinată în principiile libertăţii, democraţiei, respectului pentru drepturile omului şi libertăţilor fundamentale şi statului de drept.

Nu am fi putut să facem aceasta fără să fim angajaţi zilnic, şi adesea dureros, într-un efort constant de a reforma instituţiile şi mentalităţile în societatea noastră.

De aceea, doamnă preşedinte, România înţelege şi doreşte să fie un participant activ la procesul curent de reformă, conform orientărilor pe care le-am acceptat din concluziile Summitului Mileniului[1].

Consiliul Drepturilor Omului

Am făcut paşi importanţi în ceea ce priveşte reforma instituţională. Am hotărât să abolim un organism a cărui misiune istorică fusese îndeplinită. Am creat un nou Consiliu al Drepturilor Omului pentru a ajuta Naţiunile Unite să înceapă din nou să implementeze impresionantul corp de instrumente internaţionale pentru drepturile omului, construite încă de la Declaraţia Universală. Dar nu ne permitem încă să avem satisfacţii ! Dacă nu completăm noile căsuţe cu conţinutul de rigoare, intenţia noastră de reformă va rămâne o călătorie neterminată.

Consiliul Drepturilor Omului ar trebui să depună toate eforturile pentru a face ceea ce trebuie făcut : să consolideze, în munca zilnică a guvernelor şi a sistemelor legale de pe toate continentele, prioritatea de a se asigura că drepturile omului sunt cunoscute, respectate şi mereu îmbunătăţite. Nu ar trebui să privim datoria sacră a comunităţii internaţionale de a monitoriza implementarea legislaţiei în domeniul drepturilor omului, fie că e făcută prin recenzii universale de specialitate, fie prin expertiză cu privire la procedurile speciale ale Consiliul Drepturilor Omului, ca fiind un gest neprietenos faţă de guvernele noastre. Ar trebui să vedem aceste activităţi ca nişte contribuţii veritabile la îmbunătăţirea vieţii oamenilor de rând în numele cărora guvernăm.

1. Summitul Mileniului s-a desfăşurat la New York în perioada 6-8 septembrie 2000 (n.r.).

România în Consiliul Drepturilor Omului

România a plasat la nivel foarte înalt, în Constituţia sa, obligaţia de a respecta drepturile omului şi şi-a deschis larg toate uşile mecanismelor europene şi procedurilor speciale ale ONU. Suntem mulţumiţi de ocazia excepţională, ca membri ai primului Consiliu al Drepturilor Omului, să contribuim la reformarea sistemului drepturilor omului al ONU. Am făcut deja câteva propuneri cu scopul de a accelera activitatea noului consiliu şi de a-i susţine autoritatea. Trebuie să muncim mai mult pentru a face cu adevărat ca drepturile omului să fie un pilon fundamental al Naţiunilor Unite, pe picior de egalitate cu securitatea şi dezvoltarea.

Comisia pentru Consolidarea Păcii

O nevoie similară are şi Comisia pentru Consolidarea Păcii. Istoria Naţiunilor Unite poate fi privită ca o tendinţă permanentă de a crea noi corpuri care să abordeze noi probleme. Această tendinţă poate fi o virtute, dacă organismele respective au un mandat puternic şi suficiente resurse pentru a fi conform aşteptărilor. Dar poate fi de asemenea şi un păcat, dacă tot ceea ce facem este să generăm întâlniri şi documente inutile. Comisia de Instaurare a Păcii este o inovaţie legală şi instituţională remarcabilă. Să completăm acest fond cu un conţinut nou de gândire şi de resurse, şi nu cu vechi reflexe! Funcţia sa fundamentală este să creeze o cursivitate între finalul conflictului şi începutul reconstrucţiei economice şi instituţionale şi să ofere voinţă politică, strategie şi resurse ce pot da asigurări că pacea va fi menţinută în timp.

Consiliul de Securitate

Eforturi considerabile au fost demarate, încă din 1993, cu privire la reforma Consiliului de Securitate. România este pregătită să pornească pe calea unor considerente semnificative şi pragmatice în ceea ce priveşte apartenenţa la Consiliul de Securitate, în acelaşi timp conservându-i eficacitatea şi credibilitatea. Suntem conştienţi de strâmtorarea inerentă a unei posibile extinderi. Dezbaterile recente au arătat că toate statele membre ar trebui să beneficieze, până la un punct, de reforma celui mai puternic organism din sistemul Naţiunilor Unite. Un exemplu elocvent în acest sens este grupul est-european, care se aşteaptă la o parte corespunzătoare de beneficii din eventualele rezultate ale negocierilor noastre în această privinţă.

Revitalizarea Adunării Generale

Chestiunea revitalizării Adunării Generale se află de asemenea pe agenda noastră. Competiţia noastră energică pentru locuri nepermanente în Consiliul de Securitate şi aspiraţiile noastre de extindere ar trebui să nu umbrească necesitatea de reformare a celui mai reprezentativ organism al Naţiunilor Unite. Există multe posibilităţi de a face mult mai multe cu resursele de timp şi de bani actuale. Putem face reforme simple. Am putea

alege să raţionalizăm agenda, prin reducerea ei la chestiunile esenţiale şi specifice, pentru a evita repetiţia anuală a textelor fără un plus de valoare şi să folosim mai puţină retorică şi mai mult pragmatism ca ingredient principal al deciziilor pe care le luăm. Adunarea Generală nu ar trebui să producă un volum de rezoluţii care cu greu pot fi digerate, ci să se concentreze pe un număr restrâns de instrucţiuni de acţiune ce ar trebui să reflecte scopuri fezabile, nu simple gânduri idealiste.

Promovarea democraţiei

Adunarea Generală ar putea de asemenea să facă mai mult în calitate de susţinătoare a proceselor de democratizare în diverse ţări. Ştim cât de timizi au fost cu utilizarea noţiunii de democraţie cei care au schiţat statutul. Ne amintim că, pentru Naţiunile Unite, în timpul Războiului Rece, rostirea cuvântului „Democraţie" era tabu. Lucrurile s-au schimbat în bine de atunci. Cred cu adevărat că Naţiunile Unite au făcut un progres considerabil în această privinţă, dacă nu chiar cel mai spectaculos de la iniţierea organizaţiei.

Acţiunile iniţiate de România

Ţara mea este mândră că a fost un actor activ în două mişcări internaţionale a căror misiune fundamentală era să promoveze democraţia : *New and Restored Democracies* şi *Community of Democracies* [*Comunitatea democraţiilor – n.r.*]. Am acţionat sub ambele auspicii. România a iniţiat o serie de cinci rezoluţii privind diferite aspecte ale construirii democraţiei, care au fost adoptate începând cu 2000, de către Comisia Drepturilor Omului, precum şi de organismul creat anul acesta, în august. Am organizat întâlniri inter-regionale şi regionale. Am iniţiat delegaţii de experţi în domeniu, pentru a ajuta la consolidarea instituţiilor democratice în devenire în ţările democratice recente. Sprijinim activitatea Centrului pentru Tranziţie Democratică, recent înfiinţat la Budapesta, cu expertiză şi resurse financiare.

Propunerile României

Nu există nici un motiv pentru care Naţiunile Unite să încetinească procesul. Din contră. Ne folosim de această oportunitate pentru a încuraja atât cea de-a şasea Conferinţă Internaţională a Democraţiilor Noi şi Reformate, ce va avea loc în Qatar, cât şi cea de-a treia Conferinţă Ministerială a Comunităţii Democraţiilor, ce va avea loc în Mali, să îndrăznească mai mult. A venit timpul să adoptăm solemn o Declaraţie Universală a Democraţiei, un Cod de Conduită Democratică sau chiar un Acord internaţional al dreptului la democraţie.

Democraţia funcţionează în ciuda dificultăţilor sau a obstacolelor temporare. Din nou, dacă avem dubii cu privire la sarcinile noastre, ar trebui să-i întrebăm pe oamenii de rând : îşi doresc să aibă posibilitatea de a alege în cadrul unui sistem pluripartit şi să beneficieze de alegeri corecte în loc de conflicte domestice violente pentru a accede la putere ? Îşi doresc să fie guvernaţi de dictatori care muncesc pentru ei înşişi sau de către guverne care lucrează pentru cei guvernaţi ? Puteţi găsi, evident, răspunsul.

Reforma constituţională

În dezbaterile noastre despre reformă, una dintre întrebări era cum să abordăm reforma constituţională şi să actualizăm statutul în funcţie de noile provocări ale vremurilor noastre. Sunt multe de făcut, în ciuda ezitărilor noastre de înţeles de a redeschide carta fundamentală. În acelaşi timp, am putea folosi mai adaptat cadrul legal existent. Pe perioada deţinerii poziţiei de membru nepermanent al Consiliului de Securitate, România a iniţiat o dezbatere foarte utilă pe această temă, care a condus la adoptarea Rezoluţiei 1631 (2005). Salutăm raportul secretarului general, numit „Un parteneriat de securitate regional--global : provocări şi oportunităţi". Raportul este o contribuţie foarte valoroasă la clarificarea posibilelor distribuţii ale rolurilor, bazate pe avantajele competitive ale organizaţiilor regionale. Sugerează calea ce trebuie explorată pentru a defini şi redefini pachetul de activităţi cuprins în Capitolul VIII. Sprijinim recomandările făcute de secretarul general, ce au scopul de a face trecerea de la iniţialul ad-hoc la instituţionalizarea graduală a mecanismelor operaţionale ale unei cooperări mai intense.

România şi cooperarea regională

Şi în acest domeniu, România face ceea ce spune. Dovadă este hotărârea ei de a continua procesul de cooperare regională în Europa Centrală şi de Sud-Est, în diverse domenii : Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est, Iniţiativa Central-Europeană, Procesul de Cooperare Dunăreană, Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, Organizaţia Cooperării Economice a Mării Negre şi multe altele. Stabilitatea şi prosperitatea în regiunea Mării Negre reprezintă una dintre priorităţile noastre de politică externă la nivel regional. Urmărim o nouă paradigmă de cooperare ce ar produce rezultate palpabile. România este mulţumită că în timpul mandatului său de preşedinte în exerciţiu al Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră a promovat, în paralel, două iniţiative importante : Euroregiunea Marea Negră, sub auspiciile Consiliului Europei, şi Forumul pentru Dialog şi Parteneriat.

România ca donator în devenire

România este un membru conştiincios şi responsabil al comunităţii internaţionale şi este pregătită să-şi asume obligaţiile. Creşterea economică constantă şi robustă din ultimii ani permite României să se gândească acum să devină un donator şi în felul acesta să ajute ţările în curs de dezvoltare în eforturile lor pe termen lung de a atinge prosperitatea economică. Sperăm că experienţa noastră naţională a reformei economice dificile, dar, într-un final, de succes va fi împărtăşită în mod credibil prietenilor noştri din Grupul 77, pe care îi vom părăsi odată ce România va deveni membru al Uniunii Europene. Guvernul României a luat deja câteva măsuri ce definesc cadrul legal pentru finanţarea asistenţei oficiale pentru dezvoltare şi a hotărât un plan prin care va fi alocat în această direcţie 0,33% din PIB în 2015.

Conflictele îngheţate

Europa beneficiază de pace la graniţele sale. Însă acest lucru este pe jumătate adevărat dacă luăm în considerare existenţa continuă a conflictelor îngheţate care se pare că scapă atenţiei active a Naţiunilor Unite. Trebuie să afirmăm că ignorarea conflictelor nerezolvate, care au rădăcini tocmai în era sovietică, este un eşec al misiunii noastre. Aceste conflicte afectează statele mici, care încearcă din greu să-şi consolideze independenţa, instituţiile şi economiile. Au nevoie de ajutorul Naţiunilor Unite şi de protecţia legilor internaţionale.

Transnistria

Unul dintre exemplele cele mai elocvente este situaţia din Transnistria, o zonă separatistă în ţara noastră vecină, Republica Moldova. Este inadmisibil să tolerăm acolo un regim nelegitim, ce se bazează pe trupe armate consistente, este implicat în trafic ilegal şi contrabandă şi nu respectă drepturile omului. Un regim ce este pregătit să ocupe *manu militari* şcoli, să-şi şantajeze vecinii şi Guvernul legitim al Republicii Moldova cu ajutorul armelor şi muniţiilor şi să-şi bată joc în mod cinic de principiile democraţiei convocând referendumuri nelegitime. Naţiunile Unite trebuie să folosească mijloacele statutului său pentru a pune capăt situaţiei negre din Transnistria. Avem nevoie de voinţa veritabilă a actorilor relevanţi pentru a face acest lucru, fie ei organizaţii internaţionale sau ţări vecine. În aceeaşi ordine de idei, credem că este de datoria noastră să susţinem eforturile curajoase ale Georgiei de a construi o societate democratică şi de a redobândi integritatea teritorială.

Speranţe există. Adoptarea recentă de către Adunarea Generală a unei rezoluţii pe tema conflictelor prelungite, pe care România a sprijinit-o în totalitate, este de bun augur în direcţia unei noi atitudini.

Kosovo

La şapte ani după ce Naţiunile Unite şi-au asumat responsabilitatea privind viitorul acestei provincii, Kosovo este simbolul moştenirii dificile pe care Balcanii de Vest se străduiesc să o depăşească. România sprijină eforturile reprezentantului ONU pentru statutul provinciei Kosovo, Martti Ahtisaari, şi ale Grupului de Contact. Ambele părţi direct implicate ar trebui să dovedească o flexibilitate mărită pentru a ajunge la o soluţie de lungă durată şi reciproc acceptată. Rolul ONU se menţine extrem de important până când se va decide viitorul statut al provinciei.

România – un partener veritabil la nivel global. Misiunile ONU de menţinere a păcii

Interesul nostru pentru pace, stabilitate şi prosperitate nu este restrâns la propria regiune. România încearcă să aibă contribuţii semnificative la menţinerea păcii peste tot în lume. Personalul nostru militar, civil şi al poliţiei este prezent în cadrul celor nouă operaţiuni ONU de menţinere a păcii desfăşurate în Afganistan, Kosovo, Republica Democratică

Congo, Liberia, Etiopia şi Eritreea, Kosovo, Haiti şi Sudan. Alături de alte ţări susţinătoare ale păcii, contribuim cu trupe la alte operaţiuni majore, cum ar fi în Afganistan, Irak şi Bosnia. În momentul de faţă, aproape 1.800 de trupe române, poliţie civilă, observatori militari, ofiţeri, personal de suport sunt angajaţi în acele zone, în timp ce 700 sunt în rezervă, inclusiv pentru SHIRBRIG[1].

Contribuţii la operaţiunile pentru pace la nivel global

În acelaşi timp, credem că sunt necesare mai multe eforturi pentru soluţiile politice de durată la conflictele sau tensiunile existente. Afganistanul a parcurs un drum lung pentru a ajunge un stat stabil, eliberat de terorism şi de plaga talibană. Totuşi, ne aşteaptă multe provocări. Obţinerea păcii în Afganistan necesită eforturi mai intense şi mai coordonate din partea comunităţii internaţionale, în mod special pentru a face faţă răzvrătirilor, pentru a instrui poliţia şi armata afgană şi pentru a accelera proiectele de reconstrucţie cu impact imediat.

România sprijină ferm Guvernul din Irak în încercarea de a crea o administraţie eficientă şi responsabilă. Este necesar un sprijin politic pentru ca poporul irakian să reuşească să obţină o stabilitate de durată şi să continue să muncească pentru prosperitatea sa. Sprijinul tehnic şi financiar este de asemenea absolut necesar. Este esenţial să nu reducem prezenţa internaţională în Irak, fără de care progresele făcute până acum ar putea fi periclitate.

România observă cu satisfacţie recentele demersuri făcute în Liban şi, în mod special, progresul făcut în pregătirea unor forţe extinse viitoare ale Naţiunilor Unite. Considerăm că suntem martorii unei realizări istorice în ceea ce priveşte conflictul de lungă durată şi suntem încrezători că implementarea totală a Rezoluţiei 1701 (2006) şi a viitorului mandat UNIFIL[2] va alimenta speranţele şi încrederea într-o soluţie politică de lungă durată în conflictul din Orientul Mijlociu. La Stockholm, Guvernul din care fac parte a promis acordarea sumei de 500.000 de euro pentru asistenţa umanitară a Libanului, cea mai importantă sumă din toate timpurile alocată de către România unui proces de acest fel.

Neproliferarea şi lupta împotriva terorismului

Răspândirea armelor de distrugere în masă a apărut ca o ameninţare majoră la securitatea globală şi stabilitatea internaţională. Nu ar trebui niciodată să subestimăm posibilele perspective conform cărora acele arme sunt folosite în activităţile teroriste. Pledăm pentru noi eforturi internaţionale ţintite către întărirea regimurilor internaţionale existente, ce asigură implementarea totală şi necondiţionată a obligaţiilor asumate de statele participante şi, nu în ultimul rând, îndreptate către promovarea universalizării tratatelor internaţionale multilaterale şi angajamentelor din domeniul dezarmării şi neproliferării.

În acelaşi timp, ar trebui să continuăm lupta împotriva terorismului, individual şi colectiv, pentru a-l elimina ca ameninţare la adresa vieţii oamenilor nevinovaţi şi a vieţii

1. Brigada multinaţională pentru operaţiunile ONU (n.r.).
2. United Nations Interim Force in Lebanon (n.r.).

de zi cu zi a societăţilor noastre. Pentru a reuşi, comunitatea internaţională trebuie să identifice în mod corect şi să contracareze factorii ce favorizează terorismul. România s-a angajat ferm în lupta împotriva ameninţărilor teroriste, atât prin participarea la eforturile comunităţii internaţionale, cât şi la cele ale organizaţiilor regionale şi subregionale.

Sommet-ul Francofoniei

Doamnă preşedinte,

României îi revine privilegiul de a găzdui în scurt timp cel de-al XI-lea Sommet al Francofoniei. Conferinţa şefilor de stat şi de guvern care au în comun limba franceză va avea loc pe 28 şi 29 septembrie, la Bucureşti. Francofonia se îndreaptă, cu siguranţă, dincolo de specificitatea sa, care ţine de promovarea multilingvismului. La Sommet-ul precedent, Francofonia a acţionat ca un partener fidel, adoptând un cadru strategic în acord cu obiectivele mileniului şi planului de acţiune al Summitului ONU de la Johannesburg. Acest cadru se inserează perfect în contextul luptei împotriva sărăciei şi pentru dezvoltare durabilă. Se bazează pe un consens care pune accentul pe drepturile omului, pe buna guvernare şi democraţie, ca şi pe prevenirea conflictelor şi instaurarea păcii. Anul acesta, Sommet-ul îşi propune ca temă „Tehnologiile informaţiei în educaţie”. Este o altă complementaritate pe care Francofonia înţelege să o cultive pentru a contribui la obiectivele decise la Summitul mondial privind societatea informaţională. Sper ca în timpul sesiunii Adunării Generale pe care am inaugurat-o, România să poată prezenta noi acţiuni ale Francofoniei, în conformitate cu obiectivele Naţiunilor Unite.

Doamnă preşedinte, vă mulţumesc.

22 septembrie 2006, Organizaţia Naţiunilor Unite, New York

Dezbaterea Consiliului de Securitate cu privire la cooperarea dintre Naţiunile Unite şi organizaţiile regionale pentru menţinerea păcii şi securităţii internaţionale

Doamnă preşedinte,
Colegi miniştri şi distinşi membri ai Consiliului de Securitate,
Onorabili reprezentanţi ai organizaţiilor regionale,

Am deosebita plăcere de a mă adresa dumneavoastră în această zi, la aproape un an de când am prezidat întâlnirea Consiliului de Securitate pe aceeaşi temă. Într-adevăr, este mulţumitor să văd că eforturile noastre de a promova cooperarea între Naţiunile Unite şi organizaţiile regionale nu au rămas fără efect. În această privinţă, mă simt obligat să vă transmit cele mai profunde aprecieri, doamnă preşedinte, căci angajamentul ţării dumneavoastră cu privire la acest subiect nu ar fi putut să vină într-un moment mai potrivit. România şi Grecia se află la extremităţile unei regiuni complexe – Peninsula Balcanică – care, în ciuda porţiei sale de provocări, în ultima vreme a dat dovadă de o cooperare regională exemplară şi de o interacţiune eficientă la nivelurile regionale şi globale.

Aş dori de asemenea să salut prezenţa anterioară a secretarului general al Naţiunilor Unite şi să felicit excelentul său raport pe tema parteneriatului regional-global. Raportul a fost depus ca răspuns la Rezoluţia 1631 a Consiliului de Securitate, care, vă spun cu mândrie, a fost iniţiată şi promovată cu succes de către ţara mea. Astăzi, ajungând să întrevăd cât de bine a identificat secretarul general provocările şi oportunităţile în procesul de întărire a parteneriatului de securitate regional-global. Cred cu tărie în misiunea acestui proces.

Membrii Consiliului de Securitate dispun acum de instrumente noi, mai bune, pentru a valorifica momentul favorabil promovării cooperării cu organizaţiile regionale în serviciul păcii şi al securităţii. În afară de recomandările incluse în Raportul secretarului general, stabilirea Comisiei pentru Consolidarea Păcii – un forum unde se aşteaptă ca organizaţiile regionale şi subregionale să joace un rol semnificativ – reprezintă o evoluţie-cheie.

Doamnă preşedinte,

Având în vedere că România a aderat la declaraţia emisă de distinsul ministru de Afaceri Externe al Finlandei în numele Uniunii Europene, îmi voi limita remarcile la a

scoate în evidenţă trei aspecte care, în viziunea mea, trebuie subliniate în acest moment. Toate figurează proeminent printre provocările identificate în Raportul secretarului general.

Primul se referă la clarificarea identităţilor şi rolurilor actorilor implicaţi în cooperarea pentru securitate a entităţilor regionale ale ONU. Lumea este încă departe de un sistem de organizaţii uniform structurat, evident identificate după înclinaţia lor geografică sau politică. Chestiunea relevanţei fiecărui capitol din Statutul ONU, în baza căruia aceste organizaţii ar putea contribui la menţinerea păcii şi securităţii, este – credem noi – mai puţin importantă în comparaţie cu asigurarea celei mai bune contribuţii posibile din partea acestora.

După cum suntem cu toţii conştienţi, bazinul global de resurse este momentan destul de strâmtorat, de aceea maximizarea şi integrarea tuturor eforturilor sunt din ce în ce mai imperative. Clarificarea mecanismelor pentru întărirea parteneriatului global-regional înseamnă, în viziunea noastră, comunicare bidirecţională şi avertizare timpurie, procese de luare a deciziilor mai rapide şi dispunere mai eficientă a resurselor în situaţii de criză sau de conflict.

Suntem încurajaţi de faptul că Secretariatul ONU şi Consiliul de Securitate au făcut deja paşi în direcţia extinderii consultării şi cooperării cu organizaţii regionale şi subregionale. Sunt necesare măsuri suplimentare şi, în curând, sperăm să vină ziua în care actorii regionali vor fi oaspeţi frecvenţi ai întâlnirilor Consiliului, discutând chestiuni relevante pentru agenda regională.

Al doilea subiect pe care aş dori să îl aduc în discuţie este chestiunea capacităţii de construcţie instituţională. Există un consens cu privire la potenţialul organizaţiilor regionale şi subregionale de a menţine pacea şi securitatea. Trebuie totuşi să recunoaştem că în multe cazuri există constrângeri datorate lipsei fondurilor sau a altor resurse, sau a capacităţii organizaţionale şi operaţionale. ONU şi Consiliul de Securitate trebuie să încurajeze organizaţiile regionale să-şi asume *ownership*-ul cât de mult posibil, dar ar trebui, de asemenea, să ofere asistenţă în mod activ capacităţii de construcţie instituţională a organizaţiilor partenere de acest fel.

Mai mult, entităţile regionale au un mare volum de expertiză pe care şi-l pot împărtăşi unele altora. De la observarea alegerilor la reforma sectorului de securitate, de la dezvoltare economică post-conflict la implementarea legislativă, de la controlul la frontieră la instaurarea statului de drept, lecţiile învăţate şi bunele practici ar trebui să fie disponibile într-un mod mai sistematic de la o regiune la alta. Acesta este un proces ce ar putea şi ar trebui să fie facilitat de către ONU, eventual prin intermediul unei structuri dedicate în cadrul Secretariatului sau al unui grup de lucru constituit ad-hoc care să cuprindă organizaţii regionale şi state membre interesate.

În al treilea rând, doamnă preşedinte, credem că una dintre provocările cele mai mari ale mediului de securitate – şi ale Naţiunilor Unite, în mod particular – este prevenirea conflictului. Potenţialul acestui instrument eminamente pacifist este enorm, însă trebuie să fie urmărit sistematic.

În această privinţă, România salută recentul Raport al secretarului general cu privire la prevenirea conflictelor armate. Mai mult, suntem în totalitate de acord cu secretarul general, că transformarea prevenirii conflictelor ar trebui luată în calcul de către Consiliul de Securitate pentru ca aceasta să devină un domeniu prioritar în dezvoltarea viitoarei interacţiuni cu organizaţiile regionale.

Organizaţiile regionale joacă un rol-cheie în prevenirea conflictelor din zonele lor, căci adesea întâlnim situaţii când acţiunile preventive prin aranjamente regionale sunt

răspunsurile cele mai potrivite din punctul de vedere al timpului şi cele mai potrivite cu privire la conflictele iminente sau la recidivarea conflictelor. Un exemplu pe care mi-l amintesc din Balcanii de Vest este medierea de succes, nu demult, a „Acordului de la Ohrid". Trei organizaţii cu interese focalizate regional – respectiv Uniunea Europeană, NATO şi OSCE – au jucat un rol de catalizator în acest efort. Acţiunile rapide şi coordonate din partea acestor organizaţii, alături de naţiuni individuale ca Statele Unite, au prevenit o altă traumă în regiune, probabil că au salvat sute de milioane de euro în operaţiuni de menţinere a păcii şi, cel mai important, au pus o ţară pe drumul sigur către democraţie şi integrare europeană şi euroatlantică.

Din păcate, acţiunile diplomatice în cazul conflictelor prelungite în Marea Neagră – zona Caucazului de Sud – sunt departe de a beneficia de un astfel de rezultat fructuos. Mă refer la mai mult de 15 ani de stagnare şi, în consecinţă, frustrare, legate de situaţiile nerezolvate din Republica Moldova (regiunea Transnistria), Georgia (regiunile Abhazia şi Oseţia de Sud) şi Azerbaidjan (regiunea Nagorno-Karabah).

Se pare că îngheţarea acestor conflicte pentru o perioadă lungă de timp, în locul concentrării cât mai rapide a unor eforturi conjugate pentru rezolvarea lor, nu a fost cea mai bună abordare, căci situaţiile de acolo s-au deteriorat încet, dar constant, iar ameninţările la adresa păcii şi securităţii internaţionale rămân la fel de actuale. Astfel, nu putem decât să sperăm că un nou val de implicare din partea organizaţiilor şi actorilor regionali – inclusiv România – va alina durerea şi amărăciunea populaţiei numeroase din această zonă, ale cărei aşteptări şi visuri legitime pentru o viaţă mai bună, în vremuri de pace, au fost ţinute la arest de mai sus numitele conflicte.

Doamnă preşedinte,

Dintr-o perspectivă istorică, trebuie să acordăm creditul ce se cuvine, de mai multe ori, extraordinarei anticipări a Părinţilor Fondatori ai Statutului, care au avut viziunea unei abordări cooperative regional-globale cu referire la pace şi securitate, în momentul în care regionalismul era cu totul altceva decât forţa motrice care este în ziua de azi. Având în vedere implicaţiile şi efectele profunde ale unui parteneriat de securitate regional-global mai dezvoltat, sperăm cu adevărat că actuala temă va fi preluată de un alt distins membru al Consiliului, în anul ce urmează, pentru a îndeplini intenţia exprimată în Rezoluţia 1631, care constă în organizarea unor întâlniri periodice cu şefii organizaţiilor regionale şi subregionale pentru a întări interacţiunea şi cooperarea cu aceste organizaţii.

Vă mulţumesc, doamnă preşedinte.

20 septembrie 2006, Organizaţia Naţiunilor Unite, New York

Discurs cu ocazia Conferinţei internaţionale privind provocările cooperării regionale 2007-2008

Excelenţe,
Doamnelor şi domnilor,

Vă mulţumesc pentru invitaţia la această conferinţă şi felicitări gazdelor şi SüdostEuropa Gesselschaft pentru organizarea acestei interesante şi, sper, fructuoase dezbateri. Doresc să salut parteneriatul dintre preşedinţia croată în exerciţiu a SEECP şi o organizaţie nonguvernamentală cu acoperire continentală.

Dezbaterea noastră se concentrează pe provocările cooperării regionale, o atenţie deosebită fiind acordată relaţiei dintre structurile ce au de-a face cu acest tip de colaborare. Trebuie să ne concentrăm pe ceea ce înseamnă experienţa SEECP şi pe cum ar trebui să arate relaţia dintre formula menţionată anterior şi Consiliul de Cooperare Regională.

Este greu să trecem la schiţarea acestei legături fără a arunca o privire asupra dezvoltării regionale. De aceea, se impune o scurtă trecere în revistă a situaţiei din Europa de Sud-Est.

Nevoia unui fundament

În condiţiile în care UE se pregăteşte să-şi încheie cel de-al cincilea ciclu de extindere, fiecare actor statal şi nonstatal de pe continent este angajat să demonstreze că drumul Europei de Sud-Est către integrarea în UE trebuie să fie ireversibil.

Stabilitatea regiunii şi o relaţie mai strânsă cu UE şi NATO înseamnă, implicit, o cooperare regională mai dezvoltată. După cum arată evenimentele, ţările din Europa de Sud-Est merg înainte în ritmuri diferite către atingerea obiectivelor de integrare europeană şi euroatlantică. Acest lucru este evident de la nivelul relaţiilor instituţionale pe care ţările din regiune le au cu ambele organizaţii.

Îndeplinirea criteriilor de la Copenhaga şi prestaţia individuală contează cel mai mult în atingerea acestor obiective. Însă, dacă progresul făcut de fiecare ţară în parte ar putea fi dublat de un sentiment de solidaritate regională, integrarea ar putea fi obţinută mai curând.

Nu vreau să pară că ţin prelegeri educative, însă trebuie să vă împărtăşesc câteva gânduri cu privire la ceva ce aş numi nevoia primară a regiunii noastre : solidaritatea. Aceasta pare a fi ceva ce noi, în Europa de Sud-Est, învăţăm cu dificultate şi ar trebui să facem tot ce ne stă în putinţă pentru a renunţa la un astfel de comportament.

Nu este uşor, vă pot spune din propria experienţă, iar colegii bulgari ar putea să aibă ceva de adăugat aici, din moment ce suntem în aceeaşi barcă de ceva vreme. România şi Bulgaria au pornit pe acest drum, şi astăzi sperăm că, la câteva luni distanţă de intrarea în UE, chiar şi într-un meci de fotbal ieşim la egalitate.

Acest simţ al solidarităţii regionale produce aproape automat un nou nivel de maturitate politică ce oferă mai multă substanţă conceptului de *regional ownership*.

Există două procese esenţiale ce se desfăşoară în paralel, cu o semnificaţie pozitivă uriaşă : retuşarea schemelor de cooperare regională – în strânsă legătură cu nevoia de a creşte proprietatea regională – şi realizarea paşilor către o relaţie mai instituţionalizată cu UE.

„Sunteţi aici”

Voi folosi o abordare de jos în sus ale acestor dezvoltări. Lucrul de care are nevoie cineva atunci când se trezeşte într-un loc nou este o hartă clară, cu un semn roşu ce indică „Sunteţi aici”. La o scară Sud-Est europeană, aceste cuvinte trebuie să descrie nu locul, ci modul în care lucrurile de dezvăluie. De aceea, avem două mari dimensiuni :

1. Oportunităţile strategice, ce arată că stabilitatea politică şi economică în Europa de Sud-Est ar trebui fondată pe :
   - aspiraţiile euroatlantice ale ţărilor cu un start întârziat pe această cale ;
   - interesul economic al UE pentru dezvoltarea unei singure pieţe stabile în Europa de Sud-Est ;
   - nevoia de a conecta Europa de Sud-Est la rutele continentale comerciale şi energetice.
2. Oportunităţile tactice ar trebui, de asemenea, să fie luate în considerare :
   - interesul UE de a gestiona viitorul Europei de Sud-Est sau, după cum s-a exprimat gazda noastră în urmă cu câteva luni, să „finalizeze dimensiunea europeană sudică” ;
   - disponibilitatea nou-veniţilor de a disemina valorile şi standardele europene în regiune.

Dacă acesta este locul unde ne aflăm acum, şi trebuie să ne apropiem de UE, cel mai scurt drum înseamnă să ne folosim la maximum de avantajele pe care le oferă cooperarea regională în acest sens. Ceea ce observăm în ceea ce priveşte schemele de cooperare regională este nevoia de a le adapta noilor realităţi, actualizarea lor, aş spune, pentru a le transforma în instrumente competente în vederea sprijinirii eforturilor integrării.

Abordarea UE şi a cooperării regionale merg mână în mână, iar garantarea durabilităţii formatelor de cooperare ce s-au născut sub egida Pactului de Stabilitate sunt chestiuni de interes comun. Stabilirea unui Consiliu de Cooperare Regională (RCC) care să preia atribuţiile Pactului şi să continue dezvoltarea rolului SEECP de voce politică a regiunii este progres relevant în acest sens. Concluziile Consiliului Afaceri Generale şi Relaţii Externe (CAGRE) din iunie au subliniat asta. Acesta este spiritul efortului pe care echipa condusă de ambasadorul Federaţiei Ruse l-a făcut în acest an, în contextul expunerii atribuţiilor principale ale Consiliului de Cooperare Regională.

Reţeaua schemelor de cooperare regională este dominată de Pactul de Stabilitate – o structură cu domenii de activitate clar definite, ce dezvoltă iniţiative importante în domenii specifice (combaterea corupţiei, lupta împotriva crimei organizate etc.) –,

SEECP – cu o influenţă politică incontestabilă –, şi CEFTA – a cărei modernizare ar trebui să ţină acelaşi pas.

Fiecare dintre ele parcurge propria perioadă de reformare. În timp ce se desfăşoară acest proces, ar trebui acordată o atenţie deosebită definirii relaţiei dintre structuri.

Calitatea acestei relaţii asigură combustibilul unei cooperări regionale eficace şi eficiente, cu scopul de a oferi sprijin motivant pentru efortul individual făcut de ţări în implementarea reformelor.

Aşadar, cred că o triadă puternică, formată din RCC – ca organism articulat cu competenţe precise –, SEECP – care trebuie să-i păstreze specificaţia politică – şi noua CEFTA – ce reprezintă dimensiunea economică – ar trebui să ofere regiunii călăuzire şi asistenţă, esenţiale pentru un parcurs lin către apropierea de UE.

În acelaşi timp, acest trio trebuie să slujească în totalitate obiectivului de creştere a simţului solidarităţii, în felul acesta conducând către un mai mare *regional ownership*.

Viziunea României

Transformările profunde prin care a trecut regiunea în ultimii 16 ani au fost posibile mulţumită asistenţei continue oferite la nivel bilateral de către comunitatea vestică, precum şi soluţiilor oferite de organizaţiile internaţionale.

În timp ce fostele ţări comuniste se trezeau într-un mediu politic complet nou, aşteptările erau direcţionate către susţinerea instituţiilor de reper ale comunităţii euro-atlantice. Toate statele din Europa de Sud-Est îşi doreau să fie membre ale UE şi NATO, însă nu erau „tentate”, la început, să conlucreze pentru a atinge aceste obiective. Căutau pe cont propriu, şi nu prin eforturi comune, nişte modalităţi magice de a evada din regiune şi de a scăpa de conotaţiile ei negative. Am vorbit despre solidaritate, şi acesta este probabil primul lucru pe care trebuie să-l împărtăşim prietenilor noştri care sunt la început de drum către Bruxelles.

România este puternic implicată în complexa muncă de a face Pactul de Stabilitate şi CEFTA mai utile în sprijinirea obiectivelor de integrare ale statelor Europei de Sud-Est. Săptămâna viitoare, va avea loc o nouă rundă de discuţii pentru CEFTA şi sperăm că noul acord va intra în vigoare în acest an. Energia angajată în această privinţă este parte din obligaţia asumată de a milita şi acţiona pentru reproducerea acelor instrumente care au fost eficiente în pregătirea integrării ţărilor din Europa Centrală cu ceva timp în urmă.

Un alt angajament se referă la viitorul Pactului de Stabilitate. Vom găzdui, pe 16 noiembrie, Masa Regională. În cadrul acestei întâlniri ar trebui să se contureze caracteristicile principale ale formei, rolului şi profilului Consiliului de Cooperare Regională, organismul ce va înlocui Pactul.

Din punctul nostru de vedere, din moment ce acordul politic pentru RCC a fost stabilit la Masa Regională de la Belgrad din luna mai, la Bucureşti ar trebui să cădem de acord asupra :

- ţării care va găzdui secretariatul regional al Consiliului şi, eventual, să stabilim criteriile de selecţie pentru ţara-gazdă a acestui secretariat ;
- strategia administrativă şi financiară, luând în calcul chestiunea finanţării din partea donatorilor ca o prioritate majoră, din moment ce actorii regionali nu pot suporta costurile iniţiativelor de cooperare regională ;

– stabilirea unei baze pentru un parteneriat viabil între RCC şi SEECP, şi între RCC şi UE. Acest fapt va fi foarte relevant pentru viitorul regiunii, în mod special la nivel politic.

Masa Regională de la Bucureşti ar trebui să stabilească un cadru care să permită suficient timp pentru deciderea acestor chestiuni.

Creşterea cooperării bilaterale şi multilaterale este fundamentală pentru apropierea întregii regiuni de UE. Implementarea eficientă a *regional ownership* este esenţială, iar regiunea ar trebui să-şi schimbe rolul din *policy taker* în *policy maker*. Transformarea Pactului de Stabilitate în RCC oferă bazele conservării şi transferării realizărilor şi expertizei Pactului către un organism mai bine articulat.

Relaţia RCC-SEECP va fi instrumentală pentru cadrul înnoit de cooperare regională, din moment ce SEECP are potenţialul de a oferi îndrumare RCC.

România sprijină implicaţiile politice ale SEECP în activităţile RCC şi considerăm că secretarul general al Consiliului ar trebui să fie legătura dintre cele două structuri, în felul acesta preîntâmpinând suprapunerea activităţilor celor două construcţii.

Dezvoltarea economică şi securitatea pe termen lung în regiune sunt în strânsă legătură cu dezvoltarea coridoarelor de transport şi a reţelelor de energie şi cu corelarea lor cu restul Europei.

În această privinţă, ar trebui identificate proiectele fezabile. Ar trebui să se stabilească mecanisme cooperative de coordonare pentru finanţare şi implementare. Este nevoie de parteneriate de tip public-privat în zone-cheie, cum sunt proiectele de drumuri şi autostrăzi, căi ferate, telecomunicaţii şi energie.

Acestea sunt domenii unde atât SEECP, cât şi RCC ar trebui să se implice în profunzime, demonstrând în felul acesta că moştenirea Pactului de Stabilitate privind eforturile conectării regiunii la dezvoltările principale economice europene este dusă mai departe. Caracterul politic al SEECP trebuie să fie folosit ca instrument complementar pentru atingerea obiectivului de a reduce diferenţele dintre această zonă şi părţile vestice ale continentului.

Doamnelor şi domnilor,

Dezvoltarea Europei de Sud-Est presupune oportunităţi majore pentru ţările din regiune, precum şi pentru comunitatea internaţională, atât sub aspect politic, cât şi economic. Însă, chiar dacă întrevedem această oportunitate, trebuie să admitem şi că sunt încă necesare eforturi suplimentare şi reacţii flexibile din partea tuturor celor implicaţi.

9 septembrie 2006, Zagreb

„România după 1 ianuarie 2007 : noi realităţi, noi răspunderi, noi perspective”. Reuniunea anuală a Diplomaţiei Române

Doamnelor şi domnilor miniştri,
Doamnelor şi domnilor senatori şi deputaţi,
Doamnelor şi domnilor ambasadori şi consuli generali,
Distinşi membri ai corpului diplomatic,
Dragi colegi şi stimaţi invitaţi,

Iată-ne reuniţi din nou, potrivit tradiţiei Ministerului Afacerilor Externe, la momentul anual de bilanţ al activităţii noastre diplomatice. Cu un an în urmă, ne-am propus să ne mobilizăm resursele pentru a continua efortul pregătirii pentru aderare în acelaşi ritm, fără sincope, spre a elimina orice alternativă la data de 1 ianuarie 2007. Ne-am propus, în egală măsură, să demonstrăm că vocaţia europeană a diplomaţiei româneşti decurge nu numai din energia cu care urmărim obiectivul aderării noastre la Uniune, dar şi din maniera în care dorim să configurăm şi să construim identitatea şi obiectivele României în etapa de post-aderare. Ne-am propus să regândim cu inteligenţă şi pragmatism raporturile noastre cu vecinătatea, în mod special cu Balcanii de Vest, Republica Moldova şi regiunea Mării Negre. Am urmărit de asemenea iniţierea procesului de revalorizare a unor spaţii în care România a fost consistent implicată în trecut : Asia Centrală, Orientul Mijlociu, Asia de Sud-Est, America Latină.

Nu doresc să insist, aici şi acum, asupra detaliilor tehnice. Veţi găsi distribuit, în anexa discursului, un bilanţ al activităţii MAE de la precedenta reuniune şi până astăzi. Prefer să schiţez, în linii generale, bilanţul activităţii diplomatice din septembrie 2005 până astăzi. A fost un an de care, personal, sunt mulţumit. În acord cu propriile exigenţe, dar şi cu aşteptările partenerilor noştri, diplomaţia română s-a concentrat în acest răstimp pe consacrarea unor standarde calitative care nu mai depind de conjuncturi şi reuşesc să evite accidentele de parcurs. A fost un an în care diplomaţia românească a lucrat pe multiple paliere specializate, cu o bună dinamică şi fără a-şi trâmbiţa succesele. Beneficiile vor fi din ce în ce mai vizibile, atât la nivelul imaginii internaţionale a României, cât şi pe ecranul societăţii civile. Ştiu că diplomaţii români sunt astăzi pe deplin conştienţi de faptul că nu se află doar în serviciul statului, ci şi la dispoziţia concetăţenilor noştri, pe care suntem tot mai mult chemaţi să îi protejăm, prin însăşi natura evoluţiilor europene şi globale.

Discreţia deliberată cu care am articulat şi am consolidat, după caz, marile linii ale politicii externe a României poate fi privită şi ca exerciţiu critic. În era democraţiei, a economiei de piaţă sau a marketingului – dar şi într-o epocă de ubicuitate a mijloacelor de comunicare –, calitatea oricărui produs şi utilitatea oricărei politici publice, inclusiv cea externă, se judecă în raport cu percepţia mai largă referitoare la ea. Iată de ce politica externă are şi vocaţia transparenţei interne, chiar dacă vizează relaţiile cu interlocutorii internaţionali.

Excelenţele Voastre,
Doamnelor şi domnilor invitaţi,

Privim reuniunea anuală a diplomaţiei româneşti nu atât ca pe un pretext festiv, cât ca pe o oportunitate aparte de analiză şi reflecţie strategică. Ne aflăm într-un moment crucial pentru evoluţia României, dat fiind că, la 1 ianuarie 2007, România va deveni membră a Uniunii Europene. Deşi jalonat cu obstacole, efortul nostru politico-diplomatic nu se încheie atunci. Ne aşteaptă, dimpotrivă, o nouă călătorie, cu încercările, oportunităţile, succesele şi eşecurile ei. Este o călătorie în care trebuie să ne regăsim şi să ne remodelăm identitatea ca politicieni, diplomaţi, dar şi ca naţiune. Iată de ce imperativul prezentei reuniuni este acela de a trasa fără complezenţă conturul acestei identităţi, formulând cu toată claritatea atât interesele naţionale, cât şi necesara lor articulare cu interesele Uniunii Europene. Se pune în discuţie maniera în care vom reuşi să fructificăm beneficiile şi să gestionăm costurile viitorului nostru statut. E nevoie să stabilim ce tip de contribuţie vom aduce în cadrul Uniunii, cine sunt partenerii noştri privilegiaţi şi cine vor fi, inevitabil, competitorii noştri la scară globală. Sunt întrebări care gravitează în jurul Strategiei post-aderare, document la care vă rog să vă raportaţi în toate grupurile de lucru. Plecând de la ideile generate în aceste zile, dorim să consolidăm Strategia şi să o aducem în dezbaterea publică. Este un efort conceptual la care vor participa toate instituţiile centrale, dar şi reprezentanţii societăţii civile şi sperăm ca din interacţiunea lor responsabilă să rezulte modalităţile optime de amortizare a ceea ce s-ar putea numi „şocul integrării”.

Doamnelor şi domnilor,
Dragi colegi,

Locurile comune de astăzi sunt ideile inovatoare de ieri. Am mai spus-o şi cu alte ocazii, România va fi, în Uniunea Europeană, un stat de dimensiune medie, al şaptelea sub raport demografic şi al doilea ca mărime dintre noile state membre, după Polonia. Suntem un stat cu importante conexiuni atât în Sud-Estul Europei, cât şi la Est de graniţa UE. Un stat care oferă o piaţă interesantă pentru marile corporaţii occidentale, dar care are, deocamdată, un aport relativ modest la veniturile totale ale Uniunii şi la afirmarea competitivităţii ei globale.

În ultimii ani, diplomaţia noastră a evitat excesele retorice şi s-a concentrat pe respectarea obligaţiilor asumate şi pe afirmarea opţiunilor strategice, mai presus de conjuncturile politice interne. Nu am avut nici aspiraţiile, nici resursele financiare ale unei mari puteri sau ale unei puteri regionale. Am dorit doar să îndeplinim datoria de a ne fixa obiective realiste, de a ne depăşi limitele şi de a compensa vulnerabilităţile prin

maxima mobilizare a resurselor creative de care dispunem. Ne-am străduit tot mai mult să ne comportăm ca un membru de facto al Uniunii, devansând momentul aderării.

Prioritatea numărul unu a politicii externe româneşti a urmărit, desigur, finalizarea procesului de aderare la Uniunea Europeană, potrivit calendarului stabilit. Suntem foarte aproape astăzi de realizarea acestui obiectiv. Trebuie să menţinem aceeaşi abordare sobră şi pragmatică pentru a parcurge ultimii paşi pe care îi mai avem de făcut până la aderare. Săptămânile şi lunile următoare sunt cruciale. Avem în faţă un test însemnat, cel al Raportului Comisiei din 26 septembrie, pe baza căruia Consiliul Uniunii urmează să confirme aderarea noastră la 1 ianuarie 2007. Aşa cum am făcut şi până acum, vom continua să transmitem, ca diplomaţi, un mesaj de seriozitate şi angajament, un mesaj care să comunice prompt şi credibil progresele pe care le facem pentru a ne îndeplini angajamentele şi faptul că reformele profunde iniţiate în România sunt ireversibile.

Urmărim în continuare finalizarea cu succes a procesului de ratificare a Tratatului de Aderare. Parcurgerea procedurilor de ratificare, încheiate în 21 de state membre, a constituit, după cum bine ştiţi, o dimensiune politică esenţială în activitatea politico-diplomatică şi doresc să vă mulţumesc pentru implicarea dumneavoastră în această direcţie. Este un proiect a cărui finalizare necesită mobilizarea maximă a capacităţii noastre de comunicare şi în următoarele luni.

În paralel cu eforturile pentru aderarea la 1 ianuarie 2007, am continuat şi demersurile tradiţionale în forurile multilaterale, atunci când România şi-a asumat responsabilităţi internaţionale, precum preşedinţia SEECP şi preşedinţia Consiliului de Securitate în cursul anului 2005, respectiv preşedinţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei, simultan cu preşedinţia OCEMN, în prima parte a anului 2006.

Activitatea din domeniul promovării Francofoniei s-a intensificat semnificativ, astfel încât pregătirile pentru Sommet-ul din septembrie, de la Bucureşti, au intrat în linie dreaptă. Sperăm că acesta va fi un succes organizatoric şi de imagine.

Pe plan regional, ne-am concentrat cu precădere asupra problematicii Mării Negre, care a inspirat unul dintre cele mai complexe proiecte de construcţie diplomatică românească de după 1989. Am demarat Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat, al cărui certificat de naştere a fost emis cu ocazia Summitului de la Bucureşti din 5 iunie. Am lansat procesul de formare a unei Euroregiuni a Mării Negre, sub auspiciile Consiliului Europei. Am reuşit instituirea unui nou program de cooperare transfrontalieră la graniţele externe ale UE – Programul Marea Neagră –, ce va funcţiona începând cu 1 ianuarie 2007, sub egida Politicii Europene de Vecinătate. Continuăm eforturile în vederea consolidării sprijinului regional şi internaţional pentru aceste iniţiative, în vederea generării primelor proiecte cu dividende concrete. Balcanii de Vest, Republica Moldova şi Georgia, dar şi Orientul Mijlociu, Irakul şi Afganistanul reprezintă celelalte spaţii care au beneficiat de atenţia constantă a diplomaţiei române pe parcursul ultimului an.

Relaţia strategică de parteneriat cu SUA a continuat să constituie un reper privilegiat al politicii externe a României, altfel spus, un instrument eficient de sprijinire a reformelor interne pe plan politic, economic, militar şi administrativ. Aceeaşi relaţie de parteneriat a definit în continuare şi raporturile României cu Marea Britanie, Germania, Franţa, Spania, Italia, Ungaria.

Iată, aşadar, punctele forte pe care se sprijină politica externă a României, ca viitor stat membru al UE. România post-aderare este centrul de interes al tabloului pe care aş

dori să-l schiţez în faţa dumneavoastră şi care va fi, desigur, completat prin contribuţia fiecărui participant la reuniunea noastră.

Cred că putem admite fără dificultăţi faptul că interesul primordial al României este modernizarea şi dezvoltarea pentru valorificarea maximă a potenţialului său politic, economic, social, cultural şi uman. România promovează acest interes în contextul mai general al Europei unite, aflată într-un parteneriat real cu SUA, într-o lume paşnică, stabilă, caracterizată prin extinderea proceselor democratice, respectarea drepturilor omului, supremaţia legii şi progresul bunei guvernări.

Interesul naţional, astfel definit, nu s-a schimbat de-a lungul ultimilor ani. Ne confruntăm însă astăzi cu noi realităţi internaţionale, ne asumăm răspunderi noi şi avem noi perspective. Afirmaţia că nici un stat nu se poate izola pe scena internaţională fără să-şi submineze propriile interese a dobândit în prezent o actualitate fără precedent. Însăşi definiţia intereselor nu mai poate fi realizată fără interacţiuni complexe cu diferiţi actori, parteneri sau competitori, pe fondul unui minimum de consens referitor la evoluţiile de pe scena internaţională.

Primul „segment" asupra căruia se proiectează definirea intereselor României este realitatea europeană. Este inutil să glosez acum pe seama importanţei Uniunii ca actor global. Rolul său este semnificativ şi de multe ori de la sine înţeles, deşi în cadrul UE el face încă obiectul dezbaterilor politice şi academice. În ultima perioadă, Uniunea Europeană îşi redimensionează ambiţiile şi traversează procese, adesea delicate, de sporire a coeziunii interne. Există conştiinţa oportunităţii de a profila Uniunea Europeană ca pivot al dezvoltării mondiale. O asemenea aspiraţie nu se poate concretiza în absenţa demersurilor de consolidare a eşafodajului politic, instituţional, economic şi social care susţine „construcţia europeană". Aşa cum România are nevoie de exerciţiul reflexiv al unei strategii post-aderare, Uniunea Europeană are nevoie de analiză şi proiecţie strategică, pornind de la „digerarea" şi integrarea propriu-zisă a celui de-al cincilea val al extinderii, care se va finaliza prin aderarea României şi Bulgariei. Uniunea are la rândul ei nevoie să ştie, cu maximă claritate, cum îşi va transforma interesele sub impactul evoluţiilor interne şi externe, care sunt riscurile, provocările şi perspectivele sale.

Anumite puncte de pe agenda europeană devin automat teme de reflecţie şi acţiune pentru România.

Uniunea are nevoie de o reconfigurare instituţională şi juridică pentru a-şi spori eficienţa, în pas cu evoluţiile noului mileniu şi cu aşteptările existente în cadrul sau în afara ei. UE va trebui să identifice modalităţile cele mai eficiente pentru a difuza idealul european în ansamblul ţesutului social şi a consolida vocaţia democratică a guvernării din spaţiul continentului nostru.

UE trebuie să ajungă rapid la opţiunile cele mai adecvate cu privire la viitoarele sale graniţe, în ceea ce priveşte propria vocaţie în raport cu vecinătatea apropiată, dar şi la nivelul interacţiunilor sale cu SUA, Federaţia Rusă şi puterile emergente din Asia de Sud-Est.

Uniunea trebuie să îşi consolideze avantajul economic pe plan global, prin cultivarea inovaţiei, cercetării, informaţiei şi cunoaşterii, ceea ce presupune anumite modificări în funcţionarea modelului european „tradiţional".

Din aceste raţiuni, dezbaterea despre viitorul Europei nu se poate limita la perspectivele Tratatului Constituţional. Aş îndrăzni să afirm că dezbaterea referitoare la Tratat este doar prima instanţă a marilor provocări cărora Uniunea trebuie să le facă faţă nu doar în mod generic, ci pragmatic, operaţionalizat, pe domenii şi sectoare de acţiune precum

politica agricolă, perspectivele financiare, reforma economică, diminuarea dependenţei energetice, Politica Externă şi de Securitate Comună (PESC/PESA), Politica Europeană de Vecinătate.

În ceea ce priveşte realităţile globale pe fundalul cărora vom construi profilul internaţional al României ca stat membru al UE, ele sunt mult prea complexe şi fluide pentru a fi riguros sintetizate aici, dar vă cer permisiunea de a menţiona câteva.

În secolul XXI, politicul, economicul şi aspectele de securitate sunt inseparabile atât la nivel naţional, cât şi la scară globală.

Securitatea statelor implică, mai mult ca oricând, securitatea cetăţenilor.

Ritmul globalizării economice creşte continuu datorită progresului informatic şi comunicaţional. Fluxurile internaţionale de resurse, capital, servicii, idei deschid perspective pentru progresul economic şi social al multor categorii şi zone. Nu avem încă un răspuns definitiv, dacă ele produc simultan dezechilibre, discriminare şi perdanţi, dar ştim că trebuie să acordăm toată atenţia diferenţelor economice dintre state şi regiuni, excluderii sociale, discrepanţelor economice.

Problematica energetică, adusă tot mai frecvent în centrul atenţiei, va rămâne una dintre preocupările fundamentale ale statelor, inclusiv în relaţiile lor externe. Construirea de noi conducte, încheierea parteneriatelor, chiar identificarea şi exploatarea unor surse alternative vor dobândi o conotaţie politică tot mai pregnantă.

Ameninţările şi riscurile sunt difuze, omniprezente, inerente opţiunilor politice şi „multisectoriale” : terorism, risc de pandemii, dezastre naturale sau produse de om, deteriorarea mediului, fluxurile migraţioniste, toate au devenit deopotrivă domenii ale politicii interne şi externe ale fiecărui stat.

Pe viitor, sursele de divergenţă cu potenţial conflictual vor decurge mai puţin din litigiile teritoriale sau etnice, cât din competiţia pentru resurse, pentru performanţa economică şi prosperitate, punând în contrast diferite opţiuni de dezvoltare, bazate pe ideologii sociale şi religioase concurenţiale.

Factorii religioşi şi culturali joacă un rol tot mai consistent în peisajul global actual, ceea ce sporeşte complexitatea mediului internaţional şi diversifică aşteptările la adresa performanţei diplomatice. Mă alătur acelor lideri de astăzi care văd în ideile şi valorile umane cea mai importantă sursă de conflict, dar şi de reconciliere, în anii următori.

Simpla explorare a complexităţii lumii internaţionale şi a inerentelor sale dificultăţi presupune un exerciţiu adeseori descurajant. Există, cu toate acestea, şi câteva repere certe. SUA vor continua să reprezinte principalul actor internaţional, atât din punct de vedere politic, cât şi economic. Uniunea Europeană rămâne un jucător economic semnificativ, care trebuie să evolueze spre asumarea unui rol politic pe măsură. Există actori globali cu o tot mai însemnată pondere geopolitică : mă gândesc aici la China, India, Japonia, Rusia. În pas cu UE, România asimilează lecţia reconfigurării raporturilor globale şi a necesităţii unor noi parteneriate.

ONU se confruntă în continuare cu problema spinoasă a reformării interne. Deşi anumite oportunităţi nu au fost valorificate, noile structuri create au şansa de a-şi asuma un rol în prevenirea, soluţionarea sau aplanarea conflictelor internaţionale. Revigorarea şi reafirmarea angajamentelor faţă de Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului reprezintă, în acelaşi timp, o speranţă pentru eliminarea discrepanţelor economico-sociale flagrante şi, implicit, pentru creşterea stabilităţii sistemului internaţional.

Doamnelor şi domnilor invitaţi,
Dragi colegi,

Analiza noului decor european şi global are o evidentă miză pentru reflecţia strategică. Acesta este contextul în care se cuvine să evaluăm noile răspunderi pe care România şi le asumă începând cu 1 ianuarie 2007.

Primul palier la care ne raportăm este cel al răspunderilor politice şi de securitate. Purtând o amprentă istorică dificilă, România a concentrat multe eforturi în perioada post-1990, pentru a-şi asigura securitatea şi a evita reculul într-o aşa-numită „zonă gri". Astăzi, România aparţine Alianţei Nord-Atlantice, a stabilit un parteneriat strategic cu SUA şi contribuie cu trupe în diverse teatre de operaţiuni din lume. Asemenea altor state care au aderat mai recent la Uniunea Europeană, România acordă o mare importanţă rolului Statelor Unite în securitatea europeană. Nu vedem prezenţa americană în Europa ca pe un factor opus ambiţiei de a dezvolta o politică europeană de securitate şi apărare. România consideră că una dintre cele mai importante răspunderi politice, după aderare, este aceea de a contribui, cu argumente şi acţiuni credibile, la refacerea solidarităţii transatlantice. Nu este obligatorie perfecta suprapunere conceptuală a partenerilor atlantici. Avem însă nevoie de legături solide bazate pe varietatea valorilor şi intereselor comune, pentru că legăturile transatlantice funcţionale pe plan politico-militar sunt singurele capabile să garanteze un mediu favorabil progresului economic de pe ambele continente. Sub aspectul pledoariei pentru coerenţă şi solidaritate transatlantică, România va adopta, cel mai probabil, o linie de conduită care să îmbine pro-atlantismul lucid cu multilateralismul eficace al Europei.

Modalitatea noastră de a gândi raporturile dintre UE şi SUA se proiectează direct asupra manierei în care România percepe asumarea răspunderilor de securitate. Pentru noi, NATO şi relaţia transatlantică vor continua să se situeze în prim-planul politicii naţionale de securitate. Este la fel de adevărat că evoluţiile doctrinare şi factuale din ultimii ani ne-au convins că securitatea înglobează astăzi multiple faţete şi instrumente şi că trebuie să pledăm pentru complementaritatea dintre NATO şi EU, ca furnizori de securitate la nivel european şi global.

O provocare pentru România, ca şi pentru statele integrate în 2004, priveşte echilibrul dintre investiţiile în securitate şi investiţiile în dezvoltarea internă. România alocă fonduri importante pentru susţinerea trupelor în exterior, la limita obiectivă de susţinere bugetară. Au fost demarate programe importante de înzestrare a forţelor armate. În perspectiva aderării la UE, România a dorit să fie percepută ca un contributor la demersurile comune de asigurare a securităţii, dar şi ca deţinătoare a unor capacităţi de nişă. Există totuşi decalaje notabile între potenţialul de care dispunem, aşteptările Uniunii în raport cu noi şi implicarea efectivă în acţiuni ale UE. Apreciem că se impune ameliorarea procedurilor inter-instituţionale de gestionare a crizelor, pentru a spori predictibilitatea planificării militare ori de câte ori vom angaja trupe în diferite teatre de operaţiuni.

Abordarea securităţii în sens larg implică tot mai frecvent dosare tradiţional „apolitice", precum problematica securităţii energetice. Anumite medii europene au adesea tendinţa de a privi „securitatea energetică" în contextul relaţiilor UE-Rusia. Dosarul energetic este însă mult mai vast ; el include diversificarea, liberalizarea, conlucrarea între actorii politici şi actorii economici, investiţiile în cercetare şi dezvoltare (prin care se conectează la Agenda Lisabona).

România abordează securitatea energetică de pe o poziţie particulară : ea nu depinde decât moderat de importurile de energie, a fost la un moment dat al doilea producător european de petrol, deci are şi perspectiva ţărilor producătoare, şi aspiră la un loc central în cadrul tranzitului de energie dinspre spaţiul CSI către UE.

Suntem convinşi, alături de alţi parteneri europeni, de necesitatea unei politici energetice europene. Un astfel de proiect nu va fi uşor de implementat, întrucât interesele statelor membre nu sunt încă armonizate. Dificultatea nu îl face însă mai puţin necesar. Pe termen lung, lipsa unităţii politice din domeniul energetic va avea efecte similare lipsei de unitate din domeniul Politicii Externe şi de Securitate Comune (PESC), de exemplu. Vulnerabilităţile UE ce decurg din absenţa unei politici energetice comune se vor răsfrânge în alte sectoare. De aceea, cercul vicios al vulnerabilităţilor UE trebuie întrerupt prin leadership şi viziune, fără de care proiectul european riscă să stagneze.

Leadership-ul şi viziunea pot fi dovedite inclusiv prin adoptarea unei politici altruiste în raport cu statele producătoare, prin descurajarea divizării europene şi a focalizării asupra propriului interes pe termen scurt. Politica energetică nu trebuie realizată prin sacrificarea Politicii de Vecinătate, spre exemplu, şi, cu atât mai puţin, prin obliterarea valorilor fondatoare. Preţul energiei trebuie decis prin acţiunea pieţei şi cooperare politică, fără a subestima deficitele democratice, încălcările drepturilor omului sau penetrarea unor interese ilicite în structurile de stat.

O ultimă idee pe care doresc să o menţionez aici este necesitatea consolidării cooperării transatlantice în domeniul energiei. Este normal ca UE şi SUA, în virtutea interdependenţei lor economice, să aibă interese comune în domeniul energiei. O astfel de cooperare trebuie văzută într-un sens cât mai larg, nu doar prin colaborarea în vederea accesului la resurse, ci şi prin includerea noilor tehnologii, domeniu în care doar acţiunile euro-americane conjugate pot imprima o schimbare concretă, la nivel global.

Palierul de securitate al viitoarelor noastre răspunderi ca membru al Uniunii este inseparabil de palierul politic. Voi reveni la tabloul politic intern al Uniunii când mă voi referi la noile perspective, precum şi la resursele aflate la dispoziţia României. Este suficient, în acest moment, să afirm angajamentul nostru de a contribui, prin poziţiile adoptate în raporturile intra-comunitare, la coeziunea, consolidarea şi relansarea proiectului european. Este o linie majoră de acţiune politică, potenţată graţie euroentuziasmului manifestat de societatea românească.

În ceea ce priveşte relaţiile politice ale Uniunii Europene cu alte state, nu vom înceta să ne manifestăm interesul strategic de a eficientiza implementarea unei Politici Europene de Vecinătate capabilă să funcţioneze ca interfaţă realistă cu regiunea Mării Negre, Republica Moldova şi Ucraina.

În calitate de nou stat membru al UE, politica României va căuta să stimuleze implicarea Uniunii în regiunea Mării Negre, cu intenţia de a dubla pârghiile bilaterale deja existente printr-o abordare strategică regională, coerentă şi inclusivă. Suntem consecvenţi în pledoaria noastră pentru conştientizarea, de către toate părţile interesate, a importanţei şi potenţialului deosebit pe care regiunea Mării Negre îl oferă Europei. Este nevoie de viziune în plan regional şi european, este nevoie de cunoaştere reciprocă şi de dinamizarea formatelor de cooperare, în ideea că rezultatele vor aduce beneficii ambelor părţi. România va susţine orice iniţiativă pe linia precizată şi este hotărâtă să pună la dispoziţia Uniunii propriile resurse, idei şi contribuţii. Forumul Mării Negre poate reprezenta cadrul necesar stabilirii priorităţilor de acţiune în cooperarea dintre UE

şi regiunea pontică, asumându-şi simultan vocaţia de a pune în practică orice proiect de cooperare cu impact pozitiv asupra societăţilor civile din statele riverane.

În calitate de viitor membru al UE, ne vom afirma dorinţa de a consolida oferta politică şi strategică făcută Republicii Moldova. Ne interesează o vecinătate stabilă, democratică, prosperă, conectată la circuitele europene. Avem un interes special generat de multiplele noastre afinităţi şi vom reflecta acest interes în poziţia adoptată la nivelul Uniunii Europene.

România dezvoltă, totodată, o empatie generatoare de responsabilităţi sporite faţă de alte state din proximitate, care traversează acum procese de reformă, democratizare şi reconstrucţie politică internă. Ne bucură accelerarea ritmului contactelor noastre cu Ucraina. Continuăm să căutăm împreună cele mai flexibile formule pentru rezolvarea chestiunilor divergente. România se va alătura altor parteneri europeni în susţinerea fermă a democraţiei şi reformelor din societatea ucraineană şi în valorificarea instrumentelor şi experienţelor europene în beneficiul Ucrainei şi al Uniunii.

O empatie similară investim în democraţiile emergente din zona Balcanilor de Vest. Această empatie se proiectează în trei dimensiuni interdependente : planul strict bilateral, cel al acţiunilor noastre în cadrul NATO şi UE, precum şi cel al cooperării regionale.

Credem că stabilitatea în zonele de interes strategic pentru UE este crucială în vederea reunificării paşnice a Europei. Dacă principiul viabilităţii pe termen lung este surclasat de considerente conjuncturale, formulele la care se va ajunge riscă să nu producă stabilitate regională pe termen lung. Avem datoria de a ne susţine punctul de vedere consecvent şi argumentat. Vom continua să susţinem importanţa unei abordări coerente a problematicii acestei regiuni, în căutarea unor scenarii echilibrate menite să apropie regiunea de vocaţia sa pur europeană. Este datoria noastră să arătăm că desprinderea de trecut este un pariu pe care această generaţie de lideri politici din zonă trebuie să îl câştige.

Alături de priorităţile regionale, trebuie să regândim o serie de relaţii cu potenţial strategic insuficient valorificat. România aduce în UE experienţa relaţiilor diplomatice cu o mare varietate de state. Capitalul acesta se cere valorificat cu inteligenţă. Etapa concentrării exclusive pe prognoza politică sau economică venită de la Bruxelles se încheie pentru mulţi colegi. Energiile, resursele şi ideile noastre trebuie reorientate, în parte, către spaţii precum Orientul Mijlociu şi Asia de Sud-Est, în care dispunem de contexte favorabile intensificării relaţiilor politice şi economice. Putem aduce o contribuţie proprie la prezenţa globală a Uniunii, adecvată celei mai bune utilizări a prezenţei diplomatice, tradiţiilor şi resurselor disponibile. Recalibrarea relaţiilor cu China, India, Japonia, cu statele din Orientul Mijlociu va servi intereselor noastre, servind interesele Uniunii, şi reciproc. Ţin să fac, în acest context, o specificare : una dintre direcţiile prioritare de acţiune politică vizează aşezarea raporturilor noastre cu Federaţia Rusă pe fundamente pragmatice şi constructive. Federaţia Rusă este un partener important al Uniunii Europene şi un actor global cheie. România doreşte o relaţie echilibrată şi funcţională cu Federaţia Rusă, atât în cadrele comunitare, cât şi pe plan bilateral. Trebuie să deschidem împreună, prin munca noastră politico-diplomatică, etapa de maturitate propice unor raporturi de factură nouă cu Federaţia Rusă.

În planul diplomaţiei economice, se impune premisa că efortul de susţinere a intereselor economice trece astăzi din sfera exclusivă a comerţului exterior către promovarea activă a investiţiilor, atragerea fluxurilor financiare, problematica ajutorului pentru dezvoltare,

inovaţia tehnologică, securitatea energetică şi impactul PR-ului de ţară asupra politicilor investiţionale.

Informaţia şi analiza economică primară sunt inseparabile de diplomaţia politică, atâta vreme cât statul şi piaţa coexistă într-o realitate integrată. Fie că se exercită la Paris, Bruxelles, Jakarta sau Bucureşti, diplomaţia română va avea tot mai apăsat obligaţia să amelioreze percepţia mediului de afaceri cu privire la capacitatea sa de a-i realiza interesele.

Răspunderile economice ce vizează nemijlocit activitatea diplomatică după 1 ianuarie 2007 trebuie să se axeze pe promovarea relaţiilor comerciale, pe integrarea în clubul statelor dezvoltate, inclusiv prin obţinerea statutului de membru OECD[1], pe consolidarea profilului strategic al României prin sesizarea oportunităţilor economice, pe propunerea de proiecte, pe orientarea resurselor şi atragerea de investiţii. Îndeplinirea acestor răspunderi economice va deveni unul dintre primele criterii de evaluare a performanţei activităţii diplomatice.

O altă răspundere a României, în zona economicului, ţinteşte reducerea disparităţilor de dezvoltare socioeconomică faţă de UE. Avem în acest sens obiective concrete, prevăzute în Planului Naţional de Dezvoltare :

- creşterea competitivităţii economice şi a potenţialului economiei bazate pe cunoaştere ;
- dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii de transport, cu prioritate clară asupra traseelor paneuropene ;
- protejarea şi îmbunătăţirea calităţii mediului ;
- dezvoltarea resurselor umane, promovarea incluziunii sociale şi întărirea capacităţii administrative ;
- dezvoltarea economiei rurale şi creşterea productivităţii în sectorul agricol ;
- diminuarea disparităţilor de dezvoltare între regiunile ţării.

România trebuie să îşi orienteze politicile macroeconomice din perspectiva participării la Uniunea Europeană Monetară. Ne revine datoria de a implementa reformele structurale. Convergenţa nominală şi reală a economiei româneşti cu aceea comunitară trebuie să prefaţeze etapa de adoptare a monedei euro, care reprezintă, după cum ştiţi, unul dintre obiectivele noastre pe termen mediu.

Realizarea, dezvoltarea şi modernizarea reţelei de transport reprezintă nu doar o prioritate naţională, ci şi proba concretă că putem să ne asumăm răspunderile de stat membru capabil să contribuie la progresul economic al spaţiului european.

O altă direcţie importantă pentru diplomaţie va fi promovarea firmelor româneşti în UE, sprijinirea lor şi facilitarea contactelor dintre firmele româneşti şi firmele europene. La nivelul avantajului comparativ – şi printr-un necesar efort inter-instituţional –, putem obţine imaginea clară a valorii pe care România o poate adăuga în ansamblul comunitar. Domeniile pe care le sugerez aici sunt : tehnologiile informaţiei şi industria de software, producţia şi tranzitul energiei şi cercetarea. Capitalul uman al României reprezintă, în continuare, o resursă vitală, căreia trebuie doar să îi asigurăm condiţii propice pentru dezvoltare. Avem faţă de cetăţenii României, dar şi faţă de Uniunea Europeană obligaţia de a contribui la implementarea Agendei Lisabona.

În actualul context internaţional, domeniul consular dobândeşte o semnificaţie de prim ordin. Din punctul de vedere al României, cele mai serioase provocări decurg din stoparea migraţiei ilegale, a criminalităţii organizate şi a corupţiei. România este, pentru

1. Organizaţia pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică (n.r.).

moment, şi origine, şi destinaţie a acestor fenomene, dar odată cu aderarea, probabil că va deveni tot mai mult destinaţie şi tot mai puţin origine. Se impune, prin urmare, să ne concentrăm atenţia asupra gestionării frontierei externe a UE şi, în acest sens, avem nevoie pe mai departe de întreaga cooperare a Uniunii.

Un al doilea imperativ consular vizează pregătirea aderării la spaţiul Schengen, în orizontul anilor 2009-2010. Ea presupune aplicarea unui ansamblu de măsuri legislative, investiţionale şi de construcţie instituţională menite să asigure implementarea *acquis*-ului Schengen.

O a treia răspundere, poate cea mai importantă, este asigurarea serviciilor consulare la standarde europene pentru cetăţenii români care vor beneficia de avantajele liberei circulaţii în UE. Serviciul consular din ţară şi din exterior trebuie să demonstreze zilnic că a reuşit să asimileze bunele practici pe care le invocăm de câţiva ani. Întregul spectru al serviciilor consulare se adresează cetăţenilor români, care devin, la 1 ianuarie 2007, cetăţeni europeni. Este aşadar de datoria noastră să îi asistăm pe cetăţeni, să îi informăm corect în legătură cu drepturile, obligaţiile sau cu eventualele restricţii, pe scurt, să aducem Europa la îndemâna lor.

Excelenţele Voastre,
Stimaţi colegi şi invitaţi,

Performanţa României ca stat membru al UE va depinde, în mare măsură, de capacitatea de planificare, coordonare şi implementare a politicilor publice, de reuşita unei bune comunicări cu societatea pe teme comunitare şi de cultivarea sprijinului civil faţă de politica noastră europeană. Pentru aceasta, trebuie să avem în vedere creşterea permanentă a capacităţii administrative, reforma instituţională, formarea profesională continuă a funcţionarilor publici, precum şi o motivaţie financiară adecvată. Capacitatea administrativă a instituţiilor nu va garanta însă viteza de reacţie şi expertiza necesare asumării reale a statutului de membru al Uniunii, dacă nu va fi completată prin reflexul coordonării inter-instituţionale la toate nivelurile şi în toate sectoarele relevante.

Funcţionari publici şi diplomaţi, în Centrală, la Bruxelles sau în spaţiile din afara Uniunii, cu toţii avem nevoie de rafinarea capacităţii anticipative şi de înţelegerea consecinţelor fiecărei decizii, prin adecvarea capacităţii de reacţie a fiecărei misiuni în raport cu instituţiile comunitare.

MAE are o răspundere specială în planul transformării culturii administrative în România. Funcţionari publici şi diplomaţi, în Centrală, la Bruxelles sau în alte spaţii din afara Uniunii, cu toţii trebuie să parcurgem procese noi de învăţare. Pentru a fi un agent al schimbării, trebuie noi înşine să ne schimbăm. Avem nevoie de îmbunătăţirea capacităţii de anticipare a deciziilor, de înţelegerea consecinţelor lor, precum şi de creşterea capacităţii de reacţie la nivelul misiunilor noastre şi pe lângă instituţiile comunitare.

Gândiţi-vă doar că, începând cu 1 ianuarie 2007, vom fi parte pe deplin a fluxului de informaţii specific sistemului european. Aceasta implică reformarea deprinderilor diplomatice de comunicare şi informare, orientarea analitică, fructificarea promptă a oricărui posibil avantaj pentru România. Vom părăsi stadiul acumulărilor birocratice pur cantitative şi vom intra, inevitabil, în aria unei diplomaţii focalizate pe calitatea informaţiei şi a expertizei. Trebuie să ne formăm un reflex al analizei şi al abordării tematice, alături de o cultură a managementului de proiect.

În planul comunicării cu societatea românească, mă gândesc la deschiderea unor noi canale care să ne permită dialogul deschis şi rapid cu toate entităţile, publice sau private, care-şi manifestă interesul faţă de urmările interne ale deciziilor de ordin comunitar. Avem în egală măsură nevoie de canale operative pentru a recepta, prelucra şi transmite, cu influenţa necesară, interesele sectoriale ale societăţii româneşti la nivelul Comisiei. Reforma comunicării trebuie să înceapă cu diplomaţia şi cu Ministerul Afacerilor Externe, pentru a-i menţine alături de noi pe cetăţenii României care aşteaptă, cu legitime speranţe, momentul aderării. Va conta aici modalitatea de a reconfigura parteneriatele MAE cu organizaţiile nonguvernamentale, sectorul privat şi centrele de expertiză independente. Reţelele cooperării nonguvernamentale la nivelul UE sunt sofisticate şi influente. Trebuie să optăm pentru forma cea mai potrivită de a sprijini conectarea acestor segmente ale societăţii civile româneşti la procesele europene şi de a-şi utiliza potenţialul pentru atingerea obiectivelor naţionale.

Doamnelor şi domnilor miniştri,
Doamnelor şi domnilor ambasadori şi consuli generali,
Stimaţi invitaţi,

Nu putem să ne angajăm cu seriozitate în proiectul european fără a lua în calcul, cu francheţe şi realism, resursele de care dispunem. Cert, România vine în cadrul UE cu o semnificativă prezenţă diplomatică şi consulară în toate zonele lumii. Avem aproape 100 de ambasade, dintre care peste 60 în afara Uniunii Europene. Avem, de asemenea, 26 de consulate generale, 19 dintre acestea în afara Uniunii. Din punctul de vedere al resurselor umane, prin aderarea României la UE, impresionantul aparat diplomatic comunitar se va extinde cu aproximativ 2.000 de diplomaţi. România soseşte în club cu un portofoliu de relaţii şi expertiză distinct de cel al altor state membre. Tradiţia politicii externe româneşti constituie o „zestre” de expertiză specifică. Avem bagajul nostru de lecţii învăţate în privinţa democratizării, europenizării, reformei economice, construirii unui regim multicultural în beneficiul minorităţilor, reformei sectorului militar, consolidării capacităţii administrative şi în cel al reconstrucţiei post-conflict.

Dacă analizăm distribuţia geografică a prezenţei noastre diplomatice, observăm că regiunile în care concentrăm cele mai importante eforturi administrative şi financiare sunt, după zona UE, Balcanii, spaţiul CSI, Orientul Mijlociu şi America de Nord. O consecinţă logică este faptul că expertiza românească pentru politica externă şi de securitate a UE se manifestă, cu precădere, în spaţii precum Balcanii de Vest, bazinul Mării Negre, Orientul Mijlociu/lumea arabă. Aceste zone de expertiză trebuie întărite prin regândirea necesităţilor aferente spaţiului comunitar. Intrăm într-un ritm susţinut de contacte cu omologii europeni, precum şi în circuitul informaţiilor interne ale Uniunii. Diplomaţia în spaţiul european se va confrunta cu dosare şi metode de lucru diferite. Adaptarea la ele a început deja, dar a venit momentul să regândim din temelii modalităţile în care noua realitate generează noi aşteptări, noi roluri şi noi instrumente pentru misiunile noastre din interiorul Uniunii. Subsecvent, va trebui regândită alocarea resurselor umane şi financiare necesare.

Analizarea alocării resurselor între spaţiile de implicare pentru România trebuie acompaniată de analizarea alocării resurselor pe domenii de interes. Asigurarea unei prezenţe europene şi internaţionale coerente presupune, printre altele, realocarea fondurilor

destinate acţiunilor externe. Până acum, am contribuit prea mult în exterior pentru securitate, în sens militar, şi prea puţin pentru dezvoltare. Trebuie să conştientizăm că, din 2007, vom fi parte integrantă a unei puteri cu vocaţie globală, care s-a afirmat în lume în primul rând ca o putere *soft*. Efortul financiar extern va trebui, de aceea, să realizeze un echilibru optim între cheltuielile pentru operaţiuni militare, cele pentru operaţiuni civile şi asistenţa pentru dezvoltare.

Politica externă românească dispune încă de resurse financiare limitate şi, pentru a-şi juca rolul, va trebui adesea să compenseze, ca şi până acum, prin performanţă şi dedicaţie umană. Pe măsură ce veniturile naţionale se vor mări, statutul nostru de donator emergent va căpăta consistenţă. Prognozele economice care prevăd o creştere economică medie de 5,5% anual în următorii ani susţin, cel puţin teoretic, obligaţia României de a-şi defini condiţia de stat donator. Va fi un statut nou, cu care vor trebui deopotrivă să se acomodeze instituţiile şi opinia publică din România. Pentru început, ne vom concentra eforturile prioritar către Republica Moldova, Georgia şi Serbia şi vom avea în atenţie Irakul şi Afganistanul.

Integrarea în Uniunea Europeană oferă o nouă gamă de instrumente pentru diplomaţia română şi va genera resurse organizaţionale preţioase. Una dintre categoriile noi de resurse rezultă din reprezentarea României la nivelul instituţiilor comunitare. În baza tratatelor existente, datorită ponderii geografice, România va beneficia în cadrul Consiliului Uniunii Europene de 14 voturi şi 35 de europarlamentari, de un comisar european, de un judecător în cadrul Curţii de Justiţie a Comunităţii Europene şi de un judecător la Tribunalul de Primă Instanţă, de 15 reprezentanţi în Comitetul Economic şi Social şi 15 în Comitetul Regiunilor.

Prezenţa funcţionarilor români în structurile comunitare va determina influenţa lor specifică asupra instituţiilor europene, cu un impact semnificativ şi asupra interesului nostru naţional. Pentru pregătirea şi promovarea candidaţilor români trebuie să analizăm utilitatea înfiinţării unui departament care să furnizeze informaţii şi să faciliteze/realizeze programe de pregătire mai ales pentru funcţionarii din administraţia naţională. De asemenea, este importantă crearea unei reţele de circulaţie a informaţiei privind recrutările UE, între administraţia centrală, locală, universităţi, facultăţi, alte institute şi centre implicate în afaceri europene.

Probabil cel mai delicat aspect, dacă este să analizăm capitolul resurse şi instrumente post-aderare, într-un sens larg, rămâne chestiunea tactică a alianţelor în cadrul UE. Cred că trebuie să ne raportăm cu toţii la acelaşi mod de a înţelege aceste alianţe: ca grupuri de state care acţionează din necesitatea unei mai bune organizări şi sistematizări a eforturilor lor pentru a ajunge la un obiectiv comun, dificil de realizat în mod individual.

Nu consider că avem nevoie de fixarea unor alianţe predeterminate în strategia noastră post-aderare. După cum am învăţat din lecţiile altor state membre, alianţele ad-hoc şi cele sectoriale sunt, în mod paradoxal, mai durabile şi mai eficiente. Trebuie să găsim, desigur, poziţia optimă între grupul statelor mari şi cel al statelor mici, între statele nordice şi cele sudice, între membrii fondatori şi noii membri, între statele donatoare şi statele primitoare de fonduri. Postura noastră aparte, aceea de stat prea mare pentru cele mici şi prea mic pentru membrii mari, trebuie transformată, prin gândire strategică şi ingeniozitatea dumneavoastră, într-o componentă a valorii adăugate a României. E important, în acest context, să înţelegem şi noi şi să transmitem şi interlocutorilor noştri că sprijinul României nu este întotdeauna de la sine înţeles, ci se

cultivă şi se negociază. Cred că diplomaţia română trebuie să facă mult mai mult în sensul extragerii gamei complete de beneficii strategice din asumarea unor poziţii politice de către ţara noastră, în plan european şi global.

Doamnelor şi domnilor,
Stimaţi invitaţi,

Ne confruntăm cu noi realităţi, conştientizăm şi operaţionalizăm progresiv, la nivel de lucru, noile răspunderi, dar să nu uităm că în faţa noastră se deschid, cu adevărat, noi perspective. Vom avea un nou statut, un nou fundament inclusiv juridic pentru dezvoltarea parteneriatelor consacrate, vom dispune de noi instrumente pentru a ne îndeplini misiunea. Vom avea interlocutori noi şi ne vom raporta la interlocutorii noştri mai vechi de pe o nouă poziţie. Avem privilegiul de a putea învăţa din experienţele noilor state membre, pentru a evita repetarea unor greşeli inerente începuturilor. Să ne folosim de el la maximum! Să ne mobilizăm toate resursele instituţionale şi individuale, fără inhibiţii, fără complexe şi fără amânări, pentru a desfăşura o diplomaţie europeană, indiferent de continentul de activitate. Statutul de membru al Uniunii devine noua noastră normalitate, în care trebuie să acţionăm alert, pro-activ, flexibil, să sesizăm şi să valorificăm oportunităţi, să obţinem beneficii din utilizarea atuurilor şi să ne gestionăm conştient vulnerabilităţile.

România îşi va concentra eforturile pentru a contribui la aranjamentele din agenda europeană a următorilor ani, vizând cu prioritate deblocarea Tratatului Constituţional, dezvoltarea PESC, diversificarea Politicii Europene de Vecinătate şi promovarea Agendei Lisabona.

Ne-am angajat pe drumul reformelor necesare pentru adoptarea, pe termen mediu, a monedei euro şi participarea la Acordul Schengen.

Ne propunem să analizăm poziţionarea noastră strategică în funcţie de similitudinile de interese şi de sectoarele vizate. O atenţie specială va fi acordată parteneriatelor cu Marea Britanie, Germania, Franţa. Beneficiind de instrumentele şi de statutul de membru, vom dezvolta la alte niveluri relaţiile noastre cu SUA. Vom iniţia asistenţa pentru dezvoltare prin proiecte destinate Republicii Moldova, Balcanilor de Vest şi regiunii Mării Negre, îndeosebi Georgiei. În interesul nostru, dar şi pentru a contribui în mod responsabil şi vizionar la poziţionarea globală a Uniunii, ne propunem adoptarea într-o cheie nouă, pragmatică şi alertă, a relaţiilor cu Federaţia Rusă, China, India, Japonia, Orientul Mijlociu şi Asia Centrală.

Fără îndoială, vor exista dificultăţi de integrare a priorităţilor României în ansamblul politicii externe comunitare, ca şi de „importare” a agendei europene în viaţa politică internă. Strategia post-aderare ne va ajuta să depăşim aceste dificultăţi. Elaborarea sa este un bun exerciţiu de autodefinire şi responsabilizare, care va arăta atât partenerilor europeni, cât şi cetăţenilor României profilul, aşteptările, valoarea adăugată a ţării noastre în cadrul UE, obiectivele urmărite în procesul de integrare şi costurile presupuse de atingerea acestora.

În plan intern, Strategia ne va găsi mai bine pregătiţi şi mai solidari, prin înţelegerea naturii interdisciplinare şi inter-instituţionale a problematicii europene.

În plan european, vom deschide drum unei Românii pregătite să asimileze temeinic lecţiile fundamentale ale statutului de membru, care îşi prefigurează în mod just locul şi îşi proporţionează cu înţelepciune resursele şi interesele.

În plan internaţional, România de după 2007 va fi un stat european cu potenţial de specializare în anumite domenii de politică externă şi pe anumite spaţii, o Românie care poate juca rolul de liant între Occident şi anumite regiuni aflate în proximitatea strategică a spaţiului euroatlantic. România europeană, cu o vocaţie globală bine ponderată şi selectivă, este însăşi ţara pe care am visat-o cu toţii şi pe care, împreună, avem datoria istorică de a o transpune în realitate.

30 august 2006, Bucureşti

Conferinţa internaţională „Pogromul de la Iaşi (28-30 iunie 1941): prologul Holocaustului din România”

Ceea ce vă voi spune trebuie citit de fapt în două chei şi trebuie înţeles de două ori. Pe de o parte, este într-adevăr mesajul ministerului pe care am onoarea să-l conduc şi, implicit, al Guvernului din care am onoarea să fac parte, iar pe de altă parte, este mesajul meu, care nu este scris. Daţi-mi voie să încep cu ceea ce este frază oficială şi să termin altfel decât înţelegeau să o facă la prelegerile anterioare.

Ilustrisime domnule rector,
Doamnă ambasador,
Domnule ambasador,
Domnule consilier prezidenţial,
Domnule director,
Doamnelor şi domnilor,

Istoria impresionantă a evreilor din Iaşi este marcată de evenimente tragice. Pogromul care a fost organizat şi a avut loc aici în vara lui 1941, trenurile morţii au reprezentat apogeul tragic al unui şir de incidente inacceptabile, ale căror victime au fost oameni obişnuiţi, ucişi în urma unor acţiuni cărora nimeni şi niciodată nu le va putea găsi vreo justificare. La 65 de ani depărtare de acele cumplite zile de 28 şi 29 iunie 1941, ne aflăm astăzi la Iaşi pentru a aduce, poate, cel mai pios omagiu acelor concetăţeni care au căzut victime însângeratelor acţiuni conduse de autorităţile române din acea vreme, pentru un singur şi neiertat păcat, acela de a fi fost evrei.

Această conferinţă, organizată în premieră de Institutul Naţional pentru Studierea Holocaustului în România „Elie Wiesel”, în parteneriat cu Universitatea „Al.I. Cuza” din Iaşi, cu Centrul pentru Studierea Istoriei Evreilor şi cu Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România, ne oferă ocazia de a prezenta cele mai recente studii privind Holocaustul din România în general şi, în special, episodul Pogromului de la Iaşi.

Salut cu această ocazie numărul mare de participanţi din ţară şi din străinătate, precum şi audienţa largă de care se bucură acest eveniment, exprimându-mi, în acelaşi timp, speranţa că, alături de comemorarea zilei Holocaustului în plan naţional, această manifestare va putea deveni periodică. Credem că merită subliniată importanţa organizării unor asemenea evenimente în România, o ţară în care, până nu demult, istoria Holocaustului era un subiect-tabu, iar diseminarea informaţiilor despre Holocaust era

cenzurată. Istoria însă face prezentarea trecutului absolut necesară la nivelul societăţii din ţara noastră ; istoria are o funcţie pedagogică şi morală totodată. Amploarea inimaginabilă pe care au căpătat-o ura în trecut şi crimele de neînţeles care au urmat sunt motivele pentru care trebuie să ne asigurăm că asemenea lucruri nu se vor mai repeta. Datoria noastră de onoare este de a lupta într-un front comun împotriva oricărei manifestări de intoleranţă pe criterii etnice sau religioase.

Nu pot să nu menţionez, mai ales în acest cadru, doamnelor şi domnilor, îngrijorarea noastră cu privire la intensificarea actelor antisemite în unele părţi ale societăţii, chiar şi în ţări europene, şi nu pot să nu insist asupra necesităţii reluării iniţiativelor la nivel înalt menite a pune bazele unei cooperări europene şi continentale în scopul eradicării acestui fenomen inadmisibil. Daţi-mi voie să vă aduc aminte că România a propus ca în anul 2007, sub egida OSCE, să se organizeze o conferinţă internaţională referitoare la combaterea actelor de intoleranţă.

Există un verset celebru în Biblie care începe, în traducerea lui Galaction, cu următoarele cuvinte : „Acolo şezum şi plânsem”. Geografia durerii din România cuprinde oraşul Iaşi. Eu cred că a organiza la Iaşi – în zilele când încă mai există un limbaj agresiv, când încă mai există violenţă, când încă mai există suspiciune, când încă există imoralitate, chiar şi în rândul celor care ştiu să ţină un condei în mână – o asemenea conferinţă e foarte important. Şi, de fapt, acest gest al nostru este unul care ne uneşte. Este poate cel mai frumos gest de solidaritate de care societatea română are încă nevoie, pentru că aici nu vorbim numai de vii, aşa cum cred unii, aici vorbim de fapt de trecutul nostru pe care trebuie să ni-l asumăm, aşa cum a fost el, cu bune şi cu rele, cu lucruri abominabile şi cu gesturi sublime.

Şi încă ceva, doamnelor şi domnilor. Faptul că suntem cu toţii în această sală, în corpul vechi al universităţii ieşene, arată că putem să fim solidari în faţa oricărei intenţii de a readuce violenţa şi agresivitatea în societatea românească. Eu cred că abia această conferinţă, doamnelor şi domnilor, arată cât de mult putem să facem dacă suntem împreună.

Vă mulţumesc tuturor pentru că sunteţi prezenţi aici. O spun nu numai ca reprezentant al Guvernului, o spun şi ca ieşean, şi ca istoric. Vă mulţumesc !

28 iunie 2006, Iaşi

Discurs cu ocazia celei de-a 134-a mese rotunde Bergedorf cu tema: „Marea Neagră între Uniunea Europeană şi Rusia”

Excelenţe,
Distinşi oaspeţi,

Mă aflu în cea mai fericită poziţie, aceea de a fi rugat să direcţionăm această dezbatere în jurul unui set de întrebări vitale regiunii Mării Negre, nefiind aşteptat însă din partea mea să şi pun la dispoziţie răspunsurile magice ale lor. Sunt în acelaşi timp privilegiat să iau cuvântul astăzi, la trei săptămâni după ce România a fost gazda primului Summit al Forumului pentru Dialog şi Parteneriat, o iniţiativă care a fost de folos ţării mele şi credem că şi unora dintre partenerii României, în ceea ce priveşte conturarea gândirii noastre strategice şi începutul conştientizării ponderii sau „conturului” strategic al Mării Negre pe harta geopolitică actuală.

Luând în calcul timpul care mi-a fost pus la dispoziţie şi din respect pentru cultura organizaţională a gazdei noastre germane, voi încerca să-mi limitez intervenţia la exprimarea câtorva gânduri cu privire la chestiunile rezervate discuţiei noastre: conflictele îngheţate, securitatea energetică, democratizarea şi stabilitatea. Toate acestea sunt preocupări centrale ale comunităţii internaţionale, cuvinte-cheie cu semnificaţii speciale pentru orice stat din regiunea Mării Negre.

Înainte de a face referire la fiecare dintre aceste subiecte, permiteţi-mi să notez, cum poate că şi alţi distinşi vorbitori înaintea mea au făcut-o, că există o efervescenţă crescută a cooperării regionale în zona Mării Negre, oglindită de asemenea de un număr în creştere de evenimente internaţionale, inter-guvernamentale, academice şi nonguvernamentale dedicate „redescoperirii”, comunicării şi „re-branduirii” regiunii. Iniţiative mai vechi, ca OCEMN, se află în proces de reformare competitivă. Noi iniţiative, precum Comunitatea Opţiunii Democratice, GUAM[1], Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat au fost recent înfiinţate şi au avantajul momentului.

Pe întreg teritoriul regiunii şi în comunitatea internaţională mai largă, există tendinţa de a regândi Marea Neagră şi întreaga hartă geopolitică, inclusiv „funcţiile” şi semnificaţiile

1. Structură de cooperare regională formată din Georgia, Ucraina, Azerbaidjan şi Republica Moldova. În perioada aprilie 1999-aprilie 2005, gruparea a purtat denumirea de GUUAM, la activităţile acesteia participând şi Uzbekistanul care, la 29 aprilie 2005, s-a retras definitiv din Grupare. Cu ocazia Summitului de la Kiev din 23 mai 2006, şefii statelor GUAM au adoptat Declaraţia privind înfiinţarea Organizaţiei pentru Democraţie şi Dezvoltare Economică (ODDE) – GUAM (n.r.).

sale. Acest lucru nu poate fi decât o veste bună pentru toţi aceia, asemenea ţării mele, care cred în importanţa şi potenţialul regiunii noastre. Una dintre credinţele mele cele mai profunde este că a venit timpul să pornim pe drumul unui proiect politic pentru o nouă identitate strategică a regiunii Mării Negre. Un proiect ce ar trebui să înceapă astăzi, ale cărui roade să le culegem în deceniile ce vor veni, transformând regiunea noastră în una mai sigură, mai prosperă şi mai atractivă.

Conflictele îngheţate rămân cea mai mare provocare în Marea Neagră şi în jurul său, pe termen scurt şi mediu, atât în termenii propriei securităţi a regiunii, cât şi în termenii securităţii europene largi. Toate conflictele îngheţate din regiune sunt inseparabile şi, până la un anumit punct, reciproc întărite, deoarece au rădăcini comune şi asemănătoare : deficitul democratic, moştenirile nerezolvate ale trecutului sovietic, funcţionarea nelegitimă a activităţilor economice majore etc. Este, de fapt, un exerciţiu pentru analiştii şi teoreticienii politici să cerceteze conexiunile intime şi profunde între stabilitate, securitate, democraţie şi prosperitate. Concluziile lor sunt evidente. Instabilitatea, insecuritatea, autoritarianismul militarizat şi sărăcia se dezvoltă în dependenţă una de cealaltă în regiunea Mării Negre, servind intereselor grupurilor restrânse. O sursă suplimentară de preocupare, pe termen lung, este faptul că generaţiile mai tinere au foarte puţine amintiri despre „viaţa în comun” şi sunt crescute într-o atmosferă de aversiune faţă de instituţiile centrale, care va fi greu de modelat. Elitele economice şi politice sunt de cele mai multe ori de origine străină şi au legături externe puternice, fapt ce conduce la societăţi polarizate şi loialităţi divergente între diverse grupuri sociale şi politice.

Arcul instabilităţii creat de conflictele îngheţate de la Marea Neagră este o sursă pentru o serie mai largă de riscuri de securitate, inclusiv traficul cu arme, cu bunuri contrafăcute sau fiinţe umane. Duce la crime internaţionale, subminează instituţiile democratice, ascunde sau chiar facilitează încălcarea drepturilor omului în masă, ceea ce mulţi dintre noi au considerat că pentru continentul european este o poveste din trecut.

Mai mult, limitează alternativele şi oportunităţile pentru cei tineri, în timp ce alimentează frustrărilor celor bătrâni.

Nu există o soluţie unică la conflictele îngheţate din Transnistria, Abhazia, Nagorno-Karabah şi Oseţia de Sud. Fiecare caz reprezintă o acumulare specifică de istorie, cultură, geografie şi economie, un mix de interese conflictuale şi constrângeri. Unul dintre lucrurile pe care le au totuşi în comun este că le sunt indispensabile asistenţa şi consultanţa internaţionale : pentru procesul de negociere, pentru a se ajunge la o soluţie pe termen lung şi pentru a o implementa eficient şi just.

ONU, OSCE, Consiliul Europei sunt câteva dintre organizaţiile internaţionale cu expertiză relevantă şi legitimitate larg răspândită de care trebuie, într-un mod flexibil, dar total, să ne folosim cu toţii. A acţiona acum ne costă mai puţin decât a reacţiona mai târziu.

În ultima vreme s-au înregistrat dezvoltări pozitive ale conflictelor îngheţate în regiune. Există o dorinţă incontestabilă a noilor guverne din regiunea Mării Negre de a genera schimbarea şi de a rezolva conflicte pentru a obţine legitimitate şi a îmbunătăţi şansele societăţilor sale. Există speranţe anul acesta pentru o schimbare în conflictul Nagorno-Karabah. Din ce în ce mai multă vizibilitate şi atenţie sunt date regiunii Mării Negre de către actorii internaţionali majori.

Acest lucru poate să aibă, bineînţeles, implicaţii atât pozitive, cât şi negative. Însă politica noastră externă consideră că nici una dintre soluţiile la conflictele îngheţate pe care le gândim nu poate rezulta doar din acţiuni interne.

Doamnelor şi domnilor,

UE, NATO, Federaţia Rusă şi Statele Unite pot şi trebuie să joace un rol constructiv în sprijinirea părţilor implicate pentru a găsi soluţii paşnice, legitime şi de durată. Suntem încurajaţi de dezvoltările recente în felul în care atât UE, cât şi NATO abordează statele Mării Negre în general, Caucazul de Sud şi Asia Centrală. Există mai mult interes şi implicare în cazul Transnistriei, Abhaziei şi Oseţiei de Sud din partea uneia sau a ambelor instituţii.

Totuşi, există foarte multe aşteptări fără răspuns şi încă mai este foarte mult de făcut, atât din partea celor direct implicaţi, cât şi din partea partenerilor internaţionali. Nu avem timp să intrăm în detalii, însă eu consider că una dintre condiţiile unei soluţii de lungă durată la aceste conflicte are de-a face cu o coordonare mai bună a abordării chestiunilor Mării Negre între NATO, UE, statele membre ale UE şi SUA. Aceşti actori trebuie să înţeleagă că interesele lor în regiune sunt convergente şi, de aceea, ar putea fi atinse prin eforturi comune. România a promovat această idee cu perseverenţă ; unii chiar au numit-o încăpăţânare.

În timp ce ne concentrăm asupra soluţiilor unora dintre cele mai importante conflicte din regiunea Mării Negre, ar fi un exerciţiu util pentru noi acum să începem să ne gândim la faza post-conflict. Reconstrucţia texturii sociale delicate, de la aspecte concrete cum sunt baza unei economii funcţionale, construirea unei administraţii capabile, oferirea de servicii publice de calitate până la aspectele mai puţin evidente, dar necesare – existenţa încrederii şi solidarităţii sociale –, este un obiectiv ce presupune multă analiză şi pregătire internă şi internaţională.

În acest sens, Summitul G-8 ce va avea loc în curând reprezintă o oportunitate unică pentru actorii-cheie globali să se întâlnească şi să demareze procesul ce va conduce la o securitate şi la o stabilitate autosustenabile în regiunea Mării Negre, inclusiv la o rezolvare a conflictelor îngheţate.

Doamnelor şi domnilor,
Distinşi oaspeţi,

În abordarea problematicii Mării Negre, ar trebui să evităm riscul de a pune prea mult accent pe conflictele îngheţate, în detrimentul altor priorităţi cum ar fi modernizarea sau democratizarea. Strategiile de dezvoltare, reducerea sărăciei, cooperarea în domeniul energiei, investiţiile în educaţie, toate acestea sunt cruciale pentru viitorul regiunii şi sunt chestiuni de politici publice cu impact semnificativ asupra şanselor de soluţionare a conflictelor îngheţate.

Democratizarea, reformele administrative şi economice avansează în regiune, deşi majoritatea ţărilor din zona Mării Negre nu şi-au încheiat procesele de tranziţie. Nu putem decât să empatizăm cu aceste eforturi, din moment ce propria tranziţie este în mod predominant povestea generaţiei noastre. Regândirea şi energizarea cooperării în regiune ne pot ajuta pe toţi să înţelegem şi să implementăm politici guvernamentale bune, să construim statul de drept, să întărim societatea civilă şi capacitatea administrativă.

Care este legătura, cu implicaţii politice, dintre democraţie şi stabilitate şi unde intervin conflictele îngheţate ? Democraţia este, conform oricărei cărţi bune de ştiinţe politice, o viaţă politică şi socială nonviolentă, un angajament al fiecărui actor politic faţă de „regulile jocului” de bază, recunoaşterea legii ca singura bază pentru rezolvarea disputelor şi luării de atitudine. Democraţia nu poate fi redusă, pur şi simplu, la organizarea alegerilor libere şi corecte. Ea înseamnă :

- construirea instituţiilor democratice ;
- implementarea unui cadru legal pentru procesele pieţei libere ;
- o societate civilă vibrantă, hrănită de o gamă largă de interese sociale interne şi sprijinită în principal de forţe interne ;
- statul de drept ;
- puterea administrativă la nivel local şi central, care să garanteze, să întărească şi să gestioneze toate cele trei dimensiuni ale capacităţii administrative.

Odată ce democraţia şi statul de drept sunt la locul lor, mecanismele lor intime de incluziune, reprezentare, coerciţie neutră a legilor şi nu a oamenilor pun la dispoziţie cel mai bun cadru pentru rezolvarea conflictelor îngheţate prin canale nonviolente şi formate instituţionale şi constituţionale flexibile, care reprezintă interese comune.

Acesta este adevăratul motiv pentru care promovarea democraţiei în regiunea Mării Negre şi accentuarea rolului ei de pivot pentru regiunile separatiste sunt atât de importante. Mai mult, consider că viitorul democratic al Mării Negre nu este doar responsabilitatea acestor ţări. Ar trebui să reprezinte un angajament internaţional mai larg, total acceptabil politic şi moral.

Dragi colegi,

În ultimii ani, societăţile şi guvernele noastre au învăţat în fiecare zi o lecţie cumva amară, dar foarte adevărată : energia este o componentă literalmente vitală pentru securitatea şi stabilitatea noastră. În regiunea Mării Negre, în Asia Centrală, în China, în Europa, în Statele Unite, nici guvernele, nici oamenii nu pot să ia de bună aparenta infinită disponibilitate a resurselor energetice.

Una dintre lecţiile mai uşoare pe care încă mai avem şansa de a le învăţa colectiv este că acţiunile convenite sau coordonate internaţional privind chestiunile-cheie în materie de energie vor aduce beneficii tuturor actorilor, pe termen lung, în comparaţie cu uriaşele beneficii doar ale unora, pe termen scurt însă. Cu cât ne gândim mai mult la asta, cu atât energia pare a fi un caz clasic al teoriei jocurilor, în care acţiunile colective vor aduce mai multe rezultate mai multor beneficiari, însă obstacolele semnificative de încredere, beneficiile mai mari pentru unii pe termen scurt reduc probabilitatea cooperării.

Coordonarea internaţională privind chestiuni de genul cercetarea tipurilor alternative de energie, regulile de bază comune privind exploatarea şi tranzitarea surselor de energie (pentru prevenirea crizelor cu implicaţii umanitare), limitările agreate reciproc ale manevrării politice a proceselor legate de energie considerate esenţiale ar putea fi unii dintre paşii nu atât de imposibili, cât cu siguranţă foarte înţelepţi care ar trebui făcuţi pentru a atinge securitatea energiei.

Revenind la dezbaterea politică mai recentă din jurul securităţii energiei, este evident contrariul, de exemplu, insecuritatea energiei poate deturna guverne, poate împiedica perspectivele democratizării, poate păgubi economia şi poate alimenta conflictele sociale, inclusiv conflictele îngheţate.

Conceptul-cheie al anului 2006 este reducerea dependenţei energetice faţă de o singură sursă, un singur furnizor, o conductă, oricare ar fi. Ca şi în viaţa de zi cu zi, dependenţa este un lucru bun doar dacă este un fenomen reciproc. Dependenţa unilaterală generează o putere nelimitată şi, de aceea, abuzuri. Este aproape ca o lege naturală ce se aplică oricărui actor într-o poziţie similară.

Ce putem face, aşadar, este să creştem dependenţa reciprocă între state, să facem înţelegeri economice ce sunt înţelept trecute prin filtrul politic şi înţelegeri politice ce sunt înţelept gândite, inclusiv din punct de vedere economic.

Trebuie să promovăm, la nivel naţional, regional şi global, diversitatea tipurilor, surselor de tranzit, pentru a sprijini competiţia pe piaţă şi a încuraja cercetarea şi anticiparea, pentru binele nostru şi al generaţiilor următoare. Iar aici mi-aş dori să accentuez că includerea chestiunilor energetice pe agenda Summitului G-8 poate reprezenta un moment hotărâtor pentru modelul în care abordăm, colectiv, securitatea energiei.

Subiectele legate de energie sunt total relevante şi extrem de urgente, chiar şi pentru regiunea Mării Negre. Aceasta este o zonă crucială şi extrem de sensibilă. Pe de o parte, majoritatea statelor din regiunea Mării Negre sunt puternic dependente de o serie foarte limitată de surse de energie şi se află într-o dependenţă extrem de unilaterală. Pe de altă parte, exact aceeaşi regiune este deja sau are potenţialul de a deveni o zonă majoră de transport a rezervelor de energie pentru Europa Vestică. Gândiţi-vă doar la ruta Odessa-Brody, la conducta Constanţa-Trieste şi la proiectul rutei de gaz Nabucco, precum şi la câteva dintre proiectele internaţionale ce pot transforma substanţial modul în care statele noastre se poziţionează în ceea ce priveşte atingerea securităţii energiei.

Aş dori cu această ocazie, înainte de a încheia, să reiterez concluzia pe care am tras-o când am vorbit despre conflictele îngheţate : regiunea Mării Negre nu se reduce în principal la acestea, cum nu se reduce doar la tranzitul energiei. Regiunea Mării Negre este o constelaţie de astfel de, dar şi de alte provocări, precum şi de oportunităţi pentru o dezvoltare economică mai largă, de investiţie şi inovaţie, de legături culturale şi sociale mai profunde, de progres generat de cunoaştere bazat pe interacţiune multilaterală.

Excelenţele Voastre,
Domnule ministru,
Distinşi vorbitori şi oaspeţi,

Presupun că vrem cu toţii să vedem cum regiunea Mării Negre ajunge într-o poziţie mai strălucită. În regiune se simte o nevoie imensă de dialog cinstit, deschis şi pragmatic. Comunitatea internaţională şi statele din regiune sunt chemate să răspundă acestei nevoi.

Aceasta este raţiunea Forumului Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat, o iniţiativă pe care România a promovat-o, în ultimul an, alături de alţi parteneri din regiune şi din afara ei. Am inaugurat-o la Bucureşti, pe 5 iunie, dar acum este un instrument aflat la dispoziţia tuturor decidenţilor, menit să :

- susţină transformarea democratică ;
- genereze noi oportunităţi pentru gestionarea crizelor şi prevenirea conflictelor ;
- unească ţările şi principalii decidenţi pentru a identifica şi îmbrăţişa oportunităţile de dezvoltare ;
- faciliteze un dialog mai larg şi mai cuprinzător în cadrul regiunii, cu regiunea şi despre regiune.

Pledoaria şi acţiunile României sunt menite să contribuie la transformarea regiunii Mării Negre într-o zonă de securitate, stabilitate, democraţie şi prosperitate. Credem cu adevărat că dialogul este un element esenţial al oricărei soluţii corecte şi de durată la problemele regiunii noastre. De aceea, mă bucur să fiu aici şi aştept cu interes comentariile şi gândurile dumneavoastră avizate.

28 iunie 2006, Odessa

Prima sesiune
a Consiliului Drepturilor Omului al ONU

Domnule preşedinte,
Domnilor miniştri,
Doamnelor şi domnilor,

Permiteţi-mi, înainte de toate, să mă alătur celor care v-au adresat calde felicitări pentru alegerea dumneavoastră strălucită în calitate de preşedinte al primei sesiuni a Consiliului Drepturilor Omului al Naţiunilor Unite şi, în acelaşi timp, să vă urez un succes deplin în această sarcină importantă, asigurându-vă totodată de întregul sprijin al delegaţiei române.

Doresc de asemenea să mulţumesc tuturor statelor care au susţinut candidatura României pentru a obţine un mandat de membru în cadrul Consiliului Drepturilor Omului.

Menţionez, de asemenea, că România se alătură declaraţiei Austriei, în calitate de preşedinte-în-exerciţiu al Uniunii Europene. În consecinţă, observaţiile mele se vor concentra cu precădere pe procesul de construire a unui nou organism al Naţiunilor Unite, având ca sarcină fundamentală promovarea şi protejarea drepturilor omului.

Importanţa creării Consiliului

Doamnelor şi domnilor,

Am ajuns într-un moment decisiv, atât pentru promovarea şi protejarea drepturilor omului, cât şi pentru procesul multilateralismului eficient şi pentru reafirmarea locului Naţiunilor Unite pe scena internaţională. Fără a pierde din vedere cei trei piloni ai ONU – dezvoltarea, pacea şi securitatea, respectiv drepturile omului –, noi, statele membre ale Naţiunilor Unite, avem responsabilitatea fundamentală de a asigura realizarea angajamentelor luate anul trecut, în septembrie, cu ocazia Summitului Mondial privind Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului.

Acest nou organism – Consiliul Drepturilor Omului – trebuie să răspundă nevoilor sistemului Naţiunilor Unite faţă cu provocările şi exigenţele noi, determinate de evoluţia societăţii umane în cei 60 de ani care s-au scurs de la crearea Comisiei Drepturilor Omului.

Răspunzând acestor provocări, statele membre admit faptul că problema complexă a drepturilor omului trebuie abordată prin prisma unui mecanism eficient, flexibil şi inclusiv, bazat pe cooperare şi dialog, considerat o metodă de lucru şi construit pe

asimilarea şi exercitarea valorilor fundamentale ale drepturilor omului. Astăzi, trebuie să ne amintim că „recunoaşterea demnităţii inerente a tuturor membrilor familiei umane şi drepturile lor egale şi inalienabile constituie fundamentul libertăţii, dreptăţii şi păcii în lume” şi că „ignorarea şi dispreţuirea drepturilor omului au dus la acte de barbarie care revoltă conştiinţa omenirii şi că făurirea unei lumi în care fiinţele umane se vor bucura de libertatea cuvântului şi a convingerilor şi vor fi eliberate de teamă şi mizerie a fost proclamată drept cea mai înaltă aspiraţie a oamenilor”. Evocând primele paragrafe ale Declaraţiei Universale a Drepturilor Omului nu înseamnă că am cedat formării mele de istoric. Am convingerea profundă, care este, de altfel, şi poziţia ţării mele, că organismul Naţiunilor Unite pe care îl inaugurăm astăzi este chemat să răspundă mai bine acestor mize din domeniul drepturilor omului, care se arată a fi mai imperative în acest prim deceniu al celui de-al treilea mileniu decât erau la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial.

Aşteptările noastre de la prima sesiune

Doamnelor şi domnilor,

Ceea ce vom elabora astăzi va influenţa într-o anumită manieră întregul mecanism al ONU care vizează promovarea şi protejarea drepturilor omului. În acest sens, va trebui să stabilim o ordine de zi care să reflecte interesele şi propunerile tuturor statelor membre. Ordinea de zi a primei sesiuni a Consiliului Drepturilor Omului trebuie să fie simplă, previzibilă, generică, inlusivă şi operaţională ; nu trebuie să excludă nici o chestiune referitoare la drepturile omului, făcând recurs la principiul nonselectivităţii şi incluziunii. Suntem de părere că un acord asupra programului de lucru pentru perioada 2006-2007 va putea da statelor membre şi actorilor interesaţi asigurări cu privire la modul în care Consiliul Drepturilor Omului va aborda situaţiile urgente.

Dreptul internaţional şi normele referitoare la drepturile omului reprezintă un aspect esenţial de acţiune al sistemului Naţiunilor Unite în domeniul apărării drepturilor omului ; într-adevăr, setul de norme internaţionale dezvoltate până în prezent de către fosta Comisie a Drepturilor Omului este, fără îndoială, moştenirea cea mai remarcabilă a acesteia. Ca organism permanent, Consiliul Drepturilor Omului va trebui să găsească mijloacele de eliminare a întârzierilor înregistrate în prezent de către comisie în domeniul activităţilor sale normative. În această privinţă, noi susţinem adoptarea, în cursul primei sesiuni a consiliului, a proiectului Convenţiei privind dispariţiile forţate.

De asemenea, ceea ce aşteptăm de la noul consiliu este crearea unui mecanism de evaluare periodică, universal, care să aibă ca obiectiv stabilirea modului în care toate statele membre se achită de obligaţiile şi angajamentele asumate în domeniul drepturilor omului. De asemenea, va trebui dată o expresie concretă ideii că drepturile omului sunt universale şi indivizibile. Sperăm ca această evaluare să contribuie la evitarea, pe cât posibil, a politizării şi a caracterului selectiv. De asemenea, o astfel de iniţiativă va avea efect asupra integralităţii drepturilor omului, adică asupra drepturilor civile, politice, economice, sociale şi culturale.

În acelaşi timp, acest caracter inclusiv va trebui să ofere un cadru de dialog constructiv între guverne şi societatea civilă. Obiectivele lor sunt identice : promovarea, apărarea şi extinderea drepturilor omului. Aceste obiective pot reprezenta priorităţi comune. Activitatea

Consiliului Drepturilor Omului în această direcţie va trebui să ofere cele mai bune condiţii pentru identificarea şi punerea în practică a deciziilor care trebuie să asigure realizarea acestor obiective.

Procedurile speciale reprezintă „o parte logică şi normală a consiliului". Acest lucru trebuie să se reflecte în metodele noastre de lucru. Fiind profund convinşi că rolul reprezentanţilor pentru procedurile speciale este foarte important în acest nou punct de plecare, vom dori o participare substanţială a acestora încă de la prima sesiune. Am putea avea în vedere – şi aş dori să amintesc aici de propunerea făcută de România în acest sens – organizarea unui segment special de dialog interactiv cu reprezentanţii pentru proceduri speciale. Suntem de părere că asemenea demersuri ar putea determina o dezbatere substanţială pentru intensificarea acţiunilor concrete în vedere promovării şi protejării drepturilor omului.

Relaţia cu Înaltul comisar pentru Drepturile Omului

Înaltul comisar pentru Drepturile Omului trebuie să rămână partenerul nostru privilegiat. Sprijinim eforturile Înaltului comisar, care a reacţionat prompt la direcţiile de reformă ale sistemului drepturilor omului. Salutăm de asemenea şi atenţia acordată de către Înaltul comisar problemelor foarte grave legate de drepturile omului în lumea contemporană : sărăcia, discriminarea, conflictele, încălcarea legii, deficitul democratic şi inconsistenţa instituţională.

România şi Consiliul Drepturilor Omului

Doamnelor şi domnilor,

Debutul activităţii consiliului este marcat de dualismul raţiunii sale de a fi : o înlocuire eficientă şi credibilă a fostei comisii şi, în acelaşi timp, un răspuns dat unei cereri crescânde de libertate personală şi politică.

Cu siguranţă, această filosofie poate fi transpusă în realitate. În consecinţă, politica României, în calitate de membru al consiliului, are drept obiectiv îndeplinirea sarcinii dificile de apărare a drepturilor omului şi de promovare a democraţiei în toate ţările lumii.

Ne propunem să recurgem la instrumente diplomatice pentru a-i da acestei instituţii, esenţială pentru funcţionarea sistemului global al drepturilor omului, o valoare apriorică de fermitate politică, de respect al diferenţelor culturale şi rigoare juridică.

România va veghea pentru ca acest Consiliu al Drepturilor Omului să fie un organism deschis, care să favorizeze cooperarea şi spiritul critic, care să răspundă în mod concret, nu doar pur simbolic, nevoilor internaţionale în domeniul protecţiei drepturilor omului.

De-a lungul anilor de activitate în cadrul Comisiei pentru Drepturile Omului, România a promovat o serie de rezoluţii privind interdependenţa dintre realizarea deplină a drepturilor omului, democraţie şi statul de drept. Suntem convinşi că democraţia, dezvoltarea, pacea şi respectarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale sunt interdependente şi se susţin reciproc. Dorim să evidenţiem faptul că drepturile omului sunt mai bine protejate şi promovate într-un regim democratic.

Statul de drept este singurul sistem al societăţii umane în cadrul căruia democraţia, dezvoltarea durabilă, pacea, respectarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale se pot susţine reciproc. Atunci, un mod prin care acest nou organism ar trebui să abordeze acest obiectiv este construirea unei mişcări de promovare a democraţiei şi statului de drept.

Democraţia garantează posibilitatea remedierii deficienţelor şi problemelor de capacitate a instituţiilor în măsură să sancţioneze violările drepturilor omului într-un mod echitabil şi la momentul oportun.

Deschidem astăzi lucrările noului consiliu pornind de la premisa fundamentală că drepturile omului şi democraţia sunt scopuri în sine, esenţiale pentru o lume a dreptăţii, egalităţii şanselor şi stabilităţii.

Vă mulţumesc pentru atenţia acordată.

19 iunie 2006, Geneva

Declaraţie în deschiderea Forumului Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat

Excelenţele Voastre,
Dragi participanţi,

Aş dori să urez tuturor participanţilor din regiune, reprezentanţilor comunităţii europene şi euroatlantice, organizaţiilor regionale şi internaţionale bun venit la prima reuniune la nivel înalt a Forumului Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat, un eveniment care sperăm că va determina un avans considerabil în procesul consolidării unei regiuni a Mării Negre stabile, democratice şi prospere.

Daţi-mi voie să deschid dezbaterea noastră de astăzi cu câteva aprecieri, împărtăşindu-vă aşteptările pe care le avem de la acest proces :

- Pe de o parte, întâlnirea de astăzi intenţionează să pună bazele unui proiect politic care să ofere o identitate strategică regiunii noastre, un proiect care este deschis tuturor factorilor de decizie, liderilor de opinie şi tuturor celor interesaţi din regiune şi din comunitatea europeană şi euroatlantică extinsă.
  Noile provocări globale, europene şi regionale impun noi valenţe de solidaritate şi acţiune. Un asemenea proiect nu poate fi construit în lipsa unui dialog deschis şi sincer. Astăzi, facem un important pas înainte, dar rămân în continuare multe provocări cărora nu le putem face faţă fără implicarea tuturor actorilor semnificativi regionali şi din afara regiunii. Procesul trebuie să avanseze prin realizarea unei „Carte a identităţii regiunii Mării Negre”, care să definească valorile noastre comune, interesele şi priorităţile comune de acţiune. Însuşi proiectul readucerii Mării Negre pe hartă este o provocare în sine.
- Pe de altă parte, această iniţiativă are un aspect foarte pragmatic-operaţional. În principalele domenii de interes comun identificate până acum (bună guvernare, dezvoltare durabilă, managementul crizelor), reprezentanţii guvernamentali şi negu-vernamentali s-au adunat pentru a defini domeniile de interes comun, a evalua instrumentele existente, a trece în revistă capacităţile naţionale şi regionale, a prioritiza problemele şi a identifica cele mai urgente nevoi, a pregăti acţiunile viitoare într-o manieră pro-activă, a elabora noi politici pentru regiune.

Sunt încrezător că discuţiile noastre vor duce la elaborarea ulterioară a unui set de politici care ar putea ajuta decidenţii din regiune, comunitatea europeană şi euroatlantică şi organizaţiile internaţionale şi regionale să-şi îmbunătăţească politicile referitoare la

regiune. Toţi trebuie să lucrăm pentru definirea unei noi viziuni a regiunii Mării Negre care să reflecte noile realităţi şi să creeze condiţii mai bune pentru dezvoltarea acesteia.

Deşi obiectivele noastre sunt destul de ambiţioase, demarăm acest proces pornind de la aşteptări foarte realiste. Înţelegem pe deplin dificultăţile structurale ce decurg din considerarea regiunii Mării Negre drept un complex geopolitic, precum şi obstacolele dezvoltării unei strategii comune coerente pentru regiune. Doar împreună vom reuşi în demersurile noastre. Beneficiile unei înţelegeri comune a problemelor critice, ale unei agende coerente pentru regiune şi, în general, ale unei interacţiuni şi ale unui demers mai bine structurat merită eforturile de a fi şi de a lucra împreună. În acest fel, dorim să continuăm acest proces şi să arătăm că putem obţine rezultate concrete şi pozitive pentru toate statele din regiune, fără a deturna resursele, voinţa politică şi atenţia de la iniţiativele de cooperare deja stabilite, cum ar fi Organizaţia Cooperării Economice la Marea Neagră.

Atunci când România a avut această iniţiativă, au apărut multe întrebări despre ce aduce nou regiunii noastre, în condiţiile în care există deja formate de cooperare regională.

Proiectele propuse sub umbrela Forumului sunt deschise tuturor actorilor relevanţi, într-o geometrie variabilă. Acestea pot fi agreate şi puse în practică fie de către toate, fie doar de câteva state din regiune, cu implicarea de parteneri din exterior, deopotrivă guvernamentali şi neguvernamentali. Principiul director este ca proiectul să contribuie la aducerea unui plus de prosperitate, stabilitate şi securitate în regiune, într-o logică cât mai inclusivă şi cuprinzătoare.

Dorim să invităm toate ţările din regiune să ducă mai departe „torţa" Forumului Mării Negre. Iniţiativa este deschisă tuturor factorilor de decizie interesaţi de stabilitatea şi prosperitatea regiunii – guverne, lideri de opinie, companii private.

Având în vedere că procesul a luat naştere la Bucureşti, România va continua să-l susţină şi să pledeze pentru ca acesta să avanseze. Suntem siguri că nu suntem singuri în aceste demersuri. Cei prezenţi sunt o dovadă grăitoare în acest sens. Toţi suntem parte a acestui proces. Interdependenţa lumii de astăzi este cea care v-a adus pe toţi aici, nu România, care este doar gazdă. Astăzi nu participăm la o conferinţă, ci începem să punem bazele unei construcţii solide. Înainte de toate, evenimentul de astăzi este numai un punct de plecare. Munca grea urmează de acum înainte.

Dorindu-vă o zi de discuţii fructuoase, dau cuvântul pentru intervenţii înalţilor reprezentanţi ai comunităţii europene şi euroatlantice şi ai organizaţiilor internaţionale.

5 iunie 2006, Bucureşti

Inaugurarea cursurilor Institutului Diplomatic Român

Nu există o singură definiţie care să includă diferitele faţete ale diplomaţiei. Nu există nici o experienţă personală, unică, în măsură să îi reflecte numeroasele dimensiuni. Sunt sigur că aţi auzit diverse definiţii, de altfel foarte cunoscute, ale diplomatului şi ale diplomaţiei : „un diplomat este un domn bine-crescut, care minte în afara graniţelor, în folosul ţării sale" ; „dacă un diplomat îţi va spune «go to hell», ţi-o va spune într-un asemenea fel, încât de-abia vei aştepta să o faci" ; „dacă o doamnă spune «nu», de fapt spune «poate», dacă spune «poate», ea spune de fapt «da», iar dacă spune «da», înseamnă că nu este o doamnă. Dacă un diplomat spune «da», el de fapt spune «poate», dacă spune «poate», înseamnă, de fapt, «nu», iar dacă spune «nu», atunci el nu este un diplomat".

Ni se spune că diplomaţia înseamnă 50 de procente protocol, 30 de procente alcool şi 20 de procente ministrul de Externe. Cele mai multe definiţii se axează asupra percepţiei populare potrivit căreia diplomaţia reprezintă lipsa de onestitate dusă la nivel de artă.

Şarmul profesiei spre care aţi păşit este oferit de onoarea pe care o implică actul de reprezentare a ţării tale într-o altă ţară sau în cadrul unui forum global. Să ai şansa de a trăi în alte capitale ale lumii, să treci, în fiecare zi, pe lângă Palatul Imperial din Tokyo, pe lângă Kremlin la Moscova, pe lângă Casa Albă la Washington, pe lângă Empire State Building la New York, toate acestea reprezintă, în sine, un adevărat privilegiu.

Cu toate acestea, principala provocare cu care se întâlneşte diplomaţia ca instituţie în timpurile moderne este reprezentată de încercarea de a apropia percepţia populară legată de importanţa acesteia de realitatea existentă în cadrul comunităţii internaţionale.

O serie întreagă de comentarii apărute în anii din urmă au fost percepute ca transmiţând un mesaj neechivoc, un mesaj care încearcă să demonstreze cu o obstinaţie demnă de o cauză mai bună sfârşitul diplomaţiei ca instituţie în sine în cadrul relaţiilor inter-statale. Tot mai mulţi sunt cei care se află puşi în situaţia de a chestiona, de altfel legitim, viitorul profesioniştilor diplomaţiei : reprezintă aceştia o specie care se află, la început de secol XXI, în pericol ?

O altă provocare majoră de care trebuie să ţină seama diplomaţia timpurilor moderne este reprezentată de o adevărată creştere exponenţială a celor care sunt implicaţi în munca diplomatică. Profesionişti provenind din medii total diferite de cel al diplomaţiei tradiţionale, sunt folosiţi, în mod ad-hoc, pentru a interveni în diferite probleme. Astfel, o serie întreagă de organisme subsidiare ONU au folosit, cu un real succes, implicarea multor personalităţi recunoscute pe întreg globul în acţiuni de ordin umanitar.

O astfel de abordare, să-i spunem „inflaţionistă", a diplomaţiei tradiţionale poate deveni cu uşurinţă un punct sensibil al acestei instituţii, declanşând un întreg val de critici pe marginea acestei problematici. Oare creşterea numărului celor implicaţi în

exerciţiul diplomatic, ca orice dezvoltare inflaţionistă, nu va conduce automat şi la reducerea valorii acestui exerciţiu?

Având în vedere vasta arie de subiecte specializate de care trebuie să se ţină cont în cadrul contactelor bilaterale şi multilaterale, eretismul criticilor diplomaţiei i-a îndemnat pe aceştia să considere că este absolut posibil ca funcţiile unei misiuni diplomatice sau, cel puţin, o parte a acestora să fie – de ce nu? – subcontractate unor companii specializate, în acelaşi mod în care problemele financiare sau comerciale sensibile pot fi înmânate spre rezolvare unei firme de consultanţă financiară sau contabilă.

Diplomatul îşi vede contestate atât poziţia, cât şi rolul său în mecanismul relaţiilor internaţionale. El va trebui să justifice în continuare necesitatea prezenţei sale profesionale în mijlocul unui mediu din ce în ce mai competitiv şi în care cerinţele sunt din ce în ce mai ridicate, un mediu care va încerca, nu de puţine ori, să îl elimine sau, în cel mai fericit caz, să elimine cel puţin o parte dintre funcţiile şi responsabilităţile lui tradiţionale.

O astfel de provocare este luată în seamă, în zilele noastre, în multe capitale de pe întreg globul. Iar rezolvarea cu succes a provocărilor la adresa diplomaţiei tradiţionale şi a profesioniştilor diplomaţiei tradiţionale conduce către un singur obiectiv comun – acela de a se atinge cât mai multe cu o şi mai bună performanţă profesională în condiţiile acordării şi folosirii a cât mai puţine resurse umane şi a cât mai puţine resurse financiare.

Iată cum, la inaugurarea cursurilor acestei instituţii de învăţământ, cu totul specială pentru diplomaţia românească, am reuşit, în sfârşit, să justific în faţa colegilor mei lipsa cvasiproverbială a resurselor financiare de care ministerul nostru are atâta nevoie!

5 mai 2006, Institutul Diplomatic Român, Bucureşti

Conferinţele Microsoft „Europele din Europa”

Prof. univ. dr. Petru Chetruş, prorectorul Universităţii de Stat din Republica Moldova : Stimată audienţă, am plăcerea să vă salut din partea comunităţii noastre universitare, care cuprinde astăzi peste 27.000 de studenţi, doctoranzi, masteranzi şi circa 1.600 de cadre didactice. Bine aţi venit la Universitatea de Stat din Moldova, care, anul acesta, împlineşte 70 de ani. Suntem deosebiţi de onoraţi să găzduim în premieră o Conferinţă Microsoft în Republica Moldova. Genericul „Comunitate şi diversitate” reflectă perfect esenţa perspectivele învăţământului superior din estul Europei.

Comunicarea, schimbul de idei şi de opinii devin tot mai importante în procesul educaţional. Secolul XXI ne oferă noi posibilităţi în domeniu. Lărgindu-ne formele de comunicare, vom cunoaşte mai mult, ne vom împărtăşi cunoştinţele şi ideile. Aplicând tehnologiile informaţiei moderne, ne vom simţi mai bine într-o comunitate a diversităţii şi valorii. Prin programele sale, Microsoft ne oferă şansa de a dezvolta un învăţământ superior competitiv, compatibil şi comparabil, transparent şi flexibil şi, nu în ultimul rând, de calitate. Din această perspectivă, conferinţa de astăzi este oportună şi, sperăm, revelatoare.

Prof. univ. Gheorghe Ciocanu, decanul Facultăţii de Matematică şi Informatică : Dragi oaspeţi, stimaţi studenţi, colegi, prieteni, suntem martorii a trei simbioze miraculoase : Microsoft şi comunitatea, produsele software şi diversitatea, tehnologia informaţiei şi societatea informaţională. Astăzi sunt conştientizate toate efectele nocive ale noilor tehnologii informaţionale, care au condus la evoluţia civilizaţiei şi la transformări radicale în toate activităţile – economice, politice, sociale. Toate sunt rezultatul gândirii umane. Având concepte proprii şi chiar limbaje speciale, tehnologia informaţiei se impune ca lume de forme şi simboluri care pe unii îi sperie, iar pe alţii, prin intermediul abstracţiei matematice, îi încurajează la noi investigaţii, pătrunzând tot mai adânc în cunoaşterea fenomenelor naturii. Astfel, gândirea umană se desprinde de obiectele şi faptele concrete. De aici, poate privi realitatea mai departe, mai adânc, cu tendinţa clară de revenire la simplu, la concret, la original. Este ceva specific, nobil, intern pentru *computer-science* şi pentru produsele sale software. Tendinţa de aplicabilitate şi diversitate a tehnologiei informaţiei este confirmată astăzi, în întreaga lume, prin conferinţe, colocvii, simpozioane speciale, şcoli cu caracter multidisciplinar în domeniu. În context şi practic simultan s-au realizat două idei importante : Conferinţele Microsoft „Comunitate şi diversitate” şi inaugurarea laboratorului Microsoft din cadrul Universităţii de Stat din Moldova.

Mircea Mihăieş, scriitor, profesor de literatură engleză şi americană la Universitatea din Timişoara :
Prezenţa dumneavoastră foarte numeroasă este emoţionantă. S-au spus deja lucrurile importante despre ceea ce reprezintă intenţia noastră în această serie de conferinţe, născute ca dorinţă a unor oameni din sfere aparent diferite (un grup de intelectuali umanişti, universitari de la Timişoara, şi unul din sfera ştiinţelor exacte, conducerea românească a Microsoft). Am dorit să reînnodăm o tradiţie a conferinţelor, care a supravieţuit multă vreme în România. Ea s-a născut foarte aproape de Chişinău, la Iaşi, la *Junimea*, unde se desfăşurau colocvii asemănătoare celor pe care am încercat să le promovăm.

Avem deosebita plăcere de a-l avea astăzi drept conferenţiar al Microsoft pe Mihai-Răzvan Ungureanu, strălucit intelectual şi ministru de Externe al României, care vă va fascina cu arta retorică şi ştiinţa sa. Este unul dintre cei mai importanţi istorici ai generaţiei tinere, care şi-a propus să readucă în România adevărul faptelor istorice prin ceea ce a scris, prin cărţile publicate, prin colecţiile girate (una de studii şi documente istorice la Editura Polirom).

Cei care s-au ocupat de tot ceea ce înseamnă această conferinţă Microsoft sunt Paula Apreutesei şi Silviu Hotăran. Cei doi au în acest moment responsabilitatea întregului lanţ de ţări din zona Sud-Est europeană. Lor li s-a alăturat Ovidiu Artopolescu, care l-a înlocuit pe Silviu la conducerea Microsoft România. Marius Lazurca a fost multă vreme sufletul acestor conferinţe. Silviu Hotăran va face trecerea dinspre această prezentare spre Mihai-Răzvan Ungureanu, care vă va prezenta conferinţa cu titlul „Europele din Europa”. Este vorba despre reflecţiile unui istoric, dar şi ale unui strălucit politician, care cunoaşte foarte bine dedesubturile lumii în care trăim. Vă mulţumesc şi îl invit pe Silviu Hotăran.

Silviu Hotăran, director general al Microsoft pentru Europa de Sud-Est :
Bună ziua. Deşi este a şaisprezecea Conferinţă Microsoft, nu încetez să nu fiu emoţionat văzând entuziasmul extraordinar al participanţilor, indiferent de temă. De fiecare dată am încercat să explic de ce organizăm aceste conferinţe, care este legătura dintre tehnologie şi tematica abordată. De fiecare dată, am făcut un pas mai departe în această direcţie. De data aceasta, nu o voi face, ci voi încerca să vă transmit alte mesaje : în ultimele două zile, o delegaţie de zece colegi (inclusiv Paula, eu şi Ovidiu) a venit aici pentru a face un prim pas, deşi mic, extrem de important. Am anunţat deschiderea unui canal de distribuţie autorizat şi intenţia – ce se va materializa în câteva zile – de a angaja primul reprezentant comercial Microsoft în Republica Moldova. Vor urma alţi paşi spre deschiderea unei filiale locale în Moldova, momentul depinzând de rapiditatea cu care îi vom face.

Astăzi, lumea se schimbă mai repede ca oricând, iar tehnologia informaţiei şi software-ul special sunt agenţi extraordinari ai acestei schimbări. Misiunea Microsoft vorbeşte despre facilitatea prin software a explorării şi realizării ulterioare a potenţialului fiinţei umane, o aspiraţie extroardinară. Înţelegerea unei asemenea misiuni este în sine un proces continuu. Pentru a face software de calitate, nu îţi trebuie mari fabrici şi uzine : ai nevoie doar de creier ! Capitalul Microsoft, companie ce se află în fruntea acestei mişcări de a schimba lumea, este exclusiv intelectual. Din fericire, în Moldova, acest capital există şi este puternic. Este o şansă extraordinară pentru noi şi pentru dumneavoastră să folosim acest capital pentru a scrie un software prin care să schimbăm lumea, încercând să ne găsim un loc mai bun în configuraţia viitoare.

Dacă m-aţi întreba care este deosebirea cea mai importantă dintre Microsoft şi celelalte companii care lucrează în tehnologia informaţiei şi creează software, v-aş spune că este modelul nostru de a face afaceri, bazat în exclusivitate pe parteneri. Succesul

nostru este în orice ţară din Europa de Sud-Est sau din lume, în consecinţă, depinde exclusiv de succesul industriei locale de software. Nu putem avea succes în Moldova, dacă nu reuşim să creăm împreună cu dumneavoastră o industrie puternică. Comunitatea de specialişti IT există şi are un potenţial de creaţie cu totul deosebit, din păcate mai mare decât capacitatea de absorbţie a pieţei din Moldova. Intenţia noastră este să facilităm utilizarea acestui potenţial pentru dezvoltarea pieţei locale. În acest fel, folosindu-vă capacităţile deosebite, vom putea accelera creşterea economiei din Moldova pentru a ajunge din urmă ţările dezvoltate.

Viziunea nu aparţine numai Microsoft. Lumea se schimbă în jurul nostru, iar software-ul este un agent major al schimbării. Datorită acestui model de business, eu, Paula, Ovidiu, toţi colegii de la Microsoft, indiferent de ţara unde ne-am găsi, putem împăca extroardinar pasiunea pentru tehnologie şi compania pentru care lucrăm cu pasiunea pentru ţările în care trăim. Este un mesaj extrem de important. Aş vrea să vă atrag însă atenţia că orizontul de timp în care putem fructifica oportunitatea schimbării nu e, din nefericire, foarte larg. Chemarea mea către dumneavoastră este să realizăm şi să fructificăm această şansă. Dacă ne angajăm într-un asemenea demers, avem posibilitatea nu doar să acceptăm schimbarea, ci să o provocăm, să fim cei care îi putem anticipa efectele şi modul în care putem beneficia de ea.

Conferinţele Microsoft s-au născut de la această idee. Sunt paşi mici, dar, având în vedere entuziasmul din jur de a asimila, de a cunoaşte, de a înţelege mai bine ce ne aşteaptă, suntem încurajaţi să îi facem şi pe ceilalţi, poate, mai rapizi şi mai numeroşi. Vă mulţumesc pentru răbdare şi îl invit pe Mihai-Răzvan Ungureanu să îşi susţină conferinţa.

Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe al României :
Cred în pedagogia întâlnirilor de genul celei care ne-a adus împreună – o confruntare fără tabere adverse şi expoziţie de erudiţie, ci, dimpotrivă, un banchet intelectual foarte amical, în sensul grecesc al cuvântului. Rostul întâlnirilor rezidă în însuşi dialogul care urmează să se închege între noi. Este pentru prima dată când o asemenea conferinţă are loc la Chişinău. Uitaţi-vă la cei strânşi aici : Silviu Hotăran vine din Oradea, Mircea Mihăieş şi Marius Lazurca de la Timişoara, Silviu Lupescu de la Iaşi. Eu ar trebui să spun că vin tot de la Iaşi, dar cineva trebuie să reprezinte şi Bucureştiul. Împreună cu dumneavoastră facem o singură naţiune şi vă mulţumesc că sunteţi aici.

Începând să descopăr cel mai bun antidot împotriva scepticismului european, am considerat că un titlu de felul celui anunţat poate avea mai mult ecou la periferia, la marginea Europei – a nu se lua în sens peiorativ ; aici se află şi România, şi dumneavoastră, dar şi Polonia, ţările baltice, Bulgaria –, decât acolo unde Europa a ajuns din substantiv propriu substantiv comun. Cred că este nevoie, din când în când, de o revenire fără ton patetic şi îngrijorat la originile acelei Europe pe care ne-o dorim cu toţii şi care înseamnă, poate, cea mai frumoasă utopie intelectuală a continentului din care facem parte. Dincolo de ceea ce ştim sau credem că ştim despre Europa, cel mai dificil lucru este definirea conceptului.

Cel mai simplu pentru mine este să vă spun că, în pofida diferenţelor pe care le sesizează oricine, Europa înseamnă o stare de spirit, un sistem de valori, gesturi identice, mentalităţi, aspiraţii şi chiar proiecte politice comune. Dincolo de spaţiul geografic şi politic aflate în continuă mişcare din motive independente de noi, locuitorii acestui continent, ne simţim membri ai aceleiaşi mari comunităţi care ne obligă să fim egali cu noi înşine, la Chişinău, Bucureşti, Paris, Praga, oriunde în cuprinsul său. Europa

înseamnă să nu fii surprins de ceea ce vezi la Londra sau la Madrid, să poţi constata prosperitatea, dar să ştii că ai aceleaşi gesturi ca şi gazdele tale în toate momentele existenţei cotidiene, că te raportezi cu aceeaşi putere la sursa informaţiei (cartea) şi că ceea ce îţi marchează existenţa este până la urmă egal cu reperele de destin ale spaniolului, francezului, britanicului.

Primul răspuns la întrebarea „Ce este Europa ? ” l-a dat Hesiod, în secolul VIII î.Hr., vorbind despre locuitorii Europei şi ai insulelor scăldate de valuri. Europa însemna tot ceea ce se afla dincolo de Pelopones, locul originar, matricea civilizaţiei. Europa acelui moment era însă şi Europa unde se aflau străini, ţinutul barbarilor, al unor limbi necunoscute sau comportamente de neînţeles. Pentru Herodot totuşi, mai târziu, Europa însemna în primul rând civilizaţie. Această primă Europă evoluează surprinzător, pornind prin a spune că lumina vine de la Est (*ex Oriente lux*), generând civilizaţie, rigoare, lege, transformând vestul sălbatic (la propriu) într-un vest imperial, devenit apoi, sub romani, egal cu toată Europa.

Cea mai timpurie formă de integrare europeană porneşte dintr-una din insulele greceşti, Creta. Prima oară când Europa a devenit o uniune, aceasta nu s-a întâmplat pe uscat, ci pe mare. Tucidide spunea că lumea egeeană, în forma ei integrată, putea să stăpânească cu la fel de multă putere pământul, apa, cerul şi vântul însuşi. Dacă regii cretani au fost într-adevăr cei care au adus pace şi prosperitate pe tărâmurile orientale ale Mediteranei, atunci datorită lor se ajunge pentru prima dată la o concluzie politică actuală : prosperitatea, creşterea economică garantează succesul oricărei integrări. A doua formă de integrare europeană a marcat-o războiul împotriva Troiei, când oraşele-stat greceşti şi-au descoperit un interes comun : cel de a lupta împotriva unui inamic şi de a câştiga un război pentru a-şi construi pacea. Iată concluzia, de două ori adevărată astăzi : ameninţarea externă, reală sau imaginară, imediată sau de viitor, reprezintă unul dintre catalizatorii cei mai importanţi ai oricărui proces de integrare.

A treia formă de unificare a fost generată de ameninţarea persană la adresa lumii greceşti. Cea mai mare formă de unitate elenică s-a petrecut în anii 480-479, odată cu Termopile, Salamina şi toate celelalte nume mari ale istoriei clasice şi efortul depus de nişte oraşe dezbinate, odată unite, pentru a înfrânge un inamic mult mai bine utilat, mai numeros, dar nu la fel de decis. A rezultat o a treia concluzie politică, valabilă şi astăzi, după aproape trei milenii : pentru a te integra, pentru a răspunde unităţii prin dorinţa de a fi alături, este nevoie să te comporţi exemplar, să respecţi un contract. Contractul unităţii este un contract moral, care leagă piesele oricărei comunităţi şi o face indestructibilă.

A patra formă de integrare a Europei de dinainte de Roma a fost marcată de marea ofensivă a macedonenilor împotriva a tot ceea ce însemna pericol la Est de Peninsula Balcanică. A fost marele proiect al lui Alexandru cel Mare, care a ajuns până pe ţărmurile Oceanului Indian şi pe malurile Indului, demonstrându-ne că un scop ambiţios de politică externă poate camufla sau schimba o diferenţă majoră de dezvoltare a societăţilor implicate într-un asemenea proiect. Concluzia ? Orice proiect major de politică externă corect administrat devine liantul cel mai important al unei puteri.

Daţi-mi voie să reiau aceste patru concluzii, ca să vedem ce înseamnă de fapt Uniunea Europeană de astăzi. De ce este nevoie pentru a fi împreună ? De prosperitate economică : în cerc închis, prosperitatea generează unitate, unitatea generează prosperitate. Este nevoie să identificăm un pericol : când ştii ce te ameninţă, ai un motiv foarte bun pentru a puncta puterea în forţa multiplicată, adunată, a membrilor comunităţii. Comunitatea însă nu poate rezista decât dacă are un proiect, dacă îşi poate gândi şi

construi destinul în funcţie de resurse, timp, bani, oameni harnici şi, nu în ultimul rând, inteligenţă creativă. Nici o comunitate nu există dacă nu ştie încotro merge. Al patrulea ingredient ţine de conţinutul moral al ordinii economice : dacă toţi cred în aceleaşi valori şi ştiu că trebuie să respecte aceleaşi reguli, să se supună aceloraşi legi, să venereze aceiaşi zei, când au înţeles binele şi răul moralităţii şi eticii, între ei există sigur liantul care îi face să fie puternici împreună.

Aceste patru mari temeiuri se află la rădăcina Europei de astăzi. Am preferat să vă dau exemplele clasice pentru a nu trece printr-o întreagă istorie europeană care nu face decât să brodeze pe iluzia constituirii acestei unităţi sprijinite pe patru piloni : moralitate, rezistenţă împotriva oricărei ameninţări exterioare, dorinţa de confort şi prosperitate şi propriul proiect. Imperiul Roman a pornit de aici. Pacea romană, în continuare dezideratul esenţial al oricărui efort diplomatic, este un model de transpunere în practica politică internaţională a nevoii de unitate morală prin care se pot defini şi agresiunea, şi pericolul, a celei de a respecta aceleaşi reguli şi, implicit, de a pune lucrurile în ordine.

Codurile de legi romane reprezintă modul în care imperiul a încercat să regularizeze relaţiile din interior, dintre membrii comunităţii imperiale, şi exteriorul barbar. Mai târziu, Carol cel Mare, om care a reconstruit lumea şi care la 25 decembrie anul 800 se încorona la Roma ca *Rector Orbis*, spunea unora dintre apropiaţi acelaşi lucru : „Vreau să dau cetăţenilor acestui imperiu ordinea, liniştea şi, nu în ultimul rând, morala de care au nevoie”. Aceste încercări succesive de a construi Europa mă fac să cred că, în momentul în care ne punem întrebarea : „Câte Europe sunt de fapt în istoria Europei ? ”, răspunsul trebuie să ţină cont de nenumăratele încercări similare – de la Carol cel Mare la Napoleon, de la Napoleon la tragediile celui de-al Doilea Război Mondial şi de la această cumpănă istorică la Uniunea Europeană de astăzi.

Raţiunea comunitară în Europa acceptă diferenţe. Europa este de fapt un teritoriu al nenumăratelor diferenţe, recunoscut la nivel superficial. Europa are în primul rând o raţiune de unitate, relevată azi de Uniunea Europeană. Ea este mai puţin vizibilă în context moral sau în nevoia de a se apăra de ameninţările externe, dar foarte vizibilă în propriul proiect. Aşa cum a fost proiectată prin Tratatul de la Roma, este Europa în care, bunăoară, şi Republica Moldova poate avea loc şi în care România va avea cu siguranţă loc începând cu ianuarie 2007. Este Europa unui proiect pentru care dumneavoastră înşivă, cu sau fără ştiinţă, matur sau mai adolescentin, vă pregătiţi.

Nenumăratele feţe ale Europei mai înseamnă ceva : toleranţă şi înţelegerea superioară a ceea ce ne uneşte de fapt, chiar dacă pare să ne despartă. Am spus că există o voinţă firească de redescoperire a omului european în fiecare loc din Europa în care există o încărcătură simbolică. Europa are destulă geografie pentru a da prilejul unei asemenea revelaţii. Să nu uităm însă că ea nu înseamnă doar Europa geografică, ci şi una simbolică. Europa are destulă geografie pentru a da prilejul unei asemenea revelaţii. Să nu uităm însă că ea nu înseamnă doar Europa geografică, ci şi una simbolică. Pentru cei care nu au fost niciodată la Paris poate că e mai apropiat oraşul Bălţi ; şi el face parte din această geografie europeană. Celor care au fost des la Paris, poate că Sofia nu le spune nimic : distanţele culturale nu sunt întotdeauna şi distanţe geografice. Europa fiecăruia dintre noi este de fapt Europa fiecărei experienţe personale. Cu toate acestea, ne simţim la fel de bine în oricare dintre aceste destinaţii.

De fiecare dată când sunteţi puşi în situaţia de a răspunde la delicata întrebare „facem sau nu parte din Europa ? ”, vi se pune, de fapt, o alta, la fel de delicată şi imposibilă :

„Unde este graniţa Europei ? ”. Conceptul de frontieră a însoţit dintotdeauna proiectul de unitate al Europei. Fie că e vorba de Roma, de imperiul lui Carol cel Mare, de Sfântul Imperiu Roman de Naţiune Germană, de Imperiul Habsburgic, substanţa statului însuşi a mers mână în mână cu definiţia graniţei. Aceasta având un caracter atât de complicat, nu cred că ne este teamă să spunem că felul ei paradoxal de a se raporta la cultura noastră ne obligă şi pe noi azi să o relativizăm. Este în egală măsură sfârşit şi început de acţiune politică, pretext de război sau motiv de pace, subiect preferat al planurilor politice revizioniste sau tabu politic, cuvânt interzis sau exclus din retorica politicii internaţionale. Este simbolică (frontiera dintre comunităţi) sau reală, fizică (sârma ghimpată care altădată despărţea statele comuniste de Occident). Astăzi, graniţa înseamnă altceva.

Ori de câte ori vă întrebaţi de care parte vă aflaţi, gândiţi-vă că numai datorită experimentului enorm numit Uniunea Europeană, pentru prima dată în istorie, graniţa este doar figurată. Ea există numai pentru că trebuie să filtreze ; nu opreşte sau iniţiază vreun război, nu este pretext de agresiune sau final de comparaţie. Pentru prima dată, frontiera reprezintă o garanţie de contract politic european pentru foarte multe state din Sud-Estul Europei. Frontiera dintre România şi Republica Moldova va fi garanţia contractului european dintre Chişinău şi Bruxelles : nu un zid, un sfârşit, ci, dimpotrivă, o bună ocazie de a demonstra în continuare că eşti european, folosind înţelesul nou al frontierei. Acum, ea este o raţiune de cooperare. De o parte şi de alta a graniţei, statele izbutesc să îşi descopere interesele comune, indiferent ce hotar administrativ le desparte.

Spuneam la început că suntem la periferia Europei. În Europa de astăzi, multiplicată în interior aidoma unui joc cu imagini răsfrânte în nenumărate oglinzi, centrul este peste tot şi periferia nicăieri. E greu să spui că lucrurile sunt mai importante aici decât altundeva : acesta este continentul, poate unul dintre puţinele locuri din lume în care nu mai există secrete, insule de cultură, totul se poate îngemăna, întrepătrunde. Apar numai interferenţe, nu mai există de mult cultură pură ; şi nici nu se poate spera asta. A căuta o Europă originală, neatinsă de influenţa culturală pură ; şi nici nu se poate spera asta. A căuta o Europa originală, neatinsă de influenţa culturală, este până la urmă o mare prostie. Prin această raţiune de existenţă, Europa este un loc în care se întâlneşte tot ce poate fi specific, un mare creuzet al cărui unic scop este de a aduce lucrurile laolaltă în bună pace.

Când mă gândeam la ce să vă spun, exemplele istorice îmi veneau în minte unul după altul. Barocul european porneşte din Occident şi ajunge în Transilvania, fără nici o oprelişte, în două secole succesive. Goticul european porneşte din Belgia, Flandra, Nordul Italiei şi ajunge până la mănăstirile lui Ştefan cel Mare. Elementele de cultură şi de civilizaţie ale Bizanţului răbufnesc în Moravia, patru secole după ce Iustinian se stinsese din viaţă. Renaşterea porneşte din Sudul solar al Mediteranei şi ajunge în Nordul scandinav trei sute de ani mai târziu. Toate acestea laolaltă, fără să existe şocuri culturale sau aşteptări culturale extreme. Aceasta este de fapt Europa despre care doream să vă vorbesc, Europa celor patru temeiuri de unitate, în care nu există periferie şi centru, al cărei motiv de existenţă îl poţi regăsi oriunde pe continent : o Europă unită, compusă din mai multe Europe, din care, inevitabil, facem cu toţii parte. Vă mulţumesc.

Mircea Mihăieş :

Îi mulţumesc în numele dumneavoastră lui Mihai-Răzvan Ungureanu şi vă invit să adresaţi întrebări. Îl puteţi aborda în multiplele sale ipostaze, de profesor universitar, ministru de Externe, intelectual, moldovean. Deşi foarte serios în conferinţă, e un om cu foarte mult umor. Sper că nu v-a intimidat. Tema este, într-adevăr, gravă.

În condiţiile în care pretestarea este un element esenţial al Europei unite, presupune oare aceasta conştientizarea identităţii naţionale ori neglijarea acesteia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu :
De fapt, Europa nu are de ales între două moduri de exprimare a identităţii naţionale. Ceea ce va conta în Europa, indiferent dacă va exista sau nu Tratatul Constituţional, va fi modul în care se va manifesta naţiunea civică. După cum aţi văzut în Franţa şi Olanda, răspunsul negativ la adresa Tratatului Constituţional nu are o susţinere ce ar trebui căutată în resurgenţa naţionalismului sau a unei ideologii de extremă, care să se concentreze exclusiv pe caracteristicile a ceea ce numiţi *identitate naţională*. A pornit din cu totul altceva. Tratatul Constituţional încerca să construiască o Europă în care să existe o singură voce pentru politica externă, un singur mod, o singură arhitectură executivă, poate cu un preşedinte, cu un guvern în orice caz. Acesta încerca să distribuie mai bine aşteptările cetăţeanului obişnuit în funcţie de ceea ce urma să devină Europa şi să pregătească Uniunea Europeană pentru competiţia globală cu Statele Unite, China, India, ţări care, economic, ne-au ajuns sau ne-au depăşit.

Chiar şi în aceste condiţii, răspunsul negativ nu a fost de ordin cultural. Mulţi vorbesc de un protest la adresa a ceea ce de obicei pare a fi defectul fundamental de concepţie al politicilor externe : faptul că nu sunt plebiscitate, nu se constituie prin consultarea populară, prin întrebări adresate voinţei publice. Ca urmare, foarte mulţi vociferează „pentru că nu ni s-a spus despre ce este vorba ! ”. Nespunându-ni-se, suntem mulţumiţi cu Europa de azi, în care poţi folosi aceeaşi valută la Paris, Berlin şi oriunde, în care poţi circula fără acte de identitate, îţi poţi găsi de lucru fără mari oprelişti, o Europă care tinde să niveleze diferenţele de sistem, făcând viaţa mult mai comodă şi mai simplă.

Foarte mulţi arată cu degetul spre un defect de comunicare. Din experienţa mea recentă, adevărul este că între miniştrii de Externe ai Europei se spune acelaşi lucru. Cine citeşte Tratatul Constituţional ? Are 600 de pagini, nu are poze, este scris foarte mic, nu este un text sexy. Cum îl prezinţi ? În ce formă adaptată poate fi transformat în obiect de interes social ? Pe de altă parte, mai detectez în întrebarea dumneavoastră o capcană. Europa către care ne îndreptăm are de ales, inevitabil, între două moduri de etalare politică : o Europă a patriilor, cum spunea Charles de Gaulle, sau o Europă a naţiunilor. Nu îmi cereţi să aleg : din păcate, sunt pe barcă, şi valul o duce spre un liman pe care nu pot să îl construiesc de unul singur.

Trebuie să recunoaştem că Europa se împarte undeva, între cea încă afină pentru graniţele politice şi ceea ce desparte naţiunile civice, şi cea care se apropie de visul colectivist al empirismului, în care totul e laolaltă şi aparţine tuturor. Dacă aici mă veţi bănui de o apologie pentru stânga, vă înşelaţi. Pur şi simplu, acolo suntem, la o răscruce de drumuri între Europa federală sau Europa unitară. Deocamdată, nu avem răspuns ; avem doar un început de eşec, care poate fi totodată un început de succes. Tratatul Constituţional nu a fost votat decât de jumătate dintre statele care l-au propus.

Nu demult, aţi vizitat Statele Unite. Cum se vede de acolo rezolvarea conflictului din Transnistria ? De ce Statele Unite şi Comunitatea Europeană fac paşi atât de mici în această problemă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu :
Este o întrebare al cărei posibil răspuns ne preocupă : se fac paşi atât de mici pentru că nu există voinţă politică. Există întotdeauna o raţiune ascunsă a multora dintre participanţii

la procesul de pace, care îşi dispută întâietatea în rezolvarea problemei transnistrene din perspectiva interesului naţional propriu. Un răspuns unit la problema transnistreană nu poate fi dat decât dacă în dialogul în format 5+2 există o regulă de joc respectată. În politica externă nu există însă neapărat onestitate şi moralitate, motiv pentru care Statele Unite şi Uniunea Europeană sunt implicate în registru minor, ca observatori, nu alături de Federaţia Rusă, Ucraina, Chişinău sau Tiraspol.

A trebuit însă zece ani ca acest lucru să se întâmple. Veţi spune că este o victorie mică într-un război atât de mare. Depinde cum o vedeţi : după atâta aşteptare, cred că simplul fapt că Uniunea Europeană a descoperit că pe harta problemelor ei se află un punct numit Transnistria este o victorie extraordinară. Numai după ce s-a văzut limpede că România şi Bulgaria urmează să devină membre ale Uniunii Europene, harta Europei s-a lărgit şi pentru birocraţia de la Bruxelles. Abia atunci subiecte de genul celui transnistrean au început să apară pe agenda de politică externă a Bruxelles-ului. După semnarea Tratatului, la 25 aprilie 2005, miniştrii de Externe ai celor două state au început să vină cu propriul portofoliu de probleme comunitare.

Vorbind de graniţă, au spus : „Ceea ce ne doare pe noi la graniţă, vă doare şi pe voi, pentru că nu este doar graniţa statului român cu cel moldovean sau graniţa dintre Republica Moldova şi Ucraina, ci este graniţa politică simbolică ce desparte un spaţiu de securitate de o enormă problemă de securitate, pacea de conflict”. Acelaşi lucru se întâmplă de fapt şi cu Marea Neagră. Abia acum, când apa sărată începe să se ridice peste gleznele colegilor de la Bruxelles, au început să îşi dea seama că Europa nu e doar Mediterana, Marea Nordului sau Adriatica. Din punctul meu de vedere, nu se fac paşi mici. Întotdeauna trebuie însă doi pentru a dansa, iar acest dans politic, din păcate, are prea rar succes. Cu toţii vrem ca problema transnistreană să aibă soluţie. Mai este însă nevoie de o voce puternică aici. Trebuie să existe aceeaşi voinţă, nu ajunge susţinerea prietenilor.

Domnule ministru, aţi spus că unul dintre cele patru temeiuri care stau la rădăcina Europei este rezistenţa împotriva ameninţărilor externe. Cum face faţă Republica Moldova acestui temei, luând în considerare evoluţiile politice din ultimul timp ?

Mihai-Răzvan Ungureanu :
Răspunsul meu este foarte simplu, în egală măsură la întrebarea dumneavoastră şi la altele, puse în locuri precum, spre exemplu, Kiev. Este vorba despre acelaşi mod de comportament. Ce aşteptăm de la statele care se vor învecina în foarte scurtă vreme cu Uniunea Europeană ? Nu retorică : nimeni nu mai vrea discursuri. Noi am înţeles asta destul de târziu, mărturisesc. Toată lumea vrea fapte. La Bruxelles se uită prin registre : la cifre, cantităţi, dimensiuni şi la gesturile fireşti de loialitate. Imaginaţi-vă că Uniunea Europeană este aidoma unui grup de prieteni. La pericol, reacţionează unitar. Dacă vrei să arăţi că faci parte din acel grup, ţii cont de valorile lui, care îţi sunt proprii. Iar la pericol reacţionezi la fel. Una dintre marile aşteptări ale Bruxelles-ului este să vadă că Republica Moldova sau Ucraina preiau şi apără aceleaşi poziţii de politică externă pe care le emite Bruxelles-ul în numele Uniunii Europene. În momenul în care se va face aşa ceva, Republica Moldova participă într-adevăr alături de Uniunea Europeană, dovedindu-se loială propriului proiect european (dacă există) şi intenţiei de integrare. E cel mai bun mod în care astăzi poate participa la apărarea Europei.

Vorbeaţi despre temeiurile Europei, de cei patru factori majori ai unităţii europene. Pe de altă parte, trăim vremuri neliniştite. Au fost scoase de la naftalină concepte precum

ciocnirea civilizaţiilor *(în special după 11 septembrie, când am fost puşi faţă în faţă cu acel inamic, cu acel Celălalt, care nu ne-am imaginat că ar fi un pericol atât de grav la adresa civilizaţiei europene sau, în orice caz, un model de activitate cu care avem puţine tangenţe). Europa este un teritoriu şi o civilizaţie în care diferenţele coexistă şi se armonizează, fără îndoială deschis şi pentru imigranţii din lumea musulmană. Cum putem salva concepţia noastră de viaţă cu respect faţă de reprezentanţii extremismului musulman, cum împăcăm abilitatea noastră de a respecta drepturile omului în interiorul propriilor comunităţi ? Cum putem coexista ?*

Vorbeaţi de frontieră ca de o linie a cooperării pentru prima dată în istorie. Mă gândesc la Prut şi la frontiera dintre cele două state româneşti. Există totuşi o contradicţie : dumneavoastră, în calitate de ministru, aţi propus de curând autorităţilor de la Chişinău un acord pentru Europa. Chişinăul, cel puţin prin anumite voci autorizate de parlament, vorbeşte de Tratat de bază, de recunoaşterea reciprocă a limbilor, latinităţii etc. În Moldova există o problemă : promovăm integrarea europeană cu un partid aflat la putere care nu îşi reneagă de fapt ereditatea sovietică. Ca urmare, promovează moldovenismul drept concept al resentimentului istoric perpetuu manifestat. E o contradicţie gravă : integrarea înseamnă deschidere, acceptarea celuilalt, iar ceea ce avem în materie de ideologie oficială este cu totul altceva. Ce şanse are atunci discursul european în Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu :
Nu voi putea răspunde la întrebările de politică internă din Republica Moldova. Ce spun este, cred, valabil în egală măsură pentru oricine s-ar afla la putere. Voi răspunde la a doua întrebare : graniţa este, într-adevăr, un motiv, un pretext de cooperare şi un subiect al discursului cooperării. Acestea sunt cele trei grade în care orice administraţie se raportează politic la graniţa de pe Prut. Diferenţa este că la Bucureşti, cel puţin, o gândim ca temei şi obligaţie a cooperării. Acestea sunt cele trei grade în care orice administraţie se raportează politic la graniţa de pe Prut. În programele viitoare de vecinătate, Republicii Moldova i se acordă cel mai mare cuantum financiar din tot ce putem dispune. Ar fi excesiv să intru în cifre, dar Republica Moldova va fi subiectul principal al programelor de asistenţă pentru dezvoltare pe care România le va pune în practică începând cu ianuarie 2007. Acestea sunt obligaţiile noastre, iar Republica Moldova este, dacă vreţi, subiectul de lecţie al rolului european de *limes*, de graniţă a Uniunii Europene pe care îl va avea România.

Dacă noi avem această capacitate, aşteptăm însă ca ajutorul să fie valorificat. Dumnezeu nu îţi pune în traistă dacă nu vrei. Construim circumstanţa, dar ea trebuie folosită. Nu o putem face noi, de la Bucureşti ; trebuie făcută aici. Aceasta este pledoaria mea ori de câte ori mă întâlnesc cu responsabilii administraţiei centrale de la Chişinău şi motivul pentru care încurajez orice întâlnire între responsabilii locali, ai administraţiei judeţene sau raionale, de o parte şi de alta a Prutului : ca să îşi descopere interesele comune, unele mărunte, dar de pură calitate socială. Ei ştiu mult mai bine decât diriguitorii politici din capitală ce doreşte omul de rând. România este şansa europeană a Republicii Moldova. Rămâne să decideţi dacă aveţi nevoie de această şansă sau nu. Nu există şi-şi. Este ori-ori. Există un proverb care nu poate avea aplicaţie în Uniunea Europeană : mielul deştept suge de la două oi. De fapt, mielul suge de la o singură oaie şi ştie ce să facă cu laptele !

În ce priveşte conflictul civilizaţiilor : Europa nu are o asemenea dilemă. Noi credem şi că toleranţa poate fi tratată printr-o pedagogie a toleranţei. Rămâne de văzut în ce

măsură se va putea. Luni s-a decis suspendarea oricăror ajutoare, cu excepţia cazurilor umanitare, către autorităţile Hamas instalate la putere în teritoriile palestiniene. Este un gest politic foarte riscant, dar, pe de altă parte, arată că Uniunea Europeană are o limită de înţelegere şi nu poate fi păcălită la infinit într-un joc de echivocuri politice. Ori se demonstrează că Hamasul respectă vecinătatea cu Israelul şi acceptă ca în urma unor alegeri democratice – cum se pare că au fost – să administreze teritoriile palestiniene inteligent, combătând sărăcia aspră şi instabilitatea care persistă în zonă, ori îşi continuă programul de teroare, reducând întreaga regiune la dezastru. Există aşadar înţelegere pentru diferenţă, până în momentul în care aceasta devine toxică politic.

Încă mai trebuie semnat protocolul inter-guvernamental dintre instituţiile de învăţământ superior din România şi Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu :
După ştiinţa mea, este în continuare în negociere. Există mai multe protocoale care parcurg drumuri foarte complicate şi care aşteaptă în continuare hotărâri politice precise – dar nu la Bucureşti. Din punctul de vedere al reconsiderării posibilităţii de acordare a unor suplimente de burse postuniversitare pentru cetăţenii moldoveni, mă aveţi alături. Dacă vorbiţi despre echivalarea diplomelor, problema e alta.

Vorbesc despre faptul că instituţiile de stat din România şi Moldova trebuie să aibă un protocol în baza căruia elevii de aici ar putea face internship-*uri, schimburi de experienţă, transferuri etc.*

Mihai-Răzvan Ungureanu :
În ce priveşte mobilitatea academică, există două moduri de a face acest lucru. Mai întâi, protocolul-cadru la nivel inter-statal. Creditele nu se pot lua la întâmplare, mai ales după ianuarie 2007, momentul în care România este complet integrată în sistemul Uniunii Europene. Şi mai importante devin astfel protocoalele sectoriale dintre universităţile interesate de asemenea scheme de mobilitate. Din experienţa României de până la Bologna, acest lucru se rezolvă la nivelul comunicării inter-instituţionale, universitate către universitate. Acolo trebuie căutată rezolvarea, nu neapărat în acordul-cadru încheiat între state. El nu poate cuprinde în detaliu toate doleanţele, altminteri foarte fireşti. Dacă vă referiţi la echivalarea creditelor, problema este mult mai complicată şi nu poate fi tratată decât prin compromisul administrativ dintre două universităţi din state diferite (membre şi nemembre ale UE). Numărul de burse şi gradul de mobilitate academică va creşte însă accentuat în următorii ani, România şi Bulgaria beneficiind de sume suplimentare pentru propriile sisteme academice şi educaţionale şi fiind, la rându-le, implicate în construcţia programelor de burse de tip european.

Vreau să vă întreb despre preconizata prezentare a unui plan românesc de reglementare a conflictului din Transnistria. De ce nu a fost încă prezentat, când urmează a fi, ce presupune el în linii generale ?

Mihai-Răzvan Ungureanu :
Este o întrebare care de câteva luni îmi este pusă insistent, iar eu răspund în acelaşi fel. Orice proiect de politică externă a României trebuie să aibă, înainte de a deveni public, sancţiunea factorului constituţional semnificativ, în speţă a preşedintelui României. Vă voi spune la momentul potrivit ce înseamnă acest lucru, când şi cum se va întâmpla. După ştiinţa mea, există o voinţă certă ca preşedinţii să se revadă. Este o chestiune de

calendar, se vor întâlni oricum la Vilnius, la începutul lui mai, şi sper ca, venind la Chişinău, preşedintele României să se poată adresa şi Parlamentului Republicii Moldova, cum a fost vorba la precedenta mea vizită oficială aici.

Pentru intrarea în Uniunea Europeană, România trebuia să încheie cele cincizeci şi unu de capitole de preaderare. În etapa actuală, ele au fost provizoriu încheiate. Care au fost cele mai dificile şi prin ce metode a reuşit România rezolvarea lor ? În perspectiva aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, am putea face uz de experienţa dumneavoastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu :
Ce vă spun acum este mai degrabă rezultatul unei gândiri politice insuficient de precis desenată, care mai are până când să devină matură şi să aibă efect real. Două vor fi categoriile de state aflate în proximitatea Uniunii Europene, care vor avea tipuri diferite de relaţii de contract politic, economic, social, cultural cu Bruxelles-ul : statele Balcanilor de Vest, despre care se vorbeşte în concluziile Consiliului European de la Salonic, şi state precum Ucraina sau Republica Moldova, subiecte ale noii Politici de Vecinătate. Opinia noastră este că Republica Moldova, pentru a cărei prezenţă regională noi insistăm din 1998 şi care, prin efortul României şi al altor prieteni din regiune, reuşeşte să fie azi prezentă ca membru cu drepturi depline sau ca observator, viitor membru, în aproape toate schemele de cooperare regională din zonă (de la Pactul de Stabilitate la Procesul de Cooperare Sud-Est Europeană), trebuie să intre în pachetul Balcanilor de Vest, ale cărui state componente vor putea încheia în timp Acorduri de Stabilizare şi de Asociere cu Uniunea Europeană. În urma acestor acorduri, vor deveni, precum Republica Macedonia astăzi, ţări candidate la Uniunea Europeană.

Care este istoria negocierilor de aderare a României la Uniunea Europeană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu :
Ea este egal interesantă şi frustrantă, pentru că, după 1999, când au început în mod real pregătirile de aderare, am descoperit cum arată România cu adevărat, nu prin ochelarii noştri (suntem natural înclinaţi să îndulcim asperităţile, să ne acoperim greşelile), ci prin cei ai echipelor tehnice de la Bruxelles, care, cu precizie de chirurg, au arătat ce avem şi ce nu, ce putem şi ce nu, ce am promis şi ce nu am făcut. Aşa s-a ajuns ca, la anumite capitole (justiţie, afaceri interne), să fim declaraţi în mod oficial repetenţi în decembrie 2004. Astăzi suntem premianţi, dar asta nu s-a putut face decât în urma unui efort administrativ enorm, care a lăsat sânge politic în urmă şi a însemnat lungi nopţi de nesomn şi dezbatere. Aş dori să înţelegeţi altceva : nu faptul că vorbesc despre România, ci că vorbesc despre dumneavoastră şi că aveţi o speranţă dacă într-adevăr se doreşte aşa ceva.

Domnul ambasador al Rusiei a declarat recent că aceasta are interese legitime în tot spaţiul ex-sovietic, inclusiv în Basarabia. Cum comentaţi ? Nu credeţi că România ar trebui, dacă nu să aibă drepturi legitime, atunci cel puţin obligaţii morale faţă de Moldova ? A doua întrebare : aţi spus că România este şansa Moldovei de integrare europeană. Cum explicaţi politica externă ezitantă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu :
Trebuie să înţelegeţi un lucru : politica României faţă de Republica Moldova este politica unui stat suveran faţă de alt stat suveran. Ce putem oferi Republicii Moldova în afară de susţinere politică pentru tot ce înseamnă integritate statală, stabilitate politică, suveranitate, în afară de toate proiectele de ajutor şi cooperare pe care le deschidem către Republica

Moldova, în afară de faptul că avem voci comune în foarte multe subiecte ? Ce se mai poate face ? Răspunsul la întrebare vi-l daţi singur. Politica României faţă de Republica Moldova nu este ezitantă sau declarativă, este precisă şi pragmatică şi ar trebui să stârnească respect, fiind ea însăşi expresia respectului pe care îl avem faţă de statul moldovean, dar şi a speranţei că acesta, dincolo de ezitări, de începutul greu al propriilor proiecte strategice, ni se va alătura la un moment dat în Uniunea Europeană.

Pentru noi, acela este obiectivul. Nu degeaba spunem des, stârnind încruntări sau întrebări de intelectuali rasaţi : *o singură naţiune, două state*. Cred în valoarea acestei formule, care nu rezumă o situaţie, ci poate conduce la un alt viitor. Repet însă : ca să dansezi, ai nevoie de un partener. Nu comentez afirmaţia pe care mi-o citaţi mai înainte, dar spun că obligaţia noastră faţă de Republica Moldova este aceea de a fi de ajutor ori de câte ori ni se cere, de a-i oferi toate şansele care pot fi valorificate spre binele ei. Nu putem avea o atitudine arogantă, de pedagog bătrân faţă de Republica Moldova. Ea este ceea ce electoratul ei, poporul care trăieşte între graniţele ei, doreşte să fie. Republica Moldova nu este ceea ce vrea România. România speră ca Republica Moldova să fie ceea ce vrem.

De ce nu există un UDMR românesc în Ucraina şi de ce România nu face nimic în această direcţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu :
Sunt două întrebări diferite. Din păcate, comunitatea românească din Ucraina nu a fost subiectul atenţiei administrative de la Bucureşti în mod constant. Între 1998 şi 2000, ca secretar de stat, am făcut un drum în Transcarpaţia. Nici un oficial român nu mai fusese vreodată dincolo de Tisa, unde locuiesc 40-50.000 de suflete româneşti. Am fost profund impresionat ; ceea ce am promis atunci, în 2000, nu s-a realizat nici până astăzi. Între 2001 şi 2004 nu a mai fost nimic. E ca şi cum ai venit să oferi şi apoi pleci luând şi darurile. Din experienţa acelor ani, am mai înţeles ceva : degeaba mergi cu discursuri înflăcărate şi cu steagul sus şi aştepţi să culegi aplauze de la oameni care simt şi gândesc la fel, îţi sorb gesturile, sperând că în felul acesta răzbună o istorie vitregă. Contează gestul real, fapta. Referitor la ce se poate face faţă de comunităţile româneşti de dincolo de graniţă am ajuns să gândesc la dimensiuni mici, ale satisfacerii unor nevoi comunitare mărunte. Oricât aş fi de ministru de Externe, acum mă interesează să ştiu că se va putea deschide un punct de frontieră între Slatina, la Nordul Tisei, şi Sighetul Marmaţiei, la Sud, şi că podul dintre cele două localităţi va reunifica zona. Pentru asemenea victorii mici nu îţi trebuie decât încăpăţânare ; întotdeauna birocraţia lentă va măcina orice greutăţi. Sunt implicat în această luptă cu toată fiinţa.

În ce priveşte românii din zona Cernăuţilor, din Bucovina istorică, una dintre marile mele probleme este felul în care îi putem ajuta şi determina pe cei care sunt sau se pretind oameni luminaţi, cu bune intenţii, să lase deoparte orgoliile personale ce îi despart – adeseori suspiciuni meschine, construite pe chestiuni de ordin personal – şi să încerce să se unifice pentru a putea fi mai bine reprezentaţi. Românii care locuiesc acolo nu au reprezentare în parlament, Ion Popescu a apărut abia acum, dar până la alegeri nu aveau nici o reprezentare. Ideea de români ai unui singur reprezentant atrage atenţia asupra a două lucruri : nu doar faptul că ei se unifică sau îşi aleg greu reprezentanţii, ci şi faptul că nu se luptă împotriva nedreptăţilor legii electorale. Asta nu se poate face decât printr-o acţiune comunitară clară. Îi ajutăm cât se poate şi atât cât vor. Ajungem, de exemplu, la situaţia să îi ajutăm împărţind favoruri.

Cred că, până la urmă – iar aici este reverenţa faţă de intelectualitatea autentică românească de la sat –, salvarea comunităţii româneşti se află *acolo*, printre ei, alături de motivul cel mai bun al rezistenţei culturale împotriva oricărei încercări de deznaţionalizare. Revenind la întrebare : sunt decis să mai fac un drum în Transcarpaţia, cât de curând, şi sper să nu apuc sfârşitul anului fără a putea inaugura acel pod pe care mi-l doresc de şase ani şi fără a pune pe picioare o agenţie consulară la Slatina sau un consulat general pentru uzul românilor de acolo. Sper să îmi conving colegul, pe domnul Stratan, să mai accepte încă un consulat general şi pe teritoriul Republicii Moldova, de vreme ce Ucraina are.

Primesc din sală varii întrebări referitoare la cetăţenie : când am venit aici, în urmă cu aproximativ o lună, v-am promis să ne uităm în legea cetăţeniei pentru a vedea ce se poate face ca procesul birocratic să nu dureze atât. În momentul de faţă, am angajat toate ministerele responsabile în discuţii pe tema legii modificării cetăţeniei, nu pe fond, ci pe procedură. Ştiu că există o stare de aşteptare şi, totodată, este şi voinţa preşedintelui României. Este logic ca paşaportul de cetăţean român să poată fi obţinut fără mult timp pierdut la cozi şi nenumărate complicaţii birocratice. După aceea, fiecare va fi judecat dacă a făcut sau nu bine. Eu cred că procedăm bine.

Mi s-a pus o întrebare în legătură cu Moldovagaz şi cu Gazprom. Îmi este mai uşor să vă dau un răspuns pieziş : pe de o parte, nu pot fi profet în ţara mea, în al doilea rând, mi-e teamă că nu cunosc chiar toate detaliile care ar putea să ofere un răspuns mulţumitor. Vă spun doar atât ; faptul că şi acum Republica Moldova se află într-o situaţie de provizorat în ce priveşte alimentarea energetică ar trebui să dea de gândit. Sunt convins că există oameni la Chişinău, în administraţia centrală, care au coşmaruri din cauza acestui echivoc economic, care de fapt ascunde un gest politic. Însă cum omul gospodar îşi face vara sanie şi iarna car, acum e momentul să se schimbe capetele de ţeavă, de la Est la Vest. Cineva mă întreabă dacă odată cu intrarea României în Uniunea Europeană micii întreprinzători vor avea şanse de a se „racorda la standardele Uniunii Europene”, astfel încât nici România, nici Republica Moldova să nu fie doar piaţă de desfacere. Chiar dacă întrebarea este destul de precisă economic şi tehnic, răspunsul meu este mult mai simplu şi mai relaxat. Competiţia va fi foarte dificilă. Paradoxal, odată cu toată această competiţie aspră, care va angaja toate resursele economice ale României – prezenţă la export, capacitate de absorbţie a fondurilor –, dumneavoastră veţi avea o şansă economică fantastică. Preţul terenurilor se va alinia cu cel din Uniunea Europeană. Legislaţia noastră este aproape integral aliniată legislaţiei europene în materie.

Practic, condiţiile economice din România vor fi în continuare favorizante pentru investiţia directă, pentru că preţurile nu vor creşte brusc, forţa de muncă e încă ieftină şi este încă loc destul pe piaţă. La un moment dat însă, piaţa se va satura. Dumneavoastră veţi fi în acel moment mai atractivi pentru investiţie decât România însăşi, în anumite aspecte. Ar fi păcat să nu fiţi pregătiţi. Acolo văd, cum spun matematicienii, punctul de inflexiune, locul unde se schimbă un destin în economia Republicii Moldova. Pentru acel moment magic care vine şi trece cu viteză (aşa e în economie !), trebuie să fiţi pregătiţi. Legislaţia investiţională în Republica Moldova nu asigură încă siguranţă celui care vine să investească aici în domeniile economice de succes (industria alimentară sau, pur şi simplu, agrară). În plus, atâta vreme cât sistemul de drept are ezitări (ca să nu spun că e şubred), cum va putea investi cineva când ştie că valoarea investiţiei sale este concurată de valoarea mitei pe care trebuie să o dea oficialilor ? Acesta a fost şi este şi cazul

României, şi toate acestea la un moment dat funcţionează împotriva prosperităţii fiecăruia dintre dumneavoastră. Cred că numai reacţia societăţii ca atare poate trezi din amorţeală o birocraţie obişnuită cu acest tip de ţară şi de sistem.

Din strămoşi, cei mai viteji şi mai harnici din lume sau măcar din Europa au fost dacii. Ar fi bine să construim nişte memoriale, monumente pentru victorioşii strămoşi, la Sarmizegetusa, Chişinău, Cernăuţi, Constanţa. Ar fi un pas în unificarea poporului nostru.

Mihai-Răzvan Ungureanu :
Fără discuţie, e interesant să construieşti monumente, e bine să ai istoria prezentă şi în această formă. Vreau să vă spun altceva : ceea ce aştept şi reprezintă o parte din discuţiile noastre cu Ministerul moldovean de Afaceri Externe şi Integrare Europeană, este să pot la un moment dat semna acorduri prin care cele două state îşi recunosc reciproc dreptul de a avea grijă de monumentele istorice. Aştept să văd nişte monumente pe malul Nistrului sau risipite prin ţară, acolo pe unde ştiu că au trecut părinţii şi bunicii noştri, mânaţi, duşi de istorie sau participând la ea. Atâta vreme cât am putut încheia un asemenea acord cu Federaţia Rusă pentru a putea aduce în România dosarele personale ale tuturor soldaţilor şi cetăţenilor români luaţi prizonieri în cel de-al Doilea Război Mondial şi duşi în lagărele NKVD, nu văd de ce nu aş putea încheia unul similar cu instituţia responsabilă din Chişinău !

Vă mulţumesc tuturor.

14 aprilie 2006, Universitatea de Stat, Chişinău

Sesiunea de primăvară a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei

Domnule preşedinte,
Distinşi membri ai adunării,
Doamnelor şi domnilor,

Sunt foarte încântat să fiu aici, din nou, alături de dumneavoastră. Îmi amintesc că am avut o discuţie foarte consistentă data trecută, când m-am aflat în faţa acestei adunări, şi sunt convins că şi de data aceasta va fi la fel. Deşi abia au trecut zece săptămâni de la ultimul meu raport, pot spune că de atunci Comitetul de Miniştri a avut o agendă destul de substanţială şi ne-am urmărit asiduu priorităţile în diverse domenii. O prezentare generală extinsă este cuprinsă în comunicarea scrisă pe care aţi primit-o. Bănuiesc că sunteţi cu toţii la curent cu conţinutul său. Voi evidenţia, prin urmare, domnule preşedinte, doar capitolele principale şi activităţile.

Având în vedere deciziile Summitului de la Varşovia, activitatea desfăşurată de comitet din ianuarie s-a concentrat pe următoarele priorităţi politice :

- relaţiile Consiliului Europei cu Uniunea Europeană ;
- avansarea acţiunilor de sprijinire a democraţiei, a bunei guvernări şi a respectului pentru drepturile omului, pentru a promova stabilitatea democratică în Europa ;
- întărirea sistemului drepturilor omului al Consiliului Europei ;
- găzduirea dialogului inter-cultural.

Permiteţi-mi să insist asupra acestor chestiuni pe scurt.

Domnule preşedinte,

După cum am spus în raportul meu anterior, subliniez încă o dată că, în Comitetul de Miniştri, împărtăşim o dorinţă comună de a stabili un cadru autentic, reciproc avantajos de cooperare între Consiliul Europei şi Uniunea Europeană. Pe baza acestei abordări pozitive şi practice, activitatea comitetului s-a axat în principal pe memorandumul viitor de înţelegere cu Uniune Europeană.

Ar fi corect să spun că preşedinţia românească a Comitetului de Miniştri a urmărit extrem de îndeaproape acest subiect, în perspectiva succesului în această privinţă. La Strasbourg, am desfăşurat consultări intensive, cu scopul de a construi ţinând cont de textul pus la dispoziţie ca bază de lucru de către Uniunea Europeană în 2005. Scopul

nostru declarat era să suplimentăm acest text şi, pe cât posibil, să-l îmbogăţim cu diversele contribuţii primite din partea secretarului general şi din partea statelor non-membre ale UE. Permiteţi-mi să mărturisesc că sunt optimist cu privire la găsirea unei soluţii potrivite, a unui compromis bun, până la încheierea preşedinţiei române.

Mai întâi, a existat o coordonare politică neîntreruptă între cele două organizaţii. Eu, ca preşedinte-în-exerciţiu, am realizat o serie de întâlniri la nivel înalt cu Consiliul Europei şi oficialii Uniunii Europene pe tema situaţiei de fapt a relaţiei dintre cele două organizaţii şi pe tema direcţiei de urmat în continuare. Întâlnirea „cvadripartită" pe care aţi menţionat-o, domnule preşedinte, desfăşurată la Strasbourg pe 15 mai, a reprezentat o etapă importantă a discuţiilor. În cadrul întâlnirii, care a fost în mod special constructivă, reprezentanţii români şi secretarul general al Consiliului Europei, preşedinţia austriacă şi Comisia Europeană, din partea Uniunii Europene, şi-au exprimat hotărârea de a finaliza cât mai curând posibil un memorandum de înţelegere substanţial, dând astfel formă creării unui nou cadru pentru intensificarea cooperării şi parteneriatului dintre cele două organizaţii. Am dorit să punem în practică promisiunea făcută la Summitul de la Varşovia, extinzând cooperarea în toate zonele unde s-ar putea aduce un plus de valoare ambelor organizaţii. Pot spune, domnule preşedinte, că absenţa dumneavoastră la întâlnirea cvadripartită nu a fost decizia părţii române.

Reprezentanţii la nivel înalt ai organizaţiilor au cerut ca negocierile să progreseze rapid, într-un spirit pozitiv, luând în calcul realizările, specificităţile şi prerogativele fiecărei instituţii. În al doilea rând, cu toţii am auzit ieri prezentarea primului-ministru Juncker despre relaţiile viitoare dintre Consiliul Europei şi Uniunea Europeană. Cu toţii l-aţi auzit pe primul-ministru al României reacţionând la propunerile primului-ministru Juncker şi spunând că „România va lucra, până la finalul mandatului său, pentru a asigura implementarea adecvată a acestor propuneri". Mai întâi s-a referit la memorandumul de înţelegere, despre care a spus că ar trebui să fie „un document politic, cu scopul înfiinţării sistemului de consultare eficace şi de cooperare, bazat pe un parteneriat adevărat". M-a rugat de asemenea să propun în cadrul următoarei sesiuni a Comitetului de Miniştri crearea unui grup de monitorizare la nivel ministerial a Raportului Juncker în întregul său. Acest grup ar include conducerea tripartită formată din Comitetul de Miniştri la nivel ministerial (preşedintele şi cei doi vicepreşedinţi), secretarul general şi preşedintele Adunării Parlamentare. Acest lucru arată că acordăm respectul cuvenit tuturor membrilor reprezentaţi în Adunarea Parlamentară.

Sunt hotărât să profit total de viziunea politică a lui Jean-Claude Juncker în procesul de conducere a negocierilor viitoare privind memorandumul de înţelegere. Suntem cu toţii siguri că principiul călăuzitor şi valoroasele idei ale acestui Raport vor da, fără îndoială, un imbold semnificativ parteneriatului dintre cele două organizaţii.

În al treilea rând, preşedenţia română a apreciat mesajele exprimate în Documentul de Poziţie al Adunării Parlamentare emis în cadrul ultimei întâlniri a Comisiei Permanente din 17 martie. Permiteţi-mi să vă asigur că va fi acordată atenţia cuvenită propunerilor de întărire a dimensiunii parlamentare de cooperare dintre cele două organizaţii.

Având în vedere contribuţia valoroasă pe care Adunarea Parlamentară o poate avea la negocierile privind conţinutul memorandumului, aşteptăm cu interes să auzim Raportul schiţat de domnul Konstantin Kosacev, ce este programat să fie prezentat mâine. Eu, unul, voi urmări îndeaproape aceste progrese. Toate aceste aspecte conduc la un număr

substanţial de contribuţii ce trebuie luate în considerare în timpul continuării negocierilor pe tema memorandumului, având în vedere necesitatea de a avansa rapid.

Înainte de a trece la următorul subiect însă, permiteţi-mi să vă împărtăşesc modul în care noi, preşedinţia română, intenţionăm să continuăm, în perspectiva obiectivului nostru de posibilă finalizare a negocierilor pe tema memorandumului de înţelegere, până la finalul preşedinţiei noastre.

România intenţionează să prezinte partenerilor de negociere o schiţă revăzută a memorandumului, care va cuprinde toate contribuţiile menţionate mai înainte. Acest text va fi folosit de preşedinţia Comitetului de Miniştri ca bază pentru progresarea în consultările cu toţi decidenţii interesaţi. Aceştia vor ţinti spre atingerea unei poziţii comune privind chestiunile extrem de sensibile, cum sunt relaţiile dintre Consiliul Europei şi viitoarea Agenţie UE pentru Drepturile Fundamentale, precum şi crearea unui spaţiu legal european unic.

România va face totul pentru a ajunge la consens cu privire la schiţa de text în timpul mandatului său în exerciţiu în cadrul Comitetului de Miniştri. Aşteptarea mea personală este, subliniez, să rezulte o abordare flexibilă şi constructivă atât din partea Consiliului Europei, cât şi din partea UE.

După cum am mai spus înainte şi în mod constant am accentuat, preşedinţia română se va ocupa în mod pragmatic de negocieri şi va continua să conecteze eforturile instituţionale ale ambelor organizaţii pentru a reuşi să avem un text final înainte de mijlocul lui mai.

Doamnelor şi domnilor,

Permiteţi-mi să reiterez prioritatea acordată de Consiliul de Miniştri sprijinirii şi promovării democraţiei, bunei guvernări şi stabilităţii democratice în cadrul spaţiului european. Am acum ocazia de a vă prezenta câteva aspecte ale celor mai importante momente politice urmărite de comitet, căci cred că sunt de interes şi pentru Adunare.

Preşedinţia română consideră regretabil că încă mai persistă încălcări grave şi repetate ale drepturilor fundamentale şi libertăţii în Belarus. Alegerile prezidenţiale din 19 martie nu au reuşit să întrunească standardele comunităţii internaţionale pentru alegeri libere şi democratice. După acest exerciţiu electoral, comunitatea internaţională se confruntă cu atitudinea permanentă a autorităţilor de a distanţa această ţară de comunitatea statelor democratice. Problema Belarusului va rămâne o chestiune importantă pentru Comitetul de Miniştri în săptămânile următoare, în mod special în contextul pregătirii la care se lucrează acum, a unui răspuns la Recomandarea Adunării Parlamentare nr. 1734.

Al doilea moment electoral din perioada de referinţă a fost reprezentat de alegerile parlamentare din Ucraina din 26 martie. După cum era de aşteptat, autorităţile şi populaţia şi-au demonstrat maturitatea politică şi au desfăşurat alegeri libere şi corecte, cu validarea atentă a Consiliului Europei şi a OSCE. Trebuie să ne asigurăm acum că eforturile Consiliului Europei pentru sprijinirea procesului de reformă democratică în Ucraina sunt continuate.

În lunile următoare, Consiliul Europei va trebui să fie cât mai aproape posibil de ţările Balcanilor de Vest. Vremurile sunt cruciale pentru stabilitatea în regiune şi pentru viitorul Europei.

Comitetul de Miniştri a examinat, în februarie, al zecelea Raport al Secretariatului pe tema conformării Serbiei şi Muntenegrului la obligaţii şi angajamente şi implementarea

programului de cooperare post-aderare, acoperind perioada octombrie 2005-ianuarie 2006. Am salutat progresul constant făcut în diverse domenii, în mod special privind semnarea şi ratificarea convenţiilor Consiliului Europei şi aprobarea legislaţiei specifice, în care angajamentele au fost aproape în totalitate respectate. În acelaşi timp, comitetul a invitat autorităţile Serbiei şi Muntenegrului să-şi intensifice eforturile de a onora angajamentele mai largi, pe termen lung, ce încă nu au fost îndeplinite, respectiv : încheierea reformei constituţionale cât mai curând posibil, asigurarea independenţei sistemului judiciar, continuarea descentralizării, construirea instituţiilor democratice şi cooperarea totală şi eficace cu Tribunalul Penal Internaţional pentru fosta Iugoslavie.

Discuţiile continue pe tema viitorului statut al regiunii Kosovo şi a referendumului planificat pe data de 21 mai privind independenţa Muntenegrului vor pregăti Consiliul Europei pentru un exerciţiu de autoevaluare. Consiliul va trebui să proiecteze rolul pe care îl va juca, în strânsă legătură cu alte organisme internaţionale din domeniu, pentru a se asigura, după cum a făcut şi în ultimii ani, că standardele democratice sunt implementate în regiune.

Preşedinţia română a Comitetului de Miniştri va rămâne vigilentă în mod special în această privinţă.

Doamnelor şi domnilor,

Din moment ce vorbim despre democraţie şi valori comune în cadrul Consiliului Europei, recunoaştem cooperarea transfrontalieră ca fiind o zonă ce merită o atenţie deosebită. Poate avea o contribuţie importantă la îndeplinirea obiectivelor noastre.

În acest context, doresc să mă folosesc de această ocazie pentru a felicita Congresul Autorităţilor Locale şi Regionale din Europa şi autorităţile locale din regiunea Mării Negre pentru adoptarea unui proiect cu adevărat vizionar şi inovativ de a crea Euroregiunea Mării Negre. Lansarea oficială a acestui proces a avut loc în România, la finele lui martie. Alăturându-ne autorităţilor locale în acest demers, guvernele statelor participante au adoptat o declaraţie politică, sprijinind în totalitate crearea unei Euroregiuni a Mării Negre. Au accentuat importanţa istorică geopolitică a regiunii şi s-au angajat să promoveze cooperarea în rândul statelor Mării Negre la nivel regional şi local, cu scopul de a întări stabilitatea democratică, de a promova buna guvernare şi de a sprijini dezvoltarea durabilă. Sper cu sinceritate că Federaţia Rusă va aprecia corespunzător această iniţiativă şi va decide să se alăture statelor care se află deja la conducerea acestei regiuni.

Sunt încrezător că distinşii membri ai Adunării Parlamentare vor acorda acestui proiect acelaşi sprijin pe care l-au oferit creării Euroregiunii Adriatice.

Conform aceleiaşi logici de cooperare inter-regională, Comitetul de Miniştri a dat curs propunerii comune a Federaţiei Ruse şi a Congresului Autorităţilor Locale şi Regionale de a înfiinţa un sediu al Centrului pentru cooperare inter-regională şi transfrontalieră al Consiliului Europei la Sankt-Petersburg, în urma unui acord parţial extins. Vor urma discuţii intense pe această temă, iar un raport al lor va fi prezentat la cea de-a 116-a sesiune a Comitetului de Miniştri.

Pentru a înainta acţiunile Consiliului Europei în domeniul democraţiei, una dintre priorităţile comitetului în perioada avută în vedere a fost continuarea consolidării procesului Forumului pentru Viitorul Democraţiei. Eforturile noastre au condus la adoptarea unor decizii importante pe anumite teme, care asigură atât o bază conceptuală pentru activitatea viitoare a Forumului, cât şi perspective clare pentru 2006 şi 2007.

Protecţia drepturilor persoanelor care aparţin minorităţilor naţionale a rămas pe agendă în toată această perioadă. Trebuie menţionat că opinia Comitetului Consultativ al Convenţiei-Cadru cu privire la implementarea convenţiei-cadru în Kosovo, baza legală pentru care s-a semnat înţelegerea din august 2004 dintre Consiliul Europei şi Misiunea Administrativă Interimară a Naţiunilor Unite în Kosovo, a fost prezentată Grupului raportor pe tema drepturilor omului în luna februarie.

În această privinţă, preşedinţia română a făgăduit sprijin activ activităţilor legate de drepturile persoanelor aparţinând minorităţii rrome. La Bucureşti va fi găzduită o întâlnire a grupului de specialişti în problematica rromă şi a populaţiilor nomade în perioada 2-3 mai. În acest moment este analizată posibilitatea alcătuirii unui fond comun pentru rromi şi pentru măsurile de a asista populaţia rromă, pentru cei care revin la domiciliile lor, pentru refugiaţi şi persoanele dislocate din Kosovo.

În acelaşi timp, o conferinţă de *follow-up* a celei desfăşurate la Varşovia, în luna octombrie a anului trecut, pe tema implementării şi armonizării politicilor naţionale privind populaţia de rromi, sinti şi nomazi se va desfăşura la Bucureşti pe 4 mai. Conferinţa este organizată în cooperare cu Guvernul României şi Agenţia Naţională pentru rromi. Suntem încântaţi să desfăşurăm evenimentul sub auspiciile Consiliului Europei, ale Forumului European pentru Roma şi Populaţii Nomade, Ministerului Afacerilor Externe al Belgiei, în calitate de preşedinte-în-exerciţiu al OSCE, Oficiului OSCE pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului, Centrului European de Monitorizare a Rasismului şi Xenofobiei, Comisiei Europene, Ministerului austriac al Afacerilor Externe, preşedinţiei austriece a Uniunii Europene şi Proiectului pentru Relaţii Etnice.

Domnule preşedinte,

Respectul pentru drepturile omului în statele membre ale Consiliului Europei şi întărirea sistemului de protecţie a drepturilor omului înfiinţat de Convenţia Europeană a Drepturilor Omului sunt priorităţi de frunte pentru preşedinţia română. De aceea, am continuat eforturile de a promova ratificarea Protocolului 14, al cărui scop este să facă mai eficient sistemul de întărire a convenţiei. S-au înregistrat 11 noi ratificări de la începutul acestui an, ceea ce reprezintă un semn încurajator, numărul total al ratificărilor crescând astfel la 32.

În legătură cu funcţia sa de supervizare a executării deciziilor proceselor de judecată ale Curţii Europene a Drepturilor Omului, Comitetul de Miniştri lucrează pentru a se asigura că toţi cetăţenii Europei se bucură în totalitate de drepturile şi libertăţile prevăzute în convenţie.

Din păcate, situaţia nu se prezintă aşa întotdeauna. Cazul „Ilaşcu şi alţii împotriva Republicii Moldova şi a Federaţiei Ruse” a continuat să fie luat în considerare la fiecare întâlnire a viceminiştrilor, însă fără o finalitate în perspectivă. După deplângerea continuă a prelungirii excesive a detenţiei nelegitime şi arbitrare a petiţionarilor, care se află în continuare în închisoare, o a treia rezoluţie interimară a fost adoptată de Comitetul de Miniştri la 1 martie 2006. Preşedinţia română a inserat subiectul pe agenda întâlnirii cvadripartite dintre Consiliul Europei şi Uniunea Europeană. Am accentuat încă o dată că judecata Curţii trebuie însuşită necondiţionat şi am insistat pentru eliberarea imediată a petiţionarilor. Sperăm cu tărie că acest lucru se va întâmpla cât de curând.

Domnule preşedinte,
Membri ai Adunării Parlamentare,

A patra preocupare principală a acţiunilor Comitetului de Miniştri din ianuarie provine atât din deciziile Summitului de la Varşovia, cât şi din dezvoltările specifice mai recente. Găzduirea dialogului inter-cultural face parte din eforturile Consiliului Europei.

Pe parcursul ultimelor luni a fost desfăşurată o activitate dificilă – şi s-a făcut un progres semnificativ – în ceea ce priveşte implementarea dialogului inter-cultural, adoptat la Faro la sfârşitul anului 2005. Aceasta a condus, acum câteva zile, la lansarea oficială a activităţilor pe tema viitoarei Carte Albe a Consiliului Europei privind dialogul inter-cultural. Acesta va fi un proces deschis şi inovativ ce va include toţi partenerii relevanţi, atât din interiorul, cât şi din afara organizaţiei, pe baza principiilor călăuzitoare adoptate de Comitetul de Miniştri pe 5 aprilie.

Tensiunile internaţionale cauzate de benzile desenate cu Profetul Mahomed au servit doar scopului de a accentua urgenţa şi importanţa subiectului. În această privinţă, preşedinţia română găseşte extrem de relevante declaraţiile publice ale secretarul general şi ale preşedintelui Adunării Parlamentare, pe 6 şi, respectiv, 9 februarie.

În contextul preşedinţiei Comitetului de Miniştri, România a găzduit, de asemenea, şi al treilea Forum Intercultural al Consiliului Europei, la Bucureşti, în zilele de 17 şi 18 martie. Experţii în cultură şi educaţie ai statelor-parte ale Convenţiei Culturale Europene s-au reunit pentru a discuta subiectul promovării dialogului inter-cultural dintre generaţii.

Domnule preşedinte,

Pentru a concluziona, permiteţi-mi să vă împărtăşesc, dumneavoastră şi distinşilor membri ai acestei Adunări, câteva consideraţii de ordin personal.

După cum ştiţi, este pentru ultima dată când mă adresez dumneavoastră în calitate de preşedinte al Comitetului de Miniştri şi ţin foarte mult să vă mulţumesc pentru susţinerea constantă şi preţioasă pe care mi-aţi acordat-o în timpul mandatului.

Chiar dacă am lucrat excelent împreună pe nenumărate teme, ne mai rămân foarte multe lucruri de realizat.

Sprijinul Adunării Parlamentare este necesar pentru a duce la bun sfârşit proiectul cooperării inter-regionale în bazinul Mării Negre. La sfârşitul lui martie, am reunit la Constanţa responsabilii ţărilor din bazinul Mării Negre şi mă bucur că am reuşit să lansăm Euroregiunea care poartă acest nume. Această iniţiativă trebuie continuată. Ca şi în cazul Euroregiunii Adriatice, cooperarea directă şi constantă a autorităţilor regionale care mărginesc Marea Neagră din punct de vedere geografic şi economic îşi va arăta roadele în favoarea cărora noi ne-am angajat, cele ale progresului şi întăririi valorilor democratice.

În încheiere, aş vrea să spun că acord o importanţă cu totul deosebită temei condamnării comunismului ca regim represiv. Adoptarea Rezoluţiei nr. 1481 de către această Adunare va da un nou imbold proiectelor de condamnare a acestui coşmar al secolului XX. România a anunţat organizarea, înaintea sfârşitului acestui an, a unei conferinţe internaţionale asupra crimelor comunismului, deschisă cercetătorilor şi decidenţilor politici. Contez pe susţinerea dumneavoastră pentru a duce la bun sfârşit această iniţiativă şi ştiu că am asentimentul dumneavoastră când spun că o conştientizare a istoriei este una dintre condiţiile care trebuie îndeplinite pentru a se evita repetarea unor crime asemănătoare.

Nu aş dori să concluzionez fără a menţiona sesiunea ministerială a Comitetului de Miniştri, care se apropie şi care va avea o agendă substanţială. Aştept cu interes, domnule preşedinte, să împărtăşesc membrilor comitetului, în timpul sesiunii formale din 19 mai, viziunea Adunării Parlamentare asupra proiectelor Consiliului pentru viitorul apropiat.

Vă mulţumesc pentru atenţia acordată.

Sunt acum la dispoziţia dumneavoastră pentru a vă răspunde la întrebări.

12 aprilie 2006, sediul Adunării Parlamentare
a Consiliului Europei, Strasbourg

Conferinţa „NATO în perspectiva Summitului de la Riga”

Domnule ministru,
Domnule Jean Fournet,
Doamnă Nino Nakashidze,
Distinşi oaspeţi,

Îmi face o deosebită plăcere să lansăm un nou dialog despre NATO. Poate părea un subiect specializat, de politică externă sau de apărare, dar, de fapt, vorbim despre o parte din ceea ce ne defineşte astăzi ca români şi ne influenţează ca stat. Ziua NATO, pe care o sărbătorim astăzi, ne oferă prilejul de a discuta despre viitorul Alianţei Nord-Atlantice, rememorând, în acelaşi timp, un moment istoric : extinderea din 2004 şi aderarea României, moment de destin şi de vocaţie care a marcat evoluţia ţării noastre, dar şi a Alianţei în secolul XXI. Îi mulţumesc domnului Jean Fournet pentru că a acceptat să fie din nou alături de noi.

Ziua NATO este însă şi o sărbătoare a spiritului euroatlantic şi a democraţiei. Sunt cu atât mai bucuros să salut prezenţa alături de noi a delegaţiei de membri ai parlamentului şi oficiali guvernamentali din Georgia. Vizita dumneavoastră este o mărturie a relaţiilor speciale ce leagă România şi Georgia şi a sprijinului pe care statul român îl acordă reîntoarcerii Georgiei la comunitatea democratică euroatlantică. Mulţumesc Ambasadelor SUA din Tbilisi şi Bucureşti pentru sprijinul acordat în vederea transpunerii în realitate a acestui program de colaborare trilaterală româno-georgiano-americană.

Doamnelor şi domnilor,

Aderarea oficială a României la NATO, pe 2 aprilie 2004, a fost, fără îndoială, un moment major în istoria postcomunistă a României, cu valenţe multiple. A însemnat împlinirea unuia dintre obiectivele majore ale politicii externe şi de securitate româneşti, acela de integrare a ţării în sistemul euroatlantic de securitate şi valori.

Ce s-a întâmplat în aceşti doi ani ? Cum a evoluat România în cadrul NATO şi ce a însemnat pentru noi intrarea ca membru cu drepturi depline în Alianţa Nord-Atlantică ?

Deşi apartenenţa la NATO nu se cuantifică în beneficii tangibile la nivelul vieţii de zi cu zi, ea este o parte fundamentală a definiţiei noastre ca naţiune în Europa : membri ai unei alianţe de valori şi solidaritate transatlantică între Europa şi America, ai unui sistem de apărare colectivă ce ne oferă garanţii solide de securitate şi capacităţi sporite de a genera securitate pentru noi şi pentru cei din jurul nostru.

Aceşti doi ani au presupus integrarea României în structurile politice şi militare ale NATO, dar mai ales asumarea conduitei de aliat, cu drepturile şi responsabilităţile sale : conectarea eficace la dialogul de securitate transatlantic şi la procesul de luare a deciziilor prin consens, la mecanismele NATO de răspuns şi gestionare a crizelor. Ne-am rodat în ceea ce înseamnă a fi în NATO, dar procesul de integrare continuă, cu atât mai mult cu cât Alianţa însăşi se transformă şi se adaptează permanent cerinţelor de securitate ale membrilor săi.

O consecinţă majoră a aderării la NATO în planul politicii externe şi de securitate a reprezentat-o redefinirea profilului, a identităţii externe a României. Căutarea noii identităţi a început încă dinaintea aderării, dar a devenit o preocupare dominantă în primii doi ani de apartenenţă la NATO. Am fost convingători să arătăm că avem profilul unui aliat euroatlantic, cu o puternică identitate regională, ţinând cont de puterile noastre, focalizată asupra securizării şi ancorării europene a regiunilor cu care ne învecinăm, Balcanii şi Marea Neagră.

Ca stat de graniţă al NATO şi, în curând, al Uniunii Europene, România şi-a folosit calitatea de membru pentru a contribui, prin politicile şi mecanismele de cooperare ale Alianţei, la avansarea reformelor democratice şi la promovarea stabilităţii în vecinătatea sa sudică şi estică. Am subliniat – de câte ori am avut prilejul – în forumul aliat importanţa menţinerii atenţiei şi implicării NATO, în sinergie cu Uniunea Europeană şi alte organizaţii europene şi internaţionale, asupra problemelor de securitate din Balcani, Caucazul de Sud şi Republica Moldova, în paralel cu extinderea firească a preocupărilor Alianţei dincolo de spaţiul euroatlantic.

Am urmărit să valorificăm apartenenţa la NATO în ansamblul relaţiilor bilaterale ale României. Dialogul şi cooperarea cu aliaţii noştri americani şi europeni a crescut în substanţă şi intensitate. Am sprijinit cooperarea cu NATO a statelor partenere ale Alianţei din regiunea Mării Negre, Caucazul de Sud, dar şi din Orientul Mijlociu şi Nordul Africii. Experienţa României în procesul de reformare şi transformare în vederea aderării a devenit un subiect constant al contactelor la toate nivelurile cu vecinii noştri ce aspiră la statutul de membru sau doresc parteneriate aprofundate cu Alianţa. Am susţinut dezvoltarea cooperării NATO cu Federaţia Rusă ca relaţie de importanţă strategică pentru Alianţă şi participăm la proiectul-pilot de cooperare NATO-Rusia pentru combaterea traficului de droguri din Afganistan.

Statutul de aliat a însemnat, în acelaşi timp, lărgirea perspectivei cu care România a privit securitatea naţională şi regională până la aderare. Ca membru al unei Alianţe cu o agendă transatlantică, trebuie să fii capabil să-ţi plasezi propriile interese în ansamblul intereselor aliaţilor tăi şi să-ţi amplifici perspectiva şi gândirea strategică de la planul regional la cel euroatlantic şi global. E motivul pentru care am pledat şi vom pleda în continuare pentru consolidarea capacităţii NATO de a acţiona cu rapiditate şi eficienţă în afara zonei sale tradiţionale, europene, pentru întărirea rolului său împotriva terorismului şi pentru dezvoltarea parteneriatelor NATO cu alte organizaţii, în special cu Uniunea Europeană şi ONU.

Doamnelor şi domnilor,

Experienţa NATO a României este însă parte a însăşi experienţei şi evoluţiei Alianţei. Am văzut din interior cum NATO se transformă, păstrându-şi totodată rolul său iniţial de apărare colectivă şi de liant indispensabil între securitatea Americii de Nord şi a Europei.

Se spune, pe bună dreptate, că NATO parcurge acum a treia fază a istoriei sale, după cea a Războiului Rece, a extinderilor şi a intervenţiilor în Bosnia şi Kosovo. O a treia etapă ce va fi definită de modul în care Alianţa va răspunde provocării de a acţiona în afara teritoriului său tradiţional.

Cred că, dacă Summitul de la Praga din noiembrie 2002 a relansat procesul de transformare a NATO, după ce comunitatea euroatlantică fusese marcată de atacurile teroriste din 11 septembrie 2001, Summitul de la Riga din toamna acestui an se anunţă a fi o etapă importantă a redefinirii rolului NATO în arhitectura de securitate internaţională.

Să sperăm că Summitul de la Riga va aduce în prim-plan un nou NATO, produs al unui proces de transformare profundă demarat în urmă cu câţiva ani şi care continuă în prezent. Ne poate oferi oportunitatea de consolidare şi extindere a dialogului de securitate transatlantic în cadrul Alianţei, prin abordarea unei agende extinse, de la stabilizarea Balcanilor la Afganistan, Irak şi Nordul Africii. Este o evoluţie firească, o consecinţă a faptului că Alianţa a depăşit deja orizontul euroatlantic al capacităţii şi posibilităţii sale de a proiecta stabilitate şi de a proteja securitatea membrilor săi. De la primele implicări în afara teritoriului tradiţional, în Balcani, NATO este acum angajată în misiuni în afara Europei, în Afganistan, Irak şi Darfur. A sprijinit eforturile umanitare din Pakistan şi Statele Unite. A dezvoltat parteneriate cu statele din zona mediteraneană şi Orientul Mijlociu şi construieşte o relaţie de cooperare pe termen lung cu Afganistanul. Alianţa şi-a dovedit capacitatea de a depăşi tiparele acţiunii sale clasice şi de a răspunde flexibil la nevoile de securitate multiple ale membrilor săi.

O nouă viziune asupra parteneriatelor NATO poate fi o temă de impact a Summitului de la Riga. Alianţa îşi poate consolida şi extinde reţeaua actuală de parteneriate spre state care împărtăşesc valori democratice şi care contribuie la misiunile Alianţei, spre state sau organizaţii regionale interesate de expertiza NATO în domeniul reformelor apărării sau al operaţiunilor de menţinere a păcii. Nu credem că NATO începe să devină un jandarm, dar se poate afirma că este un constructor de capacităţi democratice de securitate şi apărare în spaţiul euroatlantic şi în vecinătatea acestuia.

Dorim ca dialogul între aliaţi, atât la Summit, cât şi în pregătirea acestuia, să fortifice coeziunea şi înţelegerea comună a riscurilor de instabilitate ce ne pot afecta securitatea. Ca voce regională în concertul euroatlantic, România va acorda o importanţă deosebită procesului de reflecţie şi dialogului asupra vecinătăţii imediate a NATO, Balcanilor Occidentali şi regiunii Mării Negre, precum şi cooperării NATO cu Federaţia Rusă.

Probleme dificile în Europa sunt încă destule: stabilizarea durabilă a Balcanilor şi susţinerea proceselor de reformă şi democratizare din Europa de Est sunt doar două dintre ele. Este important ca Summitul de la Riga să reconfirme faptul – principial, considerat valabil – că uşile NATO sunt deschise spre statele candidate din Balcani. Sperăm totodată să poată fi asigurate condiţiile pentru invitarea Bosniei şi Herţegovina şi a Serbiei şi Muntenegru în Parteneriatul pentru Pace, ceea ce ar marca o nouă etapă a politicii NATO în Balcani. Alianţa îşi va reconfirma angajamentul şi contribuţia la asigurarea unui climat de stabilitate în Kosovo.

În acelaşi timp, NATO are un rol de jucat în abordarea convergentă a comunităţii euroatlantice şi trebuie să acorde un spaţiu mai larg complexei agende estice, printr-o abordare cuprinzătoare şi integrată a evoluţiilor politice şi de securitate din Europa de Est. NATO trebuie să contribuie la formularea şi aplicarea unor abordări unitare şi convergente ale comunităţii euroatlantice faţă de această zonă. Alianţa poate juca un

rol-cheie în construcţia instituţiilor democratice de apărare şi securitate din regiunea extinsă a Mării Negre. Eforturile Ucrainei şi Georgiei de a-şi împlini aspiraţiile de integrare euroatlantică trebuie susţinute şi încurajate şi mai viguros. Republica Moldova are de asemenea nevoie de sprijin pentru a pune în practică parteneriatul său aprofundat cu NATO, ca vehicul de transformare şi avansare a ţării spre Europa. NATO trebuie să pledeze în continuare, alături de celelalte instituţii europene, pentru respectarea valorilor democratice şi a libertăţilor umane în Belarus şi, în general, în statele CSI. Parteneriatul strategic al NATO cu Federaţia Rusă trebuie să graviteze în jurul pragmatismului şi trebuie consolidat.

Acestea nu sunt însă doar obiective pentru NATO. Ele reprezintă priorităţi şi pentru Uniunea Europeană, iar parteneriatul NATO-UE devine cu adevărat strategic numai prin amplificarea dialogului şi a cooperării celor două organizaţii, şi aşteptăm să vedem integrarea Balcanilor şi Europei estice în spaţiul democratic european.

Pentru România, NATO rămâne o componentă esenţială a arhitecturii de securitate europene, liantul fundamental al cooperării politice şi de securitate transatlantice. Summitul de la Riga are potenţialul de a consolida rolul NATO de alianţă euroatlantică de apărare colectivă deschisă spre cooperări globale. Ne dorim să aparţinem unei Alianţe care va opera într-un mod nou şi în locuri noi, care îşi va asuma misiuni noi, cu posibilităţile pe care le oferă secolul XXI.

3 aprilie 2006, Ministerul Afacerilor Externe, Sala Gafencu

Discurs cu ocazia Conferinţei internaţionale privind cooperarea inter-regională în regiunea Mării Negre

Domnule secretar general,
Distinşi oaspeţi,
Doamnelor şi domnilor,

Este o deosebită onoare pentru mine să mă adresez dumneavoastră astăzi cu ocazia acestei prime reuniuni internaţionale care reuneşte autorităţi locale din toate statele regiunii extinse a Mării Negre, ca şi reprezentanţi ai guvernelor şi ai organizaţiilor internaţionale care au făcut din cooperarea transfrontalieră o prioritate. Este de asemenea o plăcere pentru România de a găzdui, pe perioada mandatului său de preşedinte al Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei, cel de-al doilea eveniment vizând în mod direct aleşii locali, după Forumul oraşelor şi regiunilor din Europa de Sud-Est, care a avut loc în decembrie anul trecut, la Sinaia.

Aşa cum am afirmat încă din momentul preluării acestui important şi prestigios mandat internaţional, unul din obiectivele asumate de România se referă la promovarea contribuţiei specifice a autorităţilor locale în realizarea misiunii esenţiale a Consiliului Europei – construirea unei Europe unite, fără linii de diviziune.

Cooperarea transfrontalieră reprezintă unul dintre cele mai semnificative instrumente pentru realizarea acestui deziderat. Este o realitate recunoscută prin Declaraţia politică a primului Summit al Consiliului Europei de la Viena, din 1993, şi care rămâne la fel de valabilă şi în momentul actual.

Statele din Europa Centrală şi de Est au învăţat treptat, în ultimii 15 ani, să profite de beneficiile cooperării transfrontaliere. Una dintre lecţiile înţelese de România în puţinul timp de practică a acestei forme de cooperare, pe care cred că o împărtăşiţi şi dumneavoastră, ca şi partenerii noştri din Europa Occidentală, este faptul că, la nivelul autorităţilor locale, cooperarea transfrontalieră nu poate prospera fără o intervenţie directă a statelor, indiferent de forma în care se concretizează aceasta – de la îndepărtarea barierelor legale şi administrative până la acordarea de asistenţă şi sprijin financiar pentru autorităţile locale respective.

Din acest motiv, atât Consiliul Europei, cât şi Uniunea Europeană au acţionat consecvent pentru promovarea cooperării transfrontaliere, ca parte esenţială a proceselor de transformare politică şi integrare europeană. Cele două organizaţii şi-au dezvoltat

propriile instrumente, care, deşi diferite ca natură, au servit cauzei mai largi de avansare a stabilităţii democratice şi a înţelegerii între popoare, prin dialog consolidat, activităţi comune şi întărirea capacităţii instituţionale la nivel local şi transfrontalier.

Acţiunea Consiliului Europei s-a concentrat pe crearea şi consolidarea cadrului juridic, stabilirea unor standarde recunoscute pe plan european, dar şi pe oferirea de asistenţă concretă atât guvernelor, cât şi autorităţilor locale interesate în dezvoltarea cooperării transfrontaliere.

Spre deosebire de Consiliul Europei, instrumentele aflate la dispoziţia Uniunii Europene oferă în principal sprijin financiar şi tehnic pentru iniţiativele transfrontaliere, prin intermediul fondurilor structurale. Aceste instrumente nu sunt accesibile doar în statele membre ale Uniunii Europene, ci şi autorităţilor locale şi regionale din vecinătatea estică interesate în aplicarea unor proiecte comune de cooperare, în beneficiul comunităţilor pe care le reprezintă. Tocmai de aceea, consider că iniţiativa domnului Giovanni di Stasi, preşedintele Congresului Puterilor Locale şi Regionale, de a promova constituirea unor formule structurate de cooperare şi coordonare între autorităţile locale la frontierele externe ale Uniunii Europene extinse – Balcanii de Vest, regiunea Mării Negre – are o valoare vizionară.

În mod cert, extinderea Uniunii Europene este parte a procesului de unificare a Europei. În condiţiile în care integrarea în Uniunea Europeană nu reprezintă o opţiune pe termen scurt sau lung pentru toate statele europene, noi, decidenţii politici, indiferent de nivelul pe care îl reprezentăm – central, local sau inter-guvernamental –, trebuie să ne reunim eforturile pentru a preveni apariţia oricărui sentiment de diviziune în Europa. Nu putem face acest lucru decât prin asigurarea unui dialog permanent între comunităţile locale, instituţii şi populaţii şi prin promovarea unei dezvoltări sociale şi a unei creşteri economice echilibrate.

Distins auditoriu,

În foarte scurt timp, frontiera estică a Uniunii Europene se va muta în regiunea Mării Negre. Acest moment constituie pentru noi toţi o oportunitate pentru întărirea stabilităţii şi a dezvoltării economice a acestei regiuni. Ar fi o greşeală să credem că putem atinge acest obiectiv doar prin acţiunea guvernelor şi a organizaţiilor internaţionale. Şansa noastră stă în asocierea deplină a autorităţilor locale şi regionale, în participarea cetăţenilor la luarea deciziilor care îi privesc direct.

Constituirea unei Euroregiuni a Mării Negre, ca cea mai dezvoltată formulă de cooperare între actorii locali şi regionali, vine într-un moment potrivit al evoluţiei istorice a acestei zone. Această iniţiativă a Congresului Puterilor Locale şi Regionale din Europa acoperă un palier pe care iniţiativele inter-guvernamentale existente, fiecare dintre ele cu meritul său, nu acţionează. Ea reprezintă practic răspunsul pe care autorităţile noastre locale şi regionale îl dau necesităţii reale de a aplica în regiune politici participative inovatoare şi programe de dezvoltare la nivel local şi transfrontalier.

Sunt convins că această iniţiativă va contribui la crearea unor noi reflexe de colaborare în regiune, care, pornind de la nivelul comunităţilor locale, vor constitui o platformă solidă pentru dezvoltarea relaţiilor între state. În plus, realizarea unei reţele funcţionale între autorităţile locale şi regionale, cu toate beneficiile pe care aceasta le presupune, va conduce la o mai bună utilizare a resurselor inter-regionale, la întărirea aptitudinilor manageriale ale autorităţilor locale şi la consolidarea bunei guvernări la nivel local.

Stimaţi participanţi,

Prezenţa la această conferinţă a reprezentanţilor guvernelor tuturor statelor vizate de această iniţiativă demonstrează că proiectul Euroregiunii se înscrie într-o viziune comună de cooperare la Marea Neagră. Este un mesaj de susţinere pentru dumneavoastră, aleşii locali, care de acum înainte veţi avea sarcina, nu uşoară, de a da viaţă acestui proiect şi de a-l concretiza în programe comune de dezvoltare, de natură să răspundă la provocările multiple cu care se confruntă regiunea. Nu sunteţi şi nu veţi fi singuri în acest efort. Atât Consiliul Europei, cât şi Uniunea Europeană vă pot oferi un sprijin substanţial. Depinde de dumneavoastră să-l valorificaţi la întregul potenţial.

Doresc să subliniez faptul că, în calitatea mea de preşedinte al Comitetului de Miniştri, mă voi asigura că instrumentele de care dispune organizaţia de la Strasbourg, inclusiv cele recent înfiinţate, cum este Centrul de expertiză în domeniul reformei guvernării locale, vor fi pregătite să răspundă nevoilor dumneavoastră. Nu cred că trebuie să mai spun că Guvernul român va rămâne un susţinător înfocat al acestui proiect, ale cărui rezultate sper că le vom simţi cu toţii în curând.

În final, doresc să îi mulţumesc sincer domnului di Stasi pentru angajamentul personal în concretizarea iniţiativei Euroregiunii Mării Negre şi vă adresez urările mele de succes în activitatea dumneavoastră.

30 martie 2006, Mamaia

Discurs cu ocazia sesiunii de iarnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei

Domnule preşedinte,
Excelenţe,
Doamnelor şi domnilor,

Domnule Van der Linden, mai întâi doresc să vă felicit pentru realegerea dumneavoastră la conducerea acestei Adunări.

După întâlnirea cu membrii Comisiilor Permanente la Bucureşti pe 25 noiembrie 2005, sunt onorat să vă prezint un rezumat al activităţii Comitetului de Miniştri de la ultima sesiune ordinară din octombrie.

Contribuţia mea va consta în două capitole principale: ce am făcut până acum în Comitetul de Miniştri şi ce intenţionăm să facem pentru a îndeplini sarcinile importante care ne-au fost încredinţate de către al III-lea Summit al şefilor de stat şi de guvern, care a avut loc anul trecut la Varşovia.

În primul rând, aş dori să vă reamintesc concluziile rezultate în urma celei de-a 115-a Sesiuni Ministeriale de la Strasbourg din 16-17 noiembrie 2005, la care aţi participat chiar dumneavoastră, domnule preşedinte, şi care ne-a pus la dispoziţie principiile călăuzitoare pentru dezvoltarea activităţilor organizaţiei noastre pe termen scurt şi mediu.

Mă gândesc întâi şi întâi la obiectivul nostru comun de a pune bazele unui parteneriat veritabil între Consiliul Europei şi Uniunea Europeană, ca două organizaţii proeminente ce împărtăşesc aceleaşi valori. Două procese distincte şi de consolidare reciprocă au fost desfăşurate în acest scop: un raport al domnului Jean-Claude Juncker, prim-ministru al Luxemburgului, pe care şefii de state şi guvern l-au rugat personal să-l pregătească, şi negocierea memorandumului de înţelegere, pentru a aduce în stare operaţională principiile călăuzitoare adoptate la Summitul de la Varşovia.

Sesiunea informală ministerială din data de 16 noiembrie ne-a oferit posibilitatea unui schimb de păreri constructiv şi rodnic cu domnul Juncker şi sunt hotărât să profit total de viziunea sa politică şi de experienţa sa unică în procesul de desfăşurare a negocierilor memorandumului de înţelegere.

De aceea, aşteptăm cu interes dialogul cu Comisia Permanentă, la Paris, pe 17 martie. În legătură cu memorandumul, am decis să iniţiez consultări cu toate statele membre şi partenerii instituţionali ai Consiliului Europei, pe baza proiectului primit din partea fostei preşedinţii britanice a Uniunii Europene. Sunt convins că Adunarea Parlamentară va contribui activ la acest demers prin participarea sa la comitetul următor de la Varşovia.

În al doilea rând, sesiunea ministerială din noiembrie a reiterat prioritatea acordată de Comitetul de Miniştri asigurării eficienţei şi integrităţii sistemului unic al drepturilor omului garantat de Convenţia Europeană a Drepturilor Omului. Pentru a îndeplini acest obiectiv ambiţios, voi continua eforturile preşedinţiei portugheze şi voi acorda prioritate sprijinirii activităţii Grupului Înţelepţilor şi promovării intrării în vigoare la timp a Protocolului nr. 14.

După cum am spus şi cu alte ocazii, chiar cred că dumneavoastră, ca membri ai parlamentelor, aveţi cel mai important rol în asigurarea faptului că Protocolul nr. 14 va fi ratificat fără întârziere. Am adresat mesaje personale în acest sens miniştrilor Afacerilor Externe ai statelor membre care nu au semnat sau ratificat încă acest important instrument legal. Chiar dacă atingerea termenului-limită stabilit pentru intrarea sa în vigoare pare improbabil, sunt încrezător că, dacă vă implicaţi personal, am putea avea Protocolul nr. 14 ratificat de toate statele membre până în mai 2006.

În acelaşi timp, sunt perfect conştient de faptul că funcţionarea eficientă şi credibilitatea Curţii Europene a Drepturilor Omului depind de conduita pe care o adoptăm noi, statele membre, cu privire la asigurarea condiţiilor necesare de a-şi exercita total drepturile şi libertăţile acordate de convenţie tuturor persoanelor.

Comitetul de Miniştri va continua să supervizeze implementarea de către statele membre a măsurilor adoptate în 2004 şi mai înainte, cu scopul de a reduce presiunea recurgerii la Curtea Europeană, luând măsurile potrivite la nivel naţional. Contez pe dumneavoastră, distinşi membri ai Adunării, ca susţinători organici ai Consiliului Europei, să faceţi eforturi pentru a vă sprijini autorităţile naţionale în îndeplinirea acestei misiuni.

O atenţie crescută va fi acordată şi executării hotărârilor Curţii Europene a Drepturilor Omului. Orice eşec în îndeplinirea acestei sarcini importante va fi în detrimentul Convenţiei şi al sistemului drepturilor omului pe care îl reprezintă. În mod regretabil, în ciuda eforturilor continue depuse până acum de către Comitetul de Miniştri, nu s-a înregistrat nici un progres în ceea ce priveşte executarea hotărârii adoptate în cazul „Ilaşcu şi alţii împotriva Republicii Moldova şi a Federaţiei Ruse”. Chestiunea rămâne pe primele locuri în agenda noastră şi vom continua să exercităm presiuni asupra celor responsabili, pentru a reuşi ca Tudor Petrov-Popa şi Andrei Ivanţoc să fie eliberaţi cât mai curând posibil.

Distinşi membri ai Adunării,

În ceea ce priveşte contribuţia Consiliului Europei la promovarea democraţiei pe întregul teritoriu al Europei, sunt încântat să vă informez că această chestiune a fost una dintre cele importante la ultima sesiune ministerială. De asemenea, reprezintă preocuparea principală a Adunării. Consiliul Europei contribuie la acest obiectiv prin activitatea sa într-o serie de domenii, inclusiv protecţia persoanelor ce aparţin minorităţilor naţionale. Preşedinţia română acordă o importanţă specială situaţiei minorităţilor de români din ţările vecine.

În ultimele luni, Comitetul de Miniştri a continuat să acorde o importanţă specială situaţiei din cele trei ţări din Sudul Caucazului, cu precădere evenimentelor electorale importante ce au avut loc în Armenia şi Azerbaidjan în noiembrie 2005.

Cu referire la Armenia, adoptarea unei serii de amendamente la Constituţie, conform Referendumului din 27 februarie, a deschis calea respectării unui număr de angajamente

acceptate de această ţară în timpul aderării sale la Consiliul Europei. Comitetul de Miniştri este pregătit să sprijine autorităţile armene în implementarea măsurilor următoare, în mod special a celor legate de revizuirea legislaţiei naţionale privind sistemul judiciar, democraţia locală şi reglementările în domeniul media, în concordanţă cu standardele Consiliului Europei.

În acelaşi timp, apelez la autorităţile armene să facă paşi decisivi în investigarea tuturor cazurilor de fraudă descoperite în timpul referendumului de către delegaţia Adunării Parlamentare şi Congresul Autorităţilor Locale şi Regionale care au monitorizat procesul electoral.

În legătură cu Azerbaidjanul, concluziile preliminare ale misiunii internaţionale de monitorizare a alegerilor parlamentare desfăşurate la începutul lui noiembrie au fost analizate cu grijă de către Comitetul de Miniştri. Încă mai aşteptăm clarificări ulterioare cu privire la investigaţiile curente privind acuzaţiile de fraudă electorală şi apelez la autorităţile azere să ia toate măsurile necesare în această privinţă cât de curând posibil.

În ceea ce priveşte Georgia, un rezumat al situaţiei din această ţară şi al progresului obţinut în respectarea angajamentelor sale a condus la aprobarea unui Plan de Acţiune pentru întărirea asistenţei acordate în acest scop.

În calitate de preşedinte al Comitetului de Miniştri, intenţionez să ţin sub observaţie atentă evoluţiile din această regiune şi plănuiesc să vizitez fiecare dintre aceste ţări pentru a obţine o imagine mai clară a ceea ce trebuie făcut în vederea consolidării democraţiei în această zonă.

Domnule preşedinte,

Următoarele câteva luni vor fi marcate de responsabilităţi crescute pentru noi în asigurarea reacţiilor potrivite la câteva dintre progresele politice majore.

Prima provocare cu care trebuie să ne confruntăm se referă la alegerile parlamentare din Belarus, programate pentru 19 martie. Salut dezbaterea prin procedură de urgenţă organizată de Adunare exact în această dimineaţă şi vreau să vă asigur că voi urmări îndeaproape progresele din această ţară, care nu sunt foarte încurajatoare.

Situaţia privind drepturile omului şi libertăţile fundamentale a continuat să se deterioreze, iar restricţiile suplimentare impuse în decembrie libertăţii adunării, asocierii şi de exprimare au ridicat un mare semn de întrebare asupra corectitudinii campaniei electorale şi asupra viitorului alegerilor.

Am fost bucuros să aud că Belarusul a invitat Oficiul OSCE pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului să monitorizeze alegerile şi sper că acest gest va fi însoţit de alte măsuri concordante cu standardele europene şi internaţionale aplicabile. Consiliul Europei este pregătit să promoveze şi să pună la dispoziţie un sprijin crescut pentru implementarea reformelor democratice, astfel încât Belarusul să ocupe locul ce i se cuvine în construcţia unei Europe democratice şi unite.

Distinşi parlamentari,

Ca preşedinte al Comitetului de Miniştri, voi continua de asemenea să urmăresc cu atenţie evoluţiile din Ucraina, unde alegerile parlamentare sunt planificate pentru sfârşitul lui martie. Sper că atât maturitatea politică a forţelor democratice ucrainene, cât şi opinia

publică vor reuşi să fie deasupra anumitor elemente circumstanţiale şi că procesul de reforme economice şi politice început după alegerile prezidenţiale din 2004 nu-şi va schimba ritmul.

După cum s-a subliniat în răspunsul Comitetului de Miniştri dat Recomandării nr. 1722 din 2005 a Adunării Parlamentare, suntem pregătiţi să acordăm autorităţilor ucrainene tot sprijinul necesar, pentru a ne asigura că alegerile sunt libere şi corecte. Sunt convins că distinşii membri ai Adunării Parlamentare vor observa cu atenţie acest eveniment electoral extrem de important pentru viitorul Ucrainei şi al regiunii.

Doamnelor şi domnilor,

Lunile următoare vor fi de asemenea cruciale pentru reconturarea prezenţei organizaţiei noastre în Balcanii de Vest. Progrese majore sunt aşteptate în această zonă şi, chiar dacă situaţia din fiecare dintre aceste ţări are particularităţile sale, sunt încrezător că rezultatul final va reconfirma perspectivele lor europene.

De aceea, este foarte important să continuăm practica noastră de implementare a programelor comune Consiliul Europei-Uniunea Europeană, cu scopul de a dezvolta instituţiile democratice şi de a dezvolta protecţia drepturilor omului şi respectul faţă de legi, în acord cu standardele şi normele europene. Creşterea eficacităţii acestor iniţiative şi garantarea unui impact direct al acestora în construirea de societăţi tolerante nu sunt singurele provocări pe care trebuie să le înfruntăm.

Discuţiile continue despre viitorul provinciei Kosovo şi perspectiva organizării unui referendum în Muntenegru ne arată că a venit timpul să evaluăm contribuţiile actuale ale Consiliului Europei la avansarea stabilităţii regionale şi să estimăm viitoarele oportunităţi pentru dezvoltarea implicării sale.

În viitorul apropiat, voi călători în regiune şi voi avea un schimb direct de opinii cu actorii majori din zonă. Aştept cu interes cooperarea strânsă cu secretarul general în această privinţă. Aceasta va permite atât Comitetului de Miniştri, cât şi Adunării Parlamentare să aibă o imagine mai clară asupra aşteptărilor autorităţilor locale şi oficialilor guvernamentali ai organizaţiei noastre şi vor reprezenta baza pentru identificarea propunerilor concrete în scopul întăririi relevanţei activităţii sale.

Domnule preşedinte,

Consideraţiile de mai înainte sunt un rezumat al unei părţi din activitatea pe care o avem pentru următoarea perioadă. Nu ne putem aştepta să ne îndeplinim misiunea decât dacă ne întărim cooperarea, nu doar între diferitele instituţii ale Consiliului Europei, printre care Adunarea Parlamentară are de jucat un rol-cheie, ci şi cu partenerii noştri tradiţionali, în mod special OSCE şi Uniunea Europeană. Consultări la nivel înalt cu aceste două organizaţii vor avea loc periodic, pentru a ne asigura astfel că toate componentele-cheie ale arhitecturii instituţionale europene au răspunsuri comune la provocările noastre majore.

Dar, chiar în situaţia în care cooperarea inter-guvernamentală rămâne zona noastră principală de activitate, sunt perfect conştient că, pentru a avea succes, trebuie să obţinem rezultate la nivelul societăţii. De aceea, am decis să lucrez îndeaproape cu Congresul Autorităţilor Locale şi Regionale al Consiliului Europei şi să le sprijin

iniţiativele pentru a întări cooperarea între autorităţile locale în beneficiul stabilităţii democratice regionale. În acest context, mă refer de asemenea la propunerile de a înfiinţa un Centru pentru cooperare inter-regională şi transfrontalieră al Consiliului Europei la Sankt-Petersburg. Din punctul de vedere al României, aş dori să adaug şi să subliniez în mod deosebit un proiect major care se află pe agenda noastră – crearea Euroregiunii Marea Neagră – şi sunt încrezător că onorabilii membri ai Adunării Parlamentare vor acorda acestui proiect acelaşi sprijin pe care l-au oferit creării Euroregiunii Adriatice.

Sesiunea din ianuarie a Adunării Parlamentare prezintă o agendă politică foarte bogată.

Acestea fiind spuse, aş face referire la comunicarea mea scrisă, care dezvoltă în continuare anumite idei şi pune la dispoziţie informaţii suplimentare pe care e posibil să le găsiţi ca fiind de interes. Vreau doar să subliniez că salut adoptarea ieri de către APCE a Rezoluţiei nr. 1481 (2006) pe tema necesităţii condamnării internaţionale a crimelor regimului totalitarist comunist, care, în viziunea mea, trebuia să se întâmple cu mult timp în urmă. România este pregătită să găzduiască dezbaterea politică la nivel internaţional pe tema crimelor comise de regimurile totalitariste comuniste.

Pentru a încheia, aş spune, domnule preşedinte, onorabili membri ai Adunării, că sunt profund convins că Consiliul Europei are o contribuţie vitală la arhitectura Europei secolului XXI, iar preşedinţia română este de aceea hotărâtă să urmărească acest impuls pentru unitate al continentului nostru şi va face tot ce îi stă în putinţă ca să ofere organizaţiei noastre mijloacele de asumare a responsabilităţilor sale, în beneficiul a 800 de milioane de europeni.

Vă mulţumesc.

Răspund bucuros întrebărilor onorabililor membri.

26 ianuarie 2006, sediul Adunării Parlamentare
a Consiliului Europei, Strasbourg

„Importanţa şi rolul diplomaţiei în securitatea naţională”

Domnule director,
Doamnelor şi domnilor,

Îmi face o deosebită plăcere să mă aflu astăzi în faţa dumneavoastră şi doresc să-i mulţumesc domnului director Iulian Fota pentru iniţiativa de a dedica două zile de dezbateri domeniului de activitate al Ministerului Afacerilor Externe. Sper ca cele patru expuneri ale colegilor mei din MAE să răspundă interesului şi preocupărilor de informare ale cursanţilor acestei instituţii.

Voi aborda astăzi un subiect de actualitate, în contextul permanentei încercări de redefinire a ameninţărilor la adresa securităţii naţionale şi globale, în paralel cu dezbaterile intense legate de rolul diplomaţiei într-o lume a multilateralismului, din ce în ce mai inter-conectată şi interdependentă.

Conceptul de securitate naţională

În primul rând, pentru a explica evoluţia conceptului de securitate naţională, trebuie să fim de acord cu definiţia acestuia. Provenind din latinescul *securitas-securitatis*, termenul *securitate* înseamnă „a fi la adăpost de orice pericol, sentiment de încredere şi de linişte pe care îl dă cuiva absenţa oricărui pericol”.

Deşi definiţia pare suficientă, se pot naşte o serie de întrebări referitoare la obiectul care trebuie protejat, la modalităţile prin care este realizată securitatea şi, nu în ultimul rând, la asigurarea consensului tuturor actorilor implicaţi privind acest concept.

Obiectul securităţii poate fi înţeles pe mai multe niveluri :

- nivelul statal, unde sunt apărate teritoriul şi suveranitatea ;
- nivelul societal sau colectiv, unde trebuie conservate identitatea culturală, ideologia şi civilizaţia ;
- nivelul individual, unde scopul este bunăstarea şi supravieţuirea.

Corespunzător acestor niveluri, căile de asigurare a securităţii diferă, precum şi actorii implicaţi.

Evoluţia conceptului de securitate naţională a urmărit cele trei paliere descrise, pornind de la apărarea de către stat a intereselor sale suverane, utilizând mijloace de sorginte militară (în perioada de până la terminarea Războiului Rece), până la includerea dimensiunilor nemilitare ale securităţii.

În accepţiunea tradiţională, termenul *securitate* se referă la efortul de apărare a integrităţii teritoriului naţional, la protejarea populaţiei ţării, la protecţia independenţei politice şi a suveranităţii naţionale împotriva exercitărilor de forţă din exterior. Principalul actor responsabil pe acest palier este statul-naţiune, în accepţiunea sa modernă. Modalitatea de asigurare a securităţii este, predominant, cea militară.

În contextul Războiului Rece, confruntarea militară Est-Vest şi cursa înarmării nucleare au dat naştere unei „dileme de securitate" greu de depăşit. În dorinţa de a asigura capacităţile militare necesare unui răspuns potrivit ameninţării provenind din partea cealaltă a „Cortinei", administraţiile şi-au asumat *volens nolens* riscuri majore la adresa securităţii propriilor populaţii.

Pe lângă consecinţele greu de imaginat ale unei posibile utilizări a arsenalului nuclear, au fost formulate critici inclusiv la adresa modului de utilizare a bugetelor naţionale – dirijarea fondurilor către înzestrarea armatelor, în defavoarea unor capitole care asigură de fapt stabilitatea la nivelul societăţii.

Dezbaterea academică din perioada respectivă a subliniat acest paradox, literatura de specialitate orientându-se către lărgirea conceptului de *securitate*, prin includerea dimensiunilor economică, socială şi ecologică. Nevoia de extindere a definiţiei conceptului de *securitate* devine evidentă după terminarea Războiului Rece.

Declaraţia Alianţei Nord-Atlantice – principala organizaţie de apărare şi securitate colectivă – de la Roma din 1991 consacră angajamentul NATO pentru „o abordare largă a stabilităţii şi securităţii cuprinzând aspectele politice, economice, sociale şi ecologice, împreună cu indispensabila dimensiune militară".

Terorismul reprezintă numai una dintre ameninţările la adresa securităţii lumii moderne, alături de accentuarea sărăciei, tranziţiile economice dificile care duc la creşterea inegalităţilor Nord-Sud, crima organizată, proliferarea armelor de distrugere în masă, dislocările masive de populaţie, dezastrele naturale, degradarea ecosistemelor şi competiţia în creştere pentru pământ şi resurse naturale.

Ameninţările lumii moderne nu mai provin de la un adversar bine definit; prin urmare, şi modul de abordare şi soluţionare a noilor riscuri de securitate trebuie să depăşească decizia „clasică" de creştere a cheltuielilor militare şi de dislocare de forţe armate. Deţinerea de armament şi de forţe armate nu mai reprezintă o garanţie pentru asigurarea securităţii individului şi societăţii.

Statul se află în imposibilitatea de fi singurul furnizor de securitate, fiind nevoit să coopteze societatea civilă şi agenţii economici într-un efort conjugat. În acest context, modalităţile de asigurare a securităţii se schimbă la rândul lor, pentru a îngloba ansamblul de instrumente şi politici interne în domeniile respective.

Cauzele şi efectele acestor provocări depăşesc graniţele naţionale. Cooperarea regională şi globală a cunoscut o intensificare post-Războiul Rece tocmai din cauza acceptării acestei evidenţe.

Securitatea – concept construit

Nu trebuie să neglijăm, în dezbaterea asupra conceptului, faptul că securitatea este un concept construit social, cu semnificaţii specifice în contexte sociale şi istorice specifice. Dacă acceptăm această premisă, putem accepta şi posibilitatea ca fiecare actor să aibă

reprezentări diferite ale acestuia, punând accentul, în circumstanţe şi momente distincte, pe una sau alta dintre dimensiunile securităţii – evident, cu consecinţe diferite în practică.

Discursul referitor la securitate este cel care legitimează dreptul statului de a-şi asuma un rol activ, de intervenţie, precum şi alegerea unui anumit mod de acţiune. Dincolo de facilitarea şi promovarea cooperării inter-statale în diverse formate regionale şi internaţionale, diplomaţiei îi revine şi rolul de a asigura consensul actorilor statali şi nonstatali asupra sensului şi semnificaţiei conceptului de *securitate*.

Rolul diplomaţiei

În contextul unei societăţi globale interdependente, în care informaţia ajunge rapid în orice colţ al lumii, mulţi spun că relevanţa diplomaţiei tradiţionale a fost diminuată. Eu spun că nu trebuie să cădem în capcana acestui tip de gândire, care consideră că diplomaţia înseamnă evitarea unor decizii concrete, dezbateri interministeriale fără succes, preocupare pentru formă, şi nu pentru substanţă, tact şi subtilitate în detrimentul unor demersuri clare, pragmatice şi deschise.

Departe de acest tip de apreciere, diplomaţia modernă este din ce în ce mai importantă ; este intensă, practică, activă, orientată spre rezultate. Diplomaţia propune noi posibilităţi de întărire a securităţii şi cooperării regionale şi internaţionale, în detrimentul menţinerii vechilor diviziuni sau al propagării unora noi. Diplomaţia modernă este orientată spre prevenirea conflictelor în orice stadiu al acestora.

Trebuie menţionat că diplomaţia simbolizează existenţa şi respectarea unui sistem internaţional de state suverane, bazat pe reguli comune, convenţii, imunităţi şi privilegii. Într-o perioadă în care acest sistem riscă să fie erodat de noile tipuri de ameninţări la adresa securităţii, continuarea funcţionării diplomaţiei internaţionale este o confirmare a disponibilităţii statelor, indiferent de politicile promovate şi interesele urmărite, de a interacţiona într-un cadru oficial, universal acceptat.

Este adevărat, vechiul sistem de relaţii inter-statale lasă din ce în ce mai mult loc diplomaţiei multilateralismului şi coaliţiilor ad-hoc, dar diplomaţia s-a adaptat la această nouă realitate.

Fiecare dimensiune a securităţii constituie un obiect al dialogului în format multilateral. Astfel, dacă dimensiunea clasică a securităţii este apanajul organizaţiilor de securitate colectivă şi al primelor forme de multilateralism, în ultimele decenii, extinderea conceptului de *securitate* este reflectată de lărgirea temelor abordate în diverse formate de cooperare regională şi internaţională.

Chiar NATO – iniţial, o alianţă strict militară – s-a orientat către combaterea noilor tipuri de ameninţări la adresa securităţii. Deşi agenda de discuţii a reuniunilor în format aliat rămâne dominată de aspectele clasice de securitate, activitatea comitetelor în domeniul economic, social şi al mediului înconjurător este din ce în ce mai intensă.

Mai mult, diplomaţia modernă presupune cooptarea de noi actori, alături de ministerele afacerilor externe, în promovarea interesului naţional şi asigurarea securităţii. Acesta este şi cazul României. Astfel, diplomaţia economică, culturală, publică şi parlamentară sunt dimensiuni asumate de statul român în procesul de promovare şi protejare a intereselor economice şi politice, în concordanţă cu poziţia geostrategică a României.

Activitatea curentă a misiunilor României vizează promovarea intereselor naţionale prin dezvoltarea relaţiilor bi- şi multilaterale, susţinerea alianţelor cu partenerii, promovarea

bunei vecinătăţi şi a cooperării regionale, crearea de oportunităţi de comerţ şi investiţii pentru agenţii economici români, precum şi dinamizarea relaţiilor cu românii de pretutindeni, păstrarea identităţii naţionale şi culturale a acestora.

Diplomaţia rămâne astfel primul instrument de apărare împotriva ameninţărilor la adresa securităţii naţionale şi internaţionale.

14 decembrie 2005, Colegiul Naţional de Apărare, Bucureşti

Discurs cu ocazia celei de-a 115-a sesiuni a Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei

Domnule preşedinte,
Excelenţe,
Doamnelor şi domnilor,

Este o mare onoare pentru mine să iau cuvântul a doua oară astăzi şi să vă prezint priorităţile preşedinţiei române a Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei, ce va fi preluată în această după-amiază. Este o provocare importantă şi, în acelaşi timp, o oportunitate enormă pentru diplomaţia română să contribuie la întărirea mandatului politic al Consiliului Europei, sporindu-i contribuţia la stabilitatea şi securitatea în Europa şi avansând procesele sale de ratificare.

Domnule preşedinte,

Obiectivul major al preşedinţiei române va fi să transforme priorităţile celui de-al treilea Summit al şefilor de stat şi de guvern în acţiuni şi proiecte concrete. Astăzi, am avut ocazia de a evalua preliminar ceea ce am obţinut deja şi să reflectăm asupra paşilor de urmat.

În îndeplinirea acestei misiuni, România va continua eforturile preşedinţiilor anterioare, în mod special ale celei a Poloniei şi a Portugaliei, şi va coopera îndeaproape cu preşedinţia rusă ce va urma, pentru a garanta o linie de continuitate în activitatea Consiliului Europei.

România a adoptat următoarele priorităţi pentru preşedinţia sa, ce decurg din Planul de Acţiune şi Declaraţia de la Varşovia :

I. Promovarea standardelor democratice şi a bunei guvernări.
II. Intensificarea protecţiei de ansamblu a drepturilor omului în Europa, inclusiv în zonele unde sistemele existente nu sunt încă eficiente.
III. Dezvoltarea societăţilor ghidate de spirit de incluziune prin găzduirea diversităţii şi a dialogului între religii şi culturi.
IV. Întărirea eficienţei şi coerenţei arhitecturii instituţionale europene.

Promovarea standardelor democratice şi a bunei guvernări

Eforturile noastre comune de a consolida democraţia pe întreg teritoriul Europei reprezintă calea de urmat pentru a evita noi diviziuni pe continentul nostru. Preşedinţia română va

face toate eforturile pentru a întări valorile democratice în regiunile unde acestea nu sunt încă total conştientizate sau implementate.

Preşedinţia română va promova rolul autorităţilor locale în procesele democratice. Exact peste o lună, România va găzdui al şaselea Forum al municipiilor şi regiunilor din Europa de Sud-Est, care se va concentra asupra bunei guvernări la nivel local. Vom sprijini activ iniţiativa preşedintelui Congresului Autorităţilor Locale şi Regionale, cu scopul de a lansa, în primăvara anului 2006, Euroregiunea Mării Negre, ca un forum pentru cooperare consolidată între comunităţile locale prin inter-conectarea lor la o reţea regională.

Educaţia este cea mai bună investiţie în democraţie. România a sprijinit activităţile dezvoltate în 2005 sub egida Anului European al Cetăţeniei prin Educaţie. În aprilie anul viitor, vom găzdui o conferinţă pentru a evalua realizările în domeniu şi pentru a reflecta asupra perspectivelor.

Preşedinţia română recunoaşte rolul şcolilor Consiliului Europei în instruirea noilor generaţii de factori de decizie, dedicate valorilor democraţiei, toleranţei şi idealurilor europene. O conferinţă a şcolilor politice europene va fi organizată în aprilie 2006, la Bucureşti. O vedem ca pe o oportunitate de a aduce alături şcoli din Europa care educă tinerii lideri şi de a recunoaşte contribuţia importantă a societăţii civile la promovarea democraţiei la nivelul de bază.

Intensificarea protecţiei în ansamblu a drepturilor omului în Europa

Curtea Europeană a Drepturilor Omului joacă un rol central în definirea, promovarea şi asigurarea protecţiei eficiente a drepturilor fundamentale ale celor 800 de milioane de cetăţeni ai statelor membre.

Preşedinţia română va sprijini iniţiativele cu scopul de a îmbunătăţi eficienţa sistemului drepturilor omului, garantat de convenţie. România va sprijini activitatea Grupului Înţelepţilor. Facem, de asemenea, un apel către toate statele membre care încă nu au făcut acest lucru să semneze şi să ratifice Protocolul nr. 14 al Convenţiei Europene a Drepturilor Omului, în vederea intrării în vigoare până în mai 2006.

Domnule preşedinte,

România acordă o importanţă majoră protecţiei drepturilor persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale. În cooperare cu Înaltul comisar al OSCE pentru Minorităţile Naţionale, preşedinţia română va organiza în continuare o conferinţă comună a comisiilor inter-guvernamentale ale minorităţilor naţionale, pentru a duce mai departe dezbaterea despre cooperarea între state pe tema chestiunilor legate de protecţia minorităţilor de pe teritoriul lor.

Vom găzdui de asemenea o conferinţă internaţională pe tema organismelor consultative în întărirea participării persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale în procesele de luare a deciziilor. În completare, întâlnirea la nivel de experţi va fi de asemenea organizată în România, la începutul primăverii viitoare.

Dezvoltarea societăţilor dominate de spirit de incluziune, prin găzduirea diversităţii şi dialogului între religii şi culturi

Dimensiunea culturală

Cooperarea culturală crescută conduce la întărirea valorilor democratice în statele membre. Preşedinţia română va construi pe baza rezultatelor procesului de reflectare asupra viitorului cooperării culturale care a avut loc în contextul celei de-a 50-a aniversări a Convenţiei Culturale Europene, în mod special pe baza rezultatelor conferinţelor importante desfăşurate la Wrocław în decembrie 2004 şi la Faro în octombrie 2005.

Coeziunea socială

Situaţia rromilor va fi un subiect de cel mai înalt interes. Preşedinţia română va coopera cu Forumul European al Rromilor şi va sprijini o conferinţă comună OSCE-Consiliul Europei pe tema rromilor, în primăvara lui 2006.

Întărirea eficienţei şi coerenţei arhitecturii instituţionale europene

În acord cu deciziile adoptate de Summitul de la Varşovia, România va căuta să asigure o cooperare şi o coordonare strânsă în acţiunile internaţionale, în mod special pe scena europeană, prin promovarea cooperării, coeziunii şi sinergiei între principalele organizaţii europene (Consiliul Europei, Uniunea Europeană şi OSCE).

După cum s-a indicat în multe declaraţii din această dimineaţă, una dintre priorităţile majore ale preşedinţiei române este memorandumul de înţelegere cu Uniunea Europeană. Aş dori să subliniez că România va face toate eforturile posibile pentru finalizarea la timp a acestui document. Acest document se presupune că va crea premisele unei interacţiuni şi cooperări îmbunătăţite între cele două organizaţii, în mod special în domeniile democraţiei, drepturilor omului şi statului de drept, inclusiv întărirea dimensiunii parlamentare.

Preşedinţia română va promova cooperarea cu OSCE pentru a multiplica potenţialul şi resursele celor două organizaţii pentru a sprijini drepturile omului, instituţiile democratice şi statul de drept.

Preşedinţia română va continua de asemenea eforturile recente cu scopul de a întări cooperarea cu Naţiunile Unite, folosind rezoluţia adoptată în timpul preşedinţiei române a Consiliului de Securitate al ONU.

Mulţumiri

Înainte de a încheia, doresc să exprim călduroase mulţumiri preşedinţiei portugheze, pentru contribuţia impresionantă la activitatea organizaţiei, şi distinsului secretar general, care ne-a acordat o parte semnificativă din timpul său pentru a ne ajuta să pregătim un mandat substanţial al preşedinţiei noastre.

Vă mulţumesc pentru atenţie.

17 noiembrie 2005, sediul Adunării Parlamentare
a Consiliului Europei, Strasbourg

Reuniunea Consiliului Miniştrilor Afacerilor Externe ai Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră (OCEMN)

Domnule preşedinte,
Dragi colegi,
Doamnelor şi domnilor,

Este o mare plăcere şi un mare privilegiu să mă adresez unei audienţe atât de distinse cu ocazia celei de-a 13-a Întâlniri a Consiliului Miniştrilor de Afaceri Externe ai statelor membre ale Cooperării Economice a Mării Negre.

Având în vedere că pentru mine este prima dată când sunt prezent aici în calitate de ministru al Afacerilor Externe al României, aş vrea să încep mulţumind predecesorilor noştri care au contribuit la construirea OCEMN în ultimii 13 ani, pentru eforturile făcute, transformând-o într-o organizaţie matură.

Aş dori de asemenea să-mi exprim sincerele aprecieri faţă de munca depusă de preşedinţia Republicii Moldova, care a continuat eforturile în mod special în domeniile securităţii, transporturilor şi infrastructurii, educaţiei, ştiinţei şi tehnologiei, agriculturii şi bunei guvernări.

Obiectivele şi eforturile preşedinţiei Republicii Moldova au fost cu atât mai importante cu cât au continuat temele principale lansate în timpul triumfătoarei preşedinţii elene, asigurând astfel continuitatea şi coerenţa necesare.

Se înţelege de la sine că OCEMN a fost creată pentru a găzdui cooperarea între statele din regiunea lărgită a Mării Negre, în mod special în domeniul economic. De la crearea sa, acum 13 ani, organizaţia noastră a parcurs schimbări importante şi a trebuit să se confrunte cu anumite provocări. Noi chestiuni – politice, de securitate, de mediu –, pe lângă subiectele pur economice, au apărut în regiunea noastră, iar acum şi-au găsit locul în agendă.

Riscurile asimetrice, cum sunt crima organizată, traficul ilegal, terorismul, precum şi „conflictele îngheţate" sunt percepute corect ca fiind obstacole majore ale înseşi substanţei şi perspectivei cooperării noastre.

Deoarece regiunea a început să fie concepută într-o perspectivă mai largă, ar trebui să ne dotăm cu instrumentele potrivite pentru a elimina ameninţările la securitatea şi stabilitatea regionale. Acum este momentul potrivit pentru a acorda OCEMN obiective mai ambiţioase legate de extinderea zonei de democraţie şi dezvoltare durabilă în regiune.

România preia preşedinţia-în-exerciţiu a OCEMN într-un context favorabil : potenţialul economic uriaş al regiunii, locaţia geostrategică şi proiectele ambiţioase de dezvoltare

regională au generat un interes crescând pentru regiunea Mării Negre din partea altor state şi organizaţii internaţionale, cum a fost cazul cu recentele cereri aprobate pentru acordarea statutului de observator SUA, Republicii Cehe, Belarusului şi, acum, Croaţiei.

Aş dori de asemenea să laud eforturile făcute de unele dintre statele observatoare, cu un accent deosebit pe contribuţia valoroasă a Germaniei (prin activitatea Fundaţiei Konrad Adenauer) şi a statului Israel, al căror sprijin a stabilit un bun exemplu pentru restul ţărilor observatoare.

Profilul regiunii noastre pe agenda UE, SUA sau a altor actori internaţionali având expertiză relevantă în domeniul cooperării ar trebui să devină mai clar şi ar trebui să ne aşteptăm la avantaje reciproce ca urmare a acestui exerciţiu. Odată cu începerea discuţiilor de aderare a Turciei la UE şi cu integrarea, în curând, a României şi Bulgariei în UE, la 1 ianuarie 2007, precum şi cu dialogul existent între UE şi Federaţia Rusă, regiunea Mării Negre este martora unor transformări inerente.

Este evident că Uniunea Europeană recunoaşte importanţa unei regiuni a Mării Negre sigure şi stabile ca o cerinţă importantă a securităţii europene. Având în vedere că UE însăşi se va învecina curând cu Marea Neagră, pare logic ca acest lucru să se reflecte mai riguros asupra relaţiilor pe care le putem construi între OCEMN şi UE.

Delegaţia română sprijină total declaraţia care ne-a fost propusă de preşedinţia-în--exerciţiu a Republicii Moldova, agreată în aceste două zile de statele membre ale OCEMN, care exprimă disponibilitatea statelor membre de a avea o relaţie cuprinzătoare cu UE. Suntem încrezători că, la rândul lor, statele membre ale UE vor reacţiona într-o manieră pozitivă şi constructivă, împărtăşind propunerile legate de viitorul parteneriat cu OCEMN. Aş vrea să subliniez că, în viziunea noastră, adoptarea acestei declaraţii este un semn clar de voinţă politică, demonstrează că ne putem angaja într-un proces de adaptare a organizaţiei la noile realităţi regionale şi internaţionale. Aş dori să-mi exprim aprecierea pentru spiritul de echipă şi voinţa de a coopera a delegaţiilor.

Suntem de asemenea hotărâţi să sprijinim eforturile Republicii Elene în scopul abordării instituţiilor UE relevante, cu scopul de a obţine o Declaraţie Politică a Consiliului UE legată de crearea unei „Dimensiuni a Mării Negre".

În legătură cu chestiunile de securitate, România acordă o atenţie specială acţiunilor desfăşurate de statele membre ale OCEMN şi de câteva organizaţii regionale şi internaţionale pentru combaterea tipului de riscuri asimetrice despre care vorbeam la început. De aceea, am sprijinit semnarea memorandumului de înţelegere între Centrul Regional SECI din Bucureşti şi OCEMN-PERMIS, în ideea transferului de expertiză SECI către reţeaua OCEMN, prin intermediul unor de ofiţeri de legătură, convenită să fie operaţională în viitorul apropiat.

În termenii dezvoltării democratice, alături de alte state, România este pregătită să ofere ţărilor interesate din regiunile estice şi caucaziene propria experienţă în domeniile reformelor economice, schimbărilor instituţionale, bunei guvernări şi consolidării societăţii civile.

Este în interesul nostru să convingem statele membre să depăşească anumite animozităţi şi rivalităţi şi să continue să contureze şi să implementeze proiecte de dezvoltare care să aibă impact şi vizibilitate în regiune, în ansamblu. Eforturile noastre comune în cadrul OCEMN ar trebui concentrate asupra zonelor prioritare, cum sunt: transporturile şi reţelele de energie, justiţia şi afacerile interne (în special în combaterea crimei organizate, terorismului şi traficului de fiinţe umane), cooperarea comercială şi economică

(de exemplu, gestionarea frontierelor), reînnoirea instituţională şi buna guvernare, dezvoltarea durabilă (cu atenţia cuvenită protecţiei mediului înconjurător).

OCEMN, ca un cadru eficace şi reprezentativ de cooperare în zona Mării Negre, ar putea şi ar trebui să-şi dezvolte contactele lucrative cu alte structuri regionale, de exemplu, Iniţiativa Central-Europeană, Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est, Consiliul Statelor Mării Baltice şi Procesul de Cooperare Dunăreană.

Mai mult ca niciodată, organizaţia noastră trebuie să se concentreze asupra acelor domenii care oferă cele mai practice rezultate pentru oamenii din regiune. Mai mult decât înainte, trebuie să capitalizăm unul dintre activele noastre cele mai preţioase : resursele umane, originare într-o abundenţă de culturi cu rădăcini antice, neutilizate până acum.

În timpul preşedinţiei sale în exerciţiu, România ar dori să acţioneze, alături de celelalte state membre, pentru lansarea unui proces de reformă cu scopul de a adapta organizaţia structural şi funcţional la noile realităţi, evoluţii şi tendinţe la nivel regional şi internaţional.

În viziunea noastră, procesul de restructurare a OCEMN ar trebui desfăşurat cu respect total faţă de principiile stipulate în Carta OCEMN, fără a introduce schimbări radicale în mecanismul operaţional. În acest context, sprijinim o serie de amendamente, după cum urmează :

- întărirea autorităţii secretarului general în coordonarea activităţilor OCEMN, în concordanţă cu mandatul aprobat de Consiliul Ministerial ;
- întărirea autorităţii Comitetului Înalţilor Funcţionari pentru a asigura mai multă flexibilitate procesului de luare a deciziilor ;
- intensificarea rolului OCEMN-PERMIS în iniţierea şi organizarea diverselor întâlniri, acolo unde este evidentă o lipsă de iniţiativă din partea coordonatorilor pe ţări ;
- extinderea zonei de aplicabilitate a votului majorităţii şi introducerea votului secret.

Desigur, aş spune că multe alte idei ar putea fi luate în considerare, însă procesul obişnuit de dezbatere şi evaluare ar trebui să înceapă cât mai curând posibil în cadrul organismelor OCEMN corespunzătoare, respectiv grupului de lucru privind problemele organizatorice şi Comitetul Înalţilor Funcţionari.

Dragi colegi,

Înainte de încheiere, permiteţi-mi să menţionez câteva dintre evenimentele majore ce vor fi organizate în timpul preşedinţiei-în-exerciţiu a României :

- întâlnirea miniştrilor Transporturilor, menită să accelereze elaborarea şi implementarea proiectelor concrete în domeniul lor de activitate ;
- întâlnirea miniştrilor Mediului, cu scopul de a revitaliza cooperarea în acest domeniu de activitate ;
- întâlnirea miniştrilor Administraţiei şi Afacerilor Interne, cu scopul de a întări capacitatea instituţională a ţărilor OCEMN şi de a implementa noi măsuri de combatere a crimei organizate ;
- Târgul Special de Turism în Regiunea Mării Negre, organizat în contextul Târgului Naţional de Turism ;
- întâlnirea grupului de lucru privind problemele organizatorice, cu scopul de a aborda procesul de reformă a OCEMN.

Acolo unde este cazul, întâlnirile ministeriale vor fi însoţite de forumuri de afaceri, pentru a asigura legătura directă şi eficace între intenţiile guvernamentale şi posibilităţile concrete de implementare.

Doamnelor şi domnilor,

În 2007, comunitatea OCEMN va marca a 15-a aniversare a înfiinţării organizaţiei.

Haideţi să lucrăm împreună în perspectiva acestui moment important, dovedind prin fapte că OCEMN este şi va continua să fie un instrument reprezentativ şi eficace pentru cooperarea reciproc avantajoasă într-o regiune esenţial conectată la Europa şi la întreaga lume. Haideţi să tratăm abordările şi iniţiativele tuturor mai puţin agresiv şi fără suspiciune, căci pe baza înţelegerii reciproce putem obţine rezultate reciproc avantajoase.

Acesta este apelul meu pentru dumneavoastră acum, înainte de începerea preşedinţiei române a OCEMN.

Vă mulţumesc pentru atenţie !

28 octombrie 2005, Chişinău

Reuniunea publică a Consiliului de Securitate pe tema cooperării între ONU şi organizaţiile regionale pentru menţinerea păcii şi securităţii internaţionale

Domnule secretar general,
Distinşi membri ai Consiliului de Securitate,
Onorabili reprezentanţi ai organizaţiilor regionale,

Aş dori să afirm de la început că România se aliniază, ca ţară în curs de aderare, la declaraţia ce va fi făcută mai târziu de către ambasadorul Jones Parry din partea Uniunii Europene.

Apreciez prezenţa secretarului general al ONU şi interesul general pe care l-a avut în mod constant pentru subiectul la care ne vom referi astăzi. Am cuvinte de apreciere pentru liderii şi reprezentanţii organizaţiilor regionale care şi-au făcut timp să vină la New York şi să participe la lucrările noastre. Sunt de asemenea bucuros să menţionez prezenţa în public a unui grup de studenţi de la Universitatea Columbia, o echipă excelentă de români şi americani.

Sunt trei motive principale pentru care România a adoptat cooperarea organizaţiilor regionale-ONU în menţinerea păcii şi securităţii ca element central al participării în Consiliul de Securitate.

Unul are legătură cu experienţa României de a face din dimensiunea regională un specific al politicii şi activităţilor externe pe termen lung şi cu experienţa contribuţiei la gestionarea conflictelor în regiune. UE, NATO, OSCE şi Consiliul Europei au găsit soluţii durabile în parteneriat cu ONU pentru a încheia conflictele în Balcani. Acel parteneriat a permis găsirea unor soluţii integrate, care abordau chestiunile de securitate şi, în acelaşi timp, susţineau construcţia democratică, în timp ce deschideau calea unei integrări regionale semnificative. Dacă un astfel de management integrat al conflictelor ar fi practicat în alte zone ale continentului nostru, unde disputele şi tensiunile încă se prelungesc, nu ar mai exista conflicte pe continentul european, nu ar mai exista posibilitatea reinstaurării unui climat de insecuritate sau a unor răbufniri violente.

România a fost parte centrală a unui asemenea demers în calitate de preşedinte-în-exerciţiu al OSCE în 2001 şi ca preşedinte al Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est în 2004-2005. Luna viitoare, ţara mea se va afla încă o dată în primele rânduri ale acţiunilor regionale, când preia preşedinţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei şi a Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră. Între timp, a devenit un aliat nord-atlantic şi o ţară care e pe drumul aderării la UE. Fiecare dintre aceste

organizaţii are acum contribuţii la restaurarea sau consolidarea păcii mult dincolo de teritoriul pe care se află membrii acestora, în Afganistan şi Irak sau în Sudan/Darfur.

Chiar în vecinătatea României, cooperarea ONU cu organizaţiile regionale continuă să fie de importanţă maximă pentru Kosovo. Acelaşi lucru este valabil şi pentru conflictele încă nerezolvate, prelungite, din zona Mării Negre, dintre care Georgia/Abhazia se află pe agendă. În acelaşi context, un exemplu recent de iniţiativă comună a organizaţiilor regionale este lansarea Misiunii UE de asistenţă la frontiera dintre Ucraina şi Republica Moldova, care credem că va avea un impact pozitiv pentru cea din urmă, în privinţa rezolvării conflictului în regiunea transnistreană.

Un al doilea motiv pentru urmărirea constantă a temei regionale în Consiliu se leagă de progresele importante rezultate recent în cadrul ONU. Dumneavoastră, domnule secretar general, meritaţi laude şi aprecieri pentru că aţi prezidat în acest an a şasea, probabil cea mai de succes până acum, întâlnire cu şefii organizaţiilor regionale ce au un parteneriat cu această organizaţie mondială. Rezultatul întâlnirii ar trebui să fie supus unui *follow-up* susţinut, în mod special deoarece liderii lumii s-au strâns laolaltă luna trecută la New York şi au agreat să extindă consultările şi cooperarea între ONU şi organizaţiile regionale prin acorduri formale între secretariatele respective şi, după caz, prin implicarea organizaţiilor regionale în activitatea Consiliului de Securitate.

În perspectivă istorică, trebuie să recunoaştem uriaşa anticipare şi viziune ale autorilor Cartei când au pus pe hârtie sofisticatul Capitol VIII, care trece de testul timpului, deşi a fost creat în vremuri când regionalismul nu avea nimic din impulsul pe care îl reprezintă astăzi. Ceva trebuie totuşi să se fi schimbat în această privinţă în cele şase decenii care s-au scurs şi trebuie să vedem cum putem face să folosim la maximum Capitolul VIII şi să întărim sinergia globală-regională-subregională-naţională în gestionarea şi prevenirea conflictelor şi în susţinerea drepturilor omului, democraţiei, precum şi a dezvoltării.

Al treilea motiv porneşte de la convingerea fundamentală că realizarea complementarităţii şi subsidiarităţii între activitatea ONU şi cea regională le-ar consolida în mod semnificativ pe amândouă şi ar genera o gamă considerabilă de resurse dedicate păcii care, într-un final, ar înzestra comunicarea internaţională cu abilitatea de a aborda în mod eficace şi prompt fiecare tensiune, fiecare ameninţare, fiecare conflict deschis şi fiecare situaţie fragilă ca urmare a conflictului. Trebuie să rămânem flexibili, deschişi şi creativi când dezvoltăm, pe baza potenţialului pe care îl are, cooperarea globală regională. Contribuţiile pe care le pot avea organizaţiile regionale se încadrează într-o gamă largă de opţiuni, după cum sunt convins că dezbaterea de astăzi cu valoroşii noştri parteneri şi oaspeţi o va reconfirma. De aceea, munca noastră pe tema cooperării cu organizaţiile regionale nu ar trebui direcţionată către identificarea patternurilor universale, ci mai degrabă către a stabili la finalul zilei care sunt actorii regionali pe care ne putem baza într-o anumită situaţie, ce putem aştepta din partea lor drept contribuţie în discuţia despre rezoluţia conflictului şi cum pot ONU şi alţi parteneri regionali să ajute la completarea lor.

Această abordare este exact ceea ce susţine schiţa rezoluţiei propusă pentru activitatea de astăzi a Consiliului. Aş dori să profit de această ocazie pentru a mulţumi tuturor delegaţiilor care au contribuit la realizarea conţinutului său atât de substanţial şi doresc să remarc interesul pe care organizaţiile regionale reprezentate astăzi l-au avut de-a lungul întregului proces.

Propunerea de rezoluţie reprezintă un cadru iniţial pentru implicarea regională. Are ca obiectiv realizarea de întâlniri regulate ale şefilor organizaţiilor regionale şi subregionale şi o mai bună comunicare între aceştia. Face un apel către toate statele să contribuie la întărirea capacităţii organizaţiilor regionale şi subregionale. Îl invită pe secretarul general să raporteze dinamica, provocările şi oportunităţile unei interdependenţe mai semnificative între acţiunile globale şi regionale din zona păcii şi securităţii.

Sunt convins că cele două dezbateri regionale pentru care România a lansat invitaţii în timpul mandatului actual în Consiliu şi adoptarea acestei rezoluţii nu vor face decât să deschidă calea pentru continuarea acestui proces. Alţi membri şi-au manifestat deja disponibilitatea în această privinţă. La un moment dat, ar putea fi înfiinţat un grup extins de prieteni ai cooperării Consiliului cu organizaţiile regionale. România cu siguranţă ar fi interesată să participe la o astfel de iniţiativă.

De fapt, la fiecare întâlnire pe care o organizează, Consiliul de Securitate descoperă invariabil implicaţii regionale în conflicte. ONU este sprijinită în domeniul combaterii terorismului şi proliferării armelor de distrugere în masă de iniţiativele regionale.

Sper ca progresele abordării regionale a Consiliului de Securitate să se transforme într-un parteneriat ONU – organizaţii regionale, cu un obiectiv mai larg decât ce este acum posibil potrivit Capitolului VIII. Sper ca, într-un final, să avem un fel de Cartă ce va fi dedicată doar relaţiilor dintre ONU şi organizaţiile regionale, căci acest lucru nu este doar ceea ce va asigura continuitate organizaţiei noastre, ci va asigura şi rezultate mai bune în concordanţă cu înaltele aşteptări asociate ei. Iar aceasta va fi contribuţia durabilă pe care România o va fi avut ca membru responsabil ales al Consiliului de Securitate în anii 2004 şi 2005.

17 octombrie 2005, Organizaţia Naţiunilor Unite, New York

Expunere pe tema relaţiilor româno-ruse în prima jumătate a secolului al XIX-lea

Până la implicarea Rusiei în aşa-numita „Problemă Orientală" – lupta marilor puteri europene pentru adjudecarea succesiunii „omului bolnav al Europei", care era Imperiul Otoman –, relaţiile româno-ruse au avut un caracter sporadic: legături dinastice în timpul lui Ştefan cel Mare, un tratat de alianţă şi comerţ între domnul Moldovei, Gheorghe Ştefan, şi ţarul Aleksei Mihailovici (1656) şi, în sfârşit, cooperarea politică şi militară dintre Dimitrie Cantemir şi Petru I, consacrată prin Tratatul de la Luck (1711).

Din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea – mai exact, din timpul Ecaterinei a II-a –, Rusia se angajează pe frontul Sud-Est european în efortul de a obţine ieşirea la Marea Neagră şi libera circulaţie prin strâmtori. Victoria lui Petru cel Mare de la Poltava asupra lui Carol al XII-lea al Suediei crease în Europa percepţia unei Rusii ca mare putere nordică. Se credea că împărăţia ţarilor se va substitui Suediei ca forţă hegemonică a ariei nord-europene. Ecaterina a II-a însăşi era denumită „Semiramida Nordului". Această opinie nu s-a confirmat. Fosta principesă germană ajunsă pe tronul ţarilor şi-a manifestat preocuparea pentru extinderea puterii ruse în spaţiul carpato-dunărean.

Deşi proiectul ei de constituire a unui stat moldo-muntean amintind de vechea Dacie şi care urma să fie încredinţat cneazului său favorit Potiomkin, nu a izbutit din cauza opoziţiei Imperiului Habsburgic, Rusia a reuşit, în urma războiului din 1787-1792, să împingă frontiera ei la Nistrul de jos, urcând-o apoi pe cursul superior al fluviului în urma celei de-a doua împărţiri a Poloniei din 1793.

Aşadar, la începutul secolului al XIX-lea, Imperiul Rus şi Principatele Române aflate sub suzeranitatea Porţii s-au aflat într-o vecinătate mijlocită. Noul context geopolitic creat în Europa de războaiele napoleoniene s-a repercutat şi în sfera problemei orientale. Până la întâlnirea de la Tilsit (1807), raporturile dintre ţarul Alexandru I şi împăratul Napoleon au păstrat un caracter conflictual.

Încălcarea de către Poartă a Hatişerifului din 1802 l-a obligat pe Alexandru I – din raţiuni de prestigiu, dar şi de ordin strategic şi politic – să declare război Porţii. Documentele diplomatice ruse publicate în valoroasa colecţie *Dokumentî Vneşnei Politiki Rossii* atestă că Alexandru I îşi fixase iniţial scopul de a anexa principatele dunărene făcând din Dunăre hotarul dintre Imperiile Rus şi Otoman.

Întrevederea de la Tilsit (1807) dintre împăraţii Alexandru I şi Napoleon a pus bazele cooperării franco-ruse. Cu toate că încă de la întâlnirea celor doi împăraţi de la Erfurt au început să apară – pentru un ochi avizat ca al lui Talleyrand – primele fisuri în această

alianţă, Napoleon şi-a dat consimţământul pentru anexarea de către Rusia a Moldovei şi Ţării Româneşti (Valahiei), fiind elaborat şi un acord în acest sens.

Poarta Otomană a ignorat înţelegerea celor doi împăraţi şi a continuat războiul. Deteriorarea tot mai vizibilă a unui deznodământ militar l-a obligat pe Alexandru să-şi modereze revendicările în privinţa Principatelor Dunărene.

În cele din urmă, când campania lui Napoleon împotriva Rusiei era iminentă, s-a încheiat Pacea de la Bucureşti (16/28 mai 1812), prin care Rusia a anexat teritoriul dintre Prut şi Nistru, care a căpătat în cadrul Imperiului Rus denumirea de Basarabia. Iniţial, acest toponim fusese utilizat pentru a desemna zona aflată în imediata vecinătate de Nord a gurilor Dunării – mai exact, a braţului Chilia. Această denumire amintea de stăpânirea la Dunărea de Jos a Ţării Româneşti, a cărei dinastie fondatoare se numea Basarabi.

Pacea de la Bucureşti, deşi încheiată între Imperiul Rus şi Imperiul Otoman, afectând integritatea teritorială a Moldovei, devenită din 1859 parte integrantă a statului român modern, a generat un litigiu teritorial între România şi Rusia, iar după unirea Basarabiei cu România în 1918, între România şi Rusia Sovietică.

Relaţiile româno-ruse după Pacea de la Bucureşti s-au desfăşurat pe trei planuri. Cel dintâi, planul politic, a ţinut, cum era firesc, de avansarea raporturilor bilaterale. Implicată profund în problema orientală, Rusia a văzut în Principatele Dunărene un avanpost în extinderea dominaţiei sau, cel puţin, a influenţei sale în Peninsula Balcanică.

Dacă în 1821, prin dezavuarea mişcărilor lui Alexandru Ipsilanti şi Tudor Vladimirescu, Alexandru I a ratat ocazia de a interveni în Peninsula Balcanică şi de a pune problema împărţirii moştenirii otomane în beneficiul Rusiei, succesorul său, Nicolae I, a valorificat cu inteligenţă lupta de emancipare a grecilor de sub dominaţia otomană şi, în urma războiului ruso-turc din 1828-1829, a încheiat pacea avantajoasă de la Adrianopol (1829).

Pentru Principatele Dunărene, această pace marchează un moment de cotitură. Confirmarea statutului de autonomie a Moldovei şi Ţării Româneşti a fost însoţită de instituirea unui condominium otomano-rus, Înalta Poartă fiind puterea suzerană, iar Rusia puterea protectoare. Dată fiind debilitatea Imperiului Otoman, acest condominium s-a transformat într-un protectorat rus asupra celor două Ţări Româneşti.

Deşi astăzi, după căderea comunismului, mai poate fi invocată dialectica, acest protectorat apare ca o unitate a contrariilor, ca o asociere între pozitiv şi negativ. Timp de cinci ani, generalul Pavel Kiseleff a desfăşurat un amplu efort de modernizare a societăţii moldo-muntene începând cu promulgarea Regulamentelor Organice, adevărate Constituţii ale celor două Principate, şi terminând cu lucrările edilitare (în Bucureşti, una dintre cele mai frumoase artere ale Capitalei îi poartă până astăzi numele, iar la Iaşi, el a fost cel care a iniţiat construirea trotuarelor).

Opera legislativă, administrativă, fiscală, sanitară, militară şi culturală a lui Pavel Kiselev a fost umbrită de perceperea Regulamentelor Organice drept un instrument al consolidării forţelor conservatoare ale societăţii româneşti, în speţă a marii boierimi.

Marele curent liberal care străbătea Europa şi care avea să izbucnească în toată plenitudinea sa în „primăvara popoarelor” din 1848 a ajuns şi la Bucureşti şi Iaşi. Generaţia paşoptistă a văzut în Rusia şi în Regulamentul Organic principalul reazem al forţelor care se opuneau renovării economice, sociale şi politice a Principatelor Dunărene.

Nicolae Iorga a subliniat, pe bună dreptate, că un factor de tensiune în relaţiile româno-ruse a fost reprezentat în perioada regulamentară de cei doi consuli ruşi de la Bucureşti şi Iaşi, care, prin imixtiunile lor frecvente în afacerile interne ale celor două

Principate, depăşind uneori instrucţiunile Curţii de la Sankt-Petersburg, prin atitudinea lor de reprezentanţi ai unei Mari Puteri în două mici state, nici măcar independente, şi prin lipsa de înţelegere pentru sensibilitatea elitei politice şi culturale româneşti, au generat încordări, tensiuni şi conflicte care s-au repercutat în conturarea imaginii Rusiei în conştiinţa colectivă românească (uneori, aceşti consuli nici măcar nu erau ruşi, ca, de pildă, Ruckman, în Ţara Românească).

Intervenţia Rusiei în reprimarea Revoluţiei de la 1848 a intensificat sentimentul de ostilitate al forţelor înaintate ale societăţii moldo-muntene faţă de Rusia imperială. Ca întreaga generaţie paşoptistă europeană, şi segmentul ei românesc a văzut în autocraţia ţaristă principalul obstacol în calea progresului societăţii româneşti.

Declaraţiile, memoriile şi corespondenţa conducătorilor Revoluţiei române de la 1848 abundă în formulări ostile la adresa Rusiei, denunţată ca „jandarmul Europei".

Războiul Crimeii (1853-1856) a pus capăt condominiului ruso-turc asupra Principatelor Dunărene, trecute sub garanţia colectivă a celor şapte mari puteri europene. Dorinţa Marii Britanii şi a Austriei de a îndepărta Rusia de la gurile Dunării a determinat hotărârea Congresului de la Paris (1856) privind restituirea Sudului Basarabiei către Moldova.

Poate părea paradoxal faptul că, în aceste condiţii, Rusia a sprijinit unirea Ţării Româneşti şi a Moldovei, care în principiu fusese înscrisă şi pregătită prin Regulamentul Organic. Poziţia curţii de la Sankt-Petersburg se explică prin speranţa că noul stat român, ţinând seama de comunitatea de confesiune ortodoxă şi de situarea sa geopolitică şi geostrategică, va gravita pe orbita Rusiei.

Când politica lui Alexandru Ioan Cuza a contrariat interesele Sankt-Petersburgului, factorii de decizie ruşi au acţionat în direcţia anulării actului de la 24 ianuarie 1859, adică au urmărit desfacerea unirii celor două Principate prin încurajarea mişcării separatiste de la Iaşi, izbucnită în perioada dintre abdicarea lui Cuza şi venirea domnitorului Carol I.

Dacă în plan politic raporturile bilaterale au cunoscut alternări de apropiere şi ostilitate, cele din urmă fiind preponderente, în plan cultural, situaţia se înfăţişează într-o lumină mult mai favorabilă.

În elita intelectuală românească, cunoscătorii de limbă rusă nu au fost numeroşi, dar au jucat un rol important în dezvoltarea literaturii române moderne: Gheorghe Asachi, Alexandru Donici, Costache Negruzzi, Constantin Stamati, Bodgan-Petriceicu Hasdeu.

Prin traducerea unor lucrări de istorie (Gheorghe Asachi a publicat, în 1832-1833, *Istoria imperiii rosiene* a lui Ivan Kaidanov) sau beletristice (Costache Negruzzi a tradus din Puşkin, Donici a tradus sau a prelucrat fabule de Krîlov), aceşti oameni de litere au mijlocit cunoaşterea unor nume de rezonanţă ale literaturii ruse.

Poate mai important decât aceste convergenţe literare româno-ruse este rolul pe care l-au jucat ofiţerii ruşi în difuzarea culturii franceze în spaţiul românesc. Vorbitori de limbă franceză şi cunoscători ai literaturii franceze, ofiţerii ruşi au fost unii dintre cei mai puternici agenţi de modernizare şi occidentalizare a saloanelor româneşti. Este semnificativ din acest punct de vedere faptul că primul ziar apărut la noi, *Courier de Moldavie* (cel dintâi număr a apărut la Iaşi, la 18 februarie 1790), a fost editat de comandamentul trupelor ruse al feldmareşalului G.A. Potemkin.

Cel de-al treilea plan al raporturilor româno-ruse este cel bisericesc. Din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, viaţa monastică din Moldova şi Ţara Românească s-a

aflat sub influenţa curentului reprezentat de călugărul Paisie Velicikovski stabilit la Mânăstirea Neamţ.

Călătoria cunoscutului cărturar rus Porfirie Uspenski (1804-1885) în spaţiul românesc şi impresiile sale din această călătorie dezvăluie o cunoaştere aprofundată a realităţilor ecleziastice moldo-muntene.

Ierarhii români şi clerul superior au văzut întotdeauna în Biserica Rusă şi în instituţiile de învăţământ superior bisericesc (de la Sankt-Petersburg şi Kiev) surse de inspiraţie pentru învăţământul teologic din ţara noastră.

Dincolo de contactele politice, culturale şi ecleziastice, care îi interesează pe specialişti, sunt de luat în consideraţie contactele umane, cu atât mai mult cu cât, astăzi, o direcţie a cercetării istorice – imagologia – urmăreşte chipul, imaginea ţărilor şi oamenilor în conştiinţa celorlalte popoare.

Din relatările călătorilor ruşi, am ales-o pe cea din 1837, a lui Anatoli Demidov, care scria următoarele rânduri despre români: „Nici o societate europeană nu a fost mai activă în a-şi croi un drum spre bine de-a lungul tuturor obstacolelor care blocau vechiul ei drum: ar putea fi citată ca exemplu mai mult decât o singură ameliorare importantă care a intrat deja în obişnuinţele de viaţă ale acestor provincii”.

Cât priveşte imaginea ruşilor în conştiinţa românilor, observaţiile lui Ion Codru-Drăguşanu prezintă o importanţă deosebită prin cunoaşterea directă a realităţilor ruse filtrate de un ochi atent şi o minte inteligentă; pentru el, ruşii „sunt oameni cu inimă bună, foarte prevenitori faţă de străini şi se străduiesc ca acestora să le dea o cât mai bună idee despre ţara şi neamul lor”.

Pe astfel de percepţii – ca a lui Anatoli Demidov şi Ion Codru-Drăguşanu – se pot astăzi întemeia, în spiritul unităţii europene, relaţii bilaterale bazate pe respect, comprehensiune şi avantaj reciproc. Este şi rostul prezenţei noastre aici.

12 octombrie 2005, Arhivele de Stat, Moscova

Reuniunea şefilor de stat şi de guvern din ţările francofone, în contextul Sommet-ului Naţiunilor Unite

Excelenţele Voastre,

Promovarea democraţiei, drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, inclusiv în situaţii de criză sau conflictuale, reprezintă o prioritate a politicii externe a României, precum şi a întregului spaţiu francofon.

Ne-am luat deja angajamente în acest domeniu, prin Declaraţia de la Bamako, ce statuează că *Francofonia şi democraţia sunt indisociabile*. Obligaţiile noastre decurg din promovarea unei culturi democratice însuşite şi a deplinului respect al drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale.

În plus, Declaraţia de la Ouagadougou din noiembrie 2004 a confirmat voinţa ţărilor francofone de întărire a funcţiei Înaltului comisar pentru Drepturile Omului şi de ameliorare a funcţionării mecanismelor onusiene de promovare şi protecţie a drepturilor omului, în special ale celor ale Comisiei Drepturilor Omului.

Trebuie să identificăm mijloacele de promovare într-un mod şi mai activ a cooperării dintre Naţiunile Unite şi organismele inter-regionale în domeniul drepturilor omului.

Cred că a venit momentul pentru ca ţările francofone să acţioneze împreună pentru a concretiza crearea Consiliului Drepturilor Omului.

Sunt sigur că putem munci împreună pentru promovarea unei viziuni comune a Francofoniei asupra rolului şi mandatului viitorului Consiliu, care va trebui să păstreze toate punctele-forte ale comisiei, în special competenţa de a examina toate chestiunile sau situaţiile legate de promovarea şi apărarea drepturilor omului, inclusiv cazurile de urgenţă sau violările constante ale drepturilor omului, independenţa şi procedurile speciale şi participarea societăţii civile.

În contextul noilor evoluţii înregistrate de către Organizaţia Internaţională a Francofoniei (OIF) în materie de vizibilitate, credibilitate şi eficienţă, în special în perspectiva realizării unei strategii a OIF care să includă aceste orientări pe termen mediu şi lung, România îşi manifestă preocuparea pentru dezvoltarea unei abordări regionale şi sectoriale la nivelul Francofoniei instituţionale, în măsură să răspundă mai bine nevoilor specifice ale fiecărei zone, în spiritul respectării diversităţii, concept de bază al organizaţiei.

Dat fiind că regiunea Europei Centrale şi de Est este deja recunoscută ca oferind o identitate specială Francofoniei şi, în perspectiva faptului că toate statele din regiune sunt membre sau candidate la Uniunea Europeană, aflându-se în diverse stadii de negociere în vederea integrării lor sau având acorduri de cooperare cu Uniunea, va trebui examinată

cu toată atenţia necesară dimensiunea francofonă care va fi adusă viitorului edificiu european extins.

În acest sens, trebuie să remarcăm şi să recunoaştem avantajele pentru viitor a existenţei unui număr important de ţări francofone în cadrul instituţiilor Uniunii Europene. România urmăreşte cu un interes special punerea în practică a iniţiativelor concrete ale Francofoniei, destinate să întărească această dimensiune europeană francofonă.

Pentru ceea ce ţine de nivelul politic, în perspectiva găzduirii de către Bucureşti a celui de-al XI-lea Sommet al Francofoniei, în septembrie 2006 – acest eveniment va juca un rol decisiv pentru întreaga regiune francofonă a Europei Centrale şi de Est –, România îşi prezintă voinţa de intensificare a cooperării cu toţi actorii Francofoniei instituţionale.

15 septembrie 2005, Organizaţia Naţiunilor Unite, New York

„Diplomaţia românească – vocaţie europeană şi oportunităţi globale”

Domnule ministru Nicolai,
Stimaţi membri ai Parlamentului României,
Domnule consilier prezidenţial,
Distinşi membri ai corpului diplomatic,
Dragi colegi şi stimaţi invitaţi,

Permiteţi-mi să încep prin a vă mulţumi pentru bunăvoinţa şi deschiderea cu care aţi onorat invitaţia de a participa la reuniunea noastră anuală cu ambasadorii României, consulii generali şi directorii institutelor culturale. Îmi exprim convingerea că reuniunea va oferi cadrul unui dialog autentic şi aprofundat cu privire la prioritățile politicii noastre externe, ceea ce va permite degajarea unor noi linii de gândire şi acţiune în planul exerciţiului nostru diplomatic.

Tema – „Diplomaţia românească : vocaţie europeană şi oportunităţi globale” – este în mod deliberat vastă. Ca urmare, am decis să lărgim cadrul dialogului nostru instituţional, prin invitarea, alături de distinşii oaspeţi din afara ţării, a unor reprezentanţi de marcă ai mediilor academice. Vrem pe această cale să emitem un semnal fără echivoc în legătură cu etapa nouă, foarte provocatoare, dar şi promiţătoare, în care politica externă a României a intrat în anul 2005.

Pe parcursul ultimilor 15 ani, diplomaţia românească s-a caracterizat printr-o vizibilă notă de continuitate, dată de concentrarea, dincolo de ciclurile electorale, asupra realizării marilor proiecte de importanţă strategică : integrarea în NATO şi integrarea în UE. Astfel, am putut atinge masa critică necesară pentru a realiza saltul spre o politică externă ofensivă, neconjuncturală, pragmatică, axată pe valorificarea de oportunităţi. Dosarele de politică externă au început treptat să fie abordate ca proiecte, definite în rezonanţă cu interesele naţionale şi în concertare cu partenerii noştri externi. Ne vom baza într-o tot mai mare măsură pe efortul de mobilizare a resurselor din mediul academic şi privat, pentru implementarea de politici şi strategii, prin întreţinerea unui dialog structurat cu toţi cei ce pot contribui la generarea de noi idei şi concepte, convertibile în acţiuni de politică externă şi demersuri diplomatice coerente.

Stimaţi invitaţi, dragi colegi,

Semnarea Tratatului de Aderare, la 25 aprilie 2005, a încheiat o etapă, deschizând o alta, la fel de solicitantă. Mulţi europeni ne-au felicitat că am semnat Tratatul, dar

entuziasmul pentru extindere nu a atins încă o cotă preocupantă, după rezultatele referendumurilor din Franţa şi Olanda. Contextul european complicat şi logica procesului de aderare la Uniunea Europeană nu ne permit nici un fel de relaxare. Nu putem spune : iată, după această etapă, intrăm în linie dreaptă, iar curba efortului nostru poate coborî.

Obiectivul nostru strategic este să aderăm la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, conform calendarului stabilit de Consiliul European. Evoluţiile pe care le-a cunoscut scena politică internă în ultimele luni au creat impresia falsă că nu ar exista voinţa de a urmări, în primul rând, mobilizarea generală pentru ca România să realizeze efectiv progrese substanţiale.

Trebuie, aşadar, să transmitem cu claritate acest mesaj. Nu există un Plan B. Nu luăm în calcul opţiunea întârzierii aderării la Uniunea Europeană. Dezamăgirea românilor ar fi mult prea mare, iar efectele în plan psihologic şi politic ar putea antrena riscul scăderii dramatice a ritmului reformelor. Nu în ultimul rând, nu dorim să fim noi, România, statul care ar inaugura acest precedent, al activării clauzei de salvgardare.

O analiză atentă a măsurilor adoptate în ultimele luni arată că România evoluează. Avem convingerea că reforma justiţiei va creşte eficienţa sistemului judiciar, celeritatea acestuia şi capacitatea lui de a combate eficient corupţia. Reformele continuă în toate celelalte domenii care pot genera activarea clauzei de salvgardare.

O provocare suplimentară o reprezintă infrastructura, grav afectată în urma inundaţiilor care au lovit România în ultimele luni. Doresc să vă mulţumesc şi pe această cale pentru eficienţa eforturilor dumneavoastră, concretizate într-un sprijin substanţial oferit de statele partenere şi prietene pentru combaterea efectelor inundaţiilor.

Dragi colegi, stimaţi invitaţi,

Diplomaţii sunt cei care aduc argumentele pentru susţinerea obiectivelor ţării lor. Sunt cei care conving dincolo de frontiere că ţara lor este un partener real şi robust. Sunt cei de care depinde, în bună măsură, imaginea ţării lor în străinătate.

Aveţi o misiune dificilă, dar onorantă. Mulţi dintre dumneavoastră sunteţi ambasadori în timpul mandatului în care România va adera la Uniunea Europeană în 2007. Cei care şi-au încheiat misiunea sau sunt pe cale să şi-o încheie sunt cei care au avut privilegiul de a contribui, cu însumarea eforturilor individuale, la încheierea negocierilor de aderare şi la semnarea Tratatului. Tuturor le mulţumesc şi cu acest prilej pentru eforturile depuse.

Astăzi, cea mai importantă provocare o constituie propriile noastre slăbiciuni, faptul că mai avem multe de făcut pentru a ne adapta la standardele Uniunii Europene. Dumneavoastră trebuie să transmiteţi, în timp util, semnalele şi sfaturile pe care ni le dau partenerii noştri europeni. La rândul dumneavoastră, trebuie să transmiteţi ceea ce reuşim să facem în România pentru a ne îndeplini angajamentele. Aşteptările şi exigenţele la adresa activităţii diplomaţilor români sunt proporţionale cu miza istorică a aderării României la UE. Nu avem dreptul acum la nici un respiro, la nici o ezitare sau scăpare. Diplomaţia trebuie să atingă nivelul maxim de performanţă, de capacitate de prognoză şi acţiune, de coerenţă şi mobilizare, continuând în acest fel arcul de excelenţă al generaţiilor, schiţat în filmul prezentat în deschiderea reuniunii.

Pentru că ne referim la îndeplinirea standardelor, aş vrea să remarc aici că privirea comparativă asupra stadiului pregătirii noastre şi asupra celui al precedentelor zece state candidate la UE a fost şi rămâne oportună. Din analiza comparativă, rezultă că nimeni nu a fost şi nu este perfect. Însă aceasta nu a anulat niciodată valoarea perfecţiunii ca

reper pentru orientarea acţiunilor. Rămânând în planul măsurilor concrete, doresc să subliniez că politica externă îndeplineşte, în principal, rolul de interfaţă între eforturile interne şi mediul extern. Fără strădaniile tuturor instituţiilor responsabile de îndeplinirea obiectivelor multifaţetate ale reformei în vederea integrării, acţiunea noastră externă îşi pierde din forţă. Asemenea lui Anteu, personajul mitologiei greceşti care trebuia să atingă pământul pentru a-şi recupera forţa şi a rămâne invincibil, politica externă, pentru a ieşi învingătoare, are nevoie de contactul cu performanţele instituţiilor interne şi ale întregii societăţi. Mă gândesc aici, în primul rând, la Administraţia prezidenţială, la Cabinetul primului-ministru al României, dar şi la Ministerul Integrării Europene, cu care ne propunem o colaborare exemplară, la Ministerul Administraţiei şi Internelor, la Ministerul Justiţiei şi la toate celelalte instituţii vitale pentru reuşita demersurilor noastre europene.

Şi, pentru a închide acest subiect, îmi exprim, de asemenea, speranţa că reuniunea noastră va permite o mai bună înţelegere şi o mai bună aşezare a raporturilor dintre Centrala MAE şi serviciul exterior. Va trebui să atenuăm sau chiar să abandonăm vechile clişee conform cărora toate poveştile de succes se petrec la ambasade sau la misiuni, iar colegii din Centrală nu fac altceva decât să bruieze munca diplomaţilor din exterior cu solicitări inutile sau imposibile. Ţin să reamintesc tuturor că politica externă se elaborează exclusiv la Bucureşti, prin contribuţia dedicată a Centralei MAE şi a celorlalte instituţii abilitate. Iar succesul în implementarea politicii externe nu este posibil fără efortul armonios conjugat al direcţiilor din Centrala MAE şi al ambasadelor sau misiunilor din exterior.

O altă provocare o reprezintă evoluţiile care au loc în Uniunea Europeană. Contează mult ce decizie se va adopta în final cu privire la perspectivele financiare ale Uniunii Europene şi, de asemenea, este important care va fi viitorul Tratatului Constituţional. Relansarea Strategiei Lisabona este, de asemenea, un element decisiv în panoplia de instrumente şi evenimente care, conjugate, influenţează toate celelalte procese în curs din Uniunea Europeană.

Ne dorim ca Europa să-şi păstreze entuziasmul, să-şi ţină promisiunile şi să-şi menţină proaspăt spiritul de competiţie, esenţial pentru a putea juca în mod credibil un rol global. Continuarea procesului de extindere este, din această perspectivă, decisivă.

Din procesele de extindere care s-au derulat până în prezent, Europa a învăţat că trebuie să se asigure că reformele continuă şi după încheierea negocierii capitolelor. Deşi principiile condiţionalităţii şi ale meritelor proprii sunt aceleaşi, indiferent de runda de extindere, UE a transmis semnale în sensul că nu este exclusă o înăsprire a condiţiilor pentru următorul val. România şi Bulgaria nu trebuie să fie „cutia de rezonanţă" pentru perceperea acestei nuanţări în abordarea procesului de extindere. Suntem conştienţi de faptul că mingea este acum la noi ; trebuie să dovedim că suntem pregătiţi să ne alăturăm familiei europene.

Nu aş vrea ca ambasadorii acreditaţi în statele care nu sunt membre ale Uniunii Europene sau pe lângă organizaţiile internaţionale să considere că această parte a discursului meu nu li se adresează. Dimpotrivă.

Suntem deja observatori la Uniunea Europeană şi putem să transmitem evaluările, comentariile şi sugestiile noastre cu privire la toate temele aflate pe agenda Consiliilor Uniunii Europene – din Sudan până în China şi din Orientul Mijlociu până în Balcanii

1. Parteneriatul euro-mediteranean/Procesul Barcelona cuprinde statele UE şi zece parteneri de dialog din Maghreb (Maroc, Algeria, Tunisia), Mashreq (Egipt, Iordania, Siria, Liban, Autoritatea Palestiniană), Israel, Turcia (n.r.).

de Vest, de la poziţiile faţă de negocierile în cadrul Organizaţiei Mondiale a Comerţului până la EUROMED[1]. Toate acestea ne privesc. Şi putem, la rândul nostru, să avem un cuvânt de spus cu privire la toate aceste teme aflate pe agenda europeană sau pe agenda globală. Iată raţiunea pentru care ceea ce spun acum este important şi pentru misiunile noastre din Africa, Asia şi America. Ce spunem la Bruxelles şi cum interpretăm ceea ce aflăm de la Bruxelles pe aceste teme ne privesc pe toţi, fără deosebire.

Aderarea la Uniunea Europeană trebuie să fie privită într-o dublă logică. Înainte să semnăm Tratatul de Aderare, ne raportam la aderare ca la un obiectiv strategic. Devenind observatori şi înţelegând din interior familia Uniunii Europene, începem să acţionăm în logica acestei familii, pe care o asumăm ca punct obligatoriu de traseu pentru a ne atinge celelalte obiective de politică externă. Această logică va fi singura valabilă începând din 2007.

Avem deja la dispoziţie, prin statutul de observator, instrumente noi, de care nu dispuneam înainte, pentru a ne face auziţi şi pentru a ne atinge obiectivele. Ideile dumneavoastră, doamnelor şi domnilor ambasadori din Beijing, Tel Aviv, Washington, Bagdad, Chişinău, evaluările şi propunerile dumneavoastră vor fi ascultate nu doar în Centrala MAE, ci şi la Bruxelles. Succesul activităţii dumneavoastră în aceste spaţii, informaţiile şi expertiza dumneavoastră sunt benefice nu numai pentru România, ci şi pentru celelalte state din familia europeană, în perspectiva aderării noastre.

La Bruxelles putem nu doar să demonstrăm ceea ce susţinem de mult timp, şi anume că avem expertiză, idei, propuneri de soluţii pentru spaţii şi probleme complicate, aflate în imediata noastră proximitate, care ne preocupă, dar şi să fim eficienţi în ceea ce priveşte relaţia cu aceste spaţii. Un efect extrem de important al aderării noastre este că interesele şi preocupările noastre devin interesele şi preocupările Uniunii Europene. Nu numai noi vom fi interesaţi ca frontierele României să fie sigure şi ca spaţiul de stabilitate să se extindă cât mai departe dincolo de graniţele României, ci şi partenerii noştri europeni. Obiectivele noastre vor fi mai uşor de atins, pentru că cercul celor interesaţi de ele va creşte.

Doamnelor şi domnilor,

Alături de integrarea europeană, consolidarea NATO şi a parteneriatului transatlantic constituie o prioritate. România a adoptat o politică dinamică, pro-activă în această direcţie. Am dorit, în principal, punerea în valoare a poziţiei geostrategice a ţării noastre la frontiera estică şi sudică a NATO, focalizarea ariei de interes a Alianţei spre această zonă, în vederea extinderii comunităţii democratice spre Balcanii de Vest şi regiunea Mării Negre, prin susţinerea eforturilor de integrare euroatlantică ale Republicii Moldova, Ucrainei, Georgiei şi ale statelor din Europa de Sud-Est.

Fără îndoială, identitatea unui stat se construieşte şi se reconstruieşte continuu. Construcţia şi consolidarea identităţii noastre în NATO derivă din două surse primordiale : poziţia noastră de ţară de frontieră a NATO şi contribuţia la adaptarea şi reforma Alianţei. Simt nevoia să remarc o nuanţă importantă în acest punct : ca ţară la frontiera NATO, ne asumăm poziţia geostrategică într-o logică nouă, contemporană, de deschidere şi proiectare spre spaţiile învecinate nouă a valorilor fundamentale ale comunităţii euroatlantice, şi nicidecum de ermetizare defensivă a unui spaţiu geostrategic dat.

Astfel, ne preocupă consolidarea Alianţei şi a vocaţiei acesteia de proiectare a securităţii în afara spaţiului euroatlantic, prin participarea directă la reuşita misiunilor din Balcani şi Afganistan şi la eforturile îndreptate spre obţinerea unor progrese în

stabilizarea securităţii şi a reformei instituţionale din Irak. Ministerul Afacerilor Externe îşi propune să dinamizeze, prin proiecte concrete şi urmărirea atentă a implementării lor, demersurile pentru valorificarea în plan politic şi economic a contribuţiei româneşti în teatrele de operaţiuni.

Punem înainte de orice consolidarea parteneriatului NATO cu Uniunea Europeană şi întărirea relaţiei transatlantice, ca o componentă-cheie a procesului de reformă a Alianţei. Nu putem accepta ca preţul eventualelor derapaje sau desincronizări în această privinţă să fie suportat politic de noii aliaţi.

Am contribuit, de asemenea, la consolidarea rolului României în interiorul organizaţiei, prin prezentarea unor propuneri concrete care să vină în sprijinul reformelor interne, indispensabile pentru menţinerea relevanţei şi a eficienţei NATO în abordarea noilor riscuri la adresa securităţii. Participăm deja la reconfigurarea relaţiilor NATO cu Republica Moldova, Georgia şi Uniunea Serbia şi Muntenegru, precum şi la aprofundarea dialogului politic NATO-Rusia pe tema Republicii Moldova şi a Georgiei. Articularea strategiei naţionale a României privind promovarea democraţiei şi securităţii în regiunea Mării Negre va ţine seama de expertiza şi de instrumentele pe care NATO le-a folosit cu succes în alte zone.

Dezvoltările dramatice din ultima vreme au evidenţiat capacitatea noilor factori de risc de a produce efecte negative nu numai la nivel regional, ci şi internaţional. Fenomenul terorist a evoluat treptat în amploare, a dobândit forme de organizare şi expresie deosebit de complexe. De asemenea, aria sa de acţiune nu mai cunoaşte practic frontiere, iar combaterea acestui flagel impune conjugarea eforturilor întregii comunităţi internaţionale.

Contribuţia noastră la lupta împotriva terorismului internaţional se circumscrie eforturilor comunităţii internaţionale în cadrul ONU, al Uniunii Europene şi NATO. La nivelul acestor structuri, România a subscris tuturor iniţiativelor menite să contribuie la stoparea acestui flagel.

Ne propunem să gestionăm o politică pragmatică, multidimensională şi orientată echilibrat spre reperele-cheie ale agendei globale, europene şi regionale. Ţinem cont, fără a supralicita, dar şi fără inhibiţii sau false modestii, de capacitatea noastră reală de a influenţa decizii şi de a direcţiona eforturi la nivel european şi mondial în domenii în care contribuţia României contează. Avem astăzi la îndemână alte pârghii şi intrăm în logica altor răspunderi. În spiritul acestei conduite, foarte importante pentru diplomaţia română în anul 2005 sunt încheierea mandatului de membru eligibil al Consiliului de Securitate şi implicarea în procesul de reformă a ONU şi de adaptare a acestei organizaţii la noul context internaţional.

În perioada primului semestru al mandatului României la Consiliul de Securitate al ONU, eforturile diplomaţiei româneşti au vizat promovarea dialogului, consensului, principiilor diplomaţiei preventive, menite să confere un plus de pragmatism demersurilor celui mai important organ al ONU, cu atribuţii în domeniul păcii şi securităţii internaţionale. De asemenea, am urmărit cu prioritate consolidarea contribuţiei ONU în stabilizarea zonelor de interes pentru România.

Nu întâmplător, pe durata mandatului, României i-a fost reconfirmată, prin votul unanim al celorlalţi membri ai Consiliului de Securitate, preşedinţia a două comitete : Comitetul 1518 privind Irakul (din ianuarie 2004), respectiv Comitetul 1540 privind neproliferarea armelor de distrugere în masă (din iunie 2004). De asemenea, ţara noastră deţine vicepreşedinţia Comitetului 1267 Al-Qaeda şi talibani, delegaţia română fiind activă şi în alte organe subsidiare ale Consiliului de Securitate, cum ar fi, de exemplu, Comitetul antiterorism.

Au fost deja iniţiate demersurile de pregătire a preşedinţiei lunare prin rotaţie a Consiliului de Securitate, care va fi asigurată de România în luna octombrie 2005. În acest context, eforturile politico-diplomatice vizează, în principal, obţinerea sprijinului membrilor Consiliului de Securitate pentru proiectul de rezoluţie referitor la cooperarea dintre ONU şi organizaţiile regionale în fazele post-conflict – tema-emblemă a actualului mandat al României la Consiliul de Securitate. Adoptarea sa va avea semnificaţia unei duble premiere, fiind vorba despre primul document de acest tip adoptat de Consiliul de Securitate pe tema menţionată şi, totodată, prima rezoluţie a Consiliului de Securitate iniţiată de România.

Folosesc această ocazie pentru a adresa şefilor de misiuni din ţările membre ale Consiliului de Securitate rugămintea de a acorda o atenţie constantă obţinerii sprijinului pentru adoptarea proiectului de Rezoluţie promovat de România, al cărui text vă va parveni în perioada imediat următoare. De asemenea, şefii de misiuni acreditaţi la organizaţiile regionale vor primi instrucţiuni în sensul asigurării unei participări de nivel a reprezentanţilor acestora la reuniunea publică a Consiliului de Securitate, preconizată a se desfăşura la 18 octombrie a.c. şi având ca temă cooperarea ONU – organizaţii regionale.

O ultimă referire în acest capitol priveşte reforma organizaţiei mondiale. Este unul dintre cele mai importante procese în curs de desfăşurare pe plan mondial, având implicaţii majore asupra modului de gestionare a relaţiilor internaţionale. Miza reformei ONU este de anvergură, în joc fiind însăşi credibilitatea unui sistem multilateral, în care cadrul generat de normele general acceptate, dialogul, cooperarea şi solidaritatea prevalează asupra politicilor de forţă, instabilităţii şi impredictibilităţii.

Conştienţi fiind de complexitatea şi dificultatea procesului de reformă şi de faptul că se impune ajungerea la un rezultat echilibrat care să beneficieze de un sprijin cât mai larg din partea statelor membre ONU, ne-am pronunţat consecvent împotriva coborârii ambiţiilor şi diluării mesajelor. Oportunitatea oferită de apropiatul Summit de la New York, la care România va fi reprezentată la cel mai înalt nivel, trebuie să fie utilizată optim pentru adoptarea deciziilor necesare creşterii eficienţei şi relevanţei organizaţiei mondiale, inclusiv prin stabilirea concretă a direcţiilor viitoare de acţiune.

Doresc să vă încurajez ca, în contactele dumneavoastră cu factorii decidenţi din statele de reşedinţă, să promovaţi ajungerea la un rezultat substanţial al summitului. Aş dori să fiţi purtătorii mesajului că reforma ONU, cu efecte asupra celor trei domenii esenţiale şi interdependente – securitate, dezvoltare şi drepturile omului –, este un proces benefic tuturor statelor membre, indiferent dacă se află în grupul celor dezvoltate sau în curs de dezvoltare, ameninţate de riscuri de securitate tradiţionale sau neconvenţionale.

Stimaţi invitaţi şi participanţi,

Politica externă contribuie la afirmarea şi promovarea valorilor a căror asimilare internă a produs schimbări ireversibile în România. O dimensiune constantă a diplomaţiei române rămâne promovarea standardelor democratice, precum şi a respectului pentru drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului în spaţiul OSCE, în ţările membre ale Consiliului Europei şi în alte regiuni ale lumii.

În calitate de viitor preşedinte al Comitetului Ministerial al Consiliului Europei, dorim menţinerea pe agenda Consiliului Europei a problematicii drepturilor omului în Transnistria şi promovarea activă a necesităţii reglementării conflictului transnistrean.

Sprijinim creşterea implicării întregii comunităţi internaţionale pentru rezolvarea acestui dosar şi pentru identificarea unor soluţii la problema conflictelor îngheţate în general.

Lunile următoare pun diplomaţia română într-o postură inedită. În premieră, România are un cuvânt important de spus, atât la nivel regional, cât şi la nivel european şi global. Vom deţine cvasisimultan preşedinţia a trei importante organizaţii şi organisme internaţionale, respectiv Consiliul de Securitate al ONU, Organizaţia Cooperării Economice la Marea Neagră (OCEMN) şi Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei. Eforturile de pregătire a acestor preşedinţii, dovadă a maturităţii şi profesionalismului diplomaţiei naţionale, sunt în plină derulare, într-o logică unitară, aptă să asigure îndeplinirea mandatelor care vor reveni Ministerului de Externe. Exercitarea cu succes a preşedinţiei Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei reprezintă un angajament de proporţii, asumat în primul rând de diplomaţia română. Ne-am propus să fim pragmatici şi sistematici în abordarea acestei responsabilităţi. Este un angajament care ne oferă oportunităţi deosebite de a contribui la democratizarea regiunii Mării Negre, inclusiv prin conturarea unei Euro-regiuni în această zonă. Este o oportunitate de a continua promovarea drepturilor minorităţilor în toate societăţile, domeniu în care România ultimilor 15 ani a înregistrat realizări cu adevărat remarcabile.

După cum cunoaşteţi, în domeniul cooperării regionale, noul statut al României de membru al NATO şi viitor membru al UE, precum şi orientarea europeană a Ucrainei, Georgiei şi Republicii Moldova au modificat tabloul strategic al zonei extinse a Mării Negre, prin avansarea valorilor democratice şi creşterea interesului euroatlantic pentru această regiune.

Am demarat procesul de elaborare a unei strategii naţionale pentru regiunea extinsă a Mării Negre, în sprijinul evoluţiilor democratice, al întăririi stabilităţii şi dezvoltării economice, proces fixat pe dimensiunile esenţiale ale ancorării regiunii la structurile de cooperare şi integrare din Europa. Acţiunile şi demersurile efectuate în acest sens au vizat, în plan politic, reconfirmarea unui interes strategic prioritar faţă de regiunea Mării Negre.

Avem în vedere lansarea, prin consultarea cu partenerii noştri cei mai apropiaţi, a unor iniţiative noi în regiunea Mării Negre, care să favorizeze dialogul regional şi apropierea de structurile europene şi euroatlantice. Suntem conştienţi de complexitatea relaţiilor politice şi economice din regiunea Mării Negre, pe care o considerăm un punct de plecare în demersul nostru de internaţionalizare a regiunii, simultan cu recapacitarea soluţiilor regionale, cum ar fi OCEMN. Un rol aparte poate fi jucat de cooperarea trilaterală între state membre ale Alianţei Nord-Atlantice (România, Bulgaria, Turcia). Ne-am propus lansarea altor iniţiative în acest spirit, multiplicarea modalităţilor de acţiune şi a domeniilor implicate, pentru ca problematica şi valorificarea potenţialului regiunii Mării Negre să devină pentru Uniunea Europeană obiective la fel de importante precum acelea pe care le urmăreşte în Marea Mediterană sau în Marea Baltică.

România a continuat să sprijine implementarea Politicii Europene de Vecinătate, pe care o privim ca pe o oportunitate aparte de consolidare a relaţiilor UE cu statele terţe. În mod deosebit, am exprimat disponibilitatea de a sprijini realizarea Planului de Acţiune al Republicii Moldova cu UE, pornind de la priorităţile imediate ale Chişinăului şi de la modalităţile de sprijin pe care România le poate oferi.

Participarea noastră la structurile de lucru ale UE a început deja să producă efecte benefice în planul intensificării relaţiilor UE cu Republica Moldova: numirea unui reprezentant special al UE pentru Republica Moldova, implicarea sporită a UE în

soluţionarea conflictului din Transnistria, urgentarea demersurilor pentru deschiderea unei Delegaţii a Comisiei Europene la Chişinău.

Atenţia acordată vecinătăţii estice nu a condus la neglijarea problematicii complexe a Balcanilor de Vest. Dimpotrivă, pe parcursul primului semestru al acestui an, s-a încheiat cu succes preşedinţia română a SEECP, moment marcat de organizarea reuniunii ministeriale şi a Summitului SEECP de la Bucureşti, ca element de continuitate în ceea ce priveşte consolidarea relaţiilor bilaterale şi multilaterale cu statele din regiune şi ca iniţiativă care a impus „o voce a regiunii".

În contextul preocupărilor constante ale României de sprijinire a eforturilor ţărilor din Balcanii de Vest în direcţia apropierii de structurile euroatlantice, MAE a demarat procesul de elaborare a unei noi poziţii strategice privind problematica provinciei Kosovo, ca parte a abordării integrate a Sud-Estului european.

Nu aş putea să închei acest segment al prezentării mele fără să menţionez – din păcate, succint – două elemente distincte ale politicii noastre externe, ambele menite să ducă la creşterea vizibilităţii şi prestigiului României pe plan internaţional. Este vorba, pe de o parte, despre participarea României la Expoziţia Mondială EXPO 2005, Aichi, Japonia, şi, pe de altă parte, despre găzduirea la Bucureşti a celei de-a XI-a reuniuni a Francofoniei la nivel de şefi de state şi de guverne, în ultima săptămână a lunii septembrie 2006. România, ca ţară organizatoare, va îndeplini în perioada noiembrie 2005 – noiembrie 2007 funcţia de preşedinte al Conferinţei Ministeriale a Francofoniei, la nivel de miniştri ai Afacerilor Externe, iar în perioada septembrie 2006 – septembrie 2008, funcţia de preşedinte al OIF, la nivel de şefi de state şi de guverne, ceea ce presupune, inerent, şi sarcini sporite pentru aceia dintre dumneavoastră care vă desfăşuraţi activitatea în state aparţinând spaţiului francofon. Organizarea Sommet-ului Francofoniei la Bucureşti ne va aduce în centrul atenţiei lumii politice, economice, parlamentare şi mediatice. Este o onoare, o provocare, dar şi o şansă majoră pe care trebuie să o valorificăm prin transmiterea, către cei peste 65 de şefi de state care vor participa, a imaginii unei Românii care a trecut cu succes prin transformări majore, care îşi asumă cu fermitate obligaţiile internaţionale şi care îşi propune să rămână un pol al Francofoniei în Europa Centrală şi de Est.

Doamnelor şi domnilor,

Permiteţi-mi, în cele ce urmează, să fac o scurtă trecere în revistă a principalelor evoluţii în planul diplomaţiei noastre bilaterale, cu regretul că timpul nu permite o tratare comprehensivă a acestui subiect.

Dialogul cu partenerii europeni se derulează în logica apropiatei aderări a României la Uniunea Europeană. România are relaţii de Parteneriat strategic cu Marea Britanie, Italia, Spania şi Ungaria, un Parteneriat strategic în domeniul economic cu Germania şi a lansat, cu prilejul primei sesiuni a seminarului inter-guvernamental româno-francez, un parteneriat pentru Europa, în relaţia cu Franţa.

Din punctul nostru de vedere, o relaţie transatlantică solidă şi productivă reprezintă placa turnantă a dezvoltării identităţii României, ca membru al NATO şi viitor membru al UE, partener cu autentică vocaţie euroatlantică, promotor al unei politici externe ancorate într-o dublă dimensiune : europeană şi transatlantică.

Parteneriatul cu SUA este un reper indispensabil al politicii noastre externe, contribuind în mod distinct la redefinirea profilului strategic al României, la transformarea resurselor

şi a capabilităţilor noastre politice şi militare într-o valoare adăugată pentru comunitatea europeană şi euroatlantică.

Totodată, ca participant şi beneficiar în procesul de extindere a UE şi în condiţiile testelor actuale prin care trece proiectul european, România este cu atât mai interesată să îşi potenţeze profilul de contributor loial şi perseverent la construirea de politici consensuale, eficace, din interiorul unei Uniuni Europene puternice.

Împreună, Europa şi America, traversăm o perioadă marcată de necesitatea unor opţiuni decisive. Avem în continuare preocupări comune, valori împărtăşite, interese convergente. Evoluţiile actuale din Europa şi din lume constituie provocări aparte, iar oamenii de stat din comunitatea transatlantică sunt chemaţi mai mult ca oricând să confirme cât de mult înseamnă Europa pentru SUA şi SUA pentru Europa.

Întrebarea crucială – inclusiv pentru politica externă a ţării noastre – este: ce pot aduce laolaltă SUA şi Europa, NATO şi Uniunea Europeană? România are o miză esenţială în a contribui cu egală responsabilitate la construcţia unei Europe a coeziunii şi la cimentarea relaţiei transatlantice.

Din această perspectivă, cheia profilului strategic al României este, pentru noi, în mod natural, efortul comun de a răspândi valorile şi standardele occidentale dincolo de frontierele spaţiului euroatlantic, de a face o investiţie politică substanţială în schimbarea destinului regiunilor din vecinătatea acestui spaţiu. Când vorbim despre noile frontiere ale transformărilor democratice, vorbim, în fapt, despre dorinţa şi capacitatea de a fi alături, ca parteneri, în angajamentul de a consolida perspectivele de securitate, stabilitate şi prosperitate ale noilor regiuni în care se naşte speranţa democraţiei.

În paralel cu atenţia acordată marilor noştri parteneri, am continuat dezvoltarea raporturilor de bună vecinătate.

Relaţiile dintre România şi Ungaria cunosc un vârf istoric, ce va fi marcat anul acesta prin organizarea primei reuniuni comune a guvernelor celor două ţări, premieră absolută în regiune.

În privinţa vecinilor noştri de la Sud, notăm consecvenţa cu care România şi Bulgaria s-au susţinut reciproc pentru finalizarea cu succes a obiectivului de aderare la UE în anul 2007.

Republica Moldova rămâne pentru România o temă politică de predilecţie. Între România şi Republica Moldova, relaţiile îşi redobândesc sensul şi consistenţa, în contextul generat de relansarea dialogului la cel mai înalt nivel. Suntem convinşi că Republica Moldova are nevoie şi merită un destin european. Din această convingere profundă rezultă angajamentul de a o sprijini, ca buni vecini, pentru a fi martorii succesului transformării acestei ţări şi al racordării sale la spaţiul valorilor europene.

Raporturile cu Ucraina beneficiază de o atenţie deosebită. Sperăm în relansarea dialogului şi în crearea unei atmosfere propice înţelegerii şi cooperării, în reaşezarea şi intensificarea agendei politico-diplomatice bilaterale, în consolidarea legăturilor la nivelul societăţii civile şi al parteneriatelor public-private. Ne propunem mutarea accentului spre fapte, evoluţii concrete, paşi decisivi în direcţia unor relaţii bilaterale foarte bune. Suntem convinşi de necesitatea continuării procesului de reformă internă în această ţară şi suntem gata să o susţinem prin prisma propriei noastre experienţe de dublă transformare, internă şi în plan internaţional.

În prezent, relaţia cu Federaţia Rusă a intrat într-o nouă etapă, cea a construirii parteneriatului consolidat, cu valenţe strategice în domenii de interes pentru ambele părţi, inclusiv în domeniul soluţionării unor probleme sensibile din trecutul relaţiilor bilaterale.

Avem intenţia fermă de a dezvolta relaţiile de cooperare cu Federaţia Rusă în plan regional, atât în regiunea Mării Negre, cât şi în soluţionarea durabilă a dosarului transnistrean.

În ceea ce priveşte relaţiile cu statele din Asia, Orientul Mijlociu, Africa şi America Latină, am asociat promovarea intereselor economice prioritare cu îndeplinirea obiectivelor de politică externă, în baza unor tradiţii solide în raport cu ţările acestor zone.

Direcţiile noastre prioritare pe aceste spaţii rămân : amplificarea relaţiilor speciale cu Japonia, India, Coreea de Sud şi Australia ; păstrarea şi amplificarea relaţiei tradiţionale speciale cu China ; continuarea angajamentelor asumate pe linia stabilizării şi a reconstrucţiei politice, economice şi sociale a Afganistanului ; dezvoltarea cooperării, îndeosebi economice, cu dinamicele economii asiatice, precum şi poziţionarea favorabilă a României în raport cu accesul la uriaşele resurse financiare, tehnologice şi de materii prime din zonă. Nu mai puţin, ne propunem valorificarea potenţialului pieţei latino-americane şi a posibilităţii sale de absorbţie a produselor româneşti.

Acţiunile politico-diplomatice româneşti în Orientul Mijlociu au urmărit consolidarea raporturilor cu principalii parteneri din zonă, plecând de la noua dinamică regională, marcată de demararea procesului de reconstrucţie instituţională în Irak şi deblocarea procesului de pace israeliano-palestinian. Ca membru al NATO şi viitor membru al Uniunii Europene, România doreşte să-şi aducă contribuţia sa specifică în abordarea problematicii Orientului Mijlociu, construită pe baza bunelor sale relaţii bilaterale, încă insuficient utilizate, cu statele din această zonă. Având în vedere rolul strategic al Israelului în regiune, MAE a acţionat pentru consolidarea raporturilor româno-israeliene atât pe plan bilateral, cât şi din perspectiva unei colaborări extinse în privinţa problematicii regionale.

Poziţionarea ţării noastre ca actor util în concertul UE poate fi favorizată printr-o mai mare punere în valoare a expertizei sale în construcţia structurilor de cooperare subregională, a experienţei sale la elaborarea şi implementarea programelor de reformă.

Indiferent de regiunea la care ne raportăm, este necesar ca, în demersurile noastre, promovarea intereselor economice româneşti să constituie un obiectiv constant, articulat pe proiecte concrete, cum ar fi atragerea de capital străin pentru investiţii în România, crearea unor forme de conlucrare între firmele româneşti şi firme sau consorţii străine pentru realizarea unor proiecte regionale, creşterea volumului şi diversificarea exporturilor româneşti. Nimeni, nici în Centrală, nici la misiunile noastre diplomatice, nu trebuie să se plaseze în afara acestor preocupări, care dispun acum de un nou cadru de cooperare inter-instituţională între MAE şi Ministerul Economiei şi Comerţului.

Acelaşi gen de atenţie acordată diplomaţiei economice trebuie să se regăsească şi în cazul diplomaţiei culturale. Ministerul Afacerilor Externe trebuie să devină, în colaborare cu partenerii săi tradiţionali (Ministerul Culturii şi Cultelor, Institutul Cultural Român, Ministerul Educaţiei şi Cercetării, Academia Română, uniunile de creaţie, asociaţiile profesionale etc.), centrul de gestiune a strategiei de diplomaţie culturală, în interesul promovării fenomenului cultural românesc şi al construirii bunei imagini a României în străinătate.

Ne dorim ca, acolo unde nu funcţionează institute culturale, amplificarea dimensiunii culturale a misiunilor diplomatice române să ducă la transformarea lor în adevărate centre de promovare culturală şi de imagine.

Ne-am asumat noi responsabilităţi prin preluarea în cadrul MAE a Departamentului pentru Relaţiile cu Românii de Pretutindeni, căruia vă rog să-i oferiţi întregul dumneavoastră sprijin. Aşteptăm din partea noilor colegi o strategie adecvată de abordare a relaţiilor cu

comunităţile românilor din statele vecine şi cu ale celor care au emigrat sau sunt originari din România, cu accent pe cunoaşterea mecanismelor instituţionale concrete prin care drepturile culturale şi educaţionale ale membrilor comunităţilor româneşti din afara graniţelor pot fi protejate şi susţinute în mod eficient.

Vă invit să adoptaţi o atitudine pro-activă, în vederea stabilirii unui parteneriat eficient cu organizaţiile româneşti din emigraţie, care să contribuie la promovarea imaginii şi valorilor României, ale românilor, în rândul opiniei publice din statele de reşedinţă. Vom pune un accent deosebit pe cultivarea raporturilor cu diaspora recentă şi pe structurarea unor lobby-uri profesionale (de exemplu, doctori, informaticieni, doctoranzi în ştiinţe exacte şi în ştiinţe sociale). Aceste comunităţi profesionale, având reprezentanţi adesea străluciţi, pot şi trebuie să devină un vector important pentru promovarea imaginii României şi pentru facilitarea atingerii obiectivelor politicii noastre externe, începând cu ratificarea Tratatului de Aderare.

În relaţiile cu comunităţile româneşti de pretutindeni ne va preocupa mai mult ceea ce putem face împreună în viitor, deci mai puţin ceea ce ţine de timpurile trecute, din care nu au lipsit momentele de neîncredere sau chiar de disensiune.

Sistemul consular a traversat o perioadă de evaluare profundă, marcată de două repere principale: pregătirea pentru o performanţă pe măsura sistemelor similare din statele membre ale Uniunii Europene şi îmbunătăţirea modului de acordare a asistenţei consulare pentru cetăţenii români aflaţi în străinătate. Concluziile acestei evaluări au identificat o serie de provocări imediate la adresa sistemului consular, provocări pe baza cărora s-a elaborat o strategie de reformă responsabilă şi transparentă.

Această strategie include reorganizarea modului de operare la nivelul oficiilor consulare, extinderea reţelei consulare şi a ariei de servicii furnizate cetăţenilor, utilizarea noilor tehnologii pentru îmbunătăţirea asistenţei consulare şi, în acelaşi timp, urmărirea angajamentelor din planul de aderare a României la Uniunea Europeană, referitoare la securizarea frontierelor şi la consolidarea politicii naţionale de vize.

În planul demersurilor concrete, am reuşit să asigurăm constituirea în cadrul bugetului MAE a unui fond destinat acordării de asistenţă consulară în situaţii deosebite, pentru a putea răspunde mai prompt şi mai eficient acelor situaţii în care cetăţenii români au cea mai mare nevoie de sprijinul nostru. Începând cu luna septembrie, toate misiunile noastre care se vor confrunta cu situaţii deosebite din punctul de vedere al siguranţei cetăţenilor români vor putea solicita alocarea resurselor necesare din acest fond. Prin situaţii deosebite înţelegem cazurile în care cetăţenii români se află printre victimele traficului de fiinţe umane sau victimele unor dezastre, calamităţi naturale ori atacuri teroriste. Este cea mai directă formă de sprijin a cetăţenilor noştri şi intră în responsabilitatea noastră să asigurăm resursele necesare unei intervenţii prompte şi eficiente.

Pe aceeaşi linie a preocupării faţă de siguranţa cetăţenilor români care călătoresc în străinătate, am pregătit şi vom lansa, începând cu această lună, un sistem de informare şi avertizare care să prezinte informaţii utile privind condiţiile de călătorie în fiecare ţară şi care să semnalizeze situaţiile posibile de risc pentru persoanele care se deplasează în anumite ţări sau regiuni. Este un demers care se înscrie din nou în responsabilitatea pe care o avem faţă de cetăţenii noştri şi vă mulţumesc tuturor pentru sprijinul pe care l-aţi acordat şi pe care îl veţi acorda funcţionării acestui sistem.

Pentru a reuşi însă în tot ce ne propunem, aşteptăm din partea tuturor consulilor noştri să renunţe cu desăvârşire la vechile rutine ale unor funcţionari mai curând inerţi

şi să acţioneze simpatetic, ca autentici apărători ai drepturilor cetăţenilor români în străinătate, întotdeauna pregătiţi să le rezolve problemele cu care aceştia se pot confrunta într-un moment sau altul.

Doamnelor şi domnilor,

Unul dintre obiectivele prioritare pe care le-am asumat încă de la început priveşte instituţionalizarea procesului de adaptare a ministerului din punct de vedere structural şi funcţional la noile sale misiuni şi priorităţi. Toate structurile administraţiei centrale parcurg procese de transformare şi învăţare, care nu sunt lipsite de dificultăţi. Schimbarea nu este un scop în sine, ci trebuie să producă valoare adăugată, iar Ministerul Afacerilor Externe nu poate să facă excepţie de la această regulă. Nu se pune deci problema ca reconfigurarea unei instituţii atât de complexe şi de solicitate să se producă spontan şi rapid, cu atât mai mult cu cât discutăm despre o organizaţie care trebuie să-şi îndeplinească funcţiile vitale neîntrerupt, în timp ce învaţă, asimilează şi se transformă.

Este relativ simplu să modifici cadrul legislativ intern, conceput ca instrument de sporire a eficienţei şi întărire a disciplinei. Însă mult mai dificil este să traduci bunele practici, cum ar fi lucrul în echipă şi comunicarea pe orizontală, în reflex instituţional.

Ca atare, o parte importantă a acestor procese demarate în forţă a constat în reexaminarea şi redefinirea obiectivelor politicii în domeniul resurselor umane şi, pe această bază, în reproiectarea structurii organizatorice a ministerului.

Organigrama MAE a fost revăzută şi actualizată, forma nouă devenind operaţională odată cu adoptarea HG nr. 425/2005. În prezent, se încheie procesul de evaluare a personalului şi de punere în practică a restructurării. În acest moment, 56% dintre diplomaţii români au sub 35 de ani, 52% din personalul trimis în misiune în 2005 are sub 40 de ani (17% sub 30 de ani), iar 60% din personalul revenit din misiune în 2005 are peste 40 de ani. Sunt câteva cifre sugestive, în condiţiile în care diplomaţia presupune o perioadă relativ îndelungată de formare, prin parcurgerea, în conformitate cu criterii solide de exigenţă, a unor etape obligatorii ale consacrării profesionale.

Una dintre priorităţile noastre în domeniul reformei resurselor umane este lărgirea orizontului profesional al diplomaţilor, inclusiv prin formarea de noi abilităţi. Răspunsul la noile provocări ale mediului internaţional poate fi dat doar de un corp diplomatic pentru care abilităţile de comunicare, deschiderea culturală şi exerciţiul gândirii strategice sunt instrumente curente de lucru. Promovarea intereselor României în cadrul NATO şi al UE impune noi standarde în ceea ce priveşte managementul performanţei, astfel încât oportunităţile de formare profesională să genereze oportunităţi de carieră şi invers. Ne propunem introducerea unor criterii şi indicatori de performanţă pentru întregul corp diplomatic. În strânsă legătură cu ansamblul reformei în domeniul resurselor umane, am conceput şi vom finaliza în această toamnă proiectul Institutului Diplomatic Român.

Ne-am propus ca noua structură organizatorică să permită realizarea unei reforme reale, de profunzime, văzută atât ca modernizare instituţională, pentru a răspunde noilor rigori ale politicii externe, cât şi ca sporire a performanţelor, necesară ca urmare a asumării de către România a unui nou rol în plan internaţional. A început formarea unei categorii noi de diplomaţi, eligibili pentru ocuparea unor poziţii în calitate de funcţionari internaţionali, cu deosebire în sistemul NATO şi al Uniunii Europene. Nu este nevoie să insist asupra faptului că doresc ca acest obiectiv să se menţină pe o poziţie înaltă printre preocupările dumneavoastră.

Nu mai puţin important, procesul de rotaţie a personalului diplomatic între Centrala MAE şi misiunile diplomatice din exterior, ca şi procesul de promovare în grad diplomatic se desfăşoară în condiţii de normalitate şi transparenţă, dar rămân, desigur, perfectibile.

Noua organigramă redefineşte poziţia Direcţiei Generale Afaceri Politice, inclusiv din perspectiva asumării atribuţiilor care îi revin directorului politic din ministerele europene ale afacerilor externe. Totodată, aceasta dă un nou sens activităţilor de sinteză, analiză, prognoză şi planificare, având ca finalitate, printre altele, optimizarea fluxului informaţional dintre Centrala MAE şi misiunile din exterior.

Aşa cum însăşi reuniunea noastră o demonstrează, dorim o nouă deschidere în relaţiile cu societatea civilă şi cercurile academice. A fost iniţiat dialogul cu organizaţiile neguvernamentale interesate de sfera relaţiilor internaţionale. Direcţia Generală Afaceri Politice şi Direcţia Analiză şi Planificare Politică vor acţiona într-o manieră mai fermă şi mai consecventă în calitate de interfaţă a MAE cu societatea civilă şi cu mediile academice, pe baza unor proiecte concrete, dintre care primele sunt deja în faza iniţierii.

Se află într-un stadiu final de elaborare şi validare Cartea Albă a MAE, exerciţiu complex de bilanţ, prognoză şi orientare, concretizat într-un document care va fi lansat în scurt timp şi care vă va fi pus la dispoziţie, cu precizarea că aşteptăm să ne transmiteţi sugestiile dumneavoastră.

Atingerea obiectivelor instituţionale ale MAE, menţionate anterior, este indisolubil legată de atragerea resurselor financiar-logistice necesare, precum şi de crearea mecanismelor de administrare eficientă a acestora. Pentru anul în curs, în urma rectificării bugetare, avem asigurat un buget care poate susţine activitatea curentă şi proiectele pe care ni le-am propus şi există perspective promiţătoare în ceea ce priveşte bugetul anului viitor.

În cadrul procesului de perfecţionare a mecanismelor de administrare a resurselor financiare, s-a trecut la o nouă logică în activitatea de bugetare a MAE, acordându-se preferinţă construirii bugetului pe proiecte şi demersuri concrete, cu termene riguroase şi mecanisme de urmărire a îndeplinirii acestora. O asemenea abordare contribuie hotărâtor la finalizarea cu succes a unui proiect, întrucât permite asigurarea încă de la început a resurselor financiare şi, prin instituirea unui sistem de indicatori de progres şi performanţă, controlul asupra proiectului.

Circumscris acestui demers de îmbunătăţire a procesului de administrare, activitatea financiar-logistică a misiunilor diplomatice urmează să fie informatizată, prin extinderea sistemului informatic de management integrat al activităţilor din acest domeniu, a cărui implementare în Centrala MAE se află într-o fază avansată.

Urmărim sporirea şi îmbunătăţirea – în concordanţă cu cerinţele actuale şi viitoare – a bazei logistice necesare desfăşurării în condiţii optime a activităţii diplomatice, atât în Centrală, cât şi în Serviciul Exterior.

Avem în vedere proiecte extrem de ambiţioase, dintre care menţionez doar construirea unui nou sediu al MAE şi creşterea numărului de locuinţe de serviciu pentru personalul MAE. Realizarea acestora creează premisele soluţionării unor probleme sistemice ale instituţiei, cum ar fi asigurarea unor condiţii normale pentru desfăşurarea activităţii personalului MAE sau extinderea ariei de selecţie şi recrutare a tinerilor interesaţi de o carieră diplomatică. În momentul de faţă, sunt finalizate demersurile pentru obţinerea terenurilor şi abordăm ferm problematica obţinerii finanţării aferente construirii acestor obiective.

Stimaţi invitaţi şi colegi,
Doamnelor şi domnilor,

Adaptarea MAE la cerinţele care derivă din noul statut al României este în plină desfăşurare, cu motoarele turate. Vorbim însă despre un proces care poate fi comparat cu o cursă cu obstacole, mai degrabă, decât cu un parcurs fără dificultăţi. Formarea unei culturi strategice şi introducerea unui nou sistem de conducere şi administrare, care încurajează inovaţia, asumarea de responsabilităţi şi lucrul în echipă, intră inevitabil în conflict cu tendinţele inerţiale, cu sursele de stagnare protejate de rutina birocratică şi cu lipsa de iniţiativă. Dar miza schimbării este una uriaşă. Doar printr-un efort coordonat şi orientat conform priorităţilor, prin aplicarea unei logici participative, corelate cu promovarea valorilor autentice, vom putea parcurge cât mai rapid drumul României către modernitatea europeană.

Vă mulţumesc.

29 august 2005, Bucureşti

Extinderea ca o investiţie

Dragă Erhard [Busek – *n.r.*],
Dragă Benita [Ferrero-Waldner – *n.r.*],
Doamnelor şi domnilor,

Este o onoare şi un privilegiu să mă aflu aici şi să abordez pe scurt o temă atât de actuală şi de provocatoare – extinderea –, cu precădere în actualul context european.

Voturile negative, de acum faimoase, date Constituţiei europene la referendumurile olandeze şi franceze aruncă o umbră de îndoială asupra viitorului Europei, făcând ca vocile pesimiste să pară şi mai pesimiste, mărind grupul euroscepticilor şi, cu siguranţă, diminuând puterea vocilor optimiste.

Cea mai afectată în acest proces pare a fi politica de extindere, care, încet şi paradoxal, pare să se transforme în ţapul ispăşitor al nemulţumirilor generate de problemele sociale şi economice din statele membre ale UE. Ca o consecinţă, nu puţine voci au prezis o încetinire sau chiar o stopare a extinderii. Într-un fel ciudat, modelul european pare să genereze optimism peste tot, mai puţin în Europa.

Totuşi, Europa, ca toate actele curajoase, nu a fost construită pe pesimism. Este mai degrabă rezultatul unei voinţe fără precedent, însoţită de abilitatea de a alătura state şi reprezintă astfel cea mai vizionară investiţie făcută vreodată în viitor. Dacă vrem ca modelul european să avanseze, o atitudine similară este necesară astăzi din partea noastră.

Ca reprezentant al unei ţări „aproape” membre a UE, aş dori să fac câteva remarci referitoare la extindere ca o investiţie foarte necesară în viitorul nostru comun, un răspuns realist la situaţia actuală a Europei.

Extinderea – o investiţie în viitor

Am menţionat mai devreme paradoxul transformării politicii de extindere într-o „sperietoare de ciori”, a cărei încarnare este muncitorul estic care vine să „fure” slujbele cetăţenilor europeni cinstiţi.

De ce paradoxal? Pentru că extinderea, în ciuda dificultăţilor de a livra mesajul adecvat pentru opinia publică europeană, s-a dovedit a fi una dintre cele mai de succes politici ale UE. De-a lungul deceniilor, Uniunea şi-a extins progresiv zona de pace, de democraţie şi a statului de drept de-a lungul continentului european, obţinând mult mai mult prin extindere decât ar fi putut să obţină prin sabie. UE şi-a folosit forţa *soft* pentru a transforma Europa Centrală şi de Est în societăţi veritabil democratice şi în economii de piaţă funcţionale, asigurând astfel stabilitatea pe continent.

Votul „împotrivă” al cetăţenilor francezi şi olandezi a fost ca un duş rece. Au început să apară întrebări : „Trebuie stopat acest proces ? Am ajuns la limită ? ”. Acestor întrebări pare că le scapă esenţa problemei, şi anume dacă ne permitem cu adevărat să întoarcem spatele viitorului nostru.

Sunt de acord în totalitate cu ce a spus comisarul Rehn despre responsabilitatea pe care ar trebui să ne-o asumăm pentru costurile stopării extinderii. Poate UE cu adevărat să-şi permită să lase Balcanii de Vest să se transforme într-un „ghetou” în cadrul Europei, iar Turcia să întoarcă spatele valorilor democratice ? Şi poate cineva să creadă că UE s-ar descurca mai bine fără statele Europei Centrale şi de Est ca membri stabili şi prosperi ai pieţei unice ? Absolut nici una dintre cele de mai înainte nu este o opţiune viabilă şi de dorit.

Sunt de acord că UE trebuie să absoarbă noul val de membri din ultimul an, dar acest lucru nu justifică întreruperea unui proces valoros, reciproc avantajos, ce are ca rezultat câştigarea unor beneficii politice şi economice şi, într-un final, crearea unor parteneri stabili în zonele mai instabile ale Europei.

Prin integrarea noilor membri, Uniunea investeşte mai mult în ea însăşi. O ajută să identifice noi zone în care ar putea avea avantaje competitive şi să dezvolte strategii pentru cum poate să folosească mai eficace şi eficient noul său potenţial intensificat.

Acum, permiteţi-mi să vă împărtăşesc punctul meu de vedere despre stadiul actual al procesului de extindere.

Statele în curs de aderare : transformarea angajamentelor în fapte

România, alături de Bulgaria, se va alătura Uniunii pe 1 ianuarie 2007, odată ce condiţiile riguroase stabilite în Tratatul de Aderare vor fi îndeplinite. Procesul de ratificare a Tratatului de Aderare a început deja.

Aderarea la Uniunea Europeană reprezintă, de asemenea, printre multe altele, aderarea la un set de reguli comune, acceptate larg şi respectate de toţi actorii – statele membre. Procesul de aderare este astfel, într-o măsură mai mare, o experienţă de un an de adaptare a cadrului legislativ, administrativ la cel al Europei. Sau, mai simplu, de îndeplinire a criteriilor calităţii de membru şi de răspuns la condiţiile stabilite în acest sens.

De ce sunt impuse condiţiile pentru aderare ? Pentru că aderarea la UE se referă la întărirea Uniunii, nu la slăbirea ei. Un al patrulea criteriu din setul celor de la Copenhaga se referă tocmai la valorificarea momentului integrării europene, pentru a putea genera valuri de extindere line, succesive, către state cu valori şi obiective similare. Condiţionările, care tind să fie mai stricte şi mai tehnice în ultimii ani, încearcă să limiteze mai mult această problemă.

Pregătirea internă nu este o sarcină simplă impusă de Bruxelles. După cum am spus mai înainte, aceasta reprezintă cel mai bun „antrenament” pentru „jocul” care va începe din 2007 – apartenenţa la Uniune. De aceea, Uniunea Europeană nu ne va aştepta nici pe noi, cum nu va aştepta nici un alt stat să îndeplinească angajamentele deja asumate în procesul de negociere. România lucrează pentru îndeplinirea tuturor reformelor restante pentru a fi pregătită pentru aderare.

Este inutil să spun că înţelegem procesul de pregătire, în ciuda tuturor eforturilor de aderare, ca pe o simulare la scară largă, până la un punct anume, a participării efective

la structurile europene. Experienţa noastră în materie de aderare ne-a învăţat că perspectiva europeană funcţionează perfect, ca un impuls pentru reformele necesare, dureroase, şi transformările societale.

Ţările candidate

După cum am spus mai înainte, UE impune reguli în principal celor care sunt în stadiul de a începe procesul de negociere. Sunt convins că anumite condiţii mai dure şi mai stricte de aderare nu vor deturna statele candidate din drumul către aderarea la UE. Din contră, odată ce vor îndeplini întocmai toate condiţiile solicitate de către UE, nu va mai sta nici un obstacol în calea acestora pentru a se alătura familiei europene.

Croaţia va începe procesul de negociere a aderării după ce singura condiţie rămasă – cooperarea totală cu Tribunalul Penal Internaţional pentru Fosta Iugoslavie – va fi satisfăcută. De asemenea, Turcia va începe, sperăm, conform calendarului, negocierile de aderare, având în vedere că stabilitatea şi prosperitatea în această ţară sunt extrem de importante.

Balcanii de Vest

Istoria ne învaţă că Europa a jucat mereu un rol important în Balcani, în primul rând pentru că această regiune a fost considerată butoiul de pulbere al continentului. Lucrurile sunt diferite în zilele noastre.

Viitorul Balcanilor de Vest este în UE. Este mai mult decât o credinţă că perspectiva unei Europe sigure, democratice şi prospere presupune, de fapt, alăturarea statelor Balcanilor de Vest la marea familie europeană.

În ciuda faptului că Europa de Sud-Est era mai degrabă cunoscută ca o sursă de conflicte şi un consumator de securitate decât ca un furnizor de securitate, progresul poate fi observat. Statele din regiune au avansat în propriul lor ritm pe calea către integrarea în UE.

Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei aşteaptă în octombrie punctul de vedere al Comisiei privind viitorul parcursului său şi sperăm ca în decembrie să obţină o dată pentru deschiderea negocierilor de aderare. Serbia şi Muntenegru vor deschide negocierile pe tema unui Acord de Stabilitate şi Asociere (ASA) până la finalul acestui an, urmarea unui studiu de fezabilitate al Comisiei din 12 aprilie 2005. Sperăm că se vor alătura Bosnia şi Herţegovina şi, în funcţie de seriozitatea implementării reformelor necesare, Albania va închide negocierile pe tema ASA.

Totuşi, rămân o serie de probleme de soluţionat, cele mai critice fiind cooperarea cu Tribunalul Penal Internaţional pentru Fosta Iugoslavie şi stabilirea statutului provinciei Kosovo. În absenţa unui progres notabil, în mod special în această ultimă chestiune, nu poate exista o Europă stabilă, sigură şi prosperă.

Ce ar trebui să facem pentru ţările din regiune este să promovăm activ eforturile lor pentru integrarea în UE, prin oferirea lecţiilor învăţate în ultimele decenii de reformă şi procese de transformare.

Rolul statelor din regiune (România, Bulgaria) este crucial în acest sens. Experienţa României şi Bulgariei poate fi un reper în relaţiile dintre ţările Balcanilor de Vest şi UE. Anumite procese, cum sunt reconcilierea etnică, buna cooperare regională şi de vecinătate,

pe care le-au gestionat cu succes în ultimii 15 ani, sunt elemente-cheie care nu trebuie doar adoptate, ci exersate în viaţa de zi cu zi de către ţările din regiunea Balcanilor de Vest.

Odată cu România şi Bulgaria, Balcanii de Vest pot oferi o serie de plusuri UE, presupunând că îşi vor finaliza construcţia instituţiilor democratice şi a statului de drept.

De aceea, investiţia în extindere va rezulta în extindere ca o investiţie. Mai important astăzi decât o dată efectivă pentru aderarea oricărei ţări din Balcanii de Vest este relaţia clară pe care o au cu UE.

Progresul susţinut şi vizibil, urmat de paşi concreţi spre a aduce regiunea mai aproape de UE, va crea condiţiile pentru aderarea la UE la timp, în beneficiul reciproc al celor două şi pentru Europa ca întreg.

Candidaţii posibili ?

Extinderea UE nu poate şi, în mod evident, nu se va opri în 2007, nici în 2009 sau mai târziu. Oricine se uită pe harta UE-27 va observa imediat piesele lipsă ale puzzle-ului : regiunea Balcanilor de Vest, Turcia. Ce poate urma în continuare pentru acest puzzle ? Republica Moldova, Georgia şi Ucraina şi-au exprimat deja angajamentul puternic faţă de Europa. Extinderea următoare nu este o chestiune de „dacă”, ci o chestiune de „cum” şi „când”, iar UE ar trebui să-şi acorde timp pentru a se pregăti pentru o nouă provocare.

UE ar trebui să se concentreze mai mult asupra implementării actuale a Politicii Europene de Vecinătate şi asupra politicii pentru ţările candidate şi potenţial candidate, prin intermediul noilor instrumente externe financiare ce se întrevăd, Instrumentul European de Vecinătate şi Parteneriat şi Instrumentele de Asistenţă pentru Preaderare.

Concluzii

Extinderea este o mare poveste de succes. Declanşează dezvoltarea economiei europene, prin extinderea pieţei unice, care este o sursă de prosperitate pentru toate popoarele Europei. Se comportă ca un sistem de pârghii pentru rezolvarea problemelor de securitate în vecinătate şi alimentează potenţialul Europei de a acţiona ca un actor global credibil pe scena internaţională.

Extinderea este o investiţie pe termen lung în politica preventivă de securitate şi pace, care va avea o influenţă durabilă pentru stabilitatea tuturor statelor şi societăţilor ce doresc să se alăture. Standardele şi valorile pe care este clădită UE au un impact major asupra celor care aspiră să devină membri ai familiei europene şi au contribuit la evitarea menţinerii separării artificiale a Europei. Extinderea a fost, fără îndoială, un succes şi o investiţie bună, Uniunea aflându-se într-un moment de maximă anvergură.

Cred cu tărie că extinderea trebuie să continue, având în vedere că UE reprezintă 50 de ani de muncă grea. Europa va merge înainte. Îşi va îndeplini vocaţia de a asigura pacea, securitatea şi libertatea pentru popoarele sale şi de a-şi promova valorile în lumea întreagă.

28 august 2005, Forumul European Alpbach, Germania

A III-a ediţie a Simpozionului „Românii de pretutindeni”

Îmi face o deosebită plăcere să îi salut pe participanţii la Simpozionul „Românii de pretutindeni” şi să le urez, în numele meu şi al Ministerului Afacerilor Externe, „Bun venit” la acest eveniment, care a devenit o tradiţie printre manifestările dedicate românilor din afara frontierelor ţării. Doresc să felicit *TVR Internaţional* pentru că reuşeşte să organizeze a treia oară această întâlnire, precum şi pe partenerii săi la realizarea acestui proiect şi mă bucur, totodată, că Departamentul pentru Relaţiile cu Românii de Pretutindeni a contribuit la desfăşurarea acestui eveniment.

Acest simpozion ne oferă un bun prilej pentru a ne reafirma sprijinul pentru românii de pretutindeni, precum şi disponibilitatea de a ne implica alături de ei în rezolvarea problemelor care îi preocupă. Departamentul pentru Relaţiile cu Românii de Pretutindeni îşi continuă misiunea vizând păstrarea şi promovarea identităţii etnice, culturale, lingvistice şi religioase a românilor din vecinătatea României şi din diaspora, în spiritul european al dialogului, al respectului pentru diversitate şi al încrederii reciproce. Integrarea în Ministerul Afacerilor Externe înseamnă, în acest context, mai multă atenţie şi mai multă acţiune pentru susţinerea românilor de pretutindeni.

Activitatea noastră, pe care o dorim caracterizată de responsabilitate şi eficacitate, are la bază angajamentul ferm pentru promovarea interesului naţional prin sprijinirea românilor de pretutindeni şi o strategie coerentă, în care consultarea cu reprezentanţii comunităţilor româneşti din afara frontierelor ţării este esenţială. Ne propunem identificarea unor soluţii adecvate situaţiilor diferite în care se găsesc românii din vecinătatea României şi din Balcani, pe de o parte, şi cei din diaspora, pe de altă parte. Rămân constante direcţiile de acţiune ce vizează aspectele esenţiale pentru păstrarea identităţii : limba română, şcoala, Biserica, patrimoniul românesc, dublate de o monitorizare atentă a situaţiei comunităţilor româneşti, de o abordare politică bilaterală şi de raportarea permanentă la cadrul juridic internaţional.

Totodată, dorim să asigurăm îmbunătăţirea cadrului instituţional şi legislativ intern, pentru a beneficia de un sprijin sporit în aplicarea politicilor de protejare a comunităţilor româneşti de pretutindeni. Ne propunem stabilirea unui parteneriat şi implicarea autorităţilor centrale, locale şi a societăţii civile în susţinerea şi promovarea intereselor românilor de pretutindeni. Totodată, proiectul Legii privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni va fi rediscutat în această toamnă şi retransmis Parlamentului de către Guvern. În acelaşi timp, facem demersuri pentru amendarea Legii electorale, în sensul introducerii unor prevederi care să permită cetăţenilor români din afara graniţelor

exercitarea dreptului la vot prin corespondenţă sau electronic, precum şi pentru modificarea Legii cetăţeniei române, astfel încât procedurile pentru dobândirea şi redobândirea acesteia să fie mai simple.

În toate activităţile ne dorim un dialog deschis, o colaborare activă şi directă în beneficiul dumneavoastră, pentru că sunteţi partenerii noştri cei mai importanţi.

Sper ca aceste zile de dezbateri să se concretizeze în propuneri care să constituie paşi importanţi pentru realizarea unor proiecte comune, de succes, pentru păstrarea şi promovarea identităţii naţionale a românilor de pretutindeni.

5 august 2005, Mangalia

Lansarea cărţii lunii iulie la MAE: *Între Washington şi Moscova: România 1945-1965* de Liviu Ţîrău

Domnule coleg, doamnelor, domnişoarelor şi domnilor,

Puteţi conta pe prezenţa mea aici ori de câte ori se lansează o carte, cu atât mai mult cu cât, după un debut bucureştean, în fine, văd că vine şi Clujul la Bucureşti. Din solidaritate provincială, mă bucur de două ori: o dată pentru că sunt răzbunat, îmi este răzbunată originea combinată, ardeleneasco-moldovenească, dacă se poate spune aşa, şi în al doilea rând pentru că nu este o carte care să vorbească despre opţiuni şi alegeri anticipate pe vremea când, în perioada la care se referă colegul nostru, domnul Ţîrău, România nu putea aspira la aşa ceva, iar cei care aveau asemenea amintiri, din păcate, nu se aflau în libertate.

Îi mulţumesc colegului meu, domnului Naumescu, pentru insistenţă şi încăpăţânare. Pentru insistenţă fiindcă ştie să se descurce printre toate Scyllele şi Caribdele Ministerului de Externe – trebuie să ştiţi că nu e uşor să organizăm o întâlnire cum este cea de astăzi – şi pentru încăpăţânare pentru că acest proiect are nevoie de obstinaţie. Şi, în genere, proiectele culturale, ştim cu toţii, nu sunt salvate decât cu o doză bună de încăpăţânare, pentru că sensibilităţile, din păcate, sunt altele, iar instituţiile, spuneam şi data trecută, se dovedesc prea puţin afine cu actul cultural.

Mă bucur, totodată, să văd cât de mulţi dintre colegii noştri din minister sunt atraşi de o asemenea manifestare şi sper, domnule Naumescu şi dragă Valentin, ca, după ce trece pauza estivală – tocmai pentru că acest program începe să aibă succes şi nu cred că mă înşel –, să putem înmulţi cumva numărul lansărilor de carte, combinându-le apoi şi cu invitaţiile pe care le adresăm lumii artistice.

Înainte să vin spre dumneavoastră, domnule profesor Cipăianu şi domnule profesor Ţîrău, mă gândeam că cea mai incomodă postură pentru un istoric este să se refere la o perioadă faţă de care îşi ia o rezervă profesională, rezervă datorată faptului că îşi cunoaşte bine limitele de informare şi de analiză, şi, în al doilea rând, pentru că ştie că se află într-o companie redutabilă de specialişti, contemporaneişti din Ministerul Afacerilor Externe. Vă felicit că aţi avut intuiţia de a-l aduce, de data aceasta ca vorbitor principal, pe domnul Lucian Leuştean, care este, în tagma istoricilor din generaţia noastră, poate una dintre cele mai autorizate voci. Spun aceasta gândindu-mă la certitudini, dar las dubiul ca să capăt renume de condiţional-optativ. Are poate cea mai bună întemeiere în analiza relaţiilor internaţionale în secolul XX. Domnul Leuştean, pentru cei care îl cunosc mai puţin, este printre foarte puţinii îndrăzneţi ieşeni care s-au concentrat asupra

relaţiilor, a conţinutului relaţiilor româno-ungare la începutul secolului trecut şi începutul secolului XX, în imediata urmare a Primului Război Mondial şi în plină traumă trianonistă.

Cu voia dumneavoastră, mă refer la carte spunând altfel că ceea ce vedeţi este o adevărată teză de doctorat. Nu este o teză care să fi fost angajată cu zeci de ani în urmă şi care să fi căpătat formă pentru că mai există cineva la Chişinău care să lucreze asupra textului. Nu este o teză de doctorat care să fi fost obiect de comerţ public, cum se mai întâmplă din când în când în România – speranţa mea este că aşa ceva nu se va mai petrece. Este o teză concepută în cel mai bun stil teuton, cu foarte multă aplicaţie, cu exces de aparat critic pentru a convinge şi scriitorul cel mai puţin avizat că accepţiunile, concluziile cărţii au temei. Este o carte „rotundă", care începe bine şi se sfârşeşte bine. Şi – ceea ce-i spuneam colegului nostru, domnului Ţîrău, cu câteva minute înainte, în cabinet, când l-am invitat ca să vadă cum arată *sancta sanctorum* a Ministerului Afacerilor Externe – este una dintre cărţile care scapă, din fericire, de excesul de plasticitate cu care este de obicei descrisă perioada 1945-1965. Din păcate, uneori, istoricii – şi o spun fără ezitare – derapează în consideraţiile morale, în loc să se concentreze asupra concluziilor propriu-zise, metodologice, ale studiului. A intra în descriere morală sau în concluzie epicistă nu este nici pe departe o ofertă ştiinţifică. Acestă carte – şi domnul Ţîrău, ca autor – reuşeşte să evite o ispită pe care unii au dus-o la sastisire în publicistica românească din ultimii zece ani.

Al doilea lucru pe care doream să-l spun este că avem în faţă o carte care, din fericire – dacă îmi daţi voie, domnule profesor –, reprezintă o marcă a generaţiei noastre şi reuşeşte să nu facă encomionul perioadei de final a lui Dej şi începutului de pseudoindependenţă ceauşistă. Ştim foarte bine că mulţi dintre analiştii perioadei suferă de boala comparatismului şi este foarte simplu să crezi că, din 1990 încoace, România – care, desigur, a avut o politică ezitantă, mai flexibilă în multe cazuri, în alte circumstanţe o politică dificilă de regăsire în contexte agitate – este astăzi mult diminuată faţă de România din urmă cu 40 de ani. Or, domnul Ţîrău o spune foarte clar : România este, era un termen mediu şi, ca orice termen mediu, s-a comportat mimetic faţă de circumstanţa geopolitică. Acest mimetism care, la un moment dat, a putut fi speculat şi politic, şi economic, şi social, şi cultural, chiar semantic, zice domnia sa foarte bine, nu concretiza o politică externă, ci mai curând o autentică atitudine tranzacţională, pe care România a practicat-o cu succces timp de zece ani, între 1965 şi 1975, şi cu pagube enorme din 1975 până prin anii '80, când s-a blocat într-o singură paradigmă de politică externă, fără capacitatea de a mai evita atingerea contextuală.

Un singur lucru mai spun şi închei această introducere, care este mai curând o laudă adresată autorului : cartea constituie ceea ce pentru un diplomat poate avea rost şi de manual, şi rost informativ. Eu sper, dragă domnule Ţîrău, că iniţiativa dumneavoastră va avea consecinţe şi că, pe de o parte, doctoranzii Universităţii din Cluj ai Facultăţilor de Istorie şi de Ştiinţe Europene vor produce în continuare asemenea opuri ştiinţifice şi, pe de altă parte, veţi găsi cititorii pe care-i meritaţi printre colegii noştri de la Ministerul Afacerilor Externe.

Închei prin a mulţumi tuturor celor care şi-au făcut timp să vină aici, ambasadorilor noştri din Ministerul Afacerilor Externe şi viitorilor ambasadori din Ministerul Afacerilor Externe. Pentru cei care cunosc cât de cât fizionomiile, se poate vedea că şi sala se împarte, de fapt, în două, dar sunt jumătăţile aceluiaşi fruct. Ele se îmbină, din fericire, aici. Vă mulţumesc !

13 iulie 2005, Ministerul Afacerilor Externe, Sala Gafencu

Întărirea parteneriatului România-Israel în contextul procesului de reunificare europeană

Dragi colegi,

Este o plăcere să mă aflu alături de voi, în Ierusalim, una dintre capitalele politice majore pe tărâmul înţelepciunii antice şi al schimbărilor revoluţionare contemporane în domeniile politicii, vieţii sociale, ştiinţei şi culturii.

Ca reprezentant al mediului academic, m-am aventurat în fascinanta lume a cercetării subiectelor iudaice şi am creat în a mea *alma mater*, în Iaşi, oraşul meu de provenienţă, o Secţie de Studii Iudaice. Am fost inspirat în această iniţiativă de Centrul pentru Studii Iudaice al Colegiului Oxford, unde am fost student în perioada 1992-1993. Vă invit călduros să vă alăturaţi programelor şi proiectelor noastre în Iaşi.

Deşi sunt istoric, înainte de a fi diplomat şi politician, voi rezista tentaţiei de a vă ţine o prelegere despre istoria relaţiilor diplomatice dintre România şi Israel. Aş profita de această ocazie mai degrabă pentru a vă vorbi despre oportunităţile de întărire a relaţiei noastre istorice tradiţionale, având în vedere integrarea totală a României în UE şi în NATO.

Noul context al relaţiei noastre

România a făcut o alegere fundamentală în decembrie 1989 : să reconstruiască democraţia şi economia de piaţă pe baze democratice. Am luat, de asemenea, o decizie strategică de a ne realătura lumii democratice şi am depus eforturi uriaşe să ne integrăm în NATO şi în UE. Şaisprezece ani mai târziu, România este membru al NATO, un viitor membru al UE şi, cel mai important, un aliat angajat împotriva terorismului, intoleranţei şi extremismului din întreaga lume.

Europa a făcut de asemenea alegeri grele, dar vizionare după 1989 : să lanseze un proces de reunificare prin sprijinirea reformelor, democratizării şi integrării graduale în NATO şi UE a fostelor ţări comuniste din Europa Centrală şi de Est.

Prin reforme grele şi prin consolidarea democraţiei, România îndeplineşte în mod constant vocaţia europeană şi euroatlantică. Suntem un membru cu drepturi depline al NATO şi ne aflăm în ultima fază a integrării în UE. Aşteptând încrezători să ne alăturăm Uniunii în 2007, ne concentrăm toate forţele către îndeplinirea totală a cerinţelor aderării şi către promovarea ratificării Tratatului nostru de Aderare.

Statul Israel a fost un susţinător puternic al integrării României în NATO şi UE. Suntem recunoscători nu doar pentru sprijinul politic, ci şi pentru ajutorul acordat în construirea unei societăţi democratice capabile să facă faţă trecutului său. Cooperarea româno-israeliană a contribuit la adoptarea Legii împotriva expunerii sau utilizării simbolurilor antisemite sau promovării personalităţilor vinovate de crime împotriva umanităţii. Ne-a ajutat de asemenea să înţelegem mai bine importanţa educării noii generaţii în privinţa ororilor urii, iar acum copiii şi studenţii noştri învaţă despre istoria Holocaustului în şcoli.

Ca membru al NATO şi viitor membru al UE, România intenţionează să-şi păstreze şi să-şi intensifice în continuare relaţia cu Israelul, prin întărirea dialogului politic şi extinderea scopului cooperării noastre bilaterale.

Un parteneriat pentru securitate regională şi euroatlantică

Procesul construirii unei Europe întregi şi libere continuă înspre Balcanii de Vest şi Europa de Est. Spiritul libertăţii şi al democraţiei care a inspirat ţările din Europa Centrală şi de Sud-Est a ajuns şi la raţiunea, şi la inimile popoarelor din regiunea extinsă a Mării Negre. Regiunea se angajează treptat în procese de tranziţie de la moştenirea trecutului sovietic la un viitor democratic, stabil, în strânsă legătură cu instituţiile europene. Ucraina, Georgia şi Republica Moldova sunt exemple de orientare determinată către viitorul european democratic ce trebuie sprijinit în continuare. Totuşi, provocări există, provenind din conflictele îngheţate, din criminalitatea transfrontalieră, din instituţiile democratice slabe şi din dificultăţile economice.

Procesul de reunificare europeană este alimentat de aspiraţiile oamenilor către securitate, libertate şi o viaţă mai bună. Obiectivele comune au început să mobilizeze popoarele şi ţările din Orientul Mijlociu. Un val de democraţie se răspândeşte treptat în această zonă, prin alegerile din Irak, prin Referendumul din Egipt, prin retragerea Siriei din Liban, urmată de alegeri, precum şi printr-o rezoluţie parlamentară în Kuweit privind dreptul femeilor de a vota şi de a fi alese. Aceste schimbări ar trebui să se reflecte în disponibilitatea oamenilor de a crea un Orient Mijlociu mai democratic şi mai stabil. Comunitatea internaţională poate juca un rol foarte important în construirea instituţiilor democratice şi progresul procesului de reconstrucţie.

NATO şi Uniunea Europeană şi-au extins parteneriatele cu ţările din Africa de Nord şi din Orientul Mijlociu, cu scopul de a stimula încrederea, precum şi cooperarea în privinţa securităţii şi economiei. Ca aliat NATO şi viitor membru al UE, România sprijină puternic întărirea acestor parteneriate.

România şi Israelul pot construi pe baza acestor dezvoltări, pentru a amplifica în continuare şi pentru a diversifica dialogul şi cooperarea politică şi de securitate.

România şi Israelul împărtăşesc un interes comun faţă de securitatea Orientului Mijlociu. La primul Summit NATO la care România a participat ca membru cu drepturi depline, NATO a decis să-şi dezvolte Dialogul Mediteranean şi să lanseze o Iniţiativă de Cooperare pentru ţările din Orientul Mijlociu extins.

Aprobăm aspiraţia Israelului la pace şi suntem pregătiţi să sprijinim, prin toate mijloacele pe care le avem la dispoziţie, progresul procesului de pace în Orientul Mijlociu. În viziunea mea, trebuie să abordăm simultan subiectele politice, economice,

umanitare şi de securitate. Procesul de pace şi stabilitate în regiune nu poate fi ostatic al terorismului şi violenţei. Atacurile teroriste asupra Israelului nu au nici un fel de justificare. România condamnă toate atacurile teroriste împotriva civililor şi recunoaşte dreptul Israelului de a-şi proteja cetăţenii de acestea, în acord cu legile internaţionale.

Având în vedere noul său statut euroatlantic şi calitatea de membru ales în Consiliul de Securitate al ONU, România este dispusă să se comporte ca un susţinător de încredere şi viabil pentru prietenii noştri israelieni.

Aşteptăm cu interes să intensificăm dialogul politic despre provocările şi oportunităţile regionale de securitate. Procesul actual de eliberare a creat un moment pozitiv pentru avansarea procesului de pace de-a lungul hărţii. Consolidarea instituţiilor democratice ale Autorităţii Naţionale Palestiniene este, de asemenea, crucială. România este pregătită să-şi ofere experienţa în tranziţia democratică, inclusiv în procesele electorale, pentru a sprijini eforturile de reformă ale conducerii palestiniene şi pregătirile pentru alegerile legislative.

La Nord-Est, Orientul Mijlociu se întâlneşte cu tărâmul euroatlantic prin vecinătatea estică a României, regiunea Marea Neagră-Caucaz. Progresele în securitatea şi democratizarea din această zonă ar contribui, de asemenea, la un climat ce ar favoriza stabilitatea în Orientul Mijlociu. Ca membru al NATO şi viitor membru al UE, România este foarte interesată de o regiune a Mării Negre democratică şi stabilă la graniţa sa estică, ancorată ferm în comunitatea euroatlantică. În acest scop, promovăm abordările regionale şi soluţiile multilaterale bazate pe participarea ţărilor regionale, precum şi angajamentul sinergic al NATO, UE şi OSCE. Sprijinul Israelului pentru abordarea României privind regiunea Marea Neagră-Caucaz ar oferi noi oportunităţi pentru cooperarea bilaterală, inclusiv în ceea ce priveşte combaterea terorismului şi a criminalităţii transfrontaliere.

Un parteneriat economic mai puternic

Încă mai putem îmbunătăţi mult cooperarea noastră economică bilaterală, deja avansată în tehnologiile de vârf, transporturi, agricultură şi procesarea alimentelor. În acest scop, avem mari speranţe în comunitatea de israelieni originari din România, pentru a umple golurile şi a juca un rol instrumental.

Cooperarea regională poate oferi un potenţial în plus cooperării bilaterale. Ca stat cu statut de observator în cadrul Organizaţiei Cooperării Economice a Mării Negre, Israelul ar putea participa, alături de România, la dezvoltarea transporturilor şi la proiecte de infrastructură a energiei capabile să conecteze regiunea extinsă a Orientului Mijlociu prin Marea Neagră la Europa Centrală şi de Vest.

Un parteneriat valoric

Cultura şi civilizaţia ebraică sunt şi o parte valoroasă a identităţii culturale a României. Vă respectăm valorile şi ne amintim de durerea voastră, atât cea de acum, cât şi de cea din trecut. Începând cu octombrie 2004, România comemorează Ziua Memorială a Holocaustului. Ne bucurăm să aflăm că Israelul onorează, de asemenea, românii care şi-au riscat viaţa şi libertatea pentru a oferi ajutor evreilor în timpul Holocaustului.

Eforturile lui Constantin Caragea, care a salvat sute de vieţi evreieşti prin facilitarea călătoriei lor în România, în timpul mandatului său de consul general la Berlin între 1933 şi 1943 au devenit un exemplu pentru românii din ziua de astăzi. Titlul de „Drept între Popoare" care i-a fost acordat anul acesta pe 14 iunie este un simbol al solidarităţii noastre diplomatice tradiţionale şi indică potenţialul pe care îl avem pentru viitor.

Acordăm o mare valoare dezvoltării viitoare a cooperării între România şi Israel pentru promovarea culturii ebraice şi pentru educarea noilor generaţii cu privire la ororile Holocaustului. Urmărim cu interes activităţile iniţiate împreună cu Israelul şi organizaţiile evreieşti din întreaga lume pentru a dezvolta programe de cercetare despre Holocaust şi educaţie în spiritul toleranţei. Luăm în calcul deschiderea unui Muzeu al Holocaustului în România şi ridicarea unui monument dedicat martirilor Holocaustului din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Ambiţia noastră este ca România să devină un punct central regional al studiilor despre Holocaust, în principal prin Centrul de Studii Ebraice şi Istoria Evreilor din Iaşi, pe care l-am menţionat deja.

România este deja angajată şi îşi doreşte să joace un rol activ în eforturile de construire a conştientizării, în contextul International Task Force pentru Cooperare Internaţională în Educaţia pentru Holocaust, Comemorare şi Cercetare. Mai mult, vom găzdui anul viitor în România o conferinţă OSCE pe tema antisemitismului.

Retrocedarea proprietăţilor, inclusiv celor care au aparţinut cultelor, este parte a eforturilor noastre de a ne compensa erorile din trecut. Ca dovadă concretă în acest sens, în urmă cu câteva săptămâni, Guvernul român şi-a asumat responsabilitatea politică în faţa parlamentului pentru a accelera adoptarea unui pachet legislativ foarte important, cuprinzând reforma judiciară şi retrocedarea proprietăţilor.

Guvernul român este, de asemenea, angajat să continue întărirea atitudinii civice, toleranţei şi respectului pentru valorile universale umane. Deţinem unul dintre modelele politice şi sociale cele mai generoase pentru prezervarea şi dezvoltarea identităţii culturale şi a minorităţilor naţionale. Dintr-un stat intens criticat în trecut, ne-am transformat într-un model de armonie inter-culturală, bazat pe un cadru legal solid, ce garantează drepturile minorităţilor. Minoritatea evreiască este poate cea mai mică, însă are rădăcini puternice în cultura şi istoria noastră. Salutăm şi încurajăm prezenţa evreiască mai puternică în viaţa politică, socială şi culturală a României.

Concluzie

Propria experienţă a dictaturii ne transformă într-un promotor de nădejde al democraţiei şi libertăţii în regiune şi în lume. De aceea, suntem hotărâţi să profităm la maximum de noul nostru statut european şi euroatlantic pentru a ne ajuta vecinii, precum şi prietenii din Orientul Mijlociu să se bucure de beneficiile stabilităţii, libertăţii şi democraţiei. Suntem, de asemenea, hotărâţi să valorificăm contextul favorabil regional şi euroatlantic, pentru a multiplica legăturile tradiţionale ale României cu Israelul la nivelul unui parteneriat dinamic sub aspectul securităţii, prosperităţii şi valorilor democratice.

5 iulie 2005, Ierusalim

„Cu faţa la istorie. România şi Holocaustul”

Doamnelor şi domnilor,
Dragi colegi,

Cu mare plăcere mă aflu astăzi în faţa dumneavoastră. Permiteţi-mi să le mulţumesc tuturor celor care au ajutat la organizarea acestei conferinţe, pentru oportunitatea acordată de a mă întoarce într-un loc venerat de mine, plin de amintiri de neuitat.

Trebuie să mărturisesc că simplul fapt de a mă afla aici, având privilegiul de a vă vorbi cu această ocazie, este foarte emoţionant pentru mine.

Ne aflăm pe Muntele Scopus (*Har Hatzofim*), un templu important pentru iudaism. Numele ebraic al acestui loc sugerează o legătură între noi şi viziunea acestei ţări, precum şi cu istoria poporului său, care este parte din istoria universală şi din istoria ţării mele.

Muntele Scopus deţine o poziţie dominantă, care în trecut a avut o semnificaţie strategică, sensul său fiind acela de „punct de observare”. De fapt, generalul roman Titus, fiul împăratului roman Vespasian, l-a folosit ca sediu în timpul asediului fatidic asupra Ierusalimului în anul 70 î.Hr. Chiar din acest loc a prevestit distrugerea celui de-al doilea Templu din Ierusalim, episod care, de asemenea, a condus la omorârea şi dispersarea unei mari părţi din populaţia locală.

Distrugerea Templului marchează începutul diasporei evreieşti, mulţi evrei fiind despărţiţi după pierderea propriului stat sau fiind vânduţi ca sclavi pe întregul teritoriu al Imperiului. În consecinţă, numărul şi dinamica diasporei evreieşti au fost afectate de numeroase exiluri şi persecuţii politice, precum şi de condiţiile şi oportunităţile politice şi economice.

Acest loc reprezintă o încrucişare a timpului şi a geografiei, între Orient şi Occident. Am venit aici ca un exponent al unei generaţii al cărei scop major şi a cărei responsabilitate este de a prezerva viziunea trecutului comun şi de a construi imaginea tragicului său episod : Holocaustul.

Spun identitatea noastră comună pentru că trebuie să ne construim propriul trecut, unde Holocaustul este un capitol pe care puţini au vrut să-l descopere şi să-l recunoască, un capitol pe care doar câţiva supravieţuitori îl pot vedea cu propriii ochi, un capitol pe care îl vedem cu toţii în trecut şi avem misiunea de a-l păstra ca pe o parte dureroasă a identităţii noastre.

Istoria Europei de Est, o regiune ai cărei oameni au experimentat totalitarismul în timpul celei de-a doua jumătăţi a secolului trecut, era foarte săracă în informaţii despre Holocaust. Paşii noştri recenţi, cercetarea desfăşurată de istorici români şi străini reputaţi au început să elucideze realitatea Holocaustului.

În zilele noastre, când voci ameninţătoare antisemite, rasiste şi xenofobe încă se mai aud în Europa şi în alte locuri, este rândul nostru să luăm atitudine, cu acelaşi curaj arătat de aceşti primi pionieri.

Toţi românii au suferit sub dăunările secolului XX : fascismul şi comunismul. În mod trist, unii români s-au alăturat vocilor malefice în comiterea acestor tiranii totalitariste – incluzând participarea la ticăloşia unică a Holocaustului.

Abia după căderea regimului comunist în Europa de Est, opinia publică a început să abordeze subiectul Holocaustului, la mai mult de 45 de ani după acest eveniment dramatic. În timp ce lumea democratică a dezbătut acest subiect încă de la început, ţările est-europene au început acest exerciţiu într-un context dificil de convulsii inerente ale proceselor complexe politice şi sociale de restructurare.

Fără această clarificare, ar fi dificil de înţeles de ce Holocaustul nu a fost considerat, pentru o perioadă atât de lungă, o prioritate în România. Astăzi, avem o datorie morală să încercăm să facem generaţiile viitoare să înţeleagă mai mult dimensiunea crimelor sistematice comise împotriva popoarelor şi să transformăm lecţiile învăţate în trecut în mijloace de prevenire a acţiunilor discriminatoare. Credem că avem acum ocazia de a deveni un exemplu de bună practică în Europa şi de promovare a valorilor de genul toleranţei, democraţiei şi respectului pentru demnitatea umană.

Revenind acum la momentul zero al Holocaustului românesc înseamnă să presupunem că acest episod a fost înregistrat în diferite forme în timpul ultimelor decenii de istoriografie română. Iniţial, aproape toate referirile la Holocaust au fost ascunse, abia tolerate sau chiar interzise şi, când au ieşit din nou la iveală, au reflectat miturile unei noi generaţii, absolvită de responsabilitate. A fost preferată o abordare comparativă, minimalizându-se numărul victimelor şi deciziile politice ale acelor vremuri.

Prin forţa acestui uriaş proces de conştientizare din anii ’90, România a obţinut câteva rezultate remarcabile.

Activităţi notabile au fost înregistrate în domeniul cultural ; un număr de scriitori israelieni de origine română au publicat lucrări literare emoţionante despre Holocaust.

Permiteţi-mi să amintesc lucrarea excepţională a lui Nava Semel, fiica unor supravieţuitori ai Holocaustului, care a publicat romane, o colecţie de povestiri scurte, poezie şi o serie de piese de teatru concentrându-se pe umbra Holocaustului asupra societăţii israeliene. Cărţile sale au fost publicate în România, Germania, Israel şi Statele Unite.

De asemenea, aş dori să adaug acestei liste impresionante lucrarea lui Alexandru Sever, unul dintre cei mai importanţi scriitori români contemporani, care trăieşte în Israel.

Un pas important pentru consolidarea conştientizării societăţii civile române a fost publicarea unei literaturi biografice, ce reprezintă o sursă abundentă de informaţii din mărturiile supravieţuitorilor Holocaustului.

Aş dori să evidenţiez eforturile remarcabile ale Soniei Palty, care a făcut din conştientizarea tragediilor în mare parte necunoscute din taberele din Transnistria, în mod particular ale celor 284 de persoane deportate din Bucureşti, misiunea vieţii sale. Cartea sa *Evrei, treceţi Nistrul !* , publicată în limba română în 1980, a avut un impact puternic asupra opiniei publice din România. Pentru o mai bună exemplificare, permiteţi-mi să reproduc cuvintele foarte emoţionante ale Soniei : „Ar fi trebuit să uit totul ! Ar fi trebuit să uit coşmarul ! Însă nu e posibil. Este peste puterile mele să uit. În timpul nopţilor lungi, nedormite, în timpul după-amiezelor calde când mă odihnesc, evenimentele

petrecute în cele paisprezece luni de exil în Transnistria se derulează în mod constant în capul meu, ca un film”.

O altă carte ce merită aprecierea noastră este *Jurnalul* lui Sebastian, un jurnal al intelectualului Mihail Sebastian, o antinomie şi o carte foarte sinceră despre Holocaust. Publicarea acestei cărţi a dat naştere unui val de interes, de indignare şi de sentimente de vinovăţie la nivelul societăţii civile, care a reacţionat la noile şi şocantele informaţii revelate de jurnal. De fapt, a expus realităţile părţii intelectuale a societăţii româneşti din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, care nu s-a opus, din punct de vedere ideologic, filosofiei guvernului român, aliat al regimului nazist.

Amintesc, de asemenea, cu infinit respect, numele bine-cunoscutului poet, scriitor şi critic literar Benjamin Fondane. Născut în România, s-a mutat la Paris în 1923 şi a fost ucis într-un lagăr de concentrare nazist în 1944. În prezent, se manifestă un interes sporit faţă de munca sa, o monografie fiind în curs de realizare la Paris.

Misiunea noastră astăzi este să ne reafirmăm propriile valori culturale şi istorice.

În legătură cu demersul istoric pe tema Holocaustului în România, aş dori să menţionez importanţa activităţii Comisiei de Istorie pentru Studierea Holocaustului în România, care s-a materializat într-un raport despre Holocaust în România. Volumul reprezintă un punct de reper pentru studiile viitoare pe această temă, precum şi pentru dezbaterile publice pe tema Holocaustului.

Înfiinţarea Comisiei Internaţionale pentru Studierea Holocaustului în România şi în mod special acceptarea Raportului elaborat de aceasta, prezentat la finele anului trecut, reflectă ireversibilitatea şi progresele obţinute în procesul de asumare a trecutului pe care l-a demarat România.

Autorităţile române încurajează cercetarea cu privire la Holocaust, precum şi lucrările pe această temă.

Mai mult, suntem hotărâţi să respectăm în totalitate recomandările comisiei şi să ne asigurăm că îşi continuă activitatea. În această privinţă, vom crea un Institut de Studii despre Holocaustul din România care va fi responsabil cu reunirea şi publicarea documentelor legate de Holocaustul românesc şi, de asemenea, cu promovarea activităţilor educative despre Holocaust.

Pentru a-i omagia pe cei care au pierit în Holocaust, suntem ferm hotărâţi să ridicăm un monument închinat Holocaustului din România, care sperăm să fie dezvelit cu ocazia comemorării Zilei Holocaustului în România, pe 9 octombrie.

Mai mult, Ministerul român al Culturii lucrează în prezent la un proiect de înfiinţare a unui Muzeu al Holocaustului în România. Deşi această misiune necesită resurse financiare considerabile, precum şi devotamentul şi munca susţinută a unei echipe de experţi responsabili cu proiectarea muzeului, suntem încrezători în succesul acestui proiect.

Această iniţiativă este rezultatul unor propuneri venite din partea americanilor, dar şi din partea israelienilor din cadrul International Task Force pentru Cooperarea Internaţională în Educaţia pentru Holocaust, Comemorare şi Cercetare şi Comisia Internaţională pentru Studierea Holocaustului în România.

Crearea acestui muzeu va confirma încă o dată angajamentul României de a se achita faţă de istorie şi de a promova toleranţa şi înţelegerea culturală prin educarea noilor generaţii în această direcţie.

Un Muzeu al Holocaustului ar reprezenta o întreprindere culturală. Va colabora cu şcolile din România pentru a organiza excursii documentare pentru studenţi ; va sprijini

autorităţile române să organizeze toate manifestările legate de Holocaust, inclusiv comemorarea naţională a Zilei Holocaustului.

Tematica muzeului ar integra cadrul naţional şi regional al Holocaustului şi ar putea fi parte din reţeaua europeană de muzee evreieşti, respectiv din Asociaţia Muzeelor Naţionale Evreieşti.

Nu în ultimul rând, aş dori să accentuez rolul educaţiei şi al programelor educaţionale de prevenire a antisemitismului sau a altor forme de intoleranţă, care, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, au condus la Holocaust. În consecinţă, după publicarea raportului despre Holocaust în România, preocuparea noastră principală este de a ne asigura că acesta va fi folosit pentru a se realiza manuale şi materiale suplimentare pentru profesorii de istorie care au sarcina de a preda despre Holocaust.

Un nou Centru de Istoria Evreilor şi Ebraistică a fost inaugurat la Iaşi şi funcţionează în cadrul Universităţii „Al.I. Cuza", la Facultatea de Istorie. Centrul a fost inclus în reţeaua naţională de instituţii educaţionale de gen care sunt responsabile cu crearea programelor de instruire despre Holocaust pentru profesorii de istorie. Aceste centre funcţionează la Bucureşti, Cluj, Craiova şi Bacău.

Cu referire la programele de instruire a profesorilor, Ministerul Educaţiei şi Cercetării a aprobat un curs naţional de instruire despre Holocaust pentru profesorii de şcoală primară şi de liceu. Cursul este oferit momentan de Asociaţia pentru Studii Africane şi Orientale, în cooperare cu Casa Corpului Didactic din Bacău. Cursul este opţional pentru profesorii de istorie şi obligatoriu pentru profesorii specializaţi pe acest subiect. Programe de instruire suplimentare sunt oferite de Institutul de Studii Iudaice „Dr. Moshe Carmilly", Universitatea „Babeş-Bolyai" din Cluj, Centrul de Studii Iudaice „Goldstein Goren", Universitatea Bucureşti, în colaborare cu Asociaţia IDEE, Centrul de Studii şi Cercetări ale Istoriei, Culturii şi Civilizaţiei Evreilor din Sud-Estul Europei, Universitatea din Craiova.

Programele de instruire sunt organizate în colaborare cu Institutul Yad Vashem (Ierusalim), Centrul de Documentare Evreiască Contemporană (Paris) şi Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA (Washington). În fiecare an, peste 100 de profesori participă la seminarii organizate în România şi peste hotare ; în România, fiecare centru de instruire organizează o sesiune de pregătire pentru profesorii de istorie, costurile fiind acoperite parţial de Ministerul Educaţiei şi Cercetării din România.

Pentru anul 2005, Ministerul Educaţiei a propus înfiinţarea a trei noi centre pentru educaţia despre Holocaust. Activitatea acestora este foarte diversă. Ele organizează, pe lângă programele de instruire a profesorilor, seminarii, mese rotunde şi *workshop*-uri pe tema Holocaustului.

Cu privire la predarea Holocaustului în şcolile româneşti, acest subiect a prilejuit introducerea unei noi programe de istorie şi a fost inclus în manualele de clasa a VIII-a, a XI-a şi, pentru anul 2005-2006, în manualele de clasa a X-a.

Un manual pentru un curs opţional numit Istoria Evreilor – Holocaust a fost aprobat de Ministerul Educaţiei şi Cercetării şi va fi tipărit până în octombrie 2005, programa sa fiind revăzută pentru 2005. Cursul opţional a fost ales anul acesta de 25% dintre liceele româneşti, procent care este de aşteptat să crească în viitor.

În cadrul cursului opţional de educaţie a Holocaustului, sunt studiate următoarele subiecte : „Nazismul şi chestiunea evreilor", „Regimul legionar în România", „Regimul Antonescu şi solidaritatea cu comunitatea evreiască".

Autorităţile române vor pune la punct participarea a 12 jurnalişti la un seminar organizat de Institutul Yad Vashem din Ierusalim. În această privinţă, au avut loc discuţii preliminare între Ministerul Afacerilor Externe din România şi oficiali din Israel, care au agreat această iniţiativă şi şi-au oferit sprijinul.

Permiteţi-mi să mulţumesc partenerilor străini şi în mod special Memorialului Yad Vashem, Muzeului Memorial al Holocaustului din Washington, International Task Force (ITF) pentru Cooperare Internaţională în Educaţia pentru Holocaust, Comemorare şi Cercetare, precum şi celorlalţi prieteni dragi ai României.

Doresc, de asemenea, să transmit calde urări de sănătate lui Michael Shafir, şeful delegaţiei române a ITF, care a avut câteva probleme de sănătate în timpul reuniunii acestei organizaţii în Varşovia.

Aceste iniţiative adună laolaltă încercările ultimului deceniu de asumare a responsabilităţii istoriei Holocaustului român. Cercetarea istorică are astfel o dublă valoare. Mai întâi, încheie o perioadă marcată de voci singulare preocupate de scrierea capitolului Holocaustului în istoriografia română şi de polemici periferice şi puternic eclipsate ale acestui fenomen, dacă le comparăm cu alte dezbateri fundamentale ce implică societatea civilă. Apoi, încheie o perioadă de timp relativ lungă, prin abordarea unor subiecte dificile, evitate multă vreme, cum este evoluţia chestiunii evreieşti, dezvoltarea internă a antisemitismului, teritorialitatea Holocaustului, succesiunea reală a evenimentelor istorice, numărul de victime şi responsabilitatea politică.

Studiile recente par acum o colecţie uriaşă, dar nu exhaustivă, de încercări de a publica documente şi mărturii despre Holocaustul românesc, iniţiate de istorici, precum şi de supravieţuitori, scriitori, artişti sau jurnalişti.

În acelaşi timp, noua abordare a Holocaustului în România marchează începutul procesului de analiză a naturii fenomenului contemporan antisemit şi a conexiunilor sale la noile ameninţări ale securităţii globale. Trebuie să fim foarte clari : antisemitismul nu îşi va mai găsi niciodată locul în ţara noastră. Niciodată nu vom mai permite apostolilor urii să ne contamineze societatea. În schimb, va trebui să construim societăţi care asigură drepturi egale tuturor oamenilor, indiferent de originea, limba, culoarea pielii sau Dumnezeul lor.

Cred că România şi-a dovedit curajul politic de a-şi asuma trecutul şi de a se reconcilia cu conştiinţa naţională, ocolind fazele istorice mai înainte menţionate. Să nu uităm că facem parte dintr-o regiune în care Holocaustul este încă un subiect de controversă politică. Făcând toţi aceşti paşi, întreaga clasă politică a dovedit ireversibilitatea procesului de democratizare, dându-ne dreptul de a ocupa un loc cu demnitate între membrii egali ai familiei europene.

Studiind istoria evreilor români şi episodul Holocaustului, am descoperit o nouă perspectivă a componentei identităţii naţionale, cu semnificaţie specială pentru centrele de spiritualitate românească, mai ales cele din Moldova, care au o lungă tradiţie de convieţuire cu comunităţile evreieşti. Un număr mare de personalităţi evreieşti, cu o contribuţie majoră la viaţa politică, economică, socială şi culturală, au venit din aceste regiuni, unele dintre destinele lor fiind tragic afectate de pogromurile şi deportările din acele vremuri.

Experienţa tragică a Holocaustului ne obligă să continuăm eforturile din ultimii ani şi să ne asumăm responsabilitatea derivată din evenimentele trecutului. Educaţia în acest domeniu şi cercetarea Holocaustului vor preveni recurenţa unor astfel de tragedii,

confirmând spiritul dialogului şi toleranţa ca legătură între toţi membrii societăţii româneşti, indiferent de credinţele lor religioase sau de legăturile etnice.

Cred cu tărie că istoria comunităţilor evreieşti ca întreg, cunoscând multiplele aspecte ale vieţii lor anterioare celui de-al Doilea Război Mondial, istoria antisemitismului şi Holocaustul sunt domenii de cercetare şi motivaţii posibile în procesul educaţional, neexplorate în complexitatea lor totală. Este o nouă cale într-o nouă Europă. Conceptele se schimbă, depăşesc disciplinele cu o viteză extraordinară, iar noi, ca membri ai societăţii civile, suntem arhitecţii acestor schimbări într-o lume actuală cu un trecut complicat, care continuă să influenţeze alegerile moderne ale României.

Dragi colegi,

În zilele noastre, conceptul de *toleranţă* trebuie redimensionat în lumina noilor realităţi ale secolului.

Prezervarea patrimoniului cultural, bunăstarea cetăţenilor noştri şi dezvoltarea societăţilor depind de gradul de angajament faţă de implicarea în dezbaterea publică pe tema istoriei noastre, inclusiv a chestiunii antisemitismului şi Holocaustului. Prin construirea unui spaţiu public puternic, cu o participare largă, unde să putem discuta fără idei inflexibile despre aspectele întunecate ale trecutului nostru, vom fi capabili să consolidăm şi să menţinem mecanismele democratice ale societăţilor noastre.

Dată fiind semnificaţia acestui loc, consider că e important să-mi exprim convingerea personală că lumea în care trăim este un loc mai bun pentru atingerea păcii şi înţelegerii reciproce.

Vă mulţumesc.

4 iulie 2005, Universitatea Ebraică din Ierusalim

Conferinţa „Politica externă a României: provocări şi perspective”

Doamnelor şi domnilor,
Stimaţi studenţi,
Dragi prieteni,

Sunt onorat să mă adresez dumneavoastră din două motive. În primul rând, pentru că un membru al comunităţii academice revine de fiecare dată cu plăcere şi cu emoţie în faţa studenţilor. De asemenea, deoarece, la Universitatea de Vest, calitatea audienţei este întotdeauna asigurată.

Acceptând invitaţia, am înţeles să răspund, de fapt, provocării de a mă angaja într-un dialog cu dumneavoastră, de a răspunde ascuţimii spiritului dumneavoastră critic, caracteristic studenţilor, care nu ratează nici o ocazie de a-l exersa.

Nu în ultimul rând, istoria specială a Timişoarei ultimilor 15 ani solicită unui om politic sosit aici un plus de rigurozitate, responsabilitate şi consecvenţă. De aceea, a vorbi în acest cadru despre politica externă a României este poate la fel de provocator ca a răspunde în faţa parlamentului. Şi nu cred că spun vorbe mari.

Voi începe prin a expune principiul de bază care ne orientează politica externă: este vorba despre pragmatism în valorificarea oportunităţilor oferite de noul statut al României şi de noua sa poziţionare faţă de evoluţiile la nivel regional, european şi global.

Calitatea de membru al NATO şi de viitor membru al Uniunii Europene şi, nu în ultimul rând, poziţia sa geografică oferă României avantaje, dar şi responsabilităţi importante.

În al doilea rând, conturarea direcţiilor de politică externă presupune stabilirea prealabilă a unui obiectiv general, acela de a valorifica ariile de expertiză în care România poate avea contribuţii valoroase şi credibile la construcţia instituţională şi culturală a Europei, la adaptarea NATO pentru a face faţă provocărilor legate de securitate ale secolului XXI şi, în consecinţă, la valorificarea poziţiei României în plan regional şi internaţional.

De aici decurg firesc priorităţile politicii noastre externe pentru perioada următoare. Printre acestea, primul loc îl ocupă finalizarea procesului de aderare la Uniunea Europeană şi pregătirea participării noastre la activitatea instituţiilor comunitare. Trebuie să avem în vedere permanent că garanţia parcurgerii cu succes a perioadei de până la aderare va fi dată de măsura în care ne respectăm angajamentele asumate.

Pe lângă dialogul permanent cu Comisia Europeană şi cu Parlamentul European, esenţială este ratificarea Tratatului de Aderare de către parlamentele statelor membre.

Sunt bucuros să salut din nou, la distanţă de câteva zile, ratificarea Tratatului nostru de Aderare de către Slovacia.

Insist asupra acestui fapt, pentru că el vine la o distanţă de o lună faţă de referendumurile din Franţa şi Olanda asupra Constituţiei Europene, al căror rezultat a fost prilejul multor speculaţii în diverse medii şi subliniez şi cu acest prilej că, din punct de vedere politic şi juridic, între aderarea României şi Bulgariei şi adoptarea Constituţiei Europene nu există condiţionări. Vorbim despre procese separate, iar continuarea procesului de ratificare a Tratatului de Aderare a României şi Bulgariei este o dovadă în acest sens.

Încă de pe acum, România participă la toate activităţile Uniunii Europene. Reprezentanţii României în structurile de lucru ale Consiliului UE au acces direct la informaţie, iau parte la dezbateri, fiind în măsură să promoveze evaluările şi poziţiile noastre, excepţie făcând, desigur, dreptul de vot, până în momentul aderării de la 1 ianuarie 2007.

Nu trebuie să ocolim problema spinoasă a Constituţiei Europene. Respingerea proiectului în Franţa şi Olanda a arătat că, deşi din raţiuni diferite, cetăţenii europeni sunt preocupaţi de întrebarea *Quo vadis Europa ?* , încercând să găsească răspunsuri şi să influenţeze paşii decidenţilor politici.

S-a văzut cât este de important ca proiectul european să fie prezentat convingător şi explicat pe larg, astfel încât să răspundă semnalelor opiniei publice, reflectând totodată frământările acesteia. Fără inhibiţii, dar şi fără prejudecăţi, România ia parte, pe diverse căi, la dezbaterile fundamentale legate de viitorul UE. Ca viitori cetăţeni ai Europei unite, pentru care integrarea nu mai reprezintă un deziderat, ci un set consistent de oportunităţi, dumneavoastră vă revine un rol important în acest proces.

S-a vorbit mult în ultima vreme, în contextul acestor dezbateri pe marginea Constituţiei europene, despre dimensiunea socială a Europei. Subiectul nu este nou. Întotdeauna au existat semne de preocupare legate de dezvoltarea economică a UE, dezvoltare ce a dat mai puţină atenţie sensibilelor aspecte sociale.

Respingerea Constituţiei a oferit anumitor cercuri politice ocazia de a blama noii membri ai UE sau ţările candidate pentru problemele cu care se confruntă sistemul european de protecţie socială. Dar momentul ca ţările Europei să răspundă unor provocări legate de sistemul asigurărilor medicale, de problema sistemului de pensii, de îmbătrânirea populaţiei sau de politicile privind imigraţia a sosit cu mult înaintea pătrunderii cetăţenilor din statele în curs de aderare sau proaspăt admise pe piaţa muncii occidentale.

Extinderea UE nu poate fi cauza acestor probleme profunde şi nu trebuie să devină victima colaterală a continuării proiectului european. O Europă mai liberală nu este în mod necesar o Europă mai puţin socială. Problema fundamentală este unde se va plasa Europa peste cinci-zece ani în ceea ce priveşte competitivitatea, inventivitatea şi promovarea spiritului antreprenorial.

Prin analogie, integrarea europeană nu trebuie să fie blamată pentru dificultăţile inerente alinierii complete a ţării noastre la standardele economice ale Uniunii, fapt care va genera, pe lângă beneficii, greutăţi pentru agenţii economici sau unele categorii sociale. Cu toţii, dar mai ales clasa politică, trebuie să ne asumăm reforma incompletă a ultimilor 15 ani, lucru care trebuie corectat acum, într-o manieră rapidă şi eficientă. Europa celor 25 sau 27 va fi dinamică şi competitivă sau îşi va pierde din coeziune şi atractivitate.

În ceea ce priveşte calitatea de membru al NATO, România a dovedit în ultimii ani că este un partener de încredere pentru aliaţii săi, capabil să contribuie într-o manieră

credibilă la efortul comun al Alianţei. Rămâne să valorificăm pe deplin în plan politic prezenţa noastră cu aproape 2.500 de trupe în patru teatre de operaţiuni.

Mutarea accentului principal al noii noastre orientări de politică externă în regiunea extinsă a Mării Negre aduce un plus de valoare pentru că sporeşte greutatea specifică a României în context european şi euroatlantic. Interesul nostru pentru această regiune devine o componentă majoră a profilului României ca stat de graniţă la frontiera Europei lărgite, izvorând din convingerea noastră că procesul de stabilizare şi dezvoltare democratică declanşat în Europa după încheierea Războiului Rece nu s-a încheiat.

El a cuprins Europa Centrală şi de Est, Balcanii de Vest şi este tot mai evident în regiunea Mării Negre, unde evoluţiile din Ucraina, Georgia şi Republica Moldova indică aspiraţii certe ale acestor state spre integrarea în comunitatea euroatlantică de interese şi valori.

Este firesc ca România, aflată în vecinătatea directă a două regiuni-cheie pentru securitatea europeană, Balcanii Occidentali şi regiunea Mării Negre, să-şi asume un rol activ de sprijinire a proceselor de stabilizare şi dezvoltare de aici.

În primul rând, pentru că România a reuşit să depăşească cu maturitate şi inteligenţă politică unele blocaje din relaţia cu vecinii.

De exemplu, în relaţia cu Ungaria, al cărei ministru de Externe s-a aflat astăzi în oraşul dumneavoastră şi cu care am avut discuţii substanţiale, s-a produs în ultimii ani o schimbare de paradigmă. După modelul franco-german, vom organiza, în septembrie anul acesta, o şedinţă comună de guvern, în care vom discuta despre planurile naţionale de dezvoltare, despre sprijinul acordat României de către Ungaria în procesul de integrare europeană. Relaţiile româno-maghiare au devenit un model de parteneriat pragmatic şi de reconciliere durabilă, orientat spre viitor, unul în care România şi Ungaria, deja aliaţi în cadrul NATO şi viitori parteneri în cadrul UE, pot fi avocaţii ancorării ireversibile a Balcanilor şi Vecinătăţii Europene în logica proiectului european şi euroatlantic.

În al doilea rând, pentru că prin utilizarea la maximum a instrumentelor oferite de NATO, într-un efort conjugat şi complementar demersurilor regionale, România a acumulat un capital de încredere şi prestigiu în zonă, ceea ce o recomandă ca sursă de expertiză şi experienţă pentru modernizarea democratică a ţărilor din Sud-Estul Europei şi zona extinsă a Mării Negre.

La fel de importante sunt şi instrumentele pe care le dezvoltă Uniunea Europeană prin politica sa de vecinătate, în cadrul căreia România se va evidenţia treptat, odată cu integrarea în Uniune.

În acest context, acordăm o atenţie specială relaţiei noastre cu Republica Moldova, iar succesul gestionării acestei relaţii va deveni punctul de pornire al efortului de asistenţă pentru dezvoltare pe care România va trebui să-l desfăşoare în perioada următoare. Transferul de expertiză realizat dinspre Uniunea Europeană şi Statele Unite către România în ultimii 15 ani trebuie continuat acum către Republica Moldova, Georgia şi Ucraina, iar România poate şi trebuie să joace un rol important în acest proces. În privinţa Republicii Moldova, acest transfer este uşurat de factori care ţin de cultura şi identitatea noastră comună.

România trebuie să valorifice, dar pe paliere diferite, poziţia sa de vecin al unei alte regiuni de interes pentru comunitatea internaţională, cea a Balcanilor de Vest, iar întâlnirea noastră de azi este poate cel mai potrivit prilej pentru a elogia efortul societăţii civile româneşti pentru democratizarea şi dezvoltarea acestei regiuni.

Parteneriatul organizaţiilor neguvernamentale şi al universităţilor din Timişoara şi din alte oraşe din Banat cu entităţi similare din fosta Iugoslavie reprezintă dovada faptului că activitatea societăţii civile este complementară efortului diplomatic, precedându-l pe acesta în anumite cazuri şi oferindu-i excelente exemple de bună practică.

Diplomaţia română îşi face o datorie de onoare din a sublinia importanţa pe care o au ideile de politică externă generate de mediul academic sau de organizaţiile neguvernamentale. Ştiu că, în privinţa relaţiei cu aceste medii, mai avem multe de făcut.

Îmi face plăcere să menţionez în acest context faptul că, în urmă cu o săptămână, Ministerul Afacerilor Externe a găzduit prezentarea volumului *Studii de securitate*, rodul efortului intelectual al unor specialişti de excepţie, inaugurând astfel programul „Cartea lunii la MAE”.

Este, dacă vreţi, un angajament pe care ni-l luăm faţă de societatea civilă, acela de a organiza evenimente pentru a promova circulaţia ideilor din sfera relaţiilor internaţionale şi nu numai, dar este în primul rând un angajament faţă de noi înşine, pentru că aceste studii ne sunt de un real folos, ele îmbunătăţind calitatea demersului diplomatic.

De aceea, suntem profund îndatoraţi tuturor celor care desfăşoară activităţi de cercetare în acest domeniu şi ne vom da silinţa ca ei să simtă că fac parte din efortul de politică externă al României.

Şi nu am în vedere numai ceea ce are legătură directă cu politica externă. Toţi reprezentăm România în străinătate. Nu numai eu sau colegii mei din Ministerul de Externe, ci şi dumneavoastră, când mergeţi la burse, la studii, românii care merg la muncă, alţii care merg pentru activităţi mai neortodoxe şi care, din păcate, sunt mai rapid observaţi. Toţi reprezentăm România. Trebuie să fim conştienţi de asta.

Numai implicându-ne cu toţii, autorităţi guvernamentale şi societatea civilă, vom reuşi să dobândim, în toate mediile din străinătate, respectul pe care-l merităm. Imaginea unei ţări se construieşte cu efort şi imaginaţie.

Vă dau acum cuvântul dumneavoastră. Sper că aveţi întrebări, întrucât întrebările demonstrează interesul pe care îl aveţi pentru modul în care România este percepută şi acţionează ca actor în plan regional, european şi internaţional. Vă ascult şi sunt gata să vă răspund.

30 iunie 2005, Universitatea de Vest, Timişoara

„Extinderea UE. Ce urmează pentru frontierele UE” ?

Doamnelor şi domnilor,

Dacă subiectul meu era doar provocator în urmă cu câteva luni, astăzi, când organizatorii m-au invitat cu atâta căldură să mă adresez dumneavoastră, acesta este un subiect fierbinte, alimentat de evoluţiile recente prin care Europa încă mai trece, ca urmare a rezultatelor referendumurilor din Franţa şi Olanda.

Totuşi, voi aborda acest subiect cu mare plăcere, mai ales că am onoarea de a reprezenta o ţară care aderă şi care în curând va deveni ţară de graniţă a UE. Aşadar, doresc să-mi cer scuze de la început dacă nu voi fi total nepărtinitor de-a lungul intervenţiei mele.

Extinderea este, mai întâi de toate, o expresie a unei viziuni politice care, dincolo de geografie, reprezintă o comunitate de valori, priorităţi şi interese.

Vorbind despre viziunea politică în Europa de astăzi ar putea să sune euroscepticilor ca abordarea subiectului funiei în casa spânzuratului. *Non*-ul şi *nee*-ul pentru Tratatul Constituţional din Franţa şi, respectiv, Olanda aruncă o umbră de neîncredere asupra unităţii viziunilor politice dintre popoarele Europei.

„Ce urmează pentru frontierele UE ? ” este, după cele două referendumuri, o întrebare ce rezultă din încâlcitele dileme despre identitate şi despre viitorul Europei. Specialiştii îşi pot permite să fie pesimişti şi chiar să jelească la creştetul Europei, după cum am citit în mass-media ultimelor zile.

Totuşi, ca reprezentant al unui guvern european, deşi încă nu al unei ţări membre a UE, sunt obligat să gândesc pozitiv.

Optimismul meu decurge din faptul că Uniunea Europeană a fost de la început un act de curaj, de ambiţie, de speranţă şi de creativitate şi, nu în ultimul rând, de solidaritate care a alimentat sentimentul de apartenenţă, în felul acesta eclipsând problemele trecutului.

Nu pesimismul a construit Europa, aşa că, cel puţin ca „superstiţie politică”, nu voi fi eu cel care va aduce spiritul său printre noi, chiar dacă, trebuie să recunosc, evoluţiile din Europa au provocat un fior rece pe şina spinării statelor membre, precum şi a celor candidate.

Europa este în schimbare

Îl citez pe vicepreşedintele Comisiei Europene, Günter Verheugen, care a spus că s-a întâmplat ceva fundamental. Schimbarea nu este rea în sine ; ea ar putea declanşa un proces de redeşteptare a energiilor adormite.

Cu toate acestea, trebuie să urmărim procesul cu atenţie, întrucât schimbarea nu ar trebui să pună în pericol bazele şi spiritul Uniunii Europene.

Să profităm cât mai mult de avantajele schimbării şi să încercăm să anticipăm pagubele pe care orice modificare ar putea să le provoace şi să le prevenim. Dar susţin cu tărie că schimbarea nu ar trebui să influenţeze angajamentele deja luate.

Europa este un model

A fost mereu un model, încă de la început. Forţa sa ca model explică uriaşa atracţie a acelor ţări care au trecut sau trec prin procesul de aderare.

Un model de depăşire a rivalităţilor din trecut, un model social cu caracteristici puternice unice în lume, un model de creştere a coeziunii între statele sale, un model de a aduce laolaltă rezultatele economice pentru a deveni mai competitivi, un model de solidaritate.

Europa trebuie să rămână un model. Trebuie să menţină în fundamentele sale elixirul sensului idealist al misiunii : misiunea de a reunifica continentul, de a uni toate energiile în vederea obţinerii dinamismului creşterii economice sustenabile. Trebuie, de asemenea, să acorde atenţie cetăţenilor săi şi să construiască legături mai puternice între popoarele Europei. Simţul apartenenţei comune la aceeaşi zonă, ca cetăţeni europeni, ar trebui să mai avanseze câţiva paşi de la virtual la lumea reală, altfel, ori de câte ori popoarele Europei se vor exprima, liderii politici vor fi contrariaţi de diferenţele dintre răspunsul dat de popoarele europene şi priorităţile stabilite de conducere. Sentimentul conform căruia caii au accelerat prea tare şi au lăsat trăsura mult în spate ar putea deveni acut.

Reformarea Europei este un proces pe termen lung ce trebuie urmat. Speranţa unei implicări mai mari din partea popoarelor este supremă.

Până acum, pentru mulţi cetăţeni europeni, procesul de construcţie european, Tratatul Constituţional reprezintă nişte seturi de reguli bizare şi complicate care, din acest punct de vedere, nu ar avea nici o legătură cu nevoile lor de standarde ridicate de viaţă, de slujbe mai multe şi mai bine plătite sau cu sentimentul de siguranţă şi protecţie împotriva pericolelor actuale.

Găsirea unor soluţii europene la problemele locale le va oferi o altă perspectivă asupra provocărilor de astăzi şi, de ce nu, chiar asupra Tratatului Constituţional care, deşi unii îl consideră deja îngropat, nu a căzut încă în dizgraţie.

Pentru a continua să fie un model pentru ceilalţi, Europa trebuie să se ţină de cuvânt. Nerespectarea promisiunilor i-ar pune în pericol credibilitatea în ochii popoarelor sale mai mult decât ar face-o părerile divergente despre reformarea Europei. Pe de altă parte, pentru a fi un model, Europa are nevoie de succes, iar acel succes va veni din punctele sale cele mai tari. Trebuie să identificăm împreună aceste puncte tari.

Se poate transforma extinderea într-unul dintre punctele tari ale UE ?

Poate, dacă ne uităm la statistici. Este unul dintre cele mai bune răspunsuri pentru provocarea demografică cu care se confruntă Europa de Vest. Stimulează dezvoltarea economiei europene, prin extinderea unei pieţe unice, sursă de prosperitate pentru toate popoarele Europei. Acţionează ca un sistem de pârghii pentru rezolvarea problemelor de

securitate din vecinătate şi alimentează potenţialul Europei de a acţiona din ce în ce mai puternic ca un actor global credibil pe scena internaţională.

Dintr-un alt sistem de referinţă, al aderării, perspectiva de a deveni membru al UE reprezintă cel mai important stimulent pentru democratizare, reforme economice şi sociale, astfel încât împărtăşim total punctul de vedere conform căruia evitarea apariţiilor unor noi linii de demarcaţie între UE şi vecinii săi este vitală pentru o Europă stabilă, sigură şi prosperă.

Respectarea promisiunilor

Uniunea Europeană înseamnă aproape o jumătate de secol de muncă grea. Nu este un castel din cărţi de joc pe care „ghinionul" din Franţa şi Olanda l-ar fi distrus. Europa trebuie să meargă înainte. În ceea ce priveşte extinderea, procesele deja începute trebuie să fie continuate, iar deciziile deja luate trebuie respectate.

Ţările în curs de aderare

Ţările europene au subscris procesului de aderare la UE a României şi Bulgariei. Procesul de ratificare a Tratatului de Aderare a început. Depinde de eforturile noastre dacă preconizatul calendar va fi respectat, însă rezultatul final, care nu poate fi subiect de controversă, este aderarea la UE.

Unii au prezentat un fel de scenariu catastrofic, în care UE ar trebui să stingă lumina după rezultatele referendumurilor pe tema Tratatului Constituţional. Însă UE nu se confruntă cu un vid legislativ.

Atât politic, cât şi legal, procesul de ratificare a Tratatului Constituţional şi procesul de ratificare a Tratatului de Aderare a României şi Bulgariei sunt două lucruri diferite.

În acelaşi timp, este clar, contextul politic complicat survenit în urma rezultatelor referendumurilor din Franţa şi Olanda va alimenta exigenţa crescută a respectării angajamentelor noastre.

Acesta este un motiv în plus – dacă aveam nevoie de vreo motivaţie suplimentară – pentru a ne spori hotărârea şi pentru a ne îndeplini angajamentele. Şi, cel puţin în ceea ce priveşte România, drumul ce se aşterne în faţă este foarte clar. Am primit scrisorile de avertizare din partea Comisiei Europene, suntem conştienţi de punctele noastre sensibile şi, în acelaşi timp, total încrezători că vom fi capabili să ne menţinem cursul şi să deschidem în continuare calea către aderarea la UE până la 1 ianuarie 2007.

Ţările candidate

Candidaţilor li s-au făcut promisiuni clare. În legătură cu Turcia, negocierile de aderare ar trebui să înceapă în octombrie, sub egida preşedinţiei britanice [a UE – *n.r.*].

În acelaşi timp, raportul procurorului general despre Croaţia este încurajator cu privire la progresele făcute pentru atingerea unui grad total de cooperare cu Tribunalul Penal Internaţional pentru Fosta Iugoslavie. Croaţia ar trebui să rişte şi să facă progrese

în abordarea acestor aspecte care, până în prezent, au întârziat începerea negocierilor, în ciuda faptului că este fruntaşă în alte domenii.

Şi Republica Macedonia este pe cale să devină o poveste de succes în procesul de integrare europeană a Balcanilor de Vest. Până la finele anului, Comisia îşi va exprima opinia referitoare la aderarea Republicii Macedonia, iar în decembrie, Consiliul European va lua, sperăm, o decizie pozitivă în acest sens, bazată pe eforturile ulterioare de întărire a statului de drept şi de implementare a Acordului-Cadru de la Ohrid.

Celelalte ţări din Balcanii de Vest

Rămânerea în urmă a Balcanilor de Vest va reprezenta un obstacol pentru orice proiect de integrare a Europei.

Viitorul Balcanilor de Vest este în cadrul UE. Ţările din regiune au o perspectivă clar europeană, aşa cum a fost ea definită în Agenda de la Salonic, dar mai departe totul depinde doar de eforturile lor de a transpune acest lucru în realitate.

Decizia pozitivă luată de Comisia Europeană în aprilie 2005 cu privire la Studiul de fezabilitate despre Serbia şi Muntenegru, evaluând că ţara este acum suficient de pregătită să negocieze Acordul de Stabilizare şi Asociere cu UE, este un pas major pentru Serbia şi Muntenegru în drumul greu către integrarea europeană.

Parcurgerea acestui drum este de o importanţă capitală, din moment ce progresele înregistrate în Serbia şi Muntenegru vor avea cu siguranţă o influenţă benefică asupra rezolvării chestiunii Kosovo. Avem veşti bune în privinţa comunicării „Un viitor european pentru Kosovo”, precum şi din partea raportului comun al Comisiei şi preşedinţiei [a UE – *n.r.*] despre Kosovo, prezentat în cadrul CAGRE pe 13 iunie 2005.

Bosnia şi Herţegovina abordează activ prioritătile identificate în raportul de fezabilitate, iar progresele semnificative în toate cele 16 zone prioritare ar trebui să declanşeze lansarea negocierilor Acordului de Stabilizare şi Aderare. Accelerarea cooperării totale cu Tribunalul Penal Internaţional pentru Fosta Iugoslavie şi reforma poliţiei sunt de o importanţă majoră.

Albania

Este de aşteptat ca autorităţile albaneze să obţină rezultate tangibile în lupta împotriva corupţiei şi a crimei organizate şi, dat fiind faptul că alegerile parlamentare din această vară vor fi desfăşurate conform standardelor internaţionale, s-ar putea pleda pentru încheierea Acordului de Stabilizare şi Asociere.

Cum rămâne cu vecinătatea europeană ?

De ce am deschis un asemenea subiect în aceste zile, când extenuarea extinderii s-a transformat treptat în aprehensiunea extinderii ?

Doar pentru că nici unei ţări aflate la graniţă nu îi place să fie o ţară de graniţă, din moment ce acest statut implică o mulţime de provocări privind asigurarea securităţii,

lupta împotriva crimei organizate şi a traficului de droguri şi persoane? Şi, luând în calcul acest lucru, că, în calitate de aliat NATO şi de viitor membru al UE, vom asigura securitatea unei mari părţi din viitoarea graniţă externă a UE (circa 1.300 km), a doua ca mărime după cea ruso-finlandeză. Sau pentru că România ar avea un interes specific să relaţioneze cu vecinătatea sa şi de aceea avem obsesia Mării Negre?

Răspunsul este că suntem conştienţi de ameninţările şi provocările din vecinătate, care întâmplător va fi şi graniţa viitoare a UE, după ce se vor integra România şi Bulgaria. Complexitatea acestei noi situaţii a avut ecou la nivelul UE prin Politica Europeană de Vecinătate, în scopul de a crea „un cerc de prieteni" la frontierele europene.

Aş nominaliza cel puţin trei provocări în această regiune:

- Este o sursă de insecuritate şi riscuri asimetrice. Nu are nici un sens aparent să urgentăm trecerea la acţiune acum şi să prevenim instabilitatea să afecteze zonele adiacente, însă există conflicte îngheţate ce ar putea începe să „fiarbă". Chestiunea transnistreană reprezintă o preocupare de securitate şi un subiect de interes direct pentru România; suntem profund îngrijoraţi de lipsa unei perspective clare în rezolvarea problemei transnistrene.
- Este de o importanţă economică majoră pentru securitatea energetică a Europei să legăm Marea Caspică de Europa de Vest.
- Nu în ultimul rând, este o ocazie pentru Uniunea Europeană, NATO şi Federaţia Rusă să lucreze împreună.

Cele mai multe dintre ţările care fac parte din regiunea Mării Negre, cu excepţia Rusiei, îşi dau silinţa să convingă că nu ar fi drept să nu li se permită să considere calitatea de membru a UE drept o ţintă finală.

Deci, pledăm pentru extinderea UE cu ţările incluse în Politica Europeană de Vecinătate?

Nu, nu în acest moment. Dar România pledează pentru o perspectivă europeană a acestor ţări, care este esenţială pentru a alimenta transformările democratice. Făcându-le să se simtă parte din proces, este cel mai important să le facem să-şi asume şi să implementeze logica europeană.

Politica Europeană de Vecinătate nu le oferă o perspectivă clară europeană, dar nici nu o exclude. Mai mult, creează premisele pentru o relaţie mai dezvoltată cu UE şi oferă asistenţă pentru atingerea standardelor europene. Nu ar trebui uitat că dezvoltarea UE rămâne un proces bazat pe merite individuale, aşa încât depinde de eforturile ţării aspirante să îndeplinească standardele necesare pentru integrarea în UE. România este hotărâtă să le sprijine total în astfel de demersuri, pentru o relaţie mai profundă şi mai intensă cu UE.

Evoluţia democratică din aceste regiuni depinde însă, în mod fundamental, de: sprijinul politic european şi euroatlantic; suportul financiar străin; disponibilitatea şi abilitatea noilor autorităţi din Ucraina, Georgia şi Republica Moldova de a se angaja activ în reforma de succes către democraţie şi o bună guvernare, îmbinate cu o relaţie deschisă şi transparentă cu Rusia.

Salutăm succesul Summitului UE-Rusia şi inaugurarea celor patru zone comune; UE trebuie să aibă în Rusia un partener de încredere în domenii ca energia, comerţul, în lupta împotriva crimei organizate şi a terorismului, precum şi în domeniul afacerilor externe. Un dialog echilibrat bilateral, orientat pe rezultate, este absolut necesar pentru a aborda provocările globale şi regionale la adresa securităţii Rusiei şi a UE.

Apreciem, de asemenea, şi decizia UE de a numi un reprezentant special pentru Republica Moldova, ca pe un important pas înainte în consolidarea rolului UE în vecinătatea estică. Astfel, sperăm că UE va juca un rol mai activ în rezolvarea chestiunii transnistrene. Aşteptăm cu interes şi inaugurarea unei Delegaţii a Comisiei Europene în Chişinău cât mai curând posibil.

România este nerăbdătoare să vadă cât mai mult din Europa în cadrul regiunii extinse a Mării Negre şi suntem hotărâţi să oferim Uniunii tot ajutorul necesar pentru dezvoltarea profilului său în zonă. Salutăm intenţia Comisiei Europene de a proiecta o strategie a Mării Negre. Un asemenea document ar trebui să concentreze acţiunile europene în regiune şi să ofere posibilităţi de valorificare la maxim a instrumentelor aflate la dispoziţia UE, inclusiv a expertizei existente privind formatele de cooperare regională (OCEMN, SEECP).

Concluzii

Nu se poate prezice unde vor ajunge frontierele Europei extinse în viitor.

De la Marea Baltică la Marea Neagră şi la Marea Mediterană, multe ţări afirmă că centrul Europei le-ar intersecta. Acest centru mişcător este o bună premisă de a nu fixa arbitrar nici viitoarele frontiere.

Unii spun că extinderea ar fi prea rapidă. Eu spun că depinde din care parte priveşti lucrurile: cei care ţintesc calitatea de membru spun că procesul avansează ca melcul.

Totuşi, într-o perioadă de timp foarte scurtă, Europa aproape că şi-a dublat numărul de state membre şi trebuie să asimileze această extindere. Orice răspuns legat de viitoarele frontiere ale Europei va depinde de modul în care Europa va putea să reconcilieze cele două procese, extinderea următoare şi aprofundarea. Atingerea echilibrului corect între cele două este decisiv pentru prezervarea aceloraşi caracteristici care o fac atât de atractivă.

Pentru o vreme, UE se va concentra mai mult asupra reformei instituţiilor UE şi a mecanismelor sale. Totuşi, scopul stabilit la începutul anilor ’90 trebuie să fie atins: o Europă unificată care, în final, depăşeşte diviziunea continentului.

Din motive politice, strategice şi istorice, UE ar trebui să-şi ţină uşile deschise pentru toate ţările europene care împărtăşesc standardele şi valorile europene: democraţia şi drepturile omului, inclusiv drepturile minorităţilor, statul de drept şi economia de piaţă funcţională.

Totuşi, nici un pas înapoi nu este indicat în cazul ţărilor cărora li s-a promis că vor deveni membre ale Uniunii. Altfel, modelul european îşi va pierde pur şi simplu credibilitatea.

Pentru a-l cita pe Olli Rehn, *harta Europei este definită în minte, nu doar pe pământ. Geografia stabileşte cadrul, însă valorile sunt fundamental cele care trasează graniţele Europei. Avansarea înseamnă concretizarea valorilor europene în viaţa de zi cu zi.*

20 iunie 2005, Chatham House, Londra

Noile şi viitoarele state membre ale UE. Care este rolul acestora într-o Uniune cu 27 de state ?

Stimate doamne, stimaţi domni,
Stimată audienţă,

Tema aleasă pentru discuţia noastră de astăzi este una de mare actualitate. Aş dori să salut intuiţia organizatorilor, care ne provoacă la o trecere în revistă de tip analitic, şi anume cine suntem şi spre ce ne îndreptăm, în contextul în care Europa de după referendumurile francez şi olandez asupra Constituţiei Europene este preocupată de prezentul şi viitorul propriei arhitecturi. Este cu siguranţă un moment de introspecţie, de evaluare a rolului şi obiectivelor europene, un moment în care se cer abordări constructive din partea liderilor europeni şi viziunea necesară pentru soluţionarea acestui puzzle complicat numit Uniunea Europeană.

Dinamica extraordinară a evoluţiilor ultimelor săptămâni a arătat că cetăţenii europeni sunt preocupaţi de întrebarea *Quo vadis Europa ?* , încercând să găsească răspunsuri şi să influenţeze paşii decidenţilor politici. S-a văzut cât este de important ca proiectul european – pentru a se bucura de sprijinul cetăţenilor – să fie prezentat convingător, explicat pe larg şi, în acelaşi timp, să răspundă într-o manieră flexibilă şi responsabilă semnalelor opiniei publice. De asemenea, s-a văzut cât este de important ca acest proiect să nu fie perceput ca unul distant, care complică peisajul european, ci, din contră, ca unul care aduce Uniunea mai aproape de cetăţenii săi.

Era inevitabil ca un vot asupra proiectului de act fundamental al Uniunii Europene să declanşeze, în resorturile motivaţionale ale fiecărui cetăţean, nu numai introspecţii asupra viitorului politic comunitar, ci şi verdicte asupra modului în care construcţia europeană răspunde în prezent, prin instrumentele acţiunii guvernamentale naţionale, aşteptărilor publice legitime de securitate, prosperitate, identitate. Din acest punct de vedere, referendumurile desfăşurate au evidenţiat relevanţa iniţierii unei dezbateri de fond care depăşeşte cadrul instituţional abordat de Tratatul Constituţional. Este ceea ce o serie de lideri europeni aşteaptă de la lucrările Consiliului European din 16-17 iunie.

În acest moment al construcţiei europene, Uniunea trebuie să găsească răspunsuri pentru provocarea pe care o reprezintă perfecţionarea mecanismelor sale interne şi funcţionarea în viitor a instituţiilor sale, precum şi conturarea politicilor în vederea creării unei Europe mai democratice, mai puternice, mai apropiate de cetăţeni, capabilă să-şi afirme rolul pe scena globală.

Este un moment important şi pentru România, care a intrat în faza finală a aderării după semnarea Tratatului şi care îşi concentrează toate forţele pentru finalizarea cu succes a aderării şi promovarea ratificării Tratatului de către statele membre. Vom adera la 1 ianuarie 2007 şi ne interesează în cea mai mare măsură viitorul Europei, rolul şi contribuţia noastră într-o Uniune cu 27 de membri, modul în care ne vom promova interesele naţionale şi vom contribui la întărirea Uniunii în care vrem să ne definim.

Se cuvine să evidenţiem în acest moment că, din punct de vedere politic şi juridic, între aderarea României şi Bulgariei şi adoptarea Constituţiei Europene nu există condiţionări. Vorbim despre procese separate, a căror dinamică este bine formalizată. Evident însă, nu ne sunt indiferente structura instituţională şi mecanismele de funcţionare ale Europei anului 2007.

Din această perspectivă, ne interesează direct şi ne implicăm, în calitatea noastră de ţară în curs de aderare şi de observator al activităţii instituţiilor Uniunii, în realizarea obiectivului UE de constituire a unor instituţii puternice, reprezentative şi mai democratice, care să faciliteze conlucrarea într-un cadru lărgit. Constituţia Europeană, la a cărei definitivare şi adoptare a contribuit şi România, ca observator activ, corespunde pe deplin acestui obiectiv şi sperăm ca soluţiile necesare să fie găsite pentru ca aceasta să-şi îndeplinească rolul pentru care a fost concepută, după ce restul statelor membre se vor fi pronunţat, la rândul lor, asupra ei.

Aportul celor zece – şi, în curând, 12 noi state membre – la construcţia comunitară se situează, astfel, pe fondul provocării de a redefini identitatea europeană în Europa lărgită.

Noile şi viitoarele state membre aduc în cadrul Uniunii, înainte de toate, un mesaj profund simbolic, acela al păcii, al creării unui climat european propice realizării cu adevărat a unităţii europene. Pe fondul experienţelor traumatizante ale erei comuniste, coroborate cu perioada de război care a precedat-o, noile state membre aspiră la o solidaritate bazată nu pe o noţiune abstractă a importanţei păcii, ci pe una cât se poate de reală, a eficienţei instituţiilor democratice şi a consolidării mediului economic concurenţial.

Acest mesaj este şi principalul catalizator al extinderii Uniunii, iar noile state membre doresc să joace un rol determinant în ceea ce priveşte continuarea acestui proces, astfel încât perspectiva europeană, ca element generator de stabilitate şi dezvoltare, să fie extinsă dincolo de graniţele Uniunii, ale noilor state membre.

Pentru a face faţă provocărilor viitoare, precum terorismul, sărăcia, discrepanţele economice şi sociale, Uniunea nu are decât o singură soluţie: întărirea construcţiei comunitare. Doar o Uniune care vorbeşte printr-o singură voce poate reprezenta un adevărat model la nivel mondial, iar acesta este sensul în care România înţelege şi doreşte să contribuie la construcţia comunitară.

Noile şi viitoarele state membre au un rol deosebit în primul rând în revitalizarea obiectivelor Declaraţiei de la Laeken, precum şi în continuarea întăririi solidarităţii dintre statele membre ale UE, prin contribuţia la dezvoltarea marilor orientări şi iniţiative politice, precum Strategia Lisabona, Programul Haga privind consolidarea libertăţii, securităţii şi justiţiei în Uniunea Europeană.

Unul dintre obiectivele Declaraţiei de la Laeken l-a constituit întărirea comunicării prin diferite mijloace cu cetăţenii europeni. Aceasta a devenit una dintre condiţiile *sine qua non* ale progresului construcţiei comunitare, având în vedere mai ales faptul că, în ultimul timp, obiectivele şi acţiunile importante ale Uniunii nu sunt explicate pe măsură

cetăţenilor, aceştia demonstrând o reticenţă din ce în ce mai accentuată în unele ţări faţă de marile mesaje europene. În lipsa unei comunicări eficiente, cetăţenii văd adesea în construcţia comunitară o frână în calea intereselor lor ca indivizi.

De aceea, apropierea Uniunii de cetăţeni, precum şi creşterea solidarităţii dintre cetăţenii europeni (actuali şi viitori) constituie una dintre sarcinile majore la nivelul Uniunii şi unul dintre obiectivele noilor state membre. Trebuie să construim un climat de încredere şi parteneriat între cetăţenii din statele membre, precum şi un climat prielnic comunicării între cetăţeni şi instituţiile comunitare, ce funcţionează în interesul creării „binelui" european comun.

În calitate de viitor membru al UE, România are interesul să transfere valorile democratice în spaţiile adiacente (Balcanii de Vest şi vecinătatea estică), contribuind astfel la asigurarea stabilităţii şi securităţii pe întregul continent. În acest sens, milităm în toate forumurile şi organizaţiile regionale sau internaţionale la care suntem parte (ONU, NATO, SEECP, PSESE, OCEMN etc.) pentru încurajarea eforturilor de apropiere şi de integrare europeană şi euroatlantică a statelor din Balcanii Occidentali şi vecinătatea noastră estică.

Din proprie experienţă, considerăm că perspectiva europeană reprezintă catalizatorul pentru accelerarea reformelor şi consolidarea proceselor democratice.

Astfel, obiectivul nostru de integrare are o dublă finalitate : răspândirea solidarităţii noastre către statele din regiune, care au aspiraţii europene, precum şi generarea de evoluţii pozitive în cadrul Uniunii Europene, benefice cetăţenilor celor 27 de state actuale şi viitoare membre. Dorim să devenim o Românie funcţională şi eficientă într-o Uniune mai funcţională şi mai eficientă.

9 iunie 2005, Institutul European Român, Bucureşti

Conferinţa OSCE pe tema antisemitismului şi a altor forme de intoleranţă

Domnule preşedinte,
Excelenţe,
Stimaţi delegaţi,
Doamnelor şi domnilor,

Tema noastră de astăzi nu ne surprinde prin noutate. Ne surprinde însă prin răspândirea sa în rândul ţărilor noastre, prin persistenţa sa în minţile oamenilor şi prin natura sa dăunătoare pentru societăţile noastre.

Ne adunăm încă o dată pentru a afirma că manifestările de rasism, xenofobie, discriminare şi intoleranţă rămân active la anumite niveluri ale societăţilor noastre, în timp ce angajamentul nostru politic de a lupta împotriva lor rămâne neschimbat. Există o diferenţă între angajamentele pe care le luăm în numele ţărilor noastre şi ceea ce observăm pe teren. Deşi toleranţa zero faţă de antisemitism şi intoleranţă este principiul nostru călăuzitor, observăm cu îngrijorare sporirea violenţei rasiale în Europa, precum şi neajunsurile noastre comune în identificarea cauzelor ei şi a mijloacelor de abordare a chestiunilor adecvate.

OSCE este cadrul relevant pentru a contura şi a ne valorifica activitatea în direcţia supravegherii toleranţei şi nondiscriminării, inclusiv a combaterii antisemitismului. Statele participante au ajuns la un acord la Viena, în 2003, şi la Berlin, Paris şi Bruxelles, anul trecut, asupra faptului că este nevoie de eforturi individuale şi colective pentru a combate toate formele de rasism şi antisemitism. Am fost chemaţi să prezentăm bune practici şi am descoperit că statele înţeleg la fel fenomenul rasist şi că folosesc aceleaşi instrumente în lupta împotriva antisemitismului : planurile naţionale de acţiune, sistemele de colectare a datelor şi de raportare, legile antidiscriminare, construirea instituţiilor, comisiile istorice, proiectele de creştere a conştientizării şi diseminare a cunoştinţelor, precum şi programele de educaţie şi informare.

De aceea, suntem ofensivi. Predăm toleranţa pentru diversitate. Căutăm claritate morală pentru a deconspira antisemitismul şi căile sale subtile. Avem curaj moral de a-i confrunta pe cei cu mentalităţi putrede.

Doamnelor şi domnilor,

Antisemitismul nu este latent, aşa cum nici răspunsul nostru nu ar trebui să fie. Eu sunt purtătorul mesajului din partea guvernului meu, pentru care nu trebuie să existe

ambiguitate în ceea ce priveşte atitudinea României faţă de manifestările rasismului. România va fi fermă în angajamentul său de a lupta împotriva discriminării şi a intoleranţei. Autorităţilor competente le-a fost încredinţată responsabilitatea de a-i sancţiona pe cei care aduc prejudicii societăţii noastre.

Legislaţia adoptată în ţara mea interzice contestarea publică a Holocaustului şi condamnă toate acţiunile de natură rasistă sau xenofobă. Au fost ridicate monumente comemorative ale victimelor Holocaustului ; a fost stabilită o zi naţională a Holocaustului ; fenomenul Holocaustului este studiat în şcoli, iar Arhivele Naţionale permit accesul necondiţionat al cercetătorilor ce studiază istoria evreilor din România şi din teritoriile vecine. Specialiştii vor avea în curând un mediu propice pentru cercetările lor, căci pregătim înfiinţarea unui Institut pentru Studierea Holocaustului şi un Muzeu al Holocaustului.

Un punct de reper important a fost crearea unei comisii internaţionale care avea rolul de a ne dezvălui istoria în aspectele sale cele mai profunde şi de a ne ajuta să ne recompensăm faţă de ea.

Calitatea de membru a României în International Task Force pentru Cooperarea Internaţională în Educaţia pentru Holocaust, Comemorare şi Cercetare este un angajament ferm al guvernului meu de a preveni şi de a lupta contra antisemitismului în ţara mea.

România recunoaşte necesitatea de a duce o luptă fără compromisuri împotriva intoleranţei etnice agresive, atât prin mijloace politice, cât şi administrative şi prin promovarea conştientizării şi înţelegerii subiectului. Trebuie să ne întărim reflexele de a ieşi în faţă cu mesaje puternice ori de câte ori comportamentele rasiste sunt manifeste.

În acest sens, ar trebui remarcat că răbufnirile recente de violenţă verbală etnică împotriva rromilor din România în timpul unei serii de evenimente sportive nu a trecut nesancţionată. Prevenirea şi combaterea discriminării persoanelor aparţinând minorităţii rrome sunt provocări şi stau în mijlocul eforturilor noastre de a construi o societate tolerantă, o societate pregătită să-şi ocupe locul între cele europene. Aspiraţia României de a se alătura Uniunii Europene în mai puţin de doi ani, dincolo de conformarea la un set de criterii, se extinde în mare măsură asupra compatibilităţii la nivelul societăţii. Din această perspectivă, aşteptăm cu interes să ne alăturăm unei Uniuni încrezătoare în diversitatea sa şi care promovează toleranţa în construirea de valori comune.

Înainte de a încheia, permiteţi-mi să remarc contribuţiile substanţiale ale organizaţiilor neguvernamentale în abordarea chestiunii intoleranţei, care continuă să afecteze ţările organizaţiei. Perspectivele lor şi recomandările pline de profunzime cu privire la dezvoltarea cooperării între ţările noastre sunt bine primite. Sperăm că propunerile şi iniţiativele subliniate de dezbaterea din aceste două zile vor fi luate în considerare şi vor oferi informaţii valoroase pentru activitatea Oficiului pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului. Lăudăm toate realizările Oficiului pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului în privinţa luptei împotriva intoleranţei, prin Programul pentru toleranţă şi nondiscriminare. Acesta este un instrument esenţial în vederea diseminării bunelor practici şi merită tot sprijinul nostru.

Domnule preşedinte,

Asumându-ne trecutul, trăgând învăţămintele necesare şi luând în considerare atent experienţa antisemitismului, am putea determina cum putem răspunde cel mai bine la alte forme de rasism şi intoleranţă. Ne-am adunat într-un loc de întâlnire simbolic,

într-un an simbolic, pentru a recunoaşte că problema antisemitismului nu e nici pe departe pe cale de a fi rezolvată. De aceea, dezbaterile de azi şi de mâine vor oferi o bază pentru deliberările ulterioare, care sunt o necesitate pentru organizaţia noastră. Să reflectăm cu toţii, în lunile ce urmează, asupra modului în care putem evalua cel mai bine implementarea în ansamblu a angajamentelor şi deciziilor luate în cadrul organizaţiei noastre, legate de lupta împotriva antisemitismului şi intoleranţei. Un proces de evaluare care, dincolo de valoarea lui intrinsecă, ne va oferi posibilitatea de a reflecta la succesele şi neajunsurile noastre comune şi de a decide asupra paşilor viitori.

8 iunie 2005, Cordoba, Spania

România şi aderarea sa la Uniunea Europeană : implicaţii regionale

Doamnelor şi domnilor,

Am avut de ales între două variante distincte de abordare a temei întâlnirii de astăzi cu dumneavoastră, şi anume – fie o abordare strict tehnică a proiectului româno-european, fie prezentarea unor aspecte simbolice legate de obiectivul nostru european.

Apoi, când am intrat în Institut, am realizat că există şi a treia opţiune în alegerea pe care trebuie să o fac, aceea de a continua să vorbesc timp de 20 de minute şi apoi să tac şi să ascult întrebările, urmând ca ulterior să încerc să găsesc cele mai potrivite răspunsuri. Dacă vorbesc cel mult 20 de minute şi nu patru până la şase ore, atunci cu siguranţă nu pot oferi tot ceea ce sunt pregătit să ofer pe această temă ; dar nu vreau să vă deranjez, mai ales că a trebuit să-mi amân prezenţa aici pentru câteva minute, motiv pentru care vă cer scuze.

Stimaţi colegi şi stimaţi studenţi,

Mă bucur să mă aflu aici, sub acoperişul celui mai important institut de afaceri internaţionale din Europa. Am mai avut onoarea de a fi aici în urmă cu câţiva ani ; ne-am întâlnit în Clingendael şi încă îmi mai amintesc de acea noapte. Subiectul meu de astăzi este „România şi aderararea la UE”. Vă invit să faceţi împreună cu mine un *brain-storming*, pentru a afla dacă şi cum va fi utilă aderarea României la Uniune în regiunea de care aparţine România. Observaţi că nu intru în detaliile definirii regiunii de care aparţine România. Încă de la bun început, am să vă spun că nu am de gând să mă concentrez asupra rezultatelor referendumului olandez, care a avut loc în urmă cu şapte zile. Dar permiteţi-mi mai întâi să fac o introducere în context.

Ştirile mediei internaţionale despre România, atunci când am semnat Tratatul de Aderare cu UE împreună cu Bulgaria, au fost destul de dure : România va intra în Uniunea Europeană şchiopătând. România are o economie foarte slabă, o infrastructură proastă, o criminalitate ridicată, este o sursă de imigraţie ilegală şi de prostituţie mai presus de toate. E un fel de „portret al lui Dorian Gray” al ţării mele, ce oferă din spatele oglinzii o reflecţie înfricoşătoare. La început, imediat după prăbuşirea regimului comunist, elitele României primeau cu condescendenţă ştirile negative despre ţara lor apărute în mass-media. Elitele României puteau fi auzite atunci spunând : „Vor ajunge să ne

cunoască mai bine. E doar o chestiune de timp. Mass-media arată mereu partea urâtă a lucrurilor şi asta pentru că este emoţională. Se vor familiariza în curând cu cultura noastră, cu ce putem contribui pentru a da un plus de activitate". S-a întâmplat aşa, însă doar într-o anumită măsură: mulţi europeni din clasa de mijloc mai cred că România şi Balcanii sunt un fel de periferie a lumii civilizate. Este aşadar o provocare pentru ţara mea şi pentru vecinii săi.

Iată care este situaţia actuală şi cu siguranţă aceasta nu este o anecdotă:

La sfârşitul competiţiei Eurovision de anul acesta, unde România a ieşit pe locul al treilea (nu e rău deloc), unii participanţi, nemulţumiţi de rezultate, au spus că sistemul de televoting este irelevant, din moment ce ţările fără un astfel de sistem, cum este şi România, au votat. Era în mai 2005. Din moment ce nu fac lobby ţării mele atunci când vine vorba despre chestiuni referitoare la competiţia Eurovision, ci sunt ministrul Afacerilor Externe, voi spune doar că aceia care au argumentat contra sistemului de votare nu ştiau că 70% din teritoriul României are acoperire pentru comunicaţiile mobile şi că, pe lângă aceasta, suntem pe locul doi în lume în privinţa specialiştilor IT pe cap de locuitor. Totuşi, acesta nu este singurul nostru punct forte. Dar mă voi opri aici, pentru că dumneavoastră nu sunteţi aici pentru a asculta poveşti cu zâne. Fără îndoială că România se confruntă cu câteva probleme şi se pare că le cunoaştem chiar foarte bine; nu mă refer la presupunerile media pentru a şti dacă arată bine în faţa lumii întregi sau dimpotrivă; e bine să avem proprii noştri „paznici", deşi câteodată mi-ar plăcea ca oamenii să vorbească şi să scrie despre cultura noastră, despre oamenii prietenoşi, despre bogata noastră istorie diplomatică, despre umorul nostru sofisticat şi, desigur, despre ospitalitatea noastră de invidiat. Însă, în principiu, întrebarea ce apare este următoarea: cum e România şi, de fapt, ce vrem de la Europa?

Integrarea în Uniunea Europeană este un proces care, în mod normal, începe înaintea deschiderii negocierilor şi se încheie după aderare. În cazul nostru, ar fi trebuit să înceapă cu pregătirile noastre de a ne alătura Consiliului Europei, la începutul anilor '90, şi apoi cu aderarea la NATO. Statul de drept, respectul pentru drepturile omului, inclusiv pentru drepturile persoanelor ce aparţin minorităţilor naţionale, consolidarea societăţii civile – acestea erau obiectivele noastre principale după 1989, dar şi ale altor ţări din Europa Centrală şi de Sud-Est.

După aceea, am început negocierile pentru aderarea la UE. Ceea ce părea foarte departe la începutul anilor '90 s-a realizat la sfârşitul anului trecut: economia de piaţă funcţională. Când mă uit în buzunar, vă pot spune că economia de piaţă funcţională face o treabă foarte bună, nu doar de la începutul anului trecut, ci chiar de mai înainte. Apoi am încheiat negocierile pentru aderarea la Uniunea Europeană la sfârşitul anului 2004 şi am semnat Tratatul de Aderare în aprilie anul acesta. Privind în urmă, se pare că am terminat cu multe dintre fantomele trecutului şi că suntem mai aproape de scopul nostru ultim, şi anume acela de a ne însuşi apartenenţa la familia europeană prin aderarea eficace la această Uniune.

Avem unul dintre modelele politice şi de societate cele mai generoase pentru a prezerva şi dezvolta identitatea culturală şi drepturile minorităţilor naţionale. De la un stat care era intens criticat în trecut, ne-am transformat într-un model de armonie inter-etnică, dovedind că avem un cadru legal puternic, ce garantează drepturile minorităţilor.

Aderarea la UE a declanşat în ţara mea un proces complex de reforme. Proiectul european are o semnificaţie simbolică: reîntoarcerea noastră la familia europeană. A accelerat eliminarea obstacolelor în calea propriei competitivităţi, ne-a determinat să

adoptăm mii de pagini de legislaţie, ne-a determinat să recunoaştem că încă mai avem multe probleme de rezolvat şi să grăbim procesul lor de rezolvare.

Guvernul pe care am onoarea să-l reprezint îşi va extinde responsabilitatea politică în faţa Parlamentului înainte de sfârşitul acestei luni, printr-un pachet de legi privind retrocedarea proprietăţilor şi reforma justiţiei. Instituţiile au fost mobilizate pentru a lupta împotriva corupţiei. Am ridicat imunitatea foştilor miniştri ; am cerut tuturor să completeze declaraţii de avere şi de interese, iar cei care sunt curioşi în legătură cu ele le pot găsi pe Internet. Avem un ministru al Justiţiei care reprezenta interesele judiciare ale persoanelor care aveau litigii cu statul la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pe care am rugat-o apoi să devină ministru de Justiţie pentru simplul fapt că ştie structura intrinsecă a instituţiilor din culise. Nu aparţine nici unui partid politic şi acelaşi lucru este valabil şi pentru secretarii de stat ai ministerului.

Scopul nostru era ca instituţiile statului de importanţă maximă în lupta împotriva corupţiei să fie nemiloase în acest demers. Ca atare, trebuiau să fie independente şi acum sunt.

Nu are sens să mai spunem că mai avem multe de făcut în domeniul competiţiei şi al implementării legislaţiei de mediu. Comisia Europeană este până în prezent mulţumită de ritmul reformelor noastre, deşi câteodată Olli Rehn ne-a sunat la Bucureşti ca să ne spună să ne grăbim. Aşteptăm un Raport decisiv în această lună, ceea ce ne face să fim destul de hotărâţi în păstrarea ritmului reformelor.

Toţi aceşti paşi pe care i-am menţionat, lăsând la o parte detaliile, sunt parte a procesului nostru complex, care este foarte viu în minţile noastre. Acesta e un avantaj foarte important când vine vorba despre împărtăşirea experienţei cu vecinii.

E inutil să spun că România este o legătură între Est şi Vest ; rolul ei este de a coordona culturi, de a coordona procese, procese economice. Acesta este, mai mult sau mai puţin, modul în care ne vedem rolul şi cum ar trebui să fim percepuţi. România se întinde pe o zonă de confluenţă, la graniţa NATO şi a UE, unde se întâlnesc interesele europene şi transatlantice. Suntem la frontiera vecinătăţii europene şi, de asemenea, la cea a statelor Balcanilor de Vest.

Această poziţie geopolitică şi geostrategică subliniază un profil foarte specific al ţării mele şi implică unele chestiuni de securitate specifice. Însă oferta României pentru Europa se extinde mult dincolo de geografia sa. Se referă la proiectul pe care ni-l putem închipui şi implementa împreună cu statele membre ale Uniunii, la expertiza noastră în a face faţă chestiunilor de securitate regională, precum şi la relaţiile bune cu vecinii şi la contribuţia noastră ulterioară la promovarea valorilor şi modelelor europene în Balcani, în zona Mării Negre şi mai departe.

Am devenit treptat conştienţi de interesele vecinilor noştri de a fi conectaţi funcţional mai mult la zona europeană, în măsura în care avem o bună expertiză în abilităţile politice, economice şi culturale în acest sens. Cu siguranţă nu construim obstacole, ci legături. Am dobândit un simţ echilibrat al trecutului, o mai bună înţelegere privind modul cum putem recupera din acest trecut bazele unui viitor mai bun.

Ce aşteaptă Europa de la noi ?

Ar fi putut să fie o întrebare mai uşoară acum trei săptămâni, înainte de refendumurile din Franţa şi Olanda. De-a lungul Europei, în prezent, statele membre ne dau semnale diferite ; pot fi impacientate sau numai dornice să scoată în evidenţă faptul că nu am fost

pregătiţi să luăm în calcul concluziile de mai înainte. Dezbaterea Tratatului Constituţional a scos la iveală nemulţumirea cetăţenilor de rând, care, la fel ca majoritatea oamenilor, sunt mai sensibili la standardele de viaţă mai ridicate şi ar dori să se simtă în siguranţă şi sunt dornici să aibă slujbe mai bune şi mai bine plătite.

Voturile exprimate în Franţa şi Olanda, în mare parte împotriva Tratatului Constituţional, au avertizat mai puternic ca niciodată cu privire la voinţa electoratului în a-şi convinge elitele că vede proiectul european în alt fel. Totuşi, legitimitatea şi puterea democratică a oamenilor au scos la iveală un *nee* hotărât Constituţiei europene, fie din motive economice sau sociale, fie din cauza extenuării extinderii. A fost un răspuns negativ care a dat naştere următoarei întrebări : în ce măsură este proiectul european conectat cu cetăţeanul de rând ?

Ce aşteaptă europenii de la noi, cei nou-veniţi ? Cu siguranţă nu să le furăm slujbele, nu să le deranjăm vieţile, nu să fim imigranţi ilegali în ţările-gazdă, nu să le subminăm bunăstarea.

Este legitim şi concret, în comparaţie cu voinţa abstractă a reunificării continentului şi depăşirea nedreptăţilor din trecut.

Însă este îngrijorător pentru ţările care aderă – România şi Bulgaria –, precum este şi pentru ţările candidate. Ţările europene au sprijinit procesul de extindere a UE cu România şi Bulgaria şi, odată ce Tratatul de Aderare a fost semnat, procesul de ratificare a început, iar rezultatul final s-a transformat într-unul singur : aderarea la UE. Depinde acum doar de meritele noastre dacă respectivul calendar va fi respectat. Deci, în fond, procesul de ratificare a Tratatului Constituţional şi procesul de ratificare a Tratatului de Aderare sunt două lucruri diferite.

Totuşi, nimeni nu ar fi fericit ştiind că, atunci când vom intra în UE, fraţii europeni ne vor primi cu jale ! Lipsa energiei şi a entuziasmului pentru extindere ar putea, de asemenea, depresuriza voinţa politică. Suntem conştienţi că va declanşa o rigoare sporită în ceea ce priveşte respectarea angajamentelor noastre. Dar suntem hotărâţi să respectăm acele angajamente. Cu siguranţă, nu vrem să fim o povară pentru Uniunea Europeană. Nu am vrea să ne vedem membri ai unei Uniuni Europene într-o stare de spirit nepregătită. În ceea ce priveşte România, continuarea progreselor legate de condiţiile şi temele pentru acasă va fi o activitate de importanţă capitală.

Un climat european bun este esenţial pentru o Uniune Europeană puternică şi prosperă. Şefii de state şi de guverne ai Uniunii Europene se vor întâlni luna aceasta pentru a promova proiectul politic european. Departe de a fi un punct mort în proiectul european, rezultatul ar trebui să declanşeze un proces de reflecţie asupra identităţii şi obiectivelor Uniunii Europene.

Sunt încrezător că liderii europeni vor ajunge la un consens săptămâna viitoare, la Bruxelles, în privinţa continuării proiectului politic european şi vor face Europa capabilă să devină un jucător pe scena internaţională. Dar, în ciuda valului sporit de euroscepticism, Europa aşteaptă din partea nou-veniţilor să contribuie la bunăstarea şi securitatea generală.

Prezenţa noastră în proximitatea UE este cea mai bună contribuţie pe care o putem avea la Politica Externă şi de Securitate Comună şi la Politica Europeană de Securitate şi Apărare. Dar cum ar putea să fie gestionabil acest lucru ?

Ce ar putea face România capabilă să prezinte un inventar de active care pot fi adăugate unui profil distinct din punctul de vedere al influenţelor în Europa ?

Primul subiect pe care aş vrea să-l abordez este regiunea Mării Negre. Marea Neagră este un vecin puternic, un vecin special al României şi Bulgariei ; este o sursă de insecuritate şi de riscuri asimetrice. Dacă nu vom reuşi să implementăm o politică înţeleaptă în regiune, ne vom confrunta cu crize. Timpul este încă de partea noastră, însă nu ar trebui să îl provocăm. Marea Neagră este o zonă de importanţă economică maximă, legând Marea Caspică de Europa de Vest, şi, nu în ultimul rând, reprezintă o oportunitate pentru Uniunea Europeană şi NATO să lucreze împreună. UE şi NATO pot fi împreună vectori ai stabilităţii, democraţiei şi dezvoltării economice.

Abordăm regiunea Mării Negre în strânsă legătură cu Politica Europeană de Vecinătate. La fel ca în cazul dimensiunii nordice a UE, o cooperare clară la Marea Neagră ar fi în beneficiul relaţiilor Uniunii cu partenerii săi privilegiaţi, cum sunt Rusia, Ucraina, Georgia şi Azerbaidjanul. Acest lucru ar contribui, de asemenea, la construirea încrederii, prin noi impulsuri de cooperare economică.

În viziunea noastră, un plan pentru securizarea strategică şi stabilizarea regiunii Mării Negre ar fi, cu siguranţă, următorul : am implica NATO şi UE, în parteneriat cu Rusia, pentru a combate ameninţările şi riscurile asimetrice ; am susţine eforturile convergente pentru rezolvarea conflictelor ca surse principale de risc ale securităţii şi intereselor nord-atlantice ; am promova, de asemenea, validitatea regimului Tratatului privind Forţele Convenţionale în Europa, inclusiv prin conformarea totală la angajamentele politice asumate la Summitul OSCE de la Istanbul, din 1999.

O coaliţie de eforturi pentru întărirea democraţiei şi a securităţii, pentru progresul libertăţii şi al soluţionării conflictelor îngheţate ar ajuta ţările din regiune să aibă o contribuţie pe care ne putem baza în lupta contra terorismului şi a crimei organizate.

Implicarea partenerilor vestici în dezvoltarea economică mai durabilă a regiunii, în principal prin atragerea investiţiilor occidentale în sectorul energetic şi extinderea coridoarelor de energie Est-Vest, facilitarea transferului de surse de energie caspice către Europa Occidentală şi marea deschisă sunt aspecte foarte importante pentru acest proiect.

Doamnelor şi domnilor,

Nu mă voi opri prea mult asupra chestiunii Mării Negre, din moment ce Balcanii de Vest îmi amintesc de un anumit simţ al urgenţei, cu care vom lucra în luna care urmează. Provocările în regiunile noastre nu ar trebui să ne împiedice investiţiile în vederea stabilităţii şi refacerii economice în Balcani. Este o problemă neîncheiată în Balcanii de Vest, o povară pentru orice proiect care îşi propune să integreze total regiunea în Europa.

2005 este un an-cheie pentru regiune, dar suntem încrezători că, împreună cu partenerii noştri regionali, stabilizarea durabilă poate fi atinsă doar printr-o cooperare strânsă între Uniunea Europeană, NATO, ONU şi OSCE.

Permiteţi-mi să evidenţiez care sunt principiile politicii regionale în Europa de Sud-Est :

- Întărirea capacităţii noastre de a fi un susţinător angajat al politicilor economice şi politice ale Uniunii Europene.
- Promovarea relaţiilor bune cu vecinii, ca o condiţie a progresului integrării într-o manieră pragmatică.
- Utilizarea cooperării regionale şi împărtăşirea bunelor practici pentru pregătirea integrării euroatlantice.

Din punct de vedere politic, datorită progreselor din Europa de Sud-Est şi întrucât credem că toate aceste ţări au un loc sub soare, intenţionăm să facem în aşa fel încât contribuţia noastră să merite să-şi ridice statutul la un exemplu de democraţie, pace, respect şi stat de drept.

Ca membru al NATO, viitoare ţară a UE, membru nepermanent al Consiliului de Securitate ONU şi membră a troicii SEECP, România caută să consolideze în continuare şi să dezvolte o veritabilă agendă regională prin eforturile venite din regiune. Trebuie să luptăm împotriva celei mai importante ameninţări la adresa securităţii din regiune – crima organizată – şi împotriva legăturilor ei cu economia subterană.

Putem, de asemenea, să folosim împreună un model de relaţii cu minorităţile din România, ce ar putea avea o contribuţie de idei şi principii la procesul de reflecţie asupra statutului final al provinciei Kosovo.

Doamnelor şi domnilor,

Aş încheia direct, prin a spune că nu este uşor să prezicem unde vor fi graniţele Europei peste zece ani.

Totuşi, ar trebui să recunoaştem că perspectiva aprofundării relaţiilor cu Uniunea rămâne cel mai important stimulent pentru democratizare, reforme economice şi sociale în vecinătatea noastră. Putem spune aceasta din propria experienţă, dar, în acelaşi timp, evitarea apariţiei unor noi linii de separare între UE şi vecinii săi este vitală pentru întărirea stabilităţii şi prosperităţii Europei.

Sperăm să putem pune România pe hartă ca sursă de consens la nivel UE şi NATO atunci când vine vorba despre chestiunile importante de pe agenda noastră regională.

Avem datoria morală de a oferi un exemplu generos al solidarităţii UE de care ne-am bucurat în ultimul deceniu şi care ne-a îndreptat către împlinirile democratice dincolo de graniţa actuală a Uniunii. Am fost mereu pregătiţi să ne împărtăşim contribuţiile cu partenerii şi vom face în aşa fel încât să inter-conectăm aceste oportunităţi, în beneficiul unei Europe stabile şi prospere. Acestea sunt motivele pentru care sperăm că vom fi capabili să ajutăm Europa să-şi redobândească entuziasmul.

7 iunie 2005, Institutul de Relaţii Internaţionale „Clingendael”, Haga

„Rolul unei regiuni extinse a Mării Negre în-un spaţiu european viitor de securitate”

Relevanţa unei regiuni extinse a Mării Negre

Din punct de vedere istoric şi geografic, zona extinsă a Mării Negre, incluzând Caucazul de Sud, este parte a Europei. Un leagăn şi o confluenţă a civilizaţiilor, regiunea Marea Neagră-Caucaz a intrat acum într-o nouă fază istorică, aceea a unei noi frontiere de democraţie.

Sfârşitul Războiului Rece şi colapsul regimurilor comuniste în Europa Centrală şi de Vest au fost urmate de procese istorice de ştergere a diviziunilor şi de construcţie a unei Europe paşnice, unite şi democratice. Extinderea comunităţii euroatlantice, prin extinderea NATO şi UE, a schimbat harta Europei şi a avut un efect pozitiv de stabilizare şi democratizare. Acest proces nu este încă încheiat, iar extinderea sa către Balcanii de Vest şi regiunea extinsă a Mării Negre este esenţială pentru stabilitatea pe termen lung a continentului nostru.

Spiritul libertăţii şi al democraţiei care a inspirat ţările din Europa Centrală şi de Sud-Est a ajuns şi în minţile şi inimile oamenilor din regiunea extinsă a Mării Negre. Această zonă se angajează treptat în procese de tranziţie, pornind de la moştenirea trecutului sovietic până la viitorul democratic, stabil, conectat îndeaproape la instituţiile europene. Ucraina, Georgia şi Republica Moldova ne oferă exemple de orientare fermă către viitorul european democratic.

Un concept de securitate pentru Marea Neagră ar trebui să ia în calcul următoarele aspecte :

- În primul rând, relevanţa zonei Mării Negre pentru securitatea euroatlantică. Datorită poziţiei sale strategice la intersecţia Europei, Asiei Centrale şi Orientului Mijlociu extins, regiunea Mării Negre este influenţată de evoluţiile politice şi de securitate din aceste zone extinse.
- Securitatea Mării Negre propriu-zise şi cea a regiunii mai extinse, incluzând, în viziunea noastră, şi cea a statelor de pe litoralul acesteia, precum şi cea a întregului Caucaz de Sud şi a Republicii Moldova, sunt părţi indivizibile ale securităţii euroatlantice.
- Legat de ceea ce am spus mai sus sunt provocările cu care se confruntă regiunea, în mod special conflictele îngheţate şi crima transfrontalieră. Traficul de fiinţe umane, de droguri, arme şi bunuri contrafăcute ajung pe străzile ţărilor vest-europene, care devin astfel afectate direct de insecuritatea din această regiune. Mai mult, zonele separatiste, cum sunt cele din Republica Moldova sau Georgia, reprezintă zone de

proliferare a activităţilor criminale care slăbesc eforturile interne de reformă ale acestor state.

- În al doilea rând, diversitatea sa etnică şi culturală, care face atât de dificil acum să vorbim despre o identitate a regiunii Mării Negre. Cu toate acestea, un punct comun, cu rădăcini în trecut, încă mai există : ospitalitatea şi natura prietenoasă a acestor ţări din jurul Mării Negre. Mai recent, valorile democratice şi aspiraţiile europene s-au răspândit treptat în această regiune.
- În al treilea rând, importanţa economică a Mării Negre ca punte de legătură pentru energie şi coridoarele de transport din Asia Centrală în Europa.
- În fine, oportunitatea cooperării regionale şi a consolidării democratice. Instrumentele de cooperare regională, cum sunt OCEMN, GUAM, BlackSeafor[1], cooperarea între autorităţile vamale, precum şi în situaţii de urgenţă civile şi lupta împotriva proliferării armelor de distrugere în masă demonstrează că există provocări şi nevoi comune pe care ţările din regiune vor să le abordeze împreună. Reformele iniţiate în cadrul regiunii, sprijinite fie de programele NATO/PfP, fie de Politica Europeană de Vecinătate, au creat premisele pentru întărirea sistemelor de securitate naţională, a statului de drept şi a instituţiilor economiei de piaţă.

Principiile dezvoltării unui concept de securitate în zona extinsă a Mării Negre

Ar trebui să avem o perspectivă mai vastă asupra securităţii în zona extinsă a Mării Negre.

Din punctul meu de vedere, un concept de securitate în zona extinsă a Mării Negre necesită abordări regionale şi soluţii multilaterale bazate pe participarea ţărilor regionale, precum şi pe angajamentul concertat al NATO, UE şi OSCE. Trebuie să ne gândim la ceea ce putem face împreună pentru a ne îmbunătăţi vieţile şi să căutăm consultare şi sprijin în afara regiunii oriunde şi oricând acest lucru ar putea schimba lucrurile.

Ownership-ul şi cooperarea regională pentru îmbunătăţirea stabilităţii în această regiune sunt esenţiale. Abordările reciproc avantajoase, răspunsul la nevoile tuturor ţărilor din regiune, securitatea democratică şi respectarea totală a legilor internaţionale sunt principii-cheie în abordarea securităţii zonei extinse a Mării Negre.

Mai multă sinergie între organizaţiile internaţionale care se confruntă cu problematica regiunii Mării Negre ar putea fi benefică. UE, NATO, Consiliul Europei, OSCE şi ONU au dezvoltat deja instrumente specifice în acest sens şi formate de cooperare cu ţările din regiunea Mării Negre. O coordonare mai bună a acestor instituţii ar fi benefică pentru rezolvarea chestiunilor extraordinare şi pentru dezvoltarea instituţiilor democratice, pentru buna guvernare şi statul de drept.

1. Grupul Naval de Acţiune Comună în Marea Neagră, constituit în 2001, la Istanbul, de către cele şase state riverane (Bulgaria, Georgia, România, Federaţia Rusă, Turcia şi Ucraina), reprezintă prima formaţiune de cooperare navală militară la Marea Neagră (n.r.).

Ingredientele unui concept de „securitate democratică” pentru regiunea extinsă a Mării Negre

Stabilitatea durabilă a acestei regiuni de la porţile Europei, nu de la periferia sa, poate fi atinsă doar printr-o abordare pe mai multe direcţii şi printr-o diversitate de instrumente, inclusiv cele de securitate *soft*. Acestea ar trebui să includă consolidarea democraţiei şi sprijinul pentru reformele interne. Consolidarea societăţii civile şi dezvoltarea unei paradigme europene a opiniei publice în ţările din regiune prin educaţie, legături între oameni şi extinderea mass-mediei ar trebui să fie parte a efortului de dezvoltare a securităţii în regiune. Un Forum al Mării Negre ce ar implica ONG-uri, analişti politici şi guverne interesate ar putea ajuta la dezvoltarea unei înţelegeri comune a provocărilor regionale, a nevoilor şi oportunităţilor de cooperare. Continuarea dezvoltării cooperării regionale împotriva crimei organizate, a proliferării armelor de distrugere în masă şi a terorismului este obligatorie. În această privinţă, ţările din regiune pot beneficia de sprijinul şi angajamentul partenerilor comunităţii euroatlantice, al NATO, UE şi al altor instituţii internaţionale. După cum o dovedeşte experienţa noastră în Sud-Estul european, informaţiile oferite de NATO şi UE şi sprijinul acordat formatelor regionale de cooperare pot multiplica eforturile regionale şi pot contribui la dezvoltarea unor abordări comune asupra securităţii şi asupra provocărilor comune din viitor.

Iniţierea unui dialog şi a unei cooperări OCEMN-UE ar putea să întărească organizarea şi să ducă la identificarea abordărilor posibile în regiune în cadrul Politicii Europene de Vecinătate. În acelaşi timp, evaluările periodice ale situaţiei de securitate din zona extinsă a Mării Negre în cadrul dialogului intensificat cu NATO ar putea oferi un plus de valoare altor eforturi internaţionale şi de stabilizare regională.

Valorificarea la maxim a potenţialului economic al regiunii extinse a Mării Negre i-ar permite o dezvoltare democratică şi stabilă mai puternică. Ca viitori membri sau membri în devenire ai UE, România, Bulgaria şi Turcia pot reprezenta o trambulină pentru companiile europene şi americane interesate să investească în regiune. Dezvoltarea unei pieţe regionale de energie şi multiplicarea coridoarelor de energie şi transport ce leagă regiunea extinsă a Mării Negre de consumatorii euroatlantici sunt oportunităţi foarte atractive. Însă dezvoltarea economică trebuie să se desfăşoare în corelaţie cu cooperarea crescută pentru protecţia mediului înconjurător.

Construirea unei regiuni extinse a Mării Negre stabile, democratice şi prospere ar putea deveni un nou proiect al cooperării transatlantice. Ar fi în interesul comun al ţărilor din regiune, inclusiv al Federaţiei Ruse, precum şi al Europei şi comunităţii extinse euroatlantice.

România nu are absolut nici un interes în a rămâne graniţa de Est a Vestului. Suntem hotărâţi să acţionăm ca un catalizator pentru cooperarea regională şi angajamentele euroatlantice în această regiune. Scopul nostru este să avem la graniţele noastre o regiune extinsă a Mării Negre prosperă. Consider că o astfel de perspectivă este în interesul reciproc al regiunii şi al Europei şi că este un demers care merită toate eforturile.

6 iunie 2005, Centrul de Studii NATO, Eforie Nord

Adunarea generală a Euroregiunii Dunăre-Criş-Mureş-Tisa

Excelenţelor,
Doamnelor şi domnilor,
Dragi prieteni,

În primul rând, vă mărturisesc că sunt onorat să mă aflu azi alături de dumneavoastră aici, la Primăria din Szeged. Ne-am adunat într-un loc care este simbolul autonomiei de care se bucură autorităţile locale, acelea care au un rol-cheie în cadrul unei euroregiuni.

Euroregiunile reprezintă o realitate concretă care ne reaminteşte periodic de rezultatele sale pozitive. Aceste rezultate se materializează în cooperarea efectivă, fie ea economică, socială sau culturală. Caracterul multidimensional al acestei cooperări devine aşadar evident, iar acest lucru ne demonstrează de ce euroregiunile sunt atât de importante şi de ce trebuie susţinute inclusiv de la nivel central.

Români, sârbi şi unguri, cu toţii avem un trecut complex şi complicat. Acţiunile comune sunt secretul prosperităţii împărtăşite şi suntem pe deplin conştienţi de acest lucru. O astfel de constatare stă la baza prieteniei noastre şi a hotărârii de a lucra împreună pentru un viitor european comun.

Cu permisiunea dumneavoastră, aş dori să las deoparte referirile la trecut. Ceea ce interesează cu adevărat acum este viitorul şi proiectele concrete care se vor a fi demarate.

Mai trebuie menţionat un aspect care ne uneşte : împărtăşim aceleaşi valori, aceleaşi aspiraţii, lucru care nu poate decât să contribuie la o relaţie constructivă.

Întâlnirea noastră de astăzi vine în contextul dezvoltărilor privind Euroregiunea Dunăre-Criş-Mureş-Tisa, aşa-numitul DKMT, un proiect comun al ţărilor noastre şi încă unul eficient, aş putea adăuga.

Această euroregiune reprezintă expresia concretă a unor premise care ne ghidează acţiunile :

– în primul rând, ca importanţă, principiul cooperării regionale ;
– în al doilea rând, principiile autonomiei locale şi regionalizării.

În ceea ce priveşte viitorul euroregiunii şi dezvoltarea sa, o decizie în acest sens se va lua astăzi. Sperăm că acest pas înainte va fi marcat şi de hotărârile luate cu ocazia lucrărilor Adunării Generale a Euroregiunii DKMT.

Avem încredere într-o decizie înţeleaptă şi, în acelaşi timp, pragmatică din partea Adunării Generale, for care asigură reprezentarea democratică în cadrul euroregiunii. Vom respecta deciziile luate şi vom sprijini finalizarea pozitivă, care se va materializa în adoptarea programului strategic pentru dezvoltarea cooperării regionale.

Este, într-adevăr, un moment foarte important pentru euroregiune şi pentru statele noastre, din moment ce acum vor fi definite principalele obiective pe termen lung, iar proiectele comune, care vor fi iniţiate sau extinse, ne vor spori angajamentul în plan trilateral.

Favorizăm cu toţii expansiunea şi inter-conectarea reţelelor de transport şi comunicaţii, dezvoltarea infrastructurii, armonizarea programelor de protecţie a mediului, precum şi promovarea schimburilor comerciale, turistice şi culturale.

Toate acestea constituie paşi importanţi pentru obţinerea, la nivel european, a statutului de regiune cu o dezvoltare dinamică. Iar acest lucru, dragi prieteni, se dovedeşte a fi foarte important, pentru că euroregiunea, aşa cum o evocă şi numele său, este strâns legată de procesul de integrare europeană. Prin dezvoltarea de proiecte comune, ajungem cu un pas mai aproape de integrarea regională pe termen scurt şi de cea europeană *à la longue*. Practic, voinţa noastră merge astfel în sensul politicilor UE în domeniu.

Doamnelor şi domnilor,

Credinţa noastră şi angajamentul pentru beneficiile cooperării regionale au fost afirmate de ceva timp.

Le-am reafirmat cu ocazia recentului Summit SEECP, care a avut loc pe 11 mai la Bucureşti. Preşedinţia română în exerciţiu a SEECP şi-a dovedit fidelitatea pentru acele proiecte care adâncesc cooperarea în regiune.

Pe scurt, cooperarea pe plan regional devine astfel unul dintre motoarele integrării depline în structurile europene.

Excelenţe,
Dragi prieteni,

În încheiere, aş dori să subliniez faptul că rolul guvernelor în dezvoltarea unei euroregiuni precum DKMT nu trebuie neglijat – şi vom face tot posibilul pentru a ne ridica la înălţimea aşteptărilor –, dar suntem obligaţi să conştientizăm cu toţii esenţialul : autorităţile locale sunt forţa, autorităţile locale sunt inspiraţia din spatele proiectelor unei euroregiuni, iar rolul autorităţilor centrale trebuie să se rezume doar la a acorda impulsul politic major, dacă este nevoie de acest lucru.

Autorităţile locale sunt principalul motor pentru gestionarea, implementarea şi, ceea ce este cel mai important, conceperea proiectelor de dezvoltare regională : pentru o politică regională de succes, un rol esenţial îl are iniţiativa locală şi managementul eficient al fondurilor pe care le pot atrage proiectele bune. Capitalul privat nu trebuie nici el neglijat. Astfel, trebuie folosită la maxim interacţiunea dintre autorităţile guvernamentale, cele locale şi capitalul privat.

Proiectele comune şi armonizarea legislaţiei noastre interne ne va aduce mai aproape de integrarea europeană şi, în curând, vom fi martorii liberei circulaţii între ţările noastre, în contextul benefic al integrării europene. Euroregiunile sunt un pas înainte în această direcţie.

Vă mulţumesc !
Köszönöm !
Hvala !

28 mai 2005, Primărie, Szeged

Deschiderea punctului de trecere a frontierei „TRIPLEX CONFINIUM”

Stimaţi colegi,
Dragi prieteni,
Doamnelor şi domnilor,

În primul rând, permiteţi-mi să vă urez un cald bun venit pe pământ românesc, chiar la convergenţa geografică a ţărilor noastre: România, Ungaria şi Serbia şi Muntenegru.

Deschiderea acestui punct de frontieră „TRIPLEX CONFINIUM” are o semnificaţie simbolică pentru noi toţi. Se marchează în acelaşi timp prietenia noastră de durată şi hotărârea de a lucra împreună pentru un viitor european comun şi pentru prosperitatea regiunii noastre.

Avem o istorie comună şi un viitor comun, împărtăşim acelaşi set de valori şi aspiraţii, ceea ce conferă un plus de valoare relaţiei noastre.

Acest punct triplu de trecere a frontierei marchează centrul, dacă nu geografic, cel puţin simbolic, al Euroregiunii Dunăre-Criş-Mureş-Tisa – pe scurt, DKMT. Această euroregiune a constituit un proiect ambiţios încă de la început şi a marcat, fără îndoială, un pas înainte spre implementarea principiilor cooperării regionale şi a bunei vecinătăţi. Euroregiunea DKMT valorizează principiile autonomiei locale şi regionalizării, în urmărirea unui scop comun: acela de a reproduce, la o scară redusă, procesul de integrare regională şi europeană.

Originea iniţiativei de a crea un organism de colaborare între autorităţile celor trei ţări vecine poate fi găsită într-un trecut dominat de o coexistenţă complexă. Acest lucru dă un plus de vitalitate şi legitimitate iniţiativelor noastre. De aceea, şi susţinerea guvernamentală pentru această euroregiune a venit ca o consecinţă logică încă de la demararea proiectului.

Suntem pe deplin conştienţi de faptul că mai sunt necesare multe eforturi pentru a creşte eficienţa şi rezultatele euroregiunii DKMT; de aceea ne aflăm astăzi aici: să reafirmăm angajamentul statelor noastre pentru un proces care a avut până acum rezultate mai mult decât promiţătoare.

După acest moment festiv, vom merge la Szeged pentru Reuniunea Adunării Generale a Euroregiunii Dunăre-Criş-Mureş-Tisa, unde se va adopta programul strategic pentru dezvoltarea cooperării regionale.

Este un moment important, atât pentru euroregiune, cât şi pentru statele noastre. Proiectele comune duc la un angajament comun şi la o prosperitate împărtăşită. Ne îndreptăm cu paşi repezi şi siguri spre acest ţel.

Permiteţi-mi să închei exprimându-mi speranţa că, în curând, acest punct triplu de frontieră nu va mai avea decât o semnificaţie istorică, libera circulaţie dintre ţările noastre urmând a fi un bun câştigat prin procesul integrării europene.

28 mai 2005, Beba Veche, Timiş

Reuniunea miniştrilor de Externe ai SEECP

Doamnelor şi domnilor,

Am onoarea de a vă adresa câteva cuvinte la începutul întâlnirii SEECP a miniştrilor de Externe ai ţărilor participante la SEECP.

Această întâlnire este găzduită de România ca preşedinte-în-exerciţiu din 2004 şi va fi urmată, mâine, de un summit al şefilor de stat şi de guvern ai ţărilor participante la SEECP.

Am plăcerea de a saluta prezenţa din această dimineaţă aici, în Bucureşti, a Excelenţei Sale primul-ministru al României, domnul Călin Popescu-Tăriceanu, care a avut amabilitatea de a deschide această întâlnire.

Înainte de a-l ruga să ia cuvântul, aş dori să-i prezint pe toţi distinşii membri reuniţi în jurul mesei, şefi de delegaţii, miniştri ai Afacerilor Externe, secretari de stat sau ambasadori la Bucureşti. Voi începe prin a saluta prezenţa coordonatorului special al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, domnul Erhard Busek, ambasador, unul dintre promotorii cei mai importanţi ai cooperării regionale şi integrării europene din această regiune. Câteva cuvinte, dar o istorie extrem de consistentă şi sper că şi o prezenţă politică pe măsură.

Salut prezenţa ministrului de Externe al Albaniei, Kastriot Islami, salut prezenţa secretarului de stat Nicolay Milkov din Bulgaria, salut prezenţa ministrului Petros Molyviatis din Grecia, salut prezenţa ministrului Vuk Drašković din Serbia şi Muntenegru, salut prezenţa ministrului Andrei Stratan din Republica Moldova, salut prezenţa ministrului de Externe din Turcia, Abdullah Gül, salut prezenţa ambasadorului Tihomir Ilievski, reprezentant al ministrului macedonean de Externe, Ilinka Mitreva, salut prezenţa secretarului de stat Marija Pejčinović, reprezentând Croaţia şi, nu în ultimul rând, salut prezenţa domnului Mladen Ivanić, reprezentând Bosnia şi Herţegovina.

Împreună cu noi, astăzi, se află ambasadorul William Hill, şeful Misiunii OSCE la Chişinău, al cărui rol politic excepţional în rezolvarea democratică a schimbărilor din Republica Moldova vă este bine-cunoscută.

Vă mulţumesc foarte mult pentru că v-aţi alăturat nouă astăzi, aici, domnule prim-ministru, aveţi cuvântul.

[…]

Vă mulţumesc foarte mult, domnule prim-ministru, vă mulţumesc pentru cuvintele amabile, cu siguranţă vor fi un bun impuls pentru discuţiile noastre. Acest cadru oferă o idee despre cât de informale sunt relaţiile noastre şi cât de prietenos ne simţim împreună,

în aceeaşi regiune. Se pare că pentru cei mai mulţi dintre noi *prietenia* nu este un cuvânt gol. Am luptat de aceeaşi parte a baricadelor în ultimii şase-şapte ani, iar acest fapt este poate cea mai bună garanţie a înţelegerii reciproce şi a speranţelor comune.

Domnule prim-ministru, dragi colegi, aş cere doar o încuviinţare scurtă, în cazul în care sunteţi de acord cu agenda zilei de astăzi şi sper că nimeni nu are nimic de obiectat la ea, pur şi simplu pentru că avem foarte multă treabă de făcut. Vă mulţumesc foarte mult.

Agenda este simplă, păstrăm pentru dimineaţa aceasta declaraţiile şefilor de delegaţii, după care găsesc interesant să avem un schimb de păreri informal în timpul prânzului, astfel încât să nu acordăm prea multă atenţie meniului, ci doar spuselor vorbitorilor. Apoi, în a doua jumătate a zilei, după-amiază, vom avea ocazia de a pătrunde în discuţii mai profunde despre dezvoltările regionale şi cooperare în general, sperând că până atunci domnul Busek şi ambasadorul Hill vor întreţine atmosfera. Iar ziua va fi încheiată cu cina, care are partea sa rezervată de formalitate, dar aşa cum este între prieteni, ceea ce nu ne va împiedica să reluăm discuţiile de pe parcursul zilei.

Voi ajunge acum la colegii noştri din media şi le mulţumesc foarte mult pentru ajutor.

Pentru a ne relua activitatea, am plăcerea şi onoarea de a rosti un scurt discurs. Sper că va fi scurt, despre progresele în regiune şi intenţiile noastre ca preşedinte-în-exerciţiu al SEECP.

Voi fi foarte sincer cu dumneavoastră încă de la început – din moment ce acum facem parte din aceeaşi familie, suntem între prieteni aici –, spunându-vă că mă aşteptam din partea României să facă mai mult. Singura problemă este că 2004 a fost un an electoral şi câteva subiecte de importanţă externă erau pe agendă. În acelaşi timp, sunt profund onorat că, pe parcursul celor patru luni de când noua echipă a venit în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, ne-am bucurat de sprijinul dumneavoastră prietenesc şi generos şi vă sunt recunoscător tuturor celor de aici, vă sunt recunoscător, dragi miniştri şi dragi prieteni, pentru înţelegerea şi ajutorul acordat de ambasadorii dumneavoastră la Bucureşti. Şi sper că o parte dintre prietenii noştri care se află deja aici, în această sală, sper că miniştrii înşişi vor considera cuvintele mele ca fiind adevărate. Deci aveţi mulţumirea şi recunoştinţa mea şi pentru reprezentanţii naţionali din Bucureşti. Vă mulţumesc foarte mult.

Aş dori, de asemenea, să folosesc această ocazie pentru a-i mulţumi domnului Busek pentru sprijinul său călduros la aducerea SEECP la o vârstă diferită de cea a copilăriei, prin care a trecut la începutul anului 2000. Consider, dragă Erhard [Busek – *n.r.*], că rolul tău nu a fost doar instrumental în acest caz, ci a fost în mare măsură hotărâtor. Iar câteodată cred că ar fi trebuit să fii numit membru de onoare al Pactului de Stabilitate. Reprezinţi Europa însăşi. Îţi mulţumesc foarte mult, Erhard.

Excelenţe,
Dragi colegi şi prieteni,

Nu mai e nevoie să spun cât de recunoscător îi sunt primului-ministru pentru timpul pe care ni l-a acordat pentru a ne adresa câteva cuvinte şi o introducere foarte inspirată. Sunt gata să spun că sunt nerăbdător să încep să lucrez imediat, pentru a permite preşedinţilor noştri, şefilor noştri de state şi de guverne să adopte mâine documente semnificative. Din partea mea, încă o dată, un salut călduros tuturor, la Bucureşti, şi aş accentua cât de onorat sunt să vă fiu gazdă în timpul acestei întâlniri ministeriale. Mă

simt privilegiat să activez în această postură. După cum ştiţi cu toţii, am un interes special, particular, personal în toate aspectele privind cooperarea regională, în general, şi evoluţia SEECP, în special.

Prezenţa noastră în această sală de conferinţe este legată de încheierea mandatului României ca preşedinte-în-exerciţiu al SEECP. Dincolo de evaluarea rezultatelor specifice obţinute în acest context, intenţia mea este de a privi la impactul pe care SEECP l-a avut asupra angajamentelor mai extinse ale fiecăreia dintre ţările noastre pentru democraţie, prosperitate economică şi stabilitate socială.

E inutil să spun că viitorul ţărilor Sud-Est europene nu poate fi anticipat decât în strânsă legătură cu procesul de integrare europeană şi euroatlantică. În timpul mandatului de doisprezece luni al preşedinţiei-în-exerciţiu a României, statele participante au făcut progrese pe calea către UE şi NATO. Nu aş spune că SEECP a fost factorul esenţial în aceste realizări, însă un anumit grad de influenţă pozitivă trebuie recunoscut. Chiar şi această contribuţie, oricât de mică ar fi, mă susţine în reiterarea necesităţii de a ne întări simţul de *ownership* asupra proceselor care se desfăşoară în regiune şi, cel mai important, de a calibra energiile mai eficient faţă de scopul comun al integrării.

NATO şi UE şi-au asumat responsabilităţi clare în sprijinirea ţărilor noastre pe drumul aderării, însă în mare măsură depinde de noi să consolidăm acest drum prin acţiuni comune regionale. Aş spune că abordarea noastră pro-activă exprimată prin amplitudinea cooperării regionale ar trebui să echilibreze, pe termen scurt, sprijinul acordat de organizaţiile cărora ne-am străduit să ne alăturăm. Încă suntem datori să ne dovedim responsabilitatea unii faţă de ceilalţi, iar acesta este unul dintre elementele foarte importante în capitalele vestice, în capitalele partenerilor noştri, iar eu unul cred că cele mai potrivite mijloace de a exersa aceste atitudini este prin intermediul activităţilor SEECP, lucrând împreună pentru a realiza pactele de stabilitate.

Doar o scurtă privire de ansamblu asupra regiunii noastre din această perspectivă. Negocierile de aderare cu Croaţia – cu toţii sperăm că vor începe în curând, în concordanţă cu decizia luată de Consiliul European din Bruxelles, şi ştim din experienţă cât de serioase sunt aceste cerinţe ale UE. După cum vă amintiţi cu toţii, cooperarea cu Tribunalul Penal Internaţional pentru fosta Iugoslavie este considerată una dintre cele mai importante chestiuni la care Croaţia ar trebui să aibă un răspuns. Din această perspectivă, animată de cele mai prietenoase intenţii, aş dori să fac un apel la partenerul meu croat pentru a ne ajuta să dăm veşti bune cât mai curând. Nu aveţi doar sprijinul nostru, ci şi înţelegerea noastră şi cred că Croaţia ar trebui să ofere un exemplu în plus de succes. Avem nevoie de aceste poveşti de succes în regiune.

Este inutil să spunem că ceea ce s-a întâmplat pe 25 aprilie cu Bulgaria şi România nu este suficient pentru a aduce optimismul în regiune. Prietenii noştri macedoneni sunt pe cale de a scrie ei înşişi o poveste de succes în domeniul procesului de integrare europeană a Balcanilor de Vest. Până la finalul acestui an putem aştepta o decizie pozitivă legată de începerea negocierilor lor de aderare. Însă, în opinia mea, trebuie încurajaţi să facă progrese în continuare pe agenda reformelor, în principal pentru a întări statul de drept şi pentru a implementa Acordul-Cadru de la Ohrid.

Semnale puternice de încurajare există în legătură cu Serbia şi Muntenegru. Doresc să salut raportul de fezabilitate pozitiv, ce recomandă începerea negocierilor pentru finalizarea Acordului de Stabilizare şi Asociere cu UE. Acesta este primul pas major pe care Serbia şi Muntenegru îl face pe drumul greu al integrării europene şi care îi permite

în sfârşit să ajungă din urmă ţările din regiune. Discuţia apropiindu-se de Kosovo, doresc să exprim opinia noastră, a României, în diferite circumstanţe, despre ceea ce ar trebui să se întâmple acolo, ce standarde ar trebui luate în considerare, menţinând şi standardele de la Belgrad, în acelaşi timp. O abordare echilibrată este aşadar, în opinia noastră, extrem de necesară. Aceste progrese pozitive în Serbia şi Muntenegru vor avea cu siguranţă o influenţă benefică asupra rezolvării statutului provinciei Kosovo. Angajamentul UE pentru viitorul european al provinciei este un factor ce va influenţa cu siguranţă, într-un mod pozitiv, progresul în provincie.

Bosnia şi Herţegovina abordează activ prioritătile identificate în 2003 în raportul de fezabilitate. O realizare importantă a fost înregistrată de curând în ceea ce priveşte reforma forţelor de poliţie, prin acordul semnat la Vlašić. Rezultatul este lăudabil, însă trebuie sprijinit prin menţinerea hotărârii de a finaliza procesul. Ar trebui obţinute progrese semnificative în toate domeniile prioritare. Negocierile Acordului de Stabilizare şi Asociere vor fi lansate, sperăm, cât mai curând în acest an. Cu siguranţă vă vom ajuta şi vă vom sprijini în acest sens.

Odată cu obţinerea unor realizări evidente în lupta împotriva corupţiei şi a crimei organizate şi odată cu alegerile parlamentare din această vară, dacă vor fi desfăşurate în acord cu standardele internaţionale, negocierile Acordului de Stabilizare şi Asociere cu Albania ar trebui finalizate.

Turcia va urma cu siguranţă, astfel încât negocierile de aderare sunt de aşteptat să înceapă în octombrie anul acesta. Abdullah, ai tot sprijinul nostru pentru calea voastră europeană.

Nu aş încheia fără a menţiona că, pe 25 aprilie, prietenii noştri bulgari împreună cu noi au semnat Tratatul de Aderare şi că pornim pe ultima sută de metri a cursei pentru aderare. Aceste semnale sunt încurajatoare pentru viitorul regiunii şi sunt în principal rezultatul relaţiei cu UE a fiecăreia dintre ţări. Cred cu tărie că, din moment ce dimensiunea Uniunii Europene a SEECP este pe cale de a spori cu încă două state, şi cooperarea noastră cu SEECP îndeplineşte toate condiţiile pentru a aduce o contribuţie valoroasă la eforturile noastre naţionale ce ţintesc obţinerea integrării europene.

Ownership-ul şi conducerea regională, urmărind promovarea SEECP ca o platformă de integrarea europeană a statelor participante, au fost prioritătile activităţii noastre din ultimele patru luni. Am căutat de asemenea să sporim legitimitatea SEECP.

SEECP are motive solide pentru a fi numită „vocea de elită a regiunii" şi sunt mândru să afirm că, sub egida preşedinţiei române, au fost luate două decizii politice majore. Croaţia a devenit un stat participant cu drepturi depline, iar Republicii Moldova i-a fost acordat statutul de observator. În opinia mea, ne-am descurcat destul de bine în ultimul an împreună, am sporit cooperarea în diverse domenii şi aş menţiona, datorită importanţei lor, justiţia şi afacerile interne sau energia şi conversia în domeniul apărării.

Prin lansarea unei campanii comune de luptă împotriva crimei organizate şi a corupţiei, ne-am anunţat hotărârea de a aborda cele mai sensibile chestiuni pentru noi toţi şi, dincolo de noi, către spaţiul european în care tindem să ne integrăm. A fost un gest de responsabilitate ce trebuie continuat prin eforturi constante. Mă bazez pe prietenii noştri greci, următoarea preşedinţie-în-exerciţiu a SEECP, că vor acorda acestei campanii aceeaşi prioritate în timpul mandatului lor.

Am propus un mecanism de implementare a campaniei, alegând măsurile concrete ce trebuie să fie aplicate, care vor spori credibilitatea SEECP şi a fiecărui stat membru. Eficienţa acestor măsuri decurge de la sine. Cel mai bun exemplu este activitatea

desfăşurată de grupul de lucru consultativ, constituit special în acest scop, care abordează problemele existente. Dar am reuşit, de asemenea, să ne apropiem mai mult de standardele europene. Să nu uităm că justiţia şi afacerile interne sunt de asemenea capitole în negocierea aderării la UE.

Am insistat asupra necesităţii ratificării Convenţiei ONU împotriva corupţiei în rândul statelor participante la SEECP. Am fost prima ţară care a ratificat-o, realizând importanţa accelerării procesului de armonizare a legislaţiei naţionale şi a cadrului instituţional la standardele menţionate în Convenţia ONU. Sper că prietenii noştri greci vor lua şi acest fapt în considerare.

Câteva cuvinte legate de justiţie şi afacerile interne, respectiv lupta împotriva crimei organizate, în toate aspectele sale, în mod special a celei referitoare la activitatea Centrului Regional SECI pentru Combaterea Criminalităţii Transfrontaliere de la Bucureşti.

Potrivit deciziei Comitetului Consultativ Comun SECI, pe 18 martie, Centrul SECI ar trebui să-şi actualizeze statutul şi să devină o organizaţie cu drepturi depline. Considerăm că acest fapt ar fi o ocazie extraordinară pentru creşterea în continuare a eficienţei centrului la nivelul regiunii noastre. Iar sprijinul dumneavoastră, dragi prieteni, în această privinţă s-ar dovedi extrem de valoros.

Nu în ultimul rând, în ceea ce priveşte obiectivele centrale ale preşedinţiei noastre, în speţă dimensiunea europeană a SEECP, rezultatele pe care aş dori să le subliniez mai includ :

- un proces dinamic de schimb de experienţă şi expertiză în domeniul integrării europene şi chestiunile referitoare la integrarea europeană ;
- procesul de creare a Comunităţii Energiei în Europa de Sud-Est, care, dincolo de beneficiile sale ulterioare, este de o importanţă majoră.

Dragi prieteni,

Anul 2005 înseamnă, de asemenea, responsabilităţi crescute pentru regiune şi pentru fiecare dintre noi. Unii oameni ar numi 2005 anul Kosovo, ceea ce este o ocazie pentru noi să înţelegem complexitatea chestiunilor pe care trebuie să le abordăm cu deplină responsabilitate. Vecinătatea regiunii extinse a Mării Negre ar trebui reflectată de asemenea în preocupările noastre – este o regiune cu un imens potenţial de cooperare în beneficiul cetăţenilor noştri, dar, în acelaşi timp, o sursă de riscuri pe care nu le putem ignora. Am spus-o de mai multe ori, dar aş dori să reiterez. Regiunea extinsă a Mării Negre are nevoie de o strategie cuprinzătoare pentru a aduce democraţia şi securitatea în această zonă.

Noi, ca participanţi la SEECP, putem da un plus de valoare eforturilor implicate de statele riverane Mării Negre, valorificându-ne experienţa în construirea societăţilor democratice şi stabile. Aceasta este noua dimensiune a SEECP ce ar trebui să devină esenţială, iar eu aş fi printre primii care ar pleda pentru ea.

Ar putea părea că nu aducem în discuţie chestiunea educaţiei la o întâlnire a ţărilor din Regiunea Europei de Sud-Est. Nimic nu poate fi mai puţin adevărat. România, Bulgaria, Turcia şi Republica Moldova sunt toate ţări riverane Mării Negre. În consecinţă, regiunea Mării Negre ar trebui adusă, dacă nu ca subiect de discuţie, măcar ca temă de gândire în întâlnirile SEECP. Şi aş presupune că prietenii noştri greci, care sunt de fapt alături de noi de-a lungul graniţei cu Marea Neagră, s-ar folosi de avantajele acestei

oportunităţi fantastice. Privim cu atenţie această zonă, aşa cum, de exemplu, Spania împreună cu Franţa şi alte ţări membre ale UE veghează asupra vecinătăţii lor mediteraneene. Există mai multe motive în acest sens : statele aflate de-a lungul frontierelor estice ale viitoarei Uniuni Europene extinse devin mize.

Va trebui să fim capabili să asigurăm şi să gestionăm graniţele Europei de Sud-Est, dar prima frontieră de care trebuie să avem grijă este cea estică a Uniunii Europene şi a NATO, care trece prin Republica Moldova, România, Bulgaria, Turcia şi Grecia. La fel cum a procedat UE cu ţările din Europa Centrală şi de Est, în urmă cu aproape 15 ani, pregătindu-le pentru integrarea în cea mai mare comunitate guvernamentală de stat de drept, democraţie şi principii ale economiei de piaţă, aşa a venit timpul şi pentru noi să procedăm la fel cu vecinii noştri estici. Cred cu tărie că nu vom putea obţine beneficii ca membri ai UE, mai devreme sau mai târziu, fără a acţiona într-o manieră unită şi fără să contribuim la stabilirea unei mediu sigur şi previzibil la Est.

Dragi prieteni, nu e nevoie să mai spun că avem un destin comun şi acesta este motivul pentru care insistăm asupra unei extinderi veritabile a UE, care să includă toate ţările din Europa de Sud-Est ; ne confruntăm cu aceleaşi provocări, fie ele convenţionale sau neconvenţionale, avem de-a face cu aceleaşi probleme – fie ele terorismul sau crima organizată, corupţia sau delapidarea.

În acest moment, ţara mea este una dintre cele care trebuie să se gândească, aşa cum nu a mai fost niciodată cazul, la implicaţiile politicii sale externe. În această situaţie, apelul meu către dumneavoastră nu poate fi mai puternic decât atât. Este o ocazie de a lucra împreună într-un mod foarte eficient, în fiecare zi, şi cred că vocea noastră, odată ce va fi unită şi convingătoare, va fi luată în considerare în ceea ce priveşte stabilitatea regiunii şi a fiecăruia dintre noi.

Vă mulţumesc foarte mult.

10 mai 2005, Bucureşti

Sesiunea de încheiere a reuniunii miniştrilor de Externe ai SEECP

Dragi oaspeţi,
Dragi prieteni,

La finalul acestei reuniuni ministeriale, trebuie să vă mărturisesc că am un sentiment de încredere care mi-a fost inspirat nu doar de rezultatele dezbaterii noastre – motiv pentru care aş dori din nou să vă mulţumesc foarte mult pentru deschiderea faţă de discuţia noastră şi pentru sentimentul de căldură şi prietenie pe care l-am împărtăşit fie aici, în sală, fie în timpul prânzului –, ci de faptul că am ajuns la o înţelegere comună a rolului pe care trebuie să-l jucăm în Europa de Sud-Est pentru a promova cooperarea, dialogul şi, mai presus de toate, pentru a permite lumii să afle că suntem un glas, un glas comun.

Aş mai spune că, dacă circumstanţele ar necesita un plus de creativitate politică în rezolvarea problemelor care au avut loc aici, în cadrul graniţelor Europei de Sud-Est, atunci creativitatea este ceea ce putem oferi, iar acea parte, prin acea expertiză comună care – ca să fiu sincer – nu poate fi întâlnită în trecutul nimănui altcuiva, nici la Bruxelles, nici la Washington, nici la Berlin sau Paris, nici în alte capitale ale ţărilor UE sau NATO, avem un tezaur fantastic de experienţă, un mod extraordinar de a înţelege complexităţile, rafinamentele politicilor noastre regionale şi cred în mod sincer că, dacă ar trebui să existe o voce, aceea ar trebui să fie a noastră.

Iar acesta este, pentru cei mai mulţi, tipul acela de cor pe al cărui succes nu ar fi pariat nimeni în urmă cu şapte ani. Suntem cu toţii o poveste de succes. Aceasta este singura iniţiativă regională care a început de aici, la noi, pentru noi. Am hotărât că priorităţile noastre legate de politica externă sunt legate de integrarea europeană şi euroatlantică, acesta trebuind să fie argumentul principal pentru creşterea solidarităţii dintre noi.

Faptul că ţările noastre se află în stadii diferite de integrare nu este o chestiune care să ne separe drumurile. Dimpotrivă, ne stimulează în identificarea unor proiecte comune de a ne sprijini reciproc eforturile. România şi Bulgaria au obţinut statutul de observator în cadrul UE – în mare măsură, un succes care ar trebui să dea roade pentru toţi cei aflaţi în jurul acestei mese.

Intenţionăm să valorificăm acest statut în beneficiul ţărilor angajate în procesul de aderare la UE. Ca stat membru al SEECP în timpul preşedinţiei-în-exerciţiu a Greciei, suntem decişi să reluăm pledoaria pentru consolidarea trăsăturii principale a SEECP – o platformă de integrare europeană pentru părţile sale constitutive. Laud următoarea

preşedinţie elenă, deoarece va fi o preşedinţie condusă de o ţară membră a UE, experimentată, împreună cu o ţară observatoare UE în Consiliu. În acelaşi timp, este o preşedinţie condusă de o ţară NATO experimentată, iar aceasta este una dintre circumstanţele pe care le putem folosi de acum înainte.

În ceea ce priveşte rezultatul preşedinţiei noastre, îndrăznesc să spun că în timpul mandatului român am progresat destul de mult în construirea unei identităţi distincte, am încercat să dezvoltăm profilul SEECP în relaţie cu alte organizaţii ale arhitecturii europene, prezentând SEECP ca pe un partener la nivel european şi internaţional.

Acum vă supun atenţiei eforturile depuse în această privinţă de domnul Erhard Busek. Ne-am concentrat asupra unor zone sensibile, multe dintre ele aflate în strânsă legătură cu cerinţele UE pentru aderare, justiţie şi afaceri interne, şi mă bucur că aţi considerat acest lucru un numitor comun al intereselor economice şi, într-o măsură mai mică, al reformei sectorului de apărare.

Este, aş putea spune, o ambiţie generală a noastră să dedicăm SEECP o definiţie – aceea că „SEECP e vocea regiunii", acea voce a regiunii care în orice situaţie are nevoie întotdeauna de noi voci, pentru a putea face sunetul mai clar şi mai puternic. Croaţia a devenit membră a corului nostru, Republica Moldova a început să participe ca observator. Aş spune că acum noi avem nevoie să arătăm Republicii Moldova ceea ce solicităm Chişinăului să demonstreze – cât de europeni suntem, astfel încât Chişinăul, Republica Moldova, să acţioneze de acum înainte în mod european.

Aş saluta Republica Moldova ca stat participant cu drepturi depline, atunci când va fi posibil. Şi de aceea doresc să fac o observaţie specială la apelul meu faţă de preşedinţia-în--exerciţiu elenă ce va urma, să faciliteze această candidatură cât mai mult posibil, chiar în timpul mandatului dumneavoastră. Aceasta ar fi ca o bijuterie a Coroanei.

Pe agenda preşedinţiei-în-exerciţiu a României s-au aflat o serie de evenimente ce reflectă chestiunile şi interesele multiple ale regiunii noastre – chestiuni economice, forţa de muncă, dezvoltarea unor întreprinderi mici şi mijlocii, precum şi crearea unei aşa-numite Comunităţi a Energiei în Europa de Sud-Est şi consolidarea dimensiunii parlamentare a SEECP. Am găzduit întâlnirea parlamentară a SEECP în urmă cu o lună aici, la Bucureşti, şi a fost un schimb foarte interesant de opinii între membrii legislativului. Unul dintre îndemnurile adresate distinşilor membri ai parlamentelor, ai parlamentelor naţionale, a fost următoarea: „Nu abandonaţi eforturile de a vă ajuta miniştrii de Externe şi toate agenţiile, agenţiile guvernamentale care au legătură cu procesul de integrare, pentru a-i ajuta să-şi îndeplinească proiectele. Iar dacă legislativele nu sunt pregătite să ne ajute, atunci cu siguranţă toate eforturile noastre sunt în van".

Doresc să-mi exprim încrederea că preşedinţia elenă va fi de acord să continue şi să dezvolte iniţiativele diverse care au fost lansate de preşedinţia-în-exerciţiu bosniacă, apoi de noi şi sunt nerăbdător să văd inovaţiile şi îmbunătăţirile procesului nostru de cooperare în următoarele douăsprezece luni.

Permiteţi-mi să vă mulţumesc încă o dată, dragi prieteni, în numele preşedintelui României, al primului-ministru, pe care l-am văzut în această dimineaţă cu noi, şi cu siguranţă din partea mea, pentru toate contribuţiile aduse dezvoltării SEECP, pentru încrederea dumneavoastră, pentru că vă puneţi încrederea în SEECP, acceptând invitaţia noastră de a fi aici, la Bucureşti, şi vă urez mult succes în viitor şi în eforturile noastre.

10 mai 2005, Bucureşti

Discurs la Woodrow Wilson Center

Îţi mulţumesc, Vladimir [Tismăneanu – *n.r.*], pentru această introducere; asta se întâmplă când te afli pe lista de prieteni a domnului Tismăneanu – o surpriză plăcută; în acelaşi timp, voi fi foarte deschis în legătura cu aceasta –, este dificil atunci când nu poţi să te ridici la înălţimea propriilor prieteni; mi se întâmplă de obicei aşa. Pe de altă parte, mă bucur că nici unul dintre oamenii renumiţi citaţi aici – domnul Pleşu şi domnul Geremek – nu sunt alături de noi astăzi. Ar fi fost poate puţin stânjeniţi de comparaţie. Amândoi sunt personalităţi marcante în liberalismul intelectual în sensul moral al cuvântului în Europa de Est, precum şi prin destin, căci Dumnezeu ţine câteodată evidenţa binelui, şi nu a răului, amândoi sunt prieteni, foarte buni prieteni.

Am avut plăcerea de a-l întâlni pe domnul Geremek, fost ministru de Externe, în Parlamentul European, al cărui membru este, în urmă cu câteva săptămâni şi am îndrăznit să-l întreb dacă se simte realizat la finalul unei cariere academice excepţionale, care i-a adus premiul Palme Académique al Franţei, dacă acum ar intra direct în politica europeană; mi-a oferit un răspuns care seamănă foarte mult cu cel al anticelor oracole greceşti: „De ce nu aş fi în Bruxelles, din moment ce Polonia este atât de mică pentru mine?”. Şi, într-adevăr, pentru unii intelectuali, dintre personalităţile intelectuale marcante la care s-a referit domnul Tismăneanu, propriile ţări sunt prea mici. Nu este cazul meu, cu siguranţă.

Provin dintr-o ţară a cărei politică externă a fost conturată de obsesii şi frustrări, a cărei politică externă cu greu putea să fie mai afectată de un trecut foarte frământat. Provin dintr-o ţară care, dimineaţa, niciodată nu se uită pe fereastra adevărului. Nu se întoarce niciodată la acele chestiuni care, deşi aflate la îndemână, ar putea-o înspăimânta încă o dată.

Provin dintr-o ţară a cărei politică externă este câteodată condusă de oameni care nu vorbesc unul cu celălalt, pentru simplul motiv că nu citesc aceleaşi cărţi, pentru simplul motiv că nu citesc aceleaşi ziare, pentru simplul motiv că nu cred că ar putea fi în acelaşi timp tot atât de europeni pe cât sunt şi români.

Ştiu că am o limită de timp şi ar trebui să încep prin a-mi cere scuze. Călătoria mea către această sală a fost destul de grea. E într-un fel o călătorie odiseică până la un punct unde aş putea să găsesc înţelegere paşnică pentru ceea ce se află în spatele retoricii de lemn a unui ministru de Afaceri Externe. Am făcut această referire la Ulise pentru că, atunci când am trecut prin strâmtoare, m-am întrebat de ce, uneori, atunci când libertatea ne este la îndemână, totuşi este atât de dificil de atins. Nu este felul cum o preţuim, ci felul cum o ţinem aproape de sufletul nostru. Şi asta este ceea ce s-a întâmplat acum cinci minute.

Cum ar putea apăra cineva libertatea? Cu bâta, încordându-şi muşchii? Are libertatea vreo legătură cu pretenţia de a fi atotputernic? Mintea mea liberală spune că nu, nu asta

e soluţia sau singura soluţie. Soluţia, dacă există vreuna, ar trebui căutată în capacitatea de a fi creativi când vine vorba despre politică externă, despre conturarea acelei politici externe care ar apăra libertatea.

Apărarea libertăţii nu este doar un simplu act moral. Îi voi lăsa pe eseişti să comenteze pe această temă, pe cei care preferă să stea cuminţi în băncile lor, să critice şi să nu se implice niciodată în conturarea realităţii. Pentru noi, apărarea libertăţii a fost în mare măsură o sarcină pe care ne-am asumat-o, paradoxal, înainte de a înţelege care este valoarea adevărată a libertăţii, cât de importantă va fi, faptul că va deveni un lucru important, un element al propriei noastre identităţi.

Tocmai v-am descris cele mai importante elemente ale activităţii unui ministru de Externe. Este vorba despre identitate, acte morale, imaginaţie, înăbuşirea frustrărilor şi obsesiilor. Dacă cineva vă spune, în timp ce sunteţi ministru de Externe sau secretar de stat, că politica externă este departe – din motive tehnice – de moralitate, întorceţi-i spatele. Aceasta este, după cum ar spune britanicii, „o minciună sfruntată". Este o minciună pentru simplu fapt că moralitatea – acea moralitate înnăscută din sufletele noastre – este văzută prin gândurile noastre şi determină efectiv acţiunile unui diplomat. În acest fel schimbăm ; în acest fel distingem între bine şi rău în relaţiile internaţionale. Nu ţinem lecţii de morală, ci doar acţionăm, nu afirmăm, ştim cum să punem întrebările. Iar la cele mai multe întrebări la care diplomaţii ar fi tentaţi să răspundă sau ar fi capabili să găsească un răspuns, diplomaţii nu vor spune niciodată nimic.

Pentru ţara noastră, chestiunea identităţii a constituit cel mai important subiect al politicii externe a României încă de la începutul anilor '90. Şi trebuie să înţelegeţi că, în acel moment, destul de apropiat de încheierea aşa-numitei „Revoluţii decembriste" – Revoluţia din decembrie 1989 –, problema identităţii reprezenta o parte, prima parte, a unei drame. Părinţii erau un subiect de dispută : eram europeni, cum ne puteam adapta standardelor europene ? Câţi dintre românii noştri ar fi putut să se integreze în Europa, fizic sau moral ? Aceasta era întrebarea de la începutul anilor '90. Iar ce a urmat a fost probabil cel mai profund proces de transformare, care a afectat sufletele şi raţiunea românilor. Am încercat să aflăm ce eram de fapt – foşti comunişti, oameni ce ar putea avea un viitor, oameni ce s-ar putea integra în Uniunea Europeană din raţiuni de acces la prosperitate. Întrebarea referitoare la libertate s-a transformat într-un răspuns efectiv : întrebându-ne ce eram reprezenta, fără doar şi poate, un act de libertate.

Pentru 15 ani, până la 25 aprilie 2005, politica externă a României era un mare răspuns politic la această întrebare : ce suntem ? Nu ştiu dacă procesul a fost similar celorlalte modalităţi de a genera direcţiile de politică externă din alte ţări ale Europei de Est sau ale Europei de Sud-Est – se poate să se fi întâmplat în acelaşi fel. Însă năzuinţa de a deveni membri ai NATO, de a deveni membri cu drepturi depline ai Uniunii Europe înainte de a înţelege ce înseamnă acest contract politic, a fost un semn că majoritatea celor care erau în favoarea integrării europene şi euroatlantice a României puneau accentul pe beneficii, fără să se gândească şi la riscuri. Acesta este motivul pentru care politica externă actuală, politica externă a României în zilele noastre, descrie riscurile şi a început să se preocupe de ceea ce va presupune apartenenţa noastră la NATO şi la Uniunea Europeană. Este un paradox, deoarece, în Europa de Est, precum şi în Europa de Sud-Est, proiectele de politică externă au fost iniţiate de elitele intelectuale. Elita intelectuală s-a gândit la acea Românie care ar veni cu propriile ei vise. Şi de aceea a încercat să facă posibil acest lucru. Ceea ce s-a şi întâmplat.

Ţara din care provin a răzbit, a găsit un răspuns la întrebarea identităţii. Este membră a NATO. Va fi, fără îndoială, din ianuarie 2007 şi membră a Uniunii Europene. Astfel că a început acum, după cum spuneam, să evalueze care sunt argumentele pro şi contra, care sunt riscurile, care ar putea fi beneficiile. Când oamenii mor în locuri uitate de lume, acasă trebuie să fac faţă emoţiei publice. Iar puterea de care am nevoie vine din faptul că România merită să fie membră a NATO, merită să fie membră a Uniunii Europene şi prin această putere fac faţă întrebărilor şi pot spune că riscurile vor fi mereu preţul faptelor bune, riscurile vor fi întotdeauna preţul unui viitor mai bun. Către acel viitor mai bun ţinteşte ţara mea.

Identitatea este o problemă care ar putea fi abordată şi altfel, prin comparaţie cu vecinii. Vladimir m-a comparat cu cele două personalităţi marcante şi în felul acesta m-a trimis înapoi în colţul întunecat de care aparţin. Şi a avut dreptate să facă asta. Însă acesta este modul oamenilor din ştiinţele sociale de a spune mai multe despre tine ; este modul de a identifica o ţară, este modul de a cataloga o ţară, este modul de a califica însăşi natura politicii externe a unei ţări, dacă este credibilă, dacă acea ţară ar putea face faţă furtunilor ce pot apărea, dacă acea ţară ar putea fi credibilă şi, în consecinţă, predictibilă, dacă face acelaşi lucru pe care tu l-ai făcut deja, nu din încăpăţânare, ci din motive de logică politică şi interese naţionale. Facem şi noi comparaţiile noastre. Facem comparaţii cu Ucraina, cu Republica Moldova, cu vecinii noştri din Sudul, din Sud-Estul Europei, cum sunt Serbia şi Muntenegru, sau cu aliatul şi prietenul nostru vestic, Ungaria, cu Bulgaria ; şi aş mai spune un lucru, cu unele dintre ţările care nu se află în vecinătatea noastră fizică sau geografică, ţări care ne sunt aproape pentru simplul motiv că împărtăşesc aceleaşi scopuri şi interese strategice : Turcia, de exemplu, sau Grecia, sau Republica Cehă, sau Republica Slovacă, sau Albania, sau Polonia. Aceste comparaţii sunt integrate modului în care ne construim politica externă şi, din moment ce am depăşit deja răspunsul la întrebarea „Cine suntem” ? , putem să devenim sensibili la ceea ce se întâmplă în vecinătatea noastră şi de aceea suntem interesaţi de ceea ce se întâmplă la Kiev, de cât de bine merge democraţia la Chişinău, de ceea ce înseamnă Transnistria, de ceea ce poate face Serbia şi Muntenegru în legătură cu problemele legate de Kosovo, de modul în care prietenii noştri bulgari pot îndeplini condiţiile stabilite de UE – şi noi suntem în aceeaşi situaţie – şi de modul cum putem beneficia de aşezarea geografică în folosul nostru şi al regiunii. Ucraina, Republica Moldova şi vecinii noştri din Sud, acestea sunt ţintele politicii noastre externe, iar ceea ce facem este să iniţiem un dialog între noi în aşa fel încât să fim mereu la curent, şi unii, şi ceilalţi, cu interesele fiecăruia, astfel încât vocile noastre să se facă auzite atunci când discutăm sau analizăm mediul regional de securitate.

Al treilea aspect are legătură cu ceea ce un fost istoric român a numit – şi nu voi comenta semnificaţia cuvintelor sale – cel mai bun vecin al României : Marea Neagră ; nu este o remarcă liberală. Este cu siguranţă vocea cuiva care face apel din fortăreaţa sa şi care crede că numai natura ar merita să beneficieze de pe urma prosperităţii sau a securităţii sale.

Marea Neagră este o ţintă a politicii noastre externe pentru simplul motiv că nu credem în aşa-numitul „fetiş al teritorialităţii”. V-aţi întrebat mereu probabil cât din această graniţă este Sud-Est europeană. E intersectată de graniţe, iar graniţele au dat naştere la multe războaie în zonă. De altfel, din cauza graniţelor, Balcanii au fost numiţi butoiul cu pulbere al Europei. Din cauza acestor graniţe, Churchill a spus odată că

Balcanii produc mai multă istorie decât poate duce Europa. Din cauza acestor graniţe, un geograf sârb a definit în 1903 istoria Balcanilor ca fiind o „istorie a proceselor de balcanizare”, şi cu toţii ştim la ce se referă. Aceste graniţe nu există în Marea Neagră şi de aceea este România vecină cu Federaţia Rusă, deşi nu avem o graniţă terestră cu ea. Din acest motiv se simte România foarte aproape de Georgia, deşi Georgia se află undeva la 2.500 km de noi, dacă nu şi mai mult. De aceea suntem apropiaţi de Turcia, deşi am pierdut vecinătatea cu ea încă din secolul al XIX-lea.

Din acest motiv România şi implicit şi Marea Neagră au revenit pe hartă şi de aceea insistăm ca Marea Neagră să beneficieze de o şansă de a deveni un motiv de cooperare între ţările aflate de-a lungul ţărmurilor sale. Marea Neagră şi Europa de Sud-Est au, din punctul de vedere al cooperării regionale, acelaşi numitor nefericit. Şi voi apela la un exemplu pe care l-am folosit adesea în ultimele luni şi care, de obicei, a provocat mirarea celor cu care am discutat despre cooperarea regională. Cooperarea regională sună atât de neplăcut deoarece pare să nu aibă nici o semnificaţie, nici un conţinut. Cooperarea regională, pentru cineva care nu dă atenţie sensului cuvântului *cooperare*, pare un limbaj de lemn. Pentru mine sau pentru oricare dintre dumneavoastră, în cazul în care ajungeţi la Skopje – capitala Republicii Macedonia –, dar nu cu maşina, ci cu avionul, ar trebui să mergem fie prin Budapesta, prin Viena sau prin Zürich şi am face 500 de km în 18 ore. Dacă aş fi vrut să merg la Belgrad, doar 375 km, poate mai mult, mi-ar fi luat o jumătate de zi să ajung acolo, fără să mă grăbesc. Dacă nu aş avea maşină, m-aş fi dus prin Zürich şi poate prin Amsterdam ; doar să ajung la Belgrad mi-ar lua 27 de ore. Dacă ar trebui să ajung la Sofia, nu cu maşina (în cazul acesta fiind 400 km), ci cu avionul, cred că aş merge via Budapesta, alte 14 ore ; şi aşa mai departe.

Geografia Europei de Sud-Est, acea geografie pe care o folosim atunci când discutăm despre politica externă, nu este cu siguranţă geografia care ne interesează. Geografia fizică nu se potriveşte cu geografia simbolică din acel colţ al Europei. Iar împotriva acestui simbolism diabolic, cooperarea regională funcţionează. E ca şi cum i-ai aduna pe toţi în jurul mesei, pe toţi cei din regiune, şi ai avea puterea de decizie, cerându-le să-şi prezinte propriile interese, doar pentru a afla dacă există un numitor comun. Prima dată când s-a întâmplat aceasta eram în 1998 şi a fost la fel ca la sfârşitul Evului Mediu. Pentru prima dată, în 1998, şefii de state şi de guverne s-au întâlnit în jurul aceleiaşi mese şi au descoperit că au, într-o oarecare măsură, aceleaşi interese, toţi au nevoie de Europa, de NATO, cu toţii încercaseră să prindă la telefon pe cineva din Washington sau din Bruxelles, din Berlin sau din Paris. Aveau aceleaşi interese. Întâmplător, vorbeau aceeaşi *lingua franca* – engleza, nu rusa. Acest lucru spunea multe la vremea respectivă. Acum este un exerciţiu obligatoriu al europenilor, însă ne-a luat decenii până să ajungem aici. Aceasta este încă una dintre rănile politicii externe a ţării mele pe care încearcă să le vindece. În mare, cam asta e totul despre politica externă. M-am ţinut departe de replicile adresate cu graţie de colegii mei, pur şi simplu pentru că în timp ce dădeam curs întrebărilor dumneavoastră, m-aş fi gândit că politica externă nu este politică, ci o chestiune de artă.

Vă mulţumesc.

6 mai 2005, Woodrow Wilson Center, Washington, D.C.

Dineul anual al Jewish American Committee (JAC)

Vă mulţumesc, domnule preşedinte, pentru că v-aţi încheiat discursul cu cele mai bine-cunoscute cuvinte româneşti. Vă mulţumesc foarte mult. Vă mulţumesc. Mă simt profund emoţionat, trebuie să v-o spun, vă mulţumesc.

Doamnelor şi domnilor,
Dragi prieteni,

E inutil să vă mai spun cât de onorat sunt să mă adresez acestei întâlniri anuale a JAC. Acest fapt reprezintă recunoaşterea realizărilor importante ale ţării mele şi expresia relaţiei privilegiate pe care ne bucurăm să o avem cu organizaţia americano-evreiască. Vă mulţumesc foarte mult pentru ocazia de a fi aici astăzi. Progresele noastre nu ar fi fost posibile fără sprijinul prietenilor noştri americani, între care JAC joacă un rol foarte important. Ştim că ne respectaţi eforturile şi hotărârea şi vă mulţumim pentru angajamentul faţă de România şi pentru sprijinul acordat României. Am pus preţ întotdeauna pe sfaturile dumneavoastră, deoarece ştim că sunt date din prietenie, că au o valoare emoţională ; sunt izvorâte din dorinţa sinceră de a vedea că avem succes.

Ca reprezentant al mediului academic implicat în cercetarea tematicii evreieşti, am înfiinţat în Iaşi, oraşul meu de provenienţă – iar numele s-ar putea să fie familiar multora dintre dumneavoastră – şi, în acelaşi timp, *alma mater*, o secţie de studii ebraice, având ca model Centrul de Studii Ebraice al cărui student am fost la Colegiul Oxford între anii 1992 şi 1993. Centrul va fi inaugurat oficial în acest an şi sper ca mulţi dintre dumneavoastră să ni se alăture cu această ocazie. Am trimis deja invitaţii reprezentanţilor la conferinţe, preşedinţilor marilor organizaţii americano-evreieşti ce au vizitat România în februarie şi am avut plăcerea de a reitera această invitaţie aici, astăzi, şi tuturor organizaţiilor evreieşti, pentru a participa la Iaşi la acest eveniment important.

Ştiţi că România a făcut o alegere fundamentală în decembrie 1989. Acea alegere era singura alegere concretă pentru a avea o democraţie şi o economie de piaţă bazată pe libertate economică într-o ţară devastată de 50 de ani de comunism. România este acum membră a NATO, viitoare membră a UE şi, cel mai important, o aliată şi o prietenă a SUA, cu care am încheiat un parteneriat strategic ce dăinuie, în ciuda celor mai dificile încercări. Şi nimic, vă spun, nimic nu poate distruge acest parteneriat.

Guvernul din care fac parte este hotărât să întărească atitudinea civică ce promovează toleranţa şi respectul pentru valorile universal umane. Pentru a construi un viitor mai bun, România a făcut paşi importanţi în vederea asumării fără echivoc a istoriei şi pentru

a se împăca cu moştenirea trecutului. Mă simt onorat să reprezint acea nouă faţă a României care se împacă cu trecutul său.

Cel mai semnificativ parteneriat pe care l-am avut în ultimii ani se axează pe studierea Holocaustului – şi mă refer la activitatea Comisiei Internaţionale pentru Studierea Holocaustului în România, condusă de profesorul Elie Wiesel. Aş dori să-mi exprim gratitudinea faţă de membrii Comisiei, care mi-au acceptat invitaţia de a lua parte la o misiune atât de grea şi au realizat un raport foarte riguros într-o perioadă atât de scurtă de timp. Mulţumiri speciale prietenului nostru drag, rabinul Andrew Baker. Mulţumesc, Andy, pentru ajutorul pe care ni l-ai dat.

Nu mai e nevoie să spun că reprezentantul distinsei dumneavoastră organizaţii este o prezenţă extraordinară. A călătorit de multe ori în România şi ne-a ajutat foarte mult. Adresez mulţumiri şi celorlalţi membri americani ai comisiei. Nu pot să văd, din cauza luminilor, dacă sunt aici, alături de noi, Daniel Mariaschin, Paul Shapiro, Radu Ioanid, pe care i-am întâlnit în urmă cu câteva minute. Îi mulţumesc şi lui Randolph L. Braham, pentru că a acceptat să facă parte din conducerea acestei dificile misiuni.

Suntem hotărâţi să aplicăm recomandările Comisiei. Dovada celei mai serioase abordări este reprezentată de rezolvarea acestor probleme ale trecutului. Sunt foarte fericit să împărtăşesc cu dumneavoastră, în această zi de aducere-aminte, că eu, ca ministru al Afacerilor Externe, pot spune că România este pregătită să organizeze conferinţa din 2007 pe tema antisemitismului şi a altor forme de intoleranţă.

Am abordat cuprinzător greşelile trecutului. Acum, comemorăm Ziua memorială a Holocaustului. Avem o lege care interzice expunerea simbolurilor organizaţiilor fasciste sau promovarea personalităţilor care au fost condamnate ca fiind vinovate de crime împotriva umanităţii. Istoria Holocaustului este inclusă în curricula şcolară şi ne-am alăturat grupului operativ de cooperare internaţională şi educaţie despre Holocaust. Avem acum această experienţă în confruntarea trecutului dintr-un punct de vedere decent, deoarece pătrundem din ce în ce mai mult, alături de voi, prietenii noştri din lumea aceea, în acea perspectivă care ne va permite să facem faţă adevărului şi, când vom face faţă adevărului, vom face faţă şi trecutului. Am devenit un model pentru alte ţări vecine în iniţierea de procese similare şi suntem pregătiţi să le sprijinim în acest demers atât de sensibil, cât şi foarte important. Provin dintr-o ţară care nu şi-a întrerupt niciodată legăturile cu Israelul. Eu, unul, am fost de nenumărate ori acolo. Am fost neclintiţi în a fi alături de prietenii noştri din Israel, fie ei israelieni de peste graniţe, fie cetăţeni israelieni născuţi în România în a doua jumătate a secolului XX. Mă mândresc cu asta, precum mă mândresc cu faptul că sunt un fost câştigător al Premiului Posen al Universităţii Ebraice din Ierusalim. Acel lucru care mi s-a întâmplat cu ani în urmă, permiţându-mi să lucrez mai mult pe subiecte evreieşti; este acea mărturie care atestă că prietenia durează când este sinceră şi onestă.

5 mai 2005, Jewish American Committee, Washington, D.C.

Republica Moldova şi Uniunea Europeană

Să dezbatem la Chişinău viitorul european al Republicii Moldova alături de diplomaţi experimentaţi şi prieteni sinceri din Republica Moldova, cu politicieni ce împărtăşesc aceeaşi dorinţă pentru viitorul oamenilor pe care îi reprezintă şi alături de reprezentanţi ai societăţii civile care sunt avangarda oricărei societăţi moderne faţă de libertate şi democraţie este un semn favorabil pentru perioada ce va urma.

Noua situaţie geopolitică la graniţa de Est a României – orientarea pro-europeană a elitelor politice din Chişinău

Recentele alegeri parlamentare din Republica Moldova au confirmat o situaţie de fapt care putea fi observată de ceva timp în această parte a Europei. Schimbările din Georgia şi Ucraina au arătat dorinţa clară a acestor popoare de a se apropia de Europa politică, începând cu valorile pe care le împărtăşim şi dorim să le promovăm şi să le apărăm împreună. Această stare de spirit a fost confirmată de mesajul dominant al rezultatelor alegerilor din Republica Moldova – dorinţa de a fi mai aproape de Uniunea Europeană. Iar acest răspuns a fost în concordanţă cu un consens al partidelor politice. Suntem încurajaţi în acest sens de faptul că partidul aflat la putere şi câteva dintre partidele din opoziţie au renunţat cu rapiditate la diferenţele de opinie observate în timpul campaniei electorale şi au ales noile autorităţi pe baza noii platforme comune pentru integrarea europeană.

Uniunea Europeană a anticipat prin Politica Europeană de Vecinătate schimbările survenite în Ucraina, Georgia şi Republica Moldova. Aceste ţări şi-au confirmat, de asemenea, angajamentele faţă de integrarea în Uniunea Europeană în timpul recentului Summit GUUAM chiar din acest oraş, conturând în felul acesta o vecinătate europeană vestică a Uniunii Europene, care trebuie să fie materializată.

Conceptul de Politică Europeană de Vecinătate confirmă disponibilitatea UE de a coopera mai intens cu autorităţile moldovene în cadrul noului context. Oferă Guvernului din Chişinău sprijinul concret pentru a promova reformele necesare societăţii moldovene. De curând, Parlamentul Republicii Moldova a votat în favoarea noului guvern. Sarcina principală a acestui Cabinet este să apropie mai mult Republica Moldova de Uniunea Europeană, precum şi să rezolve reintegrarea teritorială.

Planul de Acţiune Uniunea Europeană – Republica Moldova accentuează obiectivele principale pe care Republica Moldova trebuie să le obţină în perioada următoare: să consolideze instituţiile democratice şi statul de drept, să întărească puterea administrativă,

să diminueze traficul ilegal, să asigure independenţa mass-mediei, să îmbunătăţească mediul de investiţii şi să construiască o economie de piaţă funcţională.

România este dispusă să ofere Republicii Moldova un sprijin pragmatic pentru îndeplinirea reformelor necesare consolidării opţiunii sale europene

Trebuie să menţionăm că, în principiu, acestea au fost şi obiectivele majore ale României în momentul asocierii cu Uniunea Europeană. Şi noi a trebuit să luptăm împotriva neajunsurilor vechiului sistem, conduşi de aspiraţia de a construi o societate nouă şi democratică, bazată pe valori comune europene. Acesta este un proces pe care am reuşit să-l desfăşurăm cu sprijinul total al instituţiilor europene şi al statelor membre, care ne-au oferit, la numai două zile după semnarea de către România a Tratatului de Aderare la UE, certitudinea că, începând cu 1 ianuarie 2007, vom deveni un stat membru cu drepturi depline al UE.

Suntem pregătiţi să împărtăşim experienţa pe care o avem prietenilor noştri din Guvernul Republicii Moldova. După cum a subliniat preşedintele Băsescu în timpul Summitului GUUAM, Republica Moldova reprezintă prioritatea politică a României. Vom sprijini Republica Moldova pe drumul său european. O vom face într-o manieră onestă, vorbind deschis despre greşelile pe care le-am făcut în ultimii 15 ani, pentru a nu repeta aceste erori. Nu vom lăsa deoparte poveştile de succes din societatea românească, sperând că exemplele de bună practică şi bună guvernare vor fi o sursă de inspiraţie pentru cei responsabili de dezvoltarea societăţii moldovene.

Mai întâi de toate, Republica Moldova are nevoie de un climat sănătos economic şi de afaceri. Am învăţat în ultimii 15 ani că acest lucru înseamnă respect faţă de proprietatea privată, impulsionarea dezvoltării liberelor iniţiative şi sprijinul pentru întreprinderile mici şi mijlocii. În acelaşi timp, implică un sistem bancar sănătos, capabil să permită tranzacţii sigure şi rapide. Un mediu propice investiţiilor va crea premisele pentru atragerea investiţiilor străine directe. Aceasta la crearea de noi locuri de muncă, la înlocuirea vechilor tehnologii şi modernizare. Am dori să menţionăm aici importanţa unui nou sistem de taxare proiectat pentru a favoriza capitalizarea muncii şi a capitalului interne, precum şi investiţiile străine. Este un pariu pe care Guvernul nostru l-a făcut pentru stimularea economiei româneşti.

În egală măsură, Republica Moldova are nevoie de instituţii publice funcţionale, care să lucreze în serviciul cetăţenilor. Îmbunătăţirea prestaţiei acestor instituţii trebuie să fie o prioritate pentru noul guvern. În ceea ce ne priveşte, putem confirma că întreaga asistenţă de preaderare primită de România din partea Uniunii Europene a ajutat instituţiile noastre să devină mai apropiate, în structură şi eficienţă, de cele ale UE. Este o ţintă pe care Chişinăul trebuie să o ia în considerare în cadrul Planului de Acţiune Uniunea Europeană – Republica Moldova.

O societate normală are nevoie de mecanisme de control independente, capabile să împiedice autorităţile să cadă pradă tentaţiilor atotputerniciei. Este un rol care trebuie asumat de societatea civilă prin abordarea sa critică, chiar dacă, politicieni fiind, suntem câteodată ţintele acestui criticism ; trebuie să fim în egală măsură conştienţi de utilitatea lui. Felicităm GUUAM moldoveană pentru activitatea sa, sperând că astfel de dezbateri

publice cum este cea la care participăm astăzi vor deveni o practică uzuală. Dorim de asemenea să subliniem disponibilitatea noastră de a sprijini contacte mai substanţiale între societatea civilă din România şi cea din Republica Moldova, fiind conştienţi că reprezentanţii lor ar putea avea multă experienţă de împărtăşit şi că ambele părţi ar avea de câştigat dintr-un astfel de dialog.

Nu în ultimul rând, o societate democratică are nevoie de mass-media independente şi profesionistă. Lăsând la o parte dificultăţile inerente acestui lucru, aş spune că, în România ultimilor 15 ani, consolidarea unei mass-media independente este o poveste de succes şi că reprezintă o altă experienţă din care jurnaliştii şi autorităţile moldovene ar avea multe de învăţat.

Suntem bucuroşi să vedem că societatea moldoveană este dispusă să discute toate aceste chestiuni, după cum a subliniat preşedintele Voronin. Cu siguranţă, numărul de domenii în care România ar putea să împărtăşească experienţa sa cu Republica Moldova poate cu uşurinţă să crească, însă mesajul nostru intenţionăm să fie unul foarte simplu : Guvernul român este gata să ofere tot sprijinul său Cabinetului moldovean, fiind încrezător că eforturile sale vor oferi în viitor şansa României de a se întâlni din nou cu Republica Moldova în spaţiul comun european. Referitor la România, sunt convins că nu doar guvernul îşi va lua angajamentul pentru acest proces. Am plăcerea de a menţiona aici legăturile strânse dintre organizaţii neguvernamentale de pe cele două maluri ale Prutului, dat fiind interesul veritabil al societăţii civile româneşti faţă de procesul de democratizare din Republica Moldova.

În ansamblu, România doreşte să promoveze opţiunea pro-europeană a Republicii Moldova şi să se dedice ca partener şi suporter onest în atingerea acestui scop. Vom sprijini fără ambiguitate dreptul suveranităţii autorităţilor legitime din Republica Moldova de a acţiona liber, fără nici un fel de constrângeri politice sau economice, pentru a realiza obiectivele propuse. Vizita la Chişinău a preşedintelui român la 21 ianuarie a relansat relaţiile noastre bilaterale şi le-a oferit o nouă dimensiune, unde vectorul european predomină. Aceasta este logica declaraţiei comune, adoptată de către cei doi preşedinţi.

Am deschis această prezentare referindu-ne la aspectele pragmatice ale relaţiei dintre România şi Republica Moldova. Nu intenţionăm să trecem peste faptul că aceasta este o relaţie specială în lumina istoriei noastre comune, a tradiţiilor, precum şi a limbii şi culturii comune. Limba şi istoria noastră vorbesc de la sine. Politicienii trebuie să dea dovadă de pragmatism şi determinare pentru a face posibilă continuarea acestor tradiţii şi dezvoltarea culturii, în timp ce prezenţa politică cere răspunsuri pentru a măsura oportunităţile oferite de spaţiul european la care dorim cu atâta tărie să aderăm. Dacă sporim aşteptările prin consolidarea cadrului european şi prin îmbunătăţirea situaţiei economice din cele două state, este credinţa mea fermă că dezbaterile dintre reprezentanţii culturii de pe cele două maluri ale Prutului vor face viaţa noastră mai frumoasă şi spiritualitatea mai bogată.

Interesul României în zona Mării Negre şi rezolvarea chestiunii transnistrene

În cursul ultimelor luni, România a insistat asupra interesului pentru stabilitatea şi dezvoltarea regiunii Mării Negre. Suntem interesaţi de problemele de securitate, în care conflictele îngheţate ocupă locul din faţă, precum şi de dezvoltarea economică a statelor

din regiune, în strânsă legătură cu asigurarea securităţii rezervelor de energie şi cu rezolvarea problemelor de mediu. Extinderea NATO şi UE a adus comunitatea nord-atlantică pe coasta de Vest a Mării Negre, crescând astfel rolul geopolitic al regiunii. Din perspectiva noastră, nu este vorba doar despre un interes direct. România are în egală măsură datoria faţă de partenerii săi europeni şi euroatlantici de a contribui la crearea, în vecinătatea apropiată a UE şi NATO, a unui spaţiu de stabilitate şi securitate. De aceea, sperăm ca interesul prietenilor noştri vestici în regiunea Mării Negre să crească şi dorim să cooperăm cu Republica Moldova şi cu alte state din regiune, fiind convinşi că avem cu toţii ceva de câştigat de pe urma acestui demers.

În cele din urmă, nu ar trebui uitată realitatea distinctă a Republicii Moldova din zilele noastre. Ne gândim la situaţia transnistreană, a cărei rezolvare ne priveşte în mod direct. Practic, există un focar de conflicte în vecinătatea noastră apropiată. Deşi sunt numite „conflicte îngheţate", nimeni nu poate ignora riscurile „reaprinderii" lor. În momentul acesta, chestiunea transnistreană a devenit o chestiune de securitate naţională. Am fost martori şi am condamnat – vara trecută, de asemenea – sfidarea opiniei publice internaţionale şi încălcarea brutală a drepturilor omului de către autorităţile separatiste de pe malul stâng al râului Prut. Nu este un secret pentru nimeni că zona controlată de separatiştii de la Tiraspol este o sursă periculoasă de terorism internaţional, un rezervor veritabil de trafic cu fiinţe umane, precum şi de spălare a banilor. O acţiune internaţională constant şi eficient construită, bazată pe standardele europene, este necesară pentru a eradica pentru totdeauna acest focar de instabilitate şi insecuritate.

Oprirea dialogului politic pe tema situaţiei din Transnistria certifică limitele formatului actual al negocierilor şi indică necesitatea unei implicări crescute a comunităţii internaţionale, în mod special a SUA şi UE, pentru a găsi modalităţile şi instrumentele cele mai eficiente de rezolvare a acestei crize.

În timpul Summitului GUUAM, România şi-a reiterat neechivoc sprijinul în rezolvarea conflictului transnitrean, bazat pe standardele europene, pe Constituţia Republicii Moldova care garantează un stat suveran, independent şi integral. În acest context, am notat propunerile lansate aici de preşedintele Iuşcenko ; le vom studia cu atenţie şi suntem dispuşi să continuăm consultările pe această temă.

Fiind conştienţi de dimensiunea subregională a conflictului, precum şi de responsabilitatea ţărilor vecine de a contribui la rezolvarea lui, România şi-a exprimat disponibilitatea de a lua parte la acest efort în mod direct. În această ultimă privinţă, salutăm decizia UE de a desemna un reprezentant special pentru Republica Moldova, care va urmări cu atenţie progresele din dosarul transnistrean, şi suntem optimişti cu privire la îndeplinirea obiectivelor mandatului său.

Luând în calcul că autorităţile legitime ale Republicii Moldova se opun în prezent proiectelor de tip federativ, sprijirea Declaraţiei pentru stabilitate şi securitate a Republicii Moldova ar putea reprezenta un prim pas în stimularea procesului de rezolvarea a conflictului.

Acceptăm ideea că există comunităţi cu nevoia unei autonomii mai mari sau mai mici, dar soluţia nu ar trebui căutată în principiul federalizării. România consideră subsidiaritatea drept cel mai bun principiu atunci când guvernul central deţine competenţele crescute ale unei regiuni. România sprijină fără rezerve rezolvarea conflictelor îngheţate şi a celor generate de separatism, în baza metodelor şi a principiilor europene.

La puţin timp după semnarea Tratatului de Aderare la UE, suntem convinşi că integrarea europeană reprezintă răspunsul la problemele complexe cu care se confruntă

Republica Moldova în zilele noastre. Aşadar, dorim să felicităm sincer elitele politice moldovene pentru mandatul neechivoc acordat noilor autorităţi : să conducă Republica Moldova către o Europă democratică, stabilă, prosperă şi unită. România este dispusă să ofere un sprijin consistent în acest demers.

Mulţumiri speciale organizatorilor pentru ocazia acordată de a rosti aceste opinii. Sperăm că această dezbatere va marca doar începutul unui dialog substanţial, pragmatic şi fără prejudecăţi.

26 aprilie 2005, Chişinău

Prioritățile politicii externe: contribuția politicii externe la promovarea intereselor naționale și la politica de securitate a României

Politica externă a României reflectă o acțiune tenace de implicare în procesele politice și economice la nivel regional, european și global, reconfigurând locul României între statele de mărime și influență internațională medie.

Mai întâi trebuie spus că la baza conturării direcțiilor de politică externă a României se află o serie de coordonate. În primul rând, criteriile care oferă punctul de pornire în definirea arhitecturii politicii externe se referă la trăsăturile definitorii ale poziției României în plan geopolitic. Acestea sunt calitatea de membru al NATO, calitatea de viitor membru al Uniunii Europene și, nu în ultimul rând, poziția sa geografică, expertiza specifică ce decurge din aceasta pentru țara noastră.

În al doilea rând, conturarea direcțiilor de politică externă presupune stabilirea prealabilă a obiectivului general, care poate fi acela de a stabili ariile de expertiză în care România poate avea contribuții valoroase și credibile la construcția instituțională și culturală a Marii Europe. În acest sens, se au în vedere formularea și afirmarea poziției României pe principalele tematici care preocupă astăzi statele lumii: organizațiile internaționale, lupta împotriva terorismului, mediul înconjurător, corupția, problematica economică internațională, securitatea, drepturile omului, efectele mondializării în general.

Dintre aceste arii de expertiză se decelează, ca următor demers firesc, prioritățile externe ale României în contextul global actual:

Integrarea europeană

Pentru perioada următoare, obiectivele prioritare ale politicii externe sunt circumscrise finalizării procesului de aderare, precum și pregătirii participării la activitatea instituțiilor comunitare.

Trebuie să continuăm să urmărim cu stricteţe respectarea în întregime a angajamentelor asumate la negocieri.

În cele din urmă, garanția parcurgerii cu succes a perioadei de până la aderare va fi dată de măsura în care ne respectăm angajamentele asumate.

Pe plan diplomatic, este esențială intensificarea dialogului cu Comisia Europeană (care va elabora un Raport decisiv de monitorizare în toamnă) și cu Parlamentul European (care va continua să aibă un rol determinant în procesul de aderare și după semnarea Tratatului).

De asemenea, ratificarea Tratatului de Aderare de către parlamentele statelor membre va necesita demersuri intense şi susţinute de comunicare în direcţia opiniei publice europene, la care trebuie să participe nu numai toate instituţiile statului, ci şi societatea civilă din România.

În acelaşi timp, în urma apropiatei semnări a Tratatului de Aderare, România se va conecta la tot ceea ce înseamnă activitate a Uniunii Europene. României i se va deschide posibilitatea de a lua parte la negocierile complexe din cadrul Consiliului UE. Reprezentanţii României în structurile de lucru ale acestei instituţii europene vor avea acces direct la informaţie, vor lua parte la dezbateri, fiind în măsură să promoveze evaluările şi poziţiile noastre, cu o singură limitare : nu vor avea drept de vot până la 1 ianuarie 2007.

După cum se ştie însă, negocierile din cadrul UE se bazează pe o cultură a compromisului, a consensului şi de aceea posibilitatea de a ne putea exprima în cadrul acestor dezbateri înseamnă că, de fapt, participăm în condiţii egale cu celelalte state membre la formularea deciziilor.

În aceste condiţii, activitatea diplomatică se va circumscrie unui efort general al instituţiilor administraţiei publice, având ca obiectiv reflectarea poziţiilor României în viitoarele politici şi în legislaţia UE.

NATO

Obiectivul strategic prioritar cu relevanţă directă pentru înfăptuirea politicii de securitate a României este finalizarea definiţiei şi a liniilor de acţiune pentru profilul consolidat al României în NATO. Premisa fundamentală este că România poate să se prezinte cu un inventar de calităţi care să o distingă în Europa şi în Alianţă.

Astfel, România este capabilă de flexibilitate, de creativitate, pentru a performa ca poartă, ca trambulină strategică şi element de focalizare pentru proiectele de securitate şi stabilitate spre zona pontică şi mai departe. De asemenea, România rezonează la interesul vecinilor ei de a se conecta funcţional la spaţiul Europei unite, la ofertele politice, economice, culturale ale acestora.

Accentul principal al noii orientări de politică externă se referă la regiunea extinsă a Mării Negre, care va deveni treptat componenta principală a profilului României ca stat de graniţă la frontiera Europei lărgite. Accentul pe această regiune izvorăşte din convingerea noastră că procesul de stabilizare şi dezvoltare democratică declanşat în Europa după încheierea Războiului Rece nu s-a încheiat. El a cuprins Europa Centrală şi de Est şi Balcanii de Vest şi este tot mai evident şi în regiunea Mării Negre, unde evoluţiile din Ucraina, Georgia şi Republica Moldova indică aspiraţii certe ale acestor state vecine spre integrarea în comunitatea euroatlantică de stabilitate şi valori. Este firesc ca România, aflată în vecinătatea directă a două regiuni-cheie pentru securitatea europeană, Balcanii de Vest şi regiunea Mării Negre, să-şi asume un rol activ de sprijinire a proceselor de stabilizare şi dezvoltare democratică din acestea.

Vom continua demersurile pentru dezvoltarea influenţei NATO la Marea Neagră, ca parte a unei viziuni integrate asupra consolidării securităţii regiunii. Această viziune va articula mai multe componente :

– sprijinirea eforturilor de reformă şi consolidare a instituţiilor democratice din statele regiunii, pe baza experienţei noastre de transformare şi pregătire pentru integrarea europeană şi euroatlantică ;

- sprijinirea implicării instituţiilor europene şi euroatlantice în regiune, în spiritul comunicatului final al Summitului de la Istanbul şi al Politicii Europene de Vecinătate a UE ;
- întărirea mecanismelor cooperării regionale din zona Mării Negre şi a Caucazului, în sinergie cu politicile instituţiilor euroatlantice în regiune ;
- valorificarea experienţei de cooperare regională din Sud-Estul Europei.

Ca membru al NATO şi viitor participant direct la Politica Externă şi de Securitate Comună a UE, România are interesul să contribuie direct la consolidarea în regiunea extinsă a Mării Negre a unei vecinătăţi estice stabile, democratice, prospere şi integrate în spaţiul de securitate euroatlantic.

Liniile de definiţie ale strategiei României la Marea Neagră ating următoarele domenii :

- în primul rând, în planul *securităţii şi stabilităţii* : abordăm securitatea regiunii ca parte a securităţii euroatlantice. De aceea, încurajăm cooperarea regională cu *input* european şi euroatlantic, pentru soluţionarea problemelor de securitate ale regiunii : combaterea ameninţărilor şi riscurilor asimetrice, soluţionarea conflictelor îngheţate ca surse de ameninţare a securităţii şi intereselor euroatlantice, protejarea valabilităţii regimului Forţelor Convenţionale în Europa, a cărui parte este şi îndeplinirea angajamentelor politice asumate la Summitul OSCE de la Istanbul ;
- în al doilea rând, coalizarea eforturilor pentru sprijinirea evoluţiei democratice şi reformelor interne în statele din regiunea extinsă a Mării Negre ;
- în al treilea rând, atragerea interesului partenerilor vestici pentru a contribui la dezvoltarea economică durabilă a regiunii, prioritar la atragerea investiţiilor occidentale în regiune şi la dezvoltarea culoarelor energetice Est-Vest.

România susţine utilizarea la potenţialul maxim a instrumentelor de parteneriat NATO, pentru a încuraja reforma sectorului de securitate şi alte transformări democratice în ţările din regiune. Este necesară promovarea acestei viziuni într-o manieră transparentă şi complementară cooperării regionale, precum şi angajarea în acest proces a Federaţiei Ruse, cu un rol-cheie în reuşita proiectelor de cooperare în plan regional.

România îşi va îndeplini mandatul de „punct de contact” NATO la Chişinău pentru dezvoltarea parteneriatului NATO – Republica Moldova, contribuind şi pe această cale la proiectarea spre Est a valorilor euroatlantice. Va fi extinsă oferta de burse MAE pentru participarea tinerilor din regiunea Mării Negre şi din Balcanii Occidentali la Centrul de Studii NATO, precum şi la alte instituţii din ţară care au deja o deschidere şi un prestigiu consolidate în Balcani şi în zona Mării Negre (Centrul PfP – Parteneriatul pentru Pace –şi Centrul de Management al Resurselor de Apărare de la Braşov).

Ofensiva conceptuală euroatlantică pe care România s-a angajat să o promoveze în zona Mării Negre va avea nevoie de o largă susţinere politică şi de sprijin la nivelul societăţii civile. În acest sens, există intenţia de a propune Parlamentului României promovarea unei rezoluţii pe tema Mării Negre în cadrul Adunării Parlamentare a NATO. De asemenea, va conta sprijinul organizaţiilor neguvernamentale din România, SUA şi Europa, pentru a atrage atenţia asupra deschiderilor strategice zonale, dar şi asupra problemelor cu care se confruntă statele din regiunea Mării Negre.

Deşi România va fi mai mult decât o punte de lansare de experienţă şi bune practici, nu ne propunem să profilăm România ca un lider în regiune în sensul măreţ, simbolic, tutelar al acestui termen. Împreună cu partenerii din zonă şi din afara ei, România doreşte să devină un facilitator al procesului de stabilizare şi dezvoltare democratică a regiunii, precum şi de ancorare a sa la comunitatea euroatlantică.

Pe de altă parte, accentele strategice pe arealul pontic nu înseamnă abandonarea racordării României la proiectele regionale deja iniţiate, cu precădere în Balcanii Occidentali.

Repoziţionarea pe harta Sud-Estului Europei

Trei principii fundamentale vor călăuzi politica regională a României :

a) afirmarea ofensivă a României pe scena Sud-Est europeană, din perspectiva obiectivului de a-şi urmări interesele directe, economice şi politice ;
b) politica bunei vecinătăţi ;
c) cooperarea regională având ca miză integrarea euroatlantică a statelor Sud-Est europene.

Misiunea tradiţională de catalizare a energiilor politice capabile să contribuie la integrarea regională pe baze europene în Sud-Estul Europei va continua pe două paliere : unul politic şi altul economic.

Politica economică ofensivă va evidenţia interesul naţional în domenii de interes strategic : energie – în înţelesul cuprinzător al termenului –, transporturi, comunicaţii, comerţ, bănci.

În ceea ce priveşte palierul politic, coordonatele sale definitorii pentru zonă sunt calitatea României de viitor membru al UE. Faţă de acest statut, România are interesul strategic de a transfera valorile democratice în spaţiile adiacente, contribuind astfel la asigurarea stabilităţii şi securităţii pe continent.

Beneficiem de un capital democratic important, pe care suntem dispuşi să-l împărtăşim partenerilor noştri din vecinătatea imediată. Ne propunem să avem o vizibilitate mai mare în plan regional, prin oferta de expertiză şi a lecţiilor învăţate, a celor mai bune practici din promovarea relaţiilor de bună vecinătate, respectarea drepturilor minorităţilor naţionale, a pluralismului şi relaţiilor interconfesionale. În acest sens, milităm în toate forumurile sau organizaţiile regionale sau internaţionale la care suntem parte (SEECP, PSESE, NATO, CSONU) pentru încurajarea eforturilor de aderare la UE a statelor din Balcanii de Vest.

Suntem convinşi că perspectiva europeană reprezintă catalizatorul pentru accelerarea reformelor şi consolidarea proceselor democratice în statele din Sud-Estul Europei, în vederea integrării lor în familia europeană.

În acest sens, România va contribui la valorificarea oportunităţilor de consolidare a relaţiilor statelor din Balcanii Occidentali cu UE, prin implicarea în proiecte care să susţină eforturile de integrare europeană.

România sprijină admiterea Serbiei şi Muntenegrului şi a Bosniei şi Herţegovina în Parteneriatul pentru Pace. În acelaşi timp, suntem de părere că o condiţie esenţială pentru succesul demersului este calitatea cooperării fiecăreia dintre cele două ţări cu Tribunalul Penal Internaţional pentru fosta Iugoslavie. Considerăm că, sprijinind direct evoluţiile democratice din Serbia şi Muntenegru, acestea vor influenţa constructiv deciziile pentru viitorul provinciei Kosovo. Recenta decizie pozitivă a Comisiei Europene

asupra Studiului de Fezabilitate pentru Serbia şi Muntenegru reprezintă un prim pas pe drumul greu către integrarea europeană.

În curând, România îşi va încheia mandatul de un an la preşedinţia-în-exerciţiu a SEECP. Cele două obiective majore pe care le-am urmărit în acest an au constat în transformarea organizaţiei, pe de o parte, în „voce a regiunii, prin excelenţă", prin substanţierea conceptului de *regional ownership/regional leadership*, şi, pe de altă parte, în platformă de integrare europeană şi euroatlantică pentru statele participante. Iniţiative româneşti semnificative au privit domeniul justiţiei şi afacerilor interne, în legătură cu care este de menţionat, în primul rând, lansarea campaniei comune SEECP pentru combaterea crimei organizate şi a corupţiei şi inaugurarea unui mecanism coerent de implementare a campaniei comune prin crearea Grupului Consultativ SEECP. Vom urmări în continuare menţinerea cu prioritate pe agenda SEECP a problematicii justiţiei şi afacerilor interne, dată fiind preocuparea comună pentru combaterea aşa-numitelor riscuri asimetrice de securitate – criminalitatea organizată, diversele forme de trafic ilicit, corupţia –, care sunt generate sau tranzitează zona de acoperire a SEECP.

În luna noiembrie, România va prelua preşedinţia-în-exerciţiu a Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră, de care legăm, de asemenea, interese prioritare. Interesul fundamental al României este deschiderea regiunii Mării Negre spre comunitatea euroatlantică din care facem parte, securizarea frontierei sale estice şi poziţionarea economică favorabilă în zonă. Marea Neagră trebuie să devină în timp o mare europeană şi euroatlantică, într-o cultură de cooperare regională după un model similar Mării Baltice sau Mării Mediterane.

România se numără printre susţinătorii activi ai admiterii în Alianţă a ţărilor Cartei Adriatice, pe care le sprijinim pentru parcurgerea cerinţelor *Membership Action Plan*.

Ca membru nepermanent al Consiliului de Securitate al ONU şi preşedinte-în-exerciţiu al Procesului de Cooperare din Europa de Sud-Est, România are responsabilitatea de a fi nu doar observator, ci şi contributor cu formule şi iniţiative creative la identificarea unor soluţii raţionale pentru problema Kosovo, care să consolideze echilibrele şi să dea perspective realiste, compatibile cu viitorul european al regiunii. În acest context, sperăm ca o viziune europeană concretă să fie inclusă în Comunicarea „Un viitor pentru Kosovo", ce va fi prezentată zilele acestea de Comisia Europeană.

Un obiectiv ale cărui valenţe merită puse în valoare cu mai multă forţă este cooperarea în cadrul euroregiunilor. Mă voi implica direct împreună cu omologii mei din ţările vecine în vederea revitalizării acestor forme benefice de cooperare, cu atât mai mult cu cât avem o responsabilitate faţă de comunităţile de români din vecinătate. De altfel, cooperarea transfrontalieră este o formulă de interacţiune promovată inclusiv la nivelul Uniunii Europene.

În aplicarea politicilor europene în domeniul justiţiei şi afacerilor interne, ne-am propus ca până la sfârşitul mandatului românesc la SEECP să identificăm împreună cu toţi partenerii de cooperare soluţii acceptabile pentru consolidarea statutului european al Centrului SECI de la Bucureşti, pentru a-i conferi o mai mare capacitate operaţională.

Parteneriatul privilegiat cu SUA

Relaţia strategică la nivel de parteneriat cu SUA este un reper esenţial şi privilegiat al politicii externe a României. De asemenea, parteneriatul cu Statele Unite constituie un instrument eficace pentru sprijinirea reformelor noastre interne în plan politic, economic, militar şi administrativ. România cooperează cu Statele Unite în toate dosarele importante,

în spiritul valorilor democratice comune. Viziunea strategică a relaţiei româno-americane se va regăsi accentuat şi distinct în cooperarea la proiectele destinate zonei Mării Negre extinse.

România este interesată de concretizarea în plan bilateral a proiectelor strategice care o implică direct ca membru al NATO, dar va fi urmărită cu acelaşi interes extinderea relaţiilor economice cu Statele Unite la nivelul unui parteneriat privilegiat. Acesta trebuie să însemne un comerţ cât mai consistent şi echilibrat, investiţii americane solide şi de anvergură, inclusiv în domeniile tehnologice de vârf, pentru care avem în România un excelent potenţial de implicare în rândul tinerilor.

ONU

Anul 2005 reprezintă o etapă de maturizare şi capitalizare mai atentă a actualului mandat al României de membru ales al Consiliului de Securitate, care coincide cu un moment aniversar : marcarea a 50 de ani de la intrarea României în ONU. Conduita mandatului nostru se circumscrie multilateralismului eficient, ca modalitate de a contribui la conferirea de coerenţă şi legitimitate acţiunilor la nivel internaţional. Vom accentua cu un plus de pragmatism abordările cu relevanţă regională, ţinând seama de noile orientări strategice ale profilului nostru european şi euroatlantic.

România a iniţiat şi promovează organizarea unei misiuni a Consiliului în Kosovo în prima parte a acestui an, care să transmită mesaje cât mai puternice şi mai clare cu privire la modul în care provincia trebuie să se conecteze la standardele democratice şi europene. Avem o atenţie particulară şi pentru problema conflictului din Abhazia şi susţinem iniţiativa unei misiuni a Consiliului în Georgia.

România va acţiona cu tenacitate pentru asigurarea sprijinului comunităţii internaţionale şi ONU în dificilul proces de tranziţie politică şi reconstrucţie a Irakului. Din poziţia de preşedinte al Comitetului Consiliului de Securitate pentru Irak (Comitetul 1518), România va sprijini identificarea fondurilor aflate în afara Irakului, aparţinând persoanelor şi entităţilor asociate fostului regim totalitar irakian, şi transferul lor în Fondul pentru Dezvoltarea Irakului.

Deţinând preşedinţia Comitetului 1540 privind neproliferarea armelor de distrugere în masă, România va promova întărirea capacităţii Consiliului de a contribui la stoparea celor mai periculoase ameninţări la adresa păcii şi securităţii, în primul rând, a terorismului.

Am încercat creionarea coordonatelor generale ale liniilor directoare de politică externă. Ele sunt strâns legate de îndeplinirea obiectivelor politicii de securitate a României. Aceasta pentru că, în mod firesc, politica de securitate a ţării noastre – şi colegii mei din domeniu vor fi de acord cu această afirmaţie – nu se rezumă la nivel strict militar. Politica externă şi politica de securitate a unei ţări sunt subsumate intereselor naţionale ale României.

Împreună, diplomaţii şi strategii acestei ţări contribuie la precizarea profilului internaţional al României.

Vă mulţumesc.

19 aprilie 2005, Colegiul Naţional de Apărare, Bucureşti

Un an de la extinderea NATO: implicaţii pentru România şi Alianţa Nord-Atlantică

Dragă Günther [Altenburg – *n.r.*],
Distinşi oaspeţi,

Un moment istoric pentru România şi pentru Europa

În urmă cu un an, primirea de către NATO a şapte ţări de la Marea Baltică, la Adriatica până la Marea Neagră a fost un salt major în procesul de construcţie a unei Europe întregi şi libere. Acest proces a continuat să realizeze aspiraţiile popoarelor din Europa Centrală şi de Est la libertate şi democraţie după căderea Zidului Berlinului.

Pentru NATO, extinderea cea mai recentă şi mai robustă a făcut parte din transformarea continuă şi adaptarea Alianţei la mediul de securitate post-Războiul Rece. A dovedit puterea de transformare a NATO, care a catalizat reformele şi consolidarea democratică ale noilor membri.

A dovedit relevanţa şi importanţa durabilă a NATO pentru securitatea internaţională şi euroatlantică. România şi alte şase ţări candidate nu s-au alăturat NATO împotriva altei ţări, ci doar pentru a reintegra comunitatea de valori pe care o reprezintă Alianţa.

Cum s-a schimbat Alianţa

Căderea comunismului a dat naştere unor speculaţii asupra „sfârşitului" iminent al celei mai de succes Alianţe din istorie. Criza balcanică, 11 septembrie şi valurile succesive de extindere au demonstrat contrariul şi au reafirmat relevanţa NATO, care a început să-şi asume noi responsabilităţi, să dezvolte noi abilităţi şi să-şi dezvolte parteneriatele.

După ce ne-am alăturat NATO în urmă cu un an, Alianţa s-a schimbat în mod constant în raport cu fondul unui mediu internaţional foarte volatil şi provocator. Globalizarea ameninţărilor neconvenţionale şi continuarea instabilităţii la graniţele NATO au influenţat priorităţile strategice şi focusul Alianţei.

Am descoperit pe cont propriu că NATO nu mai este organizaţia statică din timpul Războiului Rece. După cum a subliniat ultimul Summit al NATO, Alianţa îşi menţine rolul fundamental de Alianţă a apărării colective şi forum esenţial transatlantic pentru consultările politice şi strategice.

În acelaşi timp, apărarea comună este din ce în ce mai mult asigurată prin proiectarea activă a securităţii în afara Europei, prin misiunile din Afganistan şi Irak, intensificând

parteneriatele cu ţări din Orientul Mijlociu extins şi relaţiile de cooperare cu „ţările de contact”, cum sunt Australia, Japonia şi China. Angajamentele operaţionale curente ale NATO însumează peste 32.000 de militari. Combaterea terorismului şi a proliferării armelor de distrugere în masă au devenit priorităţi majore pentru Alianţă.

Ce a însemnat pentru România un an în calitate de membru

Pentru România, apartenenţa la NATO a fost realizarea unui obiectiv : reintegrarea familiei transatlantice de naţiuni, căreia i-am aparţinut dintotdeauna prin cultură şi valori şi de care am fost separaţi timp de o jumătate de secol.

Primul nostru an în calitate de membri ne-a învăţat câteva lecţii foarte importante.

România beneficiază de cele mai solide garanţii de securitate din toată istoria sa modernă, egale cu cele ale celorlalte state membre ale NATO. În acelaşi timp, solidaritatea aliaţilor nu ar trebui să fie văzută ca un cec în alb. Avem acces la cel mai flexibil mediu pentru a ne promova interesele naţionale de securitate. Iar acesta necesită abilitatea de a transforma interesele naţionale în interese comune tuturor aliaţilor noştri.

Ne-a fost oferit accesul la o comoară de informaţii, cunoştinţe, abilităţi de ultimă oră şi modalităţi de elaborare rapidă a politicilor. Este o cutie în care toată lumea trebuie să pună ceva pentru a primi ceva în schimb.

Integrarea României în NATO ne-a determinat să ne definim mai bine priorităţile de politică externă şi securitate, profilul strategic, bazat pe interesul naţional, dar totodată în contextul drepturilor şi obligaţiilor asumate în cadrul Alianţei.

Am plantat seminţele identităţii noastre de aliat european cu vocaţie euroatlantică la frontiera Europei lărgite. Având o responsabilitate şi un interes special pentru securizarea frontierele de Sud şi Est ale NATO, am promovat împreună cu aliaţii noştri apropiaţi, Bulgaria şi Turcia, un rol NATO mai concentrat în dezvoltarea securităţii regiunii Mării Negre şi am continuat prezenţa robustă în Balcanii de Vest.

Am pledat pentru o atenţie crescută a aliaţilor faţă de problema de securitate a Transnistriei şi pentru o cooperare dezvoltată cu Republica Moldova. Reprezentanţa noastră diplomatică de la Chişinău este ambasadă punct de contact NATO şi ne folosim de acest instrument pentru a ajuta Alianţa să fie înţeleasă mai bine în Republica Moldova şi pentru ca vecinul nostru cel mai apropiat să fie mai bine-cunoscut şi ajutat de NATO.

Am continuat şi ne-am intensificat contribuţia la misiunile şi coaliţiile NATO în Bosnia şi Herţegovina, Kosovo, Afganistan şi Irak.

Alianţele şi parteneriatele ar putea, de asemenea, să producă riscuri. Românii ar putea să se întrebe de ce ne expunem soldaţii şi civilii la medii atât de violente şi îndepărtate. Răpirea celor trei curajoşi jurnalişti este tragică. Facem toate eforturile pentru a-i aduce înapoi în siguranţă. Acest eveniment dureros demonstrează că stabilizarea în Irak nu este terminată şi că sprijinul internaţional este necesar în continuare.

În contextul actual de securitate, distanţa nu mai este un scut. Apărarea împotriva ameninţărilor de securitate nu mai poate fi realizată la graniţa naţională, ci la originile lor. Afganistanul şi Irakul sunt parte din cercul de instabilitate ce împrejmuieşte comunitatea euroatlantică.

Riscul de a nu te implica este mai mare decât cel al implicării în alianţe şi parteneriate care promovează libertatea, stabilitatea şi democraţia. Lenea şi neimplicarea ar putea să

aducă mai mult confort pe termen scurt, dar cu siguranţă şi mai multă insecuritate şi instabilitate pe termen lung. Soldaţii noştri sprijină investiţia noastră în NATO ca într-o „bancă de stabilitate”, ale cărei adaptări continue, dinamism şi politici pro-active din afara zonei sale sunt esenţiale pentru returnarea investiţiei.

Care sunt lecţiile învăţate până acum şi prioritătile noastre viitoare

Următoarea noastră prioritate este să rafinăm şi să întărim identitatea noastră NATO, inclusiv din perspectiva viitoare de membru al UE.

Vrem să contribuim în continuare la consolidarea relaţiei transatlantice ca o coloană vertebrală a sistemului politic şi de securitate transatlantic. Vrem să vedem cum se dezvoltă în continuare acest parteneriat şi cum se comportă ca un catalizator al răspunsului transatlantic la provocările din vecinătatea noastră estică şi sudică.

Ca membru al NATO, este în interesul nostru strategic ca NATO să reuşească în misiunile sale din Irak, Afganistan şi Kosovo să finalizeze procesul de transformare prin care trece şi să-şi dezvolte reţeaua de parteneri în jurul şi în afara Europei.

Este în interesul nostru să valorificăm mai bine, împreună cu aliaţii noştri, potenţialul NATO ca forum pentru un dialog politic şi strategic mai dezvoltat. NATO furnizează experienţele unice a 26 de naţiuni care lucrează permanent împreună şi abordează o gamă întreagă de chestiuni care au impact asupra securităţii şi apărării noastre. Odată cu extinderea cercului transatlantic de provocări provenind din Irak, Afganistan sau din Orientul Mijlociu extins, chestiunile de securitate din vecinătatea estică a NATO, inclusiv din regiunea Mării Negre, ar putea, de asemenea, să fie abordate mai des.

România este angajată să-şi utilizeze calitatea de membru al NATO şi de viitor membru al UE pentru a promova valorile şi proiectul de stabilitate şi securitate transatlantice ale NATO faţă de regiunea Mării Negre şi Balcanii de Vest. Vrem să fim o ancoră a acestor regiuni la comunitatea euroatlantică.

Raţiunea din spatele acestui angajament este reprezentată de interesul şi responsabilitatea noastră naţională ca democraţie matură europeană. Este în interesul nostru naţional să fim mai mult decât o graniţă a Vestului.

Trebuie să devenim o punte pentru extinderea beneficiilor de stabilitate, democraţie şi integrare euroatlantică dincolo de graniţele noastre.

Sprijinim cu tărie eforturile Republicii Moldova de a rezolva conflictul transnistrean şi de a-şi îndeplini vocaţia europeană. Transnistria a devenit o gaură neagră ce exportă activităţi ilegale – afară, în regiunea Mării Negre şi în Europa, în ansamblul său. Avem obligaţia de a ajuta Republica Moldova şi Georgia să-şi valorifice potenţialul democratic prin depăşirea chestiunilor nerezolvate de securitate. Acestea ar putea oferi noi posibilităţi productive pentru consultările politice din NATO, cooperarea UE-NATO şi parteneriatul transatlantic extins.

Ucraina şi conducerea sa actuală au nevoie de sprijin constant din partea vecinilor lor, membri ai NATO şi ai UE, şi de întreaga comunitate vestică pentru a susţine proiectul de transformări democratice şi integrare în valul euroatlantic. Ca ţară vecină, România are un interes veritabil pentru ca Ucraina să urmeze un curs democratic robust.

Rusia este un partener strategic al NATO. Extinderea NATO nu a fost direcţionată împotriva intereselor sale. Are mai degrabă parte de stabilitate şi democraţie avansate

mai aproape de frontierele sale. România a sprijinit şi va continua să sprijine dezvoltarea cooperării NATO-Rusia în beneficiul securităţii regionale şi euroatlantice.

Comunicatul final al Summitului de la Istanbul afirmă interesul strategic al NATO pentru regiunea Mării Negre. UE îşi dezvoltă constant şi Politica Europeană de Vecinătate (PEV) faţă de această regiune. Parteneriatul pentru Pace şi diversele scheme regionale pot fi folosite pentru întărirea stabilităţii prin cooperare. Implementarea Politicii Europene de Vecinătate, inclusiv dezvoltarea dialogului politic cu ţările PEV, va oferi un sprijin benefic pentru construirea instituţiilor unui stat democratic. România este dispusă să contribuie la implementarea şi dezvoltarea politicilor NATO şi UE pentru a ancora ferm Marea Neagră în comunitatea euroatlantică de stabilitate şi democraţie.

Acest efort ar produce, de asemenea, beneficii pentru progresul stabilităţii în Orientul Mijlociu extins. În timpul primului Summit NATO la care am participat ca membri cu drepturi depline, NATO a decis să-şi dezvolte Dialogul Mediteranean şi să lanseze Iniţiativa de Cooperare de la Istanbul pentru ţările din Orientul Mijlociu extins. Urmarea acestei cooperări, într-un sens veritabil de *ownership* regional şi prin adaptarea cooperării la nevoile şi interesele ţărilor din această regiune, este un proiect important şi provocator pentru Alianţă. România vrea să contribuie la acest proiect, pe baza relaţiilor noastre tradiţionale cu ţările din Orientul Mijlociu.

Într-o lume de provocări globale la adresa securităţii, România nu poate acţiona singură. Trebuie să ne corelăm politicile de securitate cu prioritătile şi instrumentele instituţiilor ai căror membri suntem. Calitatea de membru al NATO este un multiplicator al securităţii noastre. Întărirea NATO ca un pilon fundamental al arhitecturii de securitate euroatlantică nu va fi doar în interesul nostru naţional, ci şi în beneficiul stabilităţii euroatlantice şi internaţionale.

4 aprilie 2005, Ministerul Afacerilor Externe, Sala Gafencu

Aniversarea a 125 de ani de relaţii diplomatice dintre România şi Marea Britanie, Germania, Franţa, Belgia

Excelenţele Voastre,
Doamnelor şi domnilor,

Îmi face o deosebită plăcere să mă aflu astăzi aici, împreună cu dumneavoastră şi cu distinşii ambasadori şi reprezentanţi diplomatici ai Germaniei, Franţei, Marii Britanii şi Belgiei, state cu care România aniversează anul acesta 125 de ani de relaţii diplomatice. Îi salut, totodată, pe distinşii istorici prezenţi la această reuniune aniversară.

Nu există în Europa solidarităţii state mai europene decât altele, dar putem spune fără nici o rezervă că invitaţii care participă la această manifestare reprezintă state-simbol ale construcţiei europene.

Belgia : oricine spune Bruxelles astăzi are în minte şi instituţiile-cheie ale familiei europene şi euroatlantice. Bruxelles-ul este de trei ori capitală : pentru Regatul Belgiei, dar şi pentru Uniunea Europeană şi NATO.

Germania : a ajutat şi sprijină substanţial România în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

Marea Britanie : al cărei prim-ministru, în mod vizionar, în anul 1999, într-un discurs în faţa Parlamentului României, şi-a exprimat nu doar încrederea, ci şi certitudinea în perspectiva europeană a României şi în aderarea acesteia la Uniunea Europeană.

Franţa : de care ne simţim aproape prin legături francofone indestructibile şi care ne-a fost şi ne este mereu alături.

Mă bucur să-i salut aici pe E.S. Quinton Quayle, ambasadorul Marii Britanii, pe E.S. Philippe Roland, ambasadorul Regatului Belgiei, pe domnul François Delahousse, prim-colaborator al Ambasadei Republicii Franceze la Bucureşti, şi pe domnul Norman Walter, prim-colaborator al Ambasadei Republicii Federale Germania la Bucureşti.

În acest an aniversăm aşadar 125 de ani de relaţii diplomatice. Dar, ca istoric, pot spune cu toată responsabilitatea că acest număr de ani este infim faţă de perioada mult mai amplă în care s-au sudat legături şi afinităţi profunde între popoarele noastre, cu mult înainte ca România să-şi dobândească mult dorita independenţă.

Anul 1880 marchează recunoaşterea României independente şi suverane de către statele pe care le reprezentaţi şi stabilirea de relaţii diplomatice la nivel de legaţii conduse de trimişi extraordinari şi miniştri plenipotenţiari. Dar anul 1880 nu este punctul zero în relaţiile dintre popoarele noastre.

Nu voi intra în amănunte despre alianţele pentru apărarea creştinătăţii, în care popoarele noastre au fost împreună, despre voievozi şi domni, care au fost prieteni cu regii Vestului. Istoricii vor face acest lucru în continuarea celor spuse de diplomaţi.

Tradiţia relaţiilor dintre ţările noastre este, deopotrivă, simbolică şi exprimă apartenenţa României la familia europeană ; este un amănunt important că, după semnarea Tratatului de la Adrianopol din 1829, în Ţările Române, care, să nu uităm, la acel moment nu erau independente, funcţiona un număr considerabil de misiuni diplomatice europene.

Şi în secolul al XIX-lea, ca şi acum, sprijinul european pentru crearea unei României moderne a fost fundamental. Elita românească s-a format la marile centre universitare din Europa Apuseană, contribuind în mod determinant la construirea edificiului statal românesc ; momentul de astăzi ne ajută să ne reamintim că Franţa i-a fost alături României în momentul Unirii din 1859, că România datorează Germaniei dinastia regală românească, ce a obţinut prin luptă independenţa României ; de asemenea, nu putem uita că prima Constituţie românească a fost inspirată de cea belgiană, iar regina Maria, provenind din familia regală britanică, prin tenacitate, în momente dramatice pentru existenţa poporului român, a avut un rol special în desăvârşirea unităţii naţionale a României.

Tocmai pentru că avem o istorie atât de îndelungată, care merge, în trecut, mult mai departe de secolul al XIX-lea, nu mă simt legat de anul 1880 ca de un an de cotitură pentru relaţiile noastre bilaterale. Nu atunci au căpătat contur, vigoare şi profunzime aceste relaţii ; a fost vorba despre un proces mult mai amplu ca durată. Anul 1880 este aşadar anul – coincidenţă – în care, în mod formal, am pecetluit o cooperare ce exista între popoarele noastre de secole.

Nu mă simt foarte legat de acea perioadă şi pentru motivul că Europa de atunci era sensibil diferită faţă de proiectul european de astăzi. Europa de atunci era Europa Marilor Puteri, o Europă încă nepregătită să recunoască identităţile naţionale şi încă reticentă în faţa unei unităţi bazate pe solidaritate şi diversitate.

Au fost necesare două războaie mondiale pentru ca proiectul european care astăzi ni se pare atât de familiar, dar care a fost o utopie secole de-a rândul, să înceapă să devină realitate, să capete contururile la care nimeni nu îndrăznea să viseze în secolul al XIX-lea.

Unde suntem astăzi ?

Europa de astăzi este cea care, într-o logică inclusivă, recuperatoare, justiţiară, reprimeşte în familia europeană naţiuni a căror europenitate intrinsecă nu o contestă nimeni, dar care au stat o jumătate de secol dincolo de Cortina de Fier şi care se resimt încă, prin mentalitate, birocraţie, nivel de trai, prin alte racile neplăcute şi, din păcate, reale. România este unul dintre aceste state.

Unul dintre statele care face parte din cel mai mare val de extindere pe care l-a cunoscut Uniunea Europeană în existenţa sa. Valul de extindere care se va încheia la 1 ianuarie 2007, când România şi Bulgaria vor adera la Uniunea Europeană.

Dorim reuşita aderării, o aderare de cea mai bună calitate a României în UE, în 2007. Avem ambiţia ca nici o definiţie a Europei să nu mai fie posibilă fără România şi nu numai fără noi, ci fără nici un stat care îşi dovedeşte apartenenţa la valorile europene. Dorim ca atunci când vom aniversa 130 de ani de relaţii diplomatice între ţările noastre – următoarea cifră aniversară rotundă –, România să fie considerată o poveste de succes de către toţi partenerii săi europeni. Să fim un stat care, într-un timp relativ scurt, a reuşit să ardă etape, să devină competitiv, performant, să aducă un plus de valoare, şi nu numai să primească.

Puteţi să înţelegeţi prin ceea ce am spus şi un angajament ferm că vom reuşi acest lucru. Desigur, până atunci, avem termene mai apropiate. Trebuie să fim pragmatici. Ne bucurăm pentru că am mai depăşit un hop procedural prin adoptarea Proiectului de Aviz Conform în Comisia pentru Afaceri Externe a Parlamentului European şi aşteptăm cu multă încredere votul din plenul Parlamentului European din 13 aprilie.

Ne pregătim de momentul istoric al semnării Tratatului de Aderare a României şi Bulgariei la UE. Doar aparent este un moment formal. Sigilii şi semnături oficiale, prin care partenerii noştri europeni ne asumă şi noi ne asumăm noul statut de observatori şi apoi de membri ai Uniunii Europene.

Dar – mi-aş permite să fac o comparaţie –, la fel ca în cazul momentului festiv al stabilirii relaţiilor diplomatice dintre ţările noastre, deşi aşteptăm acest moment cu atâta emoţie şi cu înţelegerea exactă a schimbării de statut pe care consumarea lui o va implica, ştim cu certitudine un lucru: fiecare zi este importantă, fiecare zi în care construim migălos, aşa cum o facem şi în relaţiile noastre politico-diplomatice, încercând să le dăm şi mai multă substanţă şi mai multă culoare.

După ce vom semna Tratatul de Aderare, fiecare zi va fi importantă până în 2007. Şi după aceea. Dar, până în 2007, trebuie să demonstrăm că putem să ne îndeplinim angajamentele. Ştim că nu am primit un cec în alb.

Avem nevoie, pentru a deveni performanţi, de sprijinul tuturor partenerilor noştri europeni.

Dorim ca, prin politica noastră externă şi printr-o strategie de dezvoltare şi o politică de reforme înţelepte şi tenace, să ne ocupăm pe merit un loc respectat la masa europeană, între statele de mărime şi influenţă medie.

Ne aflăm în etapa unei monitorizări deosebit de severe din partea Comisiei Europene, iar spre sfârşitul acestui an se vor evalua progresele înregistrate.

Reprezentanţii statelor aici de faţă sunt printre cei mai importanţi parteneri ai noştri în ceea ce priveşte sprijinul de preaderare pe care ni-l acordă.

Consilierii de preaderare, proiectele de *twinning*, prin care instituţiile din România devin mai apropiate ca performanţe, ca structură şi funcţionare de cele occidentale, întreaga asistenţă tehnică de preaderare, chiar dacă pare foarte tehnică, sunt parte a unui proces extraordinar de apropiere dintre România şi partenerii săi europeni, un proces în care zilnic lucrăm împreună sau ne consultăm, la nivel central şi la nivel local, suntem deja o familie.

O familie cu legături solide. O multitudine de relaţii bilaterale, trilaterale, regionale sub acoperişul Europei extinse, pe care toţi ne-o dorim puternică, integrată, eficientă şi influentă, ca actor global.

Le rog pe Excelenţele lor să ne împărtăşească, de asemenea, câteva gânduri, în acest moment aniversar. Apoi vom da cuvântul trecutului, prin vocea distinşilor istorici prezenţi aici, împreună cu noi.

Vă invit ca această introspecţie în trecutul cooperării dintre popoarele noastre să o completaţi vizionând expoziţia de documente diplomatice pe care o vernisăm astăzi.

Vă mulţumesc.

1 aprilie 2005, Ministerul Afacerilor Externe

Conferinţa SEECP a preşedinţilor comitetelor pentru politică externă şi integrare europeană

Distinşi preşedinţi,
Excelenţele Voastre,
Doamnelor şi domnilor,
Dragi oaspeţi,

Este o onoare şi un privilegiu să mă adresez dumneavoastră astăzi, cu ocazia unui eveniment atât de important pentru SEECP.

Consider bine-venită participarea mea aici nu doar pentru că cei mai mulţi dintre dumneavoastră sunteţi apropiaţi de ceea ce înseamnă SEECP, de acţiunile întreprinse de SEECP până acum, dar şi pentru că ocup această poziţie împreună cu primul ministru român al Afacerilor Externe care a început să lucreze la planul de cooperare regională, preşedintele Adrian Năstase, şi cu domnul Mircea Geoană, care a fost primul ministru de Externe care a exprimat foarte clar ce poate face România în domeniul cooperării regionale.

Am plăcerea de a observa prezenţa foştilor miniştri de Externe, precum domnul Adrian Severin, unul dintre arhitecţii participării României la procesul de cooperare regională în format trilateral.

Sunt deosebit de onorat de ocazia ce mi-a fost oferită, de a fi prezent astăzi alături de dumneavoastră.

Am în minte cel puţin două motive care justifică importanţa acestei întâlniri.

În primul rând, SEECP, ca proces inter-guvernamental de cooperare, are nevoie de o dimensiune parlamentară solidă pentru a fi complet şi eficient.

În al doilea rând, ceea ce este relevant la acest format este chiar vocaţia SEECP în sine. Are menirea de a deveni o platformă a integrării europene pentru ţările participante. În acest sens, dumneavoastră, preşedinţii Comitetelor pentru Politică Externă şi Integrare Europeană, sunteţi cei mai implicaţi şi aveţi cea mai bună cunoaştere a necesităţilor pentru integrarea europeană.

Doamnelor şi domnilor,

Doar câteva cuvinte despre preşedinţia-în-exerciţiu a României. Întreaga noastră energie şi toate acţiunile au fost dedicate împlinirii iniţiativelor pe care noi, ţările membre ale SEECP, le-am stabilit.

Mai pe scurt, este vorba despre voinţa de a transforma acest proces într-o voce credibilă în regiune.

Aici sunteţi invitaţi să jucaţi un rol major. Implicarea parlamentelor naţionale ar aduce autoritate şi putere activităţii noastre şi ar creşte nivelul de responsabilizare.

Diplomaţia parlamentară este în sine instrumentul cel mai eficient, şi aici nu mă refer doar la lobby. Bineînţeles, a face lobby pentru interesele ţărilor noastre este extrem de important, dar simpla comunicare prin intermediul schimbului activ de puncte de vedere îşi are avantajele specifice, care trebuie recunoscute.

Lobby-ul nu este neapărat necesar când lucrurile sunt pe drumul cel bun, aşa cum se întâmplă în ţările noastre, aş spune. Trebuie doar să prezentăm situaţia şi progresele făcute şi să ajutăm la îmbunătăţirea percepţiei existente asupra ţărilor noastre şi asupra regiunii.

Este de datoria noastră să producem o schimbare în felul în care Europa de Sud-Est este percepută de către comunitatea internaţională : zonă instabilă şi nesigură.

De aceea, această practică de creare a legăturilor cu membrii parlamentelor din alte ţări şi cu instituţiile internaţionale este atât de importantă pentru activitatea noastră sub auspiciile SEECP, atât la nivel naţional, cât şi regional.

Preşedintele român în exerciţiu al SEECP şi-a desfăşurat activitatea în numeroase domenii, de la justiţie şi afaceri interne până la domeniul energiei şi politică. Anul trecut, Croaţia a devenit un nou membru al SEECP, iar Republica Moldova a devenit stat cu statut de observator şi sperăm să ni se alăture în curând.

Însă membri ai parlamentelor au fost de asemenea prezenţi la aceste acţiuni. La conferinţa organizată în octombrie 2004, pe tema creării unei Comunităţi a Energiei în Europa de Sud-Est, membrii parlamentelor din ţările membre SEECP au fost cu toţii prezenţi.

Deja am început să acumulăm o experienţă pe care trebuie cu siguranţă să o împărtăşim. De ce ? Deoarece eforturile noastre de a susţine stabilitatea în regiune vor fi eficiente doar dacă vom contribui la securizarea zonelor limitrofe, precum Marea Neagră şi Munţii Caucaz.

Sunt trei mari puncte în care SEECP îşi poate oferi sprijinul :

- primul se referă la împărtăşirea experienţei în domeniul proceselor legislative de adoptare a legilor specifice domeniilor justiţiei şi afacerilor interne, incluzând combaterea corupţiei şi a crimei transfrontaliere ;
- al doilea este împărtăşirea experienţei în privinţa dialogului cu societatea civilă, în vederea împlinirii aşteptărilor şi a nevoilor cetăţenilor. O societate mai pro-activă şi mai implicată civic este extrem de necesară pentru dezvoltarea democratică şi integrarea europeană ;
- ultimul se referă la experienţa pe care o avem de oferit în domeniul construirii unei capacităţi democratice şi a instituţiilor democratice, la practicile de bună guvernare pe care le putem împărtăşi partenerilor noştri din Est.

SEECP devine astfel o poveste din ce în ce mai de succes despre cooperare regională ca rezultat al pedagogiei noastre politice europene.

Doamnelor şi domnilor,

Ce contribuţie are cooperarea inter-parlamentară la SEECP ?

Întărirea acestei cooperări este o ţintă din ce în ce mai apropiată. O ocazie excelentă este chiar această întâlnire. Nu este prima întrunire inter-parlamentară sub egida SEECP, iar preşedintele Nicolae Văcăroiu cunoaşte bine situaţia, însă este prima în acest format : preşedinţii tuturor Comitetelor pentru Politică Externă şi Integrare Europeană ale Parlamentelor Naţionale din ţările membre ale SEECP.

Această nouă formulă ar trebui să reprezinte un aport inovator la cooperarea parlamentară din Sud-Estul Europei.

Contribuţia concretă pe care o cerem din partea dumneavoastră ar fi dezvoltarea de instrumente adecvate pentru atingerea scopurilor noastre. Dacă există o ţintă, aceasta este cu siguranţă integrarea euroatlantică şi europeană.

Dumneavoastră, doamnelor şi domnilor, parlamentari ai ţărilor membre ale SEECP, sunteţi deţinătorii legitimităţii conferite de naţiunile noastre prin vot. Pentru a respecta această încredere, trebuie să conlucrăm strâns în scopul progresului societăţilor noastre şi al prosperităţii cetăţenilor noştri.

Cred cu tărie că vom folosi cu siguranţă orice instrument şi vom face toate eforturile pentru a avansa pe drumul destinului nostru comun, acela de a obţine stabilitate şi prosperitate pentru o Europă Unită.

Sunt conştient şi foarte încrezător că SEECP joacă un rol foarte important în acest proces.

Vă mulţumesc pentru atenţie şi vă urez succes.

Domnule preşedinte, vă mulţumesc.

24 martie 2005, Palatul Parlamentului, Bucureşti

Conferinţa „Mediul securităţii internaţionale. O perspectivă românească”

Stimate rector Secăreş,
Doamnelor şi domnilor,

Este o plăcere pentru mine să mă aflu astăzi aici şi sunt recunoscător Centrului de Studii NATO pentru invitaţia de a mă adresa studenţilor NATO Senior Executive Master. Am aflat cu plăcere că la acest curs participă patru studenţi din Azerbaidjan, Georgia, Republica Moldova şi Ucraina. Aş vrea să vă anunţ că programul de burse al MAE România pentru studenţii din regiunea Mării Negre şi Balcani va continua, fiind o contribuţie în sprijinul consolidării viitorului european al vecinilor noştri.

Actualul mediu internaţional de securitate este foarte complex şi fluid. Oglindeşte transformările apărute după Războiul Rece, care încă nu s-au statornicit, şi este strâns legat de discrepanţele economice mondiale, de accesul inegal la informaţie şi tehnologie.

Securitatea noastră nu mai depinde doar de parametrii militari, ci este direct afectată de fenomenele globale politice, economice şi religioase. Crizele au rădăcini adânci, iar impactul lor depăşeşte adesea cadrul în care au izbucnit. Noile ameninţări au o natură globală – pot răbufni oriunde şi ne pot afecta pe toţi.

I. Complexitatea provocărilor securităţii

După părerea mea, există câteva caracteristici-cheie ale contextului internaţional de securitate din zilele noastre.

a) Globalizarea ameninţărilor neconvenţionale (terorism, proliferare, crima organizată) :

În prezent, principalele provocări la adresa valorilor noastre nu mai vin sub forma convenţională a atacului masiv, ci sub alte forme. Posibilitatea ca ţări nedemocratice sau chiar actori nonstatali să obţină accesul la materialele necesare pentru producerea armelor de distrugere în masă este ridicată. Traficul transfrontalier de persoane, arme, droguri şi produse contrafăcute afectează buna dezvoltare socială şi economică şi poate alimenta reţelele teroriste şi conflictele regionale.

Cooperarea regională şi internaţională este instrumentul-cheie pentru combaterea acestor noi ameninţări. Secretarul general al ONU, Kofi Annan, urmăreşte un proces ambiţios prin care doreşte să creeze o convenţie internaţională împotriva terorismului şi mecanisme care să susţină eforturile statelor în lupta cu terorismul. România susţine în totalitate acest efort.

Efortul la nivel internaţional trebuie susţinut prin acţiuni sistematice la nivel regional. În regiunea noastră, iniţiative precum Centrul Regional SECI de Combatere a Criminalităţii Transfrontaliere, Organizaţia Cooperării Economice a Mării Negre sau GUUAM sunt instrumente valoroase ale cooperării regionale împotriva activităţilor ilegale transfrontaliere.

b) Procesul incomplet al reunificării europene : Balcanii de Vest, Marea Neagră şi Belarus :

Sfârşitul Războiului Rece şi căderea regimului comunist în Europa Centrală şi de Est au fost urmate de un vast proces de ştergere a liniilor de diviziune şi de construire a unei Europe paşnice, unite şi democratice. Lărgirea Uniunii Europene şi a NATO a schimbat harta Europei şi a avut un efect pozitiv de stabilizare şi democratizare. Acest proces nu este încă definit, iar continuarea sa spre Balcanii de Vest şi regiunea Marii Negre este esenţială pentru stabilitatea pe termen lung pe continentul nostru.

Regiunea extinsă din jurul Mării Negre parcurge treptat un proces de tranziţie de la trecutul sovietic către un viitor democratic şi stabil, strâns legat de instituţiile europene. Încercările şi provocările aici sunt încă mari.

Ucraina a trecut cu succes un test fără precedent al democraţiei şi a demonstrat o determinare fermă prin alegerea în favoarea viitorului european.

Progresele de anul trecut din Georgia şi, mai recent, din Ucraina deschid noi posibilităţi pentru întărirea stabilităţii şi democraţiei în întreaga zonă a Mării Negre.

Blocajele conflictuale din Republica Moldova şi din Sudul Caucazului sunt cele mai acute probleme ale securităţii în regiunea Mării Negre, deoarece întârzie evoluţia ţărilor din această zonă către un viitor normal, în libertate, democraţie şi securitate.

Enclava transnistreană este o gaură neagră periculoasă ce perpetuează numeroase activităţi criminale, iar acestea se răspândesc în zona Mării Negre şi în întreaga Europă.

În zona baltică vecină, Belarusul rămâne singura dictatură din Europa, un anacronism a cărui simplă existenţă atacă valorile euroatlantice.

Avansul procesului de integrare europeană şi euroatlantică în Balcanii de Vest este în continuare împiedicat de stabilizarea incompletă, de tensiuni etnice latente şi ilegalităţi transfrontaliere insidioase.

c) Instabilitatea din Orientul Mijlociu :

Orientul Mijlociu se conturează ca viitor punct pe agenda proiectului strategic transatlantic. Ameninţarea terorismului, proliferarea armelor de distrugere în masă, eforturile pentru democratizare într-un context islamic, sărăcia, analfabetismul, intoleranţa religioasă sunt toate prezente şi inter-conectate în această regiune, iar efectele se răsfrâng asupra întregii zone, complicând procesul de stabilizare şi modernizare.

Două dintre cele mai solicitante procese de formare naţională se desfăşoară acum în Orientul Mijlociu, în Irak şi Afganistan.

Afganistanul este o ţară ce are, pentru prima dată în istoria sa probabil, şansa să devină un stat democratic şi stabil. Nivelul de securitate se îmbunătăţeşte, iar cel al violenţei se reduce de asemenea. Cu toate acestea, ţara este încă marcată de rămăşite ale forţelor talibane şi ale Al-Qaeda şi de producţie şi trafic de droguri.

Irakul a fost un subiect controversat al agendei internaţionale şi o sursă de nemulţumire. Situaţia s-a schimbat evident odată cu recentele alegeri, care au dovedit o vădită aspiraţie a poporului irakian către democraţie şi libertate. Irakul se confruntă totuşi cu riscul de a deveni o zonă teroristă, răsfrângându-se şi asupra Iranului, Siriei, Arabiei Saudite şi Afganistanului.

Orientul Mijlociu este probabil zona care a avut şi continuă să aibă cel mai mare impact asupra securităţii euroatlantice şi internaţionale. Lipsa unui orizont vizibil pentru soluţionarea conflictului israeliano-palestinian este o sursă de nemulţumire pentru întreaga lume arabă şi un pretext folosit de grupările fundamentaliste pentru a atrage adepţi şi a-şi justifica acţiunile teroriste.

Există acum o oportunitate de pace în Orientul Mijlociu, datorată noii conduceri foarte deschise palestiniene şi determinării Guvernului israelian de a-şi retrage forţele din Gaza. Este crucial ca America şi Europa să se unească şi să susţină acest proces printr-un efort comun. În viitor, NATO ar trebui să ia în considerare un rol concret, posibil oferirea de asistenţă în formarea forţelor de securitate palestiniene.

Summitul de la Sharm el-Sheikh din 8 februarie 2005 a reprezentat primul semnal politic puternic de reluare a dialogului, de cooperare israeliano-palestiniană la nivel înalt şi a creat premise optimiste pentru implementarea unui Plan de Acţiune (*Road Map*).

Recenta asasinare a fostului prim-ministru libanez Rafik Hariri realimentează riscul instabilităţii în regiune, pornind de la competiţia internă pentru putere şi de la viitorul incert al Hezbollahului. Asasinarea a provocat o reacţie fermă din partea comunităţii internaţionale la adresa prezenţei Siriei în Liban, pe fondul favorabil al Rezoluţiei 1559 a Consiliului de Securitate al Naţiunilor Unite. Presiunea internaţională asupra Siriei ar putea conduce nu doar la retragerea din Liban, dar şi la o poziţie mai flexibilă a Siriei cu privire la deschiderea discuţiilor de pace cu Israelul.

Iranul este o ţară sofisticată, însă este şi o provocare majoră la adresa securităţii în Orientul Mijlociu. Suspiciunile legate de sprijinul pe care îl oferă forţelor teroriste internaţionale, precum şi dorinţa de a dezvolta arme nucleare împiedică normalizarea relaţiilor sale cu comunitatea internaţională şi amplifică lipsa de încredere a vecinilor săi.

În ciuda acordului dintre Nord şi Sud, care a pus capăt conflictului vechi de 20 de ani, situaţia din Sudan rămâne în continuare fragilă. Complexitatea problemelor cu care ne confruntăm în Darfur, începând cu protejarea vieţilor omeneşti, aducerea celor vinovaţi în faţa justiţiei şi până la crearea unui cadru pentru o pace durabilă, ridică o importantă provocare : lansarea unui proces multidimensional de durată, cu participarea unui număr important de actori internaţionali şi locali.

Un ultim subiect legat de Orientul Mijlociu. Lipsa unui cadru de cooperare pentru securitate, atât de întâlnită în Europa, constituie un handicap greu de depăşit din cauza diviziunilor şi neîncrederii la nivel regional.

d) Sărăcia şi bolile :

Diferenţele în dezvoltarea economică, accesul discriminatoriu la educaţie şi la sistemul de sănătate, la resursele esenţiale pentru supravieţuire, la informare şi cunoaştere cauzează grave crize sociale, generează frustrări şi nemulţumire. În contextul globalizării economice, crizele sociale pot fi acompaniate de crize de identitate capabile să genereze evenimente de o violenţă surprinzătoare. Cazul Africii este cel mai extrem din această categorie.

II. Redefinirea sistemului de securitate globală creat după cel de-al Doilea Război Mondial

Instituţiile internaţionale şi întregul sistem multilateral creat după al Doilea Război Mondial se află acum în proces de transformare pe acest fundal al provocărilor complexe şi inter-conectate la adresa securităţii.

La nivel global, după o jumătate de secol, ONU are nevoie să devină un forum internaţional eficient şi reprezentativ pentru a-şi întări poziţia şi credibilitatea. Un raport detaliat a fost realizat de o echipă la nivel înalt, formată din personalităţi internaţionale. Acest raport analizează trei elemente importante: securitatea, dezvoltarea şi schimbările instituţionale, incluzând funcţionarea şi componenţa Consiliului de Securitate. Au fost prezentate aspecte critice precum întărirea regimului nonproliferării, crearea unei strategii ONU antiterorism, îmbunătăţirea capacităţii ONU de a interveni în cazul statelor eşuate şi de a menţine pacea. În acest context, o mai bună cooperare cu NATO, UE şi cu organizaţiile regionale devine din ce în ce mai importantă.

Instituţiile din zona euroatlantică sunt de asemenea în plin proces de transformare.

Căderea comunismului a dat naştere la speculaţii ample asupra sfârşitului iminent al celei mai de succes alianţe defensive din istorie. Criza balcanică şi atacul terorist din 11 septembrie au dovedit contrariul şi au confirmat importanţa NATO, care şi-a asumat noi responsabilităţi, a dezvoltat noi capacităţi şi şi-a îmbunătăţit şi multiplicat parteneriatele.

NATO nu mai este organizaţia statică din vremea Războiului Rece. Alianţa îşi păstrează rolul fundamental de alianţă colectivă defensivă şi forum transatlantic pentru consultări pe teme de strategie şi politică. În acelaşi timp, apărarea colectivă este asigurată prin misiuni pro-active de securitate în afara Europei, prin misiuni în Afganistan şi Irak, prin parteneriate din ce în ce mai numeroase cu ţările din Orientul Mijlociu extins şi prin relaţii de cooperare cu ţări precum Australia şi Japonia.

Pentru a îndeplini aceste misiuni, rolul său „în afara zonei" este dublat de un proces minuţios de transformare. NATO dezvoltă o Forţă de Reacţie Rapidă, capacităţi flexibile şi mai disponibile pentru a îndeplini operaţiuni militare multinaţionale eficiente, oriunde şi oricând este nevoie.

Cooperarea cu partenerii din estul şi Sud-Estul Europei şi din Asia Centrală, prin instrumente noi şi flexibile ale Parteneriatului pentru Pace, consolidează şi mai mult baza dezvoltării democratice şi de securitate în aceste regiuni. Consiliul NATO-Rusia îmbunătăţeşte participarea Rusiei la acţiunile şi dezbaterile euroatlantice pe teme de securitate, îmbunătăţind procesul de management al crizelor şi cooperarea împotriva terorismului şi proliferării armelor nucleare, rachetelor balistice. Noul Plan de Acţiune NATO-Ucraina va îmbunătăţi şi mai mult procesul de reformă a Ucrainei şi îi va spori capacitatea de a răspunde noilor ameninţări. Cooperarea îmbunătăţită a NATO cu Dialogul Mediteranean şi Iniţiativa de Cooperare de la Istanbul contribuie la promovarea securităţii în zona Orientului Mijlociu extins.

La rândul său, Uniunea Europeană îşi dezvoltă o dimensiune politică şi militară într-un ritm alert şi tenace şi aspiră să deţină un rol şi o influenţă la scală globală.

Rolul şi importanţa Uniunii Europene ca actor al securităţii globale şi regionale sunt universal recunoscute astăzi.

Anul 2004 a fost decisiv pentru Uniunea Europeană. Procesul de lărgire a deschis noi perspective pentru Uniune, iar noul Tratat Constituţional conturează responsabilităţile pe

care Uniunea intenţionează să şi le asume. După ratificare, soluţiile identificate privind natura atribuţiilor ministrului de Externe al UE în domeniul politicii externe şi securităţii vor contura o dimensiune consolidată de securitate şi defensivă şi îi vor consolida profilul şi credibilitatea.

Membrii UE s-au angajat să construiască „o Europă mai sigură într-o lume mai bună" şi deja lucrează în acest sens prin crearea *Battle groups* (grupuri de luptă) şi prin implementarea Planului de Acţiune pentru Capabilităţile Europene, acesta având menirea de a oferi Uniunii mijloacele pentru a desfăşura operaţiuni de menţinere a păcii şi de reconstrucţie.

O cooperare şi o sinergie sporite între ONU, UE şi NATO ar fi benefice pentru lupta împotriva terorismului şi pentru rezolvarea conflictelor regionale. Felul în care vor evolua relaţiile dintre aceste instituţii va influenţa arhitectura sistemului internaţional şi eficacitatea reacţiei comunităţii internaţionale la noi ameninţări şi provocări.

Nu pot nega faptul ca există diferenţe de percepţie şi puncte sensibile diferite în cadrul parteneriatului transatlantic în ceea ce priveşte maniera în care trebuie abordate diverse situaţii de risc. Cu toate acestea, chiar şi cei mai buni prieteni înţeleg că, uneori, nu putem fi întru totul de acord, iar adesea se întâmplă ca acţiuni diferite, dar convergente să soluţioneze o problemă. Un bun exemplu pentru acest caz ar fi Irakul, unde, în timp ce coaliţia încearcă să îmbunătăţească securitatea locală, NATO ajută forţele irakiene să se antreneze pentru a putea prelua rolul menţinerii securităţii, iar UE plănuieşte o misiune civilă ce ar ajuta la reconstrucţia ţării şi la crearea noilor instituţii.

III. Rolul României în noul mediu de securitate

Răspunsul României la actualul context de securitate este multivectorial : calitatea de membru al NATO şi al UE are un rol stabilizator în regiune, este membru activ şi responsabil al ONU, promovează valorile democraţiei şi libertăţii, contribuie activ la efortul antiterorist, antiproliferare şi împotriva crimei organizate.

În calitate de membru al NATO, este în interesul nostru ca Alianţa să reuşească în misiunile sale din Irak, Afganistan şi Kosovo să-şi ducă la bun sfârşit procesul de transformare şi să-şi lărgească reţeaua de parteneriate în Europa şi în afara ei.

România doreşte să ia parte alături de alte state ale UE la crearea unei Uniuni puternice şi coerente, capabilă să susţină securitatea atât în Europa, cât şi în afară, şi mai ales să fie un model viabil de dezvoltare, benefic pentru cetăţenii săi şi pentru întreaga lume.

De aceea, când vorbim despre profilul strategic al României în calitate de viitor membru al UE, trebuie să gândim mai departe de obiectivele pe termen scurt, de securitate, ale Uniunii, privind graniţe mai sigure, un control mai eficient al migraţiei, combaterea crimei transfrontaliere şi alte tipuri de trafic ilegal. Trebuie să ne gândim de asemenea la nevoia acută de a investi în stabilitate democratică, la securitatea economică şi socială a ceea ce Uniunea Europeană defineşte drept Politica Europeană de Vecinătate.

România este decisă să-şi folosească statutul de membru al NATO şi de viitor membru al UE pentru a promova valorile transatlantice, stabilitatea şi securitatea regiunii Mării Negre şi Balcanilor de Vest. Ne dorim să fim o ancoră pentru aceste regiuni în comunitatea transatlantică.

Raţionamentul din spatele acestui angajament ţine de interesul nostru naţional şi de responsabilitatea noastră ca democraţie europeană matură. Este în interesul nostru naţional să fim mai mult decât o frontieră vestică. Trebuie să devenim o punte pentru extinderea dincolo de graniţele noastre a beneficiilor stabilităţii, democraţiei şi integrării euroatlantice.

Susţinem cu fermitate eforturile Republicii Moldova de a rezolva conflictul din Transnistria şi de a-şi îndeplini vocaţia europeană. Transnistria a devenit o gaură neagră a activităţilor ilegale, activităţi ce se fac simţite în întreaga zonă a Mării Negre şi în Europa. Avem datoria de a ajuta Republica Moldova şi Georgia să îşi valorifice potenţialul democratic prin depăşirea crizelor deosebite de securitate. Acestea ar putea fi noi încercări productive de consultări politice pentru cooperarea NATO, NATO-UE şi pentru un parteneriat transatlantic mai larg.

România este pregătită să contribuie la implementarea şi întărirea politicilor şi a instrumentelor NATO şi UE în vederea creării unei strânse legături între regiunea Mării Negre şi comunitatea euroatlantică.

Având şansa de a fi din nou membru al Consiliului de Securitate al ONU după un deceniu, România exploatează din plin acest mandat pentru a-şi maximiza contribuţia la avansul reformei şi al rolului de consolidare al ONU în vederea prezervării securităţii internaţionale. Specificul nostru regional îşi are rolul şi aici, prin promovarea – ca temă centrală a mandatului nostru – a cooperării ONU cu organizaţiile regionale, în procesul de stabilizare la nivel mondial.

Într-o lume a provocărilor de securitate cu un caracter global, România nu poate acţiona singură. Trebuie să ne corelăm politica de securitate cu priorităţile şi instrumentele instituţiilor din care facem parte. Întărirea arhitecturii instituţionale euroatlantice, bazată pe solidaritatea şi complementaritatea transatlantică între organizaţii, va consolida şi va multiplica aportul nostru naţional la pacea şi securitatea globală.

2 martie 2005, Centrul de Studii NATO, Bucureşti

„Viitorul României : Ce România în ce fel de Europă ? ”

Cher Pierre,
Doamnelor şi domnilor,

Este o plăcere şi o onoare pentru mine să vă pot găzdui, ca reprezentant al Ministerului Afacerilor Externe, pe teritoriul acelei instituţii a statului român care a avut, are şi va avea întotdeauna, prin ceea ce face, prin chiar dreptul ei de existenţă, legăturile cele mai strânse în primul rând cu Franţa, în al doilea rând cu prietenii noştri francezi şi abia în al treilea rând cu acei prieteni ai noştri francezi care sunt şi membri ai Parlamentului European.

Mă bucur că această zi se leagă de vizita unui alt amic al nostru, domnul Michel Barnier, ministrul Afacerilor Externe al Franţei, care tot în această sală şi tot înaintea unui public tânăr a expus cu tuşă clară şi fără ezitare motivele pentru care Franţa se interesează de România prin generozitate şi proiect definitiv.

Mă bucur, totodată, să recunosc valoarea pe care asemenea întâlniri, precum aceasta, organizate de Fundaţia Ithaka, o au în raport cu activitatea noastră la Ministerul Afacerilor Externe. Asemenea întâlniri sunt nu doar dezirabile, sunt fireşti şi le consider, şi sunt convins că şi colegii mei mi se alătură aici, ca fiind ocazia cea mai bună pentru ca ministerul să iasă către lume şi ca lumea să vină către minister.

Începutul săptămânii este marcat de două vizite care au punctul de pornire în Bruxelles : prima, a domnului Olli Rehn, comisarul pentru Extindere al noii Comisii Europene, iar a doua, vizita delegaţiei conduse de domnul Josep Borrell, preşedintele Parlamentului European, delegaţie din care face parte şi domnul Pierre Moscovici, raportorul pentru România. Nu cred că în nici unul dintre cele trei cazuri o prezentare succintă ar face dreptate. De aceea am să trec peste câteva fraze de introducere şi, cu permisiunea dumneavoastră, am să intru în substanţa a ceea ce s-a discutat în aceste zile.

S-a discutat aici foarte serios despre ceea ce poate, de fapt, să i se întâmple României în următorii doi ani sau, dacă vreţi, mai precis, în lunile în care ar urma de acum înainte să se împlinească doi ani, până în ianuarie 2007. În aceste luni, pariul României este unul singur, acela de a putea îndeplini fără tăgadă, fără ezitare, fără camuflaj politic câteva teme care au rămas restante de la finele lui 2004. În mare măsură, ele vă sunt cunoscute în celebrele 11 condiţii care fac trimitere la patru mari teme – mă feresc de cuvântul *capitole* –, patru mari teme de îngrijorare ale Bruxelles-ului în raport cu România : justiţie, afaceri interne, mediu, concurenţă. Sunt patru teme ; un spirit mai

critic şi mai atent, un ochi mai avizat, şi nu neapărat îndulcit de consideraţie politică sau culturală faţă de România, ar fi putut spori numărul lor.

Şi pentru că sunt într-un asemenea mediu şi văd atâtea figuri interesate şi interesante în jur, daţi-mi voie să vă spun că România are încă foarte multe de făcut, şi nu doar pe aceste patru chestiuni esenţiale. Dar sunt patru teme care pot certifica, până în ianuarie 2007, credibilitatea ţării, seriozitatea sistemului administrativ, funcţionalitatea sa şi, nu în ultimul rând, îndeplinirea lor poate clarifica modul în care România îşi înţelege rolul în frontiera de Est a UE.

Tehnic, chestiunile acestea se rezolvă prin măsuri administrative, prin adoptare de legi, prin modificări ale actului legislativ. Din punct de vedere civilizaţional însă, aceste modificări îşi vor găsi mult mai târziu replica socială. Faptul că astăzi putem vorbi despre o despărţire, despre un divorţ aşteptat între Ministerul Justiţiei şi Consiliul Suprem al Magistraturii, nu înseamnă că, în profunzime, acest proces este şi moralmente mulţumitor pentru cetăţeanul român. Sunt foarte multe de făcut încă şi între membrii Consiliului Suprem al Magistraturii, şi în justiţia română, acolo unde se simte cu adevărat nevoia împrospătării.

De fapt, pariul României cu Bruxelles-ul trebuie înţeles în două chei, în două partituri, în două perspective : există un pariu tehnic, pentru care România va fi foarte atent urmărită, foarte atent observată, pentru care se vor completa căsuţe, pentru care se vor completa formulare, pentru care va exista întotdeauna o vizită atentă, tehnică, şi există un pariu cultural, care în parte depinde de noi, cei care suntem în sala aceasta sau cei care ne sunt contemporani, contemporani în sensul cel mai larg al cuvântului, dar care îi va implica şi pe cei care astăzi se află în şcoala primară, şi pe cei care nu sunt născuţi încă şi îi va obliga să fie la fel de implicaţi în procesul europenizării depline a României precum suntem noi astăzi la fel de interesaţi, la fel de critici, la fel de atenţi.

Zilele acestea, şi faptul că Pierre este lângă noi astăzi îmi dă ocazia să o spun – de altfel, am şi discutat cu el cu câteva minute în urmă în biroul meu –, faptul că din când în când există o voce care poate să sune disonant faţă de aşteptările noastre nu este nicidecum o veste proastă. O spuneam şi o repet încercând să folosesc aceleaşi cuvinte : să nu ne aşteptăm la unanimităţi, să nu ne aşteptăm la săli ridicate în picioare în momentul în care se votează ceea ce România poate propune, pe sine de fapt. Să ne aşteptăm mai curând la un examen extrem de sever, dar care este, în acelaşi timp, proba reală a afecţiunii pe care Bruxelles-ul o are faţă de România, precum şi a credibilităţii pe care procesul de integrare o are, în genere, în Europa. Nu emoţiile de moment şi nici declaraţiile politice nu trebuie să ne sperie ; dimpotrivă, aceasta ar trebui, în opinia mea, să ne sporească sensibilităţile şi să ne facă atenţi la un fapt aparent minor, peste care, de obicei, trecem cu neatenţie.

Cea mai mică disfuncţie administrativă, cel mai mic semn de comoditate, cea mai mică absenţă intelectuală sau instituţională, personală sau comunitară, cel mai mic simptom de lene, indiferenţa nejustificată, toate acestea pot intra într-un concert cu efecte dezastruoase la adresa României. Eu cred că este ocazia, mai curând, ca România să se caute pe sine şi să-şi vadă cu mult mai multă precizie, să-şi recunoască cu mult mai multă onestitate propriile incompetenţe. Acesta este, de fapt, pariul celor doi ani. Acesta este exerciţiul unui guvern, acesta este datoria unui executiv sau a unei naţiuni întregi ; răspunsul va veni de la sine în 2007.

Însă eu nu am cum să nu spun că, dacă va fi un succes, va fi al tuturora, iar dacă va fi un eşec, va fi al unui grup foarte mic de oameni, pe care aveţi tot dreptul să îi criticaţi şi să îi daţi jos de acolo de unde sunt. Acest simplu raţionament este dincolo de politică, dincolo de retorică şi mai aproape de motivul pentru care suntem toţi în această sală. Vă pot spune că eu nu pot desena Europa unită fără România şi ştiu că nici la Bruxelles nu există o altă hartă politică a continentului. Şi poate că acelaşi lucru vi-l poate spune şi un ministru sârb la Belgrad, şi un ministru macedonean la Skopje, şi un ministru albanez la Tirana, poate şi un ministru moldovean la Chişinău.

Atâta aşteptare însă şi atâta speranţă pentru un proiect extraordinar de generos şi la distanţe imposibile de un continent rupt de războaie, rupt de ambiţii, încărcat de frustrări, un asemenea proiect merită toată transpiraţia, toată inteligenţa, tot efortul de care suntem capabili. Nu sunt patetic, încerc să fiu doar precis. Iar o mică amintire istorică vă va dovedi cât de interesante pot fi câteva zeci de ani în lungul cărora s-a desfăşurat acest proces. La sfârşitul războiului mondial, în anii ’50 apoi, nu au existat decât o mână de oameni care au crezut în succesul proiectului european. Pentru acei oameni, atunci, Europa nu exista decât pe jumătate. Dacă ar trăi acei oameni astăzi, ar vedea că Europa Unită este împlinirea visului pe care şi l-au făcut atunci.

Ce va trebui să mai învăţăm? Cum să trăim şi cum să funcţionăm în acest club. Şi asta va veni tot în 2005, când vom începe să ne alegem europarlamentarii, când vom începe să fim reprezentaţi în comitete şi comisii cu rol tehnic la Bruxelles, iar în 2007 ne vom vedea alături de ceilalţi supuşi aceloraşi reguli, având acelaşi suflu politic şi, poate nu o spun fără rost, având aceleaşi speranţe faţă de cei care vor trebui să vină alături de noi mai târziu în aceeaşi Europă.

Acestea sunt cuvintele mele, despărţite de textul unui discurs pe care bunii mei colegi mi l-au pregătit şi care, în fond, spunea acelaşi lucru: că am încredere, că simt că se poate şi că orice sacrificiu, oricât de dureros, are sens. Sunt numai doi ani.

Vă mulţumesc.

1 martie 2005, Minsterul Afacerilor Externe, Sala Gafencu

Dezbaterea „Europa de după noi. Relaţiile României cu Republica Moldova şi Ucraina după integrarea europeană” – Proiectul Dialoguri Europene

Relaţiile noastre cu Republica Moldova şi Ucraina depăşesc cu mult sfera relaţiilor bilaterale, reprezentând doar un segment, deşi, desigur, unul foarte important, al noului profil strategic consolidat al României, ca stat membru al NATO şi ţară aflată în preajma aderării la UE.

Ne aflăm, la acest început de drum, în faza de finalizare a unei noi gândiri strategice, ca şi a liniilor de acţiune pe care aceasta le va reclama. Exerciţiul are ca finalitate includerea ţării noastre în marile procese politice şi economice la nivel regional, european şi global, ca şi reconfigurarea locului României între statele de mărime şi influenţă internaţională medie.

În această perspectivă, ne-am asumat o politică externă dinamică şi credibilă, lipsită de retorism, care să reflecte sincer interesele strategice ale statului român şi să fie adecvată performanţelor naţionale.

Sub aspect teoretic, finalizarea demersului nostru strategic presupune clarificarea cu anticipaţie a întrebării : „Cum poate România să se prezinte cu un inventar de calităţi care să o distingă, în termeni de valoare adăugată şi greutate specifică, în Europa şi în Alianţă ? ”.

Orice tentativă de răspuns la această întrebare trebuie să pornească de la recunoaşterea faptului că autodefiniţia în raport cu vecinătatea, înţeleasă ca redescoperire autentică a vecinilor, ca echilibrare a vecinătăţilor simbolice cu cele geografice, va fi unul dintre testele-limită ale capacităţii noastre de a vorbi cu o voce distinctă în NATO şi în UE.

Autodefiniţia în raport cu vecinătatea presupune atât forţa de a depăşi angoasele istorice, cât şi voinţa de a rezona la interesul vecinilor noştri de a se conecta funcţional la spaţiul Europei unite, de a răspunde adecvat ofertelor lor politice, economice şi culturale în acest sens.

Ne propunem şi suntem capabili să acţionăm, cu flexibilitatea şi creativitatea necesare, pentru a performa ca trambulină strategică şi ca element de focalizare pentru proiectele europene şi euroatlantice de securitate şi stabilitate spre vecinătatea estică, spre zona pontică şi mai departe.

Este evident că, pentru a ne putea atinge obiectivele naţionale, va trebui să acţionăm în rezonanţă deplină cu Uniunea Europeană, în toate marile domenii de referinţă ale proiectului european, promovând în acelaşi timp dialogul strategic, direct şi onest cu SUA, ca şi relaţia privilegiată cu Marea Britanie.

Sper că aceste precizări cu caracter introductiv ne ajută să înţelegem că, dincolo de încărcătura lor bilaterală, cu rădăcinile lor istorice, cu luminile şi umbrele prezentului, dar mai ales cu perspectivele fertile ale viitorului, relaţiile noastre cu Ucraina, respectiv Republica Moldova fac parte din desenul mult mai amplu al politicii noastre externe, care va trebui să coincidă tot mai mult cu Politica Europeană de Vecinătate estică a UE, dar şi cu proiecţia politică şi de securitate a NATO la Marea Neagră.

Relaţiile cu Ucraina

Alegerile din Ucraina au reprezentat un moment de o importanţă fără precedent în istoria post-sovietică a acestui stat. Procesul electoral a scos în evidenţă miza foarte mare atribuită acestui eveniment, care a intervenit după 13 ani caracterizaţi printr-o permanentă balansare între orientarea pro-occidentală şi aspiraţia spre refacerea structurilor şi centrului de putere euroasiatic, aspiraţie motivată parţial de interese economice, parţial de nostalgii perimate.

Am salutat deschiderea pro-europeană a domnului Viktor Iuşcenko, preşedintele Ucrainei, şi a noii puteri de la Kiev şi, în acest context, declaraţiile privind dorinţa de promovare a unei relaţii bilaterale strânse, pornind de la noile realităţi politice şi economice din statele noastre.

Avem, la rândul nostru, convingerea că dezvoltarea cu succes a dialogului bilateral dintre două state angajate pe calea asumării valorilor europene va contribui la creşterea gradului de încredere, la afirmarea şi aprofundarea euroatlantică în spaţiul est-european, la consolidarea stabilităţii şi securităţii regiunii extinse a Mării Negre.

Intenţionăm relansarea în forţă a dialogului bilateral şi eliminarea problemelor sensibile de pe agenda bilaterală prin dialog consolidat, pragmatic, european.

Vom propune o delimitare clară de modul unilateral şi lipsit de transparenţă în care fostele autorităţi ucrainene au tratat chestiunea „Bîstroe” şi negocierile privind delimitarea platoului continental. Aşteptăm transmiterea de către noua putere a unui semnal clar, adresat României şi întregii comunităţi internaţionale, privind schimbarea de optică şi de abordare, în consens cu valorile europene pe care le împărtăşim.

Situaţia etnicilor români din Ucraina şi a ucrainenilor din România va rămâne o preocupare firească a ţărilor noastre. Dorim o colaborare mai strânsă, în scopul asigurării drepturilor celor două minorităţi la nivelul standardelor europene. În acest domeniu, de o sensibilitate aparte, putem să fructificăm părţile bune ale istoriei şi tradiţiilor noastre. România a reuşit să construiască un model de relaţionare cu minoritatea maghiară şi cu Ungaria, în ciuda experienţelor istorice triste. Dorim să construim un model similar şi pentru comunităţile de români, respectiv de ucraineni.

Suntem deschişi oricăror forme de parteneriat productiv care să valorifice la maximum oportunităţile de cooperare regională în logica UE (îndeosebi prin intermediul programului de vecinătate şi al instrumentului de vecinătate şi parteneriat, începând din 2007), precum şi în format trilateral, în cooperare cu alţi prieteni şi parteneri europeni ai Ucrainei.

Ucraina traversează un moment de cotitură, când are nevoie de sprijinul deschis al comunităţii occidentale şi al statelor vecine. Se va bucura de toată susţinerea României în vederea aprofundării transformării ireversibile într-un stat de drept fundamentat pe

valorile democraţiilor europene. Exportul de democraţie în vecinătatea estică a UE este de interes vital pentru stabilitatea şi securitatea comunităţii europene, ca precondiţie a reuşitei proiectului comunitar. Ca ţară care a beneficiat de asistenţă occidentală, România oferă expertiză şi suport pentru procesele de reformă şi pentru relansarea economică a Ucrainei.

Sunt convins că vom construi împreună un adevărat parteneriat româno-ucrainean pentru Europa, atât în avantaj mutual, cât şi ca o nouă piatră la temelia Europei extinse.

În privinţa aspiraţiilor Ucrainei de integrare euroatlantică, vom fi un partener sincer în susţinerea eforturilor sale de intensificare a dialogului cu NATO, în vederea integrării în Alianţă, evoluţie de la care aşteptăm cu justificare consolidarea arealului de stabilitate şi securitate la Marea Neagră.

Republica Moldova

În ceea ce priveşte Republica Moldova, considerăm că etapa lipsită de viziune a tatonărilor pentru a stabili un parteneriat bilateral ca între ţări cu identităţi abstracte trebuie depăşită urgent. Relaţia dintre România şi Republica Moldova a fost şi va rămâne una specială, prin prisma istoriei, a tradiţiilor, limbii şi culturii comune, ca şi prin certitudinea reîntâlnirii în viitor în spaţiul european comun. Pe acest drum, România poate şi trebuie să ofere circumstanţa pragmatică a opţiunii pro-europene a Republicii Moldova şi să se consacre ca şansă a integrării europene a acesteia.

Nu putem fi indiferenţi, nici la nivel politic, nici la nivelul opiniei publice, faţă de anumite excese generate periodic, de căutări identitare, de distorsionări ale istoriei şi culturii. Considerăm însă că opinia publică din ambele state va taxa corespunzător asemenea anomalii şi că, în această perioadă, crucială pentru destinul Republicii Moldova, prevalenţa acestor chestiuni în dezvoltarea relaţiilor bilaterale, prin transformarea lor în elemente de condiţionalitate, ar fi în primul rând dăunătoare Republicii Moldova.

În acest context, aş remarca un singur lucru: antiromânismul, manifest în unele perioade din ultimii 14 ani, nu a adus nici cel mai mic beneficiu Republicii Moldova. Dimpotrivă, a rămas mai singură în faţa realilor adversari ai statalităţii, suveranităţii şi independenţei sale. Cei care urmăresc îndepărtarea Republicii Moldova de România urmăresc, în realitate, îndepărtarea Republicii Moldova de Europa şi menţinerea acestui stat în sfera de influenţă estică.

Peste numai câteva zile, la 6 martie 2005, societatea din Republica Moldova va susţine un foarte serios şi dificil examen politic, un examen al democraţiei: alegerile parlamentare. Nu constituie un secret faptul că aceste alegeri au atras atenţia sporită a organizaţiilor internaţionale a statelor europene. Noi înşine am decis să sprijinim trecerea cu bine a acestui examen prin trimiterea unui important contingent de observatori.

Alegerile vor constitui un edificator examen privind ataşamentul Republicii Moldova la valorile democratice universale. Rezultatele acestora vor defini mai clar compatibilitatea acestui stat cu acel cadru de abordare a relaţiilor cu UE, definit de Politica Europeană de Vecinătate, în vederea creării unei zone de stabilitate şi prosperitate în jurul Uniunii Europene extinse.

România nu are o preferinţă pentru un anume candidat sau o anume formaţiune politică şi, ca atare, nu are nici cea mai mică intenţie de a se interfera în vreun fel în

campania electorală din Republica Moldova. Preşedintele României a punctat fără echivoc, cu prilejul vizitei la Chişinău, că vom colabora cu orice guvern care va fi legitimat de alegeri democratice şi corecte.

Interesul nostru pentru viitoarele evoluţii politice din Republica Moldova este generat nu numai de afinităţile şi de relaţia specifică dintre cele două state. Ca şi aliaţii şi partenerii noştri europeni, suntem interesaţi de asigurarea în proximitate a unui spaţiu de stabilitate şi securitate, a unui spaţiu prietenos comunităţii occidentale, UE şi NATO.

Suntem interesaţi în desfăşurarea unui proces electoral liber, corect şi transparent, care să evite contestaţii de stradă, convulsii sociale şi care, mai ales, să nu ducă la destabilizarea situaţiei în Republica Moldova, şi aşa destul de încercată de nereglementarea conflictului transnistrean.

Alegerile din 6 martie sunt importante nu doar pentru destinul democratic şi european al Republicii Moldova. Rezultatul lor poate influenţa viitorul integrităţii teritoriale şi al suveranităţii acestui stat independent, chiar viitorul statalităţii Republicii Moldova în graniţele recunoscute internaţional şi în actualul cadru constituţional.

Cu toţii cunoaştem că, de peste 15 ani, în imediata noastră vecinătate se menţine un periculos focar de conflict în raioanele de Est ale Republicii Moldova. Deşi el este declarat de mai mulţi ani „conflict îngheţat", nimeni nu ignoră gravitatea riscului reaprinderii sale. În prezent, problematica transnistreană a devenit o preocupare de securitate regională de interes direct pentru toate statele europene.

Am constatat şi condamnat – inclusiv în vara anului trecut – sfidări ale opiniei publice internaţionale şi încălcări brutale ale drepturilor omului de către separatiştii din raioanele din stânga Nistrului.

Nu mai este un secret pentru nimeni faptul că zona controlată de separatiştii de la Tiraspol este o periculoasă sursă de aprovizionare pentru terorismul internaţional, un real rezervor pentru traficul de fiinţe umane, o zonă în care se spală mari sume de bani, cu sprijinul nemijlocit al unor cercuri de afaceri interesate din state din imediata vecinătate.

Este nevoie de un demers internaţional concertat, constant, direcţionat şi eficient pentru lichidarea definitivă a acestui focar de instabilitate şi insecuritate.

Ca urmare a crizei şcolilor cu grafie latină, din vara anului trecut, negocierile pentagonale au fost întrerupte, iar relaţia dintre Chişinău şi Tiraspol trece printr-o fază de tensionare şi degradare accentuată, fără o perspectivă clară a reluării dialogului şi a inversării trendului, cel puţin până după alegerile parlamentare.

Blocajul dialogului atestă atât limitele formulei pentagonale de negocieri şi ale variantelor de soluţii aflate pe masa negocierilor, cât şi necesitatea implicării sporite a comunităţii internaţionale, îndeosebi a SUA şi UE, în găsirea celor mai eficiente căi şi mijloace de soluţionare a crizei. România îşi exprimă disponibilitatea de a lua parte directă la acest efort. De altfel, chiar preşedintele Voronin a evocat recent o asemenea restructurare a mecanismului de negocieri.

Continuarea negocierilor este esenţială pentru realizarea unor progrese spre o soluţionare de durată, care să conducă la o formă de organizare statală convenită pe baza respectării suveranităţii, independenţei şi integrităţii Republicii Moldova.

Pe acest fundal, multe dintre evoluţii vor depinde de modul în care Federaţia Rusă îşi va respecta, în interesul credibilităţii sale, angajamentele asumate la Summitul OSCE de la Istanbul (1999), privind retragerea armamentelor şi a trupelor din Transnistria.

În concluzie

Împărtăşim convingerea că integrarea europeană este soluţia optimă pentru problemele complexe cu care se confruntă Republica Moldova. Din acest motiv, opinăm că acest stat trebuie implicat cât mai mult în activităţile organizaţiilor europene din care face sau doreşte să facă parte.

Considerăm că o reală integrare a Republicii Moldova în spaţiul democraţiilor europene va trebui să fie susţinută printr-o strategie mai clară, prin programe concrete vizând reformele structurale şi relansarea economiei, premise esenţiale pentru îmbunătăţirea standardului de viaţă al populaţiei.

Am relevat nu o dată importanţa deosebită pe care o poate avea implicarea comunităţii internaţionale, în special a UE, prin mijloacele oferite de Politica Europeană de Vecinătate, atât în democratizarea Republicii Moldova, cât şi în sprijinul economic. Ca urmare, am salutat decizia UE de desemnare a unui reprezentant special pentru Republica Moldova ca pe un pas important în consolidarea prezenţei UE în vecinătatea sa estică.

Ne vom face pe mai departe datoria ca punct focal al NATO la Chişinău, în interesul consolidării stabilităţii şi securităţii în perimetrul comun pontic şi est-european.

În acest context, am apreciat în mod deosebit lansarea, în februarie anul trecut, a Programului de Vecinătate România-Republica Moldova. Suntem direct interesaţi ca, în cadrul acestui program, să realizăm : promovarea unei dezvoltări economice şi sociale durabile în regiunile din zona de frontieră ; cooperarea în vederea soluţionării unor probleme comune în domeniul protecţiei mediului, sănătăţii, combaterii criminalităţii organizate ; securizarea eficientă a frontierelor, având în vedere că de anul viitor vom fi nevoiţi să ne supunem regulilor comunitare, introducând regimul de vize şi pe relaţia cu Republica Moldova.

O importanţă deosebită revine, în acest context, promovării unor acţiuni tip *people-to-people*, menite să asigure cunoaşterea reciprocă şi apropierea dintre oameni. Mă bucur să observ cât de avansate sunt în această privinţă mediile universitare şi studenţeşti din ţările noastre. Voi sprijini, în interiorul guvernului, orice măsură menită să consolideze relaţiile de comuniune spirituală dintre noi, inclusiv prin aducerea pe băncile şcolilor din România a cât mai mulţi elevi şi studenţi moldoveni.

23 februarie 2005, SNSPA, Bucureşti

România şi aderarea la UE: implicaţii regionale

Doamnelor şi domnilor,

Vă mulţumesc pentru invitaţia de a prezenta aici, la Societatea Germană pentru Relaţii Externe (DGAP), viziunea noastră asupra legăturii dintre integrarea României în UE şi relaţiile noastre cu zonele învecinate, precum şi asupra implicaţiilor acestei conexiuni. Ar putea părea un subiect provocator, având în vedere graba noastră justificată de a demonstra partenerilor noştri europeni cât de solidă este pregătirea noastră pentru integrare. Voi încerca să demonstrez meritele mai mult decât individuale în cazul României, deoarece implică o reţea regională de oportunităţi în ceea ce priveşte perspectivele politice, economice şi de securitate.

Va fi o prezentare detaliată. Sper că temele centrale ale prezentării vor stimula discuţii mai profunde în cadrul cooperării noastre cu DGAP.

Anul 2005 este unul crucial pentru viitorul european al României. Este de asemenea un an în care încercăm să fructificăm la maximum noile oportunităţi de parteneriate economice. Germania reprezintă un pilon al politicii noastre europene şi suntem încrezători că parteneriatul nostru ne va ajuta în vederea unei integrări de succes.

Am ajuns aproape de capătul drumului, întrucât vom semna Tratatul de Aderare pe 25 aprilie 2005 şi urmăm calendarul accelerat al pregătirilor. Acest eveniment va marca o schimbare fundamentală a statutului României, din candidat în ţară în curs de aderare, împreună cu Bulgaria. Această schimbare va implica şi participarea noastră ca observator direct la activitatea comitetelor Consiliului UE.

Ca dovadă, ultimul Eurobarometru arată faptul că 74% dintre români sunt puternic încrezători în demersurile noastre pentru integrare. Suntem hotărâţi să implementăm toate angajamentele luate în cadrul negocierilor de aderare, care au început săptămâna trecută sub atenta îndrumare a Comisiei. Ne concentrăm în special pe acele măsuri cu un impact major asupra calendarului aderării, respectiv în domeniul competiţiei, mediului, justiţiei şi afacerilor interne. Până la sfârşitul anului 2005 vom fi gata pentru prima evaluare critică a progresului.

Combaterea corupţiei şi reforma justiţiei nu ţin doar de obţinerea unor rapoarte europene favorabile. Cunoaştem natura problemelor şi suntem foarte hotărâţi să lucrăm asupra unor domenii precum combaterea corupţiei, întărirea independenţei justiţiei, libertatea presei, îmbunătăţirea capacităţii administrative. Aceste acţiuni au menirea de a crea o bază solidă pentru dezvoltarea României.

O altă ţintă o reprezintă consolidarea unui mediu favorabil afacerilor, bazat pe un cadru legal coerent şi transparent, cu taxe mai mici, pe dezvoltarea unei competiţii corecte pe piaţă şi pe reducerea costurilor tranzacţiilor.

Adoptarea recentă a „sistemului unic de impozitare” şi a pachetului legislativ de combatere a evaziunii fiscale (ce urmează a fi adoptat în martie) va avea de asemenea un

efect pozitiv asupra mediului de afaceri şi va consolida funcţionarea adecvată a economiei noastre de piaţă în cadrul pieţei interne a UE.

Ambiţia guvernării noastre este să creeze o economie care să funcţioneze la întreaga ei capacitate, cu o creştere dintre cele mai rapide din regiune. După integrarea din 2007, România va îmbogăţi piaţa unică cu aproximativ o cincime din totalul populaţiei celor 12 state membre.

Doamnelor şi domnilor,

Recalibrarea poziţiei noastre în proximitatea UE este cea mai bună contribuţie pe care o putem avea la Politica Externă Comună de Securitate şi la Politica Europeană de Securitate şi Apărare. Înainte să elaborez cele mai importante aspecte, permiteţi-mi să încerc să răspund la următoarea întrebare : este România capabilă să prezinte o listă de atribute care să descrie un profil influent şi distinct în Europa şi în Alianţă ?

Sunt convins că suntem pregătiţi să devenim un asemenea partener atât pentru Europa, cât şi pentru prietenii noştri transatlantici, din mai multe motive.

Dispunem de flexibilitate şi creativitate în îndeplinirea rolului de legătură puternică şi de partener principial în proiecte de securitate şi stabilitate.

Suntem conştienţi de interesele vecinilor noştri de a fi conectaţi într-o manieră mai funcţională la spaţiul european, întrucât avem experienţă în ceea ce priveşte capacităţile lor economice, politice şi culturale.

În calitate de membru al NATO şi viitor membru al UE, vom asigura securitatea unei zone întinse de frontieră externă a UE (circa 1.300 km), acoperind Europa de Est şi zona Mării Negre. Poziţia noastră la graniţele Europei va necesita probabil să ne confruntăm cu neîncrederi istorice, însă privim acest aspect în primul rând ca pe o oportunitate excepţională. România poate oferi de asemenea modele pentru rezolvarea unor probleme complexe, care s-au acumulat de-a lungul istoriei în regiunea noastră.

Am acumulat o viziune echilibrată asupra trecutului şi o înţelegere clară a metodelor prin care dintr-un asemenea trecut se pot recupera baze pentru un viitor mai bun.

Parteneriatul european pe care l-am dezvoltat cu Ungaria este, astfel, un model cu două aspecte. El dovedeşte meritele integrării europene, pe de o parte, iar pe de altă parte, dovedeşte efectele pozitive din a alege înţelepciunea şi viziunea în faţa obsesiilor trecutului.

Am fost absolut impresionat de declaraţia recentă a partenerilor noştri de la Tbilisi, că România reprezintă pentru Georgia o fereastră către Europa. Această viziune exprimă pe scurt o realitate care ar trebui luată în considerare ca o oportunitate şi pentru Europa.

Pentru noi este un bun motiv de a încerca să redefinim sensul poziţiei noastre de graniţă. Redefinirea acestui sens înseamnă promovarea relaţiilor europene de bună vecinătate, cooperarea cu partenerii noştri europeni pentru a disemina valorile şi standardele occidentale, alocarea de investiţii substanţiale pentru a schimba soarta regiunii Mării Negre.

Suntem încurajaţi de abordarea pozitivă a Germaniei faţă de Politica Europeană de Vecinătate. Similar dimensiunii nordice a UE, o cooperare consistentă cu zona Mării Negre ar aduce beneficii relaţiilor UE cu parteneri privilegiaţi precum Rusia, Ucraina, Georgia, Armenia şi Azerbaidjan. Nu putem fi decât de acord cu faptul că ar putea contribui şi la îmbunătăţirea încrederii prin noi stimulente de cooperare economică.

Agenda noastră pentru Planul de Acţiune în zona Mării Negre include :

- În primul rând, în domeniul securităţii şi stabilităţii, contribuţia partenerilor UE, a aliaţilor NATO şi a partenerilor regionali pentru combaterea ameninţărilor şi a

riscurilor asimetrice; eforturi convergente în vederea rezolvării blocajelor conflictuale – principalul risc pentru interesele şi securitatea euroatlantică; menţinerea regimului Forţelor Convenţionale în Europa, inclusiv prin îndeplinirea totală la angajamentele politice adoptate în cadrul Summitului OSCE de la Istanbul.

- În al doilea rând, o coalizare a eforturilor pentru susţinerea proceselor de democratizare şi reformă internă în statele regiunii Mării Negre.
- În al treilea rând, implicarea partenerilor vestici în proiecte economice mai substanţiale de dezvoltare a regiunii, cu precădere prin atragerea de investiţii în coridoare energetice Est-Vest.

În următoarele luni, ne vom intensifica relaţiile cu statele incluse în Parteneriatul pentru Pace din regiunea Mării Negre şi vom sprijini eforturile lor de a implementa parteneriate individuale de acţiune. Este necesar să încurajăm reformele în sectoarele lor de securitate şi îmbunătăţirea luptei împotriva terorismului şi a crimei organizate.

România va fi un promotor onest şi transparent al cooperării pentru stabilitatea în cadrul BlackSeafor şi al Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră. Am iniţiat deja discuţii consultative privind posibilitatea lansării unei misiuni *Active Endeavour* în Marea Neagră.

O prioritate pentru noi o reprezintă concluzionarea Acordului de Cooperare Economică între Guvernele României şi Georgiei, pentru modernizarea terminalului de feribot din Batumi – o legătură către portul Constanţa din România. Această iniţiativă ar trebui să fie o contribuţie semnificativă pentru TRACECA şi ne bazăm pe sprijinul Germaniei în acest proiect.

Suntem pregătiţi să contribuim la Planurile de Acţiune cu statele Caucazului de Sud, pornind de la obiectivul nostru de a sprijini parcursul european al acestor state. O confirmare în acest sens este reprezentată de recenta misiune de experţi, condusă de România, pentru acordarea de asistenţă Georgiei, sub egida Comunităţii Democraţiilor.

Raportul preliminar al acesteia şi Planul de Acţiune subliniază interdependenţa dintre instaurarea democraţiei funcţionale în Georgia şi necesitatea acordării unei perspective europene şi euroatlantice.

Avem confirmarea că un efort coordonat al comunităţii internaţionale pentru soluţionarea conflictelor îngheţate poate avea o influenţă pozitivă în asigurarea stabilităţii sociale şi securităţii regionale. Acesta este motivul din spatele sprijinului nostru pentru Procesul de la Geneva privind soluţionarea conflictului din Abhazia şi pentru un răspuns al comunităţii internaţionale privind încheierea Misiunii OSCE de Monitorizare a Frontierei din Georgia.

Ne-am luat un angajament ferm de a colabora, pe baze pragmatice, cu toţi partenerii din regiune. Turcia are, în acest sens, un rol special, fiind un aliat al cărui obiectiv de integrare europeană îl sprijinim pe deplin.

Noi credem că experienţa noastră de bună vecinătate şi cooperare în Sud-Estul Europei poate fi un sprijin puternic în vederea extinderii parteneriatelor către ţările estice. Aceasta este o garanţie pentru noua noastră poziţie pe harta strategică a zonei Mării Negre, ca un partener european de încredere pentru construirea de noi relaţii de cooperare cu această zonă.

Pentru ca această viziune să fie posibilă, îmbunătăţirea dialogului dintre UE şi Federaţia Rusă şi Ucraina trebuie realizată inclusiv prin proiecte concrete de cooperare regională. Aceasta a fost semnificaţia mesajului transmis de preşedintele Băsescu cu ocazia ultimei vizite la Moscova, când a reafirmat interesul României de a dezvolta un parteneriat pragmatic cu Rusia.

În calitate de viitori membri ai UE, apreciem angajamentul noilor autorităţi de la Kiev de a conduce ţara pe un drum către democraţie şi integrare europeană. Aşteptăm cu interes

cooperarea cu Ucraina, în vederea îndeplinirii aspiraţiilor europene ale acesteia, inclusiv prin încurajarea unei contribuţii constructive la soluţionarea conflictului transnistrean.

Un element important al politicii noastre către regiunea estică este parteneriatul cu Republica Moldova.

Din acest punct de vedere, intrăm într-o perioadă a diplomaţiei pragmatice, perioadă în care avem încredere că putem ajuta Republica Moldova să îşi clarifice opţiunile. România are cel mai bun potenţial pentru a ajuta Republica Moldova în stabilirea unui Plan de Acţiune pentru integrare şi suntem pregătiţi să-i oferim experienţa noastră în procesul aderării.

Am încurajat autorităţile de la Chişinău să asigure desfăşurarea de alegeri libere şi democratice în martie, pentru a demonstra maturitatea democratică şi angajarea fermă pentru un parcurs european.

Este în interesul întregii Europe să ajutăm Republica Moldova în rezolvarea conflictului din Transnistria şi în împlinirea vocaţiei sale de stat european. Transnistria a devenit o gaură neagră din care activităţile ilegale se revarsă pe întreaga zonă a Mării Negre şi în întreaga Europă. Avem obligaţia de a ajuta Republica Moldova să îşi valorifice potenţialul democratic prin rezolvarea problemelor curente de securitate.

Salutăm numirea unui reprezentant special UE pentru Republica Moldova drept un pas important în consolidarea implicării Uniunii în vecinătatea estică. Sperăm că, astfel, UE va juca un rol mai activ în soluţionarea conflictului transnistrean.

Doamnelor şi domnilor,

Provocările din alte regiuni nu ar trebui să oprească investiţiile noastre de stabilitate şi dezvoltare economică în Balcani. Rămânerea în urmă a Balcanilor de Vest va reprezenta un obstacol pentru orice proiect de integrare a întregii Europe.

2005 reprezintă un an-cheie pentru Balcanii de Vest. Stabilitatea durabilă nu poate fi atinsă decât împreună cu partenerii noştri din regiune şi prin cooperarea îndeaproape dintre Uniunea Europeană, NATO, ONU şi OSCE.

Trei principii fundamentale conduc politica regională a României în Europa de Sud-Est :

a) Întărirea capacităţii noastre pentru a fi un susţinător al politicilor Uniunii.
b) Promovarea relaţiilor de bună vecinătate drept o precondiţie pentru avansarea integrării într-o manieră pragmatică.
c) Utilizarea cooperării regionale şi împărtăşirea bunelor practici pentru pregătirea integrării euroatlantice.

Preşedinţia-în-exerciţiu a Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est, care se va încheia cu Summitul de la Bucureşti din aprilie, a servit la o mai bună concentrare a platformei de integrare europeană pentru statele SEECP, aşa cum au fost ele definite în Agenda de la Salonic.

Este de o importanţă deosebită pentru România aducerea Republicii Moldova ca observator în cadrul SEECP, încurajând astfel autorităţile de la Chişinău să adopte principiile acestei platforme.

În timpul mandatului nostru, am susţinut rolul minorităţilor naţionale de punte de legătură către statele vecine, în beneficiul stabilităţii regionale şi păstrării diversităţii culturale în Europa.

Întâlnirea mea recentă cu ministrul Drašković la Vîrşeţ a reconfirmat meritele acestei abordări. Am stabilit împreună o întâlnire trilaterală viitoare cu colegul ungur, pentru a încuraja legăturile şi proiectele comune la nivelul comunităţilor locale.

Am înţeles participarea noastră în proiecte pentru asigurarea stabilităţii regiunilor din vecinătate, fie în domeniul asigurării securităţii frontierei şi al managementului migraţiei, fie în combaterea criminalităţii organizate şi a traficului de fiinţe umane, drept o contribuţie concretă la implementarea politicilor europene în domeniul justiţiei şi afacerilor interne.

În promovarea acestor politici, ne-am bazat pe interesul regional comun de consolidare a statutului şi rolului Centrului Regional SECI de la Bucureşti, în special prin îmbunătăţirea capacităţii operaţionale.

Crearea unei pieţe regionale de energie, atragerea investiţiilor străine pentru îmbunătăţirea transporturilor regionale şi facilitarea comerţului sunt, de asemenea, priorităţi pe agenda noastră.

Am primit cu mare satisfacţie decizia Consiliului European din iarnă cu privire la Croaţia, de asemenea membru SEECP. Este o decizie ce încurajează cu fermitate consolidarea proceselor democratice şi reformele din Balcanii de Vest.

Întărirea cooperării dintre UE şi Serbia şi Muntenegru este în interesul Europei, fiind o cale de consolidare a perspectivei europene şi euroatlantice a acestui stat ; este un proiect la care noi contribuim deja.

Oferirea unui traseu realist Serbiei către structurile europene va fi un stimulent veritabil pentru reformele interne şi pentru implicarea pozitivă a Belgradului în negocierile pe tema provinciei Kosovo.

Studiul recent făcut de Grupul Internaţional pentru Situaţii de Criză[1] este unul foarte util, însă consideraţiile ulterioare ar trebui şi ele luate în calcul. Aş menţiona câteva dintre ele :

- Stabilirea definitivă a statutului provinciei Kosovo nu va atrage după sine o rezolvare imediată a problemelor din provincie (lipsa locurilor de muncă, fragilitatea economică, corupţia etc.) sau din regiune (criminalitatea organizată transfrontalieră, exportul de instabilitate).
- O lipsă de sincronizare între calea Serbiei şi Muntenegrului către Europa şi calendarul pentru independenţa Kosovo ar putea diminua sistemul politic internaţional de sprijin faţă de Belgrad.
- Independenţa condiţionată a provinciei Kosovo poate fi promovată doar în cadrul unui pachet de măsuri consistente, cu scopul de a preveni instabilitatea regională reînnoită şi de a dezvolta perspectivele integrării europene pentru statele din Balcanii de Vest.

Orice soluţie la care am putea să ne gândim ar trebui să fie bazată pe dreptul internaţional şi pe documentele relevante ale Consiliului de Securitate. Din acest motiv, aşteptăm îmbunătăţiri considerabile în implementarea standardelor, având în vedere că o evaluare cuprinzătoare este aşteptată la mijlocul anului 2005. Acest lucru a fost subliniat de reprezentantul special al secretarului general al ONU la ultima reuniune a CAGRE.

În calitate de membru nepermanent al Consiliului de Securitate al ONU, susţinem organizarea unei misiuni a Consiliului în Kosovo, drept o modalitate de a transmite un mesaj ferm şi clar privind modul în care provincia trebuie conectată la standardele democratice europene în această regiune.

1. Grupul Internaţional pentru Situaţii de Criză (International Crisis Group) este o organizaţie neguvernamentală, independentă, creată în 1995, care acţionează în domeniul prevenirii şi soluţionării conflictelor (n.r.).

Trecutul a creat diviziuni în Balcani, dar în ultimii ani există şansa ca viitorul să aducă o cooperare veritabilă în această regiune.

Ca preşedinte-în-exerciţiu al SEECP, avem în vedere organizarea unei conferinţe regionale a *think-tank*-urilor şi instituţiilor academice sub egida SEECP, pentru evaluarea posibilului impact asupra regiunii al diferitelor scenarii pentru soluţionarea situaţiei din Kosovo. În acest cadru, drepturile omului, drepturile minorităţilor, repatrierea refugiaţilor şi descentralizarea trebuie abordate prioritar.

În acelaşi timp, noi, statele din regiune, va trebui să continuăm să convingem şi să încurajăm Serbia să promoveze o politică bazată pe valori democratice, inclusiv cooperarea cu Tribunalul Penal Internaţional pentru fosta Iugoslavie.

Consolidarea relaţiilor la nivel regional reprezintă în egală măsură pentru România o modalitate eficientă de a atrage sprijinul european pentru proiectele de infrastructură pe coridoarele paneuropene ce traversează regiunea noastră – IV, VII şi IX. Dar nu este un interes exclusiv românesc. Este în interesul Europei unite să aibă legături mai eficiente între părţile sale vestice şi estice.

Este în interesul Europei Centrale de a fi conectată prin Dunăre şi Marea Neagră la economiile ţărilor aflate dincolo de graniţa estică şi din Asia.

Este în interesul tuturor popoarelor europene de a avea căi deschise pentru accesul rapid între economiile Mării Baltice, Mării Nordului şi Mării Negre, între pieţele estice şi cele vestice.

Investiţia europeană în infrastructură este de importanţă strategică pentru Uniunea Europeană din viitor. Atragerea de parteneri de pe alte continente, în limitele respectării regulilor concurenţei la nivel european, este o linie strategică de acţiune pentru abordarea României privind economia europeană şi globală.

În legătură cu cooperarea dunăreană, voi discuta cu ministrul austriac de Externe şi cu ceilalţi parteneri noi modalităţi de a valorifica potenţialul cooperării. Ne vom concentra asupra domeniului economic, în special asupra transporturilor fluviale, construirii legăturilor dintre asociaţiile oamenilor de afaceri, cooperării la nivelul comunităţilor locale, turismului şi protecţiei mediului.

În acest moment, protecţia Deltei Dunării rămâne un subiect critic, mai ales pentru că ne dorim ca Dunărea să devină o adevărată axă de cooperare europeană.

Doamnelor şi domnilor,

Nu este deloc uşor să prezicem unde vor fi graniţele Europei extinse peste zece ani.

Totuşi, trebuie să recunoaştem că perspectivele de aprofundare a relaţiilor cu UE rămân cel mai important impuls pentru democratizare, reforme sociale şi politice în vecinătăţile noastre. Evitarea apariţiei unor noi linii de diviziune între UE şi vecinii săi este vitală pentru dezvoltarea stabilităţii şi prosperităţii Europei.

România va continua să fie un promotor de nădejde al valorilor europene dincolo de graniţele sale şi să atragă noi oportunităţi pentru Uniunea Europeană.

Avem datoria morală de a oferi Uniunii un exemplu generos de solidaritate, de care ne-am bucurat în ultimul deceniu, şi să continuăm drumul realizărilor democratice dincolo de contururile curente ale UE. Suntem dispuşi să împărtăşim contribuţiile noastre cu partenerii noştri. Vom lucra pentru inter-conectarea acestor oportunităţi, în beneficiul unei Europe stabile şi prospere.

23 februarie 2005, Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik, Berlin

Inaugurarea Consulatului General al României la Vîrşeţ

Domnule ministru,
Domnule primar,
Doamnelor şi domnilor,

Vă mulţumesc tuturor pentru onoarea pe care ne-o faceţi, mie şi membrilor delegaţiei române aici prezenţi, de a fi astăzi împreună într-un moment de mare importanţă pentru destinul comun al ţărilor noastre, România şi Serbia şi Muntenegru. Este un destin democratic, un destin al valorilor, un destin european.

Mă bucur să vă salut aici, dragă Vuk [Drašković – *n.r.*], domnule ministru, într-un loc cunoscut domniilor voastre, care de astăzi devine sediul Consulatului General al României, prin bunăvoinţa liderilor politici ai Uniunii Serbia şi Muntenegru şi a reprezentanţilor autorităţilor locale din Vîrşeţ. Vă aflaţi acum pe teritoriu românesc.

Inaugurarea acestui consulat reprezintă un punct de reper important în istoria relaţiilor dintre ţările noastre şi în viaţa comunităţii române din zonă. Acest moment împlineşte visul unor generaţii de buni români şi buni sârbi care împărtăşesc în această zonă o istorie comună şi un peisaj de cultură şi spiritualitate comună.

Consulatul pe care îl inaugurăm astăzi nu are numai valoarea unui simbol. El va servi în mod practic nevoilor fireşti de comunicare şi interacţiune dintre membrii comunităţii româneşti şi autorităţile române. Va fi un mediu care va întreţine şi va promova valorile culturii şi spiritualităţii româneşti în această zonă, va încuraja proiectele comune concrete economice, comerciale, administrative. Consulatul General de la Vîrşeţ va reprezenta, în acelaşi timp, încă un punct de sprijin pentru cetăţenii sârbi care călătoresc în România şi care vor putea să obţină vizele într-un mod mult mai simplu.

Se cuvine, cred, în acest moment să le mulţumesc prietenilor noştri din administraţia de la Belgrad pentru înţelegerea şi viziunea cu care au răspuns solicitării noastre. Fără această comportare nu ne-am fi putut bucura astăzi de acest moment. Vă asigur, dragi prieteni sârbi şi în special pe dumneavoastră, domnule ministru Drašković, că puteţi conta pe contribuţia noastră onestă la netezirea drumului european al Serbiei şi Muntenegru şi la împlinirea vocaţiei europene a ţării dumneavoastră.

Doresc să adresez mulţumiri reprezentanţilor autorităţilor locale din Vîrşeţ şi în special domnului primar pentru deschiderea şi disponibilitatea cu care ne-aţi întâmpinat, cu care v-aţi preocupat de realizarea formalităţilor ce ţin de acest sediu, foarte reprezentativ şi funcţional. Vă mulţumim pentru tot acest sprijin şi vă asigurăm de prietenia noastră în toate proiectele comune la care vă veţi gândi.

Într-un mod cu totul special mă adresez dumneavoastră, românilor mei, cărora vă datorăm deplina recunoştinţă pentru entuziasmul cu care aţi purtat ideea stabilirii acestui consulat. Dumneavoastră aveţi întreaga mea gratitudine şi vă asigur că în Bucureşti veţi găsi un prieten. Prezenţa dumneavoastră confirmă într-un mod simplu şi relevant destinul comun al României şi Serbiei şi Muntenegru. Sprijinul pe care l-aţi acordat şi continuaţi să îl acordaţi demersurilor României de afirmare a unei imagini pozitive, atractive, de ţară democratică şi europeană este esenţial pentru formarea conştiinţei publice a acestei regiuni asupra rolului său important în arhitectura europeană. Vă veţi bucura de acum înainte de o cale directă către Bucureşti, directă cu autorităţile româneşti şi vă încurajez să-i priviţi cu încredere pe toţi cei care vă vor sprijini din interiorul acestui consulat.

Folosesc acest prilej ca să vă invit şi pe dumneavoastră, colegii mei jurnalişti, faţă de care mărturisesc profundul respect pentru modul profesionist în care vegheaţi la funcţionarea corectă a sistemului democratic românesc, la respectarea drepturilor cetăţenilor şi la asumarea responsabilităţilor celor care guvernează. Vă sunt recunoscător pentru atenţia pe care o acordaţi relaţiei dintre România şi Serbia şi Muntenegru.

Vă invit pe toţi să ne bucurăm pentru acest moment şi să vedeţi, de fapt, cât de aproape suntem unii de ceilalţi.

Vă mulţumesc foarte mult, doamnelor şi domnilor. Vuk, ai toată mulţumirea mea.

18 februarie 2005, Vîrşeţ, Serbia şi Muntenegru

INTERVIURI

Divanul *Dilemei Vechi*. „Am trecut prin a treia maturitate, mă aşteaptă a patra”

După tot soiul de întâmplări demne de un roman de serie B, Mihai-Răzvan Ungureanu părăsise, de câteva săptămâni, postul de ministru de Externe al României. Era din nou tânărul istoric inteligent şi politicos, cu care se poate vorbi despre orice, fără riscul unei gafe ; ne-am bucurat că putem discuta despre o experienţă politică recentă, fără a cădea în vulgaritatea obişnuită, ne-am bucurat că omul bun rămâne bun, chiar şi după ce a fost ministru. Fostul nostru colaborator, tânărul pe care unii dintre noi îl considerăm prieten, putea să ne facă o vizită. În afara oricărui protocol. Ceea ce s-a şi întâmplat. L-am invitat direct pe *Divan*.

Cezar Paul-Bădescu : Ce învăţături ai transmite celui care va urma la Ministerul de Externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu sunt în măsură să dau sfaturi, ci, mai curând, să mă pun la dispoziţia oricui crede că poate folosi bruma de experienţă acumulată în ultima vreme. Nu este un minister uşor. Nu este un sistem uşor. Nu se stăpâneşte cu vorba, cu discursuri patetice. Te alegi, inevitabil, cu ciobituri, cu cicatrici, descoperi profiluri necunoscute în caracterele umane. Înveţi să treci peste ele, după ce te obişnuieşti. Din punct de vedere profesional, ideal este să ştii sistemul, ca să-l poţi stăpâni.

Cezar Paul-Bădescu : Dar se lasă cunoscut acest sistem ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu lesne. În majoritatea cazurilor, când întâlnirea se produce în urma unui compromis politic – întâlnirea dintre ministru şi minister –, (re)cunoaşterea este superficială. Totul se rezumă, în fond, la o relaţie cu un aparent câştig intelectual şi de imagine pentru ministru. Dar aceea nu este activitate ministerială propriu-zisă. Ea mai curând te împinge de la calcule de buget la a reglementa destine, la a pune degetul pe rană în auzul şi văzul multora. Obligaţiile portofoliului te pot aduce în contondenţă cu politica de stradă, cu raţionamentele de ziar sau cu ceea ce înseamnă zvon. E un post gelozit, care are foarte multă „glamoare”, care sclipeşte. În spatele aparenţei de lux, de fapt, e o muncă de rob. Şi nu poţi să faci nimic fără munca de rob, fără scrâşnetul celui care stă în scaun 14-15 ore, împlinind, de multe ori, chiar treaba directorilor generali, a secretarilor de stat, a referenţilor. E un post dificil. De fapt, eu acum încerc să fug de această întrebare, pentru că nu sunt obişnuit să dau sfaturi. Cum să dau sfaturi unui succesor ? Nu aş putea să-i dau o soluţie de a se insera în sistem sau de a stăpîni sistemul, sau de a învăţa să lucreze cu oamenii. Există oameni care au fler şi, dacă ajung într-o poziţie de conducere, se descurcă admirabil. Posedă un reflex intern salvator.

Matei Martin : Cât de mult contează omul, lider al acestui minister, cât de mult contează personalitatea, în direcţiile pe care le dă ? Sau un asemenea sistem e o maşinărie care merge singură ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Maşinăria merge singură până la un anumit nivel – să-i spunem de expresie politică. Liniile majore de politică externă sunt, în mare măsură, cunoscute. Detaliile tactice depind de ministru şi se transformă în gest politic – capătă valoare de acţiune – numai în momentul în care aparatul funcţionează potrivit partiturii pe care o desenează titularul de post. Altminteri, ministerul are doza lui de rutină în chestiunile tehnice. Problemele consulare, de pildă, sunt în foarte mare măsură tehnice. Nu se întâmplă prea des să aduci 1.000 de oameni din Liban ; dar, în rest, se întâmplă să fie câteva mii de români băgaţi în puşcării în străinătate din varii motive, cărora trebuie să le asiguri cuvenita asistenţă consulară. Această implicare e rutinieră.

Magdalena Boiangiu : Inerţia sistemului e mai puternică decât oportunismul, decât dorinţa de a-i face pe plac şefului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problema nu este şeful în sine. Problema este cum reuşeşti să-ţi creezi o carieră în sistem, fără ca ea să fie deranjată de incidenţa politică. La nivel personal, îndeobşte, se traduce prin calcule proprii pentru a ajunge cât mai repede în străinătate la un post bun. Dacă performezi, vii înapoi cu un galon suplimentar, eşti luat în calcul. Dar situaţia se schimbă pe măsură ce politicul se insinuează în activitatea Ministerului de Externe. În clipa în care ai de-a face cu un asemenea context, ce te interesează pe tine, diplomat obişnuit, este să te poţi strecura printre furtuni, în aşa fel încât să ajungi la culmea carierei fără compromisuri definitive şi fără să-ţi interzici performanţa. Nimic condamnabil, nu-i aşa ? Dar, ca să revin la întrebarea lui Matei Martin referitoare la rolul personalităţii : este important, pentru că ministrul de Externe lucrează într-un conclav de egali unde, în cazul în care e convingător politic şi instituţional, primeşte o bună parte din ceea ce poate cere. Mi s-a întâmplat acest lucru şi, în ciuda accidentelor de parcurs sau a disonanţelor dintre mine şi unii membri ai guvernului, nu au existat obstrucţii semnificative la adresa ministerului. Dar în acest context, în care preşedintele şi premierul nu sunt întotdeauna de acord, rolul ministrului de Externe este în egală măsură riscant pentru sine, pentru propria credibilitate, cât şi pentru instituţie – oricând poate să atragă asupra sa bănuiala părtinirii, suspiciunea apartenenţei la o tabără sau alta, bunele intenţii ale ministrului eşuând astfel. Pentru cei cărora le place să guste riscul, e teribil de interesant : e singurul loc, în afara parlamentului, din care vezi ambele tabere opuse, toate desfăşurările de forţe, de intenţii, de proiecte. Din fericire, pe temele mari – relaţia transatlantică, relaţia cu vecinii, Uniunea Europeană –, nu a existat niciodată disonanţă între Palatul Cotroceni şi Palatul Victoria, ci doar diferenţe de ton.

Marius Chivu : Consideraţi că aţi avut ghinion fiind ministru de Externe într-un asemenea context, când preşedintele şi premierul nu se înţeleg ? Aveţi regrete că v-aţi încheiat mandatul mai repede din cauza acestui context ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Inevitabil, regrete am pentru că sunt nenumărate proiectele calibrate pentru patru ani de zile ; le văd azi ori aşteptând, ori topindu-se. Eu nu mai pot garanta atenţia instituţională necesară pentru a fi duse la bun sfârşit. Pe de altă parte, sunt alte proiecte care au ajuns la maturitate în aceşti doi ani. Lumea uită, de exemplu, de Sommet-ul Francofoniei. Desele crize care au avut loc în anii din urmă au arătat că,

dacă ai o perspectivă cât de cât creativă asupra a ceea ce poate face ministerul, el este suficient de flexibil pentru a duce planurile la bun sfârşit fără costuri mari şi cu un enorm beneficiu de imagine. Pentru minister, nu pentru ministru neapărat. Şi pentru România, implicit. Din punctul acesta de vedere, evident că-mi pare rău. Suntem foarte aproape de a avea un Summit NATO în România. A pornit în 2005, ca idee neclară între Cotroceni, Externe, Palatul Victoria. În 2006, a început să capete contur şi apoi am intrat într-o cursă pentru a obţine dreptul de organizare a întâlnirii la nivel înalt, implicit organizarea unei noi vizite a preşedintelui SUA la Bucureşti. Suntem, sper, destul de aproape de un final bun, dar care depinde enorm de atmosfera politică de acasă. Acestea sunt proiecte pe care le pierd, de care mă despart şi, inevitabil, generează păreri de rău. Le voi admira din tribună. Altminteri, nu am nici un regret pentru experienţa propriu-zisă. Am trecut prin a treia maturitate, o aştept pe a patra… Îmbătrânesc accelerat şi mă înţelepţesc pe măsură !

Matei Martin : Celebra axă Bucureşti-Londra-Washington a fost trasată la Ministerul de Externe sau la Cotroceni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Are mai mulţi autori. Într-o foarte mare măsură, ideea întăririi relaţiei transatlantice sau, mai bine spus, a transformării ei într-un parteneriat credibil, durabil şi cu beneficiu strategic, economic şi politic pentru România a fost formulată intuitiv şi în 2004. A căpătat însă claritate şi profil strategic în primul discurs de politică externă al preşedintelui Băsescu, la jumătatea lui ianuarie 2005. S-a făcut atunci, pe nedrept, o disociere mecanică între Uniunea Europeană şi parteneriatul transatlantic. S-a făcut publicitate unei imagini de poveste, născute dintr-un raţionament simplist : capitalele înşirate pe o aţă precum mărgăritarele ; dacă această aţă-axă nu trece prin anumite capitale, înseamnă că ele nu contează politic pentru România. Fals. Pentru că şi Parisul, şi Berlinul sunt, în egală măsură, interesate de un parteneriat transatlantic din interiorul Uniunii Europene – noi nu eram încă în Uniunea Europeană în 2005 – care să aibă dividende şi pentru ele, şi pentru Washington.

Nu există preţ pentru loialitate

Alex. Leo Şerban : Trebuie să rămâi alături de partenerii tăi chiar şi atunci când ei greşesc ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că da !

Alex. Leo Şerban : Până la capăt ? Există un precedent : Antonescu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doresc să ies din orice posibilă comparaţie sau analogie de acest fel, pe care o consider forţată. 1. Nu suntem în situaţia în care un hegemon atrage aliaţi într-o întreprindere politică lipsită de valoare morală. Dimpotrivă. Există o justificare etică, al cărei conţinut se reflectă într-un anumit tip de politică externă – intervenţionistă, neoconservatoare din perspectivă ideologică, dispusă să localizeze răul oriunde ar fi el pe pământ, să-l îngrădească şi apoi să-l distrugă măcinându-l sau, mai mult, ştergându-l de pe faţa pământului. 2. Într-o coaliţie – pentru că aici nu mai vorbim de hegemoni şi supuşi –, deciziile şi responsabilităţile sunt comune. Se iau împreună. Aceasta garantează, de fapt, absenţa gesturilor unilaterale, ale căror consecinţe să se răsfrângă apoi pe neştiute sau pe nevrute asupra celorlalţi parteneri din coaliţie. Dimensiunea participării la operaţiunile militare este importantă, dar reperul esenţial după care se judecă semnificaţia prezenţei în coaliţie este „greutatea” politică a implicării, valoarea ei

principială, opusă conduitei conjucturale. Iată de ce, în asemenea circumstanţe, loialitatea faţă de angajamentul iniţial, corectitudinea şi onestitatea contează şi califică definitiv politica externă a statului participant. Dacă – şi aici mă refer direct la Irak – intervenţia coaliţiei şi apoi prezenţa forţelor multinaţionale în Irak au reprezentat sau nu o greşeală, rămâne de văzut. Simplul calcul financiar, de genul „s-a pierdut atâta din 2001 încoace", nu evocă rezultatul politic al implicării. Câştigurile noastre din punct de vedere strategic, dar şi în credibilitate sunt remarcabile. Participarea României la coaliţia irakiană validează opţiunea noastră ideologică în politica internaţională. Pe de altă parte, relevă capacitatea ţării de a-şi proiecta forţa în exterior. Din calculul făcut între banii pe care-i consumăm şi efectele politice, strategice, militare, de imagine, de credibilitate, ieşim foarte bine. În situaţia aceasta, evident că nu pot să fiu altfel decât prointervenţionist.

Mircea Vasilescu : Un ministru de Externe nu lucrează numai cu sistemul „lui", cu ministerul „lui", ci are de-a face cu diplomaţi, cu alţi miniştri de Externe, iar jumătate din timp probabil că şi-l consumă în vizite în alte ţări. Percepţia comună identifică lumea diplomaţiei cu aspectele de suprafaţă – protocol, recepţii, călătorii pe tot globul, frecventarea „lumii bune"… Cum e, de fapt, activitatea diplomatică ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : E surprinzător cât de tehnică, de articulată şi de precisă devine astăzi reprezentarea diplomatică. Cu cât eşti mai superficial, cu atât pierzi mai repede în confruntarea cu omologii. Cu cât eşti mai profund, mai atent, mai aplicat, cu cât ai mai mult *Sitzfleisch* să citeşti, cu cât eşti mai obişnuit să treci cu creionul pe dosare – dosare care devin enorme, devin cărţi –, cu atât eşti mai convingător. Altminteri, superficialitatea, aparenţa cunoaşterii, aroganţa celui care nu citeşte, dar declamă sunt imediat taxate şi sancţionate în acel mediu. Nu vă aşteptaţi ca diplomaţia să însemne doar spirite spumoase.

Ministrul e un expert cu bun-simţ

Nu mai este lumea lui Talleyrand, nu mai este o familie de intelecte enciclopedice. În mare măsură, miniştrii de Externe din Uniunea Europeană au un parcurs politic decent şi nespectaculos. Au trecut prin parlamentul propriu, în urma unei cariere politice de nivel onorabil. Au ajuns în parlament pentru că fiecare partid politic, oriunde în Europa, are nevoie de experţi capabili să facă o fişă, un dosar de situaţie, să confirme o poziţie ideologică pe o temă de politică externă ; dintre ei se aleg miniştrii de Externe. Majoritatea însă au cunoscut diplomaţia îndeaproape. Cei care nu au avut tangenţă cu sistemul au în spate o gardă solidă, consistentă, de inşi antrenaţi, de „tehnicieni" fără veleităţi ministeriale. Dar admirabil e faptul că toţi aceşti oameni mai au un argument, pe care noi îl căutăm cu lupa în Europa de Est. Posedă un bun-simţ antrenat şi reflex. Acolo unde lipseşte cunoaşterea, nu se feresc să reproducă fie şi un text sec, aparent stereotip, construit de consilieri. Nu se feresc deci şi îşi evită propria fantezie sau implicarea personală, tocmai pentru că aportul subiectiv, în cazul acesta, e riscant.

Cezar Paul-Bădescu : Se pare că discursul diplomatic cel mai eficient este discursul gri, lipsit de orice foc de artificii. Este adevărat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este precis. Are, desigur, un mare deficit estetic. Nefiind epitetic, nu place. E de lemn, pare gri. Dar este singurul tip de discurs în spatele căruia

poţi camufla politicile, ferindu-le de vulgarizare. În plus, este singurul tip de discurs oficial care are o traducere universală, pentru că toate cancelariile promovează acelaşi mod de comunicare. Discursul diplomatic foloseşte polisemia la maximum. Ajungi să te joci în funcţiunea conceptuală a cuvintelor ; dacă te grăbeşti şi identifici diplomatul cu limbajul, îţi iese tot un personaj gri, fără profil, neinteresant. Fiecare diplomat capătă, în timp – pentru că nu există o şcoală, aici e mult fler –, un tip de deprindere semiotică pe care nu o regăseşti altundeva, prin care reuşeşte să exprime o temă tratabilă în câteva cuvinte printr-o frază care, în ciuda prolixităţii, are sens, scopul fiind de a o trece neatinsă prin negocierea textului. Îndeobşte, fiecare întâlnire internaţională se termină cu un text – un comunicat comun de presă, o declaraţie comună, un text care contractualizează ceva, un acord, un tratat. Lupta reală – negocierea – nu se desfăşoară exclusiv pe principii – pentru că acolo unde principiile nu se întâlnesc, nu se întâmplă nimic –, ci pe forma textului, pe modul în care sunt articulate frazele şi pe modul în care pot fi ele traduse în alte limbi sau într-o limbă considerată *lingua franca*. Tratatele europene, Tratatul cu SUA, cele mai simple protocoale de întâlniri consumă trei sferturi din timpii de negociere, în aşa fel încât, la sfârşit, să nu sune rău nici pentru o parte, nici pentru cealaltă, să aibă cantitatea cuvenită de angajament, cantitatea cuvenită de compromis. Limbajul este salvator !

Adina Popescu : Vi se pare că, pentru a practica acest tip de limbaj, v-aţi format un anumit tip de discurs, chiar şi o structură interioară, sau le aveaţi dinainte ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu cred că pot să scriu un text în limba de lemn… Am învăţat totuşi să prelucrez un text dificil până în momentul când reflectă suficient de mult gândirea mea. Nu neapărat ca fiind al meu, dar ca o poziţie a ministerului, filtrată de ceea ce poate sau crede ministrul, prizonier al mandatului politic. Textul, crochiul de text, până să ajungă la ministru, trece prin nenumărate instanţe de avizare – oameni la fel de tineri şi care, fiecare cu propria competenţă, pot adăuga sau scădea din textul iniţial. Cam cum s-a constituit Vechiul Testament… În aşa fel încât, la sfârşit, nu recunoşteai un editor, ci mai mulţi editori, flexiunile nu erau ale editorilor, ci ale nenumăraţilor „avizatori” care interveneau pe text. Responsabilitatea finală aparţine ministrului. Şi atunci, optezi : primo, nu te atingi de text şi îl laşi să treacă. N-ai risc, dar n-ai nici memorie. Sau te atingi de el şi încerci să vezi ce mesaje poţi infiltra în această colecţie de termeni polisemici.

Simona Sora : Un bun redactor întotdeauna spune că textul trebuie să fie limpede şi univoc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să vă dau un exemplu. Între subiectele discutate cu Chişinăul, se găseşte şi un „Tratat asupra regimului frontierei”. „Tratatul asupra regimului frontierei” înseamnă un tratat care evocă, până la detaliul tehnic, ceea ce trebuie să se întâmple la frontieră : care e capacitatea osmotică a frontierei, cum se reglementează trecerea frontierei, ce înseamnă punctul de trecere a frontierei, cum se organizează administrativ aceste pasaje etc. O sumedenie de amănunte care pretind un text clar şi neinterpretabil, apt pentru transpunere în decizie internă. Dar partea moldoveană îl numeşte „Tratat de frontieră”. O să întrebaţi care e diferenţa. În formula „tratat de frontieră” mai apare ceva : nu e vorba doar despre regimul frontierei, despre uzul frontierei, ci este vorba şi despre natura frontierei, natura politică a frontierei, geneza ei istorică. Aici, de fapt, ne-am şi împiedicat cu negocierile.

Modernitatea românească e legată de statutul străinului

Simona Sora : Ai scris o carte despre convertire. Mi s-a părut foarte interesant că, scriind despre convertirea religioasă în Moldova de la începutul modernităţii, ai intrat şi în viaţa privată, tratând convertirea, şi apoi pe convertiţii care rezultau de aici, într-un fel oarecum marginal din punct de vedere cultural, dar reprezentativ pentru o anumită zonă… De unde interesul, destul de rar, pentru convertiţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt convins că nu o să mai fie nimeni atât de nebun să aleagă un asemenea subiect. Cu Andrei Oişteanu am fost în legătură mult timp ; el s-a alimentat din ceea ce i-am oferit ca rezultate parţiale ale cercetării. De fapt, lucrurile sunt simple. Acum, poate o recunosc pentru prima dată. Am pornit cu nişte vise foarte mari la 24-25 de ani : să încerc să schiţez o teorie, un mod de a explica geneza modernităţii sociale româneşti în prima jumătate de secol XIX, pornind de la nişte constatări pe care astăzi le tratez axiomatic, pe care nu le mai abandonez, nu mă mai dezic de ele. În speţă, faptul că Regimul Regulamentelor Organice a fost unul de real progres pentru societatea moldovenească şi pentru cea valahă, că a reprezentat una dintre garanţiile transformării României în stat modern, că este pentru prima dată când structurile sociale istorice au căpătat legitimitate într-un context modernizator. Acestei încercări teoretice îi ataşam un argument pe care îl consider important, şi anume cel referitor la rolul străinului : construcţia modernităţii româneşti nu poate fi nicicum separată de evoluţia statutului străinului în societatea locală. Străinul a fost unul dintre cei mai interesanţi fermenţi sociali, culturali, economici, politici din epocă. De aici am ajuns la a inventaria prezenţa străinilor şi contribuţia lor nemijlocită la transformarea structurală socială a principatelor. Am constatat, printre altele, că toate aglomerările urbane, viitoare oraşe moderne, din Moldova epocii regulamentare (1830-1840), însemnau o colecţie de comunităţi etnoculturale, cu viaţă distinctă, dar care reuşeau, organic, să funcţioneze urban, împreună, fără să vorbească aceeaşi limbă şi folosind româna de multe ori doar ca limbă vernaculară administrativă. Mi-am dat seama atunci că sunt separat de o memorie istorică cu totul şi cu totul interesantă, care este ştearsă din mintea mea, din varii motive. Iaşii contemporani mie nu aveau pic de evreitate. Nu mai aveau armeni, nu mai aveau greci, nu mai aveau ruşi, nu mai aveau polonezi. Nu mai aveau nimic. Aveau români. Aveau o altă compoziţie, definitiv unitară, dar lipsită de relevanţă istorică. Nu spun că a fost o revelaţie, dar am început să văd altfel rolul a ceea ce suntem tentaţi să numim „periferie socială”. Suntem tentaţi să atribuim un rol esenţial în construcţia modernităţii româneşti doar românilor. Am căutat cazurile cele mai elocvente de alogenie. Aceştia sunt convertiţii : singurul tip uman care, datorită unui proiect personal de inserţie socială, este capabil să abandoneze tot. TOT ! Adică identitate, avere, relaţii familiale, de rudenie, pentru a deveni alt om, renăscând într-o altă societate, care îl primeşte într-o măsură oarecare, îl acceptă mai bine decât l-ar fi acceptat probabil comunitatea originară. Le-am urmărit apoi traseul în timp şi am descoperit că există *Jüdische Selbsthass*, că există întotdeauna distanţă faţă de propriile origini, că există exemple de ortodoxie naţionalistă în procesele de convertire. Am dat peste biografii exemplare, rezultate în urma investigaţiilor din arhive, care explică ce s-a întâmplat cu aceşti oameni. Familia Baiardi reprezintă un caz grăitor. Aşa cum, dacă spunem azi Cazaban, nu ne gândim că absorbţia unui francez sau a unui elveţian de limbă franceză

în mediul autohton ar fi putut crea probleme. La urma urmei, erau creştini. Dar ce te faci cu unul care este născut evreu şi este abandonat de familie? Singurul lucru pe care-l ştie despre sine este propria iudaitate; luat apoi sub aripa ocrotitoare a unei misiuni protestante, devine anglican, din anglican ajunge ortodox. În consecinţă, ajunge bibliotecarul lui Veniamin Costache (cel mai luminat spirit ecleziastic al epocii, mitropolit al Moldovei pentru o bună bucată de vreme), iar de acolo bibliotecarul prinţului Mihail Sturdza (cunoscător de germană), apoi apropiat de Mihail Kogălniceanu, coleg de lojă masonică cu toţi revoluţionarii moldoveni de la 1848, *y compris* Cuza. Se ceartă cu Asachi pe favorurile princiare, iar la sfârşitul vieţii, după ce reuşeşte să obţină o slujbă de la Alexandru Ioan Cuza, în 1866, înfiinţează prima şcoală de sericicultură din România. Începe să crească viermi de mătase şi face avere.

Alex. Leo Şerban: Nu ţi se pare că astăzi asistăm – nu atât la noi, cât în Europa de Vest – la fenomenul invers? Este o tendinţă spre afirmarea tot mai făţişă a identităţii, a rădăcinilor şi, în mod paradoxal, cazuri de femei care se convertesc la islamism. Şi nu e vorba despre nici o dorinţă de inserţie socială…

Mihai-Răzvan Ungureanu: Mecanismul e interesant şi explică biografii ascunse. Sunt destui cei care încearcă să-şi ascundă originea sau ascendenţa cântând aprig la coarda extremei politice sau a ortodoxiei severe, atacând tot ce poate fi catalogat drept cosmopolit, Soros etc. Comportamentul nu mă surprinde – este o tentativă de reinventare a propriei identităţi.

Testamentul lui Emanoil Gojdu

Cristian Ghinea: Care este, de fapt, povestea Fundaţiei Gojdu, despre care s-a scris că ar fi o „cedare a patrimoniului" către Ungaria?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Fundaţia Gojdu se putea dezvolta într-un proiect frumos. Istoria e lungă. Fundaţia Gojdu s-a constituit după moartea celui care a fost Emanoil Gojdu, unul dintre cei mai mari avocaţi ai Imperiului Austro-Ungar şi mecena al artelor şi al literelor. Un mecena cosmopolit, liberal, binefăcător al Universităţii din Budapesta, al Facultăţii de Drept din Viena. A susţinut numeroase asociaţii de români şi le-a finanţat iniţiativele. Generos, la sfârşitul vieţii a înţeles că uzul optim al averii sale nu se poate face decât într-un proiect educativ major, apt să restaureze inteligenţia autentic românească: fonduri pentru educaţie. Şi nu pentru educaţia celor care aveau de unde să-şi plătească studiile, ci pentru educaţia copiilor care proveneau din familii simple, lipsite de resurse. Căutând un curator, s-a îndreptat către congregaţiile ortodoxe. Fundaţia a căpătat amploare către sfârşitul secolului al XIX-lea. Legislaţia socială imperială crease o cultură a sprijinului comunitar şi a compasiunii pentru cei nevoiaşi – circumstanţă favorizantă pentru intenţiile lui Gojdu. Când Transilvania a devenit parte a statului român, după Trianon, patrimoniul Fundaţiei Gojdu a devenit subiect de discuţie între partea ungară şi partea română, dând naştere unei suite de procese care nu s-au oprit decât după al Doilea Război Mondial, odată cu schimbarea de regim. În 1948, a apărut o lege care desfiinţa toate fundaţiile, patrimoniul lor trecând la stat. Apoi, la începutul anilor '90, Ministerul de Externe a revenit la dosarul în litigiu pentru a vedea ce se poate recupera. Există valori pierdute în urma naţionalizării fundaţiilor de drept privat. Valori

care se aflau la Budapesta, tezaurizate la Banca Naţională ; altele – valori imobiliare – şi-au schimbat proprietarul. Interesant este că, până să izbucnească conflagraţia mondială, se ajunsese la un compromis între partea română şi partea ungară. Un compromis care folosea principiul uzului comun al patrimoniului, dând însă proprietarului de drept ceea ce i se cuvenea, fie şi în parte. Negocierile au fost foarte dure atunci. După 50 de ani s-a reluat dosarul. În 1997, a căpătat formă ideea constituirii unei Fundaţii Gojdu care să încerce recuperarea patrimoniului rămas în ţară şi să declanşeze proceduri juridice pentru recuperarea a ceea ce rămăsese în Ungaria. În 1998, eu fiind secretar de stat, am participat la reînfiinţarea Fundaţiei Gojdu de la Sibiu, curatorul fiind mitropolitul de atunci al Sibiului, Antonie Plămădeală. În felul acesta, încercam să respectăm măcar în spirit, dacă nu şi în literă, testamentul lui Emanoil Gojdu. Între timp, în Ungaria situaţia s-a schimbat foarte mult. Pe când noi ne îndreptam spre o extindere a sferei de aplicare a legislaţiei privitoare la retrocedări, în Ungaria, retrocedările se încheiaseră la începutul anilor ’90 şi nu se mai putea obţine nimic din ceea ce însemna patrimoniul Gojdu din Ungaria decât pe calea negocierilor directe dintre guverne (dar asta se întâmpla oricum, fără mare succes) sau printr-un compromis, printr-un proiect de compromis care să antreneze şi partea română, şi partea ungară în valorificarea rămăşiţelor patrimoniale. Negocierile au continuat, însă încheierea procesului de retrocedare în Ungaria a creat complicaţii : noi vrem înapoi clădirile din Budapesta, dar statul ungar spune că aceste clădiri sunt administrate de o primărie de sector, problema fiind transmisă administraţiei locale. Dar statul român nu are calitate procesuală, nu poate da în judecată o primărie de sector. O poate face totuşi o fundaţie de drept privat, însă Fundaţia constituită la Sibiu nu a mai făcut aşa ceva după 2000. A încercat o singură dată. Avocatul a construit greşit probatoriul românesc, judecătorul a detectat un „viciu de formă” şi acţiunea a căzut. Apoi, Fundaţia a intrat într-un fel de letargie, s-a topit, aşa cum s-a topit şi viaţa curatorului. Fără ecou. În 2004, cineva din conducerea de atunci a Ministerului de Externe, poate chiar dl Geoană, a venit cu ideea înfiinţării unei fundaţii comune. Suna foarte bine, indiferent dacă venea din partea PSD sau PNL. Suna bine, pentru că scopul era valorificarea a ceea ce a mai rămas printr-o înţelegere între statele interesate, în scopul sprijinirii tinerilor români care vor să înveţe la Budapesta şi a tinerilor unguri care vor să înveţe la Bucureşti, după un model franco-german. Coabitarea acesteia cu fundaţia sibiană ar fi fost posibilă, sunt convins. Însă nefericita omonimie – cele două fundaţii având nume similare – a dat naştere la interpretări politice nedrepte şi a generat pretexte pentru o retorică extremistă.

Români sub bombe

Mircea Vasilescu : Dintre întâmplările petrecute în timpul mandatului de ministru, care sunt cele de care îţi vei aminti cu plăcere ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am făcut o ierarhie, nu am o ordine. Primul exemplu de succes care îmi vine acum în minte : repatrierea a aproape 1.000 de oameni din Liban, la scurt timp după începerea violenţelor. Nu a făcut niciodată vreun ministru de Externe din statele din preajmă aşa ceva, e o experienţă cu totul aparte. Cum îi aduci pe cetăţenii tăi acasă fără să existe un *modus operandi*, fără să existe o pregătire logistică ? Ambasada României din Liban era formată din trei oameni. Am început cum ne-am priceput, iar în

momentul în care s-a văzut că am gândit bine întreaga acţiune, au apărut şi „părinţii” : mulţi „autori” fericiţi. Când a venit şi ultimul acasă, am răsuflat uşurat. A fost o perioadă în care trei sferturi din corespondenţa pe care o primea ministrul erau scrisori de mulţumire din partea celor care scăpaseră din conflict. Alt exemplu : constituirea unui Fond consular de urgenţă. Totul a pornit de la experienţele personale : primeam misive de la oameni aflaţi, nu neapărat din vina lor, în situaţii disperate, care solicitau ajutor financiar de la birourile şi secţiile consulare. Eşti în concediu, ajungi seara, laşi maşina în parcare, iar a doua zi nu mai e ; în maşină ai actele şi banii. Ce faci ? Mergi la consulat şi ceri ajutor. Sigur că ţi se oferă ajutor. Cum ? Ai nevoie de bani, trebuie să ajungi la avion, la gară sau la o staţie de autobuz. Nu poţi primi bani, fiindcă ministerul nu e instituţie de credit. O tânără de 15 ani răpită din România, dusă în Vojvodina, forţată să se prostitueze, sare într-o noapte pe geamul casei unde era ostatică, fără acte, fără bani, ştiind numai româneşte. Îşi frânge glezna şi cu piciorul rupt reuşeşte să ajungă la ambasadă. Vorbeşte româneşte, se deschid porţile, e luată înăuntru, întrebată cine este… Trebuie să o trimiţi în ţară. Ce faci mai departe ? Nu ai bani. Nu ai posibilitatea legală de a o ajuta, iar afară se află proxenetul. Cum o ajuţi ? O cazezi şi îi dai un act de identitate, un paşaport consular. Dar ce faci mai mult ? Cum o ajuţi să ajungă în ţară ? În maşină diplomatică nu ai voie. Să o ţii în ambasadă, nu ai cum. Aşa că, pentru asemenea cazuri, am găsit o soluţie.

Marius Chivu : Alte ţări au un asemenea sistem ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bineînţeles ! Totul ţine de o elementară schimbare de filosofie a activităţii consulare. Ambiţia mea a fost să reconstruiesc relaţia dintre minister, reprezentantul consular şi cetăţeanul obişnuit. Nu e simplu, fiindcă am fost nevoit să înfrunt reflexe greşite, atitudini retrograde, conduite în afara legii. Am constituit, prin urmare, un Fond de urgenţă, şi fiecare consulat are azi acces la o anumită sumă utilizabilă în rezolvarea situaţiilor de urgenţă. Faptul că poţi fi de ajutor mi se pare extraordinar. În acest context a venit şi Libanul. Când au început tirurile de artilerie, Beirutul fiind destul de aproape de graniţa de Sud, au început să vină oamenii, familii întregi la ambasadă şi să spună „vrem acasă, nu mai putem să stăm aici, nu ne simţim bine”. Unii mai trecuseră prin amarul unui război civil şi ştiau cât este de riscant. Fondul de urgenţă s-a dus repede, pentru că nu poţi să-i pui pe toţi în avion. Şi am inventat ceea ce trebuia inventat : convoaiele… Şi am reuşit, fără nici o pierdere. Cu emoţii, cu nopţi de nesomn… Probabil a fost experienţa cea mai interesantă, unul dintre cele mai frumoase lucruri care i se pot întâmpla unui ministru de Externe : să aduci 1.000 de cetăţeni români acasă.

30 aprilie 2007, *Dilema Veche*

„Nu veţi auzi de la mine nici o profeţie negativă”

Mircea Zamfir : O vizită şi o discuţie în fapt de seară, este ultima vizită şi ultima discuţie la Ministerul de Externe, cel puţin pentru această perioadă, cu cel care ocupă fotoliul de ministru, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu.

Domnule ministru demisionar, cum zicea o reclamă mai veche, viitorul sună bine. Dacă interpretăm muzical şi având în vedere problemele care sunt acum la ordinea zilei, ai zice că nu se potriveşte acest slogan, viitorul nu sună bine în clipa de faţă. Muzicienii ar spune că se cântă sub ton ; mai plastic, se cântă fals. Cine cântă fals, domnule ministru, de am ajuns la demisie şi la o situaţie care este în derulare şi în continuare complicată ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, bună seara şi mă bucur să vă pot fi încă o dată gazdă la Ministerul Afacerilor Externe. Pentru că aţi evocat o imagine care, cel puţin pentru mine, se asociază cu liniştea pe care ţi-o oferă un concert de muzică clasică, să ne aducem cu toţii aminte că înaintea interpretării oricărei partituri orchestra îşi acordează intrumentele. Acel interval de acordaj, chiar dacă este atent supravegheat de dirijor şi chiar dacă se face în funcţie de fundamentala notă „la”, sună a cacofonie. Daţi-mi mie voie să fiu optimist şi să spun că suntem acolo deocamdată şi că partitura pe care România urmează să o interpreteze sau, mai bine zis, actorii politici din România urmează să o interpreteze se va instala la un moment dat în aerul ţării şi va domina vacarmul.

Mircea Zamfir : Dinăuntru, vă permiteţi să fiţi optimist, din afară întâlnim în continuare răbdare faţă de România ; dovadă, aceşti paşi limpezi : România, membră a NATO şi a Uniunii Europene. Dar comentariile nu sunt întotdeauna măgulitoare. La sfârşitul lunii ianuarie, într-un articol din *Libération*, era vorba de faptul că România şi-ar arăta banii murdari la televiziune, era vorba de acuzaţiile pe care şi le aruncă primul-ministru şi preşedintele, sau viceversa, ordinea ţine de preferinţele fiecăruia, îşi aruncă cuvinte grele şi acuzaţii grele, fiecare îl acuză pe celălalt că are un grup de oameni de afaceri oneroşi în spate, mafioţi de-a dreptul. Şi articolul respectiv citează sub protecţia anonimatului, acceptată de ziarist, „un diplomat român dezgustat” ; aşa spune. Şi citatul este : „Cum poţi reprezenta interesele unei ţări unde oamenii politici cei mai importanţi se acuză reciproc că sunt sprijiniţi de mafioţi ? ”. Sunteţi diplomat, sunteţi şeful lor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu pot să spun asta, vă pot spune însă altceva, pornind de la remarcile făcute de autorul acelui articol : în zgomot şi în cacofonie politică, nu poţi crea în nici un fel statura externă a României. Or, România se află în momentul de faţă într-un moment crucial al existenţei sale europene. Încă nu şi-a deprins, încă nu are

toate reflexele constituite pentru a fi membră a UE în sensul pe care i-l dă potenţialul său demografic, economic, aşezarea geopolitică ; în al doilea rând, încă nu are reflexul consensualităţii, adică al politicii externe consensuale dimpreună, alături de ceilalţi 26 de membri ai UE. Ce înseamnă aceasta, în doar două cuvinte ? Înseamnă înţelegerea raţiunilor pentru care Europa trebuie să funcţioneze unită. O politică internă valoroasă sau credibilă, sau articulată, sau coerentă determină o politică externă credibilă, articulată, coerentă, rezistentă la intemperii, politica externă pe care eu, unul, o văd mai curând aliniată principiilor decât atitudinilor efemere sau calculelor mărunte. Mai este ceva : politica internă, în mod natural, se răsfrânge în politica externă. Relaţia dintre cele două părţi ale prezenţei politice româneşti este biunivocă, fiecare o influenţează pe cealaltă. În clipa în care una dintre aceste două roţi cade, echilibrul se rupe. În zgomotul care depăşeşte limita de bun-simţ pe care o impune dezbaterea democratică, în clipa în care vocabularul glisează spre zonele umbrite ale dicţionarului sau în momentul în care declaraţiile politice ajung să fie însoţite de agresivitate politică în sensul propriu al cuvântului, atunci starea de fapt începe să fie pusă sub semnul întrebării. Aceasta ar fi o mare problemă pentru noi.

Mircea Zamfir : Aţi zis bine agresivitate politică, ameninţări fizice nu au existat până acum.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu văd, credeţi-mă, în momentul de faţă catastrofe la orizont şi nici nu veţi auzi de la mine o profeţie negativă. Pur şi simplu, spun numai atât, că pentru o politică externă de valoare avem nevoie de o politică internă în care dezbaterea democratică se desfăşoară fără ca instituţiile să pătimească, fără ca limitele de comportament să fie depăşite.

Mircea Zamfir : Bun, sunteţi ministru de Externe şi cei doi în cauză, cei doi actori principali politici, se numesc Traian Băsescu, preşedintele României, şi Călin Popescu-Tăriceanu, primul-ministru al Guvernului României. Mandatul dumneavoastră v-a permis, vă permite – sigur, vorbim despre trecut acum, câtă vreme aţi fost ministru – să le atrageţi atenţia, „Domnule, eu am o altă opinie” ? Ar trebui spus pe şleau, ca de la om la om. Aţi făcut-o ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. Există două moduri în care comunici din postura de ministru de Externe cu autorităţile supreme interesate în construirea, reprezentarea sau punerea în practică a politicii externe româneşti. Un mod instituţional, care este simplu, nu înseamnă neapărat corespondenţa şi relaţia individuală, discursul individual, dialogul. Am fost pus de nenumărate ori şi într-un caz, şi în celălalt, şi întotdeauna am considerat, mai ales atunci când ocazia devenea clară, că aşa şi trebuie rezolvate lucrurile. A atrage atenţia nu înseamnă întotdeauna a căuta un răspuns.

Mircea Zamfir : Sigur, câtă vreme rezultatul este cel pe care îl constată orice cetăţean care deschide un televizor sau un ziar, probabil că prea mult succes s-ar spune că nu aţi avut.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În relaţia mea de dialog cu cele două instituţii ?

Mircea Zamfir : Da, aşa se pare. Nu ştiu dacă trebuie să vă impute cineva lucrul acesta, dar urmările nu se fac simţite.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă vă referiţi la situaţia de moment, evident, aveţi tot dreptul să spuneţi aceasta. Dacă însă vă uitaţi în urmă, foarte multe succese vorbesc despre contrariul acestei observaţii.

Mircea Zamfir : Politicienii şi lumea politică, politica, în general, este ingrată şi nerecunoscătoare. La momentul vizitei la Tripoli a preşedintelui Băsescu, am primit cu toţii fără menajamente o apreciere din partea preşedintelui la adresa tuturor celor care au îndeplinit acest mandat, de ministru de Externe, din '90 încoace. Domnul Traian Băsescu i-a numit găunoşi pe toţi cei care au fost miniştri de Externe din 1990 până în 2004. Motivul era pierderea de către România a pieţelor tradiţionale din ţările arabe. Nu veţi mai fi în funcţie, ce veţi face dacă veţi auzi în urmă cuvinte asemănătoare, nu neapărat de la Traian Băsescu, în general, de la colegii dumneavoastră politicieni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu sunt relaxat, vă spun deschis, şi aceasta dintr-un singur motiv : eu sunt istoric. Îndeobşte, istoricii scriu istoria.

Mircea Zamfir : Domnule ministru, câteva lucruri măcar să vorbim, deşi ele sunt multe şi greu de înţeles. Plecăm de la coadă la cap. Această chestiune, a articolului publicat de şase ambasadori în cotidianul *La Repubblica*, invită Italia să nu plece din Afganistan. Articolul a generat o scrisoare de protest, de mustrare, din partea ministrului italian de Externe, a generat, de asemenea, o nouă mirare a premierului Călin Popescu-Tăriceanu, care a spus : „Eu nu am ştiut de acest demers de politică externă". Mirarea a mers până la adresarea unui mesaj către premierul italian, Romano Prodi, în care se exprimă regretul pentru gestul ambasadorului. Acum aflăm că, de fapt, acel ambasador avea un mandat de la Bucureşti. Cine putea să dea un astfel de mandat, care totuşi să genereze şi să aibă atâta putere, din Externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Perfect, haideţi să clarificăm această chestiune.

Mircea Zamfir : Şi dacă dumneavoastră aţi ştiut, că nu am înţeles nici asta.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Întâi, nu a fost o scrisoare de admonestare sau un text care să determine sau să poată fi interpretat ca ingerinţă în afacerile interne ale unui stat partener. Nu era altceva decât un text foarte benign, care reia într-o proporţie covârşitoare frazările Declaraţiei finale a Summitului NATO de la Riga din noiembrie 2006. Totul cade într-un context complicat. În Afganistan, deşi este un angajament al Alianţei, greutatea prezenţei militare se reazămă numai pe umerii câtorva state. În numeroase rânduri, de la jumătatea anului trecut până astăzi, cu orice prilej – formal, informal, summituri, întâlniri ministeriale ş.a.m.d. –, s-a făcut apel încontinuu la sporirea prezenţei militare aliate în Afganistan, pentru a opri încercările talibanilor de destabilizare a zonei. Această scrisoare, de care vorbim, a fost coautorată de câţiva ambasadori, reprezentând statele angajate cel mai puternic în Afganistan. Iniţiativa a aparţinut, după ştiiinţa mea, ambasadorului american la Roma. Textul în sine nu provoacă, maniera însă poate să stârnească întrebări. Şi s-a dovedit apoi că în Italia – în mijlocul unei dezbateri parlamentare mai ample referitoare la prezenţa militară italiană în teatrele de război externe, mai ales atunci când calculele în parlament privind majoritatea, compunerea majorităţii parlamentare merg până la detalii infinitezimale, un vot în plus, un vot în minus – acest text a putut antrena interpretări dintre cele mai variate. Ambasadorul nostru şi-a făcut datoria în modul cel mai corect cu putinţă din punct de vedere tehnic, întrebând în Centrală – nu la nivelul meu, ci la nivelul de lucru –, întrebând în Centrală dacă se poate, pentru ca Centrala să-şi dea acceptul asupra textului.

Mircea Zamfir : A fost domnul Adrian Vieriţa, secretarul de stat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că are mult mai puţină importanţă acest lucru. Centrala se poate exprima asupra textului, asupra valorii textului şi asupra conţinutului

său. În ceea ce priveşte contextul, adică modul în care acel mesaj poate fi făcut public, aceasta este o chestiune care uneori este atât de imponderabilă, încât poate să depăşească şi capacitatea de previziune a unui ambasador. S-a văzut că a apărut imediat în anumite ziare, în anumiţi vectori de media din Italia ; chestiunea a fost interpretată cu un plus de intenţie în a descoperi un subtext neplăcut sau chiar agresiv. Eu continui să cred că nu se pune problema aşa. Textul în sine este benign şi respectă perfect şi linia noastră politică, şi consensualitatea NATO. Însă, undeva a apărut o greşeală de tact. La această greşeală de tact s-a referit premierul României, la această greşeală de tact m-am referit eu însumi când am vorbit cu colegul meu, ministrul Massimo D'Alema. Şi domnia sa, şi eu considerăm că problema este de mult închisă şi, mai ales, că nu merită mai multă atenţie decât cea pe care i-a acordat-o la un moment dat presa peninsulară. Vreau să vă mai zic o chestie : se întâmplă uneori să verificăm chiar şi cu intenţii bune un vechi proverb german care spune că diavolul se ascunde de multe ori în detalii.

Mircea Zamfir : Mizele de politică internă mă obligă să respect agenda publică a interesului în clipa de faţă. Aceasta înseamnă următorul lucru : lipsa de tact, spuneţi dumneavoastră. Bun, ea ar putea fi în primul rând pusă în seama iniţiatorului, aţi spus SUA în cazul de faţă, dar am participat şi noi, a mers şi România la acest gest. Decizia finală, care l-a făcut şi pe premier să ia o anumită distanţă, deci decizia de fond, publicul vrea să ştie acest lucru, a cui a fost ? A dumneavoastră ? Să zicem, a secretarului de stat Vieriţa sau a cuiva din Ministerul de Externe ? Sau de la Palatul Cotroceni, a preşedintelui sau a altcuiva care să aibă acest drept să o facă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, Centrala este cea care a autorizat textul.

Mircea Zamfir : Păi, atunci aş putea să vă întreb. Vremurile sunt tulburi, dumneavoastră, pentru o chestiune similară, vi s-a solicitat demisia, i-aţi dat curs. Se poate merge pe această linie, să se solicite demisia celui care a autorizat pe fond gestul ambasadorului Colţeanu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Câtuşi de puţin. Nu văd absolut nici un sens în a face acest lucru, pentru că asta ar însemna în mod automat să ne dezicem de o linie de politică externă. Repet, nu trebuie să căutăm nod în papură textului, cât putem într-adevăr să arătăm contextul cum arată. Judecata este infinit mai nuanţată decât o poate pretinde un observator neavizat.

Mircea Zamfir : Întâmplarea politică face că această dispută, această controversă se alătură la nivel de zile celei care a dus la demisia dumneavoastră. Şi avem această imagine, a unui prim-ministru, şef de guvern, în permanenţă luat prin surprindere, mirat de ce lucruri se petrec : ba că sunt doi oameni în Irak reţinuţi şi eliberaţi, ba, iată, o scrisoare sensibilă, sau cu o reacţie puţin peste aşteptări…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Totuşi, eu nu vreau nicicum să vă perturb judecata, dar, să ne înţelegem : Ministerul Afacerilor Externe are o responsabilitate. Dacă toate problemele pe care Ministerul Afacerilor Externe ar trebui să le rezolve ar urma să fie deferite instanţelor superioare, acest minister s-ar goli complet de sens. L-am desfiinţa. Ceea ce am încercat să construiesc în doi ani de zile şi cred că am reuşit este statura unei instituţii care ştie să îşi rezolve problemele responsabil, aşa cum ştie Ministerul de Interne, aşa cum cred că ştie Ministerul Justiţiei. Ce am face dacă, în ceea ce priveşte Ministerul Justiţiei, de exemplu, cazurile pe care toată lumea le vehiculează şi pe care le doreşte

rezolvate într-un fel sau altul ar apuca să ajungă neapărat în atenţia premierului sau al preşedintelui pentru o decizie. Am vorbi în momentul acela, pe bună dreptate, de imixtiunea politicului în actul justiţiei. Ce am face dacă un caz în care un agent de circulaţie ridică permisul unui contravenient ar ajunge pe masa preşedintelui sau pe masa premierului pentru decizie?

Noi avem un minister... Ministerul s-ar goli de sens. Deci, trebuie să ne înţelegem. Există acum în România o sensibilitate politică faţă de aceste subiecte, o accept, este un context în care sensibilitatea publică îşi concentrează atenţia pe un produs sau altul al Ministerului Afacerilor Externe, dar aceasta nu înseamnă că preşedinte, premier, de-a valma, ar trebui inundaţi cu informaţii despre ceea ce face Ministerul de Externe. Ministerul de Externe pune în practică o politică. Şi daţi-mi voie să vă mai spun ceva: o pune în practică aşa cum ştie, şi ştie pentru că are cunoaşterea, are expertiza, are experienţa şi pentru că poate verifica şi deci certifica un *modus operandi*. Doi, pentru că are posibilitatea să construiască o rutină de acţiune. Şi trei, pentru că are personalul avizat să facă aşa ceva. Daţi voie Ministerului de Externe să facă aşa cum consideră el că este foarte bine. În diplomaţie se operează şi cu riscuri pe care ţi le asumi. Când faci politică externă, îţi asumi riscuri, când eşti preşedinte sau premier porneşti de la ideea că orice faci pentru binele ţării tale poate să determine disconfort în alte locuri. Acel disconfort pe care îl construieşti, care nu este întotdeauna premeditat, face parte din efectele acţiunilor de politică externă.

Mircea Zamfir: Eu vă pot aplauda, ascultătorii noştri de asemenea, dar, cum spuneam, sunteţi ministrul de Externe al României, un ministru demisionar, ceea ce înseamnă că principalii actori politici nu au avut răbdare cu acest tip de mandat de care spuneţi dumneavoastră şi vă întreb direct: nedumerirea primului-ministru...?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu, nu, iertaţi-mă, nu înseamnă că nu au avut răbdare. Mi-am depus demisia!

Mircea Zamfir: Este adevărat, dar şi presiunea era, pentru că vi se ceruse demisia din partea primului-ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Ceea ce este foarte adevărat.

Mircea Zamfir: Ei, această lipsă de răbdare, lipsa de informare pe care o invocă primul-ministru sunt legitime atunci sau, cealaltă variantă, sunt elemente de confruntare politică internă cu preşedintele? Ar trebui sau nu să ştie, potrivit mecanismului? Este mecanismul bine construit şi gândit, pentru ca primul-ministru să nu aibă mirări din acestea?

Mihai-Răzvan Ungureanu: În opinia mea, da. Şi acesta este motivul pentru care, fiind într-o diferenţă ireductibilă de interpretare a felului în care a fost operată informarea în cazul celor doi cetăţeni români aflaţi în Irak, am considerat, pentru a nu-l pune nicicum pe primul-ministru într-o poziţie defensivă, că trebuie să-mi dau demisia. Mi se pare absolut normal să fie aşa. Dar imaginaţi-vă situaţia mea, pentru că noi suntem totuşi într-o ambianţă paradoxală: operaţia a reuşit, pacientul trăieşte...

Mircea Zamfir: Dar salvatorul?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Îl dăm afară! Îl dăm afară din spital pe chirurg! Cei doi români sunt sănătoşi, în ţară, acţiunea a fost o acţiune consulară...

Mircea Zamfir : Păi o fi uitat să-i spună directorului spitalului că urmează să facă o operaţie importantă, cam aşa ar fi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Lucrurile nu se pun…

Mircea Zamfir : …sau trebuia să-l anunţe altcineva şi nu l-a anunţat pe directorul spitalului.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu am să merg până acolo încât să spun că peste tot, în orice chestiune care priveşte relaţiile dintre instituţii, se ascunde o doză bună de conspiraţie. Nu, nici pe departe. Opţiunea informării Administraţiei Prezidenţiale, a fost explicată, cred, suficient de clar într-un comunicat al ministerului, de acolo se putea verifica şi numai de acolo, care este natura prezenţei celor doi cetăţeni români în Irak, dacă există o parte mai obscură a prezenţei lor într-o tabără militară aparţinând coaliţiei multinaţionale din Irak. Neexistând aşa ceva, au devenit un subiect al acţiunii consulare directe ; cu alte cuvinte, un obiect al activităţii de zi cu zi, cotidiene, a Direcţiei Generale Afaceri Consulare, activitate care, slavă Domnului, s-a încheiat perfect, cu cei doi veniţi acasă.

Mircea Zamfir : Domnule ministru, o singură chestiune de final. Iată subiectul : reacţiile şi declaraţiile preşedintelui Traian Băsescu faţă de politica Moscovei, faţă de interesele Rusiei au cunoscut o curbă ascendentă în ceea ce priveşte o anumită precizie şi tăioşenie, ca să zic aşa. Nu lipsesc cuvintele simple : preşedintele României nu este sluga nimănui… Mă rog, dau bine la public toate lucrurile acestea şi v-aş întreba : v-aţi simţit confortabil cu acest tip de declaraţii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ce sens ?

Mircea Zamfir : Dacă vi s-a părut poate că, din punctul de vedere al limbajului, al modului de adresare, chiar dacă pe fond eraţi, să spunem, de acord, că s-a mers prea departe din partea preşedintelui ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : A existat un moment, şi acest lucru l-am şi spus cândva, când ministrul de Externe rus mi-a arătat că resimte în relaţia politică dintre Bucureşti şi Moscova o oarecare notă disonantă construită pe tipul acesta de retorică, fără să fie neapărat supraîncărcată cu motivaţia… cu un nume. Se simte însă altceva : pe de o parte, o realitate geopolitică căreia noi îi suntem oricum datori nu cu interpretare, cât cu înţelegere. România a plecat definitiv din Estul neclar în care a fost inclusă 50-60 de ani. Este în altă familie, a ieşit din orbita unei suferinţe cam vechi, a unei suferinţe vechi şi grele. Reuşeşte să se autoconstruiască. Sigur că undeva ţi se poate spune : această retorică este o retorică de Război Rece. Deşi, dacă prin comparaţie ne-am uita în discursurile altor personalităţi din lumea liberă, din UE sau din NATO, vizavi de compartamente ce par autoritare sau monopoliste în materie de relaţie cu Bruxelles-ul din partea Moscovei, accentele nu diferă foarte mult. Există mai curând certitudine decât incertitudine în politica externă, emoţie şi sensibilităţi exagerate. Deci, când spun aceasta, vă rog să înţelegeţi că, pe de o parte, nu retorica în sine construieşte politica externă, ci, în primul rând, felul în care ne pricepem să dezbatem subiecte de interes comun cu cealaltă parte ; acolo se face politica externă. Şi, în al doilea rând, faptul că este nevoie, tocmai pentru ca retorica să nu fie predominant negativă, este nevoie de angajament politic de substanţă pe relaţia bilaterală cu Federaţia Rusă.

Mircea Zamfir : Cu condiţia, domnule ministru, ca această retorică, cum spuneţi dumneavoastră, care nu ea face politica externă, să nu fie de natură să te stupefieze. Iar

chestiunea finală este următoarea : pe fondul scandalului cu bileţelul, al celebrului bileţel de acum câteva săptămâni, a existat o declaraţie, întâi ca urmare a unui interviu prin telefon dat la o televiziune şi apoi ca urmare a unei reluări, dar nu a matarialului de la televiziune, ci a unui material propriu apărut în ziarul *Gândul* din 19 ianuarie, deci o declaraţie, o poveste de fapt foarte scurtă spusă de domnul Dinu Patriciu, în care relata o întâlnire cu preşedintele Traian Băsescu. Pe scurt : *În octombrie 2005 – spune domnul Patriciu –, i-am solicitat preşedintelui Traian Băsescu o întrevedere, pentru a discuta despre politica de extindere a Rompetrol în regiunea balcanică a Mării Negre. Domnul Băsescu m-a sfătuit cât se poate de serios să evit orice investiţie în Rusia, întrucât urmează să avem un conflict cu această ţară. A adăugat că firmele din Rusia trebuie încurajate să investească în România, pentru a ne putea folosi apoi de ele ca ostatice în timpul conflictului*. A apărut acest articol în ziar, intervenţia a fost la o televiziune cu o anumită audienţă, vă rog să mă credeţi că eu nu am văzut nici o reacţie până acum la aceste două aserţiuni ale domnului Patriciu. Nimeni nu a spus nimic !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici nu ştiu cine ar fi putut să comenteze aici. Sunt două…

Mircea Zamfir : Palatul Cotroceni ne-a obişnuit cu o reacţie promptă de dezavuare. Nu am avut parte de aşa ceva. Vă simţiţi confortabil ca ministru de Externe, fie el şi demisionar, cu această afirmaţie rămasă în spaţiul public ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă obligaţi să comentez o chestiune pentru care instituţia în care mă aflu nu are nici un comentariu. Şi atunci, evident, chiar nu am ce spune. Revenind la modul în care noi suntem obişnuiţi să descriem relaţia cu Federaţia Rusă, să ştiţi că rareori s-a ieşit cu declaraţiile publice, fie că este vorba de preşedinte, fie că este vorba de premier. Primul-ministru al României s-a întâlnit cu puţin timp în urmă cu ministrul rus de Externe, care m-a vizitat aici, la Bucureşti. În toate aceste declaraţii, verbul, cuvintele folosite nu se îndepărtează în sensul lor, şi spun acest lucru subliniindu-l, în sensul lor, de ceea ce îndeobşte se crede în momentul de faţă despre acţiunea politică în plan extern a Federaţiei Ruse în UE sau în cadrul NATO.

Vocile sunt libere, să recunoaştem, iar faptul că există teama că argumentul energetic începe să joace un rol politic atât de important, toate acestea ridică sprâncene. Şi este cumva firesc, este natural să auzim discursuri în care se pune problema : de ce nu altă sursă, de ce nu se echilibrează piaţa de energie, de ce nu putem face o altfel de politică, un contract mai deschis, mai transparent, mai confortabil cu Moscova ? Lăsând deoparte retorica. Uitaţi-vă că nici măcar acum nu avem un acord nou, un mandat nou pentru viitorul Acord de parteneriat şi cooperare cu Federaţia Rusă. UE însăşi a devenit atentă la modul în care îşi reconstruieşte relaţia cu Federaţia Rusă nu la nivel bilateral, nu între state membre şi Federaţia Rusă, ci între UE şi Federaţia Rusă. Această atenţie şi rezultatul ei, viitorul acord, pot disipa şi ultimele temeri politice. Pentru că ele există şi trebuie să învăţăm să trăim cu ele.

9 februarie 2007, *BBC*

„Interesul naţional este transpartinic”

Cosmin Ruscior : Invitat astăzi în studioul *RFI*, ministrul român de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună seara, domnule ministru !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara, dumneavoastră, bună seara tuturor ascultătorilor noştri din seara aceasta !

Cosmin Ruscior : Bine aţi revenit la *RFI* ! Domnule ministru, o să încerc să fiu cât mai rapid, cât mai prompt. Înainte de toate, am aflat că aţi preluat conducerea Institutului de Studii Liberale.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Propunerea care mi-a fost făcută ieri, în plenul Biroului Politic Central al PNL, este foarte onorantă. Institutul are o activitate un pic mai diminuată acum, nu din cauza vreunei greşeli de management, Doamne fereşte, ci mai curând a concentrării pe chestiunile de ordin administrativ, în general, în etajul superior de conducere a partidului. M-ar încânta, sincer să fiu, să combin acest lucru cu activitatea la catedră. Evident, o asemenea propunere trebuie şi onorată. Mă gândesc la ea.

Cosmin Ruscior : Mai ales că un prim preşedinte a fost Alexandru Paleologu şi, iată, acum, fiul domniei sale, Toader Paleologu, este propus sau i s-a făcut o propunere de către Biroul Permanent al PNL de a prelua funcţia de ministru de Externe, după ce dumneavoastră veţi pleca de acolo. Cum vi se pare această alegere, dacă va fi ea, bineînţeles ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Propunerea nu a fost făcută încă de Biroul Politic. Am înţeles că numele domniei sale este menţionat de către o voce sau două. E foarte bine că lumea se gândeşte la oameni tineri. Numai că funcţia de ministru de Externe, daţi-mi voie să vă spun, presupune foarte multă maturitate, destul de multă experienţă diplomatică, cu un cumul de aptitudini pe care le deprinzi încetul cu încetul. Eu mă bucur în primul rând pentru faptul că numele unui om tânăr este prizat de colegii noştri din partid, dar decizia finală va veni la momentul potrivit şi e o decizie care ţine cont de opţiunile cele mai bune. Deocamdată, domnul Paleologu este ambasadorul României în Danemarca.

Cosmin Ruscior : Este un diplomat, până la urmă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este diplomat şi deci în afara oricărei opţiuni politice.

Cosmin Ruscior : Dar nu are, în acelaşi timp, acea experienţă pe care o aveaţi dumneavoastră. Credeţi că îi va fi greu sau cum vi se pare mandatul în momentul de faţă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş vrea să mă pronunţ asupra unei probabilităţi, că, vă imaginaţi, nu pot să merg cu speculaţiile atât de departe. Vă pot spune însă care sunt

aşteptările instituţionale în ceea ce priveşte un ministru de Externe. Evident, trebuie o bună experienţă de ordin birocratic, mai ales în administraţia centrală. Nu este o calitate de rigoare, este, după părerea mea, un mare avantaj, pentru că ministrul de Externe nu face o activitate oarecare, nu este o persoană ce se subsumează zonei mai puţin vizibile a executivului român. Dimpotrivă, este întotdeauna în centrul atenţiei, reflectoarele se dirijează spre o asemenea persoană. Trebuie să ştie, să aibă o doză bună de tact şi, repet, de maturitate – maturitatea este un ingredient esenţial – pentru a reuşi să combine avantajul politic al unei asemenea poziţii cu restricţiile pe care le impune portofoliul Externelor, restricţii care ţin, pe de o parte, de pronunţarea în materie de politică internă şi, pe de altă parte, în materie de calificare a acţiunilor politice ale puterii sau ale opoziţiei. Rezerva de moderaţie pe care trebuie să şi-o însuşească ministrul de Externe provine dintr-o singură sursă. Sursa aceasta se numeşte interesul naţional, iar interesul naţional este transpartinic.

Cosmin Ruscior : Vorbiţi, domnule ministru, de nişte rezerve pe care trebuie să le aibă internul atunci când e vorba de problemele de politică externă. Atunci există şi rezerve pe care le are Ministerul de Externe când vine vorba de politica externă ? De ce vă pun această întrebare ? Iată, de pildă, această problemă legată de scrisoarea semnată de ambasadorul român în Italia privind retragerea sau posibilitatea retragerii trupelor italiene din Afganistan. Dumneavoastră aţi spus ieri că ambasadorul român acolo, Excelenţa Sa, a făcut un gest diplomatic de curaj. Primul-ministru român spune că nu prea înţelege de ce ambasadorul a făcut acest gest. Până la urmă, cine l-a mandatat pe ambasadorul român să scrie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : El a primit aprobarea Centralei. Cazul este închis în momentul de faţă şi sper că nu va mai exista nici o pronunţare pe acest subiect. Cazul este închis. Este închis în cea mai bună notă a relaţiilor noastre bilaterale cu Italia.

Cosmin Ruscior : Ce înseamnă închis ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta înseamnă că nu ne mai pronunţăm asupra lui. Asta înseamnă că s-a făcut o sesizare mai ales la nivelul mediei italiene asupra conţinutului acelui articol. Şi aici trebuie să spun ceva, textul în sine este benign, este un text care respectă aproape literal concluziile Summitului NATO de la Riga din noiembrie 2006. Ceea ce pare neobişnuit este procedura. Neobişnuită, în sensul că sunt destul de rare cazurile în care un grup de ambasadori consimt să-şi exprime poziţiile într-o formă unitară, ceea ce cumva s-a plasat într-o notă de relativ risc la adresa relaţiei dintre media politică, mai ales italiană, şi buna intenţie a semnatarilor.

Cosmin Ruscior : Am văzut, domnule ministru Ungureanu, că Romano Prodi, premierul italian, a fost surprins. Guvernul italian spune că e vorba de o imixtiune, premierul român, citez : „Este o modalitate absolut anormală de manifestare a unui ambasador”. Şi vă pun această întrebare pentru că, iată, vă întreb, e vorba de o gafă, pentru că, pentru o gafă mult mai mică, cineva şi-a dat demisia, adică dumneavoastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, eu îmi asum foarte multe lucruri… Nu, nu… Chestiunea, repet, chestiunea în sine nu este neapărat o gafă şi nu este neapărat sancţionabilă. Repet, procedura e mai puţin curentă, e motivul pentru care mie mi se pare absolut normal ca în discuţiile care au urmat, mai ales între reprezentanţii diplomatici ai Italiei şi reprezentanţii noştri diplomatici, să facem, şi am făcut-o deja, cuvenita despărţire

între ce înseamnă principiile noastre de politică externă şi forma propriu-zisă în care ele au fost conţinute, formă pe care, repet, au consemnat-o şi alţi ambasadori : al Marii Britanii, al Statelor Unite... nu vă mai înşir acum statele.

Cosmin Ruscior : Putea să procedeze ambasadorul român şi altfel ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, n-aş vrea să vedeţi în acest articol, cum să vă spun, piatra unghiulară a relaţiei bilaterale. Vă spun foarte deschis că acesta a picat însă într-un moment de sensibilitate politică la Roma şi pentru acest lucru, sincer, îmi pare foarte rău.

Cosmin Ruscior : Domnule ministru, v-am pus această întrebare pentru că, iată, sunt momente când Ministerul de Externe decide politica externă, premierul, iarăşi, sunt momente când nu e de acord, preşedintele are şi el ceva de spus. Ne puteţi lămuri, de fapt, cum se face această politică externă şi cine decide ? Se decide în trei : ministru de Externe, premier, preşedinte ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, sunt surprins de întrebarea dumneavoastră, v-o spun foarte deschis, pentru că, după atâţia ani de exerciţiu instituţional, te aştepţi ca lumea să vadă care este conţinutul…

Cosmin Ruscior : V-am întrebat, pentru că realitatea politică internă arată altfel… arată cu totul altfel...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, arată altfel, dar, în acelaşi timp, să ştiţi că nu depăşeşte graniţele de competenţă pe care le stabileşte Constituţia. Factorul constituţional important în materie de reprezentare şi de constituire a politicii externe este preşedintele. Lui i se adaugă primul-ministru. Ministerul Afacerilor Externe, în toată această mecanică plină de nuanţe – recunosc, unele dintre ele speculabile politic –, face un fel de serviciu dublu, *double emploi*. El, pe de o parte, construieşte propunerile de politică externă sau, dacă vreţi, temele. Subiectele majore de politică externă ale relaţiilor internaţionale sunt tratate în Ministerul Afacerilor Externe, sunt prelucrate, rafinate, până la răspuns sau până la politica pro-activă, proiect de politică pro-activă, sunt date spre validare premierului şi preşedintelui, fără discuţie, până să ajungă proiect de politică pro-activă. Iar vocea preşedintelui este o voce care se aude puternic în politica internaţională, aşa cum o spune şi Constituţia. Premierul are, la rândul său, prin poziţia de *primus inter pares* în cadrul guvernului, căderea de a se pronunţa în problema politicii externe. Temele de politică externă în general, mai ales în România, au fost tratate consensual. N-aş merge la detalii, chestiunea celebrei scrisori coautorate este până la urmă, şi credeţi-mă că nu fac acest lucru pentru a elimina tema, este un detaliu de politică externă. Imaginaţi-vă celelalte cinci ministere din care fac parte semnatarii reacţionând mult mai puţin nervos la ambianţă, dar, pe de altă parte, recunoaştem astăzi Ministerul Afacerilor Externe ca fiind exponentul esenţial al nevoii de echilibru în politica externă românească. Este un minister a cărui activitate, a cărui eficacitate depind fundamental de relaţia dintre preşedinte şi premier, dintre formaţiunile politice putere-opoziţie. Relaţia dintre legislativ şi executiv este, poate, zona cea mai delicată şi, în acelaşi timp, cea care trebuie cel mai bine apărată de către toţi cei care susţin democraţia.

Cosmin Ruscior : Vorbim, domnule ministru, despre relaţia preşedinte-premier. Iată, în ceea ce priveşte procesul de extindere, viitorul proces de extindere a Uniunii în stategia post-aderare a guvernului. Acolo România îşi exprimă rezerva faţă de noua extindere. Pe

de altă parte, preşedintele Traian Băsescu spune că extinderea şi aprofundarea instituţiilor merg mână în mână...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce este foarte adevărat. Lucrurile sunt mai simple decât s-ar putea vedea la prima vedere, decât s-ar putea vedea la primul impuls, nu este vorba de o contradicţie, dar o nevoie de clarificare resimt şi eu. Iată despre ce e vorba : extindere, da, dar nu cu orice preţ. Preţul pe care trebuie să-l plătim nu trebuie să fie nicicum destabilizarea fundamentală a instituţiilor europene, dar nici epuizarea energiilor instituţiilor europene într-o extindere ale cărei consecinţe să nu fi fost calculate atent înainte. Este o lecţie, nu este un argument împotriva extinderii sau o sentinţă împotriva extinderii, ci mai curând un apel la ponderaţie, nu la moderaţie, la ponderaţie. Vă mai dau un exemplu. Când zicem că susţinem extinderea, o susţinem fără rezerve, pentru statele candidate. Croaţia e stat candidat, îndeplineşte condiţiile, cred că nu se poate contesta nevoia prezenţei sale în UE. Turcia este stat candidat, avem o datorie faţă de Turcia. Speranţa mea este că, într-un interval de timp oarecare – care va fi acesta, nu ştim –, Turcia, la rându-i, va îndeplini toate condiţiile care se impun, condiţii pe care şi România, şi Bulgaria, şi celelalte zece state din valul al cincilea le-au îndeplinit la rându-le. Extinderea se face însă ca un proces paralel, deşi dinamica este în cazul acesta complementară ; e un proces paralel celui de aprofundare a integrării în UE. Uniunea Europeană, care-şi caută – acesta este şi subiectul discuţiei în jurul Tratatului Constituţional –, îşi caută un reazem unic, o temelie unică, o expresie unică, politici unice ş.a.m.d. Or, unicitatea e limpede, se croieşte mai greu în 27 de membri şi, în genere, procesul de constituire a consensului durează mai mult pe măsură ce numărul membrilor creşte, măsură direct proporţională cu numărul de noi membri ai Uniunii Europene.

Cosmin Ruscior : Aţi spus, domnule ministru Ungureanu, că există un interes pentru ţările candidate şi aţi dat ca exemplu Croaţia. Există şi un interes, văd, pentru o ţară care nu este candidată, Republica Moldova. Vă întreb aceasta pentru că preşedintele Băsescu, în discursul de la Bruxelles din Parlamentul European, a reluat această temă, a insistat pe necesitatea ca Moldova să facă parte din UE. Iată, citeam ieri în *Gândul* un articol potrivit căruia acum Moldova cere de fapt sprijin Bulgariei. Cei doi miniştri de Externe s-au întâlnit şi ministrul moldovean de Externe a cerut sprijin Bulgariei pentru aderare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar vi se pare surprinzător că el cere sprijin Bulgariei ?

Cosmin Ruscior : Nu mi se pare surprinzător că cere sprijin Bulgariei, dar mi se pare surprinzătoare insistenţa cu care preşedintele Băsescu reia tot timpul această temă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A, da ? , sincer să fiu nu împărtăşesc surprinderea dumneavoastră. Mi se pare că e o dovadă de consecvenţă politică, şi aceasta n-ar trebui să ne surprindă, dimpotrivă, ar trebui să ne obişnuiască. Mă aşteptam să-mi spuneţi : domnule, e aceeaşi melodie. Este şi nu este aceeaşi melodie. Avem nevoie – şi sunt convins că mă aflu în asentimentul dumneavoastră când spun asta –, avem nevoie de o vecinătate orientală previzibilă din punct de vedere politic, avem nevoie de un stat vecin, noi, noi ca interes naţional. Da, Republica Moldova, un stat vecin care să se orienteze prin politicile sale, prin transformările sale, prin reformele sale instituţionale etc. către un ideal de stat membru al UE. Avem nevoie de un stat care să nu consume securitate, ci, dacă poate, pe măsura trecerii timpului şi pe măsura adâncirii transformărilor din societate, să ofere la rândul lui, securitate. Un stat care să aibă graniţe răsăritene cu Ucraina, de exemplu, solide, care să nu fie traversate de orice răufăcător, care să îşi fi

putut rezolva deja problema transnistreană, să aibă o democraţie consolidată, o democraţie care să nu tremure la orice bătaie de vânt politic şi, în fine, o ţară care să îşi propună să prospere, cu alte cuvinte, să facă bun uz de ceea ce i se întâmplă la graniţa ei de Vest, în speţă, apropierea de UE.

Cosmin Ruscior : Dar dacă vorbim de un bine făcut cu forţa, domnule ministru, dacă Moldova nu vrea în UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş putea să vorbesc eu în numele Chişinăului. După declaraţiile pe care le auzim de acolo, dimpotrivă, intenţia de a veni spre UE este clamată fără rezerve. Ceea ce face domnul ministru Stratan acum este o chestiune absolut naturală, încearcă, şi acest lucru vine în siajul a ceea ce noi propunem de foarte mult timp, să aducă Republica Moldova – imaginaţi-vă o geografie foarte mobilă a zonei politice Sud-Est europene – în zona Balcanilor de Vest, în aşa-numitul „pachet al Balcanilor de Vest” ; subiectul nu mai puţin citatei Agende Salonic, prin care statelor balcanice li s-a promis o perspectivă europeană, oricare va fi ea.

Cosmin Ruscior : Vă propun şi eu, domnule ministru, acum, să ne mutăm puţin de la Est spre Vest, adică mai spre Kosovo.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Spre Sud-Vest.

Cosmin Ruscior : Spre Sud-Vest, da, mulţumesc că m-aţi corectat. Rezerva României, sau poziţia României, de fapt, e puţin cam necunoscută aici, poziţia României faţă de Planul Ahtisaari.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A, poziţia faţă de Planul Ahtisaari. Poziţiile noastre de principiu presupun că sunt cunoscute de toată lumea sau pornesc de la această premisă. Daţi-mi voie numai să fac o foarte scurtă incursiune în această chestiune. Suntem adepţii unei atitudini principiale faţă de problema kosovară. Principiile pe care le susţinem şi care stau la baza multor înţelegeri internaţionale, fie că e vorba de Carta Naţiunilor Unite, fie că e vorba de Actul Final de la Helsinki, din ’75, principiile pe care spun că le afirmăm sunt următoarele : graniţele trebuie păstrate neatinse, frontierele politice sunt inviolabile, integritatea teritorială este respectată şi, nu în ultimul rând, faptul că nu drepturile colective conferă, oferă o şansă, în interiorul unui stat, comunităţilor etnice minoritare.

Cosmin Ruscior : Va sprijini România, domnule ministru, independenţa Kosovo ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, noi gândim în felul următor. În primul rând, nu prejudecăm un raport. Raportul Ahtisaari, după cum bine ştiţi, nu menţionează acest cuvânt, ba, mai mult decât atât, considerăm că raportul este o bază bună pentru discuţie între Belgrad şi Priština. Există, cu alte cuvinte, un set limpede de propuneri despre felul în care ar trebui construită provincia, reconstruită provincia…

Cosmin Ruscior : Nimeni nu spune, dar toată lumea se gândeşte la asta, la independenţă – şi la Priština, şi la Belgrad.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă pot spune că noi, cel puţin, aici, la Bucureşti, ne gândim în primul rând la o soluţie, ne gândim la un Kosovo care se va construi, se va reface, se va reabilita potrivit unei soluţii convenite între Belgrad şi Priština, potrivit unei soluţii care să nu fie impusă, unei soluţii care să aibă un substrat pozitiv real şi care să garanteze provinciei Kosovo, ca şi Serbiei, de altminteri, un parcurs european bun şi lin. Aceasta este ceea ce putem spune în acest moment despre Kosovo. Să nu ne grăbim

la interpretări. Cel puţin în Ministerul de Externe, vocea oficială a României nu se poate grăbi la interpretări. Interpretările sunt apanajul dumneavoastră. Dar trebuie să ţinem cont de o chestiune. Gesturile politice, proiectele politice şi, mai ales, deciziile politice au întotdeauna consecinţe. În Balcani, lumea arată un pic altfel. Nu este complet aşezată, mai sunt multe „conturi" istorice – şi pun expresia între ghilimele – nerezolvate, pretind unii. Există întotdeauna pericolul alunecării spre extrema politică, spre violenţă. O bună doză de populism reuşeşte să ofere şanse politice te miri cui, celor care agită mai curând masele decât celor care se gândesc la viitorul propriei ţări.

Chestiunile însă trebuie judecate în profunzime.

Cosmin Ruscior : Domnule ministru, suntem pe timpul dumneavoastră, cum s-ar spune, ne apropiem de finalul emisiunii şi, pentru că vorbim despre proiecte politice şi despre viitor, aş vrea să vă întreb ce proiecte politice de viitor aveţi după ce veţi pleca din minister ? Şi nu neapărat politice. Ce veţi face ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce este important este că rămân în PNL. Este limpede acest lucru, l-am spus de câteva ori. Însă, repet, până în momentul în care nu vor mai exista priviri neîncrezătoare sau voci care să speculeze la infinit lipsa de loialitate.

Cosmin Ruscior : Europarlamentar ? V-aţi gândit ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu m-am gândit la aşa ceva. Vă zic foarte sincer, ceea ce mă interesează este să îmi închid dosarele, pregătindu-mă pentru pasul următor. Mă gândesc mai mult la copilul meu decât la orice altceva care mi-ar putea întuneca ziua.

Cosmin Ruscior : Am văzut, domnule ministru, vi s-a propus de către cineva, nu dau numele, nu contează de fapt cine, să fiţi şi moderator TV.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Într-adevăr, un bun amic s-a gândit la aşa ceva. Daţi-mi voie să mă gândesc ; la urma urmei, să ştiţi că nu sunt chiar atât de universal pe cât s-ar părea. Competenţele mele sunt relativ restrânse. Eu ştiu că în alte locuri nu e bine să spui aşa ceva sau să te consideri modest, dar mie lăsaţi-mi libertatea să fiu ceea ce sunt.

Cosmin Ruscior : Deci nu credeţi că aţi putea face o carieră în presă, să spunem.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Înţeleg că îmi deschideţi un contract cu postul dumneavoastră de radio ?

Cosmin Ruscior : De ce nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bine, vom negocia în cazul acesta.

Cosmin Ruscior : Vom negocia, domnule ministru. Vă mulţumim foarte mult.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi eu vă mulţumesc foarte mult. Vă mulţumesc pentru atenţie şi vă mulţumesc în primul rând pentru atenţia şi prietenia pe care aţi arătat-o instituţiei şi mie implicit în cursul ultimilor doi ani pe care i-am petrecut aici.

Cosmin Ruscior : Noi vă mulţumim şi mult succes.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Toate cele bune, la revedere.

7 februarie 2007, *RFI*

„În momentul în care ţi se spune vreau demisia, demisia se depune”

Marius Tucă : Bun găsit, oameni buni, la o ediţie specială a emisiunii noastre ! Dacă ne-am apucat de treabă duminică seara, înseamnă că se întâmplă ceva în România. L-am invitat în studioul *Antenei 1*, în această seară, la o ediţie specială, pe domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Domnia sa este, aş putea spune, omul zilei astăzi, va fi omul zilei mâine şi este personajul sau personalitatea discutată în aceste zile. Bună seara, bine aţi venit !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara şi mă bucur foarte mult pentru reîntâlnirea noastră.

Marius Tucă : Îmi pare rău că ne întâlnim într-o împrejurare oarecum tristă, pentru că, până la urmă, e vorba despre demisia dumneavoastră din această funcţie importantă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : De demisie te pregăteşti în momentul în care intri într-o asemenea poziţie, deci fiecare rezistă cum poate.

Marius Tucă : Am înţeles. Dar înainte de lucrurile politice sau de stat, aş vrea să vă întreb cum este să fiţi tată ? La sfârşitul anului trecut, mai exact pe 28 decembrie, aţi devenit tată.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este extraordinar. Şi nu am cuvinte.

Marius Tucă : Aveţi un băieţel, să vă trăiască.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mulţumesc !

Marius Tucă : Ştiu că s-a născut la Viena.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe 28 decembrie.

Marius Tucă : L-aţi văzut recent ? Pentru că am înţeles că aţi fost la Viena.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, eram în concediu zilele trecute, îmi luasem un mic respiro pentru a fi lângă el şi lângă mama lui, soţia mea, şi am venit înapoi, grăbit de circumstanţe.

Marius Tucă : Şi aţi lăsat copilul.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce puteam să fac ?

Marius Tucă : Sentimentul de tată ziceaţi că este extraordinar.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este într-adevăr şi e frustrantă orice despărţire de el.

Marius Tucă : Nu suntem la „Surprize, surprize”, n-o să vină nimeni, nici măcar, adică n-o să vină nici măcar soţia dumneavoastră cu copilul, ca să facem momentul melodramatic, nu dramatic, doar melo în această seară. Spuneţi-mi, în momentul în care băieţelul dumneavoastră va creşte mare, ce o să-i spuneţi despre acest moment ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Despre demisie ?

Marius Tucă : Despre demisie. Şi vă întreb asta pentru că probabil în faţa lui veţi fi cel mai sincer şi, dacă vă gândiţi în acest moment ce îi veţi spune atunci când el va fi mare, ne spuneţi şi nouă acelaşi lucru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Când va fi mic, îi voi spune că este un sfârşit, trebuie să vină în mod natural, după orice început ; când va fi mai mare şi dacă acest lucru îl va interesa, îi voi spune toate detaliile, încetul cu încetul. Mi-e teamă însă că atunci…

Marius Tucă : Să spunem că ar avea 18 ani şi că o să vă întrebe uitându-se în ochii dumneavoastră, „tată, ce s-a întâmplat atunci, pe 3-4-5 februarie, când ministru de Externe fiind, ţi-ai dat demisia” ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tatăl îi va spune foarte simplu : „Ştefan, a fost un gest de onoare din partea mea, pe care nu-l regret şi pe care trebuie să-l înţelegi în fiecare detaliu, ca să-l poţi repeta dacă vreodată vei fi pus în aceeaşi situaţie”.

Marius Tucă : Şi cum eu nu mai sunt la 18 ani şi pot să mă uit la fel de bine în ochii dumneavoastră, aş vrea să vă întreb : de ce v-aţi dat demisia, domnule ministru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : A fost o diferenţă şi este o diferenţă de opinie între premierul României, între domnul Călin Popescu-Tăriceanu, şi mine în ceea ce priveşte importanţa sau motivele absenţei unei comunicări dinspre Ministerul Afacerilor Externe către primul-ministru al guvernului. Eu consider că acest lucru nu are cauze care trebuie căutate în vreun act premeditat al ministrului de Externe sau al ministerului pe care îl conduc încă. Primul-ministru al României consideră că a fost o greşeală cât se poate de serioasă. Eu o să accept argumentele sale, îmi menţin punctul meu de vedere, aşa cum l-am exprimat şi în comunicatele de presă ale Ministerului Afacerilor Externe. Domnia sa are asupra mea două argumente de autoritate pe care este liber să le exercite : un argument de autoritate administrativă, este şeful guvernului ; şi un argument de autoritate politică, este preşedintele partidului din care am onoarea să fac parte.

Marius Tucă : La mine nu ţine nici unul, în primul rând nu poate să primeze autoritatea în faţa interesului naţional, pe de o parte, cu toată onoarea pe care o recunosc în gestul dumneavoastră, şi, în al doilea rând, există atâtea cazuri de insubordonare, ca să folosesc cel mai greu cuvânt, în cazul unui partid. Deci nu pot să fiu de acord cu dumneavoastră, pentru că, dacă e să ne gândim la interesul naţional, era un motiv minor din punctul meu de vedere pentru care să vă daţi demisia. Doi ameţiţi care lucrau într-o bază militară şi ştiau foarte bine care sunt regulile au fotografiat, au fost reţinuţi ; nu văd în aceasta un motiv atât de grav care să vă facă pe dumneavoastră să vă daţi demisia. Practic, undeva în istoria politică a României, gestul sau demisia, sau demiterea dumneavoastră va pleca tocmai de la faptul că doi oameni, un tâmplar şi nu ştiu ce era celălalt, care lucrau la o fabrică de îmbuteliere a apei, au făcut o fotografie sau au fotografiat într-o zonă interzisă, mi se pare ridicol, iertaţi-mă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eram tentat să vă răspund cu o bine-cunoscută zicală românească, să zic că „buturuga mică răstoarnă carul mare”. De fapt, în politică, nu întotdeauna logica pe care dumneavoastră o invocaţi are şi valoare. În politică, lucrurile sunt altfel, se aranjează altfel. Probabil, primul-ministru al României are o altă perspectivă asupra efectelor acestei lipse de comunicare dintre Ministerul Afacerilor Externe şi instituţia pe care domnia sa o reprezintă. Evident, mie nu îmi rămâne decât să mă supun.

Marius Tucă : Bun, dar staţi o secundă. Dumneavoastră aţi vorbit de onoare şi vă înţeleg gestul şi îl consider ca atare. Totuşi, primul-ministru v-a cerut în mod personal demisia ? V-a chemat să vă spună „domnule ministru de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, vă rog să vă înaintaţi demisia” ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Am avut o discuţie la telefon vinerea care a trecut. Eram în concediu. Aici, cazul celor doi cetăţeni români reţinuţi în Irak începuse să fie din ce în ce mai mult pe primele pagini ale ziarelor…

Marius Tucă : Şi ce dacă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Probabil că se gonflase atât de mult întreaga chestiune, încât la un moment dat a debuşat inclusiv într-o interpretare exagerată a importanţei…

Marius Tucă : Faptul că s-a scris în ziare şi că subiectul a ajuns pe prima pagină, după părerea mea exagerat, nu însemna că trebuia să vă daţi demisia sau să vi se ceară demisia. V-a sunat vineri, când eraţi la Viena.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am avut o convorbire telefonică, de fapt două convorbiri…

Marius Tucă : Şi ce v-a spus ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am discutat cu domnia sa următoarele lucruri : în primul rând, apăruse informaţia, plutea deja în aer faptul că domniei sale i se va reproşa un neadevăr. El a zis, domnul prim-ministru…

Marius Tucă : Plecaţi de la declaraţia preşedintelui care spunea că minte Tăriceanu pentru că a primit această informaţie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Domnia sa spunea, mă refer la primul-ministru, chiar la conferinţa de presă pe care a avut-o împreună cu premierul, cu domnul de Villepin, întrebat de un jurnalist dacă a primit sau nu informaţii referitoare la acest caz, a spus ceea ce era absolut adevărat, faptul că a primit o notă de la Ministerul Afacerilor Externe în ziua cu pricina şi că abia atunci a ştiut mai multe despre acest lucru. Lucru absolut adevărat, apoi a apărut plutind la o zi chestiunea…

Marius Tucă : Staţi că vorbeaţi de acea discuţie telefonică, de acea convorbire.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta era vineri, eu m-am referit la momentul de joi…

Marius Tucă : V-a cerut vineri demisia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vineri, da. Dar joi se întâmplase… la conferinţa de presă pe care a avut-o cu premierul francez a spus că nu a primit nota de la minister…

Marius Tucă : Şi vineri v-a cerut demisia plecând de la faptul că preşedintele a declarat că minte sau ce ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : I-am spus domniei sale faptul că ştiu că există o asemenea remarcă, şi o asemenea remarcă îşi poate face oricând loc peste tot, eu nu vreau să existe absolut nici un echivoc asupra informării sau neinformării domniei sale şi l-am anunţat că doresc să dau un comunicat în care : pe de o parte, să spun clar că nu a primit nici o notă din partea noastră şi, în al doilea rând, faptul că am toate motivele, pe care le consider, de altminteri, şi acum legitime, ca o asemenea notă să nu-i fi încărcat lui biroul. Acest comunicat a fost distribuit foarte repede în acest timp…

Marius Tucă : Staţi, v-a cerut demisia vineri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da.

Marius Tucă : Plecând de la ce ? Care era reproşul, că n-a primit nota ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Că n-a primit nota, evident.

Marius Tucă : Atât ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da.

Marius Tucă : A ascultat explicaţiile dumneavoastră legate de… ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, a ascultat explicaţiile mele, fără discuţie, sigur, şi a considerat că trebuie să-mi ceară demisia.

Marius Tucă : Bun, dar nu aţi avut o întâlnire ca să vorbiţi despre acest lucru, a fost vorba doar despre o discuţie telefonică.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, întâlnirea am avut-o astăzi cu domnia sa.

Marius Tucă : Bun. Spuneţi-ne ce s-a întâmplat la întâlnirea de astăzi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : La întâlnirea de astăzi deja lucrurile erau cumva consumate, pentru că în discuţia pe care am avut-o la telefon vineri domnia sa mi-a cerut depunerea mandatului, demisia. Eu, după ce am înşirat contraargumentele cu care puteam să susţin o poziţie contrară, l-am anunţat că, dacă doreşte ca ministrul de Externe să-şi depună mandatul, o voi face fără nici un înconjur.

Marius Tucă : Domnule ministru, iată ce spune domnul Călin Popescu-Tăriceanu într-un interviu acordat *Jurnalului*, care va apărea mâine, despre demisia dumneavoastră – e un lucru pe care nu l-a sesizat nimeni şi de-aia m-au şi angajat pe mine aici. *„De ce l-aţi demis pe ministrul Mihai-Răzvan Ungureanu ? ” „I-am cerut să-şi asume responsabilitatea pentru neinformarea guvernului, i-am cerut acest lucru din considerente de logică instituţională. Nu putem pretinde că ne ocupăm de treburile ţării, iar informaţiile să circule doar pe acolo pe unde le place unora. Nici acum nu mi-am dat seama dacă a fost o proastă gestiune a situaţiei sau o incompetenţă a unor funcţionari.”* Aşadar şi prin urmare, însuşi primul-ministru al României spune : *Nici acum nu mi-am dat seama dacă a fost o proastă gestiune a situaţiei sau incompetenţa unor funcţionari*. Deci nu există o dovadă atât de clară, încât să vă ateste vinovăţia, subliniez, vinovăţia, în legătură cu neinformarea primului-ministru, respectiv cu cazul celor doi cetăţeni români.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă-mi daţi voie, eu nici nu aş folosi acest cuvânt, pentru că în ceea ce mă priveşte nici nu am vorbit vreodată de vină. Dacă este cazul…

Marius Tucă : Din perspectiva primului-ministru, nu poate să spună sunteţi vinovat cu ceva şi pentru asta vă cer, domnule ministru, demisia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce pot eu să spun, şi acest lucru e firesc, este că îmi asum responsabilitatea pentru absenţa unei note despre acest subiect în primele zile din noiembrie, când chestiunea era în desfăşurare, a unei note care să-i fi ajuns domniei sale sub ochi. Argumentele pe care le-am desfăşurat în comunicatul nostru de presă, dar şi către domnul prim-ministru ţin de o logică foarte simplă, instituţională. Imaginaţi-vă că noi avem în jur de 9.000 de asemenea cazuri în momentul de faţă. Nu putem să ne permitem să încărcăm cu subiecte, cu teme de ordin consular instituţiile cele mai importante ale statului român.

Marius Tucă : De acord cu dumneavoastră. Să spunem totuşi că aici era în Irak, era într-o bază militară, dar, oricum, pe undeva înseamnă acelaşi lucru. Domnule ministru, daţi-mi voie să vă spun că sunteţi o victimă a războiului dintre cele două palate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu am să vă pot spune acest lucru…

Marius Tucă : Daţi-mi mie voie să vă spun acest lucru, nu v-am cerut şi nu o să vă cer niciodată să spuneţi acest lucru, cel puţin până când va face băieţelul dumneavoastră 18 ani.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Scriem istoria zilelor acestora.

Marius Tucă : Cred că s-a creat un precedent foarte periculos, o dată pentru că din cauza acestui război s-a sacrificat un ministru, şi nu unul oarecare, ci ministrul de Externe. Am să vă argumentez imediat şi dumneavoastră vreau să mă contraziceţi din poziţia de moderator Ministru de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu. Pe de altă parte, nu îmi aduc aminte ca domnul Călin Popescu-Tăriceanu să fi venit să-i ceară demisia Monicăi Macovei, care, vă aduc aminte, n-a participat la o şedinţă de guvern şi a organizat în acelaşi timp o conferinţă de presă. Mi se pare o chestiune de insubordonare, că tot invocăm insubordonarea, mult mai gravă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îmi daţi voie să intervin aici? Încep să intru în pielea premierului României. Domnia sa a reclamat nu o insubordonare, ci o lipsă de comunicare între Ministerul Afacerilor Externe şi biroul său.

Marius Tucă : Vă dau nenumărate exemple în cazul Cabinetului Tăriceanu, în care foarte mulţi sau şi alţi miniştri „au greşit” în ceea ce priveşte această comunicare, şi nu s-a întâmplat nimic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu deosebirea că doamna Monica Macovei are alt sprijin politic, relaţia dintre premier şi ministrul de Externe este de două ori…

Marius Tucă : Aţi spus un lucru extraordinar! Staţi puţin, şi acum contează într-un Cabinet – că tot vorbim de interesul naţional – sprijinul politic pe care-l au Monica Macovei sau alţi membri ai Cabinetului?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este un Cabinet politic, domnule Tucă.

Marius Tucă : Şi ce dacă este un Cabinet politic? Păi, dumneavoastră îmi răspundeţi la o întrebare pe care oricum voiam să v-o adresez. Nu cumva sunteţi o victimă politică, până la urmă?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Nu pot să spun acest lucru. Nu zic decât atât: faptul că domnia…

Marius Tucă : Păi staţi puţin, Călin Popescu-Tăriceanu poate să demită doar miniştrii care fac parte din PNL?

Mihai-Răzvan Ungureanu : La întrebarea asta doar domnia sa poate să vă răspundă, nu eu.

Marius Tucă : O să-l sunăm să ne răspundă la această întrebare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Are un interviu la dumneavoastră în ziar.

Marius Tucă : Bun, dar acum nu putem să facem interviul din jumătate în jumătate de oră. Deci mi se pare un lucru foarte grav, v-am spus, o dată că s-a creat acest precedent şi că poate fi schimbat un ministru pentru un motiv cel puţin superficial, ca să nu-i spun meschin, şi în al doilea rând, daţi-mi voie să repet: sunteţi o victimă politică şi sunteţi victima războiului dintre cele două palate. Dacă dumneavoastră aveţi argumente să mă contraziceţi, vă rog s-o faceţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-aş putea să intru neapărat în concluzia aceasta, în raţiunea, în argumentele dumneavoastră.

Marius Tucă : Intraţi în argumentele contrazicerii atunci !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă spun despre ce este vorba. În primul rând, poziţia ministrului de Externe este o poziţie păcătoasă, este întotdeauna pe linia mediană între două forţe. Constituţia este în aşa fel croită, încât în acest caz lasă un loc foarte mare pentru echivocul instituţional. Subordonarea faţă de preşedinte, care este factorul prin Constituţie, factorul abilitat să reprezinte în exterior România în proiectele de politică externă, şi faţă de premierul României, care la rândul său participă activ la constituirea poziţiilor şi la exprimarea poziţiilor de politică externă românească – raportul dintre cei doi este un raport care, ne place să credem sau nu, este mediat exclusiv prin persoana ministrului de Externe. Într-un guvern monocolor, cu un preşedinte generat de formaţiunea politică importantă, principală, lucrurile stau simplu. E o mecanică ce depinde, până la urmă, numai de personalităţi. Într-un guvern de coaliţie, uneori e mai complicat. Dacă la aceasta se adaugă şi profiluri caracteriale complicate, atunci lucrurile devin…

Marius Tucă : Trebuie să-mi notez tot ce aţi spus în ultimele două minute şi să încerc să le descifrez acasă. Pentru mine, lucrurile sunt mult mai simple, dar vom vorbi despre acest lucru. Eu am timp să vă conving, cu argumentele mele, ca, până mâine, să vă răzgândiţi, să nu vă mai daţi demisia, pentru că mâine ar trebui să vă scrieţi şi să vă înaintaţi demisia. Şi îi rog şi pe telespectatorii noştri să ne spună la 20.30.118 şi la 20.30.119 dacă sunt de acord ca ministrul Mihai-Răzvan Ungureanu să-şi înainteze mâine demisia. Ne oprim puţin pentru publicitate şi am să vă rog, după aceea, să încercaţi să îmi spuneţi dacă există vreo şansă să nu vă înaintaţi mâine demisia. Cu toată onorabilitatea de care aţi dat dovadă astăzi, şi am să vă citesc câteva rânduri din ceea ce spun agenţiile de presă despre gestul dumneavoastră. (…) Vreau să vă citesc ceva, e vorba de o informaţie venită pe agenţia *Mediafax*, şi poate e un argument care vă va face să vă mai gândiţi, să vă răzgândiţi până mâine în ceea ce priveşte demisia. *Ministrul de Externe, Mihai Ungureanu, a oferit duminică o mostră de diplomaţie, prezentând un discurs care-i face onoare şi prevesteşte o carieră politică de excepţie*. Trebuie să recunosc că rar am citit pe o agenţie de presă o ştire atât de pozitivă, e practic un elogiu. *Astfel, Ungureanu a admis că nu l-a informat pe Tăriceanu cu privire la cazul celor doi români, motivându-şi gestul prin împrejurarea că problema cădea exclusiv în sarcina MAE, fiind un caz de intervenţie consulară. Prin urmare, experţii de la Externe au încadrat corect problema, au stabilit că ei sunt singurii în măsură să acţioneze, ceea ce făcea inutilă „deranjarea" premierului. Dar MAE l-a informat totuşi pe şeful statului, pentru că numai acesta, în virtutea subordonării instituţionale, putea confirma dacă era sau nu o chestiune consulară, a lămurit Ungureanu. Nu se putea o explicaţie mai logică şi mai coerentă. Aceasta nu e însă totul. Şeful diplomaţiei româneşti a dat dovadă de eleganţă şi curtoazie, evitând să se implice în războiul necavaleresc dintre palate. Ungureanu a mărturisit că atât Băsescu, cât şi Tăriceanu s-au ridicat la nivelul aşteptărilor sale şi că a colaborat excelent cu amândoi. În plus, el a dat dovadă de abilitate, reuşind să îi împace şi să-i concilieze pe castelani. Să ne reamintim : Tăriceanu s-a plâns că a fost ignorat de MAE, iar Băsescu a susţinut că premierul minte. Ei bine, ambii au dreptate, da, e adevărat, MAE nu i-a trimis un document primului-ministru, ceea ce nu înseamnă că acesta nu ştia*. În afară de argumentul pentru rămânerea dumneavoastră în funcţie, vă întreb, ştia primul-ministru de cazul celor doi muncitori din Irak ? Fără să fi primit, am vorbit foarte clar că nu a existat o informare în scris. Totuşi, aveţi informaţii conform cărora premierul ar fi ştiut despre acest lucru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Vorbesc foarte sincer, chiar nu cred asta.

Marius Tucă : Atunci vreau să vă întreb altceva. Poate exista vreo şansă să vă întorc din drum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt un om de onoare.

Marius Tucă : Deci, dacă-mi veţi promite că există o şansă, vă veţi ţine cuvântul şi în acelaşi timp vă veţi respecta onoarea.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnul Tucă, pe mine mă onorează faptul că dumneavoastră vă gândiţi la aceasta, dar decizia mea de a-mi da demisia este irevocabilă.

Marius Tucă : Haideţi să vă mai dau un argument, vă dau argumente pentru dumneavoastră şi după aceea am să dau argumente pentru domnul Tăriceanu : retragerea trupelor din Irak. Ştiţi că s-a hotărât atunci, a fost mare scandal, PNL… Aţi ştiut ceva despre acest lucru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din păcate nu, şi acest lucru l-am şi explicat atunci.

Marius Tucă : Putem să ne oprim aici şi să revenim mâine sau, dacă vreţi, continuăm emisiunea. Nu, premierul vă cere dumneavoastră socoteală şi vă cere până la urmă demisia pentru o neinformare minoră, iar în cazul în care vorbim de retragerea trupelor române din Irak, îmi închid şi stiloul, că deja ora e târzie, dumneavoastră n-aţi fost anunţat, nu vi s-a spus nimic, mi se pare mult.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Atunci am spus foarte clar că acest…

Marius Tucă : Nu ştiu ce aţi spus atunci, domnule ministru, ce spuneţi acum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce spun acum…

Marius Tucă : Să nu-mi spuneţi că spuneţi ce aţi spus şi atunci.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce am spus atunci a fost cât se poate de clar şi de sincer. Nefiind informat, neştiind despre această decizie politică, în măsura în care atunci eram şi membru al structurii centrale de conducere a PNL, nu doar că m-am simţit exclus de la o dezbatere care putea să aibă repercusiuni enorme asupra imaginii PNL şi asupra activităţii sale politice în ţară şi în afară, ci şi dintr-o discuţie ale cărei consecinţe în materie de politică externă puteau să fie incalculabile.

Marius Tucă : I-aţi reproşat ceva şefului dumneavoastră, primului-ministru Călin Popescu-Tăriceanu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am avut o discuţie cu domnia sa atunci, în clipa în care am intrat în Palatul Victoria, la două ore după ce am aflat de la presă.

Marius Tucă : Vorbiţi cu dumneavoastră cu domnul Tăriceanu sau vorbiţi cu „Căline, Mihai, Răzvan” ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Depinde de circumstanţe.

Marius Tucă : Nu vorbesc de circumstanţele oficiale, vorbesc de cele neoficiale sau să vorbim despre circumstanţele politice de partid.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Întotdeauna cu „dumneavoastră”, mai ales când sunt…

Marius Tucă : A, niciodată nu vă spuneţi pe numele mic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doar în măsura în care domnia sa îmi permite acest lucru.

Marius Tucă : Şi vă permite ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Când suntem în doi, da.

Marius Tucă : La discuţia de astăzi aţi vorbit cu „dumneavoastră” sau… ? E important aşa, ca…

Mihai-Răzvan Ungureanu : A fost o discuţie între doi oameni maturi care se pot şi tutui.

Marius Tucă : Deci, v-aţi putut tutui. Spuneţi-mi atunci : v-a zis la un moment dat „trebuie să faci asta, Răzvane, indiferent de ceea ce ai făcut sau nu ai făcut, pentru că eu, în faţa partidului, în faţa preşedintelui, nu pot să rămân fără tine demisionat ? ”…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Astăzi ?

Marius Tucă : Astăzi, ieri, alaltăieri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, discuţiile – pentru că vorbim şi de discuţia de vineri – n-au făcut decât să scoată mai mult în evidenţă faptul că avem perspective ireconciliabile asupra importanţei acestei…

Marius Tucă : A fost o discuţie bărbătească ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, toate discuţiile dintre doi oameni… totuşi, unul e prim-ministru, celălalt este ministru de Externe, dincolo de amiciţia…

Marius Tucă : A fost o discuţie bărbătească în sensul în care domnia sa v-a spus „Răzvane, trebuie să-ţi dai demisia” ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Evident.

Marius Tucă : Deci, a fost la modul „trebuie să-ţi dai demisia”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident. A fost un şir de întrebări, în care a fost şi din partea mea foarte clar spus, dacă el consideră că această chestiune se poate rezolva în favoarea lui şi a formaţiunii politice pe care o reprezintă…

Marius Tucă : Şi pe care o reprezentaţi, nu uitaţi, asta pentru că ştiţi când…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident. Prin depunerea mandatului meu…

Marius Tucă : Bun, ştiţi ce zice domnia sa în interviul de mâine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Depinde ce anume.

Marius Tucă : În legătură cu dumneavoastră, spune că veţi fi pe primul loc în ceea ce priveşte alegerile europarlamentare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Arăt eu a om care face negocieri de acest gen ?

Marius Tucă : Nu, n-am bănuit nici o secundă că aţi fi negociat, vă întreb dacă aţi discutat şi despre acest lucru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am discutat despre acest lucru cu domnia sa.

Marius Tucă : Şi nu vă surprinde faptul că domnia sa vine şi spune că aţi putea fi pe locul întâi la alegerile europarlamentare din partea PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu presupun că, dacă zice aşa ceva, o spune ca o intenţie a domniei sale. Nu discut această chestiune în acest moment, demisia mea de onoare nu este nici pe departe ceea ce se obişnuieşte în alte case, eu nu fac târguri cu destinul meu.

Marius Tucă : Am înţeles asta. Veţi accepta o astfel de ofertă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu m-am gândit la aşa ceva. Ce mă preocupă acum e copilul meu, în primul rând.

Marius Tucă : De-asta l-am şi invocat la început şi aţi încercat să îi spuneţi lui, să mergeţi înainte cu 18 ani şi să-i răspundeţi, dar până la urmă mi-aţi răspuns mie. Ce aţi căutat în Piaţa Universităţii cu Traian Băsescu şi de ce nu aţi fost cu premierul Călin Popescu-Tăriceanu în Piaţa… că nu mai ştiu unde au fost bairamurile ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Piaţa Revoluţiei.

Marius Tucă : Da, Piaţa Revoluţiei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au fost două momente…

Marius Tucă : Momentul 1 şi momentul 2. Vedeţi că sunt destul de perspicace.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Miniştrii de Externe care au răspuns invitaţiei pe care Ministerul Afacerilor Externe le-a adresat-o au participat pe toată durata serii la programul organizat de guvern, al cărui amfitrion a fost chiar premierul României. La plecarea din foaierul Teatrului Naţional, am trecut prin Piaţa Revoluţiei şi mai departe a fost o conivenţă nepremeditată, iar acest lucru le vine multora greu să-l creadă, pentru că mulţi caută neapărat o cauză şi un efect în toată chestia aceasta.

Marius Tucă : Şi eu fac parte dintre nenorociţii ăştia. Când aţi trecut prin Piaţa Revoluţiei, eraţi pe jos, vă deplasaţi cu autobuzul, aveaţi 100 pe oră, aţi făcut cu mâna de la geam ? Ce înseamnă aţi trecut prin Piaţa Revoluţiei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am trecut printr-un colţ al Pieţei Revoluţiei, practic în suita…

Marius Tucă : Prin colţul cel mic al Pieţei Revoluţiei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, n-am spus că…

Marius Tucă : Am şi eu umor. Întrebarea este foarte simplă. Ideea este că v-aţi afişat cu preşedintele Traian Băsescu în Piaţa Universităţii şi nu v-aţi afişat cu şeful de Cabinet şi cu şeful dumneavoastră de partid în Piaţa Revoluţiei. A fost premeditat ? Da sau nu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, a fost o conivenţă a tuturor oaspeţilor mei.

Marius Tucă : Aduceţi DEX-ul ăla cu conivenţa, că nu…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă spun foarte clar : a fost o înţelegere tacită. Ideea că trebuie să căutăm în aceasta neapărat un mic complot care face ca premierul să…

Marius Tucă : Dar complotul există, pentru că în fiecare zi este un război între cei doi, şi atunci…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Tucă, mă faceţi să-mi scot dopul de la… dacă gândim în termenii acestei teorii, atunci absolut nimic nu mai este întâmplător

Marius Tucă : Iertaţi-mă, nu e vorba de teorie. Iată ce spune în interviul de mâine premierul Călin Popescu-Tăriceanu : *Problema apărută în ultimii doi ani de zile vine din refuzul constant al preşedintelui de a se conforma obligaţiilor cuprinse în fişa postului. Amestecul în politica internă a partidelor, criticarea permanentă a guvernului, tentativele de imixtiune în politica economică, presiunile asupra sistemului judecătoresc, subordonarea totală a serviciilor de informaţii sunt rezultatele unui sistem de gândire. Am fost puşi în situaţia de a reciti Constituţia şi de a constata că echilibrul puterilor în stat s-a depreciat.*

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi, cu toate acestea, din punctul meu de vedere cel puţin, vă zic că am avut o viaţă bună în politica externă românească, şi cu preşedintele Traian Băsescu, şi cu premierul Călin Popescu-Tăriceanu.

Marius Tucă : Tocmai îmi dădurăţi un argument că n-a fost chiar atât de bun, pentru că să anunţi retragerea trupelor din Irak şi să nu-i spui nimic ministrului de Externe, mi se pare o colaborare aproape bună.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În momentul în care s-a întâmplat acest lucru, mi-am exprimat punctul de vedere, întâi în discuţia directă cu primul-ministru şi apoi public. Revenind la chestiunea cu oficialii europeni, când vă spun că a fost o înţegere tacită, trebuie să mai înţelegeţi ceva şi vă rog prin aceasta să punem chestiunea în termeni clari…

Marius Tucă : Vi s-a părut că sunt neînţelegător cu dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, câtuşi de puţin. Oficialii europeni au dorit să participe la toate momentele care puteau să marcheze trecerea dintre ani. Şi, credeţi-mă, pentru mine aceasta e un fel de gimnastică ale cărei gesturi nu sunt… ştiu că s-ar putea să nemulţumească, în acelaşi timp ceea ce mă interesează pe mine nu este să-i fac pe unul sau pe celălalt dintre personajele pe care dumneavoastră le-aţi descris mai înainte fericiţi. Pur şi simplu vreau ca oaspeţii mei să înţeleagă că România se bucură.

Marius Tucă : Oaspeţii dumneavoastră puteau să înţeleagă foarte simplu, dacă vedeau filmul ăla cu acea călătorie în viitor, că ei nu puteau să fie în două locuri în acelaşi timp, şi în Piaţa Revoluţiei, şi în Piaţa Universităţii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici n-au fost.

Marius Tucă : Era destul de greu. Spuneţi-mi, vă rog, de dimineaţă, când mă pregăteam – pentru că ieri am avut ideea, trebuie să recunosc – să fac emisiunea cu dumneavoastră – deoarece sunteţi un ministru special în acest Cabinet, trebuie să recunosc, de altfel mi-e foarte greu să iau apărarea cuiva care e în politică şi, plecând de la asta, cred că încă nu sunteţi în politică –, (de dimineaţă m-am trezit cu gândul ăsta şi am făcut tot ceea ce era de făcut pentru a vă avea la emisiune) aveam o informaţie foarte certă, din surse cât se poate de oficiale, că nu vă veţi înainta demisia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu mă mir că există asemenea surse şi trebuie să recunosc că, dacă politica externă românească sau relaţiile instituţionale sunt guvernate de voci anonime sau se răsfrâng în ceea ce pot să spună unii, să şuşotească unii sau alţii, nu suntem deloc serioşi.

Marius Tucă : V-a plăcut ce scria agenţia *Mediafax* despre dumneavoastră ? Cât de frumos ? Serios !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, e nemeritat elogiul.

Marius Tucă : Iată ce spunea aceeaşi agenţie de presă despre dumneavoastră dimineaţă : *Ministrul Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, s-a întâlnit duminică dimineaţă cu premierul Călin Popescu-Tăriceanu pentru o discuţie în care ministrul a precizat că refuză să demisioneze, au declarat agenţiei* Mediafax *surse oficiale. Se pare că Ungureanu s-a răzgândit şi nu mai doreşte să demisioneze, dar premierul îşi susţine în continuare poziţia ca acesta să se retragă. În final va fi o decizie politică, cel mai probabil este vorba de retragerea sprijinului politic, au afirmat sursele citate.*

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu a fost vorba de aşa ceva, câtuşi de puţin. Repet, surse oficiale, până la urmă, e o contradicţie în termeni, pot fi şi sursă şi pot fi şi zvon oficial de informaţii…

Marius Tucă : Sursele oficiale de aici e clar că sunt de la Palatul Victoria, se subînţelege foarte clar, pentru că nici pe noi nu ne-au angajat ieri. Asta nu înseamnă că, dacă ne-am angajat de foarte mult, nu merităm şi noi un reşou. Vă rog.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Tucă, probabil s-a observat acest lucru : eu nu tratez relaţia dintre primul-ministru şi ministru cu uşurătate. Şi nu o arunc nici în derizoriu. Cred că lucrurile trebuie puse aici în termenii în care ne aşteptăm să se întâmple orice comunicare instituţională într-o ţară normală. Or, într-o ţară normală, demisiile nu se dau prin telefon, într-o ţară normală discuţiile de această natură, care sunt delicate şi care pretind desfăşurare de argumente, concluzii, o privire în ochi dacă este nevoie sau chiar un aparte al vocii au nevoie întotdeauna de altă circumstanţă. Acea circumstanţă mi-a fost oferită astăzi şi tot astăzi am luat această decizie. Ideea că intervalul vineri-duminică, în momentul în care lucrurile nu sunt aşezate…

Marius Tucă : Când aţi luat decizia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Decizia, public, a fost evidentă în momentul conferinţei de presă.

Marius Tucă : Dar ştiaţi că veţi anunţa demisia. Când aţi luat practic decizia de a demisiona ? După întâlnirea cu primul-ministru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am vorbit despre depunerea mandatului în dialogul telefonic pe care l-am avut cu primul-ministru, vineri.

Marius Tucă : Şi astăzi ce aţi discutat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iar astăzi am vorbit despre tot ceea ce poate să însemne acest lucru.

Marius Tucă : Ce înseamnă acest lucru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acest lucru înseamnă în primul rând plecarea ministrului de Externe dintr-un Cabinet.

Marius Tucă : Bun. Şi asta înseamnă, după părerea mea, o accentuare a crizei politice în care România deja se afla.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În momentul în care acest lucru se întâmplă, presupun că cineva are şi chei pentru a ieşi din această dilemă.

Marius Tucă : Dar dumneavoastră nu v-aţi gândit la aceste consecinţe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : M-am gândit la toate consecinţele, însă, repet, premierul are asupra mea două argumente de autoritate pe care eu nu am cum să le contest.

Marius Tucă : Dar nu putem să aruncăm ţara într-o criză fără precedent, nu putem să dăm la o parte interesul naţional pentru că premierul are două… ce are ? Două argumente. Cred că e prea puţin.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da şi nu. Depinde din ce unghi priveşti lucrurile.

Marius Tucă : Sau nu şi da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Tucă, în momentul în care ţi se spune vreau demisia, demisia se depune. Acum, cine stă şi judecă…

Marius Tucă : Nu sunt absolut deloc de acord, iertaţi-mă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Înţeleg că nu sunteţi de acord cu asta, dar cine…

Marius Tucă : Pe mine, până când nu mă dau afară, nici vorbă de aşa ceva.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În momentul în care aş fi ezitat şi lucrurile ar fi ajuns până la refuzul plecării din guvern, mă întreb cine ar fi câştigat ? Ar fi câştigat România dintr-un plus de vacarm ? Ar fi câştigat PNL mai multă certitudine în relaţiile interne ? Ar fi câştigat ceva executivul în faţa populaţiei ? Nu cred.

Marius Tucă : O întrebare tare, după ce terminaţi dumneavoastră de formulat toate aceste întrebări : dar câştigă aşa, prin demisia dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta rămâne de văzut.

Marius Tucă : Aveţi răspunsuri foarte clare la întrebările dumneavoastră, iar la ale mele răspundeţi cu „asta rămâne de văzut”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, chiar aceasta rămâne de văzut. Ce vă pot spune ? Vă pot spune doar atât…

Marius Tucă : Preşedintele ce mai face, domnule ministru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Voi afla mâine.

Marius Tucă : Păi astăzi ? Cu snowmobilul, cu… ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu.

Marius Tucă : Staţi o secundă, n-aţi avut nici o discuţie astăzi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ba da, am avut o discuţie telefonică cu domnia sa, în care l-am informat asupra demisiei mele.

Marius Tucă : Şi ce a spus ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta este o chestiune pe care nu sunt autorizat să o discut.

Marius Tucă : Putem să-l sunăm, să ne dezvăluie domnia sa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Presupun că da. Nu ştiu, domnia sa poate să vorbească.

Marius Tucă : Nu cred că răspunde la ora asta, cred că este foarte obosit şi că să revenim mâine cu un telefon, sau poate să sune ocupat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Tucă, aţi observat că şi în momentul în care mi-aţi cerut detalii despre discuţia pe care am avut-o cu primul-ministru v-am vorbit despre concluzii.

Marius Tucă : A fost de acord preşedintele României cu demisia dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici nu cred că are ce să mai spună, până la urmă este o demisie, demisia este demisie.

Marius Tucă : Eu v-am întrebat dacă a fost de acord, nu dacă are ce să mai spună.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Voi vedea mâine care este opinia domniei sale, când mă voi întâlni, sper, cu domnia sa la Palatul Cotroceni.

Marius Tucă : Şi dacă o să vă spună : „Domnule ministru Mihai-Răzvan Ungureanu, nu-ţi înainta demisia”, ce veţi face ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mai putem să vorbim despre aşa ceva…

Marius Tucă : Dar nu-l cunoaşteţi, domnia sa este aşa un pic mai neortodox ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu cred că mai putem vorbi de aşa ceva, decizia mea este deja luată şi lucrurile nu mai pot fi întoarse.

Marius Tucă : Înseamnă că a fost de acord.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu spun că a fost de acord sau nu.

Marius Tucă : Nu, eu spuneam că a fost de acord. Vi se pare că încerc să vă răstălmăcesc spusele ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am ce să vă spun.

Marius Tucă : Dumneavoastră vreţi ca de fiecare dată când spun eu ceva, să spuneţi altceva, ca şi când n-aş avea dreptate, dar lăsaţi-mă şi pe mine să-mi exprim un punct de vedere.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Negreşit, fără discuţie.

Marius Tucă : Eu vă mai întreb o singură dată, e ultima dată, dar vă întreb altfel : nu credeţi că după ce, într-un fel sau altul, aţi fost susţinut de Traian Băsescu în această funcţie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am avut şi am o relaţie foarte bună cu Traian Băsescu.

Marius Tucă : Chiar mai mult decât atât, şi-mi aduc aminte că în perioada în care se vorbea de comisarul european, eraţi unul dintre favoriţi, şi acest „favoritism” pleca tot de la domnia sa, de la preşedintele României, tocmai arătând încrederea pe care v-o acordă. Nu vi se pare că totuşi ar fi trebuit să intervină, aşa cum a făcut în nenumărate cazuri, în această dispută ministru de Externe – prim-ministru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu am absolut nici o frustrare în chestiunea aceasta şi nu pretind de fapt nimănui un ajutor. Tot ceea ce vă pot spune este că decizia pe care am luat-o este o decizie judecată atât din perspectiva a ceea ce eu cred că trebuie să fac, cât şi din context, ţinând cont şi de context. La un moment dat, vă spuneam, e o întrebare retorică, dar e o întrebare care are sensul ei, la ce ar fi folosit un plus de vacarm în viaţa politică internă ? Ministrul de Externe ori are linişte, ori n-are nimic.

Marius Tucă : Bun, dar mi se pare că Ministerul de Externe rămâne fără ministrul de Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Va exista la un moment dat un înlocuitor.

Marius Tucă : Veţi exista, sunteţi dumneavoastră, oricum… credeţi că va fi uşor să fie desemnat un ministru de Externe într-o perioadă atât de zgomotoasă politic, într-un moment în care practic, aşa cum spunea chiar primul-ministru şi o repetă în interviul de mâine din *Jurnalul Naţional*, Alianţa D.A. a intrat în moarte clinică şi spune că Traian Băsescu tot încearcă s-o scoată din priză ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce sper eu să se poată înţelege la un moment dat, când va fi cineva pe scaunul ministrului de Externe, în locul meu, este următorul lucru : că portofoliul Externelor e un portofoliu care nu mai pretinde neapărat disciplină oarbă de partid, este un portofoliu care trebuie să ţină cont, în principal şi întotdeauna, de interesele supreme ale naţiunii. Nu vă spun acest lucru ca să pun aici o aură de patetism în toată discuţia noastră, vă zic pentru că acesta e şi motivul pe care îl iau în considerare în momentul în care îl critic pe primul-ministru pentru chestiunea cu Irakul, care acum este închisă până la urmă din punctul meu de vedere şi, presupun, că şi din punctul domniei sale de vedere, precum şi în momentul în care îmi depun demisia, arătând foarte bine că rămân credincios unor principii de politică externă pe care le consider cât se poate de bine-venite pentru această ţară. Dar, în acelaşi timp, trebuie să vedeţi în aceasta

şi un elementar gest de politeţe şi de onoare faţă de premier şi faţă de preşedintele partidului, totodată. Ceea ce mai sper, dacă-mi daţi voie să mai adaug, este că oricine va veni în locul meu va putea să ducă mai departe proiectele de politică externă, care – toate – se regăsesc în Programul de guvernare din 2004, au căpătat formă în aceşti doi ani şi, mai departe, în cazul în care sunt continuate cum se cuvinte, reuşesc…

Marius Tucă : Haideţi să vă spun în plan politic ce poate să însemne plecarea dumneavoastră. Că eu sunt mai puţin diplomat, sunt şi într-un fel de la ţară. De exemplu : acest post revine PNL, da ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da.

Marius Tucă : Gândiţi-vă ce va însemna colaborarea în interes naţional între un reprezentant al PNL şi preşedintele Traian Băsescu, având în vedere că în acest moment există un război pe viaţă şi pe moarte între PNL şi Traian Băsescu. Pardon ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnul preşedinte va fi întotdeauna sensibil la vocea competenţei.

Marius Tucă : Asta trebuie să mi-o notez, îmi daţi voie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă este o persoană competentă, sunt convins că…

Marius Tucă : Nu are nici o legătură ceea ce vă spuneam eu cu competenţa, aici e vorba de două tranşee săpate adânc, deja unii au ajuns la americani, ceilalţi la irakieni, şi care pe care.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Tucă, şi eu fac parte din PNL şi nu am văzut nici un impediment din acest punct de vedere în relaţia pe care o am cu preşedintele Traian Băsescu.

Marius Tucă : De ce sunteţi atât de diplomat şi cu mine ? Vă rog să nu mă menajaţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru că sunt încă ministru de Externe, domnule Tucă.

Marius Tucă : Domnule ministru de Externe, deci nici nu vreau să-mi imaginez ce politică externă va avea România cu un ministru liberal desemnat de premierul Călin Popescu-Tăriceanu, da ? Care va colabora, cu ghilimele mari cât politica externă a noastră, cu preşedintele prieten, aliat, Traian Băsescu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Preşedintele României.

Marius Tucă : Daţi-mi voie cu aceasta să luăm o mică pauză de publicitate şi după aceea să vă întreb despre cariera dumneavoastră politică, pentru că vreţi să rămâneţi în politică, să faceţi politică. Iată ce aţi spus, întrebat fiind la 15 martie 2005, într-un interviu acordat la Londra pentru CNN : întrebat dacă aspiră să ajungă cândva preşedintele României, tânărul diplomat a răspuns modest, tot printr-o întrebare : *Ar trebui ?* Am să vă întreb şi eu, dar cumva altfel, după ultima pauză publicitară din această seară, iar dumneavoastră sunaţi la 20.30.118, 20.30.119 pentru a ne spune dacă e bine ca ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, să-şi dea demisia sau nu. (…) Ultima parte a emisiunii. Trebuie să prezint interviul extraordinar pe care premierul Călin Popescu-Tăriceanu, l-a acordat *Jurnalului Naţional*. E un interviu în care Călin Popescu-Tăriceanu spune, sunt aici, Traiane, ne vom bate până la capăt. Şi atitudinea asta prin care îi răspunde preşedintelui probabil că va rămâne. Aşadar, cum vedeţi cariera dumneavoastră politică de aici înainte ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, nu îmi schimb partidul. Nu sunt genul de om care fuge sub un alt steag când e o perioadă mai delicată. Rămân în PNL, continui

să cred că există o relaţie bună între PNL şi mine. Nu pot să uit peste 400 de oameni care mi-au dat votul lor la Congres, chiar dacă acolo am pierdut în faţa domnului Cioroianu.

Marius Tucă : De ce aţi pierdut ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt multe cauze. Un ministru de Externe rareori are ocazia să facă muncă de partid, să bată judeţele să se vadă cu şefii de organizaţie şi aşa mai departe. Acesta e un mare handicap pentru ministrul de Externe, considerat mai curând un zburător la altitudine înaltă.

Marius Tucă : Veţi rămâne în PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da.

Marius Tucă : Nu ştiţi în momentul acesta dacă veţi accepta propunerea PNL… se vorbeşte despre poziţionarea dumneavoastră pe primele locuri la alegerile europarlamentare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne vom gândi, vom vedea care e soluţia cea mai bună şi, oricum, decizia e a mai multora. Eu, dându-mi demisia din postul de ministru, nu mai fac parte din structura de conducere a PNL. Sunt un simplu membru de partid. E vorba de modul în care se constituie decizia în această chestiune.

Marius Tucă : Theodor Stolojan, PLD, văd că spune că sunteţi un ministru extraordinar, că v-ar dori foarte tare în PLD.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu mă bucur că au asemenea cuvinte bune despre mine, şi acest lucru mă onorează, dar, revin, rămân în PNL.

Marius Tucă : Iată cum se încheie comentariul agenţiei *Mediafax* : *Deocamdată, ministrul de Externe a spus că va mai medita la viitorul său politic. După demonstraţia de duminică, un lucru e cert, faţă de majoritatea politicienilor dâmboviţeni, el ştie să îşi asume responsabilitatea şi mai ales are onoare atunci când i se cere în mod expres*. Apropo de onoare, nu există un paradox între faptul că dumneavoastră vorbiţi de onoare şi, în acelaşi timp, vorbiţi despre clasa politică ca fiind lipsită de moralitate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am spus atunci că morala nu e întotdeauna într-o bună căsătorie cu politica. Cred că se aplică această concluzie simplă şi altor state, nu neapărat României. Faptul că am onoare nu înseamnă că nu pretind onoare celor care intră în legătură cu mine. A face o transfuzie de principii morale în politica românească e întotdeauna un lucru bine-venit.

Marius Tucă : CNN, 2005. Întrebat dacă aspiră să ajungă cândva preşedintele României, tânărul democrat a răspuns printr-o întrebare : *Ar trebui ?*

Mihai-Răzvan Ungureanu : Răspunsul meu e la fel ca şi cel pe care l-am dat atunci postului de televiziune. Trebuie ?

Marius Tucă : Când o să vă vedeţi copilul ? Pentru că eu peste 18 ani am să îi spun ce s-a întâmplat astăzi. Când o să vă întoarceţi la Viena ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am încă o dată, am o mulţime de lucruri de făcut acum, dar cât de repede pot. Nu vă pot da o dată.

Marius Tucă : Vă mulţumesc mult pentru participarea din această seară !

4 februarie 2007, *Antena 1*

„Strategia post-aderare în domeniul politicii externe este deja finalizată”

Marius Frăţilă : Domnule ministru, la nivelul Ministerului Afacerilor Externe există o strategie privind reprezentarea României în interiorul Uniunii Europene ? Care sunt liniile principale ale acesteia, ce îşi propune să urmărească diplomaţia română după aderarea la UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Încă din vara lui 2006, la nivelul Ministerului Afacerilor Externe am demarat un proces de reflecţie în urma căruia au fost trasate principalele repere strategice pentru diplomaţia română, după aderarea la UE. Materialul a fost prezentat şi dezbătut în cadrul reuniunii anuale a diplomaţiei române şi completat pe baza sugestiilor primite de la mai multe ONG-uri de profil.

Strategia post-aderare în domeniul politicii externe este deja finalizată. Pentru a răspunde întrebării dumneavoastră, vă voi prezenta principalele repere privind reprezentarea României în interiorul UE, cu precizarea că, despre o strategie, în sensul propriu al termenului, nu putem vorbi decât după aprobarea acesteia de către guvern.

După cum ştiţi, anul 2007 va fi deosebit de important pentru procesul de integrare a României în Uniunea Europeană. Atenţia noastră va fi canalizată atât în direcţia intensificării eforturilor necesare continuării reformelor interne, menite să ne apropie tot mai mult de standardele Uniunii, cât şi înspre implementarea măsurilor impuse de adaptarea la mecanismele instituţionale de decizie şi acţiune din cadrul comunitar. Momentul festiv a trecut, nici o relaxare nu ne este permisă. Trebuie să fim mobilizaţi şi alerţi pentru a deprinde rapid reflexul şi cunoştinţele specializate care să ne permită valorificarea tuturor oportunităţilor pe care calitatea de membru al UE ni le oferă pentru promovarea intereselor noastre naţionale, printre acestea înţelegând şi consolidarea şi aprofundarea construcţiei europene în sine.

Ca să vă răspund foarte deschis, diplomaţia română îşi propune ca, după aderare, România să ocupe în cadrul UE locul pe care îl merită – potrivit suprafeţei, populaţiei şi poziţiei sale geostrategice, dovedind, desigur, că este un partener activ şi credibil, implicat în toate problemele majore care preocupă Uniunea, şi să contribuie efectiv la definirea politicilor cu semnificaţie deosebită pentru noi şi a instrumentelor adecvate de implementare a acestora. Mă refer aici, desigur, la Politica Europeană de Vecinătate, la politica Uniunii faţă de zona extinsă a Mării Negre, la asigurarea securităţii energetice a UE sau la politicile migraţiei.

În mod cert, România a acordat şi până în prezent o atenţie particulară colaborării bilaterale cu beneficiarii Politicii Europene de Vecinătate. Suntem pregătiţi să le acordăm şi în viitor asistenţă, în funcţie de necesităţile lor specifice, plecând de la experienţa

acumulată de noi înşine în perioada de negociere cu UE, pentru rezolvarea problemelor concrete cu care se confruntă şi pentru „europenizarea" lor progresivă.

În acelaşi timp, România doreşte ca UE să-şi consolideze poziţia de actor global şi va sprijini iniţiativele menite să contribuie la întărirea capacităţii de decizie şi de acţiune a Uniunii, la creşterea coeziunii ei politice şi a coerenţei în manifestarea opţiunilor sale de politică internaţională.

Ne propunem, de asemenea, să pledăm pentru continuarea procesului de extindere a UE şi de apropiere de Uniune a statelor din vecinătatea noastră estică, precum şi a celor din Balcanii de Vest.

Vom continua să susţinem, în dialogul cu partenerii noştri europeni, necesitatea ca Republicii Moldova să i se acorde, la fel ca şi statelor din Balcanii de Vest, perspectiva aderării la UE.

Marius Frăţilă: Care este aparatul de lucru care va reprezenta România în toate organismele interne ale UE? Cum va funcţiona acesta, astfel încât interesele ţării noastre să fie reprezentate pragmatic în cadrul Uniunii?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Ca şi celelalte state membre, România va fi reprezentată în instituţiile Uniunii Europene. Reprezentarea României se face la nivel politic sau tehnic, prin instituţii ale administraţiei publice naţionale sau prin europarlamentari (în Parlamentul European). Astfel, ţara noastră este reprezentată în reuniunile Consiliului European de preşedinte şi primul-ministru, în reuniunile consiliilor ministeriale sectoriale de miniştrii români, în reuniunile COREPER[1] de Misiunea României pe lângă Uniunea Europeană, iar în grupurile de lucru, de specialişti din Misiune, ministere sau agenţii guvernamentale specializate, în funcţie de tematica discutată.

Pentru asigurarea coordonării interne în vederea elaborării unor poziţii naţionale fundamentate şi coerente, în mai 2005 a fost creat un sistem naţional de coordonare a afacerilor europene. În cadrul acestuia, instituţiile cu atribuţii în procesul de luare a deciziilor şi adoptare a poziţiilor României sunt Secretariatul Permanent pentru Afaceri Europene (din cadrul Cabinetului primului-ministru), Ministerul Afacerilor Externe şi Ministerul Integrării Europene.

În condiţiile în care ministerele păstrează deplina responsabilitate pentru domeniile pe care le gestionează şi în dezbaterile în cadrul cărora reprezintă România la Bruxelles, rolul sistemului de coordonare este acela de a le sprijini activitatea prin gestionarea coerentă a subiectelor complexe, prin urmărirea evoluţiilor poziţiilor statelor membre asupra subiectelor abordate şi prin evitarea paralelismelor de competenţe instituţionale. Un alt rol important al sistemului este medierea eventualelor poziţii divergente ale ministerelor şi pregătirea deciziilor politice pe temele care impun opţiuni strategice.

Odată cu aderarea României la UE, guvernul a decis să consolideze sistemul naţional de coordonare a afacerilor europene prin crearea Departamentului pentru Afaceri Europene în cadrul Secretariatului General al Guvernului. Noua structură, care preia atribuţiile Secretariatului Permanent pentru Afaceri Europene şi ale Ministerului Integrării Europene, va exercita, împreună cu Ministerul Afacerilor Externe, responsabilitatea gestionării la nivel naţional a afacerilor europene.

1. Comitetul Reprezentanţilor Permanenţi ai statelor membre UE (n.r.).

Marius Frăţilă: În ce sens modifică aderarea la UE celelalte linii ale politicii externe a României? Care vor fi interesele României ca stat membru al UE şi al NATO, în plan regional, dar şi în plan global?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Am mai spus-o, dar consider utilă repetiţia: România aderă la o Uniune ale cărei valori, obiective şi priorităţi le împărtăşeşte fără rezerve. În acest context, aderarea României la UE nu va implica o modificare fundamentală a politicii noastre externe, principalele priorităţi rămânând cele stabilite în programul de guvernare şi în alte strategii sectoriale deja aprobate. Abordarea geografică a problematicii politicii externe a României va fi completată cu o abordare tematică, ce va avea în vedere probleme precum securitatea, democraţia, drepturile omului şi ale minorităţilor, dezvoltarea durabilă, problematica migraţiei sau dialogul între culturi.

România a fost şi va fi în continuare interesată de consolidarea securităţii şi stabilităţii în Europa şi în lume. Considerăm NATO principalul garant al securităţii europene şi forumul primar de dialog şi cooperare transatlantică în domeniul securităţii. Suntem pregătiţi să participăm la reformarea şi întărirea Alianţei, astfel încât aceasta să poată să-şi amplifice cu succes rolul de furnizor internaţional de securitate. Apreciem rolul de actor politic major pe care Alianţa îl are în vecinătatea imediată a României şi vom continua să ne manifestăm în cadrul NATO ca un aliat european cu vocaţie transatlantică, susţinător al rolurilor complementare ale NATO şi UE la nivel regional şi global.

Totodată, prezenţa României în diverse formate şi organisme de conducere multilaterale, în 2007, va permite participarea activă la dezbaterea şi adoptarea de decizii în domeniile economic şi social, în promovarea democraţiei şi a drepturilor omului. Suntem în mod particular interesaţi de consolidarea profilului României ca stat care gestionează exemplar problematica minorităţilor şi cea a combaterii discriminării şi intoleranţei, conform standardelor europene şi internaţionale. Astfel, la 30-31 mai 2007, România va găzdui Conferinţa OSCE de nivel ministerial privind combaterea discriminării şi promovarea respectului şi înţelegerii reciproce. Acest eveniment reprezintă o acţiune de *follow-up* la Conferinţa OSCE din 2005 de la Cordoba privind combaterea antisemitismului şi a altor forme de intoleranţă, focalizată pe implementarea angajamentelor asumate în acest domeniu de statele OSCE participante la Cordoba şi la conferinţele anterioare pe aceeaşi temă.

Evenimentul reflectă caracterul prioritar al problematicii intoleranţei şi discriminării pe criteriile apartenenţei religioase sau rasiale în cadrul agendei dimensiunii umane a OSCE. De asemenea, România va deţine, începând din luna iunie a.c., preşedinţia Consiliului pentru Drepturile Omului din cadrul ONU.

Vom continua, desigur, dezvoltarea relaţiilor de colaborare cu partenerii noştri europeni, a relaţiilor speciale cu Statele Unite, ca şi a relaţiilor cu alţi actori globali importanţi sau puteri globale emergente precum Japonia, China, India, Coreea de Sud sau Brazilia, pentru a da doar câteva exemple. Suntem, de asemenea, interesaţi de continuarea evoluţiilor democratice din Federaţia Rusă şi Ucraina şi de consolidarea unor relaţii de colaborare pragmatice cu cele două ţări.

În complementaritatea dialogului politic bilateral cu toate aceste ţări, dorim să impulsionăm dezvoltarea relaţiilor economice şi a schimburilor comerciale, în vederea creşterii atât a exporturilor româneşti pe aceste pieţe, cât şi a investiţiilor de capital în ţara noastră.

Nu în ultimul rând, vom fi preocupaţi în continuare de consolidarea relaţiilor cu românii de pretutindeni şi de păstrarea identităţii lor naţionale şi culturale. Având în

vedere diversitatea situaţiilor în care trăiesc aceştia, abordarea particularizată, specifică nevoilor lor şi adaptată la caracteristicile ţărilor de reşedinţă, va constitui principiul director al acţiunii în acest domeniu.

Marius Frăţilă : După aderare, România trebuie să contribuie cu o sumă substanţială la fondul de asistenţă pentru dezvoltare al UE. Care va fi această sumă şi cum va fi distribuită ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aderarea României la UE va însemna schimbarea statutului actual al ţării noastre dintr-un receptor de asistenţă la statutul de donator. Această schimbare de statut va determina două consecinţe importante pentru România : pe de o parte, asocierea la politica UE de cooperare pentru dezvoltare şi, pe de altă parte, elaborarea şi implementarea propriei politici naţionale de cooperare pentru dezvoltare.

Din această dublă perspectivă, România va urmări să-şi aducă propria contribuţie la eforturile privind sprijinirea statelor în curs de dezvoltare. Din punct de vedere financiar, contribuţia ţării noastre va fi conformă angajamentelor asumate de UE, în ansamblul său, la nivel global, în cadrul diverselor conferinţe globale în materie (Monterrey, 2002 ; Summitul Mondial, 2005), precum şi obligaţiilor asumate de România în raport cu UE, prin negocieri.

Contribuţia României la politica de cooperare pentru dezvoltare va comporta două dimensiuni : dimensiunea UE, prin contribuţia la Fondul European de Dezvoltare (FED), principalul instrument financiar comunitar în relaţia cu statele ACP[1], pe perioada 2008-2013, respectiv dimensiunea naţională, prin bugetul naţional destinat politicii de cooperare pentru dezvoltare.

În primul caz, din momentul aderării la UE, ţara noastră a devenit parte a Acordului Cotonou, care defineşte parteneriatul dintre UE şi ţările ACP. În consecinţă, România va contribui financiar cu circa 80 de milioane de euro pentru întreaga perioadă de timp menţionată.

În cel de-al doilea caz, România şi-a definit priorităţile în domeniu ca fiind trei state, Republica Moldova, Georgia, Serbia, iar două sunt „state în atenţie”, Irak şi Afganistan, unde proiectele vor avea un caracter ad-hoc. În aceste state, România va derula proiecte cu fonduri proprii. Având în vedere obiectivul UE formulat pe 23-24 mai 2005, România va trebui să facă eforturi pentru alocarea a 0,17% din venitul naţional brut ca asistenţă oficială pentru dezvoltare, până în 2010, respectiv 0,33% din venitul naţional brut ca asistenţă oficială pentru dezvoltare, până în 2015. Bugetul concret urmează a fi stabilit.

Marius Frăţilă : Economia României este nevoită, după aderare, să facă faţă concurenţei acerbe de pe piaţa comună. Politica externă a României a urmărit în ultimii doi ani deschiderea unor oportunităţi economice în Orientul Mijlociu, Asia de Sud-Est, Africa de Nord. Care sunt rezultatele acestei politici şi în ce măsură sunt companiile româneşti pregătite să valorifice aceste oportunităţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Strategia de politică externă a României, prezentată la 18 ianuarie 2005 de domnul preşedinte Traian Băsescu şi pe care am reluat-o, la rândul meu, în nenumărate intervenţii, stipulează clar că zona asiatică reprezintă o prioritate pentru ţara noastră, în plan politico-diplomatic şi economic. Demersurile întreprinse de diplomaţia românească în ultimii doi ani au contribuit la reconfirmarea caracterului

1. Ţările ACP – statele semnatare ale Convenţiei de la Lomé (Togo) din 1975, prin care s-a stabilit cooperarea între ţările UE şi cele din regiunea Africa – zona Caraibilor şi Pacific (n.r.).

special al relaţiilor româno-chineze, precum şi la crearea premiselor pentru lansarea unui parteneriat strategic cu Republica Coreea, respectiv a unui parteneriat extins cu India, a căror concretizare formală o pregătim pentru 2007. De asemenea, relaţiile bilaterale cu Japonia au început să consemneze progrese sensibile, stadiul actual al dialogului politic şi economic îndreptăţindu-ne să sperăm la dezvoltări semnificative în viitorul apropiat.

Aceste evoluţii vor produce, cu siguranţă, efecte în plan economic. Aderarea la Uniunea Europeană transformă România într-un punct focal deosebit de atractiv pentru fluxurile investiţionale şi de afaceri din Asia.

Avem însă şi motive de preocupare, cum ar fi acumularea unui deficit comercial fără precedent în relaţiile cu China. Subiectul se află în atenţia celor mai înalţi factori de decizie de la Bucureşti şi de la Beijing şi sperăm ca dialogul susţinut să ducă la identificarea cât mai rapidă a unor soluţii.

Urmărim angajarea selectivă a principalilor actori asiatici, având ca bază complementarităţile politico-economice şi strategice ale ţării noastre şi ale partenerilor din zonă, pe fondul mutaţiilor geopolitice din regiune. Dorim să continuăm politica noastră în raport cu partenerii din Asia de Sud-Est, îndeosebi din perspectiva angajării unor proiecte economice de anvergură care să stimuleze constant interesul mediilor de afaceri. Ca reper orientativ, aş menţiona, de pildă, doar implicarea României în strategia de reformă a infrastructurii energetice a Indoneziei, prin finalizarea proiectului de construcţie a centralei termoelectrice Asam-Asam.

Din păcate, după 1990, firmele româneşti au neglijat sau au renunţat la pieţele tradiţionale. În ultimii ani, am depus eforturi constante, susţinute şi prin vizitele la nivel înalt, de recuperare a acestor pieţe. Este un început promiţător care trebuie continuat prin eforturi permanente. Remarc că firmele româneşti au răspuns bine la strategia noastră de recuperare a vechilor pieţe, au participat la vizitele de nivel şi s-au arătat interesate de reactivarea unor contacte. Aşteptăm continuarea şi roadele unor astfel de demersuri. Există şi deschideri concrete realizate în ultimii doi ani, sub forma unor proiecte discutate şi convenite, în vederea concretizării în perioada următoare : proiectul construirii unui terminal în portul Constanţa pentru transportul de gaz natural lichefiat din statul Qatar ; deschiderea de către compania aeriană Qatar Airways a unei linii aeriene Bucureşti-Doha şi redeschiderea de către TAROM a liniei aeriene Bucureşti-Kuweit ; participarea firmelor româneşti la reconstrucţia economică şi a infrastructurilor din Irak şi, respectiv, Liban ; reluarea cooperării economice cu Libia, mai ales în industria petrolului, industria IT şi industria de construcţii-montaj.

Marius Frăţilă : Securitatea energetică a fost una dintre temele politicii externe a României în ultima perioadă. Care este în acest moment stadiul de realizare a proiectelor conductelor Nabucco şi Constanţa-Trieste ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Importanţa pe care o acordă subiectului securităţii energetice demonstrează faptul că România este racordată la evoluţiile şi preocupările politicii europene în domeniu.

Statele UE şi-au intensificat, în 2006, eforturile în vederea asigurării securităţii energetice. În acest sens, promovarea unor surse alternative de energie, diversificarea rutelor de transport, realizarea pieţei interne a gazului şi energiei electrice şi definirea unei politici energetice externe comune sunt priorităţi pe agenda statelor membre ale UE.

România pledează pentru realizarea siguranţei energetice în regiune şi în Europa şi susţine politica europeană de diversificare a surselor şi a rutelor de tranzit energetice. În

contextul preocupărilor intense la nivel european privind securitatea energetică, România promovează proiectele gazoductului Nabucco şi oleoductului PEOP (Constanţa-Trieste), ca proiecte alternative de transport al hidrocarburilor către Europa Centrală şi de Vest.

Având ca obiectiv furnizarea petrolului şi a gazului spre Europa din alte surse decât cele actuale, proiectele Nabucco şi PEOP vor putea contribui la diversificarea surselor de aprovizionare cu energie a UE şi sunt incluse deja în programele europene care au ca obiectiv dezvoltarea infrastructurii energetice.

În ceea ce priveşte proiectul Nabucco, miniştrii de resort, în prezenţa comisarului european pentru energie, domnul Andris Piebalgs, au reiterat anul acesta, printr-o declaraţie comună, angajamentul politic pentru materializarea proiectului, în prezent fiind analizată posibilitatea alocării de fonduri comunitare în vederea realizării sale. Pentru proiectul PEOP se are în vedere semnarea memorandumului de înţelegere între ţările participante la începutul anului viitor, ceea ce va da investitorilor un important semnal privind susţinerea politică a acestuia.

România, ca ţară de tranzit, este direct implicată în concretizarea proiectelor PEOP şi Nabucco, atât la nivel inter-guvernamental, cât şi prin intermediul companiilor direct implicate în proiect. Astfel, în vederea realizării celor două proiecte, România promovează dialogul şi relaţiile de cooperare atât cu potenţialii furnizori, cât şi cu ţările de tranzit şi cele consumatoare de hidrocarburi. De asemenea, România susţine proiectele Nabucco şi PEOP în cadrul forurilor europene, urmărind implicarea mai activă a acestora în materializarea celor două proiecte.

Marius Frăţilă : Politica energetică a Federaţiei Ruse sau cea a companiei de stat Gazprom sunt divergente intereselor energetice ale României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Abordarea promovată în ultima perioadă de România în raport cu Federaţia Rusă a urmărit normalizarea relaţiilor bilaterale. Scopul este realizarea unei cooperări economice dinamice, bazată pe pragmatism şi transparenţă.

În mod evident, energia reprezintă o componentă a dialogului bilateral. Este o temă acută, în care Rusia joacă un rol-cheie pentru Europa. Spre deosebire de alte ţări, România dispune de resurse care îi permit să privească mai nuanţat această problemă. Avem avantajul natural al unui grad mai redus de dependenţă energetică, în comparaţie cu alte state din regiune.

Fără nici un dubiu, dorim o cooperare cu Rusia inclusiv în acest domeniu, şi ea este posibilă. În 2006, cu prilejul vizitei vicepreşedintelui Gazprom în România, Aleksandr Medvedev, s-au semnat contracte pe termen lung cu companiile româneşti Romgaz, Transgaz şi Conef, ceea ce denotă că putem face afaceri bazate pe realism şi pragmatism.

Concomitent, România, ca stat membru al UE, susţine elaborarea unei strategii europene comune durabile în domeniul energetic, care să fixeze o linie de conduită unitară a statelor europene în cooperarea cu toţi partenerii, inclusiv cu Federaţia Rusă. Securitatea energetică este asigurată atunci când partenerii îşi respectă angajamentele asumate de livrare, achiziţionare şi tranzit. Pentru realizarea acestei securităţi este nevoie de progrese politice semnificative din partea tuturor celor implicaţi şi interesaţi, între care şi România.

Marius Frăţilă : În ultima perioadă, din partea preşedintelui de la Chişinău, Vladimir Voronin, au venit unele critici severe privind erijarea României în „avocatul” integrării europene a Republicii Moldova. Cum caracterizaţi relaţia dintre România şi Republica Moldova la începutul anului 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : De la 1 ianuarie 2007, relaţia bilaterală se subscrie cadrului general de dialog al Uniunii Europene cu Chişinăul. Dincolo de aceasta, caracterul special al relaţiei noastre se va traduce în sprijin deplin şi dezinteresat pentru toate eforturile sincere ale Republicii Moldova în direcţia democratizării interne şi aprofundării reformei economice.

Este adevărat că aderarea României la Uniunea Europeană va implica, pe termen scurt, unele inconveniente în relaţia cu Republica Moldova, cum ar fi introducerea vizelor sau încetarea Acordului de Comerţ Liber. Acestea sunt efecte care se încadrează în evoluţia standard a raporturilor statelor membre ale UE cu cele din vecinătatea imediată. România a întreprins însă o serie de măsuri de atenuare a acestor efecte (cum sunt facilităţile pentru emiterea vizelor), iar altele (asistenţa pentru dezvoltare) ne vor oferi posibilităţi sporite de acţiune pe viitor.

Pe termen mediu şi lung, prezenţa României în UE va avea un impact semnificativ, net pozitiv, la nivelul întregii societăţi moldovene. Sperăm ca parcursul reuşit al României spre Uniunea Europeană să ofere şi Republicii Moldova imboldul, determinarea şi argumentele necesare consolidării propriului drum spre Europa. Ne dorim ca experienţa României pe acest drum al integrării să fie folosită şi apreciată la adevărata sa valoare.

Înţelegem că atenţia pe care o acordăm pentru promovarea opţiunii europene a Republicii Moldova ar putea trezi, în unele cazuri, reţinere, îndoială sau chiar nemulţumire. Cei care au astfel de dubii nu se numără printre cei cu adevărat interesaţi de împlinirea aspiraţiilor europene ale Chişinăului. Efortul persistent al României în această direcţie este motivat în primul rând de necesitatea fructificării, de către toţi cetăţenii Republicii Moldova, a şansei la libertate, prosperitate şi stabilitate. Prezenţa României în cadrul UE este o oportunitate de a contribui nemijlocit la împlinirea aspiraţiilor şi aşteptărilor societăţii moldovene, ale locuitorilor de peste Prut, o şansă uriaşă pe care nu ne putem permite să o irosim.

Marius Frăţilă : Vara anului 2006 a fost marcată de o criză guvernamentală provocată de subiectul retragerii trupelor româneşti din Irak. Deşi o dezbatere pe această temă a fost lansată de Partidul Naţional Liberal, iar în SUA s-a discutat în ultima perioadă de pregătirea dezangajării trupelor americane, în România, la nivel instituţional, nu s-a făcut un plan în acest sens. Putem anticipa apariţia unui asemenea plan în anul 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din punctul de vedere al dreptului internaţional, prezenţa trupelor coaliţiei multinaţionale în Irak are la bază două elemente complementare : pe de o parte, solicitarea expresă a guvernului irakian, iar pe de altă parte, o rezoluţie a Consiliului de Securitate al ONU, adoptată ca urmare a solicitării amintite anterior. În prezent, mandatul forţelor multinaţionale este valabil până la data de 31 decembrie 2007.

Menţinerea trupelor româneşti în teatrul de operaţiuni reprezintă respectarea unui dublu angajament politic asumat de autorităţile române atât faţă de guvernul de la Bagdad, cât şi faţă de partenerii noştri din cadrul coaliţiei.

Totodată, între statele coaliţiei există o coordonare permanentă pe plan politic şi militar, iar orice decizie privind retragerea unor efective militare va fi discutată mai întâi la nivelul ţărilor participante.

Reamintesc că obiectivul principal al coaliţiei este crearea premiselor favorabile dezangajării totale, sub aspectul stabilităţii şi securităţii ţării, dar şi al siguranţei

cetăţenilor irakieni. Principalul instrument nu poate fi, în mod firesc, decât consolidarea instituţiilor interne, în sens larg, şi, în mod special, creşterea capacităţii autorităţilor irakiene de a asigura stabilitatea ţării şi securitatea cetăţenilor. În prezent, sunt depuse eforturi mari pentru instruirea forţelor de securitate irakiene în vederea preluării prerogativelor de asigurare a securităţii în toate provinciile irakiene. Până în acest moment, trei provincii irakiene se află sub controlul forţelor irakiene de securitate – Al Muthana, Dhi Qar, Najaf –, urmând ca, treptat, şi în celelalte provincii să se efectueze transferul de securitate de la coaliţia multinaţională către forţele irakiene.

După cum a afirmat şi preşedintele României în repetate rânduri şi am susţinut şi eu, ţara noastră îşi va respecta în totalitate angajamentele asumate în Irak. Atunci când condiţiile din teren vor fi favorabile elaborării unei strategii generale de retragere a trupelor Forţei Multinaţionale din Irak, autorităţile române vor fi în măsură ca, în coordonare cu partenerii din coaliţie şi guvernul irakian, să genereze un plan de dezangajare militară din acest teatru.

Marius Frăţilă : În 2006, România a deţinut preşedinţia Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră (OCEMN). De asemenea, a fost lansată iniţiativa Forumului Mării Negre pentru Parteneriat şi Dialog, dar şi proiectul unei Euroregiuni a Mării Negre sub egida Consiliului Europei. Care sunt rezultatele concrete în ceea ce priveşte urmărirea obiectivelor politicii externe a României la Marea Neagră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este adevărat că în 2006 am acordat o atenţie specială problematicii Mării Negre, care a inspirat unul dintre cele mai complexe proiecte de construcţie diplomatică românească de după 1989. Am demarat Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat, al cărui certificat de naştere a fost „emis” cu ocazia Summitului de la Bucureşti din 5 iunie. Evenimentul a fost un succes de participare şi de vizibilitate internaţională a problematicii Mării Negre în cercurile politice, academice şi mediatice. Un aspect deosebit de relevant, dacă este să ne raportăm la fondul politic al temei, este adoptarea Declaraţiei Summitului, prin care statele regiunii îşi reafirmă scopurile şi valorile comune şi convin asupra principalelor domenii în care Forumul îşi poate aduce contribuţia la impulsionarea cooperării regionale, în noua logică regională şi globală. Pe parcursul anului 2006, conceptul Forumului propus de România a fost validat prin evoluţiile politice din regiune şi din afara ei. Forumul va rămâne un proces neinstituţionalizat, deschis şi flexibil, orientat spre proiectele de cooperare concrete care au fost pregătite în această perioadă de diplomaţia română şi care vor duce iniţiativa mai departe, în 2007.

Pe durata preşedinţiei României la Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei, am reuşit să înscriem pe agenda organizaţiei procesul de constituire a Euroregiunii Mării Negre, proces lansat în primăvara lui 2006 la Constanţa, cu participarea preşedintelui României. Anul 2007 a fost stabilit ca termen pentru înfiinţarea Euroregiunii Mării Negre, România oferindu-se să găzduiască secretariatul viitoarei Euroregiuni.

În perioada noiembrie 2005 – aprilie 2006, România a deţinut preşedinţia-în-exerciţiu a Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră (OCEMN), aducând o contribuţie semnificativă la iniţierea unor proiecte de reformă şi la modelarea unor noi relaţii între OCEMN şi UE. La reuniunea ministerială de la Moscova, la începutul lunii noiembrie, statele membre au acceptat trecerea ţării noastre în prima categorie de contributori la bugetul OCEMN.

Demersurile noastre diplomatice au contribuit la instituirea, tot în anul 2006, a unui nou program de cooperare transfrontalieră la graniţele externe ale UE – Programul Marea Neagră –, ce va funcţiona, începând cu 1 ianuarie 2007, sub egida Instrumentului European de Vecinătate şi Parteneriat şi va oferi fonduri semnificative pentru proiectele regionale.

Am făcut aici doar o trecere în revistă, fulger, a progreselor înregistrate pe cele mai importante direcţii de acţiune diplomatică românească vizând regiunea Mării Negre, fără a putea intra în laboratorul diplomatic complex care a permis înregistrarea acestor progrese. Pot să afirm cu toată convingerea că am reuşit să demarăm şi să susţinem o campanie în favoarea vizibilităţii şi relevanţei strategice a Mării Negre pentru agenda europeană şi euroatlantică, să impulsionăm, alături de partenerii noştri din regiune, emergenţa unei noi paradigme de cooperare şi să iniţiem un dialog mai activ între regiune, pe de o parte, şi instituţiile internaţionale şi cercurile academice internaţionale, pe de altă parte, cu scopul de a modela un viitor stabil, prosper şi democratic pentru regiunea pontică.

În altă ordine de idei, dialogul inter-cultural va deveni una dintre priorităţile tematice interdisciplinare ale politicii externe a României. Contextul este definit de creşterea importanţei temei pe agenda mai multor entităţi internaţionale, în primul rând a ONU, dar şi pe plan regional. Contribuţia României la acest dosar va începe cu un proiect privind dialogul dintre culturi şi confesiuni în spaţiul Mării Negre. Prin acest proiect, pe care România îl va propune în cadrul Forumului Mării Negre, se va urmări încurajarea şi valorificarea diversităţii culturale, religioase, lingvistice în bazinul Mării Negre şi transformarea acestei regiuni într-un model de coexistenţă între diversele grupuri eterogene. Proiectul va începe, cel mai probabil, în primăvara acestui an.

Marius Frăţilă : Care vor fi urmările concrete în zonă ale dezvoltării unei dimensiuni pontice în politica externă a UE, obiectiv promovat de România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Principalul efect al unei dimensiuni a Mării Negre în cadrul UE va fi, în viziunea României, transformarea UE într-un jucător activ în această regiune, corespunzător calibrului său economic şi politic. Mizăm prin aceasta pe inducerea unei noi culturi a cooperării în regiune, care, din păcate, în ultimii ani s-a cantonat în structuri şi formate lipsite de eficienţă. Există însă şi alte efecte cu impact regional direct. Din punct de vedere financiar, bunăoară, UE are capacitatea de a stimula şi de a încuraja dezvoltarea de proiecte de cooperare în regiune care să fie şi implementate cu succes. Aici nu este vorba neapărat de alocarea de fonduri suplimentare din bugetul UE – există şi alte instrumente financiare alternative –, ci este vorba mai ales de creşterea credibilităţii acelor proiecte în care există implicare europeană, ceea ce va atrage şi alţi donatori. Nu în ultimul rând, dimensiunea pontică implică şi o mai bună cristalizare la nivelul regiunii Mării Negre a componentei externe a unor politici importante ale Uniunii Europene şi mă gândesc în primul rând la domeniul energiei, la domeniul infrastructurii şi la domeniul afacerilor interne, în care un loc aparte îl ocupă şi politica în materie de migraţie ilegală.

Marius Frăţilă : În 2006, ordonanţa privind Fundaţia comună româno-ungară „Gojdu” a provocat o dezbatere aprinsă în Camera Deputaţilor. În condiţiile retragerii de la guvernare a Partidului Conservator, care sunt şansele ca acest act normativ să treacă de Senat în următoarea sesiune parlamentară ? Consideraţi un eşec al Ministerului Afacerilor Externe faptul că această ordonanţă nu a fost adoptată până în prezent ?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Proiectul de lege privind adoptarea OUG nr. 183/2005 pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare privind înfiinţarea Fundaţiei Publice Româno-Ungare „Gojdu” se află pe agenda plenului Senatului României, camera decizională.

Cel mai probabil, votul final al Senatului va fi dat după ce se ajunge la un punct de vedere comun cu Biserica Ortodoxă Română. Deocamdată, acordul dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare privind înfiinţarea Fundaţiei Publice Româno--Ungare „Gojdu” nu se aplică. Partea ungară cunoaşte această situaţie şi mizele dezbaterii din România.

Subiectul Fundaţiei publice „Gojdu” se află în continuare pe agenda bilaterală româno-ungară. Dacă proiectele în memoria lui Emanoil Gojdu nu se vor realiza în spaţiile din Curţile Gojdu, aşa cum a propus Ministerul Afacerilor Externe, aceasta este o consecinţă pe care cei ce au contestat proiectul trebuie să şi-o asume.

18 ianuarie 2007, *Rompres*

Ce câştigă Europa prin aderarea României

Andreea Pocotila : Românii sunt optimişti când vine vorba de aderare, dar au motive vechile state membre să coloreze în roz ultimul val de extindere a Uniunii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România va reprezenta în continuare o resursă de forţă de muncă calificată şi relativ ieftină pentru UE, care se confruntă cu fenomenele de îmbătrânire a populaţiei şi de lipsă a personalului suficient calificat în anumite domenii.

Pe de altă parte, acest avantaj oferit UE nu este decât temporar, deoarece şi România se va confrunta pe termen mediu cu aceleaşi fenomene. De aceea, guvernul trebuie să elaboreze încă de pe acum o strategie de dezvoltare a forţei de muncă din interior – prin recalificare, mărirea vârstei de pensionare sau încurajarea procesului de *life learning* şi flexibilizarea pieţei interne a forţei de muncă.

Prin mărime şi populaţie, România reprezintă a doua mare piaţă de desfacere din centrul Europei, după Polonia. Dar nu este suficient. Mărimea pieţei trebuie susţinută prin crearea unui cadru instituţional şi legislativ adecvat desfăşurării afacerilor, care să permită creşterea puterii de cumpărare, factor care determină nivelul de trai şi bunăstarea populaţiei. Avem în vedere creşterea veniturilor medii ale populaţiei, dar aceasta nu se poate realiza decât în baza unei productivităţi superioare ce depinde, la rândul ei, de investiţiile străine şi de restructurarea tehnologică a economiei.

Evoluţia indicatorilor macroeconomici şi perspectivele economice pe următorii anii ne încurajează să credem că aceste obiective sunt realizabile. Astfel, potrivit unui studiu recent al Comisiei Naţionale de Prognoză, ritmul de creştere a productivităţii va depăşi în următorii ani dinamica cheltuielilor cu forţa de muncă, ceea ce va determina un avans al competitivităţii României în raport cu alte state din Uniunea Europeană.

Un alt sector care va reprezenta un avantaj pentru Uniune îl reprezintă cel agricol. La momentul aderării la Uniunea Europeană, agricultura României va reprezenta aproximativ a zecea parte din valoarea producţiei agricole a UE. Dispunem de soluri de calitate şi de forţă de muncă ieftină şi calificată în domeniu. Respectarea standardelor de siguranţă alimentară, de mediu şi de bunăstare a animalelor, soluţionarea problemelor structurale din agricultură (precum fărâmiţarea terenurilor, infrastructura) sunt factori critici pentru creşterea competitivităţii şi a abilităţii de a vinde pe piaţa naţională şi europeană. Va trebui, bineînţeles, investit în modernizarea şi retehnologizarea unităţilor româneşti.

România mai are şi alte avantaje de oferit : o industrie alimentară şi un sector zootehnic care pot reprezenta un obiectiv ideal pentru investiţii de dezvoltare, zăcăminte naturale, locaţie pentru delocalizarea unor industrii din ţările UE, potenţial de dezvoltare a industriilor deja existente.

Andreea Pocotila : Care este potenţialul proiectelor Nabucco şi Constanţa-Trieste de a deveni rute de transport viabile pentru creşterea securităţii energetice în Europa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Diversificarea surselor de energie ocupă un loc important în conceptul de securitate energetică a UE, care are în vedere asigurarea unor fluxuri energetice sigure, accesibile, competitive şi durabile. În acest sens, dezvoltarea relaţiei de parteneriat energetic cu ţările Asiei Centrale şi din bazinul Mării Caspice este un obiectiv prioritar, în contextul creşterii continue a cererii de energie în UE.

Având ca obiectiv furnizarea petrolului şi a gazului spre Europa din alte surse decât cele existente, proiectele Nabucco şi PEOP – Pan-European Oil Pipeline, conducta paneuropeană de ţiţei – vor putea contribui la diversificarea surselor de aprovizionare cu energie a UE şi sunt incluse deja în programele europene care au ca obiectiv dezvoltarea infrastructurii energetice.

Importanţa celor două proiecte pentru Europa este dată şi de faptul că reprezintă soluţii alternative la transportul hidrocarburilor spre Europa Centrală şi de Sud-Est prin strâmtorile Bosfor şi Dardanele, care sunt caracterizate deja de un trafic maritim foarte ridicat şi expuse astfel la importante riscuri de mediu.

Este cunoscută existenţa unei cereri europene în creştere de ţiţei brut şi Uniunea a identificat nevoia de a securiza în viitor aprovizionarea strategică. Din punctul de vedere al României, conducta PEOP reprezintă o soluţie alternativă eficientă, cu un cost rezonabil, care va contribui la creşterea siguranţei energetice a Europei. PEOP este comercial viabilă şi oferă o modalitate sigură de transport a ţiţeiului pe distanţe lungi.

Andreea Pocotila : Consideraţi că implicarea directă a României în aceste proiecte ar putea deveni un avantaj major pentru comunitatea europeană prin integrarea României în UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aderarea României la UE reprezintă o şansă de a spori prezenţa Uniunii în zona Mării Negre. Poziţia geografică a zonei Mării Negre, aflată între producătorii importanţi din zona Mării Caspice şi Asia Centrală şi consumatorii din Uniunea Europeană, conferă o relevanţă deosebită acestei regiuni, ca rută de tranzit pentru resursele energetice.

Fiind un susţinător activ al politicii de cooperare energetică între ţările zonei extinse a Mării Negre, obiectivul României ca membru al UE va fi de a conlucra la promovarea normelor care să permită siguranţa investiţiilor şi buna funcţionare a unei pieţe energetice deschise şi transparente, consolidate şi competitive. Promovarea proiectelor Nabucco şi PEOP va constitui, pe acest fundal, una dintre axele prioritare de acţiune ale României.

16 ianuarie 2007, *Banii Noştri*

Nu vom spune niciodată „extindere indiferent de consecinţe”

Delia Zahareanu : Care sunt priorităţile actuale, în perioada post-aderare, ale politicii externe româneşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Politica externă românească se schimbă fundamental în formă, şi nu în conţinut. Ceea ce trebuie să învăţăm acum este cum putem aduce un procent oarecare din temele de interes naţional printre subiectele care interesează întregul club european, mai ales în ceea ce priveşte exportul de expertiză pe care încercăm să-l facem spre Bruxelles.

Delia Zahareanu : În ce arii constă exportul de expertiză românească spre Bruxelles ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Marea Neagră, Balcanii de Vest, vecinătatea estică. Noi venim în politica europeană cu un bagaj specific românesc, în parte datorat geografiei, în parte datorat acţiunii noastre în zonele apropiate sau la distanţă, tipul de cultură politică, exerciţiile noastre de cooperare.

Delia Zahareanu : Ce înseamnă acest specific românesc ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi venim în Uniunea Europeană cu subiecte noi sau relativ puţin cunoscute la Bruxelles, cum este cazul politicilor regionale în Bazinul Pontic. Venim cu perspective mult mai nuanţate şi mult mai folositoare pentru politicile faţă de state ca Turcia, Federaţia Rusă, Ucraina, Republica Moldova sau statele Caucazului. Venim cu o doză de expertiză în Balcanii de Vest. Venim cu o doză de expertiză, de cunoaştere şi detalii în relaţiile cu Ucraina, Republica Moldova, Serbia, fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei.

Delia Zahareanu : Cum folosim aceste teme ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Prezenţa noastră între cele 27 de state se valorifică în două moduri : bagajul nostru de cunoaştere adus şi modul în care folosim instrumentele Uniunii. Unul dintre ele este Politica Europeană de Vecinătate, care are ca scop crearea unei proximităţi confortabile pentru UE, un spaţiu de pace, securitate şi prosperitate. Avem nevoie de politici previzibile din partea statelor care sunt învecinate cu Uniunea Europeană, de un comportament previzibil din partea lor, să construim politici pentru aceasta.

Delia Zahareanu : Până acum ce-am făcut ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Prin ceea ce am făcut noi, fie prin forţe proprii, fie ca membri ai unor structuri internaţionale ca OSCE şi Consiliul Europei, Alianţa Nord--Atlantică, până la urmă mergeam către acelaşi efect. Sub semnul Politicii Europene de

Vecinătate se aşază relaţiile noastre cu Ucraina, Republica Moldova şi Serbia, ca să numesc vecinii noştri direcţi. Avem un interes egal pentru statele caucaziene care au dezvoltat planuri pentru Uniunea Europeană – Armenia, Azerbaidjan, Georgia. Ne implicăm în varii grade în conturarea unei politici energetice a Uniunii Europene şi în schiţarea unei politici coerente europene în materie de migraţie legală.

Delia Zahareanu : De ce este România „rezervată" faţă de extindere acum, după aderare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România consideră în felul următor : că acum trebuie să facem Uniunea Europeană funcţională. În 27 de membri, UE trebuie să fie funcţională, trebuie să înceapă să construiască politici coerente în materie de politică externă, iar cazul politicii energetice este un bun test, este de fapt bacalaureatul Uniunii Europene în materie de politică externă. Deocamdată să zicem că există ezitări, este un balans nu întotdeauna bine reglat între interesul naţional şi interesul comunitar. Şi, în clipa în care UE consideră că este deja pregătită, poate purcede mai departe la extindere. Extinderea în momentul de faţă nu se pune în termeni la fel de stringenţi cum s-a pus în perioada 2004-2007, când era limpede că extinderea trebuia să se rotunjească. A cincea etapă de extindere era fragmentată între cei zece care intraseră în 2004 şi două state care nu intraseră în 2006. Cuvântul rezervat este un cuvânt care nu poate fi folosit decât în acest sens. Nu vom spune niciodată „extindere indiferent de consecinţe".

15 ianuarie 2007, *Jurnalul Naţional*

Mihai-Răzvan Ungureanu : „Sunt circumspect în legătură cu viitorul PNL”

Am început discuţia cu şeful diplomaţiei întrebându-l ce se va schimba în politica externă a României, odată cu aderarea la Uniunea Europeană. Mihai-Răzvan Ungureanu şi-a început răspunsul – se putea altfel ? – cu un exemplu din istorie.

Aş spune că, până acum, în Consiliile Europene de Afaceri Generale şi Relaţii Externe (reuniunile miniştrilor de Externe ai statelor membre – n.r.) *eram exact în situaţia lui Brătianu şi a lui Kogălniceanu la Congresul de la Berlin din 1878. Puteau vorbi, dar nimeni nu le garanta faptul că erau şi ascultaţi. Acelaşi lucru şi aici, statutul de observator a fost o foarte bună şcoală de adaptare a politicii noastre externe, dar şi a discursului nostru de politică externă la subiecte pentru care România ori nu mai era pregătită, ori nu era familiarizată*, ne-a răspuns Ungureanu.

În ceea ce priveşte viitorul, şeful diplomaţiei indică o creştere a interesului faţă de zonele învecinate : Balcanii de Vest, Transnistria, zona Mării Negre.

Avem tot interesul, ca stat membru al Uniunii Europene, să generăm în jurul nostru o vecinătate cât mai confortabilă. Când ne prezentăm cu dosarul românesc la Bruxelles, toată lumea spune că România aduce un puternic argument de autoritate pe chestiuni legate de Marea Neagră şi Balcanii de Vest. Intrarea în Uniunea Europeană ne aduce un plus de autoritate. În legătură cu Canalul Bîstroe, de exemplu, este absolut normal să spunem prietenilor noştri ucraineni : dumneavoastră sunteţi în deficit faţă de legislaţia internaţională, unde sunteţi parte, şi sunteţi în deficit şi faţă de regulile UE, către care tindeţi în mod public, cel puţin retoric.

„Noi oferim cooperare, iar Chişinăul răspunde brutal”

Ovidiu Nahoi : Pe măsură ce România s-a apropiat de UE, parcă relaţiile cu Moldova s-au deteriorat, iar Chişinăul pare să respingă iniţiativele româneşti de sprijin, în vederea unei eventuale aderări a Moldovei la UE. Nu vi se pare că vrem să-i trecem strada, fără ca ei să dorească ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : La o conferinţă pe care am ţinut-o la o universitate din Berlin, exact asta mi s-a reproşat, arţăgos : că Republica Moldova nu este în situaţia bătrânei care trece strada fără voie. Analogia, dând la o parte impoliteţea, se validează instantaneu. Avem, de cele mai multe ori, impresia că noi oferim cooperare, iar răspunsul din partea cealaltă este sever, brutal, nediplomatic. Oricum, neaşteptat.

Laurenţiu Ciocăzanu : Putem vorbi despre o criză a relaţiilor româno-moldovene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu consider că suntem într-o criză politică, ci în imposibilitatea de a fi înţeleşi ca parteneri de bună-credinţă. Nu voi spune decât că dorim ca interesele cetăţenilor moldoveni să fie bine reprezentate de către conducerea politică. Interesele acestor cetăţeni se regăsesc în cele mai intime detalii ale relaţiei dintre cele două state. Chestiunea cu vizele, de exemplu, este pentru mine stupefiantă.

Ovidiu Nahoi : Stupefiantă ? Oamenii se înghesuie la cozi, acuză România că nu-i ajută…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu înţeleg nervozitatea cetăţeanului care stă la coadă în ploaie, în frig. Pe de altă parte, după un an de eforturi şi de insistenţe, nimeni nu ne ajută la Chişinău în a deschide două noi consulate generale. Am prevăzut că va exista un asemenea asalt de solicitări. Şi te întrebi : oare nu îşi dă nimeni seama că aceşti oameni nu sunt vinovaţi de nimic ? Că inepţia unei birocraţii îi pedepseşte pe ei ? Deschiderea în plus a două consulate generale în Republica Moldova, în Nord şi în Sud, ar fi rezolvat în bună parte această problemă. Relaţia cu colegul Andrei Stratan de la Chişinău este foarte bună şi am discutat deschis această situaţie. Se apropia modificarea regimului de viză şi le-am spus, ori de câte ori am avut prilejul, că urmează un moment delicat. Mai ales că eram ultimul stat pe cale de aderare care nu respecta politica UE de a aplica vize cetăţenilor Republicii Moldova. Le-am amânat dintr-un motiv limpede, în egală măsură politic, cultural şi umanitar, şi a fost o întârziere pe care Bruxelles-ul a semnalat-o.

Laurenţiu Ciocăzanu : Dar au înţeles europenii că este o situaţie specială ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au înţeles sensibilităţile noastre şi eu le sunt recunoscător tuturor celor care ne-au sprijinit. Înseamnă că am fost convingători. Să nu ne imaginăm că la Bruxelles nu se cunoaşte istorie.

Românii şi bulgarii nu au de ales : vor coopera

Ovidiu Nahoi : Dumneavoastră, ca ministru de Externe, cum aţi văzut episodul taxelor de la frontiera cu Bulgaria ? În loc ca Bucureştiul să devină o metropolă şi pentru zona de Nord a Bulgariei, care putea găsi aici afaceri, cumpărături, noi punem piedici ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Relaţia noastră cu Bulgaria a fost, din păcate, mediată de trecut şi de prejudecăţi, nu neapărat guvernată de pragmatism. După ce am terminat mandatul de secretar de stat, am devenit emisar regional al Pactului de Stabilitate. La Bruxelles, în momentul acela, exista un singur refren când se vorbea despre tandemul româno-bulgar : „podul”. Toată lumea se mira, absolut logic, cum se întâmplă ca, pe câteva sute de kilometri, să fie un singur pod peste Dunăre. Că nu a existat voinţă înainte de 1989, puteau înţelege, dar că nu exploatezi acest avantaj după 1989, asta nu mai înţelegea nimeni ! Situaţia arată cât de păguboasă a fost această orbire şi la Sofia, şi la Bucureşti. Dacă ar fi fost un al doilea pod, nu s-ar fi ajuns la aceste taxe. Aceasta reprezenta, până la urmă, o expresie a monopolului de administrare a singurului pod de pe Dunăre dintre cele două ţări. În condiţiile în care ar fi existat mai multe treceri peste Dunăre, asemenea probleme s-ar fi pus ? Evident că nu.

Laurenţiu Ciocăzanu : Sau poate s-ar fi pus de trei ori.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu cred. Pentru că, în acel moment, piaţa dictează cu totul altfel. Cooperarea transfrontalieră dintre România şi Bulgaria a mers greu, s-au creat

euroregiuni care au respirat puţin, au plecat în triumf şi s-au consumat în duminicile care au urmat. O pildă despre şansele cooperării transfrontaliere : Regiunea Dunăre-Criş-Mureş-Tisa, care înseamnă regiuni din trei state, România, Ungaria, Serbia. Autorităţile locale şi-au redescoperit repede interesele, au fost capabile în patru ani să facă proiecte fenomenale, fără a da telefon la Bucureşti, Budapesta sau Belgrad. E o probă de inteligenţă administrativă. Chestiunea româno-bulgară devine istorie, anecdotă. Încetul cu încetul, lumea o să coopereze. Nu au de ales şi o să vadă că banii se câştigă din bună înţelegere. Dar problema noastră va fi modul cum vom antrena cooperarea transfrontalieră cu Ucraina şi cu Republica Moldova.

Laurenţiu Ciocăzanu : Mai acut decât cu Bulgaria ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, pentru că acolo unde autoritatea este hipercentralizată, decizia va veni de la Kiev sau de la Chişinău şi nu va ţine cont obligatoriu de interesul cetăţeanului de la Ungheni, de la Sculeni sau de la Cernăuţi. Acolo îmi pun într-adevăr probleme.

„PNL trebuie să joace în Europa, nu în parohie”

Laurenţiu Ciocăzanu : De ce credeţi că nu aţi fost ales vicepreşedinte al PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În mod cert a existat un deficit de comunicare între ministrul de Externe, rob al unui program supraîncărcat, şi organizaţiile teritoriale. Dar acest lucru nu justifică absenţa înţelegerii superioare a interesului naţional, mai ales când el reprezintă o temă de dezbatere publică.

Ovidiu Nahoi : Aţi plătit fiindcă v-aţi opus iniţiativei PNL de retragere a trupelor din Irak ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt pentru o politică externă a principiilor, nu pentru una de conjunctură. Sunt pentru o politică externă de consecvenţă, nu pentru una fluidă, fără orizont, emoţională, fără un calcul al consecinţelor.

Laurenţiu Ciocăzanu : Spuneţi deci că aţi plătit pentru acea atitudine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tocmai v-am răspuns.

Ovidiu Nahoi : De ce aţi candidat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că PNL are nevoie în primul rând de o expunere externă care să-l identifice cu un partid puternic la nivel european, să nu mai joace parohial, într-o categorie măruntă, ci, dimpotrivă, să-şi asume o reprezentativitate europeană. În al doilea rând, am simţit nevoia unei europenizări a PNL, în componenţă şi ca atitudine generală.

Ovidiu Nahoi : Ce înţelegeţi prin europenizarea PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Înseamnă un mod mult mai destins, mai relaxat şi mai pragmatic de a vedea sensul politicii – la etajul viziunii politice, nu în câştiguri mărunte, acolo unde se împart posturi. Vrem o altă clasă politică, dar aceasta nu se poate în cazul în care nu există motivaţia principială a implicării unor alţi oameni, a unor minţi proaspete. Poţi să aduci noutate, resursă intelectuală, în clipa în care la nivelul organizaţiei locale nu există înţelegere pentru miza europeană ? Nu, pentru că nu vor veni tineri, nu vor veni elitele. Implicarea politică nu înseamnă neapărat beneficiu personal. Înseamnă viziune. În clipa în care încerci să modifici acest mod de a gândi, dai o şansă unei alte

generaţii. Eu cred că un partid îşi justifică locul în parlament, în opoziţie sau la putere, pe baza unui proiect de modernizare a ţării.

Laurenţiu Ciocăzanu : Staţi prost cu echipa în PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Totdeauna când am întrebat, mi s-a spus că PNL are o istorie complicată psihologic.

Ovidiu Nahoi : Rămâneţi în PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Rămân ca membru simplu. Îmi sunt mai dragi principiile decât micile aranjamente de culise. Conform noului statut, am un loc de drept în noul Birou Politic, în calitate de ministru, iar noua conducere va hotărî în ce măsură va avea nevoie de expertiza mea.

Laurenţiu Ciocăzanu : Sunteţi optimist sau pesimist în legătură cu viitorul PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt circumspect.

Cum comentează

1. **Viitorul relaţiilor cu Moldova** : *Trebuie să schimbăm direcţia sensibilităţii noastre. Eu cred că ceea ce ne interesează pe noi sunt cetăţenii moldoveni, pe ei trebuie să-i ajutăm, lăsându-i pe politicieni să creadă că-i ascultă toată lumea. Dorim ca acei oameni care stau la coadă la vize să fie mulţumiţi, să simtă că România, în Uniunea Europeană, reprezintă pentru ei o şansă. Chiar cred într-o politică socială a României faţă de cetăţenii Republicii Moldova. O voi face publică în curând.*
2. **Politica energetică UE-Rusia** : *Perioada preşedinţiei germane va fi, şi Berlinul ştie acest lucru, un test de verificare a coeziunii noastre europene. Conturarea unei strategii energetice a Uniunii Europene nu reprezintă un exerciţiu teoretic sau de natură comercială. Este, până la urmă, o speţă de politică externă a UE. Şi este de fapt un tip de politică externă a UE. Dacă reuşim să depăşim aranjamentele bilaterale şi ajungem la un cod unic de conduită politică, în momentul acela, UE a trecut cel mai important test de politică externă la care poate fi supusă.*
3. **Prestaţia partidelor româneşti** : *Putem să avem alte pretenţii de la formaţiunile cărora le aparţinem. Acum, pentru orice forţă politică responsabilă, miza trebuie să fie dezvoltarea României. De noi depinde acum ce vrem să creăm pentru următorii 15-20 de ani. Nu mai există partid în Europa civilizată care să gândească exclusiv în termeni interni. La noi, lipsa viziunii se recunoaşte în faptul că se pune mult mai mult accent pe politica internă decât pe politica UE.*
4. **Retragerea trupelor din Irak** : *A nu respecta un angajament înseamnă nu doar a pierde încrederea acasă, ci a pierde încrederea partenerilor. Cred în expresia pro-activă a politicii noastre externe. Cred că avem capacitatea de a transplanta politica noastră externă inclusiv în teatre de război. Când eşti credibil, eşti şi ascultat.*

Ce îl frământă

Mă gândesc la modul în care vom folosi instrumentele de care vom beneficia ca stat membru al Uniunii pentru a proiecta interesele europene în relaţii bilaterale. Noi avem

posibilitatea să sponsorizăm procese de modernizare în state-ţintă. În momentul în care ai posibilitatea să fii prezent politic în alt stat, să construieşti acolo societatea civilă sau proiecte economice, cum să refuzi ? Este chiar obligaţia noastră de stat membru. Înseamnă, de fapt, politica externă modernă.

15 ianuarie 2007, *Adevărul*

Noua Europă şi perspectivele Republicii Moldova

Valeriu Săhărneanu : Domnule ministru Ungureanu, bună ziua. Sunteţi în direct la *Vocea Basarabiei*. Aici, în studio, se află alături de noi domnul Nicolae Ţâu, ambasador, fost ministru al Afacerilor Externe al Republicii Moldova, şi colegii mei jurnalişti Nicolae Negru şi Petre Bogatu. Noi vă salutăm !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă salut şi, odată cu salutul pe care vi-l adresez la început de an, celor care sunt în studio, domnului ministru şi colegilor jurnalişti, vreau să îi salut pe toţi ascultătorii dumneavoastră şi să le urez un an bun.

Valeriu Săhărneanu : Vă mulţumim. Domnule ministru, de două săptămâni, România este membru al Uniunii Europene. A simţit lumea ce face guvernarea, a simţit lumea că acest proces a început ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. Sper că nimeni nu aşteaptă ca în două săptămâni România să devină, aproape peste noapte, un fel de Germania. Dar procesul de integrare, care este similar unui proces complex şi cât se poate de profund de modernizare socială, economică, chiar culturală şi, în mod evident, de schimbare a mentalităţilor, a început în momentul în care România a ieşit din bezna totalitară. În momentul în care România s-a despărţit de comunism. Procesul de integrare a avut paşi mai rapizi şi paşi mai lenţi, a avut un drum mai bun, alteori un drum mai întortocheat. Am pierdut şi timp, am făcut şi greşeli, dar, slavă Domnului, aderarea s-a încheiat odată cu 31 decembrie 2006 şi mă bucur că de acum înainte ne putem concentra aşa cum se cuvine pe transformarea definitivă a României într-o ţară puternică, al şaptelea stat ca potenţial economic, dar şi ca potenţial demografic al Uniunii Europene.

Petre Bogatu : Aici, la Chişinău, la două săptămâni de la integrarea României, se discută mult pe această temă, dar şi prin prisma şanselor, poate ratate, ale Republicii Moldova – pentru că aici există această senzaţie a şanselor ratate. De aceea, sunt tentat să vă întreb : în ce măsură ar fi fost favorizată Republica Moldova în cazul în care conducerea de la Chişinău ar fi acceptat propunerile preşedintelui Băsescu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Înainte de a vă răspunde, aş avea marea rugăminte de a vorbi puţin mai tare pentru a vă auzi cum se cuvine. Este, din păcate, distanţa aceasta geografică dintre Chişinău şi Bucureşti pe care dumneavoastră şi cei care vă aflaţi acum în studio, ca şi alţi cetăţeni ai Republicii Moldova de bună-credinţă încearcă să o micşoreze în termeni politici. Distanţa geografică dintre Bucureşti şi Chişinău nu trebuie, în opinia noastră, să fie distanţă politică între Bucureşti şi Chişinău. În opinia noastră, Republica Moldova are o şansă evidentă de prosperitate şi stabilitate politică. Iar şansa

aceasta este dată de apropierea reală a Uniunii de propriile graniţe. Faptul că România – unde se află cealaltă parte a naţiunii române – se adaugă la acest avantaj fantastic pe care Republica Moldova, începând cu 1 ianuarie 2007, îl are. Dar, evident, nimeni nu îţi pune în traistă. Nimeni nu aşteaptă de la România o altfel de politică decât cea pe care am profesat-o până acum. Sperăm că Republica Moldova – dincolo de retorisme, dincolo de discursuri populiste, de încercări de a mistifica intenţiile noastre politice, dincolo de interpretări răuvoitoare sau, în mod intenţionat greşite – şi toată lumea înţelege că Republica Moldova are în România nu doar un aliat, ci un mare partener european, pe a cărui soliditate, pe al cărui cuvânt, pe a cărui bună-credinţă se poate baza. Şi am dovedit acest lucru ani în şir. Începând cu anul în care am recunoscut – primul stat fiind – independenţa Republicii Moldova şi terminând cu aceste zile. Cred că numai pentru cei care nu vor să vadă, numai pentru cei care sunt orbiţi de patimă politică România nu poate fi decât un inamic. Iar cei care gândesc în felul acesta nu au în mod evident nici cea mai mică preţuire faţă de interesele poporului, faţă de interesele cetăţeanului moldovean, indiferent de limba sa, indiferent de cultura sa, indiferent de etnia sa. Cred acest lucru cu toată tăria, tot aşa cum cred că România şi-a făcut devotat temele în materie de parteneriat faţă de Republica Moldova.

Noi suntem cei care am adus Republica Moldova, prin vocea noastră, prin argumentaţia noastră – domnul ministru Ţâu poate, la rândul lui, să confirme acest lucru, şi tot şirul de miniştri de Externe care au fost în fruntea ministerului omolog până zilele acestea pot să confirme că România niciodată nu şi-a luat înapoi angajamentele de a aduce Republica Moldova în toate aranjamentele de cooperare regională din Sud-Estul Europei. Pentru că linia noastră politică a fost neschimbată : Republica Moldova trebuie inclusă în pachetul Balcanilor de Vest. Republicii Moldova trebuie să i se dea posibilitatea de a intra în familia europeană. Republicii Moldova trebuie să i se deschidă ferestrele spre un orizont european.

Am făcut acest lucru încă din 1992, în toate împrejurările în care a fost nevoie. Adăugând la acest lucru faptul că România este al doilea mare donator, după Statele Unite, pentru Republica Moldova. Adăugând la aceasta faptul că nenumărate aranjamente bilaterale în materie de cooperare directă dintre cele două ţări au fost generate de Bucureşti şi întotdeauna oferite Chişinăului ca o dovadă clară de interes benign, pozitiv, faţă de dezvoltarea Republicii Moldova ; toate acestea numai orbii nu pot să le vadă şi numai răii le pot interpreta cum nu se cuvinte. Vă spun acest lucru cumva apăsat, pentru că mi se pare normal ca lumea să ştie că România este nu doar un prieten şi nu este un amic la vremuri bune, cum sunt foarte mulţi pe acest pământ, ci este un prieten adevărat, devotat, care este alături şi la rău. Şi atunci când Republicii Moldova i-a fost rău, România s-a dovedit a fi un prieten.

Valeriu Săhărneanu : Domnule ministru, ce ne puteţi spune despre problema consulatelor. Mulţimea de solicitanţi din faţa Consulatului de la Chişinău probează că oamenii, cetăţenii Republicii Moldova, au nevoie şi de Consulatul de la Bălţi, şi de cel de la Cahul, şi poate de altele, dar problema se tergiversează.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este foarte adevărat. Acum, dragă domnule Săhărneanu, dumneavoastră înşivă aţi dat răspunsul la ceea ce era întrebare. Pentru că, în mod real, aşteptam de la administraţia centrală de la Chişinău mult mai multă operativitate şi mult mai multă gândire politică pozitivă pentru a-i ajuta pe acei cetăţeni moldoveni care au nevoie de viză ca să intre în România. Problema vizelor nu este deloc necunoscută şi sper

că nimeni nu-mi va spune vreodată că ori de câte ori am fost eu în Republica Moldova sau orice alt mare demnitar român nu am pomenit de faptul că de la 1 ianuarie 2007 urmează ca vizele să fie impuse cetăţenilor moldoveni. Acordul pe problema vizelor, pe care am reuşit să-l facem după negocieri susţinute cu autorităţile de resort din Republica Moldova, este unul dintre cele mai bune acorduri de vize care s-au putut vreodată concretiza în limitele legislaţiei comunitare. Dar, pentru a veni în întâmpinarea aşteptărilor cetăţenilor moldoveni, evident că nu se poate lucra cu o secţie consulară care are doar şase ghişee, evident că nu se poate lucra în condiţiile în care Primăria Chişinăului tergiversează un răspuns, când noi am cerut de nu ştiu cât timp o altă locaţie. Evident că nu se poate, în condiţiile în care, după ce am făcut cereri succesive, succesive şi în discuţiile pe care le-am avut direct cu domnul ministru Stratan, şi în discuţiile pe care le-au avut colegii mei directori sau directori generali cu omologii lor din Ministerul de Externe, şi în corespondenţa oficială, cerând susţinut posibilitatea deschiderii a două consulate generale la Cahul şi Bălţi, nici acum să nu ni se răspundă. În condiţiile în care există o asemenea presiune publică, mi se pare, vă rog să mă credeţi, destul de ciudat. Dacă aşa ceva s-ar fi întâmplat în România, ziarele ar fi vuit, iar critica societăţii civile s-ar fi îndreptat, fără nici un fel de milă, asupra autorităţii centrale. Şi, în opinia mea, pe bună dreptate.

Ceea ce vă spun acum cred că se poate, evident, corecta. Şi cu cât se corectează mai repede, cu atât mai bine. Pentru că aş vrea să ştiu de ce alte state pot să deschidă două consulate în Republica Moldova, iar România nu poate să deschidă decât un consulat, iar acela fiind secţie la Ambasada României la Chişinău. Cum putem altfel răspunde aşteptărilor populare, în condiţiile în care nu putem să valorificăm relaţia foarte bună dintre Ministerele de Externe. Eu sunt convins că domnul ministru Stratan, pe a cărui bună-credinţă pot paria, înţelege aceste argumente şi sunt convins că domnia sa va încerca în foarte scurt timp să remedieze această situaţie. Aici nu trebuie un răspuns tergiversat şi nici nu aştept să îmi spună cineva de cât timp este nevoie pentru deschiderea unui consulat general al României la Chişinău.

Nicolae Negru: La noi, la Chişinău, se discută dacă Republica Moldova a ratat, a pierdut, atunci când a refuzat propunerea preşedintelui Băsescu. Este adevărat, nu se ştie prea bine ce a propus preşedintele Băsescu, a fost, aşa, o propunere de ordin general sau s-a mers pe ceva concret? Şi, în legătură cu aceste discuţii, cum evaluaţi dumneavoastră ce anume a pierdut Republica Moldova şi de când, de fapt, fiindcă, dacă a fost vorba de nişte propuneri, de nişte discuţii, putem presupune că a existat un cadru pentru aceste discuţii pe care le-a avut preşedintele Băsescu cu preşedintele Voronin. Când s-a pierdut această sinceritate? Când a început preşedintele Voronin să nu mai ţină la ceea ce spunea preşedintele Băsescu? Într-un timp observam că există o reorientare, o încălzire a relaţiilor dintre Chişinău şi Bucureşti, dar pe urmă conducerea de la Chişinău s-a întors la aceeaşi politică de supărare pe Bucureşti, la replici agresive, replici nu tocmai, să zicem, diplomatice...

Mihai-Răzvan Ungureanu: Ceea ce observaţi dumneavoastră cred eu este foarte întemeiat. Îmi veţi da voie însă, dumneavoastră şi prietenii dumneavoastră aflaţi în studio, să nu vorbesc în numele preşedintelui Voronin. Vă pot spune însă că ceea ce spunea preşedintele Băsescu în numeroasele întâlniri cu preşedintele Voronin era un lucru foarte simplu care putea fi interpretat de cineva care nu putea să vadă conţinutul

foarte pozitiv al acestui dialog ca fiind chiar o încercare de ingerinţă externă în afacerile Republicii Moldova. Ceea ce este, după părerea mea, mult, mult peste orice imaginaţie. Depăşeşte limita unei interpretări politicoase. De fiecare dată – şi de data aceasta v-o spun direct, ca martor ocular al majorităţii acestor dialoguri –, domnul preşedinte Băsescu a pus accentul pe folosirea teribilei, extraordinarei şanse pe care o reprezintă intrarea României în Uniunea Europeană. A intra împreună cu România în UE reiese, dacă vreţi, ca o formulare metaforică asupra a ceea ce trebuie să poată face Republica Moldova pentru a convinge Bruxelles-ul nu doar că merită sau că se poate adapta pretenţiilor europene, ci şi că este pregătită să devină un bun european, o ţară cu o politică externă previzibilă, o ţară cu politici interne foarte solide. Şi, mai mult decât atât, România are capacitatea de a oferi cu titlu gratuit un ajutor real, atât în materie de expertiză, cât şi financiar-logistică pentru a facilita, pentru a uşura drumul Republicii Moldova spre Uniunea Europeană. Noi am spus dintotdeauna, nu este destul să afirmi că vrei să fii parte a Uniunii Europene sau că politica ta se dirijează exclusiv spre acest pol. Trebuie să faci nenumărate gesturi. Dacă ne uităm la conţinutul Raportului Comisiei Europene privitor la progresele obţinute în implementarea Planului de Acţiune UE-Republica Moldova, observăm foarte limpede care sunt chestiunile care ar trebui să beneficieze de mai multă atenţie din partea administraţiei centrale.

De altfel, chiar preşedintele Voronin, dacă îmi aduc bine aminte, în urmă cu câteva săptămâni, se referea la nevoia de a accentua, de a pune mai multă energie în acţiunile guvernamentale dedicate integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Ni se spune foarte clar în acest Raport al Comisiei Europene că este nevoie de a continua reformele şi dezvoltarea economico-socială. Faptul că rata de reducere a sărăciei a stagnat este, cum o spun analizele statistice astăzi, un lucru foarte bun. Dar, în acelaşi timp, Raportul vorbeşte despre situaţia dificilă a finanţelor publice, despre faptul că rata investiţiilor străine directe este în continuă scădere, mediul de afaceri nu este separat de cel politic, există o ingerinţă guvernamentală în mediul de afaceri ş.a.m.d. Sunt chestiuni publice pe care dumneavoastră, ca oricine altcineva, le puteţi citi direct în documentaţia pe care o livrează Comisia Europeană.

Valeriu Săhărneanu : Le-am citit.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este nevoie de cooperare privind justiţia, libertatea şi securitatea. Se laudă, pe de o parte, şi pe bună dreptate, faptul că Republica Moldova este în continuare activă şi pare hotărâtă să nu dea înapoi din atitudinea de sprijin a misiunii Uniunii Europene pentru monitorizarea segmentului transnistrean de graniţă dintre Republica Moldova şi Ucraina. Dar, pe de altă parte, este nevoie de implementarea instrumentelor internaţionale care privesc lupta împotriva crimei organizate, e nevoie de întărirea cooperării poliţieneşti şi judiciare, nu doar spre Est, ci şi spre Vest, pentru că este logic, este nevoie de politici de reglementare în domeniul comerţului, este nevoie de politici coerente în energie, transporturi, în telecomunicaţii, mediu, cercetare ş.a.m.d. Este nevoie de a învăţa cum se poate consuma optim, în folosul omului de rând – repet, în folosul omului de rând –, asistenţa pe care o poate oferi Uniunea Europeană. Cred că nu are rost să vă spun cât de important este, de exemplu, pentru Republica Moldova faptul că România poate şi urmează de altfel să şi dezvolte, la capitolul cooperării transfrontaliere, dar şi al cooperării pentru dezvoltare, extraordinar de multe proiecte care vizează confortul, bunăstarea omului de rând. Pentru aceasta trebuie să înveţi cum să construieşti

mecanisme şi cum să absorbi fondurile. Şi noi suntem în această situaţie, şi noi învăţăm aşa ceva. Poate suntem cu un pas, doi înainte, dar aceasta nu înseamnă că Republica Moldova nu trebuie să caute expertiză, şi expertiza, e logic ce vă spun eu, nu o cauţi la 3.000 de kilometri distanţă şi nu o cauţi în circumstanţe geografice sau politice diferite, o cauţi aproape, unde este ieftină şi de unde vine aproape fără să o ceri.

Valeriu Săhărneanu : Fără să o traduci...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Avem interesul ca Republica Moldova să fie un stat prosper. Avem interesul ca Republica Moldova să fie un stat stabil. În momentul în care preşedintele Băsescu vorbeşte – şi eu mă alături vocii sale – de nevoia de a încheia cu Republica Moldova un acord de cooperare europeană, ce poate fi mai limpede, mai convingător asupra bunei noastre credinţe ? Alţii spun, repede, tratat de bază. La ce mai foloseşte un tratat de bază la 70 de ani de la încheierea războiului mondial ? De ce ne este teamă ? Că România va da buzna peste Chişinău ? Acestea sunt afirmaţii fără absolut nici un fel de conţinut, fără absolut nici un fel de motivaţie. Ele provin dintr-o atitudine pe care eu nu o pot explica altfel decât ca o mentalitate retrogradă. Nu mai pot spune altceva decât că există o atitudine de stat care se află întotdeauna încercuit. În condiţiile în care tot ceea ce spui îţi dovedeşte buna-credinţă, şi tot ceea ce spui este apoi interpretat răuvoitor.

Petru Bogatu : Aşa cum aţi spus şi dumneavoastră, şi aici la noi, la Chişinău, presa independentă de aici, de la Chişinău, vuieşte, pentru că presa independentă este alături de România, se bucură de succesul ei şi, în acelaşi timp, dezaprobă poziţia confuză a actualei guvernări de la Chişinău faţă de România, faţă de Uniunea Europeană. Atâta doar că, potrivit evaluărilor Comisiei Europene, pe care le ştiţi foarte bine, presa independentă de aici este foarte puţină, numai că aceasta este o altă problemă. Eu vreau să vă întreb ce priorităţi va avea acum Partidul Naţional Liberal după congres ? Ştiu că aţi participat acum la Congresul PNL, ce ne puteţi spune în legătură cu acest subiect ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Al relaţiei cu Republica Moldova ?

Petru Bogatu : Da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu m-am referit în două rânduri, ieri, la nevoia de a adresa, de a construi politica externă în orientarea pe vectorul estic, cu alte cuvinte politica noastră externă spre Republica Moldova, în primul rând pe acoperirea nevoilor populaţiei. Noi nu discutăm aici despre relaţia cu guvernul, noi discutăm, credem, şi pe bună dreptate, despre faptul că populaţia Republicii Moldova, omul de rând din Republica Moldova, are nevoie să ştie ce înseamnă marele avantaj european. Credem că acest lucru este necesar, iar politica noastră externă li se va adresa acestor oameni. Noi vom încerca ceea ce Comisia Europeană, în raportul său referitor la Planul de Acţiune cu Republica Moldova, numeşte *people-to-people contact* – „contactul între oameni". Este nevoie, în opinia noastră, să facilităm accesul spre piaţa culturală europeană pentru cei tineri, este nevoie să facilităm accesul către şanse economice de prosperitate individuală pentru cetăţenii Republicii Moldova care se simt capabili să facă faţă concurenţei pieţei muncii din Uniunea Europeană. Credem că este nevoie să întărim cooperarea economică, dar nu neapărat prin intermediul autorităţilor centrale, ci în special prin ceea ce pot face agenţii privaţi, şi vom monitoriza Republica Moldova cu maximă atenţie, pentru că avem nevoie să ştim foarte bine care sunt progresele şi care sunt argumentele pe care Republica Moldova ni le poate oferi în încercarea ei de a se alătura Balcanilor de Vest, făcând un pas

în plus, în felul acesta, spre Uniunea Europeană. Avem nevoie să ştim foarte bine care sunt progresele, tot aşa cum credem că trebuie să ştim foarte bine care sunt deficienţele, să le semnalăm şi, în măsura în care se poate, Uniunea Europeană să le corecteze. Relaţia noastră cu Republica Moldova, trebuie să vă spun, domnule Bogatu şi stimaţi colegi, nu este doar o relaţie bilaterală. Relaţia bilaterală este evidentă. Dar va fi o relaţie intermediată de Uniunea Europeană şi de Bruxelles. Deci, în momentul în care căutăm o vecinătate aptă să absoarbă interesul Uniunii Europene în cadrul Politicii Europene de Vecinătate, acolo va vorbi Bruxelles-ul. Vocea României este o voce de expertiză şi totodată o voce de interes naţional.

Aceasta este linia pe care sper că PNL o va urma. Eu sunt convins că problematica Republicii Moldova se va auzi cu putere amplificată şi în Parlamentul European. Nu facem nici un secret, dar vă spun aceasta cumva colateral întrebării formulate de dumneavoastră din interesul pe care îl avem pentru o rezolvare onorabilă şi principială, evident, a problemei transnistrene.

Tot ceea ce am spus ieri în prima zi a Congresului PNL reprezintă puncte, elemente de principiu ale politicii noastre externe.

Nicolae Ţâu : Mă interesează dacă dumneavoastră aţi examinat posibilitatea deschiderii unor puncte consulare la punctele de trecere dintre România şi Republica Moldova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Legislaţia în materie ne obligă să dăm vize exclusiv în consulatele generale. Iar acest lucru este acum o necesitate. Acesta este şi unul dintre motivele pentru care există cozi la secţia consulară a Ambasadei României la Chişinău. Acesta este – pentru că noi am ştiut că se va întâmpla aşa ceva – motivul pentru care am cerut de la începutul lui 2006 posibilitatea de a deschide două consulate generale la Cahul şi la Bălţi. La Bălţi, unde mai există, dacă nu mă înşel, un consulat general ucrainean...

Nicolae Ţâu : Da, există...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru a putea veni în întâmpinarea colegilor noştri, conaţionalilor noştri. Credem totodată că, de vreme ce Ucraina poate avea două consulate... Nu mă înşel, domnule ministru, are două consulate generale Ucraina?

Nicolae Ţâu : Da, are...

Mihai-Răzvan Ungureanu : De vreme ce Ucraina poate avea două consulate generale, mă aşteptam ca şi România să aibă cel puţin două, fie şi din motive de eficacitate administrativă, dacă nu pentru unul de importanţă simbolică.

Valeriu Săhăreanu : În 2007, în noua situaţie a României, românii basarabeni vor putea continua acest proces de redobândire a cetăţeniei?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. În continuare vor veni, sunt convins, solicitări spre Ambasada noastră de la Chişinău. Ceea ce rămâne de datoria noastră să facem, şi acesta este un lucru clar, este să amendăm legea actuală, Legea nr. 21/1991, în aşa fel încât în materie procedurală, repet, nu în materie de fond, să uşurăm cât putem, grăbind în felul acesta pasul rezolvării solicitărilor, procedurile de ordin administrativ. Fac acum o notă pentru cei care cred că 400.000 de cereri înseamnă şi 400.000 de solicitări rezolvate. Între 1992 şi 2006 au fost soluţionate pozitiv 97.242 de cereri de redobândire a cetăţeniei. Numărul celor depuse este, evident, mult mai mare, iar timpul care se scurge între depunerea solicitării şi obţinerea răspunsului este, după părerea noastră,

nemeritat de lung. Dar aceasta este o chestiune pe care trebuie să o corectăm şi o vom corecta, sper, în primele luni ale acestui an. Ministerul Afacerilor Externe consideră corectarea de procedură a legii drept una dintre cele mai importante datorii ale sale. Împreună cu noi este, fără discuţie, Ministerul Justiţiei şi împreună cu noi este susţinerea dedicată a preşedintelui României.

Valeriu Săhăreanu : Vă mulţumesc foarte mult, domnule ministru, pentru participarea dumneavoastră la această emisiune a *Vocii Basarabiei*, vă urăm la mulţi ani şi multe succese.

Un scurt mesaj pentru basarabeni în 2007.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă bucur că îmi daţi ocazia să mă adresez lor. Să-şi ţină limba şi cultura română cât mai aproape de suflet, să ştie că nu sunt şi nu vor fi niciodată singuri şi să creadă în şansa pe care timpul, dacă nu politicul, le-o poate da.

Şi, prin dumneavoastră, către toţi cei care ne ascultă acum, români de-ai noştri.

Valeriu Săhăreanu : Vă mulţumim mult, domnule ministru.

13 ianuarie 2007, *Radio Vocea Basarabiei*

„Ne-am adaptat noilor realităţi europene”

Jan Willem Bos : Este pregătită România pentru aderarea la UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu siguranţă, România este pregătită să adere la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007 ca stat membru cu drepturi depline. Prin Raportul său din 26 septembrie a.c., Comisia Europeană a confirmat îndeplinirea criteriilor de aderare şi a recomandat 1 ianuarie 2007 ca dată reală pentru aderarea la Uniune.

Aceasta nu înseamnă că drumul nostru către 1 ianuarie 2007 a fost unul uşor sau liniar, pentru că, aşa cum spuneam, reformele au atins toate domeniile, punându-şi amprenta asupra tuturor aspectelor care definesc societatea românească de azi. România este astăzi o democraţie funcţională, unde drepturile omului şi libertăţile fundamentale sunt respectate, unde pluralismul politic, alternanţa democratică la putere sunt confirmate de practica exerciţiului nostru politic.

În acelaşi timp, sau poate tocmai pentru că ştim foarte bine de unde am pornit şi ce eforturi au fost necesare pentru a depăşi traumele trecutului, suntem şi un promotor activ al valorilor europene – democraţie, statul de drept, drepturile omului, libertăţile fundamentale – dincolo de frontierele Uniunii. Avem toate atuurile pentru ca experienţa noastră democratică, substanţa dialogului nostru inter-cultural să devină un model de urmat şi în alte ţări care aspiră către standardele europene. Ca să dau câteva exemple, toate minorităţile din ţara noastră sunt reprezentate în parlament şi participă în mod activ la viaţa politică şi culturală a României. Sistemul judiciar a fost complet reformat, fiind în prezent asigurate garanţiile de independenţă a judecătorilor faţă de orice eventuală ingerinţă politică în actul de justiţie. Avem, de asemenea, un departament bine pregătit – Direcţia Naţională Anticorupţie – care, prin acţiunile sale ferme de până acum, a demonstrat că funcţionează independent şi eficient în combaterea corupţiei.

Un alt exemplu îl reprezintă domeniul economic, care a fost transformat radical. Am pus accentul pe productivitate şi performanţă, în condiţiile unui mediu de afaceri sănătos. O dovadă clară a reuşitei în acest domeniu o constituie creşterea economică constantă, de peste 6%, pe care România o înregistrează de câţiva ani încoace, precum şi capacitatea ridicată de a atrage investiţii străine. Olanda se numără printre cei mai importanţi investitori străini în România, aflându-se pe locul doi în acest clasament.

Ne-am adaptat noilor realităţi, astfel încât în momentul în care România va deveni stat membru să dispună de instrumentele necesare punerii în practică a proiectelor şi măsurilor de dezvoltare, într-o manieră congruentă cu proiectele desfăşurate la nivelul Uniunii.

Eforturile noastre nu se vor opri la 1 ianuarie 2007, ele vor continua şi după acest moment, pentru ca aderarea României la UE să reprezinte şi o integrare de succes în Uniune.

Jan Willem Bos: Autorităţile române au subliniat şi subliniază avantajele pe care aderarea la UE le aduce populaţiei. Pentru ţările care au devenit membre ale Uniunii în 2004, aderarea nu a adus numai avantaje. Care vor fi dezavantajele sau provocările, dacă doriţi, pentru România?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Aş dori să fac în primul rând o diferenţiere între aderarea României la UE, care este un proiect ce se va finaliza la 1 ianuarie 2007, şi integrarea noastră în Uniune, care reprezintă un proiect ce trebuie înţeles într-o perspectivă temporală mult mai extinsă.

Integrarea reală a României în Uniune este un proces care, similar experienţei primelor zece ţări ce au aderat în 2004, comportă o serie de provocări, cărora am încredere că le vom face faţă. Experienţa pe care am dobândit-o în procesul de pregătire a aderării, precum şi cea dezvoltată în cursul acestui an şi jumătate în care ne-am asociat constant la activităţile Uniunii în calitate de observator constituie o bază solidă pentru rezolvarea provocărilor la standardele de performanţă impuse de dinamica la nivel comunitar.

Este important pentru noi să avem o rată de absorbţie cât mai ridicată a fondurilor comunitare, pentru că acest lucru înseamnă în mod concret proiecte care sunt realizate în cele mai diverse domenii, de la educaţie la mediu, de la economie la infrastructură, proiecte care nu înseamnă numai dezvoltare, ci şi oportunităţi, locuri de muncă şi avantaje pentru beneficiarii acestora, cetăţenii români.

O provocare importantă căreia România va trebui să îi facă faţă după aderare este legată de competitivitate. Produsele româneşti trebuie să facă faţă concurenţei de pe piaţa unică atât prin standarde de producţie, cât mai ales prin punerea în practică a unor politici orientate către cerinţele pieţei şi ale consumatorilor. Cred că rezultatele adaptării la provocările concurenţiale ale pieţei unice vor fi benefice în primul rând pentru cetăţenii români.

Sunt convins că România va reuşi să facă faţă acestor provocări; nu va fi un drum uşor, însă rezultatul final, o Românie prosperă şi europeană, merită toată eforturile.

Jan Willem Bos: Care vor fi priorităţile României după aderare?

Mihai-Răzvan Ungureanu: România aderă la o Uniune ale cărei valori, obiective şi priorităţi le împărtăşeşte fără rezerve. Încă din perioada de preaderare, politica externă a României s-a construit pe aceleaşi principii cu politica externă a partenerilor noştri occidentali. În acest context, aderarea României la UE nu va implica o modificare fundamentală a politicii noastre externe, principalele priorităţi rămânând cele stabilite în programul de guvernare şi în alte strategii sectoriale deja aprobate.

În acelaşi timp, dorim să valorificăm oportunităţile pe care calitatea de membru al UE ni le oferă, atât în vederea consolidării şi aprofundării construcţiei europene, cât şi pentru promovarea intereselor noastre naţionale majore. În acest sens, un rol important îl va juca adaptarea noastră rapidă şi autentică la cutumele europene în materie de politică externă.

România doreşte ca UE să-şi consolideze poziţia de actor global şi va sprijini, activ şi creator, iniţiativele menite să contribuie la întărirea capacităţii de decizie şi de acţiune a Uniunii, la creşterea coeziunii ei politice şi a coerenţei în manifestarea opţiunilor sale de politică internaţională.

Ne propunem, de asemenea, să sprijinim continuarea procesului de extindere a UE şi de apropiere de Uniune a statelor din vecinătatea noastră estică, ca şi a celor din Balcanii de Vest.

Un rol deosebit de important în această ultimă direcţie va reveni Politicii Europene de Vecinătate, a cărei dezvoltare şi diversificare o vom susţine pe deplin.

Colaborarea noastră bilaterală directă cu ţările implicate în Politica Europeană de Vecinătate va lua o turnură nouă. Ne pregătim să le acordăm asistenţă în funcţie de necesităţile lor specifice, plecând de la experienţa acumulată de noi înşine în perioada de negociere cu UE, pentru rezolvarea problemelor concrete cu care se confruntă.

În acelaşi timp, în baza poziţiei sale geografice, a experienţei şi expertizei proprii, România consideră că poate contribui la dezvoltarea firească şi la diversificarea priorităţilor UE.

Ca stat de frontieră riveran Mării Negre, România este interesată să includă această zonă printre proiectele de interes cert pentru Uniune şi să determine definirea pe termen mediu a unei dimensiuni pontice a UE, astfel încât Uniunea să devină un actor important la Marea Neagră.

În opinia noastră, valoarea strategică a zonei rezidă în potenţialul insuficient explorat de nod de legătură între Est şi Vest, de punct de intersecţie pentru rutele strategice din Europa către Asia Centrală şi Orientul Mijlociu extins. Regiunea are un potenţial energetic şi economic deosebit, dar, în acelaşi timp, ridică numeroase probleme legate de traficul ilegal de mărfuri şi de persoane, de criminalitatea organizată sau de un anumit deficit de democraţie. Considerăm, de aceea, că este necesară identificarea şi aplicarea unor soluţii pentru rezolvarea acestor probleme fundamentale, pentru asigurarea securităţii şi stabilităţii în zonele învecinate UE.

Pornind de la aceste premise, România a avut iniţiativa lansării Forumului Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat, care îşi propune să faciliteze constituirea unui spaţiu de stabilitate, inter-conectare şi dialog în bazinul Mării Negre.

Printre priorităţile noastre vor continua să se numere consolidarea securităţii şi stabilităţii în Europa şi în lume, dezvoltarea relaţiilor de colaborare cu partenerii noştri europeni, continuarea parteneriatului strategic cu Statele Unite, dezvoltarea relaţiei cu Federaţia Rusă, ca şi cu alţi actori globali importanţi sau puteri globale emergente precum Japonia, China, India sau Brazilia, pentru a da doar câteva exemple. În complementaritate cu aspectele politice ale acestor relaţii, dorim să accentuăm dimensiunea lor economică, în vederea creşterii atât a schimburilor comerciale, cât şi a investiţiilor de capital în ţara noastră.

Suntem, de asemenea, interesaţi de continuarea evoluţiilor democratice din Rusia şi Ucraina şi de consolidarea unor relaţii de colaborare pragmatice cu aceste ţări. În complementaritatea dialogului politic cu acestea, dorim să impulsionăm dezvoltarea relaţiilor economice şi comerciale şi, implicit, creşterea exporturilor româneşti pe aceste pieţe.

Pe de altă parte, având în vedere legăturile noastre istorice cu Republica Moldova, vom susţine în dialogul cu partenerii noştri europeni necesitatea ca Republicii Moldova să i se acorde, la fel ca şi statelor din Balcanii de Vest, perspectiva aderării la UE. Atât în cadrul Politicii Europene de Vecinătate, cât şi în cel al relaţiilor bilaterale, vom sprijini apropierea accelerată a acestei ţări de UE.

O altă zonă de interes geostrategic, atât pentru noi, cât şi pentru UE, este Asia Centrală, datorită resurselor de hidrocarburi şi a rutelor de tranzit către Extremul Orient. În acelaşi timp, zona este marcată de un deficit acut de democraţie şi de tendinţe extremiste. România se va asocia politicilor UE menite să contribuie la păstrarea stabilităţii în regiune, la reducerea sărăciei şi la combaterea terorismului şi a radicalismului

islamic. În plan bilateral, o atenţie deosebită va fi acordată dinamizării comerţului cu ţările din regiune şi accesului la resursele de hidrocarburi. Va fi revalorificată, în acest scop, şi prezenţa diplomatică importantă a României în zonă.

Abordarea geografică a problematicii politicii externe a României va fi completată cu o abordare tematică ce va avea în vedere probleme precum securitatea, democraţia, dezvoltarea durabilă sau dialogul dintre culturi.

Ne vom asocia marilor proiecte şi politici europene axate pe îmbunătăţirea vieţii cetăţenilor, precum şi pe asigurarea siguranţei interne în cadrul Uniunii, pe asigurarea creşterii economice durabile, a securităţii energetice etc.

Jan Willem Bos : Ce va însemna aderarea la UE pentru agricultură, un sector în care, probabil, se vor schimba foarte multe lucruri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aderarea la Uniune va expune economia românească la o concurenţă puternică. Unul dintre sectoarele economiei româneşti pentru care aderarea la Uniunea Europeană înseamnă atât o provocare, cât şi o oportunitate este agricultura, mai ales în condiţiile în care mai mult de 40% din populaţia României trăieşte în mediul rural.

Agricultura României se confruntă cu probleme (fărâmiţarea terenurilor, ponderea mare a populaţiei implicate în agricultură, condiţiile încă destul de precare în unele zone din mediul rural etc.). În momentul aderării la Uniunea Europeană, agricultura României va reprezenta aproximativ a zecea parte din valoarea producţiei agricole a UE. România dispune de un potenţial agricol ridicat, de soluri de calitate şi de forţă de muncă calificată în domeniu.

Respectarea standardelor de siguranţă alimentară, de mediu şi de bunăstare a animalelor, soluţionarea problemelor structurale din agricultură (precum fărâmiţarea terenurilor, infrastructura) sunt factori critici pentru creşterea competitivităţii şi a abilităţii de a vinde pe piaţa naţională şi europeană. La toate acestea se adaugă costurile mari de modernizare şi retehnologizare a unităţilor româneşti. Succesul agriculturii româneşti după aderare depinde în mod decisiv de capacitatea de a utiliza fondurile pentru dezvoltare rurală. Jumătate din fondurile comunitare de care România va beneficia în perioada 2007-2013 sunt destinate agriculturii. Orientarea acestora către soluţionarea problemelor structurale, către susţinerea unităţilor viabile şi orientarea agricultorilor către alte sectoare, precum serviciile, va contribui substanţial la valorificarea oportunităţilor aderării şi la minimalizarea costurilor.

Dezvoltarea sectorului agricol în România, în perioada 2007-2013, va urmări, în principal :

- dezvoltarea infrastructurii rurale şi diversificarea serviciilor oferite către populaţia din mediul rural (reţelele de drumuri, de comunicaţii, servicii de sănătate, educaţie, consultanţă) ;
- creşterea calităţii vieţii în zonele rurale ;
- încurajarea diversificării activităţilor economice ;
- îmbunătăţirea mediului.

Jan Willem Bos : Mai multe ţări membre vor impune restricţii muncitorilor din România care vor dori să se angajeze în Vest. Cum abordaţi această problemă ? Se vor lua contramăsuri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am primit, până în acest moment, deciziile oficiale ale Finlandei, Estoniei, Slovaciei, Lituaniei şi Republicii Cehe de a deschide pieţele de

muncă şi ale Marii Britanii, Irlandei, Germaniei şi Danemarcei de a restricţiona (parţial) accesul lucrătorilor români (şi bulgari).

Am exprimat deja, în repetate rânduri, regretul pentru deciziile statelor membre care au impus restricţii lucrătorilor români. Înţelegem sensibilitatea acestui subiect, însă considerăm că libera circulaţie a forţei de muncă este un principiu fundamental al pieţei interne, a cărui implementare ar putea contribui la atingerea obiectivelor europene de creştere economică şi la ameliorarea generală a nivelului de viaţă al cetăţenilor europeni. Mai mult decât atât, creşterea economică în statele care nu au aplicat restricţii ţărilor care au aderat în mai 2004 nu justifică impunerea de noi limitări accesului muncitorilor români şi bulgari.

Vreau să subliniez că lucrătorii români nu reprezintă un pericol pentru pieţele de muncă europene. Asigurarea unei creşteri economice constante şi influxul de capital european alocat României după aderare vor contribui la crearea de noi oportunităţi de afaceri, la sporirea investiţiilor şi a numărului de locuri de muncă, la îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă şi vor limita, implicit, atracţia exercitată asupra cetăţenilor români de pieţele de muncă din celelalte state membre.

În plus, cetăţenii noştri au deja posibilitatea de a circula fără restricţii în Uniunea Europeană. Impunerea de restricţii la angajare poate contribui la încurajarea muncii la negru, situaţie pe care dorim să o evităm.

În acest moment, autorităţile române studiază efectele aderării la UE asupra pieţei de muncă din România. Conform prevederilor Tratatului de Aderare, avem posibilitatea aplicării de măsuri echivalente forţei de muncă din statele membre care decid restricţionarea accesului muncitorilor români. Dezbaterea pe această temă este în desfăşurare, iar până la sfârşitul anului se va adopta o decizie finală în această privinţă.

Jan Willem Bos : Mai ales în presa britanică, s-au vehiculat diverse calificări negative la adresa României. Imaginea negativă pe care o are România în continuare se datorează poate faptului că ţara este prea puţin cunoscută. Există o strategie a autorităţilor române sau a MAE pentru a schimba această imagine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Articolele apărute în ultima vreme în presa internaţională, referitoare la România, au fost de cele mai multe ori puţin măgulitoare la adresa noastră. Multe dintre aceste articole nu au avut însă o bază reală, ci s-au bazat mai degrabă pe clişee învechite, pe care încercăm constant să le demontăm în cadrul dialogului nostru bilateral cu omologii noştri din UE.

Suntem constant preocupaţi de schimbarea stereotipurilor şi a clişeelor referitoare la România şi avem în vedere conturarea unei strategii de imagine coerente, care să răspundă la o întrebare simplă, dar fundamentală.

Jan Willem Bos : Ce înseamnă România secolului XXI ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să recunoaştem că există o enormă lacună de cunoaştere a României în străinătate, în special în spaţiul european. Stereotipurile din media sunt generate frecvent de această ignoranţă.

În contextul momentului 1 ianuarie 2007, al aderării noastre la UE, vom prezenta publicului european, într-o campanie de promovare a imaginii pe care o dorim cât mai convingătoare, cine este România reală şi ce popor talentat este poporul român.

Jan Willem Bos : Chiar acum, când aderarea este un fapt împlinit, se aud voci în Parlamentul European spunând că România nu trebuia să intre în UE şi se pregătesc

rapoarte critice (chiar negative) pe motivul că România şi Bulgaria ar slăbi UE. Care ar fi reacţia dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu pot fi de acord cu afirmaţia dumneavoastră. Raportul adoptat recent de Parlamentul European, la 30 noiembrie, în fapt ultimul Raport cu privire la procesul de aderare a României, salută în mod clar şi foarte călduros aderarea României la 1 ianuarie 2007 şi recunoaşte progresele interne considerabile care fac ca aderarea noastră la Uniune să fie una bazată exclusiv pe merite proprii.

Mesajul pozitiv al Parlamentului European este cu atât mai relevant cu cât acest Raport constituie, aşa cum spuneam, ultima evaluare politică privind pregătirea de aderare pe care parlamentul o face înainte de aderarea propriu-zisă a ţării noastre.

De altfel, Parlamentul European a fost încă de la începutul parcursului european al României un adevărat partener al ţării noastre, care ne-a sprijinit în mod constant şi constructiv în toţi aceşti ani de reforme şi de pregătiri pentru aderare.

Nu este mai puţin adevărat faptul că au existat şi încă există în Parlamentul European unele voci critice la adresa României. Acestea sunt inerente unui for democratic şi s-au făcut auzite pe parcursul procesului nostru de aderare ca un element firesc al acestui proces de consultare şi cooperare pe care l-am avut cu Parlamentul European. Doresc să reamintesc că România a ţinut întotdeauna cont de criticile constructive, care ne-au ajutat să îmbunătăţim calitatea pregătirii noastre de aderare.

Consider că aderarea României şi Bulgariei va aduce beneficii UE din toate punctele de vedere şi, mai presus de toate, va aduce doi noi membri profund dedicaţi cauzei europene şi dispunând de toată voinţa politică şi energia necesară pentru a se implica în construirea proiectului comunitar.

Jan Willem Bos : Ce va însemna aderarea României pentru relaţiile dintre România şi Republica Moldova ? Ne referim la regimul vizelor, la valul de cereri pentru cetăţenia română, la perspectivele de aderare ale Republicii Moldova…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Relaţia cu Republica Moldova reprezintă o relaţie privilegiată, prin prisma istoriei, tradiţiilor, limbii şi culturii comune, ca şi – sperăm noi – prin şansa reîntâlnirii în viitor în spaţiul european comun. Pornim în construirea dialogului cu Republica Moldova cu exigenţe şi responsabilităţi care nu îşi găsesc echivalent în nici o altă relaţie bilaterală a României. În viitorul foarte apropiat, practic în mai puţin de o lună, relaţia cu Republica Moldova va opera după o nouă dimensiune, cea europeană, care va îmbogăţi şi va potenţa reperele fundamentale care apropie statele noastre. Vedem în prezenţa României în UE o oportunitate unică pentru viitorul european al Chişinăului, pentru susţinerea eforturilor interne de democratizare, reformă economică şi consolidare a statului de drept. Este, totodată, o circumstanţă care ne oferă instrumente şi posibilităţi noi în planul cooperării bilaterale, în primul rând pentru realizarea unui salt calitativ în interacţiunea concretă cu Republica Moldova, în consens cu aşteptările locuitorilor de pe cele două maluri ale Prutului.

În ceea ce priveşte introducerea regimului de vize, trebuie precizat că acordul privitor la călătoriile reciproce ale cetăţenilor, semnat la Bucureşti în 20 octombrie 2006, prevede maximum de facilităţi care pot fi acordate conform *acquis*-ului comunitar. Este vorba de un regim care vine în întâmpinarea cetăţenilor Republicii Moldova, rămânând totuşi în limitele permise de legislaţia comunitară. Vizele vor fi eliberate în regim de gratuitate ; pentru posesorii de paşapoarte diplomatice şi de serviciu nu va fi introdusă obligativitatea vizei.

Redobândirea cetăţeniei române de către solicitanţii din Republica Moldova se realizează în temeiul unei legislaţii care este perfect compatibilă cu principiile fixate prin Convenţia Europeană asupra Cetăţeniei, la care sunt parte toate statele europene. În această lege s-a prevăzut un tratament favorabil, cu un sens profund reparatoriu pentru persoanele care şi-au pierdut cetăţenia din raţiuni neimputabile lor, foşti cetăţeni români sau descendenţi ai acestora.

Trebuie însă subliniat un aspect aparte care nu a fost evidenţiat poate cu suficientă tărie. Cetăţenia este un domeniu foarte important, care angajează suveranitatea statului şi creează legături constituţionale între persoană şi stat. Acordarea cetăţeniei române nu reprezintă şi nu poate reprezenta nici pe viitor un substitut la obligaţia de călătorie pe bază de vize. Vedem în solicitarea redobândirii cetăţeniei române un demers ce ţine, în esenţă, de voinţa şi opţiunea individuală, de sentimentul profund al apartenenţei la spaţiul românesc. Tocmai pentru a evita diluarea semnificaţiei unui astfel de gest cu puternică încărcătură emoţională, am avut în vedere ca noul regim de călătorie în România, ce va fi introdus din momentul aderării la UE, să nu creeze dificultăţi în calea contactelor şi schimburilor firesti dintre locuitorii aflaţi de o parte şi de alta a Prutului.

29 decembrie 2006, *Rœmenië Bulletin*, Olanda

„Politica externă a integrat România”

Ştefan Susai : *România va face de anul viitor politică externă ţinând cont de interesele UE. Şeful diplomaţiei de la Bucureşti, Mihai-Răzvan Ungureanu, declară că politica externă a fost până acum una de campanie, pentru a aduce România în UE. Ministrul de Externe mai spune însă că, din 2007, România va căuta să ofere UE experienţa sa, mai ales în zona Mării Negre. Pe de altă parte, pentru România o problemă importantă rămâne şi relaţia cu Chişinăul.*

Ştefan Susai : Domnule ministru Mihai-Răzvan Ungureanu, de la 1 ianuarie, România va fi membră a UE. Politica externă care s-a făcut până acum a căutat să ajute România să se integreze. Ce se va schimba în politica externă a Bucureştiului după data de 1 ianuarie 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Politica externă, dacă îmi daţi voie să pun o mică notă la întrebarea dumneavoastră, a integrat România. Pe lângă efortul administrativ intern, în absenţa unei implicări solide a MAE, prezenţa României între statele membre ale UE ar fi fost practic imposibilă, pentru că vectorul care transmite România cu tot ce are ea bun sau rău spre ţările partenere este chiar Ministerul Afacerilor Externe. Dialogul nostru cu Bruxelles-ul a fost un dialog foarte onest şi construit pe sinceritate. Aceasta i-a adăugat României multă credibilitate, mai multă decât a avut vreodată. În condiţiile acestea, şi aşteptările Europei sunt mari. De la noi se aşteaptă ca pe temele de politică externă să avem voce, să fim solidari cu opinia UE şi să contribuim totodată la această solidaritate. Noi vom veni cu subiecte pe care UE urmează să le preia şi să le detalieze, folosind expertiza noastră. Teme legate de contextul pontic şi de ceea ce înseamnă Marea Neagră sau expertiza românească în Balcani recomandă România – nota ei specifică, nişa ei de expertiză, ştiinţă şi de cunoaştere – ca fiind un posibil factor de decizie, alături de alte state importante din cadrul clubului, pe subiectele care provin din aceste regiuni. Pe de altă parte, noi înşine va trebui să ne facem temele bine de tot pe subiecte pentru care până în acest moment fie nu am dat un răspuns direct, fie suntem în pregătirea acelui răspuns direct, adăugând informaţii sau verificându-ne percepţiile.

Se trece şi de la o politică de campanie la o politică de temă, de subiect. Asta nu înseamnă că vom neglija relaţiile noastre bilaterale cu celelalte state din afara UE, ar fi o prostie să creadă cineva aşa ceva. Dar le vom gândi şi privindu-le prin lentila numită UE, încercând să obţinem cât mai multe avantaje pentru noi, gândind european şi cu viziune.

Ştefan Susai : Ca membră a UE, cum se va împărţi România între Bruxelles şi parteneriatul cu SUA ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ne punem problema unei alegeri şi, de fapt, în genere, politica externă nu alege între NATO şi UE sau între Bruxelles şi Washington. Complementaritatea este evidentă şi noi credem că, pe de o parte, putem fi buni europeni, iar pe de altă parte, aliaţi adevăraţi ai Alianţei. Şi într-un caz, şi în celălalt avem dovezi convingătoare. În ceea ce priveşte NATO, să nu uităm că România se numără printre principalele contributoare, cu peste 2.000 de militari români angajaţi pe teatre de război în afara României. Ceea ce arată că suntem nu doar consecvenţi în politica noastră de apărare şi de securitate, ci în acelaşi timp ne respectăm şi angajamentele. Relaţia cu SUA reprezintă piesa esenţială a conceptului nostru de securitate şi credem că, pe baza ei, datorită felului în care o folosim, România este în momentul de faţă o ţară bine apărată şi aptă să facă faţă oricărui tip de ameninţări.

Ştefan Susai : Cum explicaţi relaţia tensionată cu Republica Moldova – iată, preşedintele Vladimir Voronin a făcut din nou declaraţii la adresa Bucureştiului – şi cum va decurge relaţia cu Republica Moldova, având în vedere că România va fi membră a UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu voi comenta declaraţiile preşedintelui Voronin şi, mai mult decât atât, sustrăgându-mă întrebării dumneavoastră, vă spun că nici politica externă nu o facem prin presă. Ceea ce sper este ca prietenii noştri de la Chişinău să vadă bine, cu destulă înţelegere, şansa pe care le-o dă vecinătatea cu România şi sper să poată trece dincolo de reţinerile, reticenţele pe care, cred eu, le au nefondat. Sunt convins că, după efortul pe care România l-a făcut pentru a aduce Republica Moldova în toate schemele de cooperare regională, astfel încât astăzi să fie recomandată, cumva împotriva geografiei, ca membră a Balcanilor de Vest, credem că Republicii Moldova i se poate da o şansă europeană. Ceea ce sper este ca actuala administraţie să ştie să o valorifice. Inteligent, cu tact şi cu mai puţină retorică.

Ştefan Susai : De la 1 ianuarie 2007, România va introduce vize pentru cetăţenii Republicii Moldova. Cum comentaţi deruta care este la Chişinău ? Nimeni încă nu ştie cum vor fi luate vizele, din punctele de frontieră, de la consulat, iată că autorităţile Republicii Moldova întârzie deschiderea consulatelor pe care le doreaţi la Bălţi şi la Cahul.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi credem că am făcut o campanie de informare destul de bună. Evident, vizele nu se dau la punctele de frontieră, vizele se dau în acest moment numai la Consulatul de la Chişinău în acest moment. Şi este în interesul cetăţenilor moldoveni ca autorităţile moldovene să-i informeze cât mai bine, suplinind ceea ce Ambasada României deja oferă în materie de precizări. Sistemul de informare online este iarăşi funcţional şi, în foarte scurtă vreme, vizele vor putea fi obţinute şi pe cale electronică. Credem că în felul acesta eliminăm din ce în ce mai multe suspiciuni sau chiar temeri, însă, după cum sugeraţi, ar fi minunat dacă am putea multiplica numărul instituţiilor, numărul consulatelor generale apte să ofere vize cetăţenilor moldoveni. Grija noastră este nu de a-i face pe cetăţenii moldoveni să stea la coadă, ci de a putea veni în întâmpinarea aşteptărilor lor, uşurându-le accesul la vize şi deci drumul spre România.

28 decembrie 2006, *RFI*

Omul săptămânii : „Integrarea aduce investitori”

Ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, a fost desemnat cel mai bun ministru de către proiectul „Zece pentru Romania”, realizat de Realitatea TV *în parteneriat cu* Evenimentul Zilei.

Lică Manolache : Ce schimbări aduce intrarea în UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Va fi o prezenţă europeană mai interesantă pe teritoriul României. Ţara noastră e certificată ca stat optim pentru cooperarea economică, ceea ce va aduce investiţii şi parteneriate economice.

Pe plan social, românii vor simţi schimbarea în ceea ce priveşte controlul vamal şi în relaţiile dintre autorităţile celorlalte state europene şi cetăţenii românii. În plan politic, trecem la retorica europeană, care e mai puţin violentă. Politica UE este blândă, o politică a cooperării, cunoscută ca politică *soft*.

Lică Manolache : Este România tratată de partenerii din UE ca o ţară de mâna a doua ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Suntem trataţi în măsura a ceea ce putem să arătam, dar nu ca un partener de mâna a doua. În ultimii doi ani, am trecut de la o categorie inferioară la una superioară. Am câştigat în nume şi valoare şi va trebui să păstrăm acest câştig.

Lică Manolache : Ce obiective aveţi pentru anul următor ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trecem de la o politică de campanie la una de teme pe care trebuie să le transferăm din registrul naţional în inventarul de politică externă al UE. Pentru început, am reuşit acest fapt în ceea ce priveşte Marea Neagră ; va trebui să ne concentrăm şi pe Balcanii de Vest. Va trebui şi să ne pronunţăm fără echivoc pentru extindere, dar şi în ceea ce priveşte Republica Moldova sau Federaţia Rusă. Nu mai putem fi evazivi.

24 decembrie 2006, *Evenimentul Zilei de Duminică*

Europa, venim !

În studioul Antenei 3*, ministrul de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu şi Ioana Speteanu, jurnalist specializat în probleme europene.*

Maria Coman : Bună ziua. Vă mulţumesc că aţi acceptat invitaţia noastră şi v-aş întreba, în primul rând, dacă ne permitem să plătim la acest restaurant de cinci stele.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună ziua şi vă mulţumesc pentru premiera pe care o faceţi. Mă bucur că sunt împreună cu dumneavoastră astăzi, aici, cu două săptămâni înainte de 1 ianuarie 2007. Ne vom putea permite o cină copioasă într-un restaurant de cinci stele. Condiţia este să fim pe măsura pretenţiilor unui restaurant de cinci stele, fără discuţie. Dar aceasta vine odată cu vremurile. În felul în care se prezintă astăzi economia românească, motoarele se încing pe măsură ce câştigăm în prosperitate. Ştim să folosim bine şansele pe care ni le oferă aderarea la UE. Cred că nu ne va fi greu ca în scurt timp să fim acolo, în acel restaurant de cinci stele, 22 de milioane de români. Bine, nu ne aşteptăm, Doamne fereşte, nici la miracole. Nu se vor întâmpla peste noapte, România nu va deveni Germania în trei zile, aşa cum îndeobşte se petrec minunile. Ne va trebui ceva timp şi va trebui încăpăţânare. Dar enorm de mult depinde de încăpăţânarea administrativă şi politică. Enorm de mult depinde integrarea noastră – acest proces de modernizare complex, amplu şi foarte interesant totodată – de felul în care se va mişca economia românească.

Maria Coman : În afară de încăpăţânare, doamnă Speteanu, ce ne-ar mai trebui ?

Ioana Speteanu : În afară de încăpăţânare, ne trebuie foarte multă putere de muncă, trebuie să deprindem un ritm de creştere nu numai economică, ci şi individuală a fiecărui membru al României, un ritm de creştere şi o abilitate de a privi în viitor, o abilitate de a ne decide singuri destinul şi, în general, o schimbare totală de paradigmă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îmi daţi voie să spun ceva la ceea ce zicea doamna Speteanu ? De fapt, noi o să deprindem o nouă etică a muncii, un alt fel de a munci, aşa încât…

Maria Coman : …să învăţăm să muncim, probabil.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu. Un alt fel de a munci, un alt fel de a valoriza munca, aşa încât să putem face faţă competiţiei. Şi fiţi convinsă că inclusiv dumneavoastră, nu mai vorbim de noi doi, ştim ce înseamnă acest lucru.

Maria Coman : Va fi o Uniune Europeană cu 27 de membri peste 14 zile. Cu România şi cu Bulgaria se încheie al cincilea val de extindere a organizaţiei. Este finalul unui

proces de negociere îndelungat şi dificil, cu momente de tensiune şi crize, în care cauza părea uneori pierdută. Devenim cel de-al şaptelea membru al Uniunii din punctul de vedere al mărimii, dar şi unul dintre cei mai săraci, graniţa estică a UE, dar şi pilon de stabilitate la Marea Neagră. (…)

Maria Coman : Un drum destul de spinos al integrării României în UE. Care a fost, domnule ministru, cel mai greu moment din timpul negocierilor ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din timpul negocierilor, asta înseamnă… ?

Maria Coman : Înainte de 2004.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Înainte de 2004. Poate cele mai grele, şi aceasta s-a şi văzut apoi în 2005 şi 2006, au fost negocierile pe justiţie – afaceri interne ; negocierile pe agricultură, de asemenea, au fost complicate, pentru că ele presupuneau din partea administraţiei româneşti un efort de previziune, un program, o viziune despre ceea ce doreşte România să facă din punctul de vedere al propriei contribuţii economice. De exemplu, cum negociezi cota de export pe un anumit produs ? Sau cum îţi negociezi dreptul exclusiv de a utiliza o denumire comercială ? Toate aceste chestiuni nu se puteau rezolva printr-o peticeală oarecare, trebuiau gândite în perspectivă, în perspectiva a 10-15-20 de ani. Din fericire, negocierile tehnice pe ambele capitole au mers bine. Dar implementarea lor a pus probleme enorme.

Maria Coman : De ce v-a fost cel mai teamă în această perioadă ? Îmi aduc aminte că, la începutul mandatului – sau cu puţin înainte de a prelua funcţia – preşedintele Traian Băsescu vorbea la un moment dat despre posibilitatea unor renegocieri. Până la urmă s-a renunţat. De ce v-a fost teamă în aceşti doi ani că s-ar putea întâmpla ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sincer, sincer ? Cel mai teamă mi-a fost pe 10 ianuarie 2005, când am făcut pentru prima dată calculul voturilor posibile pozitive în Parlamentul European. Ne pregăteam pentru Avizul Conform. Avizul Conform trebuia să fie marcat prin vot în plenul Parlamentului European la 13 aprilie, Tratatul urmând să fie semnat în funcţie de acel aviz, pe 25 aprilie. Cum s-a şi întâmplat în cele din urmă. Şi constatam că nu aveam nici pe departe o majoritate confortabilă. Şi atunci am început o muncă de trei luni în care, în pofida oricărui calendar, în pofida faptului că trebuia să ne plasăm cumva, să căpătăm faţă – noua guvernare –, am schimbat complet rutina de comunicare cu Parlamentul European şi cu Comisia, mergând până la o sinceritate dureroasă, spunând : iată, aici suntem, asta ne putem permite să facem în următoarele 90 de zile, asta în următoarele şase luni, asta într-un an şi asta s-ar putea să nu putem s-o facem deloc, dacă nu ne sprijiniţi. Acest mod foarte onest şi direct de a expune problemele sau posibilele eşecuri ne-a dat dintr-odată credibilitate. Am angajat atunci, în cele trei luni, un dialog mai puţin cunoscut, mai puţin frecventat, cu acele părţi din legislativul european, acele fracţiuni politice din legislativul european care erau ţinute până acum în paranteză – ecologiştii, verzii, care erau teribil de vocali împotriva admiterii României şi Bulgariei în Uniunea Europeană, extremele. Şi am avut acest dialog, concentrat în primul rând pe ceea ce putea să fie România ca potenţial.

Votul din 13 aprilie, care ne-a dat libertatea de a gândi ce înseamnă România în relaţia cu Uniunea Europeană după 25 aprilie, a fost obţinut pe drept, dar a fost un vot pe potenţialul României, nu pe prezenţa, nu pe realitatea din acel moment a României, să nu uităm.

Maria Coman : Vă propun să-mi daţi un răspuns onest şi foarte direct, cum spuneaţi ceva mai devreme, şi la următoarea întrebare, care vine din partea unui cetăţean al României : „Care ar fi temerile dumneavoastră legate de următoarea integrare în Uniune ? ”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Suntem pregătiţi să intrăm şi acest lucru nu îl certificăm noi, îl certifică, evident, Comisia, şi a făcut-o în câteva rânduri. În ce măsură vom putea fi pregătiţi să ne integrăm foarte repede, e un răspuns pe care-l vom da în cursul lui 2007. Anul 2007 are o bună componentă experimentală, pentru că se schimbă rutina de lucru, avem o cu totul altă formulă de dialog cu Bruxelles-ul, de data aceasta angajând mai puţin executivul român în deciziile care se răsfrâng asupra tuturor cetăţenilor europeni şi, nu în ultimul rând, vom fi nevoiţi să dăm, împreună cu Uniunea Europeană, în spiritul solidarităţii, răspunsuri aspre la întrebări dificile.

Ioana Speteanu : Din punctul meu de vedere, am avut în faţa privirii un telespectator, un român, de-a dreptul seren, optimist, şi m-aş bucura ca aşa să fie majoritatea. Din nefericire însă, sondajele de opinie publică arată că principala preocupare a majorităţii este şi rămâne nivelul de trai, rămâne spectrul şomajului şi rămâne tot ceea ce ţine de aspectul asigurărilor sociale şi asigurărilor de sănătate. Acestea sunt, în mare, temerile românilor, dar trebuie remarcat că sunt şi temerile europenilor, totodată. Prin urmare, avem un numitor comun. Ne preocupă pe toţi soarta fiecăruia dintre noi şi, în ansamblu, soarta şi bunăstarea societăţii, în aceşti termeni.

Maria Coman : Poate ne-ar trebui şi o soluţie comună, nu ?

Ioana Speteanu : O soluţie comună s-ar putea să găsim, nu, domnule ministru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu sunt convins şi, uitaţi, ca să nu ne încurcăm în mecanisme şi cifre, eu sunt convins că suntem într-un mediu de prosperitate. Rămâne să absorbim suficient de repede acest tip de prosperitate, pentru a putea fi, la rându-ne, fericiţi. Şi asta se întâmplă. Toate ţările au avut ezitări. Nici primele state noi membre ale Uniunii Europene, la începutul anilor ’80 – fie că e vorba de Spania, Portugalia, fie chiar înaintea lor, de Grecia –, nu au intrat de la bun început în mecanism, folosindu-l cu un randament superior. Nu mai vorbesc de cele zece state care sunt acum noi membre în Uniunea Europeană. Fiecare are dificultăţi de adaptare, dar nici una dintre aceste probleme nu este insurmontabilă. Am toate speranţele că administraţia va reuşi la un moment dat să-şi depăşească handicapul de cunoaştere care există încă, mai ales la nivelul administraţiei locale, va reuşi să depăşească inhibiţia, pentru că trebuie să gândească – spuneam de etica muncii – viitorul în proiecte. Nu mai poate gândi în consum imediat, ci în proiect, ce urmează comunitatea, ce poate fi oferit comunităţii în viitor, şi în handicapul de resursă umană. Să nu ne amăgim, suntem o ţară care are foarte multe competenţe, dar prea puţine numeric sau, mă rog, inegal răspândite pe teritoriul…

Ioana Speteanu : Eu aş identifica o slăbiciune majoră a noastră, a tuturor, respectiv pasivitatea, faptul că, atât la nivel de individ, cât şi la nivel de grup, aşteptăm să primim, aşteptăm să ni se dea. Facem ce ni se spune. Este un mare risc în a ne comporta în continuare aşa. De ce ? Pentru că vorbeam de a fi între cei prosperi, să absorbim prosperitatea. Nu putem absorbi această prosperitate dacă gândim în felul următor : Uniunea Europeană are 30 de miliarde de euro pentru noi şi ni-i va da. Nu, noi trebuie să gândim în felul următor : eu, în ţara asta, trebuie să fac asta, asta, asta. Îmi concep proiectul şi pe urmă văd, ia să văd, de unde iau eu surse de finanţare ? Şi când gândesc

în termenii ăştia, nu mă gândesc neapărat cu obstinaţie la cele 30 de miliarde de euro care vin din Uniunea Europeană. Adică este o schimbare totală de mentalitate, în primul rând la nivelul administraţiei centrale şi locale şi apoi la nivel individual – pentru că tocmai citeam o ştire foarte interesantă dimineaţă, irlandezii au reuşit să facă un salt enorm în mentalitatea comună, respectiv majoritatea irlandezilor consideră că au o viaţă mai prosperă şi o siguranţă a locului de muncă mai bună dacă sunt liber-profesionişti. Este un gen de pas care te duce către dezvoltarea americană.

Maria Coman : Există şi la noi oameni care au început să-şi facă propriile afaceri. Vă propun să mai ascultăm o întrebare de la telespectatori : „Domnule ministru, faceţi ca lumea să fie mai bună şi să nu mai fie discriminare. Asta-i întrebarea mea pentru domnul ministru”. Discriminarea, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună întrebare. Şi eu cred că statul român nu a făcut încă tot ceea ce putea să facă pentru a preveni toate formele de discriminare. Este motivul pentru care ar trebui să ne practicăm cât mai des sinceritatea faţă de capacitatea administraţiei şi a clasei politice, în cele din urmă, a decidenţilor, în general, faţă de prezenţa unor forme de discriminare. Există peste tot în Europa formule discriminatorii. Unele sunt identificate sociologic şi politic. Discriminarea pe criterii de gen, de exemplu. Altele sunt specifice statelor care au componente minoritare importante. Avem o mare comunitate de rromi şi trebuie să facem infinit mai mult pentru ei decât ceea ce am făcut până în momentul acesta. Este unul dintre motivele pentru care, în 2007, Ministerul de Externe va organiza în România prima mare conferinţă internaţională care va aborda toate formele de discriminare, fie că este vorba de discriminarea etnică, fie că este vorba de discriminarea de gen. În momentul în care egalitatea devine din concept realitate, în momentul acela trăim cu toţii bine, pentru că se egalizează şi accesul la şansă, dar şi competiţia.

Maria Coman : Este o discriminare între noi şi ceilalţi cetăţeni ai Europei, doamna Speteanu ?

Ioana Speteanu : Nu cred că există o discriminare între noi şi ceilalţi. Românii sunt şi au fost întotdeauna nişte admiratori ai tuturor elementelor care vin din Vestul Europei, pe care le consideră superioare, deci avem această atitudine. Nici în Vest nu cred că funcţionează regula şi nu cred că este o regulă. Putem întâlni cazuri izolate şi, până la urmă, este în natura umană şi este normal şi sunt acceptabile. Dar, apropo de discriminarea faţă de etnia rromă, eu cred că, în momentul în care în România va exista o prosperitate reală şi toţi vom avea şanse egale, şanse de a ajunge acolo unde ne dorim ca dezvoltare personală, cred că toate aceste bariere ale sărăciei vor fi înlăturate şi discriminarea se va diminua.

Maria Coman : Probabil este şi o problemă de mentalitate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ştiţi cum este până la urmă ? România are o legislaţie perfectă, pentru că a fost construită în ultima vreme, după modele occidentale aplicabile, verificate. Problema este, până la urmă, implementarea acestei legislaţii. Doamna Speteanu are dreptate când spune că şi zâmbetul revine când câştigă toţi mai bine, şi atunci formulele discriminatorii, care se alimentează, să recunoaştem, din stereotipii, dispar sau, mă rog, se estompează. Însă ele, după cum vedeţi, în Europa sunt prezente

peste tot. Eu vorbesc de România pentru că mi se pare normal să ne referim la ţara noastră, dar uitaţi-vă ce s-a întâmplat în relaţia noastră cu Marea Britanie, cât de corodată a putut să fie imaginea României în Marea Britanie, în rândul cetăţenilor obişnuiţi, acolo unde lacuna de cunoaştere a fost înlocuită de „adevărul absolut" – pun între ghilimele expresia – al stereotipiei. Sigur că trebuie schimbate mentalităţi. Mentalităţile se vor schimba. Vă dau un exemplu care sper să fie, la un moment dat, propriu şi altora. Eu am avut o operaţie la picior anul acesta. Din nefericire, şi premierul României a avut aceeaşi suferinţă ca şi mine. Spre deosebire de domnia sa, eu folosesc avioanele de linie din când în când. Vă rog să mă credeţi că mi-a fost foarte greu să urc treptele, constatând că nu există un cărucior special pentru cei care au un asemenea handicap.

Maria Coman : Am avut şi noi, dacă nu mă înşel, zilele trecute un material despre ceea ce se întâmplă la metrou din acest punct de vedere.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acela este locul cel mai palpabil unde se verifică discriminarea şi eu cred că aici trebuie să facem foarte mult. Ţine şi de mentalitate, fără discuţie, ţine, pe de altă parte, şi de eficacitatea educaţiei, pentru că educaţia noastră în continuare este concentrată pe modelul absolut : românul renascentist, care trebuie să ştie tot, care trebuie să ia la sport 10…

Maria Coman : Şi are toate drepturile.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sigur. Care trebuie să aibă la muzică, dincolo de urechea sa muzicală, numai nota maximă şi care trebuie să fie genial. El este genial, dar este, din păcate, sărac în morală. Nu are grijă faţă de aproape şi nu observă că şansa pe care el şi-o poate asuma, pentru că e sănătos, pentru că e întreg, pentru că vede bine, nu este întotdeauna şi şansa celuilalt, care s-ar putea să aibă un creier la fel bun ca al său, sau mai bun ca al său, dar nu aceeaşi motilitate.

Maria Coman : Aici revenim din nou la mentalitate. Din punctul de vedere al mentalităţii, suntem pregătiţi să facem parte din Europa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că… uitaţi, ne jucăm acum cu răspunsul. Generaţiile, în cazul acesta, contează foarte mult. Există generaţii mai pregătite, generaţii mai puţin pregătite. Sau, altfel spus, generaţii cu posibilităţi mai mici de adaptare şi generaţii cu un potenţial adaptativ enorm. Eu cred că generaţia din care faceţi parte dumneavoastră are un alt potenţial adaptativ. A crescut în altă cultură, a căpătat mult mai repede exerciţiul unei limbi străine şi, nu în ultimul rând, nu a cunoscut cenzura. Nu a cunoscut presiunea. Vine şi dintr-o cu totul altă ambianţă psihologică de acasă. Dumneavoastră nu aţi cunoscut neapărat cozile. Noi cred că le-am mai văzut, o dată sau de mai multe ori. Eu, cel puţin, da.

Maria Coman : Şi noi am prins câteva, dar asta e.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Însă aceste lucruri se estompează, intrând numai în cartea de istorie, pentru cei care ne urmează, pentru copiii noştri. Pentru ei, Europa va fi atât de mult parte a normalităţii, încât a înţelege că România vine dintr-un trecut totalitar, că încearcă să scape de hainele gri, că încearcă să-şi redobândească locul i se va părea o poveste, o utopie, poate un coşmar, dar în nici un caz realitatea. Cred că integrarea propriu-zisă se va face în termenii unei generaţii. Şi dacă ne aşteptăm la mentalităţi schimbate, ele nu se vor putea altera, nu se vor putea schimba substanţial, în sensul cel

mai bun al cuvântului, decât în momentul în care generaţiile care vin după noi vor avea o expunere culturală enormă. Nu au de ce să înveţe mai departe în gimnaziu – dacă au posibilitatea – în gimnaziu la Feteşti. Au posibilitatea să înveţe într-un gimnaziu în străinătate? Acolo să meargă! În clipa în care n-o să-i mai întrebăm „de ce nu stai în ţară după ce termini facultatea?” şi o să le spunem: „du-te, orizontul tot este al tău, mergi unde poţi şi valorifică-ţi mintea”, în momentul acela şi noi le dăm un răspuns pe măsura aşteptărilor lor.

Maria Coman: Şi vă propun să ascultăm o ultimă întrebare din partea românilor: „Cum va fi viaţa noastră de zi cu zi de la 1 ianuarie? Dacă va fi vreo schimbare, practic, sau nu? Care ar fi temerile legate de viitoarea integrare? Deocamdată sunt diverse zvonuri şi cred că toată lumea se teme de viaţa de zi cu zi. Nu ştim, nu am nişte temeri. Dar referitor la întrebarea de dinainte, într-adevăr, în viaţa noastră de zi cu zi ce se va schimba? Nu ştiu, cheltuieli; în general, tot ceea ce facem noi în învăţământ este ok, dar cred că foarte mari schimbări vor fi în viaţa de zi cu zi”.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Tot la Est răsare soarele şi tot la Vest apune. În viaţa de zi cu zi, poate, lucrul cel mai repede pe care îl vom simţi va fi calitatea produselor la care îndeobşte apelăm când avem nevoie de un minim confort. Vă garantez că n-o să mai fie cafea contrafăcută. Mă interesează acest lucru, nu? Ca la 7 dimineaţa, când îmi beau cafeaua, să ştiu că are aromă, să ştiu că este serioasă şi că nu păţesc ceva în orele care urmează.

Maria Coman: Totuşi, aş insista un pic pe ce spunea doamna de mai devreme, că sunt fel de fel de zvonuri. De ce în continuare vorbim despre zvonuri? Poate ar fi trebuit mai bine explicat oamenilor, să ştie mai bine ce-i aşteaptă şi să fie mai pregătiţi pentru…

Mihai-Răzvan Ungureanu: Integrarea în UE a pornit ca un proiect politic. A pornit…

Maria Coman: Dar este un proiect pentru toţi românii.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Fără discuţie. Şi aşa este şi normal să fie. A pornit ca un proiect politic, este un proiect al elitelor, căruia i-au dat substanţă elitele şi pe care l-au pus în acţiune elitele. Datoria elitelor este de a-l plebiscita. Nu în sensul votării, cât în sensul asimilării morale a elitei cu poporul. E nevoie de o participare naţională la proiectul integrării. În momentul în care se participă relaxat, cu egală conştiinţă că există şi riscuri, şi câştiguri, în momentul acela, probabil, n-o să mai avem atâţia eurooptimişti, o să mai avem şi un procent bun de scepticism, dar, oricum, încrederea că pasul pe care l-am făcut nu este un pas greşit.

Maria Coman: Deja, numărul celor mai sceptici este în creştere.

Ioana Speteanu: Este natural să fie în creştere şi este foarte bine că este în creştere. Denotă faptul că oamenii gândesc. Când îţi pui probleme, când te temi, gândeşti. Dar s-ar putea să aibă o surpriză plăcută, s-ar putea să nu urmeze un cataclism după 1 ianuarie 2007. Eu, personal, cred că nu o să urmeze şi cred că în nici un caz nu o să asistăm la ororile despre care scriu diverse ziare, explozii de preţuri în sectorul imobiliar, explozii de preţuri în supermarketuri, pentru simplul fapt că nu o să ne permitem. Comerciantul român nu o să-şi permită să speculeze, nu mai poate specula. Să zicem, o lună, două, va încerca să facă acest lucru. Dar piaţa îl va regla. Şi nu îl va regla nici o autoritate din România. Îl va regla tot ce va veni din exterior. Practic, noi suntem în etapa în care vom fi o piaţă de desfacere şi, când spun asta, sunt foarte convinsă că vom vedea eventual o

scădere a preţurilor în supermarketuri, pentru că producătorul occidental nu stă cu marfa în raft şi nu o scoate din nou la anul cu un preţ mai mare, cum fac ai noştri, ci vinde ca să poată produce în continuare, să aibă turn-over, să-i meargă industria, să-şi plătească oamenii ş.a.m.d. Deci eu nu cred că va urma o nenorocire şi cred că toată lumea poate sta liniştită şi îşi poate vedea de treabă (...).

Maria Coman : (...) Domnule ministru, ce rol îşi asumă clasa politică ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Democraţia are emoţii efemere, spune doamna Speteanu. Acesta este adevărul. La urma urmei, ştiţi, îmi aduceam aminte, apropo de Avizul Conform şi primele luni ale lui 2005 – avem voie să spunem asta, la sfârşit de 2006, nu ? –, cât de emoţional se reacţiona acasă pentru o voce eurosceptică de natura acesteia, pe care am auzit-o acum.

Maria Coman : Dacă îmi aduc aminte, domnul Markus Ferber era foarte pornit împotriva noastră, dar ulterior şi-a nuanţat foarte mult discursul.

Ioana Speteanu : Nu, ulterior l-a schimbat radical, deci acum este un fan al României.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta este pentru că avem uneori tendinţa – şi trebuie să recunoaştem că aceasta este un lest care vine de dinainte de ’89 – să căutăm unanimităţi. Or, ele nu există într-o democraţie. În al doilea rând, proiectul extinderii, marele proiect al Uniunii Europene care se numeşte extindere, este un proiect cu un beneficiu integrat. Că este vorba de economie, că este vorba de cultură, de social sau de sfera politică, de politica externă şi de securitate a Uniunii Europene, lărgirea contribuie la potenţialul Uniunii Europene de a juca la orice scară mondială. Bun. Noi o să fim în această postură, pe de o parte, trebuie să fim în această postură, corespunzători pretenţiilor pe care toate statele le au de la noi, al şaptelea stat ca mărime, ceea ce înseamnă totuşi al şaptelea stat şi ca participare în anumite situaţii, al şaptelea stat şi ca putere de exprimare, al şaptelea stat în funcţie de mărimea demografică, proporţional în piaţă sau chiar în decizia politică nemijlocită. Şi, pe de altă parte, avem şanse, şi cred că nu mă înşel, că următoarele executive, indiferent de culoarea politică pe care o vor avea, să urmeze acest gen de politică integratoare, încât zece ani de acum încolo să nu avem de discutat decât despre modul în care putem ajunge din urmă statele industrializate dezvoltate.

Maria Coman : Mulţumesc foarte mult. În studioul *Antenei 3*, doamnelor şi domnilor, ministrul de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu, şi Ioana Speteanu, jurnalist specializat în probleme europene. Încheiem aici prima ediţie specială dedicată ultimelor zile ale României în afara Europei şi, evident, primelor zile din Uniunea Europeană.

18 decembrie 2006, *Antena 3*

„Avem nevoie de o politică energetică comună”

Ministrul de Externe al României atenţionează asupra dependenţei energetice faţă de Rusia. Aceasta ar putea fi diminuată doar prin furnizori alternativi.

Michael Laczynski : Domnule ministru, în lumina experienţei din săptămânile trecute, nu a fost o greşeală vânzarea unei companii aşa de importante precum Petrom către un investitor străin ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, în nici un caz. Nu cred nici că partea română a lăsat să se întrevadă această impresie vreodată sau că ar vrea să trezească această impresie. Vânzarea către OMV a schimbat Petromul : dintr-o companie care nu era în stare să realizeze profit a devenit o firmă foarte profitabilă. Din această perspectivă, implicarea austriacă a fost de succes. Iar investiţia în sine a fost foarte bine-venită. Controversele recente legate de preţul gazului pentru consumatorii casnici nu trebuie interpretate drept temeri româneşti la capitolul investiţii străine. România datorează foarte mult investitorilor străini.

Michael Laczynski : Deci nu este pus sub semnul întrebării procesul de privatizare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Contractele încheiate sunt sfinte pentru noi. Publicarea contractelor de privatizare la iniţiativa guvernului şi a parlamentului nu este ceva neobişnuit, ci face parte din discursul democratic – asemănătoare şi dezbaterii despre Eurofighter în Austria. Trebuie să fim însă foarte atenţi când este vorba de necesităţile populaţiei. Scumpirea preţului gazului pentru micii consumatori trebuie să se realizeze luând în considerare puterea lor de cumpărare. Totuşi nu este o problemă nerezolvabilă. În această privinţă, ceea ce este foarte important pentru noi este securitatea energetică. Ne dorim o poziţie comună a Uniunii Europene în această problematică.

Michael Laczynski : Cu siguranţă aţi urmărit recenta controversă dintre Polonia şi Rusia în preajma Summitului UE[1]. A procedat corect Polonia solicitând din partea Moscovei mai multe concesiuni în ceea ce priveşte problematica energetică şi comercială şi nefiind dispusă să facă nici un compromis ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Una dintre pietrele de bază ale Uniunii este solidaritatea. Cred că vetoul polonez ne-a demonstrat în mod acut necesitatea unei poziţii comune UE în această privinţă. Majoritatea statelor membre au nevoie de trasee alternative pentru

1. Polonia a fost singurul stat membru UE care a blocat încheierea unui acord de parteneriat (n.r.).

petrol şi gaze. În momentul de faţă nu există aceste căi alternative de aprovizionare. Datorită apropierii sale faţă de ţările din Asia Centrală, Irak, Iran, României i se deschid noi perspective. Avem nevoie de petrol şi gaze din această regiune, ca alternativă la aprovizionarea de până acum din Rusia. Aceasta este o şansă pe care nu ar trebui să o ratăm. Din această perspectivă trebuie văzut şi proiectul Nabucco, ce oferă posibilitatea de cooperare între Austria şi România. UE nu ar trebui să se încreadă în continuare în faptul că o sursă de aprovizionare cu energie este suficientă pe termen lung.

Michael Laczynski : Până în momentul de faţă, politica energetică se află în competenţa statelor membre. Are nevoie Uniunea de un parteneriat energetic cu un caracter obligatoriu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără cooperare nu putem vorbi cu o voce în problema politicii energetice. Altfel, riscăm să ajungem în situaţia în care preţurile energiei vor scădea sau vor creşte în funcţie de considerente politice. Obiectivul nostru trebuie să fie crearea unui nivel mai ridicat de concurenţă în domeniul energetic prin surse de aprovizionare alternative. Din punctul meu de vedere, aceasta se poate realiza doar prin decizia de creare a unei politici energetice comune a Uniunii Europene.

Michael Laczynski : Este acesta un proiect pe care România doreşte să îl promoveze în cadrul UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, este o prioritate. Cred că vom înregistra progrese în acest sens cu ocazia Summitului UE din primăvară. O prioritate a preşedinţiei germane este securitatea energetică.

Michael Laczynski : Cum apreciaţi dezvoltările recente din Rusia şi modul în care Moscova se prezintă pe scena internaţională ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sperăm că noul acord de parteneriat UE-Rusia se va baza pe principii durabile clare. Unul dintre acestea este transparenţa în ceea ce priveşte politica preţurilor la livrarea de energie. Un altul ar fi tratamentul egal. Nu este posibil ca firmelor europene să nu le fie permis să investească în întreprinderi energetice ruseşti, respectiv în infrastructura energetică. Nu este corect. Aştept ziua în care companiile vestice vor putea achiziţiona fără probleme acţiuni Gazprom. Până la urmă, avem nevoie de credibilitate şi aceasta se poate dezvolta doar dacă se respectă contractele.

Michael Laczynski : Puteţi recunoaşte această credibilitate în Rusia actuală ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aici trebuie să se facă mai mult.

Michael Laczynski : Promovarea intereselor naţionale în cadrul UE necesită compromisuri şi cooperare. Deţine România parteneri „naturali” în Uniune, cum ar fi Franţa sau celelalte state postcomuniste ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă se urmează logica politică a UE, România are doar parteneri. Nu dorim să ne începem biografia UE cu judecăţi despre capacitatea de cooperare a altor state membre. Toate statele sunt partenerii noştri. Ţări precum Germania, Franţa, Spania sau Austria sunt deja obişnuite să ne asculte părerea în ceea ce priveşte securitatea, de exemplu. În alte domenii trebuie să ne prezentăm într-un mod mai hotărât. În orice caz, pentru noi este o prioritate ca România să preia în cadrul UE rolul de promotor al solidarităţii.

Michael Laczynski : Sunteţi dezamăgit fiindcă multe ţări, printre care şi Marea Britanie, insistă cu perioadele de tranziţie impuse forţei de muncă româneşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mi-aş fi dorit o abordare a României şi Bulgariei similară cu cea a ţărilor care au aderat în 2004. Am fost foarte surprins de decizia britanică. Pe lângă consideraţiile politice din punct de vedere statistic, se poate vedea că în Marea Britanie trăiesc puţini români şi că nu există pericolul unei invazii româneşti. Modul cum s-a procedat mi s-a părut absolut antieuropean şi foarte populist.

11 decembrie 2006, *Wirtschaftsblatt*, Germania

„Pleşu mi-a spus că, dacă accept să fiu ministru, se duce la Preşedinţie”

Al 91-lea ministru de Externe al României şi al optulea postrevoluţionar, Mihai-Răzvan Ungureanu este un politician norocos. A semnat Tratatul de Aderare a României, iar în ianuarie 2007, sub mandatul său, ţara noastră va deveni membră a UE.

Biroul lui Mihai-Răzvan Ungureanu nu se deosebeşte cu nimic de cele ministeriale. Aceleaşi steaguri, aceeaşi mobilă şi covoare pluşate, zeci de telefoane. Cu o singură excepţie : masa unde ar trebui să poarte mici şedinţe cu cei mai apropiaţi colaboratori este ticsită de cărţi. În ciuda figurii sale adolescentine şi inocente, a învăţat să se descurce în lumea diplomatică, acolo unde „nu” poate însemna „da”, iar o încuviinţare din cap contează mai mult decât un tratat.

E plăcut să discuţi cu Ungureanu, dar, dacă nu eşti atent, te plimbă numai pe „străzile lui”. Iar farmecul este că nu o face trăgându-te de mânecă, ci printr-un dans al ideilor.

Destinul Andrei Pleşu

Până în 1998, cariera lui Mihai-Răzvan Ungureanu se îndrepta clar spre o catedră universitară. După ce a absolvit Facultatea de Istorie a Universităţii „Al.I. Cuza” din Iaşi, a devenit în 1992 asistent, iar apoi lector.

Primeşte numeroase premii şi ajunge profesor invitat la Universitatea Albert-Ludwig din Freiburg im Breisgau, apoi profesor asociat la Şcoala de Studii Slavone şi Est-Europene, Universitatea din Londra.

Destinul său şi cariera universitară au luat o turnură neaşteptată.

> În 1998, Andrei Pleşu, tocmai numit ministru de Externe, pe care îl cunoşteam şi ca bursier al Colegiului Noua Europă, mi-a oferit unul dintre cele două posturi de secretar de stat. Vă imaginaţi că eram un puşti de 28 de ani. Prima zi a fost de pomină ! Eram privit ca un moldovean din Iaşi – „cine mai e puţoiul ăsta care vine să ne înveţe pe noi ? ”. Acesta a fost acidul care s-a turnat pe mine în primele luni. Sfatul pe care mi l-a dat atunci Andrei Pleşu a fost să nu semnez nici o hârtie până nu sunt sigur că este în regulă. Deşi, profitând de inocenţa mea, veneau mulţi să semnez acte că „nu e nici un risc”, cum ziceau ei.

Ministru la 28 de ani

Au fost trei ani foarte interesanţi, în care mă maturizam în alt sertar decât cel academic în care trăisem. De la o existenţă de om singur şi mulţumit, am ajuns într-o lume în care nu-ţi mai aparţii pentru că fiecare are nevoie de tine, te foloseşte… Au fost trei ani de maturizare accelerată, în care am simţit cum cad de pe mine pieile inocenţei, una câte una. Mă ofeream fiecărui individ cu o naivitate după care astăzi tânjesc – spune Ungureanu.

Hărăzit cu umor, ministrul spune că a avut parte şi de situaţii neplăcute, fiind catalogat în fel şi chip.

Din fericire, am trecut prin toate serviciile străine. N-am ratat nici unul, poate cu excepţia celor ruseşti. În rest, s-a spus că am făcut parte din toate. Şi cum complotul universal nu poate decât să numească miniştri, evident că sunt în această poziţie – spune el.

Ca un ucenic fidel, Ungureanu nu uită în nici o ocazie să vorbească despre mentorul său Andrei Pleşu, considerat a fi admirabil, cu har, cu lipici la om.

Are o charismă, se uită în ochii tăi, şi gata, eşti al lui. L-am văzut stăpânind săli de orgolii, pentru că tot parterul care-l asculta era compus numai din orgolii, CV-uri ample, din pretenţii academice, ironii – „Cine eşti tu? Vii din Europa de Est, de la ce Universitate? Bucureşti? Unde-i Bucureştiul?”. Ei bine, Andrei Pleşu a reuşit să facă din piatră plastilină. Era incredibil. Şi în plus, are capacitatea de a se plia după orice interlocutor, fie el om simplu, fie academician – spune actualul ministru.

Carte de vizită. Un istoric aruncat în diplomaţie

Mihai-Răzvan Ungureanu s-a născut pe 22 septembrie 1968, la Iaşi.

A absolvit în 1992 Facultatea de Istorie a Universităţii „Al.I. Cuza” din Iaşi şi are un master la Oxford (1993). A fost publicist la revistele *Dialog*, *Arhiva genealogică*, *Revue des Études Roumains*, *Revista de istorie socială*; coordonator al colecţiei „Historia” a Editurii Polirom. Deţine un doctorat în Istorie Modernă (2004, Facultatea de Istorie a Universităţii „Al.I. Cuza”, Iaşi).

Între 1998 şi 2001 a ocupat funcţia de secretar de stat în MAE. Între 2001 şi 2003 a fost director general – emisar regional al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, iar ulterior, coordonator adjunct al Iniţiativei de Cooperare Sud-Est Europeană (SECI).

Din 29 decembrie 2004, este ministrul Afacerilor Externe.

Ungureanu este de părere că, odată intraţi în Uniunea Europeană, succesul nu depinde decât de noi, de modul în care vom şti să ne facem temele, dar şi să ne schimbăm.

Când a venit PSD la putere, Răzvan Ungureanu a fost trimis emisar regional al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est în perioada 2001-2003, iar ulterior a fost coordonator adjunct al SECI, cu sediul la Viena, în perioada 2003-2004.

Aici am putut vedea România cu toate păcatele ei, plină de cangrene. Revelaţii negative ai tot timpul, dar a fost momentul în care mi-am dat seama ce se află dincolo de spoiala strălucitoare a vieţii politice din România.

În ciuda activităţii sale, Ungureanu n-a uitat de carte, iar la Viena studia zilnic în bibliotecă şi căuta arhivele marilor mănăstiri moldoveneşti, luate de austrieci în 1775, la pierderea Bucovinei.

La sfârşitul lui 2004, a ajuns ministru de Externe tot datorită mentorului său, Andrei Pleşu, care l-a recomandat preşedintelui Băsescu. „Andrei Pleşu mi-a spus că, dacă accept funcţia de ministru, se duce şi el consilier la Preşedinţie. Am fost la pachet, cum se spune." Inevitabil trebuie să ai un sprijin politic, aşa că ministrul de Externe este membru PNL. „Mă înţeleg foarte bine atât cu premierul Tăriceanu, cât şi cu preşedintele Băsescu", spune cu diplomaţie Ungureanu.

Bătălia pentru integrare

Ca ministru de Externe, cea mai grea bătălie pe care a dus-o Ungureanu a fost aderarea la Uniunea Europeană.

> În ianuarie 2005, am cerut să văd lista cu europarlamentari, ca să-mi dau seama pe cine ne bazăm. Aveam nevoie de votul lor până în 13 aprilie. În momentul acela m-am îngrozit. Din 632 de europarlamentari, doar vreo 130 erau favorabili aderării României. Am început să stau de vorbă cu fiecare europarlamentar. M-am întâlnit cu grupul ecologist, cu care nu discutase nimeni. Am avut dialoguri, i-am adus în România, le-am dat materiale. În aprilie, mai bine de jumătate din voturi ne-au fost favorabile. Adevărul este că am avut şi noroc. Am avut colegi miniştri care şi-au făcut treaba, ca Macovei şi Blaga. În plus, a fost spus adevărul : am luat un dezastru, uite ce vrem să facem. Nu ne-am mai prezentat cu o Românie cosmetizată, nu am mai venit cu vechile sloganuri, că în România nu se dă mită, ci se împrumută bani, nu există mizerie, ci e un fel de turism nostalgic. Iar asta a plăcut – spune şeful Externelor.

După aflarea votului, Ungureanu a răsuflat uşurat. „De-acum, problema este a noastră. E un cec în alb pe care ni l-a dat Uniunea Europeană : Poftim, eu cred că poţi să te schimbi."

„Scriu doar 15 pagini pe săptămână"

Una dintre supărările actualului ministru de Externe este aceea că nu mai poate scrie atât de mult cât ar vrea, din cauza programului încărcat. „Abia reuşesc să scriu 15 pagini pe săptămână", spune Ungureanu, astăzi conferenţiar universitar.

Ungureanu a publicat până în prezent peste 80 de articole, iar printre cărţile sale se numără *Documente statistice privitoare la oraşul Iaşi (1755-1828)*, 2 vol. (1997), în colaborare cu prof. Ioan Caproşu ; *Marea Arhondologie a boierilor Moldovei* (Iaşi, 1998) şi *Convertire şi integrare în societatea românească la începutul epocii moderne* (Iaşi, 2004).

El nu renunţă la un proiect mai vechi, pe care îl girează, respectiv *Revista de istorie socială* a Universităţii „Al.I. Cuza" din Iaşi, pe care a fondat-o în 1996 şi care este acum realizată de ucenicii săi.

Cronică de familie

Bunicul, prizonier în URSS

Puţină lume ştie că bunicul lui Răzvan Ungureanu a fost prizonier de război în Uniunea Sovietică. Căzut la Cotul Donului şi după un prizonierat cumplit, Haralambie Ungureanu a fost eliberat abia după 23 august 1944.

A fost reînrolat în armata română şi a căzut la datorie în Slovacia. Nu doar în memoria bunicului său, Răzvan Ungureanu a avut discuţii cu omologul său Serghei Lavrov, cu care a stabilit ca România să primească arhiva prizonierilor români din URSS.

În vizita oficială la Arhivele de Stat ale Federaţiei Ruse, am primit copia dosarului bunicului meu. „Ţin foarte mult să aduc aceste arhive la Bucureşti, iar acesta este unul dintre ţelurile mele”, spune ministrul.

„La Viena am fost fericit”

Ministrul este căsătorit cu Daniela Ungureanu, medic anestezist, şi îi este foarte dor de viaţa de familie, de viaţa tihnită de la Viena, unde susţine că a petrecut cea mai frumoasă perioadă a existenţei lui.

„Când ajung seara acasă şi închid uşa, vreau ca toate problemele să rămână afară. Din păcate, de prea multe ori în ultima vreme mi-am neglijat familia. Obligaţiile de serviciu m-au ţinut departe de soţie”, spune el. Pentru a-i mai trece dorul, ministrul poartă în permanenţă o fotografie cu soţia, realizată în noiembrie 2005.

Stiloul. „Am semnat aderarea cu el”

Ceremonia de semnare a Tratatului de Aderare la Uniunea Europeană s-a desfăşurat la Abaţia Neumünster din Luxemburg, iar din partea României au semnat preşedintele Traian Băsescu, premierul Călin Popescu-Tăriceanu, eu, ca ministru al Afacerilor Externe, şi negociatorul-şef cu Uniunea Europeană, Leonard Orban. Vă daţi seama că ţin enorm la acest stilou – spune ministrul.

Sfatul lui Ungureanu

Ungureanu s-a ferit toată viaţa să dea sfaturi, să fie perceput drept un îngâmfat care împarte pilde în stânga şi-n dreapta, dar s-a călăuzit după o frază a lui Nietzsche din *Aşa grait-a Zarathustra* : „Ceea ce nu mă doboară mă face mai puternic”.

Faţa nevăzută. Un Kissinger al României

Deşi iubeşte Iaşul, Ungureanu s-a mutat în Bucureşti, împreună cu soţia, în 1998. Din cauza funcţiei a devenit sedentar şi îi pare rău că nu poate face mai multă mişcare. Ungureanu crede că mai avem mult până vom reuşi să le schimbăm prejudecăţile occidentalilor în ceea ce ne priveşte.

Corupţia are rădăcinile ei sociale. Una este traficul de influenţă şi care, la limită, poate genera acte de corupţie, şi altceva este ciubucul, mita. Am încercat să le explic europenilor că inclusiv părinţii mei dădeau bacşiş la alimentară ca să-mi aducă un pachet de unt.

Ministrul este de părere că a menţinut un echilibru între Preşedinţie şi Guvern, pentru că au existat linii de acţiune politică externă diferite.

Eu am plecat de la premisa că preşedintele se ocupă de direcţiile strategice, de liniile mari, mai ales în ceea ce priveşte securitatea României, iar premierul are o obligaţie elementară: integrarea în Uniunea Europeană.

„Viitorul are aroma trecutului", spune deseori Ungureanu, citând un vers celebru, şi este de acord că istoria se răzbună de multe ori în politica actuală.

Nu-i place pescuitul şi nici nu înţelege această pasiune, pentru că este un om activ şi s-ar enerva cumplit să stea într-un loc şi să aştepte.

La bătrâneţe ar spera să fie perceput ca un Kissinger.

3 decembrie 2006, *Evenimentul Zilei de Duminică* (Florian Bichir)

România : broker între UE şi SUA

Armand Goşu : România aderă la UE într-un moment de redefinire a relaţiilor Bruxelles-ului cu Moscova. Sunt tensiuni între membrii Uniunii Europene, generate de felul în care privesc relaţiile cu Rusia. De ce parte a baricadei se va situa România după 1 ianuarie 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Inevitabil, România, ca membru al UE, nu poate fi decât solidară cu politica UE în ansamblu. În ce priveşte Acordul de parteneriat şi cooperare, aici lucrurile merită precizie. Acordul actual şi-a epuizat şi portanţa politică, şi potenţialul, pentru că relaţiile cu Federaţia Rusă au devenit foarte ample. Sunt relaţii care, mai ales din punct de vedere economic, se dezvoltă accelerat, pe măsura cooperării în domeniul energiei. Federaţia Rusă este unul dintre partenerii strategici predilecţi ai UE, în zona Mării Negre, zona caucaziană, Asia Centrală, şi un partener de care va trebui să ţinem cont în momentul în care UE se va deschide spre jocul politic global.

În acelaşi timp, Federaţia Rusă „îşi recunoaşte vecinul", o afirmă preşedintele Putin într-un articol care a fost publicat foarte recent în *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, menţionând faptul că UE nu reprezintă doar o vecinătate geografică, ci şi o vecinătate favorabilă cooperării. Tensiunile de care amintiţi, prefer eu în momentul acesta să cred, au apărut din cauza unor diferenţe între interesele Federaţiei Ruse, în bună parte comerciale şi politice, şi perspectivele de cooperare ale Uniunii Europene, aşa cum şi le imaginează în relaţia cu Moscova. UE se află pe drumul constituirii unei politici energetice unice. Chestiunea a fost – principial, cel puţin – rezolvată în interiorul UE în timpul celor două preşedinţii, austriacă şi finlandeză. Ea va pune deasupra interesului particular al unui stat membru sau al altuia interesul comun al solidarităţii europene.

UE şi Rusia

Armand Goşu : Dar statele membre nu par să aibă capacitatea de a formula o politică unitară faţă de Rusia, nici măcar în domeniul energetic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acesta este dezideratul şi nu pornim cu gândul că o soluţie se poate găsi imediat. În unele cazuri, relaţia economică bilaterală între un anume stat membru al Uniunii Europene şi Federaţia Rusă, mai ales în cazul importului de hidrocarburi, este îndeajuns de consistentă pentru a modera impulsul de constituire a unei politici comune la nivelul UE. De altfel, trebuie să recunoaştem, UE îşi activează relativ târziu conştiinţa necesităţii unei voci unice în această privinţă. Noi credem că acesta este şi primul examen, şi poate unul dintre cele mai grele, al modului în care se va constitui o

politică externă unică a UE. Un examen pe care UE trebuie să-l treacă. Altminteri, speranţa că va putea exista un argument faptic solid pentru a pune Tratatul Constituţional din nou pe tapet dispare. Diferenţa dintre interesele Uniunii Europene şi interesele particulare ale Federaţiei Ruse, interese care favorizează relaţia bilaterală cu statele membre în dauna relaţiei directe cu UE, face ca divergenţele de opinie să crească. Eu nu cred că putem merge în momentul de faţă până într-acolo încât să spunem că diferenţele sunt ireductibile şi că ele duc inevitabil la puncte de vedere contondente. Aş crede mai curând că e nevoie de foarte multă flexibilitate, că e nevoie de o politică dispusă spre compromis din partea Federaţiei Ruse şi spre o politică angajantă, pragmatică, din partea Uniunii Europene.

Armand Goşu : Germania, care va prelua preşedinţia UE, anunţă un proiect de deschidere a UE spre rezervele de petrol şi gaze din Asia Centrală fostă sovietică. Având în vedere relaţiile foarte apropiate dintre Berlin şi Moscova din ultimii ani, aş spune chiar indecent de bune, într-un moment în care Rusia făcea paşi înapoi pe drumul democratizării, nu există riscul ca Germania să promoveze în UE interesele Rusiei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-aş putea să plec de la o asemenea presupoziţie. Eu cred că Federaţia Rusă poate găsi în Germania nu doar un partener credibil, dar, speculând chiar relaţia foarte bună dintre Berlin şi Moscova, şi un bun exponent al intereselor Uniunii Europene. Germania se află într-o poziţie delicată, fără îndoială, pentru că va trebui să negocieze viitorul acord pe baza unui mandat care încă se află în discuţie şi pe care nădăjduim să-l avem în decembrie. Acel mandat e suficient de restrictiv în ce priveşte apărarea şi promovarea intereselor Uniunii Europene, pentru a nu lăsa loc de manevră unei încercări de schimbare a raportului în favoarea intereselor naţionale şi în dauna intereselor UE. Nu ne punem problema – eu, cel puţin – că Germania n-ar putea să reprezinte solidar UE. Mai mult, credem că Germania va trebui să găsească soluţii la aşteptările enorme pe care UE le are faţă de ea. Germania nu are doar preşedinţia Uniunii Europene, ci şi preşedinţia G-8, în acelaşi timp, şi acest lucru va face din Germania punctul focal al deciziilor politice care vor fi luate în numele partenerilor.

Armand Goşu : Germania e cea care, cel puţin în timpul cancelarului Schröder, a avut grijă să trateze direct, în dauna unor ţări vecine, acorduri comerciale cu Gazprom, călcând în picioare interesele altor ţări şi neţinând seama de protestele lor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar să nu uităm aici de şirul cronologic al evenimentelor. Acordurile bilaterale germano-ruse premerg şocurile energetice care au trezit din apatie UE. Constatarea faptului că există un efect politic al contractelor comerciale pe care le angajează mari companii producătoare de gaze naturale şi ţiţei în relaţia lor directă cu ţări din UE a generat o reflecţie strategică în UE. Tema energetică a revenit foarte puternic în vârful listei de preocupări ale preşedinţiilor austriacă, finlandeză şi, apoi, germană. Nu cred că trebuie să judecăm *à rebours*, să ne uităm înapoi de ce nu am început mai repede aşa ceva la nivelul Uniunii Europene. Poate că a fost nevoie de un duş foarte rece. Acum, toate ţările îşi propun să găsească optimul principial al solidarităţii dintre statele membre ale UE. Aceea ar fi politica externă a Uniunii Europene în materie de energie şi în cadrul acestei politici externe orice relaţie bilaterală îşi găseşte câmp de dezvoltare.

Extinderea UE nu are nevoie de acordul Moscovei

Armand Goşu : România şi Bulgaria aderă în momentul în care se ciocnesc mai multe forţe în UE. Moscova reproşează Uniunii Europene că n-a ţinut cont de părerea ei în momentul în care a negociat aderarea acestor două ţări, iar Moscova are îngrijorări, spune ea, faţă de siguranţa consumatorilor în legătură cu produsele din carne din România şi Bulgaria. A negociat vreodată Bruxelles-ul aderarea vreunei ţări la UE cu Moscova?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident, nu. Este un exces retoric. Comisarul pentru Extindere, Olli Rehn, a avut cuvinte mai severe la adresa acestei încercări de a menţiona influenţa politică prezumtivă pe care Federaţia Rusă ar putea-o căpăta în procesul de extindere a Uniunii Europene. Dar să ne aducem aminte că şi în momentul în care NATO s-a extins cu România, Bulgaria şi celelalte state din Centrul şi Estul Europei, Federaţia Rusă a cerut cu acelaşi ton şi la fel de imperativ o consultare prealabilă. Problema nu se pune aşa şi, evident, pentru extindere nu trebuie cerut acordul Moscovei. Contingentarea propriu-zisă nu ne atinge aproape deloc, pentru că noi exportăm foarte puţine produse animaliere către Federaţia Rusă. Reţinem însă gestul politic şi nervozitatea Rusiei.

Armand Goşu : Olli Rehn spunea destul de clar că avem de-a face cu nişte manevre politice într-un joc complicat pe care Federaţia Rusă vrea să-l desfăşoare. SUA sunt şi ele parte a acestui joc? Pentru că SUA au semnat cu Rusia o înţelegere privind intrarea Rusiei în Organizaţia Mondială a Comerţului, iar înţelegerea vizează şi stimularea exporturilor de carne din SUA către Rusia. S-ar putea să avem de-a face cu un joc al Moscovei între Bruxelles şi Washington?

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-aş putea merge până la o asemenea speculaţie. Oricum, Federaţia Rusă nu poate intra în Organizaţia Mondială a Comerţului fără acceptul Uniunii Europene. Votul UE este un vot solidar, nu sunt voturi naţionale, este un singur vot, şi acela este al Uniunii Europene. Poate că un plus de înţelegere, de previziune şi de prudenţă din partea Federaţiei Ruse în cazul acesta n-ar strica.

Avem de construit pe relaţia cu Rusia

Armand Goşu : Relaţia cu Federaţia Rusă redevine o direcţie importantă de politică externă a României, după ce mulţi ani interesul pentru ea era scăzut. E vorba de un *job description* pe care România l-a primit de la Bruxelles sau de la Washington în plic, după aderarea la NATO şi la UE, sau România simte că asta e zona în care ar putea să aibă un cuvânt de spus, dacă vrea să conteze într-o politică regională?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România este plasată geopolitic în aşa fel încât avem tot interesul ca raporturile cu Moscova să nu treacă nicicum într-o paranteză. Noi suntem în cluburi politice, în aranjamente de cooperare la nivel regional, continental sau mai mari care presupun dialog corporat, integrat, cu Federaţia Rusă, fie că e vorba de UE, fie de NATO. Mai mult decât atât, noi – şi acesta este şi tipul de politică externă pe care îl profesăm astăzi – constatăm o sensibilitate aparte a României faţă de raporturile directe cu Federaţia Rusă, sensibilitate care poate fi oricând convertită în produs politic pozitiv. E motivul pentru care credem şi insistăm ca raporturile directe dintre noi şi Federaţia Rusă să fie cât mai bune, să fie substanţiale, astfel încât şi noi să putem fi un broker onest

între Federaţia Rusă şi UE. Nu avem motive şi nu căutăm să avem motive de antagonizare a Federaţiei Ruse. Dimpotrivă, vrem să ne prezentăm întâi prin obiectivitate politică şi, în al doilea rând, prin credibilitate.

Armand Goşu : Realitatea imediată nu vă ajută cu argumente în susţinerea acestei ipoteze. Spun asta pentru că, de pildă, săptămâna trecută, *Politika* de la Belgrad avea un articol despre preşedintele Băsescu, pe care îl considera un populist care vinde sentimente antiruseşti populaţiei din România. Nu cumva declaraţiile publice ale preşedintelui Băsescu, şi nu numai ale lui, de până acum împiedică România să joace acest rol despre care vorbiţi dumneavoastră?

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-aş crede asta şi, în ceea ce priveşte declaraţiile preşedintelui Băsescu, cred că pot fi destul de ferm în a contrazice orice suspiciune. Preşedintele n-a spus niciodată altceva decât ceea ce îndeobşte a afirmat fie în conclavurile informale sau în cadrul Consiliului UE, când a fost vorba de relaţia UE-Rusia. Nu cred că în ceea ce spune preşedintele se face vreun rabat de la principiile pe care, din punctul de vedere al politicii externe, România le-a afirmat dintotdeauna. În clipa în care solicităm predictibilitate, transparenţă, interdependenţă sau beneficiu mutual, credem că o facem şi după o logică de bun-simţ. Iar cantităţile retorice, evident, pot să difere dintr-o parte în alta, fără ca ele să genereze neapărat critici sau să ridice sprâncene la Moscova. Dar noi, la nivel bilateral, avem de construit pe relaţia cu Federaţia Rusă. Spun acest lucru de doi ani şi, încet-încet, pe măsura posibilităţilor noastre logistice, reuşim.

Armand Goşu : România a transmis semnale spre Moscova în primele luni ale anului 2005. Numai că răspunsurile care au venit dinspre Moscova au fost mai degrabă…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Reticente.

Armand Goşu : Rusia a fost clar împotriva proiectului românesc la Marea Neagră. Nu doar reticentă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici nu trebuie să ne aşteptăm ca politicile externe româneşti, de data aceasta mult mai abile, dar, în acelaşi timp, mai încărcate de energie, mai puţin camuflate în echivoc, să stârnească unanimităţi, aplauze peste tot. Dimpotrivă. România este un stat care, proporţional cu creşterea economică, îşi face auzită şi vocea în diferite locuri. Nu înseamnă că avem aceeaşi perspectivă cu Federaţia Rusă, de exemplu, în chestiunea transnistreană sau pe problematica drepturilor omului. Nu înseamnă că trebuie să avem aceleaşi puncte de vedere în ceea ce priveşte politica energetică a Federaţiei Ruse faţă de UE sau că trebuie neapărat ca perspectivele noastre să coincidă în evidenţierea potenţialului geopolitic şi geostrategic al Mării Negre. Ar însemna ca atâţia ani de istorie şi de prezenţă hegemonă a Rusiei în zonă să fie dintr-odată uitaţi. Or, eu nu cred că se poate aşa ceva. Ceea ce ţine de noi înseamnă într-o foarte bună măsură insistenţă şi argument consistent, indestructibil dacă se poate, plus solidaritate cu partenerii noştri din cadrul UE şi NATO. În ceea ce priveşte însă raportul bilateral cu Federaţia Rusă, nu-l transformăm în ostaticul problemelor sau opţiunilor noastre divergente.

Armand Goşu : Va deveni România un fel de avangardă a UE şi a NATO în zonă? Discursurile care i-au făcut pe oamenii politici de la Moscova să fie suspicioşi au ca temă democratizarea spaţiului ex-sovietic – or, Rusia n-are nici un interes în momentul ăsta să se democratizeze. Altă temă, rezolvarea conflictelor îngheţate – Rusia n-are nici un interes în rezolvarea conflictelor îngheţate, dimpotrivă. De aici, temerea că România va

încerca să dubleze Polonia printr-o politică activă în spaţiul ex-sovietic european, pe care Rusia vrea să-l controleze de una singură.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi Federaţia Rusă, şi noi avem nevoie de politici de continuitate în graniţele noastre. Ceea ce ne interesează pe noi şi pe amicii noştri de la Moscova este ca politicile externe ale Ucrainei şi ale Republicii Moldova să fie consistente cu propriul interes al acestor două state, cu logica relaţiilor acestor două state cu Bruxelles-ul sau cu celelalte capitale ale statelor partenere din NATO sau UE. Ne interesează ca între noi şi Federaţia Rusă să nu existe surprize neplăcute din punct de vedere strategic. Ne interesează să colaborăm pentru a găsi soluţii acceptabile, de compromis şi durabile, la conflictele îngheţate. E motivul pentru care insistăm ca în formatul de mediere a conflictului transnistrean, descris de obicei prin formula aritmetică 5+2, UE să-şi schimbe statutul, de la observator la participant direct, urmând ca, pe picior de egalitate, să găsească împreună cu Moscova o soluţie acceptabilă şi pentru Tiraspol, şi pentru Chişinău, desigur, prin negocieri.

Armand Goşu : România a încercat să-şi facă loc la aceste negocieri. Nimeni nu pare dispus, nici la Bruxelles şi nici la Washington, să atribuie României vreun rol în reglementarea conflictelor îngheţate. De aceea v-am pus mai devreme întrebarea : era un *job description* primit de Bucureşti de la Washington sau Bruxelles, pentru o politică activă în Est, sau elita politică a României simte că ar putea avea şi ea un cuvânt de spus dacă utilizează interesul occidental pentru zona Mării Negre ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aici trebuie să vă contrazic. În ceea ce priveşte politica românească în Est, conştiinţa faptului că România vine cu un portofoliu de expertiză şi cu energii politice cu totul noi şi utilizabile şi-a făcut loc la Bruxelles în ultimii ani. Faptul că noi nu am putut intra în formatul de mediere dintre Chişinău şi Tiraspol nici nu trebuie să mire, după reculul pe care România l-a generat în 1992-1993, când pur şi simplu a întors spatele acestei problematici. Nu poţi recuceri teritorii politice, domenii de expertiză atât de repede. Faptul că în ultimul timp interesul pentru Transnistria a devenit din ce în ce mai evident, expunerea insistentă a chestiunii transnistrene reprezentând unul dintre pariurile de securitate la graniţa UE şi NATO, odată ce România intră în UE, toate aceste chestiuni au făcut ca subiectul transnistrean să fie prizat în cele mai influente medii politice. Este unul dintre motivele pentru care consultările noastre la MAE cu reprezentanţii mediatorilor, fie observatori, fie participanţi cu drepturi depline, au fost extrem de frecvente în ultimii doi ani.

Armand Goşu : România încearcă de vreo doi ani o politică activă, coerentă pentru zona Europei de Răsărit, dar impresia generală e că nu se leagă foarte multe lucruri. Relaţia cu Federaţia Rusă e destul de fragilă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am preluat relaţii politice care fie se aflau într-un stadiu avansat de corodare a credibilităţii – mai curând erau într-un stadiu avansat de degradare – şi pentru care nu mai exista nici măcar repertoriul de limbaj comun…

Armand Goşu : Dar poate că şi momentul pentru a relansa relaţiile cu Moscova, din perspectiva României, nu e cel mai bun. Acum avem o Rusie care se întăreşte, o Rusie care vine cu o poziţie mult mai tare la negocieri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte adevărat.

Armand Goşu : Dacă am fi negociat acum zece ani cu Rusia…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi recunoaştem asertivitatea politică crescută a Federaţiei Ruse şi ne pregătim pentru asemenea momente. Tăcerea sau indiferenţa, sau inerţia n-ar reprezenta nicidecum o soluţie. Noi credem că e cu atât mai important acum să putem pune cap la cap piesele unei politici coerente pe dimensiunea orientală care să implice şi problemele de ordin subregional, în speţă de securitate, fie că e vorba de securitate din punct de vedere militar, aşa-numita *hard security*, fie că e vorba de securitate ecologică sau de securitatea rutelor de transport, de combaterea riscurilor asimetrice, precum şi de raporturile bilaterale directe. Noi nu putem să avem o politică spre Est împărţită în două sertare între care să nu existe nici o legătură, în speţă, România ca membru al Uniunii Europene şi al NATO şi România ca partener bilateral direct al Federaţiei Ruse, al Republicii Moldova şi al Ucrainei. Dimpotrivă, cele două planuri se confundă şi undeva fiecare îl justifică pe celălalt, printr-un fel de susţinere circulară. Noi dezvoltăm o politică externă care face parte din vocea UE faţă de Rusia, Ucraina şi Republica Moldova, adăugând un plus de expertiză, un plus de specific pe care l-am căpătat datorită dialogului cu statele amintite.

Mai multă claritate în relaţiile cu Kievul

Armand Goşu : Nici relaţiile noastre cu Ucraina nu merg foarte bine. Temele principale, pe care le-am moştenit de la administraţia Ion Iliescu, au rămas şi azi în suspensie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cred că relaţia cu Kievul a căpătat mai multă claritate. O mai mare claritate înseamnă că ştim care sunt parametrii relaţiei noastre cu Ucraina. N-o consumăm într-o politică triumfalistă a deplinei cooperări şi nici într-o politică care să scoată în evidenţă exclusiv aspectele în dispută. Chestiunea delimitării platoului continental reprezintă în momentul de faţă o problemă pe care o va regla exclusiv Tribunalul de la Haga şi suntem aici în procesul obişnuit al înfăţişării probelor. Aici aşteptăm pur şi simplu o decizie. Până în acel moment, pronunţarea bilaterală pe această temă e relativ redusă. În ceea ce priveşte chestiunea minorităţilor, în fine, acum, după câţiva ani buni de tăcere, s-a reunit Comisia mixtă pentru minorităţi, care a funcţionat aproape fără întrerupere în vremea când eram secretar de stat, în 1998-2000. Apoi, întâlnirile cu reprezentanţii ucraineni au devenit sporadice, până la a înceta. Comisia a fost pusă în mişcare acum cu destulă greutate, trebuie să recunosc, dar am găsit un format care să fie convenabil şi pentru partenerii noştri ucraineni, şi pentru noi. În speţă, facem inspecţii reciproce în zonele locuite de majoritatea românească sau românofonă în Ucraina şi în zonele locuite de ucraineni în România. În fine, am intrat într-un mecanism care, pe de o parte, atrage atenţia autorităţilor ucrainene asupra obligaţiilor pe care trebuie să le îndeplinească faţă de minoritatea românească, pentru a-i uşura accesul la educaţia în limba maternă, pentru a limita şi a elimina orice formă de discriminare şi, în acelaşi timp, atrage atenţia asupra modului în care autorităţile româneşti se comportă faţă de comunităţile ucrainene de aici. În ceea ce priveşte Bîstroe, evident, aici, dacă mai e cazul să spun, părerile noastre nu sunt doar la distanţă de perspectivele autorităţilor ucrainene, între noi se află prăpastia dintre adevăr şi fals. Pentru că, deşi întotdeauna echilibraţi în poziţie, deşi întotdeauna atenţi ca dreptul internaţional să fie respectat fără nici o abatere, am acumulat destul de multe frustrări şi insatisfacţii. În continuare ne confruntăm

nu doar cu o tăcere grea din partea autorităţilor ucrainene, dar şi cu intenţii destul de clar exprimate public, de continuare a proiectului, împotriva legislaţiei internaţionale, împotriva deciziilor pe care organisme independente, obiective de anchetă le-au susţinut şi promovat.

Armand Goşu : După 1 ianuarie, cum veţi rezolva problema vizelor pentru românii din Ucraina şi Republica Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am constatat încă de la începutul mandatului că reţeaua noastră consulară este insuficientă. În proiectul reformei consulare am inclus, în consecinţă, şi modificarea substanţială a reprezentării diplomatice în comunităţile românofone însemnate numeric, în statele vecine. Cunoaşteţi că, în cazul Republicii Moldova, avem intenţia de a organiza două consulate în plus, la Cahul şi la Bălţi. Dar acelaşi lucru îl intenţionăm şi pentru Ucraina. În primul rând, am reconstruit consulatul general de la Cernăuţi, i-am dat o nouă casă, am reuşit să-l repopulăm, pentru că era un consulat destul de văduvit în personal. Vom face o agenţie consulară la Slatina, vizavi de Sighetul Marmaţiei, dincolo de Tisa, o agenţie consulară pe care o vom deservi într-o primă instanţă cu personal de la Cernăuţi, şi suntem pe cale să construim un consulat general la Ujgorod, centrul regiunii Transcarpaţia, de unde se poate cel mai uşor veni în ajutorul etnicilor români din Maramureşul istoric. Dar acest lucru nu e suficient, pentru că ne mai trebuie un consulat general sau reprezentare consulară în zone în care relaţiile româno-ucrainene se pot dezvolta bine din punct de vedere economic. Noi nu avem un consulat general la Harkov sau la Lvov. Sunt locuri unde e nevoie de prezenţa unui stat al Uniunii Europene.

Armand Goşu : Aceste consulate, agenţii consulare vor fi înfiinţate în 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Consulatele generale de la Cernăuţi şi Odessa există. Consulatul de la Ujgorod doresc să-l închei ca proiect în 2007, iar agenţia consulară de la Slatina e o chestiune de câteva luni.

Armand Goşu : Cahul şi Bălţi din Republica Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sper ca până în 2007 să fie inaugurat măcar cel de la Bălţi. Rămâne de văzut cât de rapid vom putea purcede în decursul aceluiaşi an, deci în decursul aceluiaşi exerciţiu financiar, la deschiderea celui de la Cahul.

27 noiembrie 2006, *Revista 22*

Ministrul Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, despre UE şi Bavaria : „Admirăm Germania”

Ministrul român de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu a vizitat Bavaria şi s-a întâlnit cu prim-ministrul Stoiber. Am discutat cu Ungureanu despre relaţiile dintre cele două ţări şi despre aderarea României la UE în ianuarie 2007.

Werner Menner : Domnule ministru, cât de intense sunt relaţiile dumneavoastră cu Republica Federală Germania ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Germania este pentru România unul dintre cei mai importanţi parteneri politici şi economici. Cazul meu nu este unul singular, deoarece există tot mai mulţi români care garantează bunele relaţii germano-române. Imaginea Germaniei a fost şi în trecut una dintre cele mai apreciate, atunci când era vorba despre Occident. Germania a rămas o ţară admirată.

Werner Menner : Bavaria are un raport particular cu România, având în vedere proximitatea geografică. A jucat asta un rol în convorbirile dumneavoastră cu Stoiber ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un sfert din raporturile economice româno-germane se realizează cu Bavaria. O mare parte dintre cele peste 11.000 de firme prezente în România provin din Bavaria. Iar politicienii bavarezi au fost primii ambasadori ai Germaniei în România. Aceasta reprezintă o probă că Bavaria a avut întotdeauna interes pentru România – un interes mai mare decât alte landuri federale.

Werner Menner : Cu toate acestea, mulţi germani sunt încă îngrijoraţi atunci când privesc spre România, având lărgirea Uniunii Europene în faţa ochilor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : V-aş spune simplu : veniţi în România să vă convingeţi nemijlocit ce înseamnă de fapt această ţară. Împotriva unor convingeri osificate se poate lupta numai prin prezentarea deschisă a adevărului. Bineînţeles că avem probleme mari, dar putem să consemnăm şi rezultate apreciabile : creşterea economică se situează între cinci şi şase procente, inflaţia este la nivelul de cinci procente, îndatorarea externă este redusă, iar rata şomajului este sub şase procente. Suntem pregătiţi să oferim surprize plăcute partenerilor europeni.

Werner Menner : Mulţi experţi germani în domeniul securităţii au mari îngrijorări, mai ales în ceea ce priveşte criminalitatea organizată din România în domeniile traficului de droguri şi spălării banilor. Ce se întreprinde ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : La ora actuală are loc o reformă a întregului sistem de justiţie. Am avut o perioadă în care ne-am confruntat cu mari probleme în ceea ce priveşte criminalitatea, dar pe măsură ce statul a fost reformat, criminalitatea a devenit o chestiune marginală. Reformăm nu numai instituţiile, ci şi societatea. România de astăzi nu este un paradis pentru infractori. Nu pot decât să transmit un avertisment răufăcătorilor !

Werner Menner : Cât de bună este colaborarea dintre autorităţile cu competenţe de securitate din Bavaria şi România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ultimii ani s-au dezvoltat foarte bine – atât cu Bavaria, cât şi la nivel federal. Este vorba despre o politică, urmată în mod consecvent de Bucureşti în raporturile cu toate ţările care au avut probleme cu imigraţia şi cu criminalitatea transfrontalieră. România nu este un exportator de criminalitate. România este pregătită, în prezent, să asigure o parte din graniţa exterioară a Uniunii Europene – atât în Balcanii de Vest, cât şi în estul Uniunii Europene.

Werner Menner : Şi ce aduce România în UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O piaţă cu 22 milioane de oameni, o economie în progres, care este pregătită pentru concurenţa internă europeană. Oferim însă şi şansa de a se obţine profit, o nouă regiune geografică, noi vecini la Marea Neagră şi şansele de a se obţine succese economice în domenii în care, până acum, asemenea evoluţii nu erau posibile. Toate acestea arată că procesul lărgirii, privit ca investiţie, este un succes.

Werner Menner : Ca ţară membră a Uniunii Europene, România va trebui să adopte o poziţie în discuţiile privind aderarea Turciei la UE. Cum vedeţi calitatea de membru a Turciei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un răspuns la o asemenea întrebare trebuie să ţină seama de contextul politic, de poziţia strategică a ţării şi de interesele de viitor ale Uniunii Europene. Un răspuns nu are voie să ia în consideraţie numai aspectele culturale.

25 noiembrie 2006, *München Merkur*, Germania

Declaraţie cu ocazia ratificării de către Germania a Tratatului de Aderare a României şi Bulgariei la UE

Realizator : Suntem în legătură directă cu ministrul de Externe al României, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună ziua domnule Ungureanu ! Iată am trecut şi ultimul hop pe care îl aveam. Germania a ratificat Tratatul de Aderare. Ce înseamnă pentru dumneavoastră acest moment ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Misiune îndeplinită, doamnă. Vă mulţumesc pentru întrebare. Au fost aproape doi ani de muncă îndârjită. Nu toate eforturile noastre au fost vizibile, recunosc asta, şi vă pot spune că începând cu jumătatea anului nici nu am mai avut emoţii. Trebuie să vă spun însă că nu am prezentat nici unui parlament şi nici unui om politic cu importanţă o altă România decât cea care este ea acum. Ceea ce a convins în Europa parlamentarii sau membrii executivelor europene a fost potenţialul pe care ţara noastră îl are odată ce va deveni membră a Uniunii Europene, un potenţial indiscutabil atât la nivel politic, cât şi economic, subliniat de rezultatele pe care ţara le are şi, evident, în contextul în care UE va deveni actor politic global, potenţial care va putea fi bine valorificat în Politicile Europene de Vecinătate, în politicile comune ale Uniunii Europene în general. Ieri am avut onoarea să discut despre votul din Bundesrat cu prim-ministrul landului Bavaria, domnul Edmund Stoiber, în aceeaşi capacitate pe care a avut-o şi în momentul în care s-a adresat României cu critici. El este şi preşedinte al Uniunii Creştin-Sociale. Domnul Stoiber este convins că România va fi unul dintre premianţii valului al cincilea de integrare. Cuvintele sale, ieri, la München, au fost revelatorii şi cred că destul de explicite. Votul din Bundesrat nu prezenta nici o emoţie. Însă sunt mulţumit şi închei răspunsul meu că România intră la 1 ianuarie 2007 cu fruntea sus, fără o problemă de calendar instituţional, evident.

Realizator : Aş vrea să vă întreb dacă regretaţi ceva în acest moment, dacă aţi fi putut să faceţi ceva mai bine şi nu aţi făcut ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aş fi fost ministru de Externe din 2000.

Realizator : Asta ce înseamnă, ce aţi fi făcut ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta înseamnă că se puteau face mult mai multe, evident, înainte de 2005. Procesul de negociere, care a însemnat, din punctul de vedere al politicii externe, elementul principal din pretextul principal al relaţiei externe dintre România şi partenerii din UE, a monopolizat, după părerea mea, relaţia dintre România şi partenerii din UE. Ar fi trebuit mult mai multă atenţie, cred, acordată argumentului pe care-l invocam mai înainte : potenţialul pe care îl avea România. Noi, după ianuarie

2005, am intrat într-o cursă contra cronometru. Şi a trebuit să descriem România prin ceea ce este, nu altfel decât este ea. Adevărul a convins. Aceasta ne-a făcut să fim, în aprilie 2005, semnatarii Tratatului de Aderare. Aceasta a făcut ca voturile din Parlamentul European, din 13 aprilie 2005, să fie în favoarea României, după ce, în trei luni de zile, am avut de înfruntat un scepticism enorm asupra capacităţii noastre de a juca după regulile clubului european. Spun că efortul diplomatic a fost extraordinar de intens. Şi, evident, mulţumirea mea se îndreaptă către colegii care au rezistat şi care au justificat implicit toată încrederea pe care o avem în ei.

Realizator : Fără îndoială, este un succes al diplomaţiei române. Aş vrea să vă întreb : cât de mult contează ziua de astăzi pentru omul de rând, pentru românul din România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că răspunsul complet la această întrebare nu-l vom putea afla la 1 ianuarie 2007, pentru că beneficiile nu se vor vedea dintr-odată.

Realizator : Cred că oamenii sunt mai mult speriaţi decât se bucură de această integrare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai curând, datorită faptului că UE este încă o mare necunoscută pentru mulţi dintre cei care astăzi vorbesc sau gândesc european. Este un paradox.

Realizator : De ce este o necunoscută, domnule ministru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Lacuna de cunoaştere va fi însă acoperită în două moduri : în momentul în care fiecare cetăţean român va înţelege că şansa prosperităţii sale individuale se regăseşte în interiorul unui club de 27 de membri, şi nu doar în România, ci şi în Portugalia sau în Spania, sau în Marea Britanie, sau în Suedia. În momentul în care va înţelege că este cetăţean european, deci va avea aceleaşi drepturi şi ca francezul, şi ca germanul, şi ca bulgarul, şi ca un cetăţean al Finlandei sau al Estoniei ; şi în momentul în care o generaţie mult mai flexibilă la argumentul cultural, mult mai înţelegătoare faţă de ceea ce înseamnă potenţialul identităţii europene, va veni la putere.

Realizator : Domnule ministru, o singură întrebare mai am pentru dumneavoastră : dacă vă veţi schimba poziţia în interiorul PNL după acest succes de astăzi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, câtuşi de puţin. Rămân ministru de Externe şi-mi duc mandatul până la capăt.

Realizator : Indiferent ce decizie va lua partidul ? Dacă va lua, pentru că apele acolo sunt destul de tulburi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că deciziile oricărui partid politic din România nu trebuie decât să respecte interesele naţionale ale patriei. Acesta este şi motivul pentru care sunt ministru de Externe.

Realizator : Mulţumesc frumos.

24 noiembrie 2006, *Realitatea TV*

Reformele continuă

Realizator : Doamnelor şi domnilor, ministrul Mihai-Răzvan Ungureanu se află astăzi într-o scurtă vizită în Germania şi a purtat convorbiri la Berlin cu reprezentanţi ai Guvernului german. Robert Schwartz a vorbit cu şeful diplomaţiei române atât despre integrarea României în Uniunea Europeană, cât şi despre situaţia tensionată din PNL.

Robert Schwartz : Domnule ministru, mâine se aşteaptă ca Bundesratul, Camera superioară a Parlamentului german, să ratifice Tratatele de Aderare la UE cu România şi Bulgaria. Dumneavoastră aţi avut în această dimineaţă o întrevedere cu ministrul federal de Externe, Frank-Walter Steinmeier, iar apoi o convorbire cu Christoph Heusgen, consilierul pentru politică externă al cancelarului Angela Merkel. Ce semnale aţi primit în capitala federală cu privire la integrarea României în UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, nu cred că există voce în Executivul german care să nu salute faptul că România devine membră a Uniunii Europene la 1 ianuarie 2007. Acest lucru va fi şi în modul cel mai radical subliniat de prezenţa ministrului federal de Externe, a domnului Steinmeier, la Bucureşti, pe 31 decembrie. Ca să spun altfel, vom desface sticla de şampanie împreună. Este un sprijin pe care l-am primit întotdeauna din partea Germaniei, partener, prieten real, autentic, al României, foarte sincer şi sincer nu doar în laude, cât şi în critici. Eu cred că atmosfera în acest moment arată că au fost depăşite reţinerile iniţiale referitoare la performanţele probabile ale României ca membru al Uniunii Europene, iar astăzi Germania se concentrează mai curând pe cointeresarea României în rezolvarea cu rezultat bun a proiectelor politice pe care le presupune preşedinţia germană a Uniunii Europene, în prima jumătate a anului următor.

Robert Schwartz : Domnule ministru, totuşi Germania şi-a rezervat dreptul de a cere Comisiei Europene măsuri de protecţie suplimentare. Să ne amintim, Bundestagul a ratificat cu o largă majoritate, e adevărat, tratatele la sfârşitul lunii octombrie, dar a cerut măsuri de protecţie în domeniul justiţiei, al agriculturii, al securităţii alimentare, în cazul în care deficienţele semnalate nu vor fi înlăturate înaintea aderării. S-a schimbat ceva în aceste domenii între timp ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce vă pot spune – şi pentru aceasta cred că şi Raportul de ţară prezentat de domnul Moscovici zilele trecute în Parlamentul European poate fi invocat – este că România nu a dat nici un pas înapoi în progresul pe care l-a realizat până acum, în proiectele de reformă pe care le-a angajat. Mai mult decât atât, însăşi Comisia Europeană constată faptul că pasul reformelor nu s-a schimbat în nici un fel. Eu cred că nu dăm motive scepticilor că lucrurile nu sunt rezolvate sau soluţionabile până la

31 decembrie 2007, conform promisiunilor pe care le-am făcut şi care, cel puţin prin Raportul din septembrie, au fost verificate în amănunt de oficialii de la Bruxelles.

Robert Schwartz : Domnule ministru, în ce măsură Guvernul României şi dumneavoastră, ca ministru de Externe, vă puteţi concentra pe ultima sută de metri asupra celei mai importante probleme a României postcomuniste, integrarea europeană, pe fundalul evenimentelor din PNL, partid din care faceţi parte ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că lucrurile trebuie despărţite aici. Trebuie despărţite apele. Dinamica politică internă trebuie văzută într-un context diferit de modul în care guvernul înţelege să-şi îndeplinească menirea. Eu continui să cred, şi nu sunt singurul care spune aceasta, o spune şi preşedintele României, guvernul este performant, e un guvern bun, îşi face datoria, poate că uneori e tulburat de nenumăratele mici bătălii politice, dar în nici un caz deturnat de la sarcinile sale, că Guvernul României este şi stabil, şi credibil în eforturile pe care le face, că reuşeşte să se ţină deasupra apelor mai tulburi ale politicii de acasă.

Robert Schwartz : Domnule ministru, vă mulţumesc pentru acest interviu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi eu vă mulţumesc.

23 noiembrie 2006, *Deutsche Welle*

„Există o doză bună de profesionalism între angajaţii serviciilor speciale”

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună dimineaţa dumneavoastră, bună dimineaţa ascultătorilor. Mă bucur că am din nou ocazia să vorbim.

Liviu Mihaiu : *Long time not see*, ca să zic aşa.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Prea adevărat.

Liviu Mihaiu : *Not here !* Aţi citit presa de astăzi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu.

Liviu Mihaiu : Să vă citesc eu puţin. Apăreţi pe prima pagină.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Apar pe prima pagină undeva, da ?

Liviu Mihaiu : Da, la *Cotidianul*, nu chiar într-un *cover story*, ci deasupra, sub titlul „doi şefi de la SIE trimişi în diplomaţie”. Şi rimează. Nicolae Goia, fost director adjunct la SIE, se află în procedurile de numire în postul de consul în Emiratele Arabe Unite. El a fost diplomat în Iran în timpul vizitei lui Ceauşescu în această ţară în decembrie 1989. Eu am discutat cu Dobrovolschi mai devreme şi am zis că probabil este o obligaţie de-a ministrului de Externe faţă de serviciile secrete şi preşedintele lor, comandantul nostru suprem, Traian Băsescu. Că nu-mi pot închipui că cel mai tânăr ministru de Externe din istoria ţării…

Mihai Dobrovolschi : Şi liberal.

Liviu Mihaiu : …şi liberal, să trimită un fost diplomat comunist din Iran, în 2006, în diplomaţie. Dar cred că eu am dat… am găsit o explicaţie – dumneavoastră, ca ministru, ce explicaţie aţi găsit ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi explicaţiile nu le mai dau eu în momentul în care dumneavoastră…

Liviu Mihaiu : Nu, eu am făcut o presupoziţie. Adică am făcut o presupoziţie. Cum a venit…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu este… haideţi să vă spun în felul următor : în primul rând, şi cred că aceasta ar trebui să fie, e normal să fie şi linia unui ministru de Externe care e responsabil până într-un punct de orice numire, de orice propunere de numire. Nu este nimic neobişnuit ca din conducerile serviciilor de informaţii să se recolteze reprezentanţi ai statului român în posturi de importanţă politică. Dl Goia, ca şi dl Marcel Alexandru au fost la conducerea SIE câţiva ani buni. Amândoi au o cunoştinţă extensivă a spaţiilor către care…

Liviu Mihaiu : Spaţiilor arabe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : …au fost trimişi. Domnul Goia cu atât mai mult. Nu mai vorbesc de dl Marcel Alexandru. Prin aceste numiri nu se stârnesc suspiciuni, nu suntem dincolo de o practică relativ comună tuturor ministerelor de Externe…

Liviu Mihaiu : Şi nu suntem pe teritoriul NATO.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu suntem nici pe teritoriul NATO, dacă vreţi dumneavoastră. Mă rog, nu asta contează, că doar nu trimiţi acolo ofiţeri sub acoperire. Dar avem oameni care pot foarte bine să-şi facă datoria ca reprezentanţi ai statului român, dincolo de suspiciune. Şi sunt convins eu, fără nici un dubiu, asupra profesionalismului…

Liviu Mihaiu : Deşi ei par cam dinozauri aşa, din afară, poate ei sunt nişte…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, nici unul dintre ei nu are vârsta pensionării.

Liviu Mihaiu : Nu dinozauri ca vârstă biologică mă refer, ci ca activitate de dinainte de ’89. Dar mă rog, probabil că… Poate oamenii se pricep la spaţiile arabe, cum bine aţi spus, pentru că se ştie că foarte mulţi dintre securişti se pricepeau foarte bine la spaţiile arabe, ba chiar ne-au şi ajutat, din câte am înţeles, la recuperarea ziariştilor din acea nefericită răpire din Serai.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar trebuie să admiteţi că există o doză bună de profesionalism între angajaţii serviciilor speciale române, o spun aceasta mai curând în calitatea pe care o am, datorită faptului că, în anumite circumstanţe, inclusiv în cea pe care aţi menţionat-o, relaţia cu ei, cooperarea cu serviciile a funcţionat foarte bine.

Liviu Mihaiu : Probabil că şi eu aş fi vorbit la fel ca dumneavoastră dacă aş fi fost ministru de Externe. Vă mulţumesc foarte mult domnule Ungureanu.

17 noiembrie 2006, *Radio Guerrilla*

„Este nevoie de un impuls politic în relaţia cu Libia”

Răzvan Dumitrescu : Intrăm în legătură telefonică directă cu ministrul de Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună seara.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara dumneavoastră şi invitaţilor dumneavoastră.

Răzvan Dumitrescu : Această vizită a preşedintelui României în Libia are legătură cu discuţiile de aici din România, cu privire la preţul gazelor, la preţul petrolului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doar printr-o coincidenţă aş putea spune acest lucru. Pentru că preocuparea politicii externe româneşti de a asigura independenţa energetică, pe cât posibil, a României este mult mai veche. Ea a fost anunţată programatic şi în ianuarie 2005 de către preşedintele României, a fost apoi susţinută de toate acţiunile MAE, dar şi de acţiunile celorlalte ministere implicate, evident Ministerul Economiei şi Comerţului în primul rând. Lucrurile sunt foarte simple şi unii dintre cei care sunt în studio acum au spus-o foarte desluşit. E vorba de o politică externă pragmatică. Sigur, ne căutăm pieţe extraeuropene, pentru că o bună parte din produsele noastre de export sunt căutate pe aceste pieţe, ele pot fi oricând invocate ca reprezentând elemente de tradiţie în relaţiile economice bilaterale ale României cu state din Africa sau Asia. Ne descărcăm de emoţie şi de istorie şi gândim în termeni de eficacitate comercială. Relaţia cu Libia este o relaţie care se construieşte pe reflexe ce pot fi oricând reflexe economice în primul rând, care pot fi oricând repuse în funcţiune şi în acelaşi timp ţine cont de poziţia pe care astăzi Libia o ocupă în Africa. E o ţară cu potenţial politic indiscutabil, cu o voce uneori chiar autoritară în regiune. Este – dacă vreţi – trambulina pe care multe state europene, în principal primii patru parteneri economici ai Libiei – Marea Britanie, Germania, Franţa şi Italia –, o folosesc pentru a ajunge în statele din zona sud-sahariană sau în statele din zona central-africană, acolo unde competiţia economică este foarte aspră şi implică actori globali cum sunt India sau China.

Răzvan Dumitrescu : Dar, domnule ministru, se spunea că întâlnirea cu preşedintele Libiei trebuia să dureze circa o oră şi a durat doar o jumătate de oră. Au relevanţă aceste durate, transmit aceste lucruri un anumit mesaj ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au fost două întâlniri cu conducătorul statului libian, o întâlnire la începutul vizitei şi încă una la finalul vizitei – de altfel, fiind destul timp, cred că am stat mai bine de 45 de minute la final împreună cu domnul preşedinte – când s-a făcut un rezumat al rezultatelor. Era nevoie de un impuls politic şi acest impuls îşi va arăta eficacitatea în foarte scurt timp. Ministerul de Finanţe pregăteşte o misiune mixtă pentru reluarea negocierilor pe chestiunea creanţelor. Aceasta se va întâmpla foarte

curând la Tripoli – vom avea o comisie mixtă economică găzduită la Bucureşti la începutul anului 2007. Între timp încheiem de negociat toate acele documente bilaterale care au nevoie de ajustări din perspectiva *acquis*-ului comunitar, a intrării noastre în Uniunea Europeană implicit sau din perspectiva realizării obiectivelor noastre de politică economică, începând cu convenţiile referitoare la evitarea dublei impuneri şi terminând cu acordurile ce vizează promovarea şi protejarea reciprocă a investiţiilor.

Răzvan Dumitrescu : Există o controversă mediatizată care spune că Libia pretinde că noi avem datorii, noi pretindem că Libia are datorii la noi, care o fi adevărul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Adevărul va ieşi la iveală în urma negocierilor pe care cele două ministere le vor purta. Nu mă pot antepronunţa pe rezultat. Ceea ce este limpede, şi acesta este câştigul de primă mână al acestei vizite, este că dialogul bilateral se deblochează. Dialogul bilateral a fost multă vreme, aproape 16 ani, crispat fie din motive ideologice, fie din cauza istoriei de după 1989 a României. Acum încercăm să recâştigăm o credibilitate care se construieşte exclusiv pe definiţia de astăzi a României. Să nu uităm că Libia este unul dintre statele care după 1999 – şi mai ales după ce, renunţând la armele de distrugere în masă la începutul anului 2002-2003, revine pe arena internaţională – au condamnat de la bun început terorismul islamic. Este unul dintre puţinele state cu majoritate musulmană în care Osama bin Laden şi Al-Qaeda, membrii marcanţi ai acesteia, sunt condamnaţi la moarte. E unul dintre puţinele state islamice din lume a cărui acţiune eficace împotriva terorismului face ca Libia să se alăture frontului în care suntem şi noi. Şi acest lucru ar trebui să vă dea un argument suplimentar în ceea ce priveşte revigorarea acestei relaţii bilaterale. Sincer vă spun, eu cred că e un succes al politicii externe româneşti, e meritul preşedintelui pentru ceea ce a reuşit să facă ieri, şi sunt convins că prin poarta aceasta care s-a deschis acum vor trece investitorii români.

Răzvan Dumitrescu : Vă mulţumesc foarte mult.

16 noiembrie 2006, *Realitatea TV*

Vedem în prezenţa României în UE o oportunitate unică pentru viitorul european al Chişinăului

Monica Chihaia : Una dintre temele prioritare pe agenda diplomatică a României este, fără îndoială, cea referitoare la Republica Moldova. Faptul că „problema transnistreană a căpătat valoare de politică externă a Uniunii şi a Alianţei Nord-Atlantice, în principal datorită nouă, faptul că am fost primii pregătiţi să oferim asistenţă legislativă pentru consolidarea capacităţilor instituţionale pentru pregătirea structurilor de stat, tot acest ansamblu de gesturi amicale – aţi declarat, de curând, într-un interviu – nu reprezintă premisele unei concluzii de bunăvoinţă. Noi nu suntem binevoitori faţă de Republica Moldova, ci foarte interesaţi ca Moldovei să-i fie bine". O mare parte dintre cititorii noştri sunt români de peste Prut şi ar fi foarte interesaţi să vă cunoască opinia, cu atât mai mult cu cât sunteţi ieşean şi sufletul moldav vă este bine-cunoscut. În ce direcţii credeţi că nu am reuşit să sprijinim mai mult şi mai eficient pentru ca Moldovei să-i fie, într-adevăr, mai bine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Relaţia cu Republica Moldova reprezintă o relaţie privilegiată, prin prisma istoriei, tradiţiilor, limbii şi culturii comune, ca şi – sperăm noi – prin şansa reîntâlnirii în viitor în spaţiul european comun. Pornim în construirea dialogului cu Republica Moldova cu exigenţe şi responsabilităţi care nu îşi găsesc echivalent în nici o altă relaţie bilaterală a României.

În viitorul foarte apropiat, practic în mai puţin de două luni, relaţia cu Republica Moldova va opera după o nouă dimensiune, cea europeană, care se va îmbogăţi şi va potenţa reperele fundamentale care apropie statele noastre. Vedem în prezenţa României în UE o oportunitate unică pentru viitorul european al Chişinăului, pentru susţinerea eforturilor interne de democratizare, reformă economică şi consolidare a statului de drept. Este, totodată, o circumstanţă care ne oferă instrumente şi posibilităţi noi în planul cooperării bilaterale, în primul rând pentru realizarea unui salt calitativ în interacţiunea concretă cu Republica Moldova, în consens cu aşteptările locuitorilor de pe cele două maluri ale Prutului.

Avem deja conturat un pachet cuprinzător de proiecte de cooperare, asupra cărora dorim să ne concentrăm atenţia în perioada următoare, beneficiind şi de diversificarea instrumentelor politice şi financiare aflate la dispoziţia noastră. Există, astfel, un câmp larg de acţiune în această relaţie, care aşteaptă o abordare pragmatică, riguroasă şi consecventă, atât din partea noastră, cât şi a partenerilor noştri de la Chişinău. Credem că ceea ce prezintă caracter de stringenţă în momentul de faţă este manifestarea unei reale voinţe politice de fructificare a şanselor astfel apărute în cuprinsul relaţiei bilaterale, nu în ultimul rând ca efect direct al aderării României la UE.

Poate domeniul unde ne-am fi dorit să vedem rezultate mai vizibile, mai concrete, este cel al cooperării transfrontaliere. Avem nevoie de proiecte solide de inter-conectare a infrastructurilor din ţările noastre. Am dori să vedem regiunile din Vestul Republicii Moldova dezvoltându-se mai rapid, devenind astfel motor de dezvoltare pentru toată ţara. Este fără îndoială un domeniu pe care îl vom aborda cu mai multă responsabilitate după 2007.

Monica Chihaia: Participantă la Primul Congres al Comunităţilor Româneşti din Europa, cu prilejul deschiderii lucrărilor, v-am ascultat vorbind, uşor contrariat, despre numărul foarte mare de cereri de redobândire a cetăţeniei române venite din Republica Moldova. Aţi menţionat că numărul cererilor depuse numai în ultimele două luni este de circa 400.000, comparându-le cu rezultatele recensământului din Republica Moldova, care arăta că, în 2004, doar circa doi la sută din populaţie, adică 70.000 de persoane, s-au declarat români. Cu acelaşi prilej aţi spus că România are datoria de a-i recunoaşte pe aceia care „au fost români dintotdeauna şi nu au abdicat de la propria identitate", declaraţie care v-a adus numeroase critici. Cărui fapt i se datorează, consideraţi, această „sensibilitate" a epigonilor dumneavoastră?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Mi-aş fi dorit să existe o înţelegere autentică a valorii simbolice pe care o poartă cetăţenia română. Evident, român te naşti, nu devii neapărat român prin acte, dar nu pot să-mi ascund surprinderea faţă de discrepanţa care există între numărul celor care s-au declarat români la ultimul recensământ din Republica Moldova şi numărul cererilor de redobândire a cetăţeniei române depuse la Ambasada României din Chişinău în ultimii ani. Impresia mea este că rezultatele recensământului prezintă vicii statistice. Nu pot, în consecinţă, crede că sunt doar vreo 70.000 de români în Republica Moldova, ci mult mai mulţi.

Nu trebuie pierdut din vedere faptul că solicitarea redobândirii cetăţeniei române este, în primul rând, un demers ce ţine de voinţa şi de opţiunea individuală, de sentimentul profund al apartenenţei la spaţiul românesc. De altfel, înţelegând aceste considerente, legiuitorul a prevăzut de la bun început un tratament favorabil, cu un sens profund reparatoriu, pentru foştii cetăţeni români şi descendenţii acestora. Criteriile de reacordare a cetăţeniei sunt astfel în deplină consonanţă cu principiile europene în domeniu.

Desigur, sporirea exponenţială a numărului de cereri într-un interval atât de scurt de timp nu poate fi explicată doar prin aceste argumente. Parcursul european diferit al României şi Republicii Moldova a generat influenţe care se regăsesc, probabil, în evoluţia numărului de cereri de redobândire a cetăţeniei române. În ceea ce ne priveşte, am subliniat permanent că acordarea cetăţeniei române nu reprezintă şi nu poate reprezenta nici pe viitor un substitut la obligaţia de călătorie pe bază de vize.

Cetăţenia este un domeniu cu semnificaţie mult mai vastă, creând legături constituţionale între persoană şi stat. Tocmai pentru a evita diluarea semnificaţiei unui gest cu puternică încărcătură emoţională (cum este solicitarea de redobândire a cetăţeniei), am avut în vedere ca noul regim de călătorie în România, ce va fi introdus din momentul aderării la UE, să nu creeze dificultăţi în calea contactelor şi schimburilor fireşti dintre locuitorii de o parte şi de alta a Prutului.

16 noiembrie 2006, *Curierul Atenei*, Grecia

După intrarea noastră în UE, Polonia câştigă un aliat în dosarul energetic

Agnieszka Skieterska : Peste nici două luni, România va deveni membru al UE, dar trebuie să definitiveze o serie de reforme. Care sunt cele mai mari provocări cărora trebuie să le faceţi faţă până la 1 ianuarie 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Întâi de toate, continuarea reformelor, pe care le vom implementa până la momentul în care România va deveni, în adevăratul sens al cuvântului, o ţară de „esenţă europeană". Acesta este cel mai dificil proces de modernizare pe care l-a cunoscut vreodată România.

Perspectivele economice sunt, din fericire pentru noi, foarte bune. Putem deveni „tigrul european", cu o creştere economică anuală de 5-6%, pentru următorii cinci ani. Şi aceasta în baza consolidării exporturilor şi a investiţiilor.

De câţiva ani, investiţiile străine în România se ridică la nivelul de 6-7 miliarde de euro pe an, cu o perspectivă de 9 miliarde de euro pentru anul curent.

Agnieszka Skieterska : România va fi unul dintre cel mai puţin dezvoltate membre ale UE şi, în conformitate cu Transparency International, cel mai corupt membru al Uniunii. Care sunt cele mai importante reforme pe care trebuie să le finalizaţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cea mai importantă este reforma sistemului judiciar. Până în 1989, mita era un mijloc de subzistenţă. În baza ei cumpărai inclusiv laptele şi pâinea. După căderea comunismului, s-a întâmplat destul de des ca afaceri grele de corupţie să fie pur şi simplu „ascunse sub covor".

Am creat instituţii speciale ale procuraturii pentru lupta împotriva corupţiei, am angajat procurori tineri, dar nu am reuşit oprirea ingerinţei politicului în actul de justiţie. Pentru aceasta va trebui să schimbăm mentalitatea oamenilor şi sunt argumente să afirmăm că acest proces are loc.

Executivul a introdus cota unică de impozitare de 16% pentru firme şi persoane private. Au apărut rapid 150.000 locuri de muncă la nivel naţional, care, în cea mai mare parte, erau în zona gri a economiei.

Cu excepţia sistemului juridic, trebuie să continuăm reforma sistemului de sănătate şi să implementăm programe de eradicare a sărăciei.

Agnieszka Skieterska : Ca şi Polonia, România depinde în mare parte de gazele naturale importate din Rusia. După lărgirea Uniunii Europene, putem aspira împreună la rezolvarea problemei dependenţei energetice ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În acest fel avem şanse să devenim un partener deosebit de atractiv pentru Polonia, în acest sector. Este primordială şi pentru noi diversificarea surselor de aprovizionare cu petrol şi gaze, chiar dacă România nu depinde într-o măsură aşa mare ca Polonia de resursele din Federaţia Rusă. Folosim cu puţin peste o treime din energie de provenienţă nucleară şi termo – cărbune şi gaze. În al doilea rând, datorită unor proiecte energetice precum gazoductul Nabucco şi conducta PEOP, putem deveni cea mai importantă ţară de tranzit alternativ pentru resursele energetice de petrol şi gaze de la Marea Caspică spre Europa. Despre aceasta am discutat la Varşovia cu preşedintele şi premierul Poloniei.

Agnieszka Skieterska : Polonia a decis ca, începând cu ianuarie 2007, cetăţenii români şi bulgari să poată intra liber pe piaţa naţională a muncii. Trebuie să ne aşteptăm la un influx major de muncitori din aceste ţări ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Consider că în România nu a mai rămas un contingent semnificativ de muncitori care doresc să plece (peste hotare – *n.r.*). Cei care au dorit să plece au făcut-o deja, alegând în principal Portugalia, Italia, Grecia şi alte ţări ale Europei Meridionale (se estimează că, în ultimii ani, 1,5 milioane de români şi-au părăsit ţara – *n.r.*).

Se remarcă, din contra, un deficit al forţei de muncă şi la noi ; de exemplu, în Banat, şomajul a scăzut la sub un procent.

14 noiembrie 2006, *Gazeta Wyborcza*, Polonia

„Noi niciodată nu am scăpat de stereotipuri”

Andrei Gheorghe : Salutare, naţiune ! Sunt Andrei Gheorghe şi bună seara. Bine aţi venit la „Politică, frate ! ”. Ne aflăm în România. Se execută un fel de program pe Realitatea, în care se întreabă ce ar fi lumea fără România, iar, între timp, eu mă întreb ce ar fi Europa fără România. Păi, dacă e să ne gândim aşa foarte calm şi clar, absenţa României, până la urmă, s-ar observa ea din spaţiul european ? Care ar fi pierderea ? Ce s-ar întâmpla dacă din Europa ar fi extrasă România ? Care ar fi acel *weakness*, ca să zic în limba engleză, să mă priceapă şi invitaţii mei. Ce ar pierde Europa ? Brâncuşi ? Dar în rest, care sunt celelalte valori pe care noi le-am adus şi le-am produs şi care sunt ale noastre ? Ce emitem noi în acest spaţiu ? Cineva care este acum în Europa o să spună : hoţi, violatori, furători de carduri, căci părţile generoase şi minunate, strălucirile poporului nu se văd în Europa. În acelaşi timp, mă gândesc la relaţia mea cu ţara şi descopăr că, surprinzător, mă înţeleg mai bine cu nevastă-mea decât cu ţara mea. Este straniu că mai degrabă te înţelegi în mariaj decât în naţionalitate şi în căsnicie. Păstrez constant în relaţia cu România o nemulţumire, ca şi cum ar fi o mamă rea care m-a făcut, dar în acelaşi timp, după aia, nu mai ţine minte de ce. Trec în ogradă, observ cum supravieţuieşte de pe o zi pe alta şi mă gândesc că, de fapt, asta este ce a făcut ea încontinuu, a supravieţuit. Nu s-a relaxat niciodată, nu s-a întins în iarbă, nu s-a uitat în sus, nu s-a uitat la păsările care zboară, nu a avut un moment în care să se bucure. E ţară de supravieţuitori şi, poate, tot din cauza asta, atunci când se duc supravieţuitorii în alte părţi, dincolo de limbajul cotidienelor, au succes, se descurcă, muncesc, se adaptează, uită de unde au plecat, repede, abitir, se renaţionalizează în „Spaniile” şi „Italiile” ce le sunt oferite, o ţară din care toţi vor să fugă, tinerii, încontinuu, să dispară, să dispară şi să lase în spate amintirea României, România cea nemulţumitoare, cea care nu-şi recunoaşte valorile, cea care nu-şi iubeşte eroii, cea care nu-şi aplaudă învingătorii, cea care, încontinuu, singurul lucru pe care poate să-l facă este să-i bârfească, să-i tragă în jos, să-i urască, să-i ademenească în noroi. Urâtă introducere. Invitaţii mei în această seară : Mihai-Răzvan Ungureanu şi Bogdan Chirieac. Urâtă introducere, cumva aşa exagerată, generalizatoare de fel de fel de afirmaţii de astea : România e urâtă. Mie nu-mi convine.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu am aşteptat să văd cum ieşiţi din analogia căsnicie-iubire de patrie, pentru că este atât de plină de sens, încât, la un moment dat, intri în propria capcană.

Andrei Gheorghe : Da, ştiu, am evitat-o până la sfârşit. În clipa în care am enunţat-o, am început să mă retrag, dar relaţia cu ţara ca o mamă, ca o mamă indiferentă, o mamă

care nu mă iubeşte, nu dă doi bani pe mine, mă foloseşte. Eşti istoric, şi acuma, ca neofitu', spuneam despre faptul că este o ţară de supravieţuitori, dar asta este senzaţia mea, că România, istoriceşte, a supravieţuit constant.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A supravieţuit, într-adevăr, dintotdeauna. De fapt, nici nu cred că există naţiuni care să nu fi supravieţuit sau care să nu fi căutat o cale de supravieţuire.

Andrei Gheorghe : Ba eu cred că sunt naţiuni care au avut parte de aşa ceva.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, senzaţia noastră este că naţiunile, ca un corp supra-uman, deasupra oamenilor, reuşesc să-şi găsească drumul în istorie mai bine decât indivizii înşişi.

Andrei Gheorghe : Nu sunt confortabil pe subiectul ăsta, pentru că aici eşti tu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am cum să nu fiu aici, mai ales că există atâta pronunţare superficială asupra istoriei naţionale, încât la un moment dat simţi impulsul istoriei…

Andrei Gheorghe : Istoric şi ministru de Externe. Nu este o contradicţie ? Nu ar fi trebuit să avem pe altcineva, mai hârşâit în ale labirintului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu.

Bogdan Chirieac : Mihai-Răzvan Ungureanu este produsul unei epoci istorice, aceasta pe care o traversează România. Momentul integrării în UE îl prinde ca istoric şi ca ministru de Externe, nu este o contradicţie.

Andrei Gheorghe : Adică peste 50 de ani o să fie, şi acuma nu fac mişto, şi chiar mă gândesc, de ce nu, Titulescu, Mihai-Răzvan Ungureanu. Păstrând proporţiile, dar o să fie aşa ceva, pentru că a patronat un moment extrem de important. Este posibil ce spun eu acuma ?

Bogdan Chirieac : Deci istoria va consemna şi numele lui Ungureanu, şi numele celorlalţi lideri, nu ? Poate unii dintre ei din cauza asta şi doresc să rămână la putere cu orice preţ.

Andrei Gheorghe : Da, este o ocazie extraordinară.

Bogdan Chirieac : Fiindcă este momentul integrării României în UE. În acelaşi timp, ţinând seama că este România despre care vorbeaţi la începutul emisiunii, cei care au băgat România în NATO şi care se aflau la putere la vremea respectivă, cel puţin istoria de astăzi nu prea-i reţine. Ba, am avut această senzaţie…

Andrei Gheorghe : Ştiu, şi am vorbit despre asta în mai multe emisiuni şi este degeaba, am senzaţia că vorbesc degeaba. Şi acuma mă întâlnesc şi spui acelaşi discurs.

Bogdan Chirieac : Nu, nu vorbeşti degeaba. Eu am avut o imagine care mi-a displăcut mult. Mi-a displăcut atunci când în 1999 aviaţia NATO bombarda Iugoslavia lui Milošević, Milošević un dictator…

Andrei Gheorghe : Era cât pe ce să te corectez, să încep Serbia, dar după aceea mi-am dat seama, stop, corect.

Bogdan Chirieac : Iugoslavia lui Milošević, în noaptea de Paşte. Am avut aceeaşi senzaţie pe 26 septembrie, când a venit Raportul acela de ţară în care ni s-a spus foarte clar că România va fi admisă în UE la 1 ianuarie 2007, România şi Bulgaria. Adrian Năstase se afla la DNA şi făcea declaraţii în uşa DNA.

Andrei Gheorghe : Senzaţional, ştiu momentul.

Bogdan Chirieac : Adrian Năstase, Guvernul Năstase, încheiase negocierile de aderare la UE. Nu l-aş fi chemat pe Năstase la DNA în ziua aceea.

Andrei Gheorghe : Nu cred că a fost voit, cred că a fost, să zicem, o mârlănie mediatică, o nepotrivire, dar şi eu am văzut imaginea şi a fost cruntă şi exact aceeaşi asociaţie am făcut-o, şi astăzi îl văd pe Năstase sancţionat de sector (…).

Bogdan Chirieac : Deci, este ceea ce spuneai, România de astăzi, foarte complexă, foarte obosită, în opinia mea, după 17 ani de…

Andrei Gheorghe : Îngrozitor de obosită.

Bogdan Chirieac : România despre care vorbim adesea în termeni foarte duri, nu în termenii tăi foarte duri…

Andrei Gheorghe : Nu, că este bun introul, pentru că este folositor acuma.

Bogdan Chirieac : …aşa, ci în termenii, să spunem, chiar diplomatici foarte duri, fiindcă încă ne mai doare. Când nu o să ne mai doară, atunci vom face ceea ce fac milioane de români în acest moment.

Andrei Gheorghe : O să plecăm.

Bogdan Chirieac : Mi-e teamă că da.

Andrei Gheorghe : Vezi că este interesant. Patriotismul este văzut ca o apologie, ştii, ca o aplauză. Ţara mea cea minunată, străjuită de râuri şi flori, şi indivizii care ies cu voci critice, în general, sunt sancţionaţi : „Da' cine eşti mă, tu ? Da' de ce ? ".

Bogdan Chirieac : Cred că este o problemă aici, nici măcar nu mai sunt sancţionaţi, nu mai sunt luaţi în seamă. Deci, dacă ne uităm la ratingurile emisiunilor de televiziune, dacă ne uităm la numărul de cititori ai ziarelor serioase…

Andrei Gheorghe : Păi, revii la ce spuneam eu într-o formă, pentru că fiind supravieţuitori, ei trăiesc în prezent constant, ei nu trăiesc în viitor, iar cu trecutul încă nu s-au înţeles. E prezent acum, mă descurc, de bine, de rău îmi merge.

Bogdan Chirieac : Mi-e teamă că foarte multă lume, în situaţia asta în care capitalismul s-a prăbuşit peste noi, literalmente s-a prăbuşit, el nu a venit, s-a prăbuşit, în opinia mea….

Andrei Gheorghe : Aşa este, trebuia o vreme să ne adaptăm.

Bogdan Chirieac : Foarte mulţi nici nu-şi vor mai cunoaşte trecutul. Profesia de istoric pe care o are Mihai-Răzvan Ungureanu astăzi va deveni ca una de paleoastronaut, de ce spuneau la vremea respectivă.

Andrei Gheorghe : Suntem în 2006 acum. Am obosit îngrozitor, am trecut prin nenumărate. Tu te afli în 2006, eşti ministru de Externe. E bine ? Este OK ? Îţi pare bine de ce ai făcut ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ce sens ?

Andrei Gheorghe : În sensul de autoevaluare. Ieşi din limbajul diplomatic. Te uiţi la tine în oglindă şi spui : „Băi, cât de tare sunt ! ".

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu poţi să spui aşa ceva.

Andrei Gheorghe : Nu poţi ? Eu, de exemplu, aş spune. Dacă aş fi ministru de Externe la vârsta ta sau dacă aş fi ca Bogdan Olteanu la Cameră, aş considera-o o victorie personală şi nu cred că ar fi ceva aiurea.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu este vorba de o victorie personală sau poate nu am înţeles eu bine întrebarea. Ea a venit, de fapt, ca o chestiune asupra a ceea ce am reuşit să fac în doi ani, sau…

Andrei Gheorghe : Nu, nu, în general ca tine. Eu ultimii doi ani îi consider o împlinire, dar din ’89 încoace vieţile noastre, ale tuturor, s-au schimbat. Mă uitam la tine, şi mă uitam, în general, la toţi oamenii, ştii, cum te-ai poziţionat pe politica externă, şi aici nu este o acuzaţie, ci este o constatare. Omul acesta, asta i-a plăcut, aici s-a poziţionat, aici a vrut el să vorbească şi a ocupat un spaţiu, cu greu, şi în televizor, şi în presă, încet, încet, constant, repetând, construind. Hai să vorbim cu Bogdan Chirieac analiză politică externă.

Bogdan Chirieac : De jurnalist, asta cu analistul eu nu înţeleg.

Andrei Gheorghe : Nu, cam aşa eşti identificat. Ştii, când primeşti listele, hai că avem o criză în Irak, pe cine chemăm ? E normal.

Bogdan Chirieac : Da, sunt ziarist, ştiu că trăiesc în prezent şi peste mine a căzut tranziţia.

Andrei Gheorghe : Şi exact aceeaşi întrebare este şi pentru el, ştii că mă întrebai tu pe mine, de ce, despre ce mă întreba ? Acelaşi lucru îl întreb pe el. Este bine ? Eşti OK ? Eşti mulţumit de tine ?

Bogdan Chirieac : Fac ceea ce-mi place. Deci asta este şi viaţa mea, cum este şi viaţa ta, de exemplu, sunt jurnalist. Problema este că trăieşti foarte intens, trăieşti foarte intens clipa. Constatam la un moment dat că ultimii 17 ani i-am trăit pe viu, în prima linie a jurnalismului…

Andrei Gheorghe : Îţi dai seama câte cuvinte s-au mâncat, câte semne de carte, câte tone de ziar ?

Bogdan Chirieac : Problema este că am senzaţia că tot mai puţină lume, poate că asta este normalitatea, tot mai puţină lume este interesată de informaţia pe care o mai deţine. De ce ceea s-a întâmplat…

Andrei Gheorghe : Devii inutil.

Bogdan Chirieac : Expirat este un termen care se foloseşte astăzi.

Andrei Gheorghe : Expirat, oh, ce urât este termenul acesta, aşa este.

Bogdan Chirieac : În 2004 se poate întâmpla ceva la Bruxelles, aşa, şi pot explica, eu ştiu, telespectatorilor sau cititorilor, care este relaţia cu ce s-a întâmplat în 1999 la Helsinki, sau în mai când a venit Tony Blair la Bucureşti, sau mai departe, când ce a făcut Emil Constantinescu la Luxemburg în 1997 în decembrie…

Andrei Gheorghe : Observ cum mă pierzi, mă pierzi, dispari, încep să te văd în ceaţă.

Bogdan Chirieac : Exact, asta se întâmplă şi cu telespectatorii, şi cu cititorii, şi nu o spun ca o acuză…

Andrei Gheorghe : Atunci, eşti bine ? Nu ai o ciudă, nu ai o frustrare, nu ai…

Bogdan Chirieac : Da, fiindcă această ţară trebuie să-şi creeze, să-şi recreeze elitele, nu ?

Andrei Gheorghe : Ăsta este un discurs utilizat de foarte multă lume în ultima vreme, un fel de discurs la modă…

Bogdan Chirieac : Păi da, dar nu-l înţeleg.

Andrei Gheorghe : De unde apare acesta…

Bogdan Chirieac : Îţi spune acest lucru cineva care este în parlament degeaba de 12 ani, de exemplu, şi nu a luat o dată cuvântul, şi vorbeşte el de elite, el înţelegându-se pe sine ca elită. Este o problemă.

Andrei Gheorghe : Tu eşti elita ?

Bogdan Chirieac : În jurnalism, îndrăznesc să spun că da.

Andrei Gheorghe : Tu eşti elita, Răzvan ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ce referenţial ?

Andrei Gheorghe : Nu, fii atent, fără referenţial, pentru că asta este o fugă de răspuns, nu-i aşa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, poate că este nevoia de a discuta lucrurile foarte aplicat şi în funcţie de detaliile care să certifice elita.

Bogdan Chirieac : Poţi fi o elită ştiinţifică, Andrei !

Andrei Gheorghe : Nu, elimin toate aceste fixaţii…

Bogdan Chirieac : Poţi fi o elită ştiinţifică, culturală, una muzicală…

Andrei Gheorghe : Nu mă interesează asta, mă interesează ceva ce este peste.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Andrei, în cazul acesta, răspunsul este unul care foloseşte o altă prepoziţie. În elită, suntem în elită sau facem parte din elită.

Andrei Gheorghe : Corect.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul acesta, da.

Andrei Gheorghe : Şi la ce este bună asta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : La ce este bun ? Bogdan tocmai a spus-o aluziv, răspunzând la una dintre întrebările pe care tu implicit le puneai. Ce înseamnă, care sunt şansele după ce ai enumerat o listă lungă de frustrări şi de aşteptări neîmplinite…

Andrei Gheorghe : Bube, zoaie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mucegai şi noroi, nu ? Care sunt soluţiile ? Soluţiile vin, evident, din regenerarea naturală a acestei naţiuni.

Andrei Gheorghe : Mie nu mi-e jenă să mă prezint cu tine la o discuţie europeană. N-am, nu mă tem de Atanasiu, ştii ? Probabil că pe mine la Atanasiu asta m-a enervat cel mai tare, suspiciunea faptului, bănuiala mea că faţa lui nu este o faţă europeană, bănuiala mea nedreaptă, dar bănuiala mea.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu putem porni cu aşa ceva oricum.

Andrei Gheorghe : Eu pot, dar ştii, mă prezint cu tine în Europa, în timp ce în ţară, şi ţi-am arătat nişte foi, tu constant o să… şi singur ai recunoscut, tu vei rămâne, care este fraza ?, „utecistul tocilar” sau care este ? Este o frază care apare constant în *search* pe forum, asta eşti, asta e ce rămâne ? Adică ăla nasol, extrag din Ungureanu ce mă enervează, cum extrag din Bogdan Chirieac că nu-mi place cravata şi, prin urmare, toată viaţa el o să fie tipul ăla cu cravata nasoală.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar cred că nici Bogdan, nici eu nu căutăm, Andrei, dă-mi voie, dă-mi voie Bogdan să spun ceva în numele nostru, iartă-mi… dar cred că nici Bogdan, nici eu nu căutăm unanimităţi şi cred că suntem unde suntem pentru că am fost votaţi în funcţie de o caracteristică estetică sau de o incidenţă în viaţa noastră.

Andrei Gheorghe : Tu ai fost votat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, zic votat în sensul promovării printr-un fel de…

Bogdan Chirieac : El a fost votat în sondajul de opinie care a fost dat publicităţii acum două săptămâni. Se află împreună cu Vasile Blaga pe locul 1, în topul celor mai buni miniştri, aşa s-a întâmplat. Nu ştiu de ce s-a întâmplat asta, desigur…

Andrei Gheorghe : Aşa s-a întâmplat, e mişto cuvântul ăsta, nu eşti vinovat, aşa s-a întâmplat.

Bogdan Chirieac : De exemplu, ca să-ţi dau un răspuns în ceea ce priveşte unanimitatea în decizii, cum să spun, ăsta este spiritul european, ăsta este spiritul societăţii spre care ne îndreptăm. (…) Nu, nu, asta este partea bună a societăţii spre care ne îndreptăm, fiindcă la vremea respectivă, să ştii că până în ’89 – şi spun un cuvânt greu acum, şi pot fi mulţi sfertodocţi care să-mi sară în cap – societatea capitalistă are tarele ei grele : alienarea, însingurarea, deci toate aceste lucruri…

Andrei Gheorghe : Observă tăcerile mele…

Bogdan Chirieac : Da, eu cred că faptul că acest capitalism s-a prăbuşit peste noi, cum spuneam, la un moment dat, după o tranziţie bezmetică trasă, comunism cu faţa umană, în sfârşit a venit capitalismul adus de comuniştii cu faţă umană de după 2000.

Andrei Gheorghe : Asta ca să ne râdem.

Bogdan Chirieac : Aşa este, asta este realitatea, îţi aduce, dacă vrei, subţierea foarte mult a clasei celor care, uite am o definiţie pentru elită, a clasei celor care gândesc, să definim elita ca fiind suma indivizilor din toate domeniile care gândesc, fiindcă lumea de astăzi, atenţie…

Andrei Gheorghe : Clasa care gândeşte, sunt sătul de intelectualii români care gândesc, nu vreau să-i văd pe toţi gânditorii de cafenea şi fumătorii de ciubuc, pe neactivii, nearuncătorii de piatră, cei care stau cu piatra în mână şi spun, dacă aş arunca-o, ţi-aş sparge capul, dar mai bine o pun pe masă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tu pui acum punctul pe i pentru că gândirea stearpă, gândirea fără rezultat este o gândire inutilă până la urmă şi, inevitabil, la un moment dat devine toxică, toxică şi pentru cel care o gândeşte, şi pentru cei care sunt în jur. Dar aşa este compusă orice societate, dintr-o largă galerie de oameni care cârpesc şi foarte puţini care joacă.

Andrei Gheorghe : Bun, zi-mi oameni care îţi plac astăzi în România, la care te uiţi admirativ.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dă-mi un criteriu măcar, ca să-mi fie mai uşor.

Andrei Gheorghe : Fii atent că îţi dau un criteriu aiurit. O să-ţi dau pe urmă criteriul bun, dar acuma îţi dau… Fotbal ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Hagi.

Andrei Gheorghe : Interesant.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îţi explic de ce. Mi-a plăcut în teren, eu nu sunt un iubitor de fotbal, pentru că nu sunt un amator de fotbal, dar sunt indivizi magici. Însă l-am cunoscut îndeaproape ca om şi mi s-a părut de o modestie exemplară.

Andrei Gheorghe : Eşti al doilea om care îmi spune chestia asta şi argumentează în felul ăsta. Pentru că pe Hagi eşti tentat să-l crezi…

Mihai-Răzvan Ungureanu : O vedetă arogantă.

Andrei Gheorghe : O vedetă fără creier. A dat şi el cu piciorul în minge, nu poate să acorde două fraze şi atunci..

Mihai-Răzvan Ungureanu : Câtuşi de puţin, domnul Hagi este un om şi modest, şi la locul lui, şi cu o gândire foarte pozitivă.

Andrei Gheorghe : Ăsta e un european ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : El, domnul Hagi ?

Andrei Gheorghe : Hagi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie.

Andrei Gheorghe : Hagi este un european şi îmi place asta, îmi place că am dus-o înspre fotbal. Te regăseşti în ceea ce spune Mihai-Răzvan Ungureanu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, am avut prilejul de a-l întâlni şi din cauza aceasta pot să spun aşa ceva.

Bogdan Chirieac : Nu-l cunosc pe Gheorghe Hagi decât de la televizor. Mihai are dreptate dacă l-a cunoscut şi este punctul său de vedere.

Andrei Gheorghe : Te regăseai în formulările mele, în alea urâte, în care vezi un fotbalist şi spui : bă, nu are cum să mă seducă, că mai mult de teren nu-l duce capul, acuzaţia către Hagi ?

Bogdan Chirieac : Nu, dacă vrei, urmare a educaţiei mele făcute în perioada comunistă a acestei ţări…

Andrei Gheorghe : Ai făcut sport ?

Bogdan Chirieac : Am facut baschet, am 1,91, era firesc, mă lua de la şcoală pe vremea aia. Acuma nu te mai ia nimeni de la şcoală, te trimite în cafenea.

Andrei Gheorghe : Mare prostie.

Bogdan Chirieac : E o prostie uriaşă. Deci am această educaţie şi consider că marii sportivi şi micii sportivi care au luptat în competiţii internaţionale având pe umăr, sau unde aveau ei, pe spate, tricolorul, au făcut ceva pentru ţara asta. Lumea de astăzi ar spune că nu, au făcut pentru ei, au făcut-o pentru bani.

Andrei Gheorghe : Şi pentru asta, dar nu este de ajuns. Nu-i nimic rău în a o face şi pentru asta. Dar nu ăsta este motivul.

Bogdan Chirieac : Eu presupun că la acest aspect mă pot uita numai la faptul că aceşti oameni şi-au apărat culorile ţării într-o luptă dreaptă, deschisă.

Andrei Gheorghe : Culorile ţării, culorile ţării şi sună, ecranul începe să vibreze.

Bogdan Chirieac : Nu vibrează, stai liniştit.

Andrei Gheorghe : Adică, de ce nu vibrează ? Nu convingi tu ? Oamenii nu vor să te asculte ?

Bogdan Chirieac : Nu cred că cuvintele astea privind ţara, patriotismul, au mare căutare în acest moment.

Andrei Gheorghe : Nu mă interesează ţara, vreau s-o vând, să vină cineva să-mi ofere bani pentru ea, în secunda următoare… De ce spun asta ? Pentru că acuma intră publicitatea, lansez afirmaţia, după care din publicitate revenim. (…) Revenim în aer, bună seara ! Tocmai mă pregăteam să vând România ! Am glumit, nu vă fie teamă, am glumit !

Mihai-Răzvan Ungureanu : A rămas pe loc.

Andrei Gheorghe : A rămas pe loc. Dar de ce…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Spune…

Andrei Gheorghe : Nu, mă…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Spune…

Andrei Gheorghe : Poftim ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Spune.

Andrei Gheorghe : Bombăneam la chestia asta, la obsesia asta europeană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu cenzura.

Andrei Gheorghe : România şi Europa. Dar nu ştiu dacă nu te simţi nasol uneori …

Mihai-Răzvan Ungureanu : Unde ?

Andrei Gheorghe : Cu toate stereotipurile astea antipatice despre români ? Sau în zonele acelea nu se conversează aşa cum vorbim noi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ştii ce este interesant ? Noi niciodată nu am scăpat de stereotipuri, dar niciodată. De 300 de ani, de când suntem din ce în ce mai prezenţi în istoria culturală a Europei, din ce în ce mai prezenţi…

Andrei Gheorghe : Este puţin 300 de ani.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, mai prezenţi în modernitate, poftim. Românii nu au avut parte decât de stereotipuri, pentru că ăsta este Orientul întunecat al Europei, nu poţi să îl citeşti decât dacă aplici pe el un şablon, o matrice de…

Andrei Gheorghe : Ţii minte, când eram mici şi când făceam România, era o hartă de plastic…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Era o hartă de plastic, da.

Andrei Gheorghe : O ţii minte ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bineînţeles.

Andrei Gheorghe : Excepţional. Şi în mijloc era o găurică ?

Bogdan Chirieac : Şi tenis de masă…

Andrei Gheorghe : Şi în mijloc era o găurică… Era verde a mea…

Bogdan Chirieac : A mea albastră.

Andrei Gheorghe : Eram legionar.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa că nu este de mirare. Călătorii englezi care veneau în secolul al XVIII-lea în Ţările Române îi descriau pe bărbaţi ca fiind violenţi şi hipersexuali…

Andrei Gheorghe : Eu !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aferim !

Andrei Gheorghe : Domnule Gigi, nu da cu pietre !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iar femeile educate şi, la rându-le, destul de volatile moral. Nu foarte surprinzător însă, mai târziu, mai apare o calitate, aceea că toţi sunt francofili şi francofoni.

Andrei Gheorghe : Da, asta este o calitate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ca să vezi paradoxul. La sfârşit de secol XIX, două treimi din Parlamentul român vorbea germana, membrii parlamentului ştiau germana mai bine decât ştiau franţuzeşte.

Andrei Gheorghe : Mi-aduc aminte şi de virarea spre germană, tocmai am făcut un documentar despre Eminescu în care era foarte multă… despre…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa că nu ne-a însoţit niciodată o imagine bine conturată sau de detaliu. Dimpotrivă.

Andrei Gheorghe : Dar tu de ce eşti ministru de Externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există şi întâlniri care pot să te aducă la aşa ceva.

Andrei Gheorghe : Asta este o întâlnire, când cineva a decis în absenţa ta o soartă, un destin, un zar ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există incidenţe, fără discuţie. Nu aş fi ajuns la Ministerul de Externe, secretar de stat, în mai 1998, dacă nu ar fi existat Andrei Pleşu.

Andrei Gheorghe : Corect.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte simplu.

Andrei Gheorghe : Pleşu, providenţial.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am spus Andrei Pleşu providenţial, am spus că el a fost cel care m-a ales.

Andrei Gheorghe : Nu, eu zic. Providenţialul. Te-a văzut, te-a identificat, te-a ales.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne cunoşteam de ceva timp, m-a preferat atunci.

Andrei Gheorghe : Maiorescul tău. Îi eşti recunoscător ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru faptul că a schimbat viaţa sau pentru faptul că mi-a dat acces la o experienţă cu totul şi cu totul aparte, rară ?

Andrei Gheorghe : Pentru faptul că, dacă îţi repet argumentele anterioare, probabil, să spunem, 60% din poziţia ta de astăzi îi este datorat acelui moment de graţie, acel deget îndreptat, acea…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă mergi pe filiaţie, găseşti foarte mulţi oameni cărora le datorezi în părţi egale mult.

Andrei Gheorghe : Cui îi mai datorezi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Alexandru Zub, Ioan Caproşu, Ştefan Gorovei, sunt o sumedenie de oameni de mare calibru intelectual.

Andrei Gheorghe : Dar este mişto să ai oameni cărora să le fii dator. Tu ai oameni cărora le eşti dator ?

Bogdan Chirieac : Da.

Andrei Gheorghe : Cine sunt ?

Bogdan Chirieac : Nu aş vrea să…

Andrei Gheorghe : Nu, nu îmi zice de profesori pe care nu îi cunosc, încearcă să ne spui nişte nume pe care să le identific.

Bogdan Chirieac : Păi tocmai pentru că nu vreau să spun nume pe care toată lumea le-ar cunoaşte, nu, în jurnalism, la vremea respectivă, tocmai fiindcă, eu ştiu, mulţi dintre ei sunt în viaţă şi lucrez în continuare cu ei.

Andrei Gheorghe : Şi pe urmă o să zică sau că îi lauzi, sau că vrei ceva…

Bogdan Chirieac : Înţelegi.

Andrei Gheorghe : Băi, dar este o tâmpenie, să nu poţi să… Începutul emisiunii. Femeia care nu recunoaşte victoriile, mama care nu îşi iubeşte copiii pentru ce au făcut. Noi, incapacitatea noastră de a spune altcuiva că îl admirăm, că îi suntem datori, reticenţa ta.

Bogdan Chirieac : Este, să îi spunem, o reticenţă…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Poate că la abordarea delicateţei, şi nu neapărat o reticenţă brutală.

Bogdan Chirieac : Iată răspunsul.

Andrei Gheorghe : De abia venisem în Bucureşti şi m-am întâlnit cu Nae Caranfil. Mie plăcându-mi foarte tare ce făcuse el atunci, *E pericoloso sporgersi*, mi se pare. Oricum, ideea este : eu sunt la restaurant la o masă, el la restaurant la altă masă. De ce nu pot să mă duc să îi spun acestui om, normal, liniştit, relaxat : „Băi, îmi place foarte mult ! ”. De ce nu pot să fac asta ?

Bogdan Chirieac : Dar de ce nu te duci să îi spui ?

Andrei Gheorghe : Dar tu de ce nu poţi să spui numele celor cărora le eşti dator ?

Bogdan Chirieac : Ţi-am spus, ţi-am explicat, era vorba de delicateţe, de lucruri de genul acesta, pe care chiar şi în emisiunea ta ţin să le manifest.

Andrei Gheorghe : Asta este : „Chiar şi în emisiunea ta, unde delicateţea nu are ce căuta ! ”.

Bogdan Chirieac : Unde este o emisiune mai dură.

Andrei Gheorghe : De ce ? Nu, nu este dură.

6 noiembrie 2006, *Realitatea TV*

O strategie mai timpurie a Mării Negre ar fi adus beneficii României

Realizator : O săptămână plină pentru diplomaţia românească pe axa Londra-Moscova--Berlin. Bună dimineaţa, domnule ministru Mihai-Răzvan Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună dimineaţa, dumneavoastră ! Bună dimineaţa, ascultătorilor !

Realizator : Vă propun să abordăm subiectele în ordin invers cronologic, dacă sunteţi de acord. Aseară v-aţi întors împreună cu premierul Tăriceanu de la Berlin, unde s-a discutat, printre altele, despre Marea Neagră şi proiectul Dunării. Cât de aproape suntem, domnule ministru, de o cooperare europeană în acest domeniu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce ne interesează pe noi în momentul de faţă este ca în programul preşedinţiei-în-exerciţiu germane a UE, adică în prima jumătate a anului viitor, primele şase luni ale anului viitor, tematica Mării Negre să fie prezentă ca raţiune de cooperare, pe care Uniunea Europeană să şi-o asume. Cu ce venim noi aici ? Evident, nu doar cu un interes naţional, ci cu foarte multă expertiză. Cu posibilitatea de a lega un dialog eficace şi cu un rezultat bun în amândouă părţile între UE şi statele riverane Mării Negre, nu neapărat Federaţia Rusă, pentru că ea este legată de UE printr-un Acord de cooperare şi parteneriat, dar statele caucaziene fără discuţie, Ucraina, Republica Moldova. Turcia este un caz aparte, pentru că este o ţară candidată, şi relaţia cu UE are alte reguli şi se supune altor cenzuri. În ceea ce priveşte Dunărea, premierul constata ieri, şi pe bună dreptate, că avem încă un potenţial insuficient valorificat. Dunărea este un numitor comun de proiecte, posibile proiecte, în domeniile transportului, turismului, culturii, protecţiei mediului, la care pot participa statele pe teritoriul cărora trece Dunărea, începând cu Germania şi terminând cu România sau chiar Ucraina, nu mai vorbesc. Există o formulă de cooperare în acest moment, numită Procesul de Cooperare Dunăreană, după părerea noastră încă insuficient valorificată. Şi trebuie pentru aceasta să antrenăm mai bine forţele de care dispunem. Landurile germane Baden-Würtenberg, Bavaria sunt primele interesate de o dezvoltare pe proiecte comune cu statele riverane. Serbia, la rândul ei, vede în această chestiune o nouă şansă de dialog cu statele membre ale UE, iar noi şi Bulgaria avem de administrat o parte din cursul cel mai lung al fluviului european.

Realizator : Aşa este. Domnule ministru, aş vrea să ne întoarcem puţin la Marea Neagră. Subiectul a fost atins şi de preşedintele Băsescu acum două zile. La Moscova, unde aţi fost prezent în această săptămână, s-a discutat despre energie. Am să vă întreb foarte tranşant : îşi poate asuma România rolul de placă turnantă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În condiţiile în care construim această politică, şi insist asupra ei, trebuie să recunoaştem un adevăr : evidenţa importanţei Mării Negre în domeniul energiei este de dată destul de recentă. Noi venim, după ani şi ani de tăcere, cu o politică foarte activă şi directă şi uneori judecată chiar ca îndrăzneaţă. Evident că putem deveni placă turnantă, practic principala poartă de intrare în Europa pentru o alternativă de gaze, o alternativă de alimentare a continentului cu gaze şi ţiţei, în condiţiile în care avem relaţii politice confortabile şi serioase, consistente, cu zonele producătoare de hidrocarburi, fie că este vorba de Azerbaidjan, că este vorba de zona caspică şi mediul oriental, în general. Doi, dacă reuşim să convingem că acesta este un pariu în care intrăm pentru termen mediu şi lung, nu doar pentru un interes de moment. Trei, dacă reuşim, la rândul nostru, să punem în funcţiune suficiente pârghii pentru a convinge prin acţiunea lor state încă reticente din Europa – şi accentuez asupra acestui fapt – asupra beneficiilor pe care această alternativă le aduce. Partea de Sud a continentului este traversată de nenumărate asemenea proiecte. Unele dintre ele par să capete acum cu rapiditate contur. De exemplu, Burgas-Alexandropolis. Baku-Ceyhan, care era o ipoteză acum şase ani de zile, astăzi funcţionează. Noi avem, repet, un avantaj strategic, pe care abia acum învăţăm să îl valorificăm. Şi, daţi-mi voie să vă spun cu toată sinceritatea, ca ministru de Externe resimt întârzierea pe care trebuie să o recuperăm. O gândire strategică ceva mai timpurie ar fi adus de mult beneficii României. Nici o problemă, încercăm să facem acum acest lucru.

Realizator : Şi să recuperăm timpii pierduţi. Apropo de reticenţă, domnule ministru, haideţi să ne oprim şi la Londra, unde v-aţi aflat la începutul acestei săptămâni. Aţi reuşit să îndulciţi poziţia Marii Britanii în ceea ce priveşte forţa de muncă din România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta este o întrebare dificilă, vă mărturisesc. În primul rând, pentru că decizia este deja luată. Ceea ce ne interesează în acest moment este ca mecanismul de revizuire a deciziei, care va funcţiona peste 12 luni de acum încolo, practic la sfârşitul anului viitor, să constate ceea ce evidenţa statistică ne determină să credem, şi anume că Marea Britanie, ca şi Irlanda, de altfel, nu sunt ţări de interes pentru posibila, prezumtiva migraţie a forţei de muncă româneşti. Există şi alte motive pentru care insist asupra inconsistenţei unei asemenea presupuneri. Faptul că noi avem în momentul de faţă o îngrijorare, care devine din ce în ce mai aspră în fiecare zi. Avem zone în România în care şomajul cade sub un procent, deci practic nu mai există competiţie pe piaţa de muncă. Şi vom fi nevoiţi la un moment dat să începem cu o gândire în alţi termeni – valoarea imigraţiei. Din punctul acesta de vedere, interesul nostru se răsfrânge pe proiecte complementare. Bunăoară, suntem interesaţi să insistăm pentru un tratament cât mai bun al muncitorilor români cu calificare redusă sau necalificaţi în statele unde ei se află acum – şi acesta este dialogul nostru cu Spania, cu Italia, cu Portugalia, mă rog, cu flancul sudic al UE în general. Pe de altă parte, alături de Spania, cu sprijinul Angliei şi cu sprijinul Germaniei, repet, viitorul preşedinte-în-exerciţiu al UE, să coautorăm o politică europeană comprehensivă, integrată – unde ? – la scara UE, referitoare la valoarea imigraţiei. Pentru că noi vom acţiona ca ţară de graniţă a UE, aidoma unei membrane osmotice. Trebuie să lăsăm să treacă graniţa ceea ce ne interesează, spre noi şi piaţa internă a UE în general, şi să blocăm traficul ilegal de persoane, de bunuri…

Realizator : Domnule ministru, o ultimă întrebare. Şi o să vă rog să îmi răspundeţi într-o singură propoziţie. Lui Leonard Orban i s-a acordat postul de comisar pentru

Multilingvism, dumneavoastră aţi refuzat un post de comisar european, vreau să ştiu dacă vi se pare domeniul acordat minor sau important?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Pentru mine, comisarul european, indiferent de domeniul pe care îl are, reprezintă un personaj important, pentru că el face parte din mecanismul la vârful a UE. Eu nu gândesc în termeni pseudopolitici în cazul acesta. A cântări valoarea, greutatea portofoliilor ţine cont de nişte criterii după care Comisia Europeană nu funcţionează.

Realizator: Am înţeles. Domnule ministru, Titulescu spunea că a face diplomaţie este ca şi cum ai înghiţi o broască pe stomacul gol. Sper că nu aţi avut şi dumneavoastră aceeaşi senzaţie aici, la Radio România.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Da. Nu îmi doriţi să am un mic dejun complicat.

Realizator: Vă mulţumesc pentru prezenţa la „Apelul matinal”. Toate cele bune.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Şi eu vă mulţumesc. Toate bune. Sănătate.

3 noiembrie 2006, *Radio România Actualităţi*

Schimbări în acordarea vizelor pentru Republica Moldova

Andrei Manolescu : Ministrul de Externe al României, Mihai-Răzvan Ungureanu, a promis că sistemul de acordare a vizelor de călătorie pentru cetăţenii Republicii Moldova, de la 1 ianuarie, va fi unul gratuit şi rapid. Şeful diplomaţiei din România a oferit amănunte despre acest sistem într-un interviu acordat lui Petru Clej.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, am reconstruit secţia consulară de la Chişinău, iar accesul la vize, pe care va trebui în mod experimental să-l funcţionalizăm începând cu luna noiembrie, se va dovedi relativ lesnicios. Viza este, după cum bine se ştie, gratuită, integral gratuită. Asta înseamnă că nu se plăteşte nici măcar colantul de viză. Şi se va obţine pe baza unui minimum de acte, care va certifica şi calitatea solicitantului, şi intenţia sa de a veni în România şi aşa mai departe.

Petru Clej : Ce ne puteţi spune despre politica micului trafic de frontieră, aprobată de Uniunea Europeană?

Mihai-Răzvan Ungureanu : După cum ştiţi, este o iniţiativă parlamentară, ea are nevoie de suportul tehnic al Comisiei Europene. Vom vedea în ce măsură aceasta va deveni operaţională în scurt timp. Deocamdată, ştim că zonele de frontieră s-ar putea să beneficieze de un statut favorizant.

Petru Clej : În final, v-aş întreba despre chestiunea cererilor de cetăţenie, care bănuiesc că ajung aproape de 500.000, aţi spus, şi de chestiunea cu recensământul, cu declaratul românilor. Dar, domnule ministru, oamenii aceştia nu au nici o şansă să obţină cetăţenia română.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Depinde ce înţelegem prin aceasta. Aplicaţia pentru cetăţenia română respectă o procedură legală, recunosc, o procedură care este dificilă, care este cronofagă, care obligă la aşteptări îndelungi. Este motivul pentru care am şi intervenit pe lângă Ministerul Justiţiei, pentru a prelucra, pentru a amenda Legea nr. 21/1991, care se referă la problema cetăţeniei, în sensul modificării, modernizării procedurii, păstrând criteriile de acordare a cetăţeniei.

Petru Clej : Între care patru ani de rezidenţă în România.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident. Evident. Acum, numărul cererilor este, sigur, foarte mare. Între 1991-1992 şi 2005 au primit cetăţenie română aproape 95.000 de oameni.

Petru Clej : Şi, de atunci, numai 3.000.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ultimii doi ani, numai 3.000, într-adevăr. Cu o selecţie serioasă şi atentă a dosarelor pe baza, repet, a criteriilor pe care le produce legea

specifică, puţin probabil să existe şi probleme. Nu vreau să fac o speculaţie, când anume cei 500.000 vor deveni şi dacă vor deveni cetăţeni români. Noi lucrăm însă pe două paliere aici : legea, pe de o parte, trebuie amendată, pentru ca oamenii să capete răspuns la solicitarea lor cât mai curând, pozitiv sau negativ şi, pe de altă parte, procedurile odată uşurate trebuie să se reflecte foarte curând în numărul dosarelor prelucrate. Eu cred că această chestiune o vom putea rezolva în prima parte a anului viitor şi, odată cu acest moment, nu vor mai exista nici crize, nici aşteptări.

1 noiembrie 2006, *BBC*

„România nu va pune probleme pieţei de muncă britanice”

Realizator : Ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, a discutat la Londra, zilele acestea, cu autorităţile britanice, în condiţiile în care Ministerul de Interne al Marii Britanii anunţa săptămâna trecută restricţii privind dreptul de a munci pe teritoriul britanic al cetăţenilor din România şi Bulgaria, după 1 ianuarie 2007, dată la care cele două ţări vor deveni membre ale UE. Nicu Popescu ne reaminteşte în ce constau aceste restricţii.

Nicu Popescu : „Nimeni nu va avea automat dreptul să vină şi să muncească în ţara noastră”, spunea ministrul britanic de Interne John Reid, acum o săptămână. „Acest proces va fi gradual şi vom urmări să stabilim echilibrul între nevoile economiei noastre şi deficitul de mână de lucru calificată, pe de o parte, şi protejarea serviciilor publice, pe de altă parte”, afirmă demnitarul britanic. Numărul românilor şi bulgarilor calificaţi şi cu experienţă, autorizaţi să lucreze în Marea Britanie, va fi dictat de necesităţile economice. Muncitorii români şi bulgari necalificaţi vor putea lucra în Regatul Unit cu permis de muncă în domenii specifice, neacoperite de forţa de muncă din insulele britanice, iar numărul acestora va fi limitat la 20.000. Guvernul de la Londra a decis să accepte numai persoane necalificate în sectorul agroalimentar şi să limiteze drastic accesul altor categorii de muncitori. Măsurile de control vor fi aplicate pe o perioadă de tranziţie şi vor fi revizuite anual, a mai precizat ministrul britanic de Interne. Într-o scrisoare adresată Camerei Comunelor, el a precizat că muncitorii calificaţi vor trebui să primească permise de muncă, solicitarea lor urmând să fie susţinută de angajatorii din Marea Britanie. Guvernul de la Londra afirmă că va introduce cote şi pentru alte sectoare industriale în care există un deficit major de forţă de muncă. Astfel, lucrătorii cu înaltă calificare vor putea merge în Marea Britanie ca şi până acum, să muncească, în vreme ce românii şi bulgarii care deţin abilităţi cerute de piaţa britanică a muncii vor putea fi acceptaţi doar după o serie de teste privind calificarea şi salarizarea. În ceea ce îi priveşte pe studenţii din cele două ţări, aceştia vor avea dreptul să lucreze doar cu jumătate de normă în Regatul Unit. Ministrul britanic de Interne a mai spus că liber-profesioniştilor nu le va fi blocat accesul pe piaţa de muncă britanică, dar vor fi supuşi unor verificări. De reţinut că şi Irlanda a adoptat măsuri similare şi s-ar putea să mai vină şi de la alte ţări. Autorităţile române şi-au exprimat regretul. Bulgaria a zis că va introduce măsuri de retorsiune. Rămâne de văzut ce vor face vecinii de la Sud de Dunăre, acum, că preşedintele a fost reales.

Realizator : Aflat la Londra, aşa cum deja am precizat, ministrul de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu a încercat să risipească temerile celor care sunt convinşi că, după 1 ianuarie 2007, va creşte alarmant numărul de imigranţi din România.

Nicu Popescu : Despre soarta muncitorilor români care vor ajunge să lucreze în Marea Britanie aţi discutat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este unul dintre subiectele cele mai consistente pe ordinea de zi. Ceea ce ne interesează pe noi în acest moment este să arătăm că România nu va pune absolut nici o problemă pieţei de muncă britanice în eventualitatea în care ar exista atractivitate în piaţa muncii insulare pentru ce a mai rămas în rezervorul nostru de forţă de muncă în România. După ce un milion şi jumătate de români au emigrat spre flancul sudic al UE pentru a câştiga în diferite locuri de muncă, e puţin probabil ca un număr rezidual de muncitori români să emigreze şi să se şi stabilească într-o ţară care pune dificultăţi de adaptare culturală – asta înseamnă şi lingvistică – cum e Marea Britanie sau cum e Irlanda. În plus, mai este ceva, faptul că, în România, în momentul de faţă, ne confruntăm cu o scădere dramatică a şomajului în unele dintre regiunile mai bine expuse investiţiei şi capitalului străin, fapt care face ca piaţa de muncă actuală, în ţară, să se resimtă de pe urma absenţei muncitorilor calificaţi.

Nicu Popescu : Credeţi că aveţi vreo şansă să convingeţi autorităţile britanice să nu impună până la urmă restricţii muncitorilor români ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, decizia a fost deja luată la nivelul Cabinetului, încât eu nu mai am ce corecta în acest moment. Ceea ce doresc numai să arăt este că statisticile vor contrazice decizia. Insistenţa mea se adresează în primul rând necesităţii de a revizui acest proces cât mai curând posibil, procesul de restricţionare, iar pe de altă parte, de a compensa în alte locuri relaţia bilaterală. Iar acest lucru se poate face pe mai multe dimensiuni, nu doar aceea a migraţiei forţei de muncă. Mai e ceva ce trebuie spus – există o presiune a patronatului britanic, care intră în coliziune cu deciziile guvernamentale, o presiune care, să spunem aşa, joacă pe deplin cartea noastră, Marea Britanie fiind al şaptelea investitor străin în România şi una dintre ţările importante care exportă spre ţara noastră. În aceste condiţii, nevoia unei relaţii bune cu Bucureştiul este indiscutabilă.

Nicu Popescu : Cât de repede ar putea fi schimbată această decizie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Proxima revizuire ar trebui să fie într-un an de zile, altfel spus la sfârşitul anului 2007. Nu înseamnă însă că nu va putea să vină şi mai devreme, dacă numărul de locuri de muncă oferite muncitorilor români necalificaţi nu va fi acoperit de rata imigraţiei în Marea Britanie. Acestui segment şi numai acestui segment i se adresează restricţia, pentru că, în ceea ce priveşte forţa de muncă înalt calificată, de la absolvenţii de facultate şi până la muncitorii cu bune credenţiale profesionale, restricţia practic nu există.

Nicu Popescu : Domnule ministru, despre chestiunea comisarului european aţi discutat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu am discutat această chestiune şi nu reprezintă în nici un fel o problemă de ordin politic care să justifice o discuţie între miniştrii de Externe.

31 octombrie 2006, *Radio România Actualităţi*

„Vom fi atenţi ca regimul impus României să nu dureze mult”

Cristina Irimia : Domnule ministru, spuneaţi în discursul de deschidere a Conferinţei Românilor din Europa, care a avut loc la Bucureşti, că noi, românii din afara graniţelor, suntem de multe ori cei mai buni ambasadori ai României, pentru că ne adresăm direct opiniei publice din ţările de reşedinţă. Cum sprijină MAE concret aceşti muncitori români din Marea Britanie şi cu ce le vine în întâmpinare pentru controversatul moment de la 1 ianuarie 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă vă referiţi la cei asupra cărora se vor aplica restricţiile anunţate în momentul de faţă de guvernul britanic, ceea ce putem noi face este de a insista ca revizuirea restricţiilor să se aplice cât mai repede şi, cu certitudine, statisticile ne vor da dreptate. Este puţin probabil ca un număr mare de muncitori români necalificaţi să vină să muncească în Marea Britanie. Dar vom fi foarte atenţi ca regimul anunţat României în această chestiune să nu dureze foarte mult.

Cristina Irimia : Comunitatea românească din Marea Britanie este relativ mică, comparativ cu comunităţile din Spania, Italia, SUA, dar are probleme complexe şi este răspândită pe întregul teritoriu al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, aflându-se în continuă creştere numerică. România nu are consulate generale de carieră în Marea Britanie, iar singurul consul de la Londra nu poate fi prezent în comunităţi, conform nevoii acestora de asistenţă consulară la faţa locului, fiind reţinut de problemele consulare zilnice din zona Londrei. Cum vedeţi dumneavoastră această problemă a consulatelor generale de carieră în Marea Britanie şi, ca perioadă tranzitorie, trimiterea de personal consular suficient la Secţia consulară de la Londra ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ceea ce priveşte îmbunătăţirea reprezentării consulare, fiţi convinsă că şi eu mă gândesc, într-un cadru mai larg al reformei Ministerului Afacerilor Externe, la mărirea numărului de colegi din corpul consular, care vor veni aici şi vor încerca să asiste nu doar cetăţenii români, dar, în acelaşi timp, şi comunităţile româneşti în relaţia lor cu ambasada. Mai este ceva : noi am înfiinţat o poziţie care se numeşte „ataşat pentru relaţiile cu comunităţile româneşti”. La începutul anului viitor, un asemenea diplomat, un om foarte tânăr şi plăcut, va veni aici, la Londra, şi va fi în mod direct implicat în dialogul cu comunităţile româneşti, evident cu posibilităţi mari şi cu timp mai mult pentru a călători în Marea Britanie. În ceea ce priveşte consulatele generale, până în momentul în care vom deschide un consulat general în Marea Britanie, avem de acoperit, şi veţi înţelege lista priorităţilor noastre, ţările unde prezenţa românilor

este numeric foarte importantă : Spania, Italia, Franţa, Germania. Acestea sunt statele în care vom mări numărul consulatelor generale. În Anglia, preferăm pentru moment să oferim şansa românilor de origine care au fonduri şi disponibilitate de a deveni consuli onorifici ai României, urmând ca, în jurul acestor centre, să crească şi consulatele generale. Dar acest proces va dura, va cere nu doar fonduri, ci şi timp şi sunt convins că, în trei-patru ani, vom putea avea aici şi un consulat general.

Cristina Irimia : În una dintre multele dezbateri referitoare la restricţiile propuse de John Reid privind accesul limitat al românilor pe piaţa muncii din Marea Britanie, s-a menţionat că Reid doar îşi apără propriii cetăţeni, iar rolul nostru, al românilor din Marea Britanie, este acela de a reclădi imaginea României în lume. Ştim cu toţii că nici Roma nu a fost construită într-o zi. Cum credeţi, în calitate de ministru al Afacerilor Externe, că vom putea împlini această datorie morală ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu sunt convins că avem nevoie în primul rând de încredere în ceea ce înseamnă România de acum încolo, în primul rând, şi, în al doilea rând, de foarte multă insistenţă, pentru că imaginea unei ţări nu se construieşte sau nu se renovează peste noapte. România a fost deseori ţinta multor neînţelegeri, politica României a fost deseori ţinta unor interpretări greşite. La rândul ei, ar fi păcat ca, în clipa în care România, membră a Uniunii Europene, se dovedeşte la fel de atentă cu tot ceea ce înseamnă Europa, să nu profite de această circumstanţă pentru a demonstra că între noi şi Marea Britanie de fapt nu este decât o diferenţă la nivel de prosperitate. Mai este un lucru, comunităţile de români sunt importante nu doar pentru că ele păstrează sentimentul naţional în diferite forme. Ele sunt importante şi pentru că, de acum înainte, se vor primeni la rândul lor. Vor fi alţi români care vor veni în Marea Britanie, în altă calificare profesională ; ei se vor îndrepta spre acele locuri în care se vorbeşte româneşte şi se simte româneşte. Şi-atunci nevoia de continuitate este esenţială. Comunităţile de români sunt de fapt locurile cele mai calde şi mai potrivite pentru toţi cei care doresc să aibă parte în acelaşi timp de avantajele traiului în Marea Britanie, dar şi de o formă bună de legătură cu cei de acasă.

30 octombrie 2006, *România în UK*, Marea Britanie

„Nimeni nu-şi imagina ca românii să fie priviţi doar ca imigranţi”

Jon Sopel : Ministrul Afacerilor Externe al României, Mihai-Răzvan Ungureanu, tocmai a sosit în Marea Britanie şi se află în studio, cu mine, pentru primul său interviu aici. Bine aţi venit în Marea Britanie ! Bine aţi venit la „Politics Show”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mulţumesc.

Jon Sopel : Sunteţi supărat sau mai degrabă dezamăgit că muncitorii români nu se vor bucura de aceleaşi drepturi de care s-au bucurat cei polonezi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să spun în felul următor : am fost puţin surprinşi, pentru că nimeni nu-şi imagina ca românii să fie priviţi doar ca imigranţi, ca hoarde medievale care au venit şi au bătut la uşa oraşelor britanice cu propriile lor aşteptări – dimpotrivă.

Într-adevăr, este vorba de efectele valului de imigranţi care au venit în Marea Britanie şi Irlanda în primele zile de după mai 2004 ; cu toţii cunoaştem acest lucru. Dar, în ce priveşte România, situaţia este complet diferită.

Jon Sopel : Spuneţi că temerile sunt nejustificate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În opinia mea, sunt aproape nefundamentate. Daţi-mi voie să vă spun că, în acest moment, ne aflăm într-o situaţie paradoxală. Presupuşii muncitori originari din România s-au deplasat deja spre ţări aflate în flancul sudic al Uniunii Europene, în ţări ca Spania sau Portugalia, sau Italia, iar numărul lor se ridică la aproximativ 1,5 milioane de persoane, ceea ce face ca România să se confrunte în prezent cu un deficit al forţei de muncă.

Sunt regiuni din România unde rata ocupării forţei de muncă este pozitivă, ceea ce face ca situaţia să fie dezechilibrată. De aceea spun că temerile potrivit cărora românii ar putea „invada” Marea Britanie şi Irlanda sunt, în opinia mea, destul de departe de adevăr.

Jon Sopel : Ce părere aveţi, de exemplu, despre modul în care unele ziare au acoperit această problemă. Adică, să luăm, de exemplu, titlul de pe pagina întâi a *Daily Express* – „România : Deschidem uşa imigranţilor”. Şi un altul : „Pregătiţi-vă pentru invazia românilor” şi vă mai pot da un alt exemplu : „S-a dat dreptul a 30 de milioane de cetăţeni din Bulgaria şi România să vină în Marea Britanie. Aceşti oameni stăteau la coadă pentru viză la Bucureşti”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o imagine ce poate fi de oriunde. Problema, în opinia mea, nu este aici. Şi nu voi comenta gândirea stereotipă despre ceea ce se află la graniţele orientale ale Europei. Ştiu că, pentru mulţi dintre cetăţenii noştri, ceea ce se întâmplă în Orient este ceva destul de ceţos şi lipsit de contur… Problema mea acum este

cum să fac România cât mai atractivă cu putinţă şi cum să o prezint cetăţenilor britanici ca unul dintre locurile cele mai sigure ale Uniunii Europene.

De aceea îi mulţumesc Paulei [jurnalista care a făcut înaintea interviului o scurtă prezentare a actualităţii româneşti din perspectiva relaţiilor cu Marea Britanie – *n.r.*] pentru prezentarea pe care a făcut-o asupra graniţelor de acum, asupra sistemului graniţelor după ce România va fi inclusă în sistemul oriental al frontierelor Uniunii Europene ; lucrurile sunt destul de clare. Este o ţară sigură, s-a schimbat foarte mult şi, cu siguranţă, nu va fi nici o surpriză neplăcută pe viitor.

Jon Sopel : Şi un alt lucru pe care l-a arătat filmul Paulei este că începeţi să aveţi copii părăsiţi, deoarece atracţia către ţările bogate ale Uniunii Europene este atât de mare, încât aceşti oameni îşi abandonează pur şi simplu copiii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu s-a întâmplat la fel în Italia anilor ’50 şi ’60 ? Nu s-a întâmplat în Spania în anii ’70, în anii ’80 ? Nu aşa s-a întâmplat în Grecia la începutul anilor ’60 ? Cred că este un fenomen frecvent, regulat, normal. Nu avem nevoie să oferim tot felul de explicaţii de natură culturală.

Jon Sopel : Dar, prin aceasta, devine acest fenomen acceptabil ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, cu siguranţă nu. Dacă mă veţi întreba cum mă simt eu, personal, în calitate de ministru de Externe, o să vă spun că nu sunt dezamăgit, dar, în acelaşi timp, sunt puţin surprins şi ştiu că reprezentanţii comunităţii româneşti de aici au fost foarte activi în a combate acest punct de vedere, care a fost folosit pentru raţiuni politice, dar aceasta este o altă discuţie.

Jon Sopel : Am văzut în film şi ce eforturi se fac pentru combaterea corupţiei. L-am auzit pe ministrul Justiţiei spunând că toată lumea încearcă să facă legislaţia mai permisivă, parlamentarii dumneavoastră încearcă să dilueze legislaţia pentru a nu stopa corupţia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu este vorba despre toată lumea şi nu este vorba de Parlament în ansamblul său. Este o democraţie, şi ceea ce guvernul propune spre consultare şi vot în Parlament primeşte în egală măsură aprobare sau dezaprobare, din motive întemeiate sau nu.

Şi ministrul Justiţiei, ca reprezentant al Executivului român, îşi are partea sa în egală măsură. Iar treaba dumneaei este de a prezenta politicile noastre în ce priveşte combaterea corupţiei la Parlament şi apoi, membrii Parlamentului sunt cei care pot decide, dar – şi vă voi spune acest lucru – Parlamentul susţine eforturile noastre ; deci, nu aş transforma acest lucru într-o problemă.

Jon Sopel : Bine, lăsaţi-mă să vă pun o întrebare foarte simplă : cât de mare este problema corupţiei în ţara dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu aş spune că dintotdeauna a fost o problemă. Şi, în opinia mea, ceea ce a fost rău înainte de ianuarie 2005 a fost că guvernele anterioare, nu mă refer acum la politică, dar guvernele anterioare au încercat oarecum să camufleze această situaţie, să ascundă gunoiul sub covor. Noi nu am făcut-o, ci am prezentat situaţia aşa cum era şi am transformat-o într-o problemă serioasă de administraţie.

Guvernul s-a concentrat asupra acestei probleme şi am abordat corupţia din diferite unghiuri, nu doar din punct de vedere judiciar, ci şi financiar, cultural, administrativ ; am încercat toate căile posibile. Ceea ce vă pot spune este că această ţară s-a schimbat atât de mult, încât nu vom mai aborda această problemă în doi sau trei ani de acum înainte.

29 octombrie 2006, *BBC World Service*

Accesul forţei de muncă româneşti pe piaţa europeană

România este din 2007 membră a UE. Potenţialul comisar al României la UE, Varujan Vosganian, este contestat. Este considerat politic ca fiind de extremă dreapta. Mediile l-au indicat ca având legături cu Securitatea. Vosganian neagă existenţa unor relaţii cu serviciile secrete. *Kurier* l-a întrebat pe ministrul de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu.

Maria Kern : Eraţi considerat un potenţial candidat pentru postul de comisar al UE. A fost nominalizat deputatul Vosganian. Sunteţi decepţionat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Mă simt onorat că am fost pe această listă.

Maria Kern : Domnul Vosganian este controversat. Un reproş este că nu are profil european. Ce spuneţi de aceasta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş dori să comentez. Procesul de evaluare intră în sfera de responsabilitate a Comisiei UE.

Maria Kern : Credeţi că va fi acceptat la Bruxelles ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş dori să fac profeţii.

Maria Kern : Este pregătită România pentru aderarea la UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România este mai bine pregătită ca unele dintre ţările care au aderat în 2004. Am făcut reforme în domeniul justiţiei, al administraţiei şi economiei. Din punct de vedere economic, România stă foarte bine.

Maria Kern : România va fi sub monitorizarea UE mai ales în domeniul justiţiei şi al combaterii corupţiei. S-a ameninţat cu clauze de salvgardare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : UE doreşte ca reformele să fie continuate. Nimeni dintre noi nu doreşte să dea UE motive ca aplicarea clauzelor să devină necesară.

Maria Kern : Se simt românii ca nişte cetăţeni de categoria a doua din cauza clauzelor de salvgardare şi pentru că piaţa forţei de muncă din multe state UE rămâne deocamdată închisă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, aceasta este o interpretare politică. A existat doar o mică dezamăgire când am auzit că britanicii au introdus reguli severe. În cazul altor ţări, am ştiut de la bun început că vor exista perioade de tranziţie până la deschiderea pieţei muncii.

28 octombrie 2006, *Kurier*, Austria

Intervenţie în cadrul emisiunii „EU, ROMÂNIA”

Laura Chiriac : Alături de noi, ministrul de Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Domnule ministru, bine aţi venit, ne bucurăm că sunteţi alături de noi, deşi momentul este unul nu foarte bun pentru România.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bine v-am găsit.

Laura Chiriac : Iată, se închid, cel puţin parţial, porţile Marii Britanii pentru muncitorii români. E un moment în care mulţi români se declară dezamăgiţi de această conjunctură, de faptul că nu pot beneficia de aceleaşi avantaje de care au beneficiat vecinii noştri care au intrat mai devreme în Uniune. Cum le răspundem ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte simplu. În primul rând, nici n-aş vrea să se înţeleagă că suntem într-o criză sau că ceea ce s-a întâmplat în jur, prin deciziile luate de unele dintre statele membre, conturează o tragedie. Câtuşi de puţin. Şi spun aceasta într-o dublă calitate. În primul rând, la rândul meu, am muncit în Marea Britanie, soţia mea a fost chiar angajată în Marea Britanie ca medic şi ştiu ce înseamnă, datorită experienţei personale, să obţii un permis de muncă în condiţiile în care ai o înaltă calificare profesională. Acest lucru se poate. Deci pentru cei care au absolvit o facultate, care au un grad academic ce le permite să se angajeze fără probleme într-un mediu anglofon, Marea Britanie este o ţară deschisă în care, evident, primează profesionalismul în cazul angajării. Lucrurile stau altfel pentru cei care au o calificare profesională de altă natură sau nici o calificare profesională…

Laura Chiriac : Aici numărul de locuri e limitat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aici apare restricţia. Dar această măsură s-a aplicat în 2004 aproape nediscriminatoriu faţă de cele zece state membre, iar noi suntem în situaţia în care cumva erau şi celelalte zece state membre în mai 2004. Multe dintre statele care au impus restricţii în 2004 abia acum, în cursul anului 2006, au ridicat aceste restricţii, unele dintre ele nici chiar în acest moment nu au configurat un acces deplin la piaţa muncii. Spun acest lucru nu pentru a stârni un entuziasm stupid, dar trebuie să înţelegem că, pe de o parte, reglarea accesului pe piaţa muncii se face printr-o înţelegere bilaterală între statul care ar putea să ofere forţă de muncă suplimentară, rezidentă sau nonrezidentă, şi statul care este dispus să accepte într-o măsură mai mare sau mai mică, cenzurator sau nu, forţa de muncă străină.

Laura Chiriac : A existat o astfel de înţelegere între România şi Marea Britanie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tocmai despre aceasta vorbim de fapt. Spun aceasta pentru că nu vreau să credem că integrarea României în Uniunea Europeană este o integrare de

mâna a doua, nu facem un caz pretinzând că România şi Bulgaria sunt în situaţia de a adera la Uniunea Europeană ca nişte rude sărace ale Uniunii Europene. Nu e mai puţin adevărat însă că – şi s-a spus în numeroase rânduri – decizia de deschidere a pieţei forţei de muncă pentru muncitorii din Uniunea Europeană, rezidenţi sau nerezidenţi, ţine de configuraţii politice şi justificări politice interne. În Marea Britanie, acest lucru e limpede, există o atmosferă preelectorală ; nu într-o ultimă măsură, prezenţa muncitorilor străini poate fi valorificată retoric în orice campanie. Aş vrea să cred însă următorul lucru : că, pe de o parte, ne uităm nu doar la jumătatea goală a paharului, cerând măsuri de retorsiune sau atitudini guvernamentale, ci că, pe de altă parte, vedem jumătatea plină a paharului, faptul că potenţialul eficace al României în ceea ce priveşte exportul de forţă de muncă a vizat state din zona sudică a Uniunii Europene, din flancul mediteranean al Uniunii Europene, Spania, Italia, că ţări precum Cipru anunţă o deschidere totală a pieţei de muncă, că statele baltice o fac – unele dintre ele deja au făcut-o, Estonia, dacă nu mă înşel –, Slovacia a făcut-o, Cehia la un moment dat, la rândul ei.

Leonard Orban : Polonia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Polonia tot aşa, şi Finlanda. De ce spun acest lucru ? Spun aceasta pentru că, până la urmă, decizia recurgerii la măsuri restrictive pentru accesul forţei de muncă pe piaţa internă, măsuri care se supun unei reguli aritmetice, 2+5+2…

Leonard Orban : 2+3+2.

Mihai-Răzvan Ungureanu : 2+3+2, iertaţi-mă ! Doi ani de evaluare, trei ani de evaluare secundară, doi ani de configurare a deciziei finale înaintea deschiderii totale a pieţei de muncă…

Laura Chiriac : Până în 2011.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Ţin şi de recunoaşterea necesarului intern de forţă de muncă. Marea Britanie este o ţară cu un enorm potenţial asimilatoriu, să nu uităm că primele care vizează ca forţă de muncă Marea Britanie sunt totuşi ţările Commonwealth-ului. România nu prezintă, din punctul acesta de vedere, un risc. Şi cu siguranţă, în ianuarie 2007, acest lucru va ieşi în calculele statistice ale administraţiei britanice.

Laura Chiriac : Domnule ministru, argumentele dumneavoastră sunt foarte bune, însă există un efect de domino psihologic. Iată, sunt alte ţări care ar putea lua modelul Marii Britanii pentru că există o sperietoare a esticului, a muncitorului din Est în Europa de Vest, trebuie s-o recunoaştem !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă-mi daţi voie să intervin. Aş vrea să separăm cumva lucrurile. Pe de o parte, să nu fim prezumţioşi, să nu credem că, dacă Germania restricţionează accesul forţei de muncă române pe piaţa internă germană, o va face datorită exemplului britanic. Aici fiecare ţară gândeşte pentru sine, să nu credem că…

Leonard Orban : În paranteză, de altfel, Germania şi Austria au cerut, au fost ţările care au insistat pentru această perioadă de tranziţie şi nu aveau nici o legătură cu Marea Britanie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Şi până la urmă repet : decizia este internă.

Laura Chiriac : Domnule ministru, muncitorii necalificaţi. Totuşi, pe cine trebuie să ne supărăm pentru aceste restricţii ? Să ne supărăm pe conservatori, care sunt în război cu laburiştii, să ne supărăm pe faptul că axa Londra-Bucureşti nu prea a funcţionat, pe salariile mici din România, care-i fac pe muncitori să caute ceva mai bun în străinătate ?

Bogdan Chirieac : Îmi place cum spune, nu prea a funcţionat.

Laura Chiriac : În cazul ăsta, n-a funcţionat deloc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, aş fi curios să văd de ce trebuie s-o interpretăm în acest sens sancţionatoriu, de ce trebuie să fim noi supăraţi pentru…

Laura Chiriac : Nu ne putem bucura totuşi pentru că s-a limitat accesul pentru muncitori.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Staţi să ne înţelegem. În primul rând, nu trebuie să ne uităm mai departe de ceea ce s-a întâmplat în 2004, aceasta este pledoaria mea pentru o atitudine rezervată şi cât se poate de lipsită de emoţie. Că în momentul de faţă libertatea de mişcare a forţei de muncă în Uniunea Europeană nu reprezintă decât rezultatul unui angajament bilateral între statele membre. Este o mare problemă a Uniunii Europene. Deci, dacă vreţi să mergem în profunzimea lucrurilor, avem pentru ce să ne supărăm că, de exemplu, Tratatul Constituţional nu a fost votat.

Leonard Orban : Şi, de altfel, libertatea asta e singura care de fapt nu prea funcţionează. Dintre cele patru libertăţi fundamentale ale pieţei interne, e singura care nu prea se aplică, nu numai în cazul nostru, nu numai în cazul noilor state membre, ci inclusiv între vechile state membre.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact.

Leonard Orban : Ăsta-i adevărul !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iar problemele nu au început în 2004, sunt mai vechi. Rezistenţa la preluarea forţei de muncă din statele membre în alte state membre a fost întotdeauna o poveste complicată la nivel politic. I s-a întâmplat şi Greciei, li s-a întâmplat şi Spaniei şi Portugaliei în momentul în care au devenit membre ale Uniunii Europene, şi asta se întâmpla în urmă cu 30 de ani.

Bogdan Chirieac : Mai trebuie spus ceva aici : e un moment al adevărului. De-a lungul anilor, am ajuns la o democraţie funcţională, n-am mai avut democraţie originală, a devenit funcţională, am ajuns la o economie de piaţă funcţională. Acum, la 1 ianuarie 2007, noi trebuie să ne obişnuim cu realitatea, nu cu *Realitatea TV*, ci cu realitatea felului în care cetăţenii din Uniunea Europeană – aceea care era până să intrăm şi noi în ea – îi privesc pe români.

Laura Chiriac : Ce veţi face ? Veţi lansa o campanie ofensivă diplomatică pentru ca alte ţări care au de gând să impună asemenea restricţii, care dau semnale să le introducă să-şi mai îndulcească tonul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă spun ceea ce am făcut până în acest moment şi… în momentul semnării Tratatului. Şi până acum, tema deschiderii complete a forţei de muncă sau a micşorării perioadei tranzitorii a reprezentat un subiect de constanţă în relaţia cu interlocutorii noştri din Uniunea Europeană. Am discutat acest lucru şi cu Marea Britanie, fără discuţie, de altminteri comunicarea noastră cu autorităţile britanice pe această temă a fost deosebit de intensă, nu mai aduc acum în discuţie argumentul intern politic din Marea Britanie. La sfârşitul săptămânii acesteia, voi fi oricum în Marea Britanie şi voi avea din nou întâlniri cu oficialii britanici, iar subiectul va fi inevitabil. Cu Germania voi face acelaşi lucru până la sfârşitul lunii noiembrie. Polonia, cu care trebuie să avem un aranjament, sper complet, de deschidere a pieţei de muncă, o voi vedea tot în luna noiembrie. Grecia, cu care dorim de asemenea să batem lucrurile în cuie, de o

manieră favorabilă, reprezintă tot o ţintă a mea pentru sfârşitul lunii octombrie, deci, practic, tema este în dezbatere.

Bogdan Chirieac : Deci diplomaţia poate să-şi facă treaba, problema este că imaginea românilor se va schimba numai datorită românilor.

Laura Chiriac : Trebuie să ne oprim aici. Domnule ministru, domnule Orban, domnule Chirieac, vă mulţumesc pentru participarea la această emisiune, vă mulţumesc şi dumneavoastră, vă las la „Realitatea orei 14”.

25 octombrie 2006, *Realitatea TV*

Profil de ministru

Până în ’98, ministrul Mihai-Răzvan Ungureanu nu s-a gândit că va urma cariera de diplomat. „Credeam că Facultatea de Istorie mă va ajuta să intru în cercetare”, spune ministrul de Externe. Drumul diplomaţiei a început odată cu funcţia de secretar de stat în MAE. „Indiscutabil, istoria este cea care m-a ajutat în diplomaţie. Ea îţi oferă argumente de negociere, o bază să faci analogii, să convingi prin elemente de istorie a relaţiilor internaţionale”, spune Ungureanu.

„Silitor, nu tocilar”

Părinţii l-au trimis în clasa întâi la o şcoală de cartier, renumită însă pentru dascălii de excepţie şi generaţiile întregi de absolvenţi care au ajuns în licee foarte bune.

> Am fost un şcolar silitor, nu tocilar – mărturiseşte ministrul. Pur şi simplu, mi-a plăcut să citesc şi să învăţ fără să fiu privat de programul de joacă normal la vârsta copilăriei. Am crescut între cărţi şi muzică clasică, mama – profesoară de română, iar tatăl – pasionat de istorie. Istoria nu am învăţat-o, ci am citit-o.

Anii petrecuţi în Liceul Internat „Costache Negruzzi” din Iaşi s-au împărţit între pasiunea pentru chimie, matematici superioare şi istorie. Liceul a însemnat şi tone de probleme la ştiinţele exacte, exerciţii de limbă engleză şi franceză, meditaţii la germană.

„Jucam cărţi în fundul amfiteatrului”

Când a venit momentul alegerii facultăţii, tânărul de 18 ani „a cochetat cu ideea admiterii la Medicină”. „M-am speriat când am văzut cât era de învăţat pe dinafară. Nu sunt genul care poate repeta papagaliceşte un text pe care nu îl înţelege logic”, spune Ungureanu. A ales Facultatea de Istorie din pasiune, îi căzuseră în mână, în ultimii ani de liceu, volumele istoricului Joachim Fest despre cel de-al Doilea Război Mondial, cărţi despre regimurile totalitare şi biografiile unor personalităţi marcante ale istoriei.

> N-am fost un student conformist, ci un tânăr cu individualitate – afirmă actualul ministru de Externe. Nu stăteam doar în biblioteci. Mergeam destul de des la colegii mei care locuiau în cămin. Era plăcut : petreceri, amoruri grăbite, vitejii întârziate, teribilisme...

La cursul de socialism ştiinţific, studentul Ungureanu juca cărţi în fundul amfiteatrului sau, ca „o obligaţie sanitară”, chiulea. Deşi acum umblă numai în costum, pe vremea studenţiei era îmbrăcat „destul de ponosit”. „Frecventam boema ieşeană, discutam despre poezie, filosofie, hermetică, antrenaţi de vin şi de speranţa unei îmbogăţiri bruşte”, îşi aminteşte Ungureanu. Facultatea a însemnat un bun pretext pentru a continua cercetările începute în primul an de studenţie. A reuşit să plece cu o bursă la Oxford, la „Jewish Studies”. S-a întors cu un „Master of Philosophy” şi cu o limbă clasică în plus, ebraica. Engleza dickensiană din şcoală a fost îmbogăţită cu elemente de limbă engleză vorbită. „Este esenţial pentru un tânăr să plece cu o bursă în străinătate”, crede ministrul de Externe.

17 octombrie 2006, *Adevărul* (Magda Crişan)

„România a ajutat, în 13 ani, Republica Moldova cu 144,6 milioane de dolari!”

Interviul acordat Gardianului *de ministrul Afacerilor Externe, Răzvan Ungureanu, conturează, pentru prima oară, costurile României pe relaţia cu Republica Moldova: 114,6 milioane de dolari, din 1993 încoace. Începând de anul viitor, primul an al României în UE, valoarea asistenţei pentru dezvoltare pe Republica Moldova este estimată la 10 milioane de euro. Cu toate acestea, schimburile comerciale cu România sunt doar de 11% din totalul schimburilor Republicii Moldova. „România este al şaptelea investitor străin în Republica Moldova, dar cu doar 4% din totalul investiţiilor străine”, declară nemulţumit Ungureanu.*

Foarte curând va fi finalizat auditul pe relaţia de politică externă România-Republica Moldova. Interviul realizat cu ministrul Afacerilor Externe, Răzvan Ungureanu, evidenţiază, în premieră, rezultatele care s-au conturat până la acest moment în cadrul acestui audit. Cât a costat ajutorul oferit, din 2003 până acum, Republicii Moldova de către România pe relaţia UE-Rusia, problema securităţii zonei Mării Negre şi problema imigranţilor sunt temele abordate, prioritare la acest moment pe agenda diplomatică a României.

Adina Anghelescu: Domnule ministru, care sunt priorităţile în politica externă legate de Republica Moldova?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Mai întâi, doresc să vă spun ce ne dorim de la Republica Moldova. Dorim o Republică Moldova stabilă, un stat suveran cu exerciţiu democratic cât mai convingător, cu o politică externă previzibilă şi una internă consistentă, pragmatică, capabilă să valorifice şansa enormă pe care i-a oferit-o vecinătatea cu România. Dorim o Republică Moldova stabilă, pentru că la frontiera de Est a NATO şi a Uniunii Europene nu ne putem permite să fim în situaţia de a supraveghea conflicte. Mai mult, avem nevoie de această stabilitate a Republicii Moldova, pentru că ea însăşi este termen politic într-o ecuaţie pe care o aşteptăm rezolvată de mult timp şi care se numeşte problema transnistreană.

Adina Anghelescu: Acesta este dezideratul. Care sunt însă premisele care ar ajuta la realizarea lui?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Avem o moştenire istorică şi culturală. Parafrazând istoric expresia unui celebru om politic german, suntem o naţiune în două state diferite. Aceasta e o fază de pornire care ne avantajează. Doi: statutul geopolitic al României este o altă premisă confortabilă. Trei: faptul că demersul extern al Republicii Moldova în acest moment are din ce în ce mai mult o nuanţă europeană. Credem că apropierea de România şi relaţia pe care o socotim privilegiată cu Republica Moldova ajută în efortul intern de

democratizare şi în construcţia statului de drept în Republica Moldova şi conferă o şansă, recunosc, încă insuficient folosită pentru prosperitatea economică a Republicii Moldova.

„Doar 11% din schimburile comerciale ale Republicii Moldova sunt realizate cu România”

Adina Anghelescu : Auditul pe relaţia externă cu Republica Moldova era în curs de definitivare. S-a finalizat? Care sunt concluziile?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ajung imediat şi la acest lucru, pentru că în acest moment suntem în plin audit al acestei relaţii bilaterale, din punct de vedere economic şi cultural. Sprijinul nostru pentru Republica Moldova nu vine de ieri, de azi. Poate, în anumite momente, i-a lipsit sistematica, dar, acum, auditul nostru încă neterminat scoate în evidenţă că ajutorul primit din partea României este de departe unul dintre cele mai consistente pe care Republica Moldova le-a primit vreodată. Faptul că problema transnistreană a căpătat valoare de politică externă a Uniunii şi a Alianţei Nord-Atlantice în principal datorită nouă, faptul că am fost primii pregătiţi să oferim asistenţă legislativă pentru consolidarea capacităţilor instituţionale, pentru pregătirea structurilor de stat, tot acest ansamblu de gesturi amicale nu reprezintă premisele unei concluzii de bunăvoinţă. Noi nu suntem binevoitori faţă de Republica Moldova, ci foarte interesaţi ca Republicii Moldova să-i fie bine.

Adina Anghelescu : Ce înseamnă din punct de vedere economic acest lucru?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, vreau să ţineţi cont că anul acesta este unul record, poate mai bun decât 2005 – când volumul total de schimburi comerciale s-a ridicat la 411,2 milioane de dolari –, pe fondul unei creşteri accentuate a exportului românesc, aproape 60% din perioada similară a anului 2005. Exportăm mai mult materie finită decât brută. Pe primele şapte luni ale acestui an, volumul total de schimb a atins 260,5 milioane de dolari, din care aproape 197 de milioane sunt export românesc. Ceea ce ar însemna că la finele anului am putea depăşi binişor 500 de milioane de dolari, cifra schimburilor comerciale.

Adina Anghelescu : Există un indicator care ar trebui să nu ne satisfacă?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, ne nemulţumeşte indicatorul care arată care sunt destinaţiile interesului comercial al Republicii Moldova. Doar 11% din schimburile totale ale Republicii Moldova se realizează cu România. Aşa că speranţa noastră este că se va putea şi mai mult, în condiţiile în care, de la 1 ianuarie 2007, acordul de comerţ liber între noi îşi va înceta valabilitatea. Republica Moldova, sigur, va deveni parte din noua CEFTA, dar asta nu înseamnă că schimburile nu trebuie dinamizate.

Adina Anghelescu : Să înţelegem că dinamizarea va fi dată şi de acest statut al Moldovei?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sperăm. Totul ţine de felul în care administraţia de la Chişinău îşi înţelege schimbarea de context. Noi suntem pregătiţi. Dinamica e foarte accentuată, schimburile comerciale au demarat, ele se află la un vârf nemaiatins. Prezenţa României în UE a impulsionat schimbul pentru că a deschis şanse suplimentare Republicii Moldova de a fi prezentă, în viitor, pe diverse pieţe europene, dar aceasta nu-i destul. Repet, e o premisă, dar nu este şi concluzia prosperităţii. Reorientarea definitivă a

Republicii Moldova către pieţele europene înseamnă nu doar o schimbare determinată de pragmatica economică, este şi o schimbare de atitudine politică.

„Valoarea investiţiilor româneşti în Republica Moldova e minimă!”

Adina Anghelescu: Sunteţi optimist când vorbiţi de această reorientare?

Mihai-Răzvan Ungureanu: N-aş spune asta. Fac un diagnostic al situaţiei şi cred că Republica Moldova are o perspectivă cât se poate de clară a însănătoşirii economice prin valorificarea relaţiei cu România.

Adina Anghelescu: La cât se ridică valoarea investiţiilor româneşti în Moldova?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu sunt mulţumit, pentru că această valoare nu depăşeşte 45 de milioane de dolari. E o investiţie minimă. Evident că se poate mai mult. Asta înseamnă că agenţii economici preferă schimbul procesului continuu economic garantat de investiţii. Iar investiţia nu rezistă decât în locurile în care este recunoscută puterea legii asupra oricăror incidente nefericite în procesul economic. Or, senzaţia mea e că agentul economic român nu e încă suficient de mulţumit de ceea ce poate găsi în Republica Moldova, şi atunci impulsul investiţional e nesatisfăcător. Problema nu e însă la noi. E acolo, şi de modul în care va creşte atractivitatea mediului de afaceri în Republica Moldova, va creşte şi prezenţa operatorilor străini. România este al şaptelea investitor străin în Republica Moldova, dar cu numai 4% din totalul investiţiilor străine. E foarte puţin, totalul acesta fiind de 1,120 de miliarde.

Asistenţa pentru dezvoltare pentru Republica Moldova va fi, din 2007, de 10 milioane de euro

Adina Anghelescu: Ce a însemnat asistenţa pe care România a acordat-o Republicii Moldova? Care au fost, să zicem, costurile?

Mihai-Răzvan Ungureanu: A existat un mecanism numit Fondul de Asistenţă la dispoziţia Guvernului României, care a funcţionat din 1993 până în octombrie 2003. Suma alocată relaţiei cu Republica Moldova se ridică la un total estimativ de 21,8 milioane de dolari. În timp ce sumele destinate proiectelor pe linie de educaţie, în principal burse acordate elevilor şi studenţilor, au o valoare de 2,3 milioane de dolari din totalul estimat. Cu totul, cu alte forme de asistenţă, ajutoare, credite preferenţiale, împrumuturi rambursabile, se ajunge la un total de 114,6 milioane de dolari pe perioada 1993-2006. E o sumă impresionantă. Asta e valoarea tuturor proiectelor pe care România le-a finanţat pentru Republica Moldova. Acest lucru arată cât de mult înseamnă relaţia cu Republica Moldova. Repet, poate a lipsit o anumită sistematică, poate s-a făcut uneori după agenda Chişinăului, nu doar după agenda noastră, cum e şi normal într-un parteneriat atât de aparte. Valoarea netă a acestui interes arată că Republica Moldova este una dintre temele recurente ale politicii externe româneşti.

Adina Anghelescu: Există şi o valoare estimată pentru asistenţa pe această rută începând cu 1 ianuarie 2007? Intrarea în UE presupune suplimentarea acestui ajutor pentru Republica Moldova?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aici e vorba de asistenţa pentru dezvoltare, care este un alt mecanism ce se pune în funcţiune odată cu intrarea noastră în UE şi care vizează ţările de graniţă pe care noi le alegem ca destinatare. Vorbim de Republica Moldova, Serbia şi Georgia. Valoarea asistenţei pe Republica Moldova începând cu anul viitor este estimată la 10 milioane de euro, iar negocierea cu Ministerul Finanţelor se va face în sensul creşterii anuale a acestei sume. Aşadar, Republica Moldova nu pierde susţinerea financiară a României şi a UE, ci va câştiga. Numai că se schimbă calitatea felului în care sunt folosiţi banii, pentru că nu o să mai depindem de proiectele care nu s-au dovedit apte pentru a fi continuate.

În rezolvarea problemei transnistrene e nevoie de colaborarea UE cu Rusia!

Adina Anghelescu : Care este prognoza relaţiei UE-Rusia, ţinând cont de faptul că Federaţia Rusă e singurul stat care susţine regimul de la Tiraspol?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, relaţia UE-Rusia este construită pe baza unui parteneriat strategic ale cărui caracteristici urmează să fie reaşezate într-un Acord de cooperare şi parteneriat, în al doilea rând, a cărui negociere începe sub mandat finlandez şi urmează să se definitiveze sub mandat german.

Adina Anghelescu : Excludeţi orice conflict?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi spunem că, în rezolvarea conflictelor îngheţate din Nordul Mării Negre, includerea Rusiei între cei care pot oferi o soluţie de compromis, convenabilă, este o necesitate. În cazul concret al regimului separatist de la Tiraspol, nu facem nici o derogare de la afirmaţiile anterioare, în sensul interesului nostru faţă de integritatea şi suveranitatea Republicii Moldova. Aceasta este şi partitura după care UE îşi ghidează dialogul cu Federaţia Rusă când e vorba de conflictul îngheţat transnistrean.

Adina Anghelescu : Aşadar, politica externă a României, pe acest tronson, se va regăsi în politica UE…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Negreşit. Cu atât mai mult cu cât, în ultimii doi ani, perspectiva românească asupra problemelor transnistrene a făcut ca această problematică transnistreană să se regăsească în inventarul temelor delicate ale UE, şi e bine că se întâmplă aşa. Am reuşit să atragem atenţia asupra acestui deficit de securitate din imediata apropiere a ţării noastre.

Adina Anghelescu : Intrarea în UE presupune o notă de garanţie dată asupra securităţii Mării Negre?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Revin un pic asupra relaţiei Rusia-UE. Noi credem că UE are nevoie să colaboreze cu Federaţia Rusă mai ales în rezolvarea problemei transnistrene. Şi putem spune că, pentru UE, statutul de observator în formatul de negociere 5+2 nu este suficient. Statutul de actor politic implicat direct ar fi mult mai consistent. E bine însă şi aşa, dar nu e suficient. În ce priveşte securitatea Mării Negre, sunt nişte capcane în care nu vreau să intru. În primul rând, UE nu este emitentul unor garanţii de securitate nici pentru regiunea Mării Negre, nici pentru România. Iar România nu este un depozitar de garanţii de securitate. Când spun că nu e emitentul, nu mă gândesc în sensul figurat, ci al Articolului 5 al Tratatului Nord-Atlantic. Acolo, da, există o garanţie

de securitate. Noi nu ne-am propus să obţinem de la actorii extraregionali garanţii de securitate. Am fi nerealişti. Securitatea zonei Mării Negre reprezintă o temă de reflecţie pentru Federaţia Rusă, pentru Alianţa Nord-Atlantică şi pentru riveranii Alianţei.

România va fi nevoită să se gândească la importul de forţă de muncă

Adina Anghelescu : Deşi vom intra în UE, există bariere în absorbţia forţei de muncă pe anumite pieţe ale statelor europene. Ce face România în plan diplomatic împotriva campaniilor de discreditare a românilor?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Deschiderea forţei de muncă între statele UE este rezultatul unui proces bilateral de negociere. Nu există o politică generală, ci un mecanism acceptat, 2+3+2 ani, de revizuire a restricţiilor în funcţie de gradul de imigraţie. Vorbim deci de politici naţionale, şi nu de o politică comună a UE faţă de România sau faţă de Bulgaria pe această temă. În cazul Marii Britanii, trebuie să spunem că o campanie similară a fost declanşată la începutul anului 2004, când tema a fost în acelaşi fel instrumentată, iar temerile s-au dovedit neîntemeiate, pentru că imaginea „apocaliptică" a muncitorilor est-europeni care „dărâmă toate standardele de civilizaţie" din statele UE este o enormă farsă.

România nu reprezintă nici un pericol, din nici un punct de vedere. Previziunile noastre statistice sunt descurajante pentru cei care se aşteaptă ca România să fie foarte prezentă pe piaţa de muncă insulară. În 2005, numărul total al vizelor de muncă acordate de Marea Britanie cetăţenilor români este de doar 1,85% din totalul vizelor acordate. În Italia înseamnă 20,1%, în Spania – 18%, în Germania – 38% şi în Ungaria – 16,2% din totalul vizelor acordate pentru români. România, practic, nu există pe piaţa de muncă a Marii Britanii şi a Irlandei, aşa că temerea e lipsită de conţinut. Mai trebuie să ţinem cont de faptul că rezervorul de excedent de forţă de muncă s-a golit odată cu creşterea numărului de români aflaţi cu contract în Spania şi Italia. În România, resimţim acum efectul negativ al acestei situaţii, pentru că există zone la noi unde şomajul a coborât sub un procent, ceea ce nu se poate întâmpla nici în cea mai bună dintre lumi, şi se simte acut lipsa de forţă de muncă în unele domenii. Vom fi nevoiţi, noi înşine, să ne gândim la importul de forţă de muncă.

Pe de altă parte, în privinţa campaniei de discreditare, în spatele ei se află circumstanţe favorizante. În foarte multe cazuri, tema privitoare la forţa de muncă străină reprezintă subiect de campanie electorală. Faptul că, din când în când, apare un astfel de articol sigur că mă mâhneşte. Deoarece contribuţia României la prosperitatea unor ţări nu ţine de răufăcători, ci de munca onestă a majorităţii românilor.

11 octombrie 2006, *Gardianul*

Ministru la 36 de ani

Jovial, cu un aer de elev genial la matematică, Mihai-Răzvan Ungureanu este opusul diplomatului înţepenit în costum de tergal şi limbaj de lemn. Cel mai tânăr ministru de Externe român exemplifică acea replică din Cidul *lui Corneille, potrivit căreia valoarea nu aşteaptă trecerea anilor…*

Este doctor în istorie, conferenţiar universitar, a fost coordonator SECI la Viena, emisar regional al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, a fost premiat în Danemarca, Germania, Israel. Zigzagul pe meridiane nu îi diminuează plăcerea de a se întoarce în Iaşul său natal, la molcomul ritm moldav…

Brânduşa Armanca : Aveaţi 21 de ani la Revoluţie. La 36, eraţi deja ministru de Externe. Vă întâlniţi des cu omologi atât de tineri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Într-adevăr, în 1989, eram în anul al doilea de facultate, la Universitatea „Al.I. Cuza” din Iaşi, la Istorie-Filosofie.

Nu, nu mă întâlnesc prea des cu omologi de vârsta mea, România şi-a asumat riscul unui ministru de Externe tânăr…

Brânduşa Armanca : Ce v-a determinat să acceptaţi o misiune atât de grea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În momentul în care am acceptat, am spus foarte limpede că n-o fac din orgoliu, pentru că nu făcea parte din proiectul meu personal, nici pentru a-mi asigura un confort, pentru că a fi şeful diplomaţiei înseamnă muncă şi o responsabilitate enormă. Recompensa materială, o spun fără înconjur, este infimă faţă de efort, consumul nervos e mare, iar ceea ce din afară poate să pară plăcere, adică toate aceste călătorii în străinătate, se rezumă adesea la cunoaşterea extensivă a hotelurilor şi sălilor de conferinţe. Am acceptat fiindcă am crezut că este nevoie de mine acum.

Brânduşa Armanca : Ce vă consumă mai mult, politica internă ori cea externă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Amândouă, pentru că nu poţi să faci una fără cealaltă. Greşelile, dacă vor fi, vin din candoare, şi nu din rea-intenţie, iar succesele, dacă vin, sunt succesele mele.

Modele în ale diplomaţiei

Brânduşa Armanca : Care este ministrul român de Externe de care vă simţiţi mai apropiat sau pe care îl consideraţi un model ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu Andrei Pleşu, care m-a adus la Ministerul de Externe, am o relaţie cu totul aparte. Apoi, aş zice că unul dintre cei mai profunzi intelectuali de

la conducerea Ministerului de Externe a fost Grigore Gafencu, iar un altul care l-a egalat în inteligenţă şi capacitate proiectivă a fost Mihail Manoilescu, pe un termen prea scurt, din păcate, şi marcat de Dictatul de la Viena din 30 august 1940. Un excepţional ministru de Externe a fost Kogălniceanu, pe care arhiva ministerului îl relevă şi ca bun administrator.

Brânduşa Armanca : Vă mai întâlniţi cu foştii studenţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu unii de la Londra, da, iar cu foştii mei studenţi ieşeni – foarte rar. Între timp, s-au perindat generaţii. Unii dintre studenţii mei bucureşteni au ajuns în poziţii bune.

Brânduşa Armanca : Cine v-a fost mentor în şcoală, în facultate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am fost elevul unuia dintre cele mai bune licee din Iaşi, Liceul Real de Matematică şi Fizică, unde profesorii erau foarte buni. La Universitatea din Iaşi am avut norocul unei întâlniri fenomenale cu trei prezenţe academice diferite, istorici cu standarde foarte apropiate de excelenţă academică, de la care am putut deprinde şi cercetarea, şi heraldica, şi seriozitatea în abordarea istoriei : Zub, Caproşu şi Gorovei.

Despre clişee, UE şi „teme nefăcute”

Brânduşa Armanca : Există un clişeu, că „România trebuie să-şi facă temele pentru a intra în Uniunea Europeană”. Credeţi că a ne face temele (problemele legate de corupţie, de agricultură, de finanţe etc.) va fi suficient pentru integrare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident că nu ! Intrarea în UE nu înseamnă şi integrarea. Intrarea este o etapă, o secvenţă de timp, se consumă, intri, e un gest politic cu acoladă, o semnătură. Integrarea durează. Durează cam tot atât de mult cât există energie, voinţă pentru a o duce până la sfârşit. La un moment dat, ea devine aproape reflexă, are o mecanică proprie, nu mai ţine cont de cine e la putere, şi acela e momentul fericit în care ştii că haina veche cade, indiferent dacă există o voinţă a primenirii. 2007, 2008 sunt anii în care asemenea lucruri se vor petrece, în clipa în care scăpăm de apăsarea „temelor” pe care oricum trebuie să ni le facem. Atunci ne vom putea gândi şi la altceva. Poate că ar trebui să ne gândim mai mult la cultură. Cred că acel moment de autospecţie culturală va fi cel care ne va readuce, după ce toate procesele interne de transformare se vor fi încheiat, gloria pe care am avut-o în trecut.

Brânduşa Armanca : Oamenii zic : „Nu ne primesc ăştia în UE pentru că nemţii, ruşii, francezii, americanii iarăşi s-au înţeles pe deasupra capului României. Dacă nu le convine ruşilor, n-o să intrăm”. Ce le răspundeţi acestor oameni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ar fi măcar două moduri de a le răspunde. Primul este simplu, le-aş spune : „Aşteptaţi şi veţi vedea lucrurile întâmplându-se, aveţi doar puţină răbdare”. Celălalt răspuns ar fi unul mai tehnic şi ar scoate în evidenţă ceea ce înseamnă Uniunea Europeană, care, asemenea NATO, funcţionează în primul rând prin consensul partenerilor. Acolo unde acest mecanism are deja rutină şi funcţionează atât de bine, a presupune că există pacte secrete între marile puteri este ceva copilăresc. România aparţine unei forme de colaborare, vocea ei e ascultată. Este actor al istoriei, intră în istorie, modelează istoria.

Un teuton ieşean la Viena

Brânduşa Armanca : Aţi stat o perioadă la Viena, aţi lucrat la Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, aţi fost de asemenea coordonator SECI, Iniţiativa de Cooperare în Sud-Estul Europei. Povestiţi-ne despre această perioadă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este una dintre cele mai frumoase şi mai vii perioade, pe care nu o pot compara decât cu anii petrecuţi în Anglia. Prin natura mea sunt teuton, şi atunci lucrurile se aşază altfel într-un mediu în care înţeleg limba şi obiceiurile.

Brânduşa Armanca : Un teuton de Iaşi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un teuton ieşean, adică un om pedant, născut sub zodia Fecioarei, care caută exactitate şi ordine, care consideră că Dumnezeu a creat lumea cu rigla şi compasul.

Viena are atâta rigoare câtă trebuie, la care se adaugă un plus de dezordine balcanică ce nu te deranjează, care îţi „piperează" viaţa şi te face să înţelegi că natura umană e egală cu sine oriunde. În plus, este un oraş care nu îşi cenzurează trecutul, care te lasă să îl guşti pe deplin, pentru că are grijă să te asimilize la fel de repede cu ceea ce ai – fie că vii din Balcani, fie că vii din Dunărea de Jos, fie că vii din stepă – şi păstrează acelaşi respect pentru toţi.

Brânduşa Armanca : Mergeaţi la Operă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte des.

Brânduşa Armanca : Vă întreb nu doar pentru că Opera din Viena este faimoasă, ci şi pentru că instituţia este condusă de un român, de Ioan Hollender.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din când în când ne întâlnim, şi trebuie să spun cât de mare este aprecierea pe care o am faţă de extraordinara sa activitate. Iar a fi atâţia ani consecutiv director este o performanţă aproape de neegalat, ceea ce arată nu doar harul său administrativ, ci şi recunoaşterea profesională pe care a găsit-o într-un mediu atent la nuanţe şi cu o predispoziţie critică incredibilă. Şi acesta e un bun exemplu că Viena nu este nicidecum provincială, ci o mare capitală a lumii, în care totul este apreciat, măsurat după un standard al excepţiei.

Brânduşa Armanca : Ce v-a mai fermecat în perioada vieneză ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu am avut biroul în Palatul Imperial Hofburg ; imaginaţi-vă, în fiecare dimineaţă treceam prin locurile pe unde altădată treceau înalte personaje intrate în istorie. Însă Viena îţi iese în întâmpinare cu tot ce îţi doreşte inima : muzeu, bibliotecă, expoziţii, artă, fineţe şi, nu în ultimul rând, cu comportamentul vienez, care înseamnă politeţe ; nu politeţe agasantă, intruzivă, ci o politeţe cu distanţă reglată şi întotdeauna cu zâmbet. O politeţe foarte confortabilă, nu una rece. În Viena m-am simţit bine şi pentru că unei priviri prietenoase i se întorcea o privire prietenoasă. Dar Viena nu înseamnă toată Austria. Salzburg era o destinaţie frecventă, pentru că se organizează acolo multe întâlniri politice.

Iaşi înseamnă acasă

Brânduşa Armanca : După călătorii în atâtea capitale, Iaşul natal vi se pare vreodată mic şi anacronic ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iaşul înseamnă acasă. Intru într-un univers care îmi este cunoscut, acolo am familia, ştiu că la fiecare colţ dau de figura zâmbitoare a unui amic.

Brânduşa Armanca : Soţia este, şi ea, ieşeancă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am terminat amândoi acelaşi liceu. Avem uneori câte o duminică în care putem să ne căutăm unul pe celălalt, ştiind că ne şi găsim. Nu e o zi de planuri, ci una când ne desprindem de frenezii, de agitaţie, revenind la reflexe încetinite, la un aer molcom, de Moldovă patriarhală...

Brânduşa Armanca : Nu aveţi accent moldovenesc...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru că provin dintr-o familie mixtă : tatăl meu este moldovean get-beget, iar mama mea vine din Sudul ţării, din Slobozia, o profesoară de română severă. Vorbesc o limbă foarte standardizată, fără accent, într-adevăr.

1 octombrie 2006, *Avantaje*

Cum va funcţiona România în UE

Dan Cristian Turturică : Bună seara şi bine v-am găsit la „Prim-plan”. De astăzi este oficial – România va adera la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007. Preşedintele şi premierul au salutat într-o conferinţă de presă comună decizia Parlamentului European de la Strasbourg. Nici puterea, nici opoziţia nu au ezitat să-şi asume merite, mai mici sau mai mari, în îndeplinirea acestui obiectiv. Analiştii însă, mai sceptici decât autorităţile, au început deja să facă tot felul de calcule şi să pună întrebări. Cât ne va costa de fapt integrarea în Uniunea Europeană, cine ne va plăti factura ? Dacă lucrurile nu vor merge bine pe termen scurt, când vom resimţi efectele şi cum le vom minimiza pe cele negative ? Sunt Dan Cristian Turturică şi vă invit să analizăm la rece avantajele şi dezavantajele acestei decizii istorice împreună cu invitaţii mei – Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul de Externe, domnul Leonard Orban, secretar de stat în Ministerul Integrării, şi Sorin Ioniţă, analist politic. Domnule ministru, când vor începe românii să simtă primele efecte ale integrării ? Bune şi rele.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să nu-mi cereţi profeţii. În primul rând, din 1 ianuarie 2007, chiar dacă unii speră să nu mai aibă nici o regulă din a ieşi din România, într-adevăr se va putea circula în interiorul Uniunii Europene fără invitaţie şi fără a arăta că avem suma de supravieţuire în momentul în care ai părăsit teritoriul naţional.

Dan Cristian Turturică : Inclusiv în Marea Britanie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În Marea Britanie, inclusiv. Ceea ce este interesant însă, mai ales pentru cetăţeanul obişnuit, ţine de efectul pozitiv al proceselor economice de amploare care urmează să capete finanţare consistentă după ianuarie 2007 şi, sincer, capacitatea administrativă, efortul de guvernare se vor vădi în timp în creşterea prosperităţii fiecărui cetăţean. Efectele imediate sunt efecte de detalii. Sigur, ţin de confortul fiecărui român şi fac parte din beneficiile imediate ale aderării.

Dan Cristian Turturică : Domnule secretar de stat, o bună parte din aceste fonduri necesită şi un efort din partea României – şi unul financiar, dar şi unul administrativ. Până acum, lucrurile au mers destul de prost. Domnul Sorin Ioniţă poate să ne confirme că există foarte multe proiecte pentru care erau bani de la Uniunea Europeană. Din păcate, aparatul birocratic românesc s-a mişcat destul de greoi, un pic şi cam încurcat, iar asta a întârziat lucrurile. Ce trebuie făcut astfel încât România să poată absorbi aceşti bani, iar cetăţeanul de rând să vadă acel semn al prosperităţii pe care îl aşteaptă ?

Leonard Orban : În primul rând, nu împărtăşesc ideea că ne-am mişcat prost în ceea ce priveşte gestiunea fondurilor de preaderare. În momentul de faţă, dacă ne uităm de

exemplu la fondurile SAPARD, rata de absorbţie e mai mare de 95%. În ceea ce priveşte SAPARD-ul ne-am mişcat şi aici... Vorbeam de fondurile PHARE. În ceea ce priveşte fondurile SAPARD, cel puţin anul acesta s-a înregistrat un salt extraordinar comparativ cu anii trecuţi, dar o evaluare vom putea face de-abia în 2007, iar în ceea ce priveşte fondurile dedicate infrastructurii de transport şi de mediu, undeva la sfârşitul anului 2009 vom şti cu exactitate cât am cheltuit din aceste fonduri. Pe de altă parte, este adevărat ce spuneţi dumneavoastră – comparativ, dimensiunea şi nivelul acestor fonduri din perioada de preaderare cu perioada de post-aderare e total diferită. Dacă până acum gestionam anual fonduri de sute de milioane de euro – cel mai mult în 2006, peste un miliard de euro –, de la momentul aderării, în medie, vom avea peste 4 miliarde de euro pe an. Deci provocarea e mult mai mare comparativ cu perioada post-aderare. Deocamdată, la nivelul administraţiei lucrurile sunt într-o direcţie bună. De altfel, Raportul Comisiei de astăzi arată foarte clar că ne mişcăm foarte bine din acest punct de vedere. Dar e un proces mult mai complicat, care va trebui să implice întreaga societate, astfel încât să putem spune că vom cheltui cât mai mult din cele 32 de miliarde alocate pentru 7 ani, 2007-2013.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iertaţi-mă, dacă pot numai să spun ceva apropo de ceea ce spunea domnul Leonard Orban. În condiţiile în care, în ianuarie 2005, accesul la fondurile SAPARD fusese blocat, am pornit practic de la o situaţie imposibilă. Dar, evident, lucrurile se îndreaptă.

Dan Cristian Turturică : Unde vedeţi, domnule Sorin Ioniţă, gripaje, accidente în acest mecanism administrativ care credeţi că o să ne dea bătăi de cap şi după 1 ianuarie?

Sorin Ioniţă : Pot apărea în multe domenii, în foarte multe. Dar aş vrea să definesc întâi fundalul pe care se aşază aceste posibile dificultăţi. Fundalul e foarte pozitiv. Întrebaţi la început cum vom vedea beneficiile. Eu cred că le vedem deja. Eu le simt deja. Beneficiile au început gradual. Marele beneficiu pe care-l simte orice român de rând, acela de a putea călători fără viză, a survenit în ianuarie 2002. Noi de trei ani şi ceva îl avem. Asta o simte fiecare român. Sunt un milion şi jumătate care o ştiu. Sunt foarte mulţi beneficiari. Trebuie privit acest lucru... Europenii ne-au dat beneficii cu anticipaţie, aşteptăm momentul aderării. Aşa trebuie să privim lucrurile. Iar lucrurile acestea funcţionează ca pe piaţa de capital, ca preţul acţiunilor. Ele cresc sau scad atunci când se anunţă o ştire în anticipaţie, nu când se produce evenimentul. Acţiunile noastre ca ţară şi ca societate sunt deja crescute pentru că foarte multă lume mizase pe aderarea noastră în 2007. Românii sunt proprietari în majoritate. Toată lumea beneficiază într-un fel sau altul, dar eu cred că cel mai mare beneficiu pentru toţi este acela că Uniunea Europeană funcţionează ca o ancoră pentru statul de drept. Noi aveam mare nevoie de aşa ceva. Uitaţi-vă cât de mult a disciplinat politicienii, aşa cum îi vedem noi în bătăliile de zi cu zi, o disciplină teribilă în jurul unui obiectiv, care a fost Uniunea Europeană. Nu se întâmplă aşa în alte ţări, care încă se luptă cu dileme de identitate – suntem, vrem în Europa? Nu e chiar aşa. Deci, să nu ignorăm ce avem.

Dan Cristian Turturică : Această ancoră nu va fi ea un pic diminuată după ce vom fi trecut examenul? Să nu cumva să ne comportăm ca un elev puţin mai leneş, care e fericit că a împuşcat 5-ul şi că nu a rămas repetent.

Sorin Ioniţă : E posibil să fie probleme acolo unde e vorba de voinţă politică...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă jucaţi cu analogii periculoase.

Sorin Ioniţă : Corupţia, Agenţia de Integritate. Dar există mecanisme de monitorizare, în continuare, semestrial, timp de câţiva ani. Deci nu ieşim aşa uşor din proces.

Leonard Orban : Monitorizarea, ca să clarificăm lucrul acesta, e permanentă. Acesta e rolul Comisiei Europene. Comisia Europeană e gardianul Tratatului. Asta înseamnă că fiecare stat membru este supus unei supravegheri extrem de stricte a Comisiei Europene. Ai adoptat ceva care nu e conform cu *acquis*-ul comunitar, imediat îţi deschide procedura de încălcare a Tratatului. Continui să te menţii pe poziţia respectivă, poţi fi dat inclusiv în judecată la Curtea Europeană de Justiţie. Deci mecanismele interne ale Uniunii Europene sunt de aşa natură, încât să nu te lase să deviezi prea mult într-o parte sau alta. Vorbesc chiar de prevederi în legislaţie care nu pot fi înţelese ca încălcări flagrante. Deci chiar elemente de detaliu sunt supravegheate, pentru că aşa funcţionează Uniunea Europeană. Este un mecanism cu rotiţe care trebuie să meargă uns.

Dan Cristian Turturică : Corect. Şi care se aplică tuturor statelor membre.

Sorin Ioniţă : Dar nu în lupta anticorupţie.

Dan Cristian Turturică : Să luăm acest exemplu al Agenţiei Naţionale de Integritate. Ce mijloace de presiune concrete are Comisia Europeană dacă din Parlamentul României va ieşi o lege nu pe placul Uniunii Europene, ci pe nevoile aplicate, pe nevoile României. Dacă această Agenţie, în loc să controleze averile, va primi un rol decorativ ? Bun, să spunem că va fi o luptă internă. Unii politicieni din România vor susţine această agenţie, alţii – mai mulţi probabil – nu o vor susţine. Dar ce pârghii concrete are Comisia Europeană pentru a schimba lucrurile care nu sunt conforme cu ceea ce aşteaptă de la noi ?

Leonard Orban : Pe baza unui proces de monitorizare ulterior, un raport pe care-l vom transmite în martie şi cu o decizie luată în iunie 2007, dacă nu ne îndeplinim cele patru condiţionalităţi care au fost definite în Raportul Comisiei Europene, ni se poate impune o clauză sectorială de salvgardare în domeniul justiţiei, care poate să ducă până la nerecunoaşterea deciziilor instanţelor româneşti de către statele membre sau la neaplicarea prevederilor mandatului european de arestare, sau la neaplicarea altor proceduri în ceea ce priveşte cooperarea judiciară. Deci te-ar transforma – vorbim foarte deschis şi foarte clar – într-un membru de categoria a doua, pentru că, într-adevăr, până la urmă cine ar fi afectat ? Ar fi afectaţi cetăţenii României, companiile române care, deşi ar beneficia de decizii ale instanţelor româneşti, nu s-ar putea duce în alte state membre să le poată aplica.

Sorin Ioniţă : Dacă noi totuşi vom adopta legea ANI, că nu cred că suntem atât de inabili încât să o picăm cu totul, vom bifa căsuţa, dar vom face în aşa fel încât agenţia de fapt să nu meargă ? Eu cred că acesta e pericolul. Aici nu cred că sunt foarte multe instrumente la Bruxelles. Aici depinde de noi.

Leonard Orban : Citiţi, vă rog, modul în care e formulată condiţionalitatea…

Sorin Ioniţă : Am citit.

Leonard Orban : Vedeţi că nu se referă numai la adoptarea legii privind Agenţia Naţională de Integritate, ci există inclusiv câteva trimiteri la responsabilităţile pe care trebuie să le aibă această agenţie…

Dan Cristian Turturică : Adică de a controla averile, de a controla incompatibilităţi…

Leonard Orban : ...potenţialul conflict de interese şi de a emite decizii obligatoriu cu caracter descurajator. Deci, aceste cuvinte sunt cuvinte-cheie în definirea acestei condiţionalităţi.

Dan Cristian Turturică : S-a pomenit adesea în legătură cu Agenţia Naţională de Integritate şi cu ceea ce riscăm în cazul în care ni se va activa această clauză de salvgardare. Ce înseamnă de fapt că nu ni se vor recunoaşte deciziile judecătoreşti ? Este o noţiune care nu cred că a fost îndeajuns explicată.

Leonard Orban : În Uniunea Europeană funcţionează aşa-numitul principiu al recunoaşterii mutuale a deciziilor instanţelor. Deci, să zic într-un caz care se întâmplă în România între două companii – una românească şi una franceză, că tot suntem francofoni –, dacă instanţa se pronunţă în favoarea companiei româneşti, iar aplicabilitatea deciziei ar ţine şi de statul francez, ei nu ar recunoaşte pur şi simplu această decizie, iar cazul ar trebui rejudecat în Franţa.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Faptul că ajungem în situaţii de impas în ceea ce priveşte sentinţa internă, dată în instanţele româneşti, vă mai este certificat de un fenomen, şi anume de numărul extrem de mare de cazuri româneşti trimise către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. România, dacă nu mă înşel, face parte dintr-o categorie nefericită, din topul statelor ai căror cetăţeni preferă să recurgă, în cazul în care sunt nesatisfăcuţi de sentinţele interne, la decizia Curţii Europene a Drepturilor Omului. Acela este tot un semnal implicit al nerecunoaşterii validităţii.

Dan Cristian Turturică : Credeţi că, după ce vom intra în Uniunea Europeană, toate aceste mecanisme ale justiţiei, care au mers destul de împiedicat în ultima vreme – s-a văzut fără prea mare efort o anumită lentoare în a răspunde la aşteptările şi ale cetăţenilor României, şi ale Comisiei Europene –, credeţi că se va produce acel declic ? Iar dacă nu, ce se va întâmpla ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Dan Cristian Turturică, dacă mă întrebaţi pe mine acest lucru, eu vă voi spune în felul următor : dumneavoastră observaţi lentoarea în funcţie de un referenţial ideal, iar eu vă pot spune că în funcţie de referenţialul, în funcţie de ceea ce însemna justiţia română sau prezumtiva reformă în justiţia română înainte de ianuarie 2005, viteza cu care se desfăşoară astăzi lucrurile în direcţia dorită este infinit mare, pentru că atunci era zero. Acesta este primul lucru. Al doilea lucru – puteţi fi convins că la nivelul executivului există nu doar hotărârea de a duce reformele mai departe. Există şi o încăpăţânare în a le duce mai departe, indiferent de piedicile care pot apărea în procesul legislativ, în procesul legiferării sau în alte etape ale elaborării unor acte normative. Mie mi se pare că a pune întrebarea în forma chestionării bunei-credinţe a executivului poate fi greşit. Dacă punem întrebarea în sensul găsirii unei alternative la blocaj, vă pot spune că nu există acea alternativă. Deci, practic, blocajul, în mod ideal, nu ar trebui să existe. Eu sincer nu cred că putem ajunge acolo. Nu am ajunge în aceşti doi ani, nu ştiu de ce s-ar întâmpla mai departe. Ştiu că pornim cu toţii de la ipoteza că, după un sprint atât de costisitor energetic, care antrenează facţiuni politice, care pune în mişcare o tectonică necunoscută nouă până acum, am putea să cădem toţi laţi de oboseală, gâfâind. Nu cred că suntem în situaţia asta, pentru Dumnezeu.

Leonard Orban : Şi, în plus, vorbim de un proces care nu se rezolvă în câteva luni. Vorbim de un proces care se va rezolva pe termen mediu. Deocamdată, ce putem spune

foarte clar este că independenţa sistemului judiciar există, nu este contestată şi e suficient pentru cine citeşte şi Raportul României, dar şi al Bulgariei, să vadă diferenţierile foarte importante, nu numai de limbaj, ci şi de condiţionalităţi. Ceea ce discutăm în momentul de faţă este eficienţa sistemului judiciar, eficienţa fiind un termen mult mai larg. Nu numai unificarea..., ci şi capacitatea magistraţilor de a judeca noile domenii cu care ne vom confrunta în Uniunea Europeană. Sunt multe chestiuni de genul acesta care nu se vor rezolva peste noapte. Să fie foarte clar ! Activitatea Consiliului Superior al Magistraturii se îmbunătăţeşte, de exemplu, dar va trebui să se îmbunătăţească în continuare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aş adăuga aici, referindu-mă şi la ce a spus domnul Sorin Ioniţă mai înainte, următoarele : constrângerea care vine din relaţia aceasta pe care am avut-o cu Bruxelles-ul şi o să o avem în continuare, de data aceasta cu Comisia Europeană, în interiorul Uniunii Europene a jucat un rol important – evident, pentru că, aidoma malurilor unui râu, a reuşit să ţină cât de cât laolaltă ceea ce ar fi putut să se disipe în tot felul de proiecte inutile sau lipsite de şanse şi este poate unul dintre succesele unei pedagogii a disciplinei care a funcţionat. A funcţionat şi în cazul român, probabil funcţionează sau va funcţiona şi în cazul bulgar, a funcţionat în mare măsură în cazul celorlalte zece state membre.

Dan Cristian Turturică : Ce ne facem cu atmosfera politică internă şi cu toate aceste conflicte care mocnesc şi care, s-a văzut limpede, au fost stăpânite de către cei care fie le-au iniţiat, fie au trebuit să reacţioneze şi pentru că venea acest moment al evaluării, acest moment foarte important al Raportului de ţară ? Iată, ultimul Raport de ţară a venit. Va mai putea clasa politică să ţină în frâu toate aceste umori care se văd la tot pasul, astfel încât energia politică, ce ar trebui să ducă ţara mai departe, să nu se consume în tot felul de scandaluri inutile ? Este clasa politică românească suficient de matură ca să înţeleagă uriaşa oportunitate care i se deschide şi ei, şi cetăţenilor ei, astfel încât s-o folosească ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt tentat să vă dau un răspuns paradoxal, care nu va suna bine în auzul multora. Faptul că a existat un consens politic atât în realizarea proiectului european, aderarea la Uniunea Europeană, cât şi în realizarea proiectului atlantic, aderarea la NATO, care a unificat clasa politică – sigur, cu variaţii minore de conţinut –, poate reprezenta o măsură a maturităţii. Nu aş vrea să credem că vocile politice, de multe ori disonante sau aparent în contratimp cu procesele prin care trece administraţia românească, ne distrag atenţia de la realizarea a ceea ce ne-am propus. Revin la ceea ce este evident. După aproape 24 de luni de efort administrativ continuu la nivelul guvernului, cred într-o coerenţă remarcabilă prin comparaţie cu tot ceea ce a însemnat activitatea administrativă înainte de 2004, când condiţia politică era cu totul alta, şi ştim la ce ne referim. Restul ţine de democraţie, până la urmă. Problema noastră este cu totul alta, în momentul în care limita exprimării democratice este încălcată sau în momentul în care substanţa democrată a statului de drept este ameninţată. Dar, în rest, acţiunea guvernamentală, aşa cum pare ea să fie – lentă sau, uneori, ineficace – există. Haideţi să vedem partea bună a acestui paradox. Eu nu cred că vă fac un discurs politic aici. Vă zic din interior. Nu cred că au existat şedinţe de guvern în care, chiar la sfârşitul unor dezbateri aprinse, unde nu neapărat argumentul ascuns de partid a jucat un rol, să nu fi ieşit cu o propunere, dacă nu cu o soluţie. Nu a existat aşa ceva. Şi, credeţi-mă, nu întotdeauna este invocat substratul relaţiei partinice.

Leonard Orban : Aş vrea să vă răspund şi eu la această chestiune. Pe de o parte, sper că nu se va întâmpla şi sper că se va menţine stabilitatea politică. Pe de altă parte, dacă ne uităm la ce s-a întâmplat în unele dintre noile state membre care au aderat la 1 mai 2004, ce putem constata? Prezenţa unor elemente de instabilitate politică şi nu numai, inclusiv apariţia, şi chiar la guvernare, a unor partide de tip extremist antieuropene. Eu sper să nu fie cazul în anii următori, deşi pot să vă spun de acum că va exista această tentaţie, ca unele partide politice să preia acest limbaj antieuropean, anti-Uniunea Europeană. Deci nu cred că vom fi scutiţi de o asemenea evoluţie politică. Şi, în condiţiile alea, vă daţi seama că lucrurile vor fi şi mai agitate.

Sorin Ioniţă : Punând pe seama aderării la Uniunea Europeană sau blamând pentru aderarea la Uniunea Europeană lucruri care de fapt nu au legătură cu aderarea la Uniunea Europeană, vor creşte preţurile, dar ar fi crescut ele poate şi din alte motive, sau ne dispare o industrie care are angajată o numeroasă forţă de muncă – ar fi dispărut oricum, că ne concurează China. Acesta e un joc care se face în Polonia, se face în Ungaria şi sunt politicieni care nu rezistă să nu speculeze lucruri de genul acesta.

Dan Cristian Turturică : Aţi amintit un lucru foarte important, domnule Sorin Ioniţă, legat de competitivitate şi de ceea ce România poate să ofere din punct de vedere economic. Există o spaimă că vine acest tăvălug economic european peste noi, cu costuri de producţie mult mai mici, şi că foarte puţine dintre firmele româneşti îi vor rezista. Este o temere întemeiată?

Sorin Ioniţă : Nu am o privire generală asupra mediului de afaceri, dar senzaţia mea e că spaima asta e mai mult retorică şi e în mass-media. Eu nu am văzut oameni foarte înspăimântaţi de Uniunea Europeană. Îi văd, dimpotrivă, vrând să dea năvală acolo şi alţii se chinuie să-i mai ţină în România. Nu văd români înspăimântaţi. Deci nu cred că acesta este marele şoc. Sigur că se vor închide firme. Depinde cum prezinţi un fenomen. Să zicem că vor creşte salariile în România, dar, pe de altă parte, cresc costurile cu mâna de lucru, da? Noi ce vrem de fapt? Vrem să avem salarii mai mari, şi atunci se vor închide unele firme care se bazează pe o mână de lucru ieftină. Lucrurile astea le făceam noi oricum, dacă era să ne dezvoltăm în afara Uniunii Europene? Probabil că da, dar ne-ar fi venit mai greu. Ce mi se pare extraordinar de interesant în acest Raport acum este nu atât că se pune degetul pe guvern sau pe altceva, ci mi se par interesante referirile directe la parlament şi la Consiliul Superior al Magistraturii, care sunt organe alese, sunt separate, şi guvernul nu prea are pârghii să dea în cap acestor instituţii. Nici nu ar fi normal să aibă. Asta este un pic neobişnuit. Nu am prea văzut în dialogul cu alte ţări. E un semnal pentru cele două instituţii.

Leonard Orban : Este un Raport de ţară, nu e un Raport privind activitatea Guvernului României, ci privind activitatea întregii României.

Sorin Ioniţă : S-au precizat totuşi nişte surse de probleme acolo şi, sigur, politica nu se va schimba prin intrarea în Uniunea Europeană. Cacofonie politică va exista, aşa cum există în Polonia sau aşa cum există în Italia. Deci lucrul acesta nu se schimbă. Ce se cere este ca, din toată această sferă – o punem într-o cutie, scriem „politică” pe ea –, produsul care iese, altul, să fie peste un anumit nivel rezonabil de calitate. Pe anumite domenii noi nu suntem acolo şi, uite, Raportul a pus degetul pe ele. Dar altminteri să nu credeţi că, dacă România o să meargă bine, cu o bună guvernare nu poate să meargă... Sau se va întâmpla să avem o politică la fel ca în Italia, adică tot un circ să fie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Politica nu se face dormind. Mai antrenează şi pasiuni.

Sorin Ioniţă : Da, noi am vrea s-o facem mai ca în Suedia, dar ne e teamă că va ieşi mai ca în Italia.

Leonard Orban : Ca să răspund la întrebarea dumneavoastră, din păcate se consideră greşit data de 1 ianuarie ca o graniţă de la care foarte multe lucruri se schimbă. Cel puţin în domeniul economic, pe care l-aţi evocat, lucrurile s-au schimbat de mult. Sunt foarte multe sectoare care s-au transformat profund. Să luăm numai ajutorul de stat, care a suferit chiar o revoluţie aş spune, comparativ cu ce era înainte. Deja, companiile româneşti nu numai că funcţionează pe legislaţia sau sub regulile Uniunii Europene, dar ele au intrat în contact şi în concurenţă cu companiile din Uniunea Europeană. Sunt foarte puţine lucruri în plus care vor veni după momentul aderării. Şi un lucru care... Sunt câteva elemente în plus. De exemplu, instalaţiile industriale nu vor putea funcţiona în România decât dacă vor avea permis integrat de mediu sau dacă trecem la tariful vamal unic, care va conduce la diferenţierea anumitor preţuri. Dar sunt chestiuni minimale raportate la transformările care s-au petrecut în ultimii ani. Şi, ca să închei, în Raport nu s-a sesizat o chestiune foarte importantă – pentru prima dată, la criteriile economice de aderare se scrie în Raport că se estimează că România va fi capabilă ca, de la 1 ianuarie 2007, să facă faţă forţelor concurenţiale de pe piaţa internă a Uniunii Europene. Deci este pentru prima dată când se consideră că această a doua parte a criteriului economic este îndeplinită de România.

Dan Cristian Turturică : În urma unei discuţii pe care am purtat-o cu ceva vreme în urmă, a reieşit clar ideea că România se va confrunta într-un oarecare orizont de timp cu un deficit de forţă de muncă. Se va contura acest deficit ca o problemă şi, dacă da, care ar fi totuşi soluţiile pe care le poate lua... ?

Sorin Ioniţă : Este deja o problemă. Se confruntă deja.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi am avut discuţia aceasta în urmă cu aproape şase luni, dacă nu mă înşel, şi am pornit de la câteva chestiuni foarte simple, de la felul în care va arăta România din punct de vedere demografic în 20 de ani de acum încolo. Vom fi inevitabil mai puţini. E adevărat, pe măsură ce populaţia României se va împuţina, va creşte paradoxal în interiorul ei generaţia activă. Dar asta garantează, să zicem în 10-15 ani de acum încolo, o perioadă de previzibilă prosperitate, urmând să redevenim un fel de stat social, pentru că ieşim cu toţii la pensie. Însă acum, cu aproape 1,5-1,6 milioane de români în exterior...

Dan Cristian Turturică : Un număr care este aşteptat să crească...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu-mi dau seama în ce măsură creşte. Senzaţia mea este că, dimpotrivă, bazinul posibilei migraţii este destul de gol.

Leonard Orban : Sau, mai precis, cine a vrut să plece a plecat deja.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. În condiţiile acestea, există sectoare de activitate în care deficitul de forţă de muncă se resimte aspru. Tot aşa cum se poate lesne constata că în judeţe unde investiţia străină contează – uitaţi-vă în Vestul ţării, în Timişoara, Arad, chiar în Cluj –, rata şomajului a coborât sub 1%. În momentul de faţă resimţim deficitul de forţă de muncă specializată, calificată, în construcţii sau în infrastructură. În infrastructura rutieră nu mai spun. Ce înseamnă asta? Sunt două efecte. Numărul unu – trebuie să determine o acţiune administrativă coerentă, trebuie să existe o strategie pe

care guvernul să o aplice, asupra modului în care poate fi acoperit deficitul de forţă de muncă, probabil prin import de forţă de muncă. Ipotetic, cel mai uşor ar fi să importăm din Republica Moldova.

Dan Cristian Turturică : Dar ne dă voie Uniunea Europeană să importăm forţă de muncă din Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nimeni nu ne-ar împiedica, în condiţiile în care respectăm strict o legislaţie care...

Leonard Orban : O anumită marjă de flexibilitate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Şi, în plus, tinde să devină politică comună a Uniunii Europene. Dar problema nu se opreşte aici. Al doilea efect, şi este efectul pozitiv, cei care se întorc vin cu ideea altei calităţi a propriei activităţi economice. Şi atunci nu va mai pune ţeava proastă sau nu va mai face îmbinările neatent, ci va avea grijă să muncească, pe banii pe care-i câştiga şi în Occident, la acelaşi standard de calitate. Este bine până la urmă că se întâmplă aşa.

Dan Cristian Turturică : Mai avem foarte puţin timp şi nu aş vrea să încheiem fără să discutăm despre agricultură, zona cea mai problematică şi mai delicată a economiei româneşti. Cum vor simţi cei de la sate aderarea şi când vor simţi ei efectele benefice ale aderării ?

Leonard Orban : O primă chestiune este cea cu plăţile directe. De la un anumit moment, nu imediat după momentul aderării, ci în partea a doua a semestrului al doilea al anului 2007, fermierii vor începe să primească aşa-numitele plăţi directe, sume până la 100 de euro pe hectar, ceea ce nu e neglijabil. Vreau să vă spun că, de exemplu, în Polonia, primirea acestor bani de la Uniunea Europeană a schimbat considerabil atitudinea fermierilor polonezi faţă de aderarea la UE. Iniţial, ei erau contra aderării. Sigur, când au început să primească banii, lucrurile au început să se modifice. Pe de altă parte, noi avem probleme structurale în agricultură şi trebuie să o spunem foarte clar. De altfel, dacă vedeţi şi analizaţi Raportul Comisiei Europene, în ciuda eforturilor extraordinare care sunt menţionate acolo, cele mai mari probleme sunt în sectorul agricol, mai ales în sectorul veterinar. Sunt probleme de sistem, sunt probleme de mentalitate, sunt probleme de structură a agriculturii româneşti şi aceste chestiuni vor putea fi soluţionate pe termen mediu şi lung. Deci, cred că zona care va fi cel mai greu modificabilă, care va suferi cel mai dificil modernizarea va fi zona agriculturii şi vom avea nevoie de câţiva ani buni... Dar, pe de altă parte, să ne gândim numai la un singur aspect. Noi, în agricultură, pentru perioada 2007-2013, numai pentru dezvoltare rurală vom avea alocate aproximativ 7 miliarde de euro.

Dan Cristian Turturică : În ce vor intra aceşti bani ?

Leonard Orban : Începând de la infrastructura de transport, drumurile...

Sorin Ioniţă : Similar cu SAPARD-ul de astăzi.

Leonard Orban : Drumuri, ţevi, apă, gaze, mergând la servicii, mergând să faci turism în diferite zone.

Dan Cristian Turturică : Cine stabileşte care zone vor intra primele în acest program, care sunt priorităţile ?

Leonard Orban : Singura condiţie este să se vină cu proiecte, pentru că banii sunt atât de mulţi, încât vor fi suficienţi pentru întreaga ţară. Singura condiţie va fi, pe de o parte, să se vină cu proiecte eligibile.

Dan Cristian Turturică : Cine poate veni cu aceste proiecte ? Administraţia locală ?

Leonard Orban : Nu, nu. Nu e vorba numai de administraţia locală. Depinde de dimensiunea proiectului. Dacă vorbim de drumuri, de instalaţii de apă, instalaţii de gaze, sigur, administraţia locală. Dacă vorbim de o pensiune sau vorbim de altceva – o fermă mai mică şi aşa mai departe –, e vorba de fermieri. Beneficiarul privat.

Dan Cristian Turturică : Domnule Sorin Ioniţă, cât de bine credeţi că ştiu în clipa de faţă cei care trăiesc la sate că au această perspectivă foarte favorabilă la îndemâna lor ?

Sorin Ioniţă : Probabil că nu ştiu ei detalii, dar cred că mulţi oameni o simt. Au auzit câte ceva şi, până la urmă, oamenii să ştiţi că nu învaţă nici din fluturaşi, nici din lecţii la televizor sau din altceva. Învaţă din experienţă. A făcut unul, imediat încep încă zece. Să ştiţi că despre Uniunea Europeană nu ştiu prea multe nici ţăranii din Franţa. Omul ştie experienţa lui. Mă refeream la SAPARD şi întrebaţi de beneficii. Păi, sunt deja de câţiva ani nişte beneficii. Mergeţi prin satele româneşti şi, unde vedeţi săpături, canale, vedeţi din loc în loc câte o placă albă cu steagul Uniunii Europene. Ăia sunt 80-85% banii contribuabilului vestic. Un mic drum, o canalizare – aşa intră Europa în satul românesc. Vor fi din ce în ce mai mulţi bani. Să putem noi să ducem acele lucrări, să găsim firme şi contractanţi să le facă. Banii nu mai sunt o problemă. Problema e să putem noi să-i cheltuim pe toţi după reguli.

Dan Cristian Turturică : Vă mulţumesc.

26 septembrie 2006, *TVR 1*

„Ţara-gazdă are un rol decisiv în stabilirea politicii francofone”

Elena Chiriţă : Domnule ministru, ce reprezintă pentru România cel de-al XI-lea Sommet al Francofoniei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din punct de vedere strict organizatoric, potrivit prevederilor Cartei Francofoniei, România, ţara organizatoare a Sommet-ului, deţine preşedinţia Conferinţei Ministeriale a Francofoniei. Această poziţie este foarte importantă datorită redefinirilor politice prezente ale Francofoniei. Pentru o punere în context a problematicii, aş vrea să menţionez că Sommet-ul de la Bucureşti marchează un moment deosebit pentru istoria recentă a Organizaţiei Internaţionale a Francofoniei. Ţările membre ale organizaţiei au demarat o serie de reforme menite să o repoziţioneze pe scena internaţională, iar ceea ce se va întâmpla în această săptămână este punctul culminant al unui lung proces de redefinire a dimensiunii politice a organizaţiei. Agenda reuniunii de la Bucureşti va permite ţărilor francofone să îşi exprime punctele de vedere pe teme de actualitate internaţională, ceea ce este un semnal important pentru rolul pe care Organizaţia Internaţională a Francofoniei doreşte să îl joace în viitor.

Revigorarea relaţiilor cu Africa şi Orientul Apropiat

Elena Chiriţă : Contextul actual al globalizării şi al numeroaselor conflicte internaţionale îi permite României să-şi valorifice suficient identitatea francofonă, în scopul îndeplinirii obiectivelor de politică externă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sommet-ul de la Bucureşti reprezintă o ocazie de a ne face mai bine-cunoscuţi în lume, de a ne consolida imaginea de ţară europeană şi în măsură să îşi asume responsabilităţi globale. În elaborarea Declaraţiei finale a Sommet-ului, ţara-gazdă are o contribuţie decisivă la stabilirea liniei politice de urmat de către Francofonie, iar România va avea ocazia să îşi prezinte propriile perspective asupra problemelor internaţionale care vor fi dezbătute la reuniune. Mesajul pe care România doreşte să îl transmită la Sommet este cel al unei ţări pregătite să devină de la 1 ianuarie 2007 membru al Uniunii Europene. Trebuie menţionată importanţa dimensiunii europene a Organizaţiei Internaţionale a Francofoniei, în condiţiile în care o treime dintre ţările membre aparţin continentului european. Francofonia este conectată la evoluţiile şi orientările care au loc în Europa, îndeosebi în cadrul Uniunii Europene.

Din această perspectivă, dorim să fim promotorii dimensiunii europene în cadrul Organizaţiei Internaţionale a Francofoniei şi, în egală măsură, susţinători ai valorilor francofone în cadrul Uniunii Europene. Constanţa acestei poziţii a României vine din însăşi definiţia Francofoniei, care are drept misiune consolidarea rolului limbii franceze ca mijloc de comunicare la nivel internaţional şi ca vector cultural, o misiune care presupune recunoaşterea diversităţii culturale şi promovarea dialogului dintre culturi. În cadrul procesului de reconsiderare a rolului Organizaţiei Internaţionale a Francofoniei, la care m-am referit anterior, România îşi poate susţine unele dintre priorităţile de politică externă, şi mă refer aici în special la revigorarea relaţiilor cu state din Africa şi din Orientul Apropiat, urmărind, bineînţeles, liniile politice generale ale organizaţiei. Nu în ultimul rând, experienţa recentă a României în administrarea proceselor de tranziţie politică şi economică este un atu cu mare potenţial de valorificare în cadrul Francofoniei.

25 septembrie 2006, *România Liberă*

Sommet-ul – o adevărată olimpiadă a diplomaţiei româneşti

Reporter : Ce înseamnă pentru România organizarea celui de-al XI-lea Sommet al Francofoniei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acest Sommet al Francofoniei este pentru noi mai mult decât o provocare. Este cel mai complex eveniment găzduit şi organizat de România până acum. În plus, în marea majoritate a cazurilor, Sommet-urile au avut loc în afara Europei. Acum este pentru prima dată când un asemenea eveniment are loc pe continentul european într-o altă ţară decât Franţa. Ţara noastră va fi pentru cel puţin o săptămână în centrul atenţiei lumii politice, economice, parlamentare şi mediatice de pe cinci continente. Aşteptăm la Bucureşti 63 de şefi de stat şi de guvern, secretari generali ai organizaţiilor internaţionale şi regionale, parlamentari, oameni de afaceri, ziarişti de la marile agenţii de presă şi canale de televiziune de pe toate cele cinci continente. Prin anvergura şi implicaţiile sale, Sommet-ul va fi o adevărată olimpiadă a diplomaţiei româneşti. În afara mizei politice şi de imagine deosebit de importante pentru România, evenimentele culturale diverse care vor fi organizate cu această ocazie îşi propun familiarizarea cetăţenilor Bucureştilor cu spiritul Francofoniei.

Reporter : Ce se va întâmpla la reuniunea de la Bucureşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să încercăm să gândim şi să înţelegem Francofonia dincolo de limitele acestui Sommet. În prezent, ne aflăm într-un moment deosebit pentru Organizaţia Internaţională a Francofoniei (OIF). Ţările membre ale OIF au decis recent demararea unor reforme importante, de profunzime, de natură să recalibreze organizaţia. O să dau doar un exemplu : a fost adoptată, de curând, o nouă Cartă a Francofoniei, document care stabileşte trecerea de la Agenţia Interguvernamentală a Francofoniei, instanţă care are drept scop cooperarea inter-guvernamentală, la Organizaţia Internaţională a Francofoniei. Este o nouă definire a dimensiunii politice a organizaţiei. Numai dacă ţinem cont de această schimbare şi e uşor de concluzionat că OIF a devenit un actor politic de prim rang pe scena internaţională. În afara mizelor care vizează OIF în sine şi rolul pe care doreşte să îl ocupe în configuraţia organizaţiilor cu aspiraţii globale, există o agendă consistentă a reuniunii de la Bucureşti. Una dintre teme este primirea de noi state membre, decizie care va contribui cu siguranţă la întărirea şi extinderea organizaţiei. De asemenea, va fi ales un nou secretar general, care are rolul de a conduce acţiunea politică a OIF şi reprezintă oficial organizaţia la nivel internaţional. La finalul reuniunii va fi adoptată *Declaraţia de la Bucureşti*, care va concretiza concluziile discuţiilor pe

tema Sommet-ului – „Tehnologiile informaţiei în educaţie”. O altă componentă a declaraţiei va include poziţiile ţărilor membre pe teme de actualitate internaţională.

Reporter : România va intra în curând în UE, care sunt mizele identităţii francofone din această perspectivă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă voi opri din nou la procesul de repoziţionare a OIF. Dimensiunea europeană are un rol foarte important. Dintre ţările membre ale organizaţiei, o treime aparţin acestei zone geografice. De aceea, Francofonia nu poate neglija evoluţiile şi orientările care au loc în Europa, în special în cadrul UE. Pentru noi, provocarea este cu dublu sens. Ca viitor membru al UE, dorim să fim susţinători ai dimensiunii europene în cadrul OIF, dar şi promotori ai valorilor francofone în cadrul UE.

Reporter : Aveţi vreo recomandare legată de evenimentele culturale ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru o săptămână, inima Francofoniei va fi în capitala României. Bucureştiul va vorbi, simţi, privi şi cânta în limba franceză. Filme, spectacole de teatru, de operă, concerte, expoziţii, lansări şi prezentări de carte vor fi tot atâtea ocazii pentru a ne despărţi pentru câteva ore de rutina cotidiană. Este o invitaţie la explorarea de noi spaţii culturale. Spaţii care nu sunt foarte diferite de noi, ci constituie doar variaţiuni pe o temă care ne este familiară. În acest spaţiu se întâlnesc români cu reprezentanţi ai continentului african, ai lumii franceze sau ai comunităţilor francofone din Canada. Evenimentele acestea sunt o ocazie pentru noi toţi de a ne bucura de diversitatea culturală şi de ritmurile şi imaginile culturilor de limbă franceză. Iată o provocare şi o invitaţie pentru noi toţi : să redescoperim împreună lumea Francofoniei !

22 septembrie 2006, *Evenimentul Zilei*
(supliment bilingv distribuit cu ocazia „Bucarest Francophone”)

„Credem în soluţii negociate pentru Kosovo”

Iana Ioniţă : Aflat la New York, ministrul român de Externe a folosit momentul pentru a anunţa din acest centru al atenţiei mondiale că Ministerul român de Externe pregăteşte două proiecte de lege a căror promovare este tratată cu interes de către guvernul actual. Este vorba de o Lege a românilor de pretutindeni, menită să înlesnească relaţia cu ţara-mamă pentru orice etnic român sau persoană care se revendică de la cultura română, şi de Legea votului prin corespondenţă, pentru a înlătura cea mai mare piedică în calea exprimării votului de către românii din străinătate. Ministrul de Externe al României, Mihai-Răzvan Ungureanu, este astăzi vocea României la începutul celei de-a 61-a sesiuni a Adunării Generale a ONU, la New York. Aici, ministrul român de Externe a avut o serie de contacte. Doina Saiciuc, cu un interviu în exclusivitate pentru Radio România, care începe cu o zonă pentru care, spunea preşedintele Bush cu o lună în urma la Casa Albă, rolul României este vital.

Doina Saiciuc : Tocmai v-aţi întâlnit cu trimisul special al ONU pentru statutul Kosovo, Martti Ahtisaari – să începem cu Kosovo : care este curentul general la ONU şi unde se situează poziţia României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Poziţia României este limpede. Sunt principii de la care nu face rabat, sunt principiile pe care şi Grupul de Contact[1] le profesează. Nu ne putem întoarce la situaţia de dinainte de 1999, de dinainte de criza kosovară, nu putem accepta alipirea provinciei Kosovo la un alt stat din regiune. Nu comportă echivalenţă nicăieri în regiune, şi spun acest lucru apăsat, ca să nu mai existe dubiu asupra unei posibile asemănări între Kosovo sau situaţia din Transnistria. Însă, în ceea ce priveşte rezolvarea problemei kosovare, trebuie să spunem că variaţiile de opinie sunt foarte mari, cel puţin în mediul de la Naţiunile Unite, de la o soluţie care să favorizeze o ofertă de autonomie substanţială, este poziţia Belgradului, de exemplu, până la aceea de a oferi independenţa, condiţionată sau nu, provinciei Kosovo.

Poziţia noastră, pentru că revin la acest lucru, este, aşa cum a fost în dese rânduri menţionată, marcată de câteva puncte fixe. Primul lucru porneşte din Actul Final de la Helsinki, din 1975, inviolabilitatea frontierelor. Cu alte cuvinte, nu vrem ca frontierele să fie în vreun fel schimbate. Dorim ca o soluţie, indiferent de felul în care va fi ea concepută, să fie una de compromis, o soluţie care, evident, să se plaseze în urma unor negocieri. O soluţie de compromis nu înseamnă o soluţie care să şi mulţumească părţile

1. Grupare informală de state (SUA, Marea Britanie, Franţa, Germania, Italia şi Federaţia Rusă) care are ca obiectiv asigurarea stabilităţii şi securităţii în Balcani (n.r.).

neapărat. Compromisul izbuteşte să nemulţumească şi o parte, şi cealaltă. Dar, dacă aceasta este condiţia păstrării stabilităţii în regiune, o acceptăm. Preşedintele României a fost în câteva rânduri foarte clar asupra acestei chestiuni. Provincia Kosovo este în momentul de faţă subiectul unei negocieri şi această negociere trebuie dusă în continuare cu mult mai multă grijă, credem noi, şi cu mult mai multă concentrare pe conţinutul ei decât pe durata ei în timp. Nu credem că avem nevoie de o soluţie imediată, o soluţie care să se impună în contur definitiv până la sfârşitul anului.

Ba, mai mult decât atât, credem în gradualismul unei soluţii, credem că, pentru a evolua spre un final care să fie confortabil pentru securitatea regiunii, este nevoie de timp, este nevoie de înţelepciune şi este nevoie de o abordare graduală. Pare-se că se va prefera o încheiere a demersurilor pe care preşedintele Ahtisaari le face în cazul negocierilor dintre Priština şi Belgrad, o încheiere spre sfârşitul anului, începutul lunii noiembrie, moment în care domnia sa ar putea prezenta un raport al activităţii echipei pe care o conduce, raport pe care să îl aducă în faţa membrilor Grupului de Contact şi, apoi, în dezbaterea Consiliului de Securitate. Şi domnia sa, şi eu credem însă că aici nu este nevoie de echivoc, este nevoie de o exprimare foarte clară. În cazul în care ne asumăm riscurile găsirii unei soluţii, trebuie să mai ştim însă că implicarea internaţională trebuie să fie de lungă durată. Implicare internaţională înseamnă şi prezenţa ONU – sigur, într-un alt ambalaj, nu neapărat cum este acum –, înseamnă şi prezenţa armată, reprezentată de KFOR[1], deci aflată sub steagul NATO, înseamnă implicare internaţională consistentă din partea Uniunii Europene pe proiectele de reconstrucţie şi reabilitare instituţională sau economică.

22 septembrie 2006, *Radio România Actualităţi*

1. NATO Kosovo Force (n.r.).

România aparţine Europei

Mihai-Răzvan Ungureanu şi-a luat în primire postul de ministru român al Afacerilor Externe, dorind să combine „istoria cu prezentul”. Politicianul de 37 de ani consideră că ţara sa va deveni de anul viitor membră a UE.

Magda Crişan : Comisia Europeană a criticat România în Raportul din mai pentru numeroasele întârzieri în domeniul agriculturii. Dacă aceste criterii de aderare nu vor fi îndeplinite, Bruxelles-ul ar putea întârzia cu un an intrarea României în UE. Decizia finală va fi luată în toamnă. O întârziere cu un an a aderării ar fi în interesul României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mai avem nevoie de un an, pentru că vom fi pregătiţi de aderare. Până în toamnă, vom putea demonstra UE că vom face noi progrese. Până atunci, vom munci pentru a îmbunătăţi capacităţile administrative, pentru a distribui contribuţiile în agricultură şi vom ameliora performanţele administraţiei centrale. Aceste rezultate nu vor putea fi ignorate de Comisia Europeană. Pe de altă parte, nu de aceste realizări depinde pregătirea aderării României la UE în 2007. Ne-am făcut temele : avem structurile necesare pentru o justiţie independentă şi facem demersuri intensive pentru combaterea corupţiei. Aceasta este o probă a gradului nostru de pregătire.

Magda Crişan : România consideră că intrarea în UE în 2007 este o certitudine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din punctul meu de vedere, este hotărâtoare abordarea la nivelul politicii interne. Lunile până la 1 ianuarie 2007 sunt foarte importante pentru continuarea procesului de reformă şi finalizarea acestuia.

Magda Crişan : Fără presiunea pregătirii aderării, ar fi procesul de reformă mai greoi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O presiune mai puternică decât cea exercitată de Comisia Europeană sau de Parlamentul European este lipsa de performanţă pe care cetăţenii o pun pe umerii noştri. Prin pregătirea aderării şi reforme, ei aşteaptă o viaţă mai bună. Presiunii interne i se alătură presiunea concurenţei din afară, astfel încât trebuie să ne conformăm cerinţelor pieţei şi concurenţei europene.

Magda Crişan : Fiecare guvern are şi un plan B. Aveţi un asemenea plan, dacă aderarea va fi amânată ? Ce va face România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu avem nici un plan B. Şi nu este o greşeală din partea noastră. Ne concentrăm asupra unui singur obiectiv, 1 ianuarie 2007, iar aceasta este direcţia spre care se îndreaptă cu acceleraţie reforma politică şi a administraţiei. Dacă ne-am gândi la 2008, am da noi înşine semne că ne aflăm în întârziere.

Magda Crişan : Deci, nu aveţi un Plan B. Dacă în toamnă, Comisia Europeană va întârzia extinderea, veţi fi nemulţumiţi de avertismentul Uniunii Europene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : V-am spus înainte ce ar însemna ca Bruxelles-ul să amâne extinderea. La un moment dat, Bruxelles-ul şi-a arătat decizia politică unitară de a se extinde către Est, iar a pune sub semnul întrebării o asemenea decizie ar provoca UE numai pierderi. A fost dat semnalul că procesul de extindere a UE este ireversibil, şi acest lucru nu a avut contraargumente din partea celor care se îndoiesc de extinderea UE. Şi, în al treilea rând, că a fost luată o singură decizie, există un singur plan al UE, potrivit căruia statele din vecinătatea imediată trebuie să se îndrepte spre UE, în linie dreaptă şi fără ezitări.

Magda Crişan : Aplică UE pentru România criterii diferite de cele impuse la valul de aderare din 2004 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este adevărat. Vom fi mult mai stricţi în implementarea regulilor UE, iar acesta este un lucru bun. Prin intermediul acestui parteneriat important cu Comisia Europeană, ţările UE au dobândit încrederea că problemele noastre nu vor fi ascunse sub covor, ci se va dori rezolvarea lor. Impunerea acestor criterii stricte reprezintă, din punctul meu de vedere, un proces natural. Sunt sigur că oricărui alt candidat i se vor impune reguli mai stricte decât cele impuse României şi Bulgariei.

Magda Crişan : Corupţia la nivel înalt nu este o problemă dezbătută intens doar în România, dar şi germanii consideră că aceasta defineşte România, într-o ţară unde şpaga se află la ordinea zilei. De ce ar trebui să se bucure cetăţenii UE de primirea unui astfel de membru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, avem o problemă cu corupţia şi am recunoscut întotdeauna acest lucru. Politica în ţara noastră are o dimensiune politică şi socială. Prin intermediul Direcţiei Naţionale Anticorupţie am reuşit să creăm o instituţie care să investigheze acuzaţiile de corupţie aduse politicienilor. Sistemul juridic intră în acţiune atât împotriva unor membri ai guvernului, cât şi a unora ai opoziţiei, pentru toţi aplicându-se aceleaşi reguli stricte. Dacă acuzaţia de corupţie dispare, nu înseamnă că a dispărut corupţia peste noapte, ci că sistemul juridic poate funcţiona independent. Acesta este un succes parţial. Procesul de reformă a justiţiei va continua. Dar reforma justiţiei ne arată că acuzaţia de corupţie nu este o bagatelă, nici nu face parte din tradiţie, ci este o infracţiune.

Magda Crişan : Dacă România va intra în UE din 2007, ţara va beneficia până în 2012 de 30 de miliarde de euro, cea mai mare sumă care i-a fost dată unui stat membru să o administreze. De ce a fost Bruxelles-ul atât de generos ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Suma de 30 de miliarde, pentru un buget de şase ani, nu mi se pare foarte „generoasă”. Dar, spunem în România, „calul de dar nu se caută la dinţi”. Obligaţia noastră este de a folosi aceste fonduri în mod judicios şi de a realiza proiecte corespunzătoare, pe care să le ducem la îndeplinire.

Magda Crişan : În lunile trecute, a existat un raport al OLAF potrivit căruia fondurile UE alocate României nu au fost administrate corespunzător. De ce sunteţi atât de sigur că aceşti bani vor fi cheltuiţi mai bine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu sunt sigur, dar facem demersuri în sensul unei administrări mai transparente şi eficiente a fondurilor UE.

Magda Crişan : România trăieşte în prezent un miracol economic, deoarece este una dintre cele mai ieftine forţe de muncă din Europa. Cu toate acesta, ţara are aproximativ

20 de milioane de consumatori şi este o piaţă atractivă a importurilor. Numeroşi investitori austrieci şi germani s-au stabilit aici de mult timp. Care sunt cei mai mari beneficiari ai aderării României la UE?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Cred că nu doar investitorii austrieci şi germani au venit să facă afaceri aici, ci şi mulţi italieni şi olandezi. Aceştia vor beneficia cel mai mult de pe urma aderării, pentru că ei au venit aici de timpuriu pentru a explora suficient piaţa. Piaţa de capital românesc, după aderare, va fi în curând saturată, aşa cum s-a întâmplat cu piaţa ungară.

Magda Crişan: Parlamentarii germani doresc să ratifice Tratatul de Aderare după ce Comisia Europeană va face publică recomandarea privind aderarea României. Alte ţări din UE au ratificat deja Tratatul în lipsa acestei recomandări. Ce determină o asemenea atitudine fermă a parlamentarilor germani?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Parlamentarii germani au aşteptat întotdeauna rezultate concrete, dar au stabilit şi noi obiective, pe care le urmărim în continuare. Aceste aşteptări vor fi îndeplinite în scurt timp. Ritmul realizării acestora s-a îmbunătăţit în mod semnificativ. Înţelegem că mai sunt încă mulţi politicieni germani care au suspiciuni privind controlul corupţiei. Rămâne doar să aducem dovezi concrete.

Magda Crişan: Ce ar fi UE fără România?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Un arbore căruia îi lipseşte o parte din rădăcini. România este parte a Europei, avem rădăcini istorice comune. Şi sunt sigur că vom aduce o energie proaspătă în UE.

22 septembrie 2006, *Cicero*

Republicii Moldova trebuie să-i fie respectată stabilitatea

România este una dintre multele ţări care au anunţat deja că nu vor recunoaşte referendumul asupra independenţei, care se va ţine duminică în Transnistria. O declaraţie categorică în acest sens a făcut încă de ieri ministrul român de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu. Astăzi, domnul Ungureanu, aflat la Bruxelles, la o reuniune a miniştrilor de Externe din Europa, ne-a acordat un interviu telefonic, în care l-am rugat, mai întâi, să ne spună cum vede România continuarea procesului de negocieri după referendum.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În nici un fel în afara formatului de negociere, care, în opinia noastră, este incomplet. Este incomplet din două motive : o dată pentru că noi considerăm riguros din punct de vedere politic că România ar fi trebuit să facă parte din acest format de negociere odată ce el a fost repus în funcţiune ; în al doilea rând, pentru că prezenţa Statelor Unite şi a UE ne oferă speranţe că un plus de creativitate politică va genera şi soluţii noi, dar, repet, nicicum în afara formatului de negociere. Cum se va întâmpla ? Aceasta este greu de prevăzut, pentru că aici depinde foarte mult de termene, depinde foarte mult de disponibilitatea politică a reprezentanţilor statelor implicate în negociere şi, nu în ultimul rând, de capacitatea de a construi un compromis care să respecte întocmai câteva principii de la care nu se poate abdica, în speţă integritatea statului moldovean, integritatea sa teritorială, suveranitatea şi statalitatea sa.

Mircea Ţicudean : Domnule ministru, la Tiraspol se vorbeşte zilele acestea, în presa de la Tiraspol şi de limbă rusă din Moldova mai ales, şi despre un nou val de entuziasm pentru România în Moldova, mai exact despre faptul că tot mai mulţi moldoveni încearcă să dobândească cetăţenia română. Foarte multe informaţii contradictorii ; una dintre ele este că, de la anul, când România va fi probabil în UE, nu se va mai putea redobândi cetăţenia română.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Informaţia este falsă. Cetăţenia română se dobândeşte pe baza unei legi care a fost votată în 1991 şi a suferit câteva transformări pe parcurs, o lege pe care şi acum, la rându-ne, ne străduim să o amendăm în partea ei procedurală. Pentru că – dau, aşa, un exemplu care are rezonanţă pentru cei care se află în situaţia de a fi solicitat cetăţenia română – perioada în care se analizează cererea şi în care sunt luate în considerare de către o instanţă specializată din România argumentele solicitării este foarte mare şi, evident, neplăcută din punctul de vedere al solicitantului.

Mircea Ţicudean : Mă iertaţi că vă întrerup, cât ar trebui să dureze redobândirea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În nici un caz nu cred că ar trebui să dureze câţiva ani, cum se întâmplă în momentul de faţă. Este până la urmă o procedură birocratică. În cazul în

care criteriile sunt respectate, ar trebui ca pasul documentelor să fie relativ rapid. Dar să nu uităm că legea cetăţeniei, repet, este pe cale să fie amendată în procedură, nu în fondul ei. Redobândirea cetăţeniei se face pe baza respectării cu stricteţe a unor criterii, altminteri destul de pretenţioase. Aş mai spune ceva – faptul că legislaţia naţională în materie este supusă astăzi revizuirii datorită unei iniţiative a Ministerului Afacerilor Externe şi colaborăm cu Ministerul Justiţiei şi cu cel de Interne la amendarea pozitivă a prevederilor acestui act normativ. Suntem conştienţi că în ultima vreme s-a acumulat la Chişinău un număr foarte mare de cereri de redobândire a cetăţeniei române. Ţinem cont de acest lucru, luăm act de faptul că interesul a crescut brusc. Pe de altă parte, pentru cei care doresc să obţină cetăţenia română, le spunem că nu există nici o modificare de regim în obţinerea cetăţeniei române după 1 ianuarie 2007.

15 septembrie 2006, *Radio Europa Liberă*

România – în centrul atenţiei lumii

Reporter : Organizarea celui de-al XI-lea Sommet al Francofoniei la Bucureşti ar putea semnifica o „relansare” a spiritului francez ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bucureştiul este primul oraş european (exceptând Parisul) care găzduieşte un Sommet al Francofoniei. Acest lucru este într-adevăr o onoare, dar, în acelaşi timp, şi o mândrie pentru România. Sommet-ul de la Bucureşti va aduce ţara noastră în centrul atenţiei lumii politice, economice, parlamentare şi mass-mediei prin prezenţa a mai mult de 63 de şefi de stat şi de guvern, secretari generali de organizaţii internaţionale, parlamentari, oameni de afaceri, jurnalişti ai marilor agenţii de presă şi reprezentanţi ai celor mai importante canale de televiziune de pe toate continentele. Magnitudinea evenimentului va stârni cu siguranţă interesul tuturor românilor şi sunt convins că efectele lui asupra revigorării acestui spirit francez se vor resimţi în timp, mai ales datorită rezoluţiilor care vor fi adoptate la Bucureşti, cu privire la educaţie şi la relaţia ei cu noile tehnologii.

Reporter : Cum se reflectă astăzi la noi influenţa culturii franceze ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Deşi tineretul Capitalei poate părea influenţat mai degrabă de lumea anglo-saxonă, se poate spune că el a fost pus în situaţia de a fi mai receptiv la această cultură, întrucât accesul la ea i-a fost facilitat de către mass-media. Veţi fi surprinşi să aflaţi că un număr important de tineri sunt francofoni pasivi, latenţi. Afinitatea lor faţă de Francofonie este inhibată, de multe ori, de exuberanţa anglofonă, remarcată mai ales la TV. Un număr semnificativ de români se uită însă în mod regulat la emisiunile de pe *TV5* sau *M6*. Este imperativ ca tineretul să realizeze că a fi francofon nu înseamnă numai vorbirea limbii, ci reprezintă şi o stare de spirit, un fel unic de a aparţine lumii şi de a lua parte la o interacţiune constantă între civilizaţiile acestei lumi.

Reporter : Care sunt, la nivel politic şi diplomatic, implicaţiile faptului că acest Sommet se va finaliza cu „Declaraţia de la Bucureşti” ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acest Sommet este de o importanţă crucială pentru România şi va contribui la diminuarea imaginii pe alocuri caricaturale şi reducţioniste pe care cetăţenii aparţinând celorlalte ţări ale lumii şi mai ales celor occidentale şi-au putut-o confecţiona, ajutaţi de ignoranţa comodă, mamă a tuturor clişeelor. Cu această ocazie, ne putem consolida drumul pe această direcţie, căci suntem o ţară deschisă, democratică şi cu un potenţial economic mai mult decât interesant. De altfel, Sommet-ul de la Bucureşti constituie un excelent preludiu la integrarea României în Uniunea Europeană. El va permite mai ales ţărilor membre ale Uniunii o mai bună cunoaştere şi apreciere a

viitorului lor partener. Este aşadar de la sine înţeles că Sommet-ul din septembrie va aduce un capital major de imagine pozitivă atât Capitalei, cât şi, în general, României.

14 septembrie 2006, *Time Out* (supliment dedicat celui de-al XI-lea Sommet al Francofoniei)

Printr-o lege supusă dezbaterii publice, „MAE încurajează păstrarea identităţii românilor de pretutindeni”. „Tinerii să aibă încredere în România şi în demersurile noastre”, îndeamnă ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu

Ministerul Afacerilor Externe a pregătit un proiect de lege care se adresează în exclusivitate românilor de pretutindeni, un proiect supus dezbaterii publice tocmai pentru ca textul legii să fie cunoscut, analizat şi îmbunătăţit de toţi cei interesaţi. Viaţa culturală a românilor din afara graniţelor poate fi susţinută financiar de către ţara-mamă. Totodată, conform proiectului de lege, vor fi finanţate înfiinţarea şi restaurarea de muzee, case memoriale, şcoli, biblioteci, biserici, instituţii mass-media, se va crea Consiliul de Reprezentare al Românilor de Pretutindeni, organism onorific, cu rol consultativ, sub patronajul primului-ministru. La o primă lectură, legea pare să fie suficient de cuprinzătoare. Aceasta nu înseamnă că va reuşi să mulţumească toate comunităţile româneşti, unele atomizate şi măcinate de orgolii, altele dizolvate în populaţiile de adopţie, iar altele neputincioase şi uitate de lume. Votul aşteptat al parlamentului şi implementarea fără prea multe disfuncţionalităţi a viitorului act normativ constituie o provocare pentru autorităţile de la Bucureşti, dar şi pentru românii de aiurea. Şeful diplomaţiei române, Mihai-Răzvan Ungureanu, este optimist şi contează pe atragerea şi implicarea tinerilor etnici români.

Elena Chiriţă : Domnule ministru, în ciuda generozităţii demersurilor dumneavoastră, pe site-urile diverselor comunităţi româneşti nu este o inflaţie de opinii pe marginea acestui subiect. Cum comentaţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cred că interesul comunităţilor româneşti de peste hotare privind actul normativ în cauză şi, implicit, pentru dezbaterea publică iniţiată de Ministerul Afacerilor Externe pe marginea acestei teme nu pot fi rezumate doar la accesarea site-ului oficial. Am primit numeroase semnale în acest sens din partea organizaţiilor româneşti, partenere sau nu în diferite programe finanţate din fondurile MAE, reprezentanţi ai acestora fiind, de altfel, prezenţi la consultările care au avut loc în luna iulie. Pe de altă parte, din câte ştiu eu, multe publicaţii din ţară şi din străinătate au acordat spaţii editoriale largi, în cadrul cărora cei interesaţi şi-au putut exprima

punctul de vedere. Trebuie să luăm în calcul însă şi realităţile din multe comunităţi româneşti, cum ar fi cele din vecinătatea României, unde accesul la mijloacele electronice de comunicare este destul de dificil. Pe de altă parte, mulţi dintre reprezentanţii românilor de pretutindeni au preferat schimbul de păreri direct în defavoarea comentariilor pe site.

Elena Chiriţă: Unele voci susţin că, pentru românii din Republica Moldova, pentru românii din vecinătate, ar fi nevoie de prevederi speciale, românii din Republica Moldova neputând fi consideraţi o minoritate naţională, de exemplu. Împărtăşiţi acest punct de vedere?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Scopul proiectului de lege este de a sprijini păstrarea, afirmarea, dezvoltarea identităţii etnice, lingvistice, religioase şi culturale a românilor de pretutindeni, în funcţie de limitele în care statul român poate interveni în virtutea prevederilor de drept internaţional şi el nu aduce în discuţie natura comunităţilor din care potenţialii beneficiari fac parte, respectiv comunitate istorică sau de dată recentă. Aria personală de aplicare a legii este însă cuprinzătoare şi se defineşte prin raportarea la indivizii beneficiari, iar conceptul de „români de pretutindeni" include două categorii distincte de persoane: persoanele de origine română şi persoanele aparţinând filonului cultural românesc. Baza în temeiul căreia se acordă beneficiile prevăzute de lege este, primordial, asumarea unei identităţi, recte identitatea culturală română, care include deopotrivă cele două categorii de persoane identificate de lege ca beneficiari. Accentuez faptul că beneficiarii sunt indivizi, nu comunităţi, care devin destinatarii concreţi ai prevederilor legii în momentul în care dovedesc în faţa autorităţilor responsabile cu aplicarea actului normativ îndeplinirea condiţiilor prevăzute de lege în acest sens. Pe de altă parte, faptul că, în mod formal, diferenţierea la nivel de comunităţi nu este operată nu înseamnă că legea nu are în vedere condiţiile specifice fiecărei comunităţi şi necesitatea identificării unor soluţii adecvate pentru fiecare situaţie.

Elena Chiriţă: Proiectul prevede faptul că de burse, de finanţări de proiecte nu pot beneficia decât cei care posedă „cunoştinţe de limba română corespunzătoare", fără a se ţine seama de descendenţii din familiile de români care n-au apucat, din diverse motive, să înveţe limba română. N-ar fi fost mai nimerit ca de aceste facilităţi să se bucure oricine are de facto drept de cetăţenie română, chiar dacă nu este concretizată de jure?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Daţi-mi voie să precizez că este vorba de o declaraţie pe propria răspundere a beneficiarului, prin care acesta îşi asumă identitatea culturală română sau apartenenţa la filonul cultural românesc, şi nu de un certificat. Conform exigenţelor internaţionale, orice document emis în baza prevederilor unui act normativ de reglementare a drepturilor minorităţilor înrudite nu poate avea decât o natură pur administrativă şi nu poate avea o altă valoare decât aceea de a certifica faptul că deţinătorul este îndreptăţit la beneficiile prevăzute de lege. El nu poate crea o legătură politică sau instituţională între cetăţeanul unui alt stat şi statul emitent al documentului şi nici nu poate conţine elemente care l-ar asimila unui document de identitate. Cunoaşterea limbii române, la un anumit nivel, mi se pare o condiţie necesară pentru o persoană care îşi asumă identitatea culturală română şi o cale tocmai pentru a împiedica eventualele abuzuri. Limba română e parte a spiritualităţii româneşti. Majoritatea tinerilor etnici români din afara frontierelor cunosc limba română, în primul rând datorită familiilor lor.

Totodată, acolo unde nu există învăţământ în limba maternă, există asociaţii care organizează cursuri, unele de câţiva ani şi cu rezultate bune, iar altele se află abia la

început. Să nu uităm că o parte dintre aceşti tineri vin anual la studii în România sau, de câţiva ani, în tabere organizate în diverse zone din ţară. Nu cred că această condiţie a cunoaşterii limbii române va pune probleme vreunui etnic român. Totodată, chiar dacă, aşa precum susţineţi dumneavoastră, ar fi trebuit să îi avem în vedere pe cei care de facto au dreptul la cetăţenie română, potrivit prevederilor în vigoare în materie de cetăţenie (Legea nr. 21/1991), una dintre condiţiile *sine qua non* ale acordării cetăţeniei române o reprezintă cunoaşterea limbii române şi, chiar mai mult, deţinerea unor noţiuni elementare de cultură şi civilizaţie românească.

Elena Chiriţă : Un pariu cu MAE. Aşa aţi spus despre proiectul legislativ. Sunt asigurate premisele pentru câştigarea pariului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără îndoială. Finalizarea proiectului de lege a fost deja primul pas. Simpozionul din luna iulie a fost foarte util şi am decis să includem în textul proiectului puncte de vedere exprimate cu acea ocazie. Vom trimite noul text Înaltului comisar al OSCE pentru Minorităţi, urmând ca, în luna septembrie, să organizăm o nouă dezbatere publică şi să iniţiem procedura de avizare inter-instituţională.

Elena Chiriţă : Aveţi un mesaj pentru tinerii români din afara graniţelor ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să creadă în România şi în deschiderea demersurilor noastre. Ei sunt viitorii ambasadori ai culturii şi spiritualităţii româneşti. Contăm pe ei în aceeaşi măsură în care contăm pe tinerii din România şi cred că ei ştiu acest lucru. Interesul lor pentru a studia în limba română, la universităţile din ţară, există, iar această realitate ne arată că ei vor fi continuatorii tradiţiilor româneşti chiar dacă, aparent, vocile lor nu se aud într-o comunitate sau alta. Este, dacă vreţi, diferenţa dintre generaţii.

14 septembrie 2006, *România Liberă*

Despre România şi conflictul din Liban, relaţiile cu Republica Moldova şi reforma MAE

Robert Turcescu : Bună seara, doamnelor şi domnilor. Prima confruntare „100%” din această săptămână este cu ministrul Afacerilor Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună seara. Înţeleg că astăzi, în şedinţa Consiliului Suprem de Apărare a Ţării s-a discutat problema trimiterii de trupe româneşti în Liban şi decizia a fost să nu trimitem trupe româneşti în Liban. Vă întreb : de ce să nu trimitem trupe româneşti în Liban ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să încep cu ceea ce înseamnă participarea internaţională la reconstrucţia zonei şi la reasigurarea unui climat de relativă linişte în Sudul Libanului. Implicarea internaţională are două dimensiuni : o dimensiune umanitară şi o dimensiune militară. Dimensiunii umanitare i se pot găsi cât de cât soluţii externe datorită faptului că există interes pentru rezolvarea crizei generate de revenirea refugiaţilor într-un interval de timp foarte scurt şi în număr foarte mare pe vechile locuri de baştină, unde infrastructura este distrusă. Toate ţările au convenit o participare cu mijloace de această natură pentru a le uşura situaţia şi pentru a acoperi pe cât posibil necesarul imediat. Urmează în scurtă vreme o conferinţă a donatorilor la Stockholm, găzduită de către Suedia. Această conferinţă a donatorilor va trage şi prima concluzie apropo de ajutorul umanitar al comunităţii internaţionale. România participă în cadrul ajutorului internaţional cu echivalentul sumei de 500.000 de euro. Pe teren vom vedea cum vom distribui, în ce măsură el va constitui, va fi un ajutor logistic care să constea din materiale de primă necesitate sau un ajutor financiar pentru Guvernul libanez.

Robert Turcescu : Daţi-mi voie să fac o comparaţie : de ce trimitem ? Bun, înţeleg dimensiunea umanitară, există aceleaşi lucruri sau pe aceleaşi coordonate putem discuta şi în cazul Irakului sau al Afganistanului. Şi acolo există nişte dimensiuni umanitare şi dimensiuni militare. Cu toate acestea, România are trupe şi în Irak, şi în Afganistan, şi acum nu are în Liban. Departe de mine de a susţine trimiterea de trupe româneşti acolo, dar vă întreb de ce…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici comparaţia nu se susţine, că sunt două teatre de operaţiuni…

Robert Turcescu : Bun, de ce acolo avem trupe şi aici decidem să nu trimitem trupe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Situaţia este complet diferită. În Irak, noi participăm în cadrul unei coaliţii care se află sub un mandat al Naţiunilor Unite şi al cărei scop principal este de a stabiliza Irakul, aceasta fiind una dintre modalităţile noastre de luptă împotriva unui risc asimetric… terorismul, pe când în această situaţie, sub mandatul Naţiunilor Unite – Rezoluţia 1701, s-a tot vorbit în ultima vreme despre ea –, se

constituie o forţă internaţională de interpunere între Liban şi Israel, o forţă de interpunere care preia teritoriile din Sudul Libanului, eliberate acum de armata israeliană, le preia şi le pregăteşte pentru a fi oferite spre administrare autorităţilor legitime ale statului libanez. Această forţă de interpunere va fi compusă din state unele membre ale Uniunii Europene, altele nemembre ale Uniunii Europene, toate însă membre ale Naţiunilor Unite.

Robert Turcescu : Şi noi de ce nu mergem acolo ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dintr-un motiv foarte simplu. În acest moment, suntem prezenţi pe cel puţin trei teatre de operaţiuni – un efort militar apreciabil –, în Afganistan, în Irak, în Bosnia şi Herţegovina. Avem, de altfel, militari şi în alte obiective ale Naţiunilor Unite, în alte teatre care fac obiectul de referinţă al unor rezoluţii ale Naţiunilor Unite. Suntem cumva împinşi la limită cu posibilităţile noastre de exprimare externă din punct de vedere militar, dar – şi spune acest lucru şi comunicatul CSAT, a spus-o şi preşedintele României în urmă cu câteva ore la televizor –, până la o nouă situaţie care să necesite reanalizarea prezenţei internaţionale în cadrul UNIFIL, noi considerăm că un ajutor umanitar este obligatoriu. Facem acest lucru, însă ne rezervăm dreptul de a participa la UNIFIL pentru altă dată…

Robert Turcescu : Şi chiar dacă ni se va cere explicit ajutor, poate chiar militar, în legătură cu rezolvarea crizei libaneze, să spunem, îl vom trimite ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu s-a întâmplat acest lucru şi aş vrea…

Robert Turcescu : …dacă vom avea o solicitare explicită, este foarte posibil…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Solicitări explicite nu se fac, în primul rând pentru că prezenţa în cadrul forţei internaţionale de interpunere este voluntară. La ultimul Consiliu de Afaceri Generale şi Relaţii Externe din 25 august, trei state importante, două dintre ele cu o istorie a implicării în Liban, „este vorba de Franţa şi de Italia, la care se adaugă Spania”, au anunţat deja o prezenţă cu efective combatante de aproape 6.000 de militari. Totalul de militari de care ar avea nevoie UNIFIL pentru a funcţiona perfect ar fi de 15.000, dar este puţin probabil să se ajungă la o asemenea cifră. Acestor 6.000 de soldaţi europeni li se adaugă unităţi de luptă navale şi aeriene pe care le trimit alte state : Marea Britanie sau Germania, de exemplu. Sunt şi state care nu au încheiat încă un proces de evaluare, sunt altele care au decis să nu participe din punct de vedere militar. Aceasta în ceea ce priveşte statele membre ale Uniunii Europene. Există state nemembre ale Uniunii Europene, cum ar fi Malaezia sau Indonezia sau Bangladeshul, care, la rândul lor, vor avea un aport de 4.000 spre 5.000 de militari. Deci, practic, forţa de interpunere este într-o măsură apreciabilă completă în acest moment. Funcţia ei însă, mandatul UNIFIL, în formula aceasta, va fi destul de complexă. UNIFIL va fi o misiune de risc şi de timp îndelungat, ceea ce obligă Uniunea Europeană – şi vocea noastră a fost aici clară – să transforme această implicare sub mandat al Naţiunilor Unite într-o implicare politică de anvergură în relansarea procesului de pace în Orientul Apropiat, ca ţintă politică.

Robert Turcescu : Vă propun, după această discuţie legată de Liban, să dăm timpul înapoi, să mergem la o confruntare „100%” petrecută – mai sunt doar două zile şi se împlineşte anul de la acea confruntare „100%”, domnule Ungureanu. Să revedem imagini din acea emisiune. O întrebare de final, destul de dificilă la vremea respectivă, dar între timp au apărut câteva elemente noi. Vă rog, caseta.

Robert Turcescu : *Există un plan pe termen mediu sau lung, să-l numesc, al diplomaţiei româneşti, care să conducă în cele din urmă la unificarea României cu Republica Moldova ? Vă mai las câteva secunde dacă vreţi până găsim răspunsul acela care să mă facă să vă dau o bilă albă pentru sinceritate, căci pentru un răspuns diplomatic mă tem că trebuie s-o vopsim în gri.*

Mihai-Răzvan Ungureanu : *Problema nu este a sincerităţii aici, problema este…*

Robert Turcescu : *Mai spun o dată… există pe termen mediu sau lung, un plan al diplomaţiei româneşti care să conducă în cele din urmă la unificarea României cu Republica Moldova ? De ce râdeţi ?*

Mihai-Răzvan Ungureanu : *Râd pentru că dumneavoastră mă puneţi într-o situaţie imposibilă.*

Robert Turcescu : *Aşa se întâmplă, domnule Ungureanu, la emisiunea asta. Ştiu, este greu, dar mai dialogăm dacă vreţi până găsiţi răspunsul acela care totuşi să ne mulţumească.*

Mihai-Răzvan Ungureanu : *Mă puneţi într-o situaţie imposibilă pentru că profitaţi de circumstanţe şi de întrebare. Mai ales, şi asta este partea perfidă, mai ales că ştiţi că nu pot să dau un răspuns, şi atunci am să spun foarte clar unul singur, şi rămâne ca dumneavoastră să-l apreciaţi : nu.*

Robert Turcescu : Da, dar ştiţi cum facem ? Vă dau o bilă neagră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Rău…

Robert Turcescu *: Dar vreau să subliniem foarte clar că s-ar putea ca bila aceasta neagră să cântărească mai mult decât bila albă. Vă dau bila albă pentru că nu cred că mi-aţi răspuns sincer şi rămâne în condiţiile acestea să mă judece pe mine cu bile albe sau negre telespectatorii, răspunsul dumneavoastră, „nu”, îl consider ca fiind un răspuns nesincer. Respectând regula jocului, primiţi o bilă neagră, pentru că eu cred că nu este un răspuns sincer şi poate ar trebui s-o vopsim de fapt în alb, este complicat jocul în momentul de faţă.*

Robert Turcescu : *Touché*, complicat în continuare. *Evenimentul Zilei*, din 3 iulie, anul acesta, domnule Ungureanu, titra : *Traian Băsescu şi-a destăinuit planul unionist secret. România a propus Republicii Moldova să intre împreună în Uniunea Europeană, însă Chişinăul a refuzat oferta Bucureştiului. Declaraţia a fost făcută de preşedintele Traian Băsescu într-o întâlnire la Palatul Cotroceni cu elevii olimpici la istorie din Republica Moldova. România a oferit Republicii Moldova, şefului statului moldovean, şi varianta de a intra odată cu noi în Uniunea Europeană. Este însă opţiunea autorităţilor de la Chişinău şi a poporului Republicii Moldova ce ar trebui să facă*, a spus Traian Băsescu. Mi-e greu să cred că dumneavoastră nu ştiaţi despre această discuţie dintre şeful statului român şi şeful statului moldovean. Ştiaţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă este o întrebare punctuală…

Robert Turcescu : Este o întrebare punctuală.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Răspunsul îl voi da în felul următor : în toate discuţiile pe care cei doi preşedinţi le-au avut, discuţii referitoare la viitorul politic al Republicii Moldova într-un context regional pe cale de a deveni profitabil pentru parcursul european, pentru proiectul european al Chişinăului, preşedintele României, în mod explicit, şi

evident că este un punct de susţinere pentru noi, a făcut următoarele remarci : şansa europeană a Republicii Moldova este România, lucru limpede, adaug eu. România este singurul vecin al Republicii Moldova viitor membru al Uniunii Europene. Doi : noi pornim de la o filosofie simplă care provine dintr-o constatare asupra căreia cred că nu avem ce discuta. Suntem o naţiune în două state diferite. Două state care-şi recunosc suveranitatea, dreptul de-a trăi pe planetă, îşi recunosc aptitudinile, proiectele politice, se respectă şi se ajută. Între noi este o relaţie evident specifică, datorită istoriei comune, datorită limbii comune, datorită a tot ceea ce, de fapt, poate fi oricând transformat şi în argument pozitiv al viitorului comun. Preşedintele spune, şi repet, pe bună dreptate, că atâta vreme cât România este în Uniunea Europeană, este păcat să nu se profite de această şansă enormă. Acestei şanse…

Robert Turcescu : Preşedintele spune : a oferit România Republicii Moldova şi varianta de a intra odată cu noi în Uniunea Europeană. Eu n-am înţeles declaraţia domnului Băsescu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta este interpretarea pe care pot să v-o dau. Experienţa noastră europeană, bună-rea, aşa cum este, modul în care suntem percepuţi în interiorul Uniunii Europene, faptul că nouă ni se va schimba statutul începând cu 1 ianuarie 2007, toate aceste chestiuni să fie luate în calcul ca argument pragmatic, într-un parcurs european comun al Republicii Moldova. Până la urmă, atâta vreme cât ai ţinta comună, care înseamnă Europa, evident că mergi relativ prin aceleaşi posturi.

Robert Turcescu : Nu v-a încurcat deloc – din punct de vedere diplomatic vorbesc – declaraţia tranşantă a domnului Traian Băsescu ? Câtă vreme, iată, dumneavoastră, cu câteva luni înainte, un an de zile aproape înainte răspundeaţi sincer. Era un…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sincer, sigur. Un nu.

Robert Turcescu : Un nu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un nu.

Robert Turcescu : Da, dar un nu care era un soi de da sau….

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnul Turcescu, aici ne despărţim. Dumneavoastră mă întrebaţi…

Robert Turcescu : De dumneavoastră sau dumneavoastră de şeful statului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Noi doi. Aşa. Dumneavoastră mă întrebaţi tranşant asupra unei chestiuni. Răspunsul meu, indiferent cum vi-l dau, cu un zâmbet sau foarte încruntat, nu vă convine. Cum aş putea să vă conving ? Explicaţia pe care v-o ofer, apropo de spusele şefului statului, este chiar explicaţia realităţii.

Robert Turcescu : Nu înţeleg un lucru, domnule Ungureanu. De fapt, aici e toată povestea. De ce dumneavoastră, la o astfel de chestiune, ca ministru al Afacerilor Externe, desigur, totuşi răspundeţi extrem de diplomatic, ba uneori chiar negaţi ? Iată, v-am dat exemplul de acum un an de zile, dar şeful statului răspunde foarte tranşant. Există planuri separate după care funcţionează în planul politicii externe un ministru de Externe faţă de un şef al satului ? Adică, şeful statului îşi permite să fie, haideţi să spunem ceva mai – nu ştiu dacă este expresia cea mai potrivită – slobod de gură ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Planuri diferite, în nici un caz, pentru că nu numai că există comunicare între şeful statului şi ministrul de Externe, aşa cum există comunicare

între ceilalţi membri ai executivului şi ministrul de Externe, există, până la urmă, nişte principii de politică externă, nişte strategii de politică externă pe care, sintetizate chiar anul trecut – cred că la un moment dat, în emisiunea din care aţi spicuit ultima porţiune, s-a şi făcut vorbire despre asta – le şi respectăm. Vocea este în mod clar unică. Frazarea poate, sigur, pune o lumină în plus pe anumite aspecte sau, dimpotrivă, le poate arunca în obscuritate.

Robert Turcescu : Cum adică, domnul Ungureanu ? Că iar nu înţeleg. Zic aşa. Stau ca ţăranul în prispă şi mă scarpin în cap. Dacă la emisiunea mea ministrul de Externe a zis „nu" când l-am întrebat de planuri unioniste pe termen mediu sau lung şi am subliniat acest lucru, iar la câteva luni distanţă şeful statului vine şi spune : am propus Republicii Moldova – şi nu mai spun, am citat de trei ori până acum această declaraţie şi cred c-o ştie toată lumea –, cum există aceeaşi…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, lucrurile sunt foarte simple, domnule Turcescu. În primul rând, relaţia noastră cu Republica Moldova este o relaţie între două state suverane. Nu discutăm formule de anexare sau proiecte care ies din logica circumstanţei politice, să ne înţelegem. Doi : eu cred că se vede foarte simplu că relaţia dintre Bucureşti şi Chişinău este o relaţie descărcată de o aroganţă care, altminteri, ar stârni foarte multă sensibilitate şi în Europa, şi la Chişinău, şi acolo unde mintea este lucidă, şi la Bucureşti. Trei : noi ne pregătim pentru Uniunea Europeană. Repet : noi ne pregătim să fim o şansă pentru vecinii noştri. Vom fi o şansă pentru Republica Moldova, în cazul în care Republica Moldova consimte să valorifice această şansă. Altminteri, suntem doar un vecin care are un statut suplimentar pozitiv. Putem fi o şansă pentru Ucraina, putem fi o şansă pentru Serbia şi aşa mai departe. Ceea ce spune preşedintele, şi revin la situaţia mea, este un lucru foarte clar : luaţi-ne în seamă, ţineţi cont de vocea noastră. Nu vă speriaţi, nu vă fie frică în momentul în care…

Robert Turcescu : Există teamă…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …faceţi doi paşi în plus spre Bucureşti.

Robert Turcescu : Există teamă în momentul de faţă, se simte acest lucru ? Republicii Moldova să se apropie de România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există, trebuie să recunosc, un soi de prudenţă care poate să aibă valoare tactică, dar nu are întotdeauna beneficiu pe termen lung. O prudenţă pe care noi am dori-o înlocuită de calculul pragmatic mult, mult mai folositor cetăţenilor Republicii Moldova. De fiecare dată, în întâlnirile bilaterale dintre Bucureşti şi Chişinău, fie că se desfăşoară în cadru semilateral, fie într-o circumstanţă oarecare, opţiunea noastră, oferta noastră este aceasta : oameni buni, aveţi aici un inventar întreg de avantaje care sunt inevitabil ale voastre…

Robert Turcescu : Şi ei ce răspund ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În unele cazuri răspund pozitiv, în alte cazuri ezită. Ezită nu neapărat – şi n-aş vrea să fiu înţeles greşit – pentru că n-ar exista dorinţă sau interes pentru o politică pro-europeană. Noi sperăm într-o politică pro-europeană autentică şi de lin parcurs a Republicii Moldova.

Robert Turcescu : Şi atunci, de ce ezită ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Uneori nu comunicăm noi îndestul de bine, alteori nu există instituţii pregătite de partea cealaltă a frontierei, alteori este nevoie să fim noi mult

mai interesaţi în a promova propriile avantaje. Vă dau un exemplu care v-ar putea fi la îndemână şi care serveşte discuţiei. Evident că există la Chişinău – şi ştim acest lucru – o dorinţă clară de a încerca adaptarea legislaţiei interne la principiile *acquis*-ului comunitar. Dar este un mecanism destul de vechi, este un mecanism ancrasat, are blocajele lui, are rugina care s-a aşternut în atâţia ani de regim sovietic. Există însă o dorinţă. Dorinţa poate că nu este generală, tocmai pentru că există foarte multă necunoaştere. Dar această bună-credinţă am văzut-o. Noi nu trebuie să ajungem în anul 2006 ca să constatăm că putem fi mult mai „ofensivi" în a arăta care sunt beneficiile adaptării legislative la mediul european. Şi suntem acum în situaţia aceasta.

Robert Turcescu : Să vorbim şi despre alte relaţii bilaterale, să spunem aşa, domnule Ungureanu. Ştiu că a fost în România, a plecat sau mai este, o să ne spuneţi dumneavoastră, ministrul afacerilor Externe din Ungaria.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doamna Göncz.

Robert Turcescu : Doamna Göncz. Unul dintre subiectele de discuţie am aflat că a fost discutarea agendei pentru şedinţa comună a Guvernelor României şi Ungariei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A doua şedinţă.

Robert Turcescu : A doua şedinţă. Una a fost la Bucureşti, anul trecut.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact, în toamnă. Urmează o a doua.

Robert Turcescu : Urmează una care se va desfăşura la Budapesta, în noiembrie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cel mai probabil.

Robert Turcescu : Bun. Aţi pus pe tapet, pentru că la şedinţa precedentă s-a semnat acordul, dar acum aţi pus pe tapet pentru şedinţa din noiembrie rediscutarea problemei Gojdu, domnule ministru?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident, am discutat, între alte subiecte, şi care este stadiul ratificării acordului cu pricina. După cum ştiţi, în parlament, proiectul a avut un parcurs destul de sinuos şi a întâmpinat în măsură sensibil egală şi opoziţie, şi a beneficiat şi de susţinere. Chestiunea în sine comportă, evident, o discuţie politică de anvergură în Senat şi urmează din nou să ajungă pe masa membrilor Camerei Superioare a Parlamentului. Datoria mea către doamna Göncz, şi aceasta i-am şi spus, a fost, în afară de a face un rezumat al parcursului parlamentar al proiectului, de a-i spune care sunt posibilele plusuri sau care ar fi situaţia în cazul în care votul ar fi pozitiv şi ce am putea face în cazul în care votul ar fi negativ.

Robert Turcescu : Şi ce s-ar putea face dacă votul va fi negativ, pentru că în Senat aveţi o majoritate fragilă şi o să discutăm imediat, dacă vă mai şi eliminaţi din partid câţiva dintre membrii PNL, senatori care…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să nu faceţi greşeala să spuneţi asta.

Robert Turcescu : …au colaborat… adică.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu faceţi greşeala, pentru că nu se schimbă majoritatea din cauza aceasta. În momentul în care dispare…

Robert Turcescu : Aşa…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …un membru al parlamentului de pe locul său din parlament, îi ia altcineva locul, locul imediat următor din listă. Deci…

Robert Turcescu : Îl daţi afară din partid, domnule Ungureanu, dar…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici o problemă.

Robert Turcescu : Îl daţi afară şi din Parlament ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sigur că da, i se retrage sprijinul şi, în momentul în care se retrage sprijinul, în mod normal, el iese de acolo.

Robert Turcescu : Păi, cum să iasă de acolo ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, bun, în cazul acela ce poate să facă ?

Robert Turcescu : Rămâne acolo şi devine independent şi avem o grămadă de exemple de acest tip după 2004.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă îndoiesc că s-ar putea ajunge neapărat la această situaţie.

Robert Turcescu : Cum să vă îndoiţi, domnule Ungureanu ? Bănuiţi că cei cărora dumneavoastră le veţi retrage sprijinul vor spune automat „din acest moment renunţ şi la mandatul de parlamentar” ? Ce vă face să spuneţi acest lucru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tocmai faptul că retragerea sprijinului politic nu va da suficiente motive ocupantului acelui post de a şi rămâne în parlament pentru viitoarea expresie parlamentară.

Robert Turcescu : Iertaţi-mă, dar poate nu aţi observat ce se întâmplă în Parlamentul României de ani buni în legătură cu aceste retrageri de sprijin politic ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Uitaţi cum este. Haideţi să-mi daţi…

Robert Turcescu : Sigur, vom vedea ce se va întâmpla. Rămâne caseta, cum am văzut. Discutăm…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne angajăm pe acest subiect.

Robert Turcescu : Dar revenim. Ce s-ar putea întâmpla în momentul în care parlamentul, prin Camera Superioară, nu va ratifica acest acord privind fundaţia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bun, în momentul acela nu este o ratificare a acordului şi, evident, acest proiect cade. Ar fi însă păcat. Ar fi păcat. Nu mai vreau să intru din nou în argumentarea proiectului, pentru că este un lucru cunoscut, am făcut din aceasta un subiect pe care, în mod legitim, cred, l-am susţinut.

Robert Turcescu : Până în noiembrie, în această şedinţă comună a Guvernelor român şi maghiar veţi şti, se va şti exact statutul acestei fundaţii şi al acestui acord ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : S-ar putea, nu aş putea să bag mâna în foc. Teoretic, ar trebui să se poată, pentru că tema va intra din nou pe ordinea de zi a Senatului la începutul sesiunii parlamentare. Aş vrea însă să vă spun ceva, o chestiune asupra căreia oricum nu m-am oprit în media până acum. Din toată această discuţie au ieşit câteva concluzii foarte pozitive şi foarte necesare, atât mie, cât şi instituţiei pe care am onoarea să o conduc. Primul lucru, este nevoie de o comunicare mult mai bună pe proiectele care comportă dispută sau discuţie între o instituţie şi parlament.

Robert Turcescu : Păi, nu a fost nici o comunicare, domnule Ungureanu, în legătură cu Gojdu. A fost făcută pe şest, cum zic românii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Nu se poate spune deloc aşa ceva. Dimpotrivă, prezenţa ministerială, prezenţa secretarilor de stat în întâlnirile cu parlamentarii, mai ales cele

organizate în preajma votului, fie că este vorba de comisie, fie că este vorba de plen, nu a suferit probleme. Atâta vreme cât calendarele au permis-o, am fost eu, atâta vreme cât secretarii de stat implicaţi au fost disponibili, au fost domniile lor. Deci, este greu să spui aşa ceva. În plus, a existat o corespondenţă extrem de serioasă.

Robert Turcescu : Nu a existat o dezbatere publică, domnule ministru, nu a existat o consultare a Bisericii în legătură cu problema Gojdu, n-a existat o consultare nici măcar cu cei care au în România sau aveau în România… erau legatarii acestei fundaţii. Au reînfiinţat cumva fundaţia după 1990?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dimpotrivă. Ar însemna acum să intrăm în dezbatere de detalii. Consultare cu Biserica Ortodoxă a existat, dar aceasta era o a doua concluzie pe care am să v-o spun. Dialogul dintre Ministerul Afacerilor Externe şi Biserica Ortodoxă a devenit mult mai intens şi, în opinia mea, infinit mai productiv din momentul în care s-a constatat că există opinii împărţite în Sinod pe subiecte de acest gen şi vă spun, spre bucuria mea, de fapt, că un asemenea dialog între un reprezentant al guvernului, ministrul Afacerilor Externe, şi Biserica Ortodoxă era de multă vreme necesar şi că reflexele dialogului existau. În momentul în care am avut onoarea să discut cu o parte dintre mitropoliţii influenţi ai Sinodului, dintre înalţii ierarhi în general, pe chestiuni care nu se refereau strict la Fundaţia Gojdu, ci şi la felul în care, de exemplu, este oferită asistenţă spirituală românilor în străinătate sau la modul în care preoţii pot contribui la coagularea unor comunităţi româneşti apte să respecte regulile de joc, mă rog, legile locului şi aşa mai departe, ei, în momentul acela, acest dialog a devenit eficace şi sper ca, în scurt timp, să pot fi poate primul ministru român, după 1989, nici nu mai facem referinţă la ce a fost înainte, care să poată să îşi prezinte punctele de vedere în faţa Sinodului.

Robert Turcescu : Deci, staţi să vorbim, că, dacă astăzi aţi susţinut deconspirarea preoţilor care au făcut poliţie politică sau care au fost colaboratori ai fostei Securităţi, înainte de 1989, evident, poate că nu o să mai aveţi această relaţie foarte bună cu Biserica. Aţi susţinut în CSAT acest lucru astăzi?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Dar nu pun problema aşa în nici un fel. Pe de o parte, decizia CSAT nu înseamnă altceva decât rememorarea, readucerea în atenţia publică a necesităţii aplicării integrale a unei legi, o lege existentă în baza căreia funcţionează şi CNSAS. Pe de altă parte, chestiunea de care vă spuneam eu ţine de calitatea dialogului dintre două instituţii, amândouă având, una cu preponderenţă, funcţie de reprezentare în exterior, cealaltă având o bună prezenţă în afara graniţelor României.

Robert Turcescu : Domnule Ungureanu, relaţia dumneavoastră de colaborare cu oamenii aflaţi acum în conducerea Partidului Naţional Liberal, şi vorbesc de premierul Călin Popescu-Tăriceanu, preşedintele PNL şi de preşedintele Camerei Deputaţilor, domnul Bogdan Olteanu, este extrem de tensionată?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, câtuşi de puţin.

Robert Turcescu : Observăm însă, în ultima perioadă, un schimb destul de dur de replici între dumneavoastră şi domnul Bogdan Olteanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu a fost un schimb de replici, a fost un comentariu al domniei sale.

Robert Turcescu : Păi, v-a invitat să… sau, mă rog, a spus „cine este în dezacord fundamental cu principiile PNL poate să părăsească partidul”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul în care a spus aceasta, fiţi convins că şi eu aş zice acelaşi lucru – cine este în dezacord fundamental cu principiile fundamentale ale partidului într-adevăr este liber să plece din PNL. Este o concluzie foarte clară.

Robert Turcescu : Da, dar declaraţia domnului Olteanu venea după ce dumneavoastră explicaseţi în faţa celor aflaţi la Şcoala de Vară a PNL motivul pentru care aţi votat în CSAT împotriva retragerii trupelor româneşti din Irak.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bun. Eu am explicat atunci, răspunzând unei întrebări – explicaţia nu camuflează nimic, ci e un raţionament pe care l-am făcut în acel moment şi pe care îl consider valabil –, despărţind, repet, decizia politică a partidului, care este suverană, a fost adoptată de forurile de conducere ale partidului, de o discuţie din CSAT care lua în calcul interesul superior al statului, chestiuni absolut diferite, am spus întotdeauna aceasta. Deci, nu fac din aceasta un…

Robert Turcescu : Deci, după episodul Irak şi votul dumneavoastră şi al domnului Vlădescu din CSAT, ca reprezentanţi ai PNL, după episodul Şcoala de Vară, spuneţi în continuare că aveţi o relaţie cum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu premierul ?

Robert Turcescu : Cu conducerea PNL.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu însumi fac parte din conducere, staţi să fim…

Robert Turcescu : Premierul, atunci punctez, cu premierul Călin Popescu-Tăriceanu, cum caracterizaţi că este relaţia dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că este foarte bună, există comunicare între domnia sa şi mine, discutăm foarte franc tot ceea ce este de discutat, nu am făcut niciodată rabat de la…

Robert Turcescu : Este o relaţie de comunicare mai bună decât aveţi cu preşedintele Traian Băsescu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu pot să… nu ştiu care este criteriul după care poţi să faci asemenea ierarhizări. Nu uitaţi două lucruri : suntem în situaţia în care fiecare dintre cele două personalităţi politice, preşedintele şi primul-ministru, au o biografie politică substanţială. Amândoi au fost şefi de partid, unul este şef de partid în momentul de faţă. Deci, oricum, comunicarea…

Robert Turcescu : Şi celălalt este şef de partid, dar… mă rog.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Oricum, comunicarea are o componentă instituţională puternică. Deci, ea există.

Robert Turcescu : Dar cu domnul Bogdan Olteanu cum aţi caracteriza relaţia de, cum să-i spunem, de colaborare, comunicare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Colaborare, comunicare, fără discuţie, nu am avut un diferend până în momentul de faţă.

Robert Turcescu : Veţi avea câţiva colegi în PNL, am amintit şi mai devreme în discuţia din prima parte a emisiunii, care vor spune adio PNL pe motiv de colaborare cu

Securitatea, cel mai sonor nume, Mona Muscă. Vi se pare o decizie corectă hotărârea PNL de a se dispensa de persoanele sau de serviciile persoanelor care au avut un angajament semnat cu fosta Securitate?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Fără discuţie. Este o decizie pe care o susţin integral şi mă bucur că, din acest punct de vedere, conducerea partidului a luat o hotărâre în unanimitate. Nu a existat nici o voce care să disoneze. Nici eu nu cred că, într-un partid politic, mai ales de renumele şi cu istoria PNL, asemenea cazuri biografice ar trebui să existe.

Robert Turcescu: Şi dacă CSAT va da un verdict cum că Mona Muscă nu a făcut poliţie politică, domnule Ungureanu?

Mihai-Răzvan Ungureanu: CSAT?

Robert Turcescu: CNSAS. Sunt atâtea CSAT-uri, CNSAS-uri…

Mihai-Răzvan Ungureanu: În momentul în care Biroul Central, conducerea PNL, a luat în discuţie cazurile de acest gen, de acest tip, referinţa nu s-a făcut nominal sau nu s-a pornit exclusiv pe chestiuni de ordin nominal, ci s-a construit un principiu, principiu căruia îi va da substanţă, şi acest lucru se va întâmpla în scurtă vreme, la o viitoare şedinţă a Delegaţiei Naţionale a partidului. Principiul este cel care se va referi nu doar la doamna Mona Muscă, se va referi şi la alţi colegi din PNL, care sunt încă membri ai PNL şi care au colaborat cu Securitatea sub forma unui angajament scris.

Robert Turcescu: Deci, dumneavoastră susţineţi această chestiune, chiar dacă au avut doar un angajament scris, să spunem, şi CNSAS va decide că nu au făcut poliţie politică, totuşi ei trebuie să părăsească PNL.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Domnule Turcescu, chestiunea se discută în felul următor…

Robert Turcescu: Apar nuanţe, domnule Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu, nuanţa în cazul acesta…

Robert Turcescu: Am văzut că şi domnul Băsescu, apropo de preoţi, că am discutat mai devreme, a anunţat că şi în legătură cu preoţii trebuie nuanţate lucrurile, că lucrurile stăteau altfel înainte de 1989, că Biserica a trebuit să supravieţuiască. Deci, iată că încep să apară nuanţe.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu, lucrurile sunt aici foarte clare în opinia mea. Atâta vreme cât există un angajament semnat cu Securitatea, a existat o relaţie de lucru cu Securitatea. Acesta este argumentul, dacă doriţi, pe baza căruia s-a constituit principiul, şi principiul, evident, îi va exclude din partid pe cei care se află într-o asemenea situaţie. Chestiunea de ordin moral, judecata de ordin moral se constituie în mai multe locuri, se constituie în societate, în discuţia liberă dintre noi doi, se poate constitui în dialogul dintre fostul ofiţer de Securitate şi posibila sa victimă, putem gândi această problemă din nenumărate perspective şi putem găsi, în aceeaşi măsură, nenumărate circumstanţe atenuante şi sunt convins că ele, în anumite cazuri, funcţionează. Aduceţi-vă aminte cât am discutat despre cei care, după 15 ani de detenţie, la ieşire, fără să ştie că gestul din 1964 sau că deciziile dintre 1962 şi 1964 sunt decizii definitive de relaxare, au fost în această situaţie.

Robert Turcescu : Domnule Ungureanu, în această campanie de dezvăluiri privind numele unor colaboratori ai fostei Securităţi, vor ieşi la iveală şi numele unor diplomaţi români, unii dintre ei aflaţi încă în activitate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie.

Robert Turcescu : Aţi înaintat o cerere Colegiului CNSAS pentru oamenii pe care îi aveţi în subordine la Ministerul Afacerilor Externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai mult decât atât. Nu am ezitat în a spune că Ministerul Afacerilor Externe este una dintre instituţiile care are nevoie de asemenea…

Robert Turcescu : Aveţi… oameni acolo ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Unde ?

Robert Turcescu : În Ministerul Afacerilor Externe, care să fi colaborat cu fosta Securitate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu vreau să vă dau răspunsul în acest moment, pentru că aştept un răspuns din partea CNSAS.

Robert Turcescu : Aţi făcut o listă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am făcut, bineînţeles. Am făcut o listă în virtutea legii şi am cerut ca numele de pe acea listă să fie verificate. Două lucruri se obţin din această solicitare. În primul rând, noi constatăm dacă există sau nu există un fals în acte publice, pentru că toţi cei care au făcut poliţie politică şi în formularele ORNISS[1] au scris că nu au făcut poliţie politică sunt în felul acesta pasibili de pedeapsă penală. Sunt tratabili ca un caz penal. În al doilea rând, nu doar că noi curăţăm şi avem toată intenţia să curăţăm diplomaţia română de oameni cu o biografie compromisă, pur şi simplu nu putem să facem altfel politică externă românească. Mie îmi pare rău însă de altceva şi o spun în încheiere într-o singură respiraţie – că suntem singura instituţie centrală guvernamentală care a recurs la acest gest.

Robert Turcescu : De ce l-aţi retras de la Londra pe Dan Ghibernea, ambasadorul României de acolo ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Timpul domniei sale de a reprezenta interesele României în exterior a expirat.

Robert Turcescu : Nu are legătură cu trecutul domnului Ghibernea de dinainte de 1989 ? Întrebam, este doar o întrebare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Rămâne o întrebare.

Robert Turcescu : Domnule Ungureanu, tot despre Londra vorbim la exerciţiul de sinceritate. Există vreo intenţie a dumneavoastră, în momentul de faţă, de a obţine postul de ambasador la Londra ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Câtuşi de puţin.

Robert Turcescu : Să extind puţin întrebarea, că răspunsul a fost foarte scurt. O să dau bilă albă pentru sinceritate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Răspunsul a fost scurt şi foarte clar.

---

1. Oficiul Registrului Naţional al Informaţiilor Secrete de Stat (n.r.).

Robert Turcescu : Există vreo intenţie a dumneavoastră de a părăsi postul de ministru de Externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Câtuşi de puţin.

Robert Turcescu : O bilă albă şi vedem ce se va întâmpla în viitor, ca să spunem aşa. Aţi văzut, casetele rămân. Vă mulţumesc pentru participare la confruntarea „100%” din această seară.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi eu vă mulţumesc !

28 august 2006, *Realitatea TV*

„Viaţa mea este o înlănţuire de întâlniri fericite”

Chiar fără să fii o persoană emotivă, cabinetul ministrului de Externe al României este de natură să te intimideze. Mobilierul stil, tablourile impunătoare, cu marile figuri ale diplomaţiei româneşti, gândul că au trecut pe aici personalităţi ale istoriei contemporane : toate crează un nelămurit efect de apăsare. Impresia se destramă însă fulgerător, odată cu prezenţa zâmbitoare a lui Mihai-Răzvan Ungureanu. Este ultimul lucru pe care e cazul să-l resimţi în preajma sa : nu adoptă nimic din morga inflexibilă şi superioară a demnitarului român. Este destins, senin şi totuşi concentrat. Este direct şi lipsit de orice emfază. Rugat să vorbească despre propria persoană, opune rezistenţa firească a intelectualului : „Trebuie să fiţi convingător, pentru că nu sunt un ins confesiv”. A fost cea dintâi dintre „confesiunile” domnului ministru.

Răzvan Ilie : Pentru a fi cât mai convingător, încerc să intru oarecum mai brusc în dialog. Mai aveţi timp să citiţi, domnule Ungureanu ? Sunt convins că aveţi o agendă foarte încărcată şi cred că de pe urma acestui lucru suferă cel mai mult un om de cultură.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Timp de citit nu prea am, este adevărat, şi nemulţumirea mea s-a transformat deja de multă vreme în frustrare. Am avut ani foarte buni, în care puteam să-mi administrez orarul diurn aşa cum doream, cu lectură sau cu scris, generos şi relaxat în relaţia cu prietenii. Însă timpul este cel mai aspru stăpân acum. Dimineţile sunt nemiloase, iar seara nu ajung acasă înainte de ora 10 sau 11, din păcate. Şi atunci, lectura, chiar şi ca act igienic, este insuficientă. Aştept sfârşitul de săptămână, când sunt cumva mai limpede. Privind în urmă, regret absenţa lecturii sistematice, dar nu mă îngrijorez într-atât de mult încât să cred că este vorba de un divorţ.

Răzvan Ilie : Vă consideraţi în prezent într-un fel de paranteză, după care ar urma să vă întoarceţi la activitatea de cercetare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îmi place să cred că nu sunt într-o paranteză în momentul de faţă, nici nu dau câştig de cauză unei determinări a propriului destin. Am ajuns aici, cum se întâmplă de obicei, răspunzând afirmativ mai multor întrebări. Unele au venit în mai 1998, altele la sfârşitul lui 2004, fiecare cu o consecinţă scontată. Întotdeauna însă, calculul meu de timp, dar şi de opţiune a lăsat neatinsă posibilitatea continuării studiului. Şi acum îmi spun în fiecare zi că ziua următoare va arăta altfel. Poate cu un exces de comprimare a regimului de lucru şi cu mai multe minute alocate studiului. Istoria, cel puţin în domeniul meu de referinţă, pretinde şi exerciţiu paleografic, deci ore continue de concentrare pe text, pe textul vechi, dar şi foarte multă lectură, chiar dacă noutăţile nu survin atât de repede şi nu sunt întotdeauna surprinzătoare.

Răzvan Ilie : Spuneaţi de o serie de întrebări cărora le-aţi răspuns pozitiv. Ce v-a determinat totuşi pe dumneavoastră – un cercetător al istoriei, un privitor din afară al ei –, să vă implicaţi în istoria României de astăzi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Paradoxal, nu cred că raţiunea trebuie căutată într-un calcul personal sau egocentric. Mă simt foarte bine în pielea mea de istoric, mai ales acolo unde ştiu că nu există prea multă prezenţă ştiinţifică. A fost răspunsul pe care cred că oricine l-ar fi dat la vârsta tinereţii adulte unei provocări autentice, căreia, măcar intuitiv, crezi că-i poţi face faţă : acestea sunt obiectivele, acestea sunt riscurile, câştigurile personale foarte mici şi neînsemnate, volatile, beneficiul public mare, în cazul în care rezultatele există. Am spus da, mânat şi de un fel de spirit de competiţie care m-ar fi pus cumva împotriva vremurilor. Şi totodată împreună cu ele...

Răzvan Ilie : Andrei Pleşu a fost cel care v-a lansat provocarea, care v-a chemat către drumul carierei diplomatice ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Andrei Pleşu a fost cel care s-a gândit primul la mine, cel care s-a hotărât la un moment dat să-mi dea credit, să investească, de fapt, într-un om cu un profil psihologic relativ clar, dar cu o competenţă necunoscută în materie, mai bine zis inexistentă. N-am cum să spun altfel decât că Andrei Pleşu a fost omul de la care a început acest drum, primul care a crezut în mine, cel mai acerb apărător şi, totodată, cel mai acerb critic al meu.

Răzvan Ilie : Aţi preluat, într-un fel, şi „stilul” lui Andrei Pleşu, promovând la vârful Ministerului de Externe oameni valoroşi, cum sunt Teodor Baconschi sau Cristian Preda. Puneţi mai presus valoarea în sine a oamenilor decât competenţele în politică externă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul lui Teodor Baconschi, lucrurile stau altfel, pentru că el a fost deja ambasador în două posturi importante, la Vatican şi la Lisabona. În cazul lui Cristian Preda, relaţia lui cu Agenţia Universitară a Francofoniei îl recomanda pentru poziţia de astăzi. Însă suprapunerile noastre biografice sunt mult mai multe decât coincidenţa generaţională. Provenim din aceeaşi pepinieră formată de Andrei Pleşu, Colegiul Noua Europă, suntem animaţi de acelaşi spirit. Chiar credem că vremurile au nevoie de cenzură, acolo unde este prea mult vacarm, şi au nevoie de prefacere. Credem că putem fi semnificativi în a cataliza schimbarea, astfel încât ea să se producă evolutiv, fără cataclisme, făcând dreptate fiecăruia, dând fiecăruia ceea ce merită. Avem aceeaşi chimie spirituală şi credem toţi trei, şi toţi ceilalţi care au consimţit să-mi vină alături în Ministerul Afacerilor Externe – Lucian Leuştean, care este istoric la Iaşi, unul dintre cei mai buni cunoscători ai istoriei interbelice româneşti, Anton Niculescu, un om foarte cunoscut în universul ONG-urilor –, că trebuie să construim, chiar de la cărămizile de bază, meritocraţia pe care să se înalţe viitorul acestei ţări. Este vorba de oameni conştienţi de valoarea lor şi dispuşi să investească această valoare în destinul unei naţiuni, nu altundeva. Cu toţii am avut experienţa exteriorului, am fost expuşi la cultură străină şi am trecut prin tentaţia dezrădăcinării, dar am revenit aici.

Răzvan Ilie : Aţi trecut şi dumneavoastră prin tentaţia de a rămâne în străinătate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie, de nenumărate ori. Şi în Anglia, şi în Germania, chiar foarte recent, în Austria. Este una dintre dilemele cărora, la un moment dat, trebuie să le răspunzi. O aştepţi, vine şi îi răspunzi într-un singur fel, cu da sau nu.

Răzvan Ilie : Unul dintre proiectele importante cu care v-aţi început mandatul actual era legat de întinerirea şi profesionalizarea personalului diplomatic. Ce aţi reuşit să faceţi până în acest moment ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Destul de multe. Este, probabil, cel mai tânăr minister din tot arcul guvernamental, 67% dintre membrii săi diplomaţi fiind oameni sub 37 de ani. Eu mă apropii, din păcate, de minoritatea unei generaţii care este reprezentată de oameni cu mai mult exerciţiu diplomatic. Am reuşit să mai eliberăm locuri, folosind instrumentele legale ale statului, rugându-i pe cei care şi-au făcut datoria către minister şi către ţară să îşi contemple în linişte trecutul, iar pe cei foarte tineri invitându-i să ne vină alături. Unii s-au pensionat, alţii au intrat în minister. Sper ca, în decursul lunilor care se vor aduna la ministeriatul meu, acest proces, început în forţă în anul 2005, să continue netulburat. Personalitatea sau apartenenţa politică a celui care ocupă un asemenea scaun n-ar trebui să-l afecteze. La urma urmei, aceasta este şi miza oricărei reforme : să-şi continue mersul într-o rutină nealterată de capul administrativ al instituţiei respective.

Răzvan Ilie : Revenind la începuturile dumneavoastră în diplomaţie, aţi întâmpinat dificultăţi în a deprinde protocolul diplomatic ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să vă spun un lucru, ca să ne despărţim de un stereotip. Protocolul diplomatic nu este altceva decât o codificare a unor reguli fireşti de comportare în societate sau în situaţii de comunicare. Nu presupune o gimnastică sofisticată, nu este un balet între culturi. Sunt foarte multe gesturi simple, cum este cazul unui gest de politeţe pe care îl execuţi pe măsura respectului acordat conlocutorului. Asta în ceea ce priveşte comportamentul social. În comunicarea diplomatică, aparţinătoare în egală măsură protocolului, lucrurile stau altfel. Dialogul dintre ministere, la nivelul instituţiilor sau al persoanelor care reprezintă instituţia, sau la nivelul ambasadelor, al misiunilor, al consulatelor generale, este reglat foarte fin de un inventar de procedee, toate cu valoare simbolică foarte mare. De exemplu, Nota Verbală nu se adresează discursului oral, ci verbului scris, procedurile de numire a unui ambasador sau cele de mandatare a unui consul general au trasee specifice şi nume tehnice. Dacă unele sunt gesturi de bun-simţ, pe celelalte le înveţi, pentru că ţi se spune ce să faci : cât de mult trebuie să te apleci în faţa Împăratului Japoniei, dacă-l întâlneşti, sau câţi paşi trebuie să faci înapoi, cu faţa către persoana augustă, ca să poţi ieşi din încăpere, lucruri pe care n-ai cum să le ştii dacă nu-ţi sunt livrate compact înainte. În ceea ce priveşte corespondenţa însă, aceasta se învaţă ca orice altă materie. Pentru că sunt reguli nemişcate de aproape 200 de ani, există manuale, există coduri...

Răzvan Ilie : Revenind la profesia dumneavoastră de istoric, ce v-a determinat să alegeţi Facultatea de Istorie într-un moment ca 1987, când această disciplină suferea de deformarea ideologică a regimului comunist ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am să vă spun de-a dreptul : am ales-o pentru că nu-mi dădeam seama care sunt consecinţele. Şi am preferat să merg către ceva care îmi era foarte aproape, dar pe care nu o distingeam ca pe o disciplină de studiu, în sensul academic al cuvântului. M-am simţit atras de istorie ca şi cum cultura generală ar fi căpătat în felul acesta formă academică, universitară. Dar fără o gândire articulată şi definitivă asupra consecinţelor, în cazul în care regimul ar fi rămas acelaşi. Aş fi vrut să mă duc la matematică, dar, cum făceam şi alte lucruri pe atunci în afară de învăţat, n-am avut curaj.

Răzvan Ilie : Ce alte lucruri făceaţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cântam, bunăoară, în formaţia liceului, împreună cu câţiva colegi, cu care am redescoperit muzica practic de la zero. Aveam părul lung pe vremea aceea şi nu făceam nici unul dintre noi rabat de la adolescenţa noastră. Dimpotrivă, îmbogăţeam experienţa predictibilă, deseori cenuşie, a şcolii, printr-o experienţă extatică, la care ne aducea muzica la 17-18 ani. M-am simţit bine, în primul rând pentru că ne-am închegat ca grup de prieteni şi, în al doilea rând, pentru că eram serioşi şi profesionişti, în felul de atunci. Am avut şi o înregistrare în 1987, de fapt o tentativă care n-a fost dusă până la capăt. Şi astăzi, când ne întâlnim, facem acelaşi lucru, de astă dată doar pentru noi şi pentru prietenii noştri. Am făcut un fel de rock pasabil, mai curând de factură britanică, cu vizibile influenţe din anii ’70, ’80, care a evoluat rapid către un jazz cu minime elaboraţii, odată cu maturitatea.

Răzvan Ilie : Privind în urmă, cum vi s-a părut experienţa facultăţii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Esenţială. Pentru mine, facultatea este aidoma unui receptacul gol pe care îl umpli cu ce vrei. Dacă înţelegi că poate fi încărcat de valoare, atunci este circumstanţa cea mai bună în care proiectul tinereţii capătă formă şi împlineşte un destin. Dacă facultatea este înţeleasă ca o formă de educaţie în care studentul stochează doar informaţie şi se pregăteşte să o livreze fără nici o nuanţă personală, fără nici o contribuţie individuală, atunci este altceva, evident. Eu nu m-am apropiat de această a doua lectură a universităţii. Pentru mine a fost mediul propice pentru cercetare, pentru a construi primele proiecte academice, pentru a pleca din ţară sau pentru a genera instituţii. Chiar cred că am ştiut să-mi folosesc foarte bine anii pe care i-am petrecut la universitate la Iaşi.

Răzvan Ilie : Care au fost profesorii din universitate care v-au acordat sprijinul cel mai substanţial în cristalizarea proiectelor ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Întâlnirile de pe urma cărora am câştigat cel mai mult din punct de vedere teoretic au fost cele cu profesorul Alexandru Zub. El a fost omul care a avut răbdare să-i recomande cărţi unui copil de 17-18 ani şi care s-a îngrijit de proporţia dintre lectura de specialitate şi cea de cultură generală a viitorului cercetător. Influenţa sa s-a manifestat încă din vremea liceului, însă mai târziu a adăugat o notă mult mai apropiată, devenind implicat în proiectele mele academice. Aşa am ajuns să lucrăm pe teza mea de doctorat, aşa a ajuns să fie unul dintre cititorii mei, cum fusesem şi eu cititorul domniei sale. Cu profesorul Alexandru Zub am o relaţie care este în acelaşi timp solidă şi definitivă.

Dar nu este singurul nume. De documente şi de arhive m-am apropiat datorită profesorului Ioan Caproşu, iar metodologia cercetării i-o datorez profesorului Ştefan Gorovei. Au existat întotdeauna repere de precizie profesională, la care şi acum mă raportez cu egală îndreptăţire.

Răzvan Ilie : Dar dintre istoricii trecutului, au existat modele care să vă marcheze în mod decisiv activitatea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu au existat. Haideţi să vă spun de ce dau un răspuns atât de ferm. Pentru că fiecare istoric scrie, cum spune un personaj din Caragiale, „pi conta lui”. Istoricul este până la urmă un narator, el poate să aibă, într-adevăr, modele metodologice, paradigme de cercetare, căi de a ajunge la adevăr pe care consimte să le împrumute din experienţa altor istorici, dar rezultatul, uneltele, deseori chiar obiectul

propriu-zis îi aparţin numai lui. De obicei, doar cei care copiază ajung să spună „îl recunosc pe X ca fiind maestrul meu în ale istoriei”. Altceva este să împrumuţi subtilul definitiv din experienţa marilor nume istoriografice, ceea ce ele au considerat că reprezintă, în varii circumstanţe culturale, formulele cele mai bune pentru a evidenţia adevărul istoric. Şi, cu aceste sugestii metodologice, ajungi până la urmă să-ţi croieşti propria metodologie. De fapt, fiecare trebuie să ajungă la rezultat urmând propria intuiţie şi dând crezare propriilor raţionamente.

Răzvan Ilie : În privinţa diplomaţiei, lucrurile stau la fel ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, pentru că şi în diplomaţie insul este el şi numai el : flerul său, abilitatea sa socială, capacitatea sa de relaţionare şi tehnicile de comunicare, tipul său de analiză sau chiar profilul său psihologic. Toate acestea sunt ingredientele unui diplomat. În varii grade şi în proporţii la fel de variabile, definesc o prezenţă diplomatică. Şi este greu de spus dacă prin activitate, prin ceea ce au făcut, un Ion I.C. Brătianu poate fi comparat cu un Nicolae Titulescu, sau un Take Ionescu cu un Grigore Gafencu. De-asta nu e bine să mergi în speranţa unui model, pentru că ajungi să fii în plasa restricţiilor acelui model. Există modele de seriozitate, demne de urmat fără discuţie, există modele de competenţă profesională, de oameni care funcţionează sub dogma lucrului bine făcut şi există modele de creativitate managerială, administrativă.

Un om cum a fost Grigore Gafencu poate fi considerat un bun exemplu de rigoare profesională, care a ştiut în fiecare clipă cum îşi justifică deciziile de politică externă. Un exemplu de inventivitate diplomatică este Titu Maiorescu, unul dintre cei mai interesanţi miniştri de Externe, a cărui trecere fulgurantă prin minister a lăsat România cu un tratat prin care ţara noastră căpăta partea de Sud a Dobrogei. A fost o negociere bună şi serioasă, în care au avut câştig de cauză, în egală măsură, literatul, ministrul de circumstanţă şi omul de cultură : sistematic, corect, serios, cu raţionament prusac. Exemple de concentrare ministerială exclusiv în domeniul administrativ, dar nu modele, au fost un Nicolae Comnen sau un I.G. Duca. Oameni care s-au simţit chemaţi pentru a contribui la reînoirea ministerului, primul dintre ei în anii ’20, după Marea Unire, reconstruindu-l pe măsura graniţelor României Mari, iar cel de-al doilea în anii ’38-’40, conducând un minister care trebuia să apere o Românie Mare.

Răzvan Ilie : Aţi pătruns în percepţia publică românească odată cu prezenţa la celebrele „Serate muzicale” ale lui Iosif Sava, de la *TVR*. Cât de mult au contat aceste întâlniri pentru dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mi-e greu să descriu în puţine cuvinte întâlnirile cu Iosif Sava, în primul rând pentru că era un om pe care sau îl admirai necondiţionat, sau faţă de care îţi manifestai reticenţa definitiv şi „geografic”. N-am intrat, evident, în această ultimă categorie. Au fost dialoguri foarte vii, iar Iosif Sava a reuşit ca dintr-un tânăr cu evident comportament provincial să extragă acea parte de energie care să-l poată plasa pe o altă orbită de expresie publică. Ar fi banal şi tipic să vă spun că emisiunile mele cu Iosif Sava au semănat cu nişte examene, dar acesta este adevărul. Era o validare suplimentară – cu un bun adaos de emoţie de ambele părţi şi cu o tensiune palpabilă, fizică, între interlocutori. Nu vă ascund că sunt recunoscător divinităţii pentru această întâlnire, aşa cum cred că, fără Andrei Pleşu, Alexandru Zub sau Ştefan Gorovei, aş fi fost un profesor de matematică într-un orăşel oarecare. Viaţa mea este o înlănţuire de

întâlniri fericite, mai puţin de determinări ; nu căutaţi neapărat cauzalităţi, pentru că ele sunt prinse într-o ecuaţie complicată.

Răzvan Ilie : Văzut din afară, traseul dumneavoastră este plin de succese – de la olimpiadele din liceu până la reuşitele din cariera diplomatică. Există şi neîmpliniri în viaţa lui Mihai-Răzvan Ungureanu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident că există. Sunt şi eşecuri, sunt şi proiecte neduse la capăt. Eşecurile sunt mai puţine decât proiectele neîncheiate, şi nu sunt eşecuri în lucruri fundamentale. Nu mă plâng, pentru că nu s-a întâmplat nimic până acum – slavă Domnului ! – care să strice ordinea firească a lucrurilor. Mi se întâmplă adeseori să clădesc instituţii : din primii ani de facultate şi până acum, singur sau împreună cu alţii, am reuşit să pun multe lucruri pe picioare. Multe dintre proiectele care ajunseseră într-un stadiu mulţumitor de realizare au îngheţat apoi din cauza angajamentelor administrative. Din 1996, editez *Revista de istorie socială*, singura revistă de specialitate din Sud-Estul Europei. Au apărut până acum trei volume, urmând să apară al patrulea, dar ultimele două au venit după o lungă tăcere, datorată plecărilor în străinătate sau demnităţilor pe care le-am avut în Ministerul de Externe. Au rămas foarte multe manuscrise nefinisate în bibliotecă, de unele nu mă mai pot apropia, pentru că e prea mare tentaţia de a le rescrie. Ştiu că nu am timp şi atunci aş distruge ceea ce, de bine, de rău, am construit deja. Acestea sunt marile decepţii, cu o geneză mai degrabă personală. La ele se adaugă şi alte „eşecuri”, de care mă simt răspunzător : că îmi văd rar părinţii (uneori se întâmplă să treacă două, trei luni fără să ajung la Iaşi), că nu am prezenţa prietenilor mei atât de aproape pe cât aş vrea, că nu izbutesc întotdeauna să-mi ţin zâmbetul pe buze atunci când e nevoie mai mult.

Răzvan Ilie : Viaţa soţiei dumneavoastră a fost schimbată după numirea în Ministerul de Externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Inevitabil. Pentru că am extras-o din Iaşi şi am obligat-o să cânte aceeaşi partitură cu mine. La un alt instrument, e adevărat, fiind un foarte bun profesionist în domeniul ei. Dar am călătorit mult împreună şi această variaţie de context se cunoaşte, inevitabil, în felul în care îţi ordonezi propria carieră. În prezent, îşi exercită profesia de medic, dar a fost o vreme, la Viena, când, neputându-se angaja, a muncit gratis în cel mai mare spital universitar, numai pentru a-şi păstra capacitatea profesională nealterată. Eu eram pe atunci coordonatorul adjunct al Iniţiativei de Cooperare în Europa de Sud-Est şi mă ocupam de anumite teme mai aspre : combaterea crimei organizate, traficul ilegal etc.

Răzvan Ilie : Spuneaţi într-un interviu că diplomaţia în vreme de pace nu produce miracole, ci sedimentează succese. Dacă ar fi să faceţi un bilanţ provizoriu al mandatului actual, care ar fi succesele sedimentate în ultimul an, de care sunteţi cumva mândru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, am dat ocazia multora dintre cei care meritau recompense să-şi testeze valoarea propriei competenţe în posturi de conducere. Nu degeaba se spune „dă-i unui om puterea şi vei vedea ce fel de om este”. Şi mulţi s-au convins care sunt limitele propriei lor capacităţi profesionale şi cum se mulează ele pe propriile aşteptări sau pe agenda personală. Mă bucur că am putut extrage această generaţie din obscuritatea în care funcţiona înainte şi am adus-o în faţă, cu încredere. Mulţi au ajuns ambasadori la o vârstă aparent nemeritată.

În al doilea rând, mă bucur că am putut construi ministerul într-un reflex de predictibilitate. Este pentru prima dată când ministerul îşi programează politicile şi le urmează în funcţie de acest program strategic. Până acum reacţiona, acum acţionează. Este o schimbare de paradigmă : nu mai e un minister beneficiar, ci unul care generează informaţie şi forţă.

Asta este, cred, concluzia semnificativă a schimbării, în rest sunt lucruri punctuale. Dacă m-aţi pune să aleg, nu ştiu ce-aş alege mai întâi : că am adus-o pe Condoleezza Rice la Bucureşti sau că a venit Serghei Lavrov şi a stat pe sofaua pe care stau şi eu acum, sau că i-am făcut pe toţi să vorbească despre Transnistria sau despre Marea Neagră, sau că am reuşit să transformăm un Parlament European reticent într-unul entuziasmat... Îmi este greu să apreciez astăzi şi, credeţi-mă, aceste lucruri se şi uită. Eu, cel puţin, le trec într-un dosar în care stau toate subiectele îndeplinite şi care se prăfuieşte cel mai repede. Temele nerezolvate însă revin întotdeauna pe masă.

Răzvan Ilie : Faptul că vă întâlniţi cu marile personalităţi ale istoriei contemporane este un lucru care-l fascinează pe istoricul din dumneavoastră sau aţi demitologizat de mult acest subiect ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Inevitabil, îl descarci de tensiunea simbolică, pentru că te afli în situaţia de a te întâlni efectiv cu acel om şi de a vorbi cu el. Iar miza întâlnirii este, în fond, câştigarea lui, nu stupoarea, nici uimirea în faţa unui profil istoric. Dar se simte, desigur – şi nu am cum să reprim aşa ceva –, respectul pentru bronzul în care unii dintre ei sunt deja modelaţi. Nu lipsesc asemenea întâlniri şi fiecare are o altă strălucire. Nu timorare, nu expresie redusă, nu autocenzură, ci o altă strălucire. Este, pe de o parte, discuţia cu un om şi, pe de altă parte, istoria – care dă buzna peste noi.

Răzvan Ilie : Unde vă vedeţi în viitor, după ce terminaţi mandatul actual ? Care imagine despre sine vă convine mai mult : autor de cărţi de istorie şi profesor sau om politic şi diplomat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : De ce n-ar merge împreună ? Mi-ar fi greu să optez, gândindu-mă că ceea ce se va întâmpla la sfârşitul mandatului este o chestiune de pură speculaţie. Mă îndoiesc însă că voi mai avea vreodată un orar atât de încărcat, indiferent în ce poziţie aş fi şi indiferent ce voi face, un orar care să mă obstrucţioneze fiziologic şi care să nu mă lase să citesc, pentru că de la asta începusem şi cu asta sfârşim.

3 august 2006, *Revista Cariere*

Relaţiile România-Republica Moldova, într-o cheie lipsită de emoţie

Mircea Zamfir : Atunci când controversele de politică internă riscă să se încingă prea mult, e nevoie de cineva care să vadă ce se întâmplă dacă apare un mic incendiu. Pentru că, sunt două variante : e un foc mic care se stinge de la sine sau vâlvătaia care iese puţin şi se vede dincolo de zare şi, uneori, depăşeşte graniţele ţării, drept pentru care trebuie chemat un pompier specializat şi acela se numeşte diplomat. Şi noi am venit la specialist astăzi.

Aşadar, ministrul de Externe, pompierul-şef, să zic aşa, într-ale stingerii incendiilor când e vorba de chestiuni de politică internă. Domnule ministru…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îmi daţi voie să vă întrerup acum, înainte să…

Mircea Zamfir : Da, sigur, sigur, vă rog !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o butadă celebră a unui filosof francez de la început de secol XX, Alain, care spune că „nu poţi fi bun pompier la maturitate, dacă n-ai fost piroman în tinereţe”.

Mircea Zamfir : Ei, rămâne să vă trăiţi tinereţea, mă gândesc, ceva mai încolo, pentru că, deocamdată, nu v-am văzut stârnind incendii politice în plan intern. Dar, sigur, vremea nu-i trecută. Trecem la lucruri ceva mai grave. Merge Traian Băsescu la Washington, la sfârşitul acestei luni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte curând, da.

Mircea Zamfir : Mergeţi împreună cu preşedintele ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, e foarte probabil.

Mircea Zamfir : Deci, mergeţi împreună. Comunicatul aflat pe site-ul Departamentului de Stat sau al Casei Albe, mă rog, vorbeşte despre relaţii diplomatice bilaterale, despre eforturile comune pentru menţinerea păcii în Balcani, în zona Mării Negre, despre securitatea energetică, câştigarea războiului împotriva terorismului. Dacă e ceva deosebit de spus în altfel de cuvinte decât acestea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. Vom discuta despre situaţia din Kosovo. E foarte posibil ca preşedintele nostru să intre chiar în detalii referitoare la felul în care au decurs discuţiile sale cu preşedintele Tadić al Serbiei şi cu primul-ministru Koštunica. Au fost câteva întâlniri succesive, la distanţă destul de scurtă în timp, care au calibrat România ca stat de contact al Serbiei şi al comunităţii internaţionale în chestiunea kosovară. Cu certitudine vom discuta despre efectele pe termen mediu şi lung ale Forumului Mării Negre, lucruri care încep să se vadă. Ele nu sunt neapărat publice, nu

reuşesc să depăşească paginile comunicatelor noastre, dar, într-adevăr, procesul a început să funcţioneze şi deja se construiesc proiecte politice apte pentru finanţare şi pentru colaborare la nivel politic între statele riverane. E foarte posibil să discutăm despre natura bilaterală a relaţiilor dintre Washington şi Bucureşti, la care se adaugă o sumedenie de alte chestiuni de ordin strategic. Mă aştept să existe o discuţie pe problematica energetică, cu atât mai mult cu cât ea este în egală măsură prizată ca importanţă în interiorul Uniunii Europene, dar şi în dialogul SUA-Uniunea Europeană – vezi ultimul Summit de la Viena, de curând încheiat, care au contrapus SUA Troicii Uniunii Europene. Acestea sunt subiecte, cred, previzibile şi pe care, puteţi fi convins, le prindem în punctajul dialogului bilateral.

Mircea Zamfir : Controversa politică din România în chestiunea retragerii trupelor româneşti din Irak credeţi că va intra la „şi altele" ? Pentru că în politica noastră internă, dincolo de controversele privind modul în care a apărut subiectul dinspre PNL, cât de politicianist sau nu, mai toate partidele, în afara de PD, se gândesc cât mai stăm şi dacă nu e nevoie de un calendar de retragere. Aşadar, va fi sau nu pe ordinea de zi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cel puţin aşa au anunţat unele dintre partidele parlamentare. Ceea ce se poate spune – şi nu voi merge dincolo de acest răspuns – e următorul lucru : că există intenţia de a promova o dezbatere publică asupra acestui subiect în România, şi acesta este, să zicem, planul politic intern al dinamicii politicii interne şi al retoricii politicii interne, implicit. În planul relaţiilor politice cu un real conţinut strategic dintre România şi SUA, politica noastră externă nu s-a schimbat cu nimic. Deci, o clarificare probabil că e bine-venită oricând, dar, în ceea ce priveşte stabilitatea, soliditatea conţinutului de politică externă, nu asistăm în momentul de faţă – şi deci nu avem de ce să punem sub semnul întrebării – la vreo schimbare de conţinut.

Mircea Zamfir : Domnule ministru, plecăm de la Washington şi ne ducem la Moscova. Dacă ne amintim când, după admiterea României în NATO, preşedintele Bush a vizitat Bucureştiul atunci, chiar de la microfon, în Piaţa Regală, preşedintele american a rostit : *o punte între aliaţi şi Moscova să fie România*. Cât de mult s-a construit din această punte sau cât de stabilă este ea aş vorbi cu dumneavoastră în următoarele minute. Ultima chestiune venită de la Bucureşti : şi o spun fără pic de sarcasm, dar e ultimul lucru oficial pe care îl ştiu – Guvernul care a aprobat acordul dintre România şi Federaţia Rusă privind regimul juridic, bazat pe reciprocitate, al mormintelor militare. În rest, chestiuni controversate, aş spune eu, sau care merită un punct de vedere. În primul rând, în preajma Forumului Mării Negre, un interviu luat preşedintelui Băsescu de către publicaţia moscovită *Kommersant*, răspuns – unul dintre ele – al preşedintelui : problema Tezaurului românesc este o problemă a istoriei. Desigur, ea are o importanţă care atârnă greu, dar prioritatea noastră constă în construirea viitorului plecând de la o abordare pragmatică. E ceva de comentat aici ? Era cel mai bun lucru de spus de la nivelul preşedinţiei ? Am terminat cu Tezaurul, e doar istorie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Lucrurile ar trebui interpretate în felul următor şi preşedintele are dreptate să spună astfel. Chestiunile de contencios – cazul Tezaurului, de exemplu – nu trebuie să gripeze, să ţină relaţia dintre România şi Rusia ostatică, dimpotrivă, în ceea ce priveşte chestiunea Tezaurului, este un mecanism de consultări, de discuţii care funcţionează, funcţionează chiar într-un ritm mult mai bun şi cu mai multă consistenţă decât până în 2005, până în ianuarie 2005. Recunosc că vizita

preşedintelui, în februarie anul trecut, şi apoi întâlnirile succesive cu ministrul de Externe Lavrov au făcut ca raportul, dialogul dintre Bucureşti şi Moscova să mai iasă din crispare şi să fie mai bun, aş spune mai plin de promisiune decât putea să fie înainte. Nu mai este sterp şi nu este neapărat blocat într-o politeţe fără efect. Spun acest lucru cu gândul clar că Federaţia Rusă, acomodându-şi interesele în mod pragmatic, va căpăta încredere în Bucureşti şi că dialogul dintre Federaţia Rusă şi România, dirijat, repet, în primul rând către rezultatele directe ale relaţiei bilaterale, fie că e vorba de investiţie economică, fie că este vorba de consultare politică, va obţine repede profil şi va individualiza România ca unul dintre partenerii cei mai credibili şi mai serioşi pe care Rusia îi are în această zonă. Mi se pare logic să se întâmple astfel. În afară de Bulgaria, noi vom fi cam singura ţară a Uniunii Europene riverană la Marea Neagră.

Mircea Zamfir : Marea Neagră, lac rusesc. Rusia n-a venit la Forumul Mării Negre organizat la Bucureşti. Acestea sunt aspecte mai puţin generatoare de optimism.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu mă refer aici la aprecieri pe care să le încarc cu optimism sau cu triumfalism ; dimpotrivă, iau lucrurile aşa cum sunt şi încerc să le văd în potenţialul lor pozitiv.

Mircea Zamfir : Nu vor avea de ales, vreţi să spuneţi, cei de la Moscova în a vedea România ceea ce ea este tot mai mult.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cred că devine evident că, faţă de Bucureşti, Moscova îşi adaptează de la o lună la alta discursul. E mult mai bun acum faţă de ceea ce însemna România pentru Federaţia Rusă cu câţiva ani în urmă. Există o doză de circumspecţie, o recunoaştem, însă suntem convinşi că poate fi depăşită printr-un dialog intens. Credem, totodată, că noi suntem datori, de data aceasta la nivel diplomatic, să facem mult mai mult decât ceea ce am făcut până acum. N-am făcut un secret din faptul că deschidem consulate noi în Federaţia Rusă, iar Federaţia Rusă ne-a ieşit în întâmpinare cât se poate de rapid. E nevoie de o prezenţă românească în centrele economice importante. Este nevoie de prezenţă românească acolo unde piaţa regională e comparabilă în termeni macroeconomici cu piaţa românească, acolo unde se pot identifica nişe de export şi, totodată, unde poate exista un dialog direct fără o implicare excesivă a centrului.

Mircea Zamfir : Am adus în discuţie acea declaraţie a lui Traian Băsescu pe care, sigur, nu puteaţi să o explicaţi, mă gândesc, decât aşa – aşadar, tezarul României la Moscova, o chestiune de istorie –, pentru că nu e pentru prima dată când sunteţi în situaţia de a comenta nişte declaraţii care bănuiesc că nu ar fi putut să vă aparţină, dumneavoastră fiind diplomat de carieră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aş vrea să fim foarte clari aici. Când preşedintele spune acest lucru, trebuie citit totul în context. Şi el a mai spus în câteva rânduri că relaţia dintre România şi Rusia nu trebuie blocată pe chestiunile de contencios. Când spunem că este o problemă care ţine de istorie, nu înseamnă că o uităm sau că o aruncăm în trecut, deci în istorie, sau că o condamnăm pur şi simplu la o constatare de volum. Pur şi simplu, nu facem altceva decât să spunem : este o problemă, este un contencios istoric care nu a putut fi rezolvat decenii la rând, căruia i-am găsit un mecanism pe baza căruia, pe funcţiunea căruia putem spera că vom ajunge la un rezultat mulţumitor. Între timp însă, relaţia bilaterală trebuie să se dezvolte. Nu o putem condiţiona de aceste chestiuni şi cred că punctul de vedere şi cel de interpretare sunt logice, concură în logica lor.

Mircea Zamfir : Spus de dumneavoastră, totul devine ceva mai credibil, din punct de vedere diplomatic, desigur. Domnule ministru, aminteam de această declaraţie. Mai aduc una, tot aşa, din istorie, dar, desigur, cea recentă, de când sunteţi dumneavoastră ministru. Era 18 iulie, eraţi la Bruxelles, cred, şi spuneaţi atunci : Demisia Guvernului este o chestiune de ore. Domnul prim-ministru Tăriceanu a doua zi vă contrazicea în chip hotărât, se răzgândea. Asta voiam să spun : nu ar fi prima dată ; nu cred că vă e uşor, adesea. Eu acum vă supun atenţiei chestiunea cu Moldova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sărim de la una la alta. Chestiunea acolo era foarte clară. În momentul în care am făcut declaraţia, era ceea ce ştiam la acel moment.

Mircea Zamfir : Ştiu, ştiu. Păi nimeni nu vă reproşează nimic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Lucrurile sunt foarte clare.

Mircea Zamfir : Regret, aici nu e ceva personal ; nu dumneavoastră am eu a vă spune ceva anume. Cu siguranţă, n-aţi fi făcut o declaraţie dacă aţi fi fost pus în gardă privitor la o altă realitate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tocmai.

Mircea Zamfir : Dar situaţia rămâne aceeaşi, că sunteţi dumneavoastră sau nu la Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce înseamnă că situaţia politică evolua mult prea repede pentru a fi, pentru a putea fi dezvăluită anticipat.

Mircea Zamfir : Bun. Traian Băsescu, 1 iulie : *România a oferit Republicii Moldova varianta de a intra împreună în Uniunea Europeană* şi, chiar mai mult decât atât, *România este încă separată în două ţări, unificarea se va face în interiorul Uniunii Europene, şi nu altfel*. Aceste declaraţii au luat prin surprindere şi responsabilii de la Uniunea Europeană – cel puţin asta spune şeful Delegaţiei de la Bucureşti, Jonathan Scheele. Apoi, adjunctul ministrului de Externe, domnul Valeriu Ostalep, spune că nu ştie despre aşa ceva, şi avem proaspătă, proaspătă-proaspătă, o declaraţie a domnului Vladimir Voronin, preşedintele Republicii Moldova. Sunt mai multe lucruri. S-a arătat uimit de declaraţia lui Traian Băsescu, n-a exclus că i-ar fi spus vreodată preşedintelui României între patru ochi aşa ceva, dar, mai departe, declaraţiile sunt complicate : *Pactul Ribbentrop-Molotov nu a avut nici o relevanţă pentru Republica Moldova*, spune domnul Voronin, *câtă vreme România a ocupat Moldova între 1918 şi 1940*. A condamnat clica unionistă din Republica Moldova domnul Voronin şi a mai spus, în final, aşa : *Republica Moldova nu se va uni cu nimeni niciodată, doar cu marea familie europeană, mă rog, când va veni vremea*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce, întrucâtva, poate să reprezinte, prin paradox, o bună explicaţie. Ceea ce noi am spus dintotdeauna, şi nu cred că aceasta a fost un motiv de comentariu excesiv, relevă oarece similitudini între ceea ce s-a întâmplat în sânul naţiunii germane, cu naţiunea germană, în 1989, şi ceea ce s-ar putea întâmpla mai târziu, odată cu extinderea Uniunii Europene, când va fi ea, faţă de alte naţiuni, care sunt sortite, din cauza vicisitudinilor istorice, să trăiască două contexte politice diferite. Trebuie să vă aduc aminte că acest gen de exprimare nu este nicicum, nu trebuie să pară surprinzător prin noutatea lui. O naţiune-două state sau două state-o naţiune, „zwei Staaten-eine Nation”, este una dintre expresiile consacrate ale politicii interne germane din vremea lui Willy Brandt şi, după Willy Brandt, de către Kohl. De multe ori – uneori,

în context ungar, alteori, iată, acum, în context românesc –, s-a făcut referinţă la nevoia de a extinde Uniunea Europeană în aşa fel încât, prin spiritualizarea graniţelor – şi sensul e folosit, cred, aici, chiar foarte aplicat –, ceea ce altădată istoria a decis arbitrar, în majoritatea cazurilor, să poată fi desfiinţat. Reunificarea în interiorul marii Uniunii Europene, reunificarea cu marea familie europeană, revenirea la sorgintea europeană a naţiunilor dezmoştenite de istoria secolului XX. Chestiunea aceasta a fost, repet, nu trebuie să sune altfel decât în forma ei metaforică frumoasă.

Mircea Zamfir : Vă referiţi la domnul Voronin, la ce a spus, sau la domnul Băsescu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă refer aici la sensul expresiei folosite de preşedintele României, în principal, care, repet, prin paradox, îşi regăseşte ecou în ceea ce mi-aţi citat dumneavoastră. Eu nu pot verifica ceea ce a spus preşedintele Voronin încă, dar sunt îndemnat să fac această legătură. Intenţia clară de a avea în graniţa de Est a României un stat stabil şi care nu doar absoarbe securitate, ci poate, la rându-i, potrivit circumstanţei şi potenţialului, oferi garanţii de securitate reprezintă o politică esenţială a Uniunii Europene, sublimată în Politica Europeană de Vecinătate şi a Alianţei Nord--Atlantice, totodată, care caută să-şi asigure graniţele, chiar şi cele orientale. E unul dintre motivele pentru care politica noastră faţă de Republica Moldova a fost încontinuu, în ultimii zece ani, pro-europeană. A fost o politică în care am încercat să demonstrăm Chişinăului, demonstrându-ne şi nouă, totodată, faptul că Europa reprezintă nu o opţiune culturală doar, ci, în principal, o opţiune strategică, de natură politică. Este motivul pentru care, cu ajutorul României, Republica Moldova face astăzi parte din toate arhitecturile de securitate Sud-Est europene. Fac această notă pentru a vă spune că insistăm pentru o Republică Moldova care să fie desprinsă din geografia ei fizică şi alăturată pachetului politic al Balcanilor de Vest, care, presupunem – şi avem motive destul de serioase să credem – va putea fi promovat într-o viitoare – când va fi ea – extindere a UE, dând în felul acesta Republicii Moldova şansa – şi aici revin la cuvintele pe care mi le-aţi citat ca fiind din luarea de poziţie a preşedintelui Republicii Moldova –, când va reveni în marea familie europeană.

Mircea Zamfir : Dumneavoastră sunteţi, prin natura meseriei, ceva mai calm ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt relaxat faţă de această declaraţie, care a stârnit, care poate să fi stârnit mici crispări, dar lucrurile trebuie văzute în natura lor pozitivă şi mi se pare firesc ca şi noi să le privim în felul acesta.

Mircea Zamfir : Domnule ministru, eu vă înţeleg. Am altă meserie, pur şi simplu. Eu, mai degrabă, o leg de declaraţia din 23 iunie a lui Traian Băsescu, care spunea : *Încerc serios să nu găsesc motive de îngheţare a relaţiilor cu Republica Moldova* şi ele duc mai departe sau duc, mai degrabă, cu gândul la declaraţii mai vechi, spre exemplu, venite de la Chişinău. Acelaşi Vladimir Voronin, la 29 decembrie 2003 : *Unicul imperiu în Europa de astăzi este România, constituită din Moldova, Dobrogea şi Transilvania*. Îmi pare rău, dar văzută dinspre jurnalişti, această relaţie pare mai degrabă un pic mai tensionată în ultimele săptămâni.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu aş pune lucrurile într-o cheie desprinsă de emoţie. Există, evident, o bună cantitate de retorică aici, dar care trebuie desprinsă de contextul politic propriu-zis. Relaţiile dintre România şi Republica Moldova, la nivelul dialogului politic, arată cu totul altfel acum, din ianuarie 2005, decât până în decembrie 2004.

Preşedinţii s-au văzut de nenumărate ori, între cei doi preşedinţi există o relaţie foarte bună. O relaţie la fel de bună şi, aş putea spune, cu mult accent personal, exact ca în cazul preşedinţilor, o am şi eu cu colegul meu, cu domnul Andrei Stratan. Ştim foarte bine, şi Bucureştii, şi Chişinăul, care sunt interesele noastre şi cum putem să le concretizăm pragmatic, mai ales că, într-o foarte mare măsură, ele se suprapun.

Spun aceasta gândindu-mă şi la proiectele economice pe care domnul prim-ministru Tarlev le-a adus la Bucureşti în câteva rânduri, la faptul că a primit o mână întinsă pentru ducerea lor la bun sfârşit, proiecte la care lucrăm astăzi în cadrul guvernului din partea premierului României, din partea domnului Călin Popescu-Tăriceanu. Chestiunile acestea sunt foarte vizibile şi transcend o retorică destinată uneori consumului intern. Suntem, evident, sensibili la Bucureşti pentru tot ce se întâmplă în Republica Moldova, suntem sensibili – şi nu mi-o veţi lua în nume de rău când spun aceasta – la chestiunile legate de denumirea limbii de stat, limba moldovenească, limba românească, la faptul că se schimbă nişte denumiri de licee. Acestor situaţii li se răspunde în formulele pe care le-a folosit preşedintele României, şi matur, şi cu tact. Mai este o chestiune care trebuie spusă. Cam toată lumea a observat că, din ianuarie 2005, relaţia, dialogul dintre Bucureşti şi Chişinău a pierdut unul dintre marile sale vicii : aroganţa. Nu mai există un Bucureşti care face o pedagogie emoţională, aptă să revendice în egală măsură istoria, trecutul şi viitorul. Gândim foarte aşezat, în termeni prezenţi, la ceea ce putem să facem în acest moment.

Iar interesul nostru manifest este, repet, de a avea la graniţa orientală a ţării un stat capabil să se susţină, să se autosusţină în aşa fel încât, cu sau fără sprijin, Republica Moldova să-şi păstreze – am spus-o în nenumărate rânduri – integritatea teritorială, statalitatea, să-şi poată găsi resursa necesară pentru a supravieţui într-un context economic complicat – gândiţi-vă că acum Republica Moldova nu poate să-şi exporte vinurile, pierde pieţe pe motive politice, creşte preţul la gaz ş.a.m.d. În tot acest joc, repet, interesul nostru este de a avea o Republică Moldova stabilă, care să fie clar orientată spre un azimut confortabil nouă, în egală măsură confortabil Bruxelles-ului. Şi, evident, acel azimut este Europa. De asta îi şi încurajăm.

Mircea Zamfir : Două chestiuni scurte, de final. Amândouă sunt oarecum de politică internă. Prima : aşadar, a apărut această idee, venită dinspre PD. Liderul democrat, Emil Boc, a declarat că partidul său ar putea să iniţieze o lege prin care proprietăţile greco-catolice, deţinute în prezent de către BOR, să fie restituite, dar în funcţie de numărul de enoriaşi, punând în discuţie şi eventuale despăgubiri – un subiect complicat. Ne-ar putea aduce la un steguleţ roşu, într-o zonă în care nu mai aveam. Aveţi un punct de vedere ? Aceasta este o chestiune foarte delicată…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pot să vă spun pe ce motiv ne întemeiem şi noi delicateţea cu care trebuie tratată această temă. În primul rând, pe faptul că statul român are datoria să aplice câteva hotărâri ale Curţii Europene a Drepturilor Omului referitoare la restituirea proprietăţilor confesionale. Este o chestiune căreia, evident, trebuie să-i răspundem fără întârziere ; dacă ei îi vom da replica printr-un produs legislativ de felul celui anunţat aici sau prin valorificarea legislaţiei prezente, pentru că avem un corpus destul de consistent de legi care privesc restituirea proprietăţilor care au aparţinut cultelor, rămâne de văzut. E o decizie politică, finalmente. Dar trebuie făcută dreptate tuturor celor care n-au primit-o încă. Asta este evident, tot aşa cum trebuie, în măsura corespunzătoare, păstrată armonia confesională.

Mircea Zamfir : Şi, în fine, ultima chestiune. De la partid de la dumneavoastră aţi fost avertizat, aţi spus că a fost o decizie luată sub imperiul unei emoţii mai degrabă. Nu intenţionez să deschid o discuţie pe teme de partid…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îmi aduceţi aminte de o celebră poezie a lui Topârceanu, în care folosea într-un vers o expresie compusă pe loc, latineasco-românească, ce vorbea de pedepse, şi aceasta a fost un *ablatis pantalonibus*, adică o chelfăneală dată cu pantalonii în vine.

Mircea Zamfir : Mă rog, asta este. Aşa e politica. Aţi spus că vreţi să vă ocupaţi de incendii şi dinăuntru când o să lăsaţi diplomaţia. Întrebarea mea este următoarea : dacă lucrurile şi dezvoltările de politică internă merg până acolo încât, în loc să se îngusteze prăpăstiile, se lărgesc între PNL şi PD, ce veţi face dacă partidul va declara că vă retrage sprijinul politic, dacă s-ar fi întâmplat aşa ceva ? Rămâneţi la Externe şi vă daţi demisia din PNL sau vă daţi demisia din Ministerul de Externe şi rămâneţi în partid, unde aveţi o funcţie de conducere importantă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Retragerea sprijinului politic înseamnă clar retragerea sprijinului politic acordat unui ministru politic şi, în acel moment, prezenţa în fruntea unei instituţii atât de importante, cum este Ministerul de Externe, nu mai poate continua. Este limpede. Dar sprijinul politic nu mi-a fost retras. Am avut această discuţie. Am avut discuţia în Delegaţia Permanentă, care nici nu a mers până la a presupune posibila retragere a sprijinului politic.

Trebuie însă să recunosc că este regretabil momentul în care în politica externă se descarcă tensiunile acumulate în politica internă şi, în acel moment, judecata pe care o am şi pe care voi continua să o exercit este judecata celui care este pus să apere cum ştie, cum poate şi cum este susţinut interesul naţional, care depăşeşte graniţa partidului. Nouă ne place să spunem că este transpartinic şi adevărul acesta şi este. Decizia politică însă, dacă este luată de o coaliţie sau dacă este luată de factorii politici majori, cei care determină altminteri şi hotărârile administrative, poate să fie impusă asupra ministrului, pentru că, în acest caz, ministrul nu este este decât instrumentul care aplică o linie politică deja convenită la nivel superior. Nu suntem în această situaţie acum. A fost o împrejurare care atrage atenţia, cred eu, nu asupra dezbaterii politice şi nu asupra subiectului dezbătut, cât asupra calităţii dezbaterii, asupra modului în care o asemenea dezbatere este construită. Ea trebuie făcută cu grijă, fără a deranja ţesătura fină care înseamnă relaţiile externe ale României.

11 iulie 2006, *BBC*

„Buna-credinţă înseamnă acelaşi lucru, indiferent de termenul politic”

Gilia Crăciun : O Comisie de anchetă a ONU a decis ieri că proiectul ucrainean al canalului Bîstroe poate avea un impact ecologic nefast în Delta Dunării, susţinând astfel contestaţia României. România s-a plâns Naţiunilor Unite că, începând construcţia canalului Bîstroe fără să ţină seama de poziţia Bucureştiului, Ucraina încalcă prevederile unei Convenţii ONU care spune că statele îşi vor consulta vecinii atunci când încep pe teritoriul lor lucrări care ar putea afecta mediul în statele alăturate. În urmă cu o săptămână, miniştrii de Externe ai României şi Ucrainei au semnat un protocol prin care se angajează să respecte concluziile Comisiei de anchetă ONU. Care sunt acestea ? – l-a întrebat Elena Vijulie pe ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Concluziile identifică foarte clar domeniile unde impactul transfrontalier asupra mediului este semnificativ şi reiese fără nici un echivoc faptul că adâncirea braţului Bîstroe, de exemplu, urmează să producă variaţii în distribuţia volumului de apă între Bîstroe şi braţul Stambulul Vechi, ceea ce va determina mai departe o schimbare acută a mediului acvatic şi, totodată, a mediului înconjurător, în general.

Elena Vijulie : Înţeleg că documentul foloseşte expresia *impact ecologic nefast*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : *Impact ecologic negativ semnificativ* – este mult mai clară şi, dacă doriţi, mai severă formula preferată de Comisia de anchetă, spunându-se foarte clar că antrenează dispariţia – şi vă citez – *dispariţia habitatelor din lunca inundabilă, importante pentru fauna piscicolă şi pentru avifaună.*

Elena Vijulie : Ucraina şi-a luat angajamentul să consulte partea română în toate aceste chestiuni. Bun, dar în cazul în care consultă partea română şi apoi decide să continue lucrările – înţeleg că pentru această vară chiar sunt programate unele lucrări ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În urma Protocolului semnat în 4 iulie, partea ucraineană s-a angajat să facă următorul lucru : că va lua în considerare, cu bună-credinţă, concluziile acestei comisii internaţionale de anchetă. Ca şi partea română. Şi partea română, evident, s-a angajat la aşa ceva. Urmează ca, în două săptămâni, să ne întâlnim din nou cu ministrul de Externe Tarasiuk şi să detaliem tot ceea ce decurge pentru partea ucraineană ca obligaţie şi pentru partea română din concluziile acestei comisii de anchetă.

Elena Vijulie : Cu alte cuvinte, lucrurile depind oarecum de ceea ce înţelege Kievul prin sintagma *bună-credinţă* ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că *buna-credinţă* înseamnă acelaşi lucru, indiferent de termenul politic. Credem că buna-credinţă înseamnă bună-credinţă, cu alte cuvinte, luarea în considerare *tale quale* a concluziilor Comisiei internaţionale de anchetă. Nu-mi pun problema că Ucraina nu va înţelege acest lucru. Eu sunt convins că va înţelege aşa ceva şi că ne va adresa invitaţia de a participa la procesul decizional privind continuarea proiectului ucrainean.

Elena Vijulie : În acest moment, România vede proiectul Bîstroe ca fiind unul închis sau pe cale de a se închide ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul în care toate părţile sunt de bună-credinţă, da. Opinia Comisiei este definitivă şi este obligatorie pentru părţi.

11 iulie 2006, *BBC*

PNL... un partid emotiv...
În PNL nu există comunicare

„Uneori ni se întâmplă să nu comunicăm îndeajuns de bine între noi”, a spus Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul de Externe al României, aflat într-o vizită la Timişoara.

Întâlnire cu mitropolitul Banatului

Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe, a făcut ieri o vizită în municipiul de pe Bega. Scopul este vizitarea filialelor din Timiş ale partidului şi mai multe întâlniri, printre care şi una cu mitropolitul Banatului, ÎPSS Nicolae Corneanu. Mihai-Răzvan Ungureanu va discuta cu înalta faţă bisericească despre chestiuni legate de Biserica Ortodoxă Română şi Ministerul Afacerilor Externe. Mai precis, cum vor colabora cele două părţi pentru a face imagine României în afara graniţelor.

Imagine, în colaborare cu Biserica

> Vrem să folosim posibilităţile de comunicare ale Bisericii Ortodoxe Române. Biserica Ortodoxă Română are nevoie de Ministerul Afacerilor Externe, şi invers. Proiectul pe care-l vom întocmi împreună va putea fi prezentat în septembrie, spune Mihai-Răzvan Ungureanu.

Ministrul de Externe al României este acelaşi care, cu câteva zile în urmă, a fost „tras de urechi” de colegii din PNL, deoarece nu a susţinut ideea lansată de premierul Călin Popescu-Tăriceanu şi ministrul Apărării, Teodor Atanasiu, de a retrage trupele române din Irak. Ceea ce i-a făcut pe unii să vorbească de demisia ministrului, la pachet cu colegul său de la Finanţe, Sebastian Vlădescu. Aceştia au fost sancţionaţi de conducerea PNL, sancţiune pe care şi-o însuşesc, zic ei.

Emoţii peneliste

> Am nevoie de timp, pentru a decanta emoţiile şi situaţia în care eu şi colegul meu am fost puşi. În cazul în care se simte necesară aplicarea statutului partidului, asta să se întâmple.

Dacă, la nivelul partidului, chestiunea ar fi fost tratată cu delicateţe, ar fi putut fi evitate anumite neînţelegeri. Cred că a apărut prea multă emoţie. Trebuie să spun că uneori emoţia e prea puternică şi depăşeşte aşteptarea noastră – a spus Mihai-Răzvan Ungureanu.

Pe lângă Mihai-Răzvan Ungureanu şi colegul său, au mai fost propuşi pentru sancţiuni şi alţi colegi care au ridicat vocea în legătură cu retragerea trupelor din Irak, fiind contra acestei acţiuni lansate de premier, în acelaşi timp preşedintele PNL la nivel naţional.

Politica pumnului în gură

Nici eu şi nici colegul meu de partid nu am cerut demisia vreunui coleg liberal. Uneori ni se întâmplă să nu comunicăm îndeajuns de bine între noi. Este nevoie de o foarte bună comunicare – mai spune ministrul de Externe al României.

Şi se pare că această comunicare nu prea există în PNL, din moment ce mulţi se simt „cu pumnul în gură”, în această perioadă, chiar membrii PNL… partid liberal…

Era absolut necesară comunicarea acestei decizii ministrului de Externe şi chiar Comisiei de apărare. Această decizie s-a luat într-un mod dezastruos. Consider că în PNL încă se mai poate vorbi. Acest drept ni l-am luat singuri, după revoluţia din 1989 – a răbufnit Viorel Oancea, deputat PNL de Timiş.

Se mai poate vorbi… dar cu sancţiunile de rigoare, care cad din ce în ce mai des, mai ales atunci când un liberal este contra confraţilor săi. Se va organiza şi o dezbatere, în care să se pună în discuţie dacă este sau nu necesară retragerea trupelor din Irak. Oare nu era mai bună înainte?

Susţin această dezbatere. Este o consultare legitimă în felul ei. Ministrul aşteaptă o decizie care să fie întemeiată pe o sumedenie de informaţii. Politica externă de astăzi nu este cu nimic schimbată faţă de data de 29 iunie – mai spune Mihai-Răzvan Ungureanu.

8 iulie 2006, *Ziua de Vest*

„Retragerea din Irak nu figurează în Programul de Guvernare”

Armand Goşu : Felul în care premierul Tăriceanu a făcut anunţul retragerii din Irak aduce prejudicii politicii externe a României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aş dori ca acestei întrebări să-i dau două răspunsuri, pentru că încerc să separ două chestiuni : una de substanţă şi o problemă de ordin tactic, procedural. Faptul că există intenţia politică de a lansa o dezbatere nu constituie o problemă în sine. E foarte bine să existe interes pentru subiectele de politică internaţională şi, mai ales, pe temele de politică externă majore pentru interesele noastre în context european şi euroatlantic. PNL a decis lansarea unei dezbateri pe tema retragerii trupelor româneşti din Irak. Dezbatere ale cărei raţiuni le pot vedea, le admit şi susţin că este nevoie de verificarea stării de spirit faţă de acest subiect.

În ceea ce priveşte modalitatea, aici într-adevăr trebuie discutat. Pentru că era nevoie, sunt convins, de o etapă preparatorie, care să includă o consultare a ministrului de Externe, mai ales că are o dublă calitate – e membru al conducerii PNL, deci un om aflat în apropierea lui Călin Popescu-Tăriceanu, şi cu o poziţie, în mod firesc, instituţională semnificativă în cadrul guvernului.

În al doilea rând, consultarea asupra oricărei propuneri are nevoie de o minimă informare asupra posibilelor consecinţe, calcul în urma căruia s-ar fi putut croi o strategie de comunicare optimă, care să atragă atenţia asupra diferenţei dintre dezbatere şi decizia politică. A apărut o confuzie nefericită între propunerea de ordin politic şi o prezumtivă decizie guvernamentală, care a stârnit sensibilităţi partenerilor noştri şi a generat discuţia din CSAT.

Ceea ce ne rămâne de făcut este să revenim la canalele de comunicare pe care le avem cu toţi prietenii noştri, accentuând asupra constanţei politice a României.

Armand Goşu : Totuşi, aliaţii României au ridicat din sprâncene. Ce face acum MAE pentru a repara daunele produse de acest anunţ neaşteptat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : „Surprinderea” este cuvântul cel mai bun pe care l-am putea utiliza. Surprinderea poate determina, şi nu s-a lăsat aşteptată, replica politico-diplomatică. Ceea ce ne rămâne nouă de făcut este cumva simplu şi în acelaşi timp complicat ; simplu pentru că e o suită de gesturi care au un parcurs rutinier, complicat pentru că va trebui să desfăşurăm o sumă întreagă de argumente şi de detalii prin care să explicăm diferenţa dintre dezbaterea politică şi decizia guvernamentală. Evident că va fi nevoie de un plus de insistenţă, pentru a risipi îndoielile acolo unde ele pot apărea, şi trebuie să recunosc că vor fi destule umbre pe care trebuie să le risipim.

Armand Goşu : Care ar fi fost traseul normal pentru a se ajunge la o astfel de decizie de retragere ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Rezultatele unei eventuale dezbateri politice ar fi urmat să fie prezentate după o atentă consultare între ministerele strategice, în CSAT, la propunerea primului-ministru, iar decizia, după încuviinţarea dată de CSAT, ar fi urmat să o ia parlamentul. Evident, în tot acest interval de timp am fi avut ocazia consultării prealabile cu partenerii noştri.

Armand Goşu : Totuşi, e straniu, PNL, un partid care se declară de centru dreapta, lansează o dezbatere publică privind retragerea din Irak, temă care este cu predilecţie vânturată de stânga.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să recunosc că pentru mine încă este o întrebare fără răspuns. Subiectul retragerii din Irak, în speţă, şi în general subiectul retragerii din teatrele de operaţiuni din străinătate reprezintă unul dintre subiectele preferate ale coaliţiilor de stânga şi stânga accentuată. În cazul formaţiunilor politice care au câştigat alegerile în ultimii doi, trei ani, mă refer la coaliţiile de stânga, acest subiect a fost tema principală în mesajul de campanie şi, implicit, în programul de guvernare. Noi nu am avut aşa ceva în Programul de Guvernare. De altfel, şi prezenţa mea la Ministerul de Externe, care vizează punerea în practică a programului de guvernare, a ţinut cont de această regulă fixă : respectarea angajamentelor internaţionale. Acesta ar fi, să zicem, aspectul ideologic. În ceea ce priveşte aspectul procedural instituţional, ei bine, o asemenea chestiune se tratează în mod delicat, discret, presupune o colaborare intensă pe orizontală între ministerele de linie – Externe, Apărare –, servicii de informaţii, toate piesele sistemului de forţă strategic românesc, poate şi o discuţie într-un CSAT care să nu aibă atâta prezenţă publică. În paralel, porţi discuţii cu aliaţii României, cărora, evident, în asemenea cazuri le desfăşori argumentele solide pe baza cărora trebuie să reconsideri o linie politică.

7-13 iulie 2006, *Revista 22*

Despre dezbaterea privind retragerea trupelor româneşti din Irak

Gabriela Vrânceanu Firea : Bună seara, bine v-am regăsit la „Ştirea zilei”. Doamnelor şi domnilor, CSAT a respins astăzi solicitarea PNL de retragere a trupelor româneşti din Irak – a anunţat preşedintele ţării, Traian Băsescu. El a precizat că ministrul liberal al Apărării, Teodor Atanasiu, a prezentat CSAT un document referitor la trupele româneşti din teatrele de operaţiuni din Afganistan, Kosovo şi Bosnia, iar în cazul Irakului figurau doar 20 de militari. Aceasta este tema în dezbatere la „Ştirea zilei”, în această seară. Invitatul meu este domnul Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe. Bună seara, domnule ministru, mulţumesc că aţi venit la „Ştirea zilei”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara, doamnă, bună seara şi telespectatorilor postului dumneavoastră. Eu vă mulţumesc că suntem împreună în seara aceasta.

Gabriela Vrânceanu Firea : Şi îi rog şi pe telespectatori să intervină cu mesaje şi întrebări pentru domnul ministru pe această chestiune. Este un subiect viu dezbătut în aceste zile şi, într-un fel, este o ştire pozitivă, pentru că românii nu sunt indiferenţi în ceea ce priveşte politica noastră externă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie şi mă bucur că spuneţi acest lucru. Orice dovadă de interes pentru subiectele de politică externă este, în principal, o dovadă de interes pentru felul în care România însăşi se mişcă spre îndeplinirea obiectivelor sale strategice de politică externă şi este foarte bine că ne preocupăm de aceasta. Scăpăm de sub imperiul unor mărunţişuri, detalii de politică internă uneori de care ne ocupăm, ajungem la chestiunile serioase, acolo unde opţiunea trebuie să fie în mod real responsabilă.

Daţi-mi voie însă să încep în felul următor, aceasta şi pentru cei care se uită la noi. Politica externă, din fericire, nu se reduce la această chestiune ; am trecut în vacarmul ultimelor ore aproape cu viteza luminii pe lângă o veste bună, ratificarea aproape în unanimitate sau chiar în unanimitate, dacă nu mă înşel, a Tratatului de Aderare a României şi a Bulgariei de către Luxemburg, pe 29, la câteva zile numai, două zile, după ratificarea, într-adevăr în unanimitate, în Adunarea Naţională, deci în Camera Deputaţilor cum ar veni, a legislativului francez a aceluiaşi Tratat. Ne îndreptăm cu paşi repezi, cu alte cuvinte, spre partea a doua a acestui an, când aşteptăm ca Germania şi Danemarca să ne dea tot veşti bune. Veşti şi mai puţin bune – la Kiev încă există o certitudine în ceea ce priveşte alcătuirea unui guvern. Avem nevoie de un guvern stabil şi clar în Ucraina, iar eu, personal, mă gândesc că, la viitoarea întâlnire pe care urmează să o am cu domnul ministru Boris Tarasiuk, omologul din capitala Ucrainei, voi şti că în spatele

domniei sale se află o structură guvernamentală aptă să pună în practică ceea ce au hotărât şi preşedinţii, şi diplomaţiile celor două ţări…

Gabriela Vrânceanu Firea : Vorbiţi despre viitor, asta înseamnă că nu vă daţi demisia, aveţi proiecte de viitor, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să vă mai spun ceva, demisia unui Cabinet este demisia Cabinetului olandez, condus de Jan Peter Balkenende, demisie care a devenit clară de vineri. Nu pot să spun că nu regret acest lucru, în primul rând pentru că avea o compoziţie puternic favorabilă României, chiar dacă nu s-a văzut întotdeauna acest lucru în procedurile de ratificare a Tratatului de Aderare a României şi Bulgariei ; în plus, avea un ministru de Externe care fusese oaspetele nostru aici, la Bucureşti.

Gabriela Vrânceanu Firea : Promit o emisiune pe această temă, eu ştiu, în 10-12 zile, dar, din respect pentru telespectatori, trebuie să vă trag cumva la chestiune, la problema…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doamnă, v-am spus numai ce trece pe lângă noi.

Gabriela Vrânceanu Firea : Şi, repet întrebarea, vorbind la timpul viitor, înseamnă că nu vă daţi demisia, pe care într-un limbaj diplomatic o anunţaţi ieri, în cazul în care premierul nu-şi reformulează şi nu-şi repoziţionează acţiunea iniţiată ieri-dimineaţă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că discuţia care a fost astăzi în cadrul CSAT a fost lămuritoare. Nu cred că există vreun punct de vedere diferit asupra priorităţilor noastre de politică externă sau asupra liniilor strategice pe care le avem de urmat. Există, evident, mici rupturi de ritm, cum a fost cea întâmplată zilele acestea, despre care vom discuta, dar altminteri sunt convins că domnul prim-ministru va găsi momentul oportun în care să facă o asemenea declaraţie. Este speranţa mea, în egală măsură, dacă vreţi, ca membru al Cabinetului şi ca om care aşteaptă întotdeauna decizii înţelepte.

Gabriela Vrânceanu Firea : Spuneţi-mi care sunt sentimentele dumneavoastră, în acest moment, legate de PNL, partidul care v-a propulsat în această postură ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ieri, în declaraţia pe care am dat-o, am avut, cred eu, o formulă bine dozată de sinceritate. Când spun bine dozată, mă gândesc la tonul ei, nu la conţinutul de sinceritate, care a fost total. Pentru mine este o onoare să fii în PNL, consider că este în momentul de faţă o forţă autentică de centru dreapta în politica noastră internă. Este nevoie de un asemenea partid, are o concentrare admirabilă de inteligenţe politice remarcabile, există acest lucru şi în toate celelalte părţi ale spectrului politic, fără discuţie, dar…

Gabriela Vrânceanu Firea : Dar, de ieri încoace, s-a schimbat ceva, s-a rupt ceva ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Dar aici este vorba, în primul rând, de un suport istoric, care există şi care s-a adăugat la identitatea politică a acestei formaţiuni şi, mai ales, există întotdeauna posibilitatea de a vorbi fără cenzură. În cazul acesta, trebuie neapărat să facem o referinţă de acest gen, de a vorbi liber, de a vorbi destins şi matur despre chestiunile care ne angajează pe toţi.

Gabriela Vrânceanu Firea : Dar în absenţă sau în prezenţă ? Ştiu că ieri nu aţi fost la şedinţa Biroului PNL…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident că în prezenţă. Revenind însă la întrebarea dumneavoastră, relaţia mea faţă de partidul căruia am onoarea să-i aparţin este egală cu cea pe care am avut-o înainte de ziua de ieri. Am acelaşi respect pentru formaţiunea politică

căreia îi aparţin şi sunt convins că PNL are resursa de a rămâne alături de toate celelalte forţe din coaliţie la conducerea acestei ţări.

Gabriela Vrânceanu Firea : Dar în ceea ce-l priveşte pe preşedintele partidului, pe domnul Tăriceanu ? – apropo de sentimente…

Mihai-Răzvan Ungureanu : A, bun. Sentimentele în cazul acesta nu se pun în discuţie. Nu trebuie să uităm, de fapt, că victoria acestei alianţe, Alianţa D.A., în toamna lui 2004, este motivul şi, dacă vreţi, raţiunea esenţială a prezenţei PNL în guvern. Sunt convins că există înţelepciune, tot aşa cum sunt convins că tot ceea ce poate să fie greşeală la un moment dat are şansa de a fi corectat.

Gabriela Vrânceanu Firea : Spuneaţi ieri că regretaţi enorm faptul că nu aţi fost consultat…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident.

Gabriela Vrânceanu Firea : …pe o chestiune care vă priveşte, sunteţi şeful diplomaţiei române. Pe de altă parte, colegii dumneavoastră de partid vă reproşează faptul că nu aţi participat la şedinţa Biroului Permanent Central, deşi aţi fost informat că se discută chestiuni foarte importante. Aveţi şi o explicaţie pentru această absenţă, pentru că, ştiţi cum este, când nu eşti de faţă, nu ai prea multe ce să le reproşezi celor care au luat o decizie în absenţa ta ? Mă gândesc, normal, indiferent care ar fi tema şi zona de abordare, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aveţi perfectă dreptate, condiţia fiind ca subiectul discuţiei în Biroul Permanent Central să nu fi fost o temă de o asemenea sensibilitate şi care să pretindă un tratament mult mai delicat. Inevitabil, o discuţie care să includă poziţia sau părerea, în cazul în care este mai clar aşa, a ministrului de Externe şi a ministerului pe care acesta îl conduce.

Gabriela Vrânceanu Firea : Bine, aţi fost invitat. Încerc să reformulez. Aţi fost invitat şi nu aţi mers… Nici la moţiune nu aţi fost.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Lucrurile sunt foarte simple.

Gabriela Vrânceanu Firea : Aveţi o agendă separată sau paralelă cu cea a PNL…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …neplăcerea esenţială a poziţiei de ministru de Externe vine din incapacitatea de administrare conform propriei comodităţi, dacă doriţi, a calendarului. Calendarul ministrului de Externe, ca şi calendarul premierului sau al preşedintelui sau, dacă vreţi, al preşedintelui Camerei Deputaţilor se alcătuieşte cu luni înainte. Există puncte fixe în program, pe care, odată stabilite, cu şase luni înainte sau cu un an înainte, nu le mai poţi schimba. Acestor rigori eu trebuie să mă conformez. În momentul în care absentez şi ştiu că prezenţa mea garantează succesul unei manifestări oarecare, mai ales dacă este patronată şi de personalităţi cu anvergură politică a căror prezenţă politică este cu precădere semnificativă pentru România…

Gabriela Vrânceanu Firea : Concret, unde eraţi în momentul şedinţei de ieri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În momentul cu pricina eram la Iaşi ; se organiza pentru prima dată un simpozion internaţional, cu o participare ieşită din comun ca valoare academică şi politică, ce comemora trecerea unui număr de ani de la Pogromul de la sfârşitul lui iunie 1940.

Gabriela Vrânceanu Firea : Bun, chestiunea cu agenda poate fi înţeleasă. Îmi dau seama că un prim-ministru şi miniştrii Cabinetului nu pot să-şi schimbe, să spunem, de

azi pe mâine toate proiectele şi toate punctele fixe, dar mă gândesc că, pe de altă parte, dacă vă sună de trei ori premierul şi nu-i răspundeţi, dacă, nu ştiu, poate pică Guvernul şi dumneavoastră rămâneţi la acea acţiune care e desuetă… Înţeleg că v-a sunat de câteva ori şi nu i-aţi răspuns şi v-a sunat chiar înainte de a ieşi cu acea declaraţie publică ; mă gândesc că poate aveţi aghiotanţi, consilieri, asistenţi, nu ştiu, am lucrat şi eu într-un aparat guvernamental şi ştiu că totuşi un ministru poate fi scos la nevoie dintr-o adunare, pentru chestiuni urgente, care nu aşteptată… nu crapă pământul.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Perfect, doriţi să intrăm în detaliile acestea…

Gabriela Vrânceanu Firea : Doar aici şi trecem mai departe, la şedinţa CSAT. Sunt ziarist, foarte curios din fire.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu e absolut nici o problemă. Lucrurile stau în felul următor : şedinţa a fost convocată, după ceea ce ştiu eu astăzi, de pe oră pe alta. Marţi eram… Zilele trecute, când decizia nu fusese încă luată, eram la Iaşi, am aflat despre această şedinţă, din păcate, după consumarea ei. Evident că aş fi aşteptat să fiu căutat cu insistenţă. Am într-adevăr aghiotant, aghiotantul nu a primit un asemenea telefon. Eu, personal, nu am primit un asemenea telefon. Aştept să cred sau, mă rog, îmi vine să cred că, pe drumul dinspre Iaşi spre Galaţi, unde am încheiat un simpozion referitor la 150 de ani de la înfiinţarea Comisiei Dunării – din punctul meu de vedere important pentru cooperarea dunăreană şi pentru relaţia pe care o avem cu ţările învecinate în managementul Dunării şi al Deltei Dunării, mai ales Bîstroe bunăoară –, în condiţiile astea pot să cred că, trecând de la o antenă la alta, la un moment dat, încercând o dată, nu a reuşit. Dar am Cabinet. Cabinetul nu a ştiut acest lucru. Nu am ştiut eu, nu au ştiut aghiotanţii sau, mă rog, personalul care mă însoţeşte, nu a ştiut Cabinetul meu, evident că a fost pentru mine un moment de absolută stupoare când, ieşind din conferinţă, am vorbit la telefon cu domnul prim-ministru şi am aflat că…

Gabriela Vrânceanu Firea : Aţi aflat după ce fusese făcută declaraţia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bineînţeles, după ce fusese făcută declaraţia aflu că a fost dată o asemenea declaraţie. Vă imaginaţi nu doar jena, cât natura cu totul imposibilă a situaţiei. Discutăm în cadrul partidului despre o problemă în cazul conducerii restrânse a partidului, despre o chestiune absolut fundamentală de politică externă, fără consultarea prealabilă a ministrului de Externe. Puneţi-vă în situaţia mea, o dată, se întâmplă ca discuţia să aibă loc ; doi, ea are loc fără un supliment de informaţie sau de analiză critică a proiectului.

Gabriela Vrânceanu Firea : Aveţi vreo informaţie, ce anume a dus la urgenţa acestei întâlniri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, şi aştept…

Gabriela Vrânceanu Firea : O informaţie, mă gândesc, colaterală poate ; de ieri până astăzi s-au întâmplat multe lucruri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, până în momentul de faţă nu mi s-a livrat o asemenea…

Gabriela Vrânceanu Firea : Ce nu mai suporta amânare ? Să fim noi cu un pas înaintea Poloniei, care azi a anunţat chestiuni similare, sau ceva ar putea fi totuşi la mijloc ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-aş vrea să speculez, aştept o explicaţie, nu am primit-o nici ieri. Imediat după ce am aflat acest lucru, am convenit cu domnul prim-ministru să

părăsesc Galaţii pe loc, am lăsat programul pe care l-am avut în aer, de unde se demonstrează că, în cazul în care există o urgenţă, renunţ la ceea ce constituie proiect de politică externă.

Gabriela Vrânceanu Firea : Pentru moţiune nu aţi avut emoţii, să înţeleg, nu ? De aceea n-aţi renunţat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, moţiunea a venit în calendarul meu după ce anunţasem patronajul acelui simpozion internaţional.

Gabriela Vrânceanu Firea : Nu, dar asta e bine, înseamnă că aveţi încredere în, eu ştiu, în coaliţie, în Alianţă, în guvern.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să vă mai spun ceva : prezenţa mea la moţiune era strict simbolică, pentru că nu sunt membru al Parlamentului. Sigur că aş fi venit acolo, în cazul în care eram în Bucureşti, dar ce te faci în clipa în care ai aflat că se organizează un simpozion la care sunt peste 60 de oaspeţi din străinătate, în momentul în care există doi ambasadori, cel al SUA şi al Israelului, care vin acolo şi pentru faptul că vine ministrul Afacerilor Externe ?

Gabriela Vrânceanu Firea : În aceste momente, nu aveţi un uşor regret că în România, cel puţin la această dată, nu poţi ajunge în fruntea unui minister, fie că este al Culturii, al Sănătăţii, mai ales al diplomaţiei, fără a avea un sprijin politic ; pur şi simplu un tehnician care să nu trebuiască să aibă o relaţie bună nici cu un şef de partid, nici chiar cu şeful statului, care poate să aibă la un moment dat anumite orgolii personale şi solicitări în privinţa politicii externe care să nu corespundă cu cele ale partidului din care face parte ministrul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta este o întrebare dificilă şi o puneţi cuiva care nu a avut o afiliere politică anterioară intrării în PNL. Repet, prezenţa mea în PNL…

Gabriela Vrânceanu Firea : Dar aţi fost agreat de PSD în toate posturile, chiar dacă nu aţi fost membru, pentru ceea ce făceaţi strict, doar că nu aţi putut avea şi rangul de ministru, dar ca secretar de stat a fost în regulă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să o luăm altfel. În postul de secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe am ajuns datorită încrederii pe care ministrul de Externe de atunci, domnul Andrei Pleşu – postul de ministru de Externe era girat de PD în acea formulă guvernamentală din ’98 – a avut-o în mine şi a insistat să vină ca secretar de stat un om fără afiliere politică ; acela eram eu, de la Iaşi. Cred apoi că susţinerea pe care am avut-o în continuare, strict tehnică, a fost o susţinere transpartinică, pentru obiective de politică externă la nivel regional foarte clare, foarte precise, pentru care aveam în acelaşi timp o susţinere internaţională de la Bruxelles sau din capitale europene…

Gabriela Vrânceanu Firea : Şi erau şi mandate clare, probabil, care nu suscitau o dezbatere, să spunem, între forţele politice de la acel moment sau între Palate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident. Bun, tentaţia politizării a existat dintotdeauna. Între 2001 şi 2004 nu am fost ferit de aşa ceva. Cred că am reuşit să conving, din postura neutră în care eram, de faptul că apăr transpartinic, dincolo de limita partidului, de limita ideologică, să spunem aşa, interesul naţional. În cazul acesta a fost până la urmă o situaţie relativ similară. De ce cred însă că este nevoie de o susţinere de partid ? În primul rând, pentru că ministrul trebuie să-şi asume o responsabilitate care nu se

difuzează numai în natura actului administrativ la nivelul ministerului său, mai are o responsabilitate faţă de un program de guvernare. Programul de guvernare este, dacă vreţi, motivaţia esenţială a prezenţei în guvern. Eşti în guvern pentru că pui în funcţiune sau în practică un program de guvernare. Programul de guvernare este un text politic, este un angajament politic, este, dacă vreţi, contractul pe care forţa conducătoare în executiv îl are cu votanţii, cu electoratul, cu cetăţenii acestei ţări. În cazul acesta, şi cred în aceste motivaţii, ministrul trebuie să fie un om cu susţinere politică. Cum se manifestă această susţinere politică, fără apartenenţă la partid, cum este cazul doamnei Monica Macovei, sau cu afiliere partinică, cum este cazul meu, este doar o chestiune de detaliu.

Gabriela Vrânceanu Firea : Ne oprim doar câteva momente pentru o pauză publicitară. Noi am dat titlul acestei emisiuni „Între ciocan şi nicovală" şi aţi primit deja un răspuns…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dinspre ciocan sau dinspre nicovală ?

Gabriela Vrânceanu Firea : Să vedem, dacă tot am pus titlul „Între ciocan şi nicovală", cred că ar fi potrivit să-l întrebaţi pe domnul ministru, la finalul emisiunii, cine este mai şef : domnul Băsescu sau domnul Tăriceanu, eventual pe cine iubeşte mai mult. E, acum cu iubirea între bărbaţi ce să zicem ? Suntem noi europeni, dar poate că ne abţinem. Ne întoarcem după o scurtă pauză, când vom afla şi răspunsul domnului ministru la această chestiune.

Mihai-Răzvan Ungureanu : …amândurora.

Gabriela Vrânceanu Firea : Pentru a nu mă certa telespectatorul că iau în derizoriu întrebarea cu iubirea, începem chiar cu ea. De cine vă simţiti, profesional, fireşte, mai ataşat : de premier sau de preşedintele ţării ? S-a tot speculat că, de exemplu, când a fost bolnav preşedintele, aţi fost foarte implicat în a-i aranja toate contactele, pentru a merge la operaţie, la Viena ş.a.m.d. şi atunci s-a considerat cumva că aţi trecut de partea cealaltă. E drept că eu, una, aş spune care parte cealaltă ? Că ar trebui să fim toţi la un loc, să luptăm pentru România, dar se pare că în politica românească nu este aşa şi să nu încercaţi să-mi spuneţi că aşa este, că nu vă cred !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, nu. Încerc să vă spun altceva. Încerc să vă spun… şi mă bucur că aţi revenit la întrebarea despre amor.

Gabriela Vrânceanu Firea : Am fost trasă de urechi, de aceea.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În politica externă românească trebuie să existe o singură voce, trebuie să existe o singură opinie, trebuie să existe coerenţă şi, mai ales, mai ales, credibilitate. Nu inutil a revenit acest cuvânt în ultimele două zile. O politică externă credibilă, asta o învaţă orice student la relaţii internaţionale, este politica externă predictibilă, cea care oferă partenerului certitudinea că ceea ce se întâmplă astăzi, în circumstanţe similare, se va întâmpla şi mâine, şi poimâine, că angajamentele odată luate nu se schimbă decât după o consultare prealabilă – toate lucrurile pe care le-aţi auzit astăzi demonstrate şi, dacă vreţi, substanţă de discuţie. Revenind…

Gabriela Vrânceanu Firea : Dar fiindcă aţi adus vorba, eu nu cred în lucrurile spuse astăzi şi vă spun şi de ce. Pentru că au fost spuse pe acest fond de tensiune.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Perfect, dar de asta discutăm.

Gabriela Vrânceanu Firea : Într-o zi normală, aş fi crezut tot ceea ce spune preşedintele, dar faptul că a venit cumva ca, eu ştiu, o atitudine de contrapunct şi contrapondere faţă de premier, îi bănuiesc pe amândoi că au avut interese particulare, mai degrabă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Revenim la amor ?

Gabriela Vrânceanu Firea : Sigur. A fost o scurtă paranteză, am închis-o.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Unul dintre prietenii mei…

Gabriela Vrânceanu Firea : Domnul Băsescu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : …fac o licenţă aici. Unul dintre prietenii mei – am foarte puţini prieteni, nu fac din aceasta un secret… Pentru mine, prietenia este un sentiment extrem de complex şi care pretinde finalmente capacitate de sacrificiu. În momentul în care eşti prieten cu cineva, eşti capabil să te sacrifici pentru acea persoană. Nu cred că există foarte mulţi prieteni în viaţa nimănui. Există foarte puţini oameni cu care poţi merge până la atâta, încât, în cazul sacrificiului, să-l poţi solicita fără rest. Acum, în ceea ce priveşte relaţiile cu cele două personalităţi, pentru mine – şi o spun, credeţi-mă, cu un spirit foarte onest şi foarte limpede, şi aş vrea ca acest lucru să se înţeleagă – calculul meu nu este un calcul de pasiuni, de emoţii şi un calcul sentimental. Calculul meu ţine de prezenţa în acest guvern, care înseamnă o prezenţă aptă să garanteze îndeplinirea unor obiective de politică externă. Obiectivele de politică externă sunt obiectivele pe care am fost mandatat, pe baza programului de guvernare. Programul de guvernare este, pentru mine, un îndreptar de acţiune. Ştiu că poate să sune tezist ceea ce vă spun, dar de fapt acesta este adevărul, acesta este rostul ministrului de Externe. Pe proiectele de politică externă nu trebuie să existe niciodată o sumă de voci. Pot să existe critici, pot să existe note de subsol, pot să existe discuţii, dar, în momentul în care ajungem la îndeplinirea obiectivelor de politică externă, acolo trebuie să fie unisonul, acolo trebuie să fie coerenţă, acolo trebuie să fie o expresie clară şi limpede a ceea ce doreşte România. Repet, pentru mine, problema nu se pune de a alege între mama şi tata, eu nu sunt într-o dramă psihanalitică aici…

Gabriela Vrânceanu Firea : Cine e mama, cine e tata ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : …nu sunt într-o dramă…

Gabriela Vrânceanu Firea : Premierul e tata şi preşedintele mama ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iertaţi-mă. Nu… Nu sunt într-o dramă psihanalitică, nu încerc să-mi imaginez aşa ceva. Pentru mine, dacă există un motiv, motivul este dat de interesul naţional. De aici încolo, restul e detaliu.

Gabriela Vrânceanu Firea : Da, dar cum faceţi, ca ministru de Externe, ca această expresie, *interesul naţional*, să nu mai fie murdărită cu noroi, aşa cum se întâmplă de foarte multe ori, de către politicieni ? Pentru că sub această umbrelă a interesului naţional, şi aici chiar nu încerc să vă suspectez, se ascund tot felul de murdării şi de grozăvii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Eu încerc altceva, ca, de exemplu, pe lucrurile asupra cărora de mult s-a căzut de acord şi pentru care există o cvasiconsensualitate politică – în paranteză fie spus, acest consens politic a şi sprijinit România 16 ani la rând, este spre lauda clasei politice româneşti – să nu îmi fac, cu alte cuvinte, un calcul de indulgenţă faţă de ceea ce se întâmplă în viaţa politică românească internă. Ceea ce mă interesează este ca, bunăoară, temele de politică internă să nu se difuzeze în subiectele de politică externă. Nu poţi să faci o politică externă coerentă dacă lupta politică internă este transferată în dispută asupra valabilităţii direcţiilor strategice de politică externă.

Gabriela Vrânceanu Firea : Dar politica externă a unei ţări pentru cine este ? Pentru poporul respectiv…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Negreşit.

Gabriela Vrânceanu Firea : …sau pentru imaginea faţă de străinătate ? Vă spun şi de ce. Doar 20 de secunde să mă explic. Ieri, preşedintele ţării a declarat : *Am stat patru ore la telefon să vorbesc cu înalţi responsabili din cancelariile europene, să le explic că ceea ce a făcut premierul nu e o decizie luată, că a aruncat o vorbă şi că noi mergem şi susţinem, şi suntem consecvenţi, şi…* Bun, până la urmă, astăzi a înmuiat tonul şi a spus : *Avem nevoie de o astfel de dezbatere*. Deci ceea ce ieri era inadmisibil şi o gafă, o eroare ş.a.m.d., haos deja astăzi e împărţit la doi. Avem nevoie de o astfel de dezbatere pe chestiunea retragerii trupelor româneşti din Irak ? Dar, mă rog, maniera nu a fost poate cea mai protocolară şi profesionistă. Aici cum stăm ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Politica externă a avut întotdeauna, şi acesta cred că e un subiect predilect al comentatorilor celebri în relaţiile internaţionale, a fost întotdeauna suspectată ba de elitism exagerat, un proiect al elitei, niciodată cu difuzie în masă, pentru că ei sunt mult prea sensibili, mult prea fini, greu de înţeles, sau dimpotrivă, a fost o politică plebiscitată. Şi într-un caz, şi în celălalt, se judecă în funcţie de circumstanţe. Evident că la mijloc este, şi revin la acest cuvânt, un calcul politic intern. Politica externă însă, deci momentul în care ea începe să fie pusă în practică de ministrul Afacerilor Externe, de Ministerul Afacerilor Externe, de toate celelalte organisme ale statului, în legislativ sau în executiv, care au capacitate de reprezentare externă, se desparte de acest registru critic sau proiectiv. Şi acum, revenind la subiectul dezbaterii. Unu, ieri şi astăzi, cuvântul principal sau motivul principal al dezbaterii în politica externă a fost angajarea noastră sau, dacă vreţi, dezangajarea noastră din Irak. O linie politică există deja, în lungul căreia mergem şi, în paralel, se creează o dezbatere publică. Împotriva dezbaterii nu cred că s-a pronunţat nimeni. Eu, dacă îmi aduc aminte, ieri, în luarea de poziţie pe care am avut-o, când am revenit în Bucureşti, am spus foarte clar : dezbaterea este un atribut al oricărei societăţi democratice. Este un privilegiu.

Gabriela Vrânceanu Firea : Contează cine o provoacă ? Contează cine provoacă această dezbatere ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Depinde. Eu…

Gabriela Vrânceanu Firea : Dacă e preşedintele, dacă este premierul…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu-mi pun problema aşa.

Gabriela Vrânceanu Firea : …dacă e un partid, dacă e un institut, un ONG, un ministru de Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu-mi pun problema aşa. Oricine e liber să provoace o dezbatere. Principalul e să aibă succes cu ea, pentru că există dezbateri şi dezbateri. Există teme care, într-adevăr, pot să angajeze reflecţia unei naţiuni şi teme minore, care nu reprezintă nicicum un interes general şi nu necesită…

Gabriela Vrânceanu Firea : Nu necesită un referendum.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu convoacă atenţia naţională.

Gabriela Vrânceanu Firea : Sunteţi istoric, aţi absolvit Facultatea de Istorie a Universităţii „Alexandru Ioan Cuza” din Iaşi, Facultatea de Istorie-Filozofie, de asemenea, de la

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, deşi liceul a fost de matematică, dar nu e o contradicţie şi…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am vrut să dau la matematică.

Gabriela Vrânceanu Firea : Păi, pe undeva matematică + istorie = diplomaţie – nu ? Aici chiar nu e o eroare, să spunem.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă mulţumesc !

Gabriela Vrânceanu Firea : Bun. Altceva voiam eu să vă întreb cu această introducere. În acest moment, strict istoric vorbind, nu în calitate de ministru de Externe, cine credeţi că marchează pozitiv mai mult istoria României : premierul, preşedintele sau nici unul în mod desăvârşit ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am să vă spun foarte deschis, nu mi-am pus această problemă. Mă puneţi în faţa unui test instantaneu, de la care, în mod normal, ar trebui să mă sustrag. Am să vă zic însă în felul următor. Fiecare în felul lui are o contribuţie clară la ceea ce este România astăzi şi faţă de ianuarie 2005. Eu vă zic că acum nu e discurs politic ; faţă de ianuarie 2005, România are o cu totul altă statură. Chiar vă rog să mă credeţi, pentru că încerc să mă obiectivez şi să-mi extrag judecata din contextul acesta agitat şi foarte personalizat.

Este o Românie care are şira spinării dreaptă. Este o Românie care se prezintă credibil prin potenţialul pe care îl are. Nu e o Românie perfectă, nici pe departe, e o Românie care are încă o grămadă de traume psihologice, le cară de prin 1990-1991, este o Românie care încearcă să îşi reechilibreze prezenţa în Europa sau la nivel global. Este o Românie care a învăţat însă câteva lecţii clare. Una, am şi spus-o mai înainte, consensualitatea pe proiectul euroatlantic, vezi NATO pe proiectul european, vezi UE. A doua lecţie pe care a învăţat-o este că, în funcţie de cum se autoadministrează, aşa se şi prezintă în exterior. Aceasta se traduce într-o formulă simplă : politica externă depinde enorm de politica internă, nu sunt două familii separate, nu sunt două sertare separate, sunt părţi diferite ale întregului.

Gabriela Vrânceanu Firea : Cu cine aţi vorbit ieri prima dată, după ce aţi aflat de această declaraţie a conducerii PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, cel care a vorbit cu mine primul a fost chiar primul-ministru.

Gabriela Vrânceanu Firea : Nu, după primul-ministru, asta am înţeles că ne-aţi spus înainte de pauză că aţi vorbit cu premierul. Cu preşedintele, cu o ambasadă, cu un coleg din minister ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, bineînţeles, după ce am vorbit cu primul-ministru, am vorbit cu preşedintele.

Gabriela Vrânceanu Firea : L-aţi sunat dumneavoastră sau…

Mihai-Răzvan Ungureanu : L-am sunat eu, pentru că, neştiind despre ce este vorba, complet suspendat, dacă doriţi, este logic, este normal, este insituţional să mă informez, să aflu, poate că a fost luată o decizie în absenţa mea, poate că există o raţiune pentru care a fost adoptată o decizie de urgenţă…

Gabriela Vrânceanu Firea : Şi ce reacţie de moment a avut, că ulterior ştim ce a spus mai pe seară, dar de moment, aşa, telefonic, dacă vreţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, a spus ceea ce ştiţi.

Gabriela Vrânceanu Firea : Că nu e de acord, bănuiesc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, a spus că… era un om surprins, ca şi mine. Din discuţia cu primul-ministru, am tras concluzia că trebuie să vin de urgenţă la Bucureşti şi să vorbesc cu domnia sa, pentru că, evident, nu puteam să stăm pe telefon la nesfârşit pentru a…

Gabriela Vrânceanu Firea : Totuşi, e un subiect extrem de important. Iar în ceea ce priveşte ambasadele, cu cine aţi luat legătura sau cine v-a contactat ? Am văzut că Marea Britanie şi SUA au dat imediat comunicate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu Marea Britanie şi SUA imediat pentru…

Gabriela Vrânceanu Firea : Şi vi se cereau detalii în calitate de ministru de Externe sau şi de reprezentant al partidului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ministrului de Externe nu i se cer detalii, ministrul de Externe poate, cel mult, să angajeze un dialog în acest caz, iar dialogul pe care l-am avut cu colegii… ambasadorul american, domnul Taubman, şi ambasadorul britanic, domnul Barnett, a fost foarte clar. A fost o discuţie în care spuneam : am aflat despre acest lucru, mă voi informa, vom comunica şi vom vedea despre ce este vorba. Aceasta face parte din conduita firească a ministrului de Externe. Ministrul de Externe care, cum spuneţi dumneavoastră, stă între ciocan şi nicovală, dar de fapt este, sau cel puţin aşa trebuie, folosit în egală măsură şi de o personalitate a executivului, şi de cealaltă personalitate a executivului. El este în primul rând capul unei instituţii care pune în practică politica externă a României.

Gabriela Vrânceanu Firea : Cum aţi defini starea în care v-aţi aflat ieri când aţi aflat de această veste surprinzătoare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu sunt pe sofaua lui Freud.

Gabriela Vrânceanu Firea : Nu, în afară de surprins. Dezamăgit ş.a.m.d. ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cuvântul adevărat este…

Gabriela Vrânceanu Firea : Trădat poate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, perplex.

Gabriela Vrânceanu Firea : Ca Gelu Voican Voiculescu la revoluţie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, aşa a spus ?

Gabriela Vrânceanu Firea : El era perplex de ceea ce se întâmplă

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, perplexitatea e o stare firească, neştiind despre ce este vorba. În primul rând, neavând idee despre amploarea şi despre posibilele consecinţe ale acestei chestiuni, în mod normal m-am întrebat dacă a existat un calcul preliminar pe care să nu-l fi cunoscut. Trebuie să vă spun că aceasta m-a şi încruntat şi sunt convins că nu doar colegii de la PNL, ci şi colegii din guvern, ca să nu mai spun de şeful statului sau de primul-ministru, înţeleg această stare. Trebuie să vă imaginaţi, este vorba despre un discurs de politică externă luat în absenţa, care este formulat în absenţa ministrului Afacerilor Externe şi în absenţa unei consultări cu ministrul Afacerilor Externe.

Gabriela Vrânceanu Firea : Dar în ziua în care aţi citit în *Gardianul* că şeful statului a declarat la „Golden Blitz” chestiunea aceea cu licuricii mari şi mici, aţi rămas tot perplex sau… ? Aţi fost contactat atunci de ambasade, a Franţei şi a SUA ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, nu contactează ambasadele la aşa ceva.

Gabriela Vrânceanu Firea : Nu ştiu, să întrebe care licurici este din discursul preşedintelui.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vreţi să vă pun în situaţia de a descrie exact fraza ?

Gabriela Vrânceanu Firea : Da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă rog !

Gabriela Vrânceanu Firea : Vreau să-mi spuneţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi nu, spuneţi-o dumneavoastră, care a fost fraza cu licuricii atunci.

Gabriela Vrânceanu Firea : E bărbătească, ştiţi, şi în gura unei doamne sună mai ridicol decât… Aşa, un bărbat la o masă, cu un pahar de vin, poate fi chiar haios, dar, eu ştiu, o doamnă, în cadrul unei emisiuni, e mai delicat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doamnă, fiţi convinsă că oricine, orice diplomat aflat în misiune la Bucureşti ştie să despartă o licenţă de limbaj de conţinutul politic al unei declaraţii, deci nu se pune problema aşa. Faptul că – n-aş vrea acum să-i înşelăm pe telespectatorii noştri care probabil cred că noi am avut o discuţie de detaliu asupra acestor puncte înainte de a începe să discutăm –, faptul că eu zâmbesc şi că sunt destins arată mai ales că ministrul de Externe vrea să dedramatizeze o asemenea situaţie, dar s-a întâmplat, trebuie să o spunem, o chestiune care în mod normal nu trebuie să se întâmple, aceea de a exista o pronunţare politică pe o temă de politică externă în absenţa unei consultări prealabile pe orizontală între instituţiile statului.

Gabriela Vrânceanu Firea : Credeţi că acest derapaj a fost reglat astăzi de şedinţa CSAT în totalitate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sper, pentru că eu oricum am spus aceasta în şedinţa CSAT şi, după cum vedeţi, nu mă refer la decizii aici, mă refer strict la modul în care cooperează instituţiile statului pe orizontală. Această cooperare este necesară, s-a petrecut până acum, de aceasta cu atât mai mult sunt surprins de faptul că apare un scurtcircuit, o întrerupere ale cărei raţiuni probabil că sunt de politică internă, dar nu ţin de politica internă a României.

Gabriela Vrânceanu Firea : Până la urmă, există două variante cu privire la întreruperea şedinţei CSAT. Una ar fi aceea că preşedintele l-a întrebat pe ministrul Apărării *ce documente aveţi, aveţi documentul privind disponibilităţile pe anul viitor ?* , iar ministrul Apărării a spus *nu am* şi preşedintele a hotărât suspendarea şedinţei ; este relatarea purtătorului de cuvânt. Şi o altă variantă, difuzată de PRM, într-un comunicat oficial – deci nu este o discuţie, o şuşoteală la, eu ştiu, la ţigară –, PRM ştie că în şedinţa CSAT s-au lansat acuzaţii şi ameninţări incalificabile, iar domnii Tăriceanu şi Atanasiu au părăsit ostentativ lucrările, aşa că Traian Băsescu a amestecat intenţionat lucrurile, folosind un truc, o şmecherie care a fost sesizată de toată lumea, în sensul că am dat o pauză să vină domnul Atanasiu cu documentul. Ce s-a întâmplat până la urmă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, eu nu ţin minte să fi fost cineva din cadrul PRM participant la şedinţa CSAT.

Gabriela Vrânceanu Firea : Da, dar poate cineva de acolo a vorbit cu cineva de la PRM ? Aici nu puteţi băga mâna în foc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ba da, pot să bag mâna în foc pentru faptul că am fost acolo, apropo de desfăşurarea discuţiei, la asta mă refeream.

Gabriela Vrânceanu Firea : Cu asta da, dar că cineva a vorbit cu alţi politicieni, aici nu puteţi băga mâna în foc pentru că…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu şi nu vreau să intru în detaliul acesta, credeţi-mă, dar ceea ce vă pot spune este că a fost o discuţie…

Gabriela Vrânceanu Firea : Deci, a început şedinţa şi… ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : A fost o discuţie foarte franca, foarte deschisă… Mie mi s-a părut foarte clară în ceea ce priveşte prezenţa sau absenţa motivelor, în ceea ce priveşte subiectul de fond care e reprezentat de prezenţa trupelor noastre în teatre de operaţiuni în afara României, a fost o discuţie care s-a încheiat clar. Aţi văzut după aceea comunicatul administraţiei prezidenţiale, de fapt al CSAT, nu mai e nimic de adăugat la asta. Scenariul, dacă vă imaginaţi, nu a ieşit cu nimic din cadrele obişnuite ale desfăşurării unei şedinţe de CSAT care, într-adevăr, se poate întrerupe la un moment dat dacă este nevoie de un document suplimentar.

Gabriela Vrânceanu Firea : Vorbeam despre relaţia…

Mihai-Răzvan Ungureanu : A trecut timpul…

Gabriela Vrânceanu Firea : A trecut timpul, chiar dacă a fost un subiect mai greu, aş spune, pentru o seară de vineri. Relaţia dumneavoastră viitoare cu premierul în Cabinet. Vă veţi întâlni în fiecare săptămână la şedinţele de guvern, la PNL, la şedinţele de partid ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : A, bineînţeles, eu în continuare am să încerc să-mi configurez programul în funcţie de aceste obligaţii. Ca preşedinte de partid şi, bineînţeles, ca prim-ministru, are tot dreptul să ceară oricărui ministru să fie prezent la aceste întâlniri. Trebuie să recunosc că, uneori, şi eu sunt pus în dificultate din cauza programului înfiorător de plin pe care îl am.

Gabriela Vrânceanu Firea : Dar nu vă plângeţi, sper că nu acesta este mesajul, e opţiunea dumneavoastră să aveţi această agendă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, Doamne fereşte ! Eu spun altceva, că este firesc ca un preşedinte de partid şi ca un premier să ceară prezenţă la întâlnirile pe care le patronează, este absolut logic să fie în felul acesta, am să încerc eu să fac cumva ziua de 30 din 24, mă rog, am să încerc să mă descurc.

Gabriela Vrânceanu Firea : O demisie de onoare ? Aţi văzut, domnul Cezar Preda, vicepreşedinte PD, spunea că totuşi, având în vedere divergenţele dumneavoastră pe problemele de politică externă cu premierul, fiind vizibile în acest moment, poate că o demisie de onoare ar regla pe moment conflictul, dar pe viitor ce ar însemna ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu ceea ce am spus ieri trebuie interpretat în felul următor : în politica externă nu există mai multe voci, iar obiectivele de politică externă nu sunt puse în practică altfel decât prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe. Ministerul Afacerilor Externe – aceasta este funcţia lui instituţională – el trebuie să rămână în felul acesta şi pretind ca, pentru orice declaraţie de politică externă, să existe o consultare prealabilă cu ministerul şi cu cel care este pus vremelnic, evident, în fruntea lui. Acest lucru, acest proces de consultare face parte din chiar natura proceselor democratice şi

este logic să fie în felul acesta. Doi, nu cred că este vreo problemă în a avea o poziţie, alta decât poziţia pe care o are şeful propriului partid. Suntem un partid democratic şi este logic să existe o expunere onestă şi corectă a punctelor de vedere. Credeţi-mă, în acest caz, chiar cred că apăr interesul naţional şi ţin la acest lucru. Trei…

Gabriela Vrânceanu Firea : Suntem în ultimele 20 de secunde, dacă puteţi să vă încadraţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, trei, spun doar atât : cred în ceea ce înseamnă ordonarea constituţională a responsabilităţilor în materie de politică externă.

Gabriela Vrânceanu Firea : Cu da sau nu, dacă se poate, suntem la final, preşedintele a spus ieri : *pierderea credibilităţii prin acţiunea iniţiată de premier*. Atât de firav stăm, încât o declaraţie a preşedintelui unui partid, făcută în sediul partidului, ne duce imediat la o situaţie de decredibilizare în faţa străinătăţii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, problema trebuie pusă în felul următor, nu în nota cea mai gravă cu putinţă, ci în felul următor : o declaraţie care vine din partea premierului României şi, în acelaşi timp, a preşedintelui unuia dintre partidele principale de la conducerea României poate stârni sensibilităţi. Datoria mea este să arăt că politica externă românească nu şi-a schimbat cursul. Asta fac.

Gabriela Vrânceanu Firea : Mulţumesc foarte mult, domnule ministru, şi dumneavoastră, telespectatorii noştri.

30 iunie 2006, *Antena 3*

„Politica externă are un impact social serios”

Lucian Ştefănescu : Se împlinesc 65 de ani de la pogromul de la Iaşi. Seria evenimentelor dedicate acestui moment negru din istoria României a fost deschisă ieri cu o conferinţă internaţională intitulată „Pogromul de la Iaşi, 28-30 iunie 1941, prologul Holocaustului din România”. Cu unul dintre participanţii proeminenţi la conferinţă, ministrul de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu, a stat de vorbă ieri, la Iaşi, colegul nostru Victor Eskenazy Moroşan. Un interviu, în care ministrul de Externe român vorbeşte despre pragmatismul politicii externe române, apreciată în relaţia cu marile puteri, şi despre delicateţea relaţiilor cu o mare putere. În deschidere însă, V.E. Moroşan reaminteşte faptul că, în ultimul timp, ministrul de Externe a fost dur criticat de o parte a presei.

Victor Eskenazy Moroşan : Domnule ministru, cine citeşte presa românească astăzi, o anumită presă, are senzaţia că ar exista două politici externe ale României, că ar exista un minister de Externe şi un departament de politică externă, care se numeşte la un ziar. Are România două politici externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, câtuşi de puţin. România are o singură politică externă şi m-aş bucura ca aceasta să facă obiectul unei critici atente şi bine întemeiate pe fapte, care să aibă ca fundament judecata ponderată, şi nu gândirea caustică sau reaua-voinţă. Nu, nu îmi pun problema în felul acesta. Presa românească, şi sper din tot sufletul, nu va rata şansa maturităţii care vine odată cu UE, pot eu să spun, speculând cumva apropierea politică a României de club, şi în alt registru decât cel economic sau cel al consonanţei politice, în registrul mentalităţilor sau în registrul vieţii culturale.

Victor Eskenazy Moroşan : Bun, aceasta este o problemă de viitor. La ora actuală, am senzaţia că există o categorie de oameni care pur şi simplu nu vor să intrăm în UE cu faţa sus, care critică în aşa hal politica externă a României vizavi de Marea Neagră, vizavi de Rusia, vizavi de relaţiile cu SUA încât par să urmărească o destabilizare a guvernului, într-un moment esenţial pentru România.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am să vă răspund pieziş, arătând care e jumătatea plină a paharului. În primul rând, faptul că politica externă, chiar şi printr-o asemenea conduită negativă, devine încetul cu încetul subiect de atenţie publică. Aşa şi trebuie să fie, pentru că, de cele mai multe ori, politica externă are un impact social direct şi, în mod natural, proiectele MAE, succesele sau insuccesele ulterioare proiectelor, se răsfrâng în prosperitatea omului de rând. Un eşec al politicii externe poate atrage o calamitate economică. Un succes poate da o şansă în plus unei activităţi economice falimentare. Şi merg între extremele acestea, nu numai pentru a arăta cât de multe nuanţe se aşază aici. Speranţa

mea este că politica externă va trece însă de critica politicii externe, de critica analitică a politicii externe, care să aspire la un junimism intelectual, inteligent faţă de politica externă românească, şi va da mai puţină pondere spectacolului, de altminteri previzibil. Politica externă rareori are ceva spectaculos, are atât de multă rutină, mai ales în gesturile diplomatice, încât numai spectaculosul, acolo unde este, trebuie căutat mai curând în cuvânt decât în gest, pentru a da mai puţină atenţie spectaculosului şi mai multă atenţie dezbaterii teoretice.

Pentru că politica externă după 2007 va aşeza România în cadrele dezvoltării ei pe următorii şapte, 15, 20 de ani. În funcţie de jocul politicii externe, de alianţele mai mult sau mai puţin volatile pe care le va realiza cu alţi parteneri în interiorul UE pe teme de consum economic sau subiecte de conivenţă politică depinde chiar valorificarea calităţii de membru în club. UE nu presupune o conduită insulară din partea României, iar a face politică externă de periferie înseamnă a înţelege păgubos norocul fantastic pe care îl are România, şansa de care pomeneam. România va trebui să facă o politică de a şaptea putere în UE, ceea ce înseamnă o politică fermă, clară, orientată spre nişa pe expertize pe care o putem ocupa – că e vorba de Transnistria sau că e vorba de un anumit aspect al relaţiilor cu Rusia, sau de infiltrarea României în arhitecturile regionale de securitate.

Victor Eskenazy Moroşan : Da, fiindcă vorbim de Rusia, România are clar o relaţie privilegiată cu SUA. Am sentimentul că aceşti oameni care nu înţeleg foarte bine delicateţea demersului diplomatic încearcă să pună România în talgerul unei balanţe din care să devină ea însăşi o mare putere vizavi de Rusia, să impună Rusiei. Cum puteţi explica omului de rând acest echilibru fragil şi delicat pe care îl avea diplomaţia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând ar trebui spus, cred eu, că relaţiile dintre state nu pot fi asemuite cu organica relaţiilor dintre oameni. Sunt alte criterii, alte dimensiuni, alte calităţi, o relaţie bilaterală cu o mare putere, nu mă refer aici neapărat la Rusia. Politica externă a României este în primul rând apreciată pentru pragmatism, înseamnă comerţ onest de interese şi de proiecte, expunerea lor onestă şi, în acelaşi timp, câştigarea atenţiei interlocutorului.

În al doilea rând înseamnă o conduită atentă la toate sensibilităţile celuilalt. Nu trebuie trecut cu vederea faptul că Rusia este o mare putere globală şi că are interese la Marea Neagră, aşa cum are la Marea Nordului sau la Oceanul Pacific. Nu trebuie uitat că nu avem nevoie de frontiere în bazinul pontic, ci mai curând de pretexte de cooperare ; este o zonă care din punct de vedere istoric a suferit un deficit enorm de dialog. Această situaţie arată că ar trebui construit pe relaţia cu Rusia, iar dialogul trebuie să fie lipsit de emoţie, creativ şi proiectiv.

Unul dintre marile câştiguri ale anilor de maturitate politică de după 1989 ţine de modul în care legăm trecutul şi aspectele sale disputate de viitorul relaţiilor bilaterale cu Rusia. În momentul în care am decis – am decis conştienţi de faptul că într-o judecată sumară aceasta poate să fie prost interpretată – că trecutul nu trebuie să ţină ostatic viitorul, am decis gândindu-ne că orice câştigăm acum contribuie şi la câştigarea trecutului ; că e vorba de comerţ, că e vorba de schimburi comerciale consistente, că e vorba de o consultare politică fără greş într-o mecanică normală, că e vorba de cooperare acolo unde apar teme politice de interes comun ş.a.m.d., relaţia cu Rusia pretinde delicateţe.

29 iunie 2006, *Radio Europa Liberă*

România crede că va fi membră a Uniunii Europene în 2007

Ministrul de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu e de părere că ţara candidată din Europa de Sud-Est e mai pregătită pentru UE decât unele ţări care sunt deja intrate. „Nici măcar nu am avut timp să ne gândim la un plan B, pentru că suntem menţinuţi în viteză maximă de faptul că vizăm intrarea în UE la 1 ianuarie 2007", spune ministrul de Externe al României, Mihai-Răzvan Ungureanu, despre pericolul ca, în septembrie, UE să amâne aderarea ţării sale cu un an. „Există toate motivele să credem că nu va fi aşa. Avem încă multe de făcut, dar suntem mai bine pregătiţi decât unele ţări care au fost deja primite. Ultimul val de extindere se termină cu România şi Bulgaria. Oboseala legată de extindere poate să afecteze următoarele ţări care aşteaptă la rând, cum ar fi Croaţia, restul Balcanilor de Vest şi Turcia. Dar nu trebuie să uităm că o atare extindere e cea mai mare poveste de succes a UE."

Reporter : Cum e cu combaterea corupţiei, una dintre condiţiile aderării la UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Înainte de 1989 nu se putea atinge un nivel acceptabil de trai decât prin corupţie. Problema e că, între timp, corupţia a devenit calea către influenţă. Noi am reformat întregul sistem judiciar, aşa încât au avut loc mari progrese.

Reporter : Dar guvernul însuşi continuă să fie acuzat de corupţie. Partidele din coaliţie ezită oare să intervină unele împotriva altora ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Ele îşi supraveghează reciproc paşii, cu maximă severitate. Corupţia a devenit mult mai riscantă pentru ele din cauza opiniei publice. Societatea noastră e foarte sensibilă faţă de corupţie, aşa că ea însăşi este câinele de pază şi, nu în ultimul rând, prin intermediul presei.

Reporter : Nu suferă imaginea României din cauza percepţiei că infractorii români mişună în ţările UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În mare, nu e vorba decât despre zvonuri. Noi am contribuit la eliminarea bandelor româneşti din Austria, Italia şi Spania. Trebuie remarcat că românii nu activează în bandele cele mai agresive de infractori, ci mai ales în criminalitatea măruntă, cum ar fi furtul din buzunare şi furtul de maşini.

Reporter : În Spania au fost totuşi români implicaţi în traficul de fiinţe umane şi abuzul de minori.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu în abuzuri sexuale, ci ca cerşetori pe străzi. Marea problemă e poziţia ca ţară de tranzit pentru bandele criminale din Asia Centrală şi Rusia,

dar traficul de fiinţe umane e în scădere, datorită colaborării internaţionale sporite şi a anumitor măsuri, precum cele care îngreunează obţinerea de paşapoarte de către infractori. A fost de ajutor şi faptul că din ce în ce mai multe ţări îşi deschid porţile pentru imigrarea legală a românilor. Asta închide fisurile prin care se pot strecura imigranţii ilegali.

Reporter : UE încurajează stabilitatea politică, dar a existat în ultimele săptămâni un conflict în cadrul guvernului, iar Partidul Conservator a ameninţat că îl va părăsi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Conservatorii au hotărât ieri să rămână, în orice caz, încă o jumătate de an. Vom vedea dacă guvernul va rezista timp de câteva luni sau timp de mai mulţi ani, dar facem totul ca să rămânem uniţi de dragul reformelor.

Reporter : Cât de mult mai este preocupată România de faptul că prăbuşirea comunismului a fost extrem de sângeroasă, în comparaţie cu alte ţări din centrul şi estul Europei şi că stafia Securităţii mai bântuie şi acum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am pierdut mult timp şi am irosit multe şanse în anii ’90. Abia la sfârşitul deceniului România şi-a regăsit echilibrul. Abia acum putem vorbi despre un progres adevărat. Înainte, corupţia era cea care avea cel mai mult succes. Proiectul european este acum tratat cu toată seriozitatea. Acest lucru se datorează recunoaşterii faptului că România are nevoie de reforme pentru propriul ei bine, şi nu de dragul Uniunii Europene.

Reporter : Printre condiţiile UE, se numără şi aceea de a face mai mult pentru marea minoritate rromă. Cum merg lucrurile din acest punct de vedere ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe vremuri, era vorba despre excluderea rromilor. Am iniţiat cu mari eforturi o politică de integrare a rromilor. Observatorii UE recunosc şi ei că se fac progrese.

Reporter : Ce poate oferi România Uniunii Europene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O economie în continuă creştere, cu o rată anuală de 5%, o dezvoltare democratică stabilă, deşi mai sunt multe de făcut, o forţă de muncă flexibilă şi bine pregătită, o poziţie privilegiată ca ţară de legătură cu spaţiul CSI şi Balcanii de Vest. Peste 75% din comerţul României se face deja cu UE, iar intrarea în UE va fi reciproc avantajoasă.

Reporter : Şi România vine cu o propunere proprie în legătură cu următoarea extindere.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Republica Moldova trebuie să fie inclusă în grupul ţărilor din Balcanii de Vest, ca, de exemplu, Croaţia. Din punct de vedere cultural şi istoric, este strâns legată de România şi vorbim aceeaşi limbă. Republica Moldova e mai mult integrată în Europa decât, de exemplu, Ucraina.

27 iunie 2006, *Politiken*, Danemarca

„Un consulat românesc la Trieste în 2006”

România va deschide un nou consulat la Trieste până la sfârşitul anului. Anunţul ministrului român de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, făcut într-un interviu acordat pentru Metropoli *punctează raporturile dintre România şi Italia : sunt avute în vedere şi măsuri în favoarea muncitorilor imigranţi, un acord pentru a-i ajuta pe minorii neînsoţiţi pe teritoriul Italiei şi recunoaşterea rolului bisericilor româneşti în Italia.*

Gabriela Preda : De ce un nou consulat român în Italia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un nou consulat la Trieste, împreună cu unul la Torino, fac parte din noua noastră strategie de dezvoltare a reţelei consulare şi răspunde nevoii de a oferi conaţionalilor noştri aflaţi în Italia servicii consulare acolo unde ei trăiesc în număr semnificativ. La Torino au fost deja demarate procedurile finale. În ce priveşte Trieste, deschiderea unui consulat e prevăzută până la sfârşitul anului. Ţin să precizez că cele două noi oficii consulare vor fi în măsură să ofere toate tipurile de servicii consulare, aşa cum se întâmplă la Roma şi la Milano. Printre altele, noua reţea consulară are drept temă încurajarea raporturilor economice italo-române.

Gabriela Preda : În perspectiva intrării României în Uniunea Europeană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu siguranţă. Italia priveşte cu multă simpatie faptul că, de la 1 ianuarie 2007, România va deveni membru cu drepturi depline al Uniunii Europene. Ministrul de Externe, Massimo D'Alema, mi-a reconfirmat poziţia Guvernului italian privind extinderea Uniunii cu România. În cursul discuţiilor avute la Roma, s-a subliniat, printre altele, necesitatea ca în viitor Italia şi România să colaboreze şi în perspectiva unei integrări a Balcanilor de Vest în „clubul” european.

Gabriela Preda : În cursul discuţiilor cu autorităţile italiene, aţi abordat şi problematica comunităţii româneşti din Italia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, am făcut o evaluare a situaţiei, dar, evident, trebuie avut în vedere cadrul general, care va fi aprofundat prin detalii de natură tehnică. Am subliniat aspecte diferite, cum ar fi colaborarea amplă italo-română în ce priveşte situaţia minorilor neînsoţiţi de pe teritoriul Italiei şi chestiunea criminalităţii transfrontaliere.

Am discutat şi despre necesitatea de a finaliza cât mai curând posibil negocierile dintre cele două ţări pe tema noilor fluxuri migratorii de muncă. Tratativele au în vedere protocolul tehnic prin care va trebui să se concretizeze acordul politic realizat anul trecut, în baza căruia muncitorii români din Italia se vor afla mai mult sub tutela statului italian decât a celui român. Ei se vor bucura de aceleaşi drepturi ca muncitorii italieni în ce priveşte taxele, condiţiile de muncă, protecţia socială şi alte drepturi fundamentale

prevăzute în contractele colective întocmite în conformitate cu legislaţia muncii. În fine, am vorbit cu D'Alema despre parohiile ortodoxe româneşti din Italia.

Gabriela Preda : Un pas necesar, deoarece, în Italia, raportul dintre stat şi diferitele confesiuni este reglementat de diferite tipuri de acorduri, în funcţie de răspândirea diferitelor religii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, ministrul D'Alema a promis sprijin pentru ca bisericile româneşti din Italia să fie recunoscute de către stat şi să se bucure de un anumit statut juridic, la fel ca în cazul altor confesiuni religioase recunoscute. La început, bisericile româneşti din Italia, apărute pentru a oferi asistenţă spirituală imigranţilor, reprezentau o realitate restrânsă. În ultimii ani, odată cu sosirea a numeroşi români veniţi la muncă, situaţia s-a schimbat. În acest moment, vorbim de aproape 50 de parohii situate în oraşe importante, precum şi de alte „comunităţi-surori". Serviciile oferite nu se limitează doar la slujbă, ci au o importanţă deosebită pentru comunitatea românească în Italia. În practică, parohiile reprezintă adevărate locuri de socializare, deoarece, pentru română, Biserica reprezintă un punct de referinţă prin excelenţă.

Gabriela Preda : Aveţi un mesaj pentru românii care trăiesc în Italia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, le cer să fie mândri şi conştienţi că sunt „cartea de vizită" a României în exterior. Studenţi, profesionişti sau muncitori, orice ar fi, rolul lor este extrem de important pentru promovarea intereselor naţionale şi pentru îmbunătăţirea imaginii ţării noastre. Autorităţile italiene au făcut aprecieri pozitive asupra gradului lor de integrare şi asupra calităţii lor umane. În acelaşi timp însă, le reamintesc conaţionalilor mei să se afle mereu pe drumul cel bun, adică cel al legalităţii, pentru că acest lucru este în avantajul tuturor, inclusiv al ţării noastre.

21 iunie 2006, *Metropoli (La Repubblica)*, Italia

„Preocuparea pentru Marea Neagră este o constantă a politicii externe româneşti”

Cornel Nistorescu : Doamnelor şi domnilor, bună seara. În această seară, un subiect care pune România între porţile Orientului şi porţile Uniunii Europene. Tocmai s-a încheiat un forum despre care aţi auzit destule, aţi şi înţeles în parte, noi vom încerca să vă dăm dimensiunile acestui eveniment, semnificaţiile sale şi ce reprezintă el în aspiraţiile de jucător politic ale României. Îl avem în studio pe domnul ministru Mihai-Răzvan Ungureanu şi, ca invitată, o învingătoare, o continuă învingătoare, colega mea de condei, Corina Drăgotescu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, nu a existat până acum o ocazie în care şefii de stat din ţările riverane să se strângă în jurul aceleiaşi mese şi să discute decontractat, pe gajul sincerităţii, chestiunile care-i preocupă cel mai mult. Zic şefi de stat pentru că ei au reprezentat majoritatea în materie de prezenţă a statelor riverane, au fost şi miniştri de stat, viceprim-miniştri, în cazul Turciei şi al Bulgariei, şi un ministru în cazul Greciei. Această formulă de dialog era necesară din două motive. O dată pentru că – dând deoparte argumentul premierei –, există un deficit de cooperare la nivelul regiunii Mării Negre.

Cornel Nistorescu : Dar ce-i separă pe politicienii din jurul Mării Negre, de nu se aşază de nici un fel la masă? Că nici acum nu au venit. Mare parte dintre ei, lipsă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Mare parte au venit, n-au venit cei la care ne aşteptam sau am fi dorit să vină.

Cornel Nistorescu : Cei care vă trebuiau.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu pot să fac distincţia aceasta, pentru că ar însemna să intru în jocul dumneavoastră, oferind fiecărui participant o anumită greutate politică. Or, asta nu o poate face diplomatul.

Corina Drăgotescu : Eu nu înţeleg un lucru. Când chemi la masă nişte oameni, îi chemi pentru că le place să mănânce aceeaşi mâncare, le plac aceleaşi femei, aceleaşi maşini. Mă refer la faptul că au nişte gusturi comune. Ce au avut în comun aceşti participanţi la Forumul Mării Negre, în afară de apa sărată din Marea Neagră?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Preocupările.

Corina Drăgotescu : E clar că sunt culturi şi religii diferite, preocupări diferite, aspiraţii diferite. Stadii de dezvoltare pentru care ar trebui să munciţi un deceniu ca să le aduceţi la un nivel de comunicare. Ce speranţă puteţi dumneavoastră să aveţi de la o asemenea şedinţă care se termină cu ce? Cu o fotografie de familie în care toată lumea spune ce

bine că am fost şi în România, că am bifat şi România. Să vedem pragmatic. Să ne adunăm să vorbim despre valuri e frumos.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar există un argument în premiera faptului. Cred că sunteţi de acord cu mine când spun că există un deficit de cooperare. Există Organizaţia de Cooperare Economică la Marea Neagră, care are putere, însă nu este destul folosită pentru a genera şi proiecte interesante, mă rog, are unul, două, dar nu mai multe. Nu atât încât să subvenţioneze speranţele noastre de prosperitate. Ceea ce-i uneşte pe cei care s-au aflat în jurul mesei sunt în primul rând temerile, problemele pe care le recunosc. Un asemenea forum poate să aibă şi o funcţiune psihologică. Scoate la iveală...

Corina Drăgotescu : Deci i-aţi adus la doctor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu chiar aşa. Toţi au evocat o listă de probleme. Aceste liste de probleme naţionale – printre care intră şi chestiunile de mediu, dar şi chestiunile de ordin economic, problema criminalităţii organizate, dar şi conflictele îngheţate – au un numitor comun. Se suprapun pe patru, cinci teme. Aceste teme constituie, cu alte cuvinte, elementul care ne uneşte. Numai în momentul în care recunoşti aşa ceva poţi genera identitatea regiunii.

Corina Drăgotescu : Staţi o secundă. Au plecat acasă mulţumiţi că au venit în România ? Am ieşit în câştig ? Că am impresia că organizăm fel de fel de manifestaţii de tipul ăsta, în care vin o groază de domni şi...

Cornel Nistorescu : E prima, la capitolul Mării Negre e primul lucru pe care-l reuşim, de un an şi jumătate de când Traian Băsescu ne anunţă marea noastră preocupare în materie de Marea Neagră. E prima mişcare importantă, nu-i aşa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : A doua. După Euroregiunea Mării Negre. În momentul în care avem această listă de probleme convenită şi, de fapt, aceasta e funcţiunea declaraţiei comune, din acel moment putem gândi şi proiecte. Numai dacă recunoşti problemele şi le identifici, poţi începe să gândeşti soluţiile. Asupra soluţiilor urmează de-acum gândirea aplicată. Odată sugerate sau chiar creionate, ele urmează să fie puse în practică cu ceea ce avem în acest moment. Organizaţia Cooperării Economice la Marea Neagră, de exemplu. Sau prin intermediul relaţiei cu Uniunea Europeană. Dau doar câteva exemple de mecanisme apte să transforme un proiect în realitate.

Cornel Nistorescu : Domnule ministru, neparticiparea Rusiei la acest Forum este o problemă nouă, e un eşec al politicii româneşti sau este o aspiraţie ? Mai muncim, mai vedem, ne mai zbatem să demonstrăm că suntem buni parteneri şi Rusia o să accepte ? Care sunt stadiul şi starea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tehnic, Rusia a participat prin ambasadorul său la Bucureşti.

Corina Drăgotescu : Doar tehnic şi cu statut de observator.

Mihai-Răzvan Ungureanu : La nivel politico-diplomatic, această chestiune nu se judecă în termenii aceştia. Sigur că ne-am fi dorit o reprezentare de nivel cât mai înalt. Există întotdeauna reticenţă faţă de o iniţiativă neinstituţionalizată, căci noi nu construim organizaţii aici, propunem un mod de a ne întâlni care să genereze un reflex...

Corina Drăgotescu : Dacă propuneaţi o organizaţie, dacă ei nu vin la discuţii, la un pol, la un forum...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să termin răspunsul şi sunt convins că întrebarea dumneavoastră premerge răspunsul. În momentul în care la lansarea Euroregiunii

Mării Negre, la sfârşit de martie, la Constanţa, am solicitat, am invitat toate statele din regiune să vină, era vorba despre angajarea unei cooperări la nivel local. Federaţia Rusă a fost relativ reticentă. Ca după aceea, la finalul preşedinţiei române a Consiliului de Miniştri al Consiliului Europei, pentru că sub egida Consiliului Europei a apărut Euroregiunea Mării Negre, Federaţia Rusă să ne vină în întâmpinare cu un sprijin politic remarcabil. Pentru că în Declaraţia Finală a acceptat ca acest lucru să fie menţionat acolo, garantând în felul acesta suportul politic pentru continuarea procesului de construire a Euroregiunii. Forumul nu este organizaţie. Este un prilej de întâlnire care va continua, se autogenerează, el nu e o structură osificată. Intenţia este să creăm reflexul dialogului. Numai dialogul poate risipi neîncrederea.

Cornel Nistorescu : Asta înseamnă că pierdem zece ani pentru a crea reflexul dialogului între nişte ţări care dialogau mai puţin... şi apoi să mai facem şi nişte proiecte comune.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, am depăşit etapa asta. Avem deja problemele şi ştim cum trebuie să construim proiecte, pornind de la ele. Nu mai suntem în situaţia în care ezităm între teorie şi proiect.

Corina Drăgotescu : Este un succes al diplomaţiei româneşti ?

Cornel Nistorescu : Mai am şi eu o întrebare în completarea Corinei. E o idee veche a politicii româneşti, e o idee de-acum sau e o idee doar a lui Traian Băsescu, pe care încearcă s-o împingă şi s-o contureze sau e chiar o sugestie a americanilor şi a partenerilor europeni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să termin chestiunea cu proiectele. În momentul în care avem identificate subiectele de preocupare, atunci încep să apară proiectele. Pentru că noi am construit acest Forum având o jumătate politică, întâlnirea de care toată lumea ştie, şi o componentă de studiu şi creativă la care au participat oameni politici, reprezentanţi din diferite ministere ale statelor riverane, cele mai interesante *think-tank*-uri axate pe probleme de securitate sau pe chestiuni de cooperare economică în acest areal. Peste 450 de oameni care s-au împărţit pe patru ateliere, fiecare atelier având porţia lui de proiecte. Aceste proiecte urmează apoi să fie ambalate în aşa fel, încât prin datele tehnice pe care le oferă să poată fi puse în practică. Dar nu pot fi puse în practică dacă nu e pusă în mişcare puţina structură pe care ne putem baza, cea de cooperare care există acum la Marea Neagră. Revin la întrebările dumneavoastră. Preocuparea pentru Marea Neagră nu este de azi, de ieri. Şi nu e o chestiune care a pornit dintr-o prestidigitaţie politică. Este o permanenţă a politicii externe. Este o obsesie mai veche, este perfect motivată, prin circumstanţă, astăzi. Dacă vreţi, fructul e copt. Înainte putea să fie motiv de reflecţie politologică.

Cornel Nistorescu : Fructul e şi luat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu.

Cornel Nistorescu : România a pierdut ocazia marilor trasee energetice, România a ieşit din joc. Nu cumva cu acest Forum şi cu politica noastră agitată la Marea Neagră încercăm să acoperim sau să reatragem o discuţie sau o implicare în aceste trasee energetice ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : V-aş fi dat dreptate în cazul în care mi-aţi fi putut arăta că există într-adevăr o conductă care să traverseze toate statele riverane.

Corina Drăgotescu : Dar poate discutăm şi despre Proiectul Nabucco, despre care nu s-a discutat la Forum.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. S-a discutat în ateliere. Şi s-a discutat consistent. Revin la idee. Preocupare mai veche. A rămas, a fost reflexivă până prin 2004-2005. De ce ? Pentru că nu exista nici un pretext suficient de clar, suficient de limpede, care să arate că o asemenea preocupare aduce vreun beneficiu Uniunii Europene sau Alianţei Nord-Atlantice. În momentul în care România şi Bulgaria au devenit membre ale Alianţei Nord-Atlantice şi când se pregătesc să devină membre ale Uniunii, practic Marea Neagră intră la Bruxelles. Noi venim în Uniunea Europeană cu un bagaj de subiecte pe care Uniunea Europeană nu le cunoaşte, pentru care nu are o expertiză generată. Noi venim cu ele. Or, a sta pasiv, a aştepta ca acestor chestiuni să nu le putem găsi efect sau rezultate devine o problemă.

Cornel Nistorescu : Noi nu putem să clarificăm un singur lucru. Relaţia cu Rusia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : O clipă numai. Şi atunci, preşedintele Traian Băsescu a venit cu acest subiect în campania electorală, a fost o temă a campaniei, a devenit strategie de politică externă, a fost codificată, şi toate acţiunile, multe dintre ele seminarii, de care probabil nu aţi ştiut până la începerea proiectului numit Euroregiunea Mării Negre, astăzi demarajul proiectului numit Forumul Mării Negre, toate acestea reprezintă realizările politicii externe din ianuarie 2005 până acum.

Corina Drăgotescu : Forumul ăsta ne apropie de Uniunea Europeană ? Pentru că mergem în Uniunea Europeană cu un alt bagaj decât al nostru. Mai luăm şi problemele prietenilor, ţărilor riverane Mării Negre, şi mai mergem şi cu ele după noi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Constituie diferenţa specifică, avantajul competitiv pe care-l avem faţă de alte state din Uniunea Europeană. Noi suntem într-o situaţie destul de complicată. Suntem stat de margine şi pentru Alianţa Nord-Atlantică, şi pentru Uniunea Europeană. Când eşti stat de margine şi nu-ţi cunoşti vecinătatea, înseamnă că nu înţelegi cum poţi apăra ceea ce ai în spatele tău, în speţă cluburile de care aparţii sau al căror membru eşti. Pasivitatea ar fi fost condamnabilă, poate cea mai proastă variantă de politică externă, însă ne dă la Bruxelles posibilitatea de a discuta despre temele specifice zonei cu un plus de experienţă pe care alţii nu o au. Noi vom putea colabora la construirea de politici ale Uniunii pe acest vector.

Cornel Nistorescu : Nu mi-aţi răspuns la deschiderea relaţiilor noastre cu Rusia. Nu aţi reuşit o deschidere veritabilă.

Corina Drăgotescu : Aţi auzit că perspectivele sunt bune. Aceasta este tactica rusească. Stau deoparte şi pe urmă vin şi semnează şi sunt de acord.

Cornel Nistorescu : Dacă aş fi fost Putin, nici eu n-aş fi venit. Ce să caut eu în România ? Ce relaţii avem cu România ? Ce schimburi avem cu România ? Cât de credibilă e România ? Ce, să mă ia la mişto Traian Băsescu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să nu dăm o tuşă groasă.

Corina Drăgotescu : Dacă ajungem la limba moldovenească, are şi domnul ministru o perlă, cu limba română uşoară, nu ? Nu aţi avut o exprimare de tipul ăsta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Am avut o exprimare... putem să revenim la ea.

Corina Drăgotescu : Revenim, că aş vrea să-mi explicaţi cum e cu româna *light*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : O voi face.

Corina Drăgotescu : Să revenim la Rusia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ce priveşte Rusia... relaţia cu Rusia arată cu totul altfel decât înainte. Nu mai e o relaţie crispată, e o relaţie în care şi România, şi Rusia au nevoie una de cealaltă. Putem fi un traducător de politică între Uniunea Europeană, Alianţa Nord-Atlantică şi Federaţia Rusă.

Cornel Nistorescu : Mă păcăliţi, domnu' ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Hai s-o luăm altfel. Pe chestiuni pe care le înţelegeţi repede.

Cornel Nistorescu : Că pe unele le înţeleg mai greu, e adevărat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Preşedintele României a ajuns la Moscova, la două luni de la instalare. Acest lucru ar trebui să vă spună ceva. Îmi arătaţi un caz similar în toată istoria postdecembristă a României?

Cornel Nistorescu : Nu înseamnă nimic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Înseamnă. În momentul în care aşezi acest detaliu în ansamblul călătoriilor prezidenţiale din primele trei luni...

Cornel Nistorescu : Nu cumpărăm cel mai scump gaz? Nu vindem nimic în Rusia? Păi, asta îţi arată cât de bine a ajuns Traian Băsescu la Moscova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Nistorescu, pe de o parte, relaţia bilaterală este o relaţie care se construieşte prin întâlniri. Între România şi Rusia a fost o lungă perioadă de secetă. Nu au fost întâlniri, dialogul era rar, ba, mai mult, Rusia era nesocotită sau neinformată asupra tipului de politică externă pe care România urmează să-l facă. România nu a avut o politică externă prevenitoare. Nu a avut o politică externă care să meargă pe delicateţea raporturilor dintre Federaţia Rusă şi Uniunea Europeană sau NATO. Acum însă poate să facă asta, pentru că e decontractată şi pentru că nu se mai simte crispată de nişte urgenţe de moment. O spun deschis. Doi, e o Românie pragmatică cea pe care o reprezentăm astăzi. Nu e o Românie care judecă relaţia prin prisma trecutului, având întotdeauna atârnată de gât o ghiulea care înseamnă relaţii complicate, istorie contorsionată etc.

Corina Drăgotescu : Tezaurul.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tezaurul, de exemplu. În momentul în care relaţia aceasta a devenit funcţională, am putut, bunăoară, să regândim – şi dau exemplul care îmi este cel mai la îndemână – reprezentarea noastră consulară în Federaţia Rusă. Pe bună dreptate spuneţi că în materie economică există şi un dezechilibru – o chestiune cunoscută –, nu întotdeauna Federaţia Rusă este percepută ca o piaţă atractivă pentru puţinul nostru export industrial sau de bunuri de larg consum şi nu întotdeauna Federaţia Rusă este prezentă în economia românească, altfel decât sub aspectul marii investiţii impersonale.

Corina Drăgotescu : Scuzaţi-mă, diplomaţia are vreo legătură cu viaţa reală? Pentru că, dacă balanţa de schimb arată cum arată, dacă România nu înţelege că Rusia e o piaţă de desfacere, atunci ce înseamnă diplomaţia? Care e efectul diplomaţiei asupra vieţii de zi cu zi a oamenilor? Că aşa e foarte frumos să vorbim de dezgheţare şi de...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, o clipă.

Cornel Nistorescu : O clipă de meditaţie pentru că intră publicitate.

Corina Drăgotescu : Şi vă lăsăm, noi v-am lăsat foarte mult, poate-poate înţelegem până la urmă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi nu, probabil în cele din urmă...

Cornel Nistorescu : Publicitate. (...) Din nou în direct.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce doream să spun era următorul lucru. Noi eram obişnuiţi să ducem în trena marilor delegaţii politice care mergeau la Moscova sau la Beijing încă vreo 20-30 de oameni de afaceri. Se întâlneau cu posibilii parteneri, rareori se reuşea să se închege ceva, o simplă întâlnire era inutilă, era o modă, adevăratele întâlniri nu au nevoie de scenografie politică. Se pot petrece oriunde, în insulele Canare sau în Cipru, la Bruxelles... Politica noastră faţă de Rusia s-a schimbat. Am căutat, după nişte studii destul de serioase pe care le-am făcut la minister, pieţe comparabile cu piaţa românească. Capacitate de absorbţie, import, export etc. Şi am reuşit să construim un experiment amplasând un Consulat General la Rostov-pe-Don, zonă interesantă economic, şi să facem un desant de oameni de afaceri acolo. De la 0 dolari am ajuns la contracte în valoare de câteva sute de milioane de dolari în câteva luni. Acelaşi lucru vom face mai departe.

Cornel Nistorescu : Mor de curiozitate să ştiu ce a scris în raportul lui ambasadorul Rusiei la acest forum. Pentru că noi am tot făcut figuri, demonstraţii, conferinţe, ateliere, invitaţi etc., s-ar putea să nu intereseze.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu mă îndoiesc, pentru că interesul este real.

Cornel Nistorescu : Nu este interes real la care să nu participi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ba da. Există un interes real la care poţi, ca observator, să asişti din umbră până în momentul în care te convingi pe tine, acasă, că e nevoie să vii.

Cornel Nistorescu : Bun. Câţi ani ne trebuie ca să convingem Rusia să vină la chestia asta?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu cred că va trece aşa mult timp.

Cornel Nistorescu : O estimare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nuu, îmi cereţi să fiu profet în ţara mea.

Corina Drăgotescu : Un diplomat să dea un termen, să nu cerem prea multe...

Cornel Nistorescu : Este în legătură cu noi domnul Mircea Geoană, fost ministru de Externe. Bună seara.

Mircea Geoană : Bună seara.

Cornel Nistorescu : Dumneavoastră aţi fost ministru de Externe şi nu prea v-aţi preocupat de Marea Neagră. Aţi neglijat-o. Cum vedeţi această înflorire a subiectului?

Mircea Geoană : Aşa spune întotdeauna o nouă administraţie şi un nou guvern. Au impresia că lucrurile încep din momentul în care au preluat puterea. Nu e adevărat. Vreau să vă reamintesc faptul că la Summitul NATO de la Istanbul a fost o primă prezentare a unei idei despre Marea Neagră. Ideea acestei colaborări în zona Mării Negre nu e nouă, am început-o şi noi. Dar cred că ar trebui să punem lucrurile în context. Eu sunt surprins să-l aud pe domnul ministru vorbind despre sute de milioane de dolari comerţ cu Rusia prin înfiinţarea unui consulat. România face cam 100 de milioane de dolari din exporturi pe piaţa rusească cu totul. Şi importă de 1,2 miliarde de dolari gaze naturale şi alte produse minerale. Iar faptul că Rusia nu a venit la Bucureşti la Forum e un semn prost. Şi oricât ne-am amăgi că ruşii vor veni în etapa ulterioară, nu

vor veni atâta vreme cât propunerea pe care o facem nu este suficient de interesantă şi de atractivă pentru ei. Mai este şi o problemă cu participarea la nivel modest a Turciei, şi ştim de ce turcii sunt rezervaţi: au o relaţie istorică cu ruşii în zona Mării Negre, există o anumită gelozie faţă de alte iniţiative regionale.

Eu cred că s-a greşit de la început, când s-a ţipat prea mult despre această iniţiativă. Iniţiativa este lăudabilă, nu vreau să critic interesul României şi interesul nostru în zona Mării Negre, dar faptul că s-a vorbit prea mult, prea ostentativ, prea tare şi am dat impresia că suntem singurii jucători importanţi în zona Mării Negre, când avem ţări mari ca Rusia, Turcia, Ucraina, ţări mai importante decât România... Cred că s-a greşit puţin şi s-a comunicat prost. S-a încercat după aceea să se recupereze acest handicap. Eu cred că ruşii ne-au spus extrem de clar că nu sunt interesaţi de această iniţiativă, iar nivelul nu modest, ci nivelul aproape inexistent al participării ruseşti e un semnal politic faţă de Bucureşti. Este un semnal politic care arată că răceala în relaţia dintre Bucureşti şi Moscova continuă, din păcate.

Cornel Nistorescu: Am înţeles, sunteţi critic, pe bună dreptate.

Mircea Geoană: Şi cred că este o răceală în relaţia cu Ucraina.

Cornel Nistorescu: Vă împărtăşesc punctul de vedere. Aş vrea să vă întreb altceva: cum vedeţi dumneavoastră politica externă a României per global în acest moment?

Mircea Geoană: Foarte inegală. Mi se pare că preşedintele României a pus un accent aproape exclusiv pe proiectul Mării Negre, repet, lăudabil şi necesar, şi a neglijat, practic, celelalte azimuturi de relaţie, în special în zona europeană. Cred că domnul ministru Ungureanu, care are o experienţă deosebită în zona balcanică, prin poziţiile pe care le-a avut în perioada precedentă, la Pactul de Stabilitate, nu a venit cu o soluţie clară şi credibilă pentru zona balcanică, din păcate. Aici credeam că şi domnia sa va aduce un plus de expertiză personală, pentru că ştie regiunea bine şi a avut o poziţie internaţională importantă. Deci cuvântul este... acelaşi lucru care se întâmplă şi pe scena politică românească.

Cornel Nistorescu: Inegal. Vă mulţumesc, domnule preşedinte.

Mircea Geoană: O singură observaţie: prea multe centre de decizie pe politică externă, unul la Cotroceni, unul la Palatul Victoria, unul la Ministerul de Externe, altul la Serviciile de Informaţii. Cred că e nevoie de o politică externă unitară şi probabil că este un început care poate fi remediat, dacă vor fi înţelese semnalele de alarmă pe care le tragem şi noi.

Cornel Nistorescu: O, de-am putea remedia inegalitatea din politica românească! Vă mulţumesc, domnule Geoană. Inegală, politica românească. Nu credeţi că aceste?...

Mihai-Răzvan Ungureanu: Îmi daţi voie să-i mulţumesc domnului Geoană pentru cuvintele bune pe care le are la adresa mea? În ceea ce priveşte politica externă, trebuie să o luăm de la capăt. Primul lucru: nici n-am spus că există aici o exclusivitate asupra subiectului. Există însă exclusivitate asupra iniţiativei. Faptul că Marea Neagră a constituit o temă de interes politic la nivelul Ministerului Afacerilor Externe de foarte mult timp nu e un secret. Sunt multe proiecte care acum încep să capete fruct. Proiectul NATO, de exemplu, care a înflorit definitiv în 2004, e un proiect care a apărut în 1997 şi care a început să dobândească un pic de contur şi formă în 1999 şi 2000, odată cu primele *Membership Action Plans*, de exemplu. Asta înseamnă, de fapt, politica externă.

Înseamnă, într-o bună măsură, generare şi continuare de proiecte. Administraţiile nu taie aceste proiecte.

Cornel Nistorescu : Ce proiect n-aţi preluat de la Mircea Geoană şi de la administraţia Năstase ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bunăoară…

Cornel Nistorescu : Ce n-aţi preluat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă dau un exemplu : nu am preluat un dosar consistent pe relaţia cu Federaţia Rusă. Am preluat arhiva unei întâlniri decorative care s-a consumat în anul 2003, parcă, la Moscova, şi nimic altceva. Un interes pentru schimbarea regimului de vize, un interes pentru schimbarea situaţiei oamenilor de afaceri ruşi în România, prin avantajarea intrării lor pe piaţa noastră de investiţie – chestiuni de genul acesta nu s-au discutat niciodată. Sigur că este într-o bună măsură şi contextul cel care ne sare în ajutor – prezenţa României în UE, bunăoară.

Corina Drăgotescu : Domnule ministru, domnul Geoană a spus ceva foarte interesant, a zis un lucru pe care aş vrea să ni-l explicaţi. A spus că s-a vorbit prea mult, prea tare. Care este soarta unei ţări ca România ? Este soarta unei ţări care trebuie să tacă şi să facă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, bună întrebare.

Corina Drăgotescu : Sau este soarta unei ţări…

Cornel Nistorescu : Să facă show…

Corina Drăgotescu : …care trebuie să vorbească tare şi să arate că există, să facă vocalize ca să arate că există ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu am să vă spun ceva şi sper să nu scandalizez pe nimeni când zic aceasta. Eu cred că avem destulă capacitate politică, destul potenţial activ ca să putem fi vocali. Când zic vocali, în nici un caz o voce stridentă în relaţiile noastre politice internaţionale, în nici un caz în răspăr cu toată lumea, pentru că poţi să fii strident arătând că nu-ţi place regula sau poţi să fii strident ieşind din cor. Eu cred că ne putem asuma o politică externă cu veleităţi proprii, care să aibă specific, care să ţină cont de interesul naţional, acordându-se, în acelaşi timp, cu politica externă pe care o au UE sau Alianţa Nord-Atlantică.

Corina Drăgotescu : Pot să vă întreb de ce am fost vocali în cazul Gojdu ? Că am toată istoria acestei ordonanţe, legi, nici nu mai ştiu cum să-i spun, a acestui acord care înfiinţează fundaţia.

Cornel Nistorescu : Dar de ce n-am fost vocali şi de ce nu suntem vocali în cazul integrării în UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cum nu suntem vocali, în ce sens nu suntem vocali ?

Cornel Nistorescu : Asta mi se pare chiar o prioritate în momentul acesta şi noi ne ducem la Marea Neagră într-un moment în care trebuia să fim cu ochii pe Bruxelles.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Atenţie ! Domnule Nistorescu, politica externă nu e un tramvai, dom'le, care merge pe linie şi trebuie să ajungă de la un depou la alt depou, politica externă se face pe toate…

Cornel Nistorescu : Pe toate liniile.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, vă citez din domnul Geoană : se face pe toate azimuturile. Poate că orientarea turistică ne este de folos în cazul acesta. Avem nevoie de o politică externă la fel de sensibilă pe tot ceea ce ne interesează în acest moment. Avem o epidermă, România are o epidermă sensibilă. De asta suntem interesaţi de relaţia cu ţările vecine. De asta raportul nostru cu Ucraina sau cu Republica Moldova, sau cu Federaţia Rusă, sau Marea Neagră ; vecinătatea aceasta care, paradoxal, apropie Georgia de România, nu doar întinsul sărat al mării, toate chestiunile acestea ne interesează. N-avem cum să stăm pasivi şi să asistăm la felul în care lumea merge fără noi. Iar când spun aceasta, nu înseamnă că neglijăm Bruxelles-ul sau nu înseamnă că neglijăm relaţia transatlantică. Dimpotrivă, există energii atent distribuite pe fiecare…

Cornel Nistorescu : Ca prioritate în momentul acesta, eu încercam doar să subliniez că ar fi fost undeva Bruxelles-ul şi starea integrării europene, nu organizarea acestui seminar.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar ce vă face să credeţi că a organiza acest seminar, cu alte cuvinte…

Cornel Nistorescu : L-am coborât de la forum la seminar, că e mai onorabil.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, observ. …Acest „seminar” – de asta l-am şi folosit cu ghilimele – face ca energiile noastre în ceea ce priveşte integrarea europeană să fie diminuate. Ce vă face să credeţi că există întotdeauna, că suntem întotdeauna aidoma unui corp care este supus la prea multe tensiuni fizice ?

Cornel Nistorescu : Faptul că am fost puşi să mai aşteptăm un pic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Unde să aşteptăm ?

Cornel Nistorescu : Mai aveţi nişte teme.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În UE. Da. Lucrurile stau în felul următor…

Cornel Nistorescu : Dacă mă corectaţi şi la asta…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mai există condiţie, regulă de joc care să amâne intrarea noastră în UE la 1 ianuarie 2007. Deci, în momentul de faţă, ceea ce ar fi fost portofoliul nostru roşu, negru… nu mai există. Există patru steguleţe roşii, patru domenii de interes accentuat, asupra cărora trebuie să ne concentrăm. Nici unul dintre ele însă, potrivit regulii de joc stabilite la sfârşit de 2004, nu mai poate antrena amânarea României pe 2008. N-are rost să vă mai spun acum că Tratatul [de Aderare – *n.r.*] a fost semnat, că asta ştim, da ? Noi pornim de la ipoteza : ori 2007, ori 2008. Planul nostru este 2007, pe el ne-am concentrat, ştim că mergem în 2007 acolo. Acum ne interesează nu doar data şi finalul, ne interesează cum. E într-un fel dacă mergi cu o haină bună pe tine şi alimentat cu energie ca să poţi duce bătălia mai departe la bun sfârşit, şi alta dacă mergi gata gâfâit, fără nici un chef. Ei, noi nu vrem să fim în situaţia aceasta. Asta este diferenţa.

Corina Drăgotescu : Aş vrea să revin şi eu la Fundaţia Gojdu.

Cornel Nistorescu : Doamnă…

Corina Drăgotescu : Şi nu atât pentru problema asta, ci şi pentru ceea ce reprezintă Fundaţia Gojdu pentru români.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Care dintre ele ?

Corina Drăgotescu : Staţi o secundă că vă spun, deci recuperarea bunurilor care sunt…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, dar la care Fundaţie Gojdu vă referiţi, ca să îmi fie mie clar.

Corina Drăgotescu : Mă refer acum nu atât la recuperarea bunurilor care sunt în centru, da, la acele…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doamnă Drăgotescu, la care Fundaţie Gojdu vă referiţi ?

Corina Drăgotescu : Staţi un pic. Dacă nu mă lăsaţi să vă spun… Mă refer şi la ce s-a constituit acum şi ce s-a constituit anul trecut, şi la Fundaţia din Sibiu, care se consideră şi care a dobândit dreptul, mă rog, oarecum legitim, de a fi urmaşa fundaţiei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : De ce oarecum legitim ?

Corina Drăgotescu : Înţeleg că a fost recunoscută de către guvern ca fiind o fundaţie de utilitate publică. Aşa este ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt două etape.

Corina Drăgotescu : Staţi o secundă, dar nu mă refer… Deci mă refer la Fundaţia Gojdu, la ce înseamnă ea pentru români, dar mă refer şi la ceea ce s-a întâmplat anul trecut cu traseul legislativ al actelor normative, deci Ordonanţa de Urgenţă, proiectul de lege, toate băgate în parlament, sunt toate lucrurile acestea de natură să ne facă mai credibili în faţa UE sau ne ţin la porţile Orientului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că nu trebuie să gândim în felul acesta, sincer vă spun.

Corina Drăgotescu : Este vorba despre o problemă care ne doare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi vorbim despre un acord bilateral între două state : Ungaria şi România, care acord – şi cu asta mă străduiesc de câtva timp încoace să spun, este adevărat, mai curând împotriva neştiinţei decât împotriva relei-credinţe – nu vizează deposedarea nici unei fundaţii moştenitoare de ceea ce i se cuvine prin drept. Dimpotrivă, nu are alt scop decât acela de a construi o ocazie, o posibilitate ca tineri din Ungaria sau tineri din România să poată fi educaţi inter-cultural, aşa cum se întâmplă între state civilizate.

Cornel Nistorescu : Pentru că fundaţia moştenitoare oricum nu mai are nimic, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fundaţia moştenitoare nici nu a avut vreodată, pentru aceasta trebuie să fie ajutată, şi ministerul asta şi face, ca fundaţia în cauză, prin acţiune juridică sau prin orice alte mijloace posibile, să poată redobândi ceea ce este în drept să dobândească, în speţă moştenirea acestui mare român, Emanoil Gojdu.

Cornel Nistorescu : Dar ştiţi că dumneavoastră sunteţi ministrul sau politicianul care a eşuat sau a cedat nepermis de mult în operaţiunea aceasta de recuperare a bunurilor Fundaţiei Gojdu ! Aşa sunteţi perceput, aşa citesc prin ziare, mi-am făcut o documentare…

Corina Drăgotescu : …asta am încercat să-l întreb. Cu toată această bâlbâială, pentru că a fost o bâlbâială, s-a semnat un acord, a fost ratificat de partea ungară…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, de parlament.

Corina Drăgotescu : De parlament, s-a făcut o Hotărâre de Guvern prin care se trimitea acest acord de ratificare în parlament, da, un proiect de lege…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da.

Corina Drăgotescu : După aceea s-a intervenit la o lună de zile cu o Ordonanţă de Urgenţă care a intrat şi ea în vigoare, proiectul de lege şi-a urmat şi el traseul în parlament şi, până la urmă, a ieşit o bulibăşeală că, vă rog să mă credeţi, nu mai ştiu ce este aprobat astăzi. Ordonanţa de Urgenţă este aprobată, nu este aprobată ? Ea este oricum în vigoare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi vorbim despre un proiect de lege în cazul acesta şi nu cred că este un asemenea amestec.

Corina Drăgotescu : Proiectul de lege de aprobare a ordonanţei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş vrea să intru în detaliile acestea.

Corina Drăgotescu : Dar toată această bulibăşeală legislativă pe o chestiune care este, cum am spus, sensibilă pentru poporul român credeţi că ne face bine ? Nu suntem în stare nici măcar într-o chestiune care ne priveşte direct şi care…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi pozitiv, şi pozitiv.

Corina Drăgotescu : Şi pozitiv.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sincer, nu vreau să intru în detalii, pierdem vremea după aceea, ajungem la dosare pe care într-adevăr merită discutat având hârtiile în faţă. Tot ceea ce dumneavoastră credeţi că este o bulibăşeală, de fapt, este până la urmă un singur lucru, nevoia de a avea acest acord ratificat de Parlament. Este un acord bilateral româno-ungar, ne face cinste, reuşeşte să ne aşeze în rândul statelor civilizate care au asemenea acorduri cu vecinele lor în UE, este eminamente pozitiv, pentru că scopul său este educativ, este singurul acord prin care putem înfiinţa un muzeu exact în locurile unde se aflau clădirile lui Gojdu…

Cornel Nistorescu : Salvăm un simbol, salvăm un mesaj, dar am pierdut şi nu vreţi să vorbim despre asta, am pierdut, de fapt, valori materiale şi sume enorme.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Nistorescu, dacă dumneavoastră credeţi că noi am pierdut valori materiale sau sume enorme, cum spuneţi, pentru că îmi arătaţi documentaţia dumneavoastră, vă îndemn să mergeţi să vedeţi ce au făcut înaintaşii noştri – la fel de români după acte probabil – în 1953, când au renunţat definitiv la toate acestea. Ceea ce încercăm noi să facem – şi vorbiţi cu cel care a pus această temă pe agenda bilaterală româno-ungară în anul 1998 –, ceea ce am încercat noi să facem a fost chiar să punem problema Gojdu pe tapet în dialogul cu Budapesta. Numai că în dialogul cu Budapesta există foarte multe acte, unele dintre ele documente, acte guvernamentale, care se bat cap în cap. Una era situaţia în 1937, când statul ungar recunoştea moştenirea Gojdu şi faptul că trebuie să o returneze statului român, şi alta era situaţia din 1953, când statele comuniste au bătut palma şi au spus că între noi nu mai există nici un contencios.

Corina Drăgotescu : Nu, dar, în general, în problema restituirilor, firul s-a înnodat dincolo de etapa comunistă, deci înainte de comunism.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În momentul în care…

Corina Drăgotescu : De ce înnodăm firul în 1953, de ce nu-l înnodăm în 1937, nu, sau în ’20 şi nu ştiu cât ?…

Mihai-Răzvan Ungureanu : De la aceste întrebări pe care le puneţi dumneavoastră porneşte şi negocierea, pentru că noi considerăm că acordul din 1937 este cel valabil. În discuţiile bilaterale pe chestiunea Gojdu, partea ungară consideră că, dimpotrivă, Convenţia din 1953 este termenul de la care pornim, dar…

Cornel Nistorescu : Domnule ministru…

Mihai-Răzvan Ungureanu : O clipă numai, legislaţiile referitoare la retrocedare şi restituire sunt diferite în cele două ţări, iar eu vă pot spune împotriva cui ar trebui, de fapt, să întindeţi tunurile dumneavoastră.

Cornel Nistorescu : Împotriva cui ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Împotriva statului român între 1990 şi 1997, când a fost complet imobil în chestiunea aceasta. Complet imobil, într-un moment în care nu s-a făcut nimic. Este adevărat, am preluat un contencios pe care l-am scos de undeva din arhiva istorică a diplomaţiei româneşti şi l-am pus din nou pe masă, dar în acei ani, când încă se mai putea face ceva, în 1990 sau 1991, când restituirea era încă posibilă potrivit legislaţiei ungare de atunci, nu s-a făcut nimic. Statul român a stat cu braţele încrucişate.

Cornel Nistorescu : Se mai poate recupera ceva au ba ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că da.

Cornel Nistorescu : Pe ce vă bazaţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă bazez în primul rând pe puterea dreptului.

Cornel Nistorescu : Păi, Fundaţia din Sibiu a pierdut procesul.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A pierdut un proces în 2000 şi ştiţi de ce, domnule Nistorescu ?

Cornel Nistorescu : De ce ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din cauza unui viciu de formă datorat fundaţiei.

Cornel Nistorescu : Da. Publicitate. (…) Din nou în direct la „Oamenii realităţii” cu domnul ministru Mihai-Răzvan Ungureanu, încadrat de Corina Drăgotescu. Domnule ministru, sunteţi un ministru tânăr şi e păcat, mă doare sufletul să vă las să vă duceţi acasă fără să vă pun două întrebări. Nu de alta, dar vreau să rămâneţi aşa tânăr ştampilat cu *light Romanian* şi cu *România, land austriac*. Haideţi să clarificăm povestea asta, că ar fi nedrept să nu înţelegem de unde au ieşit…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Câte secunde îmi daţi ?

Cornel Nistorescu : *In a light Romanian, two*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru *light Romanian*. Expresia este scoasă din context.

Corina Drăgotescu : Aşa spun toţi politicienii întotdeauna.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa este, pe bună dreptate, mai ales cei care nu ştiu să mintă. Fraza sună în felul următor : *They speak the same language*, „ei vorbesc aceeaşi limbă”…

Corina Drăgotescu : Să precizăm că era vorba despre limba…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …despre un *breakfast* în limba engleză în faţa unui…

Corina Drăgotescu : Era vorba despre limba moldovenească, da ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Despre ceea ce se vorbeşte dincolo de Prut. De fapt, discuţia ajunsese sau, mai bine zis, conferinţa ajunsese la paragraful legat de relaţiile dintre România şi Republica Moldova, da ? Şi spun, pentru că este o audienţă care nu e compusă neapărat din oameni care ştiu ce înseamnă România şi vecinătatea ei, din

oameni nu neapărat avizaţi. Şi atunci este *they speak the same language*, „ei vorbesc aceeaşi limbă”, *a light version of Romanian, but they speak the same language, but it is Romanian*. „Vorbesc aceeaşi limbă, este o variantă, o versiune uşoară de limbă română, dar este vorba de aceeaşi limbă”. Când spun acest lucru, şi vernacularul în limba engleză îmi permite să fac această nuanţă, referinţa se face clar la conţinutul lexical, pe de o parte, care este altfel amenajat în limba română cum se vorbeşte ea pe teritoriul dintre Prut şi Nistru ; doi : accentul dialectic, accentul graiului.

Cornel Nistorescu : Am înţeles. Ei „vorbesc” *light Romanian*. OK, am înţeles, logic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Se foloseşte *light Scottish*, se foloseşte… deci nu este o problemă… *light English*…

Cornel Nistorescu : „Land austriac”. Suntem un „land austriac” ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aţi dori să fiţi un land austriac ?

Cornel Nistorescu : Domnule, nu întrebaţi de două ori, că poate vă răspund „da”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne place să scoatem expresia din context şi în special să facem paradă de cât de sus ridicăm steagul naţional. Problema nu se pune aşa. Era un interviu într-un cotidian austriac foarte mare, de mare audienţă, care era aproape exclusiv axat pe situaţia economică a României în momentul de faţă şi pe avantajele pe care le au investitorii austrieci în România. La un moment dat, s-a ajuns şi la nevoia de a aduce, pe lângă numele mari – Erste Bank, Raiffeisen –, şi investitorii mici, IMM-urile. Or, ei nu pot să vină aici dacă nu cunosc – acesta e şirul logic al paragrafului –, dacă nu cunosc cum arată legislaţia României. Legislaţia României începe să devină prietenoasă faţă de ei, începe să fie atractivă. Nu foarte atractivă, începe să fie atractivă. Şi încetul cu încetul, ei pot să se simtă aici ca la ei acasă. Ca într-un land austriac.

Cornel Nistorescu : Domnule ministru, în loc de „noapte bună”…

Corina Drăgotescu : Pot să mai întreb eu ceva în loc de „noapte bună” ?

Cornel Nistorescu : Da, te rog.

Corina Drăgotescu : Veţi fi lustrat ? Aţi fost secretar UTC ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am fost secretar UTC la liceu.

Corina Drăgotescu : Veţi fi lustrat ? Aţi avut o poziţie destul de nuanţată faţă de Legea lustraţiei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, eu am spus lucrurile în felul următor. La 15 ani, datorită rezultatelor pe care le aveam la şcoală, am fost olimpic, echipa internaţională, laureat…

Cornel Nistorescu : Ştiu, citeaţi de la patru ani…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …tot felul de chestii de genul ăsta. Eram, să spunem aşa, mândria liceului, între cei foarte buni din liceul cu pricina. Şi nu am de ce să mă ascund cu aceasta. Am fost ales secretar UTC, cam toţi erau aleşi secretari UTC, dacă învăţau bine. Dumneavoastră ştiţi asta, domnule Nistorescu.

Cornel Nistorescu : Dar nu învăţam bine.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problema dumneavoastră cum aţi ajuns la UTC.

Cornel Nistorescu : Nu am ajuns.

Mihai-Răzvan Ungureanu: La UASCR. Învăţam bine, am fost ales secretar UTC. Odată ales secretar UTC, pe o listă, pentru că se făceau liste de proporţională, am devenit membru supleant al CC al UTC. Puteţi fi convinsă că nimeni nu te întreba dacă eşti sau nu eşti membru supleant în CC al UTC, şi asta nu însemna la 16 ani că eşti nomenclaturist, că aveam parte de aceeaşi coadă şi de aceeaşi bucată de salam.

Corina Drăgotescu: Deci, veţi suferi de pe urma Legii lustraţiei? Vă veţi da la o parte?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Faţă de ceea ce am spus eu apropo de Legea lustraţiei, lucrurile trebuie aşa puse. Legea lustraţiei, în momentul de faţă, atacă absolut categoric, şi nu fapte. Or, în cazul acesta, nu este o lege bine alcătuită. Dacă această funcţiune pe care a avut-o un copil sub 18 ani este o funcţie lustrabilă, evident că trebuie lustrată, dar aceasta nu poate spune decât legea.

Cornel Nistorescu: Domnule ministru, o întrebare chiar de „noapte bună”: vă cred diplomaţii străini şi miniştrii de Externe, şefii de stat când le spuneţi ceva despre certurile de la Bucureşti?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Dacă mă întreabă.

Cornel Nistorescu: Dar nu vă întreabă?

Mihai-Răzvan Ungureanu: De obicei, nu.

Cornel Nistorescu: Noapte bună! Vă mulţumim tare frumos. Mulţumesc, Corina Drăgotescu, mulţumesc, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Şi eu vă mulţumesc.

6 iunie 2006, *Realitatea TV*

Orice investiţie în Marea Neagră se va întoarce cu profit

Gilia Crăciun : Astăzi, la Bucureşti, începe Forumul de Cooperare la Marea Neagră. Întâlnirea, la care participă mai mulţi şefi de state riverane, este considerată de diplomaţia românească drept cel mai important eveniment al anului. Potrivit ministrului de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu, Forumul trebuie să stabilească direcţiile politice de colaborare la Marea Neagră, mai exact, să găsească acele probleme comune statelor din regiune, care urmează să fie analizate apoi de experţi. La Forum participă şi adjunctul consilierului naţional de securitate al preşedintelui SUA, Jack Crouch. Cătălin Ştriblea l-a întrebat pe ministrul de Externe al României, Mihai-Răzvan Ungureanu, care sunt principalele probleme ale regiunii, în viziunea României.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Alimentarea energetică este una dintre aceste probleme, dar protecţia mediului, pe de altă parte – tot proiect economic, până la urmă –, concurează cu acesta. În cadrul Forumului, cred că putem discuta mult mai aplicat şi pe ceea ce înseamnă inelele de infrastructură energetică sau rutieră, feroviară ; s-ar putea uni toate statele regiunii, facilitând în felul acesta schimburile între ele.

Cătălin Ştriblea : De când a apărut mai accentuat această temă a Mării Negre pe agenda diplomaţiei româneşti – asta s-a întâmplat în ultimii doi ani de zile –, am auzit vorbindu-se însă la fel de des despre combaterea traficului de droguri, despre combaterea traficului de persoane, terorism ş.a.m.d., despre stabilitatea în zona Mării Negre. Aici, domnule ministru Ungureanu, se văd mecanismele care ar putea diminua toate aceste fenomene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din păcate, nu. Aceste mecanisme trebuie create. Există câteva iniţiative ; nici una dintre ele însă îndeajuns de convingătoare sau îndeajuns de susţinută politic.

Cătălin Ştriblea : Totuşi, acum două săptămâni, domnule ministru, şeful Marinei din Rusia a făcut un apel pentru ca ţările cu ieşire la Marea Neagră, deci statele care se întâlnesc astăzi la Bucureşti, să formeze un comandament comun de combatere a crimei organizate, a terorismului, a traficului de droguri şi a traficului de persoane. E genul de instituţie pe care şi-l doreşte România ? Aţi accepta o astfel de propunere ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mi-e greu să-mi dau seama, deocamdată, dincolo de ceea ce ştim – ştirea de presă –, care e substanţa unei asemenea propuneri şi aşteptăm să vedem substanţa, pentru a ne putea lămuri. Împotriva criminalităţii organizate însă, mai rar lupţi cu navele ; nu e neapărat o operaţiune militară. Este, în primul rând, o operaţiune la care participă, în părţi relativ egale, poliţiile, organele vamale, organele

fiscale, chiar organele de informaţii ; dar, oricum, rutele lor merită atenţie, dacă se poate spune aşa, din partea tuturor instituţiilor de stat.

Cătălin Ştriblea : Poate pentru mulţi dintre români pare în acest moment, să zicem, curios faptul că, timp de ani de zile, România s-a uitat cu ochii spre Vest, spre UE, şi acum pare a avea un interes deosebit pentru această zonă a Mării Negre. De ce e profitabil pentru cetăţeanul român ca dumneavoastră să investiţi timp, bani şi alte resurse în acest proiect ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cel mai simplu ar fi să vă spun că este o vecinătate care trebuie transformată în profit pentru noi. Este o ieşire a României, şi a UE, şi a NATO, şi a tuturor formelor de cooperare la care participăm, spre Est, spre Sud – locuri în care economia românească poate foarte uşor să obţină rezultate, prin investiţie de nişă sau prin participare, coparticipare investiţională. Şi mai este ceva : proiectele majore de care putem beneficia – de exemplu, energia centr-asiatică sau din zona caucaziană şi caspică – trebuie să folosească structurile politice existente în jurul Mării Negre. În momentul acesta, Marea Neagră este pentru noi strategic importantă.

Cătălin Ştriblea : Să înţeleg atunci că am putea sau ar putea cetăţenii români să plătească mai puţin la energie şi să şi câştige ceva în plus, pe de altă parte, din acest proiect ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă vreţi, în cazul în care proiectele la care visam, nu doar noi, ci şi alţi riverani, se vor împlini – şi am bune motive să cred că se vor împlini în mai puţin de 10 ani –, atunci da, preţul va scădea, şi da, orice investiţie se va întoarce cu profit.

5 iunie 2006, *BBC*

Geopolitică nevalorificată

Nici o urmă de scepticism n-a rezistat în fata argumentelor sale. A combătut orice îndoială cu explicaţii perfect logice. E convins că Forumul Mării Negre îşi va demonstra valoarea în timp. Un dialog sincer cu ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu.

Marina Constantinoiu : Vuiesc agenţiile de presă : România organizează Forumul Mării Negre. De ce este un eveniment aparte ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O dată, pentru că el dă substanţă unor preocupări mai vechi referitoare la Marea Neagră şi la vecinătatea strategică. În al doilea rând, pentru că este o premieră politică absolută, nu s-au mai reunit în jurul aceleiaşi mese niciodată atâţia reprezentanţi ai statelor riverane. Şi în al treilea rând, pentru că această iniţiativă nu are ca scop decât valorificarea proiectelor comune ale statelor riverane : identificarea temelor de interes comun (cooperarea regională, relaţiile economice, mediul) şi concentrarea energiilor politice pentru realizarea proiectelor care decurg din recunoaşterea acestei liste de preocupări. Regiunea este una care n-are identitate, care abia acum are şansa de a căpăta contur, atât pentru UE, cât şi pentru celelalte state din Europa.

Situaţia s-a schimbat. Din 1 ianuarie 2007, UE va fi vecină şi cu Marea Neagră, nu doar cu Mediterana, cu Atlanticul sau cu mările nordice, or, asta adaugă un plus la subiectele UE şi creează interes. În întâmpinarea acelui interes, e bine să vii cu un inventar de chestiuni care se adresează atât potenţialului pozitiv al zonei pontice, cât şi problemelor pe care le are zona.

Marina Constantinoiu : Dar nu este prima iniţiativă de genul ăsta… S-au mai strâns şefi de state din zona riverană la aceeaşi masă, aici ? Nu la acest nivel, dar au existat tot felul de iniţiative pentru zonă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt lucruri diferite. Preocuparea e mai veche şi acest lucru îl cunoaştem. N-a existat o formă articulată de a o face. Noi am propus acest format, care este foarte flexibil şi noninstituţional. Reflecţie ştiinţifică sau politologică asupra valorii geopolitice a regiunii s-a făcut şi cu ani în urmă, şi alţi miniştri de Externe s-au ocupat de aceasta. Sunt preocupări mai vechi, însă niciodată nu s-a ajuns până în punctul în care să ai factorii de decizie la un loc şi să discuţi într-un mod semiformal, cu mai puţină rigoare diplomatică, dar nu cu mai puţin interes chestiunile cele mai delicate ale regiunii. Regiunea aceasta nu este locul în care s-au strâns toate relele Pământului, cum deseori se crede, pentru că ignoranţa în politică poate să genereze mituri. Negative, în acest caz. Sau stereotipuri de imagine. Această regiune, dimpotrivă, poate şi are un destin de prosperitate. Trebuie să i se ofere doar şansa, valorificată în consonanţă cu

interesele particulare ale statelor din zonă. Fie că e vorba de Federaţia Rusă sau de Turcia, Bulgaria sau Georgia.

Marina Constantinoiu : Este o iniţiativă cu bătaie lungă. Un fel de „Davos" al României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Poate fi asimilat unui „Davos", în sensul că generează un reflex de dialog, pe teme precise. Temele urmează să fie convenite acum, iar Forumul se va rostogoli în continuare. Nu e vorba că şi-l asumă România, Bulgaria sau Ucraina. Şi-l asumă toţi, dar acest reflex trebuie să existe. Cel mai bun exemplu de succes ni-l oferă tot Sud-Estul Europei. Abia în 1999 s-au strâns toţi şefii de stat din Europa de Sud-Est, la Sarajevo, când a apărut Pactul de Stabilitate. Odată cu acesta, a intrat în funcţiune cu şi mai mare putere Procesul de Cooperare Sud-Est Europeană, care a generat reflexul dialogului ; or, dialogul e obligatoriu. Asta este, să spunem, similitudinea de acţiune dintre Forumul Mării Negre şi procesul politic din Balcani, care au avut şi au succes. Acest lucru se poate întâmpla şi aici. Sigur, ţinând cont de sensibilităţile unui stat sau altuia, de istoria mult mai complicată a acestei zone care, cum spunea cineva, are foarte puţină geografie şi foarte multă geopolitică. Are puţină geografie pentru că e multă apă…

Din toate părţile

Marina Constantinoiu : Sincer, ce e Marea Neagră ? Vecina noastră şi prietena noastră, lac NATO, lac rusesc, rampă de lansare pentru Orientul Mijlociu, măr al discordiei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Poate fi orice. Din toate câte puţin. O definiţie scurtă nu există şi ea se pretează la foarte multe analogii. A avut întotdeauna un destin de frontieră şi, ca orice frontieră, o geografie disputată. Marile imperii care au crescut în preajma Mării Negre, fie că e vorba de Bizanţ sau de Imperiul Otoman sau Imperiul Rus, au visat să transforme Marea Neagră într-o „Mare Nostrum", într-o mare interioară. Aşadar, în istorie a fost şi măr al discordiei. S-a dorit să fie şi lacul uneia dintre puterile riverane sau a alteia, dar cel mai interesant lucru este altul : că această mare este ea însăşi o metaforă a vecinătăţii. Pentru că datorită ei este prezentă legătura dintre Nord şi Sud sau dintre Est şi Vest. Asta este, de fapt, Marea Neagră de-a lungul istoriei. Ea are acum şansa enormă de a se ataşa, datorită voinţei riveranilor, la o sursă de stabilitate şi de prosperitate. Aceasta este Europa însăşi. Şi toate statele din jurul ei au o relaţie specială cu Bruxelles-ul.

Construită pe specific sau modelată, Marea Neagră nu înseamnă doar litoral. Uniunea Europeană are o forţă gravitaţională mare, dar şi o forţă civilizatorie, firească, ce este centrifugă. Ea răspândeşte valoare. De aceea, nu ne punem problema dacă Federaţia Rusă doreşte sau nu să devină membră a UE. Dar faptul că există acest dialog, care nu izolează Federaţia Rusă, dimpotrivă, o atrage într-un calcul de progres, şansa aceasta trebuie valorificată. Iar Forumul, spre deosebire de orice altă retorică amplă a democraţiei, are nevoie de Rusia. Nu se poate gândi destinul Mării Negre fără Rusia.

Maria Constantinoiu : Şi cum se face că taman Rusia nu va fi reprezentată la Forum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Rusia nu va lipsi. Va fi reprezentată. Pe mine nu mă emoţionează nivelul de reprezentare, deşi sigur îl dorim să fie cât mai înalt. Dar există – pe

drept motiv, probabil – o reticenţă oarecare, într-o primă măsură, şi apoi, în funcţie de rezultate, o adeziune la proiect. Aşa s-a întâmplat cu Euroregiunea Mării Negre. S-a pornit de la foarte multă prudenţă, pentru ca, apoi, la sfârşitul preşedinţiei române a Consiliului de Miniştri al Consiliului Europei, Federaţia Rusă să arate că îmbrăţişează proiectul şi că doreşte să-l continue şi să-l perpetueze.

Marina Constantinoiu : Pe lista invitaţilor văd Israelul şi Norvegia. Cum explicaţi prezenţa lor ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Subiectul atrage. Norvegia este un mare donator, este unul dintre statele care s-au interesat cel mai mult de proiectele construite în beneficiul social (fie că e vorba despre proiecte educaţionale sau de ajutor social, fie de problematica de mediu), iar Israelul se află oricum pe orbita circumscrisă Uniunii Europene şi are relaţii foarte bune şi consolidate cu câteva dintre statele pontice, pe care în mod firesc le valorifică. Dar îţi voi spune că sunt reprezentate SUA, probabil va fi şi China. Jocul global al puterii politice cuprinde Marea Neagră, nu o lasă de-o parte, nu e o periferie de interese. Este ceva care n-a fost verificat, o geopolitică nevalorificată. Cum să pierzi o asemenea şansă ?

Forumul acesta nu este pentru noi o gimnastică diplomatică. Proiectul e mai vechi, a început în ianuarie, a capătat formă scrisă şi aprobată de preşedinte în vara lui 2005, când pentru prima dată am avut o strategie concretă, de responsabilităţi, termene, proiecte. Interesul nostru a fost să valorificăm inclusiv preşedinţiile prin care am trecut, cum a fost cea de la Consiliul Europei, iniţiativa Euroregiunii Mării Negre, care va deveni funcţională, sper, anul viitor.

Acum există voinţă

Marina Constantinoiu : Nu este prima oară când România are iniţiative în sensul acesta. Toţi miniştrii de Externe au promovat Marea Neagră. De ce ar reuşi acum proiectul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru că am trecut într-o altă fază. Sunt două motive esenţiale. S-au schimbat circumstanţa şi statura politică a unora dintre ţările din regiune şi definiţia lor politică (România şi Bulgaria, membre ale UE, Turcia candidată etc.), dar, în plus, există voinţa reprezentării unitare a regiunii. Forumul este o bună probă a acestui fapt. Nu exista această voinţă acum doi, trei, patru, cinci ani. Sau poate că voinţa noastră politică atunci nu a fost destul de bine construită pe această dimensiune. Acum putem s-o facem. Finalmente, un al treilea motiv este faptul că avem cu toţii preocupări serioase în ceea ce priveşte alimentarea energetică din punct de vedere strategic. Iar regiunea Mării Negre este traseul inevitabil al alternativei energetice europene.

Marina Constantinoiu : Totuşi, doi mari actori la Marea Neagră, Rusia şi Turcia, vor avea o reprezentare la nivel inferior, ceea ce nu e un semn încurajator.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta înseamnă să reduci totul la un detaliu, ceea ce nu e firesc. Să tai şansele Forumului pentru simplul fapt că un singur stat sau altul nu admite ca acum să se expună la nivelul cel mai înalt. Or, asta e o gândire viciată, pentru că e ca şi cum ai califica existenţa unui eveniment după locul în care se desfăşoară. Noi avem un început. Când ai şase preşedinţi care vin la Bucureşti, nu e puţin. Diplomaţia nu se face

prin lovituri de teatru. E ca şi cum ai spune că, dacă nu vine cineva sau dacă reprezentarea nu e mulţumitoare, intenţia e dezonorantă sau proiectul inutil. Fals. Există o şansă de cooperare. Garanţia acestui dialog este parteneriatul.

5 iunie 2006, *Jurnalul Naţional*

La Forumul Mării Negre nu vor fi teme-tabu

Ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, a afirmat, într-un interviu în exclusivitate acordat agenţiei Mediafax*, că la Forumul Mării Negre nu vor exista teme-tabu în discuţiile dintre preşedinţi, iar România nu-şi adjudecă, prin această iniţiativă, „rolul fantezist de lider”.*

Ungureanu precizează că evenimentul va permite discuţii pe orice subiect de interes comun, atât în plan bilateral, cât şi multilateral, şi insistă că nivelul de reprezentare nu este un indicator al interesului unei ţări faţă de tematica Mării Negre, întrucât documentul final al summitului a fost convenit de delegaţii din toate ţările riverane.

El mai spune că iniţiativa românească se bucură de atenţia cancelariilor europene, majoritatea trimiţând reprezentanţi din cadrul ministerelor de externe, capabili să preia mesajul reuniunii şi să-l transforme în linie politică a Uniunii Europene.

Alexandra Babiciu : Care este poziţia Mării Negre în ierarhia temelor de politică externă ale României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte, foarte sus, dacă este vorba de ierarhie, deşi mi-e greu să folosesc cuvântul acesta, pentru că ar însemna să clasific temele după un criteriu anume de importanţă sau de utilizare a resurselor şi e complicat. Îmi cereţi tocmai mie… e mai complicat un pic. Aş spune că este una dintre temele predilecte de politică externă, ne referim la ea de mai mult timp, a căpătat contur strategic în ianuarie anul trecut şi, pentru prima dată, la jumătatea lui 2005, a devenit subiectul unei strategii ca atare, în care există termene, există responsabilităţi, instituţii implicate şi posibile ţinte, posibile rezultate.

Ceea ce nu înseamnă că subiectul este un subiect virgin, un subiect asupra căruia nu s-a mai lucrat până acum, un subiect care nu a mai stârnit atenţie. Dimpotrivă, e lung şirul miniştrilor de Externe care au găsit de cuviinţă să trateze vecinătatea orientală, care înseamnă, implicit, şi regiunea Mării Negre, cu atenţie analitică, cu interes. Diferenţa provine din altceva, din schimbarea statutului pe care îl are România faţă de ceea ce însemna România înainte de 2005, înainte de 2004 chiar. România este acum stat membru al NATO, se pregăteşte să devină stat membru al UE, va fi ţară de limită a celor două cluburi, european şi euroatlantic, în chiar marginea lor răsăriteană, şi este cumva natural ca, datorită acestui fapt, Marea Neagră să fie importată pe agenda de probleme, de subiecte serioase a Uniunii Europene sau a Alianţei Nord-Atlantice.

Noi ne pliem pe această circumstanţă şi valorificăm o gândire, repet, pe care am avut-o întotdeauna reflexivă, dar care de data aceasta se transformă într-o gândire activă, pro-activă, care încearcă să construiască proiecte şi să valorifice poziţia de riveran a României.

Mai este un motiv, ne preocupă situaţia de securitate a vecinătăţii orientale. Regiunea Mării Negre are, din păcate, o imagine destul de proastă, mai curând de zonă încărcată de conflicte, o zonă în care politicile par neclare sau, mai curând, subterane decât deschise şi orientate spre cooperare. Adevărul este că însăşi cooperarea e rară la Marea Neagră, nu există nici instituţiile care să o garanteze sau să o activeze. Diferenţa dintre Mediterana şi Marea Neagră e foarte limpede, e clar, deşi în esenţă amândouă propun aceeaşi implicare a cooperării regionale. Nu există cooperare regională la Marea Neagră, sau există sub o formă destul de puţin articulată şi cu rezistenţă în timp redusă. Organizaţia Cooperării Economice la Marea Neagră (OCEMN) are câteva proiecte într-adevăr reuşite, care au funcţionat şi funcţionează, dar insuficiente faţă de energiile investite în acest format de cooperare. Noi credem că se poate mult mai mult, credem că este nevoie de o injecţie de suport politic autentic. Forumul creează un reflex de dialog. Dialogul înseamnă încredere, încrederea generează cooperare. Este un algoritm foarte simplu.

Finalmente, avem un exemplu bun în Sud-Estul european. După cataclismul iugoslav, şefii de state şi de guverne din Europa de Sud-Est s-au strâns pentru prima dată în jurul unei mese, ca egali, în 1999, la Sarajevo, dacă nu mă înşel. Acel mod de a face politică, prin dialog destins, aproape cordial în anumite cazuri şi, oricum, la distanţă de formalismul oricărei întruniri protocolare, fără tensiune, dar cu multă sinceritate, a făcut ca în Sud-Estul Europei să existe Procesul de Cooperare Sud-Est Europeană. Care nu este formalizat, nu este instituţionalizat. Dar a generat un reflex, a generat un calendar anume de întâlniri, întâlniri în care nu există tabuuri, nu există teme despre care să nu poţi vorbi sau la care să nu te poţi referi. Unde? La nivelul celor mai importante persoane din stat. Acest tip de comunicare foarte articulată, foarte intelectuală, dar în acelaşi timp foarte productivă, pentru că generează inevitabil reflecţie şi proiect, încercăm să-l aclimatizăm în zona pontică. Pentru aceasta este Forumul şi acesta a fost motivul implicării noastre în organizarea sa de la bun început. Ideea este românească, organizarea este românească, beneficiul este general.

Alexandra Babiciu: Şi totuşi, în aceste condiţii în care pledaţi pentru cooperare regională, de ce susţineţi internaţionalizarea Mării Negre? Care este obiectivul final?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu, nu există o incompatibilitate între dialogul regional şi, cum se spune într-un singur cuvânt, internaţionalizarea subiectelor legate de Marea Neagră. Nu poţi ţine Marea Neagră sub un clopot de sticlă, nu te poţi referi la ea, nu te poţi implica în rezolvarea problemelor sale în cazul în care Marea Neagră este subiect de laborator. Or, ea nu are nimic teoretic. Dimpotrivă, are nevoie de implicare internaţională, dacă nu pentru valorificarea şanselor din ce în ce mai limpezi, mai clare de prosperitate economică – Politica Europeană de Vecinătate, de exemplu –, o şansă de prosperitate economică, printre altele. Dacă nu pentru aceasta, atunci pur şi simplu pentru un plus de creativitate în încercarea de a rezolva chestiuni care ţin de protecţia mediului sau chiar de soluţionarea conflictelor îngheţate.

Această deschidere a regiunii pontice către lume este tributul pe care îl plătim astăzi globalizării. Iar politica mondială nu mai izolează părţi ale globului, nu le mai ascunde în dosul unor garduri înalte, pentru a putea fi, să spunem, rezolvate, în cazul în care există probleme, prin contribuţia minimă a doi sau trei actori sau printr-un fel de compromis politic, globalizarea înseamnă extragerea temelor complicate spre atenţia

tuturor. Şi atunci, internaţionalizare înseamnă, pe bună dreptate, şi implicarea actorilor globali majori – Federaţia Rusă e deja prezentă, Statele Unite sau China, care este la rândul ei invitată să vină la Forum – şi, în plus, o spun fără nici o altă dorinţă decât de a evoca evidenţa, Marea Neagră are un destin global, poate deveni o mare nu doar europeană sau continentală, poate deveni o mare a lumii. Este locul în care se întâlnesc câteva civilizaţii, locul în care istoria însăşi o promovează ca multiculturală, mai mult decât atât, este geografia prin care traversează orice pod care leagă Asia de Europa. Că e vorba de un pod energetic, că e vorba de un pod politic, că e vorba de o combinaţie de factori economici, toţi au nevoie de Marea Neagră. Este suprafaţa de contact, dacă se poate spune aşa, între un continent european care aspiră la un rol mondial şi restul proxim al lumii.

Alexandra Babiciu : Şi totuşi, dacă Marea Neagră nu se internaţionalizează prin ea însăşi, cum ar fi, probabil, normal, aveţi senzaţia că statele din regiune sunt incapabile să rezolve problemele regiunii sau nu consideră că aceste probleme sunt suficient de importante pentru a merita eforturi susţinute ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, eu cred că trebuie să avem foarte multă încredere în capacitatea „administrativă”, şi pun termenul între ghilimele, a statelor din regiune. La urma urmei, lor li s-ar putea datora faptul că această regiune urmează să capete o identitate. Iar Forumul este, până la urmă, şansa obţinerii acestei identităţi, identitate vagă sau plină de echivoc la Bruxelles sau în alte capitale ale lumii. Acesta este motivul pentru care Forumul este un Forum al riveranilor, la care se adaugă observatori. Acesta este motivul pentru care şi credem că, numai după redactarea listei numitorilor noştri comuni de interes, putem spune ce anume sperăm de la vecinătatea pontică.

Deci, până la urmă, accentul cade tot pe prezenţa articulată, implicată, a riveranilor. Acum, Marea Neagră a avut dintotdeauna un start geopolitic complicat, în orice încercare de a traversa impedimentele istorice. A fost o mare râvnită. Nu a existat Imperiu – Bizantin, Rus sau Turc, Otoman – care să nu fi încercat să transforme Marea Neagră într-o „Mare Nostrum”, într-o mare internă. Această tentaţie a dominat istoria medievală şi câteva secole bune, câteva părţi bune din istoria modernă a regiunii. Odată cu apariţia statelor naţionale, şi destinul Mării Negre se schimbă. Perioada fastă a Mării Negre începe în perioada interbelică, în clipa în care state cristalizate modern, cazul Turciei sau chiar al României Mari sau, mai bine zis, cu atât mai mult al României Mari, sau al Bulgariei, s-au arătat din ce în ce mai interesate în a negocia capacitatea Mării Negre de a fi europeană. Europeană nu doar prin ceea ce presupunea administrarea ei, ci europeană pe toate ţărmurile sale. Deci, până la urmă, ceea ce facem noi este, în sensul pozitiv al termenului, faptul că încercăm să o sustragem unei istorii complicate, care întotdeauna a transformat-o în obiect al dorinţei istorice. Îi dăm şansa de a fi motivul cooperării între egali.

Alexandra Babiciu : Şi ce argumente aveţi pentru a crede că acest Forum al Mării Negre are şansa de a duce la deblocarea dialogului dintre riverani şi prin ce, concret ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ca orice proiect politic, creatorul lui porneşte de la ideea că el trebuie să aibă şanse neapărat şi că, oricum, nu se poate încheia cu un eşec. Şi sunt convins că nu are cum să fie un eşec. Iată de ce ! În primul rând, este o premieră. Dacă vreţi, e argumentul fundamental de la care încep. Nu s-a mai întâmplat aşa ceva. E primul pas îndrăzneţ înainte. Depăşim o crispare istorică, depăşim un blocaj de comunicare.

Relaţiile bilaterale dintre statele riverane nu sunt întotdeauna cele mai bune ; ceea ce facem noi aici ţine deja de un alt nivel al civilizaţiei politice. La care aderă toate statele riverane în felul lor. Şi înseamnă recunoaşterea virtuţii politice a dialogului.

Primul pas e făcut de noi acum. Şi tocmai pentru că primul înseamnă întotdeauna intenţie şi realizarea intenţiei, nu credem că poate fi un eşec. E primul pas. Sigur că drumul se încheie după zeci de alţi paşi succesivi. Şi noi credem că modul în care definim acum Forumul, reflexul de dialog de care pomeneam, va fi convingător pentru alte state riverane, pentru preluarea ştafetei. Aici, România nu-şi adjudecă nicicum roluri fanteziste de lider. Noi privim această chestiune cu moderaţie şi, în acelaşi timp, cu o modestie pe care rareori statele regiunii au avut-o. Ne gândim în funcţie de potenţialul nostru şi în funcţie de ceea ce putem realiza. Ştim că, dacă vrem să găsim soluţii la probleme pe care le recunoaştem cu toţii, acele soluţii nu pot fi naţionale, nu pot purta culorile unui singur steag. Nu pot fi decât soluţii aflate la intersecţia intenţiilor politice ale tuturor statelor : mediul, bunăoară, sau lupta împotriva criminalităţii transfrontaliere.

Alexandra Babiciu : Sau conflictele…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sau chiar conflictele regionale, evident. Aşa-numitele conflicte îngheţate. Mai este ceva. Faptul că România a imaginat acest Forum ca o comunicare între egali. Am spus-o la un moment dat, o repet. Nu o comunicare între parteneri aflaţi în diferite stadii de capacitate sau de potenţial politic sau strategic. Marea ne face… până la urmă… problemele ei ne egalizează. Pentru că le răspundem în acelaşi fel.

Alexandra Babiciu : Spuneaţi că fiecare stat riveran răspunde într-un fel propriu. La ce anume vă referiţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să mă citezi exact. Era în context.

Alexandra Babiciu : În felul său. Fiecare stat răspunde în felul său oportunităţii pe care o oferiţi prin acest…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu spun altceva. Dialogul bilateral, dialogurile bilaterale dintre statele riverane se alcătuiesc după propriile aspiraţii, după propriile politici şi, nu în ultimul rând, după felul în care sunt evidenţiate temele de interes. Dar până acum nu a existat un inventar, o listă, un catalog al subiectelor care se recunosc în toate politicile naţionale externe, evident, ale statelor riverane. Niciodată. N-a existat, după filtrarea temelor naţionale, un numitor comun. Noi credem că îl scoatem în evidenţă. El va fi – şi nu ne va lua mult timp să vedem asta –, va fi bine reliefat de conţinutul declaraţiei finale, unde sunt foarte atent înscrise şi, cred, exemplificator pentru oricine, care sunt preocupările care ne unesc, care sunt temele care ne dau coşmaruri. E vorba de criminalitatea organizată, este una dintre ele. Şi, într-adevăr, nu am găsit până acum o formulă articulată, convenabilă, care să aibă o mecanică productivă, să zic aşa, satisfăcătoare, pentru a lupta împotriva criminalităţii organizate. Iar această regiune este releul esenţial pentru traficul transfrontalier ilegal dintre Asia şi Europa. Am dat exemplul care mi-este cel mai la-ndemână, dar, evident, putem să navigăm, în energie sau în temele mediului, sau în orice.

Alexandra Babiciu : Existând aceste probleme comune ale statelor din regiune, cum se face că două dintre ţările mari şi importante pentru Marea Neagră – Federaţia Rusă şi Turcia – dau în continuare senzaţia de reticenţă faţă de proiectele politice privind Marea Neagră, faţă de iniţiativele României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Reticenţe au fost dintotdeauna, dar n-aş exemplifica pornind de la Federaţia Rusă sau de la Turcia. Reticenţe au fost în general. Pentru că este o

iniţiativă, repet, generală. Este prima oară când se-ntâmplă aşa ceva. Evident, nimeni nu se alătură unui asemenea proiect înainte de a fi convins că există şi un beneficiu de durată din organizarea şi participarea la un forum. În plus, nimeni nu mai are timp astăzi de întâlniri fără rezultat, de gimnastică retorică pe care să o practice într-o capitală oarecare sub titlul de inventar al propriei imagini. Nimeni nu mai are vreme de aşa ceva. Şi a scoate în evidenţă beneficiul a reprezentat pentru noi miza politico-diplomatică cea mai importantă a acestei acţiuni româneşti. Şi Turcia, şi Rusia participă, repet, în felul lor, la un nivel de reprezentare…

Alexandra Babiciu : Care anume ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul Turciei, la nivel de viceprim-ministru, în cazul Rusiei sunt încă rezervat, vom vedea la ce nivel. Şi într-un caz, şi în celălalt, nivelul de reprezentare nu trebuie considerat ca fiind şi reprezentativ pentru interesul pe care îl arată temelor. De ce spun aceasta ? Pentru că este un criteriu care nu poate fi nici absolutizat, nici fetişizat. În raporturile bilaterale sau în întrunirile multilaterale în care sunt discutate temele Mării Negre, şi Federaţia Rusă, şi Turcia sunt extrem de active, cum e şi România, cum e Bulgaria, Ucraina, cum este oricine. Acest Forum însă are nevoie de un rodaj. Iar rodajul trebuie să înceapă cu învârtirea cheii în contact. Acesta este momentul esenţial în care ne aflăm. Partea excepţională a proiectului rezidă în chiar titlul său de premieră.

Alexandra Babiciu : Totuşi, la Forum vin doi preşedinţi din două state care au o problemă comună : Armenia şi Azerbaidjanul.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E vorba de Nagorno-Karabah.

Alexandra Babiciu : Da. Se speră la o cale către o soluţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există întotdeauna o şansă către o soluţie, chiar dacă e un compromis. Compromisul este de fapt o satisfacţie bine dozată între doi termeni tari. Noi oferim acest mediu şi ne bucurăm că şi Grupul de la Minsk[1], şi părţile implicate au considerat ocazia ca fiind optimă pentru a putea ajunge într-un răstimp mai scurt la un rezultat onorabil. E voinţa preşedinţilor azer şi armean de a găsi răspunsul optim la această provocare numită Nagorno-Karabah, problemă veche şi care a căpătat accente tragice în timp. Voinţa politică este indiscutabilă. Însuşi faptul că este folosit Forumul arată că am dreptate spunând aceasta.

Alexandra Babiciu : Pe de altă parte, la Bucureşti mai vine şi preşedintele Iuşcenko.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, va veni duminică după-amiază.

Alexandra Babiciu : Se poate spune că la Forum se va discuta cu preşedintele Iuşcenko, pentru că din partea Rusiei încă nu spuneţi cine va veni, despre Transnistria, despre negocieri, despre şanse…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă referiţi la discuţia preşedinţilor. Asta rămâne de văzut, pentru că, până la urmă, patronii acestui Forum, personajele importante ale acestui Forum sunt preşedinţii înşişi. N-am de unde şti ce anume se află în textul preşedintelui Iuşcenko.

Alexandra Babiciu : Folosind exemplul azero-armean.

---

1. Grupul de la Minsk a fost creat în 1992 de către Conferinţa privind Securitatea şi Cooperarea în Europa (în prezent OSCE) în vederea soluţionării conflictului azero-armean din Nagorno--Karabah. Este coprezidat de Franţa, Federaţia Rusă şi SUA şi format din Belarus, Finlanda, Germania, Italia, Olanda, Portugalia, Suedia şi Turcia, la care se adaugă Armenia, Azerbaidjan şi Troica OSCE (n.r.).

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai curând ca exemplu de dialog, dar nu ca exemplu de situaţie, pentru că lucrurile sunt complet diferite. Cum spune francezul, *comparaison n'est pas raison*. Dacă vă referiţi la discuţiile bilaterale, evident că ele există, vor exista între preşedintele României şi omologul său ucrainean. Vor fi nenumărate discuţii bilaterale, pentru că un asemenea prilej nu va fi consumat exclusiv în sala în care se vor întâlni preşedinţii. Nu mă aştept să existe teme-tabu, nu mă aştept să existe teme trecute între paranteze, dimpotrivă. Mă aştept să fie discuţii foarte clare, foarte directe, foarte limpezi. Aceste întâlniri au un rol maieutic extraordinar. Ele scot în evidenţă, în primul rând, temele care merită o discuţie aprofundată. Şi felul în care ne-am străduit să organizăm întâlnirea pune deoparte crisparea pe care o aduce orice formă de contact diplomatic în sensul rigid al cuvântului.

Alexandra Babiciu : Înţeleg că participanţii nu vor fi la costum, cravată şi nu îşi vor strânge mâinile protocolar ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă asta vor decide, nimic nu-i va împiedica. Speranţa mea e că, după momentul de început al Forumului, el va fi preluat, cred că am spus, ca o ştafetă de altă ţară, care îl va reorganiza, în sensul readucerii tuturor în jurul mesei. S-ar putea ca atunci numărul preşedinţilor să crească şi sunt convins că se va întâmpla asta. Ceea ce merită scos în evidenţă e faptul că, pe lângă partea, să zicem, eminamente politică, există o activitate care implică ONG-uri şi *think-tank*-uri al căror obiect de activitate îl reprezintă politica, geopolitica, relaţiile internaţionale, în general, în perimetrul Mării Negre. Ucraina, după ştiinţa mea, vine la Bucureşti cu cel mai mare număr de ONG-uri interesate de geopolitica Mării Negre. Din aceste întâlniri – vor fi patru ateliere – vor rezulta cu siguranţă concluzii extrem de interesante, care nu vor fi alocate egoist unui singur participant sau unui număr restrâns de participanţi, ci tuturor. E un efort de evidenţiere a regiunii, care până acum nu s-a mai petrecut. Şi aştept cu încântare – dacă vreţi, e o aşteptare intelectuală, nu doar una politică – să văd cum vor arăta volumele pe care sperăm să le publicăm, care vor cuprinde contribuţiile participanţilor. Ideile care vor apărea aici, toate revendicându-se de la lista urgenţelor, a temelor comune, devin proiecte. Ei bine, pentru a pune aceste proiecte în mişcare, trebuie să folosim optim ceea ce deja avem, formulele de cooperare deja existente. Am pomenit de…, ai pomenit chiar tu de OCEMN, este una dintre situaţiile în cauză.

Alexandra Babiciu : Prin urmare, în declaraţia politică, în declaraţia finală se vor regăsi opiniile tuturor statelor. Ce va cuprinde exact, cine va prelua ştafeta, ce proiecte vor fi decise sau ce anume va conţine această declaraţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Declaraţia politică va avea, să spunem, două părţi. Ea a fost deja convenită în textul care va fi supus spre aprobare preşedinţilor. A fost deja convenită de reprezentanţii tuturor statelor riverane, iar la aceste discuţii au participat, nu mai spun de delegaţia turcă, dar a participat şi o delegaţie rusă. Deci există un text convenit de toţi, de aceasta nu ne gândim neapărat că nivelul de reprezentare debalansează importanţa evenimentului.

Declaraţia politică are două părţi : o parte preambulară, care se referă la motivul acestei întâlniri şi la ceea ce ar trebui să fie Forumul, şi o foarte consistentă parte expozitivă, unde sunt, într-adevăr, enumerate subiectele comune. Repet, asupra acestui proiect urmează să se pronunţe preşedinţii. Proiectul este pregătit de ministerele de externe, de administraţiile prezidenţiale ale statelor riverane şi este promovat spre nivelul

superior de decizie politică. Participarea observatorilor, merită spus acest lucru, este extensivă. Las la o parte faptul că SUA sunt reprezentate la nivel de adjunct al şefului Consiliului Naţional de Securitate, fostul ambasador Crouch, care a fost ambasador în România, las deoparte faptul că sunt prezenţi secretarii generali ai Consiliului Europei, OSCE, va veni însuşi preşedintele-în-exerciţiu al OSCE la Bucureşti, actualul ministru de Externe belgian, De Gucht, un număr apreciabil de directori generali de afaceri politice din ministerele de externe europene. Dacă vreţi, aceştia sunt reprezentanţii nucleelor de gândire din instituţiile amintite, din ministerele afacerilor externe. Ei sunt cei care preiau mesajul, îl înregistrează, îl rafinează şi apoi îl transformă, sigur, cu evidenta contribuţie a României, în linia politică a Uniunii Europene.

Alexandra Babiciu : Şi vor fi observatori activi, aşa cum România este în cadrul UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie.

Alexandra Babiciu : Deci vor putea lua cuvântul, vor putea să-şi exprime punctele de vedere.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există o secţiune alocată lor, chiar în dimineaţa zilei de luni. Este o atmosferă care creşte în aşteptări datorită intervenţiilor observatorilor, şi abia după aceasta urmează partea dedicată întâlnirilor prezidenţiale, summitului propriu-zis.

Alexandra Babiciu : Prin urmare, până la organizarea unui nou Forum de către un alt stat, vă aşteptaţi să existe efecte concrete ale acestui summit ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Proiectele ar putea fi considerate primele efecte concrete – proiectele în sine sau, dacă vreţi, voinţa politică a proiectului, cea care adaugă cinci, şase, zece semnături în sprijinul unei direcţii politice, care se poate apoi, prin intermediul experţilor, transforma în proiect propriu-zis. Acesta este, de fapt, beneficiul imediat al unei întâlniri de genul celei care urmează să fie organizate aici. Dar, repet, există o doză bună de imprevizibil, prin simplul fapt că ai în jurul mesei, pentru prima dată, atâţia preşedinţi, care urmează să se refere decontractat, foarte direct, foarte clar, la ceea ce aşteaptă în primul rând de la ei înşişi, de la această întâlnire care le este dedicată.

Alexandra Babiciu : Nu vă temeţi că, în loc să dialogheze cât mai relaxat, spiritele se vor încinge ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, câtuşi de puţin.

Alexandra Babiciu : În nici un caz ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, regiunea este matură şi are nevoie doar de recunoaşterea acestei maturităţi.

3 iunie 2006, *Mediafax*

România are nevoie de Marea Neagră

Dan Cristian Turturică : Bună seara şi bine v-am găsit la „Prim-plan”. Peste câteva zile va avea loc la Bucureşti Forumul Mării Negre, un eveniment de politică externă care va readuce în atenţie dilemele şi controversele referitoare la viitorul şi la identitatea regiunii. În acest context, Forumul va încerca să ajute ţările care împart spaţiul Mării Negre, să anticipeze şi să rezolve rapid potenţialele probleme, înainte ca acestea să devină surse de instabilitate şi ameninţări la adresa securităţii regionale. Sunt Dan Cristian Turturică şi vă invit să urmăriţi o emisiune despre rolul României în zona Mării Negre, despre obiectivele noastre în această regiune, despre ce putem câştiga în urma cooperării cu ţările vecine, dar şi despre obstacolele pe care diplomaţii români trebuie să le depăşească. Invitaţii mei din această seară sunt domnii : Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe. Bună seara.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara.

Dan Cristian Turturică : Şi domnul Sever Voinescu, editorialist şi analist de politică externă.

Sever Voinescu : Bună seara.

Dan Cristian Turturică : De asemenea, vom intra în legătură puţin mai târziu şi cu domnul Adrian Severin, deputat PSD şi fost ministru de Externe. Domnule ministru, ce speră România de la acest spaţiu al Mării Negre despre care se tot vorbeşte în ultima vreme, mai ales în ultimii doi ani, aş spune ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Încerc să vă dau răspunsul cel mai simplu cu putinţă. În primul rând, un profit politic, care să se acorde cu poziţia pe care o avem noi în Alianţa Nord-Atlantică şi, foarte curând, în Uniunea Europeană. În al doilea rând, o perspectivă economică, iarăşi profitabilă, foarte clară. Spaţiul Mării Negre este insuficient explorat, în harta intereselor politice ale Bruxelles-ului abia îşi face loc acum, şi aceasta îndeosebi datorită faptului că va fi tractată în inventarul de tematici al Uniunii Europene datorită României şi Bulgariei şi datorită Turciei, implicit, pentru că Turcia este stat candidat la Uniunea Europeană. Perspectivele de cooperare sunt bune, pentru că, paradoxal, sunt abia valorificate. Spre deosebire de Mediterana sau spre deosebire de Marea Nordului sau de Baltica, Marea Neagră nu face exces de cooperare ; dimpotrivă, cooperarea economică la Marea Neagră este subsumată acţiunilor uneori destul de palide ale unei singure organizaţii, cu o birocraţie complexă şi, în ciuda bunei-credinţe, încă destul de timidă. Iar, în rest, cooperarea militară nu poate să ţină loc de cooperare politică.

Exemplul cel mai bun îl avem în Sud-Estul Europei, unde a fost destul ca în 1999 – este termenul cronologic optim, cred – şefii de stat şi de guvern din Balcani să se reunească în jurul aceleiaşi mese, la Sarajevo, punându-se atunci bazele Pactului de Stabilitate. Acel termen-zero al cooperării regionale, pornită întâi în forma unui reflex de dialog, merită reprodus şi în Marea Neagră. Pretextele sunt nenumărate, eu am specificat doar unul dintre ele sau două, dar putem găsi raţiuni şi în relaţiile bilaterale dintre statele riverane.

Dan Cristian Turturică : Domnule Voinescu, mulţi analişti sunt sceptici când este vorba de acest spaţiu al Mării Negre. Ca să esenţializez, cred că mulţi dintre ei îl consideră pur şi simplu o pierdere de vreme. Dumneavoastră credeţi că există o miză politică şi economică pe care diplomaţii români merită să o atace ?

Sever Voinescu : O, evident, evident. Este limpede lucrul ăsta. Cel puţin în ceea ce priveşte mizele pentru România, care, vrea, nu vrea, este parte a acestei regiuni, vrea, nu vrea, este parte a jocurilor strategice, economice, politice din această regiune, evident că este obligatoriu pentru diplomaţia română să atace în ofensivă problemele acestui spaţiu. Şi eu sunt printre cei sceptici, în sensul că nu văd suficiente motive, deocamdată, să sperăm că acest spaţiu va deveni, cel puţin într-un orizont previzibil, un spaţiu de securitate colectivă, de prosperitate, de democraţie, de stabilitate. Şi cred că sunt mult mai multe argumente pentru a ne face să privim cumva încruntaţi către ceea ce se întâmplă aici, pentru că în acest moment sunt mult mai multe provocările în sensul de ameninţare decât provocările în sensul de oportunitate în acest spaţiu. Şi este limpede că diplomaţia română trebuie să ştie să maximizeze oportunităţile, să minimizeze ameninţările. Şi felul în care o va face îndrăznesc să spun că este într-un fel examenul cel mai serios la care diplomaţia română este supusă, pentru că, dacă ne gândim la celelalte obiective pe care le-am traversat, le-am bifat în ultimii ani, la cele mari, vorbesc de integrarea în NATO şi de integrarea în Uniunea Europeană, acolo lucrurile au fost mult mai uşoare, fie şi pentru că aceste organizaţii, membrii acestor organizaţii ne-au dat asistenţă. Ei bine, aici, la Marea Neagră, sentimentul meu este că e un joc de putere, un joc de putere în sensul cel mai realist al cuvântului, şi asta este de fapt o miză pentru diplomaţie.

Dan Cristian Turturică : Bun. Avem doi actori foarte puternici, Rusia şi Turcia…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie…

Dan Cristian Turturică : Cum poate naviga România între aceşti doi coloşi, totuşi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Turturică, daţi-mi voie să revin la ceea ce spunea domnul Voinescu, pentru că domnia sa aici are foarte mare dreptate. Nici n-aş vrea să se înţeleagă că noi plecăm de la o situaţie completamente dezastruoasă pe care încercăm să o reparăm cu slabele noastre forţe. Este adevărat, noi nu suntem aici într-o diplomaţie rutinieră ; dimpotrivă, o diplomaţie care trebuie să identifice soluţiile aflate cumva pe numitorul comun de interes al unor state precum Federaţia Rusă şi Turcia – şi mă leg de întrebarea dumneavoastră – dar, pe de altă parte, şi al unor state precum cele caucaziene, nu le iau în bloc, folosesc doar un denominativ geografic, care îşi cântăresc raportul cu Bruxelles-ul, Uniunea Europeană sau NATO într-un mod care le legitimează definitiv ca fiind europene. Ei bine, acest tip de diplomaţie sau acest tip de acţiune politică are mai curând în acest moment un caracter exploratoriu.

Proiectele, dacă vor apărea – şi eu sunt convins că vor apărea, cu toată precauţia cu care pornim la drum acum –, vor avea nevoie, pe de o parte, de un mediu propice, asta este circumstanţa politică la care aspirăm prin organizarea Forumului, şi, pe de altă parte, vor avea nevoie de o injecţie continuă de energie, aş spune integraţionistă, de energie europeană din partea Uniunii, din partea Alianţei Nord-Atlantice, din partea altor formule de cooperare regională, în aşa fel încât buna intenţie care porneşte pe 5 iunie să nu moară pe 6. Forumul nu este o întreprindere, un angajament de o zi ; este un proiect care comportă timp, care are nevoie de răbdare şi care, pentru a fi mai uşor de înţeles şi pentru telespectatori, oferă tactul cu care se poate construi într-o zonă în care bruscheţea politică este cumva la ordinea zilei. Despre asta este vorba.

Dan Cristian Turturică : Deci avem o performanţă ; avem preşedinţii Armeniei şi Azerbaidjanului, vor participa la…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe 4.

Dan Cristian Turturică : …pe 4, la acest Forum…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vin pe 4, iertaţi-mă. Ei vin în Bucureşti pe 4. Forumul începe pe 5.

Dan Cristian Turturică : Vor participa la acest Forum. Sunt cunoscute tensiunile care domnesc între aceste două ţări ; faptul că i-am adus la aceeaşi masă este deja un prim pas înainte, un prim succes. Totuşi, concret, ce câştigă România, dacă va reuşi să joace acest rol de mediator, cum spuneam şi în introducere, din a încerca să joace un rol de aplanare în posibilele conflicte care pot urma sau care deja există în acest spaţiu ? Ce câştigăm noi, fiind un bun împăciuitor între aceste state, de exemplu ? Sau între aceste state şi Uniunea Europeană, cum spuneaţi dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Răspunsul cel mai simplu ar fi unul care ar exemplifica exclusiv România. E uşor să vă spun, de exemplu, că statutul României se transformă din stat beneficiar de asistenţă, cred că şi dumneavoastră aţi făcut referire la asta acum, în stat donator. Unul dintre vectorii în lungul cărora se va mişca România în relaţia bilaterală cu statele care au nevoie de asistenţă este aşa-numita asistenţă pentru dezvoltare, mecanismul asistenţei pentru dezvoltare. Unul dintre statele către care credem că ne putem îndrepta cu profit politic şi economic în beneficiul nostru şi al Uniunii Europene este Georgia ; în felul acesta, am legat un ţărm de celălalt. Deci acesta ar fi un răspuns foarte simplu, care i-ar aduce pe toţi cei care ne urmăresc acum la o raţiune foarte pragmatică naţională.

România are nevoie de Marea Neagră pentru că are nevoie de profit propriu. Dar aici câştigul, dacă există, este câştigul tuturor. Şi trec la o filosofie simplă şi îmi cer scuze în cazul în care merg la fundament. Încrederea de care are nevoie spaţiul Mării Negre nu se poate construi decât pe bază de dialog. Dialogul acesta nu există sau, dacă există, este fragmentar, este sincopat, este întâmplător sau este circumstanţial. Se întâmplă la Bruxelles sau se întâmplă la Soci, sau se întâmplă la, nu ştiu, la Washington, la New York, mai curând, la Naţiunile Unite. Noi încercăm să generăm dialogul cu o anumită cadenţă, să vină ca un fel de pastilă necesară pentru recompunerea unui tip de solidaritate regională pe care Marea Neagră nu a avut-o niciodată. Aici este, de fapt, marea, marea problemă.

Dan Cristian Turturică : Deci este o acţiune de pionierat, aproape.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o acţiune de pionierat, însă ea nu creşte pe un teren gol. Au mai existat asemenea iniţiative, unele dintre ele, sigur, anunţate cu surle şi cu trâmbiţe. Nu pornim de la aşa ceva ; pornim de la o modestie naturală, cred eu, adaptată potenţialului nostru politic, nu vrem să facem salturi de campion, dar vrem să câştigăm prin intermediul tuturor celorlalţi şi, odată cu noi, UE şi Alianţa Nord-Atlantică, care au nevoie amândouă, datorită României, Bulgariei, Greciei, Turciei, de o vecinătate estică confortabilă, care nu oferă doar problema – cazul conflictelor îngheţate sau al absenţelor unor proiecte economice de amploare, Nabucco, energie, sunt toate subiecte care pot fi intrate atunci. Şi trebuie să se vină şi cu nişte variante de soluţii. Variante de soluţii care angajează UE, NATO, ţările din regiune. Şi am dat doar câteva exemple. Filosofia însă este aceasta, câştigul Forumului este câştigul tuturor.

Dan Cristian Turturică : Este aceasta o variantă viabilă ? Poate România să se situeze pe această axă, de exemplu, Bruxelles – zona ţărmului de Est al Mării Negre ?

Sever Voinescu : Acum, dacă am înţeles bine ce a spus domnul ministru, ar fi iluzoriu să ne imaginăm că noi venim în această regiune cu aceste puteri pe care le-aţi menţionat ca pacificator, ca diriginţi, ca cei care suntem, cum să spun, vehiculul între marile capitale de tip Bruxelles, Washington şi regiune. Nu, dimpotrivă, aici sunt de acord cu domnul ministru şi cred că este cea mai lucidă abordare cu putinţă, şi anume aceea a modestiei şi a căutării unui câştig poate mic din perspectiva, cum să spun, a dezordinii care e în regiune, dar un câştig care pentru România înseamnă ceva, înseamnă, înainte de orice, prestigiu, adică e iluzoriu să ne imaginăm că, după acest Forum, conductele toate trec pe la noi, banii vin la noi. Dar e vorba de prestigiu şi de un anume semnal pe care România îl dă cu privire la interesele ei în regiune.

Ce se întâmplă ? Eu analizez în general această regiune în termeni foarte realişti. Noi avem aici o putere globală, care este Rusia, două puteri regionale, care sunt Ucraina şi Turcia, puteri regionale de rang secund, dacă vreţi, precum Bulgaria, România ş.a.m.d., şi un grup de state care, săracele de ele, abia se ţin, abia au apărut, de tip Georgia, Armenia, care au probleme de identitate, sunt mult prea fragile ca să poată măcar să însemne ceva în plan regional. Aceste discrepanţe de putere, care sunt asociate cu discrepanţele majore de interese în privinţa regiunii, fac ca lucrurile să pară foarte mozaicate, contradictorii de cele mai multe ori.

Problema este că decupajul fundamental de interese aici aşază Rusia şi Turcia în ultima vreme de o parte în ceea ce priveşte internaţionalizarea problemei Mării Negre, care este interesul fundamental al României în momentul ăsta, şi celelalte ţări de partea cealaltă. Şi aici este nu doar loc, aici este chemată diplomaţia acestor ţări – şi diplomaţia română, în principal – să găsească soluţii pentru ca, până la urmă, să ne atingem interesul, ceea ce înseamnă să punem Marea Neagră într-un circuit sau într-o viziune globală asupra securităţii pe agenda marilor actori strategici, alţii decât Rusia, şi, astfel, acest spaţiu euroatlantic, care este un spaţiu, cum ştim, de securitate, de prosperitate ş.a.m.d., să ajungă cu binefacerile lui şi în spaţiul ăsta. De fapt, cred că despre asta este vorba.

Dan Cristian Turturică : Avem o legătură telefonică acum cu domnul Adrian Severin, deputat PSD. Bună seara.

Adrian Severin : Bună seara.

Dan Cristian Turturică : Cum vedeţi această problemă a Mării Negre ? Credeţi că va reuşi diplomaţia română să marcheze un punct important, să înscrie o bilă albă în următoarea perioadă ?

Adrian Severin: Este o întrebare dificilă, pentru că dorinţa mea ar fi să vă răspund: „Da, aşa va fi, va reuşi”. Din păcate, analiza pe care o pot face – evident, pe baza datelor pe care le am şi poate că acestea nu sunt toate – mă face mult mai reticent să dau un asemenea răspuns.

Mi se pare, pe de o parte, că, în afara unei idei generale, generoase, care nu este de altfel nouă, ea este o idee despre care, în diverse forme şi în diverse etape, se vorbeşte de ani buni, aş spune că – sigur, într-un context diferit – problema Mării Negre a fost discutată la începutul anilor ’90, în termeni oarecum asemănători, repet, contextul fiind altul, dar de fiecare dată când ea s-a reluat, am rămas la nivelul retoricii foarte mult, am rămas la nivelul dorinţelor, al ideilor generale, prea puţină substanţă.

Dan Cristian Turturică: De ce-am eşuat până acum?

Adrian Severin: Primul motiv este exact cel pe care l-am spus. După părerea mea, am eşuat pentru că nu am avut o strategie, am avut o simplă dorinţă, am făcut declaraţii, dar nu am reuşit nici să găsim ideile potrivite şi, probabil, nici nu am reuşit să influenţăm printr-o mişcare abilă, printr-o strategie abilă echilibrul de forţe din zonă. Pentru că în orice fel de strategie trebuie să pornim de la o realitate, şi această realitate este jocul intereselor şi echilibrul de forţe. Trebuie să vedem cum putem să modificăm interesele printr-o poziţionare abilă, cum putem să modificăm echilibrul de forţe prin alianţe inteligente şi aşa vom ajunge la un anumit rezultat, atunci când forţa noastră, în mod evident, nu este suficientă spre a ne impune dorinţele celorlalţi. Şi în acest context aş adăuga un punct pe care voiam să-l spun şi mai devreme şi care este iarăşi, după părerea mea, un eşec al nostru: nu putem, cred eu, să încercăm a promova proiectul nostru pentru Marea Neagră împotriva Rusiei sau fără o politică serios aşezată în relaţiile noastre cu Rusia.

Dan Cristian Turturică: Chiar dacă avem în spate, de această dată, un interes manifest al SUA, de exemplu, eventual un sprijin al UE?

Adrian Severin: Aşa pusă problema, ne face să uităm că SUA au şi alte interese, nu numai interesele din Marea Neagră, ca, de altfel, şi UE. Nu trebuie să uităm că SUA au un interes mult mai mare, şi anume acela de a rămâne în nişte relaţii de conlucrare eficientă cu Rusia, o Rusie care este puternică prin rezervele sale de hidrocarburi, care joacă foarte bine sau, mă rog, încearcă să joace foarte bine cartea energetică, o Rusie care va avea un rol de jucat, chiar dacă nu va fi poate – prea curând, cel puţin – superputerea de altădată, dar va avea un rol de jucat în marile echilibre globale care includ China, India ş.a.m.d., o Rusie care nu trebuie să fie cu totul ostilă, dacă vrei să supravieţuieşti crizei din Irak, o Rusie care trebuie cât de cât să colaboreze, dacă nu vrei să ai complicaţii eterne în Caucaz…

Deci, faţă de această situaţie, eu cred că a trece aşa, foarte repede, peste factorul rusesc şi a spune „noi suntem acum o părticică din marea putere americană sau din superputerea americană şi cu asta ne vom impune agenda noastră, pentru că americanii sunt cu noi”, nu, nu cred că aşa stau lucrurile, iar dacă ne referim la UE, cred că este şi mai rău, pentru că UE are încă o viziune neclară şi, în acelaşi timp, parţială asupra problemei Mării Negre, drept pentru care, încă de acolo, nu cred că vom avea un sprijin decisiv, dar văd, pe de altă parte, că se conturează un triunghi Germania-Rusia-Turcia, care promovează o agendă complet diferită în Marea Neagră faţă de România, şi asta nu poate fi de asemenea ignorat, dacă nu vrem să greşim.

Dan Cristian Turturică : Vă rog să mai rămâneţi, domnule Severin. Domnule ministru, aveţi argumente să combateţi scepticismul domnului Severin ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, dar mă întreb în ce măsură este scepticism sau a fost, pur şi simplu, un rezumat al ineficacităţii politicii externe pe această dimensiune până acum. Eu cred că mai curând asta a vrut să spună domnul deputat şi are dreptate.

Dan Cristian Turturică : Ce putem face de acum încolo în plus sau ce atuuri avem în acest moment faţă de momentele trecute ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Două sunt atuurile pe care le găsesc foarte repede şi îmi veţi ierta îndrăzneala cu care am să le spun.

Primul : este o altă circumstanţă politică, avem o altă definiţie politică. Nu suntem în perioada în care ne căutăm afilieri sau mariaje de circumstanţă. Nu mai este 1997, nu mai suntem nici în perioada 2001-2004, când, într-adevăr, au existat simpozioane despre Marea Neagră, au fost tot felul de mici conferinţe, organizate, repet, cu bună intenţie, dar care mai curând aveau un caracter exploratoriu şi încercau să identifice o problemă, punctualizând-o. Ăsta este primul motiv.

Şi al doilea motiv : chiar cred că avem putere acumulată, şi ca reprezentare, şi ca putere de acţiune, pentru a ne putea dedica unui asemenea subiect, cu o parte din energiile dumneavoastră politico-diplomatice. Însă domnul deputat mai făcea o referire la o chestiune pe care nu am apucat să o discutăm şi îi mulţumesc că a făcut-o, este vorba de Rusia. Preşedintele României, domnul Băsescu, într-un mod relativ neobişnuit faţă de felul în care alţi preşedinţi români sau chiar preşedinţii din regiune s-au raportat la relaţia cu Rusia, a spus, spre surprinderea unei majorităţi politice crispate, într-o seară, la Kiev, pe 2 decembrie, că ceea ce de fapt îi trebuie acestei regiuni este un format de cooperare care să nu izoleze Federaţia Rusă, să nu restrângă totul la o retorică politică foarte inflamată în care se discută despre valori, se discută despre condiţia democraţiei, dar nu se discută în fapt despre modul în care dialogul însuşi întemeiază încrederea şi deci susţine democraţia, sistemul democratic.

Intenţia noastră este tocmai în siajul, în urmarea acestui tip de filosofie, altminteri – părerea mea – nu doar inclusivă, ci şi oportună. Federaţia Rusă nu trebuie trimisă în colţ ca un boxer, că primeşte upercuturi politice. Eu cred că avem şi statura, avem şi motivaţia de a atrage Federaţia, de a conserva şi de a genera suplimente la dialogul pe care-l avem noi sau statele din regiune şi Federaţia Rusă, în aşa fel încât ea să funcţioneze, în context regional, în sens pozitiv. E motivul pentru care am invitat Federaţia Rusă şi la inaugurarea Euroregiunii Mării Negre, am invitat-o şi la Forumul Mării Negre.

Dan Cristian Turturică : Va participa la Forumul care începe pe 5 iunie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Va fi oricum reprezentată la Forumul care…

Dan Cristian Turturică : Domnul Severin doreşte să facă o intervenţie. Domnule Severin…

Adrian Severin : Da, nu voiam să-l întrerup pe domnul Ungureanu, dar cred că domnul ministru a terminat, aşa am avut impresia, partea asta de expunere. Voiam să reacţionez. În primul rând, sunt de acord cu o afirmaţie făcută şi, apoi, arătându-mi rezerva faţă de următoarea. Afirmaţia cu care sunt de acord este aceea că, într-adevăr, eu nu sunt sceptic, ci, mai degrabă, sunt lucid, lucid critic, nu criticist, dar critic ; într-adevăr, avem o vulnerabilitate sau o slăbiciune în politica noastră sau în concreteţea politicii

noastre. Ne stabilim bine, suntem inspiraţi când e vorba de marile principii, dar mai puţin capabili să ducem lucrurile la concret, şi aceasta este o slăbiciune care, cu anumite pauze, să spunem, s-a remarcat de-a lungul ultimilor 16 ani.

Dan Cristian Turturică : Domnule Severin, haideţi să… Lăsaţi cuvântul *concret* şi aş dori, pentru ca telespectatorii să poată urmări această discuţie şi să pătrundă mai bine… Aţi menţionat mai devreme că dumneavoastră sesizaţi mai degrabă un interes comun al Germaniei, Turciei, Rusiei, care este oarecum diferit de cel al României. Exemplificaţi-ne, daţi-ne puţin mai multă carne în această declaraţie.

Adrian Severin : Da, imediat. Doar spre a vă da carne sau, mă rog, spre a vă arăta de ce e importantă carnea asta, trebuie să afirm sau să fac observaţia – nu e o rezervă, dar fac o observaţie – că domnul ministru aduce argumente ca să fim mai optimişti, spunând : „Cei dinainte au fost neinspiraţi, ca să nu zic proşti, iar noi, cei de acum, suntem inspiraţi”. Mi se pare că e foarte puţin pentru a şi crede în reuşita demersurilor noastre. Deocamdată, n-avem nici proba lipsei de inspiraţie a celorlalţi, nici pe cea a inspiraţiei celor de faţă, însă în ceea ce priveşte… şi, iată, apropo de asta, aş spune că Rusia va fi reprezentată, mă rog, probabil că aşa ar trebui să fie, să fie reprezentată, dar a fi reprezentat nu înseamnă a fi şi implicat, a accepta să te implici într-un proiect pe care nu îl vezi decât ca pe o posibilitate de a pierde tu o poziţie, hai să zicem, dacă nu dominantă, cel puţin favorabilă. În această privinţă, Rusia, iată, crede acelaşi lucru cu Turcia, care, indiferent cum va fi reprezentată şi cum va vedea aceste lucruri, socoteşte că Tratatul de la Montreux i-a dat o anumită poziţie favorabilă de control în zona Mării Negre, pe care nu vrea să o piardă, iar în ceea ce priveşte Germania, aceasta nu că ar avea neapărat un interes imediat în Marea Neagră, dar consideră că, pe planul diplomaţiei sau al relaţiilor politice regionale, europene şi chiar mai mult decât atât, este mult mai favorabil să menajeze interesele Rusiei la Marea Neagră, să păstreze *statu-quo*-ul, cu alte cuvinte, la Marea Neagră, decât să intre într-o dispută cu Rusia, pierzând avantajul alianţei cu aceasta pe alte terenuri, cum ar fi, de pildă, transferul gazelor, conductelor de gaze prin Marea Baltică şi alte proiecte importante.

Dan Cristian Turturică : Domnule Severin, vă mulţumesc foarte mult. Domnul Severin a atins deja un subiect foarte interesant : miza economică a acestui spaţiu. Interesul economic al României intră în divergenţă cu interesul Rusiei în acest spaţiu ? Concurent ? Nu. Mai degrabă o cooperare economică ar fi, practic, în interesul tuturor statelor din zonă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să fac un *raccourci* la ceea ce a spus şi domnul deputat. Eu n-am dorit să fiu polemic, nu vreau să fiu înţeles aşa, dar repet : circumstanţa nu a avantajat o gândire proiectivă asupra Mării Negre, o gândire care, după ce imaginează desenul, să aibă şi rezultat. Aceasta a fost situaţia, aceasta era România.

Era o Românie diminuată, cu posibilităţi reduse de a-şi imagina, de a-şi proiecta puterea. De data aceasta, suntem în altă circumstanţă. După duşul rece – pentru că aţi vorbit de energie – administrat Europei în decembrie şi ianuarie, situaţia, poziţia faţă de nevoia, de necesitatea asigurării unei surse alternative de energie s-a schimbat dramatic. E adevărat că a trebuit să treacă foarte mult timp şi multe Consilii Europene să se desfăşoare până să se ajungă la o schiţă de politică energetică unică a Europei. Şi încă ceva interesant : dacă acest text ar fi citit cu atenţie, s-ar observa că gândirea asupra acestei chestiuni e în continuare introspectivă. Mai curând, cum administrăm în interior

şi ce economii facem nu este o gândire asupra surselor. Gândirea asupra surselor ar trebui să vină complementar şi din zona Mării Negre, că, vrem, nu vrem, acesta este singurul loc prin care poate să treacă, în momentul de faţă, o conductă care să lege sursa centrasiatică sau caucaziană, sau caspică de absorbantul, de consumatorul central sau est-european.

Proiectul cel mai cunoscut e Nabucco ; traversează numai zona terestră. Proiectele propuse de noi pe culoarul TRACECA, în '98, în '99 şi mai târziu, vizau legarea portului Batumi din Georgia de Constanţa din România. Imaginaţi-vă Uniunea Europeană ca insula lui Jules Verne : o placă enormă pe mare, ale cărei margini sunt bordate, din când în când, de câte o gură de primire a petrolului şi a gazelor naturale. Aceasta este, de fapt, în momentul de faţă, imaginea redusă a continentului şi de aici nevoia utilizării Mării Negre în sensul celor amintite.

Dan Cristian Turturică : Teoretic, toată lumea are de câştigat din realizarea unor astfel de proiecte, nu ? Şi ţările de pe ţărmul estic al Mării Negre, şi România, şi Bulgaria. Are cineva de pierdut dacă aceste proiecte se realizează ?

Sever Voinescu : Bine aţi spus că, teoretic, toată lumea are de câştigat şi sunt unul dintre cei care apreciază teoria, de multe ori, mai mult decât practica. Ce vreau să spun este că, acum, toate aceste proiecte, pe lângă efectul lor benefic, dau o speranţă, dau o proiecţie, dau în ultimă instanţă un *raison d'être* pentru foarte multe acţiuni şi pentru foarte mulţi oameni din birocraţiile din spaţiul Mării Negre, însă nu trebuie să uităm în analiza noastră că aceste proiecte induc şi o competiţie între ţările de aici.

Vedeţi, domnul ministru a enumerat la un moment dat câteva cauze pentru care cooperarea multilaterală la Marea Neagră a fost până acum blocată. Acesta este încă unul dintre ele. Sunt foarte multe. Acesta este încă unul dintre ele, fiindcă aceste proiecte, cu toate beneficiile lor, trec totuşi pe teritoriul unor state suverane. Este o competiţie între Bulgaria şi România pentru…, apropo, pe unde o ia ţeava. Este o competiţie cu Bulgaria. Este o competiţie cu Turcia. Este o competiţie cu Ucraina. Fiecare încearcă să se plaseze pe acest traseu, pentru că aceste trasee, despre care noi sperăm că vor fi multiple în următorii ani, nu se construiesc toate deodată şi nu încep să funcţioneze toate deodată, şi nu încep toate deodată să-şi arate beneficiile economice pentru ţările pe teritoriul cărora trec. Ei bine, ăsta este iarăşi un lucru care, în general, este trecut, cum să spun, nu sub tăcere, pentru că el este evident de altfel în relaţiile bilaterale dintre ţările din această regiune, dar este un lucru despre care se vorbeşte mai puţin. Sigur că, repet, efectele benefice sunt evidente, dar eu cred că pentru moment sunt mai târzii decât acest nu inconvenient, ci decât acest aspect, această variabilă care, la rândul ei, minează totuşi relaţia multilaterală în această regiune. Aceste ţări sunt în competiţie.

Dan Cristian Turturică : Dar nu ar fi atunci Forumul exact locul în care această competiţie totuşi să tranşeze într-un sens pozitiv şi de o manieră mult mai amicală ? Cred că dacă spune „tu ai de câştigat asta, tu ai de câştigat asta"…

Sever Voinescu : Acum cred că, dacă sperăm ca pe 5 iunie, la Forumul din Bucureşti lucrurile astea se tranşează… Eu cred că sunt două lucruri pe care trebuie să le reţinem în legătură cu acest Forum. Primul este că ideea e salutară, şi ideea este salutară nu numai pentru că orice idee de dialog multilateral este salutară, ci pentru că este o idee care urmăreşte un dialog structurat pe diferite paliere ale societăţii, acolo vin lideri politici, acolo vine societate civilă, acolo vin oameni de afaceri ş.a.m.d. Acesta este un

lucru foarte important pentru nişte oameni care, în general, nu au vorbit între ei, pentru nişte oameni care, în general, nu se ştiu între ei. Trebuie să vă spun că există într-o carte recent apărută a unui cercetător american, Charles King, o carte despre Marea Neagră, o frază, spre final, în care spune: „Este uimitor cum oamenii ăştia din regiune ştiu atât de puţine unii despre alţii", ceea ce este absolut real, pentru că în această regiune toată lumea se uită spre Bruxelles, toată lumea se uită spre Washington, toată lumea de aici ştie enorm de multe lucruri, ştiu numele senatorilor americani, cum îl cheamă pe cel care ridică telefonul când îl suni pe Barroso, astea toată lumea le ştie pe aici, dar, dacă întrebi cum îl cheamă pe prim-ministrul georgian, nu ştie nimeni în România sau în Bulgaria. Deci noi ştim foarte puţine unii despre alţii. Şi acest Forum este evident un pas, este un loc în care începem să aflăm aceste lucruri, începem să ne cunoaştem.

Şi mai este ceva ce cred că este important, cred că este de aplaudat consecvenţa cu care România a urmărit organizarea acestui Forum. Trebuie să vă spun că planul acestui Forum este mai vechi, sau al unei întâlniri de tipul ăsta – există încă de la începuturile administraţiei Băsescu. Au fost eşecuri pe parcurs, au fost momente în care contactele diplomatice... sau pe contacte diplomatice s-au întors semnale negative. România totuşi a urmărit asta, şi acum, până la urmă, o are, organizează lucrul acesta. Sunt evident nişte beneficii pe care le putem trage de aici.

Dan Cristian Turturică: Din păcate, mai avem doar două minute. Domnule ministru, o ultimă întrebare: cum este România sau cum se pregăteşte România pentru ca în următorii ani să facă faţă valului de forţă de muncă ce se vedea în Bucureşti, aşa cum se va şi întâmpla, o capitală europeană?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Mărturisesc că este o întrebare delicată, şi atunci n-am să mai merg neapărat la argumentele statistice, am să merg direct la concluzii. În primul rând, România se va transforma într-un interval de timp relativ previzibil într-o pompă aspirantă de forţă de muncă străină. Sigur că ne putem aştepta să vină cetăţeni moldoveni, cetăţeni ucraineni, poate şi cetăţeni din zona balcanică. În mod cert însă, cetăţeni ai spaţiului pontic. Nu voi spune că vor veni cetăţeni ai Republicii China prea repede, dar îmi imaginez că vor fi foarte mulţi georgieni, vor fi foarte mulţi turci ş.a.m.d. Noi, pentru acel moment, încă nu suntem complet pregătiţi, o spunem cu mâna pe inimă. Avem o legislaţie încă vagă şi cu o valoare mai bună de aplicat la ceea ce avem în ţară, nu la ceea ce urmează să se întâmple cu România, când va apărea exact ca o oglindă, ca vitrina UE pentru toţi cei care speră să găsească o şansă de prosperitate personală aici.

Dan Cristian Turturică: Aşa cum în clipa asta milioane de români o găsesc la căpşuni în Portugalia sau Spania.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Dar nu este lipsit de sens să adaug faptul că nici Europa însăşi nu are o strategie comprehensivă, o strategie integrată care să se refere la acest subiect. Zilele trecute, la Viena, s-a discutat şi despre acest lucru, la reuniunea informală a miniştrilor de Externe, dacă este nevoie să existe o atitudine teoretic fundamentată pe tratatele în vigoare şi cu practică imediată pe justiţie şi afaceri interne, o politică aptă să stăvilească valul imigraţionist care porneşte din Africa Maghrebiană, Subecuatorială şi se duce spre Europa. A fost cumulul care a declanşat o dezbatere în interiorul grupului celor 27 de miniştri de Externe asupra valorii unei asemenea iniţiative, asupra nevoii de a avea o acţiune cumva unitară, coerentă şi, în acelaşi timp, continuă împotriva imigraţiei ilegale. Ceea ce se întâmplă pe flancul sudic, să spunem aşa, al UE se va întâmpla foarte

curând şi pe flancul estic. Polonia este un caz în care imigraţia ilegală dă bătaie de cap autorităţilor locale, oricât de sever ar fi controlul la frontieră. România şi Bulgaria nu vor face excepţie de la această bătaie de cap.

Dan Cristian Turturică : Am înţeles. Vă mulţumesc. Stimaţi telespectatori, chiar dacă multora dintre dumneavoastră subiectul Mării Negre ar putea să vi se pară minor, astăzi, când cu toţii stăm cu ochii aţintiţi spre Bruxelles, în curând, aţi putea fi obligaţi totuşi să vă schimbaţi părerea, pentru că drumul României spre prosperitate ar putea trece nu numai prin Vest, ci şi prin Est.

29 mai 2006, *TVR 1*

Sprijin direct şi substanţial comunităţilor româneşti din afara frontierelor

Ministrul Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, a acordat agenţiei Rompres *un interviu privind proiectele legislative elaborate de MAE cu privire la românii de pretutindeni şi la activitatea depusă de autorităţile de la Bucureşti pentru aceştia.*

Rompres : Domnule ministru, MAE a elaborat un proiect de lege privind românii de pretutindeni care a fost aprobat în urmă cu două săptămâni de guvern. Când va fi adoptată de parlament această lege şi când credeţi că va putea fi aplicată ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Proiectul de lege aprobat în urmă cu două săptămâni de guvern priveşte regimul acordării finanţărilor nerambursabile programelor, proiectelor sau acţiunilor pentru sprijinirea activităţii românilor de pretutindeni şi a organizaţiilor reprezentative ale acestora, precum şi a modului de repartizare şi de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului Afacerilor Externe pentru această activitate, urmând să intre în vigoare anul viitor.

În fapt, ea va înlocui Hotărârea de Guvern care reglementa anual modul de repartizare şi utilizare a bugetului alocat acestui gen de acţiuni şi care, aşa cum demonstrează experienţa ultimilor ani, determină întârzieri şi întreruperi ale finanţării unor proiecte pentru care continuitatea este absolut necesară. Am dorit să schimbăm acest lucru şi să îmbunătăţim cadrul legislativ în sensul în care să ne permită o acţiune mai eficientă, venind, totodată, în întâmpinarea solicitărilor partenerilor noştri din comunităţile româneşti.

De altfel, nu este singurul proiect de lege referitor la românii din afara frontierelor aflat în atenţia MAE. La nivelul ministerului, am finalizat proiectul legii privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, aflat în acest moment pe pagina de Internet a MAE, fiind supus dezbaterii publice.

Dorim foarte mult ca şi acest proiect să fie aprobat de guvern şi adoptat de parlament într-un termen cât mai scurt, până la sfârşitul acestui an. Este, de altfel, pentru prima dată când Guvernul României susţine cu toată fermitatea, coerent şi eficient, o atitudine activă, motivată atât de actualul context european, cât şi de dorinţa actualului executiv de a transmite un semnal foarte clar, acela al interesului deosebit acordat comunităţilor româneşti din afara graniţelor.

Rompres : România are de mai mulţi ani o structură guvernamentală care se ocupă de comunităţile româneşti din afara graniţelor, Departamentul pentru Relaţia cu Românii de Pretutindeni (DRRP), structură care a intrat la începutul mandatului acestui guvern în subordinea MAE. De ce nu a fost elaborată această lege mai devreme ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au existat mai multe intenţii de a promova o astfel de lege, într-un domeniu atât de important, dar includerea DRRP în structura MAE a dat un impuls important activităţii departamentului şi a determinat reconfigurarea direcţiilor de acţiune politică, în conformitate cu noua logică instituţională. Prin elaborarea acestui proiect de lege, intenţionăm să dăm un mesaj ferm că autorităţile de la Bucureşti înţeleg să acorde un sprijin direct şi substanţial comunităţilor româneşti din afara frontierelor. Totodată, am manifestat o atenţie sporită faţă de respectarea standardelor europene şi internaţionale în materie, având în vedere orientările formulate de Comisia Europeană pentru Democraţie prin Drept, în raportul privind tratamentul preferenţial acordat de statul înrudit minorităţilor naţionale, precum şi declaraţia „Suveranitate, responsabilitate şi minorităţi naţionale" a Înaltului comisar al OSCE.

De asemenea, proiectul actual de lege include substanţa proiectului de lege avizat încă din anul 2004 de Comisia de la Veneţia şi de Înaltul comisar pentru Minorităţile Naţionale al OSCE şi transmis spre consultare statelor interesate, care nu au obiectat faţă de prevederile cuprinse în acel proiect de act normativ relativ, în special, la protecţia pe care statul român este îndreptăţit să o acorde persoanelor aparţinând minorităţii sale înrudite din acele state.

Rompres : MAE sau DRRP s-au consultat cu organizaţiile şi asociaţiile românilor din afara graniţelor în elaborarea acestui text legislativ ? Care este poziţia acestor asociaţii faţă de noua lege ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am avut întotdeauna în vedere solicitările şi opiniile comunităţilor româneşti din afara frontierelor. Am discutat proiectul de lege cu reprezentanţi ai acestora cu diverse ocazii şi, mai mult, aşa cum am menţionat deja, el este supus dezbaterii publice pe pagina de Internet a MAE.

Vom institui prin această lege Forumul Comunităţilor Româneşti de Pretutindeni, care va avea un rol esenţial în identificarea intereselor comune ale comunităţilor şi Consiliul Consultativ al Românilor de Pretutindeni, format din 25 de personalităţi reprezentative, care va putea propune instituţiilor guvernamentale competente măsuri pentru îmbunătăţirea activităţilor de sprijinire a comunităţilor din afara frontierelor.

Rompres : Care este numărul aproximativ al românilor cărora li se adresează această lege ? Este vorba despre cetăţenii români din diaspora, despre comunităţile de etnici români din ţările vecine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Legea se adresează românilor de pretutindeni. Nu am făcut niciodată diferenţe, din punctul de vedere al sprijinului acordat şi al seriozităţii angajamentelor noastre între comunităţile din vecinătate şi românii din diaspora, în afara unei abordări adaptate la problemele specifice ale acestora. Este un proiect destinat tuturor persoanelor de origine română liber asumată, precum şi celor ce aparţin filonului cultural românesc, care domiciliază în afara frontierelor de stat ale României.

Rompres : Ce li se oferă concret românilor de pretutindeni prin aplicarea acestei legi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Prin promovarea acestei legi, cadrul juridic al drepturilor românilor de pretutindeni şi al angajamentelor statului român urmează să fie substanţial îmbogăţit. În strictă conformitate cu standardele europene şi internaţionale, proiectul de lege cuprinde numai drepturi culturale şi educaţionale care vizează păstrarea şi afirmarea identităţii etnice, lingvistice, culturale şi religioase a românilor din afara graniţelor.

Aş menţiona câteva : dreptul de a beneficia de acces gratuit în România în instituţiile de cultură, publice sau private, monumente istorice, situri de patrimoniu ; dreptul de a studia în România la toate nivelurile şi formele de învăţământ ; dreptul de a solicita şi de a obţine, prin concurs, burse de studiu în România, la orice nivel şi formă de învăţământ, în vederea aprofundării cunoştinţelor de limbă română şi pentru afirmarea identităţii culturale şi ştiinţifice române, în condiţii similare cetăţenilor români ; dreptul de a solicita şi de a obţine sprijinul financiar sau material al statului român pentru construcţia sau renovarea de lăcaşe de cult şi instituţii educaţionale cu predare în limba română în statul de cetăţenie/reşedinţă ; dreptul de a solicita şi de a obţine sprijinul financiar sau material al statului român pentru susţinerea manifestărilor culturale, artistice şi religioase ale românilor de pretutindeni, a învăţământului în limba română, precum şi pentru funcţionarea organizaţiilor culturale ale românilor de pretutindeni şi pentru alte activităţi legate de obiceiurile şi tradiţiile acestora ; dreptul de a solicita şi de a obţine sprijin pentru editarea de publicaţii şi realizarea de producţii audiovizuale în limba română, precum şi pentru crearea de instituţii mass-media proprii.

Rompres : Ce li s-a oferit până acum românilor din aceste comunităţi aflate în afara ţării ? DRRP a beneficiat, în 2005 şi în 2006, de fonduri mărite substanţial faţă de anii anteriori. Ce s-a realizat concret cu aceste fonduri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Până acum au fost sprijinite numeroase programe, proiecte sau acţiuni vizând păstrarea şi afirmarea identităţii etnice, culturale, lingvistice şi religioase a românilor de pretutindeni, din fondurile alocate anual prin legea bugetului de stat.

În anul 2005 au fost finanţate 43 de proiecte, având ca beneficiari comunităţile româneşti din statele vecine şi din Balcani, în valoare de 7.205.341 lei noi ; 11 proiecte, în valoare de 2.228.614 lei noi, au fost derulate în parteneriat cu asociaţii şi organizaţii româneşti din emigraţie, iar 38 de proiecte, în valoare de 1.648.356 de lei noi, s-au realizat în colaborare cu instituţii, fundaţii şi organizaţii din România.

Aş dori să menţionez numai câteva acţiuni. Au fost susţinute financiar publicaţii în limba română din Republica Moldova, Serbia şi Muntenegru, Ungaria sau Ucraina, au fost acordate fonduri pentru construirea unor biserici în Republica Moldova şi Ucraina, pentru renovarea sau dotarea unor centre româneşti în Serbia şi Muntenegru, Kazahstan, Portugalia, au fost editate sau donate cărţi şi materiale didactice şcolilor şi organizaţiilor româneşti din vecinătate şi, nu în ultimul rând, a fost finanţată organizarea de manifestări culturale destinate românilor de pretutindeni atât în România, cât şi în Franţa, Germania, Austria, Statele Unite ale Americii, Irlanda.

Rompres : MAE pregăteşte şi un proiect de lege privind modalitatea de vot a cetăţenilor români din străinătate. Ce prevede acesta şi când va fi trimis spre adoptare în parlament ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Proiectul de lege privind votul prin corespondenţă va fi elaborat de către un grup de lucru constituit la nivelul ministerului, care va colabora cu celelalte autorităţi ale statului cu atribuţii în domeniu pentru a identifica soluţiile corespunzătoare, urmând ca până la sfârşitul actualei sesiuni parlamentare documentul să fie trimis forului legislativ.

Rompres : România a deţinut din toamnă preşedinţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei, mandat care tocmai s-a încheiat în această lună. În toamnă aţi declarat că veţi folosi acest prilej pentru îmbunătăţirea situaţiei etnicilor români din ţările aflate

în jurul României. Ce aţi reuşit să faceţi concret pentru aceştia din poziţia de preşedinte al Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Promovarea unor standarde ridicate pentru protecţia minorităţilor naţionale a reprezentat o dimensiune importantă a mandatului României de preşedinte al Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei. Am urmărit, pe de o parte, punerea în valoare a propriei noastre experienţe, recunoscută deja drept un model în ceea ce priveşte protejarea identităţii etnice şi participarea minorităţilor în viaţa publică, şi, pe de altă parte, utilizarea instrumentelor specifice Consiliului Europei pentru a asigura aplicarea unor standarde similare şi minorităţii române din statele vecine.

La nivel general, aş dori să menţionez conferinţa internaţională organizată de preşedinţia română a Comitetului de Miniştri, în luna martie 2006, cu participarea tuturor organismelor consultative ale minorităţilor naţionale din statele membre al Consiliului Europei. Evenimentul a produs o largă dezbatere pe tema protecţiei drepturilor minorităţilor naţionale, dintre concluzii desprinzându-se necesitatea ca organizaţiile românilor din vecinătate să prezinte un mesaj unitar în dialogul cu autorităţile din statele de reşedinţă, beneficiind, în acest sens, de sprijinul nostru deplin pentru o mai bună promovare a intereselor lor legitime.

De asemenea, în perioada mandatului românesc s-a decis elaborarea unui ghid de bune practici al Consiliului Europei pe tema consultării şi participării la procesul decizional a minorităţilor naţionale, care, sunt convins, va conduce la îmbunătăţirea protecţiei acordate românilor din statele vecine.

Punctual, în ceea ce priveşte Serbia şi Muntenegru, situaţia minorităţilor naţionale, inclusiv a celei române, a fost analizată cu maximă atenţie de Comitetul de Miniştri, cu ocazia evaluării modului de respectare a angajamentelor asumate la aderarea în Consiliul Europei. Raportul prezintă pe larg situaţia minorităţilor naţionale din Serbia şi îndeamnă autorităţile sârbe să acorde mai multă atenţie implementării cu acurateţe a prevederilor Convenţiei-cadru pentru protecţia minorităţilor naţionale, la care acest stat este parte din anul 2001.

Mai mult, eforturile noastre de conştientizare, la nivelul organizaţiei de la Strasbourg, a problemelor specifice cu care se confruntă minoritatea română din Serbia au avut un impact important şi la nivelul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, care a decis elaborarea unui raport cuprinzător pe această temă. Raportul a fost deja discutat în Comisia parlamentară specializată, la 17 mai, şi pe baza acestuia urmează ca Adunarea Parlamentară să adopte o rezoluţie sau o recomandare, indicând măsurile necesare pentru îmbunătăţirea respectării drepturilor minorităţii române din Serbia şi Muntenegru.

În ceea ce priveşte minoritatea română din Ucraina, eforturile noastre s-au desfăşurat pe două paliere : la nivel bilateral şi în cadrul instituţional oferit de Consiliul Europei.

Dialogul bilateral s-a concentrat pe potenţialul oferit de Comisia mixtă inter-guvernamentală pe această temă, fiind convenită organizarea unei misiuni comune de monitorizare a respectării drepturilor românilor din Ucraina, respectiv ale ucrainenilor din România.

La nivelul Comitetului de Miniştri, situaţia minorităţilor din Ucraina a fost analizată cu ocazia elaborării răspunsului la Recomandarea APCE nr. 1722 (2005) privind respectarea obligaţiilor şi angajamentelor asumate de Ucraina. Răspunsul Comitetului de Miniştri menţionează necesitatea ca autorităţile ucrainene să continue implementarea deplină a Convenţiilor Consiliului Europei la care Ucraina a aderat, inclusiv în domeniul minorităţilor naţionale. În paralel, Consiliul Europei a adoptat un plan de acţiune ce

vizează alinierea Ucrainei la standardele organizaţiei de la Strasbourg, în strânsă cooperare cu autorităţile ucrainene.

Toate acestea sunt, aş spune, realizări de etapă. Situaţia etnicilor români din statele vecine rămâne o prioritate a politicii externe româneşti, iar România va continua demersurile pentru a asigura respectarea deplină a drepturilor acestora, atât la nivel bilateral, cât şi la nivel multilateral.

25 mai 2006, *Rompres*

„Suntem cea mai bună investiţie pe care o poate face UE”

Annett Müller : Domnule Ungureanu, aderarea României şi Bulgariei la UE este planificată pentru 2007, dar ar putea fi amânată dacă nu sunt îndeplinite pe deplin criteriile de aderare. Cât de sigur sunteţi că Bruxelles-ul va încuraja aderarea României în 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt convins că România va intra în UE de la 1 ianuarie 2007. Am informat Comisia Europeană despre succesele noastre în implementarea criteriilor de aderare şi am fost oneşti în această privinţă, nu am ascuns nimic. Dar ştim şi că, obţinerea calităţii de membru nu va determina în mod automat integrarea completă, că un asemenea proces nu va avea loc peste noapte, ci este unul gradual.

Annett Müller : Aveţi impresia că aceste criterii stricte stabilite de către Bruxelles diferă de cele existente pentru ţările care au aderat în 2004 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România este mai bine pregătită să devină membru al UE decât multe dintre ţările care au aderat în anul 2004. Eforturile suplimentare pe care ni le-a cerut UE sunt, aş spune, bine-venite, pentru că suntem mai bine pregătiţi pentru aderare. Este un proces natural pentru mine faptul că aceste criterii sunt mai stricte. Sunt sigur că pentru orice nou candidat, după România şi Bulgaria, criteriile vor fi mult mai stricte.

„Succes, nu administrarea eşecului”

Annett Müller : Dacă România nu îşi va îndeplini obligaţiile, aderarea ar putea fi amânată cu un an. Experţii consideră că această amânare ar fi inefectivă şi prevăd că România ar putea parcurge un an fără a progresa în domeniul reformelor. Cum vedeţi o asemenea situaţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi mizăm pe candidatură în 2007. O puteţi numi încăpăţânare politică, dar în mod deliberat nu avem un scenariu pentru cazul amânării aderării pentru 2008. Dorim să administrăm succesul, nu eşecul, şi în direcţia aceasta se îndreaptă toate eforturile noastre. În cadrul procesului de reformă, am atins un punct de la care nu ne putem întoarce înapoi şi suntem obligaţi să îl continuăm. Vom încerca să îi convingem pe sceptici prin însăşi aderarea noastră.

Annett Müller : În UE se simte un efect al extinderii. Sunt multe voci care spun că, după aderarea României şi Bulgariei la UE, nu vor mai fi primite noi state. Va susţine România după aderare o nouă rundă a extinderii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În lipsa unei Constituţii, nu este clar care vor fi regulile noii extinderi şi, fără o Constituţie, voinţa politică şi dezbaterea culturală vor slăbi. O nouă etapă a extinderii, care va fi crucială pentru starea de spirit a cetăţenilor europeni, va depinde foarte mult de aceasta şi, în opinia mea, aceasta pare destul de puţin probabilă. Atunci când olandezii şi francezii au respins Tratatul Constituţional al UE, a devenit clar : UE a ajuns la sfârşitul capacităţii sale de extindere şi trebuie să existe structuri instituţionale şi o pauză politică şi economică pentru a se stabiliza.

Annett Müller : Va fi România în favoarea primirii în UE a unor ţări vecine, cum ar fi Republica Moldova, Ucraina şi Serbia şi Muntenegru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Viitorul buget al UE pentru perioada 2007-2013 este pentru o Europă cu 27 de membri. Chiar şi din acest punct de vedere, extinderea UE nu este luată în calcul. Cu toate acestea, negocierile UE cu ţările din Balcanii de Vest, cu Republica Moldova, Turcia şi Ucraina, vor încuraja reformele. Proiectul european este un catalizator pentru această regiune şi îi va garanta stabilitatea politică.

„Admiraţie pentru dorinţa de aderare a Turciei”

Annett Müller : Spre deosebire de guvernul german, România susţine candidatura Turciei la UE ? Îşi va menţine această poziţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ankara şi Bucureştiul au relaţii bilaterale foarte bune şi îi admir pe politicienii turci care au avut curajul, la 80 de ani de la revoluţia care a dus la crearea statului turc modern, să se îndrepte în direcţia aderării la UE. Cred că Turcia merită o şansă pe care şi-o doreşte. Dar ar fi prea devreme pentru România să spună că doreşte Turcia sau alte state în Uniunea Europeană. Avem de parcurs încă şapte luni ale procesului de aderare.

Annett Müller : Parlamentele tuturor statelor UE trebuie să voteze individual Tratatul de Aderare a României şi Bulgariei. Bundestagul german va vota, cel mai probabil, doar în toamnă. Din zona CDU/CSU[1] s-au formulat în ultimele luni, în mod constant, critici faţă de gradul de pregătire a candidaturii României. Cât de sigur sunteţi că parlamentul german va ratifica aderarea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Avem semnale foarte bune din partea Comisiei Europene şi noul Raport de evaluare a aderării va da un nou imbold parlamentarilor germani. În mai puţin de jumătate din statele UE, ratificarea este încă nefinalizată, dar suntem convinşi că, până la sfârşitul verii, acest proces de vot va fi încheiat. Suntem siguri că aderarea României la UE nu se va face peste noapte, dar România este cea mai bună investiţie pe care o poate face UE. Economia noastră a crescut de ani de zile şi cele mai mari profituri sunt obţinute de firmele din Germania şi Austria.

16 mai 2006, *Tagesschau*, Austria

1. Uniunea Creştin-Democrată (CDU) şi Uniunea Creştin-Socială (CSU) reprezintă gruparea creştin-democrată din Parlamentul german (n.r.).

Pregătirea momentului 1 ianuarie 2007

Robert Turcescu : Bună seara, doamnelor şi domnilor. Confruntarea „100%” din această seară, o seară specială, este cu ministrul Afacerilor Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună seara, domnule Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara.

Robert Turcescu : De la ora patru mă uit la televizor, cum de fapt cred că se uită întreaga Românie, acum vreo jumătate de oră m-a sunat şi mama de la Piteşti, să mă întrebe până la urmă cum e, dacă e de bine sau e de rău. Cum nu înţeleg nici eu, nu înţelege nici mama şi cred că aşa cum se întâmplă cu mama se întâmplă cu o grămadă de mame, de taţi, de fii, de nepoţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să încercăm să explicăm, dar ghidaţi-mă dumneavoastră ca răspunsurile să fie pe măsura întrebărilor.

Robert Turcescu : Am să mă străduiesc, să vedem. O să încep cu o întrebare care nu se pune niciodată în jurnalistică şi nu se pune nici la începutul unei conversaţii. Întrebarea este aşa : deci, e de bine ? Sigur ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu zic că da. Se poate întotdeauna mai bine, putea să fie un răspuns mai clar, mai apropiat de aşteptările noastre, nu a fost să fie aşa, dar e bine, e de bine.

Robert Turcescu : Nu aveţi nici o stare de frustrare, nu aveţi un sentiment, aşa, că ceva nu a mers până la capăt ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că v-am spus de fapt că aş fi vrut mai mult şi nu sunt singurul care ar fi vrut mai mult. Aş fi vrut mai mult, mai mult înseamnă „Da, ianuarie 2007”, fără nici un echivoc, cu o recomandare care să ia în calcul absolut toate progresele pe care le-a făcut România până acum, fără nici o urmă de condiţionare, iar la Consiliul European, în iunie, să nu apară decât drapajul politic de care e nevoie, evident, că acolo e decizia. Comisia Europeană nu face decât o recomandare, o sugestie de lucru.

Robert Turcescu : Puteţi să ne explicaţi, domnule ministru, dumneavoastră rostiţi lucrurile din momentul acesta aş spune chiar surprinzător de tranşant, spre deosebire de alţi colegi de-ai dumneavoastră de Cabinet – chiar şi domnul Călin Popescu-Tăriceanu a făcut astăzi un balet printre cuvinte, şi nu numai dânsul. Doamna Anca Boagiu a manifestat un entuziasm excepţional, aş spune, a zis : *Un lucru este clar, soarta stă în mâinile noastre, iar 1 ianuarie 2007 nu mai poate fi schimbat sub nici o formă*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce e foarte adevărat. Deci afirmaţiile nu pot fi contestate. E foarte adevărat că efortul ţine de noi şi acesta e un lucru pe care-l ştim, cum este foarte adevărat că ipoteza de lucru a Comisiei Europene în ceea ce ne priveşte – şi asta a reieşit din textul Raportului cu destulă pregnanţă – este 1 ianuarie 2007. Inclusiv acest lucru a fost clar pentru observatorul avizat în momentul în care a început să fie schiţat pachetul financiar 2007-2013 al Uniunii Europene. Practic, Uniunea Europeană este din punct de vedere birocratic, dacă doriţi, pregătită să preia România şi Bulgaria în prima zi a anului viitor. Acum, 2007 mai are, spune Comisia Europeană, nevoie de o reconfirmare. În cazul României, şi Raportul e precis aici – iarăşi e riguros, exact chiar –, sunt expuse toate progresele cu adjective mulţumitoare, progrese remarcabile, progrese demne de luat în seamă, care dovedesc că Executivul se preocupă şi aşa mai departe, menţionând că mai sunt patru teme neduse la capăt.

Robert Turcescu : Steguleţele roşii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa-numitele steguleţe roşii. În cazul Bulgariei, şase. Diferenţa este cantitativă aici, pe de o parte, şi calitativă. În cazul României, nici una dintre aceste patru teme – trei la agricultură, una la taxare, la impozitare – nu poate să antreneze ca motiv tehnic amânarea pe 2008, pe când în cazul Bulgariei, unde există câteva probleme legate de Capitolul 24, Justiţie-Afaceri Interne…

Robert Turcescu : Da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : …în mod normal, asta ar putea să antreneze amânarea pentru 2008.

Robert Turcescu : Păi şi atunci, domnule ministru, explicaţi-ne dumneavoastră încă o dată de unde vine optimismul acesta, de fapt, declaraţia aceasta tranşantă a doamnei Boagiu ; dar nu e singura, au mai existat…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, şi eu spun la fel de tranşant.

Robert Turcescu : Că 1 ianuarie 2007 nu mai poate fi schimbat sub nici o formă ; dar noi suntem la pachet cu Bulgaria, domnule Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bulgaria nu ne-ar amâna, eu sunt convins – şi de aici vorbim, de aici încolo vorbim de imponderabila politică, de ceea ce, cum să vă spun, ar trebui de acum să-mi daţi credit pe ce vă spun : 2007 este o dată la care amândouă ţările se pot raporta, presupunând că ele îşi împlinesc toate temele pe care le mai au de făcut. Dar şi aici este diferenţa dintre acest Raport şi condiţionările precedente, revin : în cazul României, nu mai există nici un motiv tehnic pentru ca amânarea să se producă. Politic însă, cele două state care au semnat un tratat împreună, cele două state sunt în mariaj, sunt împreună, politic. Ele, în Raport, sunt însă judecate separat, fiecare după merite şi după greşeli.

Robert Turcescu : Da, dar când se va pune problema integrării, după Raportul din octombrie, când se va da data aceea, va putea fi judecată cumva, există vreo variantă ca România să fie judecată şi să se spună „Da, România a reuşit în aceste cinci luni care au despărţit-o de precedentul Raport să corecteze tot pentru a fi integrată, şi Bulgaria nu a reuşit” ? Există varianta aceasta, cumva, în octombrie, să se spună „România, da, intră la 1 ianuarie 2007, Bulgaria însă, pentru că nu a reuşit, nu intră la 1 ianuarie 2007” ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tehnic, este fezabil.

Robert Turcescu : E fezabil ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tehnic, este posibil şi vă spun acest lucru, inclusiv autorii concluziilor o spun în primele paragrafe. Eu am adus textul aici…

Robert Turcescu : Ia citiţi-ne, că e foarte interesant.

Mihai-Răzvan Ungureanu : …şi spune foarte clar : „Tratatul de Aderare prevede că…” – asta este traducerea noastră, ca să nu citim în engleză. „Tratatul de Aderare prevede că Bulgaria şi România vor adera în 2007, cu excepţia cazului în care Consiliul decide – Consiliul, nu Comisia, da ? –, pe baza unei recomandări a Comisiei, amânarea oricăreia dintre ţări până în 2008”. A oricăreia dintre ţări. „Consiliul poate lua această decizie astfel : prin majoritate calificată, dacă au fost înregistrate deficienţe serioase în îndeplinirea de către România a unuia sau mai multor angajamente, şi cerinţe specifice legate de justiţie-afaceri interne şi în domeniul concurenţei, aşa cum e prevăzut în anexa 9 a actului de aderare, sau prin unanimitate, dacă există dovezi clare că stadiul pregătirii pentru adoptarea şi implementarea *acquis*-ului în Bulgaria sau România este de natură să prezinte un risc serios pentru ca oricare dintre ţări să fie în mod clar nepregătită să îndeplinească cerinţele statutului de membru într-un număr de domenii importante până la 1 ianuarie 2007”.

Ce vrea să însemne asta ? Asta înseamnă că România, în decembrie 2004, la acel Consiliu European, mai avea o clauză atârnată de picior, care periclita, cu un grad mai mare decât al Bulgariei, capacitatea de a intra în 2007 în Uniunea Europeană. Noi am trecut de acea etapă, pentru că am îndeplinit ce ni se cerea să îndeplinim pentru ca această majoritate calificată să nu funcţioneze, deci să nu existe motiv de amânare pentru justiţie-afaceri interne şi concurenţă. Am trecut de această etapă. În octombrie 2005 erau semnalate 14 steguleţe roşii, astăzi avem numai patru. Progresul acesta este enorm, e uşor de constatat, e uşor de măsurat, e introdus aici.

Robert Turcescu : Dar de ce nu pomeniţi nimic, domnule ministru, nici dumneavoastră şi am văzut că şi premierul Călin Popescu-Tăriceanu s-a ferit, aşa, foarte tare să vorbească despre steguleţele galbene, care sunt în continuare foarte multe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există, există, cum să nu.

Robert Turcescu : Şi asta înseamnă o stare de alarmă ; sigur, nu e alarma aceea că te omoară hoţul, că e la uşă şi că urlă alarma în casă, dar e în faţa porţii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E o listă de urgenţe. Păi, haideţi să vedem.

Robert Turcescu : Sunt 40 şi… 41, dacă nu mă înşel.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aproape 40. Haideţi să gândim foarte logic, e o problemă de urgenţă. Trebuie să alegi între a rezolva o problemă care te amână de pe 2007 pe 2008 sau a rezolva o problemă care pretinde o durată mai mare de timp, dar de care nu se leagă amânarea. Or, amânarea în condiţiile actuale ar însemna pentru România sau ar fi însemnat pentru România, mai bine zis, o lovitură infernală la adresa propriei credibilităţi, la adresa capacităţii sale de a susţine politic efortul de aderare şi ar mai fi însemnat ceva, ar fi însemnat decredibilizarea procesului însuşi de extindere. În cazul de faţă, noi nu mai suntem în această situaţie. Am terminat chiar cu urgenţele, steguleţele roşii. Acum, pe bună dreptate, concentrarea trebuie să meargă pe steguleţele galbene. Este foarte adevărat că, în unele cazuri, steguleţele galbene ar fi trebuit deja rezolvate. Am toată încrederea că, mai ales acolo unde se înregistrează, unde progresul este relativ încet sau limitat, există şanse de a acoperi deficienţele foarte curând. Dar nici nu aş vrea să ne

legănăm în iluzia că pe 31 decembrie 2006, când schimbăm şi anul, şi buletinul de identitate politică al României, România arată ca Germania sau că toate problemele României în clipa aceea sunt rezolvate. Nu. Noi o să intrăm în UE cu un portofoliu de chestiuni încă nesoluţionate, care au variante, opţiuni de rezolvare şi care vor trebui inevitabil încheiate.

Robert Turcescu : Domnule ministru, am o declaraţie a preşedintelui Traian Băsescu publicată de *Evenimentul Zilei* în 13 martie – cred că interviul a fost făcut la vremea respectivă cu o zi sau două înainte. Şeful statului era întrebat cum va fi Raportul din mai şi zicea domnul Băsescu : „Va fi bun, dar ne va lăsa în priză”, ceea ce s-a şi întâmplat sau mulţi spun că aşa s-a întâmplat astăzi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, aşa e.

Robert Turcescu : Mă rog, dumneavoastră spuneţi că este bun. Unii, poate, în momentul de faţă, în România, gândesc că nu e chiar atât de bun dacă nu e precizată acolo data de 1 ianuarie 2007…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …o clipă aici. Când spunem că este bun, eu cred că…

Robert Turcescu : …şi premierul astăzi. Şi zice şi Mircea Geoană la un moment dat : „Sunt dezamăgit, sunt preocupat”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnul Geoană e dezamăgit de doi ani încoace, are tot felul de mici probleme care-l preocupă. Dar vreau să ne lămurim asupra semnificaţiei acestui cuvânt, acestui adjectiv pe care-l alăturăm, l-a alăturat şi premierul, l-a alăturat şi preşedintele în declaraţiile pe care le pomeniţi. Când spunem că e un Raport bun, din două motive se întâmplă aceasta. O dată, este un Raport care exemplifică, fără să facă economie de detalii, progresele care au fost înregistrate de România. E un Raport foarte consistent, altfel zis, care dă foarte multe argumente oricărui sceptic. Majoritatea rapoartelor sunt sumare, concluzive, fraze scurte, sentinţe, punct. Acesta este un Raport, să ne înţelegem, noi nu avem aici în faţă decât concluziile, două păginuţe, Raportul e mult mai mare, are câteva zeci, şi este atât de bine alcătuit, încât îţi poţi da seama, chiar dacă eşti nespecialist, că misiunile de verificare, aşa-numitele misiuni *peer-review*, şi colaborarea lor cu autorităţile române a fost foarte bună, pentru că a dat naştere unui schimb credibil de informaţii.

Robert Turcescu : A fost şi un Raport din acest punct de vedere foarte dur, ne-au verificat mult mai dur decât au fost verificate alte state.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Deci asta ar fi prima, primul înţeles. Al doilea înţeles : este un Raport bun pentru că poţi citi aceste concluzii într-o cheie pozitivă. Dacă vrei să le citeşti ca fiind jumătatea goală a paharului, sigur că poţi să spui : „Dom’le, nu se zice nicăieri aici că România din 1 ianuarie 2007 devine membră a Uniunii Europene”. Dimpotrivă, se scrie acest lucru, dar se foloseşte o frazare care lasă într-adevăr, cum spuneau şi unii parlamentari europeni, destul de mult de rezolvat Consiliului European.

Robert Turcescu : Dar nu ne afectează foarte mult şi în faţa investitorilor, şi a celorlalţi această stare de incertitudine – o fi, nu o fi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, nu, nu. Noi am depăşit – vă spun sincer acum şi cred că nu greşesc –, am depăşit etapa aceasta. Domnule Turcescu, nici nu sunt aici să vă vând anestezic, credeţi-mă. În ceea ce priveşte investiţiile, România are o capacitate,

o atractivitate investiţională incredibilă ; ca parametru, nu s-a mai întâlnit aşa ceva nici în anii precedenţi. Sigur că au fost marile produse care s-au vândut acum, cum a fost BCR, dar, pe de altă parte, atractivitatea României creşte vizibil, şi cifrele o arată de la an la an. Deci investiţiile străine nu se preocupă atât de mult de paşii intermediari ai procesului, cât de concluzia propriu-zisă.

Robert Turcescu : Bun. Şi investitorii ştiu… Parlamentele unor ţări precum Olanda, Franţa, Germania, Finlanda, Danemarca, parlamente care încă nu au ratificat Tratatul de Aderare semnat de România şi Bulgaria …

Mihai-Răzvan Ungureanu : Unele nu au ratificat în ansamblul lor. Numai Camerele.

Robert Turcescu : Da. Aceste state, parlamentarii acestor state, oamenii care trebuie să voteze da ori ba pentru România şi Bulgaria au în momentul de faţă un Raport din care să se lămurească cum stau lucrurile ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Părerea mea, de data aceasta, pentru că nu am putut-o controla mai departe, părerea mea este că da. Părerea mea este că numărul de argumente desfăşurate în Raport este suficient de mare, iar argumentele, suficient de puternice pentru a crea o atmosferă pozitivă în parlamentele reticente.

Robert Turcescu : Dacă nemţii şi francezii văd jumătatea goală a paharului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici nu aş vrea să le judecăm pe toate în acelaşi borcan, la pachet. Germanii au fost reticenţi de la bun început. Coaliţia de la…

Robert Turcescu : Unde aveţi cele mai mari emoţii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mi-am pus întrebarea unde am cele mai mari emoţii. Emoţii am peste tot, în fiecare parlament…

Robert Turcescu : Bun, dar dintre toate aceste parlamente care ratifică, unde, în momentul de faţă, simţiţi că lucrurile nu sunt foarte clare ? Că probabil pentru celelalte există şi o zonă de lobby, există şi întâlniri, există discuţii…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă spun sincer, e o întrebare dificilă. E cu adevărat dificilă şi chiar nu cred că vă pot răspunde în două-trei cuvinte. Uitaţi de ce : în Olanda, Camera inferioară – Camera Deputaţilor, să o iau aşa, prin asimilare – a votat bine, cu o majoritate pozitivă, au fost discuţii foarte aprinse, dar discuţiile nu s-au referit numai la calitatea aderării României, România fiind de multe ori expusă ca o ţară cucerită de corupţie, în care nu merg lucrurile bine, în care nu domneşte legea etc., ci a fost pusă în discuţie esenţa însăşi a extinderii. În ce măsură procesul de extindere se mai justifică astăzi. Deci, cumva, cuplau problema principială, care este problema extinderii, cu încheierea extinderii în cel de-al cincilea val, cu România şi Bulgaria, chestiune strict legată de acele două ţări. În Camera Superioară, în Senatul olandez, problema încă nu a ajuns pe ordinea de zi, existând… o atmosferă clară de aşteptare până în momentul în care iese Raportul.

Robert Turcescu : Păi, aşa aţi spus… acea stare de aşteptare, cel puţin, ne-a lăsat să înţelegem că există şi cancelarul german, doamna Angela Merkel.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta vreau să spun acum. În Germania, la fel ; în parlamentul german există foarte multă bunăvoinţă, lucru care reiese transparent, clar, din toate întâlnirile pe care oficialii români le au cu parlamentarii din Bundestag, membrii Bundestagului, dar, la fel, e nevoie de o certificare suplimentară.

Robert Turcescu : Păi da, dar Raportul acesta, domnule Ungureanu…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Abia a apărut.

Robert Turcescu : …abia a apărut ; dar Raportul, în concluzie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …este martorul, este – dacă vreţi – diagnoza, diagnoza obiectivă, pentru că una este ca noi – preşedinte, premier, miniştri sau parlamentari – să mergem să vorbim cu ei şi să le spunem : „Am făcut asta, asta, asta, iată *non-paper*-ul nostru sau, dacă vreţi, iată sinteza pe care v-o prezentăm noi şi care e făcută de noi” şi pe care, sigur, poţi să o bănuieşti la un moment dat de subiectivitate, şi altceva este să apară un Raport a cărui obiectivitate nu poate fi pusă la îndoială şi care poate fi luat în considerare pentru un vot pozitiv.

Robert Turcescu : Vă pomeneam ceva mai devreme de o…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iertaţi-mă, vreau numai să vă zic un lucru. Faptul că, de exemplu, Suedia şi Austria – Austria făcând parte din ţările care s-au pronunţat destul de sever la adresa procesului de extindere în general şi care întotdeauna a judecat România cu măsuri milimetrice, e bine, e rău…

Robert Turcescu : S-a mai îmblânzit acum, cu o privatizare la BCR, una la Petrom, mă rog, s-au mai îmblânzit…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cele două state, care fac parte din nucleul aşa-numiţilor contributori neţi ai Uniunii – nucleul dur, să spunem – şi al deciziei politice, într-o foarte mare măsură au ratificat Tratatul înainte de a apărea acest Raport, ceea ce arată destul de multe.

Robert Turcescu : Domnule Ungureanu, domnul Băsescu zicea la 13 martie lucrul acesta : „Bătălia mea personală va fi ca decizia definitivă să se ia la Summitul din 15 iunie de la Bruxelles. Orice altă abordare fiind, în opinia mea, incorectă”. Declaraţia este declaraţia şefului statului. Acum se mai ia vreo decizie definitivă pe 15 iunie, la Bruxelles, în Consiliul European ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş putea spune că nu se poate lua. Ceea ce spunea preşedintele în martie este perfect valabil şi astăzi.

Robert Turcescu : Mama iarăşi nu înţelege, că mama a crezut că se ia decizia definitivă odată cu Raportul Comisiei de astăzi, din 16 mai. Şeful statului ne spune că e vorba de 15 iunie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Astăzi a fost o recomandare.

Robert Turcescu : Da, dar astăzi s-a vorbit, de asemenea, despre octombrie ca momentul în care se va lua o decizie definitivă, iar alţii au vorbit chiar de decembrie – un Consiliu European din decembrie care să vorbească, să pună într-adevăr punctul pe *i*, ca să zicem aşa, vom fi sau nu în UE.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Atunci haideţi să facem desenul întregului calendar, da ? A apărut acest Raport. Acest Raport oferă recomandări către Consiliul European ; urmează un Consiliu European acum, în iunie, printre ale cărui teme urmează să figureze inclusiv extinderea Uniunii Europene, inclusiv chestiunea extinderii cu România şi Bulgaria.

Robert Turcescu : Şi dacă acum consiliul spune, de exemplu, „Da, 1 ianuarie 2007”, ne mai interesează foarte tare Raportul din octombrie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, pentru că acel Raport din octombrie poate vorbi despre clauzele de salvgardare, care sunt sectoriale. Şi, în cazul acesta, problema se pune, vedeţi, la o nuanţă mai mare, pentru că – sigur – intri în 2007, dar intri cum au intrat alte state care au aderat la Uniunea Europeană, fără nici un lest, fără nici o temă de rezolvat pe parcurs, sau intri având încă nişte chestiuni care nu te fac dintr-odată membru al Uniunii Europene în sensul general al cuvântului, ci pe perioade de tranziţie, până când reuşeşti să-ţi rezolvi problema.

Robert Turcescu : Asta înseamnă că nici nu primeşti nişte bani, dacă există această clauză de salvgardare sectorială.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu neapărat. Să vedem ; deci cele zece state din prima parte a valului al cincilea – da ? – au avut de împlinit trei mari clauze de salvgardare : politică, economică, justiţie-afaceri interne. Presupunem că unul dintre ele nu şi-ar fi făcut temele pe justiţie-afaceri interne ; cu alte cuvinte, nu ar pune în practică, nu ar îndeplini ceea ce s-a angajat să facă prin negociere, căci negocierile premerg cumva îndeplinirii reformelor, punerii în practică a reformelor. Atunci este aplicată această clauză – ţara este luată în interiorul UE, da ? – în ianuarie, mă rog, în momentul când se decide, anumite decizii sau anumite situaţii generate în interiorul acelei ţări-membre nu sunt luate în considerare de celelalte ţări membre. Cu alte cuvinte, este membru, dar nu pe toate aspectele activităţii ei.

Robert Turcescu : Un soi de membru de rang doi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş zice chiar aşa, că deja îi catalogăm. Dar e unul care nu a intrat chiar în living, încă stă să-şi dea jos hainele, să se descalţe, da ? Justiţie-afaceri interne – presupunem că această clauză este activată pentru unul dintre state. Se poate ajunge la situaţia în care hotărâri judecătoreşti luate în statul aflat în această situaţie să nu fie recunoscute în celelalte state ale UE. Sau securitatea alimentară ; nu e laptele bun, nu respectă nişte caracteristici organoleptice care… să-i dea accesibilitate către piaţa UE, e doar pentru consumul intern. Nu trece mai departe. Toate acestea fac parte, după cum vedeţi, din modul în care poate fi imaginată o situaţie tranzitorie între calitatea de non-membru şi calitatea de membru cu drepturi depline. Ceea ce credem – şi asta urmează să verificăm în această seară împreună cu preşedintele Barroso şi cu comisarul Olli Rehn…

Robert Turcescu : Vin la Bucureşti, vă întâlniţi cu…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Chiar în următoarele ore. Urmează să verificăm ce înţeleg ei, pentru că înainte trebuie să ne pronunţăm noi. Noi însă speculăm acum, dar trebuie să înţelegem de la ei foarte clar care este sensul, care este mecanismul pe care îl văd în funcţiune la începutul lui octombrie, mă rog, în toamna… la jumătatea toamnei acestui an, dacă – şi revin la întrebarea dumneavoastră –, în iunie, Consiliul European spune „Da, 1 ianuarie 2007”.

Robert Turcescu : Poate să spună „Da, 1 ianuarie 2007” pentru România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Poate să spună… eu atâta pot să vă zic, că se poate spune „Da, 1 ianuarie 2007”.

Robert Turcescu : Am înţeles.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sau, mai bine zis, cu mai multă precizie, aceasta este aşteptarea noastră maximă ; între data aceasta şi data Consiliului European din iunie, fiţi

convins că vom face tot ce se poate ca, în concluziile Consiliului European din iunie, 1 ianuarie 2007 să apară iarăşi, ceea ce nu scoate însă în afara calculului un nou Raport de monitorizare, în toamnă, care să se concentreze strict pe chestiunile descrise aici ca fiind esenţiale, patru la noi, şase dincolo, şi care să genereze, mai puţin în cazul nostru, clauze de salvgardare.

Robert Turcescu : Suntem în momentul unei scurte pauze publicitare, dar după publicitate, domnule ministru, vă propun să discutăm despre aceste cinci luni care ne despart de noul Raport de monitorizare ce va fi publicat în octombrie. Avem cinci luni, dar din cinci luni, vreo două şi jumătate, chiar trei, sunt…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Spuneţi-mi dacă am fost clar…

Robert Turcescu : Eu am înţeles, acum dacă şi telespectatorii emisiunii „100%” v-au înţeles, vom vedea.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sper să nu le fi făcut eu mai complicate decât…

Robert Turcescu : După emisiune o sun şi pe mama, să vedem dacă a înţeles. Dar acum avem publicitate. (...) „100%”, o confruntare cu ministrul Afacerilor Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu, în această seară în studio. Domnule ministru, cinci luni până la următorul Raport.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, cu două de concediu.

Robert Turcescu : Două luni şi jumătate cu parlamentari plecaţi în vacanţă, cu miniştri cu gândul la mare, soare…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici să nu credem că acum toată lumea se lasă pe tânjală până în toamnă.

Robert Turcescu : Ba da, domnule ministru, să credem lucrul acesta, că avem o experienţă de 16 ani în a observa lucrul acesta.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-ne şi nouă beneficiul credibilităţii pe care îl merităm.

Robert Turcescu : Cam greu, după 16 ani – repet –, cam greu să dăm un beneficiu al credibilităţii…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doar nu o să-mi spuneţi acum că suntem de vină pentru concediile prelungite ale altor guverne, nu?

Robert Turcescu : Nu, dar vă întreb dacă dumneavoastră chiar aveţi sentimentul că, gata, din acest moment, clasa politică de la Bucureşti, cum i-am auzit triumfalist declarând pe unii astăzi, se va mobiliza, fie că e vorba de opoziţie, fie că e vorba de putere, pentru atingerea acestui obiectiv extraordinar, 1 ianuarie 2007.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Încerc să vă răspund referindu-mă în primul rând la cele patru steaguri roşii la agricultură – Agenţiile de Plăţi, pentru că funcţionalitatea lor a determinat critica prezentă în Raport, sunt aproape funcţionale.

Robert Turcescu : A admis-o şi domnul Tăriceanu astăzi, ne-a explicat că 60% dintre cele patru steguleţe la agricultură…

Mihai-Răzvan Ungureanu : A spus-o şi a spus-o pe bună dreptate, pentru că în şedinţele pe care le avem la guvern, în cadrul Comitetului Executiv pentru Integrare Europeană, unde se discută numai aşa ceva, chestiunile ridicate de Comisia Europeană nu au apărut ieri, sunt vechi din 2005 şi reprezintă de fapt pariul actualului ministru, care îşi face treaba foarte decent.

Robert Turcescu : Cine, domnul Flutur ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnul Flutur. E pariul domniei sale cu un minister care n-a trecut niciodată prin asemenea probleme şi care înseamnă numai rezolvarea absorbţiei de personal, vreo 8.000 de oameni, înseamnă un efort administrativ fără precedent pentru acest minister, care are un rol determinant.

Robert Turcescu : Poate mai apare un cartonaş roşu, domnule ministru, cu gripa aviară, pentru domnul Flutur.

Mihai-Răzvan Ungureanu : De ce, că îşi face treaba, e pe toate drumurile acum, îl văd… Nu, nu, nu. Lăsând deoparte orice neîncredere, eu cred că, pe de o parte, ceea ce a început domnia sa acolo are toate şansele să se rezolve până în octombrie-noiembrie, o spune planul, se ţine de el şi revăd, ceea ce consemnează acum Raportul nu sunt chestiuni sesizate ieri, sunt chestiuni care ne vin din 2005, iar pe taxare ştiu că lucrurile s-au pus de mult în mişcare. Au fost câteva licitaţii ratate, acum…

Robert Turcescu : Domnule ministru, poate fi interpretată această prelungire a stării de aşteptare de astăzi în legătură cu 1 ianuarie 2007 şi ca o încercare a oficialilor europeni de a tempera zelul unora pentru frământările politice de la Bucureşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai clar.

Robert Turcescu : Există voci care spun – am să încerc să fiu mai explicit –, există voci care spun că, dacă în cazul României ar fi fost precizată clar data de 1 ianuarie 2007, la Bucureşti ar fi reînceput şi mai acut bătăliile politice în interiorul actualului arc guvernamental.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E speculaţie, asta o ştim. Dar remarcabil ar fi, într-adevăr, ca România să-şi păstreze, cel puţin la nivelul clasei politice, să-şi păstreze calmul de care are nevoie pentru a duce proiectele administrative la bun sfârşit – asta este evident, este o axiomă şi nu puţine au fost rândurile în care…

Robert Turcescu : Păi, se vorbeşte în aceste zile de o remaniere guvernamentală, s-a vorbit în aceste zile de fel şi fel de alianţe…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş vrea să comentez vorbele sau declaraţiile care nu au efect în acest caz. Ceea ce văd în această clipă – şi este o evidenţă în mijlocul căreia trăiesc – este un guvern funcţional, merge, pentru că altminteri nu am fi ajuns la rezultatele acestea, aşa cum poate el, cu lucruri bune, cu lucruri proaste, cu agenţii care nu-şi fac întotdeauna treaba, cu ministere de la care se poate spera mai mult, cu tot vacarmul…

Robert Turcescu : Cu un prim-ministru – zice colegul dumneavoastră de partid, domnul Stolojan –, cu un prim-ministru care e în scădere mare de tot de credibilitate şi de popularitate…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu în ce măsură o scădere de popularitate sau de credibilitate se recunoaşte în eficacitatea actului administrativ, asta e o altă discuţie, dar vă spun că, în această clipă – şi Raportul o confirmă –, guvernul este un guvern care îşi face treaba mulţumitor. În comparaţie cu alte guverne – şi aici nu e o declaraţie politică, subliniez acest lucru –, guvernul acesta are rezultate mult mai bune, aşa cum pare el, poate uneori lipsit de coerenţă sau sfâşiat între diferite tendinţe, dar nu e mai puţin adevărat – şi aţi pus punctul pe *i* –, nu e mai puţin adevărat că un supliment de coerenţă

politică la nivelul forţelor care se află la putere, al forţelor politice aflate la putere, este bine-venit. Nu este mai puţin adevărat că a face în clipa aceasta mutări pe tabla de şah a politicii locale comportă riscuri. Riscul esenţial este acela al destabilizării administrative.

Robert Turcescu : Domnule Ungureanu, suntem aproape de finalul emisiunii, am un exerciţiu de sinceritate, dar, înainte de exerciţiul de sinceritate, v-aş întreba când mai vedem şi noi prin România un şef de stat, oameni, delegaţii… Nu am văzut… Cred că putem spune, de aproape un an şi jumătate nu ne-a prea vizitat nimeni.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ei, să nu exagerăm.

Robert Turcescu : Păi, cine a venit la noi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ultimul preşedinte a fost preşedintele Austriei, domnul Fischer, acum, de foarte curând.

Robert Turcescu : Şi în afară de domnul Fischer ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mă puneţi să scot o listă întreagă a celor care au trecut pe aici. Vă zic altceva, în schimb, pentru că îmi daţi ocazia aceasta : pe 5 iunie, sperăm să putem avea la Bucureşti un număr remarcabil de personalităţi politice din zona Mării Negre, preşedinţi şi şefi de guverne, care se adună aici pentru a participa la primul Forum pentru dialog şi parteneriat, Forumul Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat, iniţiativă românească. Căutăm o soluţie mai puţin formală – sau mai puţin instituţională, mai bine zis –, care să îi grupeze în jurul aceleiaşi mese pe factorii de decizie din zonă în încercarea de a discuta direct, fără compromis de politeţe sau fără decor diplomatic, chestiunile esenţiale ale regiunii. O să vedeţi atunci o aglomeraţie de oameni… În afara Francofoniei…

Robert Turcescu : În afară de domnul Fischer, deci, cine a mai venit ? Daţi-mi încă unul, ca să fie doi, să nu fie unul singur.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Primul de care mi-aduc… Păi, trebuia să fie vizita doamnei Halonen, care a fost, din păcate, amânată din cauza suferinţei domnului preşedinte.

Robert Turcescu : Altcineva ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Of, pe moment… Primul care îmi vine… Prima aglomeraţie, cea mai recentă aglomeraţie de personalităţi politice…

Robert Turcescu : Nu, şefi de stat, un şef de stat, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şef de guvern.

Robert Turcescu : Nu, şef de stat. Deci, în afară de domnul Fischer, daţi-ne un şef de stat !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Care să fi venit…

Robert Turcescu : Care să fi venit foarte curând, să fi venit în ultimele luni în România, să fi călcat pe aici, să-l fi văzut şi noi la ochi !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă puneţi la exerciţii de memorie !

Robert Turcescu : Păi, nu aţi zis că au venit foarte mulţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au fost foarte mulţi, începând cu preşedintele Voronin şi terminând cu preşedintele Georgiei, la Summitul CEFTA, care a fost de foarte scurtă vreme. Nu vă mulţumeşte răspunsul meu !

Robert Turcescu : Nici pe dumneavoastră nu vă mulţumeşte, domnule Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mă mulţumeşte memoria…

Robert Turcescu : Am înţeles. Am un exerciţiu de sinceritate, care nu are legătură nici cu Tratatul, nici cu şefii de stat. Aţi avut o problemă cu piciorul. Unde v-aţi operat, domnule ministru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : La Viena.

Robert Turcescu : De ce, domnule ministru, şi dumneavoastră tot la Viena ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din două motive ; foarte simplu : o dată pentru că am asigurare acolo. Această operaţie ar fi costat foarte puţin, practic deloc, aş fi avut condiţiile cele mai bune de îngrijire, cunosc locul foarte bine, soţia mea a lucrat în acel spital. Pur şi simplu, aveam o recuperare mult mai bună. În al doilea rând, gradul foarte mare de gravitate al accidentului presupunea un transplant, un transplant pe care am preferat să-l fac acolo.

Robert Turcescu : Mulţumesc pentru sinceritate. Dar scriu ziarele că şi soacra dumneavoastră este în momentul de faţă internată la spital, cu domnul Băsescu, înţeleg, tot la Viena.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu vorbesc despre problemele mele private.

Robert Turcescu : Nu. Am văzut chestiunea aceasta... chiar o declaraţie a dumneavoastră, înţeleg, în presă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu fac declaraţii despre viaţa mea personală.

Robert Turcescu : Dar aţi vizitat-o chiar în acelaşi spital, de-asta reporterii s-au ţinut…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Despre piciorul meu pot vorbi.

Robert Turcescu : Am înţeles. Vă mulţumesc pentru participarea la confruntarea „100%”. Mai pun o dată întrebarea de la început, ca să ne lămurim, să vă mai audă o dată şi mama…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mă mai întrebaţi de calendarul şefilor de stat, că mă fac de ruşine.

Robert Turcescu : Vă întreb un singur lucru, ca să închidem emisiunea : deci ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : E de bine.

Robert Turcescu : Mulţumesc, domnule Ungureanu !

16 mai 2006, *Realitatea TV*

Cursa pentru aderare, ultima rundă

Alice Iacobescu : În cursa pentru aderare, am intrat deja pe ultima turnantă. Raportul de ţară decisiv va fi prezentat peste exact două săptămâni. Comisia Europeană va recomanda sau nu aderarea la 1 ianuarie 2007 ? Toate semnalele sunt că, anul viitor, vom fi membri ai Uniunii. Ce ştim însă despre Uniunea Europeană, ce avem de câştigat, dar şi ce avem de pierdut ; românul se gândeşte la preţurile care vor creşte, la salariile care vor rămâne aproape la fel, la utilităţile tot mai scumpe din cauza alinierii la standardele europene, la subvenţiile care nu-şi mai găsesc loc în bugetul României şi nici în contabilitatea întreprinderilor cu pierderi sau la regulile stricte ce trebuie respectate în agricultură, alimentaţie sau mediu, câte firme vor supravieţui momentului aderării. Toate au fost discutate şi negociate îndelung de oficialii români şi de cei europeni. Cu ce preţ, aflăm astăzi.

În studioul *Antenei 3* se află ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, domnul Vasile Puşcaş, fost negociator-şef al României cu Uniunea Europeană, şi Adrian Lungu, editor la site-ul informativ EurActiv. Buna ziua tuturor şi bine aţi venit la *Antena 3* ! Începem discuţia de la ultimul Raport de ţară, cel din toamnă. Comisia Europeană a fost atunci neaşteptat de blândă cu România. Aceleaşi domenii cu probleme pe care le ştim de ani, dar Comisia a înlocuit avertismentele cu steguleţe galbene şi roşii.

Am să adresez prima întrebare domnului Vasile Puşcaş. Are România un lobby mai bun acum sau, într-adevăr, situaţia este ceva mai bună ?

Vasile Puşcaş : Este un context total diferit în momentul de faţă, comparativ cu anul 2004 sau anul 2003. Cred că, din punctul de vedere al lobby-ului, Bulgaria are şi acum unul mai bun, doar că România a fost şi este în continuare conştientă că pregătirea internă face mult mai bine şi în argumentarea la Bruxelles, şi în statele membre, dar şi acasă. Cred că întotdeauna noi trebuie să fim cu această iniţiativă, să ne pregătim permanent acasă pentru ceea ce mai avem de făcut.

Alice Iacobescu : Domnule Puşcaş, dumneavoastră aţi condus negocierile cu Uniunea Europeană, aţi fost felicitat, nominalizat de preşedintele Traian Băsescu în ziua în care a fost semnat Tratatul de Aderare, felicitat pentru negocierea acestui Tratat. Dacă ar fi să comparaţi cu ceea ce se întâmpla înainte de decembrie 2004, aţi spune că acum autorităţile apasă mai mult pe acceleraţie, au făcut mai mult în ultimul an şi două luni decât s-a putut face înainte de 2004 ?

Vasile Puşcaş : Vreau să vă spun că, după 2004, după ce s-au finalizat negocierile, exista un calendar foarte clar, ştiai exact ce să faci, când să faci şi cum să faci. Toată lumea aştepta să vadă dacă se finalizează negocierile, tocmai ca să se pornească pe acest calendar. Iar după terminarea negocierilor, guvernul s-a putut concentra numai pe acest

obiectiv, al continuării pregătirii în aşa fel încât, în 2007, România să fie bine pregătită. V-aş reaminti că la Consiliul European din 17 decembrie s-a spus că România va intra în UE de la 1 ianuarie 2007, dacă se va continua acelaşi pas şi acelaşi ritm al reformei. Deci evaluarea aceasta era, şi noi aşteptam 1 ianuarie 2007 pornind exact de la concluziile din decembrie 2004.

Alice Iacobescu : Domnule ministru, ce semnale aveţi, va fi 1 ianuarie 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există o doză bună de aşteptare din partea partenerilor noştri europeni – şi aici îi număr nu numai pe comisarii europeni, ci şi pe membrii Parlamentului European care au privit cu simpatie România – faţă de intrarea României la 1 ianuarie 2007. Semnele sunt, ca întotdeauna, bune, pentru că Europa niciodată nu a propus Bucureştilor o alternativă, o strategie secundă. Dimpotrivă, am fost îndemnaţi să ne facem treaba în continuare foarte bine, în aşa fel încât să ne putem ridica cumva la înălţimea propriului standard, standardul pe care ni-l fixaserăm şi despre care a vorbit mai înainte domnul ministru Puşcaş : ianuarie 2007. Până acum, dovedim că am reuşit să depăşim – şi a fost Raportul de la sfârşitul lui octombrie la care v-aţi referit mai întâi – impedimentul aşa-numitei clauze sectoriale de amânare care ne-ar fi trimis în 2008, în cazul în care n-am fi reuşit să ne facem temele foarte riguros. Iar odată această etapă lăsată în urmă, ne pregătim pentru ceea ce deja a început să se numească în limbajul comun integrare de calitate, adică o integrare care să aibă cât mai puţine riscuri post-aderare, post-ianuarie 2007, pentru România. Cu alte cuvinte, intrarea noastră în Uniunea Europeană să nu se facă nici smucit, nici prin măsuri administrative bruşte, ci să aibă o curgere lină şi cumva în sensul a tot ceea ce s-a făcut în ultimele 16 luni.

Alice Iacobescu : În vreme ce semnalele parcă sunt tot mai pozitive în ce priveşte România, Bulgaria pare să întâmpine tot mai des critici. Ce se întâmplă, domnule Ungureanu, dacă Bulgaria va întâmpina o opoziţie privind aderarea la 1 ianuarie 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îmi cereţi o speculaţie pentru care, vă spun sincer, nu sunt pregătit să vă dau un răspuns, pentru că nici nu intră în mandatul meu, şi am să fiu foarte sincer cu dumneavoastră. Vă pot spune însă care este speranţa noastră şi cumva proiectul politic subliminal. Faptul că în concluziile politice ale Consiliului European din iunie, care se vor baza pe rezultatele Raportului Comisiei Europene, pe recomandările Raportului pe care îl aşteptăm, din 16 mai, se va specifica foarte clar, fără echivoc – şi subliniez acest lucru –, faptul că cele două ţări sunt pregătite să adere la Uniunea Europeană în ianuarie 2007. Aceasta e concluzia politică. Ei însă îi poate urma un bemol tehnic.

Alice Iacobescu : Un „dacă” ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un „dacă” inevitabil : dacă îşi vor face, dacă vor continua ritmul reformelor – în cazul nostru –, dacă vor ajunge la anumite tipuri de performanţă administrativă – în cazul Bulgariei. Ceea ce, evident, s-ar mai putea încă o dată verifica pe parcursul lui 2006, poate în toamna târzie a acestui an. Însă bemolul tehnic de care pomeneam ar fi post-ianuarie 2007, când, fie într-un caz, fie în celălalt, fie în amândouă cazurile – România şi Bulgaria –, ar mai fi nevoie de activarea unui mecanism de monitorizare pe anumite chestiuni foarte precise, care să nu declanşeze clauze de salvgardare pe piaţa internă sau pe justiţie-afaceri interne.

Alice Iacobescu : Despre aceste clauze şi domenii delicate o să vorbim în câteva clipe în această ediţie specială. Domnule Puşcaş, voiaţi să interveniţi.

Vasile Puşcaş : Da, voiam să spun că eu am o marjă mai mare de exprimare decât domnul ministru şi pot să vă spun următoarea chestiune : Tratatul este semnat cu Bulgaria şi România, dar aceasta nu impietează asupra intrării separate. Din punct de vedere absolut tehnic, în cazul în care Tratatul este ratificat şi evaluarea care se face separat pe fiecare comisie, deci în ceea ce priveşte Comisia, se face un Raport pentru România şi un Raport pentru Bulgaria şi, separat, se indică : este România pregătită să adere la 1 ianuarie 2007 ? Deci singurul impediment care poate să fie în cazul în care nu se activează clauza de 2008 este ratificarea Tratatului, ceea ce sper să nu existe din toamna acestui an, deci sper ca procesul de ratificare a Tratatului să meargă. Dar dacă Bulgaria nu-şi face temele şi primeşte această clauză, atunci ea poate să meargă în 2008 fără să tragă România după ea.

Alice Iacobescu : Ar putea să ceară, aşa cum Bulgaria a cerut la un moment dat… Ar avea statul român interesul de a cere decuplarea de Bulgaria, văzând că Bulgaria este cam criticată în ultima vreme ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie, nu ! Şi eu cred că atitudinea noastră de consecvenţă politică faţă de Uniunea Europeană, faţă de vecina noastră şi de partenerul nostru în valul al cincilea de aderare este remarcabilă. Am păstrat această linie şi în anii în care domnul ministru Puşcaş era ministrul Integrării, când Sofia, de fapt, încerca să pună în acţiune decuplarea faţă de România. Noi suntem consecvenţi şi în aceste condiţii. Şi vă spun foarte simplu : de fapt, judecata nu este doar politică, este şi o judecată morală. La urma urmei, noi ne concentrăm asupra propriei munci şi ceea ce ne interesează este să intrăm în ianuarie 2007. Eu cred că perspectiva noastră, care continuă perspectiva ministeriatului domnului Puşcaş, este foarte precisă în această chestiune şi, la urma urmei, sinceră.

Vasile Puşcaş : Şi politic, şi strategic, noi susţinem şi pe mai departe ca Bulgaria să fie parte a acestui proces şi cu 1 ianuarie 2007. Aş vrea să vă spun următoarea chestiune : ceea ce noi am făcut, de exemplu, în 2003 şi 2004, respectiv modificarea Constituţiei ca să facem reforma justiţiei şi apoi reforma justiţiei în 2004, Comisia Europeană îi cere abia acum Bulgariei. Este treaba Comisiei să răspundă de ce o face acum, dar nu cred că este corect ca Bulgaria să fie întârziată din această perspectivă.

Adrian Lungu : După părerea mea, autorităţile bulgare nu au cerut niciodată în mod oficial să fie decuplate de România. Da, au fost unele voci la Sofia care au spus : dorim să fie evaluaţi separat, aşa cum şi autorităţile române au făcut-o întotdeauna. Dorim ca Raportul Comisiei să se refere strict la meritele noastre, cum se referă şi la problemele noastre. Niciodată nu s-a pus problema la Sofia, în mod oficial, să se ceară decuplarea şi, aşa cum spune şi domnul Puşcaş acum, nu ar fi *fair* ca în momentul acesta, în care, se pare, Olli Rehn a dat de înţeles acest lucru, în urmă cu două săptămâni, se pare că România ar fi în faţa Bulgariei, nu ar fi *fair* ca autorităţile române să ceară o decuplare în acest moment, cum nici autorităţile bulgare nu au cerut-o în mod oficial, la rândul lor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Oricum, nu este – iertaţi-mă că intervin – obiectivul nostru. Această chestiune este strict incidentă cu ceea ce ne interesează pe noi acum. Obsesia noastră, dacă doriţi, este să fim apţi ca în ianuarie 2007 să nu existe absolut nici un argument suplimentar dat scepticilor. (…)

Alice Iacobescu : În Estul României, am putea spune, oamenii sunt ceva mai sceptici decât clujenii, de exemplu. Domnule ministru…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ieşenii mei.

Alice Iacobescu : Ieşenii dumneavoastră, de ce nu ştiu ei mai nimic despre Uniunea Europeană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aici aţi pus degetul pe rană, pentru că, într-adevăr, există un deficit clar de înţelegere a mecanismelor Uniunii Europene şi, implicit a ceea ce înseamnă Uniunea Europeană din punctul de vedere al aşteptărilor sociale, al împlinirii aşteptărilor sociale la nivelul cetăţeanului mediu din România. De ce nu s-a făcut aceasta până acum este o altă discuţie. Vă pot spune numai însă că este nevoie de o implicare programatică, deci pe programe, pentru a face Uniunea Europeană, cum se spune şi la calculatoare, *user friendly*, prietenoasă cu cei care învaţă să-i folosească avantajele. Şi avantajele sunt foarte multe, începând cu finanţarea programelor de dezvoltare şi terminând cu libera circulaţie. Pentru o bună cunoaştere a Uniunii Europene, trebuie nu doar o dorinţă, ci şi convingerea că Uniunea Europeană este, până la urmă, avantajul sau, dacă vreţi, şansa enormă istorică de care România trebuie să beneficieze acum.

Alice Iacobescu : Domnule Puşcaş, iată români care se plâng de scumpirile ce vor să vină şi chiar au început să vină. Aţi negociat Tratatul de Aderare. Câte dintre scumpirile care sunt justificate prin aderarea la Uniunea Europeană sunt, într-adevăr, justificate de acest lucru ?

Vasile Puşcaş : Deci unele dintre ele sunt justificate, şi mă refer la accizare, la sistemul de accizare, care intră în formula Uniunii Europene de constituire a bugetului european, şi contribuţia noastră se face prin această accizare. Aici noi însă am făcut o gradualizare. Deci să nu se întâmple imediat, ci am început practic din 2003. Şi dacă iau, spre exemplu, energia, accizarea se va termina undeva prin 2010-2011, este o perioadă de tranziţie, ca şi la altele, şi la gaz, şi la diferite sorturi de benzină ş.a.m.d. Ei bine, lucrurile acestea, indiscutabil, duc la măriri de preţuri la energie şi, probabil, adică în mod sigur, odată cu acestea şi la celelalte. Dar eu aş vrea să vă spun altceva : legat de ceea ce se vorbeşte despre alinierea la preţurile din Uniunea Europeană, românii simt că deja sunt preţuri mai mari acum decât cele din Uniunea Europeană. Nu ştiu dacă aţi intervievat clujeni, îmi pare rău, nu am fost în ţară şi nu am văzut, dar ei, spre exemplu, au constatat că, în 2004, când a intrat Ungaria în Uniunea Europeană, în a doua jumătate, a fost o spaimă în Ungaria de creştere a preţurilor prin această aliniere, după care s-a potolit, şi acum, dacă mergeţi în Ungaria, vedeţi că cele mai multe preţuri – de exemplu, la agroalimentare – sunt cu 15-20% mai joase decât actualele preţuri din Bucureşti.

Alice Iacobescu : Şi cum vă explicaţi acest lucru ?

Vasile Puşcaş : Îmi explic în primul rând pentru că s-a dezvoltat sistemul concurenţial al pieţei. Să dezvoltăm capacitatea concurenţială a actorilor de piaţă, să dezvoltăm aceste structuri de piaţă şi ele vor duce la o reglare a preţurilor. Eu mă aştept, ca să închei, după ce intrăm în Uniunea Europeană, să avem într-adevăr o aliniere şi, dacă vom avea o aliniere, preţurile vor scădea.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este foarte adevărat şi asta numai în momentul în care va exista nu o graniţă între piaţa românească, ce are de multe ori reguli proprii de dinamică, ci va fi o corespondenţă completă între piaţa noastră şi piaţa internă a UE. Asta, inevitabil, va rearanja şi mecanismele de fixare a preţurilor, şi aportul investiţional, care, la rându-i, are implicaţie directă în aranjarea preţurilor ş.a.m.d.

Alice Iacobescu : Concret, domnule Puşcaş, ce înseamnă aceste mecanisme de fixare a preţurilor ?

Vasile Puşcaş : Am să vă spun. Spre exemplu, dacă luăm preţurile din zona agro-industrială, aici vedem că, de fapt, există o avalanşă de produse care vin din diferite locuri şi nu au concurenţă nici dinspre piaţa noastră, nici din alte părţi. Nu vreau să dau nici sorturi şi nici ţări, dar noi trebuie să avem aici mai mulţi producători şi, în acelaşi timp, mai mulţi procesatori care dezvoltă structuri de piaţă. Structurile acestea de piaţă, spre exemplu, dacă o să avem structuri de piaţă pe legume, care vor acţiona în zona Dunării – acum este cum este, din păcate –, în alte zone legumicole, aceştia vor veni pe o piaţă concurenţială şi atunci preţul se va aranja prin ofertă de concurs, şi nu printr-o ofertă de monopol, care vine dintr-un depozit.

Alice Iacobescu : Dar de ce nu se întâmplă deja acest lucru ?

Vasile Puşcaş : Din cauza faptului că la noi s-a întârziat foarte mult cu aceste dezvoltări ale structurii de piaţă în agricultură. Eu, dacă am o critică, spre exemplu, la ceea ce se întâmplă în agricultură, evident, am şi la ceea ce este spus în documentele UE, dar exact din această perspectivă, dezvoltarea mult mai accelerată a structurilor de piaţă în agricultură este încă deficitară. De ce, pentru că s-a dezvoltat de 15 ani un tip, să zicem, de relaţie între vânzător şi cumpărător. Noi nu ştim cine este în spatele vânzătorului. Ştim doar că este cumpărătorul faţă cu vânzătorul. Dar când am şti că în spatele vânzătorului sunt nişte structuri de piaţă, atunci Consiliul Concurenţei ar trebui să vadă de ce sunt acestea, de ce este înţelegere între anumite structuri de piaţă ca să fixeze un preţ şi de ce nu se lasă jocul liber al preţului, al concurenţei între aceste structuri.

Aici avem nevoie ca să vedem. Vedeţi, noi raportăm la Uniunea Europeană, la Bruxelles, că deja funcţionează Consiliul Concurenţei. Cetăţeanul trebuie să simtă lucrul acesta. Iar cetăţeanul va simţi că acest Consiliu al Concurenţei funcţionează bine în momentul în care nu va mai permite aceste jocuri de aranjamente, în momentul în care… se discută, de exemplu, la dumneavoastră, la ştiri, despre anumite jocuri în preţurile petrolului. Ei bine, aici trebuie să funcţioneze Consiliul Concurenţei.

Alice Iacobescu : Ce putem să facem, să boicotăm benzinăriile ?

Vasile Puşcaş : Nu avem ce să boicotăm. Trebuie să cerem Consiliului Concurenţei să intervină conform regulamentelor chiar ale UE, în evaluarea acestor jocuri care se fac, pentru că ele sunt posibile în fiecare zi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tot acest proces, dacă îmi daţi voie să intervin, e un proces care are o dezvoltare treptată. Consiliul Concurenţei reprezenta până la Raportul din octombrie 2005 concurenţa, unul dintre capitolele pentru care trebuiau împlinite patru puncte. Neîndeplinirea celor patru teme ar fi făcut ca România să fie amânată din 2007 în 2008 – asta ca să înţelegeţi cât avem de rezolvat şi cât de multă greutate pune, de fapt, Comisia Europeană pe aspectul concurenţial în economie. Ceea ce a reuşit deocamdată a fost eliminarea sau, mai bine zis, activarea structurilor de verificare concurenţială, de monitorizare concurenţială, la nivelul marilor industrii. Aici are dreptate domnul ministru Puşcaş când spune că totul trebuie să meargă până la nivelul cel mai mic cu putinţă, la nivelul social al concurenţei economice. Nu e mai puţin adevărat însă că tabloul e mult mai complex. Faptul că în continuare economia agrară românească predomină mica proprietate, că mica proprietate este producătorul cel mai la îndemână pentru subzistenţa

zilnică a familiei de români face ca nu toate standardele pe care le aşteptăm şi pe care Uniunea Europeană ni le pretinde pe bună dreptate să fie împlinite. Bunăoară, securitatea agroalimentară, o chestiune care este de o importanţă esenţială pentru noi, marcată cu steguleţ roşu anul trecut, în noiembrie, în scrisoarea de avertizare care a urmat primului Raport al Comisiei Europene, reprezintă pe bună dreptate o chestiune care nu ar trebui să aibă doar sens tehnic, ci ar trebui, în egală măsură, să prezinte interes public, pentru că, până la urmă, te interesează care sunt calităţile organoleptice ale laptelui pe care copilul tău îl bea, cât de sănătoasă este carnea care ţi se prezintă în galantarul magazinului ş.a.m.d.

Alice Iacobescu : Totuşi, câte dintre firmele care produc în acest moment produse lactate în România sau produse pe bază de carne se pot subscrie acestor condiţii pe care ne-am obligat să le respectăm faţă de Bruxelles ? Câte firme vor rezista aderării la 1 ianuarie 2007 ? A făcut cineva un calcul ?

Adrian Lungu : O să vă răspund eu la această întrebare. S-a estimat că în jurul a 20% dintre companiile care se ocupă cu alimentele în acest moment vor supravieţui. Deşi 80% dintre ele vor fi nevoite să-şi închidă porţile, nu înseamnă că o proporţie egală a producţiei va dispărea de pe piaţă. S-a estimat că numai în jur de 15% din producţie va dispărea, chiar dacă cele 80% dintre companii îşi vor închide porţile.

Alice Iacobescu : Pentru că probabil vor rezista marii producători, asta cred că e explicaţia.

Adrian Lungu : Marii producători care au facilităţile.

Alice Iacobescu : Şi nu ne apropiem, în aceste condiţii, de un fel de monopol ?

Vasile Puşcaş : În 2004, când am terminat negocierea la Capitolul 7, în primăvara lui 2004, existau peste 700 de firme, să zicem, în domeniul procesării cărnii ; în domeniul laptelui, de asemenea. Vreau să vă spun că foarte puţine dintre ele au prezentat condiţii de nivel european. Doar aceşti mari, de care vorbiţi dumneavoastră, procesatori, care erau deja acomodaţi la sensurile pieţei UE. Ceea ce m-a mirat pe mine atunci : foarte puţini şi-au manifestat disponibilitatea pentru acordarea unor perioade de tranziţie. Dar am obţinut perioade de tranziţie de trei ani şi pentru lapte, şi pentru carne. Fiecare perioadă a fost analizată de la caz la caz. Deci fiecare firmă şi-a făcut propriul ei dosar şi cu el ne-am dus la Bruxelles. Şi a avut, dacă el a cerut, o perioadă de tranziţie de un an, de doi ani, de trei ani. Deci am dat această posibilitate. Dar foarte mulţi au spus nu, pentru că noi am făcut-o conjunctural, şi foarte multe dintre aceste firme intră sub incidenţa a ceea ce numea domnul ministru clauzele sanitar-veterinare, care, de fapt, nu îi privesc numai pe ei, pe procesatori, îi privesc în primul rând pe consumatori. Deci întotdeauna noi trebuie să punem – doar discutăm despre piaţă – în balans cele două componente : şi ofertantul, şi cel care acceptă oferta.

Alice Iacobescu : Dacă totuşi rămân doar 20% dintre producătorii de lactate, nu putem vorbi, încercam să introduc acest cuvânt…

Adrian Lungu : Şi carne, şi lactate. Din aproximativ 2.000 de companii, mai puţin de 300 sunt cele care deja îndeplineau condiţiile şi au şi cerut o perioadă de tranziţie, cum spunea domnul Puşcaş.

Alice Iacobescu : Ne aşteptăm ca aceste companii să treacă de integrare doar cu anumite costuri, pentru că ei, ca să producă lapte de o anumită calitate, probabil că au nevoie de echipamente de o anumită calitate.

Vasile Puşcaş : Aici se pune problema investiţiilor, într-adevăr, în modernizare, retehnologizare, pentru ca să atingă aceste standarde europene.

Alice Iacobescu : Şi dacă laptele ajunge pe masa noastră cu preţul acestor investiţii, nu va creşte şi preţul laptelui ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu vedeţi în această selecţie naturală a firmelor după calitatea produselor oferite un colaps economic sau un dezastru pentru consumatori, pentru că piaţa, chiar dacă va mai fi eliberată de anumite firme, care – s-a spus, de fapt, aici foarte bine – au intrat conjunctural în jocul economic, va fi imediat ocupată de investiţia locală sau străină. Să nu credem că vom trece între cele două perioade, înainte de ianuarie 2007 şi post-ianuarie 2007, se va trece printr-un lung deşert economic. Câtuşi de puţin ! Dinamica este extraordinar de accentuată, iar preţurile, chiar dacă vor varia la un moment dat, nu vor varia semnificativ pentru buzunarul anual al consumatorului.

Vasile Puşcaş : De fapt, laptele este un produs care deja a atins preţul, din câte ştiu eu, în România, al pieţei din Uniunea Europeană. Când vor apărea şi alţi procesatori, şi alţi distribuitori, atunci concurenţa va fi mai mare şi preţul va fi mai mic.

Alice Iacobescu : Deci, practic, aderarea la Uniunea Europeană ne va aduce produse de mai bună calitate şi mai sănătoase.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Inevitabil. Şi de aici, evident, ţine exclusiv de politica pe care executivul o va avea în continuare, de ponderea dintre producătorii interni care vor oferi produse la calitatea pe care Uniunea Europeană o pretinde, şi ceilalţi. Felul în care au folosit investiţiile venite din exterior va fi determinant pentru valoarea economică naţională în următorii ani, pentru ponderea internă.

Vasile Puşcaş : Dacă îmi daţi voie să vă spun – de fapt, dumneavoastră ştiţi mai bine din presă –, înainte de aderarea la Uniunea Europeană în 2004, în Polonia erau frisoane în ceea ce priveşte preţurile, dar mai ales în zona agroalimentară, inclusiv a procesării, a industrializării. Ei bine, în momentul de faţă, se consideră că partea cea mai câştigată după aderarea la Uniunea Europeană este exact partea agriculturii, şi ceea ce s-a spus aici, calitatea şi preţurile, deci calitatea produselor şi preţurile. Credeţi că vom fi noi mai blestemaţi decât toate celelalte 25 de state ca să plătim pentru toţi ? Cred că nu asta doreşte Uniunea Europeană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai ales că există un potenţial de export remarcabil pentru produsele agroalimentare de largă utilitate.

2 mai 2006, *Antena 3*

„Ne pregătim pentru o altă România”

„În următorii ani, ne pregătim pentru o cu totul altă România. O România în care gospodăriile mici, de subzistenţă se vor restrânge ca număr, iar proprietăţile agricole mari se vor consolida. Şi aceasta, pe fondul unei migraţii accentuate, adică a unei reluări a migraţiei de la sat spre oraş, după ce, în perioada anilor ’90, se inversase sensul migraţiei pentru că exista un miraj al valorificării terenului recuperat prin titluri de proprietate.” Aşa îşi începe ministrul român de Externe previziunea perioadei care urmează pentru societatea românească. Mihai-Răzvan Ungureanu nu crede că România a negociat mai puţin profesionist beneficiile şi costurile aderării. „Dacă vorbim despre modul în care s-a construit expertiza românească în materie de utilizare a resurselor financiare, atunci trebuie să vă spun că percepţia mea subiectivă, extrem de inocentă, este următoarea : ceea ce reprezintă astăzi expertiză s-a construit mai degrabă pe baza experienţei decât pe baza pregătirii academice. Şi, într-un fel, este normal să fie aşa într-o ţară care s-a aşezat cât de cât stabil abia în ultimii ani. Această experienţă a trecut prin numeroase porţi, unele dintre ele lăsând chiar cicatrici, pentru că au existat şi încercări de fraudare a resursei financiare, sigur, nu de mari dimensiuni. Dar nici una dintre ele nu a condus la o alterare.”

Dragoş Nedelcu : Domnule ministru, românul de clasă medie îşi declară scepticismul, ba chiar neîncrederea în proiectul economic al aderării, în beneficiile acestui act…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dumneavoastră vă puneţi problema dacă nu cumva proiectul integrării este unul eminamente politic, care până la urmă reflectă mai curând voinţa elitei, dar care are foarte puţin efect social. De fapt, modul în care România s-a conectat la Uniunea Europeană nu a pornit neapărat pe baza unui proiect pe care administraţiile succesive să-l fi urmărit cu încăpăţânare încă din 1993, să zicem. Trebuie să recunoaştem că ocaziile, dar şi încercările de a construi proiecte de parcurs mediu, care să alinieze România către ţinte macroeconomice precise, au fost foarte rare. Îmi aduc aminte cât de smucit şi brusc era efortul nostru între 1998 şi 1999, când cel mai bun lucru care ni se putea întâmpla era să ieşim din groapa în care ne aduseseră politicile greşite de reformă şi neîncrederea în piaţă. În acel moment, circumstanţa ne obliga, legându-ne mâinile şi picioarele, să planificăm doar pe durate extrem de scurte de timp. Atunci eram cel mult bine intenţionaţi. Lucrurile au început să se rearanjeze începând cu sfârşitul lui 1999 şi au prins o cu totul altă putere după aprilie 2005.

Dragoş Nedelcu : Cum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, după aprilie 2005, a început să ni se ceară să gândim pe termen mediu şi lung. Este ceea ce facem acum. Până la sfârşitul anului,

să prezentăm o strategie de dezvoltare care să definească proiectul de ţară. Altfel spus, ceea ce urmează România să fie în 2013, incluzând ca reper şi cadrul financiar convenit la nivelul Consiliului European de anul trecut pentru perioada 2007-2013. Ştim care este perspectiva financiară şi, pe această bază, guvernul a definit un complex de proiecte care se adresează în egală măsură nevoilor sociale imediate şi prosperităţii economice. În acelaşi timp, guvernul promovează politicile necesare consolidării macroeconomice materializate prin starea trendului descendent al inflaţiei şi menţinerea echilibrului intern şi extern. Toate aceste chestiuni vor căpăta contur la sfârşitul acestui an. Acest plan ne dă posibilitatea de a croi România aşa cum credem că e mai bine.

Dragoş Nedelcu : Puteţi fi mai precis ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, trebuie să ştim unde anume poate prospera România. Care sunt capitolele pentru care România îşi poate adjudeca, vizionar, un profit. La nivelul Ministerului de Externe, compăram capacităţi de absorbţie a exporturilor. Şi, fie că este vorba de Nigeria, China sau Japonia, observăm reacţiile întârziate ale mediului economic românesc, faptul că acesta nu a avut creativitate şi că întotdeauna a plecat să cucerească pieţe la bucată şi niciodată segmente pe care putea fructifica mult mai uşor nişa. Mai observăm că se intră în paradigme culturale imediat ce se trece de graniţele Europei. Ca să nu mai vorbim despre blocajele care pe mine, unul, mă sperie. Nu mergem în Libia sau nu vindem pantofi în Nigeria pentru că a făcut-o Ceauşescu înainte.

În ceea ce priveşte piaţa rusă, am avut un experiment în 2005 care a fost edificator din punctul meu de vedere. Ştim foarte bine ce înseamnă delegaţii enorme de oameni de afaceri în componenţa delegaţiei politice. Ideea de a organiza prânzuri în care giganţi precum Gazprom sau Lukoil stau la masă cu micii noştri oameni de afaceri te încântă estetic, dar te paralizează. Pentru că ei nu au nevoie de o prezenţă politică. Îşi pot rezolva afacerile şi în Baleare, şi la Berna, şi la Iaşi.

Dragoş Nedelcu : Care este explicaţia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un obicei prost de dinainte de 1989, când economia dirijată avea nevoie de o binecuvântare permanentă din partea autorităţii politice. Dar noi am făcut altfel. Am început să căutăm, după o sumară cercetare de piaţă, pieţe care ar putea să aibă caracteristici asemănătoare cu pieţele noastre de export. Şi atunci, în Rusia bunăoară, am mers pe regiuni, unde am construit un consulat general.

Dragoş Nedelcu : Să vorbim despre migraţia forţei de muncă. Ce ne aşteaptă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să vedem în ce măsură forţa de muncă are capacitatea de adaptare, de a răspunde la cerinţele şi standardele de calitate ale pieţei de muncă din Uniunea Europeană. În ce măsură poate umple nişe acolo unde ajunge să intre în scheme de securitate socială care să-i satisfacă speranţa de stabilitate. Pentru că nimeni nu merge să muncească două zile. Fiecare speră să muncească cel puţin un sezon sau, de ce nu, chiar mai mulţi ani. Pentru noi, experienţa celor care preferă să câştige bani în altă parte decât în ţară se rezumă la experienţa de până în 2001, care înseamnă forţă de muncă disipată la nivelul întregii Europe, în foarte mare parte oameni cu înaltă calificare, cu diplomă universitară sau postuniversitară, inteligenţia activă, tânără. Aceştia au găsit plasament în primul rând în cercetarea aplicată, în cercetarea fundamentală, în mediul academic. Aici vorbim de un val de dinainte de începutul negocierilor de aderare şi care a continuat după 2001-2002. Este momentul în care am trăit experienţa

valorilor numerice ale valurilor de emigraţie de după 2002, ale căror ţinte au fost Spania, Italia, Portugalia.

Dragoş Nedelcu : Căpşunarii şi miliardele de euro.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. O altă clasă, alte pretenţii… altă ofertă. De fapt, oferta s-a diversificat. Vorbim despre o mână de lucru puţin sofisticată, care merge spre muncile ce nu pretind neapărat o specializare academică. În Spania, comunitatea română va ajunge ca, începând cu 2007, să poată participa la vot în sistemul de vot european la nivelul comunităţilor locale.

Ştim care este perspectiva financiară şi se aşteaptă de la noi să definim un complex de proiecte macroeconomice care să se adreseze în egală măsură confortului social şi prosperităţii economice.

Previziunile unui ministru

Proprietatea mijlocie (în jur de zece hectare) va deveni valoare de tezaurizare în sine, pentru că există din ce în ce mai mult interes pentru achiziţionarea de terenuri agricole. În paranteză trebuie spus că vom fi nevoiţi să instituţionalizăm piaţa terenurilor agricole printr-o bursă care să-şi constituie locul de preţ. Iar terenurile mari, proprietăţile latifundiare nu sunt prea departe în viitor.

2 mai 2006, *Capital*

Interviu pe tema acordării vizelor pentru cetăţenii Republicii Moldova

Mircea Ţicudean : De la 1 ianuarie 2007, moldovenii vor avea nevoie de viză şi pentru România. Dar, într-un interviu pe care ni l-a acordat ceva mai devreme, ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, ne-a spus că vizele vor fi cel puţin gratuite.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ţinta noastră, în mod foarte sincer o zic, este ca viza să fie complet gratuită.

Mircea Ţicudean : Aş fi vrut să vă întreb, fiindcă avem ştirea asta nouă despre scumpirea vizelor Schengen, când va intra România în spaţiul Schengen şi dacă – pentru a merge şi mai departe un pic –, dacă va intra, va rămâne această gratuitate a vizelor pentru moldoveni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Planul nostru este ca în 2009 să putem oferi factorilor interesaţi, factorilor de resort de la Bruxelles, toate argumentele pentru intrarea noastră în spaţiul Schengen. Până atunci, vom fi reuşit deja să transformăm consulatele noastre, să le adaptăm după cerinţele Schengen, nu doar în materie de utilare logistică, ci şi din punctul de vedere al gradului de pregătire a personalului. Vom discuta atunci, evident, după alte reguli, după regulile spaţiului Schengen.

Dar nu aş vrea să mă arunc într-o speculaţie în acest moment. Suntem în etapele de pregătire, de reconstrucţie, mai bine zis, a departamentului consular al ambasadei noastre la Chişinău. Vom reconfigura secţia consulară în aşa fel încât să poată face faţă solicitărilor, pe care le scontăm ca foarte numeroase, din ultimele luni de toamnă, începutul iernii. Prefigurează totodată şi îndeplinirea unui alt proiect, pe care l-am anunţat în mai multe rânduri, acela de a deschide încă două consulate generale româneşti în Republica Moldova, cel mai probabil la Bălţi şi la Cahul. Vom începe negocierile pentru unul, pe care sperăm să-l putem deschide până la sfârşitul anului, iar până la sfârşitul lui 2007, începutul lui 2008, sper să putem să le avem pe amândouă operaţionale. În felul acesta, obţinerea vizei nu va fi cronofagă şi-i vom mulţumi cumva, bine proporţionat, cam pe toţi solicitanţii din cuprinsul Republicii Moldova, nu doar pe cei care se pot deplasa uşor spre capitale sau locuiesc acolo.

Mircea Ţicudean : Rămânând la consulate, va însemna asta şi o accelerare a procedurii de redobândire a cetăţeniei române ? Mulţi modoveni se plâng că durează foarte mult, mult mai mult decât în alţi ani. Care este cauza acestei întârzieri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce-i foarte adevărat. Într-adevăr, procedura de obţinere a cetăţeniei durează mult, şi asta din cauza condiţiilor tehnice, pe care le specifică Legea de profil din 1991. Aş vrea întâi să spun, pentru că îmi daţi ocazia cu această întrebare, că numărul celor care au obţinut până acum cetăţenia română nu este chiar atât de mare pe cât ne puteam aştepta sau pe cât umblă zvonurile. Avem sub 90.000 de cetăţeni moldoveni care au obţinut şi cetăţenie română, ceea ce arată că, pe lângă întârzierile foarte mari datorate resursei logistice restrânse şi posibilităţilor restrânse pe care le indică legea, nici nu a existat până acum o iniţiativă de accelerare sau de reconstrucţie, de reconstruire a procedurii, în sensul accelerării procesului de obţinere a cetăţeniei. Este ceea ce de fapt ne preocupă pe noi acum. Am înaintat, în bună înţelegere cu colega mea, doamna ministru Macovei, Ministerului Justiţiei o propunere de amendare a Legii din 1991, care nu vizează fondul, deci în nici un caz criteriile, care sunt foarte stricte, sau ceea ce ţine de *acquis*, ci doar procedura. De exemplu, specializarea celor ce compun completul care se ocupă de soluţionarea cererilor de redobândire a cetăţeniei, mărirea numărului membrilor acestui complet, multiplicarea completelor de judecată cărora li se adresează aceste cereri, la nivelul centrelor importante de tranzit din ţară…

Mircea Ţicudean : Mă iertaţi, aceasta va însemna că cetăţenia se va obţine mai repede ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta va însemna că ne gândim la scurtarea duratei de timp în care se poate obţine cetăţenia română, în cazul în care toate condiţiile pe care legea le prevede sunt îndeplinite.

29 aprilie 2006, *Radio Europa Liberă*

Cooperare şi susţinerea eforturilor de integrare europeană ale Republicii Moldova

Ştefan Susai : Domnule ministru de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu, aţi avut la Chişinău întâlniri cu premierul Vasile Tarlev şi cu şeful diplomaţiei moldoveneşti, Andrei Stratan. Aţi discutat, printre alte subiecte, despre cooperarea pe proiecte concrete şi despre susţinerea eforturilor de integrare europeană a Republicii Moldova. Pe de altă parte, raportorul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei v-a solicitat, în calitate de preşedinte-în-exerciţiu al Comitetului de Miniştri, să spuneţi cum poate fi ajutată concret Republica Moldova pentru a nu fi exclusă din procesul de integrare în UE.

Mihai-Răzvan Ungureanu : România, până în mai, deţine preşedinţia Consiliului de Miniştri al Consiliului Europei. UE este alt capitol şi eu sper ca Republica Moldova să aibă o voce cât mai puternică în susţinerea propriului proiect de integrare europeană. Eu observ simptome bune la Chişinău şi, indubitabil, s-a schimbat mult tonul faţă de Bruxelles, au început să crească aşteptările, iar circumstanţa politică actuală îndeamnă Republica Moldova la o politică lucidă faţă de enorma ofertă politică pe care o reprezintă UE. România reprezintă şansa europeană a Republicii Moldova. Şansa aceasta nu trebuie căutată la Nord de Republica Moldova sau la Est de Republica Moldova ; ea se află foarte aproape, este la o lungime de mână, nu trebuie altceva decât o bună cooperare şi, nu în ultimul rând, o continuă şi apăsată confirmare a acestei politici, care are nevoie de consens domestic, de consens intern, are nevoie de încăpăţânare, de obstinaţie administrativă şi trebuie înţeleasă politica pro-europeană ca o ocazie de transformare a Republicii Moldova în sensul modernizării sale din temelii. Acest proiect nu poate să pornească fără o bună doză de energie, energie politică, în slujba integrării şi care să nu fie folosită decât pentru integrare. Nu se poate merge cu retorica, nu se poate drapa adevărul, nu se poate camufla şi nu se poate juca duplicitar ; este *ori-ori*. Şi acest mesaj l-am dus la Chişinău cu toate ocaziile care mi s-au oferit.

Ştefan Susai : La Bruxelles există voci reticente care vorbesc de o închidere a UE după aderarea României şi a Bulgariei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că este prematur să vorbim despre integrarea Republicii Moldova în UE în acest moment, atâta vreme cât aşteptăm, şi Bruxelles-ul aşteaptă, foarte multe confirmări, cum că acest proiect european al Republicii Moldova nu este doar declarativ, pe de o parte. Pe de altă parte, ştim cu toţii că există o oboseală politică accentuată în Europa, care se răsfrânge inevitabil asupra rapidităţii cu care mecanismele de extindere se vor activa de acum înainte, după încheierea celui de-al

cincilea val, din care facem şi noi parte. Eu n-aş miza în acest moment la Chişinău, dacă aş fi la Chişinău, neapărat pe integrare mâine, pentru că ar fi nerealist şi, nu în ultimul rând, ar fi la distanţă de posibilităţile reale. Repet, proiectul pro-european nu este doar politic ; este un proiect de transformare integrală a societăţii, iar pentru aceasta trebuie în primul rând onestitate şi luciditate. Un calendar prea ambiţios ar atrage atenţia asupra neseriozităţii proiectului.

Ştefan Susai : În ceea ce priveşte procesul de reglementare a problemei transnistrene, se observă la un moment dat o rutină, o stagnare în ceea ce priveşte negocierile. Este comunitatea internaţională poate prea slabă în faţa Rusiei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, n-aş spune asta. Dimpotrivă, dacă lucrurile ar fi mers foarte lin, ar fi trebuit să bănuim că există un proiect consensual, de conivenţă, al tuturor părţilor prezente, nu neapărat şi al observatorilor, care pot fi auziţi, nu neapărat şi ascultaţi, sau o neatenţie generală asupra consecinţelor. Nu s-ar întâmpla aşa ceva, discuţiile în formatul „5 + 2” au, după cum se vede, sincope, suişuri şi coborâşuri, ele se desfăşoară în paralel cu un proces autentic de creativitate politică pe care îl duc toate ţările implicate, fie că este vorba de Ucraina sau de SUA, fie chiar de România, în felul ei, la capătul căruia ar trebui să se găsească varianta optimă de reglementare a conflictului, adică un compromis care să nu corodeze principalele date ale statalităţii moldoveneşti.

Ştefan Susai : Aţi anunţat că, de la 1 ianuarie 2007, cetăţenii moldoveni vor avea nevoie de vize pentru a intra în România. Aţi găsit formula pentru aceste vize ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acordul se negociază de câtva timp. Acesta mai are nevoie în continuare de nişte tuşe tehnice, pe care experţii celor două ministere le pun la punct. Noi facem şi paşi suplimentari în vederea datoriei noastre logistice, dacă vreţi, la răspunsul pe care urmează să-l dăm solicitanţilor : reconstruim secţia consulară de la Chişinău cumva contra timp – şi mă refer la reconstrucţie în sensul propriu al cuvântului –, vrem să deschidem două consulate generale în Republica Moldova, unul la Bălţi, unul la Cahul, însă unul neapărat anul acesta cred că trebuie pornit. Va fi o secţie consulară la Chişinău, dar îndeajuns – zicem noi – de ospitalieră şi de bine utilată pentru a face faţă valului de solicitări de vize la care ne aşteptăm în lunile de sfârşit ale lui 2006 şi de început ale lui 2007.

17 aprilie 2006, *Radio Delta RFI*

Despre Legea lustraţiei

Cătălin Lenţa : Proiectul Legii lustraţiei, adoptat la începutul săptămânii de Senat, continuă să stârnească critici şi dispute. Reiterând după 16 ani celebrul Punct 8 de la Timişoara, potrivit căruia persoanelor care au făcut parte din nomenclatura comunistă trebuie să le fie interzis accesul la funcţii publice o perioadă de timp, proiectul de lege care a trecut de Senat cuprinde o serie de articole de care chiar iniţiatorii legii, parlamentari PNL, se declară nemulţumiţi. Aşa, de pildă, ar trebui să fie eliminaţi din viaţa publică şi tinerii intraţi în UTC pentru că mergeau la olimpiade. Între aceştia se află şi ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A face o lege dintr-un discurs politic este, în opinia mea, o procedură destul de riscantă. Ajungem, din păcate, să aruncăm principiul în derizoriu, iar principiul este legitim şi necesar. Clasa politică din România trebuie să scape şi de oamenii care au avut biografii complicate înainte de 1989, care au făcut parte dintre cei plătiţi de fapt să întreţină un sistem totalitar sau să-l susţină. Cu atât mai mult cred că tot ceea ce înseamnă clasa politică din România astăzi trebuie să scape şi de tangenţele ei neplăcute cu poliţia secretă politică de dinainte de 1989.

17 aprilie 2006, *Radio Delta RFI*

„Europei îi lipseşte viziunea”

Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul român al Afacerilor Externe, vorbeşte despre euroscepticismul în creştere al cetăţenilor UE, despre lupta împotriva corupţiei şi despre lipsa de strategie a UE.

Otmar Lohadynsky : Aderarea de noi state declanşează în UE o rezistenţă crescândă. Politicienii reacţionează la scepticismul în creştere al propriei populaţii, pledând cu circumspecţie. Vă nelinişteşte această tendinţă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru acest scepticism există diverse cauze. Uniunea s-a extins în 2004 cu zece noi state membre. Aceasta a condus la diferenţieri sociale, culturale şi economice care au dus la scepticism şi temeri, cu toate că motorul real al Uniunii Europene este extinderea. Cu cât aceasta se petrece mai repede şi mai cuprinzător, cu atât există mai multe avantaje pentru cetăţeni : piaţa se extinde, iar şansele de câştig cresc.

Otmar Lohadynsky : În ceea ce priveşte temele complexe, devine din ce în ce mai greu atingerea unui acord în cadrul unei Uniuni Europene extinse.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. UE a început cu şase state membre şi numără astăzi 25, iar în curând, cu România şi Bulgaria, 27. Fiecare pas al extinderii a intensificat cooperarea. Cetăţeanul UE asociază cu extinderea temeri precum : creşterea migraţiei, pierderea locului de muncă sau delocalizarea firmelor. Aceste îndoieli au fost vizibile în respingerea Constituţiei UE sau în participarea scăzută la alegerile europene. Atitudinea negativă nu a apărut precum o gripă după rezultatul negativ al referendumului din Franţa şi Olanda, ci s-a constituit de-a lungul anilor. Politicienii s-au îmbătat, timp de 40 sau 50 de ani, cu entuziasmul pentru Europa. Dar acum oboseala europeană şi scepticismul sunt prezente.

Otmar Lohadynsky : Este România într-adevăr pregătită pentru aderare ? În ultimul Raport al Comisiei Europene au fost identificate puncte slabe însemnate, mai ales în ceea ce priveşte lupta împotriva corupţiei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bineînţeles că România nu poate atinge dintr-odată nivelul Austriei. Dar, dacă privim reformele şi progresul economic din România, am putea să devenim o stea strălucitoare pe firmamentul UE. Din acest punct de vedere, România va oferi cu siguranţă câteva surprize.

Otmar Lohadynsky : Care ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România este unul dintre puţinele state care consemnează, de mai mulţi ani, o creştere economică constantă de 4-5 %. Inflaţia se situează în zona

unei singure cifre. Avem o datorie externă de doar 27 de miliarde de euro, ceea ce, de fapt, nu reprezintă nimic. Din acest motiv, am devenit pentru investitori, din punctul de vedere al mărimii ţării şi al statisticilor economice, cea mai interesantă ţară din regiune.

Otmar Lohadynsky : Austria se situează pe primul loc în ceea ce priveşte investiţiile străine din România, mai ales de când Erste Bank a preluat BCR, iar OMV Societatea Petrom. Însă, conform statisticilor, doar 34% dintre austrieci sunt favorabili aderării României la UE. Cum apreciaţi acest contrast?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acum câţiva ani, acceptanţa în Austria era şi mai redusă. Important este acum al doilea val de investitori: toate IMM-urile austriece din turism, agricultură sau domeniul meşteşugurilor vor stabili bune relaţii de afaceri. Mă gândesc că, în curând, gradul de acceptanţă a României în Austria va creşte.

Otmar Lohadynsky : Ce a întreprins guvernul dumneavoastră împotriva corupţiei?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În acest domeniu s-au întâmplat multe. În primul rând, am schimbat legislaţia. Anterior, corupţia nu era definită drept un delict major. Totodată, justiţia a primit libertatea de a acţiona fără influenţe politice. Am alcătuit o instituţie independentă pentru lupta împotriva corupţiei. În consecinţă, au fost demarate investigaţii împotriva unor proeminenţi oameni politici.

Otmar Lohadynsky : Cum ar fi împotriva fostului prim-ministru social-democrat Adrian Năstase, care a primit o moştenire de la o misterioasă mătuşă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există şi multe alte cazuri. Dar reformele guvernului nostru au fost mult mai eficiente împotriva corupţiei. Luaţi doar, de exemplu, taxa unică pe venit de 16% în cazul întreprinderilor şi persoanelor: oamenii şi-au putut achita deodată impozitele şi taxele sociale. Şi, astfel, am putut transfera 150.000 de locuri de muncă de la nivelul economiei subterane la nivel oficial. Astfel, am învins o parte a corupţiei ascunse. Pentru că este o formă de corupţie atunci când cineva nu-şi plăteşte impozitele, iar statul nu acţionează.

Otmar Lohadynsky : Mulţi austrieci se tem de bandele de infractori din România. Fostul ministru federal al Justiţiei, Dieter Böhmdorfer, chiar a propus în 2003 construirea unui penitenciar în România pentru infractorii români condamnaţi în Austria.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Această problemă a fost între timp rezolvată. Rata infracţiunilor a scăzut simţitor. Eu am trăit câţiva ani la Viena. În anul 2003, a fost publicată o statistică: românii erau implicaţi foarte rar în infracţiuni violente. În principal, era vorba de mica infracţionalitate: hoţi de buzunare, spărgători de autoturisme. Acest lucru este desigur supărător, dar nu constituie o ameninţare la adresa vieţii. Cu ajutorul cooperării dintre autorităţile de poliţie ale celor două state, am atins cote foarte bune de elucidare a cazuisticii. Astăzi, în ceea ce priveşte infracţionalitatea străinilor din Austria, românii se găsesc pe unul dintre ultimele locuri.

Otmar Lohadynsky : Cum arată situaţia minorităţii rrome din România? Şi aici, Comisia Europeană a exprimat frecvent critici…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există îmbunătăţiri majore, dar mai rămân multe de făcut. Noi am interzis prin lege orice formă de discriminare, însă trebuie să mai investim mult în educaţie pentru ca cetăţenii de origine rromă să aibă şanse profesionale mai bune. Totuşi, integrarea progresează.

Otmar Lohadynsky : În România, mai mult de 80% din populaţie este pentru aderarea la UE. Majoritatea speră ca, fiind în UE, să se producă o creştere a standardului de viaţă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi, românii, ne-am simţit întotdeauna europeni. La începutul anilor ’90, a demarat la noi proiectul euroatlantic. Am aderat la NATO. Cu aderarea la UE în 2007, nivelul necesar al identităţii europene va fi atins. Bineînţeles că o pondere mare o are şi argumentul economic : statutul de membru al UE înseamnă accesul la o piaţă mai mare, mărfuri calitativ mai bune şi mai multe locuri de muncă. Chiar şi în politica de securitate a UE se va vorbi cu o singură voce : de exemplu, în relaţiile cu Rusia sau cu SUA.

Otmar Lohadynsky : În ceea ce priveşte relaţia cu SUA, poziţiile europene sunt în continuare împărţite, între susţinători – printre care România – şi adversari ai invaziei americane din Irak.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul Război din Golf, a existat un consens european. Acum, există păreri diferite în privinţa Irakului. Dar există consensul în ceea ce priveşte dorinţa de a vedea SUA cât mai aproape de Europa. Principala problemă a UE este, pentru mine, următoarea : Europei îi lipseşte încă viziunea strategică pe care o au alte puteri mondiale, precum SUA, China şi India. Noi, din păcate, acţionăm deseori cu teamă, atunci când ar trebui să fim mult mai hotărâţi în politica externă.

Otmar Lohadynsky : Aţi avertizat asupra situaţiei din Transnistria, asupra faptului că aici s-ar dezvolta un focar de criminalitate organizată. Cum acţionează UE în această privinţă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din păcate, acţionează prea puţin. Transnistria a devenit un teritoriu de adăpost pentru traficanţii de droguri, arme şi fiinţe umane. Căile traficului de droguri duc deseori din statele central-asiatice până departe în Europa de Vest. UE este prea puţin pregătită pentru aceste pericole.

Otmar Lohadynsky : Să adere Turcia la UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu sunt pentru, atât timp cât Turcia va îndeplini toate condiţiile şi aşteptările noastre. Cu ajutorul Turciei, UE va putea juca un rol mai important şi în Orientul Apropiat.

Otmar Lohadynsky : Există multe presupuneri privind existenţa unor centre secrete de detenţie ale CIA în România. Puteţi să excludeţi existenţa, în cadrul bazelor militare americane din România, a unor asemenea închisori ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, pot. Nu există la ora actuală baze militare americane în România. Aeroportul militar pe care îl folosesc trupele americane este administrat de noi. Nimic nu s-ar putea întâmpla acolo fără cunoştinţa autorităţilor noastre.

14 aprilie 2006, *Profil*, Germania

Ministrul român de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, despre vizita efectuată la Chişinău

Maria Tomescu Vâlceanu : Ministrul român de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, s-a aflat astăzi la Chişinău pentru a reînnoi oferta României de sprijin european, în condiţiile în care Republica Moldova va face însă dovada acestei vocaţii.

Cristian Dumitrescu : Domnule ministru, se ridică vreun semn de întrebare în ce priveşte sinceritatea declaraţiilor europene, a aspiraţiilor europene pe care le are Republica Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mi-ar fi greu să răspund la această întrebare în mod direct. Evident că ea ar putea primi o replică mult mai bună din partea reprezentanţilor administraţiei centrale de la Chişinău. Este, evident, nevoie ca, după 15 ani de ezitare neproductivă politic, vocea Republicii Moldova pe tema europeană să sune distinct, dar şi ferm, pentru că UE are nevoie să crediteze politic un proiect de genul celui european. S-a întâmplat aşa şi cu România, s-a întâmplat aşa şi cu Bulgaria, cu toate statele. Republica Moldova are nevoie să se repună pe harta intereselor UE. A face paradă de vorbe este inutil. Acest lucru nu s-a înţeles foarte bine la Chişinău. Pasul dialogului Chişinău-Bruxelles a devenit mult mai intens în ultimul an, s-a văzut clar că cea mai bună traducere a proiectului european o oferă tot faptele. Chişinăul pare interesat de detaliile proceselor de integrare europeană. Vom face export de expertiză către Chişinău şi sunt convins că, uşor-uşor, vom îndepărta inerţia şi, eventual, reticenţa politică.

Şansa europeană a Republicii Moldova rămâne România, ţara cea mai apropiată şi ţara cu care exersează, dacă doriţi, tot ceea ce ţine de cooperarea transfrontalieră, prima probă, de fapt, a aptitudinii de colaborare în cadrul proiectului european. Deciziile noastre în ceea ce priveşte conţinutul financiar al Programului de Vecinătate şi al asistenţei pentru dezvoltare derivă din importanţa pe care o acordăm relaţiei bilaterale şi nu trebuie să mire pe nimeni faptul că o bună parte din resursa financiară a asistenţei pentru dezvoltare va fi dirijată spre Chişinău. Sunt fonduri pe care Chişinăul va trebui să le administreze cu înţelepciune şi în funcţie de propria listă de urgenţe, de necesităţi.

Cristian Dumitrescu : Mai aveţi mult până când vom avea un tratat privind regimul de frontieră cu Republica Moldova ? Ştiu că runda de negocieri a fost chiar zilele acestea, la Chişinău.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, a fost o rundă de negocieri zilele acestea, va mai fi una la Bucureşti, probabil în mai, noi sperăm să le încheiem cât mai curând şi să-l oferim apoi spre semnare, făcând din aceasta o festivitate.

Cristian Dumitrescu : Acordul privind regimul de vize pentru cetăţenii moldoveni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi acesta se află în negocieri în acest moment. Ne apropiem de standardul pe care l-am enunţat politic, acela de a face acest acord cât mai convenabil cetăţenilor moldoveni şi cât mai confortabil, evitând aglomerările la punctele consulare, evitând pierderea de timp sau încurcăturile birocratice şi, cred că o spun pentru prima oară, sperăm să mai putem deschide în timp încă două consulate generale în Republica Moldova : la Bălţi şi Cahul.

Cristian Dumitrescu : Şi acolo se vor putea acorda vize pentru cetăţenii moldoveni…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tot aşa, sigur că da.

Cristian Dumitrescu : …care vor dori să călătorească în România, de la data intrării României în UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact.

14 aprilie 2006, *Radio România Actualităţi*

Evaluarea săptămânii diplomatice

Mircea Zamfir : Săptămână agitată pe piaţa politică internă românească : declaraţii care de care mai focoase, şi nu la nivelurile doi, trei, ci sus, tot mai sus. Pe acest fond, am primit şi vizite importante. Cum s-a spus, România a fost o adevărată capitală regională vreme de o zi, miza fiind problema extinderii CEFTA, acel acord de liber schimb pe care l-au inventat maghiarii, cehii şi polonezii…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ţările de la Visegrád…

Mircea Zamfir : Invitatul meu mi-a luat-o înainte. Poate aţi recunoscut vocea ministrului de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mare mirare să recunoască o voce…

Mircea Zamfir : O voce răguşită, vreţi să spuneţi… Aţi avut invitaţi mulţi, şi atunci sunt două variante : ori nu erau disciplinaţi şi a trebuit să ţipaţi la toată lumea – în chip diplomatic, desigur ; ori poate că eraţi agitat de la cele interne, domnule Ungureanu. Faptul că de la Bruxelles au fost oficiali importanţi : domnul Olli Rehn, comisarul pentru Extindere…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …şi comisarul pentru Comerţ, domnul Peter Mandelson…

Mircea Zamfir : …dar, mai ales, prezenţa comisarului pentru Extindere ar putea fi un semnal pozitiv pentru o lume destul de agitată. Sigur, cuvintele sunt mari şi nu vă va costa să spuneţi, probabil : „Domnule, un bun semnal ; capitalele rămase pe dinafara Europei poate că ar avea motive să spere mai mult decât până acum”… Dar, în chip real, s-ar putea regăsi aceste state, inclusiv Republica Moldova, pe o agendă mai optimistă în ce priveşte aderarea la Uniunea Europeană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş merge până la a cădea în capcana unei speculaţii, pentru că în felul acesta aş fi nevoit să vă răspund cu sufletul, şi nu neapărat cu realitatea lucidă şi destul de rece. Este adevărat, prezenţa comisarului pentru Extindere face dreptate atât prezenţei României şi Bulgariei – două state care de la 1 ianuarie 2007 urmează să devină membre ale Uniunii Europene –, cât şi preşedinţiei române a CEFTA – pentru că noi suntem acum în acest context. De aceea, s-a şi organizat întâlnirea primilor-miniştri la Bucureşti – şi face totodată dreptate proiectului de extindere a CEFTA la nivelul întregii regiuni, cu state care până acum nu se regăseau în această listă – bunăoară, Albania, Republica Moldova, aţi menţionat Bosnia şi Herţegovina… Această întâlnire nu priveşte state aflate neapărat sub incidenţa viitoarei Politici Europene de Vecinătate – cazul Republicii Moldova în momentul de faţă –, ci mai curând incluse în politicile de extindere, deci state pentru care este în continuare valabilă perspectiva

europeană creionată la Salonic, aşa-numita „Agendă Salonic” de acum câţiva ani. Prezenţa Republicii Moldova însă este vestea cea mai bună, probabil. Republica Moldova este prezentă în cadrul Procesului de Cooperare Sud-Est European, deci într-un dialog regional mai curând politic ; este prezentă în Pactul de Stabilitate pentru Sud-Estul Europei ; este prezentă în această formulă de cooperare economică, începând de astăzi… Este limpede, aşadar, pe de o parte, că intenţia exprimată de noi în numeroase rânduri de a promova Republica Moldova în pachetul Balcanilor de Vest nu este un proiect lipsit de viziune sau inutil, sau gol de conţinut, ci are şanse de realizare. Doi : este garanţia conservării, poate şi a amplificării politicii pro-europene, în care Chişinăul ne-a surprins în ultimii ani, în ultimul an mai ales, şi, nu în ultimul rând, sperăm ca, prin continuitate, la un moment dat, această prezenţă iterativă să devină politică propriu-zisă şi la Bruxelles.

Mircea Zamfir : Reîmprospătaţi-mi memoria, domnule ministru. „Daţi-mi o bună politică internă şi am să vă dau o bună politică externă.” Cine spunea asta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Câţi nu au spus-o. E o vorbă care e pusă pe seama multora. Se spune că a zis-o Titulescu, copiind de fapt de la Talleyrand câteva dintre expresiile sale celebre. Şi una care face deliciul cadeţilor din Academia, din Institutul Diplomatic, este *surtout pas de zèle* („cu atât mai mult fără zel”), mai ales în urmărirea dialogului, a ţintei diplomatice.

Mircea Zamfir : Prezenţa aici a domnului Olli Rehn a coincis şi cu nişte declaraţii pe care, oricât de precaut a dorit a le fi formulat, până la urmă au conţinut elemente ceva mai precise. A mers până la a spune că organizarea alegerilor anticipate ar fi o decizie nu foarte înţeleaptă. Să le spunem ascultătorilor că această discuţie se poartă joi seara, după întrunirea CEFTA…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …6 aprilie…

Mircea Zamfir : …şi că s-ar putea ca ea, pe măsură ce timpul trece şi dacă energiile de politică internă rămân la aceleaşi cote înalte, s-ar putea să devină inactuală pe alocuri. Toate acestea vin peste această ştire care, la ora la care noi vorbim, este de ultimă oră, şi anume faptul că o decizie a Conferinţei Preşedinţilor din cadrul Parlamentului European face ca domnul Olli Rehn să trebuiască să prezinte Parlamentului European, pe 26 aprilie, stadiul pregătirii României şi Bulgariei. La noi se ştia doar de prezentarea Raportului pe 16 mai. Ce s-o fi întâmplat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu cred că are vreo legătură neapărat cu agitaţia vocală din viaţa politică internă românească, ci mai curând cu încercarea de a redefini rolul Parlamentului European în relaţia lui instituţională cu Comisia Europeană şi, în general, cu deciziile complexe de politică externă ale UE. Are un rol – să-mi iertaţi cuvântul, dar este, cred eu, poate cel mai potrivit aici –, are un rol de moaşă, un rol maieutic în cazul acesta, şi face ca relaţia dintre Comisie şi Parlament, dialogul dintre Comisie şi Parlament să fie intens, pe o temă pe care tehnic o stăpâneşte foarte bine Comisia, dar asupra căreia Parlamentul trebuie să se exprime politic. Va fi Raportul în 16 mai, va fi un vot în Parlamentul European în mai, dar definitorie este hotărârea pe care o va lua Consiliul European din iunie.

Mircea Zamfir : Ca să-l citez pe domnul Rehn din nou, de ce ar fi nu foarte înţeleaptă organizarea de alegeri anticipate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă aduceţi aminte că pe toate corăbiile oraşelor-cetăţi greceşti care aveau acces la mare figurau, erau pictate chiar la prora, doi ochi enormi,

care aveau rostul de a alunga răul. Invocarea ochilor însemna alungarea tuturor celor rele. Poate că exact asta a încercat să facă domnul Rehn. A pomenit de o decizie „nu foarte înţeleaptă” – cred că aceasta este formularea domniei sale…

Mircea Zamfir : E mult pentru un diplomat să spui chestia asta…

Mihai-Răzvan Ungureanu : „Nu foarte înţeleaptă” e un oximoron… să recunoaştem baletul semantic pe care îl face domnul Rehn. Crede că o asemenea decizie – deşi nu s-a pomenit aşa ceva în nici una dintre declaraţiile din ultimele zile –, organizarea unor alegeri anticipate, nu ar fi o decizie foarte înţeleaptă. Şi are, inevitabil, dreptate. Energiile noastre trebuie să se îndrepte către ţinta ianuarie 2007. Nu înseamnă că din ianuarie 2007 putem să dăm foc la…

Mircea Zamfir : …ne lăsăm de muncă şi ne apucăm de orice altceva…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Avem atunci două tentaţii : să spargem şampania şi să răsuflăm, să ne aşezăm pe pat şi să revenim la somnul nostru istoric, pentru care avem experienţe nenumărate, sau să începem să ne certăm pentru simplul fapt că ne-am eliberat de o obsesie.

Mircea Zamfir : Dumneavoastră aveţi o poziţie ingrată, ca persoană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Negreşit. Foarte ingrată !

Mircea Zamfir : Sunteţi, prin natura funcţiei în guvern, poate cel mai apropiat, dintre miniştri, de Palatul Cotroceni, de responsabilul principal al politicii externe româneşti, de domnul Traian Băsescu. Pe de altă parte, cum bine se ştie, dar poate că mulţi uită, aveţi o funcţie politică importantă în cadrul Partidului Naţional Liberal. Nu este de colo şi ne gândim cum or figura oare în Raportul acesta din 26 aprilie al Comisiei declaraţiile publice ale preşedintelui ; pur şi simplu, regretă faptul că l-a numit pe Călin Popescu-Tăriceanu, şeful dumneavoastră politic, în funcţia de prim-ministru. Sunt politicieni de la PNL care se gândesc că asemenea comentarii s-ar putea să nu facă prea bine.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Principial, în condiţii de zgomot, concentrarea noastră asupra politicii externe este mult mai scăzută, şi o spun fără înconjur, aceasta o puteţi, de fapt, observa foarte lesne în media. Interesul pentru temele importante ale integrării europene a scăzut dramatic în ultimele luni, ceea ce mă face să cred la un moment dat că ţara îşi consumă preaplinurile de energie exclusiv pe subiectele de ordin intern…

Mircea Zamfir : Şi a avut de ales ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : …uitând… Eu cred că da, pentru că politica externă este, şi nu cred că greşesc, cel puţin la fel de importantă ca politica…

Mircea Zamfir : Eu vă cred, dar putem să-i reproşăm publicului de ce nu a apăsat telecomanda de pe un post comercial pe unul serios ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu.

Mircea Zamfir : Erau foarte vocali cei de pe postul comercial şi aveau şi funcţii importante în stat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Departe de mine în a face un reproş, pur şi simplu constat. În al doilea rând, n-am cum să nu admit că sunt într-adevăr într-o poziţie ingrată. Deci sunt într-o poziţie ingrată nu doar din punct de vedere instituţional, pentru că aici ceea ce poate fi un raport incomod cu preşedintele sau cu primul-ministru s-a transformat –

este opinia mea – în luni de rutină şi de exerciţiu, într-un dialog foarte relaxat şi, cred eu, potrivit aspiraţiilor fiecărei părţi, fiecărui vârf al executivului. Dar este o situaţie dificilă… devine o situaţie foarte neplăcută în momentul în care instituţia se confundă cu omul. Nu pot să fiu de acord – şi v-o spun fără înconjur – cu genul acesta de declaraţii care survin în avalanşă şi care, în cele mai multe rânduri, se construiesc pe suspiciuni. Nu pot să fiu de acord nici cu catalogările cu orice preţ. Cred că suntem îndeajuns de departe de anii vinovaţi de după 1989, pentru a ne permite luxul desprinderii de insultă, de eticheta brutală. Mă deranjează, vă mai spun, şi cred că sunteţi primul căruia îi mărturisesc acest lucru, mă deranjează voiniciile de ultimă oră, micul comportament, comportamentul muscular al celui care, văzând încotro bate vântul, îşi adaugă piţigăiala la zgomotul extern. Eu vorbesc despre sursele acestui zgomot care deranjează, care poate într-adevăr să stârnească întrebări, poate să stârnească nelinişti, pentru că România avea un parcurs foarte lin şi fără accident şi care, dintr-odată, se manifestă aidoma unui corp aflat în şoc, încontinuu convulsiv, încontinuu prins între reflexe musculare fără noimă. Nu dăm bine. Eu nu cred că în acest moment – şi acesta, repet, nu este un reproş, este o constatare şi e o constatare pe care chiar vă rog să o interpretaţi în inocenţa ei personală –, nu cred că avem în clipa de faţă un comportament de candidat aflat în ultima zi a examenului.

Mircea Zamfir : Te arată aşa cum eşti, poate, domnule ministru : dezbinat, folosind…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să nu-mi cereţi o sentinţă, pentru că şi aşa cred… şi aşa cred că am depăşit acum o limită, limită pe care cu bună-ştiinţă mi-am impus-o. Mi-am impus-o nu pentru că nu-mi place să vorbesc liber, lucru pe care îl voi face oricum în clipa în care deasupra mea cenzura va dispărea, cenzura instituţională. Dar cred că este o mare prostie ca în clipa în care ajungi foarte aproape de potou, foarte aproape de momentul de final, de culme, de supremul efort al propriului proiect pe care l-ai acceptat atâta vreme, el să se prăbuşească pentru că este minat din interior de dispute care, istoriceşte, esenţial nu au sens. Sigur că mi se va reproşa, şi acest lucru probabil că poate să vină din toate părţile, unu : că eu încerc să fac o pedagogie ieftină acum – departe de mine aceasta. Într-adevăr, fac parte din conducerea Partidului Naţional Liberal, dar cu bună-ştiinţă, ţinând cont de postul în care sunt acum şi de faptul că îmi este mult mai dragă raţiunea decât discursul inflamat, am stat într-o rezervă de onoare, acolo unde cred că pot să fac cu o vorbă bună, nu neapărat de public, ci de culise, un serviciu mai mare propriei ţări. Al doilea reproş care mi se poate adresa este acela că, în cazul în care fac paradă de principii, atunci nimic n-ar fi trebuit să mă îndemne în a le ţine sub tăcere ; nici nu le ţin sub tăcere. Dar acum ceea ce se întâmplă îmi poate foarte bine provoca – şi presupun că asta se întâmplă şi mai multora, nu doar mie –, poate foarte bine provoca simţurile, pentru că acum loviturile în coastă chiar nu au rezultat. Şi eu nu-mi imaginez că există om politic în ţara asta care să nu aibă un minim pragmatism care să susţină, în cele din urmă, dincolo de interesul personal, şi interesul acestei ţări care are nevoie de un pic de atenţie, fără patetism.

Mircea Zamfir : Ce ar putea să urmeze ? Probabil o lungă tăcere, dacă v-aş întreba ceva mai direct. Aceste reproşuri le adresaţi în egală măsură partidului dumneavoastră, mă rog, conducerii partidului, dar şi preşedintelui României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu pot eu să spun acum cine ar trebui să se regăsească în ele. Fiecare va judeca după propriile puteri. Ce-mi doresc eu, de fapt, e foarte simplu. Îmi

doresc ca politica externă care s-a construit în aceste 14-15 luni să nu fie atinsă cu nimic, să nu sufere, să nu aibă sincopă, să poată merge mai departe la fel de bine purtată de vectorul care se numeşte preşedinte şi care este responsabil constituţional pentru politica externă românească, precum şi de vectorul numit şef al guvernului, prim-ministru. Departe de mine nevoia de a face acum observaţii morale. Şi credeţi-mă că nu sunt în capacitatea aceasta, nu am nici experienţa de a face aşa ceva ; şi mai am ceva, cred : o doză de bun-simţ şi de raţiune lucidă care mă îndeamnă să fiu insistent pe această temă. E nevoie de efort până trece obsesia, problema, până se îndeplineşte proiectul integrării. Şi asta nu înseamnă ianuarie 2007, chiar nu cred că înseamnă ianuarie 2007.

Înseamnă mult mai mult de atât, pentru că 1 ianuarie 2007 e o dată calendaristică şi nu e data de la care trântim cu zgomot coperta Tratatului, putem considera că România a devenit peste noapte un fel de Germanie. Nici vorbă. Abia atunci sunt lucrurile încheiate şi războiul câştigat, în clipa în care reformele vor continua să funcţioneze indiferent de cine se află la putere. Ţin foarte mult ca rezultatele pe care… mecanismul pe care am reuşit să-l construim – preşedinte, premier, ministru de Externe, guvern, executiv, consilieri – până acum şi să-l punem în funcţiune pentru îndeplinirea politicilor externe să funcţioneze ca şi în alte luni, fără greş şi fără aport subiectiv.

Mircea Zamfir : Două lucruri mai sensibile, la final. Primul dintre ele – pomenesc şi eu din ce clasici avem, aşa că-i pomenesc des : Ion Mihai Pacepa ; un citat oarecare, ilustrativ pentru ce vreau să vă întreb. Aşadar, citatul : *În 1978, când am părăsit România, Securitatea era un stat în stat. La scurt timp după aceea, presa occidentală anunţa că Ceauşescu a schimbat o treime dintre miniştri, a înlocuit patru membri ai Comitetului Politic Executiv şi a rechemat 22 de ambasadori. Toţi erau ofiţeri de Securitate conspiraţi, ale căror şţate de salarii suplimentare erau semnate de mine*. Întrebare : nu cunosc persoana, dar mi-a trezit interesul ; a fost numit consul general la Strasbourg în data de 22 martie. Domnul Marcel Alexandru abia ce fusese debarcat dintr-o poziţie de număr doi de la Serviciul de Informaţii Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A fost director adjunct al Serviciului.

Mircea Zamfir : Deci de la spionaj am numit un om şef, oarecum, un responsabil în diplomaţie. E în ordine, domnule ministru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nouă ni s-a părut că da. Şi am să vă zic de ce. În primul rând, pentru că nu suntem într-o mişcare care să nu aibă sens sau să nu fi fost gândită înainte – nu trimitem spioni care să distrugă relaţia cu partenerii noştri occidentali sau care să afle secretele industriale ale Vestului. În majoritatea ministerelor de externe, mai ales din partea, să zic, civilizată a lumii, prezenţa unora dintre şefii serviciilor secrete este firească şi este acceptată ca atare. Ba încă responsabilitatea acestora poate fi mult, mult mai mare, pentru că mulţi au avut – şi este şi cazul acestui nume, tot aşa cum a fost cazul altădată al domnului Talpeş, ambasador în Bulgaria – o experienţă folositoare în relaţia deschisă, transparentă cu serviciile omoloage. Nu este nici un secret faptul că Ministerul Afacerilor Externe dispune şi prelucrează surse nenumărate de informaţii, multe dintre ele secrete, nu doar discrete. Şi atunci, acest gest, care este un gest profund transparent – noi nu camuflăm aici un om şi nu camuflăm o plecare la post –, trebuie interpretat în acest fel, ca fiind practic un gest absolut firesc, natural, prin care valorificăm experienţa unui angajat de vârf al Serviciului de Informaţii Externe. Dar, repet, toate ministerele de afaceri externe procedează în felul acesta, fie că este vorba de Foreign

Office, fie că e vorba de Departamentul de Stat, fie că este vorba de Ministerul Federal de Externe de la Berlin. Este absolut firesc, n-am făcut nimic neobişnuit.

Dar poate că aceasta ar trebui să ne atragă atenţia şi asupra altui fapt. Întrebarea pe care o puneţi dumneavoastră poate fi generată nu doar de curiozitatea jurnalistică, cum este cazul acesta ; alţii şi-o pot pune din pură suspiciune. Iar lor le spun că Ministerul de Externe, la 16 ani după 1990, nu mai are de mult problemele pe care le putea avea şi pe care le-a avut, de fapt, Ministerul de Externe atunci, când într-adevăr era mai curând încărcat de oameni fără experienţă diplomatică sau fără mandat diplomatic şi care aveau alte biografii, unele dintre ele camuflate, altele complet paralele cu cerinţele profesionale ale diplomaţiei.

Mircea Zamfir : Ultima chestiune : am pierdut astăzi o bucăţică de vreme, recunosc, nu citind cu de-amănuntul, ci trecând în diagonală un interviu pe care l-aţi acordat săptămânalului *Prezent*, şi acolo există o zonă, o bucată din discuţie care într-adevăr mi-a reîmprospătat memoria, nu mi s-a părut până acuma relevant, dar acum devine, este vorba de, cum să spun, acum nu vreau să vă lezez în vreun fel, dar vreau şi o glumă…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu tinereţea mea nomenclaturistă.

Mircea Zamfir : …impetuozitatea, adolescenţa dumneavoastră revoluţionară. La nivelul anului 1985, câţi ani aveaţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ’87 aveam 18, deci în ’85 aveam 16.

Mircea Zamfir : Aveaţi 16 ani şi eraţi pe o listă publicată într-un ziar membru supleant al Comitetului Central al UTC.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Al UTC, exact.

Mircea Zamfir : Dumneavoastră nu aţi devenit membru de partid ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Am refuzat.

Mircea Zamfir : Vi s-a propus şi n-aţi mai vrut ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, am fost mai mulţi colegi de grupă care n-am dorit aceasta.

Mircea Zamfir : Da, iată, nu aţi vrut să mai fiţi membru de partid, dar aţi fost mare, când eraţi mic de vârstă, la UTC, deci care este miza ? Dacă Legea lustraţiei trece, veţi fi printre puţinii care ar trebui să fiţi lustrat ca utecist, nu ca pecerist. Dar ce veţi face dacă trece ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Absolut nimic, mă duc acasă foarte bine. Nici o problemă. Nu pot avea răspunsuri decât în două registre : ori este o anecdotă, şi sigur că totul am luat-o ca pe o anecdotă, nu neapărat drept cea mai bună glumă, evident, fie o tratăm ca rezultatul unui iacobinism de dată recentă. Nu e prima oară şi nici ultima când se întâmplă…

Mircea Zamfir : Ştiu, dar de la liberali a plecat acest proiect.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, evident. Nu, dar altceva doresc să vă spun. Primul lucru : absolut nici un rabat de la principiul lustraţiei, sunt dintre cei care îl sprijină şi nu spun aceasta de circumstanţă, spun alte lucruri înaintea mea şi tot ce s-a întâmplat cu mine, practic, din ’90 încoace, care ar putea să-mi confirme acest lucru. De fapt, lucrurile sunt foarte simple şi probabil cazul meu poate fi multiplicat cu un ordin foarte

mare de mărimi. Este ceea ce i s-a întâmplat unui adolescent care la 14-15 ani e premiantul liceului, care merge la olimpiade naţionale şi ajunge în loturi lărgite, care vine înapoi cu premii întâi luate la olimpiade naţionale şi care, într-un fel, a fost considerat reprezentativ şi de propriii colegi, pentru că funcţia de secretar UTC la liceu, întrucât aceasta era „la bază" – şi pun expresia între ghilimele –, era o funcţie electivă. Bun peste tot înseamnă să ajungi până la urmă pe o listă, fără să ţi se ceară un consimţământ, să ajungi pe o listă care te adaugă altor elevi, acestei paranteze a Comitetului Central al UTC, care nu a însemnat nimic, a fost o lungă formalitate, doar o gestică fără efect. Şi totul a luat sfârşit foarte firesc, odată cu încheierea clasei a XII-a. Dar nu aceasta m-a făcut să fiu nici şef de promoţie la liceu, nici să intru primul la istorie pe ţară, în anul meu, nici să termin şef de promoţie la facultate, nici să ajung la Oxford, pentru un prim doctorat în '92. Nu m-a întrebat nimeni de fapt, şi ce greşeală din partea britanicilor, dacă am fost sau nu secretar UTC la liceu.

În ceea ce priveşte legea, textul ei, se poate discuta foarte mult în ce măsură legea este justă, în ce măsură evocă mai curând categorii, definiţii umane, şi nu fapte, în ce măsură este ea discriminatorie sau nu, în ce măsură nu este pe anumite chestiuni mai severă decât Codul Penal, care caută responsabilitatea pentru cei care au depăşit 18 ani etc. Însă, din goana noastră după senzaţional şi din neatenţie, dar dintr-o neatenţie care poate fi judecată şi moral, numele meu a ajuns să figureze şi alături de numele lui Bobu, numele lui Emil Bobu, al lui Dăscălescu, alături de numele lui Ion Iliescu. E un pic prea mult. Totuşi, sunt primul care îşi caută de drum în momentul în care Legea lustraţiei în forma actuală trece. Dar are o doză consistentă de nedreptate morală, nu doar de inadecvare juridică sau constituţională, de nedreptate morală, nu faţă de mine, un trecător printr-un scaun ministerial, cât faţă de nenumăraţi alţi adolescenţi care au trecut prin acelaşi lucru şi care au ajuns secretari UTC în liceu sau membri ai CC al UTC, supleanţi ai CC al UTC pe o listă pentru simplul fapt că au preferat să înveţe.

7 aprilie 2006, *BBC*

„Susţin Legea lustraţiei”

E nevoie de o lege a lustraţiei ? Trebuie cunoscute biografiile demnitarilor ? Despre toate acestea, dar şi despre o posibilă retragere a sa, într-un interviu cu ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu.

Reporter : Cât contează astăzi în biografia dumneavoastră faptul că aţi fost membru supleant al CC al UTC ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Biografiile factorilor de decizie trebuie cunoscute în detaliu. Nu fac un secret din faptul că am fost membru supleant al CC al UTC. Este exclusiv din cauza rezultatelor bune la învăţătură, la olimpiadele şcolare. Aşa am devenit, la vârsta de 15 ani, secretar UTC în liceu până la 18 ani, până în clasa a XII-a. Iar pentru aproape doi ani, de la 16 până la 18, numele meu a fost trecut pe o listă şi votat printre membrii supleanţi ai UTC. Ca obligaţie, acest lucru nu presupunea nimic. Am fost anunţat că fusesem trecut pe o listă. Până la urmă, era o ficţiune. Erau selectaţi, dintre secretarii UTC pe licee, cei care erau socotiţi reprezentativi din punct de vedere şcolar. Nu exista o activitate care să certifice valoarea politică a adolescentului. Era o chestiune strict formală, care nu presupunea participarea la decizia politică propriu-zisă.

Reporter : Puteaţi refuza ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Refuzurile erau extrem de rare, dacă existau. Nu ţin minte să fi văzut pe cineva în jur refuzând. Mulţi însă îşi doreau aceste poziţii.

Reporter : Dumneavoastră v-aţi dorit-o ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mi-am dorit-o. A venit dincolo de voinţa mea de adolescent, exact ca un rezultat al succeselor şcolare. Şi apoi, la 18 ani, chestiunea nu a mai contat. Eu nu am mai fost membru de partid.

Reporter : Proiectul de lege privind lustraţia a născut vii controverse pe scena politică, în ultima vreme. Dumneavoastră consideraţi că o astfel de lege este necesară sau dimpotrivă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cred că este nevoie de o lege a lustraţiei, aşa cum cred că este nevoie de un proces de purificare a societăţii româneşti, ba mai mult decât atât, a clasei politice româneşti. Ca mulţi alţii, am semnat şi eu Proclamaţia de la Timişoara, pentru ca un asemenea proces să înceapă în 1990, aşa cum s-a întâmplat în alte ţări, cu o doză mărită de obiectivitate şi fără a ataca iremediabil destinele oamenilor. Aici trebuie ţinută o linie foarte fină între ceea ce înseamnă a izola destinele inocente la periferia societăţii şi ceea ce înseamnă, de fapt, a pedepsi crima, a pedepsi comunismul prin

expresia lui umană abjectă. Condiţia este, evident, aceea de a respecta ceea ce între timp am şi învăţat : drepturile omului.

Reporter : Credeţi că adoptarea acestei legi ar putea crea României probleme la CEDO ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-aş putea să mă pronunţ, ar însemna să speculez asupra unui proiect care nu a fost încă definitivat, nu a fost supus dezbaterii parlamentare propriu-zise şi nici dezbaterii publice. Mă pot referi doar la principiul în sine, pe care îl susţin cât se poate de serios. O asemenea lege trebuie să fie în mod fundamental constituţională şi trebuie să ţină cont de un *acquis* legislativ pe care alte state îl au deja. O asemenea legislaţie vizează mai puţin categorii, cât tipuri de acţiune individuală.

Reporter : PD a cerut asumarea răspunderii guvernului pentru Legea lustraţiei. Credeţi că legea ar trebui adoptată prin această procedură ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-aş putea să răspund, atât timp cât nu s-a luat o decizie în Alianţă. Probabil că se va ajunge repede la un acord. Cert este că o dezbatere trebuie să existe.

Reporter : Legea ar trebui să se rezume doar la cei care au făcut poliţie politică sau categoriile vizate ar trebui extinse ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : E o întrebare delicată. Chiar şi legile denazificării au făcut diferenţa între ceea ce a însemnat însăşi structura de stat şi crimele de război propriu-zise. Nu au fost judecaţi capii regionalelor de partid nazist, ci cei care în mod nemijlocit au condus ostilităţile şi care s-au făcut vinovaţi de crime de război. Acolo s-a produs de fapt diferenţa între partid şi acţiunea lui politică şi socială. Este o opţiune în care consecinţa contează mai mult decât simbolica însăşi.

Reporter : Aţi avut vreo discuţie cu conducerea PNL legată de proiectul Legii lustraţiei ? Şi cum veţi proceda în cazul în care va fi adoptat în actuala formă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am avut o astfel de discuţie chiar în aceste zile. Am spus foarte clar, şi mi se pare moral să spun asta, că în momentul în care textul trece în această formă sunt primul care, dincolo de alăturarea mea de cei care doresc ca o asemenea lege să capete efect în România, se va retrage. Rămâne de văzut care va fi formula. Oricum, mi se pare logic ca în momentul acela gestul meu de retragere să fie evident. Eu unul nu mă asimilez categoriei de nomenclaturişti, dar, dacă este cazul să demonstrăm că ororile comunismului încep de la 14 ani, o facem.

Reporter : O să avem anticipate după Raport ? Ar avea vreo influenţă asupra integrării ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Credinţa mea este că meciul integrării nu este jucat. Şi greşeşte amarnic cel care crede că, odată trecut Raportul, ne putem pregăti din nou de somnul istoric. Chiar dacă răspunsul va fi favorabil. Din tot ceea ce ştiu eu, partenerii noştri occidentali nu aşteaptă de la noi o încetinire a ritmului reformei. A împărţi energia uitând că miza esenţială pe această ultimă sută de metri este integrarea europeană mi se pare o greşeală. Eu cred că în acest moment trebuie să existe o concentrare asupra obiectivelor noastre de integrare. Aceasta ar trebui să fie preocuparea noastră esenţială, motivul insomniei noastre. Cred că executivul s-a descurcat onorabil. De aceea, mă îngrijorează tonul din ce în ce mai vocal al vieţii politice. O politică internă agitată, care presupune multă frenezie şi mai puţin raţionament lucid, nu e de natură să ajute politica externă.

6 aprilie 2006, *Prezent* (Bogdan Brătescu, Oana Stănciulescu)

Discuţii pe tema Acordului de acces

Elena Vijulie : Ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, încheie astăzi o vizită de două zile în SUA. El a avut convorbiri cu înalte oficialităţi politice şi militare ale administraţiei Bush. Printre acestea se numără şi întâlnirea cu ministrul de Externe american, Condoleezza Rice. Una dintre temele principale ale discuţiilor a fost cea a bazelor militare americane în România, stabilite în baza Acordului de Acces semnat anul trecut. L-am întrebat pe ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, ce fel de misiuni vor putea desfăşura militarii americani pe teritoriul românesc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am fost întrebat de mersul procesului de ratificare în Parlamentul român, dar nu am intrat în detalii de o asemenea tehnicitate dintr-un motiv foarte simplu : odată acordul ratificat, chestiunile de ordin strict tehnic vor cădea sub incidenţa unor aranjamente de care va fi responsabil Ministerul Apărării, nu Ministerul Afacerilor Externe, aşa că despărţim clar apele.

Elena Vijulie : Însă văd că v-aţi întâlnit cu adjunctul secretarului Apărării, de asemenea, cu consilierul prezidenţial în probleme de securitate naţională, ca şi cu şeful comunităţii de informaţii. Care a fost tema centrală a acestor discuţii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, am trecut în revistă şi am analizat perspectivele noastre asupra climatului de securitate din vecinătatea estică a României, mai bine zis, din vecinătatea estică a UE şi a NATO laolaltă. Am discutat, de asemenea, despre relaţiile noastre bilaterale atât cu parteneri din UE, de pe continent, cât şi cu parteneri din proximitatea noastră strategică.

Elena Vijulie : Ne puteţi spune mai exact asupra căror subiecte v-aţi oprit ? S-a vorbit foarte mult la Bucureşti despre securitatea energetică a României.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi această temă a constituit un subiect de discuţie, cu atât mai mult cu cât, după decembrie şi ianuarie anul acesta, considerăm că trebuie să existe alternativa – o alternativă clară, care, inevitabil, va trebui să folosească tranzitul prin zona pontică –, alternativa clară de alimentare energetică a continentului, în aşa fel încât incidenţa politicului să fie cât mai redusă asupra posibilităţilor noastre de a ne păstra independenţa energetică, atât cât se poate. Credem, totodată, că o măsură strategică de ordin imediat este aceea de a asigura Uniunii Europene posibilitatea conectării la mai multe surse de energie fosilă.

Elena Vijulie : Domnule ministru, aş aminti aici o chestiune delicată oarecum în relaţiile dintre România şi SUA. Mă refer la cererea SUA, exprimată uneori de ambasadorul Taubman la Bucureşti, cea legată de reluarea adopţiilor internaţionale. Aţi abordat această chestiune în discuţiile dumneavoastră cu oficialii americani ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să recunosc că există un grad ridicat de sensibilitate politică ori de câte ori vine vorba despre această temă. Subiectul a fost menţionat de secretarul de stat, doamna doctor Rice. Răspunsul nostru este previzibil : ţinem ca această lege să fie respectată în litera şi spiritul ei, principiul adopţiei naţionale trebuie respectat. Considerăm că această lege, de vreme ce are şi suportul UE, de vreme ce a fost şi subiect de dezbatere aprinsă în Parlamentul European cu câţiva ani în urmă, are raţiune clară, indiscutabilă, de a rămâne în vigoare.

29 martie 2006, *BBC*

Despre temerile Austriei faţă de aderarea României la UE

Die Presse : Căror sfidări trebuie să le mai facă faţă România pe calea spre UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România trebuie să-şi facă temele de acasă la capitolele pe care Olli Rehn le-a menţionat în scrisoarea sa de după Raportul din 25 octombrie. O sarcină importantă este aceea de a pregăti ţara pentru ca pe viitor să poată utiliza fonduri UE. La aceasta se mai adaugă reformele din domeniul justiţiei şi în problematica de securitate.

Die Presse : UE a criticat mereu problema corupţiei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Consacrăm acestei probleme o foarte mare atenţie. În reformarea justiţiei am luat în considerare, în primul rând, acele domenii care fie permiteau corupţia, fie erau ele însăşi afectate de aceasta. Ne-am preocupat de situaţia funcţionarilor, am reformat raporturile dintre justiţie şi politică şi am mărit capacitatea magistraţilor şi a procurorilor de a prelucra cazurile.

Die Presse : Ce s-ar întâmpla dacă UE ar amâna aderarea României cu un an ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acestea sunt speculaţii. Aşteptăm din partea Raportului UE din mai o evaluare tehnică a ceea ce am realizat. Din punctul nostru de vedere, amânarea nu poate fi motivată tehnic.

Die Presse : În caz de necesitate, România ar adera şi fără Bulgaria ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta este o întrebare dură. Noi nu avem alternativă. Ne-am concentrat toate energiile pe aderarea în 2007. Aceasta este pentru noi ca o mantră. Sper ca prietenii noştri bulgari să îndeplinească aşteptările UE. Suntem în acelaşi pachet.

Die Presse : Mulţi austrieci sunt sceptici faţă de aderare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Austria este azi cel mai important investitor străin în România. Trebuie să priviţi România asemenea unui land austriac. România este la fel de importantă pentru economia austriacă aşa cum este sângele pentru corp. Ştiu că există ceva în genul oboselii extinderii. Trebuie să explicăm cetăţenilor că, prin extindere, şansele lor de bunăstare cresc.

Die Presse : Există sau au existat închisori CIA în România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : De un timp începe să mă irite această întrebare. Nu au existat niciodată astfel de închisori la noi. Bineînţeles că noi colaborăm cu SUA în lupta

împotriva terorismului, aşa cum colaborăm şi cu statele membre ale UE. Dar noi nu vom trece niciodată peste linia roşie a drepturilor omului.

Die Presse : Organizaţiile care au ca obiect de activitate drepturile omului văd altfel acest lucru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu au existat niciodată dovezi. Am rugat Human Rights Watch să ne furnizeze fapte concrete. Ni s-a spus că există „indicii substanţiale". Acest lucru are semnificaţia : „Nu s-a întâmplat niciodată, dar putem afirma că aşa a fost". Noi nu am depăşit niciodată linia roşie. Punct.

Die Presse : Se simte România între două scaune, între SUA şi UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ne putem permite să fim actorii unei psihodrame. În şedinţele de analiză psihologică apare adesea întrebarea : „Pe cine iubeşti mai mult, pe mama sau pe tata ? ". Noi nu suntem în situaţia de a alege. Relaţiile deschise cu SUA sunt importante pentru noi, chiar şi dacă ne referim doar la interesele noastre strategice în regiunea Mării Negre.

Die Presse : Şi Europa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Transnistria, Republica Moldova şi conflictele îngheţate din regiunea Mării Negre vor deveni o temă importantă şi pentru UE. La aceasta se adaugă rutele alternative pentru energie – mai ales acum, după duşul rece al ruşilor din decembrie. Conductele de ţiţei şi de petrol vor trece în viitor spre Vest, prin regiunea Mării Negre, Bulgaria şi România. Această alternativă poate deveni însă funcţională abia atunci când situaţia de securitate în regiunea Mării Negre este asigurată. UE trebuie să se angajeze în acest sens.

4 martie 2006, *Die Presse*, Austria

România îşi recalibrează politicile în Orientul Mijlociu

Dana Deac : Vă spunem bună dimineaţa. Vom discuta la rubrica noastră „Râşniţa de vorbe" despre politica externă împreună cu ministrul de Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Bine aţi venit la noi pentru o cafea cu sare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună dimineaţa.

Dana Deac : Avem atât de multe să vă întrebăm, încât să începem cu ce e mai aproape de sufletele ziariştilor. Nu putem să nu începem cu recenta vizită în Qatar, care a umplut primele pagini ale unor ziare supărate pe preşedinte. Până la urmă, cum a decurs această vizită, din punctul dumneavoastră de vedere ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Tehnic, a fost o vizită bună şi mă bucur că preşedintele a găsit de cuviinţă să viziteze Qatarul, ţară reprezentativă pentru valoarea comercială în relaţia cu România a statelor din Golf şi poate capul nostru de pod spre alte ţări arabe cu egal interes faţă de ceea ce poate România oferi economic. A fost o vizită bună, Doha este ca un Manhattan mai bine administrat urbanistic, cu arhitectură îndrăzneaţă şi cu multă grijă pentru reprezentarea plastică a clădirii în spaţiu. E limpede că o ţară precum Qatarul, care se apropie de 40.000 de dolari pe cap de locuitor în materie de PIB, este una dintre economiile emergente cu cel mai mare succes şi care merită explorată din punctul nostru de vedere şi pentru ceea ce va fi România după 2007. Avem nevoie de asemenea ancore, pe care să le valorificăm în clipa în care o bună parte din exporturile româneşti vor trebui să-şi găsească pieţe complementare pieţei tradiţionale a Uniunii Europene.

Dana Deac : S-a vorbit, şi chiar preşedintele a vorbit, despre o relansare a relaţiilor externe cu Orientul Mijlociu. Să fie această primă vizită un început ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Suntem în paşii ulteriori începutului.

Dana Deac : Aţi fost personal, aţi vorbit cu Gaddafi, aţi început dumneavoastră această relansare cu lumea din zona aceasta, acum ajungeţi în Orientul Mijlociu, persoane mai puţin acceptate de presă – cum este domnul Gaddafi – care deja s-a refăcut, e curtat de foarte mulţi, a acceptat o relaţie, şi dumneavoastră chiar aţi făcut o performanţă discutând cu el ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În vara anului trecut, printre alte strategii pe care le-am pus pe masa preşedintelui, s-a aflat şi o strategie care a rimat foarte bine şi cu intuiţiile domniei sale legate de dezvoltarea relaţiilor noastre cu statele arabe. Practic, revalorificarea unor pieţe – aici în sensul cel mai larg al cuvântului –, nu doar economic, ci şi ca piaţă de informaţie politică, cu care eram oarecum obişnuiţi înainte de 1989, care

demonstraseră, prin reflexul ce a antrenat relaţia bilaterală, dialogul bilateral, că primesc dinspre România şi de la Bucureşti orice sugestie cu multă bunăvoinţă, că sunt state care sunt loiale propriilor interese, dar, în acelaşi timp, şi intereselor amicilor, în momentul în care ele se suprapun. Una peste alta, era nevoie de a regândi geografia influenţei noastre politice şi credem că o facem pe bună dreptate, că suntem îndreptăţiţi s-o facem acum.

Evident, a contat şi episodul ostaticilor, trebuie să fim foarte sinceri în chestiunea asta, a contat mult şi istoria recentă a României, faptul că România devine stat membru al Uniunii foarte curând şi că orice stat din altă zonă decât continentul european are nevoie de un mediator onest în relaţia cu Bruxelles-ul sau cu marile voci politice ale Uniunii. Imaginaţi-vă lumea arabă împărţită în trei felii. O felie e zona maghrebiană – sigur, nu respect aici nici geografia, nici detaliile de cultură, dar o fac numai pentru a vă oferi un desen foarte schiţat al interesului nostru : zona maghrebiană, Peninsula Arabică, zona Golfului şi Orientul Mijlociu şi cel Apropiat. Noi suntem prezenţi oricum în Orientul Mijlociu prin trupele pe care le avem în Irak. Deci, interesul nostru de securitate este clar reliefat de acest lucru acolo. În acelaşi timp însă, avem nevoie de adrese pe care să le putem folosi frecvent şi care să ofere în schimbul bunei noastre credinţe şi a ofertei economice sau a disponibilităţii de discuţie, în egală măsură, informaţie şi valoare economică. Şi atunci, a fost o primă vizită în Iordania, care a pregătit vizita preşedintelui ; o vizită de mare succes în decembrie anul trecut a fost în Libia – Libia ne deschide ca un cap de pod toată Africa Subsahariană –, şi astăzi – ieri, de fapt –, partea cea mai consistentă a vizitei în Qatar. Prima vizită în această felie centrală de state arabe, statele Golfului.

Dana Deac : Ce feedback aveţi la mesajele pe care preşedintele le-a înmânat personal în aceste zone ? Este România destul de sexy pentru ei ca să investească aici sau să încheie contracte comerciale cu România ? Dumneavoastră vă faceţi datoria. Vă faceţi datoria ca diplomat, munciţi mult şi puţină lume ştie, sunt extrem de puţini cei care ştiu ce înseamnă să munceşti pentru a realiza un canal diplomatic şi a realiza o astfel de vizită care să aibă şi succes, iar în ţară imaginea e destul de tulbure. Cât de credibili suntem noi atunci când lansăm astfel de mesaje către lumea arabă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă ne referim la potenţialul economic, cel puţin, în iniţiativă investiţională sau aşa cum reflectă cifrele statisticilor macroeconomice, România stă bine. Şi România are cu ce să se prezinte. De fapt, nu există o Românie ca atare pentru Amman sau pentru Tripoli. Există cumva fragmente de istorie relativ contemporană. Domnul Gaddafi m-a întrebat de Ceauşescu.

Dana Deac : Asta e.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi chiar la un moment dat a avut o expresie foarte interesantă, pentru că era într-un context destul de formal şi a sunat relaxat şi binevoitor, spunând că prietenia dintre două ţări – era vorba despre Libia şi România, evident – nu trebuie neapărat privită prin filtrul unei istorii neplăcute care se încheiase în 1989. La Amman sau la Tripoli, sau la Doha, sau la Ierusalim sau chiar la Bagdad, România este prezentă pe felii, prin ceea ce a avut şi are în continuare rezonanţă în acele medii culturale. Înseamnă pentru toţi o ţară cu un potenţial fantastic pentru investiţia turistică, pentru că nu am întâlnit personalitate politică arabă care să nu ofteze la felul în care a răspândit Dumnezeu frumuseţile pe pământ. O ţară atât de proporţionată, atât de bine construită, atât de interesantă pentru turist. N-are cum să nu le stârnească atenţia.

De fapt, ce înseamnă Arabia? La urma urmei, când spunem Arabia, ne gândim la deşerturile mitice, nu la altceva, nu? În al doilea rând, sunt mulţi care au studiat aici şi care *volens-nolens* s-au dus acolo. Ceea ce au înţeles ei din România, lectura lor despre felul de a fi al românilor şi acest import de civilizaţie românească îl descoperi astăzi ca fiind extrem de important, cu o greutate semnificativă în relaţia bilaterală. Mulţi dintre cei care au luat diplome în România fac astăzi parte din vârfurile birocraţiilor acestor state cu democraţii relativ funcţionale.

Dana Deac: Şi vă e mai uşor să transmiteţi un astfel de mesaj în condiţiile astea?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nici nu e cazul să-l traduci.

Dana Deac: Pentru că ar trebui să intrăm şi în zona asta, cine creionează politica externă în România? Dumneavoastră sau preşedintele?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Aici, rolurile sunt foarte clare. În atribuţiile preşedintelui intră politica externă în totalitatea ei şi, cum este şi normal, Constituţia având în cazul acesta rolul explicativ cel mai important, el preia decizia supremă şi în chestiunile de securitate. Evident, vocea lui se aude cel mai tare. MAE este un minister care la problemele care apar oferă variante de acţiune. Oferă variante de soluţii, inventare de soluţii. El este în acelaşi timp, să spunem, centrul intelectual al politicii externe şi, în egală măsură, instrumentul politicii externe. Opţiunea se face colegial în majoritatea cazurilor şi, evident, îl implică pe preşedinte cu un rol majoritar, îl implică pe primul-ministru, pe colegii mei de Cabinet, în egală măsură parlamentul, acolo unde adresează diplomaţie parlamentară şi, cu voia dumneavoastră, ultimul de pe listă...

Dana Deac: Într-un interviu acordat colegei noastre de breaslă, Andrei Pleşu spunea că de multe ori i s-au înmuiat genunchii la Cotroceni, pentru că preşedintele făcea nişte remarci mai puţin diplomate cel puţin în faţa reprezentanţilor Uniunii Europene. Dumneavoastră aţi trecut prin astfel de stări cu preşedintele, care are uneori astfel de ieşiri nondiplomatice?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nici n-aş vrea să credem cumva că politica externă este blocată într-un limbaj tern şi plin de rumeguş, încât să-şi refuze din când în când câte o expresie mai neortodoxă. Preşedintele nu are ieşiri nepremeditate. Nu are expresii nepremeditate. Ele vin dintr-o lectură serioasă a dosarelor pe care le are la îndemână şi, credeţi-mă, este un preşedinte care citeşte. Asta ne face şi nouă munca mai uşoară. În al doilea rând, nimic din ceea ce a spus domnia sa, şi probabil că nu neapărat în prezenţa mea sau în prezenţa domnului Pleşu, ci în multe alte contexte, nu a stârnit emoţie negativă. A destins în multe feluri, are un mod nonconformist de angajare a dialogului cu orice conlocutor, dar n-am văzut până acum parteneri de dialog care să se încrunte.

Dana Deac: Domnul Pleşu chiar aprecia acea ieşire de la Strasbourg, spunând că în zumzetul ăsta de flaşnetă mai prinde bine o astfel de ieşire. Ştiu că plecaţi în Moldova şi ştiu că aveţi de gând, vorbind de preşedinte, care are o relaţie specială cu preşedintele moldovean... România este interesată ca şi Moldova să i se alăture în intrarea în Europa. Ce aveţi ca priorităţi în discuţiile pe care le veţi purta în Republica Moldova?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Vreau să profit de introducerea dumneavoastră. Dialogul cu Republica Moldova are un cu totul alt pas, alt conţinut, chiar faţă de ceea ce a însemnat comunicarea noastră cu Chişinăul până în 2005. Într-adevăr, preşedinţii Voronin şi Băsescu se înţeleg foarte bine. Şi chimia personală are un rol. Ministrul de Externe este

un personaj politic admirabil. Suntem şi de-o vârstă, comunicăm foarte uşor. În plus, este un om foarte inteligent şi care ştie foarte bine să-şi dozeze expresia publică, dar apărând, repet, cu obstinaţie, dacă e cazul, cu obstinaţie bine dozată, interesele statului pe care-l reprezintă. Ceea ce între noi se numeşte, în limbajul diplomatic, dialog este de fapt o relaţie foarte strânsă, în care nu mai ţinem deja cont de balansul, de echilibrul între vizitele la Bucureşti sau la Chişinău. Ne întâlnim foarte des uneori, la intervale neobişnuit de scurte, profitând de ocaziile pe care le oferă prezenţa amândurora sau a preşedinţilor în acelaşi loc, datorită unei invitaţii de participare la un eveniment multilateral. Cu Andrei Stratan m-am văzut ultima oară la Bruxelles, în urmă cu trei săptămâni, şi am avut timp un ceas şi jumătate să discutăm o sumedenie de chestiuni politice legate de subiectele cele mai aspre ale momentului. Dar acum mergem acolo într-o vizită oficială îndelung promisă, planificată de mult timp şi din păcate amânată din cauza neconcordanţelor de program. Va fi o vizită articulată pe întâlnirile cu toţi decidenţii politici, fie că-i vorba de parlament, fie că-i vorba de capii executivului, de preşedinte, prim-ministru, este o vizită pe care o doresc completă, pentru că aş vrea să mă văd şi cu redactorii ziarelor româneşti, cele în cultura cărora am crescut. *Literatura şi arta* era la Iaşi prezentă pe tarabe în 1989-1990 şi o citeam cu mai multă plăcere decât ziarele de atunci. Aş vrea să-i văd pe bunii mei prieteni, istoricii de la Universitatea de Stat din Chişinău, unul dintre ei, Anatol Petrencu, a avut şi din oboseală politică, dar şi din dorinţa de a face ceva bun dorinţa organizării unei mişcări pro-europene, bine articulată şi care probabil va reuni multe dintre voturi la o viitoare campanie electorală, dintre voturile intelectualităţii moldoveneşti de rasă, aş vrea să mă văd cu ONG-urile, îi ştiu pe mulţi dintre cei care sunt acolo, mi-au fost colegi la facultate, şi doresc să am o discuţie articulată, aş vrea să mă văd totodată, şi e o dorinţă mai veche, cu rudele cele mai apropiate ale celor doi cetăţeni români aflaţi la Tiraspol, şi în felul ăsta vă fac introducere…

Dana Deac : Care au mai rămas acolo.

Mihai-Răzvan Ungureanu : …introducere şi spre subiectele de discuţie. Vom face, evident, din Transnistria o temă de discuţie, dar vom pune de fapt accentul pe ceea ce înseamnă 2007 pentru România şi Republica Moldova. Trebuie să ne pregătim pentru – şi am să folosesc cuvântul nu neapărat în sensul lui comun –, pentru a „sponsoriza" politic o Republică Moldova care să aibă acelaşi destin european ca şi statele Balcanilor de Vest. Speranţa noastră este că ceea ce se va întâmpla Bosniei şi Herţegovina sau Albaniei, sau chiar Republicii Macedonia poate fi replicat şi la nivelul Chişinăului, oferind în felul acesta Republicii Moldova nu doar şansa politică de a-şi reconstrui stabilitatea statală, ci şi oportunitatea reformării relaţiei cu Bruxelles-ul, care are nevoie de mult suport faptic. Nu doar de retorică parlamentară.

Dana Deac : Aşa este. De-asta avem şi noi nevoie, noi, românii, nu numai moldovenii. Susţin ideea că aveţi o poziţie ingrată, pentru că ceea ce munciţi şi faceţi pentru politica externă trebuie să fie susţinut şi din interior. Pentru că, atunci când deschizi uşa şi o prezinţi pe soţie, dacă e plină de vânătăi, nu prea arată bine aşa…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş fi mers la un asemenea exemplu, dar, evident…

Dana Deac : Ne pregătim de marea căsătorie cu Europa. La modul ăsta puneam problema.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident, nu poţi exporta zgomot şi zicând în acelaşi timp că vii dintr-o lume senină, în care lucrurile se petrec previzibil, în care ştii foarte bine

ce urmează să ţi se întâmple bun peste un ceas sau două. Excesul de zgomot, vacarmul, de fapt, este cel mai mare bruiaj, după părerea mea, cea mai mare cenzură la adresa unei politici externe sănătoase şi de viitor.

Dana Deac : Eu vă mulţumesc, mult succes în Moldova şi să sperăm că lucrurile se vor rezolva aici, la noi, pentru că, oricâte eforturi diplomatice ai face, trebuie ca de aici să pornească totul şi nu pot decât să vă admir pentru faptul că mergeţi până la capăt cu realizarea proiectelor dumneavoastră. Mai rămâne să fiţi ajutat şi de colegii de guvernare şi lucrurile să meargă bine şi pe plan intern.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Oricât va dura, în momentul în care voi închide capitolul meu ministerial, îl voi închide cu fruntea sus şi cu gândul că ceea ce am putut să fac este bine făcut şi poate reprezenta o temelie şi pentru viitor.

Dana Deac : Sunt convinsă. Vă mulţumesc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi eu vă mulţumesc, doamnă.

16 februarie 2006, *Antena 3*

„Traversăm una dintre cele mai interesante perioade din istoria modernă şi contemporană”

Vasile Morar: Excelenţă, în primul rând, mulţumesc că ne-aţi primit. Mulţi analişti politici consideră că mare parte a reformelor şi a eforturilor de integrare în UE ale ţărilor candidate din Estul Europei au fost făcute în bună măsură din cauza presiunilor UE. Care este, în opinia Excelenţei voastre, motorul care împinge spre reformă instituţiile româneşti, la un an înaintea aşteptatei integrări europene? Excelenţă, este vorba doar de un motor exogen?

Mihai-Răzvan Ungureanu: În opinia mea, integrarea europeană nu trebuie privită ca unic factor de modernizare a României. Presiunea externă europeană ar fi fost un factor fără rezultat dacă mediul intern din România nu ar fi avut sensibilităţi eficace faţă de aşteptările partenerilor europeni. Integrarea în Uniunea Europeană nu presupune doar o adaptare din punct de vedere economic sau legislativ. Înseamnă, într-o măsură accentuată, preluarea, însuşirea şi apoi conformarea propriilor politici în baza unui unic cod de valori, care aşază la fundamentul proiectului european, însuşit de elite şi detaliat de instituţiile executivului, primatul democraţiei, al statului de drept, speranţa unui sistem funcţional şi, nu în ultimul rând, protejarea drepturilor fundamentale ale omului. Acest sistem de valori defineşte în termenii cei mai buni cooperarea noastră şi prezenţa în interiorul aceluiaşi club.

România traversează astăzi una dintre cele mai interesante perioade din istoria modernă şi contemporană. Este supusă unui proces de modernizare accelerat, care nu vizează doar straturile superioare ale elitelor economice, sociale, politice sau culturale, ci se adresează întregului ansamblu social, definit de limitele naţiunii române. Este, în egală măsură, activ pe parametrii moleculari, acolo unde se găseşte cetăţeanul obişnuit, dar şi vârfurile de excelenţă din orice mediu din România. Este vorba despre un proces de transformare, desfăşurat cu viteză crescândă din ’90 până în prezent, care este extrem de complex şi nu are precedent în istoria noastră naţională. Impulsul modernizator pe care îl datorăm Europei, cu toate faţetele sale – Consiliul Europei, Uniunea Europeană, Alianţa Nord-Atlantică –, porneşte intim din natura gravitaţională pe care aceste cluburi din care România face parte o au. Ele atrag România datorită opţiunii care a fost făcută la momentul oportun, într-un context în care există şi securitate economică, şi stabilitate politică, şi garantarea alianţei strategice. Din acest context, România iese câştigată pe toate planurile. Lucrul cel mai bun care i s-a întâmplat României este acela că nu este singură, ci se află într-un context de amici loiali şi devotaţi. Reforma instituţională, procesul de democratizare şi reformele, în general, economice, sociale, politice, sunt într-o relaţie specială cu demersul de extindere a Uniunii Europene. Acest mare proiect,

care va merge până la graniţele culturale ale continentului, până unde expresia democratică este reală, stabilă şi are continuitate, declanşează aceste procese. Datoria întreţinerii lor cade pe umerii naţiunilor care sunt implicate în proiectul european.

De fapt, nu ne recâştigăm o identitate, ci repunem o identitate în funcţiune. Ea exista alterată de ideologii univoce. Nu facem altceva decât să redăm conturul modern, adevărat, real, conform construcţiilor culturale şi ideologice actuale, continentale, numelui unei ţări asupra căreia a trecut, cu multă asprime, istoria.

Finalmente, integrarea este o opţiune suverană, rezultat al unei consensualităţi politice. Este marele merit al unor elite formate din praf, din nimicul de după ’89, care au înţeles care este şansa unică a României.

Vasile Morar : Excelenţă, laitmotivele politicii externe româneşti au fost, în ultimii mai bine de zece ani, integrarea în UE şi NATO. Acum că ne-am integrat în NATO şi vom adera fără doar şi poate, la anul, în UE, care sunt zonele de interes prioritar ale politicii externe româneşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident, proiectul integraţionist se încheie odată cu anul 2007. România, după 2007, are alt chip, are altă forţă şi, implicit, o altă musculatură politică. Din ianuarie 2005, construim un tip de politică externă ofensivă, axată pe vectorii principali de interes. De la o Românie-obiect al politicii internaţionale la o Românie-subiect al politicii internaţionale. Saltul acesta presupune o politică internă coerentă, a cărei consistenţă să se vădească, în orice articulaţie, de la iniţiativele legislative până la cele executive şi judecătoreşti. Ne interesează în primul rând ca în interiorul Uniunii Europene să devenim apţi pentru un bun şi oportun plasament, în cadrul alianţelor de circumstanţă, pentru că Uniunea Europeană este constituită, în ciuda aparentei sale omogenităţi, din alianţe de circumstanţă, menite să funcţioneze ori de câte ori apar interese din care să câştige statele componente. Descoperim numitori comuni cu multe alte state ale căror interese externe sunt tangente cu ale noastre sau superpozabile. Amintesc câteva : Marea Neagră, cu tot ceea ce presupune aceasta pe linie de cooperare, securitate, profit economic ; Balcanii, cu tot ceea ce înseamnă ei, şi anume opţiune, perspectivă europeană, stabilitate locală, rezolvarea diferendelor dintre minorităţi ; relaţia cu Federaţia Rusă ; relaţia cu Kievul ; relaţia cu Republica Moldova şi caracterul cu totul aparte al dialogului dintre Bucureşti şi Chişinău, problema Transnistriei. Toate acestea sunt teme pe care le aducem în inventarul agendei Uniunii Europene. La ele ne raportăm cu expertiză, la ele ne raportăm cu soluţii ; acolo unde situaţia o cere, cu variante de acţiune chiar.

Eliberându-ne şi de frustrări istorice, dar şi de cenzuri autoimpuse de un statut politic nesigur, ne orientăm cu mai multă inteligenţă şi fineţe către Moscova, către statele arabe – spre care vom direcţiona exportul unor produse care nu se află la standardele Uniunii Europene –, către Extremul Orient, către China şi către Japonia. Relaţia transatlantică a căpătat un alt ritm, o altă notă, mult mai angajată, corală, aş spune eu. România are nevoie de un aliat puternic, dedicat. Faptul că acordăm atâta importanţă relaţiei noastre cu Washingtonul nu intră deloc în coliziune cu identitatea noastră în cadrul Uniunii Europene. Şi într-un caz, şi în celălalt, suntem la marginea celor două cluburi, peste România se aşază cele două graniţe. Ţară de *limes*, ţară-vitrină, aflată la interfaţa dintre decizie şi cunoaştere, România este statul care îşi gândeşte cu mult mai multă delicateţe, experienţă şi fineţe relaţiile cu ţările care nu sunt membre ale UE. Frontierele fireşti trebuie transformate în graniţe osmotice, funcţionale.

Vasile Morar : Fiind vorba de reformă, Ministerul de Externe a fost considerat un fel de minister de elită al administraţiei publice centrale şi, de multe ori, o pepinieră a acesteia. Care sunt planurile dumneavoastră de reformă a MAE, pentru a păstra şi avansa această reputaţie ? Cum vor fi consulatele, ambasadele şi misiunile diplomatice ale României – mai eficiente şi mai atente în reprezentarea intereselor cetăţenilor români ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ministerul Afacerilor Externe este, fără discuţie, un minister invidiat, utilat cu minţi tinere, entuziaste. E poate unul dintre cele mai tinere ministere din executivul român. Ascunde competenţă profesională la cel mai înalt grad. În majoritatea lor, diplomaţii sunt polivalenţi. Sunt oamenii unor specializări tehnice incontestabile, fie că este vorba despre politică externă, relaţii internaţionale, cultură, lingvistică. Au un bun exerciţiu al mobilităţii sociale. Ministerul deţine un rol formator. Loialitatea angajaţilor faţă de instituţie trebuie cultivată. Ne găsim în plină perioadă de reformă a ministerului.

Vasile Morar : Excelenţă, există discuţii privind constituirea unui minister de externe al tuturor ţărilor UE, ca un instrument de promovare coerentă a obiectivelor Pilierului II al Uniunii Europene – Politică Externă şi de Securitate Comună. Credeţi că diplomaţii români sunt comparabili cu omologii lor europeni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În parte, da. Mai ales în ceea ce priveşte generaţiile mai tinere, comparaţia rezistă. Evident, adaptarea la modul european de a face politică externă va dura. Dacă Tratatul Constituţional va fi până la urmă adoptat de către toate statele membre, atunci putem într-adevăr sconta pe un serviciu diplomatic unic, ce va începe destul de repede să funcţioneze, serviciu menit să apere interesele de grup ale Uniunii Europene. Şansa Ministerului de Externe român, ca şi a celorlalte ministere care au trecut de curând prin tranziţii dureroase, de la un sistem totalitar la democraţie, rezidă din dublul statut pe care trebuie să-l deţină un minister de externe : apărarea intereselor naţionale şi apărarea intereselor Uniunii Europene. Acest fapt presupune un cu totul alt fel de gândire : generozitate, înţelegerea matură a intereselor pe care le avem în interiorul unei Alianţe şi a intereselor Alianţei. Profesionismul diplomaţiei româneşti va trece atunci prin cel mai sever examen. Şi sunt convins că în urma acestei previzibile confruntări cu standardele calitative nu vom ieşi nicicum în pierdere.

14 februarie 2006, *România văzută de sus*

„N-avem acum nevoie de zgomotul anticipatelor”

Ovidiu Nahoi : După Raportul de ţară din octombrie, dădeaţi 75% şanse să intrăm în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007. Cum apreciaţi acum aceste şanse ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Procentajul pe care l-am dat atunci era o figură de stil, evident. Ceea ce doream eu să arăt era că trebuie să avem un optimism tonic, dar nu demobilizator.

Laurenţiu Ciocăzanu : Şi totuşi, nu mai riscaţi o apreciere a şanselor în acest moment ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa cum stau lucrurile acum – şi nu fac decât să reiau cuvintele lui Olli Rehn, România se mişcă bine. Dacă-şi păstrează tonusul şi aplombul reformator, e bine. Să nu ne înşelăm. Nimeni în Uniunea Europeană nu se aşteaptă ca România să devină peste noapte Elveţia sau Germania. S-ar putea să ştie ei mai puţin câţi din ministerul *X* înţeleg cu adevărat verbele din limba engleză, dar nu-şi pun nici o problemă asupra bunei intenţii.

Ovidiu Nahoi : Credeţi că, în legătură cu ratificarea, am putea avea probleme în ţări lăsate de preşedintele Băsescu în afara a ceea ce s-ar numi „axa Bucureşti-Londra--Washington” ? Franţa ar putea să creeze probleme ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : E mai reticentă. Iertaţi-mă, n-aş folosi cuvântul *problemă*.

Laurenţiu Ciocăzanu : În regulă. Doar că Parisul nu prea e pe axa de care vorbea preşedintele Băsescu. Un preşedinte care n-a învăţat franceza fiindcă, pe mare, doar engleza îl ajuta să salveze oameni…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă zic cu toată sinceritatea, nu numai că nu au existat critici, dar n-au existat nicicum replici politice care să fie semnificative în economia procesului de aderare. România are o politică externă nu doar credibilă, ci şi – lucrul cel mai important – previzibilă.

Noi i-am obişnuit deja pe partenerii europeni cu ceea ce înseamnă România aici, la marginea de Est a Alianţei Nord-Atlantice şi a Uniunii. Şi mai este ceva. Poate că retorica liberă ar fi trebuit să stârnească, să zicem, frisoane, în cazul în care nu ar fi existat dialog bilateral consolidat cu partenerii din Uniunea Europeană.

Dar nu se mai pune problema. Iar unul dintre argumentele care mă îndeamnă să spun aceasta decurge chiar din statutul de observator al României. Miniştrii de Externe, de exemplu, se întâlnesc cel puţin o dată pe lună, în jurul mesei, la Consiliul de Afaceri Generale şi Relaţii Externe. Înainte, în 2004, în 2003 şi mai înainte, pentru a ajunge să te întâlneşti cu un omolog de la Uniunea Europeană, trebuia să aştepţi luni întregi, iar o discuţie în comun pe teme de interes comun nu exista.

Nu se putea imagina. Acum, discuţiile sunt foarte frecvente, iar explicaţiile care vin în momentul în care apar întrebări pot risipi orice îndoială.

Ovidiu Nahoi : Vreţi să spuneţi că între parteneri apropiaţi mai pot apărea schimburi, să le zic, neconvenţionale, dar care nu strică relaţiile ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, putem să spunem şi aşa. Nu numai că nu strică, dar toată lumea înţelege ce înseamnă declaraţia politică, figura de stil, retorica. Iar în ceea ce priveşte declaraţiile preşedintelui, vreau să spun un singur lucru : ceea ce spune preşedintele spune premeditat, bine gândit şi niciodată la distanţă de linia general acceptată.

Vă spun foarte sincer, niciodată nu ne-a creat probleme retorica prezidenţială. Eu cred că, dimpotrivă, preşedintele e cât se poate de ponderat în aprecierea interesului naţional. N-aş vrea să judecăm afectiv politica externă.

Laurenţiu Ciocăzanu : Deci vreţi să spuneţi că francezii nu sunt supăraţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, nu… Şi am să merg chiar şi mai departe decât dumneavoastră. În politica externă nu există afectivitate. În politica externă există numai interes naţional şi, dacă vreţi să judecăm aşa, atunci acceptaţi că, aidoma oricărei politici, ea este, în felul ei, cinică.

Noaptea decisivă a Turciei

Ovidiu Nahoi : În Europa se discută mult despre un subiect care la noi este rar abordat : viitorul european al Turciei. Din punctul dumneavoastră de vedere, are Turcia un viitor în interiorul Uniunii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : (câteva momente de tăcere) …Asta-i o întrebare grea. Ştiu că un ministru de Externe ar trebui să vă răspundă foarte decis la această întrebare : sigur, da. Sper că mă pot exprima clar şi că voi fi clar înţeles. Voinţă politică există.

Am asistat, şi pentru mine a fost un moment cu adevărat istoric, la acea şedinţă a Consiliului de Afaceri Generale şi Relaţii Externe când s-a decis începerea negocierilor cu Turcia. Nu vă voi povesti de atmosfera şi de felul cum reticenţa se traduce în gest.

Dar, la un moment dat, în ciuda pledoariilor britanice şi în ciuda obstrucţiei austriece, cel care mai avea câteva săptămâni de mandat, ministrul Joschka Fischer, s-a ridicat şi a spus – desigur, îl parafrazez : „Turcia nu trebuie privită ca o altă ţară a Europei care doreşte să adere. Trebuie privită în sensul ei strategic”.

Uitaţi-vă la Turcia cu ochii Europei din 2010-2015. Nu priviţi situaţia ca pe un gest de bunăvoinţă. Nici să nu încercaţi să dansaţi cu Turcia, pentru că vă calcă pe picior. Este o investiţie în viitorul strategic al Europei. Unde ne uităm noi ? Să vedem ce haină purtăm noi sau spre competitorii noştri mondiali ? Şi votul a fost întors, târziu în noapte, în favoarea Turciei.

Laurenţiu Ciocăzanu : Asta a fost, un discurs convingător şi s-a schimbat istoria ? Atât ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mi-e greu să spun dacă acel discurs a fost atât de puternic încât să determine schimbări fundamentale de concepţie. Dar, oricum, faptul că Turcia a început negocierile cu Uniunea Europeană înseamnă foarte mult.

Imaginaţi-vă că este şi o probă a modului cum statele membre îşi înfrâng propriile cenzuri culturale. Pentru că Turcia, atunci când este privită cu ochii omului simplu, este altceva şi duce păcatul – puneţi dumneavoastră ghilimelele – unui exotism neeuropean.

Şi decizia în acea noapte ameninţa să treacă de la considerentul geostrategic la cel cultural. Iar dacă era să judecăm aşa, Europa se prăbuşea în ea însăşi, intra în colaps, pentru că este oricum un mozaic de culturi, oricum a devenit un mozaic.

Relaţia România-Rusia. „De acord că nu suntem de acord”

Ovidiu Nahoi : Spuneaţi că între parteneri care colaborează strâns mai pot interveni replici şi cu caracter mai puţin protocolar…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu vă spun că dialogul merge chiar fără crispare.

Ovidiu Nahoi : Şi cu Rusia e la fel ? Adică ieşirea destul de neobişnuită a preşedintelui faţă de reprezentantul Rusiei în APCE să fie tot o dovadă că relaţiile sunt apropiate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-aş vrea să mă bănuiţi de un exces în tonusul meu pozitiv. Relaţia cu Federaţia Rusă a fost restaurată după februarie 2005, când s-au întâlnit preşedinţii.

Laurenţiu Ciocăzanu : Rezolvarea problemei Transnistriei nu pare să convină Rusiei şi, pe de altă parte, spuneţi că avem o relaţie bună cu Rusia. Nu prea se împacă cele două poziţii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Formula e simplă şi cred că am folosit-o la finalul unei întâlniri cu Serghei Lavrov (ministrul de Externe rus) : *We agree to disagree*. Suntem de acord că nu suntem de acord pe anumite teme. Da, perspectivele noastre diferă sau sunt divergente.

Atenţionare. Proiectul european pentru Republica Moldova are nevoie de încăpăţânare şi la Chişinău

Laurenţiu Ciocăzanu : Se pare că Administraţia Băsescu vrea să facă din tema Moldovei una predilectă a politicii externe. Recent, preşedintele avansa ideea potrivit căreia România s-ar putea uni cu Republica Moldova sub stindardul Uniunii Europene…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …*Zwei Staten, eine Nation*. (râde)

Ovidiu Nahoi : Ba chiar au apărut semnale că preşedintele pregăteşte un anunţ-surpriză privind o posibilă unire a României cu Republica Moldova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta îmi aduce aminte de întrebarea lui Robert Turcescu, dacă avem un plan secret pentru Republica Moldova… (râde)

Laurenţiu Ciocăzanu : Ne întrebăm însă cât de viabil şi cât de serios ar putea fi un asemenea plan.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Lucrurile stau în felul următor : unul dintre ingredientele obligatorii ale securităţii Uniunii Europene este o Republică Moldova care să respecte cel puţin aceleaşi standarde de securitate ca şi alte state din Balcani, spre exemplu.

Standarde de securitate economică, socială, politică şi, inevitabil, militară. Din fericire, de aproape doi ani, dar cu mai multă pregnanţă din martie anul trecut, de la alegerile prezidenţiale, orientarea de politică externă a Republicii Moldova devine din ce în ce mai clar pro-europeană, fără ca Republica Moldova să fie neapărat mânată de la spate.

Ovidiu Nahoi : Ceea ce nu înseamnă că şi în plan intern duce o politică pro-europeană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu… nu merg până la a mă referi la asta. O politică pro-europeană devine obligatorie pentru Republica Moldova şi dintr-un alt considerent : pentru că Republica Moldova va avea un vecin, cu care tot timpul a avut o relaţie de un anume tip, privilegiată, care va fi membru al Uniunii Europene. Cu alte cuvinte, Uniunea Europeană bate la uşa Republicii Moldova.

Şi Republica Moldova este în situaţia de a-i deschide uşa, nu de a i-o închide în nas. N-are cum. Pentru că forţa asimilatoare a Uniunii Europene este atât de mare, încât patru milioane de oameni nu se vor putea restrânge la o insulă. N-au cum. Este imposibil. Şi se vede acest lucru în fiecare zi în Balcani, unde prezenţa Uniunii Europene, ideea că există un destin european îndepărtează pericolul conflictului în fiecare ţară de acolo. Culmea, aceasta este forţa asimilatoare căreia i se supune şi România, într-un fel sau altul.

Laurenţiu Ciocăzanu : Mulţi cetăţeni ai Republicii Moldova aşteaptă un sprijin mult mai mare decât este în prezent şi probabil decât ar putea România să ofere. Să presupunem că vom intra în Uniunea Europeană în 2007. Care va fi atunci perspectiva pentru Republica Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu ceea ce ştim acum, Republica Moldova va deveni subiect al Politicii Europene de Vecinătate. Şi, în scurtă vreme, acest instrument al dialogului politic, economic va fi mai bine structurat şi va deveni, să spun aşa, elementar pentru conduita Bruxelles-ului şi a statelor membre faţă de Republica Moldova, Ucraina, statele din Maghreb, chiar faţă de Federaţia Rusă – mă rog, cu nuanţele de rigoare.

Dacă reuşim ca Republica Moldova să fie asimilată pachetului Balcanilor de Vest, atunci poate căpăta şi o şansă în plus, mai mult decât aceea de a rămâne suspendată între două lumi, între a fi membru sau a nu fi membru.

Acesta este, de fapt, pariul la care făcea aluzie în ultima vreme preşedintele, dar este un proiect politic care nu se poate încheia repede, care are nevoie de susţinere politică internă românească, de inteligenţă diplomatică – asta nu mai spun – şi mai are nevoie de ceva : de aceeaşi încăpăţânare la Chişinău. Pentru că n-aş vrea să ajungem în situaţia ca România să fie o locomotivă care trage vagonul moldovean şi, la un moment dat, vagonul se desprinde pentru că nu ştiu ce se întâmplă cu boghiurile, cu planşeul…

Laurenţiu Ciocăzanu : Dacă, să zicem, lucrurile merg bine în România şi Moldova se ţine şi ea bine pe şină, 2015 ar fi un termen rezonabil ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îmi cereţi o profeţie în ţara mea. Mi-e greu s-o fac.

Guvernul nu depăşeşte o elementară graniţă morală

Mai aveţi timp să faceţi politică internă în cadrul PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Merg cât pot de mult la şedinţele conducerii şi, evident, discut temele din PNL, nu neapărat în cadru organizat… (râde) cu colegii din partid.

Sunteţi pentru fuziunea în termen de şase luni cu PD ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt pentru principiul fuziunii, dar nu pot să vă dau un termen.

Cine v-a propus să fiţi ministru de Externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au fost mai multe discuţii. Cel cu care am discutat cel mai mult despre asta a fost Călin Popescu-Tăriceanu. Iar alături de el, evident, a fost Andrei Pleşu, cu care m-am sfătuit îndelung.

Aveţi o relaţie bună cu Traian Băsescu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu zic că foarte bună.

Dar cu premierul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident, şi cu el e foarte bună.

Cu care dintre ei e mai bună ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu pot face un clasament. Încerc să fiu pe măsura aşteptărilor lor. Cel mai tare cred că m-ar dezamăgi dezamăgirea lor.

Avea dreptate preşedintele să spună că mafia a ajuns pe masa guvernului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu câţi s-ar simţi cu musca pe căciulă. Poate că preşedintele s-a gândit la guvern în general. Senzaţia mea este că acesta funcţionează bine şi nu depăşeşte o elementară graniţă morală.

Ne-ar afecta anticipatele în perspectiva integrării europene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu cred că avem acum nevoie de zgomot suplimentar, mai ales pe ultima sută de metri.

Titulescu a spus : daţi-mi o politică internă bună şi voi face o bună politică externă. Cum apreciaţi politica internă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Politica internă… pe cale de îmbunătăţire.

13 februarie 2006, *Evenimentul Zilei*

„România este mai puţin coruptă”

Pentru ministrul român al Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, amânarea aderării României la UE nu este o opţiune.

Camera a Doua a Parlamentului olandez dezbate astăzi tema aderării României şi a Bulgariei la UE. „România luptă împotriva corupţiei la toate nivelurile şi munceşte din greu pentru un sistem judiciar transparent”, a spus ministrul român al Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu.

Declaraţiile deputatului creştin-democrat Jan Jacob Van Dijk, care a spus că va vota împotriva Tratatului de Aderare a României şi Bulgariei la UE în 2007, au ajuns până în capitala României, Bucureşti. Cu toate că în Camera a Doua există o majoritate care, în prezent, susţine aderarea celor două ţări în 2007, se poate vorbi totuşi de îngrijorări în tabăra românească. CDA[1] este cel mai mare grup parlamentar din Camera Reprezentanţilor şi face parte din actuala coaliţie guvernamentală. La Bucureşti, încă nu s-a uitat că Olanda a votat împotriva Tratatului Constituţional.

Ministrul Ungureanu declară :

> Ne-ar părea rău dacă CDA se menţine pe aceeaşi poziţie, dar, pe de altă parte, obţinerea unanimităţii în parlament este, practic, imposibil de atins. Noi am făcut tot posibilul să răspundem cerinţelor UE în cât mai multe domenii. Şi considerăm că satisfacem criteriile de aderare. Inflaţia a scăzut considerabil, iar economia a crescut mult în ultimii ani. Controlul frontierelor s-a îmbunătăţit simţitor, iar sistemul fiscal a fost supus unui proces de reformă. Bineînţeles, mai sunt multe de făcut, de exemplu, la capitolele piaţa internă şi mediul înconjurător.

CDA este împotriva aderării României deoarece în ţară, potrivit deputatului Van Dijk, corupţia este generalizată. În plus, sistemul judiciar nu funcţionează la parametrii optimi. Ministrul Ungureanu nu neagă acest lucru. „Corupţia are o istorie lungă în România. În fosta dictatură comunistă, ea a fost un mod de supravieţuire. A pătruns adânc în cultura societăţii.”

> Spre deosebire de fostele guverne, noi muncim din greu să depăşim această problemă. Nu mai ascundem nimic sub covor. Multe organizaţii şi persoane, chiar şi figuri foarte cunoscute, nume de rezonanţă, sunt cercetate penal. Aceste cercetări se bucură de multă publicitate. Obiectivul nostru este să combatem corupţia cu toate armele. Această cultură

1. Christian Democratic Appeal – partid creştin-democrat din Olanda (n.r.).

a corupţiei trebuie să fie redusă la incidenţe. Lucru valabil şi pentru noi înşine. Noi, în calitate de miniştri, trebuie să depunem acum declaraţii de avere, chiar şi ale membrilor familiilor noastre.

Ministrul dă ca exemplu un raport al BERD[1], potrivit căruia nivelul corupţiei din România s-a redus până la puţin peste media UE. „Bruxelles-ul nu a cerut niciodată României dosare complete. Este vorba aici de modul de abordare a corupţiei. Acesta trebuie să fie transparent."

Ministrul Ungureanu recunoaşte că numai cu un sistem juridic în bună stare de funcţionare corupţia poate fi combătută cu adevărat.

Aceasta a fost o problemă foarte mare în România. Noi a trebuit să reconstruim sistemul judiciar din temelii. Judecătorii au primit o poziţie incontestabil independentă. De asemenea, mass-media se bucură, în prezent, de o libertate deplină.

Ministrul olandez al Afacerilor Externe, Bernard Bot, a arătat săptămâna trecută că dobândirea statutului de membru al UE de către România şi Bulgaria poate fi amânată cu un an, dacă cele două ţări nu îndeplinesc toate criteriile de aderare. Ministrul Ungureanu refuză să se gândească la această posibilitate şi dă de înţeles că acest lucru nu poate fi pus în discuţie.

Nu dorim să luăm în calcul această opţiune. Ne concentrăm total pe obţinerea calităţii de membru al UE la 1 ianuarie 2007. Pentru noi, acest punct este, stilistic vorbind, ori victoria, ori moartea.

1 februarie 2006, *Trouw*, Olanda

1. Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (n.r.).

„Politica externă nu înseamnă flexiune musculară, nici gimnastică acrobatică”

Mircea Zamfir : Doar câţiva kilometri despart redacţia *BBC* de clădirea care adăposteşte Ministerul de Externe, probabil vreo trei, dar dacă vii când este aglomeraţie pe străzi, ceea ce în Bucureşti nu e un lucru…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …neobişnuit

Mircea Zamfir : …neobişnuit, spune invitatul de la „Interviul zilei” de astăzi, dacă vii când e aglomeraţie, ajungi gata obosit. Trei kilometri, şi ai şi obosit. Şi aici întâlneşti un om, ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, care, iată, spune că a parcurs 80.000 de kilometri de la preluarea mandatului, în circa 30 de vizite proprii. Spunea domnul Ungureanu atunci, în acea ştire de presă : „Acesta ar fi indicatorul cel mai tangibil al activităţii”. Corect, domnule ministru…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am numărat în kilometri activitatea…

Mircea Zamfir : Aţi alergat, dar poate aţi alergat degeaba.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi asta e foarte adevărat.

Mircea Zamfir : Ca un jucător la loto, care se laudă : „Doamne, ce de bani am dat”. Dar ce am luat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi de-asta am şi spus că este rezultatul cel mai tangibil, pentru că altminteri ar fi trebuit să mă refer la cum arată analizele mele de sânge, care sunt şi mai tangibile după atâta oboseală.

Mircea Zamfir : Dar staţi bine cu sănătatea, sunteţi om tânăr încă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu stau… Spuneţi numai atâta : ministrul de Externe e un om tânăr. Şi ne împăcăm aici. Nu… 82.000 de kilometri, am spus, într-adevăr, cu intenţia autoironiei mai curând, tocmai pentru că asta era şi circumstanţa : final de an, toată lumea dornică să audă şi o anecdotă, nu doar o lungă, stearpă înşiruire de teme făcute sau neatinse. Geografic e mult mai mult, colegii din Cabinet m-au cenzurat sever, zicându-mi că nu sunt deloc expresiv cu propria capacitate de a acoperi globul, dar, sincer, chiar are mai puţin sens. Ceea ce are însă sens este felul în care această cifră atrage atenţia asupra activităţii de politică externă : cantitativ, foarte mare în teme, în subiecte, în întâlniri, în vizite ; calitativ, cu rezultate realmente interesante.

Mircea Zamfir : Domnule ministru, o să încerc să fiu şi aşa cum îi stă bine, mă gândesc, unui ziarist incomod, dar pe de altă parte trebuie să fiu şi politicos cu gazda mea, interviul are loc la sediul ministerului…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mă iertaţi.

Mircea Zamfir : ...şi să nu ne plictisim, pentru că lumea probabil că asta o să spună : vorbeşti cu un diplomat...

Mihai-Răzvan Ungureanu : ...o să-ţi spună numai lucrurile dulci.

Mircea Zamfir : ...30 de minute de fraze pe care el le ştie foarte bine, ca să nu înţelegi nimic, şi pleci aşa cum ai venit, adică la fel de puţin informat. Până una, alta, spuneţi-mi... M-am uitat, pereţii sunt plini de chipuri înrămate ale foştilor miniştri de Externe, şi în această încăpere, dar şi pe holuri, şi mă gândeam : pe lângă Kogălniceanu, Brătianu, Maiorescu, Titulescu, nume de duduie istoria românească, atâta câtă este ea, am văzut şi poate 11, nu ştiu dacă erau toţi, demnitari comunişti care au ocupat fotoliul de Externe, începând, spre exemplu, cu Ana Pauker ; tablourile nu erau nici mai mici, nici mai mari decât ale înaintaşilor celebri. Nu se putea face altfel ? Câtă politică externă a făcut Ana Pauker ? E rămasă sintagma aceasta : „Veniţi pe tancurile sovietice". Nişte agenţi, până la urmă, ai Moscovei...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. Ba pot să vă spun mai multe.

Mircea Zamfir : E istoria necruţătoare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E istoria necruţătoare şi istoria o ţine minte în compoziţiile cele mai distructive cu putinţă. Ea este cea care de fapt a epurat integral ministerul, procedând barbar, pur şi simplu închizând porţile clădirii la orele la care veneau funcţionarii la serviciu, la opt dimineaţa, şi spunând că de acum înainte nu intră în Ministerul Afacerilor Externe decât cei care au dosarul curat. Şi aşa s-a şi petrecut. Atunci au fost aruncaţi în stradă diplomaţii nu neapărat de statură impozantă, dar diplomaţii serioşi şi cultivaţi, oneşti şi loiali pe care îi avusese Ministerul Regal al Afacerilor Externe atâta timp. De ce tablourile ? Un gest simplu, care nu cred că are nevoie totuşi de foarte multă explicaţie, deşi pentru inchizitorii de circumstanţă pot stârni întrebări. Am considerat că acest minister, în condiţiile în care pretindem din ce în ce mai mult de la el şi în condiţiile în care îşi schimbă portanţa, nu doar aparenţa, conţinutul şi mai ales felul de a apăra interesele României în aceşti ani, prin intrarea în Alianţa Nord-Atlantică, prin intrarea în Uniunea Europeană, merita o restaurare a propriei istorii. Şi această istorie are, volens-nolens, şi chip uman, prin ministrul care a condus instituţia. Într-adevăr, sunt şi demnitarii comunişti, tot aşa cum se află la dimensiuni fizice egale miniştrii foarte onorabili şi cu prezenţă statuară, continentală, cum sunt Gafencu sau Titulescu, cei pe care i-aţi anunţat mai înainte, întemeietori de ţară modernă de fapt, Brătianu, Brătienii sau Kogălniceanu. Instituţia e perenă, a rămas, dar peste ea a trecut barbaria totalitarismului. Cred că, dimpotrivă, trebuie evocat acest episod şi este la latitudinea oricui priveşte portretele pe care le-am aşezat la jumătatea anului trecut în lungul holurilor etajului doi, etajul deciziei, să spunem aşa, să aleagă care sunt numele pe care istoria europeană a României trebuie să le venereze şi care sunt numele pe care, dimpotrivă, trebuie să le condamne.

Mircea Zamfir : Istoria e necruţătoare, asta spuneţi dumneavoastră mai pe scurt.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi nu uită.

Mircea Zamfir : Şi nu uită... Nu pot să-mi permit să aştept ca mandatul dumneavoastră să devină istorie, cine ştie cât de lung va fi, eu trebuie să fiu „necruţător" începând de acum. O să încep cu un articol mai puţin prietenos. Pe 24 ianuarie, a fost o ştire, iarăşi de presă : Ministerul de Externe va începe ofensiva de apărare a românilor din afara

graniţelor. La patru zile după, un articol de presă apărut în *Ziua*, „Efectul Kalaşnikov". Pe scurt, un lung articol de analiză, se voia, a activităţii dumneavoastră, spunea că avem de-a face cu un preşedinte extrem de viu, căpitanul Traian Băsescu ; locotenentul său, Mihai-Răzvan Ungureanu, ar fi ceva mai moale, zicea ziarul. Vă simţiţi vinovat la capitolul ăsta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu m-aş grăbi să polemizez cu un articol de ziar a cărui informare rămâne la nivelul unei jurnalistici destul de simple şi cu ale cărui concluzii nu sunt neapărat de acord. În ceea ce priveşte gradul de dinamism al activităţii politicii externe, eu cred că tot ceea ce spune preşedintele, tot ceea ce evocă domnia sa, ceea ce caracterizează ca fiind expresia cea mai bună şi mai valoroasă a executivului român în afara graniţelor statului face trimitere implicită, şi este absolut normal să fie în felul acesta, la activitatea Ministerului de Externe. Ba, mai mult, eu sunt practic în condiţia în care îi mulţumesc preşedintelui pentru faptul că lucrează foarte bine împreună cu Ministerul Afacerilor Externe, acceptă sugestiile noastre, că înţelege politica externă ca fiind un atribut esenţial al activităţii sale executive şi preia provocările de politică externă ca fiind teme personale de reflecţie şi de activitate.

Mircea Zamfir : Şi nici nu vă speriaţi de ieşirea din tipicul frazelor de politică externă, de diplomaţie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Nu. Eu nu cred că trebuie să cerem unui ales să aibă neapărat un vocabular care să folosească, dacă vreţi, aceleaşi surse neologistice precum vocabularul diplomatic sau care să fie neapărat tehnic alocat vocabularului diplomatic. Domnia sa şi, în genere, orice preşedinte este liber în expresie, trebuie să fie liber în expresie, dar, spunându-vă aceasta, vă mai zic un lucru : nu există nimic negândit, nepremeditat. Este un preşedinte care îşi citeşte foarte bine dosarele, care îşi face foarte bine temele înainte de a spune ceva. Ceea ce ni se pare că este un limbaj colorat sau că este o notă suplimentară la o partitură obişnuită, previzibilă nu ne creează emoţii.

Mircea Zamfir : Domnule ministru, v-aş întreba următorul lucru : tocmai a fost o şedinţă de guvern pe chestiuni de integrare. Mă uitam pe agenda aceasta de probleme care, eventual, o parte dintre ele, ar putea să ridice chestiunea clauzei de salvgardare ; tot timpul ne ducem la problema legată de corupţie şi care a creat, creează şi poate va mai crea tumult în politica internă românească. V-aş întreba, din acest punct de vedere : există o problemă, un ministru al Justiţiei, doamna Monica Macovei, într-o încăpere împreună cu primul-ministru, cu un om cercetat de parchet pentru acuzaţii de corupţie, Dinu Patriciu ? Pare o victimă, dar deocamdată astea sunt lucrurile. Vor cântări, nu vor cântări ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu vreau să vă spun ceea ce cred eu în mod foarte sincer şi, în acelaşi timp, colegial. În primul rând, ceea ce rămâne după Monica Macovei, ca şi după mine, ca şi după alţi membri ai guvernului, nu este prezenţa într-un birou sau o vorbă aruncată în telefon, în condiţiile în care aceasta nu întoarce lumea pe dos neapărat. Eu cred că ceea ce rămâne după Monica Macovei, şi aceasta este bine de ştiut, este felul în care încearcă să deblocheze o reformă mult întârziată şi ale cărei dimensiuni structurale pretind încăpăţânare, pretind nervi, pretind în acelaşi timp energie consumată şi, poate nu e inutil să spun, pretind solidaritate. Ca şi cetăţean de rând, dacă vreţi, nu ca şi coleg de Cabinet, îi sunt recunoscător pentru devotament. Ceea ce se întâmplă, cum apare la guvern, în ce cameră stă, unde se întâlneşte cu cutare sau cu cutare, vă rog să mă credeţi, nu reprezintă neapărat obiectul interesului meu profesional imediat.

Mircea Zamfir : Eu mă gândeam dacă la Bruxelles lucrurile acestea vor cântări, pentru că, sigur, doamna Macovei oricum are o problemă mai nouă. Problemele mai vechi pe acelaşi subiect le are primul-ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, eu cred că probleme vechi avem cu toţii în cazul acesta, probleme foarte vechi în ceea ce priveşte modul în care luptăm împotriva corupţiei. Şi aici este vorba de efortul la care, sigur, este supus Ministerul Justiţiei, speranţa legată de o reformă a sistemului care să reuşească să traverseze straturile superioare ale deciziei şi care să se ducă în profunzimile moleculare ale sistemului, indiferent de cine se află la putere în acel moment. Vă aduc aminte că Raportul de monitorizare din 25 octombrie a relevat, a păstrat faptul că justiţia nu mai face parte dintre cele patru mari teme, patru mari capitole care ar putea să atragă clauza de amânare. Acest lucru, această evidenţă nu se poate constitui pe forţa unui singur ministru, ea are nevoie de un sprijin guvernamental complet, de un sprijin al executivului în ansamblul său, deci implicit şi al primului-ministru.

Mircea Zamfir : Credeţi că, dacă a primit o notă bună, atunci atenţia este ceva mai scăzută ? E o ştire de presă. Să o infirmaţi, atunci. Şedinţa de guvern de joi spunea aşa : domnul Tăriceanu, primul-ministru al României, a propus colegilor săi crearea unei legi care să oblige şefii parchetelor să-l informeze din timp când mai au de gând să ancheteze miniştri. Dacă nu comentariul meu este important, atunci o să vi-l dau pe cel al domnului Sebastian Lăzăroiu, un sociolog cunoscut, care spunea : puterile sunt separate de stat ; mai mult, premierul, dacă ar fi informat de parchet, ar putea interveni înainte de a se începe urmărirea penală.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu aş merge neapărat la comentariile observatorilor, aş merge mai curând la ceea ce ştiu că a reprezentat intenţia primului-ministru, aceea de a avea o rutină de comunicare între puterile statului, între cele trei puteri ale statului, o rutină de comunicare pe orizontală, care face până la urmă, prin necesitatea ei procesuală, ca statul însuşi să existe. Or, a construi tăceri care au la bază neînţelegeri instituţionale sau lipsa unor garanţii de bună colaborare instituţională este riscant. Eu cred că la aceasta a făcut referire primul-ministru.

Mircea Zamfir : Până să ne ducem şi către o altă zonă din politica externă, mai am o întrebare, domnule ministru. Spuneţi-mi : era miezul verii, parcă data de 19 iulie, dumneavoastră declaraţi la Bruxelles că demisia Cabinetului este o problemă de ore. Cu nişte ore înainte, primul-ministru Tăriceanu îi spusese lui Markó Béla, partener de coaliţie, că nu prea mai intenţionează să demisioneze, ştia deja cu o zi înainte. Aşadar, sunteţi şi unul dintre liderii PNL, dintre cei 13 membri ai Biroului Permanent. V-aţi arătat vreodată surprinderea şi poate mâhnirea pentru acel moment faţă de preşedintele partidului, acelaşi domn Tăriceanu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu... Da... N-aş vrea să dau un profil tragic unei simple deficienţe de comunicare. Ceea ce eram autorizat să spun fusese exprimat şi cu câteva zile înainte, într-o conferinţă de presă la Ministerul Afacerilor Externe. Accentuam asupra posibilităţii, a probabilităţii ca guvernul să nu-şi piardă primul-ministru, era informaţia la care aveam acces, anumite alte discuţii mă îndreptăţeau să consider că mandatul meu de exprimare nu fusese încă alterat. Acesta a fost motivul. După aceea, a venit declaraţia primului-ministru ; primul-ministru s-a simţit pe bună dreptate obligat să facă corectura necesară. Eu am rămas în tranşee ca soldatul japonez, lucrurile s-au

încheiat în momentul în care premierul a considerat că trebuie să facă, spuneam mai înainte, corecţia cu pricina.

Mircea Zamfir : Domnule ministru, într-un interviu de sfârşit de an acordat redacţiei *BBC* pe chestiuni mai degrabă de politică externă, preşedintele Traian Băsescu făcea o afirmaţie oarecum surprinzătoare. Rugat fiind să se pronunţe asupra principalei realizări pe chestiuni de politică externă, domnul Traian Băsescu a indicat relaţia cu Federaţia Rusă…

Mihai-Răzvan Ungureanu : …asupra căreia a pus accent încontinuu, de fapt, de la începutul acestui an.

Mircea Zamfir : Publicul de acolo a reţinut tot felul de afirmaţii, cum spuneam mai devreme, v-am promis c-o să revenim, mai şocante pentru un cetăţean obişnuit : Marea Neagră, lac rusesc. Acum, nu mai demult decât în urmă cu câteva zile, la Strasbourg, la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, am avut parte de acel dialog iarăşi mai puţin tipic şi pe mulţi i-a răcorit, aş putea spune, „punerea la punct”, aşa a fost considerată, vă spun că am vorbit cu mulţi oameni obişnuiţi – „Le-a zis-o Traian Băsescu ! ”, aşa s-a spus – să adreseze acelui diplomat al Federaţiei Ruse : „Nu v-am întrebat până acum ce aţi făcut în România 13 ani, cât aţi stat”. Era vorba de ocupaţia sovietică, mă rog.

Mihai-Răzvan Ungureanu : De prezenţa trupelor sovietice.

Mircea Zamfir : Sigur, sigur, sigur. Unde sunt realizările, că simte nevoia să mai puncteze domnul preşedinte mai aspru, mai vioi, mai… ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Realizările sunt foarte multe. În cazul de faţă, domnul preşedinte a considerat că merită reliefat acel subiect care într-adevăr marchează despărţirea definitivă de o politică submersă, o politică tăcută, politică externă tăcută, oarecum lipsită de consistenţă şi fără pondere justă acordată interesului naţional. Relaţia cu Federaţia Rusă s-a deschis spectaculos după întâlnirea domniei sale cu preşedintele Putin, în februarie anul trecut, şi apoi a evoluat într-un ritm destul de greu de calificat astăzi ca fiind un ritm care să fi avut precedente pe paliere inferioare de greutate politică ; între miniştrii de Externe, de exemplu. Am fost eu la Moscova, a venit Serghei Lavrov la Bucureşti : temele au devenit din ce în ce mai limpezi, mai clare, tratarea lor – fie că era vorba de Tezaur, fie că este vorba de cooperarea politică în bazinul pontic sau de problema transnistreană – a devenit mult mai relaxată, am deschis canale neconvenţionale de dialog şi de acţiune politică pe teme delicate, şi spun cuvântul aşa, ieşind cumva din norma mea de confidenţialitate. Sincer, cred că, după întâlnirea Băsescu-Putin, saltul către o politică matură şi pragmatică pe dimensiunea, pe vectorul răsăritean a fost făcut. Şi e urmat, el merge de acum, a intrat deja în mecanica firescului.

Contactele cu Serghei Lavrov sunt foarte frecvente, discuţiile noastre nu mai au cenzuri autoimpuse. Pe tema cooperării pontice, prezenţa Rusiei mi se pare şi necesară, dar şi legitim importantă ; este motivul pentru care am recompus politica noastră de prezenţă diplomatico-economică în varii locuri ale Federaţiei, şi nu doar la Moscova, unde eram aproape predominant prezenţi. Iată motivul pentru care, în ambasade, în misiuni, dialogul dintre ambasadorii români şi cei ai Federaţiei Ruse se desfăşoară foarte bine mai ales pe temele complicate. Noi am venit, ca să vă spun, să fiu mai precis, noi am venit cu un bagaj de subiecte foarte dificile. Unele dintre ele pretind răbdare, pretind tact şi pretind inteligenţă. Dinamica este circumstantă, dar dinamica, mişcarea fără tact,

mişcarea grabită, mişcarea lipsită de o construcţie politică, intelectuală şi politică serioasă e frenezie, nu este activitate.

Mircea Zamfir : E de datoria dumneavoastră să aveţi acel tact de care spuneţi, că este motivul pentru care vă aflaţi în acel fotoliu…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident, evident…

Mircea Zamfir : …dar publicul nu prea ştie lucrurile acestea. Şi, dacă nu le ştie, sigur, şi când le află, el spune : numai puţin, e totuşi unul dintre criteriile pe care le aplic de analiză a unei guvernări. Singur aţi enunţat aici câteva teme delicate între Bucureşti şi Moscova, putem adăuga chestiunea bazelor, a facilităţilor militare…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt nenumărate, dar…

Mircea Zamfir : Sigur, ministrul de Externe a simţit nevoia să puncteze. Să ne amintim acea declaraţie, că va conta mult în ceea ce va face Rusia tipul de prezenţă militară americană din România. Există oameni care v-au reproşat că n-aţi taxat la vremea respectivă această poziţie puţin prea îndrăzneaţă – a părut – a Moscovei. Când spun oameni, de data asta nu mă refer la public, ci mă refer… Iată, spre exemplu, domnul Ioan Talpeş, chiar la *BBC*, spunea că ar fi fost, ar fi văzut o mişcare ceva mai energică din partea Externelor, a domnului Băsescu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să ne înţelegem asupra unei chestiuni de principiu : politica externă nu înseamnă flexiune musculară, nu înseamnă nici gimnastică acrobatică şi nu înseamnă nici prestidigitaţie. Politica externă este politica în care proiectul, odată construit, proiectul care reprezintă cu totul interesele statului român, este pus în practică şi dus la bun sfârşit prin mijloacele de care dispune Ministerul Afacerilor Externe. Acestea sunt mijloace politice, transpuse în diplomaţia mediului. Diplomaţia ultimului an de zile a fost o diplomaţie care, slavă Domnului, a beneficiat de atenţie executivă la cel mai înalt nivel, şi aţi pomenit de preşedinte, un lucru care nu s-a prea întâmplat până acum, să ne fie clar, pentru că puţini au fost preşedinţii României, poate doar domnul Constantinescu şi, în anumite etape, domnul Iliescu, care să preia atât de mult din politica externă ca fiind şi miză personală politică. Politica externă nu este o politică a rezultatului imediat. Aceasta se întâmpla în război. În război, într-adevăr, câştigi o cotă topografică, un sat, dai înapoi, înaintezi, ceva se întâmplă palpabil. În diplomaţie, tactul construieşte, răbdarea construieşte şi, foarte mult, insistenţa, nu în ultimul rând, evident, argumentul credibil. Noi suntem însă pentru cu totul alt mod de a face diplomaţie. Nu mai suntem, de exemplu, în situaţia – cum se întâmpla până în 2005 – de a cere la infinit întâlniri bilaterale cu omologii din Uniunea Europeană, pentru că ne întâlnim cu ei oricum o dată pe lună şi o dată pe lună înseamnă că ni se oferă posibilitatea să importăm în agenda de teme de politică externă ale Uniunii Europene temele de politică externă ale României. Aşa a ajuns Transnistria în discuţia Uniunii Europene. Aşa s-a ajuns să se facă o misiune pe graniţă, aşa s-a ajuns să existe un reprezentant special la Chişinău. Şi aici contează – cum să nu conteze ? – prezenţa unui preşedinte activ, dar care este întotdeauna sprijinit de Ministerul de Externe, are în spate Ministerul de Externe, este ca scaunul în care ar sta. Pentru că ministerul acesta este în primul rând instrumental, el oferă opţiuni de lucru pe temele stabilite ca aparţinând inventarului interesului naţional şi pune apoi în practică acele variante pentru care s-a decis politic.

Mircea Zamfir : O temă de final. Domnule ministru, cine citeşte feluritele texte trimise şi după 1990 de Ion Mihai Pacepa găseşte, printre altele, o frază de genul : la 1972, se dăduse dispoziţie de către Nicolae Ceauşescu să aibă o menire dublă aproape toţi lucrătorii din Externe – una pe Externe, dar şi racolaţi de către Direcţia de Informaţii Externe. Noi nu mai avem DIE, avem SIE la ora actuală. E o chestiune banală, există o legătură între ceea ce face Ministerul de Externe şi ceea ce face, bănuiesc, Serviciul de Informaţii Externe. Nu vă cer, desigur, să precizaţi în ce fel sau...

Mihai-Răzvan Ungureanu : ...între cele două instituţii există un protocol. Evident că există colaborare. Ministerul Afacerilor Externe culege, mânuieşte, transformă, sintetizează un anumit tip de informaţie, care este asemănătoare şi prin geneză, dar şi prin prelucrare, care caracterizează activitatea Serviciului de Informaţii Externe. Nu poţi desprinde, şi nicăieri în lume nu se întâmplă aşa ceva, nu poţi desprinde activitatea Ministerului de Externe de activitatea organismului specializat în culegerea de informaţii pe spaţiul externelor.

Mircea Zamfir : Se sprijină reciproc, iar imaginea de ansamblu este compusă şi din cele două imagini.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta ar fi pentru ochiul neatent, întrucât Ministerul Afacerilor Externe este Ministerul Afacerilor Externe, cealaltă instituţie este o altă instituţie, cu propriile reguli, cu problemele şi rezultatele ei. Noi suntem o instituţie civilă şi, când spun aceasta, pretind să fiu înţeles ca atare. Chiar o instituţie civilă în adevăratul sens al cuvântului. Ceea ce se întâmpla până în 1989, până în 1990 cu Ministerul Afacerilor Externe nu mai este nicicum reflectat astăzi...

Mircea Zamfir : Nici nu-mi puneam problema. Şi, dacă aşa ar fi lucrurile sau dacă ar sta altfel, poate că n-aţi şti. Nu ştim dacă într-adevăr există sau nu oameni în Externe care au o dublă misiune, pentru cele două organisme, să spun aşa... nu putea să facă obiectul unei discuţii, pentru că mă îndoiesc că o întrebare venită de la un cetăţean oarecare poate chiar căpăta un răspuns.

Întrebarea mea era legată de acest ultim caz, domnule ministru : fostul colonel SIE Ionel Dragomir. Acuzaţiile aduse de acesta în mai multe publicaţii, dar şi într-un consistent interviu la *BBC* sunt teribile şi contrazic flagrant afirmaţia preşedintelui Băsescu din 20 ianuarie : *Vă asigur că intervenţia serviciilor în viaţa politică este un lucru pe care l-am interzis de la bun început* – probabil că aşa stau lucrurile. *Am menţinut şefii celor două mari servicii de informaţii. Ei oricând ar putea să stea mărturie asupra faptului că, cel puţin din decembrie 2004, nu au fost implicate în jocuri politice interne*. Domnul Ionel Dragomir, până la proba contrară, vorbeşte de intervenţia SIE inclusiv în jocuri, nu politice, cât politico-economice. Personal, a fost convocat de către un şef al său, nu-i dă numele, împreună cu un important om de afaceri, nu-i dă numele, şi cu un important politician. I s-a cerut acolo acelui om de afaceri să renunţe la a mai câştiga o licitaţie. Şi spune domnul Dragomir că sunt multe, multe astfel de exemple. Spuneţi-mi, lucraţi mână în mână într-un fel, nu cereţi o anumită ordine ? Sunt rapoarte, care ar fi fost înaintate inclusiv domnului Fulga, rămase fără răspuns, privind astfel de nereguli. Unde va face obiectul unei astfel de discuţii ? Aceasta era întrebarea şi dacă aveţi un punct de vedere.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, punctul meu de vedere e foarte simplu : este o chestiune care ţine exclusiv de administrarea internă a Serviciului de Informaţii Externe şi nu am

nici căderea, nici informaţiile pentru a mă putea referi la ea altfel decât ca un observator neutru, ca şi dumneavoastră, aşteptând ca justiţia să se pronunţe.

Mircea Zamfir : Nu este o chestiune de justiţie încă. Sunteţi conştient de faptul că astfel de informaţii sunt extrem de sensibile şi ajung obiect de analiză în toate locurile importante unde se face politică mare în Europa şi în lume.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, evident. Evident, şi acest lucru se întâmplă întotdeauna când apar informaţii sub titlul spectaculos al dezvăluirilor.

30 ianuarie 2006, *BBC*

La concursul pentru diplomaţi a plouat cu note de 1 şi 2

Au candidat nouă inşi pe un loc, dar au rămas posturi vacante

Către sfârşitul anului 2005, MAE a organizat cel mai amplu concurs pentru ocuparea posturilor vacante în serviciul diplomatic şi consular : 639 de candidaţi, dintre care la proba scrisă s-au mai prezentat 482. Oricum, mulţi, dacă raportăm numărul candidaţilor la cele 54 de posturi, aproximativ nouă candidaţi pe un loc. Rezultatele de la proba scrisă au evidenţiat o pregătire jalnică a celei mai mari părţi dintre candidaţi. Prin urmare, a plouat cu note de 1, 2, 3 şi 4. Ca să treacă de proba scrisă, condiţia de promovare era obţinerea a minimum 7. În ciuda numărului mare de candidaţi, au rămas locuri neocupate. Despre profilul candidaţilor, dar şi despre calităţile pe care ar trebui să le aibă diplomatul profesionist am discutat cu şeful diplomaţiei române, Mihai-Răzvan Ungureanu.

Nu bibliografia a fost impedimentul

Elena Chiriţă : Au fost subiectele atât de dificile încât să îi blocheze pe candidaţi ? În ce au constat probele ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Proba scrisă a avut următoarea structură : trei subiecte din bibliografia generală – istoria românilor, drept internaţional şi drept diplomatic, politica externă a României ; trei subiecte din bibliografia specifică fiecărui departament. În cadrul acestor subiecte specifice, le-au fost testate cunoştinţele şi abilităţile în utilizarea a două limbi străine. În cadrul interviului, candidaţilor le-au fost analizate aptitudinile individuale, avându-se în vedere următoarea structură : formarea profesională de bază, formarea profesională continuă, experienţa profesională relevantă pentru MAE, performanţe profesionale, alte abilităţi relevante, precum cunoaşterea limbilor rare, lucrări publicate, prezenţa fizică, aptitudini raţionale. Nu bibliografia a fost impedimentul. A fost însă o notare extrem de severă. Intenţia noastră a fost de a fi cât mai severi în notare, deoarece, la un asemenea număr de candidaţi şi număr de locuri, discrepanţa a fost foarte mare. Teza scrisă a avut colţul îndoit, fiind exclusă orice posibilitate de fraudare. A fost un concurs deschis pentru toată lumea, dar organizat după toate rigorile academice.

Elena Chiriţă : Perdanţii acuză duritatea concursului. Cum comentaţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Circumstanţele, pentru care garantez, i-au favorizat pe cei bine pregătiţi, pe cei care au învăţat şi au ştiut ce să scrie. De această dată vă vorbesc şi

în calitate de profesor la universitate. De altfel, toţi cei care au participat la organizarea concursului şi la punctarea tezelor au o asemenea practică. Secretarii de stat Teodor Baconschi, Valentin Naumescu, Lucian Leuştean au şi ei această calitate academică. Directorii, care la rândul lor predau la catedră, au mai participat la concursuri de admitere. Ceea ce aş vrea însă să subliniez este calitatea pregătirii, care a lăsat de dorit. Am descoperit atâtea teze cu o exprimare incorectă în propria limbă, limba română, teze care n-au convins asupra logicii de argumentare, teze caracterizate de lipsa elementelor de cultură generală. Noţiuni pe care un tânăr la 23-25 de ani ar trebui să le deţină. Acesta este un rezultat care, ce-i drept, nu poate recomanda pentru diplomaţie. Au rămas locuri neocupate la Departamentul pentru Românii de Pretutindeni deoarece, după proba scrisă, nici un candidat la acest departament nu a reuşit să primească o notă de 7, nota minimă prevăzută de regulamentul concursului pentru a promova la interviu. Vom organiza alt concurs. Referitor la cei admişi, în majoritatea cazurilor, lucrările au fost echilibrate. Nu am avut prezentări care să fi ieşit din aşteptările noastre. Mă refer la cei 54 care s-au detaşat din plutonul candidaţilor.

Elena Chiriţă: Dacă tot i-aţi menţionat pe cei 54 de norocoşi care vor avea parte în curând de „botezul diplomaţiei", spuneţi-ne ceva despre ei.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Cei 54 de candidaţi admişi nu devin imediat diplomaţi. Pentru a fi admişi în Corpul Diplomatic şi Consular al României, trebuie să parcurgă testele psihologice şi examenul medical. Trebuie să primească avizul Oficiului Registrului Naţional al Informaţiilor Secrete de Stat pentru accesul la informaţiile clasificate. Abia atunci va fi cunoscut numărul viitorilor diplomaţi. 56% dintre candidaţi au studii în străinătate, 11% au licenţă în străinătate, 19% au licenţă dublă, iar cât priveşte formarea profesională continuă, 90 la sută au cursuri postuniversitare. Printre ei se regăsesc absolvenţi ai facultăţilor de ştiinţe juridice, ştiinţe politice, filologie, studii economice, istorie. Dar există şi câte un absolvent de sociologie, teologie, medicină, tehnică militară. Cea mai mare parte dintre cei admişi provin din Bucureşti – 61%, oraşe mari – 32%, oraşe mici – 7%. Sunt 23 de persoane cu vârste între 22 şi 25 de ani, 23 cu vârste între 26 şi 30 de ani, şase candidaţi între 31 şi 33 de ani, iar peste 35 de ani, doi.

Diplomatul adevărat este cel care ştie să risipească ignoranţa

Elena Chiriţă: Domnule ministru, aţi spus că mulţi candidaţi nu au îndeplinit condiţiile de recomandare pentru diplomaţie. Există o definiţie a diplomatului, o listă de virtuţi indispensabile unui diplomat adevărat?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu aş vrea să cădem în ispita descrierii înguste a rostului şi rolului diplomaţilor. Activitatea diplomatică nu poate fi nicidecum rezumată la obligaţiile de protocol sau la prezenţa socială. Evident, ele fac parte din temele cotidiene ale diplomaţiei, în cele mai multe cazuri. Aceasta înseamnă însă o bună cunoaştere a regulilor delicate de comportament social şi un bun fler al relaţiilor personale. Dar diplomaţia înseamnă şi altceva: activitate intelectuală în adevăratul sens al cuvântului. Să fim înţeleşi, diplomatul nu poate să evoce România, ţara sa, în întreaga sa amplitudine. Nici nu i se cere acest lucru. Nu pentru aceasta reprezintă România în exterior. El trebuie să fie factorul argumentat. Mediul care produce argumentaţia optimă pentru interesele

naţionale. Un diplomat autentic este mobil, adaptat cultural, un om care ştie să-şi descopere conlocuitorii şi să speculeze circumstanţa în care aceştia se află în ţara sa de rezidenţă. Să-şi subordoneze agenda personală agendei intereselor naţionale. Să înţeleagă că, acolo unde lucrează, perioada sa de activitate nu are graniţe fiziologice, nu ţine cont de zi sau de noapte. Un diplomat autentic este acela care poate oferi un răspuns potrivit, risipind ignoranţa sau reuşind să contrazică un stereotip.

Elena Chiriţă: Multe vor fi schimbările după integrarea României în Uniunea Europeană. Vectorii politicii europene vor propulsa diplomaţia română pe o altă orbită?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Diplomatul român, după 2007, va fi şi diplomatul Uniunii Europene. El va reprezenta nu doar interesele României, care sunt de anvergură medie, ci şi ale Uniunii. Lângă steagul României va sta şi steagul Uniunii Europene. El va servi, în egală măsură, temele politicii externe româneşti, dar şi temele de politică externă ale clubului din care face parte România.

24 ianuarie 2006, *România Liberă*

Ultimele evoluţii în relaţia România-UE

Dragoş Ghiţulete : Bună seara. Bine v-am regăsit la „Actualitatea, altfel”. Iată despre ce vom vorbi astăzi : mai sunt patru luni până la Raportul de monitorizare al Comisiei Europene, document care va arăta dacă România este pregătită să se integreze în Uniune în 2007. Bucureştiul va primi, până la sfârşitul lunii martie, 15 vizite de evaluare din partea unor specialişti europeni. Pe baza concluziilor acestora, se va întocmi Raportul Comisiei din mai. Printre domeniile acestor vizite : 23-27 ianuarie, justiţie şi afaceri interne ; lupta împotriva corupţiei, 1-2 februarie. Credibilitatea Uniunii Europene este în joc din cauza acuzaţiilor potrivit cărora CIA ar avea închisori secrete în state din organizaţie, afirmă europarlamentarul Elmar Brok.

Invitat în studioul *RFI* la „Actualitatea, altfel” : ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună seara, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara şi dumneavoastră, şi ascultătorilor.

Dragoş Ghiţulete : Vă mulţumim că aţi acceptat invitaţia noastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu vă mulţumesc.

Dragoş Ghiţulete : Tot în studioul *RFI* se află şi Luca Niculescu[1]. Bună seara, Luca.

Luca Niculescu : Bună seara.

Dragoş Ghiţulete : În studioul de la Bruxelles, se află corespondentul permanent al *RFI*, Mihaela Gherghişan. Bună seara, Mihaela.

Mihaela Gherghişan : Bună seara.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara, Mihaela. Mă bucur să te aud.

Mihaela Gherghişan : Bună seara, domnule ministru.

Dragoş Ghiţulete : Înainte de a discuta despre integrare, o să vorbim despre decizia de ieri din Parlamentul European : acordul privind bugetul pentru 2007-2013 a fost respins cu o majoritate zdrobitoare. Motivul ? Bugetul este prea mic. Documentul fusese încheiat în decembrie de şefii de stat şi de guvern din Uniunea Europeană. Dezbaterile pe această temă vor continua luni, 23 ianuarie, între preşedintele Parlamentului European, Josep Borrell, şi omologii săi din Comisie şi Consiliu. Iată ce a spus astăzi Ludovic Orban, secretar de stat în Ministerul Integrării : *În momentul de faţă, răspunsul la întrebarea dacă România este afectată de respingerea acordului bugetar este nu, dar, dacă adoptarea va fi mult întârziată, atunci da, ţara noastră va fi afectată.* Domnule ministru, cum ar putea fi afectată România ?

1. Redactor-şef la *RFI* România (n.r.).

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu vă propun să începem cu o mică explicaţie, pentru că în felul acesta intrăm în substanţa problemei. Ştiam că Parlamentul European va încerca să fie mai generos decât Consiliul European, decât preşedinţia britanică în exerciţiu, autoarea ultimelor trei aşa-numite cutii de negociere, propuneri de negociere pentru proiectul de pachet financiar 2007-2013. În decembrie 2005, la Consiliul European s-a stabilit o limită de 862,4 miliarde de euro ; acesta a fost bugetul în acel moment, reprezentând 1,045% din venitul naţional brut comunitar. Propunerea Parlamentului European era superioară. Aceasta, în cifre, însemna 974,8 miliarde de euro, ceea ce, procentual, însemna 1,18% din venitul...

Dragoş Ghiţulete : În procente, nu foarte mult, dar foarte mult în miliarde de euro.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, pentru că, dacă înmulţim cu ordinul de mărime de care aminteam în cifre, observăm că sunt nişte sume foarte mari. Şi disputa s-a purtat, se ştie foarte bine acest lucru de anul trecut, între statele aşa-numite net contributoare, şase la număr, şi statele care sunt net beneficiare : în ce măsură un asemenea buget poate să suporte, pe de o parte, proiectul de dezvoltare pe care l-a propus Comisia Europeană în momentul în care a preluat frâiele de la vechea Comisie, în 2004, în ce măsură un asemenea buget poate să acomodeze extinderea Uniunii Europene, în ce măsură un asemenea buget poate să dea substanţă obiectivelor din aşa-numita Agendă Lisabona pentru dezvoltare economică şi socială, în ce măsură un asemenea buget poate legitima, în fine, Uniunea Europeană ca actor global ?

Această diferenţă de perspectivă însă nu trebuie să ne îngrijoreze neapărat în clipa de faţă. Întâlnirea, cum bine spuneaţi, între preşedintele Comisiei Europene, preşedintele Consiliului European şi preşedintele Parlamentului European urmează să aibă loc luni, 23 ianuarie. Urmează o negociere. La capătul negocierii, este un acord, dar trebuie să apară un acord inter-instituţional. Acest acord declanşează implementarea tehnică a pachetului financiar. Speranţa noastră este că nu va trena. Toată lumea este interesată de o rezolvare rapidă şi cât se poate de convenabilă, chiar în parametrii compromisului, a problemei financiare. S-a aşteptat prea mult, s-a acumulat mult prea multă tensiune şi a fost o supraaglomerare retorică în a doua jumătate a anului trecut, pentru ca astăzi, în timpul preşedinţiei austriece, să reluăm problema. Cancelarul Schüssel declara la un moment dat, chiar fără mandat de negociere, că ar mai fi dispus undeva, că există o diponibilitate de a mări bugetul cu 4 miliarde de euro. Rămâne de văzut. Repet, nu citesc această problemă într-o cheie tragică...

Dragoş Ghiţulete : 4 miliarde, destul de puţin faţă de 100 şi... care este diferenţa dintre...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Ar trebui să ne aducem aminte că, în decembrie, dezbaterea s-a făcut pe mărimi infinitezimale şi cu foarte mare greutate s-a ajuns la desenul financiar, la proiectul financiar pe care Parlamentul European l-a respins cu un număr destul de mare de voturi.

Luca Niculescu : Mihaela Gherghişan, vedem aici, la Bucureşti, o prezentare relativ optimistă a ministrului de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu. Cum se văd lucrurile de la Bruxelles ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai curând obiectivă, dacă-mi daţi voie. Mai desprinsă de emoţie.

Mihaela Gherghişan : Dacă-mi daţi voie, la Bruxelles se văd, cel puţin de manieră oficială, la fel de optimist lucrurile. Astăzi, Comisia Europeană era pe cale să explice că

abia la 1 februarie va prezenta noua propunere, deci de-abia din acel moment se va pleca în acel dialog tripartit, Comisia Europeană, Consiliul de Miniştri şi Parlamentul European. De amintit, cele două autorităţi bugetare ale UE sunt Consiliul de Miniştri, respectiv statele membre, şi Parlamentul European. Pe de altă parte, nu ne putem împiedica să observăm, Parlamentul European nu are mari prerogative în UE în acest moment, dar are o mare prerogativă, este controlul bugetar, autoritatea sa bugetară ; nu poate renunţa la aceasta, bineînţeles, şi va face tot excesul de zel de care este nevoie în acest moment pentru a se afirma ca instituţie. Din păcate, nu este clar, chiar dacă acest buget va fi un pic mărit, nu este clar unde se va duce acea sumă de bani extra, ce se va întâmpla cu ea : se va acorda mai mult cercetării şi competitivităţii în Europa sau va merge la noile state membre şi la cele două ţări ce vor adera în 2007, pentru ca ele să aibă proiectele structurale şi de dezvoltare asigurate ? Acest lucru nu este clar, dar măcar de manieră oficială se afişează aici un optimism, pentru că suntem deja în al treisprezecelea ceas al negocierilor şi cred că, dacă nici măcar instituţiile europene nu s-ar mai arăta optimiste, atunci cetăţeanul ce să mai spună ?

Luca Niculescu : Domnule ministru, vedem că, până la urmă, această temă nu este încă o teamă pentru România. În schimb, sunt altele. Aderarea la 1 ianuarie 2007 este principalul obiectiv al politicii externe şi al României, în general. Am văzut, spunea colegul Dragoş Ghiţulete, până în luna aprilie vor primi 15 vizite de la Comisia Europeană. Este mult, este puţin, este bine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, sunt aşa-numitele *peer-reviews*. Sunt vizitele unor comisii compuse din experţi care verifică pe teren raportările noastre, progresele pe care se presupune că le-am făcut. Rezultatele acestor cercetări, să spunem, urmează să fie incluse în substanţa Raportului de monitorizare din mai. Dar, *grosso modo*, două sunt direcţiile noastre de acţiune sau, dacă vreţi, preocupările majore. Pe de o parte, obţinerea unui răspuns pozitiv la Raportul de monitorizare din mai, care apoi să declanşeze, prin concluzia sa politică, un acord final, dacă vreţi, al Parlamentului European şi deci scăpăm de o problemă, răsuflăm uşuraţi, ştim că pe 1 ianuarie 2007 suntem cu toţii membri ai UE, cetăţeni ai UE. Şi doi, obţinerea ratificării Tratatului de Aderare într-un răstimp cât mai confortabil. Speranţa noastră este că… Mă rog, ştim că deja nouă state au ratificat…

Dragoş Ghiţulete : Nouă din 25.

Mihai-Răzvan Ungureanu : …nouă din 25, că între ele se află deja state importante – cazul Spaniei sau al Italiei. Speranţa noastră este, după ceea ce ştim deja, că, până la jumătatea anului, procesul va fi încheiat, că poate până în preajma sărbătorilor de Paşte – sfârşit de aprilie deci – se va fi constituit o masă critică de state care vor fi ratificat deja Tratatul de Aderare a României şi a Bulgariei la UE. În toate statele au fost declanşate procedurile. Ele sunt diferite de la stat la stat. În unele cazuri, mecanica instituţională este lentă. În cazul Austriei, de exemplu, întâi trebuie modificată Constituţia şi abia apoi se ratifică în parlament, deci există două voturi, de fapt. În Marea Britanie, s-a trecut deja printr-una dintre cele două Camere, urmează votul într-a doua. În Franţa, încă nu a început. Deci, există…

Luca Niculescu : Asta voiam să remarc, faptul că în Franţa încă n-a început, dar discutând cu Édouard Balladur, fostul prim-ministru, acum câteva săptămâni, când a fost la Bucureşti, spunea : *Cel mai probabil, vom începe procedura de ratificare înainte de raportul Comisiei Europene din mai, urmând ca votul să-l dăm în funcţie de acest Raport*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. În unele state, concluziile Raportului din mai sunt interpretate politic şi din această perspectivă. Cu alte cuvinte, dacă Raportul din mai este pozitiv, există o motivaţie suplimentară destul de puternică, destul de convingătoare pentru a grăbi, pentru a finaliza chiar procedura de ratificare în parlament. Dar, repet, până la jumătatea anului credem că se încheie.

Dragoş Ghiţulete : Domnule ministru, din cele 15 vizite, vă rog să ne oprim acum asupra uneia, cea mai mare problemă de fapt cu care se confruntă România : lupta împotriva corupţiei ; va fi analizată pe 1 şi 2 februarie. Echipele de evaluare vor fi formate din specialişti ai Comisiei Europene şi ai statelor membre ale UE. Am să vă invit acum şi pe dumneavoastră, stimaţi ascultători, să ascultăm... este vorba de o declaraţie făcută de ministrul Integrării Europene, Anca Boagiu, care susţine că, în cazul luptei împotriva corupţiei, Bruxelles-ul nu cere corupţi, ci doar un sistem eficient de luptă împotriva corupţiei.

Anca Boagiu *: Comisia nu ne-a cerut niciodată sau UE nu ne-a pus în faţă o foaie cu persoane corupte sau presupuse a fi corupte, spunându-ne :* „Pe ăştia să-i arestaţi”. *Ceea ce ni s-a cerut : ni s-a cerut să avem un sistem care să funcţioneze cât se poate de transparent, cât se poate de independent. S-au auzit atâtea discuţii. Nu ne-a cerut nimeni capul nimănui. Ceea ce se aşteaptă de la noi în acest moment este să dovedim că acest sistem funcţionează. Şi ultima perioadă a creat această funcţionalitate a sistemului, care urmează să dea rezultate. Că noi stăm să ne gândim : trebuie să vedem pe nu ştiu cine în puşcărie. Noi nu gândim aşa şi nici Comisia.*

Dragoş Ghiţulete : Totuşi, presa, bat-o vina : „Conducători români, suspectaţi de averi ilicite”, scrie *Le Monde*. „Scandalurile de corupţie ameninţă negocierile de aderare a României la Uniunea Europeană”, cotidianul spaniol *ABC*. „Socialiştii români, în defensivă”, titrează cotidianul elveţian *Neue Zürcher Zeitung*. *Le Monde* arată că, pentru a asigura Comisia Europeană de dorinţa sa de reformă, Parchetul din Bucureşti anunţă formarea unei comisii pentru analizarea declaraţiilor de avere şi sesizarea justiţiei în cazul unor nereguli. Aşadar, mătuşa ne face probleme sau nu ne face probleme ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu am să revin la ceea ce spunea colega mea, doamna Boagiu, care avea foarte mare dreptate. De fapt, e un lucru pe care l-am spus încontinuu anul trecut. Într-adevăr, nouă nu ne cere nimeni lista de nume. Niciodată – şi a fost una dintre întrebările oarecum anecdotice căreia a trebuit să-i răspundă Olli Rehn la prima întâlnire cu executivul român –, niciodată nu ni s-a cerut să vadă cineva capete tăiate în stradă, lume plângând, teroare, un fel de iacobinism *à l’envers*. Imediat am refăcut Revoluţia franceză şi umblăm acum, într-o pură tradiţie pseudosocialistă, să descoperim rădăcinile, izvorul averilor fiecăruia. Nu. Tot ce s-a cerut a fost, de fapt, continuitate în aplicarea reformei, grăbirea pasului de implementare a reformei, pentru că legile – *acquis*-ul comunitar – sunt într-o foarte mare măsură în general preluate, nu trebuie decât puse în acţiune.

Şi, în al doilea rând, o distanţă convenabilă şi rasurantă faţă de politică. Cu alte cuvinte, indiferent cine este la putere, aceste reforme trebuie să continue, să nu mai fie blocate în momentul în care se intră într-un nou ciclu electoral sau în momentul în care în scaunul executivului se aşază reprezentanţii unei alte formaţiuni politice. Reforma practic îşi continuă drumul, cu pasul pe care birocraţia română îl îngăduie, cu viteza culturală pe care România o are, de sus în jos, până când transformă stratul molecular al societăţii româneşti. Acest proces, sigur, este în anumite cazuri verificat şi verificabil. Reforma se

cuantifică în anumiţi parametri. Poţi observa, de exemplu, faptul că libertatea de acţiune şi, implicit, responsabilitatea pe care o au astăzi procurorii anticorupţie sunt mult mai mari. Şi aceasta le conferă o altă energie şi un alt mod de a se raporta la posibilele evaziuni fiscale, la posibilele acuzaţii de corupţie care presupun tangenţă cu politica înaltă. Există o cu totul altă dinamică în ceea ce priveşte anumite sectoare de reformă la nivelul aparatului juridic în general. Noi trăiam până în 2005, trebuie să recunoaştem, coabitam cu câteva chestiuni care ne aduceau aminte de Evul Mediu. Nu exista nici un mecanism de alocare aleatorie a cauzelor în tribunale. Ceea ce foarte multă lume reclama, şi anume că procurorul sau Curtea este coruptă, se datora faptului că exista posibilitatea de a alege dosarul şi de a te concentra tu, magistrat, cu precădere asupra unui dosar.

Dragoş Ghiţulete : Deci erau unele dosare care ajungeau la unii magistraţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Despre asta este vorba. Nu mai este cazul acum. Există deja mijloacele tehnice, în bună măsură puse în practică, pentru ca acest lucru să nu se mai întâmple. V-am dat un exemplu, dar care este evident că ar fi trebuit să se întâmple cu foarte mulţi ani în urmă.

Luca Niculescu : Domnule ministru, credeţi că aceste progrese făcute până acum vor fi înregistrate, au fost înregistrate sau mai sunt şi altele care trebuie făcute până la acest faimos Raport de care vorbim şi care va fi prezentat la 16 mai ? Şi mă gândesc aici dacă faptul că aceşti înalţi responsabili ai PSD se află acum, într-o manieră sau alta, în colimatorul justiţiei nu poate reprezenta un argument în plus.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să vă aduc aminte că în Raportul de monitorizare din 25 octombrie se face trimitere foarte clară la reforma justiţiei. Dintre cele 11 mari capitole care ar fi putut antrena clauze de amânare, patru capitole desfăcute în 11 teme, să zicem, capitolul justiţiei a dispărut. Au mai rămas câteva chestiuni legate de mediu, a mai rămas, evident, ceva legat de securizarea frontierelor.

Dragoş Ghiţulete : Care între timp s-a mai rezolvat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : S-a rezolvat foarte bine. Sunt două din 11. Justiţia a dispărut din acest inventar, să zicem, de subiecte negative.

Mihaela Gherghişan : Domnule ministru, dacă-mi permiteţi o mică întrebare din Bruxelles, dacă se poate…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, ascult.

Mihaela Gherghişan : Mulţumesc. E adevărat, Comisia Europeană se arată mai conciliantă şi chiar, *off the record*, adică de manieră neoficială, se spune : *OK, corupţia – am înţeles că se fac eforturi şi există voinţă politică, pentru noi mai importante acum sunt poate alte domenii*. Însă Parlamentul European afişează o nerăbdare crescândă şi mai mulţi deputaţi europeni, mai ales olandezi, dar din tot spectrul politic european, dacă vreţi, spun : *Unde sunt marii corupţi ?* . La un moment dat, parlamentarii Wiersma şi Lagendijk chiar forţau mâna României să scoată măcar un nume până în martie anul acesta. Deci, există totuşi o nerăbdare. Chiar dacă ea, la nivelul Comisiei Europene, nu este abordată de o manieră foarte tehnică, la nivel politic ea există, iar Parlamentul nu credeţi că poate face totuşi o presiune politică ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există, fără discuţie, o presiune politică. Declaraţiile domnului Lagendijk şi ale domnului Wiersma îmi sunt cunoscute, ele au fost oarecum

concomitente cu prezentarea mea în faţa Comisiei de Politică Externă a Parlamentului European, şi-mi aduc aminte că ne-am şi întâlnit acolo. Există două moduri de a face politică şi deci retoric sensibilă această temă : în primul rând, de a cere nume, pentru că orice teorie are nevoie de un exemplu pentru a fi cât de cât credibilă ; în al doilea rând, pentru că România are în continuare partea ei de exotism şi un enorm deficit de comunicare. Iar comunicarea din 2005 încoace a devenit într-adevăr reală, dar nu poate suplini o enormă neîncredere care s-a instalat din 2000 în 2004 inclusiv. Şi faptul că de multe ori ceea ce se făcea în ţară a fost fie prost prezentat, fie prezentat oarecum diferit faţă de ceea ce ar fi fost normal să fie prezentat, faptul că după 2005 s-a intrat în plină transparenţă şi n-a mai existat absolut nici o reţinere în a descrie succesele şi în egală măsură eşecurile din când în când poate să producă şi asemenea declaraţii. Noi nu ne punem problema lipsei de credibilitate a executivului de astăzi. Ne punem însă problema absenţei unui răspuns la următoarea întrebare : de ce nu s-a făcut ceea ce ar fi trebuit să se facă până în 2004 ?

Dragoş Ghiţulete : Domnule ministru, daţi-mi voie, pentru că aţi pomenit de perioada 2000-2004. O afirmaţie interesantă făcută astăzi de Tom Gallagher într-un interviu în *Evenimentul Zilei* : *Bruxelles-ul avea toate pârghiile necesare pentru a obliga Guvernul Năstase să ducă la capăt reforma. Uniunea Europeană a ezitat să folosească toate atuurile de care dispunea în acest sens. De ce a decis Uniunea* – se întreabă Gallagher – *să accepte reforme cosmetice* ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, păstrez tăcerea, pentru că, sincer, nu ştiu ce v-aş putea răspunde la aşa ceva altfel decât a vă spune că nevoia Uniunii Europene de România şi de Bulgaria este egală, dar de sens contrar cu nevoia României şi a Bulgariei de a deveni membre ale Uniunii Europene. Trebuie să recunoaştem, constanţa politică a Bruxelles-ului faţă de încheierea celui de-al cincilea val de extindere, cu România şi cu Bulgaria, a fost şi este remarcabilă. Nu este mai puţin adevărat – şi aceasta vine cumva în sublinierea a ceea ce spune domnul Gallagher – că România trece în momentul de faţă – şi asta este într-o măsură accentuată, dată fiind presiunea pe care o pune acest enorm obiectiv, pe care o concentrează acest enorm obiectiv strategic, intrarea în Uniunea Europeană –, România trece printr-un proces de modernizare atât de accelerat şi atât de profund, cu consecinţe atât de mari, care nu s-a mai întâmplat niciodată în istoria României, nu are precedent în istoria României.

Luca Niculescu : Domnule ministru, trebuie să fac şi pe avocatul diavolului. Reproşaţi neîmplinirile din perioada 2000-2004, totuşi este perioada în care s-au negociat, s-au închis capitolele de negociere. Până la urmă, ce nu a funcţionat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Ceea ce vreau să vă spun este că, pentru foarte multe lucruri, pentru foarte multe elemente... Haideţi să luăm lucrurile în felul următor : rezultatul bun, incontestabil este faptul că au fost încheiate negocierile. Acest lucru sigur că s-a făcut sub o enormă presiune şi cu o importantă contribuţie a factorului politic. Evident, ele nu ne erau neapărat favorabile. Pe de altă parte, tot inventarul de teme pe care a trebuit să le rezolvăm contratimp pe parcursul a 12 luni şi pe care le mai avem de rezolvat până la Raportul de monitorizare din mai ne obligă să recurgem la o reflecţie absolut simplă : de ce a fost nevoie, de exemplu, să ajungem la renegocierea contractului cu EADS ? De ce a fost nevoie să ajungem abia în 2005 la luarea unor măsuri simple de reformă a justiţiei ? De ce a fost nevoie ca abia în 2005 să rezolvăm problemele care ţineau de concurenţă şi de funcţionarea Consiliului Concurenţei ?

Dragoş Ghiţulete : Trebuia să faceţi ceva şi dumneavoastră…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da… Eu m-aş fi bucurat, vă spun foarte sincer – şi spun aceasta cumva gândindu-mă şi la eforturile din executivul anterior, pentru că nu există doar negru peste tot, trebuie să fim oneşti…

Luca Niculescu : Vorbeaţi de reforma justiţiei… Totuşi, oficialii europeni… am avut ocazia să discutăm cu ei în acea epocă, Cristian Diaconescu era cu un pas înainte faţă de Rodica Stănoiu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să vă spun, şi o spun cu mare plăcere – domnul Diaconescu îmi este apropiat, ne cunoaştem de când era director în minister, am fost printre cei care au pus semnătura pe avansarea lui la gradul de director general în Ministerul Afacerilor Externe şi am colaborat foarte bine aproape doi ani ca diplomaţi : sunt convins de buna sa credinţă şi sunt convins că a încercat să facă ceea ce a putut la Justiţie, tot aşa cum sunt convins că negociatorul-şef din acea vreme, domnul Vasile Puşcaş, un remarcabil profesor de ştiinţe politice şi o minte limpede, iarăşi a împins înainte carul statului, de obicei împotmolit, atâta cât l-au lăsat forţele şi circumstanţa. Nu neg buna-credinţă a multora dintre membrii executivului de dinainte de ianuarie 2005, dar incapacitatea de a duce teme mărunte la bun sfârşit spune foarte mult şi despre voinţa politică internă.

Luca Niculescu : Domnule ministru, aş dori să deplasăm un pic discuţia, înainte de a schimba total subiectul : Europa în care va intra România probabil în 2007 este foarte diferită de Europa cu care România a început negocierile acum câţiva ani, în 1999, la Summitul de la Copenhaga.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Helsinki, decembrie…

Luca Niculescu : …de la Helsinki – geografia ne joacă feste câteodată –, deci este foarte diferită. Constituţia Europeană a fost respinsă în Franţa şi în Olanda, există un euro-scepticism din ce în ce mai marcat, vedem acum Parlamentul European care respinge cu o majoritate zdrobitoare bugetul. Cam care este percepţia dumneavoastră, ministrul de Externe al unei ţări aflate încă în afara Uniunii Europene, asupra Europei în care va intra România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă-mi cereţi o profeţie, va trebui să vă răspund prin tăcere, pentru că-mi va fi greu să vă spun de fapt ce înseamnă Europa din 2007 încolo. Nu este exclus ca 2007 să însemne anul de graniţă, în care Europa pune în frigider unul dintre principiile esenţiale ale vitalităţii sale – e vorba de principiul extinderii – şi va încerca să se concentreze cu mult mai multă acribie, cu mult mai multă atenţie asupra propriilor probleme, redevenind cumva socială, încercând să-şi regăsească dimensiunea…, să regăsească comunicarea dintre elita făcătoare de politici, elita care construieşte proiecte, şi marea masă a cetăţenilor europeni. Către acestea, de fapt, ne duce gândul. Eşecul Tratatului Constituţional în Austria şi în Olanda…

Dragoş Ghiţulete : În Franţa şi în Olanda…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iertaţi-mă ! În Franţa şi Olanda… Vă spun imediat de ce am avut o aderenţă la Austria.

Dragoş Ghiţulete : Pentru că are preşedinţia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, pentru că are preşedinţia…

Dragoş Ghiţulete : Să vă fie gura aurită acum ? Să respingă şi Austria ? Să sperăm că nu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, Doamne fereşte ! Nici nu cred că se gândesc. Eşecul referedumului în Franţa şi în Olanda nu trebuie înţeles neapărat ca o critică severă la adresa Tratatului Constituţional ca atare. Şi am să aduc în joc un argument cât se poate de uman : Tratatul Constituţional este atât de gros şi atât de greu de citit şi pentru multe priviri neantrenate ilizibil, încât mă îndoiesc că votul a fost în cunoştinţă de cauză. A fost mai curând un vot cultural, un vot psihologic, împotriva unui proces care aparent ameninţa sau punea sub semnul întrebării confortul cotidian la care astăzi s-a ajuns în interiorul Uniunii Europene prospere. Asta înseamnă în interiorul Uniunii de fapt al celor 15, la care se adaugă cele zece, evident, dar cele zece n-au ajuns la acelaşi nivel de dezvoltare.

Dragoş Ghiţulete : Sau plus, minus două dintre cele 15, să zicem, Spania şi Grecia, şi două dintre cele noi, Cehia sau, nu ştiu... mă rog, cu declinările de rigoare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Această chestiune ne aduce în atenţie raportul care se stabileşte între politica naţională şi politica comunitară. Politica naţională are o mult mai mare audienţă, este mult mai uşor de ascultat, are o rimă pe care o înţelege toată lumea. Politica comunitară a devenit extrem de tehnică, marţiană şi marţială totodată, dacă-mi permiteţi jocul de cuvinte, şi pare că se decuplează de la obligaţiile elementare ale statului...

Luca Niculescu : Asta se şi întâmplă de ani de zile. Mereu se spune, de la fondarea Europei, de la crearea ei se spune : Europa este prea tehnică, nu este suficient de aproape de cetăţeni. De ce acum mai mult decât în alte dăţi ? Pentru că s-a trecut de la 15 la 25 atât de repede ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu numai pentru aceasta. Mă rog, tehnic, probabil că cineva va putea răspunde la Bruxelles : pentru că, pur şi simplu, ceea ce trebuia să fie o datorie a comisiilor europene succesive, în speţă organizarea unei campanii autentice de comunicare asupra a ceea ce înseamnă Uniunea Europeană către cetăţenii Uniunii Europene, nu s-a întâmplat. Acesta ar fi răspunsul tehnic.

În al doilea rând, este şi vina istoriei noastre ultracontemporane, care desfăşoară evenimentele într-un ritm extrem de accelerat. Uitaţi-vă cum s-a produs această gonflare, aproape exploziv la scară istorică. Pe parcursul a mai puţin de cinci ani, Uniunea Europeană îşi dublează practic frontierele, îşi dublează practic numărul de membri. Este tot atâta diversitate culturală câtă ar putea să fie într-un continent care nu presupune neapărat un liant instituţional precum Uniunea Europeană însăşi.

Luca Niculescu : Şi vă întreb, domnule ministru : ce va aduce România Europei ? I-am pus aceeaşi întrebare şi preşedintelui Traian Băsescu, acum câteva săptămâni, şi ne-a vorbit despre dimensiunea securitară, despre Marea Neagră. În afară de această dimensiune, politic, ce va aduce România Uniunii Europene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România importă o serie de temeri pe care Uniunea Europeană, trebuie să fim sinceri, pentru care Uniunea Europeană nu e pregătită încă. Ca şi orice stat nou. Orice stat nou vine cu zestrea de lucruri bune şi cu, mă rog, o geantă în care se află tot felul de mici probleme. Nu mă refer aici la problemele interne ale României, pentru că ele vor fi rezolvabile, sunt de fapt soluţionabile în interiorul sau în exteriorul Uniunii Europene şi au un termen clar de realizare. Mă refer la argumentele geopolitice ale României, la ele probabil că se referea şi preşedintele ţării. În primul

rând, România vine cu Marea Neagră de mână. Europa, Uniunea Europeană n-a avut până acum graniţă la Marea Neagră. Dintr-odată, îşi descoperă o vocaţie maritimă care, paradoxal, anulează graniţele. Şi uitaţi de ce : în mare, nu există graniţe. Este doar o întindere de apă, ceea ce face ca Georgia să fie la un moment dat vecin al Uniunii Europene. Paradoxal, dar ăsta este adevărul.

Luca Niculescu : Marea Neagră face parte din zestrea bună sau din cea cu probleme ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Depinde cum interpretăm. Poate să fie un prag de trecut spre o Europă care să-şi exprime propriile valori dincolo de graniţele politice ale Uniunii Europene, altfel spus, care să transforme, datorită simplei vecinătăţi, şi Ucraina, şi Federaţia Rusă, şi Turcia, nu mai spun, în ţări asimilate aceluiaşi corp de valori europene. Poate, totodată, să ne aducă în faţa unor răspunsuri rapide la teme foarte brutale : cazul Transnistriei sau cazul conflictelor îngheţate din Nordul Mării Negre, în general. România mai aduce ceva în Uniunea Europeană. Sigur, n-am să vă spun aici de avantajele economice, că este o piaţă foarte mare...

Luca Niculescu : Exact, voiam să discutăm tocmai de cele politice. Economic, am văzut, partea securităţii am înţeles-o. Politic, care este viziunea României asupra Europei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : De fapt, România aduce nişte vecinătăţi pentru care Uniunea Europeană nu are încă softul pregătit, nu are încă...

Luca Niculescu : Deci, nişte probleme, până la urmă...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu neapărat nişte probleme. Nişte întrebări. Problemele apar când acestor întrebări nu li se găsesc soluţii sau nu se găsesc nişte variante. Dar nişte întrebări. Ce faci cu Ucraina ? Noi avem alte opţiuni asupra Kievului. Avem o perspectivă mult mai severă asupra a ceea ce se întâmplă acolo şi cred eu că reală, mai ales că vrem să ştim că Ucraina dă răspunsuri europene, cum ne place să spunem, la probleme europene, că înţelege ce înseamnă să păstrezi Delta Dunării, că înţelege de ce am deschis un proces la Curtea Europeană de Justiţie pentru delimitarea platoului continental al Mării Negre, că nu ne place o Ucraină care încearcă să-şi asume, dincolo de rolul regional, la care este îndrituită să spere, şi tactici politice care ţin de vremuri revolute, când aparţinea unui conglomerat numit URSS. Vrem să credem că Ucraina înţelege ce înseamnă să aibă minorităţi şi cum să se raporteze la minorităţile naţionale de pe teritoriul ei. O altă chestiune : Republica Moldova. Ce te faci cu o bucată de ţară în care se vorbeşte româneşte, în care un procent însemnat de oameni nu au frisoane culturale când traversează Prutul şi se regăsesc în acelaşi context cultural, pentru ei acasă înseamnă şi la Iaşi, şi la Chişinău ? Cum manevrezi toate aceste delicateţi, care presupun, repet, din partea Uniunii Europene şi atenţie, şi expertiză, şi răspuns, în momentul în care răspunsul este cerut. La fel, Balcanii. România este învecinată cu Balcanii.

Mihaela Gherghişan : Da, tocmai asta voiam să spun : oare nu credeţi că Uniunea Europeană este în fine pusă în faţa responsabilităţilor sale prin aderarea României şi nu mai poate ignora, practic, conflictul din Transnistria, pe care l-a ignorat cu buna-ştiinţă în ultimii 15 ani ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. Răspunsul meu este, categoric, da, tot aşa cum, de exemplu, a trecut prin câteva coşmaruri în momentul în care, prin absorbţia statelor baltice, a trebuit să găsească o soluţie pentru Kaliningrad, tot aşa cum, în momentul în care, absorbind statele baltice, Polonia, s-a descoperit vecină cu Federaţia Rusă. Aceste chestiuni nu pot fi...

Dragoş Ghiţulete : Dar este pregătită să-şi asume aceste probleme ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne-am pus întrebarea aceasta în ianuarie 2005, în ce măsură Uniunea Europeană poate descâlci aceste întrebări…

Mihaela Gherghişan : Şi, în parte, a şi făcut-o, intervenind între timp în Republica Moldova, având un emisar special acolo, ceea ce nu ne-am fi gândit altfel că ar fi posibil în următorii 20 de ani.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E foarte adevărat, dar adevărul este însă următorul, şi o spun răspicat : dacă nu ar fi existat insistenţa Bucureştiului, o insistenţă de ţânţar într-o noapte de vară…

Dragoş Ghiţulete : Complet neplăcută.

Mihai-Răzvan Ungureanu : …dacă nu ar fi existat această insistenţă, nu s-ar fi întâmplat, probabil, nimic, pentru că există, evident, minţi lucide peste tot. Dar a fost nevoie de o expunere convingătoare a problemelor, de opţiuni de argumentaţie, de variante de lucru şi de o iteraţie continuă, neîntreruptă, din partea tuturor factorilor politici aflaţi în contact cu Bruxelles-ul asupra acestor teme. E un *păzea !* pe care l-am zis încontinuu, indiferent de forul căruia ne-am adresat – Comisie Europeană sau Parlament European. Sigur că se ştia de nevoia de a trimite un emisar special al Uniunii Europene la Chişinău, în Republica Moldova, dar se ştia de acest lucru din 1999. În 1999, în martie 1999, dacă îmi aduc bine aminte, a fost făcută prima cerere către Uniunea Europeană de a deschide, sprijinind Republica Moldova, o reprezentanţă a Comisiei Uniunii Europene la Chişinău. Au trecut şase ani de zile şi, între timp, acest subiect a fost mestecat şi de Pactul de Stabilitate, şi de România, şi de Republica Moldova, nu mai spun, de statele membre ale Procesului de Cooperare Sud-Est Europeană etc. Deci, insistenţa, până la urmă, are sens.

Dragoş Ghiţulete : Ca să trecem la o altă temă, vorbim de credibilitatea Uniunii Europene, care se confruntă acum cu altă problemă : acuzaţiile potrivit cărora CIA ar avea închisori secrete în state din organizaţie. Este o afirmaţie făcută de europarlamentarul Elmar Brok. Săptămâna trecută, liderii politici din Parlamentul European au decis crearea unei comisii temporare care să analizeze acuzaţiile referitoare la presupusele închisori secrete ale CIA pe teritoriul Europei. Mihaela Gherghişan, din câte ştiu, a vorbit cu unul dintre membrii acestei comisii. E adevărat, Mihaela ?

Mihaela Gherghişan : Da, este adevărat. Am vorbit la telefon cu deputata europeană Sarah Ludford, aparţinând grupului liberal. De fapt, această comisie a fost stabilită săptămâna trecută de către liderii politici ai Parlamentului European, ea a fost aprobată ieri la Strasbourg, în şedinţa plenară a parlamentului, astăzi de-abia a fost aprobată lista celor 46 de membri ai acestei comisii, ea este temporară, iar primele analize vor fi date publicităţii cam în patru luni de zile. Din păcate, aceasta va coincide cu Raportul de ţară aşteptat din partea Comisiei Europene despre România şi Bulgaria. Sarah Ludford îmi spunea adineauri că, de fapt, se caută adevărul. Această comisie nu are putere investigativă sau de control, ea va lucra în strânsă legătură cu Consiliul Europei, care deja a pornit ancheta sa şi pe care o va da publicităţii, iarăşi de manieră interimară, săptămâna viitoare. Parlamentul European vrea să se implice şi el, vrea să fie şi el acolo unde este vorba despre un control democratic şi, mai ales, că este vorba aici despre acuzaţii foarte grave de tortură şi de încălcare a drepturilor omului. Sarah Ludford părea să nu dorească să arate cu degetul o ţară anume. Normal, presa încearcă să scoată în evidenţă ţări din

Estul Europei, Polonia şi România, care au fost de la bun început subliniate în raportul Human Rights Watch, însă în Parlamentul European viziunea nu este aceasta, viziunea este *„să vedem întâi ce s-a întâmplat şi câte ţări ale Uniunii Europene sau din afara Uniunii ar fi putut fi implicate aici şi, dacă au fost implicate, să vedem dacă autorităţile naţionale au avut cunoştinţă despre aceste închisori, presupuse secrete, ale CIA*.

Ea, ca parlamentar britanic, vorbea mai mult despre Guvernul britanic şi spunea că acolo, din propria experienţă şi analiză, a observat că ar fi fost unele elemente bine ascunse de către Downing Street. Nu a dorit să se refere special la România. Doamna Ludford a spus : Lasă-mă întâi să văd despre ce este vorba şi ne vom exprima mai apoi. De asemenea, ea mi-a explicat în două cuvinte că, dacă aceste învinuiri se dovedesc adevărate, un stat membru şi-ar putea pierde pe o durată nedeterminată de timp dreptul de vot în Consiliul de Miniştri la Bruxelles, deci, practic, şi-ar pierde dreptul de a-şi mai exercita drepturile ca stat membru deplin. Pentru o ţară...

Dragoş Ghiţulete : Ar fi vorba de o pseudoexcludere ?

Mihaela Gherghişan : O suspendare, să zicem, o suspendare cu valori ceva mai... cu implicaţii ceva mai puternice decât cea pe care a suferit-o deja Austria în 2000, dacă vă amintiţi, când a fost suspendată din toate forurile internaţionale pe o perioadă de un an, dacă nu mă înşel aici. Dar atunci mi se pare că nu i s-a retras dreptul de vot din Consiliu.

Dragoş Ghiţulete : Domnule ministru, vedem ce ne spune Mihaela Gherghişan. Ştim poziţia României. V-am auzit şi pe dumneavoastră, am citit într-un interviu într-un ziar austriac că v-aţi dat cuvântul de onoare că aceste închisori nu au existat. Este o întrebare la care au răspuns în acelaşi sens şi preşedintele, şi prim-ministrul. Pe de altă parte, am văzut că există acum o comisie de anchetă şi în Parlamentul de la Bucureşti. V-aţi plâns că încercaţi de luni de zile să comunicaţi adevărul în această problematică şi apreciaţi că, pe măsură ce o persoană este mai sinceră, i se acordă mai puţină credibilitate. Este un paradox !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este un paradox şi, din păcate...

Dragoş Ghiţulete : Şi cum vi-l explicaţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru asta ar trebui probabil să devenim psihanaliştii întregii chestiuni, întrucât suntem într-o anecdotică savuroasă în care, în condiţiile în care ştii adevărul şi spui că nu s-a întâmplat aşa ceva, de fapt nu te crede nimeni. Ba încă, la un moment dat, ţin minte, cuiva i se sugerase să spună totuşi că s-ar fi întâmplat ceva, în speranţa că acest lucru poate să îngroape subiectul. În politică, sigur că poţi juca cu afirmaţii. Nu mă pot însă abţine să nu remarc faptul că sursa, una dintre sursele care au aşezat, au propulsat acest subiect în atenţia media... la întrebarea noastră, la rugămintea noastră de a oferi probe clare, fără echivoc asupra alegaţiilor, nu ne-a putut oferi nimic altceva decât *dovezi circumstanţiale*. Dovezile circumstanţiale ţin toate de ceea ce în limba română se numeşte condiţional optativ. „S-ar putea…”

Dragoş Ghiţulete : Pe de altă parte, şeful statului a spus : avioane au aterizat, vor ateriza în cadrul cooperării serviciilor secrete...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nici nu cred că ar trebui să fim aici ipocriţi. Dacă vă uitaţi pe harta Europei şi marcaţi statele care trebuie să facă faţă unor asemenea bănuieli, cu excepţia României şi a Poloniei şi a încă, mai ştiu eu, două-trei state, două-trei capitale, care-şi fac un fel de de onoare din a spune tot timpul nu, nu, în rest este o tăcere

grea. În Europa există cooperare între serviciile de informaţii, toată lumea ştie acest lucru, şi, când vorbim de un obiectiv politic comun, care este lupta împotriva terorismului şi a teroriştilor, mijloacele de care dispun serviciile specializate sunt perfect adaptate acestui scop. Spun că nu trebuie să fim ipocriţi, pentru că în toată Europa se întâmplă aşa, se întâmplă în toată lumea aşa, pentru că recunoaştem această problemă şi pentru că suntem dispuşi să lucrăm, să cooperăm cu toţii pentru a ne apăra. Nu cred că acest lucru are de-a face cu o alegaţie grosolană, cum este cea legată de *închisorile administrate de CIA aici*. Tema a devenit anecdotică şi, din păcate, creşte din ce în ce mai mult pe sensibilitatea excesivă a multora dintre colegii noştri jurnalişti. Ceea ce s-a întâmplat cu ştirea de presă care a ajuns informaţie secretă strecurată într-un tabloid din Elveţia...

Dragoş Ghiţulete : Vă referiţi la faxul egiptean, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da.

Dragoş Ghiţulete : Faxul egiptean, care, din câte spun egiptenii, era o informaţie de presă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iar eu vă pot confirma aceasta.

Dragoş Ghiţulete : În ce ziar a apărut, că n-am văzut nicăieri...

Mihai-Răzvan Ungureanu : În Elveţia...

Dragoş Ghiţulete : Nu, în Elveţia ştim, dar înainte, la baza faxului se pare că ar fi fost o informaţie de presă, că undeva ar fi apărut că 23 de afgani şi irakieni ar fi fost...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Lucrurile sunt foarte simple. A fost o informaţie oarecare, culeasă din media, care a intrat într-o revistă a presei. Oricărui serviciu diplomatic i se fac revistele presei. A intrat într-o revistă a presei, această revistă a presei, chiar şi în varianta ei sintetică, distribuită tuturor serviciilor diplomatice, nu s-a atins de acest subiect, n-a cenzurat acest subiect. Revista presei nu este un document confidenţial. De obicei se transmite pe fax. Să vă spun că aşa procedăm şi noi ?

Dragoş Ghiţulete : Domnule ministru, mai avem puţin timp. Mihaela Gherghişan spunea ceva mai devreme că, din păcate, acest Raport al Parlamentului European ar urma să cadă, să vină, să intervină în aceeaşi perioadă cu Raportul Comisiei Europene. Este din păcate sau nu este din păcate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am emoţii şi, dacă ascultătorii ne-ar vedea, ar observa şi mimica mea.

Dragoş Ghiţulete : Zâmbeşte ministrul Răzvan Ungureanu. Eu voi face oficiile de închidere, cum s-ar spune. Domnule ministru, vă mulţumesc foarte mult pentru că aţi acceptat invitaţia noastră. Mulţumesc, Luca ! Mulţumesc, Mihaela ! Din păcate, trebuie să ne oprim aici.

19 ianuarie 2006, *Radio Delta RFI*

„Istoria la prezent”

Cătălin Avramescu : Bună seara, stimaţi telespectatori, sunt Cătălin Avramescu şi vă spun bine aţi venit la emisiunea noastră, care se filmează acum în casa familiei Babeş, în prezent muzeu. Astăzi vom discuta despre istoria familiei, pentru că, da, şi familia are o istorie. Şi, dacă nu credeţi că familia are o istorie, uitaţi-vă puţin la familiile dumneavoastră, cum sunt acum, cum au fost odată şi încotro vor merge. Suntem astăzi, prin urmare, într-un teritoriu al unei istorii de un tip puţin nou, un teritoriu al unei istorii care nu se focalizează atât asupra personajelor istorice clasice, să zicem voievozi, preşedinţi, nu se focalizează atât asupra proceselor politice, sociale, clasice, revoluţii, războaie, cât asupra unor instituţii sociale. Noi vom încerca să descifrăm câte ceva din tainele istoriei familiei în Ţările Române, alături de cei doi invitaţi ai noştri, care sunt Constanţa Ghiţulescu, autoarea unei foarte remarcate lucrări despre istoria familiei în Ţările Române, intitulată *În şalvari şi cu işlic. Biserică, sexualitate, căsătorie şi divorţ în Ţara Românească a secolului al XVIII-lea*, istoric la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, şi Mihai-Răzvan Ungureanu, istoric la Facultatea de Istorie a Universităţii din Iaşi. Şi, primul lucru pe care aş vrea să vă întreb, şi aş începe cu tine, Cristina, dacă-mi dai voie, este despre ce fel de familie vorbim? Pentru că, în fond, există o noţiune despre familie pe care o considerăm cumva naturală, este familia nucleară, o familie specifică în general Occidentului, din Evul Mediu până în secolul XX, familia obişnuită, pe care o ştim cu toţii, din experienţa noastră, din filme, din cultura populară. Mama, tata, unul-doi-trei-patru, câţiva copii şi alte tipuri de familii. De pildă, în zona slavă avem de-a face, probabil, pentru îndelungate perioade de timp, cu familii extinse. În zona Balcanilor, de asemenea, avem de-a face cu existenţa unor familii puţin mai ramificate, încrengături de familie, le numim clanuri în mod obişnuit. Prima întrebare ar fi, la urma urmei, despre ce familie este vorba în Ţările Române? Este o familie nucleară, de tip să spunem european, cât de europeni suntem noi din punctul de vedere al familiei, Cristina?

Constanţa Ghiţulescu : Există, persistă acelaşi model, familia nucleară cu părinţii şi copiii, însă este după părerea mea o familie destul de mobilă. În ce sens? Se ştie că, în Ţările Române, în Valahia în special, ne va spune Mihai ce se întâmplă în Moldova, mezinul rămâne în casa părintească, este cel care primeşte casa părintească şi, atunci, avem de fapt o familie care este formată la început din cuplu, soţul şi soţia, pe parcurs apar copiii, în momentul în care rămâne şi mezinul în familie vom avea bunicii, părinţii şi copiii. Dar trebuie să ţinem cont că, în marile familii boiereşti, este o „familie” mult mai largă, în care intră surorile necăsătorite, în care se regăsesc o serie de clienţi, de slugi, de rude sărace şi care-şi regăsesc refugiul în aceste mari curţi boiereşti. Dar, în genere, predomină acest model al familiei nucleare.

Cătălin Avramescu : Stratificarea socială joacă un rol în structurarea familiei ? Iată, avem de-a face cu o familie diferită la nivel boieresc şi diferită la nivel, să zicem, câmpenesc ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, cred că mai curând lucrurile pot fi definite în funcţie de un referenţial de adresare. Familia antropologică, în cazul cercetării noastre, este familia nucleară propriu-zisă, şi acesta e de fapt reflexul central-european al tipului de familie preferat în civilizaţia occidentală. În primul rând, construită pe temeiul legiuirilor creştine, în al doilea rând, juridic şi, mai ales din secolul al XVIII-lea încoace, familia înseamnă nucleul central, bărbat-femeie, dar, apoi, copiilor li se adaugă toate argumentele prezenţei lor în dinamica socială a cuplului. Cristina făcea referinţă la moştenire, la participarea mezinului în dinamica familiei, în economia internă a familiei, şi familia socială propriu-zisă este o familie extinsă în care se găsesc nu doar rubedeniile de sânge, ci şi toţi cei care se alimentează într-un fel sau altul pentru supravieţuire sau destin din prezenţa economică, socială a nucleului familial.

Cătălin Avramescu : Da, curţile, pentru un istoric, ca şi pentru un membru al publicului, bănuiesc, cele două tipuri de familie la urma urmei, nu sunt urmărite la fel de surse. Şi aici probabil că putem vorbi de o stratificare socială, ştim mai multe, de pildă, despre familiile boiereşti şi despre aceste familii sociale boiereşti decât ştim, de exemplu, despre familiile nucleare ale ţăranilor, să zicem din secolul al XVIII-lea, din Valahia. Sursele ne spun lucruri cumva diferite, pentru că aceşti oameni au lăsat oarecum urme diferite în surse.

Constanţa Ghiţulescu : Nu neapărat. Dacă luăm condicile de la Mitropolie – ştiţi că nu avem registre parohiale pe secolul al XVIII-lea, nici măcar pe secolul al XVII-lea, dar avem registre pentru divorţ –, atunci vom regăsi, eu am regăsit mai degrabă familia meşteşugarilor şi mahalagiilor, familia ţăranilor şi mai puţin familiile boiereşti, care, până la 1800, nu prea divorţau. După 1800 şi cu influenţa franceză şi cu modernizarea, se smintesc şi ei. Dar atunci regăsesc mai degrabă ţăranii, meşteşugarii şi mahalagiii decât boierii. Este adevărat că, pentru boieri, sursele sunt mult mai complete, alături de aceste arhive păstrate de către Mitropolia din Bucureşti apar şi memoriile, şi jurnalele, şi corespondenţa, şi cronicile din epocă, şi atunci completează cumva informaţia, iar cea mai completă sursă, cred eu, genealogia scrisă de banul Mihai Cantacuzino la sfârşitul secolului al XVIII-lea, unde familia Cantacuzino, pentru secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea, este descrisă nu numai cu părinţi, copii, căsătorii, ci şi cu evenimentele prin care au trecut, şi atunci sursa este destul de bogată.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Familiile boiereşti sunt mai repede epicizate decât familiile obişnuite. Ele se regăsesc în sursele de inventariere ale momentelor esenţiale din viaţă, că e vorba de mitrice, de condici de căsătorie sau de divorţ – în fine, acestea sunt surprinse în principal –, dar anecdotica şi ceea ce ne face pe noi să avem o sensibilitate specială pentru istoria sângelui albastru vine din prezenţa lor în memorialele epocii şi, pe măsură ce înaintăm spre 1850, spre mijlocul fierbinte al secolului romantic, prezenţa lor e din ce în ce mai accentuată, anecdotica e mai mare şi referinţa la trecut, pentru că se caută cauze morale pentru dezmăţul romantic de mai târziu, e mai pregnantă.

Cătălin Avramescu : Îndeplineşte această genealogie şi o funcţie politică, de legitimare în epocă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă e vorba de secolul al XIX-lea, în mod evident da. Şi reflexul este vechi, mi-e teamă că ajungem deja la o cunoştinţă elementară asupra valorii

sociale a genealogiei. Interesant este altceva, nu faptul că genealogia îşi conservă vocaţia de identitate, identitară, e firesc să se întâmple în felul acesta, ci că ea mai mult începe să fie asimilată unui anumit tip de comportament. Ideea că sângele albastru are şi prezenţă socială determinată de reguli stricte, că e vorba de politeţe, că e vorba de şcoală, că e vorba de comportamentul administrativ, acolo unde e loc de aşa ceva, apropierea dintre genealogie şi preceptul moral se face pe măsură ce înaintăm din ce în mai prezent spre secolele XVIII-XIX.

Cătălin Avramescu : Amândoi aţi studiat familiile din perspective diferite. Cristina, tu ai studiat mai curând chestiunea căsătoriei, căsătoria, încheierea căsătoriei, divorţul, patologia căsătoriei. Pe de altă parte, Mihai, ai studiat chestiunea convertirii şi familiile mixte în Moldova, în secolele XVIII-XIX. Uitându-mă la toată această masă de date foarte interesantă pe care o văd în lucrările voastre, stau şi mă întreb dacă nu cumva se întâmplă ceva în secolul al XVIII-lea şi mai ales în secolul al XIX-lea cu familia în Ţările Române. Mă gândesc, spre exemplu, Mihai, că, în capitolul despre comportamente sociale din cartea ta, tu, la un moment dat, semnalezi că pare să se petreacă ceva cu rolurile tradiţionale ; de pildă, rolul tradiţional al femeii, în cadrul căsătoriei, începe să se schimbe şi observatorii străini percep această schimbare. Ei văd că situaţia este cumva anormală în Moldova. Întrebarea este, e chiar anormală, este căsătoria în criză, este familia cumva sub vremi, se petrece ceva atunci, familiile noastre româneşti încep să fie cumva într-o situaţie dificilă, între o modernitate încă neasumată total şi un tradiţionalism probabil destul de anarhic ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dă-mi voie să îndrept întrebarea spre Cristina, pentru că ea s-a uitat atent unde există fisurile de percepţie metodologică dintre noi doi şi ea cred că trebuie să răspundă la întrebarea asta, pentru că diferenţa noastră de perspectivă asupra aceluiaşi subiect – Cristina s-a îndreptat cu precădere asupra dinamicii familiale – eu o văd prin oglindă, întrucât interesul iniţial a fost altul. Face ca, pe undeva, gândirea noastră teoretică şi răspunsul la întrebarea dacă există sau nu fractură, dacă există sau nu revoluţie morală să nu fie atât de evident, şi aici Cristina trebuie să-ţi dea răspunsul, pentru că ea s-a uitat cu lupa şi în ce am scris eu, şi în ce au scris alţii.

Constanţa Ghiţulescu : La sfârşitul secolului al XVIII-lea şi începutul secolului al XIX-lea se constată o perioadă de criză. Eu am ezitat foarte mult să folosesc acest termen, am avut discuţii şi cu domnul Andrei Pippidi, care m-a convins până la urmă că ar fi vorba de o criză care vine spre sfârşit de secol XVIII, început de secol XIX, din cauza numeroaselor războaie şi, mai ales, a progresului şi modernizării. Mihai constată că are loc o individualizare a femeii în cadrul cuplului la acest început de secol XIX. Eu am surprins această individualizare a femeii în cadrul cuplului mult mai devreme şi am un caz cu foarte multe documente, încă de la 1740, când Marica Filipescu, soţia lui Constantin Brezoianu, pur şi simplu îşi ia lumea în cap – şi la propriu, şi la figurat – şi reuşeşte să ţină piept nu numai soţului, ci şi mitropolitului, şi puterii. Nu vrea să vină la judecată, are un amant cu care este împreună de nouă ani, nu vrea să asculte nici una dintre poruncile pe care i le trimite mitropolitul. Dar de ce face acest lucru ? Pentru că Marica Filipescu este mult mai bogată decât Constantin Brezoianu şi pentru că are mult mai multe relaţii în interiorul aristocraţiei decât poate să aibă Constantin Brezoianu. Miza întregului proces este averea acestei femei, pentru că, surprinsă în adulter, soţul are dreptul să-i confişte averea.

Cătălin Avramescu : Aş vrea chiar să discutăm separat de chestiunea patrimoniului familiei, care este capitală pentru înţelegerea naturii acestei instituţii în Ţările Române.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cristina spune un lucru foarte interesant aici. Şi de fapt unde converg părerile noastre ? Chiar dacă mai putem avea deosebiri legate de cronologie sau de detaliu pe evocarea rolurilor în cuplu, teama ei şi teama mea, independent, pentru că nu ne-am consultat înainte de a scrie aceste lucruri, ci după ce le-am bătut în cărţi, a fost ca nu cumva, de fapt, să fim tributari unei bibliografii occidentale care, instilată în mediul academic românesc începând cu anii '90 – cercetările de istorie socială, de istorie a mentalităţilor, unele altoite pe ideologice, pe o stângă mai *soft*, mai atentă la detaliu –, să nu-şi fi făcut loc în gândirea noastră, afectându-ne de fapt perspectiva. Acesta a fost reflexul igienic faţă de orice contaminare. De aici şi prudenţa cu care, în cazul meu cel puţin, m-am apropiat de exemplificarea teoretică. Mai este însă ceva, informaţia e destul de zgârcită, ea vine sigur prin săpături arhivalice serioase, şi Cristina, şi eu am muncit ani în şir la lucrurile acestea, dar nu în aceeaşi cantitate şi pe aceleaşi tipuri de criterii sociologice care să permită anchete desfăşurate, lucru pe care şi-l puteau alţii permite pentru secolul al XIII-lea în Franţa, de exemplu.

Cătălin Avramescu : Sigur, e poate greu de înţeles pentru public ce diferenţă este între starea arhivelor în multe ţări occidentale ; ai dat ca exemplu secolul al XIII-lea francez şi starea arhivelor din Ţările Române, care este mult, mult mai dificilă decât cea din Occident. Prin urmare, tipul de scriere care se ataşează acestor arhive, tipul de analiză cu putinţă de desfăşurat este foarte-foarte diferit. Chiar sunt… eu lucrez mai curând pe cazul occidental, nu lucrez pe cazul românesc, sigur, lucrez mai curând pe istoria ideilor, dar am un fel de admiraţie pentru cei care reuşesc totuşi din sărăcia – trebuie s-o spunem – a arhivelor româneşti să extragă sens. Cred că este foarte greu de extras acest sens.

Constanţa Ghiţulescu : Da, dar dacă n-am începe de undeva, dacă i-am asculta pe cei care ne spun că arhivele sunt limitate, că ne transmit un anumit tip de discurs, ceea ce este adevărat, şi pe care ţi-l asumi, n-am mai scrie istorii, n-am mai face nimic. Îţi asumi această sărăcie a surselor şi încerci cu ceea ce ai să faci… Eu atunci când am scris această carte am utilizat, bineînţeles, condicile de la Mitropolie. Fiind vorba despre procese de divorţ, procese de seducţie sau prostituţie, sau viol, bineînţeles că ne transmite numai un anumit tip de discurs, este discursul grefierului, el este de fapt un logofăt de Cancelarie care epurează din plângerea, jalba pe care femeia de cele mai multe ori o poartă, anumite expresii, anumite situaţii, ajunge până la urmă să fie un formular şi numai partea de mijloc să aibă oarecum raţiune, ceea ce acea femeia a spus, a gândit. Dar am încercat întotdeauna să completez aceste surse cu relatările călătorilor străini, atunci când s-a putut, cu testamente, pentru că testamente avem, cu foi de zestre. Nu avem, din păcate, memorii, jurnale, corespondenţă decât foarte puţine. Ele încep cu secolul al XIX-lea, în secolul al XVIII-lea, numai câteva.

Cătălin Avramescu : Trebuie să spunem, spre beneficiul spectatorilor, că acele registre de la Mitropolie despre care vorbeai sunt echivalente cu registrele de astăzi, să zicem, ale administraţiei publice. La Mitropolie se petreceau multe lucruri, printre altele aceste procese legate de ceea ce numim noi astăzi dreptul familiei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În principal, asta.

Cătălin Avramescu : Revenind puţin la chestiunea familiei aşa cum o văd cercetătorii prin arhive. În secolul al XIX-lea, statutul femeii în Moldova începe să fie problematic,

se sminteşte să spun aşa, în cadrul căsătoriei, este o criză a familiei? Atunci, cel puţin din punctul de vedere al călătorilor străini care ne calcă pământurile, da, se pare că lucrurile nu stau chiar foarte normal.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Asta este impresia mai curând a celor care vin din medii culturale predominant stricte şi destul de severe la adresa codului de comportament în cuplu. Britanicii întotdeauna vor constata laxitatea moravurilor la Dunărea de Jos. Nu acelaşi lucru li se întâmplă călătorilor ruşi. Prusacii constată mai curând murdăria străzilor, iar referinţele la morală sunt rare. Francezii verifică apetenţa pentru limba străină şi se extaziază când văd că se pot înţelege în franceză mai oriunde în casele avute. E o diferenţă de subiectivitate şi de ea de fapt se ţine cont în momentul în care, la un moment dat, eseistul, nu istoricul, poate trage concluzia grăbită că familia are un termen de garanţie mult mai redus, că e pe cale să se dizolve în tumultul orăşenesc, dar nu e mai puţin adevărat că modernitatea vine cu reguli mai relaxate, modernitatea constituie rolurile în cuplu, şi că dă – şi asta este foarte interesant –, începe să ofere teritoriu de expresie femeii. În egală măsură, teritoriul dă o expresie opiniei publice, pentru că – ceea ce spunea Cristina de discursul grefierului – era foarte bine folosit de grefier în cazul ăsta, căci logofătul nu făcea altceva decât să consemneze. Ţine mai curând de modul în care el reflectează prin propria subiectivitate, prin prisma propriei sale imagini asupra valorii morale păstrate sau, dimpotrivă, respinse de relaţia dintre cei doi membri ai cuplului – naraţia la care este parte, parte activă, nu şi indiferentă.

Cătălin Avramescu: Familiile despre care discutăm aici sunt în general familii româneşti? Există un specific, prin urmare, al familiei, o putem disocia, deosebi, de alte tipuri de familie sau sunt şi familii mixte? Şi, dacă da, există o anumită tensiune a cuplului în aceste cupluri – tensiune indusă social, sigur. Familiile tale, Cristina, sunt familii pur româneşti, să zicem, sunt familii cumva tradiţionale? Pentru că ştiu că ale tale, Mihai, sunt mai curând familiile mixte, cele pe care...

Mihai-Răzvan Ungureanu: La mine sunt marginalii.

Constanţa Ghiţulescu: Nu neapărat, pentru că Biserica Ortodoxă interzice căsătoriile între creştini şi necreştini, dar, dacă el, de obicei, este ortodox, şi ştim că în secolul al XVIII-lea, începutul secolului al XIX-lea, Bucureştiul mai ales este centrul tuturor negustorilor şi artizanilor veniţi din Balcani, atunci căsătoriile şi, de cele mai multe ori, bigamiile au loc, fără îndoială, pentru că, deşi căsătorit la Ianina sau la Ţarigrad, vine la Bucureşti, se căsătoreşte din nou şi nu spune că este căsătorit acolo. Şi atunci se află, pentru că lucrurile ajung să se afle la un moment dat. Un alt negustor care vine, îl găseşte căsătorit şi îl spune vecinilor – şi se şi spune, s-a făcut zvon, s-a ajuns la urechile preasfinţiei sale, părintele mitropolit –, părintele mitropolit trimite pe protopopul Iosif să facă cercetare în mahala şi să vadă dacă este adevărat sau nu. Deci, aceste căsătorii există şi nu pun probleme atâta timp cât unul dintre cei doi soţi nu calcă strâmb, să spunem. Un exemplu de la sfârşitul secolului al XVIII-lea ne arată cum este utilizată etnia celuilalt, şi este vorba de Păuna din mahalaua cu Brad şi de Andrei Vizitiu venit de la Timişoara. Au fost căsătoriţi timp de trei ani, în care ea nu a avut nimic de obiectat. În momentul în care relaţia a început să nu mai meargă, a descoperit instantaneu că Andrei Vizitiu este de fapt papistaş şi că este şi ţigan. Şi atunci îl reclamă la mitropolit.

Cătălin Avramescu: Ce era mai grav?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Câte nenorociri.

Constanţa Ghiţulescu : Prima dată... sunt mai multe jalbe ; în prima jalbă îl reclamă ca papistaş şi spune : eu nici măcar nu ştiu dacă este neamţ, dacă este ungur sau dacă este român. În a doua jalbă îşi aduce aminte că de fapt e şi ţigan şi, atunci, s-a măritat cu un spurcat de ţigan. Or, mitropolitul, canoanele bisericeşti nu dădeau voie să se căsătorească românii şi ţiganii. Vedeţi că de fapt ea utilizează, cunoaşte aceste lucruri şi, pentru a obţine divorţul, le foloseşte în jalba sa şi le oferă mitropolitului. Iată că sunt în căsnicie cu un spurcat de papistaş şi cu un ţigan. Aşadar, dă-mi mie dreptul să mă recăsătoresc – pentru că asta cere – cu un creştin şi să duc o viaţă creştinească.

Cătălin Avramescu : Prin urmare, căsătoriile între diferite straturi sociale, naţionale, sunt o reţetă pentru marginalitate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu neapărat, dar sunt căsătoriile care încalecă graniţele unităţilor etnoculturale. Sunt mai slabe, au un grad redus de coeziune şi nici nu cred că ar trebui să judecăm altfel pentru telespectatorul obişnuit. Se întâmplă ceea ce se întâmplă în fiecare familie astăzi, în modernitatea noastră europeană. Capacitatea de adaptare culturală contează enorm în întreţinerea relaţiei dintre cei doi termeni tari ai cuplului. Aceasta se poate întâmpla foarte bine dacă cei doi sunt maturi şi cu adevărat există un sentiment trainic între ei, dar contează şi circumstanţele. Circumstanţa favorizează sau, dimpotrivă, împiedică aceste tipuri de mariaje. Mecanica devine complicată, cu atât mai complicată cu cât unii dintre ei, marginalii, străinii, trebuie să se acomodeze unui mediu faţă de care nu au familiaritate, cu care nu sunt întotdeauna într-un contact chimic avantajos, care nu le oferă şanse de viitor, care nu-i hrăneşte chiar, şi atunci inevitabil se ajunge la probleme. Mai este ceva, rezistenţa la căsătoria mixtă, reticenţa culturală mai bine zis.

Cătălin Avramescu : Există.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există, iar mediile urbane în general, cele care în secolul al XVIII-lea, prima jumătate a secolul al XIX-lea erau cele mai cosmopolite – Iaşul avea atunci 16 sau 17 comunităţi etnoculturale, distinse după provenienţa membrilor –, sunt şi cele care evocă cel mai mare număr de divorţuri, consumate sau nu, pentru că există şi despărţiri, există şi fugi, există şi forme agravate de neînţelegere casnică.

Cătălin Avramescu : Ce curios că noi vedem familia, funcţionarea ei mai bine zis, de regulă în momentul disoluţiei. Adică materialele pe care le avem despre familie privesc adesea – oricum, destul de frecvent – momentul divorţului, nu e aşa ? E o mică curiozitate a arhivelor, o curiozitate care cred eu că ar trebui puţin lămurită. Divorţul există, e legal, se pronunţă în Ţările Române, este un fenomen cât de cât popular ?

Constanţa Ghiţulescu : Divorţul există, pentru că este acordat de către dreptul canonic al Bisericii Ortodoxe...

Cătălin Avramescu : Trebuie s-o spunem, spre deosebire de dreptul prevalent în ţările mai ales catolice, unde divorţul, în principiu, nu există decât în cazuri excepţionale.

Constanţa Ghiţulescu : Da, iar *Îndreptarea Legii*, tipărită în vremea lui Matei Basarab la 1652, şi *Cartea Românească de Învăţătură*, tipărită în Moldova în 1646 – cele două legislaţii –, prevăd o serie de motive de divorţ, printre care cel mai important este vrăjmăşia vieţii, sau traiul rău, urmat de adulter şi multe alte cazuri destul de curioase. Sunt foarte multe cazuri inventariate şi analizate, cazuri care se regăsesc apoi în condicile de la Mitropolie, pentru că trebuie spus, chiar dacă nu judecă conform legii, chiar dacă

nu pune în practică ceea ce prevede legea, soborul Mitropoliei utilizează aceste coduri de legi şi introduce, atunci când acordă o sentinţă, *glava* şi *zăceala* respectivă, adică referinţa respectivă.

Cătălin Avramescu : La noi există deosebirea care există până la un moment dat în Occident între mariajul conform dreptului comun şi mariajul, să spun, conform dreptului civil ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul acesta, lucrurile stau altfel, pentru că, la noi, dreptul civil vine de la anii 1860 în jos, spre noi. Noi suntem încă în teritoriul de coabitare al dreptului canonic şi al dreptului social ; amândouă însă au aceeaşi sorginte…

Cătălin Avramescu : Să zicem rânduiala pământului.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Rânduiala pământului, da. Amândouă au aceeaşi sorginte, numai că, la un moment dat, spre secolele V-VI, legiuirile post-bizantine încep… se şi despart şi încep să fie specifice pe fiecare ram de adresare, pe fiecare speţă. Pentru familie însă, procesul se ducea pe divorţ, pentru că divorţul este cel mai bine argumentat – că de aici pornise întrebarea ta. Divorţul este cel mai bine argumentat din simplul fapt că are nevoie de argument. El reprezintă o traumă care trebuie rezolvată atât secular, cât şi spiritual. Secular, instanţa seculară se va adresa exclusiv bunurilor, ceea ce au de împărţit soţii între ei, şi va merge pe ascendenţă, de unde vine zestrea, ce s-a cumpărat în timpul căsătoriei, câţi copii sunt, unde se împart bunurile etc., iar pe ramul spiritual se verifică dacă mariajul a fost deteriorat din cauza uneia dintre cauzele pe care le invocă toate legiuirile subsecvente, fie că sunt cele la care s-a referit Cristina, fie că sunt cele de început de secol XIX, unde se merge chiar la detaliu. Ce urma – că procesul e simplu, plângerea era instrumentată, era cercetată, în cazul în care cercetarea o făcea Mitropolia, exista un colegiu care determina şi numărul celor care s-o cerceteze şi unde s-o cerceteze, martorii proveneau întotdeauna dintr-o parohie controlabilă de către Mitropolie, de către Soborul însărcinat să regleze detaliile pricii – aceste dovezi strânse din jur, opinia publică de fapt, dimprejurul familiei cu probleme, sunt supuse unei noi cercetări, există confruntări în unele cazuri, în alte cazuri nu există şi se pronunţă până la urmă divorţul sau, dimpotrivă, se pronunţă pedepse.

Cătălin Avramescu : Apare în ceea ce spui această prezenţă a opiniei publice. Este familia o unitate cumva a intimităţii, Cristina, în această perioadă ? Pentru că, din câte înţeleg, ea nu prea este acel mic castel în care zona personală, din jurul fiecăruia dintre noi, este protejată. Vecinii se uită, ei ştiu tot ce se întâmplă în familie, la urma urmei, mi se pare că e ca şi acum, familia s-ar anclaşa de restul comunităţii, al satului, al mahalalei.

Constanţa Ghiţulescu : După părerea mea, până târziu, în secolul al XIX-lea, se trăieşte foarte mult în spaţiul public, şi această necesitate se observă. Atât familia, cât şi vecinii au nevoie să privească unii la alţii, pentru că, de cele mai multe ori, atunci când femeia vine la judecată, are nevoie de martori. Dar ea are nevoie şi să fie salvată când Barbu Dulgheru din mahalaua Popa Nan se întoarce beat acasă şi o aleargă cu toporul la 4 dimineaţa. Or, atunci când descrie în jalbă tot ceea ce se întâmplă, chiar şi spune că „mi-a încuiat uşa şi n-am putut să ies şi vecinii au încercat să spargă uşa şi n-au putut”. Această uşă încuiată care se pune între ea şi cei din afară, care trebuie să vină s-o salveze. Nu uitaţi că, la 1800, pereţii sunt foarte subţiri, ferestrele sunt de multe ori hârtie unsă cu ulei, se pot sparge şi se poate privi înăuntru, gardurile nu prea există şi, atunci, se priveşte foarte mult. Un alt caz care-mi place foarte mult : Iancu Tâmplaru

aude gălăgie în curtea vecină. Şi spune : „Mi-am lăsat tesla din mână şi am plecat să văd ce se întâmplă. Şi am privit pe fereastră şi l-am văzut pe preot cum îşi bătea nevasta”.

Cătălin Avramescu : Pe fereastra preotului.

Constanţa Ghiţulescu : Da. Şi-a lăsat uneltele, a sărit gardul în curtea vecină şi s-a dus să se uite pe fereastră, să vadă ce se întâmplă în casa vecină. Şi a fost răsplătit, pentru că preotul şi-a bătut soţia şi a doua zi, când totul a luat altă întorsătură şi soţia a mers la tribunal. El a fost martorul perfect care văzuse ce se întâmplă. Deci oamenii sunt foarte curioşi, nu au televizor, şi toate aceste mici detalii care circulă în mahala sunt foarte repede cunoscute, comentate şi utilizate. Bineînţeles că există şi martori de mâna a doua, un soţ care spune : „Nu ştiu nimic, n-am văzut nimic, doar ce mi-a spus nevastă-mea când m-am întors de la târg”. Deci, el a fost informat când s-a întors de la târg cu privire la ce se întâmplase în mahala peste zi. Sunt chemaţi împreună şi, atunci, ea povesteşte tot ce a văzut, iar soţul spune „numai ce mi-a spus nevastă-mea”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : O singură notă să fac la ceea ce a spus Cristina. Noi uităm să coborâm în istorie lipsiţi de stereotipurile de percepţie pe care le avem astăzi faţă de mediul urban. Aglomerările urbane sau, mă rog, aproape urbane ale acelor vremuri nu sunt altceva decât conglomerări de comunităţi cvasirurale, oraşele sunt făcute ca în mulţimi matematice, prin alăturare de figuri, de numere, planurile de urbanizare apar târziu, după Regulamentul Organic, 1830-1840. Atunci apare şi ideea de monument, atunci apare ideea de piaţă, în rest sunt doar mahalale – sate, de fapt – puse una lângă alta, iar geografia urbană e geografie de vecinătăţi brutală.

Cătălin Avramescu : Şi, social, ei simt apartenenţa la mahala.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident, e şi o socializare... e patronimicul, şi locaţia funcţionează identitar.

Cătălin Avramescu : Au o biserică separată, din câte ştiu, mahalalele.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, sigur, şi în funcţie de bresle, şi de locaţie.

Constanţa Ghiţulescu : Fiecare are biserica şi cârciuma de obicei alăturate. Interesant este atunci când procesul se judecă între două mahalale, când soţii sunt din mahalale diferite şi observăm cum solidarităţile se concentrează acolo unde se află fiecare dintre ei. Este un caz, Mahalaua Tuturor Sfinţilor şi Mântuleasa. Bântuie Bucureştiul la 1788, se ceartă şi fiecare mărturiseşte cel pe care-l cunoaşte despre tot ceea ce se întâmplă. Adevărul nu are absolut nici o importanţă în acest caz şi se minte cu seninătate sau se cumpără mărturia, şi observi la judecată că mitropolitul trebuie să aleagă între primii, care spun că el este soţul ideal, a făcut totul încât căsnicia să meargă, şi ceilalţi, care spun că ea este femeie bună şi că a făcut totul încât căsnicia să meargă, împroşcându-se cu noroi reciproc. Nu ştie ce să aleagă şi de obicei o trimite pe ea la mănăstire, să se înţelepţească.

Cătălin Avramescu : Familia, prin urmare, este o instituţie, la urma urmei, socială, este profund ancorată în social şi poate că lucrul acesta se vede cel mai bine din punctul meu de vedere, al unui observator exterior al acestei istorii în ceea ce priveşte chestiunea patrimoniului, întrucât chestiunea patrimoniului apare în documentele pe care le studiaţi la tot pasul. În fond, familia figurează ca un fel de garant al patrimoniului, patrimoniul se transmite ; ai spus la un moment dat ceva despre statutul mezinului, care este destul de interesant din punctul de vedere al teoriei familiei nucleare. În Occident avem de-a

face cu ce? Cu fratele mai mare care are acest rol? O să vedem, poate, şi de unde vine această diferenţă.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Şi în cazul ăsta, fratele mai mare are rolul esenţial, este dreptul bizantin de *protimisis*, dar mezinul este un membru al familiei adăpostit în casă, deci cel căruia i se dă un avantaj împotriva dezavantajului naşterii, pentru recuperarea unui handicap.

Cătălin Avramescu: Poate că, în acest domeniu, al transmiterii patrimoniului, nici o categorie nu stârneşte pasiuni atât de profunde cum este chestiunea zestrei, nu? Zestrea apare în documentele din epocă foarte frecvent: certuri pentru zestre, familiile nevestei, ale soţului se ceartă pentru zestre, vecinii au şi ei ceva de spus. De ce această concentrare pe zestre şi cât de mult erau focalizaţi acei oameni pe problema zestrei? Adică, oare nu e pic de romantism la urma urmei în familie?

Constanţa Ghiţulescu: La 1800 nu prea. Dragostea este mai degrabă în afara familiei. După părerea mea. Şi...

Cătălin Avramescu: La 1800, să înţeleg.

Constanţa Ghiţulescu: La 1800.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu scrie în carte aşa ceva.

Constanţa Ghiţulescu: Ba da, am scris. Am scris şi o să scriu acum mult mai multe. O femeie nu se poate căsători fără zestre sau se căsătoreşte foarte greu fără zestre, pentru că, atunci când încep negocierile, peţitul, peţitul are în primul rând în vedere zestrea şi pe urmă sentimentele, care poate vin după căsătorie. Dar, la 1800, importantă este economia, cu ce va porni familia respectivă la drum.

Cătălin Avramescu: Fetele sărace au zestre din cutia milei, spre exemplu, sunt ajutate de Biserică?

Constanţa Ghiţulescu: Fetele sărace sunt ajutate de cele mai multe ori de către boieri – atunci când părinţii muncesc pe moşia unui boier. Boierul respectiv, când îşi mărită propria fiică, înzestrează alte 25 de fete, pentru a-şi arăta bucuria şi, în acelaşi timp, milostenia. Dar o poate face şi prin testament, pentru că fata înzestrată are o datorie, să aprindă o lumânare şi să-l pomenească pe cel cel care i-a procurat zestrea necesară pentru a se căsători. Am spus mai înainte rudele sărace, care sunt înzestrate de boierul ce are avere, apoi clienţii de la mănăstire. Veţi vedea, în momentul în care se va citi un testament, în partea finală, la prevederile referitoare la cum se va urma la înmormântare, apar şi toate aceste pomeni cu privire la înzestrarea fetelor. Dar, odată cu Ipsilanti, apare această cutie a milei şi din această cutie a milei sunt înzestrate şi fetele sărace, pentru că în Principate nu există până spre 1800 o ocupaţie feminină – femeia să plece să muncească şi să-şi agonisească o zestre, decât foarte rar, şi asta în mediul urban. Se va întâmpla, va începe să se întâmple acest lucru. Numai că, de cele mai multe ori, vor fi seduse de către ceilalţi din curtea boierească sau de către stăpâni, iar lucrurile vor derapa un pic.

Cătălin Avramescu: Aş vrea să găsim o clipă şi să lămurim această chestiune a seducţiei, care este absolut minunată, dar rămânând puţin în zona aceasta a zestrei, zestre *versus* romantism. Când se schimbă lucrurile, sunt evoluţii economice sau e vorba mai curând de o schimbare de mentalitate? Şi, dacă este o schimbare, fie economică, fie de mentalitate, când se petrece?

Mihai-Răzvan Ungureanu : E o grea întrebare, pentru că n-am cum să cred că n-a existat niciodată amor. Mai ales când noi nu discutăm decât despre amoruri prăbuşite, trebuie să fi fost undeva şi succes. Că altminteri nu ne-am fi întâlnit în seara asta. Dar zestrea este într-adevăr temeiul pe care se ridică orice căsnicie, nu e neapărat o garanţie de succes, cât o elementară premisă de supravieţuire.

Cătălin Avramescu : Oamenii fac dezaplisuri cu un inventar foarte detaliat al obiectelor, patru batiste, trei lighene, cinci linguri de argint.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt foarte multe instituţii de fapt care gravitează în jurul valorii sociale a conceptului propriu-zis, una dintre ele : parenajul, pe care noi nu l-am avut evident în documente decât mai târziu, odată cu secolele XVII-XVIII. Dar este prezent mai ales în familiile de rang foarte înalt, din marea vechime, de la începuturile Evului Mediu, clasifică oriunde e vorba de sânge domnesc sau de rezolvarea unor chestiuni de succesiune în familiile domnitoare. În cazul convertiţilor, de exemplu, startul îl dă naşul simbolic pe care şi-l alege convertitul. Şi acela este dator să-i ofere, ca un gaj de succes, ca un cec în alb pentru destinul schimbat, o valoare oarecare, recompensă şi mijloc de supravieţuire totodată. Instituţia parenajului, care devine socială la noi odată cu multiplicarea numărului de locuitori în mediile urbane, are până astăzi o valoare simbolică în cuplul obişnuit, dar, repet, reflexul social e recent, că nu vorbim decât despre ceea ce s-a întâmplat în urmă cu 200-250 de ani. Cât despre iubire, dă-mi voie să cred că, de fapt, cărţile noastre descriu minoritatea cazurilor patologiei de cuplu, cum spuneai, şi nu neapărat majoritatea succeselor maritale, însă Cristina o spune la un moment dat cât se poate de clar. Aceasta transpare şi din ce am izbutit să scriu, ecoul este mult mai mare, pentru că altminteri nici această întrebare pe care ai pus-o tu n-ar fi ajuns între noi. Ecoul, semnificaţia, valoarea, efectul social şi, implicit, valoarea morală a gestului încep să devină pregnante. Şi vin odată cu modernitatea. Modernitatea înseamnă sensibilitate la asemenea probleme.

Cătălin Avramescu : Cristina, pentru că termenii în care sursele descriu evenimentele de atunci sunt puţin… ne poţi spune foarte pe scurt ce este seducţia aceasta despre care ai vorbit la un moment dat ? Pentru că nu este seducţia de astăzi, e ceva destul de sinistru, cel puţin în jurisprudenţa occidentală există un adevărat… există două categorii ale violului, există un viol obişnuit şi există viol prin seducţie. Există chiar o categorie penală asociată acestei… la noi ce este seducţia ?

Constanţa Ghiţulescu : O regăsim şi în dreptul canonic ortodox, îndreptarea legii are foarte multe articole care dezbate şi descrie, practic este vorba despre fata care, la un moment dat, după promisiunile de căsătorie primite din partea unui holtei, a unui june, pentru că acesta nu-şi mai ţine promisiunile, ajunge la tribunal şi cere înzestrarea sau măritarea, spunând că ea a fost fecioară. Este vorba şi de un act sexual, bineînţeles…

Cătălin Avramescu : A călcat strâmb, trebuie s-o spunem.

Constanţa Ghiţulescu : Doar că nu ea este de vină, ci el. Ea, atunci când a cedat, s-a încredinţat pe promisiunile lui de căsătorie, care nu s-au materializat la un moment dat.

Cătălin Avramescu : Este un cvasicontract pe care îl propune seducătorul. Calci strâmb, dar cu promisiunea căsătoriei, iar încălcarea acestui cvasicontract, iată, are consecinţe penale.

Constanţa Ghiţulescu : Bineînţeles că mitropolitul…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ca orice escrocherie.

Constanţa Ghiţulescu : Până la urmă, mitropolitul nu o crede nici pe fată, nici pe holtei şi-şi dă seama că ambii au participat la ceea ce s-a întâmplat, dar ciudat este că întotdeauna o favorizează pe femeie, cerându-i bărbatului să-i dea măcar acolo puţin pentru o zestre, o vacă, o rochie, 30 de taleri, să-i dea totuşi ceva. Numai că această practică va duce spre 1792, apoi spre 1805 până spre 1829, la creşterea din ce în ce mai mult a numărului de cazuri, pentru că ele au devenit publice în mentalitatea colectivităţilor, şi fata, ştiind că, sedusă fiind, are dreptul să fie înzestrată şi...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Devine o practică, asta vrea să spună Cristina, şi, în felul acesta, zestrea răscumpără un accident voit, dacă-mi dai voie să merg în paradox.

Cătălin Avramescu : În încheiere, v-aş sugera să reflectăm puţin asupra semnificaţiei unei evoluţii. Dacă privim într-un mod foarte general ce se întâmplă cu familia nu numai în Ţările Româneşti, în întreg Occidentul, din perioada de la sfârşitul Evului Mediu până la, să zicem, Revoluţia Industrială şi instaurarea unei societăţi capitaliste, cândva în secolul al XIX-lea, observăm că se petrece o trecere pe care, în termeni foarte generali, o putem exprima ca o trecere de la ideea de familie, ca unitate naturală, la ideea de familie ca unitate contractuală. Adică, cel puţin în teoria politică, lucrul acesta îl putem urmări cu mare uşurinţă, avem o idee despre familie care vede familia ca o unitate naturală, infrapolitică, dominată de ce ? De *dominus*, de *pater familias*, de acel despot din teoria politică greacă, aristoteliană, stăpânul casei, al sclavilor, al servilor, al familiei sale imediate, femeie şi copii în principal, şi de la această noţiune de familie ca unitate naturală se trece la o familie, la ideea unei familii ca unitate contractuală ce se formează pe baza unui pact încheiat între soţi. Şi ca orice pact, ca orice contract, cum ar fi contractele comerciale, spre exemplu, şi acestea pot fi dizolvate, iar în această concepţie se inserează noţiunea modernă de divorţ. La noi putem urmări această evoluţie, familiile româneşti au ajuns la un moment dat în societatea modernă în acest stadiu, dacă vreţi, contractual ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Răspunsul meu ar fi foarte scurt. El este : relaţia maritală este implicit contractuală din cauza încărcăturii juridice a proiectului. Atâta vreme cât aproape fiecare element de dinamică maritală are referinţă într-o legiuire, contractul este implicit, nu explicit. Evidenţele documentare de contracte nupţiale în sensul propriu al cuvântului sunt rare, există câteva cazuri, unele dintre ele sunt de o anecdotică suculentă, dar ele se sustrag regulii, sunt nişte excepţii ; contractul propriu-zis aparţine mai curând contemporaneităţii, şi nu acelui loc. Dar exista o formulă care disimula acest contract, deşi nu-l reprezenta întru totul, şi asta era rezolvarea zestrei între familiile copiilor care urmau să se căsătorească. Acela era, de fapt, prima formulă de administrare a zestrei, felul în care fata urma să dispună apoi, în eventualitatea unei despărţiri sau, dimpotrivă, în eventualitatea unei vieţi îndelungate, de bogăţia cu care a intrat în mariaj.

Cătălin Avramescu : Ceea ce ne arată, cred, în încheiere, că procesul de modernizare nu este nici în România, nici altundeva, pur şi simplu, un proces de modernizare a marilor instituţii ale societăţii, economia, regimul politic etc., ci este un proces de modernizare care începe de jos, începe dintre noi, din familiile noastre, din familiile pe care le-am avut odată, şi, acestea fiind spuse, vă mulţumesc foarte mult pentru prezenţa în emisiune, ne întoarcem şi noi la familiile noastre, la revedere.

16 ianuarie 2006, *TVR Cultural*

„România poate aduce UE un câştig serios”

Rodica Palade : Am auzit că sunt mulţi oameni care-şi pregătesc artificiile pentru 1 ianuarie 2007, când va păşi România în Uniunea Europeană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E adevărat, am semnat un Tratat de Aderare. E bine să existe un *raisonneur* în tot acest concert incipient de triumf, pentru că temele noastre nu sunt rezolvate. Avem două steguleţe roşii. Unul va dispărea – este vorba de securizarea frontierelor, pentru că ministrul Blaga a făcut o treabă foarte bună, reuşind să renegocieze contractul cu EADS. Devenim credibili în ochii partenerilor europeni, economici sau politici, oferind substanţă pentru interesul pe care îl dovedim pentru asigurarea graniţelor. Nu-mi pun problema că, până la al doilea Raport de monitorizare, din mai 2006, se va întâmpla vreo catastrofă. La nivel funcţional, comunicăm foarte bine cu Bruxelles-ul – o comunicare mai puţin sesizabilă, în dublu sens, care nu are deloc camuflaj şi e tehnică. Se implică de fapt Comisia Europeană, prin propriii experţi, în rezolvarea problemelor noastre. Acum avem un buget pentru 2007-2013, deci, altfel spus, Europa este pregătită să ne primească. Rămâne să mai facem şi noi paşii pe care toată lumea îi aşteaptă.

Rodica Palade : Ce ţări ne sprijină, ce ţări nu ne sprijină şi care sunt motivele pentru care suntem sprijiniţi şi cele pentru care nu suntem sprijiniţi ? Se pune problema ratificării Tratatului în parlamentele ţărilor respective.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să încep cu finalul întrebării. Procesul de ratificare va decurge, estimăm noi, cu o cadenţă mecanică. Nu vor apărea probleme neaşteptate care să întindă la maximum nervii cetăţeanului român sau să se joace cu aşteptările parlamentelor naţionale. Procesul de ratificare a început bine, continuă bine, sunt deja nouă ţări care au ratificat din 25. Nouă înseamnă a treia parte. Până prin martie-aprilie, vom avea o masă critică remarcabilă de state care vor fi ratificat deja Tratatul de Aderare.

Rodica Palade : Aţi spus mai devreme că avem o relaţie bună cu Bruxelles-ul, cu ţările din UE. Presupun însă că, de multe ori, mergi prin ţările Europei cu o valiză în care există nişte lucruri mai puţin plăcute, unele chiar urât mirositoare. E vorba de închisorile CIA, presupuse a fi fost şi în România. Opinia publică este inflamată, sunt organizaţii neguvernamentale care se agită foarte tare. Ce facem ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Răspunsul administrativ e bine-cunoscut. Chiar nu a existat aşa ceva. În cazul în care eşti de bună-credinţă, e greu să nu înţelegi argumentul pe care ţi-l oferă chiar autorităţile române, dând posibilitatea oricui doreşte, oricui consideră că poate conduce o investigaţie să se convingă singur de adevărul comunicatelor guvernamentale.

Dar, în cea mai bună-credinţă, nu a existat o asemenea solicitare din partea Statelor Unite, nu a existat un asemenea proiect.

Rodica Palade : Dar suspiciunea opiniei publice, a şefilor de stat şi de guvern din ţările europene nu contează ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. Contează, în primul rând, pentru că întrebările au scos la iveală o preocupare mai curând de ordin ideologic, care are efect social, are vizibilitate mediatică. E o preocupare politică în sine. În Consiliile de Afaceri Generale şi Relaţii Externe nu s-a discutat despre închisori. Fiecare, dacă s-a simţit dator să răspundă într-un fel, a făcut-o, unii verificând ce zboruri au survolat teritoriul României sau ce avioane au aterizat, alţii verificând şi supraverificând dacă a existat aşa ceva. Totul a pornit, cum se ştie, de la o construcţie cu aparenţă de raţionament, dar care nu avea premise fundamentate. Acele premise nu au existat, de aceea şi spun că nu există raţionament. Ni s-a spus întotdeauna, iar *Human Rights Watch* insistent, că există dovezi incidente sau argumente circumstanţiale care pot conduce la asemenea concluzii. Referinţa excesivă la acest tip de presupuneri, fără să fie probată veracitatea concluziilor la care s-a ajuns şi care au fost expuse în toată media importantă, decredibilizează actul în sine. Mai este ceva : apare aici o doză enormă de ipocrizie. Noi am cerut – prin vocea ambasadorului român de la Washington, şi apoi şi formal, în scris – ca Human Rights Watch să prezinte dovezile. Le-am fi acceptat, în caz că dovezile, presupunând că ele ar fi existat, demonstrau că s-a întâmplat ceva în România fără ştiinţa noastră.

Rodica Palade : Au venit aceste dovezi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, niciodată. Totdeauna au fost aduse în discuţie dovezi sau argumente, mai bine zis circumstanţe care ar putea fi invocate ca reprezentative pentru implicarea României. Când am intervenit, referinţele au fost diminuate, au slăbit în tărie şi în precizie. Nu a mai fost vorba că „afirmăm”, ci „s-ar fi putut”, n-a mai fost vorba de închisori, ci poate de mici adăposturi temporare ; în fine, n-a mai fost vorba nici de acestea, ci de survoluri. N-a fost nici măcar o ţară de tranzit, Polonia ar fi fost. Pe toată această construcţie, care la un moment dat căpătase dimensiuni paranoide, apar tot felul de anecdote : nu ştiu ce ziar, dintr-un continent aflat la mii de kilometri de România, îşi imaginează scenariul în care aceşti prizonieri ar fi fost retraşi, de fapt, din România cu câteva zile înainte de vizita secretarului de stat american. Îi răspund ca un personaj celebru din Caragiale : „A se slăbi, *mon cher*”.

A avea prezent înseamnă a avea identitate

Rodica Palade : Sunt ţări care percep România, ca şi Polonia, ataşate Statelor Unite, ca pe un fel de cai troieni în interiorul Uniunii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu neg, există o asemenea percepţie. Este, ca să spun aşa, faţa „maoistă” a europocentrismului, potrivit căruia nu mai există altceva decât Europa şi doar Europa. Fals. Unul dintre produsele acestui tip de extremism ideologic a avut ca fruct o celebră întrebare – Ce alegeţi, Europa sau Statele Unite ale Americii ? –, coborând totul în banalul unei întrebări psihanalitice. Noi nu suntem în această situaţie. În primul rând că politica noastră nu este o politică de opţiune, este o politică de rezolvare a chestiunilor pe care le pune interesul naţional, indiferent că e vorba de securitate, că e

vorba de prosperitate, că e vorba de a găsi aliaţi, că e vorba de a te stabili şi de a fi recunoscut într-un grup de state egale, care împart aceeaşi monedă, aceleaşi aspiraţii economice, aceeaşi politică faţă de vecinătăţi sau, în cazul Alianţei Nord-Atlantice, acelaşi proiect global de prezenţă militară. Chiar şi în aceste situaţii, nu este pusă în faţa unei dileme. Preia şansa, o aclimatizează şi o foloseşte. Aşadar, a spune că este mai apropiată de Statele Unite decât de Europa nu e doar un început ratat al înţelegerii rolului euroatlantic al României, ci este şi proba unei perspective foarte înguste asupra valorii geopolitice a acestei ţări.

În vara trecută a existat un sondaj de opinie în Franţa, în care românii erau percepuţi mult mai prost decât bulgarii, iar Catherine Durandin îmi explica faptul că francezii s-au simţit trădaţi de români, pe bulgari ignorându-i, pentru că sunt atât de aproape de americani.

Fiecare este prizonierul propriilor prejudecăţi. N-are cum să nu existe o prejudecată, pentru că Europa, când doreşte să fie insulă, fortăreaţă, închisă cu ziduri inaccesibile, reuşeşte. Pentru noi aşa a fost Europa atâta timp. Uitaţi-vă ce ethos paraintegraţionist a generat în România, ce psihologie abisală a dezvoltat procesul politic şi administrativ de integrare a României în UE, ce nelinişti, ce înţelegeri greşite, ce superficialitate în observarea procesului de integrare şi a ceea ce înseamnă UE! Pentru că totul, până la urmă, se construieşte pe identităţi acţionale vagi. România a avut şi are încă o identitate vagă, nu are peste tot definită harta propriilor succese sau harta eşecurilor. Uneori, harta eşecurilor coincide cu dimensiunea geografică a României însăşi. Ce este corupţia altceva decât un denominativ generalist al României? România = corupţie! Această identitate volatilă e de multe ori cauza stereotipurilor, e un fel de *hic sunt* de pe hărţile vechi. Abia după ce vin tot felul de exploratori sub hainele Comisiei Europene, începe, încetul cu încetul, să capete proporţie relieful acestei ţări, relieful uman sau conţinutul ei administrativ. Încă o dată, intenţia mea este să nu depăşesc simpla şi inocenta constatare. Pentru că, de fapt, în UE – şi asta v-o poate spune cineva care a fost oarecum înghiţit de rutina întâlnirilor dintre miniştrii de Externe, altminteri delicioase, deloc încruntate, cât se poate de colocviale, de binevoitoare, de amabile –, a avea prezent înseamnă a avea identitate.

Rodica Palade: Întâlnirile plăcute despre care vorbiţi au însă în spate nişte dosare bine lucrate.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Dar, bineînţeles, există şi vendeta, există şi Veneţia secolului al XVI-lea şi stilete în coastă şi mici şantaje şi telefoane de noapte, există toate aceste lucruri, fără discuţie. Dar mai există ceva: atenţia. Iar România a stârnit interes, l-a conservat şi a devenit, din obiect al curiozităţii, obiect al creditării politice. În România s-a investit politic, se investeşte economic, s-a investit enorm şi se va investi cultural, cu gândul că această ţară trebuie absorbită, trebuie lipită de UE. Există euroscepticism, există scepticism sau curiozitate, otrăvită chiar, însă vocea majoritară şi decizia politică – când vorbesc despre decizia politică, mă refer chiar la semnătura autorităţii din statele membre – biruie. Cu alte cuvinte, chiar dacă mecanismul ar putea antrena şi voci adverse, el are totuşi ca produs integrarea. Dar ce e mai interesant e altceva: că, după, se şi închide pentru o bună bucată de vreme.

Valoarea economică a prezenţei României în UE

Rodica Palade: Ce furnizăm noi Europei?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Beneficiul este în dublu sens. Chiar zilele trecute discutam despre valoarea economică a prezenţei României în UE. Pot fi citate nenumărate avantaje

implicite, pe care celelalte state din UE, nu neapărat Bulgaria, vechile state, cele 15, cele şase, pot să le obţină curând în raport cu România. De exemplu, forţa de muncă, în multe cazuri calificată şi supracalificată şi cu preţ redus de angajare. Încetul cu încetul, lumea o să-şi asume valoarea propriei transpiraţii. Au englezii o expresie minunată, care poate fi bine aplicată aici : *window of opportunity* ; chiar se trece prin această fantă minusculă de şansă : forţa de muncă calificată, supracalificată chiar, care poate fi angajată cu un cost redus, care este importantă relativ numeric şi care nu pune probleme sociale. Criminalitatea românească, sigur că iritantă, se referă la portmoneu, la radioul din maşină, la o zgârietură cu cheia pe capotă, dar nu e crimă organizată în sensul extrem de agresiv şi destabilizator al expresiei.

Rodica Palade : În afara de asta, ce altceva mai oferă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O piaţă extraordinară, cu o putere enormă de absorbţie pentru tot ce înseamnă produs industrial sau de larg consum. Interesant este acest lucru : că toţi banii sau o mare parte din banii care ne vin din fondurile de coeziune, structurale, de dezvoltare regională se întorc, datorită investiţiilor şi recuperării investiţiilor prin profit, prin firmele occidentale care se stabilesc în România. Din punctul acesta de vedere, e o ţară foarte bună, pentru că preţurile sunt mici, taxele sunt mici, încep să se stabilizeze, se unifică. În plus, are o poziţie foarte interesantă. E o trambulină spre o zonă de profit maxim, care este Estul Europei – că e vorba de Ucraina, de Federaţia Rusă sau Balcani –, are un potenţial de transmitere a capitalului investiţional extraordinar. Mai e ceva : este o ţară care a arătat că, acolo unde procesul de privatizare este condus în mod serios si sistematic, cum se întâmplă în zona bancară, sistemul însuşi este solid şi predictibil în acelaşi timp, ceea ce puţine dintre noile state au arătat. Toate acestea au început să se adune şi România devine o ţintă economică foarte interesantă, cu un profit angajant, cu un grad de risc din ce în ce mai mic. Indicatorii economici pe care îi avem acum arată un corp care se dezvoltă bine, pornind de la date foarte confortabile : inflaţie mică, şomaj mic – noi suntem printre ţările cu cea mai mică rată de şomaj –, preţuri mici, mână de lucru ieftină, calificată, stabilitate macroeconomică etc. Vistieria ţării are 17 miliarde de euro, este o ţară care se poate, până la urmă, autocredita. Toate acestea arată că poate aduce UE nu doar probleme, ci şi un câştig foarte serios.

Să încep cu o constatare de ordin general. După 25 aprilie, când am primit dreptul de a participa ca observatori la toate lucrările Parlamentului European, inclusiv la luările de decizie, prezenţa României şi Bulgariei nu s-a redus la o prezenţă formală. Şi, în ciuda faptului că nu au statut definitiv, sunt atrase în discuţie şi consultate cu exact acelaşi interes, cu aceeaşi curiozitate sau cerându-li-se aceeaşi expertiză, ca şi în cazul celorlalte ţări membre. Diferenţa dintre observatori şi ţară membră este strict nominală. Consiliile de Afaceri Generale, întâlnirile miniştrilor de Finanţe, dejunurile miniştrilor de specialitate, Consiliul Europei, toate dau României şi Bulgariei dreptul la expresie pe care îl au toţi ceilalţi. În cazul nostru, perspectiva financiară reprezintă în sine un proiect. Dar nu un proiect contabil, cum s-ar putea înţelege. E un proiect politic care încearcă să definească liniile generale de aşezare a cheltuielilor şi a veniturilor pe o perioadă de cinci-şase ani, între 2007 şi 2013. Folosind un buget astfel prefigurat, de fapt UE se obligă la continuitate în politicile sale majore. Politicile majore cer o previziune financiară etapizată, care să nu lase prea mult spaţiu de joc arbitrariului politic, incidenţei politice. Acesta e motivul pentru care extinderea a avut şanse cu al cincilea val, între 2000 şi 2006.

Valoarea politică a bugetului UE

Rodica Palade : Să spunem clar că bugetul acesta prevede existenţa a 27 de ţări.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, este un buget al Uniunii Europene alcătuite din 27 de state. Încă o precizare. Marele principiu moral, cu valoare politică, care trebuie să stea la baza proiecţiei financiare, este principiul solidarităţii cu cei mai săraci, în aşa fel încât ei să aibă şansa de a atinge un nivel de prosperitate comparabil cu nivelul de prosperitate al ţărilor importante din UE. Această solidaritate e concepută ca fiind echivalentul unităţii : solidaritate în a crea structuri comune, pieţe comune, colaborări generalizate, solidaritate în politica externă, solidaritate în politica monetară.

Principiul solidarităţii este un principiu dificil. Aceasta înseamnă să suprapui interesele naţionale şi interesele UE. E un lucru foarte greu, pentru că, în continuare, UE – mai ales după eşecul Tratatului Constituţional, după referendumurile din Franţa şi Olanda – este asociativă, nu a ajuns la o formulă de completitudine şi de unică reprezentare sau de conducere unică, în sensul imaginat de Tratatul Constituţional. În această situaţie, bugetul nu are doar valoare tehnică, ci valoare politică propriu-zisă. Toată lumea fetişizează chestiunea proiecţiei financiare, în sensul că toţi aşteaptă şi succese ale administraţiei interne, ale preşedinţiilor succesive ale UE, aşteaptă proiecte care să funcţioneze, proiecte care să aibă validare socială, care să nu antagonizeze Parlamentul European, să nu strice balanţa de putere între Consiliu, Comisie şi Parlamentul European, care să nu determine luări dure de poziţie în statele aşa-numite contributoare (şase state care participă substanţial la veniturile din UE) şi, nu în ultimul rând, să nu transforme statele nou primite în state asistate, să nu genereze un reflex de asistenţă, o aşteptare financiară continuă.

Rodica Palade : Tensiunile pentru adoptarea bugetului au venit dinspre Londra.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Marea Britanie are acel rabat, care a reprezentat o sumă suplimentară pe care a primit-o Marea Britanie în anii ’80, când premier era Margaret Thatcher, o sumă care, repetată an de an, avea drept scop extragerea Marii Britanii, afectată economic de mari procese de reformă stârnite de Partidul Conservator, dintr-un impas economic şi aşezarea ei într-o altă zodie, sub o altă stea. S-a vădit că acest supliment este motivat, ca şi o creditare, dar nu în sensul unei creditări bancare, ci ca o investiţie. Investiţia a fost bună, Marea Britanie a ajuns o mare putere economică, ea dă mai mult decât primeşte, ceea ce înseamnă că a ajuns la o capacitate de mare efort economic. Dar reaşezarea contribuţiilor şi a cheltuielilor ţine de o grijă mult mai profundă, care vine din 2002-2003, când reprezentanţii celor şase state contributoare, prin miniştrii de Externe sau prim-miniştrii lor, trimit o scrisoare prin care cer o reordonare a contribuţiilor şi o reformă a capitolelor de plăţi. Orice reformă a capitolelor de cheltuieli este expresia directă a propriilor politici de dezvoltare.

Orice buget reprezintă o sumă de politici, nu reprezintă un calcul. Ei, de aici, de fapt, începem să ne gândim : ce vrem să facem din Europa mai departe ? Vrem să facem un competitor tehnologic, vrem să facem un competitor politic cu greutate strategică, dorim ca toate acestea să se altoiască pe o prosperitate absolută ? În ce măsură rezistă puterilor economice care vin din urmă, statele asiatice ? În ce măsură poate coopera cu Statele Unite ? Acestea sunt întrebări grele, cărora nu li se poate răspunde decât prin buget, deci prin politici pe care să le accepte toate preşedinţiile succesive ale UE, cărora să li se conformeze şi pe care să le accepte cumva ca linii fundamentale de acţiune, la care să se

adauge propriile puncte de vedere. De aici şi importanţa declanşării discuţiei şi a efortului care se face acum. Un asemenea buget, de fapt, este un buget al unităţii europene, nu este un buget al formulei asociative. Referendumurile au căzut, Tratatul Constituţional mai are probleme, iar acest buget a devenit dintr-odată purtătorul de cuvânt al ideilor de unitate pe care Tratatul Constituţional le evocă, le susţine şi le defineşte. Încât a vota aşa ceva înseamnă a accepta că acel proiect există, rezistă şi este în continuare proiectul fundamental al nivelului superior de decizie politică al statelor UE.

Rodica Palade : România a pierdut totuşi la nivelul sumelor alocate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am să fiu foarte sincer. Oricum nu putea pierde nimic, fiindcă ea câştigă. Ea câştigă pâinea toată, dar fără un colţ. Faţă de Pachetul Luxemburg, noi avem cu 500 şi ceva de milioane de euro mai puţin. Nu este o sumă care să dea peste cap economia naţională sau să ne oblige definitiv la insomnie.

Relaţia Washington-Bucureşti : un gaj de securitate

Rodica Palade : Aţi fost criticat pentru declaraţia pe care aţi făcut-o, „vin americanii”, cu prilejul vizitei Condoleezzei Rice ; s-au formulat imediat obiecţii : de ce au venit, au venit prea târziu, vin teroriştii peste noi ş.a.m.d.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fiecare e liber să spună ce doreşte. Sigur că declaraţia asta, într-un concert de voci sumbre, profunde, grave, cum ne-am obişnuit că arată reflecţia noastră politică, poate să sune neobişnuit şi neacordat cu încruntarea noastră generală. Dar eu am spus-o cât se poate de clar, fiind ceea ce cred, şi nu văd motivul pentru care ar fi trebuit să mă ascund, să pozez într-un sfinx reflexiv care să accepte venirea americanilor cu oarecari distanţe şi să nu o fac. Sper că au mai făcut-o şi alţii, cu bucuria că, dacă acest lucru se întâmplă, România este la adăpost de toate relele. Este la adăpost de rele interne şi de rele externe, este o ţară stabilă, o ţară cu o democraţie funcţională, unde nu se mai pot întâmpla răsturnări neplăcute de situaţie, o ţară care e considerată ca predictibilă în politicile ei, care nu generează frisoane, care nu produce coşmaruri prietenilor. Coşmarurile unor prieteni sunt mai grave decât coşmarurile inamicilor. Am spus-o cu cea mai bună-credinţă şi, pe undeva, mi-a părut rău că sinceritatea, fie ea şi în forma aceasta zâmbitoare şi lipsită de constipaţie diplomatică, a fost înţeleasă greşit.

Rodica Palade : Bazele militare americane/facilităţi modifică poziţia României în zonă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este un supliment de încredere valorificată pe teren. Creşte, în acelaşi timp, rolul pe care România îl are în lume, pentru că nu este doar un consumator de securitate, ci şi un furnizor implicit de securitate. Se schimbă sensul acţiunii noastre politice : nu mai absorbim, oferim. Este esenţial să se întâmple în felul acesta, atâta vreme cât subiectele cele mai complicate ale vecinătăţii noastre orientale sau sudice ne preocupă în egală măsură pe noi, cum preocupă Washingtonul sau Bruxelles-ul, NATO sau UE. A avea o colaborare de o asemenea natură cu americanii, dând la o parte recunoaşterea calităţii colaborării noastre politice sau armate, mai înseamnă ceva : avem certificatul aliatului, un aliat deasupra altor aliaţi. În momentul în care am optat pentru integrare euroatlantică, am optat pentru o colaborare strânsă cu Washingtonul, iar politica noastră, relaţia Washington-Bucureşti, a fost de nenumărate ori subliniată şi interpretată, din ianuarie 2005, ca parte a programului de guvernare.

Este un gaj de securitate. Să nu-mi spuneţi de riscuri. Toţi cei care văd militari americani pe teritoriul României gândesc, după opinia mea, ipocrit. Riscul a existat în clipa în care noi am făcut opţiunea definitivă.

Rodica Palade : În declaraţia lui Bush, când a venit aici la Bucureşti, erau câteva cuvinte sibilinice : România să fie un pod spre Est. Acum, prin instalarea acestor facilităţi americane pe teritoriul României, dacă noi devenim furnizori de securitate, devenim acest pod spre zona Mării Negre sau şi spre alte zone ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ba mai mult decât atât. Nu este doar faptul că România devine trambulină pentru orice operaţiune spre Est sau spre Sudul mediteranean, care obligă la acţiune directă pentru a proteja interesele noastre de securitate – cazul luptei împotriva terorismului e cel mai elocvent. Mai este ceva : o prezenţă suplimentară de securitate în bazinul pontic. Bazinul pontic este minat de insecuritate. Marea Neagră, din păcate, n-are destinul Mării Mediterane, acesta e marele ei defect. Marea Mediterană e traversată de toate tipurile de cooperare posibile, multilaterale, directe, bilaterale, e o mare în care reflexele de cooperare s-au dezvoltat în sute de ani şi numai evanescenţa statelor face ca ele să dispară pe moment. Reapar apoi în forme cu totul interesante – cazul Libanului sau al Egiptului, sau al Libiei. Marea Neagră n-a avut niciodată acest succes. În Marea Neagră nu există decât o singură formă de cooperare economică, şi anume Organizaţia Cooperării Economice la Marea Neagră. Cu greu se pot închega cooperări bilaterale. Brusc, apar interese mărunte, pe suprafeţe mici, cu mize care sunt numai politic enorme, pentru că, de fapt, economic, nu sunt reprezentative. Mai mult, este o regiune care-şi consumă greu propria istorie, o istorie a exclusivităţii.

Rodica Palade : Vom merge cu americanii până la capăt în regiunile în care ne-am angajat : Afganistan, Irak, Bosnia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bosnia şi Herţegovina este alt caz, este UE. Politica noastră este politica celui care s-a angrenat în operaţiuni multinaţionale, nu cu gândul de a valorifica politic sau propagandistic o cooperare partenerială, ci de a susţine în modul cel mai serios, mai autentic al cuvântului reconstrucţia unui stat care, înainte de a avea prezenţa unei forţe multinaţionale, producea terorism sau era o sursă de insecuritate politică sau militară. Acesta e cazul Afganistanului şi al Irakului. Aceasta este baza de la care pornim. Raţiunea pentru care suntem acolo este că avem nevoie de un Irak stabil, pentru că avem nevoie de o stabilitate. Avem tot interesul ca Irak să fie un stat previzibil.

Rodica Palade : Politica noastră este construită în aşa fel încât, împreună cu americanii, gândim mai larg zona de securitate în care ne includem ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bineînţeles. A pleca de la ideea că noi, ca o colonie, însoţim metropola nu e doar fals, e toxic, pentru că nu evocă nicicum interesul internaţional faţă de rezolvarea unor probleme aspre – Afganistanul sau Irakul. În Afganistan, prezenţa noastră e foarte puternică. Acolo cum ar funcţiona această chestiune : suntem la remorca NATO ? Suntem membri ai NATO şi prezenţa Alianţei este una liber consimţită, nu o prezenţă de circumstanţă, girată de influenţa hegemonilor. Suntem acolo în egală măsură noi, polonezii şi alte naţiuni, pentru că noi chiar credem în această alianţă. Dacă succesul acestei operaţiuni va deveni palpabil, nu va fi un succes al armatei americane, ci un succes al unei coaliţii multinaţionale. În Irak abia s-au încheiat alegerile, un lucru bun, cu o prezenţă mare la vot, cu interes enorm pentru democraţia reprezentativă. Dacă

Irakul va arăta aşa cum trebuie, atunci este o ţară pe care poţi să te bazezi, în care poţi investi politic, economic.

Rodica Palade : Noul ambasador al Statelor Unite la Bucureşti se plânge de problema adopţiilor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Rezolvarea chestiunii adopţiilor a însemnat eliminarea unei surse mari de corupţie. Pentru că frica păzeşte bostănăria, încăpăţânarea noastră în a respecta legislaţia specifică, ce a trecut prin nenumărate vămi europene şi a fost alcătuită în aşa fel încât să fie convenabilă nouă, dar şi aşteptărilor europene, este de înţeles. Legea este sacrosanctă. Ceea ce pot spune este că Oficiul Naţional pentru Adopţii îşi face propriul calendar de control şi analiză a dosarelor de adopţie. Poate, pentru prima oară, se pun în ordine procesele de adopţii, caz cu caz, în aşa fel încât să nu existe dubii în felul în care a fost angajată procedura de adopţie sau timpul când s-a desfăşurat.

3-9 ianuarie 2006, *Revista 22*

„Nu avem un plan B pentru aderare”

Ministrul de Externe al României, dr. Mihai-Răzvan Ungureanu, este profund convins că la Consiliul European din 15-16 iunie va confirma că ţara sa va intra în UE la 1 ianuarie 2007.

Ministrul de Externe al României, Mihai-Răzvan Ungureanu, într-un interviu în exclusivitate pentru Information Europe, *vorbeşte despre aşteptările sale de la preşedinţia austriacă a UE, despre viitoarea aderare a României la UE, despre criza constituţională europeană, despre imaginea externă a României, despre importanţa perspectivei europene asupra Regiunii Europei de Sud-Est şi despre punctul de vedere românesc referitor la viitoarea Politică Europeană de Vecinătate.*

Information Europe : Ce aşteptaţi de la preşedinţia austriacă a UE ? Care aspecte consideraţi că vor fi cele mai importante în următoarele luni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Preşedinţia austriacă a UE vine într-un moment în care România a ajuns într-o fază importantă a drumului de aderare la UE şi noi dăm o importanţă semnificativă acestui moment. În cursul acestei preşedinţii, vor fi luate decizii importante privind aderarea României la UE. În mai, Comisia va elabora un Raport de evaluare a stadiului pregătirii României pentru aderarea la 1 ianuarie 2007. Sunt convins că, la Consiliul European din 15-16 iunie, data aderării noastre va fi confirmată. În plus, ne aşteptăm ca un număr semnificativ de state ale UE să ratifice Tratatul de Aderare a României la UE până la finalul preşedinţiei austriece. Avem în vedere participarea activă la discuţiile generate de preşedinţia UE, în domenii care pentru România au o importanţă specială : justiţie şi afaceri interne, viitorul Europei şi extinderea. Sprijinim preşedinţia în eforturile sale de a relua discuţiile pe tema viitorului Europei şi credem că succesul acesteia va avea o contribuţie semnificativă la unul dintre cele mai importante proiecte europene. Preocuparea preşedinţiei faţă de vecinătatea estică a Uniunii corespunde intereselor noastre, în timp ce întărirea organismelor executive în domeniul administrării frontierelor, combaterea imigraţiei ilegale şi problemele legate de azil au o importanţă foarte mare în îndeplinirea obligaţiilor noastre ca viitoare graniţă externă a Uniunii.

În plus, iniţiativa Austriei de a reevalua şi de a întări eforturile UE în Balcanii de Vest, prin intermediul iniţiativei de consolidare a stabilităţii şi creşterii prosperităţii, întâlneşte perspectiva noastră asupra regiunii.

Information Europe : Preşedinţia austriacă a reluat dezbaterea pe tema Tratatului Constituţional. Ce soluţie vedeţi dumneavoastră ca fiind rezonabilă pentru a face UE în măsură să răspundă viitoarelor provocări ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iniţiativa preşedinţiei austriece de a realiza un plan de acţiune pentru a pune capăt blocajului constituţional, care să fie discutat la Summitul UE din iunie, astfel încât discuţia în jurul viitorului Europei să dobândească un mai mare dinamism este mai mult decât bine-venită. Este de adăugat : atmosfera generală în Europa s-a schimbat recent, iar eu, personal, aş vrea să văd rezultatele iniţierii unei dezbateri în toate cele 25 de state membre, pentru că, altfel, Europa are de suferit. Eu cred că pentru toţi cei 27 de membri ai Uniunii a venit timpul să lucreze şi să aibă o contribuţie activă, pentru a găsi soluţiile adecvate de a merge mai departe.

Este Europa pregătită pentru acest proces în desfăşurare şi poate răspunde în mod pozitiv actualului context pentru a găsi o soluţie constructivă pentru Constituţie ? Cum putem face ca Tratatul Constituţional să fie ratificat în statele unde, prin voinţa legitimă a poporului, acesta a fost respins ? În ciuda complexităţii problemei, aceasta nu este de natură legală, ci politică. Vrem sau nu să ne gândim la o serie de norme fundamentale ale Europei ? Credem că un Tratat Constituţional este o precondiţie vitală pentru construcţia unei Europe responsabile pe deplin de nevoile cetăţenilor săi, de aşteptările vecinilor săi şi de provocările pe plan global ? După cum arată recentele sondaje, două treimi dintre europeni sunt în favoarea unui concept de Constituţie europeană. Considerăm că un mare potenţial pentru progres rezidă tocmai la nivelul parlamentelor naţionale şi suntem încrezători că instituţiile europene şi guvernele naţionale vor da dovadă de o viziune politică pentru desăvârşirea acestui proces.

Information Europe : Populaţia României este extrem de favorabilă apartenenţei la UE. Credeţi că amânarea aderării pentru 2008 va avea o influenţă negativă sau pozitivă asupra acestei percepţii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Marea majoritate a populaţiei României susţine scopul aderării la 1 ianuarie 2007. Acest lucru constituie pentru noi, reprezentanţii Guvernului, un mandat, o susţinere puternică şi o sursă de încredere. În prezent, suntem interesaţi de conştientizarea UE în rândul cetăţenilor, în baza unei înţelegeri detaliate a ceea ce face şi reprezintă UE, de oportunităţile şi responsabilităţile care decurg din calitatea de membru, ca şi de schimbările care vor avea loc la nivel politic, administrativ şi financiar. Vrem ca cetăţenii noştri să fie informaţi şi cunoscători în această privinţă. Considerăm că unul dintre avantajele pe care România le poate aduce UE este o populaţie bine informată. Reformele au nevoie de o bază socială, modernă. Mai sunt multe probleme de rezolvat, dar suntem pe drumul cel bun şi ne aflăm într-un moment crucial. Nu avem un plan B pentru aderare.

Information Europe : Mulţi cetăţeni, mai ales în Austria, nu au o atitudine pozitivă faţă de viitoarea extindere a UE. Aveţi în vedere realizarea unei campanii de imagine pentru îmbunătăţirea imaginii României pe plan extern şi pentru a oferi mai multe informaţii despre ţara dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Suntem conştienţi că trebuie să facem foarte multe eforturi pentru a ajunge la inimile unora dintre cetăţenii europeni. Unul dintre scopurile noastre principale este să facem România mai bine-cunoscută în Europa. Apoi, desfăşurăm mai multe proiecte destinate unei mai bune percepţii a României în rândul societăţii civile austriece. Aş menţiona în această privinţă proiectul realizat de renumitul Institut pentru Investiţii din Austria privind impactul scăzut al aderării României asupra pieţei muncii austriece. Un alt proiect, care ne este foarte drag, va fi realizat în 2007 ; în acelaşi an în

care România va deveni membru al UE, oraşul Sibiu va fi „capitală culturală europeană”. Vor avea loc, cu această ocazie, două expoziţii importante. Sunt multe alte evenimente pe care le organizează Ambasada României şi Institutul Cultural Român de la Viena, dedicate creşterii gradului de cunoaştere a României în Austria. Scopul este acelaşi : de a face România vizibilă şi mai cunoscută.

Information Europe : Ce rol va trebui să ocupe România în Europa de Sud-Est şi la Marea Neagră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România este un exemplu pozitiv de dezvoltare în regiune. Acum câţiva ani, era o ţară cu o situaţie economică instabilă, iar acum este un „iminent” membru al UE. Acesta este motivul pentru care dorim să împărtăşim ţărilor din regiune experienţa acumulată în procesul de integrare europeană şi euroatlantică în ultimul deceniu, ceea ce noi am învăţat. În plus, suntem pregătiţi să ne schimbăm statutul din cadrul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, dintr-un recipient al asistenţei financiare, într-unul de donator, ceea ce reflectă mai bine noul nostru statut – procesul de aderare la UE şi NATO. Acest lucru ar putea face parte dintr-un proces mai amplu de restructurare a Pactului de Stabilitate, care să ţină cont şi de ultimele procese de transformare europene, inclusiv de dezvoltare a conceptului de *regional ownership*.

România este convinsă că, din raţiuni politice, strategice şi istorice, UE rămâne deschisă pentru a avea relaţii privilegiate cu toate statele vecine, care respectă standardele şi valorile ce definesc lumea democratică. În această categorie sunt incluse ţările Mării Negre, care, prin aderarea României şi Bulgariei la UE, devin mai aproape de Europa. Este evident că pentru UE contează existenţa unei regiuni a Mării Negre sigure şi stabile, ca o precondiţie a securităţii europene. Ca preşedinte al Organizaţiei Cooperării Economice a Mării Negre (OCEMN), din aprilie, România va lansa un proces de reflecţie privind posibilitatea relaţiilor dintre OCEMN şi UE şi va încuraja elaborarea unei declaraţii politice pe tema dimensiunii Mării Negre a politicii europene. România doreşte să asiste ţările interesate din Estul Europei şi Caucaz şi să împărtăşească din experienţa sa în domeniul reformei economice, cooperării în domeniul securităţii, reformei instituţionale, bunei guvernări şi consolidării societăţii civile. Aceasta îşi are originea în deja demonstrata noastră dorinţă de a avea, prin intermediul Politicii Europene de Vecinătate, un *grup de prieteni* care să împărtăşească valorile europene, ceea ce va întări graniţele externe ale Uniunii.

Information Europe : Aţi menţionat că perspectiva aderării la UE a determinat în România un impuls semnificativ pentru reforme. Credeţi că UE ar putea avea o influenţă asemănătoare asupra dezvoltării altor ţări din Europa de Sud-Est ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Perspectiva apartenenţei la UE a determinat o serie de reforme substanţiale în România. Procesul de aderare a dat o motivaţie substanţială autorităţilor române şi societăţii civile pentru a face progrese în privinţa realizării unei economii de piaţă, a declanşării unor reforme economice şi legislative semnificative, care să garanteze drepturile fundamentale ale omului. Credem că perspectiva aderării la UE a ţărilor din Europa de Sud-Est va avea o influenţă pozitivă asemănătoare. O asemenea experienţă este concordantă cu pricipiile şi valorile Uniunii Europene şi se va aplica contextului economic şi social din Balcanii de Vest pentru pregătirea graduală a acestor ţări în vederea aderării la UE. Nu este o sarcină uşoară, pentru că vor trebui implementate noi standarde şi criterii, dar noile perspective sunt bine-venite. Prin

intermediul dialogului bilateral cu ţările din regiune şi prin intermediul câtorva iniţiative regionale şi subregionale, cum ar fi Iniţiativa Central-Europeană (CEI), Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECP) şi Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est (PSESE), România se oferă să asiste prin experienţa proprie la pregătirile şi negocierile candidaturilor acestor ţări la UE.

Information Europe : Ce aşteptări aveţi de la Politica Europeană de Vecinătate, în special în relaţia cu Republica Moldova şi Ucraina ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România este implicată în crearea unei zone stabile şi prospere la graniţa sa externă. Aşteptările noastre de la Politica Europeană de Vecinătate merg în direcţia creării unei arii extinse care să împărtăşească valorile fundamentale europene, progresul democratic şi prosperitatea. Credem că putem atinge acest obiectiv prin realizarea unui anumit nivel de integrare economică, printr-o cooperare politică susţinută şi prin schimburi culturale între UE şi aceste ţări. În ce priveşte Ucraina şi Republica Moldova, există deja planuri de acţiune pentru realizarea acestor obiective, iar în cursul lui 2006 ar urma să fie realizate documente asemănătoare în privinţa relaţiei cu Georgia, Armenia şi Azerbaidjan. Sprijinim aspiraţiile acestor ţări de a avea relaţii mai strânse cu structurile europene şi euroatlantice şi de a avea planuri de acţiune care să fie implementate pe deplin. Noi nu credem că aderarea noastră la UE în 2007 va crea o nouă Cortină de Fier. Dimpotrivă, România doreşte să fie un avocat puternic pentru strângerea relaţiilor dintre UE şi aceste ţări, şi ne gândim atât la vecinii noştri direcţi, Ucraina şi Republica Moldova, cât şi la vecinii de la Marea Neagră sau la ţările din Caucazul de Sud.

ianuarie 2006, *Information Europe*, Austria

Anul diplomatic 2005 în viziunea ministrului de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu

Monica Miloşescu : Colega mea Carmen Gavrilă a cerut o caracterizare a anului diplomatic 2005 ministrului de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu.

Carmen Gavrilă : Ce a fost nou în politica externă românească în 2005 faţă de anii precedenţi ? Ce schimbări de strategie, de abordare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi formal, dar şi în substanţă, politica externă românească din ianuarie 2005 încoace arată altfel decât politica externă de până la începutul anului de care ne despărţim acum. În primul rând, formal, este o politică externă care începe să funcţioneze mai bine pe alt calibru de activitate, este o politică externă care gândeşte proiectiv, nu reactiv, care îşi face propria agendă, care izbuteşte, la 15 ani după 1989, să inventarieze interesele naţionale româneşti atât în materie de securitate, cât şi în materie de prosperitate economică, să le transforme în obiecte ale activităţii politico-diplomatice şi să dea propriei acţiuni consistenţa programului, a proiectului. Trebuie să recunoaştem că politica externă românească nu a onorat o aşteptare publică până acum, aceea de a fi o politică externă de avangardă, o politică externă care să deschidă calea tuturor celorlalte instituţii din statul român abilitate să valorifice şansele relaţiilor bilaterale sau ale contextului multilateral. A fost o politică externă mai curând atentă la impulsul circumstanţei şi oarecum neglijentă faţă de proiectele naţionale de amploare.

România n-a fost într-o zodie a proiectului, a fost mai curând într-o grabă continuă de a repara ceea ce fusese distrus sau de a construi ceea ce trebuia neapărat construit pentru a împlini un enorm obiectiv care, din fericire, a fost respectat de toate guvernările, indiferent de culoarea sau conţinutul lor politic. Este vorba despre integrarea în Alianţa Nord-Atlantică şi în UE. Însă politica externă nu are doar două dimensiuni. Este o politică externă – şi vorbesc acum despre ceea ce s-a întâmplat în 2005 – mult mai bine orientată, nu pentru ziua de mâine, ci pentru zilele următoare, pentru anii care vin, pentru România anului 2020, pentru România anului 2015, când ne vom fi obişnuit deja cu funcţionarea noastră în cadrul mecanismelor interne ale UE, când vom fi avut deja o practică relativ consistentă a apartenenţei la NATO.

Carmen Gavrilă : Au fost voci care s-au întrebat ce înseamnă asta : să ne pregătim pentru peste 10 ani, 15 ani ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă lucrurile ar fi aşa, atunci orice mariaj ar trebui să se termine în ziua imediat următoare, printr-un divorţ. Or, lucrurile nu sunt chiar în felul acesta. Intrarea noastră în UE, ca şi calitatea de membru al Alianţei Nord-Atlantice

adaugă o tuşă, sigur, groasă, convingătoare, la desenul definiţiei noastre geopolitice, dar nu înseamnă că România începe şi se încheie cu apartenenţa la cele două cluburi. România are un statut foarte clar, are specificul ei şi acest specific este cel care ne dă portanţa în geopolitica internaţională, este cel care ne asigură prezenţa în anumite zone de efect politic, în Balcani sau în contextul pontic, sau în vecinătatea orientală imediată şi, în acelaşi timp, ne şi obligă la puncte de vedere acolo unde experienţa noastră şi unde expertiza noastră sunt apreciabile. Proiectul Kosovo sau proiectul pontic sunt concluziile aceluiaşi raţionament.

Altfel spus, politica externă a României nu se încheie odată cu intrarea în concertul acţiunilor girate de NATO sau de UE. Dimpotrivă, prezenţa noastră acolo ne obligă să gândim şi mai atent la ce înseamnă diferenţa specifică dintre România şi Luxemburg, de exemplu, dintre România şi Olanda sau dintre România şi Franţa. Fiecare ţară membră vine cu propria zestre de abilitate sau de expertize, experienţa politică. În acelaşi timp însă, ne căutăm rezolvarea intereselor naţionale şi pe alte dimensiuni, în alte coordonate geografice, că este vorba de zona arabă sau că este vorba de zona extrem-orientală, acolo unde putem participa economic, în pieţe apte să absoarbă produs economic românesc, produs industrial românesc, acolo unde putem folosi relaţia politică bună pentru a genera investiţie reciprocă, acolo unde putem folosi chiar istoria pentru a reînnoda un dialog bilateral îngheţat. Toate chestiunile acestea ne obligă la o prezenţă mult mai consistentă. România devine uşor-uşor, de la o zi la alta, o Românie puternică. Noi nu ne pregătim pentru un statut minor în politica europeană; dimpotrivă, pentru un statut de ţară ale cărei politici se adaptează propriilor aspiraţii, dar şi propriului potenţial economic sau politic. Vom fi a şaptea ţară ca putere de vot, deci ca pondere politică în UE.

30 decembrie 2005, *Radio România Actualităţi*

Regiunea extinsă a Mării Negre: noi idei, o nouă viziune, noi oportunităţi

Odată cu extinderea graduală spre Est a comunităţii euroatlantice, regiunea Mării Negre a revenit în atenţie, deşi identitatea sa este destul de nedefinită. Regiunea Mării Negre a fost o regiune de frontieră, conectând Europa cu Asia Centrală şi Orientul Îndepărtat. Din punct de vedere istoric şi geografic, ţările aparţinând zonei extinse a Mării Negre – incluzând Republica Moldova, Armenia, Azerbaidjan şi Georgia – au făcut parte din spaţiul european politic, cultural, economic şi de securitate. Unele ţări s-au alăturat recent familiei occidentale, în timp ce altele au puternice aspiraţii şi/sau conexiuni europene şi euroatlantice. Pentru toate acestea, ca şi pentru cei care se plasează într-un alt cadru de referinţă, rămâne valabilă întrebarea: „Prin ce este relevantă regiunea Mării Negre pentru comunitatea europeană şi euroatlantică?". Oferirea unui răspuns pare a nu fi o necesitate, aşa cum a fost pentru Balcani, după criza din Kosovo.

Marea Neagră este atractivă, dat fiind potenţialul său neexplorat. În primul rând, prin transformarea sa într-o legătură lipsită de echivoc între Est şi Vest, ca şi prin lansarea unei serii de proiecte în scopul promovării securităţii şi stabilităţii în Asia Centrală şi Orientul Mijlociu extins. În al doilea rând, prin oferirea de noi instrumente şi idei în abordarea noilor provocări din domeniul securităţii (terrorism, crimă organizată, proliferarea armelor de distrugere în masă) într-o nouă paradigmă de securitate, bazată pe prevenire, coordonare şi sinergie. În al treilea rând, prin transformarea sa într-un punct nodal al noii cooperări dintre Rusia, SUA şi Uniunea Europeană, în efortul de stabilizare la un nivel nemaiatins până în prezent, prin crearea unor interdependenţe de natură să înlăture tensiunile şi să reducă posibilitatea apariţiei unor conflicte într-o regiune de importanţă economică reciprocă.

Pe de altă parte, regiunea este esenţială şi pentru desăvârşirea unui mediu european al păcii şi securităţii. Tranziţia de la moştenirea trecutului sovietic spre un viitor democratic şi stabil, conectat îndeaproape la instituţiile europene, a început deja. NATO şi UE sunt prezente în regiune prin statele membre România, Bulgaria şi Turcia şi îşi împart responsabilitatea pentru dezvoltarea democratică a regiunii. Îndrumate de aspiraţiile lor europene şi euroatlantice, Republica Moldova, Ucraina, Georgia, Azerbaidjan şi Armenia au iniţiat programe de reformă cu sprijinul NATO şi UE. Federaţia Rusă este, de asemenea, angajată, în parteneriate speciale cu aceste două organizaţii, iar noua sa politică la Marea Neagră va trebui să ia în considerare noile realităţi.

Pornind de la această bază, este firesc să menţionăm că regiunea Mării Negre are nevoie de o agendă comună şi de o platformă de cooperare mai largă, mai cuprinzătoare. Mai multe organizaţii internaţionale şi regionale abordează problemele de securitate, democraţie şi economice din regiune. Cu toate acestea, se simte nevoia unui cadru de dialog şi interacţiune mai inclusiv, deschis şi transparent, al tuturor actorilor implicaţi în regiune, în scopul atingerii unei sinergii a eforturilor. Regiunea Mării Negre ar putea beneficia de pe urma unei abordări mai puţin instituţionalizate, orientate către obţinerea de rezultate şi mai flexibilă, prin crearea unei orientări comune. Există un anumit nivel de percepţie comună a problemelor de securitate subregională, precum şi o conştientizare din ce în ce mai mare a beneficiilor cooperării, care ar trebui capitalizate.

Nimeni din regiune nu deţine monopolul oferirii unei soluţii la preocupările din regiunea Mării Negre. Stabilitatea de lungă durată şi în măsură să se autosusţină are nevoie de o nouă viziune, bazată pe *regional ownership* şi pe plusul de valoare oferit de implicarea multiplă europeană şi euroatlantică. În acest scop, România intenţionează să lanseze un Forum al Mării Negre care să ofere un cadru de dezvoltare unui proces inclusiv şi transparent de reflecţie şi dialog despre regiune şi despre viitorul său, reunindu-i pe toţi actorii regionali, în scopul armonizării percepţiilor, al realizării sinergiilor, al întăririi încrederii regionale şi facilitării de proiecte concrete. Acesta nu va fi un substitut şi nici nu va submina mecanismele de cooperare regională curente, ci mai degrabă va întări eficacitatea acestora, va explora complementaritatea lor şi va genera noi idei.

Procesul va fi bazat pe un dialog activ şi deschis între guvernele şi societăţile civile ale ţărilor din regiune, ca şi al instituţiilor, guvernelor şi mediilor academice din comunitatea euroatlantică. Regiunea Mării Negre merită o atenţie care le este refuzată altor regiuni, cu bine-cunoscutele consecinţe. Scopul final al Forumului este de a atrage atenţia asupra aspectelor practice ale cooperării în domeniul securităţii în regiunea Mării Negre şi în oferirea unei foi de parcurs pentru realizarea unor mecanisme cu o geometrie variabilă.

Instituţiile-cheie europene şi euroatlantice au o responsabilitate majoră în sprijinirea reformelor interne şi a consolidării democratice în regiune. Recursul la dialogul politic NATO-Rusia şi UE-Rusia, ca şi dezvoltarea dialogului NATO-UE şi NATO-OSCE pe probleme concrete de securitate în regiunea Mării Negre vor aduce o contribuţie valoroasă la facilitarea rezolvării conflictelor îngheţate şi la promovarea stabilităţii regionale. Intenţia Comisiei Europene de a proiecta o strategie asupra Mării Negre ce ar putea fi un îndreptar al acţiunii europene în regiune reprezintă o oportunitate pentru ţările regionale de a-şi exprima preocupările comune, de bază şi legitime şi pentru a-şi expune priorităţile la Bruxelles, concentrând totodată asistenţa europeană spre domenii-cheie şi obiective ce pot fi realizate.

Eforturile individuale ale ţărilor din regiune trebuie multiplicate prin instrumente regionale şi europene. Pentru moment, politicile naţionale de securizare a apelor teritoriale trebuie completate de o cooperare la nivel regional a forţelor de poliţie şi de cooperarea forţelor navale. UE se poate conecta la eforturile regionale prin schimbul de informaţii şi prin sprijinirea întăririi capacităţilor naţionale privind controlul la frontieră, securitatea aeriană şi maritimă, ca şi prin planificarea pentru situaţii civile, asistenţă în cazul dezastrelor şi administrarea mediului înconjurător.

În următoarele luni, România are posibilitatea de a-şi concentra eforturile dedicate Agendei Mării Negre în două contexte multilaterale. În timpul preşedinţiei Comitetului

de Miniştri al Consiliului Europei, România va promova crearea unei Euroregiuni a Mării Negre pentru facilitarea cooperării transfrontaliere şi a contactelor directe în domeniul economic, cultural, al bunei guvernări şi al protecţiei mediului. În calitate de preşedinte-în-exerciţiu al Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră, cea mai importantă organizaţie regională ce reuneşte toate ţările din regiunea extinsă a Mării Negre, România intenţionează să-şi recalibreze activităţile şi să-şi sporească eficienţa, profunzimea acţiunilor şi vizibilitatea pe scena internaţională.

14 decembrie 2005, Articol semnat în *Jane's Defence*

Despre viitoarele baze americane în România

Robert Turcescu : Bună seara, doamnelor şi domnilor, confruntarea „100%” din această seară este cu ministrul Afacerilor Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună seara, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara.

Robert Turcescu : Bine aţi revenit în studioul emisiunii „100%”. De azi avem un acord semnat pentru înfiinţarea unor baze militare americane în România :

Se întâmplă ceea ce bunicii şi părinţii noştri au aşteptat 60 de ani la rând, ceea ce au sperat sute de mii de români care au intrat în puşcăriile comuniste şi au fost sacrificaţi pentru că au dorit democraţie – este declaraţia dumneavoastră foarte recentă, domnule ministru, cam exagerată, cam triumfalistă, spun unii dintre telespectatorii emisiunii „100%”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Se prea poate, nu a fost intenţia mea să sune triumfalist sau exagerat, nici teatral, nici patetic. Dimpotrivă, este ceea ce cred şi fără pic de intenţie manipulatoare, să spun aşa. Chiar cred într-adevăr că se întâmplă în felul acesta ca România să aibă pe propriul sol armata americană şi asta spune foarte multe şi din punct de vedere politic, şi simbolic ; dacă doriţi, referinţa mea aici era o referinţă istorică. Fără discuţie că ne-am dorit să ajungem în NATO, s-a întâmplat acest lucru în anii precedenţi, dar de faptul că de americani este legată speranţa că ei vin în România, de ea s-au legat atâţia români în anii ’40, în anii ’50, mai ales în anii terorii comuniste, cred că acestui lucru astăzi i se răspunde prin semnarea acestui acord.

Robert Turcescu : Aş vrea să faceţi poate o precizare necesară. Când spuneţi că se întâmplă ceea ce bunicii noştri au aşteptat vreme de 60 de ani, este ceea ce gândiţi dumneavoastră, lucrul pe care îl gândiţi dumneavoastră, sau exprimaţi în felul acesta… aţi luat pulsul popular, pulsul întregii Românii şi vi se pare că opinia majoritară este în momentul de faţă în sensul declaraţiei făcute de dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Într-un fel da, cred că răspunsul la întrebarea dumneavoastră poate fi un răspuns ferm pozitiv. Este şi părerea mea, evident, este şi părerea mea în calitate de cetăţean român, este părerea mea în calitate de istoric, dar, după ştiinţa mea, Alianţa Nord-Atlantică şi susţinerea de care se bucură relaţia dintre România şi SUA întrunesc o largă majoritate populară.

Robert Turcescu : Punem pe acelaşi palier relaţia cu NATO şi relaţia cu americanii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu am să fiu foarte deschis şi cu dumneavoastră, mai ales pentru faptul că împreună cu Mircea Plângu sau cu alţi colegi din Ministerul Apărării sau

din Ministerul de Externe, în ’98-’99 am început să croim primele planuri de acţiune pentru obţinerea statutului de membru al NATO, şi atunci, în ’98-’99, ne-am pus problema dacă într-adevăr există susţinere populară pentru a deveni membru al NATO. Îmi aduc aminte că una dintre întrebările sondajelor pe care le făceam în acea vreme pentru a verifica dacă există sprijin popular şi dacă nu cumva trăim într-o iluzie, într-un proiect fals, era următoarea : *Ce înseamnă pentru dumneavoastră, cetăţeanul obişnuit, NATO* ? Invariabil, dar invariabil, domnule Turcescu, Alianţa Nord-Atlantică însemna SUA.

Robert Turcescu : Domnule ministru, la ce are nevoie România de bazele americane a căror înfiinţare aţi semnat-o astăzi împreună cu doamna Rice ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici nu ştiu cu ce să încep mai întâi. Din punctul de vedere al securităţii, lucrurile sunt clare, arată că între noi şi Washington există o legătură indisolubilă de securitate, nu doar că ne aflăm sub umbrela de securitate a NATO, că ne apără articolul 5 al Tratatului pe care se întemeiază NATO, ci şi faptul că România şi SUA sunt mână în mână în aceleaşi proiecte politice majore, în cazul de faţă lupta împotriva terorismului. Aceste baze, cum le spuneţi dumneavoastră, noi avem o rigoare de a nu le numi în felul acesta, ci cu un barbarism le zicem facilităţi militare, pentru că nu sunt aidoma bazelor din Războiul Rece, oraşe în care să se afle militari, în care să se întâmple de toate, spitale, şcoli… nu sunt nişte… presupun efective mult mai reduse, au un grad mai mare de operabilitate…

Robert Turcescu : Dar nu greşim foarte mult dacă le numim baze militare…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, nu prea avem cuvinte în limba română pentru aşa ceva… sunt unităţi flexibile, nu ştiu cum să le mai numesc…

Robert Turcescu : Băzişoare, aşa, americane.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În afara argumentului de securitate, mai aduc un argument de ordin politic, arată, de fapt subliniază, calitatea relaţiei bilaterale dintre Washington şi România, dintre Washington şi Bucureşti. Cât de mult reprezintă România pentru SUA, ce înseamnă România pentru SUA, de ce SUA consideră că a amplasa asemenea facilităţi militare pe teritoriul unui alt stat nu prezintă pericole pentru ele însele, nu reprezintă o investiţie într-un proiect politic inutil sau periculos, de ce cred că România are loc pe harta intereselor strategice a SUA, a NATO şi de ce cred totodată că România şi SUA cooperează aici ? Acest cumul de întrebări cu răspuns unic, da, cooperează, au aceleaşi obiective, duce la următoarea concluzie : România este recunoscută ca o democraţie consolidată, România este recunoscută ca ţară cu politică externă, România este recunoscută ca ţară cu politică externă clară, previzibilă, precisă, România este recunoscută ca ţară al cărei statut strategic trebuie luat în considerare şi, nu în ultimul rând, România este recunoscută ca stat interesant pentru SUA şi deci pentru toată comunitatea internaţională civilizată.

Robert Turcescu : Dar am o nelămurire, domnule ministru, în cazul în care, spuneţi dumneavoastră, sau mă rog, aceste baze militare, iată, demonstrează acest interes al SUA, el putea fi demonstrat poate şi altfel, printr-o creştere masivă a investiţiilor financiare ale americanilor în România…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aveţi foarte mare dreptate, iar acest lucru nu s-a întâmplat până acum. De multe ori în discuţiile cu înalţii reprezentanţi ai SUA, şi nu este o chestiune care să ţină exclusiv de anul 2005, s-a întâmplat şi în 2004, şi înainte,

întotdeauna s-a făcut menţiunea *este nevoie de investiţii americane aici*, pentru că, la urma urmei, între Washington şi Bucureşti este un parteneriat strategic. Înţelegem să fim foarte apropiaţi nu doar pe proiecte militare, nu doar pe proiecte strategice, nu doar pe cele politice…

Robert Turcescu : Deocamdată, aşa s-a întâmplat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Deocamdată, aşa s-a întâmplat, însă avem din ce în ce mai multe certitudini că ceea ce s-a întâmplat astăzi deblochează un întreg proces de apropiere reală, dacă doriţi, a economiei americane faţă piaţa românească.

Robert Turcescu : Vă aşteptaţi la o creştere a investiţiilor americane după semnarea acestui acord?

Mihai-Răzvan Ungureanu : De data aceasta vă pot spune, aproape cu certitudine, da.

Robert Turcescu : Mai am încă o nelămurire, de fapt mai multe, le voi rosti pe parcursul întregii emisiuni, în acest context, de ce avem nevoie de baze militare dacă suntem deja ţară NATO?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru că, după cum ştiţi, nu toate statele Alianţei Nord-Atlantice au participat la ceea ce după 11 septembrie 2001 s-a numit război împotriva terorismului, iar chestiunea trebuie înţeleasă în mai multe planuri. Ce înseamnă de fapt participare în Irak, ce înseamnă participare în Afganistan, ce pasiuni politice a stârnit prezenţa militară în Irak, în cadrul Europei. Din punctul acesta de vedere, România şi SUA s-au dovedit întotdeauna foarte apropiate, Marea Britanie a mai fost aşa, Portugalia, Spania într-o anumită privinţă, Bulgaria pentru o perioadă de timp, dar rareori s-a văzut o asemenea similitudine între relaţii şi de opinie.

Robert Turcescu : Vă aşteptaţi, în acest context, ca statele care nu fac parte din coaliţia împotriva terorismului, statele europene în special…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Toate fac parte, unele mai reticente, cred că la asta vă referiţi…

Robert Turcescu : Însă acele state care, într-un fel sau altul, nu au participat, să spunem, la operaţiunile din Irak şi Afganistan să manifeste în momentul de faţă poate chiar şi o mai mare răceală faţă de România, în contextul în care americanii, iată, vin, nu numai că participă alături de români şi de ceilalţi la războaiele din Afganistan, dar îşi amplasează şi baze în România?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am două răspunsuri la întrebarea aceasta. În primul rând pentru că nu au de ce, pentru că au de mult baze americane pe teritoriul lor, în cazul Germaniei sau chiar al Franţei…

Robert Turcescu : Da, dar în Germania curentul antiamerican este destul de puternic. Chiar cancelarul german Angela Merkel a rostit, ca program în politica sa viitoare, încercarea diminuării acestui antiamericanism existent în Germania.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce spuneţi dumneavoastră prefaţa al doilea răspuns, schimbarea de politică, admiteri clare la Berlin, va aduce o cu totul altă cadenţă în relaţia transatlantică dintre SUA şi statele europene, membre ale Uniunii Europene şi ale Alianţei Nord-Atlantice.

Robert Turcescu : Nu peste tot… încerc să insist pe marginea acestei probleme… nu peste tot bazele americane atrag automat şi simpatie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cum e cazul Greciei.

Robert Turcescu : Aveţi în momentul de faţă sentimentul – revin la una dintre primele întrebări – că românii sunt foarte bucuroşi că au venit americanii. Sunt voci care spun că, odată instalate aceste baze americane în România, creşte riscul ca şi pe teritoriul ţării noastre să apară atentate teroriste.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o logică falsă, este un sofism, pentru că riscul ca România să fie ţintă pentru orice atac terorist sau pentru o agresiune externă, nu doar teroristă, a crescut exponenţial din 1990 încoace. Ceea ce, teoretic, ne-ar fi putut salva ar fi putut fi neutralitatea. România nu are cum să fie neutră, este o imposibilitate politică în lumea de astăzi, în care conflictele sunt globale, nu au frontiere, terorismul nu cunoaşte paşaport, se manifestă şi în Elveţia în măsura în care se manifestă într-o ţară membră a NATO sau a Uniunii Europene, deci logica e falsă în cazul acesta. România, dacă doriţi, devenind membră a Alianţei Nord-Atlantice, acceptând să participe la misiuni militare pe care le desenează astăzi Uniunea Europeană sau acceptând facilităţi militare americane pe propriul teritoriu, nu face altceva decât să dea substanţă propriei politici desenate în aşa fel să o ferească... România să fie ferită de ameninţarea esenţială a acestui moment, care înseamnă terorismul.

Robert Turcescu : Atacurile teroriste s-au produs însă asupra Marii Britanie, Spaniei, Statelor Unite, acolo unde...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Atacurile teroriste au vizat toate statele europene. Aduceţi-vă aminte, şi cu certitudine aceste lucruri le ştiţi, ce a însemnat Olimpiada din 1974 pentru München, ce au însemnat atacurile teroriste din perioada Algeriei pentru Franţa. Noi legăm terorismul foarte mult de ceea ce s-a întâmplat după 11 septembrie 2001, dar, de fapt, terorismul este o problemă profundă a civilizaţiei moderne, care acum a căpătat alte dimensiuni.

Robert Turcescu : Domnule ministru, dacă, Doamne fereşte ! , vom avea un astfel de... o astfel de problemă în România, cu un atac terorism...

Mihai-Răzvan Ungureanu : L-am fi avut cu sau fără baze americane.

Robert Turcescu : Credeţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt convins.

Robert Turcescu : Dar vă daţi seama că, dacă se va întâmpla un astfel de lucru, prima reacţie a unora va fi să spună că este în strânsă legătură cu apariţia sau, până la apariţie, cu semnarea acestui parteneriat cu SUA ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iarăşi este o logică falsă. În toate ţările în care s-a întâmplat aşa ceva, au existat voci care au spus da, pentru faptul că noi avem acest tip de politică externă, de asta ni se întâmplă ceva rău. Au fost voci în SUA, au fost voci în Marea Britanie, au fost voci în Spania care au spus aceste lucruri, niciodată majoritare, pentru că aceste naţiuni au ştiut că singura salvare împotriva terorismului este oferită de acţiunea comună împotriva terorismului. Nu poţi lupta de unul singur împotriva terorismului, câtă vreme el există... şi vreau să mai fie clar ceva, terorismul nu are ţinte predilecte, nu alege ţinte, nu alege ţinte civile sau ţinte militare, nu alege ţinte de o anumită naţionalitate, poate să lovească absolut orice, poate să lovească Japonia, poate să lovească la fel de bine China, se întâmplă în anumite locuri, poate să lovească Federaţia Rusă. Deci acest argument care este un argument construit pe aparenţa imediată nu are valoare politică şi nici logică.

Robert Turcescu : Aţi pomenit de Federaţia Rusă. Ce spune Rusia despre apariţia acestor baze pe teritoriul României ? Declaraţia domnului Lavrov, în care a spus că iminentele baze americane confirmă cum nu se mai poate mai bine justeţea cuvintelor, în care spunea că sunt rămăşiţele vechii mentalităţi şi că ar putea adânci conflictele între SUA şi Rusia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Deci, eventual, o interpretare circumstanţială. Haideţi să vă spun care a fost legătura, singura referinţă la amplasarea unor facilităţi militare americane în România. Ea s-a petrecut…

Robert Turcescu : Aţi avut o discuţie cu domnul Lavrov pe marginea acestei chestiuni ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am fi avut-o dacă l-ar fi preocupat, dar nu l-a preocupat.

Robert Turcescu : Că aţi avut o întâlnire de curând.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Două…

Robert Turcescu : Una foarte recentă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acest subiect nu a existat ; el a existat într-o singură împrejurare, în faţa unui moderator de radio foarte cunoscut, care a spus foarte clar : *Nu cumva amplasarea facilităţilor americane ne ameninţă ?* Şi a fost un moderator, nu a fost domnul Lavrov, şi, de altfel, politica românească în această privinţă, politica noastră de securitate nu stârneşte frisoane Federaţiei Ruse. Vă puteţi imagina că Federaţia Rusă nu are nevoie neapărat de explicaţiile noastre politice pentru a înţelege că prezenţa unor facilităţi militare aici nu ar trebui să genereze nicicum probleme la Moscova.

Robert Turcescu : Înainte de cel de-al doilea subiect al acestei confruntări „100%”, domnule ministru, ce statut vor avea cetăţenii americani din aceste baze, se vor supune legilor române, vor intra cumva sub incidenţa acelui acord pe care România l-a semnat cu SUA, prin care militarii americani nu pot fi judecaţi decât de justiţia americană, nu pot fi deferiţi Curţii Penale Internaţionale, nu pot fi judecaţi…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt lucruri diferite…

Robert Turcescu : Sunt diferite, explicaţi-ne, vă rog.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând… probabil că toată lumea are în minte cazul…

Robert Turcescu : Exact… de acolo pleacă…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, orice resortisant străin care comite un act ilegal pe teritoriul României este supus şi justiţiei României, zic şi justiţiei româneşti, pentru că nu este supus exclusiv justiţiei româneşti. Relaţia cu resortisanţii străini de această natură este reglată însă de două acorduri, care sunt în baza legală a acordului pe care l-am semnat în seara aceasta. Unul dintre ele se numeşte *Status of Forces Agreement (SOFA)* şi este un acord care se referă la statutul forţelor militare ale NATO aflate pe teritoriul României. Este un acord obligatoriu care se semnează întotdeauna înainte de a deveni un stat oarecare membru al NATO, în care este reglat statutul soldaţilor NATO în momentul în care o ţară devine membră a Alianţei. Aceste lucruri se petrec între 2001 şi 2004. România a mai semnat un acord care se numeşte SOFA Adiţional care priveşte exclusiv statutul militarilor americani pe teritoriul României. Acestui din urmă acord i se raportează şi cazul Teo Peter…

Robert Turcescu : Dacă vreunul dintre militarii americani din aceste baze, să spunem, se întâmplă să aibă o problemă de genul pe care a avut-o ofiţerul american care l-a accidentat mortal pe Teo Peter, va fi supus exact aceleiaşi proceduri…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceste două acorduri au fost semnate în intervalul 2001-2004, nu le-am regăsit aici. Primul, statutul *SOFA* pentru forţele armate ale NATO, reprezenta un acord obligatoriu înainte de a deveni membru al NATO, celălalt a fost semnat în 2004, după ce am devenit membri ai NATO.

Robert Turcescu : Domnule Ungureanu, ce v-a spus doamna Rice în această seară, dincolo de declaraţiile oficiale şi de momentul acesta festiv al semnării acordului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce vă aşteptaţi să spună ?

Robert Turcescu : Nu ştiu, daţi-mi un răspuns, eu v-am pus o întrebare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am întrebat-o cum a fost în Germania.

Robert Turcescu : Şi ce v-a răspuns, i-a plăcut ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : A fost bine, a fost prima luare de contact...

Robert Turcescu : Am pomenit-o pe doamna Rice... suntem în legătură directă cu reporterul nostru de la Aeroportul Henri Coandă. Marius ?

Reporter : Exact în momentul acesta delegaţia oficială a ajuns aici, la Aeroportul Henri Coandă, iar Condoleezza Rice, secretarul de stat american, tocmai a coborât din maşină şi urmează să se îmbarce la bordul acestei aeronave pentru a pleca spre Kiev...

Robert Turcescu : Mulţumesc, Marius, mulţumesc pentru aceste informaţii. Scurtă vizita doamnei Rice...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu e de mirare, toate vizitele doamnei Rice sunt scurte şi extrem de concentrate, toate momentele sunt puse cap la cap fără pauză. De altfel, şi prezenţa în Germania – nu mă refer la noaptea petrecută în Germania sau la noaptea care urmează să fie petrecută în Kiev –, întâlnirile oficiale, programul oficial este extrem de scurt, foarte condensat.

Robert Turcescu : Avem un foarte scurt moment publicitar şi revenim la această confruntare „100%” cu ministrul Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu. (...) „100%”, confruntarea continuă. Domnule ministru, aţi atins în discuţiile cu doamna Condoleezza Rice problema scandalurilor legate de centrele de detenţie secretă ale CIA ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu.

Robert Turcescu : Nu s-a discutat despre acest lucru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, despre acest lucru nu s-a discutat în timpul discuţiilor bilaterale de la Cotroceni. Nu am discutat nici eu cu domnia sa în particular. A existat o întrebare sau chiar două din partea media şi domnia sa a spus exact ceea ce cred eu că este poziţia americană, iar preşedintele României a adăugat poziţia noastră.

Robert Turcescu : Dar dumneavoastră ce aveţi să ne spuneţi, în câteva cuvinte, în legătură cu aceste centre de detenţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceeaşi chestiune, că nu există aşa ceva.

Robert Turcescu : Domnule ministru, noi avem o declaraţie pe care cu siguranţă o ştiţi şi dumneavoastră, a doamnei Condoleezza Rice, pe care am să vă rog s-o comentaţi : *Unele guverne aleg să coopereze cu Statele Unite în domeniul informaţiilor, al aplicării legii sau în cel militar. Această cooperare are două sensuri : împărtăşim informaţii care au contribuit la protejarea faţă de atacuri a ţărilor europene, care au ajutat la salvarea vieţilor europenilor. Aceste guverne şi cetăţenii lor trebuie să decidă dacă doresc să*

lucreze cu noi pentru a preveni atacurile teroriste împotriva propriilor ţări şi a altor ţări şi să decidă cât de multe informaţii sensibile pot da publicităţii. Au un drept suveran de a face această alegere. Am putea interpreta că guvernul român a ales, după indicaţiile date de doamna Rice, să nege existenţa unor astfel de centre de detenţie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Robert Turcescu, dumneavoastră puteţi să spuneţi absolut orice, inclusiv că România are arma nucleară.

Robert Turcescu : Nu o spun numai eu. Nu este problema mediei din România sau a lui Robert Turcescu. Eu vorbesc în momentul de faţă despre un scandal la nivel internaţional.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am spus asta. Eu am spus un singur lucru : există o singură sursă de informaţii, care nici până în momentul de faţă nu ne-a putut oferi dovada palpabilă a netemeiniciei răspunsului nostru negativ, şi această sursă de informaţii este *Human Rights Watch*, a cărei activitate meritorie în apărarea drepturilor omului ar fi trebuit să servească cu discernământ politicilor noastre. Noi am cerut informaţii, am cerut informaţia dată, rugându-l pe unul dintre directorii Human Rights Watch la Washington să ne ofere informaţia pe baza căreia să putem, la rându-ne, declanşa anchete suplimentare. Nu a venit această informaţie. De această dată facem cereri formale şi răspunsul pe care îl primim este stupefiant. Ni se spune că există nenumărate interviuri referitoare la aceasta. Spun că sunt dovezi circumstanţiale. Noi nu putem judeca după dovezi circumstanţiale, în condiţiile în care aceste alegaţii aduc o atingere intereselor noastre prin faptul că ne murdăresc imaginea.

Robert Turcescu : Domnule ministru, domnul Malinovski, care este unul dintre directorii Human Rights Watch, v-a sugerat chiar dumneavoastră, Ministerului român de Externe, că, dacă vrea să rezolve această problemă, să se adreseze mai degrabă serviciilor de informaţii româneşti decât *Human Rights Watch*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne aflăm aici într-un superb sofism. Cu alte cuvinte, suntem acuzaţi că am putea avea aşa ceva. Se sugerează că am avea închisori secrete şi, pe de altă parte, în momentul în care cerem dovezi, suntem trimişi la serviciile române de informaţii ca să aflăm dacă este adevărat sau nu. Mie mi se pare că este mult prea departe dusă speculaţia şi, în calitate oficială, vă spun că acest lucru aduce atingere imaginii României.

Iarăşi, pentru acest lucru, pentru că suntem conştienţi de ceea ce înseamnă un răspuns negativ nefundamentat la toate alegaţiile care se adună asupra României, asupra Poloniei, asupra altor state din Uniunea Europeană, în numeroase rânduri în ultimele trei săptămâni am spus următoarele : „Oricine doreşte să vadă dacă există aşa ceva, să cerceteze, este liber s-o facă”.

Robert Turcescu : Domnule ministru, vă mai dau un exemplu din seria largă de dezbateri pe marginea acestei chestiuni. Postul de televiziune american NBC a citat surse din cadrul Agenţiei Centrale de Informaţii, adică CIA, care a afirmat că a fost făcut un transfer al deţinuţilor din Europa spre o regiune deşertică aflată într-o ţară nord-africană, în grabă, înainte de vizita secretarului de stat american Condoleezza Rice în această parte a lumii, în Europa.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu vă sună a roman prost toată această chestiune ? Mie da.

Robert Turcescu : Acum, eu ştiu ce să zic, domnule ministru. Noi aşteptăm de la dumneavoastră lămuriri. Dacă ziceţi că sună a roman prost, cum sună, de exemplu,

declaraţia aceasta a omologului dumneavoastră olandez, Bernard Bot, care aprecia drept nesatisfăcătoare răspunsurile oferite de secretarul de stat american, Condoleezza Rice, privind activităţile CIA, în timp ce diplomaţia franceză s-a rezumat la a anunţa că a luat toate declaraţiile acesteia. Şi domnul acesta e personaj în romanul acesta prost?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu pot să spun acest lucru despre colegul meu olandez. E strict declaraţia domniei sale. Probabil că aţi citat-o corect. Orice reacţie de acest gen are mai multe componente. În primul rând, o componentă politică internă şi, evident, o componentă strict factuală, care se bazează pe ceea ce organismele statului, posibil implicate în asemenea chestiuni, au putut răspunde deja. În cazul nostru, răspunsul este negativ, de sus până jos, şi toate instituţiile de stat care prezumtiv ar fi fost implicate sau ar fi avut interes în aşa ceva ne-au dat răspunsuri negative.

La rândul meu, nu vă pot spune decât atât: Ministerul Afacerilor Externe nu a avut aşa ceva în portofoliu, nu are aşa ceva în portofoliul acţiunilor curente, nu a primit solicitări din partea Statelor Unite pentru a întreprinde asemenea chestiuni. În rest, sunt doar răspunsuri negative.

Robert Turcescu: Există un domn pe care-l cheamă Dick Marty şi care conduce Comisia pentru Afacerile Juridice din Consiliul Europei...

Mihai-Răzvan Ungureanu: Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei.

Robert Turcescu: Da. Şi acum coordonează o anchetă privind centrele de detenţie şi aceste escale misterioase ale avioanelor CIA în Europa de Est. Declaraţia acestui domn Marty este că ancheta a pornit de la indicii foarte serioase.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Vă rog să vedeţi ultima declaraţie. Una dintre declaraţiile sale suna aproximativ în felul următor: *Atâta vreme cât nu există dovezi, nu avem ce investigaţie să facem*. Noi i-am oferit domnului Dick Marty posibilitatea să vină în România să verifice, dar credeţi-mă că, până la anchetele politice, indiferent cine le-ar fi făcut, foarte multe investigaţii au fost duse la capăt de colegi jurnalişti din media internaţională. E o poveste cu fantome şi eu încerc să vă spun de fapt că fantomele nu există.

Robert Turcescu: E o poveste cu fantome pornită dintr-o casă serioasă, de la Human Rights Watch. Chiar dumneavoastră aţi spus că are nişte activităţi meritorii.

Mihai-Răzvan Ungureanu: De aici porneşte şi surprinderea mea.

Robert Turcescu: Aţi avut o discuţie cu cei din această organizaţie?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu am avut-o eu. A avut Ambasada noastră din Washington, evident.

Robert Turcescu: Şi ce răspuns au dat?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu au dat nici un răspuns. Au spus că au nişte dovezi circumstanţiale. Au spus că ştiu că există nişte zboruri care probabil că au aterizat la noi...

Robert Turcescu: Dar avioane CIA au aterizat în România.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu cred că trebuie să-mi cereţi mie răspunsul acesta.

Robert Turcescu: Dar cui?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Ori Autorităţii Aeronautice Naţionale, ori CIA. Mai curând CIA.

Robert Turcescu: Deci, dacă nu ştiţi cumva dacă au aterizat sau nu asemenea avioane în România, cum puteţi spune cu hotărâre că o astfel de operaţiune nu a avut loc?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Una este survolul şi altceva este construirea unor facilităţi de tipul închisorilor. Sunt două lucruri complet diferite. Ceea ce se pune pe seama României este că ar exista pe teritoriul acestui stat nişte locuri despre care, chipurile, nu ştie nimeni, în care ar fi fost ţinuţi şi torturaţi nişte prizonieri de război, nişte terorişti. Nimeni nu spune de survoluri. Survolurile există peste tot în Europa. Aţi văzut liste nenumărate de survoluri. Survoluri vor exista întotdeauna şi, să ne fie clar, atâta vreme cât suntem pe frontul luptei împotriva terorismului, evident că vor exista colaborări între serviciile de informaţii, între ministerele de Externe, vor exista survoluri, vor exista o sumedenie de lucruri. Dar nu se pune problema încălcării drepturilor omului. Asemenea închisori nu au existat.

Robert Turcescu : Spuneţi mereu că asemenea închisori nu au existat, că avioanele respective, dacă au făcut cumva escală, au făcut probabil pentru realimentare. Am să pun o întrebare care poate suna destul de bizar, dar sper să-i înţelegeţi foarte clar sensul. De ce rostiţi lucrurile acestea cu atâta hotărâre ? De unde ştiţi ? Dacă aceste lucruri… şi unele dintre ele sunt din perioada în care nu eraţi ministru de Externe, din perioada în care Traian Băsescu nu era preşedintele României. Deci, de unde ştiţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să presupunem că un asemenea lucru ar exista şi noi nu am avea ştiinţă despre un asemenea proiect. La ce concluzie aţi ajunge ? Că nu funcţionează o anumită parte a administraţiei naţionale.

Robert Turcescu : Unele lucruri poate că sunt aşa de secrete, încât nici Mihai-Răzvan Ungureanu nu le ştie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul acesta, poate că sunt atât de secrete, încât să nu le ştie nici preşedintele României, mă îndoiesc. Şi în cazul în care cuvântul meu nu are greutate, cuvântul preşedintelui României ar trebui să aibă, iar dacă preşedintele nu ar şti despre aşa ceva, atunci chiar suntem într-o situaţie pe care avem îndreptăţirea s-o corectăm imediat şi credeţi-mă că suntem pregătiţi pentru asta.

Robert Turcescu : Mă gândisem la un alt exerciţiu de sinceritate, dar îl schimb foarte rapid pentru întrebarea aceasta de final. Domnule ministru, de ce, în cazul acesta, România, aşa cum aţi declarat mai devreme, e târâtă în tot acest scandal internaţional legat de posibile centre de detenţie CIA pe teritoriul ţării noastre ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să ştiţi că nu am să vă dau un răspuns care să argumenteze teoria complotului, câtuşi de puţin. Am să spun doar atât : există, din păcate, foarte multe voci sceptice, la nivel politic, sceptice la adresa relaţiei transatlantice, între Europa şi Statele Unite. Doi : această chestiune se grefează şi pe dispute politice interne în Statele Unite, încât apariţia ei a venit ca un chibrit peste un balot de paie. A ieşit imediat foc, în ciuda faptului că tot ceea ce afirmăm este argumentat. Şi suntem într-un cerc vicios al negaţiilor la adresa unor presupuneri.

Robert Turcescu : Vă dau o bilă albă. Avem câteva secunde un spot publicitar, după care am să vă rog să ne-o caracterizaţi şi nouă pe doamna Condoleezza Rice. Ce fel de om politic este această doamnă. Publicitate, foarte scurt. (…) Am revenit. Domnule ministru, ce fel de persoană este doamna Condoleezza Rice ? Pentru că pare o femeie foarte dură…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este inteligentă, este fermă, are o capacitate previzionară admirabilă.

Robert Turcescu: Este bună de preşedinte al Statelor Unite?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Poate fi bună pentru preşedinte în orice ţară din lume.

Robert Turcescu: Interesant. Numai pentru Statele Unite, nu. Mulţumesc pentru participarea la această confruntare „100%”. O seară bună tuturor. La revedere.

6 decembrie 2005, *Realitatea TV*

Declaraţie a ministrului de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, aflat în vizită în Japonia

Realizator : Dezvoltarea relaţiilor dintre Tokio şi Bucureşti, mai ales la nivel politic şi economic, este principalul subiect discutat de ministrul român de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, cu oficialităţile nipone. Aflat în a doua zi a vizitei în Japonia, şeful diplomaţiei române participă astăzi la recepţia oferită la Ambasada României cu prilejul sărbătoririi Zilei Naţionale. Într-o declaraţie acordată *Radio România Actualităţi*, ministrul Ungureanu s-a referit la interesul ţării noastre în zona asiatică.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Japonia, din păcate, nu s-a aflat îndeajuns de solid pe lista intereselor noastre în zona asiatică şi, trebuie să vă spun, avem de recuperat nu doar din punctul de vedere al imaginii, ci mai ales din punctul de vedere a ceea ce poate să însemne România pentru Ţara Soarelui Răsare. Am găsit un interes nedisimulat pentru România, sper să pot repune în ritmul firesc vizitele bilaterale la toate nivelurile posibile, de la prim-ministru până la miniştrii de resort, să reabilităm balanţa comercială, care este de numai o jumătate de miliard. Pentru Japonia, trebuie să găsim resurse de a organiza o misiune economică aptă să schiţeze nişele pe care le putem umple cu export românesc de calitate, iar pe temele mari politice avem în Japonia nu doar un foarte bun amic, ci şi un foarte atent observator al dinamicii politice globale.

30 noiembrie 2005, *Radio România Actualităţi*

„Puntea prieteniei”

Bun găsit, doamnelor şi domnilor, la o nouă ediţie a rubricii „Puntea prieteniei”.

Stimaţi ascultători, la invitaţia omologului său chinez Li Zhaoxing, ministrul român al Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, a făcut o vizită oficială în ţara noastră, între 26 şi 29 noiembrie. Înainte de încheierea vizitei domniei sale, domnul ministru a acordat un interviu redacţiei în limba română a postului Radio China Internaţional. *În ediţia de astăzi a rubricii noastre, vă invităm să ascultaţi o parte din acest interviu, referitoare la raporturile dintre China şi România.*

Întrebare : Domnule ministru, în primul rând vă mulţumim pentru amabilitatea de a acorda un interviu redacţiei în limba română a postului *Radio China Internaţional*. V-am ruga, pentru început, să faceţi o succintă prezentare a stadiului actual al relaţiilor diplomatice dintre România şi China.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Relaţiile diplomatice, deci relaţiile politice dintre cele două ţări, sunt foarte bune, iar nivelul schimburilor bilaterale este remarcabil. Aici amintim că, în anul 2004, preşedintele Chinei, domnul Hu Jintao, a fost la Bucureşti, iar anul viitor ne pregătim de vizita preşedintelui român, Traian Băsescu, la Beijing. Acest lucru se întâmplă însă în urma unor vizite pe care Ministerul de Externe le-a organizat la nivelul miniştrilor de Externe – predecesorul meu, Mircea Geoană, a fost vizitat de fostul ministru de Externe chinez, Tang Jiaxuan, cu care m-am întâlnit şi astăzi în noua sa calitate de consilier de stat. Eu sunt astăzi aici după ce am avut convorbiri cu ministrul de Externe, domnul Li Zhaoxing. În acelaşi timp, dialogul continuă la nivelul secretarilor de stat, încercăm să-l extindem şi la nivelul direcţiilor generale de profil corespondente din cele două Ministere de Externe, în aşa fel încât relaţia politică să nu fie cantonată la nivelul enunţurilor generale, ci să aibă cât mai mult detaliu specific şi să devină cât mai benefică pentru cele două state. Încă o dată vă mărturisesc, relaţia politică bilaterală este de invidiat, sunt puţine ţările care aparţin clubului Uniunii Europene şi care au cu China asemenea raporturi foarte bune, pragmatice şi pline de rezultate politice.

În primele două zile, ministrul român de Externe a vizitat municipiul Shanghai, cel mai mare oraş din China, şi a avut convorbiri cu conducerea administrativă a acestei adevărate metropole. Apoi, a avut o serie de întrevederi cu înalte oficialităţi chineze. Şeful diplomaţiei române s-a referit şi la conţinutul şi rezultatele acestora :

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cele patru întâlniri importante pe care le-am avut au fost cu fostul ministru de Externe, actualul consilier de stat Tang Jiaxuan, cu ministrul de Externe Li Zhaoxing, cu viceprimarul municipiului Shanghai, Tang Dengjie, şi cu cel mai înalt responsabil al Direcţiei de politică internaţională din Comitetul Central al Partidului Comunist Chinez, Wang Jiarui.

Tema principală pentru mine este pregătirea subiectelor pe care le vor discuta cei doi preşedinţi în prima jumătate a anului viitor, când se vor întâlni la Beijing. Ne-am referit şi la problemele de ordin politic pe care trebuie să le discutăm, am pus un accent poate mai puternic decât în alte vizite oficiale româneşti la Beijing pe chestiunile de ordin economic. Noi credem că nivelul schimburilor economice nu este reprezentativ pentru calitatea relaţiei politice dintre cele două state. Există un deficit comercial dezavantajos României şi, de aceea, suntem în căutarea unor posibilităţi de export, a unor nişe economice în care produsele româneşti să găsească şi cumpărători, şi profit pe piaţa chineză. Credem totodată că există posibilitatea iniţierii unor colaborări între firme româneşti şi chinezeşti, valorificându-se apropierea a două mari evenimente care, în acelaşi timp, au semnificaţie politică, dar şi o semnificaţie foarte serioasă economic – Jocurile Olimpice din 2008 şi Expoziţia Internaţională din 2010 de la Shanghai. Cred că firmele româneşti, mai ales cele care au ca obiect de activitate construcţiile, pot să îşi aloce ca subcontractori părţi din contractele pe care firmele mari le vor gira. Ca să concluzionez acest capitol economic, intenţia mea este să aduc cât mai mult din ceea ce poate exporta România pe piaţa chineză şi să folosesc orice oportunitate existentă pentru a oferi posibilelor investiţii chineze de mare amploare un teren propice în România.

Am discutat de asemenea despre chestiuni de ordin politic general, pentru că România şi China colaborează foarte bine şi în organismele internaţionale. Dialogul nostru a fost foarte bun în ultimii doi ani, în care România a fost membră a Consiliului de Securitate al ONU, cât şi pe durata exercitării de către noi a preşedinţiei acestui organism. În octombrie am reuşit să trecem două rezoluţii importante, una elaborată de România şi una despre rezultatele Anchetei Mehlis[1]. Acest lucru arată că între România şi China nu mai există inhibiţii în dialogul politic, discutăm temele de interes comun foarte direct şi sincer, căutând ca interesele noastre să fie satisfăcute reciproc.

În acelaşi timp, domnul ministru a vorbit despre domeniul cultural.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am discutat despre chestiuni de ordin cultural, există un enorm deficit de cunoaştere a României în mediul cultural chinezesc şi acesta trebuie suplinit nu doar prin eforturile fatalmente limitate financiare ale ambasadei, cât mai ales prin înfiinţarea unui Institut Cultural Român aici, la Beijing, şi sperăm ca acest lucru să se îndeplinească cât mai repede, cu ajutorul autorităţilor chineze. Credem că simpatia reală care există pentru România are nevoie de suportul cultural şi pentru aceasta este nevoie şi de o instituţie care să promoveze cultura română în China. România ar trebui să existe nu doar ca partener economic sau ca partener politic, ci ca partener din toate punctele de vedere, inclusiv cultural.

1. Comisia de anchetă ONU asupra asasinării lui Rafik Hariri, fostul premier libanez, a fost condusă de magistratul german Detlev Mehlis (n.r.).

România va adera, la 1 ianuarie 2007, la Uniunea Europeană, ceea ce reprezintă un eveniment important pentru România în întregime. În cadrul interviului, ministrul român a dezvăluit direcţiile evoluţiei relaţiilor chino-române după aderarea României la Uniunea Europeană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : De data aceasta este rândul Chinei să valorifice această extraordinară şansă de relaţionare cu Uniunea Europeană. Am spus-o în întâlnirile pe care le-am avut, China nu are atât de mulţi prieteni în Uniunea Europeană în sensul care este prietenia dintre România şi China. Relaţia noastră aproape unică în centrul şi Estul Europei capătă un plus de valoare în momentul în care se profită de viitoarea poziţie de membru al UE a ţării noastre. Credem că este nevoie şi de sprijinul, şi de contribuţia României pentru dialogul structurat dintre UE şi China, aşa cum se vădeşte viitorul parteneriat privilegiat dintre Bruxelles şi Beijing.

30 noiembrie 2005, *Radio China Internaţional*

„România va adera la UE”

Stern : Va adera România la UE în 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să realizăm acest lucru. Când mă gândesc la ceea ce a făcut România din 2004, şansele noastre nu sunt rele. Am îndeplinit condiţiile stabilite de UE în domeniul reformei juridice, al legislaţiei de protecţie a mediului, al competiţiei şi în multe alte privinţe. Avem în curs de desfăşurare cea mai profundă reformă de ansamblu a societăţii româneşti din ultimii 200 de ani.

Stern : Va fi un dezastru amânarea pentru 2008 a extinderii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, este vorba de o întâlnire. De una foarte simbolică. Cetăţenii noştri văd candidatura la UE ca împlinirea unui vis conturat acum zece ani. Aderarea la UE în 2007 este importantă din punct de vedere, politic, economic şi psihologic. Deoarece consensul asupra aderării la UE este foarte ridicat, dezamăgirea va fi enormă. Pentru România, revenirea în Europa o va readuce pe tărâmul libertăţii.

Stern : Ar putea afecta o asemenea decizie tânărul dumneavoastră guvern ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bineînţeles că vom continua să muncim. Dar o asemenea decizie ne-ar putea arunca într-un cerc vicios periculos. O amânare a aderării la UE ar face ca procesul de adoptare a reformelor necesare să fie mai dificil şi ar putea afecta aderarea.

Stern : Ce veţi face dacă data de 2007 va pica ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În acest caz, vom avea un plan B, în cursul căruia cetăţenilor li se vor da mai multe explicaţii despre UE. Imaginea cetăţenilor Uniunii Europene nu a fost întotdeauna bazată pe informaţii detaliate. Noi facem aceste reforme nu pentru UE, ci pentru noi, pentru România.

Stern : Publicistul Mircea Vasilescu se teme că românii se vor simţi respinşi de europeni, asemenea cuiva care are haine mai bune şi mai fine şi învaţă bune maniere, dar care nu este lăsat să intre în club.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu susţin această comparaţie. Desfăşurăm reforme nu pentru UE, ci pentru interesul nostru naţional. Eforturile noastre sunt o investiţie în ţara noastră şi în prosperitatea sa.

Stern : Mulţi germani se tem că românii le vor lua locurile de muncă...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu trebuie să aveţi prea multe temeri. Noi, românii, suntem destul de legaţi de ţara noastră natală. Nu vor fi mulţi dintre ei care se vor duce spre Vest. Şi văd deja un număr important de cetăţeni din UE care vor găsi slujbe bune de manageri sau ingineri.

Stern : Ce câştigă UE prin aderarea României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O ţară stabilă la graniţele sale, cu 22 de milioane de locuitori, care este fermă în lupta împotriva corupţiei, imigraţiei ilegale şi crimei organizate. Şi care va reprezenta interesele Europei în regiunea învecinată, spre Rusia, întreaga Turcie şi regiunea Mării Negre. Ca un virus, vom împrăştia valorile UE în ţările învecinate.

Stern : Unii germani consideră România o ţară săracă şi identifică ţara cu un stat unde populaţia preponderentă este de origine rromă...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Relaţiile cu ţara noastră nu trebuie să se construiască pe baza unor asemenea prejudecăţi. Noi suntem, de fapt, o ţară cu o populaţie cu un grad ridicat de educaţie, care ar putea să-l facă fericit pe orice antreprenor. În vremuri nu tocmai uşoare, am atins un nivel ridicat de creştere economică şi am avut talentul de a depăşi situaţii dificile. De la turism, high-tech şi sectorul energetic, sunt multe oportunităţi de investiţii în România.

Stern : Recent, au fost candidaţi din CDU/CSU care au exprimat puncte de vedere critice faţă de România. Vă temeţi că Guvernul Angelei Merkel va fi o piedică în drumul spre UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Avem multe lupte de purtat. UE este însă mult prea importantă pentru noi încât să facem din ea un subiect de propagandă. România a fost o prioritate în timpul guvernării Kohl, iar coaliţia dintre CDU/CSU şi FDP[1] a dat startul procesului nostru de aderare. Sunt întrebări deschise. Întrebările ar trebui să le considerăm nu ca pe o dovadă de criticism, ci de interes. Mă tem cel mai mult de indiferenţă.

Stern : Sunteţi istoric, dar să îndrăznim să privim spre viitor. Cum va arăta UE în 2020 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am nici o îndoială că va continua să existe. În orice caz, ca o uniune economică. Aceasta este nucleul său dur, promisiunea prosperităţii cetăţenilor săi. Vor exista cetăţenii europeni şi UE, deşi poate nu va exista o Constituţie. Acest procent de 50% pe care l-am realizat ne duce mai departe, la porţile utopiei : uniunea politică. Până acum, am cântat cu toţii solo, acum trebuie să facem parte dintr-un cor.

Stern : Cum se va putea întâmpla acest lucru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Chiar dacă sună cinic, poate, o uniune politică este singura care poate fi realizată în momentul unei ameninţări semnificative din exterior.

Stern : Radicalismul islamic sau expansiunea Chinei ?

Mihai- Răzvan Ungureanu : Da, de exemplu.

19 octombrie 2005, *Stern*

1. Partidul Liberal-Democrat din Germania (n.r.).

Relaţiile româno-ruse, evaluarea de etapă

Alexei Venediktov : La Moscova este ora 18,35. În direct la *Eho Moskvi* este oaspete Mihai Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe al României. Bună ziua, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună ziua.

Alexei Venediktov : Aţi venit de la Rostov. De ce anume această regiune i-a atras atenţia României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nouă ni se pare că piaţa regională reprezentată de Rostov-pe-Don este comparabilă cu piaţa României. Din acest motiv am deschis la Rostov-pe-Don un consulat general, care va oferi servicii pe linie consulară şi va acţiona ca sursă pentru activitatea de afaceri.

Alexei Venediktov : Când mă pregăteam pentru emisiunea de astăzi, am constatat că atât Ministerul de Externe al Rusiei, cât şi ministerul dumneavoastră prezentau vizita pe care o întreprindeţi în culori atât de minunate, încât mi se părea că, în general, vizita aceasta nu este necesară, din moment ce totul este minunat. De aceea, haideţi totuşi să discutăm despre acele probleme care există între Rusia şi România. Şi principala problemă, după cum înţeleg eu, este problema soluţionării situaţiei din Transnistria. Ce poate oferi nou partea română colegilor ei ruşi pentru soluţionarea problemei transnistrene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai întâi, vă propun următoarele. În relaţiile noastre bilaterale, în general, nu există nici un fel de probleme ; mă refer la noua politică pe linie externă.

Alexei Venediktov : Adică problema aurului românesc nu există, aţi eliminat-o ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dumneavoastră le apreciaţi ca probleme, eu le spun subiecte de discuţie. Ele ar fi devenit probleme dacă nu ar fi existat nici un fel de mecanism pentru soluţionarea lor. Şi în ceea ce priveşte problema Transnistriei, şi în problema aurului românesc, avem la ce să ne referim. Există mecanisme, există o istorie a implicării României şi a Federaţiei Ruse.

Alexei Venediktov : Dumneavoastră vorbiţi ca diplomaţii sovietici, nu am înţeles nimic. Dacă vorbiţi de mecanisme, numiţi mecanismele.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Permiteţi-mi să trec direct la subiect. Eu nu am venit aici pentru a vă induce în eroare cu afirmaţiile mele. Acum, în ceea ce priveşte Transnistria. Există un mecanism de negocieri din care fac parte OSCE, Federaţia Rusă şi Ucraina. Aşa s-a întâmplat de 13 ani la rând, începând din 1992, chiar dacă au existat unele proiecte sau propuneri din partea Rusiei sau a Ucrainei. Or, ele nu sunt acceptate de nici

o parte. Or, Chişinăul, or, Transnistria, dacă spunem că le acceptă într-un fel, aplicarea lor practică nu este posibilă. Propunerea noastră este foarte simplă. Se impune să arătăm ceva mai multă creativitate, o implicare mai mare a comunităţii internaţionale, şi pentru aceasta am insistat ca Uniunea Europeană să fie prezentă, să fie prezentă şi România. După întâlnirea care a avut loc la Odessa la sfârşitul lunii septembrie – cu SUA şi UE care au participat ca observatori. Nu spun că acestea nu au dreptul să semneze documente. Dar însuşi faptul că este prezent un terţ, care asistă liber, fără nici un fel de complexe...

Alexei Venediktov : Dar România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este deja un pas înainte. Să-mi termin fraza. În orice caz, România este sub steagul Uniunii Europene. Aş dori însă să fie bine înţeles un lucru. Problema noastră consta în faptul că, la o distanţă foarte mică de frontiera României, ceea ce înseamnă foarte aproape de graniţele Uniunii Europene, există un focar de instabilitate. Şi, de aceea, în această chestiune sunt interesate şi Federaţia Rusă, şi Ucraina, România, OSCE, SUA, UE.

Alexei Venediktov : Adică sunt interesaţi toţi, dar de soluţionat nu se poate… Vechea poveste ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu spun că acest lucru nu se poate rezolva. Dimpotrivă, dacă într-o astfel de problemă, care, se pare, este blocată, mai apare o gândire proaspătă, o viziune proaspătă, acest lucru poate aduce noi proiecte.

Alexei Venediktov : Aţi pronunţat cuvântul „frontieră”. Cunoaşteţi că, recent, Rusia nu a putut semna Acordul referitor la frontiera cu Estonia şi Letonia, şi motivul invocat pentru aceasta a fost consecinţa Pactului Ribbentrop-Molotov. La vremea respectivă, România a fost şi ea afectată de Pactul Ribbentrop-Molotov, în problema Basarabiei. Pentru România şi Rusia, această problemă de frontieră este închisă, spre deosebire de Estonia şi Letonia, sau nu este închisă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Răspunsul meu este foarte simplu. Eu nu cunosc ca Federaţia Rusă să fi avut frontieră cu România.

Alexei Venediktov : Bine, România a dat în judecată Ucraina, Insula Şerpilor, vă spun chiar ruseşte, înţelegeţi, înseamnă că această problema nu este închisă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, totul trebuie prezentat aşa cum se cuvine. Haideţi să vă spun cum stau lucrurile cu Insula Şerpilor. Problema nu este a insulei ca atare. Problema este cum să se facă delimitarea platoului.

Alexei Venediktov : Da, înţeleg, este o stâncă sau o insulă. Înţeleg problema.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Insula Şerpilor ca atare intră în discuţie doar ca argument tehnic. Ucraina interpretează insula într-un context, noi o interpretăm altfel. Şi această problemă constă în cum să fie delimitat fundul mării. Problema fundului mării nu intră în problematica Protocolului secret din anul 1939.

Alexei Venediktov : Să revenim la domnii Molotov şi Ribbentrop. Totuşi, dumneavoastră consideraţi că prin frontierele pe care le are România acum, intrând în UE, această problemă este rezolvată ? Mă interesează poziţia dumneavoastră faţă de Pact, faţă de frontiere...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problema este foarte simplă, nimeni nu pune la îndoială frontierele şi niciodată nu a fost vorba de revizuirea frontierei. Noi vorbim de recunoaşterea unui anumit fapt istoric, care a reprezentat la timpul său o înţelegere între două regimuri totalitare pe seama unor terţe ţări.

Alexei Venediktov : Să revenim la aur. După Primul Război Mondial, în Rusia, apoi în Uniunea Sovietică, apoi în Rusia liberă, în Rusia de astăzi exista o anumită rezervă de aur, la care, după cum înţeleg, România emite pretenţii. Dumneavoastră spuneţi că acest lucru nu este o problemă, este un subiect. Ne-aţi putea spune în ce stadiu se află convorbirile pe marginea acestui subiect?

Mihai-Răzvan Ungureanu : După semnarea Tratatului de bază dintre România şi Federaţia Rusă, acest lucru reprezintă un fel de declaraţie de principiu cu privire la relaţiile dintre cele două ţări. A fost activată o comisie mixtă de istorici, care verifică urmele, istoricul acestei chestiuni. Ce s-a întâmplat? În 1917, când unităţile militare ale Puterilor Centrale se apropiau de Moldova, Banca Naţională a României a expediat în direcţia Sankt-Petersburg rezervele sale în aur şi valută, împreună cu anumite obiecte istorice. În acelaşi mijloc de transport s-a aflat şi averea unor persoane particulare. Transportul a ajuns la Sankt-Petersburg chiar în zilele în care se desfăşura revoluţia din februarie a lui Kerenski. Şi din acel moment, cu toate înţelegerile existente între statul român şi cel rus, protecţia pe linia administraţiei legată de patrimoniul care a fost trimis acolo, la Sankt-Petersburg, dispare. Iar după octombrie 1917, când deja nu a mai existat nici o reprezentanţă diplomatică a României pe teritoriul dumneavoastră, soarta aurului românesc a dispărut. Întotdeauna a existat din partea statului român cererea de a se înapoia ceea ce a rămas. Această chestiune durează deja de aproape 80 de ani. De două ori, în 1935 şi în 1956, statul sovietic a transmis României o parte din obiectele istorice care, la timpul lor, s-au aflat la Sankt-Petersburg. Despre restul obiectelor nu se ştie nimic şi, în prezent, istoricii caută.

Alexei Venediktov : Adică acest lucru nu reprezintă o temă a convorbirii dumneavoastră de mâine cu domnul Lavrov?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu doresc să abordez tematica discuţiilor mele cu domnul Lavrov.

Alexei Venediktov : De ce?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este un semn de respect pentru colegul meu.

Alexei Venediktov : Consideraţi că nici poporul rus, nici poporul român nu trebuie să ştie ce discută doi miniştri de Externe? Au fost Molotov-Ribbentrop, acum Ungureanu-Lavrov?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, în orice caz, mâine vom discuta, desigur, despre relaţiile noastre bilaterale.

Alexei Venediktov : Transnistria intră în relaţiile dumneavoastră bilaterale?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vom parcurge, în orice caz, toate problemele care privesc interesele ambelor părţi.

Alexei Venediktov : În sfârşit, aţi pronunţat cuvântul „probleme”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Voi lăsa acum la latitudinea dumneavoastră să înţelegeţi, dar doresc să adaug ceva. Ştiţi, politica externă nu se realizează şi nu se face la microfon.

Alexei Venediktov : La microfon, da, dar oricum va trebui să raportaţi poporului dumneavoastră, iar Lavrov ascultătorilor noştri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să încheiem mai întâi convorbirile.

Alexei Venediktov : Dar noi trebuie să înţelegem măcar despre ce discutaţi dumneavoastră în spatele nostru. Poate că împărţiţi deja Ucraina sau Norvegia?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Permiteţi-mi să vă spun că încă nu m-am gândit la Norvegia şi, la fel, nu m-a dus gândul la împărţirea Ucrainei.

Alexei Venediktov : Veţi aprecia că nu am spus „Moldova”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este dreptul dumneavoastră.

Alexei Venediktov : Bine, am să spun. Dar Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce este cu Republica Moldova ?

Alexei Venediktov : Va fi Moldova o temă a discuţiilor dumneavoastră ? Situaţia din Moldova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Situaţia din Republica Moldova în special sau… ?

Alexei Venediktov : În special situaţia din Moldova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există vreo problemă anume în Republica Moldova ?

Alexei Venediktov : Mă întrebaţi pe mine ? Nu pe Lavrov ? Vă voi răspunde. Statul rus, mulţi demnitari ruşi consideră că se intensifică influenţa românească în Republica Moldova, că are loc o acţiune în scopul românizării, susţinută de structuri statale cu bani publici. Dacă domnul Lavrov vă va întreba, ce îi veţi răspunde ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, faptul că Republica Moldova este un stat independent. Acest lucru înseamnă că ea adoptă singură deciziile privitoare la viitorul ei. Noi nu judecăm în termeni precum românizare sau rusificare. Noi judecăm în termenii următori : cum s-ar putea face ca Republica Moldova, ca toate regiunile în care şi România, şi Federaţia Rusă au interese, să devină o regiune stabilă, ca acele conflicte îngheţate de tipul celui din Transnistria să-şi găsească rezolvarea, pentru ca oamenii să aibă un viitor, să nu trăiască fără a şti ce se va întâmpla mâine.

Alexei Venediktov : Prezenţa bazelor NATO în România va contribui la stabilizarea Republicii Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu vorbesc despre stabilizare în Republica Moldova, întrucât nu ştiu dacă în Republica Moldova a fost vreo destabilizare.

Alexei Venediktov : Deci consideraţi că prezenţa unui regim separatist nu reprezintă o destabilizare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este un factor destabilizator, dar nu am spus că republica este într-o stare de destabilizare.

Alexei Venediktov : Mă refeream la Republica Moldova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă vă doare un dinte, înseamnă că sunteţi bolnav ?

Alexei Venediktov : În acest caz, se face o injecţie sau extracţia dintelui bolnav ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Experienţa dumneavoastră în domeniul medical o depăşeşte cu mult pe a mea.

Alexei Venediktov : …în diplomaţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Uneori este indicat să te adresezi şi să consulţi stomatologul.

Alexei Venediktov : Cine e stomatologul în Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără îndoială, se va vedea.

Alexei Venediktov : Cine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ei au oglinda lor.

Alexei Venediktov : Adică, nu se adresează stomatologului, ci îşi extrag singuri dintele ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa se vede de la dumneavoastră.

Alexei Venediktov : Dar dinspre dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aş dori să revin la întrebarea dumneavoastră referitoare la bazele americane.

Alexei Venediktov : Ale NATO.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Americane.

Alexei Venediktov : Am întrebat despre bazele NATO, se poate ca acestea să fie baze britanice sau luxemburgheze. Aşadar, referitor la această întrebare, consideraţi că este un factor stabilizator, la ce serveşte ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Consider că este extrem de important ca acestea să existe ca un gest politic, care subliniază calitatea relaţiilor noastre cu SUA. În al doilea rând, aceasta reprezintă existenţa unui interes comun faţă de această regiune. Nu cred că asta ar putea duce la o destabilizare. Nu ridic problema destabilizării, întrucât nu vreau să văd un pahar pe jumătate plin. Sunt convins de faptul că lucrurile sunt privite la fel şi de domnul Lavrov ca şi de mine, astfel încât să putem conlucra într-un mod constructiv.

Alexei Venediktov : Ultima întrebare, din păcate dispunem de puţin timp, aş mai avea o discuţie pe teme medicale cu dumneavoastră, dar, cu toate acestea, se apropie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aş dori să mă uit la dinţii dumneavoastră.

Alexei Venediktov : Venirea Lukoil acolo, înseamnă „o intervenţie chirurgicală” în România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, o investiţie.

Alexei Venediktov : Şi dumneavoastră salutaţi venirea companiilor ruseşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Consider că întotdeauna am dat dovadă de ospitalitate faţă de orice investitor, nu numai faţă de Lukoil, care a investit majoritar în România. Desigur, Lukoil este bine-cunoscut, însăşi denumirea este cunoscută, există alte firme care au investit în industria de prelucrare a metalelor şi în siderurgie.

Alexei Venediktov : Sunteţi mulţumit de schimburile comerciale şi de numărul companiilor ruseşti care investesc în România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş putea să mă pronunţ. Vă pot spune însă următoarele : în ceea ce priveşte balanţa comercială, schimbul de mărfuri, există dezechilibre în schimbul de mărfuri dintre România şi Federaţia Rusă. Dar ce înseamnă Lukoil ? Cu alte cuvinte, importuri de mărfuri ruseşti. Pentru că exporturile Federaţiei Ruse în România constau în carburanţi, valoarea fiind ridicată, de aproximativ două miliarde. Alte firme, care investesc în siderurgie, deşi sunt mari… afacerea, comparativ cu cea a carburanţilor, este nesemnificativă, iar ceea ce exportă România în Federaţia Rusă este foarte puţin comparativ cu volumul importurilor.

Alexei Venediktov : Stimaţi ascultători, l-aţi ascultat pe Mihai Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe din România. Totuşi, sperăm că „Pactul Lavrov-Ungureanu” nu va fi similar cu Pactul Molotov-Ribbentrop. Vă mulţumesc, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă mulţumesc.

11 octombrie 2005, *Radio Eho Moskvi*, Federaţia Rusă

„Guvernul României este obsedat de aderarea la UE”

Mihai-Răzvan Ungureanu a anunţat în timpul discuţiei cu Die Presse *că vor fi luate măsuri dure împotriva corupţiei din ţara sa.*

Hans Kronspiess : Alianţa partidelor de centru-dreapta, din care faceţi parte, deţine şi poziţia de preşedinte, şi pe cea de premier în urma alegerilor din decembrie. Ce vrea guvernul dumneavoastră să facă mai bine decât fostul guvern socialist, care, oricum, a adus România în pragul aderării la UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vrem să aducem România în UE. Întreaga activitate a guvernului trebuie să fie orientată spre atingerea acestui obiectiv naţional. Nu recurg des la declaraţii tari, dar acest nou guvern este „obsedat”, în sens pozitiv, de realizarea, indiferent de situaţie, a aşteptărilor populaţiei şi de intrarea României în UE în 2007.

„Va fi dificil”

Hans Kronspiess : La ultimul Summit al UE de la Bruxelles, României i s-a oferit posibilitatea de a deveni, începând din 2007, un membru al UE. Este ţara dumneavoastră capabilă să se alăture UE după doi ani ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Va fi dificil, dar ştiu că vom întreprinde orice efort posibil pentru a ne pregăti pentru aderarea la UE în 2007. Este foarte clar pentru noi că trebui să combatem corupţia şi crima organizată. Vom lua măsuri dure în această privinţă. Nu este o problemă de înfrumuseţare a imaginii. Nu suntem un guvern propagandistic.

Hans Kronspiess : Unii spun că problemele pe care le are România cu corupţia se datorează schimbării aparente de putere din 1989. Fostele grupuri de interese din perioada comunistă continuă să îşi împartă puterea cu statul. Sunteţi de acord cu această opinie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aş aborda problema mai degrabă din perspectiva prezentului, decât să caut cauze istorice ale problemelor. Nu contează dacă cei vinovaţi de corupţie sunt membri ai fostului serviciu secret comunist, Securitatea, sau apropiaţi ai fostului dictator Nicolae Ceauşescu : corupţia există şi trebuie să o eradicăm prin orice mijloace.

Hans Kronspiess : Un alt motiv pentru care unii se îndoiesc de gradul de maturitate a României pentru intrarea în UE este nivelul ridicat al sărăciei…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, într-adevăr, sunt foarte mulţi oameni săraci în ţara noastră. Guvernul nu poate face altceva decât să ajute pe cât mai mulţi cetăţeni să

reuşească, prin mijloace proprii, să ajungă la nivelul clasei de mijloc. În primul rând, trebuie să îi motivăm pe tineri să realizeze performanţă, care să fie atinsă mai degrabă în România decât în afara ţării.

Şanse pentru Ucraina

Hans Kronspiess : În Ucraina, o ţară învecinată, noul preşedinte Viktor Iuşcenko va depune în curând jurământul de preluare a funcţiei. Consideraţi că schimbarea de putere se va reflecta şi în politica externă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Schimbarea puterii este o şansă. Sperăm ca Ucraina să îşi urmeze drumul spre Europa, deoarece Ucraina trebuie să ocupe un loc în Europa extinsă.

Hans Kronspiess : Vă referiţi la Ucraina ca la un viitor membru al UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În această privinţă, doar Kievul poate decide.

Hans Kronspiess : Turcia ar putea să intre în UE la câţiva ani după aderarea României. Care este opinia Bucureştiului faţă de viitoarea apartenenţă a Turciei la Uniunea Europeană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În prezent, suntem atât de preocupaţi de propriile noastre probleme, încât nu am discutat încă această chestiune. Mai daţi-ne timp : vom găsi un răspuns atunci când vom fi membri ai UE.

1 octombrie 2005, *Die Presse*

„În nouă luni de zile am repus România pe hartă”

Carol Sebastian : Bun găsit la „Guerrilla la raport”. Invitatul meu de astăzi este ministrul de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu. Bun-venit la „Guerrilla la raport”, domnule Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bine v-am găsit.

Carol Sebastian : Ce mai faceţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Muncă.

Carol Sebastian : Muncă multă şi eficientă, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu zic că da.

Carol Sebastian : Domnule, revin cu o întrebare din capul emisiunii, ca să nu uit, v-am mai pus-o şi la alt post de radio, pe cine avem ambasador al Statelor Unite la Bucureşti. Mi-aţi răspuns atunci, Congresul nu s-a reunit, totuşi au trecut nu ştiu câte luni, anul, de când nu avem ambasador al Statelor Unite la Bucureşti, explicaţie cam subţire pentru starea unui congres.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu.

Carol Sebastian : Probabil că există deja un nume, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există fără discuţie o sumedenie de indicii care ne arată că în nici un caz absenţa ambasadorului în momentul de faţă nu trebuie interpretată altfel decât ca un efect colateral al felului în care funcţionează birocraţia americană, punct. Iar la restul întrebării răspunde masa americană.

Carol Sebastian : Şi avem un nume ? Ambasada, Departamentul de Stat au lansat deja o propunere ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Sebastian, la restul întrebării dumneavoastră răspunde Ambasada Statelor Unite la Bucureşti.

Carol Sebastian : Au avansat o propunere ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Răspunde Ambasada Statelor Unite la Bucureşti ! Nu încercaţi să scoateţi de la mine o informaţie pe care, o deţinem sau nu o deţinem, nu ne aparţine. Şi este, evident, responsabilitatea Ambasadei Statelor Unite la Bucureşti să vă furnizeze replica. Eu vă pot spune numai atât, nu interpretaţi în cheie politică, pentru că nu are deloc legătură.

Carol Sebastian : Bun. Tot ca să nu uit, aţi făcut nişte numiri, recent, de intelectuali şi gazetari cu alură intelectuală în Ministerul de Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îi înţepaţi, îi înţepaţi, nu credeţi în substanţa intelectuală a colegilor noştri.

Carol Sebastian : Unii cred, alţii nu cred. Bun, ce o să facă Marius Oprea la... înţeleg că nu este chiar la Arhivele ministerului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să ne înţelegem. Direcţia Arhive Diplomatice este o direcţie care are mai curând sensul în funcţiunea de a administra arhiva diplomatică şi arhiva istorică, şi arhiva curentă. Acolo unde este domnul Oprea – şi mă bucur că a acceptat oferta noastră – este altceva. Este colectivul de editare a documentelor diplomatice. În 1998, când Andrei Pleşu era ministru, am reuşit să deschidem un proiect...

Carol Sebastian : De ce nu l-aţi pus direct la arhive pe Oprea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe Marius ? Pentru că aveam nevoie de el aici şi pentru că acesta este lucrul cel mai interesant pentru un istoric, el este un editor de documente, cum sunt şi eu printre altele, iar funcţiunea principală a istoricului nu este să inventeze file de arhivă, în cadrul acesta.

Carol Sebastian : Şi să le deschidă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, ţine mai mult decât atâta. Să le editeze şi să le publice.

Carol Sebastian : Ce sunt arhivele acelea, domnule ministru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mă lăsaţi să termin, lăsaţi-mă mai întâi să vorbim despre istoria acestui colectiv...

Carol Sebastian : Vă rog.

Mihai-Răzvan Ungureanu : ...acestui proiect care a început minunat în 1998 şi a mers cu mari sincope, cu mari pauze. Iar astăzi sunt hotărât să fac împreună cu Marius, să continui cu Marius, ceea ce mi-am imaginat atunci. O serie de documente diplomatice, privitoare la istoria diplomatică a României. Toate ţările civilizate au aşa ceva, iar noi nu suntem în stare să punem nişte bani laolaltă pentru a scoate nişte cărţi. Dar, în fine, au apărut nişte volume, slavă Domnului, *Relaţiile Româno-Israeliene*, *Româno-Ruse*, *Româno-Britanice*, *Româno-Germane*, deja ies, există, dar nu destul, în fine.

Carol Sebastian : Ce documente sunt ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să vă imaginaţi de la rapoartele diplomatice de la 1834 ale trimişilor principilor români regulamentari la Constantinopol şi în alte capitale mari, Viena, Paris, Londra, şi până la telegrame, hârtii contabile din arhiva curentă, foarte...

Carol Sebastian : Inclusiv pe perioada regimului comunist, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Negreşit, negreşit.

Carol Sebastian : Le deschideţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : De altfel, unele dintre ele au şi fost deschise. Dosarul din 1968 a fost publicat deja, nu există probleme, ele se declasifică, sunt citite de o comisie, sunt declasificate potrivit legii în vigoare şi...

Carol Sebastian : Deschideţi-le pe toate până în ’89.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În funcţie de cerere. Accesul la ele nu este prohibit, se face pe baza unei simple cereri.

Carol Sebastian : Cererea este cerere, dar dacă există voinţă politică, le deschideţi dumneavoastră până să vină cineva cu cererea.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să vă spun altceva.

Carol Sebastian : Că sunteţi istoric şi ştiţi interesul pentru aceste documente.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Sebastian, problema nu-i voinţa politică, problema este lipsa interesului în istoriografie.

Carol Sebastian : Domnule, deschideţi apetitul, deschizându-le.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este invers. Istoricul vine să-şi găsească sursele.

Carol Sebastian : Istoricul îţi găseşte mai multă sau mai puţină bunăvoinţă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu se pune problema.

Carol Sebastian : Nu se pune problema ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Câtuşi de puţin.

Carol Sebastian : Păi, deschideţi-le pe toate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt virtualmente deschise.

Carol Sebastian : Virtualmente ? Acum, deschideţi-le pe loc !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, e împotriva legii.

Carol Sebastian : Care legi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există o lege care le clasifică, există nişte termene de clasificare a documentelor.

Carol Sebastian : Păi, bun, pledaţi pentru…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să ne înţelegem…

Carol Sebastian : Păi, dacă l-aţi adus pe Oprea acolo, Oprea a şi declarat, vrea deschiderea liberă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu e problema asta. Problema este : le ai în mână, ceea ce faci cu ele nu este să le deschizi, punct. Problema este să iei documentele, le editezi şi din ele faci un corpus documentar, care se publică. Asta contează în munca unui istoric, nu simpla lectură a documentului. Simpla lectură a documentelor este stearpă, nu ne ajută la nimic. Publicarea lor, adică livrarea lor către public, este altceva. Aia e munca într-adevăr importantă.

Carol Sebastian : Dumneavoastră înşivă spuneţi că o lege te opreşte să le consulţi pe toate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este adevărat, există însă…

Carol Sebastian : Poate pe cele mai importante.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ei, nu…

Carol Sebastian : Ei da, da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există nişte mecanisme pe care această lege le pune în funcţiune, de care ne putem folosi. Documentele care nu au importanţă pentru securitatea naţională astăzi pot fi declasificate şi luate literă cu literă.

Carol Sebastian : Mă enervează când aud de această sintagmă : nu au importanţă pentru siguranţa naţională.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Schimbaţi legea dacă nu vă convine.

Carol Sebastian : Cine defineşte ce e siguranţa naţională pe vremea comunismului. Sunteţi un istoric avizat, nu e o gogoriţă asta : siguranţa naţională pe vremea comuniştilor ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu-mi cereţi să judec în două norme diferite. Ca istoric, consider că foarte multe documente de dinainte de 1989 astăzi nu au decât importanţă istoriografică, deci îşi aşteaptă cititorii.

Carol Sebastian : Nu-l deschidem, fiindcă afectează siguranţa naţională, poate să fie, şi ştiţi foarte bine... un pretext, dar nu le deschideţi...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Sebastian, nu creaţi un caz acolo unde nu există, deci nu-mi cereţi să judec în două norme. Repet, ca istoric, ce este de dinainte de 1989 nu prezintă absolut nici o importanţă din punctul meu de vedere, decât strict istoriografică, şi trebuie valorificate ca atare, că de asta am înfiinţat comisia, de asta este Marius acolo, şi foarte bine că este acolo. Ce este după 1989, este o altă socoteală, legea dă dreptul de clasificări, e motivul pentru care toţi cercetătorii au interes în studierea arhivelor din perioada comunistă, pot să vină şi au acces nestânjenit la arhive, totul depinde de timpul lor şi de posibilitatea de a lucra.

Carol Sebastian : Ce aţi simţit şi la cât v-a ajuns pulsul când aţi citit, probabil, sau aţi auzit declaraţia lui Traian Băsescu, că Marea Neagră este lac rusesc ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă întrebaţi dacă am avut vreun atac de inimă ?

Carol Sebastian : Da !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă întrebaţi dacă am avut vreun atac de tensiune ?

Carol Sebastian : Da !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am avut.

Carol Sebastian : Mă întreb dacă i-aţi telefonat preşedintelui pentru a-l atenţiona în legătură cu această declaraţie ? E diplomatică ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă este diplomatică, poate fi considerată ca o declaraţie cu resort istoric

Carol Sebastian : Domnule Ungureanu, este diplomatică declaraţia asta, adică afectează ea, irită... ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Relaţiile diplomatice dintre România şi Rusia ?

Carol Sebastian : Exact.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu.

Carol Sebastian : Atunci, hai să mai declarăm ce ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar pe dumneavoastră v-a deranjat ceva, v-a nedumerit ceva acolo ?

Carol Sebastian : Nu, dar dumneavoastră sunteţi adesea în emisiuni, şi nu mai vorbesc de scena diplomatică şi de scena publică, extrem de impenetrabil ca limbaj. Atât de impenetrabil în limbaj, atât de sofisticat, încât te întrebi...

Mihai-Răzvan Ungureanu : E un elogiu şi o critică ?

Carol Sebastian : E un elogiu şi o critică ! Un om atât de sofisticat în limbaj, până la urmă un om care vorbeşte ca să nu spună nimic de multe ori...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta e diplomaţie.

Carol Sebastian : Văd că prizează asemenea replici prezidenţiale.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vreţi să vă spun ceva ?

Carol Sebastian : Da, vă rog.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o…

Carol Sebastian : Adică Traian Băsescu spune ceea ce dumneavoastră nu puteţi spune ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am spus asta. Este culmea, că este o parafrază după o culmă istorică, pe care a scris-o cineva, într-adevăr cu mai mulţi ani în urmă, decât contemporan…

Carol Sebastian : O fi, dar e preşedintele României…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Deci, cel care a spus-o era Gheorghe Brătianu.

Carol Sebastian : Bun… când ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În 1938.

Carol Sebastian : Acum în ce an suntem ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : 2005.

Carol Sebastian : 2005… şi Traian Băsescu este preşedintele României. Ce aţi primit pe canalele diplomatice din partea ruşilor, în urma acestor informaţii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nimic.

Carol Sebastian : Nimic ? Pe nici un canal ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe nici un canal.

Carol Sebastian : Pe nici un telefon ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe nici un telefon.

Carol Sebastian : Bun, este justificată această observaţie ? Marea Neagră a devenit lac rusesc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe mine mă întrebaţi ?

Carol Sebastian : Da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ce calitate ?

Carol Sebastian : De ministru de Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ca ministru de Externe, vă pot spune că eu nu aş spune vreodată că Marea Neagră este în posesia cuiva sau că are o singură culoare.

Carol Sebastian : Adică, nu aţi spune ceea ce a spus Traian Băsescu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ca ministru de Externe, eu aş spune cu totul altceva.

Carol Sebastian : Ce ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş spune aşa ceva.

Carol Sebastian : Cum aţi spune dumneavoastră ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Că Marea Neagră este Marea Neagră.

Carol Sebastian : Aşa e că preşedintele a greşit când a făcut această afirmaţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un geograf ar spune că un lac nu e mare.

Carol Sebastian : Un preşedinte ar putea să spună asta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Întrebaţi-l pe domnul preşedinte.

Carol Sebastian : Vă întreb pe dumneavoastră, diplomatul Mihai-Răzvan Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îmi cereţi să comentez ?

Carol Sebastian : Exact.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să vă spun ceva. Un lucru este limpede : că Marea Neagră a fost întotdeauna o felie de tort râvnită de cele mai mari puteri liberale. De asta şi obiectivul prezenţei noastre în Marea Neagră şi al acţiunilor noastre politice în Marea Neagră ; ele se realizează prin internaţionalizarea Mării Negre. Când spuneţi că acesta este limbaj impenetrabil, vă conjur să-mi descrieţi un alt mod de a spune acelaşi lucru.

Carol Sebastian : Marea Neagră a devenit un lac rusesc, în cuvintele astea. E echivalent ce aţi spus dumneavoastră adineauri cu ce a spus preşedintele ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce am spus eu adineauri este echivalent cu ceea ce am spus eu.

Carol Sebastian : Şi ce a spus domnul preşedinte cu ce ar fi echivalent ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu ce a spus domnul preşedinte.

Carol Sebastian : Un afront la adresa ruşilor ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu cred că a vizat aşa ceva, vreau să vă spun ceva lăsând gluma deoparte acum. Remarca domniei sale a fost o remarcă al cărei context şi intenţie trebuie judecate istoric.

Carol Sebastian : Cum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aţi fost acolo de faţă ?

Carol Sebastian : Am citit declaraţiile în presă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aţi citit o tăietură din declaraţiile sale.

Carol Sebastian : Propoziţia asta mi se pare apăsată, clară, fără conotaţii de nu ştiu ce fel… fără mesaje subterane, nu ? Preşedintele se exprimă extrem de clar.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da.

Carol Sebastian : Da. Şi atunci de unde ideea că a fost scoasă din context ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu am spus că a fost scoasă din context.

Carol Sebastian : De unde ideea să mă duc acolo ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ca să vă fie clar, care a fost de fapt contextul… şi de ce referinţa este funciarmente o referinţă istorică.

Carol Sebastian : Care a fost contextul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Referinţa a fost funciarmente istorică. A fost într-adevăr o descriere, *à la long*, a ceea ce înseamnă Marea Neagră pentru noi.

Carol Sebastian : Ne întoarcem la discuţia cu ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, discutăm despre Marea Neagră, declaraţia preşedintelui Traian Băsescu, „Marea Neagră lac rusesc”, şi despre ape. Discutăm despre relaţiile cu Republica Moldova imediat. Opoziţia, domnule Mihai-Răzvan Ungureanu : domnul Cristian Diaconescu mai e diplomat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă domnia sa doreşte să fie diplomat, ce-l împiedică ?

Carol Sebastian : Mai lucrează ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu şi, din păcate, nu.

Carol Sebastian : Dumnealui a devenit între timp purtătorul de cuvânt al PSD.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nimeni nu-i perfect... Domnul Diaconescu, acum ca să fie clar, un om pe care-l preţuiesc foarte mult, deci ceea ce spun acum îi poate crea probleme în partid, şi o spun, e un om pe care-l preţuiesc foarte mult, a fost un excelent negociator în relaţia noastră cu Ucraina, este un om care a ştiut toate dosarele complicate, mai ales substanţa juridică a dosarelor complicate bilaterale ale României, m-am sprijinit pe el, a ajuns director în 1998, director general în 1999, pentru că am avut încredere foarte mare în el, a fost un excelent secretar de stat, sper să fie şi un bun politician.

Carol Sebastian : Îl luaţi la PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă vine...

Carol Sebastian : Dumneavoastră mai sunteţi în PNL ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : V-am spus că am plecat ?

Carol Sebastian : Nici nu mai ştiu dacă aţi mai rămas.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt un om discret.

Carol Sebastian : Da ? Nu am reuşit să aflu de ce v-aţi înscris în PNL.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cum vreţi să fie un minister altfel condus ?

Carol Sebastian : Uite, Monica Macovei nu s-a înscris într-un partid.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu e vorba despre Monica Macovei, este vorba despre mine, nu ?

Carol Sebastian : Monica Macovei nu s-a înscris într-un partid ca să conducă bine un minister.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Poate că da, poate că nu.

Carol Sebastian : Revenim la Cristi Diaconescu. El spune într-un comunicat şi într-o declaraţie, destul de lungi amândouă, că este îngrijorătoare lipsa de profesionalism şi viziunea strategică ale dumneavoastră şi ale preşedintelui...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu spune ale mele...

Carol Sebastian : Ale actualei puteri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici aşa.

Carol Sebastian : Dar cum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu, nu am textul la mine, dar vă spun sigur că nu-l citaţi bine.

Carol Sebastian : ...atunci când autorităţile de la Bucureşti se referă la perspectivele relaţiilor bilaterale cu Republica Moldova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Poate se referă la alt minister, nu ştiu cine sunt autorităţile.

Carol Sebastian : Autorităţile de la Bucureşti. Cine se ocupă de relaţiile cu Republica Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Poate Agenţia Sanitar-Veterinară.

Carol Sebastian : Se ocupă şi ei, dar cred că dumnealui se referea la dumneavoastră şi la Traian Băsescu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Credeţi ?

Carol Sebastian : O să-l sunăm şi o să-l întrebăm şi pe el, dar în mod sigur se referea la dumneavoastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule…

Carol Sebastian : Imediat, vă reproşez următorul lucru : vă cere în primul rând, şi îi cere preşedintelui, autorităţilor, să dezavueze public dicţionarul româno-moldovenesc de la Chişinău din 2003.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce înseamnă să dezavueze ?

Carol Sebastian : Domnule, cere el să dezavueze public… o veţi face ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bine că nu ne cere să secăm Prutul. Dar spuneţi-mi o chestie, în momentul acela, domnul Diaconescu era secretar de stat în Ministerul Afacerilor Externe, avea posibilitatea să se manifeste ca secretar de stat. A avut atunci vreo reacţie ?

Carol Sebastian : Nu a avut Iliescu şi nu au avut cei din PSD o reacţie ? Că de aia au avut relaţii proaste cu Voronin, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Deci autorităţile.

Carol Sebastian : Ei spun că nu au putut să încheie Tratatul politic de bază cu Republica Moldova – că nu e încheiat, nu ? Preşedintele Traian Băsescu a zis că dăunează să fie încheiat. Eu spun că nu au putut să-l încheie, nu au acceptat următoarele cereri ale celor din Moldova… cu precizarea clară a separaţiei, limba română, limba moldovenească, popor român, popor moldovean. Şi, mai spune Diaconescu, negarea identităţii culturale române… nu au fost acceptate, spunea Cristi Diaconescu la Bucureşti atunci. Acum că vreţi să încheiaţi Tratatul de bază, o prioritate anunţată de preşedinte, le veţi accepta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Asta nu înseamnă că acceptăm formulări care nu sunt conforme formelor uzitate de noi. Dimpotrivă, asta înseamnă că noi ne ţinem în continuare de lista noastră de principii sau de definiţiile pe care le dăm noi comunităţii etnice sau naţionale, sau naţiunii române, limbii române şi aşa mai departe, numai că nu avem o diferenţă, o privire cu totul diferită asupra conţinutului relaţiei bilaterale. Dacă dumneavoastră îmi spuneţi mie că nu vă place cravata mea, eu nu trebuie să vin la dumneavoastră să vă trag o palmă, pentru simplul fapt că nu vă place cravata mea. Am două opţiuni : să fiu agresiv faţă de dumneavoastră sau dimpotrivă să rămân cu ea la gât şi să dau din umeri, admiţând că poate să existe cineva care are gusturi diferite. Aceasta este diferenţa.

În loc de a fi arogant şi de a începe să critici Chişinăul, să-l tragi de urechi pentru ceea ce crede el… despre natura limbii române, despre geneza ei, despre modul în care este vorbită, de cine o vorbeşte şi de conţinutul etnic, al cetăţeniei moldoveneşti ; în loc să faci o dezbatere de acest tip şi să condiţionezi relaţia bilaterală de rezultatul acestei dezbateri, preferăm să ne vedem de relaţia bilaterală.

Carol Sebastian : Cum veţi trata Tratatul de bază dacă autorităţile de la Chişinău îşi menţin cererile de diferenţiere între limba română şi limba moldovenească ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un lucru este clar, întotdeauna în negocieri există flexibilitate, există inteligenţă, există tactică. Eu nu cred că Republica Moldova de astăzi, Republica

Moldova cu care am reuşit să îmbunătăţim admirabil relaţiile şi cu care avem un parcurs cât se poate de continuu şi de pozitiv înspre Uniunea Europeană, pe care am reuşit să o aducem la sentimentele cele bune faţă de noi, căreia i-am arătat atenţie, fără să disimulăm aceasta, nu cred că în acest caz putem vorbi de un dialog complicat pe tema viitorului act politic.

Carol Sebastian : Adică, această problemă poate să fie în viziunea dumneavoastră, dacă înţeleg bine, una secundară şi de o parte, şi de alta, inclusiv autorităţile de la Bucureşti să recurgă la concesii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O chestiune care printr-o negociere, printr-un supliment de inteligenţă poate să ne aducă la un text acceptabil şi pentru noi, şi pentru ei.

Carol Sebastian : De exemplu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu. Rămâne de văzut, pentru că lucrăm acum la aşa ceva.

Carol Sebastian : Când estimaţi că va fi încheiat tratatul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : E greu să dau un timp. Nu se poate da un timp, intrăm într-o mecanică de negociere, de discuţie.

Carol Sebastian : Problema transnistreană, poziţia dumneavoastră, poziţia domnului Traian Băsescu, le ştim, poziţia opoziţiei de la Bucureşti, exprimată de Cristi Diaconescu, este că vă recomandă să evitaţi cooperarea, sub orice formă, cu autorităţile transnistrene, şi în plus vă solicită să le solicitaţi la rândul dumneavoastră partenerilor europeni şi Uniunii Europene să preia conducerea negocierilor. Deci să negociaţi sub sigla Uniunii Europene.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt două chestiuni aici complet diferite. Prima este inutilă, nu suntem în momentul de faţă în nici un fel de relaţie cu autorităţile, aşa-zisele autorităţi din Transnistria. A face o recomandare pe un subiect care nu există e superfluu. Domnul Diaconescu a făcut-o ca să ne atragă atenţia că asta s-ar fi gândit el că se întâmplă. Dar s-ar fi întâmplat cu alţi oameni. Doi : în ceea ce priveşte Uniunea Europeană, nu avem două modalităţi de acţiune. Nici una dintre ele nu o exclude pe cealaltă. Să fim sub steagul Uniunii Europene pentru că oricum colăm complet la politica europeană de securitate comună şi, în al doilea rând, să mergem sub steagul nostru. Şi într-un caz, şi în celălalt, am făcut demersurile cuvenite.

Carol Sebastian : Păi, sub steagul României nu aţi reuşit să mergeţi, până acum, la negocieri, adică România să fie acceptată ca parte la negocieri, e un eşec.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu e un eşec. Cum să fie un eşec, în momentul când încerci să faci ceva, după ce nu s-a făcut nimic după 13 ani de zile ? Deci eşecul nu există. Dacă a existat eşec undeva, a fost retragerea...

Carol Sebastian : Eşecul există în raport cu ceea ce spunea încă de la începutul mandatului său, că acesta este unul dintre obiectivele prioritare ale diplomaţiei româneşti în ceea ce priveşte Transnistria.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Sebastian, nu confundaţi direcţia strategică cu modalităţile tactice, eu vă spun încă o dată, există două moduri de a lucra pe această chestiune. Noi le-am folosit pe amândouă.

Carol Sebastian : Ţinta o fi rămas aceeaşi, dar...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ţinta a rămas aceeaşi şi lucrăm sub steagul Uniunii Europene sau sub steagul României. Meciurile nu sunt jucate aici.

Carol Sebastian : Aţi anunţat că România vrea să fie parte la negocieri ? Uniunea Europeană, prin trimisul ei la Chişinău, a zis că *nu*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aţi văzut dumneavoastră declaraţia lui ?

Carol Sebastian : Am văzut în cotidianul *Ziua* o declaraţie în sensul ăsta.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E foarte interesant. Pentru că noi am verificat apoi informaţia aceasta şi nu s-a confirmat nicăieri.

Carol Sebastian : Nici de la domnul acela cu nume…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici de la…

Carol Sebastian : …aristocratic unguresc ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici de la domnul ambasador, pentru că domnia sa este un diplomat foarte experimentat şi presupun că, dacă aşa ar fi stat lucrurile, nu ar fi zis-o. Din simplul motiv…

Carol Sebastian : Ştiţi cum e, uneori nu le spui oficial, dar le spui pe sursă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu se pune problema în cazul acesta.

Carol Sebastian : Realitatea nu a fost că România e parte la negocieri, dimpotrivă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aici nu suntem la un meci de fotbal.

Carol Sebastian : Nici în politica românească ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Suntem într-o zonă de delicateţe. Nu e aşa de simplu. Şi nu este atât de evident întotdeauna. Dar mă bucur că aveţi atenţie pentru o asemenea temă, atenţie publică de la 1 ianuarie încoace, din momentul în care recunoaştem apăsat că ne priveşte acest subiect, că ne irită indecizia mediatorilor, că nu suntem liniştiţi cu felul în care decurge aşa-zisul dialog dintre Chişinău şi Tiraspol, că noi credem că avem nevoie de o vecinătate foarte sigură în viitor şi aşa mai departe.

Carol Sebastian : Cristi Diaconescu, că-l pomenim ca pe o fantomă în această emisiune…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ca pe un prieten, care este nevoit să ne spună lucruri pe care nu le credem.

Carol Sebastian : Şi dumneavoastră, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu.

Carol Sebastian : Niciodată nu aţi spus lucruri în care nu credeţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Atunci când nu cred ceva, tac.

Carol Sebastian : Să numărăm tăcerile domnului Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul de Externe al României. Cristi Diaconescu spune că formele de negociere de până acum în chestiunea transnistreană sunt discreditate. Are dreptate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : A spus aşa ceva ?

Carol Sebastian : Da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Chiar frazarea aceasta ?

Carol Sebastian : Da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu-mi dau seama la ce se referă, vă spun sincer.

Carol Sebastian : Vă cere să le solicitaţi celor de la Uniunea Europeană să preia ei conducerea negocierilor pentru înlocuirea formelor discreditate de negociere, spune el.

Mihai-Răzvan Ungureanu : OK, haideţi să vă spun cum stau lucrurile sau, mă rog, cum le văd eu, cel puţin. În primul rând, timp de 13 ani, din 1992 până acum, formatul celor trei mediatori : OSCE, Federaţia Rusă, Ucraina, nu a produs prea multe. Au fost câteva planuri. Planul Kozak, cu vagi alteraţii în timp, mai nou Planul Iuşcenko, care principial erau interesante, sigur invitau la critic, tactic, inaplicabil. Planul lui Iuşcenko are nevoie de foarte multă elaborare, de foarte multă rafinare pentru a deveni ceva care să aibă la un moment dat efect în teren, efect pozitiv. Între Tiraspol şi Chişinău, dialogul, dacă poate fi numit dialog, este fragmentat de îndelungi tăceri. Continuat întotdeauna prin intermediari, fie că sunt la Moscova, fie că sunt la Kiev, şi nu are întotdeauna substanţă. Pornind de la această simplă constatare, noi am cerut din ianuarie încoace, în primul şi în primul rând, lărgirea formatului de mediere, să fie mai mulţi actori politici în formatul de mediere, pentru că acolo unde sunt mai mulţi şi gândirea creşte, şi şansele de a ajunge la o soluţie cresc.

În plus, mai este ceva, problema transnistreană trebuie extrasă din conclavul aproape de familie pe care-l creează prezenţa a cinci termeni politici, Republica Moldova, Transnistria, Rusia, Ucraina, OSCE… trebuie extras de acolo şi scos la lumină. Trebuie implicarea Uniunii Europene, trebuie implicarea Statelor Unite, ne-am oferit să ne implicăm şi noi, şi atunci acesta este primul pas al strategiei noastre, deci nu mă refer aici la felul în care decurg negocierile, mă refer la modul în care ele pot fi reconturate, adăugând nişte voci.

Carol Sebastian : De ce oare voci, aţi pomenit acest cuvânt „voci” ? Voci care vă erau relativ favorabile, de comentatori de politică externă din România, mă refer la două, de pildă, Adrian Miroiu, Sever Voinescu, constat în ultima vreme, în viziunea lor, că, după un început dinamic, iată, ritmul politicii externe româneşti poate să se fi încetinit şi chiar asistăm la o etapă de împotmolire a ei în realizarea viziunilor cu care pornise, în chestiunea Mării Negre, de exemplu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am fost şi eu la fel de surprins ca şi dumneavoastră. Nu ştiu de ce, probabil datorită faptului că nu au destulă informaţie.

Carol Sebastian : Daţi-le-o dumneavoastră, acum, ca să îi contraziceţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Voiam să vă spun că şi cu domnul Miroiu, şi cu domnul Voinescu am stat de vorbă şi nu au dat semne că ar înţelege altfel decât înţeleg eu.

Carol Sebastian : Dar au scris, şi mi se pare că au scris destul de convingător, şi unul, şi celălalt, că lucurile…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Sebastian, uitaţi-vă în spate şi vedeţi ce s-a întâmplat în nouă luni. În nouă luni de zile am reuşit să punem România înapoi pe hartă. În momentul în care…

Carol Sebastian : Nu e prea mult spus, domnule Ungureanu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu…

Carol Sebastian : Adică fusese scoasă de pe hartă ? Cine a scos-o de pe hartă şi cine este responsabil pentru asta ? E o figură de stil asta…

Mihai-Răzvan Ungureanu : E o figură de stil.

Carol Sebastian : E o figură de stil, dar nu dumneavoastră aţi pus-o pe hartă înapoi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Uitaţi cum este : în momentul în care ai un asemenea ritm de contacte externe, în momentul în care pentru prima oară în ani, vorbim de 15 ani,

strategiile de politică externă se codifică, apar, se textualizează, devin principial îndreptare de acţiune pentru ambasadori, pentru europarlamentari, pentru membri ai executivului, în momentul în care acest minister îşi asumă trei preşedinţii simultane pentru trei mari organizaţii, două de cooperare regională şi una de importanţă globală cum este Consiliul de Securitate...

Carol Sebastian : Ne amintim că şi pe vremea domnului Geoană, România a deţinut preşedinţia OSCE...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi a deţinut-o foarte bine.

Carol Sebastian : Prin urmare, era pe hartă România şi pe vremea lui Mircea Geoană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : După aceea, au mai fost şi pauze...

Carol Sebastian : Cine a scos-o de pe hartă, ca să veniţi dumneavoastră să spuneţi că aţi repus-o pe hartă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă jucaţi cu o figură de stil şi o transformaţi...

Carol Sebastian : Nu, dumneavoastră aţi spus-o.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, da, şi o mai spun o dată.

Carol Sebastian : Cine a scos-o de pe hartă, dacă pe vremea lui Geoană, România a deţinut preşedinţia OSCE, România a intrat în NATO, România a încheiat negocierile, România a obţinut viza?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să reluăm sistematic. Toate procesele de care vorbiţi dumneavoastră – OSCE, NATO, obţinerea vizelor, încheierea negocierilor – nu sunt victorii de moment şi nu sunt bătălii câştigate într-o noapte. Ele sunt rezultatele unor procese pregătite cu foarte mult timp în urmă. Haideţi să vă mai spun ceva. În ce priveşte preşedinţia OSCE, România s-a înscris pe lista celor care doreau să preia preşedinţia OSCE, în 1997, pe vremea ministeriatului lui Adrian Severin. Şi apoi, ’98, ’99, 2000 au fost ani de bătălie şi de pregătire, întâi de câştigare a locului şi apoi de pregătire tehnică în 2001. NATO, primul *Membership Action Plan*, începe în 1998, eram secretar de stat atunci, se descarcă apoi în 2002, promite. Vizele...

Carol Sebastian : Ce vreţi să spuneţi? Că totul era pregătit dinainte şi că nu ei erau deţinătorii succeselor sută la sută înregistrate pe perioada domnilor Năstase-Geoană, pe planuri politice externe? La fel puteau replica şi ei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar, bineînţeles... Eu vă spun altceva. Din momentul în care, în 2002, în 2003 sau 2001-2004, cineva îşi adjudeca în media autoratul exclusiv asupra unor victorii de politică externă, greşea amarnic, greşea amarnic. Ce vă spun eu acum sunt elementele care definesc politica externă română ca proiecte de continuitate, şi spun acelaşi lucru şi pentru o bună parte dintre chestiunile care s-au întâmplat până în clipa de faţă. În schimb, nu spun acelaşi lucru despre felul în care au fost pregătite programele de politică externă ale preşedintelui, ale primului-ministru şi ale miniştrilor.

Carol Sebastian : Când?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În toate aceste nouă luni. Din ianuarie şi până acum. Şi vă conjur, faceţi comparaţie...

Carol Sebastian : E o pierdere că a plecat Pleşu de la Cotroceni?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să termin...

Carol Sebastian : Păi, nu are preşedintele consilier de politică externă...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, dar...

Carol Sebastian : Nu-l handicapează puţin ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu vorbesc de programul de politică externă al preşedintelui, al premierului şi al miniştrilor. Faceţi o comparaţie şi strict matematică...

Carol Sebastian : Faptul că a ieşit Pleşu din ecuaţia asta, cât v-a afectat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Personal ?

Carol Sebastian : Nu, pe Traian Băsescu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ah, nu ştiu, trebuie să-l întrebaţi pe domnul preşedinte.

Carol Sebastian : Dumneavoastră comunicaţi foarte des cu el.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, comunic, este foarte normal, un ministru comunică oricum cu preşedintele.

Carol Sebastian : A plecat Pleşu fiindcă nu mai rezista ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am cum să vă spun eu acest lucru. Ce vă pot spune este că îmi pare rău că am pierdut ocazia de a-l vedea şi mai des pe domnul Pleşu. Mi-e dor de el.

Carol Sebastian : Vreau să vă întreb despre Uniunea Europeană, dar mai înainte mi-a mai venit o idee şi nu pot să nu v-o spun. Mă uitam aseară la emisiunea lui Tănase de la *Realitatea TV* şi l-am văzut pe un domn, Mircea Răceanu, lansează mâine-poimâine o carte.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mâine, chiar la Ministerul Afacerilor Externe.

Carol Sebastian : Iată un simbol. Un eveniment simbolic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă bucur că se întâmplă aşa ceva

Carol Sebastian : Trebuie să spun ascultătorilor care nu ştiu, celor mai tineri, nu ? Fusese condamnat la moarte pe vremea lui Ceauşescu, pentru înaltă trădare, fiind arestat pentru vinderea unor secrete Statelor Unite ale Americii, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trădător, criminal...

Carol Sebastian : Fusese diplomat în Ministerul Afacerilor Externe. Mircea Răceanu spunea ieri în emisiunea lui Tănase, la *Realitatea TV*, următorul lucru : dădea o cifră, 95%, spunea dumnealui, dintre diplomaţii Ministerului de Externe ar fi fost pe vremea aceea ofiţeri acoperiţi de Securitate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, nu ştiu, se poate.

Carol Sebastian : Se poate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Chiar nu ştiu.

Carol Sebastian : Dacă 95%, să o luăm aşa, ar fi fost ofiţeri acoperiţi de Securitate până în ’89, câţi au mai rămas ? Câţi au mai rămas din vechiul aparat ? Nu spun că erau sau nu ofiţeri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din vechiul aparat, adică având funcţionarea de dinainte de ’89 ? Foarte puţini.

Carol Sebastian : Cam cât ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sub şapte procente.

Carol Sebastian : Numai atât ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Generaţiile s-au schimbat. Era un minister gata îmbătrânit în 1990 şi foarte mulţi au şi plecat atunci, a venit o generaţie de tineri, cei care au astăzi 50 de ani erau oameni de 30, 30 şi ceva de ani pe atunci.

Carol Sebastian : Şi nu vă gândiţi acum, când îi vedeţi pe ăia mai bătrâni, câţi or fi ofiţeri acoperiţi ? Securişti, nesecurişti.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu-mi pun întrebarea aceasta.

Carol Sebastian : Nu vă puneţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar ies la pensie, la ce să-mi pun întrebarea aceasta ?

Carol Sebastian : Dar până ies la pensie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problema mea este în momentul intrării tinerilor în minister.

Carol Sebastian : Şi ăştia tineri câţi or fi acoperiţi, neacoperiţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să cred că nu s-ar pune problema.

Carol Sebastian : Nu se pune problema ? Adică, mă rog, că văd prin filme, că unii sunt acoperiţi, alţii nu... filmele artistice, ca să zic aşa...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problema asta este, că trebuie să-i lămuresc pe cei care văd filme că este diferit de modul în care arată realitatea Ministerului Afacerilor Externe.

Carol Sebastian : Adică, când vă conduc securiştii, când nu vă conduc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Sebastian...

Carol Sebastian : Ăştia din serviciu domnule, la ei mă refer.

Mihai-Răzvan Ungureanu : De acum am să fiu foarte atent cum intru în birou, ca nu cumva să fiu condus de un securist.

Carol Sebastian : Ăştia din servicii, domnule.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu se pune problema aşa, nicicum.

Carol Sebastian : Adică băieţii de la SIE bat cu pumnul în masă ei, deci dumneavoastră decideţi... cine decide ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să vă spun un lucru care ar trebuie înţeles fără complexe şi fără crispare...

Carol Sebastian : Cum lucraţi cu ăia de la SIE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte bine.

Carol Sebastian : Da ? Nu aveţi un complex al ochilor albaştri, aşa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă referiţi la mine ca persoană sau la mine ca ministru ?

Carol Sebastian : Şi ca persoană, şi ca ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mă faceţi să trec înapoi în biografia mea...

Carol Sebastian : Ştiu că aţi avut un episod nefericit în biografie ...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa este, da...

Carol Sebastian : Vă pomeneau unii, sau unul, Soare, sau cum dracu' îl chema.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Chirilă era numele.

Carol Sebastian : V-aţi mai întâlnit cu el ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : De atunci ? Nu.

Carol Sebastian : Niciodată ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sper că era miop dacă a trecut pe lângă mine.

Carol Sebastian : Şi există Chirilă prin minister ? Chirili, chiriligii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu are cum să mai existe.

Carol Sebastian : Dom'ne, şi când îi vedeţi pe băieţii ăştia cu ochi albaştri, sau poate acum au altă culoare la ochi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Sebastian, vreau să vă spun ceva, au trecut…

Carol Sebastian : Nu aveaţi o aprehensiune, ca să zic aşa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu pot să judec cu aprehensiuni, în primul rând, nu. În primul rând, pentru că şi în cazul SIE, şi în cazul SRI, nu mă pot referi la celelalte instituţii, pentru că le cunosc mai puţin, dar cu SIE şi SRI şi, în genere, cu instituţiile care se leagă de sistemul de securitate naţional cooperăm foarte bine. Atâta cât îmi dau seama şi atâta cât ştiu, sunt instituţii care s-au reformat foarte mult şi care s-au întinerit dramatic, cel puţin SIE este un exemplu *admirable*.

Carol Sebastian : Nu pot să cred că aveţi numai puştani în SIE acolo. Sunt puştani ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt mulţi oameni de vârsta dumneavoastră, sunt puştani ?

Carol Sebastian : Nu, 40 de ani e vârstă de om matur, depinde şi de câtă minte ai în cap.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este vârsta unui om matur, pe asta contăm. Şi mai e o chestie, între instituţiile statului, cele cuprinse în sistemul de securitate naţional, cele care sunt reprezentate în CSAT sunt şi cele care s-au reformat mai repede.

Carol Sebastian : Ăştia, ministerul şi structurile ministerului care se văd mai largi, ambasada şi aşa mai departe, dacă băieţii de la SIE nu-şi dau avizul şi vin şi vă spun că nu suntem de acord ca să-l puneţi pe cineva, îl puneţi ? Împotriva avizului lor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru ăştia, nu, evident că nu.

Carol Sebastian : De ce nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Împotriva unui aviz de securitate, dumneavoastră ştiţi că există un Oficiu român…

Carol Sebastian : Dar aveţi sută la sută încredere că ei, că doctrina lor s-a schimbat… Adică cum judecă ei strategiile de securitate ? Le judecă ca înainte de '89 ? Că, dacă le judecă la fel ca înainte de '89, pot să blocheze orice numire din astea mai reformatoare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu se pune nicidecum problema în felul aceasta, unul. Doi, nici nu aş vrea să răspund în locul… pentru că ar trebui să fac asta pe propriul merit. Trei, pentru toate numirile de acest gen, deci chiar în momentul în care intri în Ministerul Afacerilor de Externe – nu este un secret pentru nimeni, în toate ministerele din lume se procedează aşa –, se trece printr-o perioadă de *screening*, printr-o perioadă de verificare. La care concură toate instituţiile statului, şi toate se vor face sub regimul unui oficiu special, care acţionează ca un registru, este organizat cu sprijinul Alianţei Nord-Atlantice şi este obligatoriu pentru cei ce vor să intre în Alianţa Nord-Atlantică, pentru că în clipa în care noi avem succes la secretele Alianţei şi Alianţa are acces la secretele noastre,

chestiunea de securitate naţională nu se mai pune în cercul restrâns al frontierelor noastre, ci, dimpotrivă, se pune pentru toţi aliaţii.

Carol Sebastian : Toată lumea spunea, pe la discuţii de cafenele, înainte de a intra România în NATO, că o să intrăm în NATO şi atunci o să vedem sau nu o să vedem valuri ale celor care sunt daţi afară pentru că au spionat pentru Est sau că erau bănuiţi de nu ştiu ce şi nu ştiu ce.

Mihai-Răzvan Ungureanu : S-au purificat enorm instituţiile.

Carol Sebastian : Cum de nu am auzit scandaluri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Că nu sunteţi atenţi la asta, şi foarte bine că este aşa.

Carol Sebastian : Adică, din 2002 şi până acum, ziceţi că s-au purificat ? Cât s-a purificat din Externe din 2002 până acum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În materia aceasta ?

Carol Sebastian : Da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Destul, practic tot.

Carol Sebastian : Şi cei 7% care au rămas ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Înseamnă că nu au nici o problemă. Dar haideţi să vă spun mai departe, că m-aţi întrebat de cei 7%, de fapt, de cooperarea cu securitatea politică, iar eu am cerut tuturor – secretari de stat, generali, subsecretari de stat, până la nivelul cel mai mic de competenţă şi decizie – să facă cerere la CNSAS. Până în momentul de faţă, sunt mulţumit de răspunsurile pe care le-am primit.

Carol Sebastian : Ce răspund ? Adică le-aţi cerut vreo obligaţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Unii prin lege trebuie să o facă, adică demnitarii, alţii o fac din decenţă.

Carol Sebastian : Şi câţi spuneţi că o fac din decenţă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Toţi. Şi decidenţii chiar, deşi există legea care-i îndeamnă să facă asta.

Carol Sebastian : Au fost cazuri când CNSAS a spus că a colaborat ca poliţie politică şi au plecat din sistem ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu am avut asemenea cazuri.

Carol Sebastian : Nici unul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Sunt oameni tineri, fac asta ca un gest firesc, în ordine morală, sunt oameni foarte tineri.

Carol Sebastian : Iar pe cei 7% ? I-a verificat CNSAS ? NATO i-a verificat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. Acelaşi oficiu special care reglează asemenea chestiuni.

Carol Sebastian : Trecem mai departe de la securişti şi Securitate, serviciu şi verificări şi aşa mai departe la Uniunea Europeană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aveţi cam puţină încredere în instituţiile româneşti, la 15 ani după 1989…

Carol Sebastian : De ce aş avea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi de ce n-aţi avea ? Eu ce vă reprezint când sunt aici ?

Carol Sebastian : Bine, dumneavoastră sunteţi ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu sunt ministru pentru că sunt şeful Comisiei...

Carol Sebastian : Sunteţi şeful SIE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Dar nu sunt ministru pentru că trebuie să fiu ministru. În momentul în care sunt aici împreună cu dumneavoastră, aş vrea să aveţi încredere şi în instituţia pe care o reprezint. Lucrând acolo, ori mă compromit pentru că lucrez cu oameni a căror statură morală nu e compatibilă cu a mea, ori, dimpotrivă, mă simt foarte bine, şi vă pot spune că mă simt foarte bine.

Carol Sebastian : Eu sunt de acord ca ziarist să fiu sceptic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sceptic, dar nu negativist.

Carol Sebastian : Am fost negativist ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aţi vrut să găsiţi petele negre acolo unde nu sunt.

Carol Sebastian : Să înţeleg că nu mai este nici o pată neagră din punctul ăsta de vedere în minister, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am spus că...

Carol Sebastian : Pe la ambasadă... ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce înseamnă pata neagră în cazul ăsta ? Oameni care au colaborat cu poliţia politică ? Nu am aşa ceva în Ministerul Afacerilor Externe.

Carol Sebastian : Securişti !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce înseamnă securişti, domnule Sebastian ?

Carol Sebastian : Securişti.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Adică ? Membri ai Securităţii ?

Carol Sebastian : Da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au trecut 15 ani de atunci, s-au schimbat generaţii. Domnule, dumneavoastră căutaţi o istorie care...

Carol Sebastian : Suntem talibani ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu aş putea spune, şi eu sunt la fel.

Carol Sebastian : Domnule Ungureanu, în Uniunea Europeană acum are importanţă cine deţine şefia Comisiei Europene ? Poate ţara respectivă să influenţeze discuţiile majore din Comisia Europeană în legătură cu ţările candidate, cele două care au mai rămas ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Preşedinţia Consiliului European, da, contează foarte mult conţinutul, să spunem aşa, emoţional, al relaţiei cu preşedinţia-în-exerciţiu. O spun, deşi e complet nediplomatic ce vă spun acum, dar chimia cu o ţară care-ţi este favorabilă, care te înţelege şi care, mai mult decât atât, care arată acelaşi interes pentru obiectivele tale de politică externă contează, da, te apropie, e o afinitate pe care o poţi specula politic. Nu înseamnă că dacă Anglia ne este favorabilă, Raportul de monitorizare va ţine cont de aşa ceva. Comisia Europeană funcţionează cât se poate de tehnic.

Carol Sebastian : Am văzut totuşi că ambasadorul Marii Britanii a anunţat că Parlamentul britanic va ratifica Tratatul înaintea Raportului din octombrie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa sperăm. Dacă a anunţat domnia sa…

Carol Sebastian : E un semnal bun…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sigur că da, astăzi, sper că o să-l ratifice Parlamentul sloven.

Carol Sebastian : La Slovenia, nu erau probleme mari. Urmează preşedinţia austriacă, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da.

Carol Sebastian : Aici sunt probleme ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există reticenţe în parlamentul naţional.

Carol Sebastian : În ţară avem disputa Petrom, scandalul Petrom, proprietar fiind OMV, o firmă cu mare greutate în Austria. Faptul că avem acest scandal în România, cum ar putea să influenţeze lucrurile în ceea ce priveşte poziţia Austriei ca viitoare ţară preşedinte al Consiliului European, în legătură cu România în 2006 ? Urmează Raportul din primăvara viitoare, foarte important.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Speţa comercială e speţă comercială, chestiunea politică e chestiune politică.

Carol Sebastian : Bun, o fi, dar ştim cu toţii că marile companii au uneori influenţe asupra guvernelor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, vreau să vă spun ceva. România este o gazdă preferată a investiţiei austriece de dimensiuni mari şi pentru faptul că se vorbeşte cam acelaşi limbaj economic, şi pentru faptul că România e foarte aproape, şi pentru faptul că România e o bună trambulină spre Est. Investitorii austrieci au fost întotdeauna apropiaţi de România şi au susţinut cauza României. Privatizările, procesele de privatizare, ele însele au trecut prin nenumărate noutăţi în România, privatizarea Petrom nu a fost uşoară, s-a petrecut după lungi negocieri, cât de potrivite sunt unele paragrafe din contractul comercial nu ştiu, nu mă pot pronunţa şi chiar nu e căderea mea să fac asta. Ceea ce cred eu este că Austria priveşte România cu aceeaşi bunăvoinţă şi cu aceeaşi speranţă. Ceea mă interesează pe mine de fapt este altceva, modul în care reuşesc să conving un parlament, Parlamentul austriac, să voteze cu majoritate, ratificarea.

Carol Sebastian : Problema se poate pune şi în felul următor, dacă autorităţile de la Bucureşti folosesc sau nu, dincolo de raţiunile comerciale, scandalul Petrom pentru a capta bunăvoinţa austriecilor pe plan politic, de la 1 ianuarie 2006 încolo.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu se face politică în felul acesta, din cauza asta se desparte speţa comercială de speţa politică.

Carol Sebastian : Niciodată nu pot fi despărţite sută la sută, domnule Ungureanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Suntem împreună în aceeaşi cameră şi cu toate astea ne desparte o masă. Se poate, e aceeaşi situaţie.

Carol Sebastian : Bun, să nu uităm că un Eurobarometru dat recent publicităţii situa Austria, din punctul de vedere al percepţiei opiniei publice faţă de România, pe o poziţie pesimistă rău de tot.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, eu aş spune… mă rog aş folosi un englezism, dar mai bine zic direct în engleză, este *misperception*, este o percepţie greşită asupra României. România, să ne fie clar, nu are o imagine bună în Austria.

Carol Sebastian : De ce ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Of, Dumnezeule.

Carol Sebastian : Bun, nu mai intrăm în amănunte.

Mihai-Răzvan Ungureanu : De unde vreţi să pornesc ?

Carol Sebastian : De la lebede, dar nu mai intrăm în amănunte. Domnule Ungureanu, totuşi aţi primit, de când cu scandalul ăsta, pe canalele dumneavoastră semnale de la austrieci ? Îi îngrijorează ce se întâmplă cu OMV ? Sincer.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ce sens ?

Carol Sebastian : Să vină să spună ce se întâmplă. Iată, am primit semnale de la compania asta, vă rugăm să ne clarificaţi situaţia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi austriecii raţionează la fel cum raţionăm şi noi. Speţa comercială este o speţă comercială şi nu e datoria noastră să judecăm în speţa comercială, iar în chestiunea politică suntem afini, mergem împreună, suntem mână-n mână. Speranţa mea este că o să fim întotdeauna la nivelul de aşteptare al austriecilor, ei sunt exigenţi, ne sunt foarte binevoitori, avem nevoie de Austria în aceeaşi măsură în care Austria are nevoie de noi.

Carol Sebastian : Cât de pregătiţi sunteţi până acum ? Într-un apărut articol zilele trecute se spunea că nu prea eram pregătiţi şi nu prea suntem pregătiţi să ne facem lobby la parlamente, prin opinia publică occidentală. E vorba de ratificarea Tratatului de Aderare şi de pregătirea aderării.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Avem o strategie pentru ratificarea Tratatului de Aderare, pregătită de Ministerul Afacerilor Externe, pusă deja în funcţiune. A fost sancţionată de preşedinte, are aprobarea primului-ministru, merge şi iată rezultatul.

Carol Sebastian : Tot înainte, vă mulţumesc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu vă mulţumesc.

29 septembrie 2005, *Radio Guerrilla*

Diplomaţia nu produce miracole

Carla Tompea : Bună ziua, domnule ministru. Iată concretizarea întâlnirii din urmă cu o săptămână, întâlnire la vârf dintre preşedinţii Traian Băsescu şi Vladimir Voronin la Iaşi. A fost important şi un factor sentimental în întâlnirea aceasta de la Iaşi ? De ce nu la Bucureşti ? De ce nu la Chişinău ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, pentru că este punctul aflat la distanţă egală de cele două capitale. Dacă vreţi, aceasta este explicaţia politicoasă şi diplomatică. În al doilea rând, pentru că într-adevăr aceasta a fost înţelegerea între mine şi colegul Andrei Stratan, ministrul Afacerilor Externe de la Chişinău, şi mă bucur că şi preşedintele României, şi cel al Republicii Moldova au acceptat să vină aici.

În al treilea rând, este o promisiune îndeplinită pe care am făcut-o în emisiune şi, prin dumneavoastră, tuturor concetăţenilor noştri : să facem din oraşul Iaşi un centru diplomatic, un centru de politică externă. A spus-o preşedintele foarte răspicat astăzi, citindu-ne gândurile, cred. Acest lucru se va întâmpla pe viitor.

În foarte scurtă vreme, pe 9 octombrie, vom deschide la Iaşi, deja după un an de funcţionare, Centrul pentru Studii Evreieşti, în cadrul manifestărilor comemorative ale Zilei Holocaustului. Vor veni, iarăşi, foarte mulţi oaspeţi străini. Până la jumătatea lunii, 12-13 octombrie, este invitatul meu la Iaşi ministrul de Externe danez, Per Stig Møller, în drumul său de întoarcere de la Kiev. În foarte scurtă vreme, tot în octombrie, va veni la Iaşi, tot ca invitat al meu, secretarul general al Consiliului Europei (înainte ca noi să devenim preşedintele-în-exerciţiu al Consiliului de Miniştri al Consiliului Europei), domnul Terry Davis. Va veni la Iaşi o importantă delegaţie de oameni de afaceri ai Pactului de Stabilitate, tot în luna octombrie, aşa că, încetul cu încetul, Iaşul îşi capătă locul pe harta localităţilor care au politică externă specifică, să spunem.

Carla Tompea : Atunci nu degeaba Iaşii au dat un ministru de Externe în acest mandat. Dar poate că nu e cazul să ne umplem de patriotism local, ci să revenim la relaţiile bilaterale cu Republica Moldova, relaţii tensionate până de curând. Gesturile şi mimica şi chiar zâmbetul pe care l-au afişat cei doi preşedinţi cu ocazia declaraţiilor de presă trădează un lucru : aceste relaţii s-au detensionat. Unii ar folosi cuvântul, fără să exagereze, în mod spectaculos.

Mihai-Răzvan Ungureanu : De fapt, acesta a fost programul nostru din ianuarie, de la prima întâlnire pe care preşedintele nostru a avut-o cu preşedintele Voronin la Kiev, apoi în timpul vizitei bilaterale propriu-zise din primăvară. N-am făcut niciodată un secret din a afirma că tipul de diplomaţie, de politică externă practicată de Bucureşti în relaţia cu

Chişinăul până în ianuarie 2005 era complet inadecvat aşteptărilor noastre şi aşteptărilor Bruxelles-ului.

Carla Tompea : S-a referit preşedintele Voronin în termeni destul de categorici, a vorbit chiar de o ruptură în timp, care totuşi va arăta urât.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu doresc să judec ceea ce s-a întâmplat până acum, vă pot spune numai că, în momentul de faţă, dialogul cu Chişinăul este pe cât de pragmatic, pe atât de cald şi de onest, de direct. Este lipsit de asperitate, şi mai important decât orice, pentru că asta se cunoaşte în calitatea discuţiilor, este lipsit de aroganţă.

Carla Tompea : *Împreună cu România în direcţie europeană* – acestea sunt cuvintele preşedintelui Voronin. A contat această experienţă de foarte aproape de Uniunea Europeană a României în încălzirea acestor relaţii cu Chişinăul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acum practic valorificăm. Spun practic pentru că, până în momentul de faţă, retorica României pentru capitolul integrare europeană a Republicii Moldova sau pentru modul în care Republica Moldova se raportează la Politica Europeană de Vecinătate a fost strict retoric. A fost un limbaj încărcat de declaraţii şi de promisiuni fără mare efect.

Carla Tompea : Practic, a fost un dialog al surzilor, într-un limbaj mai puţin diplomatic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mi-e greu să spun dacă era un dialog al surzilor. Era un meniu prea bogat pentru un partener aflat la regim. Cred că este analogia cea mai potrivită. Ceea ce putem noi oferi este în primul rând o experienţă de construcţie a procesului de integrare europeană, nu prin succese, nu prin enumerarea reuşitelor, ci mai curând prin enumerarea greşelilor, a erorilor.

Carla Tompea : V-aţi referit în interviul anterior exact la acest şir de erori din care se învaţă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, şi construim acum mecanismul, de-asta spuneam că trebuie să judecăm pragmatic mecanismul prin care acest transfer de experienţă să poată fi realizat şi rapid, şi fără pierderi. Anca Boagiu, colega mea, ministrul Integrării, va merge foarte curând la Chişinău, va avea cel mai probabil un protocol cu ministrul Stratan, care este totodată şi ministru al Integrării Europene. Din momentul acela, putem să facem schimburi de experţi şi transferul de experienţă de care vorbeam. Pe capitolele economice, modul în care am implementat sau implementăm legislaţia comunitară contează la Chişinău, fiindcă, inevitabil, mecanismele de schimb se vor croi în cazul României după exigenţele europene şi, implicit, Republica Moldova, care caută să aibă în România un partener privilegiat de comerţ sau de colaborare economică, va trebui să se adapteze. Deci, pe aceste două canale, pe canalul instituţional al mecanismelor, prin intermediul ministerelor de resort şi pe cel generat de mecanica pieţei, Republica Moldova are acces la experienţă, la conectare directă cu Uniunea Europeană şi, prin intermediul nostru, inclusiv la procesele politice semnificative.

Carla Tompea : Şi, pentru că aţi adus în discuţie subiectul politic, factorul politic, a existat oricum un astfel de subiect, uneori tabu, alteori fierbinte, în relaţiile bilaterale dintre cele două state.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A fost un subiect-tabu şi, în egală măsură, un subiect de mare secret, de aparentă discreţie, fără ca aceasta să însemne dezinteres neapărat.

Carla Tompea : Şi astăzi s-a vorbit în termeni tranşanţi despre acest lucru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Astăzi s-a vorbit clar, dar noi cred că am vorbit clar din ianuarie încoace, când am readus tema după 13 ani. Este inexplicabilă, în opinia mea, şi moral, şi politic, şi diplomatic chiar, retragerea, reticenţa. Noi am readus tema în inventarele dialogurilor noastre directe cu factorii principali de decizie politici din NATO sau din Uniunea Europeană, la Washington sau la Moscova sau la Bruxelles, la Berlin sau oriunde altundeva. Revenim la această temă recurentă pentru că Transnistria reprezintă un exemplu de preocupare în egală măsura generată de interesele noastre strategice de securitate, e foarte aproape de noi şi de interesele strategice de securitate ale Alianţei Nord-Atlantice şi ale Uniunii Europene. Altfel spus, aceste planuri, aceste interese se suprapun şi evocă Transnistria. Deci, despre Transnistria vorbim des şi tare.

Carla Tompea : Bun, şi poate uneori într-un limbaj comun sau ce tinde să devină comun ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, într-un limbaj fără echivoc, nedrapat, necamuflat.

Carla Tompea : S-a vorbit despre posibile alegeri, s-a spus că nu pot fi alegeri libere şi democratice într-o ţară în care nu există o presă liberă…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu este o ţară.

Carla Tompea : Da, scuze, într-o regiune, într-o comunitate, într-un teritoriu în care nu există presă liberă, nu există acces la informaţie şi aşa mai departe. Bun, pe de altă parte, preşedintele Băsescu a spus că nu există în concepţia românească ideea că Transnistria ar putea scăpa de sub suveranitatea Moldovei. E acesta un limbaj comun sau ce să înţelegem dincolo de cuvintele rostite astăzi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, revin la ce spuneam, e un limbaj fără echivoc, e un limbaj foarte direct. Perspectiva noastră este de a fi cu perspectiva Chişinăului. Republica Moldova trebuie să-şi păstreze statalitatea, trebuie să-şi păstreze suveranitatea, are nişte frontiere pe care le respectăm ca atare. Transnistria este un teritoriu secesionist sau cu tendinţe secesioniste, despre acesta vorbim. Şi-atunci, în clipa în care preşedintele se referă la varianta, la ipoteza organizării unor alegeri separate de alegerile generale din Republica Moldova care s-au petrecut într-un asemenea teritoriu, evident ne punem întrebarea – şi nu doar noi, legitim, şi Statele Unite, Uniunea Europeană – cum pot fi acestea organizate, care ar fi finalul lor, care ar fi suportul moral, care ar fi beneficiul politic şi dacă privilegiind o asemenea dezvoltare politică în Transnistria, se ajunge la un rezultat pozitiv între Chişinău şi Tiraspol. Senzaţia noastră este că organizând alegeri pe care să le monitorizeze, să le verifice OSCE, mai curând legitimăm un regim proscris decât garantăm reconstrucţia societăţii civile şi deci a libertăţilor democratice într-o asemenea zonă. Aceasta este impresia noastră şi ţinem la acest principiu, cu atât mai mult cu cât credem că există întotdeauna o soluţie constituţională adaptată circumstanţelor moldoveneşti care să-i mulţumească pe toţi actorii, că e vorba de mediatori sau că e vorba de părţile aflate în dispută de Chişinău şi de Tiraspol.

Carla Tompea : Şi ultima întrebare din cadrul declaraţiei de astăzi. Am primit un răspuns, cred mulţumitor, din partea preşedintelui Băsescu pentru întreaga diplomaţie românească. Se referea la un succes al diplomaţiei româneşti, un succes pe care l-aţi catalogat ca destul de singular în ultimii 60 de ani, citez, de *diplomaţie şi de eforturi diplomatice româneşti*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să recunosc că preşedintele Băsescu a fost foarte generos cu aceste calificative. Eu nu consider că suntem încă la început de drum,

contencioasele noastre cu Ucraina nu se concentrează pe soarta canalului de mare adâncime Dunăre-Marea Neagră, cum este denumirea tehnică a Canalului Bîstroe.

Suspendarea lucrărilor însă este un semn politic foarte important, indiferent care este raţiunea tehnică generatoare. Am spus-o o dată, o mai spun încă o dată, e un gest politic care are doi beneficiari. Un beneficiar este România, evident, şi e meritul Ministerului de Externe, al Ministerului Mediului, al altor agenţii, al guvernatorului Deltei, al tuturor agenţiilor, al tuturor instituţiilor implicate în protejarea Deltei Dunării, dar este în egală măsură beneficiul Ucrainei, pentru că acesta este răspunsul european pe care-l aşteptăm la o problemă europeană de tipul celei evocate. Aşadar, mă bucur că aşa ceva s-a întâmplat, cred, împreună cu preşedintele Băsescu, că acest lucru este un semn de sănătate în societatea ucraineană. Mai există nişte chestiuni pe care mai trebuie să le punem la punct cu Ucraina, pentru unele dintre ele se va pronunţa legea internaţională sau bunul nostru dialog, pentru altele adaptarea treptată la rigorile şi exigenţele europene.

Carla Tompea : Şi, pentru final, o întrebare – îmi veţi răspunde poate tangent cu problema România-Republica Moldova, sau nu – care este următorul succes diplomatic pe care vi-l doriţi în calitate de ministru de Externe ? Deja aria discuţiei se extinde şi poate îmi veţi spune despre Uniunea Europeană. Sau nu, cine ştie. Ascultăm.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să vă spun două lucruri. În primul rând, diplomaţia românească şi, în general, diplomaţia la vreme de pace nu produce miracole. Miracolele, în general, se sesizează de la o zi la alta, diplomaţia în timp de pace sedimentează succese. Acesta este, într-adevăr, un succes, pentru că el a ieşit în ochiul public, dar el a fost premers de o serie de câştiguri pe care le catalogăm, le inventariem pe mult mai multe proiecte decât pe proiectul Ucraina.

Carla Tompea : Atunci reformulez, mă scuzaţi. Care e următoarea reuşită diplomatică ce vă doriţi să iasă la fel de mult în faţa cetăţenilor României precum aceasta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mi-ar face bine să ştiu că la începutul verii lui 2006, în portofoliul Ministerului Afacerilor Externe şi al ministrului se vor afla încă nişte teme bifate pe care să le privim relaxat : o bună preşedinţie a Consiliului de Securitate [al ONU – *n.r.*], cu tact, inteligentă şi abilă, o bună preşedinţie, eficace în primul rând, a Consiliului de Miniştri al Consiliului Europei, unde să ne putem concentra pe temele de democratizare de care avem nevoie, o preşedinţie productivă a Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră şi *last, but not least*, o foarte bună concluzie politică la al doilea Raport de monitorizare.

Carla Tompea : Pe care-l aşteptaţi pozitiv.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe primul îl aşteptăm pozitiv. Pentru al doilea mai avem încă o jumătate de an. Deci eu sper ca în iunie 2006 să fiu relaxat inclusiv pe această temă.

Carla Tompea : Era o capcană reportericească din care aţi ieşit. Vă mulţumesc foarte mult şi cred că vom avea foarte mult de lucru în perioada ce urmează, foarte multe vizite importante.

Mihai-Răzvan Ungureanu : La Iaşi.

Carla Tompea : La Iaşi, la noi. Vă mulţumesc tare mult.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi eu vă mulţumesc.

25 septembrie 2005, *TVR Iaşi*

„România are şansa unei modernizări care trece de 2007”

Robert Turcescu : Bună seara, doamnelor şi domnilor. Invitatul confruntării „100%” din această seară este ministrul Afacerilor Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Domnule ministru, mă tem de un lucru : că s-ar putea să obţin în această seară răspunsuri foarte diplomatice la întrebări care ar avea nevoie de răspunsuri foarte tranşante. Cum am putea evita acest lucru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu sunt, oricum, sincer şi nu cred că vă pun în situaţia de a descoperi un camuflaj.

Robert Turcescu : Dar dumneavoastră nu vă temeţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : De ?

Robert Turcescu : De faptul că s-ar putea ca la 1 ianuarie 2007 să fiţi în continuare ministru de Externe şi să fiţi în acel moment şeful unei diplomaţii româneşti într-o ţară care tocmai ce a ratat integrarea în Uniunea Europeană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă tem. Evident că mă tem. Asta nu înseamnă că nu pot spera. În clipa în care spun – nu doar eu, a spus-o şi preşedintele României, a spus-o şi Jean Asselborn, ministrul de Externe al Luxemburgului, în urmă cu câteva ceasuri – că nu există un plan B, înţelesul e următorul : toate forţele se concentrează pentru a ajunge în 2007, la 1 ianuarie 2007, în Uniunea Europeană. Nu ne gândim că am putea ajunge în 2008. Deşi evidenţa juridică este aceasta : suntem în 2007 sau în 2008. Pe noi ne interesează să fim în 2007. Iar despre riscurile şi pierderile pe care le-am avea în 2007 şi 2008, dacă ar exista 12 luni de amânare, nu cred că are rost să mai spun.

Robert Turcescu : Pe ce mizează în momentul de faţă diplomaţia românească ? Pe un efort diplomatic şi politic, în consecinţă, sau pe faptul că România, într-adevăr, la 1 ianuarie 2007 va fi chiar pregătită să intre în Uniunea Europeană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ştiţi cum e. De fiecare dată când se aşteaptă ceva de la Ministerul de Externe, replica naturală e următoarea : o politică externă bună trebuie să aibă în spate o politică internă bună. Dacă aici temele nu sunt făcute, din diferite motive… temele, mă refer la condiţiile care trebuie îndeplinite până în 2007, atunci degeaba munceşte ministrul Afacerilor Externe, degeaba biciuim spatele tuturor ambasadorilor ca să-şi ducă mandatele la bun sfârşit, degeaba nopţi nedormite, degeaba transpiraţie, degeaba nervi. Pentru că noi nu putem oferi partenerilor noştri europeni o Românie care să fie alta decât România reală.

Robert Turcescu : Mâine e 1 septembrie 2005. Vă propun împreună cu telespectatorii, de vreme ce pe dumneavoastră am să vă rog să comentaţi aceste imagini, să urmărim

nişte imagini filmate de curând de colegii mei de la *Realitatea TV* prin oraşul care este Capitala României, Bucureşti. Să ne uităm împreună la aceste imagini şi să vedem dacă avem vreo şansă în condiţiile în care în România, Bucureştiul, Capitala ţării, multe din locurile lui arată aşa cum arată aceste imagini...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu gropi, cu clădiri insalubre...

Robert Turcescu : Sunt o grămadă de lucruri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ştim şi dumneavoastră şi eu.

Robert Turcescu : Meritătm totuşi, domnule Ungureanu, să intrăm în această Uniune Europeană ? Poate au dreptate şi nemţii în momentul în care spun, unii dintre ei, că totuşi România nu e pregătită să intre în Uniunea Europeană. Un lac din apropierea Bucureştiului. Aşa arată. Am văzut, dumneavoastră mai multe decât mine, lacuri din alte ţări.

Mihai-Răzvan Ungureanu : La o baltă ziceţi că-i lac.

Robert Turcescu : Nu. E un lac.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu încerc să forţez nota.

Robert Turcescu : Nu sunteţi pescar. Eu sunt.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am înţeles. E o deosebire de perspectivă tehnică.

Robert Turcescu : Nu. Voiam să spun că am văzut mai multe lacuri în România.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu-mi cereţi să vă răspund, invitându-mă aici ca ministru de Externe, dacă România merită sau nu merită să ajungă în Uniunea Europeană.

Robert Turcescu : Da. E nepotrivită întrebarea. Adică nu ştiu dacă puteţi da un răspuns altfel decât că suntem pregătiţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Am să vă spun în felul următor : că România, de fapt, are singura şansă de modernizare, aşa cum e, cu ploaie, cu stropi, cu murdărie, cu praf, cu lume nefericită…

Robert Turcescu : Doamna aceea tocmai a aruncat hârdaiele pe un drum. Asta e România reală.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Spuneţi-mi un lucru : vă e ruşine cu România reală ?

Robert Turcescu : Mie nu mi-e ruşine cu ţara mea, că n-aş putea să trăiesc un astfel de sentiment.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Deci, problema nu se pune în felul acesta. Şi un asemenea film care evocă, sigur, şi lucrurile care nu ne plac, dar pe care dorim să le schimbăm, în opinia mea poate fi altfel invocat ca argument pentru integrarea în Uniunea Europeană. Ceea ce se întâmplă în 2007 nu e Paradisul. România nu se transformă de pe 31 decembrie 2006 pe 1 ianuarie 2007 în Elveţia. Mâine, în două secunde, totul e curat, străzile arată perfect, mâine nu ne mai rupem axa cardanică, dând cu maşina în ele, nu ne mai ia nimeni oglinda retrovizoare. Dar chestiunea este în felul următor şi ar trebui aşa înţeleasă. De la un moment dat, imaginile devin redundante. Dar ceea ce vreau să spun e următorul lucru : România are în momentul de faţă şansa unei modernizări care trece de 2007. Noi, de fapt, suntem cu degetul pe butonul acestui proces enorm de modernizare care începe acum sau ţine de modul în care ne facem aceste mici teme pe care Comisia Europeană le-a descris, le-a dat. Le ştie toată lumea, până la urmă. Au fost repetate până la saţietate.

Iar procesul de modernizare cel mai complex, cel mai rapid şi cel mai sever din consecinţe, din toată istoria noastră modernă, începe de sus şi se duce jos în esenţa moleculară a societăţii noastre şi după 2007. Nimic nu se opreşte în 2007, dar ceea ce Uniunea Europeană doreşte de la noi, preluându-ne în interiorul clubului, este să fim deja într-un progres ireversibil, să ne îndepărtăm ireversibil de ceea ce este România acum. Asta este, de fapt, miza intrării noastre în Uniunea Europeană.

Robert Turcescu : De acord. Dar, în condiţiile acestea, cum să interpretăm declaraţii precum cea făcută de domnul Günther Beckstein, ministrul de Interne al Landului Bavaria, reprezentant CDU, forţă politică cu cele mai mari şanse la câştigarea alegerilor în Germania. *Lecţia referendumului* – a spus Beckstein – *din Franţa şi Olanda este că extinderea rapidă a Uniunii Europene ar fi văzută foarte critic de cetăţenii din Uniunea Europeană. Aderarea Bulgariei şi României la 1 ianuarie 2007 sau 2008 este probabil prematură*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu o interpretez ca pe o declaraţie politică şi sinceră. Nu mi-e teamă că mă înşel. Am toate motivele să spun aceasta, date fiind semnalele pe care le primim sau ne sunt confirmate, sau presupunerile care ne sunt confirmate de spaţiul german. Nu înseamnă însă, şi declaraţia confirmă, că sub semnul întrebării nu se găseşte procesul de extindere a Uniunii Europene însuşi. Iar aceste proces este, şi astăzi o înţelegem cu toţii, forţa motrice care antrenează existenţa Uniunii Europene. Uniunea Europeană n-ar fi existat fără extindere. Ar fi fost un grup de state care pivotau în jurul unei înţelegeri franco-germane, înţelegere care a pornit de la un compromis simplu, postbelic : să nu mai fie război între noi, şi pentru asta consimţim că avem aceleaşi interese comune, economice sau sociale sau chiar politice. Extinderea a însemnat o Europă din ce în ce mai mare, o Europă cu mai mult desen pozitiv şi cu mai multe intenţii comune, o Europă în care n-a mai existat conflict şi a mai existat dimpotrivă : proiect, proiect, proiect spre prosperitate. Extinderea înseamnă, în cazul acesta, şi zece state anul trecut, încă două state, România şi Bulgaria, în 2007 sau, cum spune Beckstein, foarte bine, în 2008.

Robert Turcescu : Luaţi în calcul şi această variantă, în momentul de faţă, foarte serios, a anului 2008 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce înseamnă dacă iau în calcul ?

Robert Turcescu : Deocamdată, s-a vorbit despre 2008 de către oficialii români doar aşa, ca o perspectivă destul de neagră, aderarea în 2008.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o pierdere. Este un eşec. În cazul în care ne integrăm în 2008, în loc să fie 2007, există evident nişte pierderi. Una dintre pierderi e limpede, e o pierdere de ordin financiar. Pierdem câteva miliarde bune de euro. Şi acest lucru nu e de natură să ne binedispună, gândindu-ne că urmează încă 12 luni de joc pe marginea terenului. Dar până la urmă, ceea ce mă interesează este şi rezultatul final. Şi atunci, dacă nu e 2007, din cauza noastră, nu din cauza unei circumstanţe politice pe care nu o putem controla, ne mulţumim cu 2008, evident.

Robert Turcescu : Domnule ministru, dumneavoastră nu faceţi politică în mod activ, ca înscris într-un partid de foarte multă vreme. Aveţi opt luni de când v-aţi înscris în Partidul Naţional Liberal. În aceste opt luni nu v-aţi vindecat de iluzia că oamenii politici chiar pot face lucrurile pe care le-au promis în campania electorală ? Stând printre

colegii dumneavoastră de guvern, asistând la certurile, mai mari sau mai mici, dintre PNL şi Partidul Democrat, asistând la diferitele interpretări date declaraţiilor preşedintelui Băsescu, asistând la bătălia dintre putere şi opoziţie...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Presupunând că aş fi plictisit sau deranjat de vacarmul politic, ce ar fi trebuit să fac ? Să ies din front ? Să dau un pas în spate ? Sunt într-o echipă, fac parte dintr-o echipă, joc şi credibilitatea aşa cum îmi joc şi nervii, şi timpul. Şi eu cred că, până la urmă, când trag linia, ceea ce contează este rezultatul acestei munci şi mai puţin modul în care mă raportez eu la zgomotul politic.

Robert Turcescu : Dar vă place lumea politică ? Deveniţi pasionat, odată intrat în acest exerciţiu al puterii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Încerc să ghicesc exact ce înseamnă să fiu pasionat de jocul politic.

Robert Turcescu : Dacă vă interesează... am să vă explic. Am mai făcut o emisiune, în urmă cu câteva luni. La finalul emisiunii vă întrebam, bunăoară, dacă vă interesează o funcţie în Partidul Naţional Liberal. La vremea respectivă mi-aţi spus, fiind nou intrat : „Nu am cum să acced la o funcţie foarte curând”. Acum, după opt luni de zile, deci s-a întâmplat mult mai devreme, sunteţi deja un liberal cu funcţie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt membru în Biroul de Conducere al partidului.

Robert Turcescu : Puterea a venit peste dumneavoastră, chiar şi la nivelul partidului din care faceţi parte.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Puterea administrativă, puterea executivă există prin natura funcţiei. Iar în ceea ce priveşte puterea în cadrul Partidului Naţional Liberal, aceasta este în primul rând colegială şi nu este putere care să aibă neapărat o etichetă ce-mi poartă numele. Biroul partidului este, până la urmă, un organ colegial de conducere, la fel de colegial cum este şi Guvernul României.

Robert Turcescu : Deci vă place să fiţi membru de partid.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să vă conving că, în momentul în care sunt în această combinaţie administrativă şi, implicit, politică – pentru că acesta e pachetul –, nu ne punem problema în termenii emoţiei faţă de subiect. Nu pot să spun dacă-mi place sau nu-mi place. Vă spun eu ce-mi place : îmi place să ştiu că treaba, dacă mi-o fac, mi-o fac cum pot şi cât de bine pot. Ăsta este, într-adevăr, un lucru care-mi place.

Robert Turcescu : Dar tocmai dumneavoastră spuneaţi mai devreme – e un adevăr cunoscut de mult – că o politică externă bună...

Mihai-Răzvan Ungureanu : ...nu se poate face decât cu o politică internă bună, evident.

Robert Turcescu : Da, dar modul cum se desfăşoară în momentul de faţă viaţa politică internă din România vă ajută să fiţi performant în plan extern ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul ăsta, trebuie să vă spun că respir uşurat, atâta vreme cât ştiu că Ministerul Justiţiei funcţionează bine, că există proiecte bune, chiar dacă se mai împiedică prin parlament, există lucruri care s-a reuşit să fie făcute acolo, legislaţia europeană care a putut fi implementată cum se cuvine. Există semne, cale de schimbare în Ministerul Administraţiei şi Internelor, există o bunăvoinţă a unei transformări autentice şi la Ministerul Mediului, la doamna Barbu. Opintit sau nu, va funcţiona şi Consiliul Concurenţei, sper, la un moment dat, cu destulă onestitate. În condiţiile

astea, respir mult mai liniştit şi sunt mult mai calm. Dacă ar fi fost şi alte ministere pe lista condiţiilor ce trebuiau îndeplinite până în 2007, probabil că aş fi avut mai multe insomnii şi atunci v-aş fi dat dreptate.

Robert Turcescu : Dialogul nu foarte armonios dintre preşedintele Traian Băsescu şi premierul Călin Popescu-Tăriceanu din ultima vreme vă ajută, de asemenea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu să mă fi deranjat, de fapt, până acum, şi o spun foarte deschis.

Robert Turcescu : Nu vă întreabă nimeni dintre omologii dumneavoastră ce se întâmplă la Bucureşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă au existat, au existat întrebări, au existat în momentul când s-ar fi pus problema alegerilor anticipate, dar în rest nu. Nimeni nu intră în detalii din acestea. Să ştiţi că Bruxelles-ul nu reacţionează cu sensibilitatea pe care o presupunem noi la convulsiile noastre politice. E cât se poate de ponderat. Când avem impresia că Uniunea Europeană are reacţii imediate la situaţiile politice create în ţară, de fapt, ne înşelăm. Uniunea Europeană e mai curând aşezată, aşteaptă să se decanteze primele impresii înainte de a emite un comunicat sau o părere sau de a sublinia o certitudine.

Robert Turcescu : Dincolo de un punct de vedere oficial pe care niciodată reprezentanţii europeni nu-l vor da, să spună „aţi făcut bine sau nu”, pulsul pe care dumneavoastră reuşiţi să-l luaţi altfel, discutând cu oficialii europeni, arată că amânarea alegerilor anticipate a însemnat o uşurare pentru ei sau o dezamăgire ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În zilele când s-a pus problema alegerilor anticipate, chiar şi informal, şi nu fac un secret din aceasta, oficialii europeni au avut o singură formulă de dialog cu noi. O păstrează şi acum şi au avut-o în altă cheie, mult mai blândă, înainte de iunie 2005 : *Sunteţi liberi să faceţi ce vreţi. Sunteţi liberi să vă ordonaţi viaţa politică internă după urgenţele pe care le consideraţi dumneavoastră semnificative*, adăugând un singur lucru : *Atenţie însă numai la ceva : faceţi în aşa fel încât schimbarea să fie o schimbare către un lucru mai bun, către o structură politică mai performantă, către un executiv mai performant şi nu vă abateţi nicicum de la calendarul stabilit de Consiliul European în decembrie 2004*. Aceasta este concluzia pe care au avut-o toate discuţiile cu oficialii europeni.

Robert Turcescu : S-a făcut ceea ce era mai bun, din punctul dumneavoastră de vedere ? Întrucât sunteţi unul dintre cei care la vremea respectivă a fost foarte mediatizat pentru că aţi ieşit cu o declaraţie cum că demisia primului-ministru Tăriceanu e o chestiune de ore.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Întâi am ieşit cu o declaraţie care spunea că demisia rămâne de văzut, dacă va fi. Mă rog, n-o spuneam în termenii aceştia, ci puneam formula altfel, mai apropiată de condiţionalul verbal, şi atunci toată lumea a înţeles că, dacă-mi iau o rezervă de logică faţă de o situaţie care nu se întâmplase încă, eu de fapt prevestesc o schimbare. Iar a doua oară când am spus că este o situaţie de ore, de fapt reflectam exact ceea ce ştiam în acel moment. Şi în acel moment, când am spus „da, demisia e o chestiune de ore”, aceasta ştiam că se întâmplă. Şi apoi a venit o decizie care m-a contrazis. Dar nu făcusem o profeţie.

Robert Turcescu : Înţeleg că un lucru pe care vi l-aţi asumat încă de la începutul mandatului e capitolul ambasadori, un capitol dureros al diplomaţiei româneşti în ultimii

ani. Schimbaţi generaţiile de ambasadori, sunteţi extrem de interesat să aduceţi oameni noi în această poziţie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dosarul pe care l-am adus aici cu mine dă imaginea cea mai exactă a schimbărilor care s-au petrecut în Ministerul de Externe, dar eu punctez numai câteva lucruri. Cred că în clipa de faţă, cu excepţia ministerelor unde există încă soldaţi, militari în termen, Ministerul de Externe este cel mai tânăr, după vârsta angajaţilor, cel mai tânăr minister al României.

Robert Turcescu : Şi foarte politizat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Peste 53% dintre angajaţi au sub 35 de ani. Daţi-mi voie să nu spun dacă e politizat sau nu e politizat. Fără discuţie, între ambasadorii noştri există ambasadori de carieră şi ambasadori numiţi pe criterii politice. Cred şi sper ca acest lucru să îl pot rezolva curând. Cred că ar trebui fixat un procentaj al ambasadorilor politici pe care să nu-l mai depăşească nimeni. Şi daţi-mi voie să fac o paranteză : eu nu cred că un ambasador politic e un ambasador de talie inferioară ambasadorului de carieră. Simplul fapt că vine din sfera politică nu-i scade din demnitate, cum nu-i scade nici din capacitatea de reprezentare. Tot reprezentant al României este. În schimb, îi adaugă o dimensiune, şi această dimensiune este dată de faptul că el are o tangenţă mult mai consistentă cu sfera politică.

Robert Turcescu : Ştiu şi eu ? Luăm un exemplu concret.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar oricum, n-am răspuns încă la întrebarea dumneavoastră.

Robert Turcescu : Fostul vicepremier Gheorghe Seculici a declarat că a refuzat o poziţie de ambasador al României – oferită de cine credeţi ? de liderul democrat Emil Boc –, preferând să se întoarcă la Arad pentru a-şi relua activitatea la firma sa, dar şi ca lider al PD. Seculici a spus că imediat după ce a fost schimbat din funcţia de ministru de stat, probabil că în compensare sau ca să-i aline durerea, a avut o discuţie cu preşedintele democrat, Emil Boc, care l-ar fi întrebat dacă este interesat de o poziţie de ambasador.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi o întrebare a rămas.

Robert Turcescu : Păi da, dar domnul Seculici a refuzat. A zis : *Nu mi s-a precizat ţara în care urma să plec, dar am refuzat această ofertă pentru că vreau să mă întorc la activitatea mea de bază, în domeniul proiectărilor, unde cred că sunt mult mai util. Vreau să mă întorc la Arad să mă ocup de organizaţia judeţeană a partidului*. Dar dacă zicea „da” domnul Seculici ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai trebuia un lucru clarificat.

Robert Turcescu : Care ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ca domnul Boc să-mi fi şi spus chestia asta.

Robert Turcescu : Venea pe linia Alianţei, Consiliul de Coordonare : *Vrem să-l trimitem pe Seculici ambasador nu ştiu unde*. Ziceaţi dumneavoastră *nu-l trimit. Mă opun* ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Eu spun cu totul altceva. Şi revin la distincţia pe care o făceam între ambasadorii politici şi ambasadorii de carieră. În momentul în care convenim la nivelul executivului – şi repet, doresc să fac acest lucru, face parte din proiectele mele – care este raportul dintre ambasadorii de carieră şi ambasadorii politici, ca în toate ţările civilizate, Statele Unite, de exemplu, în felul acesta scăpăm de marile surse de clientelism politic în diplomaţia românească. Eu cred că se poate face acest lucru.

În ceea ce priveşte ambasadorii de carieră, nu înseamnă că dacă ei provin din rândurile colegilor din Ministerul Afacerilor Externe, relaţia lor cu politica este una inexistentă. Dimpotrivă, foarte mulţi sunt ambasadorii de carieră, chiar predecesorul meu, care au preferat apoi o carieră politică. S-au reorientat spre politică. Ceea ce face ca graniţele dintre cele două categorii, la un moment dat, să se confunde. Am întâlnit ambasadori politici care au fost excepţionali în funcţia pe care au avut-o: fler, bună creştere, nivel intelectual ridicat, poate toate laolaltă, şi ambasadori de carieră care, spre marea mea surprindere şi poate şi a multora dintre cei care astăzi am mai văzut sau ieri, sau alaltăieri, nu par să se ridice la exigenţele noastre de reprezentare a României. Această chestiune formal reglată, repet, înlătură una dintre sursele clientelismului politic în diplomaţie. În ceea ce priveşte straturile inferioare ale ministerului însă, procesul de înnoire este fantastic. Şi v-aş fi îndemnat să vedeţi astăzi când a fost prezentată garnitura de conducere din minister – dar au fost premiaţi şi cei care, într-adevăr, au reuşit să construiască strategiile de politică externă în ultimele opt luni –, să fi văzut că aparţin generaţiei dumneavoastră şi generaţiei mele.

Robert Turcescu: Dar care sunt aceste strategii, domnule ministru? Pentru că preşedintele Traian Băsescu, în discursul ţinut ieri, cu ocazia întâlnirii cu şefii oficiilor diplomatice româneşti din străinătate a spus: *Strategia pentru zona extinsă a Mării Negre a fost deja transmisă principalelor cancelarii, pentru că România singură nu poate face o politică puternică la Marea Neagră*.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Le avea lângă el.

Robert Turcescu: Bun. Avea strategiile. Dar nu credeţi că aceste strategii ar fi interesant, măcar în liniile lor foarte mari, să fie prezentate, să le ştie şi românii. Nea Ion, care ne priveşte în acest moment şi care poate vrea să ştie care e strategia pentru zona asta extinsă a Mării Negre, în cuvinte simple, clare pentru toată lumea.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Vă mărturisesc că ne-am gândit şi noi la chestiunea asta. În primul rând faptul că ele, după câteva luni bune de efort şi de probă, au putut fi puse pe hârtie reflectă procesul enorm de sinteză la care a participat nemijlocit Ministerul de Externe, dar şi alte instituţii interesate în a contribui la crearea unei strategii complexe.

Robert Turcescu: Mi-aţi promis răspunsuri tranşante.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Vă zic imediat. Aceste texte însă, care sunt texte programatice şi e prima oară când avem aşa ceva...

Robert Turcescu: Avem, se vorbeşte despre ele. Însă lumea spune: „Există, dar cum or fi?"

Mihai-Răzvan Ungureanu: Se vorbeşte din ianuarie. Astăzi există. Ele însă trebuie să treacă printr-un proces de validare, şi domnul Băsescu a făcut trimiterea la aceasta. Există o omologare care trebuie să vină din partea domniei sale şi există o omologare care trebuie să vină din partea Consiliului Suprem de Apărare a Ţării. Acolo vom hotărî care va fi varianta publică, pentru că e lesne de imaginat: toate aceste texte care sunt împănate cu o grămadă de detalii tehnice, multe dintre ele sunt texte care nu pot fi prezentate publicului din cauza gradului înalt de confidenţialitate şi a complexităţilor.

Robert Turcescu: Dar din partea societăţii civile n-aveţi nevoie de un puls, să vedeţi în legătură cu aceste strategii?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vreţi să vă spun că au existat şi contribuţii din partea societăţii civile ?

Robert Turcescu : Depinde ce înţelegeţi prin societate civilă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : ONG-uri.

Robert Turcescu : Dar şi dezbaterea publică pe anumite subiecte poate că ar fi interesantă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dezbaterea publică deja a pornit şi cred că, de câteva zile încoace, ca urmare a faptului că teme precum Transnistria sau Marea Neagră, sau Republica Moldova, sau Ucraina au început să fie pronunţate des, cu o frecvenţă pe care n-o întâlneam înainte de decembrie 2004, astăzi, aceste subiecte vă interesează şi pe dumneavoastră, şi pe doamna Alina Mungiu-Pippidi, de la Societatea Academică Română, şi pe colegii noştri de la universităţi, din Facultăţile de Ştiinţe Politice sau de la SNSPA, sau de oriunde altundeva, ceea ce înseamnă că există premisele dezbaterii publice. Textele strategice însă sunt texte care codifică direcţii de acţiune. Ele au mai curând funcţia unei busole decât funcţia creierului celui care ţine busola. Ceea ce însă va fi prezentat publicului foarte curând e o altă premieră administrativă românească. A pornit ca experiment în Ministerul Afacerilor Externe şi eu sper că o s-o poată face şi alţii. În foarte scurtă vreme vom da publicităţii *Cartea Albă a Ministerului de Externe*. Ce am găsit, ce s-a putut face, ce nu s-a putut face şi ce urmează să se întâmple.

Robert Turcescu : Un lucru scurt vreau să mai aflăm până la pauză : cu opoziţia aţi discutat cumva aceste strategii, domnule Ungureanu ? Pentru că e vorba de viitorul României, nu e vorba de viitorul unei anumite forţe politice. E vorba de o acţiune. Bănuiesc că nu se întinde pe un mandat sau două.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aici sunt două paliere de referinţă. Dacă vă referiţi la discutarea strategiilor ca subiect politic, chestiunea se pune altfel, pentru că ele pot fi discutate în circumstanţe diferite decât a Consiliului Suprem de Apărare a Ţării, pentru simplul fapt că aceste strategii au izvorul din Programul de Guvernare. Dacă vă referiţi la palierul tehnic, în primul rând, pentru că foarte multe dintre elementele conceptuale din strategii reprezintă continuităţi în politica noastră externă, Republica Moldova n-a apărut ieri pe hartă.

Robert Turcescu : N-a mai fost nevoie de consultarea opoziţiei, spuneţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Dimpotrivă. Avem un asemenea dialog la nivel tehnic. Pentru faptul că există foşti colegi din Ministerul Afacerilor Externe care fac astăzi parte din PSD şi cu care putem schimba păreri la nivel tehnic, nu înseamnă că le discutăm la nivel politic.

Robert Turcescu : Suntem la momentul pauzei publicitare, după care, domnule ministru, vă propun să discutăm un subiect destul de dureros pentru România în aceste zile şi este vorba de negocierile care au dus la recuperarea datoriilor pe care le are Irakul faţă de noi şi, de fapt, la procentul pe care l-am obţinut din acea datorie, doar 20%. (…) Întrebam despre datoria cu Irakul. Am negociat recuperarea datoriilor şi n-am obţinut decât 20% din datoria pe care o avea Irakul faţă de noi. Atât am putut ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-aş vrea să răspund în numele ministrului Finanţelor, care este, prin lege, cel care se ocupă în mod nemijlocit de acest lucru. Dar vă pot spune următorul lucru : discutăm despre datoria Irakului faţă de România în termeni care, din

păcate, au foarte multă interpretare politică locală. În momentul în care toate statele creditoare au acceptat reducerea substanţială a datoriei pe care Irakul o avea către ele pentru motivul că acum trebuie ajutat să iasă din impasul în care se află, chiar şi printr-un asemenea gest, care nu este curtoazie gratuită, e poate o formă de ajutor economic foarte eficace, evident, nici România nu se putea plasa în altă logică.

Robert Turcescu : Măcar 40%.

Mihai-Răzvan Ungureanu : 20% sau 40%, la vreo 20 de ani după ce banii ăştia au fost aruncaţi de Ceauşescu pe apa sâmbetei, ar trebui să ne bucure, să ne bucure că recuperăm şi o unghie cu ei.

Robert Turcescu : Dar parteneriatul nostru strategic cu Statele Unite ale Americii şi Marea Britanie nu ne ajută să obţinem acel 40% ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar nimeni n-a luat mai mult de 20%. Şi tare mi-e teamă că, dacă luăm la rând şi perioadele de graţie, şi perioadele de returnare a sumei, ajungem la concluzia că suntem câştigaţi. Vă spun aceasta dintr-o experienţă simplă. Pentru că nu este singura ţară care are datorii către noi. Există ţări pentru care a pune problema datoriei este de negândit astăzi, de neconceput. Indiferent ce am încercat să facem, acest lucru nu se poate nicicum realiza : Cuba, de exemplu. Ceauşescu a avut grijă să trimită bani româneşti sub formă de ajutoare sau direct în bănci către toate statele pe care le-a crezut în frontul unit al socialismului, împotriva duşmanului capitalist. La 15-20-25-30 de ani de la acele momente, astăzi ne bucurăm în clipa în care reuşim să recuperăm fie şi o porţiune infimă din vechea datorie.

Robert Turcescu : Vreau să revin puţin la subiectul ambasadorilor. De această dată nu vorbim despre ambasadorii noştri, ci despre un ambasador extrem de important. E vorba de ambasadorul Statelor Unite ale Americii la Bucureşti. N-avem un astfel de ambasador în momentul de faţă şi situaţia durează de foarte multă vreme, de când a plecat Jack Crouch.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu este o situaţie care să ne dea nicicum bătaie de cap, şi când vă spun aceasta o spun cu toată convingerea. Vă rog să citiţi însă şi printre cuvintele mele următorul lucru : atâta vreme cât Congresul este în vacanţă, nici nu va fi un ambasador american la Bucureşti şi, ca peste tot, trebuie să existe o audiere înainte ca un reprezentant al Statelor Unite sau al oricărui alt stat să vină în ţara de acreditare. Acea audiere, în unele cazuri consultativă, cum e la noi, în alte cazuri obligatorie, precedă plecarea la post.

Robert Turcescu : Poate ne explicaţi, printre rânduri sau direct, cum vreţi dumneavoastră, domnule ministru, şi de ce nu avem de opt luni vizite, nu spun nici multe, nici puţine, dar nişte vizite ale unor şefi de stat în România.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi două luni deoparte din aceste opt luni, pentru că sunt vacanţe diplomatice şi vacanţe politice.

Robert Turcescu : Punem şase luni. Câţi şefi de stat au venit în România în jumătate de an ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : L-aţi avut pe Iuşcenko aici. Dar vreau să vă spun altceva : logica vizitelor bilaterale ţine cont de un mecanism foarte simplu.

Robert Turcescu : În afară de Iuşcenko, cine a mai fost ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă explic imediat de ce n-a mai fost. Ar trebui să mă uit în toate listele acum. Vă zic imediat.

Robert Turcescu : Păi, Iuşcenko ştiţi cum face, sare de trei ori coarda şi ajunge în România.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A fost o vizită oficială.

Robert Turcescu : Dar e aproape.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să n-o minimalizăm.

Robert Turcescu : Alţii, şi din partea cealaltă, dacă se poate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au fost prim-miniştri, vin preşedinţi, vine preşedintele Israelului în octombrie. Nu pot să vă reproduc acum tot calendarul pe de rost, pentru că este extrem de încărcat. Şi când vă spun aceasta, vă rog să mă credeţi. Altminteri trebuie să scot hârtiile pe masă şi să le dăm citire în detaliu.

Robert Turcescu : Să mi le lăsaţi, că le citesc eu acasă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bine. Spuneam că trebuie să ţină cont de o mecanică foarte simplă. Unei vizite în străinătate i se răspunde cu o invitaţie în România. În prima jumătate a acestui an, tocmai datorită faptului că am încercat şi am reuşit să dăm un profil pregnant nu doar politicii externe, ci şi personalităţilor din executiv, preşedinte, prim-ministru, miniştri, majoritatea vizitelor întreprinse de noi au fost în exterior. Şi numărul covârşitor de vizite în exterior din prima jumătate a acestui an – le veţi vedea – au loc în 2006, în prima parte sau în a doua parte, într-un număr la fel de frecvent, la fel de mare şi aici, în România.

Robert Turcescu : Resimţiţi în momentul de faţă, domnule ministru, plecarea consilierului pe probleme de politică externă de la Cotroceni, Andrei Pleşu? Că, practic, în momentul de faţă, preşedintele, din câte ştiu – poate s-o fi întâmplat ceva în ultimele ore –, n-are un consilier pe probleme de politică externă în locul lui Andrei Pleşu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-are un consilier prezidenţial pe politică externă. Are un consilier de stat, care este doamna Anca Ilinoiu.

Robert Turcescu : Resimţiţi plecarea domnului Pleşu din poziţia aceea?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ce sens?

Robert Turcescu : În ce sens vreţi dumneavoastră. Spuneaţi la emisiunea trecută că Andrei Pleşu la Cotroceni vă creează o stare de confort, ştiindu-l acolo. Andrei Pleşu nu mai e acolo. Aveţi o stare de disconfort?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu pot să spun că am o stare de disconfort. Îmi pare numai rău că unul dintre motivele cele mai bune ale întâlnirilor noastre, niciodată atât de frecvente pe cât le-aş fi dorit eu sau pe cât le-ar fi dorit domnul Pleşu, era prezenţa domniei sale la Cotroceni.

Robert Turcescu : Dar faptul că nu mai este acolo, lângă preşedintele Băsescu, înainte de o vizită oficială, lucrul acesta nu vă deranjează?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problemele de politică externă, mai ales dacă vorbiţi de vizite oficiale sau de lecturi de dosare, se rezolvă la nivel tehnic. Rolul consilierului de politică externă este mult mai profund şi ţine de relaţia dintre consilierul prezidenţial şi preşedinte. La întrebarea aceasta probabil preşedintele ar trebui să răspundă. Eu vă pot

spune însă altceva : aşa cum am găsit întotdeauna un om care a avut încredere în mine, în domnul Andrei Pleşu şi un om în al cărui sfat, în ale cărui sugestii… evident că oricâte prilejuri ar fi fost pentru a ne întâlni, tot n-ar fi fost destule. Prezenţa lui acolo crea o foarte bună circumstanţă pentru a fi împreună cu el foarte des.

Robert Turcescu : Daţi-mi un răspuns scurt la o întrebare delicată : credeţi că avem în momentul de faţă, noi, românii, în persoana domnului Traian Băsescu un preşedinte care se descurcă foarte bine în relaţiile cu partenerii, cu omologii externi, în zona politicii externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Surprinzător de bine.

Robert Turcescu : Adică nu vă aşteptaţi să se descurce atât de bine.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Surprinzător de bine pentru cei care îşi pun problemele în felul acesta.

Robert Turcescu : Domnule Ungureanu, am pentru exerciţiul de sinceritate o întrebare destul de grea, având în vedere faptul că va trebui să încercaţi să ocoliţi un răspuns diplomatic. Noi aşteptăm la întrebarea de final un răspuns destul de tranşant. Dar chestiunea, veţi vedea, e destul de delicată. Întrebarea sună aşa : există un plan, pe termen mediu sau lung, al diplomaţiei româneşti care să conducă în cele din urmă la unificarea României cu Republica Moldova ? Vă mai las câteva secunde, dacă vreţi, până găsiţi răspunsul acela care să mă facă să vă dau o bilă albă pentru sinceritate, că pentru un răspuns diplomatic mă tem că trebuie s-o vopsim în gri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problema nu e a sincerităţii aici.

Robert Turcescu : De ce râdeţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Râd pentru că dumneavoastră mă puneţi într-o situaţie imposibilă.

Robert Turcescu : Aşa se întâmplă la emisiunea asta. Ştiu. E greu. Dar mai dialogăm, dacă vreţi, până găsim răspunsul acela care totuşi să ne mulţumească.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă puneţi într-o situaţie imposibilă, pentru că profitaţi de circumstanţă şi de întrebare, mai ales, şi asta este partea perfidă, că ştiţi că nu pot să dau un răspuns. Şi atunci o să spun foarte clar unul singur şi rămâne ca dumneavoastră să-l apreciaţi : Nu.

Robert Turcescu : Da. Dar ştiţi cum facem ? Vă dau o bilă neagră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : O iau. Sunt ministru de Externe, iau bilă neagră.

Robert Turcescu : Dar vreau să subliniem foarte clar : că s-ar putea ca bila aceasta neagră să cântărească mai mult decât bila albă. Vă dau o bilă albă pentru că nu cred că mi-aţi răspuns sincer. Şi rămâne, în condiţiile acestea, să mă judece pe mine cu bile albe sau cu bile negre telespectatorii. Răspunsul dumneavoastră negativ îl consider ca fiind un răspuns nesincer. Respectând regula jocului, primiţi o bilă neagră, pentru că nu e un răspuns sincer, şi poate ar trebui, de fapt, s-o vopsim. E complicat jocul în momentul de faţă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Încă două întrebări din astea şi mă duc înapoi la Universitatea din Iaşi.

Robert Turcescu : Dar interesant răspunsul dumneavoastră. Iar telespectatorii care au urmărit probabil tot ceea ce s-a întâmplat în ultima vreme în jurul acestui subiect vor înţelege de ce bila neagră pe care v-am acordat-o ar trebui vopsită în alb.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Deci e o bilă neagră.

Robert Turcescu : Pentru că răspunsul dumneavoastră cu „Nu” cred că n-a fost un răspuns sincer. Dar repet : e regula jocului la exerciţiul de sinceritate. Dacă răspundeaţi „Da”, vă dădeam o bilă albă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am luat o bilă neagră. Rămân la bila neagră.

Robert Turcescu : Asta pentru cei din Republica Moldova care privesc emisiunea. Vă mulţumesc pentru participarea la emisiunea „100%”.

31 august 2005, *Realitatea TV*

Mihai-Răzvan Ungureanu despre obiectivele politicii externe a României

Dana Războiu : Invitat în studio în această seară este ministrul de Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună seara.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara, doamnă.

Dana Războiu : Care sunt obiectivele politicii externe rezultate în urma întâlnirii de astăzi cu preşedintele Traian Băsescu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Patru, foarte importante, care trebuie să se desfăşoare simultan : integrarea noastră în Uniunea Europeană presupune o ofensivă pentru ratificarea Tratatului de Aderare a României şi Bulgariei, lucru care ne plasează într-o zodie de frenezie politică, aş putea spune aşa, în sensul cel mai bun al cuvântului. Trebuie să fim peste tot în Europa şi cu tot ceea ce poate să propună Ministerul Afacerilor Externe, având însă în spate rezultatele pozitive ale actualei guvernări. Ne interesează o relaţie valoroasă cu Statele Unite, în cadrul Parteneriatului Strategic, este un lucru care se ştie şi care se recunoaşte astăzi prin modul în care România participă la tot ceea ce înseamnă acţiune planificată a Alianţei Nord-Atlantice. Dacă are rost să mai adaug faptul că vor apărea două baze militare americane în România...

Dana Războiu : E important de ştiut, sigur că da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este un lucru care adaugă un argument. În al treilea rând, ne interesează o prezenţă românească activă în configurarea climatului de securitate în bazinul pontic, şi acest lucru trebuie să îndemne la reflecţie pentru problema transnistreană, pentru felul în care urmează să se plaseze România pe traseele marilor transporturi de produse energetice şi, nu în ultimul rând, chestiunea românilor de peste graniţă.

Dana Războiu : Acum, ieri, premierul le-a cerut ambasadorilor, la întâlnirea pe care a avut-o, să renunţe la limbajul de „Ştefan Gheorghiu". Întrebarea este : mai aveţi în minister diplomaţi care nu au renunţat la acest limbaj ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că domnul prim-ministru se referea mai curând la modul în care trebuie să ne despărţim de o mentalitate grevată de clişee, şi acest lucru este absolut firesc. De altfel, modul în care se face politică externă astăzi, cu profil, cu pregnanţă, cu idei care să vină la momentul oportun, şi nu static, în nici un fel lipit de obiectivele unei epoci revolute sau de ceea ce a însemnat pseudosuccesele politicii externe în vremea lui Ceauşescu, reprezintă absolut o normalitate firească.

Dana Războiu : Câţi ambasadori aţi schimbat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Destul de mulţi. Corpul diplomatic, în genere – nu m-aş referi doar la ambasadori –, se întinereşte, cred eu, vizibil şi un ochi atent ar fi observat aceasta foarte repede, ori de câte ori ar fi trecut de porţile Ministerului de Externe. Vă spun numai foarte sumar că peste 52% dintre membrii corpului diplomatic sunt oameni care au sub 35 de ani, deci sunt din generaţia dumneavoastră şi din generaţia mea.

Dana Războiu : În afară de schimbările pe care le-aţi făcut, intenţionaţi să mai faceţi şi alte schimbări?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O, negreşit. Iar corpul diplomatic, şi mai ales corpul de reprezentare, acolo unde există consulii generali şi ambasadorii, urmează să treacă prin primeniri succesive; până la jumătatea anului viitor, sper ca două treimi, poate chiar trei pătrimi din numărul lor să fie deja împrospătat.

Dana Războiu : Cum apreciaţi activitatea diplomaţiei române la opt luni de mandat? Dacă ar fi să-i daţi o notă, ce notă i-aţi da?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O notă foarte bună, pentru că Ministerul de Externe a intrat într-o altă logică şi într-un ritm pe care nu l-a cunoscut înainte. Imaginaţi-vă numai că preşedintele şi premierul au trebuit să se afle în primele patru luni – şi le iau numai pe acestea în calcul, pentru că, apoi, din cele opt, două au fost de vacanţă şi, după aceea, una dintre ele a fost mai curând o lună de politică internă –, dar pentru primele patru, cinci, mai ales lunile premergătoare Avizului Conform, preşedintele şi premierul au existat peste tot, ceea ce înseamnă că niciodată, dar niciodată în istoria postdecembristă a Ministerului de Externe român, preşedintele României nu a fost numai în răstimp de 100 de zile şi la Moscova, şi la Berlin, şi la Londra, şi la Washington, şi la Chişinău, iar premierul de câteva ori la Bruxelles, la Alianţa Nord-Atlantică, la Uniunea Europeană, în Ungaria. A fost o ofensivă cu rezultate excepţionale, şi asta s-a văzut pe 25 aprilie.

Dana Războiu : Mulţumesc foarte frumos. Ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, în direct din Studioul 4.

30 august 2005, *TVR 1*

Interviu la *Radio Europa Liberă*

Ministrul de Externe al României, Mihai-Răzvan Ungureanu, vorbeşte pentru Radio Europa Liberă *despre rolul ţării sale în rezolvarea conflictului din Transnistria, despre extinderea formatului de negocieri şi eforturile României de a fi considerată un exportator de democraţie şi de a deveni membru al UE.*

Radio Europa Liberă : La începutul acestui an, România a făcut eforturi diplomatice intense în rezolvarea conflictului transnistrean. De atunci, pare că lucrează mai mult prin intermediari – OSCE şi UE. Ce a determinat România să dea înapoi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu este o retragere. Dimpotrivă, am câştigat mai mult spaţiu de manevră şi am reuşit să avansăm în această privinţă mai mult decât oricine altcineva până acum. Dar daţi-mi voie să încep printr-o scurtă povestire. Înainte de toate, în problema transnistreană nu există prezenţă românească. În 1992, când ni s-a cerut să participăm în formatul de negocieri, care era atunci alcătuit din OSCE, Federaţia Rusă şi Ucraina, din nefericire, conducerea de atunci, executivul, premierul, a decis că România nu trebuie să se implice. Acest pas a fost ulterior urmat – şi voi folosi acum un cuvât care nu se referă la pasivitatea noastră – de o perioadă de indiferenţă în această privinţă. Aceasta a durat până când problema transnistreană a devenit în egală măsură obsesivă şi îngrijorătoare.

De ce folosesc aceşti termeni ? Identitatea noastră geopolitică s-a schimbat în mod considerabil, atât din punctul de vedere al conţinutului, cât şi al proiecţiei strategice, comparativ cu România din 1992 sau cea din 2001-2002. România este acum un membru al NATO şi va deveni în scurt timp membră a UE. Prin virtutea unor circumstanţe cumulate, ca membru al UE şi al NATO, va deveni ţară de graniţă de Est a acestor două cluburi de securitate. Ceea ce înseamnă că va trebui să ne asumăm riscurile sau consecinţele a ceea ce se întâmplă în această vecinătate imediată. Şi, din acest motiv, suntem foarte interesaţi de modul în care societatea ucraineană devine mai democratică, şi cum. La fel, de modul în care Republica Moldova urmăreşte politica de stat de europenizare şi, evident, de modul în care evoluează problematica transnistreană. Sunt doar cu puţin peste 200 de kilometri între graniţa de Est a României şi Transnistria, ceea ce face ca problema transnistreană să fie o parte integrantă a interesului nostru, şi nu doar o problemă colaterală a acestora. Nu putem interveni între mediatori, cât timp nu există un acord al părţilor. Nu este sigur nici dacă partea transnistreană va accepta România ca mediator. Nu este foarte sigur dacă partea transnistreană va accepta, în general, o extindere a formatului de mediere. Nici Federaţia Rusă nu este foarte încântată de această idee.

Radio Europa Liberă : În orice caz, se pare că, în această toamnă, în baza unei iniţiative a Ucrainei, va avea loc o relansare a discuţiilor exact pe această temă : extinderea formatului de negociere, prin includerea UE şi a Statelor Unite.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acest lucru nu ne deranjează deloc şi nu reprezintă o diminuare a succesului nostru, pentru că acest lucru în sine este un succes. Înainte de toate, am reuşit să prezentăm Transnistria ca o problemă unor importanţi factori de decizie internaţionali, şi prin aceasta ne-am exprimat dorinţa de participare la acest proces. Această disponibilitate a României poate fi percepută pe o bază individuală, şi atunci România poate fi invitată să participe la formatul de mediere – şi noi suntem pregătiţi în acest sens – sau, alternativ, România, împreună cu alte state ale UE, poate fi reprezentată de către Uniunea Europeană însăşi. Şi, în obţinerea rezultatului final, UE, ca şi Statele Unite, se bazează – iar acest lucru a fost confirmat de noi în repetate rânduri – pe expertiza României şi pe capacitatea noastră de acţiune politică. De aceea, şi spun acest lucru pentru prima dată, am început în aprilie consultările cu cei care au autoritatea de reprezentare a statelor mediatoare. Avem bune relaţii cu ambasadorul Adriaan Jacobovits de Szeged, care este reprezentantul UE pentru Republica Moldova şi cu care am un dialog personal deschis şi relaxat. L-am primit la Bucureşti pe ambasadorul Dmitri Tkaci, care este reprezentantul Ucrainei în formatul de mediere, şi mâine mă voi întâlni cu ambasadorul Valerii Nesteruşkin, care reprezintă Federaţia Rusă. Aceste contacte nu au loc doar pentru că le doreşte România, cum s-ar putea crede. Acesta este rezultatul unei intenţii exprimate de ambele părţi. OSCE şi Federaţia Rusă, şi Ucraina, şi UE cred că România are potenţialul de a fi implicată, capacitatea de a reflecta la starea de fapt în mod obiectiv şi, nu mai puţin important, oportunitatea de a exercita o influenţă pozitivă în procesul de găsire a unei soluţii adecvate.

Ca o dovadă a ultimei mele declaraţii, voi menţiona faptul că Parlamentul de la Chişinău a votat, nu cu mult timp în urmă, trei rezoluţii bine-cunoscute, care descriu condiţiile Republicii Moldova pentru acceptarea oricărui plan, fie că se numeşte Iuşcenko, sau orice altă variantă de rezolvare a problemei transnistrene. Aceste condiţii sunt următoarele : democratizarea Transnistriei, securizarea frontierei dintre Republica Moldova şi Ucraina şi identificarea unui compromis acceptabil în cadrul constituţional actual al Republicii Moldova. Acestea sunt cele trei puncte pe care, de altfel, le-a exprimat şi preşedintele Băsescu în timpul Summitului GUAM de la Chişinău. Astfel, după cum vedeţi, lucrurile par a fi echilibrate şi pot fi prezentate într-un mod sistematic, arătând că România întreprinde acţiuni continue, ferme, precise şi foarte bine direcţionate. Singura diferenţă este una de stil, şi anume că diplomaţia română este în mod fundamental şi o diplomaţie europeană – mai puţin fum şi mai multă acţiune.

Radio Europa Liberă : Domnule ministru, în regiunea extinsă a Mării Negre, aşa cum o numiţi dumneavoastră, România îşi doreşte un rol regional, de exportator, garant al securităţii şi democraţiei. Recent, preşedintele Ucrainei, Iuşcenko, a vorbit exact despre acest lucru, despre rezultatele democratizării Ucrainei şi despre faptul că ţările din fostul spaţiu sovietic pot privi Ucraina ca un exemplu şi un lider regional.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă voi răspunde foarte deschis la această întrebare. Regiunea extinsă a Mării Negre se confruntă cu mult prea multe probleme pentru a organiza concursuri politice de frumuseţe. Cred că nu obţinerea titlului este detaliul relevant sau factorul determinant al succesului politic. Ucraina şi alte state riverane la Marea Neagră –

inclusiv, evident, România – sunt interesate de asigurarea securităţii Mării Negre. Aceasta înseamnă o întărire a cooperării şi a voinţelor pentru, de exemplu, stoparea crimei organizate sau a traficului de persoane, sau a traficului de droguri. Acest lucru înseamnă şi europenizarea soluţiilor oferite problemelor generate de regiune, cum ar fi cazul Canalului Bîstroe, şi înseamnă şi internaţionalizarea Mării Negre. Deoarece, în acest moment, Marea Neagră este departe de a fi atins un nivel de deschidere, permeabilitate, cooperare constructivă şi modernitate asemănător – şi am un exemplu – Mării Mediterane, unde legăturile şi dialogul sunt fundamentale, puternice şi continue pe toate malurile mării. De la Nord la Sud este dialogul EUROMED, de la Est la Vest este problematica Orientului Mijlociu şi aşa mai departe. În schimb, Marea Neagră mai deţine încă reziduuri istorice, iar noi suntem împotriva acestui tip de anacronism. Noi trebuie să ne urmărim interesele, care coincid în mod perfect cu cele ale UE şi NATO. Nu ne-am angajat într-un joc de etichetă, pentru că nu ne place şi pentru că în acest fel nu putem suplini acţiunea politică efectivă.

Astfel, ceea ce am făcut este să pornim de la această stare de fapt şi să menţionăm în mod sistematic această problemă începând din 2005, la toate nivelurile şi formele de dialog politic. Transnistria este – de exemplu, în cadrul dialogului dintre România şi Republica Moldova – o problemă de dialog direct a doi parteneri, dar, din punct de vedere regional, în contextul Mării Negre, este o chestiune similară – prin originea şi efectul toxic – problemelor din Oseţia de Sud, Abhazia, Nagorno-Karabah şi aşa mai departe. Acţiunea noastră a pornit de la aceste premise. Primul lucru a fost să ne demonstrăm dorinţa de a participa şi de a recunoaşte că cei 13 ani de relativă lipsă de interes faţă de problematica transnistreană din partea celor trei mediatori – OSCE, Federaţia Rusă şi Ucraina – au dus la un eşec în găsirea unei soluţii acceptabile acestei chestiuni ; accceptabilă pentru toate părţile implicate, adică pentru Tiraspol şi Chişinău, ca şi pentru comunitatea internaţională în întregul său.

Şi, între timp, situaţia a devenit mai complicată, deoarece Transnistria înseamnă şi rezolvarea problemei în suspans privind respectarea prevederilor Tratatului referitor la Forţele Convenţionale în Europa, iar acest lucru are legătură cu retragerea trupelor ruseşti din Transnistria. În acelaşi timp, ne-am demonstrat voinţa pentru a mai face ceva : am început să oferim în mod sistematic informaţie politică şi proiecţii asupra Transnistriei şi posibilelor evoluţii ale situaţiei de aici partenerilor noştri de la Bruxelles, fie NATO sau UE, şi direct partenerilor noştri de dialog, Statele Unite, fie că a fost vorba de Departamentul de Stat sau de alte agenţii ale executivului american, sau secretarului general al ONU, sau Înaltul Reprezentant al UE pentru Politica Externă şi de Securitate Comună, Javier Solana, sau lui José Manuel Barroso, preşedintele Comisiei Europene, sau legislativelor statelor interesate în problematica securităţii Mării Negre.

Radio Europa Liberă : De ce politicienii români au reacţionat atât de nervos la orice declaraţie venită din partea unor membri mai vechi ai UE în legătură cu o posibilă amânare cu un an a aderării la UE ? Au reacţionat chiar şi la declaraţiile făcute, în cazul Germaniei, în febra alegerilor…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Spiritul meu liber mă face să răspund în felul următor : şi eu sunt surprins de nervozitatea aceasta, după cum sunt şi toţi cei cu care am vorbit în varii ocazii : colegi, prieteni, decidenţi din Europa Occidentală şi din state membre ale UE, care s-au arătat foarte deschişi şi, cu un fel de inocenţă, la fel de surprinşi de

sensibilitatea deosebită care generează această nervozitate. Aş spune că unul dintre motivele principale, dacă dorim să depăşim tentaţia de a oferi o explicaţie psihologică, este existenţa unui nivel extrem de ridicat de aşteptare politică în România, pe măsură ce proiectul euroatlantic se apropie de final – un proiect ce a început cu NATO şi care se apropie acum de Uniunea Europeană. Această aşteptare este generată de semnificaţia anului 2007, iar tensiunea politică internă amplifică şi acordă sensuri diferite oricărei declaraţii externe referitoare la şansele României şi Bulgariei de a se alătura UE în 2007. Şi, nu mai puţin important, şi aşteptările la nivel administrativ sunt multiple. Gradul în care România este pregătită pentru integrare este reflectat superficial, în loc să fie arătat printr-o analiză a proceselor profunde care au fost declanşate de reforma administrativă. Şi aici, din nefericire, am atins un punct dureros: gradul în care opinia publică are cunoştinţă despre detaliile procesului de integrare în care este implicată România şi despre ceea ce se va întâmpla până în 2007 şi mai departe este destul de redus. O campanie de conştientizare a opiniei publice ar fi foarte normală, pentru a prezenta şi explica beneficiile şi posibilele riscuri. Această sensibilitate apare uneori la suprafaţa vieţii politice interne, în cadrul partidelor politice locale, la nivelul executiv, parlamentar sau independent, şi contribuie, deoarece România este o imensă cutie de rezonanţă – uneori, ceea ce este informal devine ştire –, la transformarea a tot ceea ce se întâmplă în domeniul politicii externe într-un eveniment, deşi acesta este lipsit de amploare sau conţinut.

27 august 2005, *Radio Europa Liberă*

„România propune negocieri Ucrainei”

Într-un interviu în exclusivitate pentru Ziua*, ministrul român de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, explică demersurile întreprinse de diplomaţia română la Curtea Internaţională de Justiţie de la Haga. Demararea procedurilor la Curtea Internaţională de Justiţie de la Haga a suscitat reacţii vehemente în presa ucraineană, care au acuzat România că doreşte modificarea graniţelor existente. Pe de altă parte, nu se aminteşte nimic în mass-media de la Kiev de îndelungatele negocieri duse timp de şase ani fără a se ajunge la un rezultat.*

Victor Roncea : La Haga a fost depus, în sfârşit, „Memoriul” părţii române în procesul de delimitare a platoului continental şi a zonelor economice exclusive ale României şi Ucrainei în Marea Neagră. Care sunt avantajele procesului de la Curtea Internaţională de Justiţie (CIJ) şi cât timp vor dura aceste proceduri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Recurgerea la jurisdicţia CIJ prezintă avantajul garantării pronunţării unei soluţii echitabile şi aflate în deplină concordanţă cu normele dreptului internaţional. Competenţa membrilor Curţii, integritatea lor dincolo de orice îndoială, precum şi expertiza deosebită a CIJ în soluţionarea unor astfel de litigii constituie dovezi în acest sens. Pe de altă parte, sesizarea CIJ creează şi perspectiva rezolvării problematicii delimitării platoului continental şi a zonelor economice ale României şi Ucrainei în Marea Neagră într-un interval de timp rezonabil (trei-patru ani).

Victor Roncea : De ce s-a ajuns la Curtea Internaţională de Justiţie ? Se poate spune că relaţiile politico-diplomatice româno-ucrainene au ajuns în impas ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Stadiul actual al problematicii delimitării platoului continental şi a zonelor economice exclusive ale României şi Ucrainei din Marea Neagră trebuie raportat la evoluţiile înregistrate în negocierile bilaterale în acest caz. Partea română a sesizat Curtea Internaţională de Justiţie de la Haga cu o cerere de soluţionare a problematicii menţionate, întrucât, pe parcursul ultimilor ani, negocierile bilaterale privind Acordul pentru delimitarea platoului continental şi a zonelor economice exclusive ale României şi Ucrainei în Marea Neagră nu au lăsat să se întrevadă posibilitatea unei apropieri a poziţiei părţilor. Demarate într-un ritm dinamic în 1998, negocierile şi-au redus din intensitate în perioada 2001-2004, moment în care a apărut şi un sentiment pregnant de neproductivitate privind finalitatea acestor negocieri.

Sinuozitate pe Dunăre şi la Marea Neagră

Victor Roncea : În ce mod afectează procesul de la Haga relaţiile de ansamblu româno-ucrainene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Într-adevăr, există tentaţia de a califica relaţiile bilaterale ca fiind oarecum sinuoase. În ultimii ani, dezvoltarea relaţiilor normale a fost umbrită de unele aspecte contencioase – mă refer în principal la demersurile unilaterale ale Ucrainei de realizare a unui canal de navigaţie pe braţele Bîstroe şi Chilia din Delta Dunării, la diferendul legat de delimitarea platoului continental şi a zonelor economice exclusive ale celor două state în Marea Neagră, precum şi la drepturile minorităţii române din Ucraina. Cu toate acestea, chestiunea trebuie abordată în contextul noului climat politic de la Bucureşti şi Kiev, al deschiderii spre dialog şi al dorinţei reciproce declarate de a identifica o soluţie echitabilă problematicii delimitării. Pentru România, relaţia cu Ucraina este o relaţie importantă, dacă ne gândim numai la faptul că cele două state sunt vecine. În acelaşi timp, în abordarea relaţiilor bilaterale, România a ţinut cont de faptul că frontiera româno-ucraineană reprezintă graniţa exterioară a NATO şi, practic, a Uniunii Europene, iar în acest sens ţara noastră a propus Ucrainei un „Parteneriat pentru Europa”, care să reprezinte o bază modernă de cooperare în perspectiva integrării României în Uniunea Europeană şi în contextul aspiraţiilor europene ale Ucrainei.

Prin urmare, sesizarea Curţii Internaţionale de Justiţie nu trebuie privită ca un gest inamical la adresa Ucrainei, ci, dimpotrivă, reprezintă un demers capabil să asigure o soluţie echitabilă chestiunii delimitării, adoptată de o instituţie ale cărei expertiză, profesionalism şi imparţialitate sunt recunoscute la nivel internaţional. De altfel, această abordare este împărtăşită şi de autorităţile de la Kiev.

Se caută un parteneriat pragmatic, de nivel european

Victor Roncea : Dar care a fost rezultatul întrevederilor avute până acum cu partea ucraineană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu prilejul vizitei mele oficiale la Kiev, pe 22 martie, în urma discuţiilor cu ministrul de Externe Boris Tarasiuk, am convenit ca, în paralel cu continuarea demersurilor în faţa Curţii Internaţionale de Justiţie de la Haga, să se reia procesul de negocieri la nivelul experţilor. Decizia a avut ca suport voinţa reciprocă de reevaluare şi relansare a dialogului bilateral, facilitate de contextul transformărilor politice din ţările noastre şi de interesul comun pentru soluţionarea chestiunilor sensibile de pe agenda bilaterală, în vederea edificării unui parteneriat pragmatic, fundamentat pe valorile europene. În acelaşi sens s-au conturat şi concluziile discuţiilor pe această temă care au avut loc cu ocazia întâlnirii de la Bucureşti, la 21 aprilie, a preşedintelui României, Traian Băsescu, şi preşedintelui Ucrainei, Viktor Iuşcenko. Astfel, au fost reluate consultările bilaterale privind această problematică, două runde având loc la Kiev (14-15 aprilie) şi Constanţa (2-3 iunie), fără a influenţa procedurile în faţa CIJ. Reluarea negocierilor bilaterale pe tema delimitării spaţiilor maritime ale României şi Ucrainei în Marea Neagră se înscrie în contextul eforturilor celor două părţi de a continua demersurile pentru identificarea unei soluţii de compromis reciproc acceptabile, într-un interval de timp cât mai scurt.

Victor Roncea : În ce măsură reluarea procesului de negocieri poate influenţa decizia CIJ ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie subliniat faptul că părţile au convenit că reluarea acestor discuţii la nivel bilateral nu este de natură să influenţeze procedurile în faţa Curţii Internaţionale de Justiţie, care vor continua în paralel cu tratativele bilaterale. Reluarea procesului de negociere a conferit încredere în înregistrarea de progrese reale, motivând continuarea acestuia. În centrul discuţiilor s-au aflat, deocamdată, aspecte legate de abordările conceptuale şi metodologia generală privind delimitarea platformei continentale şi a zonelor economice exclusive ale României şi Ucrainei în Marea Neagră. Îmi exprim optimismul că, prin conlucrarea strânsă a serviciilor diplomatice român şi ucrainean, este posibilă identificarea unei soluţii care să faciliteze obţinerea unui compromis.

20 august 2005, *Ziua*

„România, în avanposturile menţinerii păcii”

Ziua : Domnule ministru, România deţine timp de doi ani mandatul de membru nepermanent al Consiliului de Securitate al ONU. În acest interval, a dobândit probabil un anumit tip de expertiză. Care sunt cele mai importante teme ce se discută în cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite la sfârşitul anului 2005 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Anul 2005 are o dublă semnificaţie pentru ONU, respectiv una simbolică şi una politică. Cele două dimensiuni sunt însă inter-conectate. Aspectele de simbolistică au generat o mobilizare a interesului politic la nivel înalt pentru adaptarea organizaţiei mondiale la noile realităţi internaţionale. Din perspectivă simbolică, anul 2005 marchează împlinirea, la 24 octombrie, a şase decenii de funcţionare a Organizaţiei Naţiunilor Unite. Aceasta demonstrează viabilitatea Organizaţiei, care a reuşit, în ciuda modificărilor intervenite în ansamblul relaţiilor internaţionale, să-şi păstreze utilitatea şi să-şi demonstreze viabilitatea.

Pe acest fond, cea de-a 60-a sesiune a Adunării Generale a ONU, care va debuta la New York la mijlocul lunii septembrie, a căpătat o încărcătură politică deosebită. Reuniunea plenară la nivel înalt a celei de-a 60-a sesiuni a Adunării Generale a ONU are ca obiectiv principal obţinerea sprijinului politic necesar al statelor membre în vederea demarării amplului proces de reformă a organizaţiei mondiale, având menirea să sporească credibilitatea şi eficienţa acesteia, precum şi adaptarea multilateralismului în forma sa cea mai clasică la provocările şi oportunităţile actuale din viaţa internaţională. De asemenea, Summitul va fi consacrat evaluării modului în care sunt îndeplinite de către statele membre obiectivele de dezvoltare ale mileniului, adoptate cu prilejul Summitului Mileniului din anul 2000. România va fi prezentă la New York cu o delegaţie condusă de preşedintele Traian Băsescu.

Ziua : Cum se poziţionează România în acest context ? Reuşeşte diplomaţia română să îşi facă simţită prezenţa în cadrul acestor dezbateri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând, şi pentru România anul 2005 are o simbolistică specială din perspectiva relaţiei cu ONU. La 24 decembrie, vom sărbători 50 de ani de la admiterea ţării noastre în organizaţia mondială.

În acelaşi timp, România deţine, începând cu 2004, calitatea de membru ales în Consiliul de Securitate al ONU, pentru un mandat de doi ani. Este o perioadă deosebit de dinamică, cu evoluţii determinante pentru destinul nostru european şi euroatlantic. Acest mandat oferă ţării noastre două dimensiuni de implicare în afacerile globale gestionate de Consiliul de Securitate. Pe de o parte, presupune atribuţii de comunicare, mediere sau coordonare în legătură cu temele majore asociate păcii şi securităţii mondiale

aflate pe agenda Consiliului la un anumit moment, iar pe de altă parte, avem oportunitatea promovării şi a interesului nostru naţional, printr-o contribuţie de substanţă la menţinerea păcii şi securităţii internaţionale, cu accent deosebit pe dimensiunea regională a conceptului de securitate.

Ziua : Retrospectiv, la sfârşitul mandatului său de membru nepermanent al Consiliului de Securitate, cum caracterizaţi performanţele României de până acum în această calitate ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Calitatea de membru în Consiliul de Securitate al ONU reprezintă una dintre cele mai complexe şi angajante posturi în care se poate afla un stat în planul multilateralismului onusian. Din ea decurg o serie substanţială de oportunităţi, dar şi de responsabilităţi şi provocări, de felul în care acestea sunt valorificate, asumate sau depăşite depinzând, în cele din urmă, tonul percepţiei generale asupra prestaţiei unui membru al Consiliului de Securitate şi în special a unui membru ales. Din această perspectivă, sunt apreciate prestaţiile noastre coerente, credibile şi eficiente de până acum, precum şi capacitatea de reacţie în timp real la evoluţiile uneori rapide din domeniul păcii şi securităţii internaţionale.

Ţara noastră a asigurat preşedinţia Consiliului de Securitate în luna iulie 2004 şi, conform rotaţiei alfabetice, acest lucru se va repeta şi în luna octombrie a acestui an. De un real succes s-a bucurat dezbaterea tematică privind cooperarea dintre ONU şi organizaţiile regionale în procesele de stabilizare, subiect propus de România pe perioada în care deţine preşedinţia Consiliului de Securitate.

Cu titlu de exemplu şi din perspectivă statistică, pe perioada preşedinţiei româneşti s-au desfăşurat 25 de reuniuni ale Consiliului de Securitate, concretizate în adoptarea a şase rezoluţii, patru declaraţii prezidenţiale şi trei comunicate oficiale, abordând o gamă vastă de subiecte, de la dosarele europene (Bosnia şi Herţegovina, Kosovo, Georgia) la situaţia din Orientul Mijlociu, Irak şi Afganistan şi terminând cu dosarele africane, în special criza umanitară din zona Darfur-Sudan.

În plus, aş dori să menţionez că România este singurul membru al Consiliului de Securitate care deţine trei portofolii în organismele subsidiare ale Consiliului, şi anume preşedinţia Comitetului 1540 privind neproliferarea armelor de distrugere în masă, preşedinţia Comitetului 1518 privind Irakul şi vicepreşedinţia Comitetului 1267, referitor la eficientizarea regimului de sancţiuni impuse talibanilor şi Al-Qaeda.

Ziua : Aţi menţionat exercitarea de către ţara noastră a preşedinţiei Consiliului de Securitate în luna octombrie a acestui an. Vorbiţi-ne despre noile coordonate de acţiune pe care doriţi să le promovaţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Anul 2005 reprezintă o etapă de maturizare şi valorizare mai atentă a mandatului de membru nepermanent al Consiliului de Securitate al ONU, conduita noastră subscriindu-se multilateralismului eficient ca modalitate de a conferi coerenţă şi legitimitate acţiunilor la nivel internaţional.

România va continua să menţină subiectul cooperării dintre ONU şi organizaţiile regionale în procesele de stabilizare în atenţia Consiliului de Securitate până la sfârşitul mandatului său actual, iar pe baza rezultatelor dezbaterii tematice anterioare va urmări adoptarea unui proiect de rezoluţie în acest domeniu. Evenimentul ar reprezenta o dublă premieră : prima rezoluţie ONU în domeniu, iar pentru ţara noastră ar fi primul demers de acest tip iniţiat de România. Mai mult decât atât, prin perenizarea temei la nivelul

Consiliului de Securitate, cât şi prin potenţialul acesteia de a genera un plus de valoare în gestionarea păcii şi securităţii internaţionale, ţara noastră va lăsa o moştenire concretă, legându-şi numele de o evoluţie semnificativă în adaptarea sistemului multilateral la noul context mondial de securitate.

Trebuie să consemnăm un fapt deosebit: contextul cu totul particular al momentului octombrie 2005. În primul rând, putem afirma că preşedinţia română din luna octombrie 2005 va reprezenta un moment de bilanţ al mandatului României ca membru nepermanent în Consiliul de Securitate al ONU, constituind în realitate cel mai semnificativ bilanţ. În al doilea rând, 2005 este un an jubiliar, împlinindu-se 50 de ani de apartenenţă a României la Naţiunile Unite.

Ziua: Cum intenţionaţi să aduceţi la cunoştinţa publicului din România aceste evenimente ce reprezintă totuşi momente cu relevanţă deosebită în istoria diplomaţiei româneşti şi universale? Cum credeţi că veţi reuşi să treziţi interesul asupra acestui subiect faţă de preocupările cotidiene ale românilor?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Având în vedere suprapunerea evenimentelor amintite, urmărim organizarea la Bucureşti, împreună cu agenţiile din sistemul ONU din România, a unei Conferinţe de Ziua Naţiunilor Unite, la care urmează să fie invitate peste 1.000 de persoane, personalităţi ale vieţii politice şi artistice internaţionale, care deţin şi titlul onorific de ambasadori de bune oficii. Au fost deja redactate invitaţii pentru personalităţi ca Václav Havel, Sir Pierre Cardin, Roger Moore sau Jean-Michel Jarre. Vor participa, de asemenea, reprezentanţi ai corpului diplomatic, ai societăţii academice, civile şi ai mass-mediei care vor asigura o diversitate de vederi şi idei asupra funcţionării Organizaţiei Naţiunilor Unite.

Alte modalităţi vizează organizarea, atât în plan intern, cât şi prin intermediul misiunilor noastre diplomatice din diverse capitale şi New York, a unor acţiuni culturale, care să sublinieze evenimentele la care am făcut referire şi să permită evidenţierea contribuţiei României la patrimoniul cultural şi spiritual internaţional.

Ziua: La ce bilanţ apreciaţi că vă puteţi aştepta la sfârşitul prezenţei României ca membru nepermanent al Consiliului de Securitate al ONU?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Am convingerea că, la sfârşitul actualului mandat de membru nepermanent în Consiliul de Securitate al ONU, România va fi făcut deja dovada capacităţilor sale de flexibilitate, de creativitate şi consecvenţă în eforturile de implicare în procesele politice şi economice la nivel regional, european şi global care să-i permită să devină mai mult decât o punte de transfer de experienţă şi bune practici.

10 august 2005, *Ziua* (Victor Roncea, George Damian)

MAE: „Avem soluţii pentru Transnistria”

În urmă cu două luni, Ucraina, ca parte a formatului pentagonal de negocieri, a prezentat un plan de soluţionare a crizei din Transnistria. La sfârşitul săptămânii trecute, Dmitri Tkaci, ambasador cu însărcinări speciale al Ucrainei pentru problematica transnistreană, a întreprins o vizită la Bucureşti, la invitaţia ministrului român de Externe. L-am rugat pe Mihai-Răzvan Ungureanu să ne acorde un interview despre obiectivele şi rezultatele acestei vizite.

Victor Roncea: Domnule ministru, ambasadorul Tkaci a întreprins de curând un turneu prin mai multe ţări europene, cărora le-a prezentat planul ucrainean de reglementare a situaţiei din Transnistria. Putem înscrie şi vizita la Bucureşti în seria demersurilor întreprinse în vederea câştigării de adeziuni faţă de planul ucrainean?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Vizita ambasadorului Dmitri Tkaci la Bucureşti vine ca un răspuns la eforturile României de cuplare la demersurile internaţionale pentru rezolvarea conflictului transnistrean şi deschide seria consultărilor bilaterale pe această temă iniţiate în urma deciziilor adoptate la cel mai înalt nivel de preşedinţii Traian Băsescu şi Viktor Iuşcenko. Discuţiile s-au concentrat, evident, pe evoluţia situaţiei din Transnistria şi pe modalităţile de soluţionare a acesteia, dar au acoperit şi problematica mai amplă legată de asigurarea securităţii, stabilităţii şi democraţiei în această regiune a Europei.

Am discutat despre perspectivele implicării României, atât prin prisma calităţii actuale pe care o are, atât ca membru al NATO şi ţară în curs de aderare la UE, cât şi ca „entitate autonomă”, ţară vecină, care, asemenea Ucrainei, este direct interesată în găsirea unei soluţii la criza transnistreană. Am discutat, de asemenea, despre modul în care problema transnistreană s-ar cuveni expusă în forurile internaţionale de format multilateral – OSCE, Uniunea Europeană, Alianţa Nord-Atlantică, Consiliul Europei –, în care avem posibilitatea de a informa şi propune soluţii.

Totodată, am discutat cu domnul Tkaci, în detaliu, fiecare element al planului Iuşcenko, în aşa fel încât echivocul politic să fie îndepărtat şi noi să ne putem raporta la el tehnic, nu doar atitudinal.

Spaţiu de acţiune pentru România

Victor Roncea: Există voci care susţin că planul ucrainean serveşte mai mult interesele Tiraspolului decât ale Republicii Moldova şi că el nu ar urmări, în fapt, decât legitimarea guvernului separatist. Dumneavoastră ce părere aveţi?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Personal, cred că primii îndreptăţiţi să se pronunţe în această problemă sunt cetăţenii Republicii Moldova. Or, după cum se ştie, Parlamentul de la Chişinău a aprobat planul ucrainean, aducându-i câteva amendamente, care coincid, în linii generale, cu rezervele noastre. Şi ceilalţi actori internaţionali interesaţi de acest conflict susţin liniile generale de aplicare a planului. Aşa cum spunea chiar ambasadorul Tkaci, planul nu este dogmatic. Este un concept deschis şi poate fi îmbogăţit prin contribuţii care se înscriu în linia principiilor sale generale. Aici văd eu suficient spaţiu de acţiune pentru România, care îşi propune să fie parte activă atât în procesul de consultare, cât şi în procesul de pace.

Victor Roncea : Aţi spus „spaţiu de acţiune". Dar ce posibilităţi de acţiune îi mai rămân României în contextul în care, în urma întâlnirii de la Kiev dintre preşedintele Iuşcenko şi liderul administraţiei separatiste, Igor Smirnov, s-a convenit ca doar reprezentanţii Uniunii Europene şi ai Statelor Unite să fie invitaţi, în calitate de observatori, la reluarea formatului pentalateral de negocieri ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Permiteţi-mi să amintesc că, în momentul relansării, pe baza planului ucrainean, a discuţiilor privind Transnistria, exista un blocaj total în dialogul dintre Chişinău şi Tiraspol. De aceea, reluarea negocierilor mi se pare esenţială în acest moment, urmând ca, în funcţie de evoluţiile din teren, să fie analizate şi adoptate noi modalităţi de acţiune şi, sperăm noi, un nou format de negociere.

Pentru a răspunde întrebării dumneavoastră, aş vrea să subliniez că, după cum este cunoscut, prin semnarea Tratatului de Aderare la UE, România a dobândit statutul de observator în cadrul forurilor comunitare unde această problemă se analizează şi se dezbate, ceea ce îi permite să participe activ la definirea poziţiei Uniunii. De pildă, la recenta reuniune a directorilor politici UE de la Bath (Anglia), România a introdus în discuţii acest subiect dintr-o perspectivă care a ajutat la mai buna înţelegere de către participanţi a importanţei crescânde pe care tema o are în context european şi euroatlantic.

Canal permanent cu SUA

Victor Roncea : Ce se mai aude despre propunerea lui Băsescu făcută către Iuşcenko la Bucureşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Având în vedere interesele noastre comune în rezolvarea conflictului transnistrean, o importantă cale de acţiune o poate reprezenta şi dialogul bilateral politico-diplomatic cu Ucraina – în special, Comisia prezidenţială mixtă Băsescu-Iuşcenko –, în cadrul căruia intenţionăm să avem consultări periodice, în vederea identificării modalităţilor de obţinere a unei soluţii durabile.

Nu în ultimul rând, parteneriatul privilegiat pe care îl avem cu SUA ne permite să menţinem în permanenţă un canal deschis de comunicare pe această temă.

România şi-a afirmat şi îşi menţine dorinţa de a contribui activ la rezolvarea durabilă a situaţiei din Transnistria şi la promovarea valorilor europene şi euroatlantice în această zonă şi înţelege să pună în slujba acestor deziderate modalităţile optime de acţiune şi formele de cooperare internaţională cele mai adecvate.

Victor Roncea : S-a vorbit despre planul UE de a trimite în Transnistria o misiune de monitorizare a frontierei ucraineano-moldovene. Când credeţi că Uniunea Europeană va aproba planul definitiv şi detaliile trimiterii acelei misiuni europene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Un asemenea răspuns este deja pregătit şi urmează să fie prezentat la Kiev de Înaltul Reprezentant al UE pentru PESC, Javier Solana. Dar, până când implicarea Uniunii Europene devine efectivă, noi suntem gata să oferim ajutor autorităţilor moldovene, să contribuim, în formulă tehnică sau cu ajutor uman, la monitorizarea punctelor de trecere de la graniţa moldo-ucraineană.

Deci, în cazul acesta, oferta noastră rămâne deschisă. În acest sens a fost şi răspunsul dat la invitaţia pe care ministrul de Externe al Republicii Moldova, Andrei Stratan, ne-a transmis-o în urmă cu aproape trei luni.

Altfel spus, implicarea noastră nu rămâne doar la nivel de intenţie. Ea este certă, este o implicare de lungă durată, atât în formatul oferit de Uniunea Europeană, cu România ca stat membru, cât şi în baza dialogului bilateral cu Chişinăul. În orice situaţie, noi vom căuta să dăm dovadă de tact şi să fim, în acelaşi timp, ofertanţi serioşi şi obiectivi.

21 iulie 2005, *Ziua*

Primii paşi pentru studierea Holocaustului în România

Realizator : La conferinţa de presă ţinută la Memorialul Holocaustului, Yad Vashem, din Ierusalim, ministrul român de Externe al României, Mihai-Răzvan Ungureanu, a răspuns la câteva întrebări puse de directorul emisiunii noastre, Noam Yaffe.

Noam Yaffe : În România s-au făcut primii paşi pentru studierea Holocaustului. Dumneavoastră personal cunoaşteţi ce se întâmplă, ce mai trebuie făcut ca fiecare tânăr absolvent de liceu din România să cunoască, aşa cum cunoaşte cel puţin capitolele importante din istoria României, să cunoască şi Holocaustul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce trebuie în primul şi în primul rând este un proces educativ temeinic, care să se bazeze pe un manual foarte bun, care să dea nu doar detalii, cât înţelesul unui proces istoric, semnificaţia lui negativă şi consecinţele morale, etice pe care l-a adus în aceşti 50-60 de ani de istorie. În al doilea rând, este nevoie de profesori foarte bine pregătiţi pentru a putea preda Holocaustul, pentru a putea oferi copiilor, celor care sunt pe băncile şcolii, o expresie proprie şi, în acelaşi timp, o expresie cu valoare morală a istoriei contemporane. Trebuie totodată marcat faptul că orice profesor absolvent de facultate îşi împlineşte în felul acesta o lacună şi, printr-o atentă implicare istoriografică în studierea dosarului Holocaustului în România, sperăm nu doar la schimbarea unei paradigme educative, ci şi la schimbarea unei mentalităţi, are nevoie de sănătate, are nevoie de sprijin, de reazem etic şi care trebuie de acum înainte să marcheze actul educativ, aşa cum se cere în orice ţară civilizată.

Noam Yaffe : Care sunt primele feedbackuri ? Deja s-a început predarea în unele şcoli. Copiii, elevii cum reacţionează ? Sunt receptivi la acest capitol sumbru ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa cum este şi normal, tot ceea ce se întâmplă cu o istorie care a avut foarte multă umbră, odată pusă în lumină, ea reuşeşte nu doar să atragă, reuşeşte să şi convingă, şi actul educativ din acest motiv are nevoie de generalizare.

3 iulie 2005, *Vocea Israelului*

Intervenţie la *Radio Guerrilla*

Reporter 1 : Cine e la telefon ?

Reporter 2 : E domnul Traian Ungureanu. Pardon, Mihai-Răzvan Ungureanu.

Reporter 1 : Să ştii că şi Traian Ungureanu e simpatic.

Reporter 2 : Dar nu-i ministru.

Reporter 1 : Dar nu-i ministru. Bună dimineaţa.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună dimineaţa. V-am auzit schimbul de cuvinte. Sunt primul care poate să spună că domnul Traian Ungureanu e simpatic.

Reporter : Da, îl cunoaşteţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Prea bine.

Reporter : De la Londra ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, de la Londra.

Reporter : Domnule ministru, s-au petrecut foarte multe lucruri şi se mai petrec. O să vă pun o întrebare care iese puţin din statutul dumneavoastră de ministru de Externe, dar intră puţin în statutul dumneavoastră de membru al PNL.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă rog.

Reporter : Ce părere aveţi despre tevatura asta din weekend, cu reacţii ale Parchetului, reţinerea lui Patriciu, căderea Bursei, intervenţia Ambasadei americane cu un comunicat care spune discret foarte multe lucruri tari. Cum comentaţi chestiunea aceasta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am să mă îndepărtez de cuvintele preşedintelui Partidului Naţional Liberal, ale domnului Călin Popescu-Tăriceanu. Aşa că nu voi adăuga decât un singur lucru, faptul că e firesc să avem încredere în validitatea actului de justiţie în România, în onestitatea celor care, profesional, sunt responsabili de el şi, nu în ultimul rând, de felul în care este condusă o investigaţie.

Reporter : Tocmai asta comentam mai devreme. Că nu avem încredere în profesionalismul şi în validitatea acestor acte, mai ales că cea care a pus ştampila pe această reţinere este aceeaşi care a pus „NUP” pe dosarul Hayssam-IPRS Băneasa. Adică cum poate fi validă profesional o mână de procurori care altădată puneau „NUP-uri” după „NUP-uri”, inclusiv în cazul RAFO Oneşti. Cum poate fi valid, adică au fost oamenii aceştia într-un purgatoriu, au avut revelaţii, ce li s-a întâmplat că, deodată, au devenit profesionali şi valizi din punct de vedere etic ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu înţeleg că întrebările dumneavoastră sunt retorice şi, cel puţin în ceea ce ele conţin, au cumva şi răspunsul inclus. Daţi-mi voie mie să rămân la ceea ce am spus înainte.

Reporter : Da, mi-aţi dat o declaraţie de ministru de Externe, haideţi să mergem la Externe atunci. Ce s-a întâmplat în Franţa cu votul pentru Constituţia europeană : 55% nu, 45% da. Li s-a făcut frică francezilor de români, bulgari şi de alţi cetăţeni ai Europei de Est ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Încerc să despart cumva lucrurile şi să mă refer întâi la aspectul tehnic al comentariului meu, acum. Dumneavoastră vă referiţi la un *exit poll*. Reacţia oficială a ministerului de Externe va veni în imediata urmare a unor rezultate oficiale pe care să le ofere autorităţile responsabile ale statului francez. Ce vă pot însă spune acum este că, cel puţin aparent, în motivaţia răspunsului negativ se amestecă mult mai multe elemente, nu doar o reacţie de ordin cultural la prezenţa unor ţări nu foarte bine expuse, nu cu o imagine foarte bine definită în Occident. Sunt mai multe chestiuni aici de care trebuie ţinut cont.

Acest referendum se suprapune, votul dat la întrebarea referitoare la Tratatul Constituţional se suprapune pe intenţia clară a unei bune părţi a electoratului francez de a amenda politici interne, politici naţionale. În al doilea rând, există – şi nimeni nu spune că nu ar fi aşa –, există un grad ridicat de oboseală (cuvânt des folosit) politică în ceea ce priveşte mecanismele de extindere şi chiar procesul de extindere a Uniunii Europene. Foarte mulţi nou-veniţi şi parcă Europa se extinde fără să aibă timp să şi digere ceea ce preia. O spunea Jean-Claude Juncker, primul-ministru luxemburghez, în urmă cu câteva săptămâni : „Istoria merge foarte repede şi, la un moment dat, textele nu mai pot să ţină pasul cu ele”. Probabil că e şi cazul Tratatului Constituţional.

Reporter : Am înţeles.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cineva ar putea să spună că şi Tratatul Constituţional a fost greşit livrat publicului, pentru că nu a existat niciodată un ambalaj mediatic apt să îl transforme mai curând în obiect al dorinţei decât în obiect al neputinţei. Sunt multe lucruri care trebuie spuse aici. Mai curând, consecinţele contează.

Reporter : E o temă de talk-show bine aşezat, temeinic, la o oră de seară, ca să zic aşa, în care putem dezvolta foarte multe lucruri tehnice, mentalităţi şi conjuncturi şi urmări ale votului constituţional. Mulţumesc foarte mult.

30 mai 2005, *Radio Guerrilla*

„România, implicată în dosarul Tiraspol”. Evaluările României pe spaţiul răsăritean sunt confirmate de realitate

Ziua *a reuşit să-l convingă pe ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, să comenteze public pe marginea dezbaterilor legate de ultimele evoluţii ale situaţiei conflictuale din Transnistria, o „gaură neagră” aflată în coasta răsăriteană a NATO şi, în viitor, a UE. După ce ieri am publicat un interviu în exclusivitate cu ambasadorul SUA la OSCE, Stephan Minikes, aflat special în România şi pentru a trata problematicile din fostul spaţiu sovietic şi zona Mării Negre, azi, tot în exclusivitate, un interviu fulger cu Mihai-Răzvan Ungureanu.*

Victor Roncea : Cum priviţi dezbaterile din această perioadă referitoare la problematicile legate de Republica Moldova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Astfel de dezbateri mi se par cu totul fireşti. Remarc interesul permanent al întregii societăţi româneşti pentru această problematică. Schimburile de idei sunt bine-venite, ele fiind un indicator al faptului că politica externă românească şi prioritătile ei reflectă în mod real preocupările şi frământările opiniei publice în ansamblul ei.

Victor Roncea : Între prioritatea acordată aderării la UE şi importanţa „Axei”, care este locul pentru Republica Moldova în politica externă românească ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Republica Moldova are şi va avea un loc indiscutabil în politica românească şi subliniez că acest loc este conexat armonios la prioritătile pe care le-aţi amintit.

Interesul real al României, plecând de la obiectivele majore ale politicii sale externe, vizează asigurarea stabilităţii la frontierele noastre, care vor deveni în curând frontierele UE, şi proiectarea valorilor care stau la baza construcţiei europene dincolo de graniţele Uniunii. În această logică se încadrează efortul României de susţinere a Republicii Moldova. Succesul european al Republicii Moldova este şi succesul exerciţiului european al României. Vizita preşedintelui României la Chişinău în ianuarie a relansat dialogul politic la nivel înalt cu autorităţile de la Chişinău din această perspectivă.

Ţin să remarc continuitatea politicii externe româneşti faţă de Republica Moldova, bazată pe promovarea democratizării, a dezvoltării şi europenizării acestui stat. Salutăm călduros demersurile autorităţilor de la Chişinău în acest spirit, care domină ultimele declaraţii ale ministrului de Externe, Andrei Stratan, ale ministrului Integrării, Vasile

Şova, şi care este reafirmat consecvent în contactele bilaterale. Faptul că, în premieră, autorităţile de la Chişinău au solicitat implicarea României şi UE în rezolvarea dosarului transnistrean este o consecinţă a conştientizării nevoii de apropiere între parcursurile europene ale României şi a Republicii Moldova. Din acest unghi trebuie interpretat progresul înregistrat în raporturile dintre Republica Moldova şi Uniunea Europeană, la care a contribuit substanţial şi diplomaţia română, prin eforturi la toate nivelurile, eforturi care, vă asigur, au ritm şi finalitate, chiar dacă nu sunt întotdeauna vizibile. Întâlnirile mele cu ambasadorul SUA la OSCE, Stephan Minikes, cu viceministrul Afacerilor Externe al Republicii Moldova, doamna Eugenia Chistrugă, şi cu alţi înalţi oficiali sunt parte a unei abordări integrate şi au urmărit stabilirea unei cadenţe adecvate demersurilor diplomatice pe toate dimensiunile la care România are acces.

Victor Roncea : Credeţi că sunt reale perspectivele europene ale Republicii Moldova ? Poate România să aibă o contribuţie directă în această privinţă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Perspectivele sunt indiscutabil reale. Apropierea Republicii Moldova de Uniunea Europeană intră într-o etapă de consolidare, prin semnarea în februarie a Planului de Acţiune dintre Republica Moldova şi Uniunea Europeană, prin desemnarea unui reprezentant special al Uniunii pentru Republica Moldova şi, în viitorul apropiat, prin începerea activităţii Delegaţiei Comisiei Europene la Chişinău. Toţi aceşti paşi au fost promovaţi şi încurajaţi de România de-a lungul ultimilor ani, atât în raporturile sale cu Republica Moldova, cât mai ales în raporturile cu partenerii săi europeni şi euroatlantici. România este deja un interlocutor credibil, respectat şi căutat al structurilor europene şi euroatlantice în ce priveşte vecinătatea estică, deoarece evaluările noastre pe acest spaţiu sunt confirmate de realitate.

Uniunea Europeană încurajează sprijinirea de către România a parcursului european al Republicii Moldova, transferarea de expertiză în domeniul reformelor pentru integrare dinspre Bucureşti înspre Chişinău şi insuflarea de către România a unui ritm susţinut al proceselor de apropiere dintre Republica Moldova şi Uniunea Europeană. Devine tot mai clar faptul că UE consideră România un partener de consultare şi o sursă de expertiză valoroasă pentru soluţionarea problematicii complexe a Republicii Moldova, inclusiv a conflictului transnistrean. Prezenţa noastră la reuniunea Consiliului pentru Afaceri Generale şi Relaţii Externe (CAGRE) de săptămâna viitoare va fi un prilej de a readuce în discuţie această problemă care, treptat, încetează să mai fie o preocupare de securitate doar pentru România.

Victor Roncea : Cum comentaţi noile evoluţii legate de soluţionarea conflictului transnistrean ? Are România, într-adevăr, ceva de spus ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Autorităţile de la Chişinău au înţeles necesitatea extinderii formatului de negocieri şi fac demersuri oficiale în acest sens. Este în desfăşurare dezbaterea cu privire la mecanismul de soluţionare a conflictului, inclusiv la formatul de negociere, care nu este un scop în sine, ci un instrument care facilitează găsirea unei soluţii acceptabile pentru părţile implicate. Indiferent dacă va face sau nu parte din formatul de negociere, meritul României este că a reuşit, fără a fi în competiţie cu cineva, să determine factorii angajaţi în soluţionarea diferendului transnistrean să admită principiul că Republica Moldova trebuie să rămână un stat independent, suveran asupra întregului său teritoriu.

Considerăm că orice soluţionare a crizei transnistrene se poate realiza prin adoptarea şi respectarea principiilor europene ale suveranităţii, integrităţii teritoriale, statului de

drept, respectării drepturilor omului, a drepturilor minorităţilor şi a principiului subsidiarităţii. În acest sens, România nu poate fi de acord cu nici o încercare de a legitima, prin improvizarea de exerciţii electorale, regimuri care funcţionează prin încălcarea legii, supravieţuind prin trafic ilegal şi economie subterană.

România şi UE studiază monitorizarea frontierei transnistrene

România a pledat consecvent în plan european pentru implicarea Uniunii Europene în soluţionarea conflictelor îngheţate, ca surse de instabilitate pentru întregul continent. Republica Moldova a deţinut întotdeauna un loc privilegiat în această pledoarie. Reprezentanţii Uniunii şi-au exprimat disponibilitatea de a purta un dialog permanent cu diplomaţia română despre soluţionarea problemei transnistrene. După cum a rezultat şi din convorbirile pe care le-am purtat cu Adriaan Jacobovits de Szeged, reprezentantul special al Uniunii Europene pentru Republica Moldova, Bruxelles-ul ia în considerare rolul semnificativ pe care România îl poate avea în acest proces. Participarea României în calitate de observator la activitatea structurilor Consiliului UE creează premisele valorificării experienţei româneşti în definirea liniilor de acţiune ale Uniunii Europene privind Transnistria. În acest scop, între România şi Uniunea Europeană se desfăşoară un dialog activ, prin care se examinează posibilitatea de a contribui la facilitarea demersurilor diplomatice pentru identificarea unei soluţii durabile a conflictului transnistrean. Se acordă o atenţie deosebită monitorizării frontierei dintre Republica Moldova şi Ucraina, pe segmentul transnistrean, precum şi necesităţii de a se elimina traficul ilegal, care constituie o sursă importantă de finanţare pentru separatiştii de la Tiraspol.

Aşadar, România se plasează în poziţia de a putea contribui într-o manieră substanţială la procesul de soluţionare a conflictului transnistrean, precum şi, în general, la împlinirea destinului european al Republicii Moldova.

21 mai 2005, *Ziua*

„România nu se poate schimba peste noapte”

Interviu cu ministrul român al Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, despre corupţie şi reforme – şi de ce Europa ar trebui să acorde încredere ţării sale.

Marius Drăghici : La 25 aprilie, România va semna Tratatul de Aderare la UE. Comisarul UE pentru Extindere, Olli Rehn, a afirmat recent că „România nu este încă pregătită pentru aderare” şi că, dacă angajamentele nu vor fi respectate, clauza de salvgardare va fi utilizată. Cum îşi va îndeplini România angajamentele asumate în faţa UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România nu va putea să privească în anul 2007 în urmă, la o lungă tradiţie europeană. Însă se va dovedi că implicarea politică a Uniunii a fost justificată. România va fi în acel moment în măsură să garanteze stabilitatea şi creşterea economică în concordanţă cu politica şi necesarul de securitate al UE. România nu va mai fi o ţară „exotică”.

Marius Drăghici : Corupţia larg răspândită, până la nivel de conducere, reformele prea lente în justiţie şi administraţie publică, problemele de mediu, nerespectarea principiilor concurenţei – toate acestea conduc la întrebarea : cum va reuşi România să întreprindă în 21 de luni tot ceea ce nu s-a realizat în 15 ani ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Modificările structurale care ne sunt solicitate de UE reprezintă condiţia pentru aderarea noastră în anul 2007. Totuşi, aceste unsprezece cerinţe nu vor produce un miracol. România va deveni europeană cu timpul – în ritmul în care îşi schimbă sistemul. Bineînţeles că România nu va fi în 2007 o ţară precum Germania, însă vor exista garanţiile că vom putea deveni o astfel de ţară. Viitorul nostru este în UE. Aderarea României şi Bulgariei reprezintă o confirmare a succesului politicii europene de integrare.

Marius Drăghici : Este credibilă lupta împotriva corupţiei declanşată de noua guvernare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce este corupţia ? În primul rând, dacă un poliţist acceptă mită pentru a nu scrie o amendă sau dacă un funcţionar primeşte bani pentru a-şi îndeplini o obligaţie. Această formă de corupţie are în România rădăcini culturale şi a fost dusă la apogeu în perioada comunistă. Pentru omul de rând a reprezentat o posibilitate de a supravieţui. O altă formă de corupţie priveşte persoanele din păturile sociale superioare, din politică sau economie, din ministere şi din alte instituţii publice sau din mass-media. Acest tip de corupţie constă în utilizarea influenţei în scopuri de îmbogăţire personală. Pentru a putea combate aceste două forme de corupţie, am modificat cadrul legislativ. Corupţia este echivalentă acum cu „punerea în pericol a siguranţei naţionale”. Astfel, nu mai este considerată doar o simplă infracţiune economică.

Am deconectat politica de justiţie şi am reluat procese care fuseseră întrerupte. Am întărit lupta împotriva evaziunii fiscale. Au fost blocate conturile a mai mult de 10.000 de companii pentru a forţa plata impozitelor. Cota unică de impozitare, de 16%, a diminuat economia subterană.

Marius Drăghici : Corupţie pentru a supravieţui ? Este aceasta o justificare morală ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu e o justificare morală, ci una sociologică. Din punct de vedere moral, condamn corupţia ! În perioada comunistă, într-o ţară divizată în privilegiaţi şi neprivilegiaţi, pe scala favorurilor, corupţia a reprezentat preţul care trebuia plătit pentru a supravieţui – de exemplu, pentru părinţii care doreau să obţină alimente.

Marius Drăghici : Guvernarea Băsescu se află în funcţie de patru luni. Eşalonul de conducere corupt din România se bucură de imunitate de ani de zile. Este această promisiune de a combate corupţia credibilă şi realizabilă în condiţiile în care se ştie că anchetele sunt conduse de funcţionari care ei înşişi au fost acuzaţi de corupţie şi care nu pot oferi explicaţii cu privire la modul în care şi-au acumulat averile ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România nu se poate schimba peste noapte. Însă, dacă cetăţenii nu mai sunt dispuşi să ofere „cadouri", corupţia se va diminua. În lupta împotriva corupţiei am creat reguli eficiente, care vor elimina baza de funcţionare a acestui fenomen, atât în cazul celui care primeşte, cât şi în cazul celui care oferă mită. Ministrul Justiţiei, Monica Macovei, este cea mai potrivită persoană pentru această sarcină. Guvernul depune toate eforturile, însă societatea românească trebuie să se simtă vizată. Funcţionarii, poliţiştii, medicii trebuie să înveţe şi să înţeleagă că corupţia este calea greşită.

Marius Drăghici : Menţionaţi micile favoruri. Cum intenţionaţi să combateţi marea corupţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am ridicat imunitatea demnitarilor. Averile personale ale funcţionarilor sunt publice şi sunt verificate. Vom relua procesele de corupţie care au fost întrerupte înainte de 2005. Şi vom deschide procese în cazurile noi de corupţie.

Marius Drăghici : În urma semnării Tratatului de Aderare, vor exista mai multe companii germane care vor investi în România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : România nu trebuie să aducă argumente suplimentare în favoarea sa. Avantajele pe care le oferă ţara noastră sunt apreciabile. Doresc însă să subliniez că investitorii austrieci înregistrează profituri importante în cadrul oferit de România. Nu înţeleg reţinerile anumitor investitori. În România există forţă de lucru calificată, o mână de lucru ieftină şi o economie stabilă. Conform celor mai recente statistici, anul trecut am înregistrat o creştere economică de 8% – mai precis, 8,2%. Mesajul meu către investitori este următorul : nu pierdeţi timpul ! Avem o cotă unică de impozitare de 16%, ceea ce transformă ţara noastră într-un paradis pentru investitori. În anul 2007, România va deveni mai scumpă.

Marius Drăghici : Securitatea Mării Negre ocupă un loc important în noua politică externă a României. Rezervele de ţiţei din regiune reprezintă un capital important. Totuşi, până în acest moment, americanii au fost mai activi decât europenii în plan diplomatic. Acum, preşedintele Traian Băsescu a fost invitat ca observator la reuniunea GUUAM (Georgia, Ucraina, Uzbekistan, Azerbaidjan şi Moldova au creat această alianţă

strategică în scopul efectuării transportului de energie pe teritoriul ţărilor lor – *n.r.*). Care sunt consecinţele pentru UE?

Mihai-Răzvan Ungureanu: România se află la frontiera estică a NATO şi a UE. Nu vrem să alegem între un concept de securitate transatlantic şi unul european. Noi susţinem orice concept de securitate care protejează frontiera estică a NATO şi a UE. Dorim ca Marea Neagră să fie percepută ca o componentă a politicii europene de securitate. Nu trebuie să uităm că Marea Neagră face din România un vecin al Georgiei şi al Rusiei. Astfel, securitatea Mării Negre joacă un rol important în stabilitatea regiunii şi este asigurată cu concursul statelor riverane. Din acest motiv, România doreşte să promoveze dialogul dintre statele din Caucaz, NATO şi UE.

17 aprilie 2005, *Die Zeit*

Activitate diplomatică intensă

Marian Voicu : Bună seara, bun găsit la „Vorbe despre fapte”. Executivul şi Preşedinţia desfăşoară în ultimele săptămâni o activitate externă care o pune în umbră pe cea internă. Vizitele la Washington, Bruxelles şi Londra constituie subiectul emisiunii din această seară. Invitatul meu este ministrul Afacerilor Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună seara. Bine aţi venit.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara şi dumneavoastră, bună seara şi telespectatorilor.

Marian Voicu : Dacă vom avea timp – şi ar trebui să avem timp –, vă propun să discutăm şi despre relaţiile cu Moldova postelectorală şi despre situaţia românilor din jurul graniţelor. Să începem mai întâi cu cazul românilor întorşi de la graniţa cu Spania. În ultima săptămână, peste 3.000 de români au fost întorşi fie de la această graniţă cu Spania, fie nu au fost lăsaţi să iasă din ţară. Totul a plecat de la intransigenţa poliţiei de frontieră spaniole, care cumva s-a transmis şi celei româneşti după demiterea conducerii Poliţiei de Frontieră Arad. Românii blocaţi în vama spaniolă au acuzat ministerul pe care-l conduceţi de o lipsă de reacţie rapidă. Ce s-a întâmplat în acele zile ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au fost mai multe chestiuni care au concurat la o stare de nervozitate pe care, evident, o consider firească din partea celor care, pe nedrept, au fost opriţi de autorităţile de graniţă spaniole pentru un control foarte sever al actelor de intrare. De fapt, eu v-aş propune să vedem această chestiune ca un caz în sine, pentru că mie-mi dă ocazia să vorbesc – şi sper că mă veţi ajuta să fac aceasta – despre mai multe probleme, unele dintre ele ţin de Ministerul Afacerilor Externe, altele ţin chiar de cetăţenii noştri. Am să încep cu ultima problemă.

Evident, la ieşirea din ţară, orice român cu paşaport, cu drept de a avea paşaport, trebuie să ţină cont de câteva condiţii. Ieşirea din România nu se face oricum, se face împlinind câteva condiţii tehnice – şi pe care toată lumea le ştie –, care ţin şi de tipul paşaportului, şi de perioada lui de valabilitate, de asigurarea medicală, de invitaţie, de suma de bani reală pe care o poate proba ca fiind necesară supravieţuirii sale în exterior şi aşa mai departe. Actele pentru statele care sunt tranzitate diferă în acest caz de actele ţării de destinaţie, Spania, pentru problema care a generat acest exod românesc spre peninsula Iberică. Dar asupra acestor detalii a insistat, cred eu, îndeajuns ministrul Blaga.

Marian Voicu : Ce s-a întâmplat în vamă atunci când consulul sau ambasadorul României în Spania erau aşteptaţi pentru a lămuri situaţia şi a-i ajuta pe cetăţenii români blocaţi 12-14 ore acolo.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Noi am dat, începând cu seara zilei de 11 martie, vineri, încontinuu un comunicat de presă, am avut o relaţie continuă cu media asupra felului în care s-a reacţionat. Ce s-a întâmplat acolo ? Primul semn pe care l-am avut că există o situaţie problematică la graniţă a venit în momentul în care autorităţile spaniole de graniţă au făcut cunoscut acest lucru Consulatului nostru din Barcelona care, la rândul său, a alertat mai departe secţia consulară de la Ambasada noastră din Madrid asupra problemei care trebuie rezolvate. Din acel moment, toate consulatele, secţiile şi consultatele generale din regiune au intrat în alertă. Unele dintre ele au putut să reacţioneze foarte prompt, ajutate şi de poziţia geografică apropiată faţă de punctele de frontieră.

Marian Voicu : Ne referim la cel din Barcelona sau la cel din Marsilia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : La cel din Barcelona. Şi apoi, pe măsură ce această situaţie începea să treacă de sub autoritatea spaniolă la autorităţile altor state de tranzit, Franţa, Germania, Austria, apoi Ungaria. Toate consulatele aflate pe rutele posibile de transport spre casă au primit acelaşi consemn. Ministerul de Interne şi Ministerul de Externe au colaborat aici perfect, iar linia deschisă de comunicare între ministrul Blaga şi mine a funcţionat non-stop, eu fiind la Londra, ministrul Blaga fiind pe teren, ceea ce a făcut ca şi celula de criză de la Direcţia noastră Generală de Afaceri Consulare şi răspunsurile la solicitările pe care noi le-am trimis consulatelor din teren să aibă răspuns în timp util. Ceea ce nu putem face însă este următorul lucru : nu putem facilita intrarea în ţara de destinaţie a cetăţenilor români care nu au actele în regulă, iar în această situaţie intervin nenumăraţi factori subiectivi.

Marian Voicu : E adevărat. Dar, într-o astfel de situaţie, în care cetăţenii români sunt umiliţi efectiv de vameşii sau de poliţiştii de frontieră dintr-o ţară oarecare, care este datoria consulului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Până atunci, daţi-mi voie să merg mai departe şi revin şi la această chestiune. Al doilea lucru : nu putem contribui decât cu forţe destul de reduse la clarificarea unei probleme pentru care suverană este autoritatea ţării-gazdă, iar autoritatea ţării-gazdă ne comunică apoi prin reprezentanţii autorităţii noastre consulare – care sunt martori la tot ceea ce se întâmplă –, în mod direct, care sunt rezultatele propriilor cercetări. Noi nu putem interveni în cercetările autorităţilor-gazdă. Le considerăm ca fiind autentice şi suntem martorii acestei situaţii în măsura în care putem fi prezenţi în clipa respectivă în zona unde se produce incidentul.

Nici nu încape discuţie. Ministerul de Externe este un minister care apără demnitatea cetăţenilor români, dar faptul că au existat cazuri de agresare a cetăţenilor români – mai mult decât atât, cazuri în care cetăţenii români cu actele în regulă, aflaţi întâmplător în mijloace de transport în care se aflau cetăţeni români, majoritatea, din păcate, cetăţeni români fără să aibă actele în regulă – a creat un disconfort enorm. Luăm acum în considerare toate aceste cazuri, iar faptul că duminică, luni am putut să vorbesc cu omologul meu spaniol pentru a vedea ce este de rezolvat mi-a dat linişte, pentru că şi domnul Moratinos, şi eu am convenit ca toate aceste chestiuni să reprezinte substanţa dialogului direct dintre Ministerul de Interne spaniol şi cel român, pentru a-şi face datoria, în acelaşi timp însă, reverificând, reanalizând reacţiile prompte ale unuia şi ale celuilalt. Ministerul de Externe, la rândul său, nu se consideră exonerat de obligaţia de a face o analiză foarte exactă a fiecărei secvenţe de acţiune a consulatelor noastre generale şi a secţiilor consulare, iar această linie de conduită, această reacţie administrativă

internă se desfăşoară chiar acum. Noi luăm acest caz ca fiind un caz ce ne oferă posibilitatea să apreciem care sunt forţele noastre, care sunt defectele noastre, câte sunt, să vedem care sunt fisurile şi să acţionăm. Nu lăsăm la întâmplare.

Marian Voicu : Aveţi un termen ? Hai să încheiem cu această chestiune.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să mai zic un lucru, pentru că e totuşi vorba de contribuabilul român şi mă interesează cetăţeanul român care-şi plăteşte taxele, este onest şi vrea să ajungă în aceste destinaţii fără să aibă demnitatea atacată.

Marian Voicu : Dar, în momentul în care trece de frontiera română, este sarcina dumneavoastră să-i apăraţi interesele.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie şi exact despre asta doresc să vă spun. Noi avem aici de înfruntat o problemă subiectivă şi o problemă de ordin obiectiv. Problema de ordin obiectiv este următoarea : avem prea puţine consulate generale, avem prea puţine secţii consulare. Noi suntem dependenţi, din păcate, de o reţea consulară relativ restrânsă şi de o capacitate de acţiune iarăşi restrânsă, pe de o parte, din cauza banilor, pe de altă parte, din cauza faptului că reţeaua consulară, care trece oricum prin prefaceri continue acum, datorate şi împlinirii unor termene clare din calendarul *acquis*-ului comunitar, de exemplu, viza online, care o să ne scutească de acum înainte de asemenea probleme, pentru că toate actele vor fi verificate la Bucureşti şi electronic înainte ca vreun cetăţean român să traverseze graniţa spre destinaţie.

Marian Voicu : Dar este un spaţiu pentru care nu avem nevoie de viză.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, fără discuţie, dar noi avem nevoie de viză în cazul în care facem turism 90 de zile. Este vorba de altceva. Peste cele 90 de zile, nimeni nu se consumă, dar pentru viza de lucru, actele sunt altele. V-am dat numai un simplu exemplu. În asemenea condiţii obiective, trebuie să vedem exact cum ne putem poziţiona pentru a preveni toate aceste cazuri.

Nu a venit peste noi din aer, pentru că nimeni nu putea prevedea. Spaniolii n-au prevăzut-o, francezii cu atât mai puţin, ca la graniţă, dintr-odată, să se afle foarte multe autocare în acelaşi timp, ceea ce pe noi ne-a supus la un efort enorm de capacitate şi la un efort de viteză operaţională. Am încercat să facem acolo când s-a putut şi mi-ar fi simplu să recurg la comunicatele pe care direcţia de specialitate din Externe le-a dat inclusiv către Televiziunea Română, arătând pe ore şi pe zile ceea ce a făcut fiecare consul, şi acest lucru se găseşte la dumneavoastră, cum se găseşte în toate agenţiile de presă. Dar vreau un lucru să vă mai spun. Repet, acest caz este simptomatic. Care este reacţia noastră ? Control peste tot de capacitate, de operaţionalizare, de profesionalism consular în toate consulatele acestei regiuni.

Marian Voicu : Românii, până la urmă, turiştii români vor aştepta fapte de la dumneavoastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. Al doilea lucru : reconsiderăm repartiţia consulatelor generale pe o asemenea arie unde incidenţa este probabilă.

Marian Voicu : De exemplu, în Spania vă gândiţi să mai înfiinţaţi consulate generale ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, mă gândesc să mai înfiinţez cel puţin un consulat general. Comunitatea noastră română în Spania creşte şi este limpede că un asemenea consulat general se comportă ca o instituţie românească de stare civilă, până la urmă, sau ca o secţie de poliţie.

Marian Voicu : În ce zonă vă gândiţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mi-e greu să vă spun acum şi n-aş vrea să merg în aceste detalii. Sunt şi detalii tehnice şi ele ţin totuşi, evident, şi de consultarea cu ţara-gazdă.

Marian Voicu : O astfel de măsură vă gândiţi să luaţi şi în Italia ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Această măsură mă gândesc să o iau nu doar în Spania. Probabil că şi Italia va veni, Franţa cu certitudine, va fi cazul şi în Anglia, aşa cum va fi cazul, probabil, în Germania şi în Austria. Toate aceste consulate au nu numai rostul pe care l-aţi descris – acela de a apăra interesele cetăţenilor şi care este rostul lor esenţial –, dar au şi rostul de a da o coeziune comunităţii româneşti şi o responsabilizare în relaţia cu ţara de care au oricum nevoie. Noi nu vorbim acum de cetăţeni care se stabilesc definitiv, vorbim de cetăţeni care au un acces sezonier.

Şi un al treilea lucru pe care vreau vă vi-l spun şi care cred că este o veste bună : pentru mine, acest caz reprezintă posibilitatea de a construi un proiect în care Guvernul român să fie angrenat, special destinat concetăţenilor noştri care merg peste graniţă şi se află, dintr-o motiv sau altul, într-o situaţie neplăcută. Cu certitudine aţi auzit şi dumneavoastră că există români cărora, pur şi simplu, li s-a furat maşina şi au rămas fără acte. Ce fac ei în acel moment ? Sunt, practic, privaţi de absolut orice posibilitate decentă de a se descurca într-o asemenea situaţie. Nu au bani, nu au acte, nu au cu ce să se deplaseze. Dacă, printr-un noroc, reuşesc să dea telefon la un consulat, consulul, personalul consular este pus într-o situaţie fără ieşire, pentru că nu are posibilitatea legislativă, juridică de a-l ajuta. Nu poate să-i dea bani decât dacă-l împrumută omeneşte. Nu poate să-l ajute cu maşina, pentru că trebuie să deconteze nişte carburant. Nu poate să-i faciliteze obţinerea unor noi acte, pentru că şi le-a pierdut pe cele vechi şi trebuie aşteptat un răspuns de la poliţia statului-gazdă şi aşa mai departe. Situaţiile acestea sunt foarte numeroase. Ce facem în momentul în care un consul descoperă că la uşa instituţiei bate o femeie sau un copil, victimă a traficului ilegal de persoane ? Cum reacţionează în acel moment ? Are voie să-l ia înăuntru ? Nu ştim. Cum îl hrăneşte ? Cum îl păstrează până în momentul în care găseşte prima cale pentru a-l trimite spre ţară ? Şi asemenea cazuri, inclusiv de natura celui descris de dumneavoastră cu autocarele, ne obligă să facem următorul lucru...

Marian Voicu : Şi vă mai dau o situaţie, pentru că am avut astfel de întrebări : se ocupă consulii de situaţia românilor care muncesc cu contract legal în unele ţări, să luăm Israelul, de exemplu, şi antreprenorii refuză să-i plătească la sfârşitul, la încheierea contractului de muncă ? Cine le apără interesele ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident, dat fiind că sunt cetăţeni români, interesele lor sunt apărate de secţia consulară şi de ambasadă, nici nu încape discuţie.

Marian Voicu : Îi poate reprezenta juridic ambasada într-o astfel de situaţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi aceasta este o chestiune care trebuie rezolvată. Toate aceste probleme au nevoie de un răspuns legal şi de un răspuns financiar. Răspunsul legal şi răspunsul financiar ni-l oferă următoarea propunere pe care v-o dezvălui şi care reprezintă, sper, o schimbare reală de atitudine a Ministerului de Externe faţă de contribuabilul român, faţă de cetăţeanul român. Intenţia noastră este să constituim, prin taxele consulare, care sunt banii ce se percep pe munca birocratică a angajaţilor consulari, un anumit procent, 5% probabil, din care să constituim un fond de solidaritate care să

ofere posibilitatea consulului general sau angajaţilor consulari să decidă, în funcţie de un tabel al situaţiilor de urgenţă, al situaţiilor critice, care cetăţean român, care anume poate fi ajutat pentru a depăşi pe moment această situaţie.

Marian Voicu : Pentru că, de obicei, aceşti bani mergeau în România la bugetul de stat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Merg acum chiar. N-am să vă spun cât de incomod îmi este mie, ca instituţie, să constat acest lucru, adică sunt banii pe care-i produce Ministerul de Externe. Dar doresc totuşi ca acestor bani să li se dea o eficienţă aptă să satisfacă, fie şi în parte, într-o ţară care trebuie să judece foarte bine capacitatea financiară, să satisfacă aşteptările cetăţenilor noştri.

Marian Voicu : Probabil că veţi propune un proiect de ordonanţă de urgenţă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ordonanţă de urgenţă, cred că putem merge pe o hotărâre.

Marian Voicu : Hotărârea de Guvern când va intra în discuţie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Suntem, în momentul de faţă, în discuţie cu Ministerul de Finanţe şi dorinţa mea este ca acest proiect să fie un proiect pe care îl vor coautora Ministerul de Externe şi Ministerul de Finanţe.

Marian Voicu : Domnul Ionuţ Popescu are multe astfel de propuneri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o propunere a Ministerului Afacerilor Externe şi e normal să-i adăugăm pe colegii noştri de la Finanţe, care o să ne ajute.

Marian Voicu : V-aţi plâns de multe ori că nu aveţi bani şi că aveţi nevoie de mai mulţi bani. În acest proiect de Hotărâre de Guvern sunt prinse toate aceste pretenţii materiale pe care le aveţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Această Hotărâre de Guvern nu poate să restaureze soliditatea financiară a instituţiei pe care ar urma să o conduc, pentru că este o instituţie care are nevoie de foarte mulţi bani, nu doar de 5% din taxa consulară. Aceste cinci procente din taxa consulară – cu alte cuvinte, 5% din veniturile pe care statul român le obţine prin activitatea consulară – doresc să se întoarcă în mod direct către cetăţeanul român la nevoie, care se află afară. Nu vin către Ministerul de Externe aceşti bani. Să se ducă direct la oamenii care se află la mare nevoie. Şi ţin morţiş să fac lucrul acesta cât de repede.

Marian Voicu : Traversăm Atlanticul. O să fim într-o goană în această emisiune. S-a vorbit de rezultatele extraordinare ale vizitei în Statele Unite. Presa, cel puţin, a anunţat astfel de rezultate, iar Vladimir Tismăneanu spunea că în astfel de expediţii diplomatice nu există rezultate palpabile, ci doar impresii excelente. Cu ce ne alegem noi, românii, în urma unor astfel de impresii excelente pe care le-a lăsat delegaţia română oficialilor americani ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici nu ştiu cu ce să încep mai întâi. Discuţia cu preşedintele Bush a devenit deja de notorietate, iar răspunsurile pe care cei doi preşedinţi, domnii Băsescu şi Bush, le-au dat în timpul conferinţei cred că au fost foarte clare. Au fost câteva teme asupra cărora...

Marian Voicu : Pentru a nu le mai parcurge încă o dată, v-aş propune să ne referim la această Mare Neagră, în primul rând, şi la Republica Moldova, care i-a fost dezvăluită într-un mod aparte de preşedintele Băsescu, de la care, spunea Bush, a primit sfaturi utile. Ce sfaturi îi poate da preşedintele unei ţări mici, cum este România, celui mai informat om de pe planetă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Lucrurile sunt simple. Şi aici concură şi intuiţia telespectatorilor noştri. Noi suntem foarte aproape, de fapt, de Republica Moldova. Relaţia noastră cu Republica Moldova nu este o relaţie care poate fi rezumată la cunoaşterea oferită de un studiu sau de o fişă de dosar. Avem argumente foarte consistente pentru a considera că putem face o expertiză serioasă pentru situaţia internă din Republica Moldova şi mai ales pentru Transnistria. Iar relaţiile Republicii Moldova cu Alianţa Nord-Atlantică, relaţiile cu Uniunea Europeană sunt probleme care, prin efect, ne interesează şi pe noi. Republica Moldova este în Parteneriatul pentru Pace, ba, mai mult decât atât, Ambasada noastră la Chişinău este punct de contact al Alianţei Nord-Atlantice în Republica Moldova pentru doi ani, 2005-2006, ceea ce ne dă un avantaj tactic suplimentar pentru că avem posibilitatea să fim, pentru doi ani, urechea şi ochiul Alianţei Nord-Atlantice în Republica Moldova. Oricine vine în Republica Moldova din partea Alianţei, pentru orice motiv, contactul preliminar îl face cu ambasada noastră acolo.

Marian Voicu : Vreau să comentaţi o afirmaţie a senatorului republican George Allen, care a afirmat, după întâlnirea cu preşedintele Băsescu : *Rusia continuă să şantajeze ţara, continuă să aibă forţe militare chiar în apropierea frontierei voastre cu Moldova şi este important să rămânem uniţi în sprijinul prietenilor noştri*. Ce înseamnă o astfel de declaraţie făcută presei de un senator la adresa Federaţiei Ruse ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Înseamnă, în valoare absolută, faptul că demersurile noastre privitoare la definirea clară a potenţialului toxic destabilizator al Transnistriei încep să fie şi credibile, sunt luate în seamă şi au devenit, la rându-le, piese de proiect politic – în cazul de faţă, american. Despre Transnistria, despre Republica Moldova şi despre Marea Neagră am discutat într-un concept comun : ne interesează securitatea la Marea Neagră, iar Republica Moldova, Transnistria, Ucraina fac parte din această arie pe care încercăm să o construim ca fiind predictibilă, uşor de prevăzut în continuare, altfel spus, stabilă şi care nu ne rezervă surprize mâine sau poimâine. Iar preşedintele României a făcut o analiză precisă, pe tuşe foarte clare a ceea ce înseamnă Republica Moldova pentru România. Aici discutăm în termeni pragmatici, în termeni de interes strategic clar, cu atât mai mult cu cât şi faţă de Ucraina, şi faţă de Republica Moldova, Bruxelles-ul, fie că e vorba de NATO, fie că e vorba de Uniunea Europeană, începe să aibă un interes crescând. Insistenţa noastră privitoare la Transnistria cred că nu trebuie explicată. Transnistria este mult prea aproape de noi ca să fim indiferenţi, şi atunci, repoziţionând-o pe harta intereselor strategice, în mod evident suntem ascultaţi pentru a oferi informaţie şi creativitate, nu doar informaţie simplă. Şi despre asta a fost vorba în discuţia cu preşedintele Bush, despre asta a fost vorba şi în discuţia cu secretarul de stat al Apărării, Rumsfeld.

Marian Voicu : Există această iniţiativă regională GUUAM care include Georgia, Ucraina, Uzbekistan, Azerbaidjan şi Republica Moldova, deci care are exact acest gen de interese legate de Marea Neagră. Ştiu că preşedintele Băsescu este invitat la summitul acestei iniţiative regionale.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe 22 aprilie.

Marian Voicu : Cum se va poziţiona România faţă de acest grup deja constituit ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să vă descriu situaţia altfel. Pledoaria mea este pentru o privire foarte relaxată şi obiectivă asupra Mării Negre. Gândiţi-vă la o comparaţie între Marea Mediterană şi Marea Neagră ; sunt mări care comunică între ele prin

strâmtorile cunoscute. Marea Mediterană este o mare care e traversată de cooperare. Există reţele de cooperare care angrenează două, trei sau mai multe state care angrenează Uniunea Europeană şi state arabe din Nordul Africii. Este o întindere de apă care, în termeni geografici contează, iar în termeni politici nu. Tot timpul, cele două ţărmuri, de Nord şi de Sud, sunt unite între ele, iar dialogul acesta politic creează securitatea. E ca şi în cazul uman : dacă cineva nu-ţi răspunde la telefon, de fapt nici nu ştii ce se întâmplă cu acel cineva.

Marian Voicu : Este adevărat, dar mie-mi vine greu să cred că executivul acesta, preşedinţia aceasta a venit cu această idee. Îmi închipui că americanii aveau deja formulată această teorie a securităţii în bazinul Mării Negre cu mult timp înainte.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu vă vorbesc de o evidenţă. Daţi-mi voie să continui raţionamentul meu, de fapt analogia mea. Marea Mediterană este traversată de asemenea comunicări. Marea Neagră, din păcate, este fără asemenea desene de cooperare regională care să o intersecteze. Există doar aşa-numita Organizaţie a Cooperării Economice la Marea Neagră, care are o latură accentuat economică. Şi pentru că nu există alte tipuri de cooperare regională care să unească toate statele liberale sau măcar majoritatea statelor riverane, această cooperare economică şi-a luat şi responsabilităţi politice. Desenul, asociaţia politică care reuneşte Georgia, Ucraina, Uzbekistan, Azerbaidjan şi Republica Moldova reprezintă mai curând un numitor comun de interes teritorial. Toate aceste state se află în Nordul sau, în cazul Azerbaidjanului, la Estul Mării Negre. Nu este o cooperare care să fie neapărat descrisă sau să folosească neapărat Marea Neagră. Este o cooperare care are un rost de definire a propriului interes o dată în interiorul Comunităţii Statelor Independente, cum a fost la început, când GUUAM a apărut în urmă cu câţiva ani, şi apoi să creeze un consens politic pe anumite teme de interes comun, de ordin economic sau chiar de ordin strategic. Nu avea în mod neapărat ca obiectiv sau ca teren de interes Marea Neagră. Participarea domnului preşedinte Băsescu la Summitul GUUAM va aduce acest accent în interior şi noi ne dorim ca Marea Neagră să fie o Mare Neagră în care statele riverane, fără excepţie, participă prin cooperare, prin dialog continuu, la crearea unui climat de securitate.

Marian Voicu : Dar Federaţia Rusă nu este prinsă în nici una dintre cele două iniţiative care există deocamdată.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru că nu există asemenea cooperări.

Marian Voicu : Aş face o trimitere la John Theft, asistentul secretarului de stat pentru Afaceri Europene, care a precizat că Rusia defineşte stabilitatea în zonă ca menţinere a statu-quo-ului în regiune, inclusiv a situaţiei din Transnistria. Într-o astfel de situaţie, ce putem spera să dezvoltăm împreună cu americanii fără a avea OK-ul ruşilor ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne putem dezvolta în primul rând securitatea acestei zone a Mării Negre nu neapărat cu sprijinul Washingtonului, ne dezvoltăm pe interesul tuturor partenerilor noştri internaţionali şi vă explic despre ce este vorba. Am făcut comparaţia între Marea Mediterană şi Marea Neagră. Pe Marea Neagră, pe tot ţărmul ei nordic, observaţi exact ca mărgelele pe aţă un şir de conflicte îngheţate care începe cu Transnistria în partea de Est şi continuă cu Oseţia, cu Adjaria şi aşa mai departe în partea de Est. Această suită nordică de probleme ne atrage atenţia asupra faptului că Marea Neagră este un teritoriu de securitate şi că are întotdeauna un potenţial destabilizator. Ce încercăm noi să facem este, dacă doriţi, internaţionalizarea definiţiei strategice a Mării Negre. Vrem să aducem – pentru că este în interesul cluburilor din care facem parte sau vom

face parte, Alianţa Nord-Atlantică sau Uniunea Europeană – subiectul Mării Negre pe agendă, spunând următoarele: nu ne putem permite ca Marea Neagră să nu fie un teritoriu sigur. Nu ne putem permite ca Marea Neagră să nu fie un teritoriu al cooperării între toate statele liberale, pentru că, dacă lucrul acesta nu se întâmplă, limita de Est a Alianţei şi viitoarea limită de Est a Uniunii Europene devin extrem de delicate.

Marian Voicu: Ce a spus Vladimir Putin vizavi de această iniţiativă?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Faţă de interesul nostru în privinţa Mării Negre? După ştiinţa mea – am fost la *tête-à-tête* şi la discuţiile care au urmat –, preşedintele Rusiei a primit acest desen strategic românesc cu foarte mult interes şi este normal, pentru că Federaţia Rusă însăşi este riverană. Mai mult decât atât, noi când vorbim de internaţionalizarea Mării Negre, nu vorbim de excluderea unuia dintre statele liberale din crearea unui climat de securitate regională, prin implicare. Dimpotrivă, vorbim de recunoaşterea unui interes comun al tuturor statelor riverane şi vorbim tuturor statelor riverane, nu unora, nu câtorva. Interesele tuturor converg aici şi vrem ca România, Bulgaria, Turcia, Ucraina, Federaţia Rusă, Republica Moldova, Georgia să colaboreze pentru securizarea Mării Negre şi veţi vedea, în clipa în care acest lucru se va întâmpla, cum proiecte pe care astăzi încă nu le putem gândi până la profunzimea lor capătă concreteţe, inclusiv proiectul nostru de a scoate Transnistria din harta politică a actualului continent.

Marian Voicu: Ambasadorul Franţei la Bucureşti, întrebat la Radio France International cum priveşte apropierea Bucureştiului de Washington, afirma că legăturile de solidaritate care se creează prin Tratatul de Aderare cer să existe o prioritate europeană, o adeziune a României la tema părerii comune a politicii externe. Există un fel de mustrare în limbaj diplomatic aici?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Eu v-aş răspunde în felul următor: România nu este în situaţia şi nu cred că poate să fie prezentă într-o situaţie în care are de ales. Constituţia geopolitică a României nu-i pune problema opţiunii, şi vă explic de ce. Spuneam înainte să suntem în marginea Alianţei Nord-Atlantice la limita de Răsărit, suntem la limita de Est a Uniunii Europene. Imaginaţi-vă ca nişte sticle de ceas care se suprapun – pe inelul care prinde sticlele de ceas se află România. Interesele coincid şi interesele acestea o să le definesc foarte clar: certitudine, siguranţă geopolitică. În momentul în care spunem că vrem să fim parte într-un desen strategic ce uneşte capitalele europene de Washington, nu spunem altceva decât că vrem să avem o existenţă stabilă într-un mediu stabil şi acolo unde interesele acestea se suprapun Alianţei Nord-Atlantice, Uniunii Europene, România trebuie să răspundă lor în egală măsură şi să răspundă foarte precis. Faptul că noi vorbim despre construcţie geostrategică pe linii de forţă nu reprezintă o exclusivitate. Dimpotrivă, reprezintă preocupările noastre de proiect. Când spunem: ne interesează ca Marea Britanie, ca Washingtonul să fie interesat de proiectele noastre pentru Transnistria, pentru Marea Neagră, nu înseamnă că nu spunem în acelaşi timp Paris, Berlin. Şi vă spun în premieră pentru emisiunea dumneavoastră: colaborăm foarte îndeaproape cu partenerii noştri europeni majori din Uniunea Europeană pentru a putea constitui proiecte politice apte să securizeze zona moldo-nistreană şi suntem interesaţi de lărgirea formatului de negociere. În dialogul dintre Chişinău şi Tiraspol, se vede că am avut dreptate şi că suntem în mod precis aliniaţi unei strategii care corespunde aşteptărilor Washingtonului şi aşteptărilor Uniunii Europene.

Marian Voicu : Voronin deja a cerut acest lucru : implicarea României, a Uniunii Europene şi a Statelor Unite. Nu ştiu dacă ştiţi : astăzi, Andrei Sabariev, preşedintele Comisiei pentru afaceri CSI din Duma de Stat, a declarat într-un interviu că deputaţii ruşi ar putea iniţia procedura de alipire a Transnistriei la Federaţia Rusă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu-mi cereţi o reacţie. Eu aştept întâi o înştiinţare de la Ministerul rus al Afacerilor Externe, în cazul în care această declaraţie politică devine proiect politic, dar puteţi fi convins că Ministerul de Externe a luat de mult notă de aşa ceva.

Marian Voicu : Care va fi legătura dumneavoastră cu Moldova postelectorală ? Astăzi, Curtea Constituţională a validat alegerile parlamentare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este prima veste bună. Că procesul electoral din Republica Moldova a funcţionat. Au existat, şi o cunoaştem foarte bine, iregularităţi, incidente înainte de alegeri, în timpul campaniei electorale, au existat frustrări pentru unii concurenţi electorali. Multe dintre ele, presupunem noi, pe baza rezultatelor noastre de analiză justificate. De altfel, toate comunicatele pe care le-au dat, toate analizele pe care le-au dat organismele implicate în monitorizare ne dau dreptate. Însă alegerile, per ansamblu, sunt considerate ca fiind democratice, transparente şi libere. Deci rezultatul pe care astăzi l-a confirmat instanţa abilitată în Republica Moldova este rezultatul de la care noi începem să pornim dialogul politic cu Chişinăul. Ce aşteptăm ? Un executiv care să continue politica pro-europeană.

Marian Voicu : A existat o politică pro-europeană a Chişinăului ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au existat în ultimele zile declaraţii sincere, credem noi, de apropiere faţă de un posibil proiect european. Noi luăm notă de acest lucru, ne bucură, dar în acelaşi timp trebuie să vă spun ceva : şi în cazul Ucrainei, şi în cazul Republicii Moldova n-avem cum să nu fim încântaţi de faptul că aceste două state gândesc proiectul european luând în considerare foarte serios identitatea lor europeană şi aspiraţiile fireşti de modernizare, aşa cum ni s-a întâmplat şi nouă cu câţiva ani în urmă. Nu putem să nu fim bucuroşi că acest lucru este şi afirmat, nu doar lăsat să se înţeleagă ca o aluzie şi este afirmat cu voce puternică de către preşedintele Iuşcenko la Kiev, de către preşedintele Voronin la Chişinău şi alături de aceste voci s-au adăugat altele, membri din executiv şi aşa mai departe. Şi într-un caz, şi în celălalt, prezenţa noastră diplomatică şi politică de rang înalt a contat şi a dat, dacă vreţi, argumente suplimentare.

Dar noi aşteptăm ceva şi, odată cu noi, toate statele din Uniunea Europeană. Aşteptăm fapte. Pentru că în acest „contract european”, între Uniunea Europeană şi Chişinău, între Uniunea Europeană şi Kiev, contract european sau dovadă de interes subliniată faptic de apariţia aşa-numitelor Planuri de Acţiune care oferă capacitate de cooperare, nu doar prilej, ci desen, plan între aceste state şi Uniunea Europeană, proiecte unde noi suntem angrenaţi implicit prin diferite planuri de cooperare, trebuie să aibă răspuns, trebuie să aibă conţinut. Şi atunci ne aşteptăm, de exemplu, ca Ucraina şi Republica Moldova să ofere Uniunii Europene şi dovada de solidaritate care justifică cel mai bine intenţia pro-europeană, iar solidaritatea vine pe acele linii, pe acele argumente, pe acele planuri de politică externă care au, într-adevăr, nevoie de un răspuns clar de la Chişinău şi de la Kiev.

Vă dau un exemplu : lupta împotriva criminalităţii organizate. Lupta împotriva criminalităţii organizate nu se poate face fără o contribuţie substanţială a Chişinăului şi a Kievului. Există nenumărate încercări sectoriale, unele dintre ele cu succes, făcându-se până la capăt. Dar aici e nevoie de hotărârea politică ce pune în funcţiune mecanismele

interne apte să contribuie eficace. Aş vrea să văd că la graniţa dintre Ucraina şi Republica Moldova controlul este făcut cu seriozitate.

Marian Voicu : În cazul Bîstroe, decizia organismelor europene a fost interpretată ca un acord dat Ucrainei pentru a continua lucrările la Canalul Bîstroe. Ce va face România ? A existat o decizie a organismelor europene care a fost interpretată, cel puţin în presa românească, drept un acord diplomatic dat Ucrainei că lucrările la Canalul Bîstroe pot continua.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dumneavoastră presupun că vă referiţi la o decizie pe care eu n-am văzut-o niciodată. Am să vă rog să-mi arătaţi unde este această decizie a organismelor europene care au consimţit ceea ce spuneţi dumneavoastră. Răspunsul meu, dacă aşteptaţi un răspuns, sună în complet dezacord cu ceea ce îmi ziceţi. Nu există o asemenea decizie. Dimpotrivă, există o aşteptare foarte mare a Uniunii Europene ca Ucraina să respecte angajamentele internaţionale a căror parte semnatară este.

Marian Voicu : Presa a fost intoxicată.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Eu aş dori să pun lucrurile altfel şi fără pic de retorism aici. Pe tot ceea ce înseamnă protecţia mediului înconjurător, şi dau numai acest exemplu, există un întreg dosar care este construit pe baza felului în care toate statele europene respectă legislaţia în materie, inclusiv Ucraina. Nu trebuie să fii membru al Uniunii Europene ca să respecţi legislaţia internaţională. Noi nu vorbim numai de Uniunea Europeană aici, pentru că sunt nenumărate organisme care monitorizează legislaţia internaţională, aplicarea legislaţiei internaţionale în materie. Dar nu putem să nu constatăm că, pe anumite segmente, această legislaţie, în funcţie de interese pe care noi nu le cunoaştem îndestul, dar pe care le sondăm, nu este luată în seamă, şi atunci, ceea ce şi Uniunea Europeană, şi România transmit Kievului este următorul lucru : soluţii europene la problemele europene.

Marian Voicu : Aţi primit un astfel de răspuns la un astfel de semnal ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta este, de fapt, într-o măsură foarte mare, ceea ce am spus în ultimele săptămâni la toate aceste probleme de tipul celor pe care le-aţi ridicat dumneavoastră. Probleme care se întâmplă în Delta Dunării şi care ţin de respectarea firească a mediului înconjurător acolo. În cazul în care vă referiţi şi la alte probleme de detaliu, vă pot spune că suntem convinşi că noua conducere de la Kiev va lua în calcul tot ceea ce nu a putut să facă vechiul executiv, din varii motive. Şi suntem convinşi că noua conducere de la Kiev este o conducere legalistă, o conducere ce respectă semnătura dată pe convenţiile internaţionale, fie ele de mediu, fie ele tehnice, de delimitare a spaţiilor continentale exclusive. Indiferent de asta, acele convenţii trebuie respectate şi cuvântul dat este întotdeauna, mai ales în politica internaţională, termenul forte, condiţia *sine qua non* a bunelor relaţii. Dar, vă repet, noi suntem convinşi că un nou executiv care este european şi care doreşte să aibă în faţă o perspectivă bună, convenabilă, nu poate să răspundă altfel.

Marian Voicu : Au fost întrevederi în Comisia pentru Afaceri Externe a Parlamentului European destul de aprinse pe tema României şi Bulgariei. Este adevărat ? Cum le interpretaţi ? Au fost voci „pro”, voci „împotrivă”. Iată, domnul Eric Mayer, olandez, s-a declarat surprins de uşurinţa cu care majoritatea este de acord cu aderarea României. Domnul Charles Tannok, din partea Marii Britanii, a făcut apel la România să coopereze

la găsirea unei soluţii pentru Insula Şerpilor şi problemele din Republica Moldova. Ce ar însemna toate aceste lucruri în vederea acordului pe care ar trebui să-l dea la 30 martie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu v-aş fi rugat să citiţi toate declaraţiile.

Marian Voicu : Le-am citit. Acestea mi se par mai pesimiste.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Câtuşi de puţin. Dimpotrivă. L-am întâlnit pe domnul Tannok în Anglia, când am fost acolo, şi el este un avocat dedicat al României, reprezintă partea britanică în fracţiunea creştin-democratică, este conservator. Este extrem de interesat de drumul nostru, este un om care înţelege România la detaliu şi care este avocatul dedicat al ţării noastre pentru o integrare europeană de calitate, care nu transformă România într-un lest al Uniunii Europene şi, de fapt, pentru asta şi suntem chemaţi să fim la guvernare, ca doi ani de zile, cel puţin, să ne putem face datoria aşa cum se cuvine. Zic „cel puţin" pentru că noi sperăm că în 2007 suntem deja membri ai Uniunii Europene şi am foarte bune motive să cred asta.

Marian Voicu : Nu există nici o nelinişte.

Mihai-Răzvan Ungureanu : N-am spus că nu există nelinişti. Am spus că mă refer deocamdată la ceea ce dumneavoastră v-aţi referit aici. Discuţiile din Comisia pentru Afaceri Externe au fost foarte bune şi aproape toate luările de cuvânt – o spun cu responsabilitatea pe care mi-o dă buna cunoaştere a acestor luări de cuvânt – au pus următoarele probleme : Unu – cât de nevoie este de România în Uniunea Europeană şi cât de bine ar fi ca România să intre în 2007 ; Doi – toţi au spus că trebuie văzut şi aşteptat până la Raportul de monitorizare, cel puţin, dacă România este în grafic, iar în acest moment România este în grafic. Problema se pune aici, de fapt, pentru clauza de salvgardare, nu pentru altceva. Al treilea lucru : că Parlamentul European însuşi este interesat, alături de Comisia Europeană, de felul în care trec aceşti doi ani, 2005 şi 2006, ceea ce, de fapt, arată că Parlamentul European începe să-şi gândească, în perspectiva adoptării Tratatului Constituţional al Europei, mult mai atent rolul şi dinamica dialogului dintre legislativul european, care este reprezentat de Parlament, şi executivul european.

Marian Voicu : Mai avem doar trei minute. Aş vrea să vă întreb, în ceea ce priveşte politica dumneavoastră privindu-i pe românii din jurul graniţelor : există două structuri, Departamentul pentru Relaţia cu aceşti români şi o direcţie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iertaţi-mă o secundă. Daţi-mi voie numai atât să spun, pentru că n-aş vrea să planeze echivocul asupra acestei probleme : discuţia din Comisia de Politică Externă, discuţie care va mai continua, a fost o „injecţie" de optimism pentru cine are ochi să vadă aceste declaraţii şi mie-mi arată două lucruri : unu, că este mare încredere în ceea ce se întâmplă la Bucureşti şi aşteptările sunt pe măsură şi aici. Dacă vreţi, asta va fi dintotdeauna speranţa mea, că aşteptările nu vor fi înşelate – şi n-am motive să cred că vor fi înşelate – şi, în al doilea rând, trebuie să arate că există un interes autentic ca România să fie o poveste de succes, mai ales după ce alte ţări nu pot s-o dea : Croaţia, de exemplu.

Marian Voicu : Românii din Ucraina. În ultima vreme, au fost încălcări flagrante ale drepturilor minorităţii româneşti din Ucraina la păstrarea identităţii, aşa cum sunt stipulate în Tratatul bilateral. Ce veţi face pentru ca acest tratat să fie respectat ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Voi face ceea ce dintotdeauna mi s-a părut în mod legitim să fac : să aplic tratatul în spiritul şi în litera lui. Există, de altfel, o comisie pentru minorităţi care trebuie să funcţioneze în mod regulat.

Marian Voicu : Încearcă de câţiva ani. Din ’97, de când a fost semnat, ştiţi foarte bine că tot încearcă să funcţioneze, dar fără bunăvoinţa ucrainenilor nu se poate.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu aş fi spus altfel acest lucru : că partea română face tot – şi dumneavoastră vă aduceţi aminte, ne cunoaştem din acei ani – ceea ce crede că trebuie făcut pentru ca minorităţii române din Ucraina să i se recunoască demnitatea, drepturile culturale şi să poată să se afirme ca atare. Vă aduceţi aminte, în 2000, că am făcut singura expediţie în Transcarpaţia care s-a făcut vreodată. Şi atunci au fost obţinute lucruri care ar fi trebuit în continuare „îngrijite”, construite, ca un gest care subliniază prietenia dintre noi şi Ucraina. Dar aceasta nu mă opreşte să vă spun că, atâta vreme cât există comunităţi de români care au drepturi ştirbite sau identitate naţională nerecunoscută în preajma graniţelor, Ministerul de Externe, cu ceea ce se poate implica şi cum se poate implica, nu va fi niciodată pasiv. Nu-şi poate permite să fie pasiv, iar acei români sunt românii noştri şi aceasta este politica pe care am făcut-o şi când eram secretar de stat, aceasta este politica pe care o fac şi acum, cu ajutorul colegilor mei din minister.

martie 2005, *TVR 1*

„Am reuşit să fim creativi împreună cu partea britanică şi este un semn foarte bun, ne întoarcem acasă cu rezultate serioase în geantă”

Într-un interviu acordat marţi de la Londra pentru *Rompres*, ministrul român al Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, a caracterizat întrevederea avută cu omologul său britanic, Jack Straw, în mod pozitiv.

A fost o discuţie foarte directă, foarte clară, evident prietenească, pentru că între mine şi Jack Straw este o relaţie mai veche de amiciţie şi încredere, care s-a stabilit de-a lungul întâlnirilor de la Bruxelles, mai ales în ultimele întâlniri de la Bruxelles – a afirmat şeful diplomaţiei române.

„Am profitat la maximum de timpul acestei întâlniri şi am discutat despre relaţiile noastre bilaterale, valorificând o coincidenţă admirabilă, faptul că ambele state se află în momentul de faţă într-o bună aşezare a relaţiei noastre economice”, a subliniat ministrul Mihai Răzvan-Ungureanu.

„Astăzi a fost semnat contractul dintre Vodafone şi Mobifon-România şi, în felul acesta, Marea Britanie devine unul dintre investitorii străini cei mai importanţi din România”, a continuat el.

Mihai-Răzvan Ungureanu a ţinut să atragă, printre altele, atenţia că „discuţia nu s-a oprit numai la aspectele bilaterale de ordin economic sau politic” şi că ambele părţi sunt decise să aibă consultări continue pe temele pe care le presupune atât calendarul său politic, cât şi calendarul politic al colegului britanic, „pe următoarele luni până la alegerile din Marea Britanie”.

Am discutat, de asemenea, despre felul în care putem coopera în Consiliul de Securitate pe teme mai aspre, cum ar fi Kosovo şi cum am putea valorifica iniţiativele româneşti, cum ar fi trimiterea unei misiuni de experţi în Kosovo, cum le-am putea valorifica cel mai bine la nivelul Consiliului de Securitate. După aceea, am discutat pe larg despre situaţia internă din Ucraina şi despre aşteptările româneşti, atât cele de ordin bilateral, cât şi subiectele aflate în dispută. Am discutat despre perspectivele europene ale Ucrainei şi ale Republicii Moldova, noi accentuând pe faptul că, indiferent cât de bucuroşi am fi de retorica, discursul politic pro-european care se aude de la Kiev, aşteptăm totodată şi gesturi de solidaritate cu Uniunea Europeană pe liniile majore de politică externă ale Uniunii Europene, aşa că aşteptăm să existe răspunsuri europene la soluţiile europene pe

care noi le-am oferit în chestiunea Deltei Dunării şi, totodată, în ceea ce priveşte Republica Moldova, în chestiunea transnistreană. Am discutat despre securitate în zona Mării Negre şi am convenit să ne întâlnim cât de des posibil în următoarele luni – a precizat şeful diplomaţiei române în declaraţiile sale pentru *ROMPRES*.

În legătură cu importanţa deosebită pentru stadiul relaţiilor bilaterale pe care o au unele teme abordate în cursul întrevederii cu Jack Straw, ministrul român al Afacerilor Externe a subliniat :

A contat foarte mult modul în care cooperăm politic pe desenele mari de politică externă, aceasta a contat foarte mult, felul în care stabilim pasul dialogului şi conţinutul său. Nu mai suntem în situaţia în care facem corespondenţă pe problemele arzătoare, pur şi simplu nu închidem telefoanele între noi, şi aşa şi este important, aşa este şi firesc. Marea Britanie este un aliat, un partener strategic esenţial pentru România. Înţelegem ca obiectivele noastre de politică externă să se acorde şi cu obiectivele de politică externă – acolo unde lucrurile, circumstanţele o permit – ale Marii Britanii, iar pe acele teme pentru care avem o privire comună să lucrăm în comun, cum se şi poate înţelege. Acest lucru a contat cel mai mult. Am discutat, desigur, despre emigraţia ilegală, am discutat, între altele, despre posibilitatea ridicării vizelor, răspunsul pe care îl dă Marea Britanie este unul la care ne aşteptăm : în cazul în care numărul celor care cer azil politic în Marea Britanie va continua să scadă drastic, proporţional va creşte şi şansa ridicării vizelor înainte de 2007. Aceasta este şi dorinţa sinceră a ministrului Jack Straw şi a Cabinetului britanic, dar, evident, pentru a ajunge la asemenea concluzie, trebuie fapte.

Pe de altă parte, ministrul român a arătat că, în opinia domniei sale, faptul că a putut „panorama rezultatele guvernului în cele două luni de la instalare” l-a ajutat să sublinieze „seriozitatea” cu care la nivelul Ministerului Justiţiei şi la cel al Afacerilor Interne şi Administraţiei, la nivelul Ministerului Mediului sunt abordate chestiunile delicate referitoare la cele 11 condiţii impuse de UE pentru a fi îndeplinite înainte de 2007.

Întrebat ce teme ar fi dorit să abordeze în cursul întrevederii cu omologul său de la Londra, însă ele nu au putut fi abordate, din diverse motive, Mihai-Răzvan Ungureanu a declarat :

La nivelul întregii vizite nu cred că a existat temă neabordată şi am mers dincolo de inventarul subiectelor ce trebuiau atinse. Când spun vizită, mă refer la întreaga şedere la Londra, nu doar la întâlnirea cu ministrul de Externe, Jack Straw, fiecare întâlnire a avut sensul ei şi o listă specifică de interes. Am reuşit să fim creativi împreună cu partea britanică şi este un semn foarte bun, ne întoarcem acasă cu rezultate serioase în geantă.

Abordat în legătură cu problema imaginii României în Marea Britanie, ministrul român al Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, a declarat :

Şi acest subiect a constituit o temă a dialogului cu personalităţile Executivului britanic. Suntem convinşi că trebuie să depăşim un handicap, un handicap de imagine, şi o vom face în mai multe feluri. În primul rând, ceea ce stă în putinţa noastră, ca Minister de Externe şi prin Ambasada noastră la Londra, urmează să se profileze în următoarele săptămâni într-un ansamblu de măsuri. Ne gândim la constituirea unor lobby-uri profesionale autentice, compuse din români a căror profesie predispune la suprafaţa socială,

cum ar fi, de exemplu, specialităţile medicale sau cele artistice, ne gândim să-i implicăm pe aceştia, foarte onest şi cu totul la distanţă de patetismele ieftine, în efortul nostru de reconfigurare simbolică a României în Marea Britanie. Pe de altă parte, şi Marea Britanie răspunde în acelaşi fel. Bunăoară, ministrul pentru Europa, Denis MacShane, şi-a propus să elaboreze un plan de acţiune mediatică pentru îmbunătăţirea imaginii României în rândurile populaţiei, în rândul cetăţenilor britanici, pornind de la faptul că este o ţară care reuşeşte să stăpânească imigraţia ilegală, care îşi securizează mai bine frontierele, care îşi administrează mai bine, acasă, propriile problemele, fără a le exporta. Şi acest proiect poate disloca prejudecăţi. Dar acelaşi lucru încercăm să-l facem şi printr-o acţiune concertată cu Consiliul Britanic, care se va implica foarte mult în proiectele noastre culturale şi ştiinţifice din anii ce urmează, mai ales că în 2007 trebuie să profităm de o aliniere bună a astrelor, este şi anul, sperăm, al intrării noastre în Uniunea Europeană, dar şi anul în care Sibiul este *capitală culturală europeană*. Consiliul Britanic nu ezită să participe la aceste proiecte, iar acţiunile sale sunt evident de succes, în întreprinderea căreia şi dumneavoastră, şi noi îi dorim rezultate bune, în speţă îmbunătăţirea imaginii României în Anglia. În fond, există şanse foarte mari, pentru că disponibilitatea britanică faţă de noi este veritabilă şi ar fi păcat să ratăm asemenea ocazii bune.

15 martie 2005, *Rompres*

„Pro Vest”

Bogdan Chirieac : Bună dimineaţa, stimaţi telespectatori. Ne integrăm în Statele Unite ale Americii sau ne integrăm în Uniunea Europeană? E greu de spus în acest moment, judecând după ultimele declaraţii pe care le face preşedintele României sau după ultimele acţiuni ale guvernului. Presa în această săptămână a arătat că la Parlamentul European se întâmplă ceva ce nu prea este favorabil României. Pentru a discuta ce se întâmplă cu politica externă a ţării noastre, ce se întâmplă cu viitorul nostru, ce se întâmplă cu momentul 13 aprilie şi momentul 25 aprilie, semnarea Tratatului de Aderare între România, Bulgaria şi Uniunea Europeană, îl avem astăzi în studioul „Pro Vest” pe ministrul de Externe al României, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună dimineaţa, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună dimineaţa, domnule Chirieac.

Bogdan Chirieac : Şi bine aţi venit la „Pro Vest”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă mulţumesc frumos.

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, cum vedeţi dumneavoastră situaţia actuală din Parlamentul European? Să reamintim telespectatorilor că, în ultima vreme, au existat nenumărate semnale în presa germană, reluate de presa din România, în care europarlamentari germani şi-au exprimat nemulţumirea faţă de actuala situaţie din România vizavi de corupţia din România şi propun nici mai mult, nici mai puţin decât amânarea integrării ţării noastre pentru 2008-2009. Deci, îndepărtează tot mai mult data de 1 ianuarie 2007.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. În primul rând daţi-mi voie să fac nişte corecţii. Nu sunt nenumărate ziare germane, sunt două-trei ziare germane. Al doilea lucru, nu e vorba despre o situaţie care să nu aibă remediu, ci e vorba despre nişte declaraţii politice. Al treilea lucru, nu e vorba de europarlamentari în sensul larg al cuvântului, e vorba de câţiva reprezentanţi ai unui anume grup parlamentar. Dar spun aceste chestiuni nu pentru a diminua sensul întrebării dumneavoastră, ci doar pentru a fi riguros, pentru că ştiu că rigoarea trebuie să fie prezentă într-o asemenea discuţie, tot aşa cum trebuie să fie prezentă în conţinutul mesajului nostru către Bruxelles.

Bogdan Chirieac : Iertaţi-mă, faptul că sunt două-trei ziare germane nu e suficient ca să le luăm în seamă?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu spun cu totul altceva. Apelul meu la rigoare ţine de cu totul alt lucru şi asta era şi introducerea în discuţia noastră...

Bogdan Chirieac : Iertaţi-mă, ca să adaug un lucru, că am spus numai de ziare. *BBC*-ul vi se pare mic, pentru că şi *BBC*-ul a reluat aceste lucruri?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Încă o dată, motivul pentru care am vorbit despre rigoare este pentru că doresc ca rigoarea să fie în fundamentul răspunsului meu. Cu atât mai mult cu cât fiecare cuvânt pe care vi-l spun dumneavoastră şi pe care-l aud şi telespectatorii noştri acum trebuie să disipeze o teamă sau, pe cât posibil, să răspundă la nişte semne de întrebare.

Bogdan Chirieac : Şi veţi mai reuşi ceva sper în acest „Pro Vest". Fie să accentuaţi, fie să risipiţi temerile unor parteneri europeni ai României.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sper din tot sufletul să fac aşa şi sunt convins că dumneavoastră mă veţi ajuta să fiu explicit şi cât de cât convingător.

Bogdan Chirieac : Depinde numai de dumneavoastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Despre ce este vorba ? O parte dintre parlamentarii Grupului Popular, din Parlamentul European… Parlamentul European este o instituţie cu un număr apreciabil de membri. Sunt peste 700 de membri. O parte dintre membrii Grupului Popular, de orientare creştin-socială şi creştin-democrată, de limbă germană, proveniţi aşadar din Germania în momentul de faţă, şi-au exprimat îndoieli privitoare la modul în care România poate ca, în următorii doi ani, să-şi facă temele pentru a putea în ianuarie 2007 să fie complet pregătită pentru a deveni membru cu drepturi depline al Uniunii Europene. Aceste îndoieli sunt legitime şi este punctul meu de vedere. Este punctul de vedere al Executivului român. Nu avem cum recolta unanimităţi. S-a spus des până acum şi o repet. Şi aici sunt nişte chestiuni pe care trebuie să le discut îndeaproape. Avem de-a face cu un executiv care, la două luni după ce a preluat o gestiune politică şi administrativă de la precedentul executiv, trebuie să continue nişte proiecte foarte bune care au început în perioada 2001-2004, dar, în acelaşi timp, să dea seamă şi pentru acele eşecuri care se descarcă în capul nostru astăzi. Bunăoară. Nu se poate spune că problema corupţiei, care este deseori precizată ca fiind o chestiune sensibilă în proiectul european al României, reprezintă o suferinţă socială care începe la 1 ianuarie 2005 şi, la sfârşit de februarie, început de martie 2005, a căpătat dimensiuni catastrofice. Trăim de foarte multă vreme cu această problemă. Nedumerirea noastră este altundeva. De ce o bună parte dintre proiectele care trebuiau să combată corupţia sau, cel puţin, să aşeze instituţiile statului pe o linie clară, permiţându-le în felul acesta să reacţioneze după un orar şi după nişte termene de execuţie în programul de combatere a corupţiei, nu s-au realizat. De ce, bunăoară, nenumărate dosare au fost oprite la jumătatea drumului între procuratură şi instanţă ? De ce există o crispare legată de corupţie, inclusiv în mediul românesc, după câţiva ani în care chestiunea corupţiei a devenit o problemă mai curând culturală şi aptă să fie tratată de…

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, reprezentanţii de rang înalt ai Europei care au fost în această săptămână la Bucureşti, de exemplu, domnul Olli Rehn, au spus foarte clar că nu doresc să dea dânşii exemple privind corupţia din România, fiindcă ei nu sunt de la poliţie şi că asta e treaba României.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aceasta a spus-o reprezentantul Parlamentului European.

Bogdan Chirieac : Şi domnul Olli Rehn, într-o conferinţă de presă, a lăsat să se înţeleagă acest lucru, nepronunţând cuvântul „poliţie", dar spunând foarte clar că „nu este sarcina noastră să arătăm Guvernului român".

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să vă întrerup. Un lucru este limpede din criticile, din avertismentele, mai curând avertismentele care ne vin de la Comisia

Europeană, pentru că domnul Ollie Rehn, care este comisarul pentru Extindere, a fost foarte explicit, tot aşa cum a fost şi domnul Barroso, pe 24 ianuarie, la întâlnirea cu premierul român. Toate aceste referinţe clare la situaţia din România pot fi rezumate astfel : aveţi nişte subiecte pe care trebuie să le trataţi în mod eficace. Pentru publicul larg ele se rezumă la patru mari capitole : probleme în justiţie, teme de afaceri interne, teme de competiţie şi subiecte legate de mediu. În cazul în care aceste chestiuni…

Bogdan Chirieac : Sunt dosarele care s-au închis cu mare greutate anul trecut.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sigur că da, prin efort politic mai curând. Dacă aceste chestiuni nu capătă o soluţie, nu o soluţie programatică, o soluţie reală, nu publicitate politică, ci rezolvare eficace cu rezultate implicit eficace, atunci nu vă aşteptaţi ca Raportul de monitorizare din toamnă să fie în rând cu dumneavoastră.

Bogdan Chirieac : Ajungem la Raportul de monitorizare. Voiaţi să spuneţi ceva de Olli Rehn.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Voiam să spun, revenind de fapt la întrebarea dumneavoastră întâi, că o asemenea retorică de avertizare ce provine dinspre Parlamentul European sau dinspre Comisia Europeană este legitimă.

Bogdan Chirieac : Dar cine a spus că este ilegitim ca distinşii reprezentanţi ai Europei, unde vrem să ne integrăm, să ne atragă atenţia asupra problemelor pe care le avem ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă explic de ce folosesc acest cuvânt.

Bogdan Chirieac : În întrebarea mea nu mă refeream deloc la faptul că ce au făcut ei nu este în conformitate cu legile.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Atunci daţi-mi voie să întreb, şi sper că întrebarea mea nu este insidioasă : De unde surpriza ? Există o surpriză legată de faptul că şi Comisia Europeană, şi Parlamentul European se interesează de situaţia României acum ?

Bogdan Chirieac : Deci nu este o surpriză în faptul că ei se interesează de România. Treaba lor ! În aceşti doi, trei, ani până la integrare…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doi ani. Să sperăm că vorbim de doi ani.

Bogdan Chirieac : Ei trebuie să se intereseze de România. Asta este treaba lor, a acestor domni şi a acestor instituţii, pentru că ei nu se interesează numai ca persoană privată. Problema pe care însă v-o supun atenţiei – şi în presă am tras un serios semnal de alarmă – este că, aşa cum merg lucrurile astăzi, în luna martie, la o lună de zile distanţă de momentul în care Tratatul nostru de Aderare la Uniunea Europeană va fi supus dezbaterii în Parlamentul European, lucrurile arată rău.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Unde arată rău ? Pentru capitolele la care v-aţi referit dumneavoastră ?

Bogdan Chirieac : Pentru faptul că se pune problema în Parlamentul European, se pune problema în presa europeană, în presa germană, în presa franceză, radioul britanic, ca integrarea României să fie amânată. Deci, din acest punct de vedere vă spun că arată rău. Surpriza nu este că ei se interesează de noi, ci că, aşa cum arătăm în acest moment, am putea să avem probleme mari. Or, pentru telespectatori amânarea integrării României ar putea să aibă un efect imediat : scăderea catastrofală a preţului la imobiliare, la terenuri, la case şi aşa mai departe. Şi Banca Naţională nu ştie cum să facă în aşa fel cu valuta…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Senzaţia mea este că, din generalizare în generalizare, la un moment dat o să ajungem să construim o imagine catastrofică, ce ar putea să fie

determinată de o simplă notiţă politică într-un ziar. Problema nu este asta, problema nu este felul în care România neapărat se reflectă acolo.

Bogdan Chirieac : Deci, dacă notiţa este o informaţie de prim rang, notiţa aia nu poate să schimbe imaginea României sau să provoace în România nu ştiu ce. Deci notiţa respectivă poate provoca intrarea economiei mondiale în recesiune. Dacă notiţa apare în *Wall Street Journal*, să ştiţi că Bursa de la New York, care e de 100 de ori mai mare decât cea din Frankfurt, poate provoca intrarea economiei mondiale în recesiune. Dintr-o notiţă de ziar. Desigur, dacă este fundamentată.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Bogdan Chirieac, asta aţi dedus dumneavoastră din ceea ce spunem eu ?

Bogdan Chirieac : Nu. Încerc să subliniez.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi nu, pentru că subliniaţi în afara subiectului.

Bogdan Chirieac : Nu am subliniat în afara subiectului, fiindcă tot la România şi Uniunea Europeană mă refer. Încă nu am ajuns la NATO şi la America.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi s-o facem în felul următor : există ziare în care părerile europarlamentarilor sunt redate şi pro, şi contra. Înainte de a apărea articolul pe care l-a semnalat ziarul dumneavoastră, pe 23 februarie, un articol în care s-a făcut o paralelă între părerile „pro” şi părerile „contra”. Dar nici părerile „pro”, nici părerile „contra” nu se dirijau pe alte informaţii, nu se construiau pe alte informaţii, decât informaţia pe care România o putuse oferi înaintea Raportului de ţară de la sfârşit de noiembrie, început de decembrie şi, atunci, în continuarea acelui Raport de ţară vin şi avertismente. Eu descopăr aici alte chestiuni care mă interesează şi care mă angrenează în mod nemijlocit pe mine ca ministru de Externe, dar şi pe alţi membri ai Cabinetului. Numărul unu – tipul nostru de comunicare cu Bruxelles-ul. Un europarlamentar, ca orice parlamentar din lumea democrată, nu-şi poate permite să facă o declaraţie politică fără să aibă nişte informaţii pe care se bazează. Acele informaţii însă pot fi sumare, deci irelevante prin numărul sau valoarea lor, sau, dimpotrivă, excesive. Şi într-un caz, şi în celălalt, declaraţia politică există. Problema noastră e următoarea : noi nu am ştiut până acum să informăm cum se cuvine fiecare grup parlamentar, fiecare personaj politic eminent din facţiunile parlamentare din Parlamentul European. Am mers pe anumite ţinte de comunicare, am mers pe o anumită strategie de apropiere. Dar faptul că nu au existat dosare consistente pe care să le adresăm facţiunii ecologiste, faptul că nu am construit, probabil pentru că încercările au fost sporadice, probabil pentru că nu există un partener parlamentar în România, un dialog cu facţiunea populară care să atragă atenţia asupra efortului multipartizan românesc, asta, într-adevăr, poate fi o problemă.

Bogdan Chirieac : Deci, pe de o parte, dumneavoastră spuneţi că România are nişte probleme reale arhicunoscute, în privinţa corupţiei, în privinţa dosarului privind justiţia şi afacerile interne, unde se subscrie corupţia, în privinţa dosarului privind competiţia. Asta înseamnă subvenţii de la stat. Şi în privinţa dosarului privind mediul. Deci, pe de o parte, aceste probleme sunt reale.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt reale şi nu le neagă nimeni. Fără discuţie.

Bogdan Chirieac : Pe de altă parte, dumneavoastră spuneţi că aţi avut o problemă de comunicare cu Parlamentul European.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, eu am descoperit o problemă de comunicare cu Parlamentul European.

Bogdan Chirieac : Înţeleg că această problemă de comunicare a existat anterior ca Guvernul Tăriceanu să fie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să vă spun ceva ! Cum judecaţi faptul că, în momentul în care eu mă văd cu şefi de grupuri parlamentare, mi se spune că alimentarea lor cu informaţie referitoare la progresele făcute de România în ultimele trei-patru luni este deficitară. Eu o iau ca fiind o critică la adresa modului de construcţie a dialogului.

Bogdan Chirieac : În termeni diplomatici, aceasta este o critică. Dar cine trebuia să alimenteze cu informaţii şefii grupurilor parlamentare de la Bruxelles ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Există mai multe instituţii care pot să facă aceasta în funcţie de ce-şi asumă ele.

Bogdan Chirieac : Şi i-aţi dat afară pe şefii acestor instituţii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce sunt eu ? Regele României ? Cum adică să-i dau afară ? Ce înseamnă să-i dau afară ?

Bogdan Chirieac : Sunteţi membru în Cabinetul Tăriceanu, România e o republică. Deocamdată, doar dacă nu spuneţi altceva…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnul Bogdan Chirieac, problema nu se pune aşa. Problema nu este în ce măsură cutare instituţie sau cutare instituţie merge la Bruxelles şi rezolvă cu un surplus de exerciţiu publicitar problemele României. Nu, problema nu se pune aşa. Problema se pune într-un efort concertat, efort concertat de alimentare cu informaţie reală a partenerilor noştri de la Bruxelles.

Bogdan Chirieac : Păi, înţeleg că nu s-a pus problema că informaţia e reală sau falsă. Înţeleg că nu au primit nimic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problema se pune în felul următor : au primit foarte multă informaţie politică, au primit şi informaţie tehnică în timpul negocierilor. Eu nu sunt însă mulţumit cu felul în care această informaţie a ajuns la europarlamentari. Nu au primit destulă, domnule. Asta este limpede. Şi mai este ceva. Avem de-a face cu o comisie nouă.

Bogdan Chirieac : E adevărat, nu-l ştim aşa de bine pe domnul Olli Rehn cum îl ştiam pe domnul Günther Verheugen. Este normal. Dar vreau să vă întreb, ce instituţii ar fi trebuit să dea cu asupra de măsură documentaţiei Bruxelles-ului şi nu şi-a făcut datoria ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu pot să judec în termenii aceştia.

Bogdan Chirieac : Păi, dar e datoria dumneavoastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă îndoiesc. Eu sunt ministru de Externe. Nu sunt nici prim-ministru, nu sunt nici şef al Parlamentului României.

Bogdan Chirieac : Domnule Mihai-Răzvan Ungureanu, dumneavoastră aţi fost la Bruxelles în calitate de ministru de Externe. În această calitate, v-aţi întâlnit cu şefii grupurilor parlamentare din Parlamentul European. Dânşii v-au adresat, spuneţi, în termeni diplomatici, care aprind un beculeţ roşu, faptul că nu au primit suficientă informaţie despre România. Treaba dumneavoastră este să veniţi la Bucureşti, convocaţi Cabinetul şi luaţi măsuri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Bogdan Chirieac, eu sunt surprins că dumneavoastră nu ştiţi cum funcţionează articulaţiile executive ale statului român.

Bogdan Chirieac : Am şi eu lipsuri. Dacă ne spuneţi dumneavoastră cum funcţionează, ar fi un câştig pentru toată lumea.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să încerc să vă ajut. Liniile de dialog către Bruxelles sunt două : pe linie executivă şi pe linie parlamentară. România, în clipa de faţă, este în următoarea situaţie : a preluat gestiunea politică şi administrativă de la un alt executiv după un an de preocupare electorală...

Bogdan Chirieac : Şi de încheiere a negocierilor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie. Şi, în al doilea rând, încearcă să construiască un dialog mult mai eficace, pentru că e limpede că e nevoie de un dialog mult mai eficace cu Bruxelles-ul în condiţiile în care Parlamentul şi-a reluat activitatea la fine de ianuarie, început de februarie. Haideţi să vă spun ceva. Eu am fost zilele trecute în Comisiile reunite de politică externă. Este nevoia mea de comunicare bună de la nivelul Ministerului Afacerilor Externe, care colectează informaţii, colectează rezultatele activităţii interne de la Justiţie, de la Ministerul de Interne şi al Administraţiei, de la mediu, de la Consiliul Concurenţei şi de la toate celelalte organisme cuprinse în Secretariatul Executiv pentru Integrare Europeană, despre care dumneavoastră ştiţi, pentru că nu a fost inventat acum. Este un pic mai vechi. Pe lângă aceasta, şi comisiile reunite de politică externă au construit propriul plan de dialog integrat cu planul nostru de dialog, în aşa fel încât, într-un foarte scurt interval de timp, Parlamentul, Executivul, Ministerul de Externe, Ministerul Integrării Europene să poată avea aceeaşi voce, o lovitură eficace şi, nu în ultimul rând, credibilitate la Bruxelles, pentru că noi mergem acolo cu chestiuni limpezi.

Bogdan Chirieac : Din explicaţia dumneavoastră privind mecanismul de funcţionare a Guvernului României, rezultă că executivul şi legislativul trebuie să aibă aceeaşi voce ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, rezultă altceva, că şi executivul, şi legislativul trebuie să aibă aceeaşi preocupare în momentul de faţă, iar faptul că tocmai comisiile reunite de politică externă cu care am avut dialog au consimţit prin vocea celor doi preşedinţi, domnii Geoană şi Glăvan, prin vocea tuturor membrilor până la urmă, că trebuie să existe un efort concertat şi conjugat pe această chestiune mă ajută foarte mult.

Bogdan Chirieac : Nu m-aţi lămurit prea mult cum funcţionează mecanismul Guvernului Călin Popescu-Tăriceanu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E foarte simplu. Tehnic, nu este nici o diferenţă faţă de felul în care a funcţionat şi executivul trecut, şi ăsta este un lucru bun. Poate că are prea multe aderenţe administrative, prea multe instituţii care se ocupă de acelaşi lucru. Dar, în principiu, situaţia este în felul următor : primul-ministru este cel care administrează un Secretariat Executiv de Integrare Europeană şi acest lucru e bine că trebuie spus tuturor telespectatorilor. Acest Secretariat Executiv pentru Integrare Europeană este alcătuit din principalele ministere care sunt implicate în proces, plus agenţiile guvernamentale, care, la rândul lor, au atribuţii în procesul de integrare. El, de fapt, reproduce o structură care s-a construit la momentul potrivit datorită importanţei negocierilor cu Uniunea Europeană. Acum, aceste ministere, aceste agenţii guvernamentale, strânse în jurul mesei Secretariatului Executiv, oferă informaţie primului-ministru. Informaţia este evident tehnică, concentrată într-un dosar. Acel dosar reprezintă dovada muncii, activităţii administrative a ministerelor. Acea informaţie este apoi preluată de noi şi trimisă la Bruxelles pentru ca ea să poată alimenta Parlamentul European, şi ea merge şi la Comisia Europeană. Acestei activităţi a executivului trebuie să i se adauge şi activitatea parlamentară. Facţiunea parlamentară socialist-democrată din Parlamentul român merge cu facţiunea social-democrată din Parlamentul European, facţiunea liberală, cu colegii ideologici din

Parlamentul European şi aşa mai departe. Ăsta este tipul de dialog pentru care astăzi facem noi exerciţiu.

Bogdan Chirieac : Ştiţi ce lipseşte din acest mecanism pe care aţi avut amabilitatea să ni-l descrieţi şi din care nu ştiu cât s-a putut înţelege aşa, la o primă citire ? Deci, până la capăt, e greu la o emisiune de televizor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Bogdan Chirieac, de trei ani îl ştiţi pe de rost. Mi-e greu să cred că dumneavoastră nu înţelegeţi.

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, ştiţi ce lipseşte dincolo de… ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aştept să-mi spuneţi ce lipseşte astăzi şi nu lipsea anul trecut.

Bogdan Chirieac : Un lucru, zic eu, destul de important, capacitatea de decizie a guvernului.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aici trebuie să-mi explicaţi dumneavoastră la ce vă referiţi.

Bogdan Chirieac : Vă explic imediat. Câtă vreme dumneavoastră primiţi un semnal negativ personal, aşa cum ne-aţi dezvăluit în emisiune, din partea parlamentarilor europeni…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Semnal negativ ? Ce înseamnă semnal negativ ?

Bogdan Chirieac : Deci ăla a fost un semnal pozitiv, faptul că vi s-a spus că nu e suficientă informaţie la Bruxelles…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Bogdan Chirieac, dumneavoastră faceţi un joc logic aici, pentru că eu, dacă vorbesc despre mere, dumneavoastră după aceea îmi spuneţi că faptul că nu vorbesc despre pere e un lucru rău. Nu, eu vorbesc despre cu totul altceva.

Bogdan Chirieac : Amestecăm merele cu perele, vorba dumneavoastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să fim în acelaşi teritoriu logic. Deci ce spun eu este următorul lucru, nu un semnal negativ…

Bogdan Chirieac : Lăsaţi-mă să sumarizez şi explicaţi imediat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu vă las să concluzionaţi dintr-un singur motiv, pentru că trebuie să fiu explicit şi, atunci, ce-mi spuneţi dumneavoastră mă obligă la mai multă explicitate. Nu spun decât atât : unii dintre cei cu care mă întâlnesc – pot să fie de la facţiunea ecologistă, de exemplu, sau de la facţiunea populară – îmi spun următorul lucru : *Am avea nevoie de mai multă informaţie. Noi primim puţină sau nu am primit deloc*. Când asta ţi se spune în ianuarie, după ce Parlamentul European a revenit, referinţa nu se face la activitatea din ianuarie şi ţi se spune clar în termenii trecutului că nu au primit. În momentul în care eu stau de vorbă cu purtătorul de cuvânt al facţiunii ecologiste şi-mi zice : *Ştiţi, mă bucur că în fine primesc şi eu acum rapoarte despre ceea ce poate face Guvernul român, pentru că eu în 2004 nu am primit*. Şi eu am zis : *Pentru faptul că nu aţi primit atunci, dumneavoastră aţi făcut nişte declaraţii politice*.

Bogdan Chirieac : Dar ce a făcut Guvernul român ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, nu ştiu ce a făcut în 2004 Guvernul român, în afara faptului că nu a alimentat cu informaţie facţiunea ecologistă.

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, fostul Guvern român, dincolo de problemele grave pe care le-a lăsat, inclusiv acestea lăsate de corupţie, a lăsat totuşi la cheie un lucru pentru munca dumneavoastră…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce a lăsat la cheie ?

Bogdan Chirieac : Tratatul de Aderare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : O, Dumnezeule ! O chestiune aici de spus. Eu nu m-am referit în termeni critici nicicum la faptul…

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, eu l-am văzut pe domnul preşedinte Traian Băsescu la Bruxelles, acolo, stând cu domnul Ion Iliescu şi cu domnul Adrian Năstase, domnul Traian Băsescu luându-le apa de la moară, spunând că are treabă, vorbeşte dânsul primul, şi plecând, spunând că s-au încheiat negocierile. Nu mai intenţionează să deschidă nici un capitol de negociere, cum a spus dânsul în campania electorală, ba chiar a propus ca domnul Puşcaş să rămână negociator-şef în continuare. Fapt respins, în opinia mea, în mod greşit din interese de partid de către PSD. Deci fostul Guvern al României a lăsat încheiat Tratatul de Aderare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Bogdan Chirieac, nu. Dacă vreţi, pentru precizie extremă, spun în felul următor : fostul Guvern, spre meritul său, a încheiat negocierile cu Uniunea Europeană. Atenţie, eu nu sunt aici pentru a face evaluarea a ceea ce a reuşit să facă Guvernul român, a ceea ce nu a reuşit să facă fostul Guvern, a ceea ce nu reuşeşte să facă actualul Guvern. Eu vă spun numai atât, că au existat deficienţe de comunicare. Acele deficienţe de comunicare nu sunt în proporţie… păstrând absolut toată semnificaţia lor. Nu sunt nici pe departe la fel de importante precum încheierea negocierilor. Să ne înţelegem. Acela este un proiect european reuşit şi nimeni nu zice că nu e bine că s-a întâmplat aşa. Nimeni nu critică acest lucru. În schimb, în momentul în care vă spun cu toată răspunderea că trebuia privită mult mai serios comunicarea cu Parlamentul European, atunci chestiunea asta într-adevăr trebuie luată ca o deficienţă, o deficienţă de comunicare pe care Executivul român astăzi, împreună cu parlamentul, împreună cu toate partidele reprezentate în Parlamentul român, se străduieşte s-o străduiască.

Bogdan Chirieac : De bine ce aţi comunicat în ultima perioadă… eu constat ce este în presă. Deci de bine ce aţi comunicat cu Parlamentul European în ultima perioadă, avem acele grupuri de parlamentari pe care chiar dumneavoastră le recunoaşteţi, spuse în aceste puţine ziare germane şi un „amărât” de *BBC*, în care îşi exprimă opinia că România nu trebuie să adere la 1 ianuarie 2007. Deci, dacă aşa comunicaţi, mai bine tăceţi !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Bogdan Chirieac, dacă noi am tăcea, atunci în mod evident nu ar mai exista nici o diferenţă în felul în care a tăcut discret pe anumite subiecte guvernul precedent şi guvernul actual.

Bogdan Chirieac : Am răspuns mai mult ca dumneavoastră în această primă parte a emisiunii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am acceptat jocul în care dumneavoastră vorbiţi despre generalitate, iar eu vorbesc despre chestiunile precise.

Bogdan Chirieac : Deci, categoric, dumneavoastră estimaţi un rezultat pozitiv la discuţia din Parlamentul European de peste o lună, din 13 aprilie ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : La Avizul Conform ?

Bogdan Chirieac : La Avizul Conform.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că avem o foarte bună şansă pentru a încheia Tratatul pe 25 aprilie cu un Aviz Conform onorabil. Ceea ce cred că rămâne Executivului român de făcut şi parlamentului în acţiune conjugată este ca, până la Avizul Conform, inclusiv vocile neîncrederii să aibă o posibilitate de informare suplimentară despre România.

Mihai-Răzvan Ungureanu : O clipă ! Domnule Bogdan Chirieac, sunt invitatul dumneavoastră, şi dumneavoastră sunteţi o gazdă.

Bogdan Chirieac : Am înţeles. Vă dau şi o cafea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Probabil, dacă o să umple paharul cu apă, e bine. Un singur lucru trebuie să spun însă în plus aici, că aceste voci care sunt critice şi care sunt vocile neîncrederii pot oricând să se transforme în voci critice în cazul în care rezultatele bune nu sunt oferite şi, atunci, ar fi păcat ca munca puţinilor colegi aflaţi în ministerele de linie astăzi să fie trecută în rezervă, în paranteze, numai pentru că există o problemă de comunicare.

Bogdan Chirieac : Dacă Parlamentul European dă un Aviz Conform negativ, ce se întâmplă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sper că nu se va întâmpla aşa ceva.

Bogdan Chirieac : Ştiţi care e problema care mă îngrijorează ? Că dumneavoastră, ministru de Externe al României şi membru important al Cabinetului Tăriceanu, îmi spuneţi : „Sper să nu se întâmple”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, normal !

Bogdan Chirieac : Păi, nu e normal. Normal este să spuneţi : „Categoric Guvernul Tăriceanu va obţine Avizul Conform pentru România în Parlamentul European. Categoric vom semna Tratatul de Aderare cu Uniunea Europeană pe 25 aprilie”.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Bogdan Chirieac, ce vă surprinde pe dumneavoastră ? Faptul că eu sunt ponderat, că sunt cu capul pe umeri, că nu am mintea inflamată politic sau faptul că nu reuşesc să fiu un propagandist în faţa contribuabilului român ? Eu nu spun lucrurilor decât pe nume şi eu cred că chestiunea se poate spune în felul următor : „Nu văd în momentul de faţă…”.

Bogdan Chirieac : Daţi-mi voie ! Nu sunteţi perceput în acest moment ca om politic neapărat, ci în primul rând ca diplomat. Deci dumneavoastră nu aveţi o expunere foarte mare în mediul politic, deci nu sunteţi liderul PNL, nu ştiu dacă sunteţi vicepreşedinte al PNL.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu.

Bogdan Chirieac : Nu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu mă confundaţi cu alte cariere !

Bogdan Chirieac : Nici pe departe. Nu v-am acuzat aici de faptul că nu faceţi propagandă pentru guvernul aflat la putere şi pentru Alianţa D.A. Nu. Însă vă atrag atenţia, fără să acuz în nici un fel că dumneavoastră, care ar trebui să daţi semnalele potrivite acestui guvern care se mişcă greu… Un guvern de patru partide nu are o marjă de manevre foarte ridicată.

Mihai-Răzvan Ungureanu : V-aţi obişnuit patru ani de zile cu o unanimitate extraordinară. Daţi-mi voie să vă spun că şi un guvern alcătuit din patru partide poate fi un guvern funcţional. De unde teama aceasta a noastră că, dacă există patru elemente care reuşesc să se complementeze corect, nu funcţionează nimic ? Ne este teamă de democraţie, ne este teamă de faptul că există mai multe partide la guvernare ?

Bogdan Chirieac : Domnule Mihai-Răzvan Ungureanu, ca să spuneţi la emisiunea „Pro Vest” că ne este teamă de democraţie, nu credeţi că e un pic cam mult ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În cazul acesta e forţată şi supoziţia potrivit căreia patru partide sunt întotdeauna mai periculoase în activitatea lor administrativă, mai supuse greşelii, decât un partid.

Bogdan Chirieac : Ne aducem aminte nu cu plăcere de perioada 1997-2000…

Mihai-Răzvan Ungureanu : De ce nu vă aduceţi aminte cu plăcere, domnule Bogdan Chirieac ? Pentru că aveaţi cititori…

Bogdan Chirieac : Deci nu pot să-mi aduc aminte de perioada 1997-2000, pentru că atunci ne pregăteam să…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aţi fost în excursiile prezidenţiale.

Bogdan Chirieac : Nu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ?

Bogdan Chirieac : Nu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A, înseamnă că nu a fost nimeni de la *Adevărul*.

Bogdan Chirieac : E cu totul altceva. Noi, ziariştii, când mergeam în ceea ce numiţi dumneavoastră cursele prezidenţiale… rezultă că domnul Emil Constantinescu s-a plimbat atunci, a fost în excursii. Deci noi ne plăteam, nu plăteam pe banii contribuabilului, aşa cum mergeţi dumneavoastră şi cum e normal să mergeţi ca demnitar.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să înţeleg că un ministru de Externe de fapt trebuie să-şi găsească surse private de finanţare pentru a… ?

Bogdan Chirieac : Nu, v-am spus că e normal.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dumneavoastră mi-aţi spus că aţi avut o experienţă proastă cu guvernarea 1997-2000, iar eu mi-am exprimat surprinderea.

Bogdan Chirieac : Nu ştiu de ce sunteţi aşa surprins, că aţi fost secretar de stat în Ministerul de Externe în perioada aceea.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sigur că da.

Bogdan Chirieac : Deci tot pe banii contribuabililor aţi lucrat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi asta este o greşeală când eşti secretar de stat în Ministerul de Externe ?

Bogdan Chirieac : Nu, dar e bine să precizăm cine pe banii cui circulă. Deci, ziariştii merg pe bani privaţi…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Unii ziarişti merg pe banii privaţi.

Bogdan Chirieac : Sunteţi la „Pro Vest”. Aici vorbim de *PRO TV* sau de ziarul *Adevărul* ? Noi mergem pe banii noştri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt convins că acum derapăm de la subiect.

Bogdan Chirieac : Nu derapăm. Imediat revenim. Păi, dumneavoastră ne-aţi adus aici, spunând că o coaliţie cum este aceasta în Guvernul Tăriceanu funcţionează mai bine fiindcă e făcută din patru partide decât dacă e făcut din mai puţine.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am spus asta.

Bogdan Chirieac : Iar din perioada 1997-2000, daţi-mi voie doar să spun că îmi aduc aminte cu neplăcere de mineriade.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A, da. Aşa e.

Bogdan Chirieac : Vă aduceţi şi dumneavoastră aminte sau eraţi plecat din ţară ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Chirieac, în momentul în care dumneavoastră lăudaţi mineriadele, în momentul acela noi ne gândeam care poate să fie „contribuţia" la stabilitatea statului român.

Bogdan Chirieac : Lăudam mineriadele noi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O spun în nişte termeni figuraţi.

Bogdan Chirieac : Deci, Dumnezeule, deci noi am lăudat mineriadele în 1999 ! Asta aţi spus.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Chirieac, vorbesc în termen figuraţi. Nu facem teatru aici.

Bogdan Chirieac : Deci, în 1999, dumneavoastră aţi spus că lăudam mineriadele. Eu lăudam mineriadele ? *PRO TV*-ul lăuda mineriada, *Adevărul* lăuda mineriada ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : M-am referit eu la dumneavoastră ?

Bogdan Chirieac : Păi, aşa aţi spus : „În 1999, când dumneavoastră lăudaţi mineriadele". Aşa aţi spus adineauri. Vă pun banda, vă pun caseta !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Chirieac, luaţi-o ca pe o referinţă foarte generală, în termeni foarte figuraţi. În momentul în care chestiunea aceasta, mineriadele de care aţi pomenit, era în capul listei, problema pe care ne-o puneam atunci era în ce măsură statul român îşi poate credibiliza, stabiliza poziţia, dacă mai există raţiuni pentru a spune altundeva în exterior că stabilitatea e reală. Astea erau problemele noastre atunci.

Bogdan Chirieac : Şi era stabilitate în statul român atunci ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vreţi să mă refer la ce a fost atunci sau să mă refer la activitatea de astăzi ?

Bogdan Chirieac : Deci, cred că perioada 1997-2000 putem s-o încheiem, nu ? A fost cum a fost şi nu a fost...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Probabil că avem păreri diferite.

Bogdan Chirieac : Până atunci, înseamnă că dumneavoastră eraţi de acord cu ce s-a întâmplat atunci, cu intrarea aproape în incapacitate de plată a României în 1999 şi aşa mai departe. Deci au fost nişte probleme dificile atunci.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În 1999 ?

Bogdan Chirieac : Da, da. Au fost şi în 1999, în timpul războiului NATO-Iugoslavia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu vreau să ajung la subiectul NATO, pentru că, atunci, în 1999, diferenţa de puncte de vedere dintre noi şi Kosovo, care a fost o diferenţă foarte serioasă, a dovedit pe măsură ce a trecut timpul că nu-şi avea rostul, pentru că răspunsul pe care l-a dat Administraţia atunci a fost un răspuns bun şi cred în continuare acest lucru.

Bogdan Chirieac : Atunci, punctul de vedere a fost foarte clar, că Statele Unite fac o greşeală atacând fosta Iugoslavie. Şi acest punct de vedere, din nefericire, s-a dovedit corect, fiindcă apoi, când lucrurile s-au încheiat, Milošević a fost înlăturat de ai săi după un an şi patru luni de zile. Deci, practic, intervenţia în fosta Iugoslavie nu a făcut altceva decât să solidarizeze sârbii în jurul lui Milošević. Revenind la ce se întâmplă în aceste două luni de zile şi la Guvernul Tăriceanu, pe care eu îl văd mişcându-se foarte greu în

această coaliţie, şi o să râdeţi, de partea mea îl am pe preşedintele Traian Băsescu, fiindcă domnia sa solicită alegeri anticipate. Preşedintele Traian Băsescu spune că intrarea PUR la guvernare este o soluţie imorală. Dacă Guvernul merge foarte bine, dacă vă descurcaţi foarte bine, atunci noi, cei cărora nu ne place democraţia, ce să mai spunem de preşedintele Traian Băsescu, care spune că vrea alegeri anticipate? De ce mai e nevoie de alegeri anticipate?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Daţi-mi voie să vă spun că nu am cum să comentez aşa ceva. Poate după o scurtă pauză publicitară.

Bogdan Chirieac: Cred că subiectul european a fost suficient tratat. Puteţi să vă referiţi un pic la partea cealaltă a Atlanticului, la subiectul american? Şi la vizita preşedintelui Traian Băsescu care începe marţi la Washington, la întâlnirea sa cu preşedintele Bush, dar mai ales vreau să vă referiţi la această tendinţă de americanizare a politicii externe româneşti, inclusiv prin adoptarea aceluiaşi tip de doctrină militară pe care o au Rusia, Statele Unite şi Israelul în lume, adică atacul preventiv şi, mai ales, în ce măsură consideraţi că această politică afişată la Bucureşti deranjează Europa?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Dumneavoastră porniţi de la două premise cărora încerc să le descopăr raţiunile. Am să vă rog de data aceasta să-mi daţi şi mie puncte de orientare în această logică, nu neapărat proprie mie. Spuneţi-mi dumneavoastră: de ce ar trebui să fie considerată politica externă românească o politică de americanizare, pentru că eu, sincer, nu mi-am dat seama de asta? Şi cred că diferenţa dintre noi doi este că dumneavoastră vedeţi pe dungă, eu sunt în Ministerul Afacerilor de Externe. Iar, în al doilea rând, vă întreb: în cazul în care politica externă românească este o politică de americanizare, ce ne mai rămâne de fapt din profilul european al României? Dumneavoastră veţi spune că întrebarea mea e o întrebare retorică de vreme ce s-a răspuns implicit la prima, iar eu mă întreb cu totul candid unde vedeţi dumneavoastră o singură culoare… În condiţiile în care – şi ceea ce poate observa un telespectator e simplu – şi preşedintele, şi premierul, şi ceilalţi membri ai Executivului român au efectuat vizite în locuri care nu reflectă neapărat aşa ceva. Vizita la Washington vine acum, la început de martie, după Londra, după Chişinău, după Ungaria, după Bruxelles. De unde senzaţia că există o americanizare?

Bogdan Chirieac: Păi, să vă ajut cu ceva. Cu declaraţia domnului preşedinte vizavi de axa Washington-Londra-Bucureşti, cu declaraţia domnului preşedinte privind doctrina de atac preventiv. Vă ajută cu ceva chestiunea asta?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Puteţi continua, pentru că aici au fost tot timpul explicaţii. Cel puţin pentru ultima parte, fiind o chestiune care s-a discutat în CSAT, prefer să tac eu şi să fie chiar preşedintele României cel care se pronunţă asupra acestei chestiuni.

Bogdan Chirieac: E în regulă. Mai ales că doctrina aceasta priveşte într-o oarecare măsură şi Ministerul de Externe, dar încă nu sunteţi şi ministrul Apărării.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Deocamdată, în CSAT se face un inventar cât de cât complet al tuturor ameninţărilor şi al tuturor posibilităţilor de combatere, de contracarare a ameninţărilor. Eu zic că până aici putem să mergem. De aici şi până la a vorbi despre doctrine, despre adoptarea unor doctrine, e prea mult.

Bogdan Chirieac: Asta se întâmplă. Deci, vom ataca preventiv alte state?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aţi fost dumneavoastră în CSAT şi nu am observat, şi aţi auzit aşa ceva ?

Bogdan Chirieac : Nu. Am dat presei comunicatul pe care dumneavoastră l-aţi dat. Nu ştiţi că aţi dat un comunicat după şedinţa CSAT ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi aţi şi citit comunicatul cu atenţie ?

Bogdan Chirieac : L-am reprodus.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E perfect. În cazul acesta, o lectură atentă a comunicatului îmi va da mie dreptate.

Bogdan Chirieac : Dar ştiaţi de comunicatul ăsta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vi se pare că aveţi de-a face cu un ignorant, domnule Chirieac ?

Bogdan Chirieac : Nu, sunteţi invitatul meu. Vă daţi seama că e o întrebare la care nu pot să răspund.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă bucur că aţi avut o ezitare salvatoare.

Bogdan Chirieac : Daţi-mi voie să revin la chestiunea privind Statele Unite. Nu consideraţi deci că politica externă a României este în primul rând îndreptată spre Statele Unite şi în al doilea rând către Europa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dumneavoastră trebuie, domnule Chirieac, să-mi răspundeţi mie la o întrebare. Ce vă determină în mod real să credeţi acest lucru ? Evident că în construcţie nici nu există un asemenea desen. Noi nu avem preferinţe de genul „mergem întâi acolo şi, după aceea, mergem în partea cealaltă”. Rezolvăm întâi problema A şi apoi rezolvăm problema B. Pentru că nu se face aşa politică externă. Dumneavoastră aveţi o oarecare experienţă jurnalistică acum.

Bogdan Chirieac : Dobândită în excursiile prezidenţiale.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E bine şi aşa. Chestiunea este în felul următor : atâta timp cât există o politică externă românească, ea trebuie să dezvolte sensibilitate pe orice subiect. Subiectul principal al României în momentul de faţă este integrarea europeană şi, aici, cu certitudine suntem de acord. Este un element fundamental al politicii externe româneşti. Un alt element fundamental al politicii externe româneşti este relaţia cu aliaţii din cadrul NATO. Dincolo de aceste două mari subiecte, care sunt subiecte grele, care consumă energie, există toate celelalte probleme enunţate în ordine şi de preşedintele României, şi de premier, reluate apoi de Ministerul Afacerilor de Externe în conferinţele programatice de politică externă. A preşedintelui a fost, dacă nu mă înşel, pe 17 ianuarie.

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, telespectatorii „Pro Vest” sunt nişte oameni informaţi, nişte oameni chiar pasionaţi de politica externă sau, în orice caz, interesaţi de politica externă. Deci, domnul preşedinte Traian Băsescu a emis două direcţii de politică externă : axa Washington-Londra-Bucureşti şi regiunea Mării Negre, interesul României pentru regiunea Mării Negre şi aşa mai departe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă rog, dumneavoastră ziceţi două. Eu zic că oricum sunt mai multe, şi referinţele domniei sale…

Bogdan Chirieac : Le-a prezentat de pe scaunul acela chiar dânsul. Noi nu putem spune că sunt rele. Noi suntem jurnalişti şi lumea judecă. Domnul Traian Băsescu este ales şi este preşedintele meu şi al telespectatorilor, fiindcă aşa este democratic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă simt răzbunat.

Bogdan Chirieac : Cum susţineţi ca ministru de Externe această orientare de politică externă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În primul rând vă spun că nu este o orientare în sensul singularităţii ei, singura orientare a politicii externe româneşti.

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, eu nu mă pricep, dar se mai pricep telespectatorii. Deci, din nefericire, politica externă a unor state importante din Uniunea Europeană nu se suprapune, ba chiar deloc, cu politica externă americană.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Despre ce îmi vorbiţi mie aici ? Îmi vorbiţi despre ce se întâmplă între politicile externe ale unor state europene şi Statele Unite sau vorbim despre politica externă românească, care nu este uniplanară, care nu are un singur azimut.

Bogdan Chirieac : Păi, dumneavoastră unde vă integraţi ? Că vrem să mergem la Bruxelles.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acum am înţeles ce doriţi, de fapt.

Bogdan Chirieac : Deci, intră în Europa încă o colonie care primeşte bani de la europeni şi face politica americană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta o să fie spre deliciul polonezilor auzind-o. Domnule Bogdan Chirieac, lucrurile stau în felul următor…

Bogdan Chirieac : Sunt prieteni cu noi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Puţini sunt cei care nu sunt prieteni cu noi.

Bogdan Chirieac : E adevărat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Bogdan Chirieac, lucrurile stau în felul următor : România e oricum într-o graniţă. Se află la graniţa Alianţei Nord-Atlantice, se află la graniţa previzibilă a Uniunii Europene. În acest loc, interesele se suprapun. Aici nu este un teritoriu de opţiune, merg cu A sau merg cu B. Aici este un teritoriu în care interesele strategice se suprapun. Expresia „axă”, cuvântul „axă” poate să stârnească nenumărate referinţe istorice.

Bogdan Chirieac : A stârnit.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru mine, de exemplu, are o referinţă istorică cum poate să aibă şi pentru dumneavoastră. Dar nu trebuie privit – şi ăsta a fost şi sensul unor explicaţii pe care domnul Traian Băsescu le-a dat şi l-am dat şi eu –, nu trebuie privite în sens exclusivist în nici un fel. A imagina axa Bucureşti-Londra-Washington ca fiind o coloană vertebrală în lungul căreia nu se mai alătură nici o piesă, cum ar fi Berlinul sau Parisul, e fals. Această piesă nu este anti-europeană – şi credeţi-mă că nu fac acum un sofism. Nu este nici în sensul ei şi nici în intenţia celui care a pronunţat-o, nu a existat vreo nuanţă antieuropeană. Câtuşi de puţin. În schimb, evocă altceva. Evocă un interes strategic, un vector de politică strategică şi sunt convins că nu mă veţi contrazice când voi spune că acest vector de politică strategică uneşte Londra şi Washingtonul, tot aşa cum poate uni Parisul şi Berlinul.

Bogdan Chirieac : Nu vă contrazic eu. Vă contrazic Washingtonul şi Londra.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt curios să văd cum.

Bogdan Chirieac : Păi cum ? Fiindcă nu doresc dânşii să facă o axă cu Bucureştiul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta probabil că s-a întâmplat în orele de dinainte să intru la emisiune.

Bogdan Chirieac : Aveţi dumneavoastră ceva care să fie dezvăluit şi publicului larg ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, eu cred că este rândul meu să vă întreb pe dumneavoastră cum de se întâmplă că Washingtonul şi Londra, dintr-odată, au o voce comună pe chestiunea aceasta, spunând : „Nu vrem”, iar personalizarea Washingtonului şi a Londrei pe mine mă binedispune. Dar dumneavoastră, cu certitudine, trebuie să aveţi şi informaţii.

Bogdan Chirieac : Da. Deci din nou repet, ce să facem, aşa e presa, de la Londra nu mi s-a părut deloc că domnul Tony Blair doreşte să tragă axa până la Bucureşti, iar dacă acum, dumneavoastră, la Washington, îl veţi obţine pe domnul Bush care să spună : „Visul meu dintotdeauna a fost să fac o axă cu Bucureştiul şi cu Guvernul Tăriceanu”, cu siguranţă vă vom consemna această declaraţie. Dar dumneavoastră aveţi vreo declaraţie în sensul acesta, că dânşii doreau de mult să facă o axă cu Bucureştiul ? Nu au avut posibilitatea până acum fiindcă s-a opus Adrian Năstase şi, brusc, acum doresc să facă o axă cu Bucureştiul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Trebuie să recunosc că nu am mers până aici cu fantezia… Vreau să vă spun că există destulă seriozitate în a considera că proiectele strategice româneşti, din viziunea pe care v-am spus-o eu, cu o suprapunere de interese ale NATO şi ale Uniunii Europene, contează şi merită luată în atenţie. Altminteri, toată sensibilitatea pe zona Mării Negre, pe Estul imediat al României, Republica Moldova, Transnistria, Ucraina, nu ar exista nicărieri pe listă. Şi totuşi, în două luni, aceste două subiecte au apărut în materia temelor de politică externă şi la Washington, şi la Londra. Eu nu spun că se descoperă roata şi eu nu spun că acest lucru reprezintă o enormă invenţie românească. Spun însă că există un executiv care accentuează asupra importanţei construirii unei politici externe locale, româneşti, pe aceste dimensiuni. Mi se pare salutar acest interes.

Bogdan Chirieac : Ştiţi când ar fi salutar ? Dacă ar dori şi partea cealaltă. Mi-e teamă să vă spun că timpul alocat „Pro Vest” a expirat. Sperăm să mai reveniţi la noi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cu mult drag.

Bogdan Chirieac : Stimaţi telespectatori, vă mulţumim şi dumneavoastră pentru faptul că ne-aţi urmărit astăzi şi vă aştept, ca de obicei, duminica viitoare, la ora 10.

6 martie 2005, *PRO TV*

„Cred în capacitatea MAE de a se autoreprezenta”

Stelian Tănase : Stimaţi telespectatori, bună seara, bine v-am găsit. Cu emoţii, domnul ministru a venit exact în ultimul minut. Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul de Externe al României. Bună seara.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îmi cer scuze de întârziere.

Stelian Tănase : Nici o întârziere. E mai palpitant aşa. Avem şi o întrebare pentru dumneavoastră, stimaţi telespectatori : „Va scăpa Ministerul Afacerilor Externe de dinozauri ? ”. Este un subiect pe care ieri şi azi l-am găsit abundent în paginile cotidienelor. Mihai-Răzvan Ungureanu este născut în 1968 la Iaşi, căsătorit, absolvent în 1992 al Facultăţii de Istorie. În 1993 a luat un master la Oxford. A publicat în mai multe reviste. Nu vreau să vi le citesc. Sunt prea multe. Aş citi toată emisiunea. Între 1998 şi 2001, secretar de stat în acelaşi minister. Între 2000 şi 2003, director general, emisar regional al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est. În perioada 2003-2004, coordonator adjunct al Iniţiativei de Cooperare Sud-Est Europeană. Un stagiu lung la Viena. Viena e un oraş frumos, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, e un oraş de care sunt îndrăgostit, evident.

Stelian Tănase : Şi eu la fel. De muzica ei, mai ales. Presa de ieri şi de astăzi atacă abundent un subiect. Este vorba de vânătoarea de vrăjitoare, de îndepărtare a unor diplomaţi politizaţi. Despre ce este vorba ? În principal, vreau să amintesc telespectatorilor că există şi alţi miniştri care au început o campanie de curăţare a ministerelor lor. E vorba de Vasile Blaga, e vorba de Gheorghe Flutur. Iată, Mihai-Răzvan Ungureanu se pare că porneşte aceeaşi campanie de a aşeza ministerul pe baze profesionale. Este o vânătoare de vrăjitoare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Câtuşi de puţin şi mulţumesc pentru această întrebare. Mă bucur că pot să vin în întâmpinarea unor aşteptări publice. Totodată, această aşteptare se aşază şi pe un fond instituţional, are o raţiune instituţională. Ministerul Afacerilor Externe este un minister care trece printr-un proces firesc de întinerire.

Stelian Tănase : Dar cam întârziat, aşa.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă refer la ceea ce am preluat eu la sfârşit de decembrie. Trecem printr-un fenomen de întinerire, poate nu neapărat cu viteza pe care am aştepta-o cu toţii, şi are nevoie de o reaşezare firească a politicii sale de personal. O spun apăsat, ca să ies cumva din tentaţia spectaculosului şi pentru că vreau să se înţeleagă că nu încerc să fac din asta…

Stelian Tănase : Nişte statistici, nişte date. Spuneţi-ne exact ce se întâmplă în minister.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Imediat. Ce vreau să vă spun, ca să-mi termin fraza, nu vreau să se înţeleagă că este capital politic ieftin sau, Doamne fereşte, cine ştie ce miracol pe care încerc să-l săvârşesc în două-trei zile prin pase magnetice administrative.

Stelian Tănase : Sunt miracole în politică sau nu sunt ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În administraţie, rareori. În politică există surprize. Pur şi simplu, nu fac altceva decât să repun în funcţiune nişte dispoziţii legale esenţiale, între care evident pensionarea şi…

Stelian Tănase : Deci o parte dintre oamenii din Centrală şi din ambasade vor fi pensionaţi pentru că au atins limita de vârstă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au atins limita de vârstă. A existat într-adevăr o circulară internă pe care am trimis-o către colegii noştri din Bucureşti şi din misiunile externe, pentru a-i invita să respecte de fapt o prevedere legală şi, repet, cu aşteptare. Nu e nimic excepţional. Nu încerc nimic altceva decât să rezolv câteva probleme fireşti de personal. Dar, pentru că m-aţi întrebat de date, eu de data aceasta vin special pentru dumneavoastră cât se poate de pregătit tehnic şi am să vă spun cam care este peisajul în materie de personal în Ministerul Afacerilor Externe astăzi. Şi veţi vedea care sunt şi disparităţile. Am sub 25 de ani, deci oameni foarte tineri din totalul de personal, numai 3,6 procente. În Centrală, inevitabil, marea majoritate, în exterior – o infimă parte a lor. Între 26 şi 30…

Stelian Tănase : Acolo merg, în ambasade, numai coloneii, generalii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Între 26 şi 35 de ani, deci la vârsta maturităţii, a primei vârste adulte, când experienţa socială şi profesională începe să se mai acumuleze, înseamnă cam un sfert din total. Foarte puţini cei care sunt sub 25 de ani. 3,6% este o cifră măruntă. Dacă pentru celelalte grupe de vârstă am proporţii relativ explicabile, 36-45 de ani – aproape 25%, cum sunt şi cei între 26 şi 35…

Stelian Tănase : Acum, poate să fie tânăr şi tâmpit.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Faptul că am sub 25 de ani, deci oameni care sunt absolvenţi de facultate la 22 de ani şi absolvenţi de un curs universitar, masterat la 24, numai patru procente îmi arată că există un defect în materie de politică de personal. Nu am de unde absorbi sau bazinul meu de recrutare este extrem de mic.

Stelian Tănase : Cât de bine plătiţi un asemenea tânăr, care vine de pe băncile facultăţii, a făcut Ştiinţe Politice, Relaţii Internaţionale, eventual un masterat la Bruxelles ? Cât îi daţi ca să vină la dumneavoastră, şi nu la banca nu ştiu care ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Păi, despre asta este şi vorba. Plaja mea de recrutare scade dramatic pe măsură ce el recunoaşte că a veni în Ministerul Afacerilor Externe pentru un salariu de 3,5-4 milioane pe lună. Reprezintă nu doar o aventură, ci aproape o sinucidere, pentru că nu are cum să-şi plătească supravieţuirea în Bucureşti.

Stelian Tănase : Nici chiria într-o garsonieră în marginea Bucureştiului n-o poate plăti.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Or, asta, dintr-odată, mă obligă sau obligă instituţia să-şi caute amatorii, cei care sunt doritori de o carieră diplomatică, în rândul copiilor care provin din familii destul de înstărite, care au capacitatea de a-şi organiza viaţa singuri sau împreună cu părinţii, indiferent de ceea ce este plătit, şi, mai mult de atât, mă obligă să fiu atent la oferta din Bucureşti. Or, mie îmi trebuie oameni care vin de peste tot, nu doar din Bucureşti. Şi din alte centre universitare.

Stelian Tănase : Am citit împreună cărţi în care diplomaţii de carieră au obiceiul bun să-şi scrie memoriile, şi diplomaţii povesteau cum au debutat, cum şi-au început cariera, ce concursuri severe erau şi erau exact minţile cele mai strălucite dintr-o generaţie care intrau în Ministerul Regal de Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aşa este, da. Bine, şi miza atunci era alta. Ministerul Afacerilor Externe, bunăoară, în perioada interbelică, era un minister care număra 220 de angajaţi, dacă îmi aduc eu bine aminte, pentru perioada 1930-1938.

Stelian Tănase : Chestiunea era de calitate. Totuşi era o elită bine aleasă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Marea majoritate a celor care se aflau în Ministerul Afacerilor Externe atunci erau şi oameni cu pedigri genealogic, oameni cu sânge albastru. Nu depindeau neapărat de mijloacele pecuniare pe care le punea la dispoziţie ministerul...

Stelian Tănase : Ştiţi ca şi mine cazuri de ambasadori numiţi de Bucureşti la Paris care şi-au vândut o moşie ca să poată să stea ambasadori la Paris.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact.

Stelian Tănase : Nu plătea statul, plăteau ei, din propria lor moşie, să reprezinte România.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Statul le dădea destul de puţin. Aveau blazon, aveau un alt „usage du monde", un alt fel de a se insera în societăţi cu care erau acomodaţi fie din copilărie, fie datorită studiilor universitare. Erau absorbiţi imediat în mediu. Uneori, pentru ei era chiar mediul matern sau era chiar prima lor casă Parisul sau Berlinul. Mai este ceva interesant aici : statul era îndeajuns de interesat pentru o bună reprezentare în exterior, acest lucru vădindu-se în modul în care investea în reprezentarea diplomatică. Se cumpără ambasade la Paris, la Londra, clădiri cu valoare istorică, ceea ce însemna de fapt o supralegitimare a prezenţei româneşti în mediul politic important. La Berlin, acelaşi lucru, în Italia, acelaşi lucru, şi peste tot prezenţele diplomatice româneşti atunci aveau ţinută, aveau o statură rectilinie.

Stelian Tănase : Spuneţi asta în contrast cu ceea ce se întâmplă astăzi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Spun asta în contrast cu două lucruri : o dată cu faptul că diplomaţia română a fost complet anihilată după 1947, după intervenţia brutală a Anei Pauker...

Stelian Tănase : În noiembrie 1947, când Ministerul de Externe s-a închis, toţi diplomaţii au fost concediaţi, unii au ajuns direct în puşcărie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Cine nu a reuşit să fugă, cum, de exemplu, a reuşit domnul Neagu Djuvara... Este o istorie bine-cunoscută.

Stelian Tănase : Au închis ministerul pentru o zi şi au adus cu totul alţi oameni. Au găsit uşa închisă oamenii care au venit la slujbă, la birou.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Acela a fost cel mai mare şoc şi, din acel moment, Ministerul de Externe s-a reconstruit după model sovietic. Model sovietic care reproducea de fapt un model sovietic de organism secret, de poliţie politică, pentru că Ministerul de Externe sub Litvinov nu era decât imaginea fără uniformă, în haine civile, a poliţiei politice. Or, asta s-a şi reluat. Sunt avataruri de organizare...

Stelian Tănase : Am o întrebare. În 1989, la 22 decembrie, Ministerul de Externe era o „agentură" a serviciului special român ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În ce sens ?

Stelian Tănase : În sensul că diplomaţii erau agenţi ai Securităţii externe sau erau diplomaţi-diplomaţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au existat întotdeauna diplomaţi angajaţi ai Departamentului de Informaţii Externe şi diplomaţi care nu au avut niciodată nici o tangenţă cu...

Stelian Tănase : Şi îi mai lăsa în post ? Îi mai trimitea la ambasadă Ceauşescu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, da. Negreşit. Numai că aici erau anumite rigori de proporţionalitate la care mai curând Departamentul de Informaţii Externe ţinea decât Ministerul Afacerilor Externe şi, interesant, în anii 1965-1967 apare prima generaţie de diplomaţi autentici, feriţi de constrângerile induse de prezenţa *cote-à-cote* a Departamentului de Informaţii Externe. Din generaţia aceasta şi din generaţiile care au urmat până în 1972-1973, când şurubul s-a strâns din nou, face parte chiar fostul ministru, domnul Teodor Meleşcanu. Şi sunt foarte mulţi oameni din acele generaţii, absolvenţi merituoşi de ASE sau chiar de Politehnică, de Filologie, de Istorie, de Ştiinţe Sociale, care au trecut la milimetru pe lângă tentaţia uniformei, au ştiut să i se sustragă pentru că au avut un dosar bun şi pentru că au fost cuminţi, şi-au văzut de treabă, au reuşit să ajungă în exterior dând un nume onorabil României în perioada de început a lui Ceauşescu. Am un alt exemplu care este mult mai interesant şi despre care îmi face mare plăcere să vorbesc. Este vorba despre unul dintre ambasadorii noştri de marcă, un adevărat nobil al serviciului diplomatic român. E vorba de domnul Liviu Bota, pe care tu cu siguranţă ţi-l aduci aminte.

Stelian Tănase : Da. Îmi amintesc foarte bine. A fost o campanie în anii ’80 în legătură cu drepturile omului, a fost sechestrat, s-a întors în ţară... Era raportor pentru drepturile omului şi l-a oprit Ceauşescu să mai plece.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact.

Stelian Tănase : A fost o întreagă campanie pentru a fi recuperat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : A fost recuperat atunci. A fost extras din ţară. A ajuns într-o poziţie de mare vizibilitate în aparatul Naţiunilor Unite, unde se pătrundea foarte greu, cu atât mai mult cu cât ţările socialiste erau ţinute la distanţă. A reuşit să fie acolo, a credibilizat într-un fel pe care astăzi nu ni-l putem imagina statura unei Românii subterane, ferită de comunism şi care reuşeşte să trăiască la limita sufocării ideologice. Liviu Bota atunci era înţeles, imaginat ca reprezentând România sănătoasă, nu România coruptă de comunism. Iar astăzi, numele domniei sale... Mă bucur că revenirea în aparatul diplomatic se leagă de ministeriatul domnului Andrei Pleşu şi de prima discuţie pe care am avut-o cu domnul Bota în Georgia, când reprezenta OSCE în Georgia, în 1998. Revenirea sa în aparatul diplomatic şi apoi plasarea ambasadorului Liviu Bota la Misiunea României pe lângă OSCE la Viena au făcut şi din preşedinţia-în-exerciţiu a OSCE în 2001 şi, apoi, din toate proiectele politice multilaterale generate de OSCE, acolo unde a existat România, o fantastică fervoare diplomatică.

Stelian Tănase : O singură întrebare la acest subiect, apoi vorbim despre Moscova, despre Kiev, despre Marea Neagră : există pericolul să fii atacat ? Că, acolo, se întâmplă ceva necurat în minister. Aşa cum în 1996 s-a spus că se cederizează Ministerul de Externe sau administraţia locală, acuma ea se „alianţizează”. Noua putere îi dă afară pe toţi oamenii de încredere ai lui Ion Iliescu şi ai...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu. Nici nu se pune problema.

Stelian Tănase : Păi, deja se aud voci. Ţi-ai pregătit o apărare sau există argumente puternice ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, fără discuţie. Argumentele de care dispun sunt câteva legi, în principal Legea nr. 269 din iunie 2003. E vorba de Statutul corpului diplomatic. Este o lege care a fost concepută în 2003, nu mai devreme şi nici mai târziu, şi nu fac altceva decât să aplic pe moment, cu destulă vigoare, acele decizii legale care mă avantajează pe mine din punctul de vedere al reconstrucţiei politicii de personal. Am nevoie de locuri pentru oameni tineri, am nevoie de mult mai multe şanse pentru diplomaţii de vârstă medie care sunt prinşi la jumătatea carierei şi care, din cauza supraaglomerării straturilor superioare, nu pot să facă saltul. Am nevoie de o altă generaţie de ambasadori şi de adjuncţi de şefi de misiune. Eu cred în capacitatea ministerului de a se autoreprezenta...

Stelian Tănase : Şi de a scoate oameni de talent în faţă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sigur că da. Tot aşa cum cred că marea majoritate a celor care astăzi, mâine, poimâine, până la jumătatea anului sau până la sfârşitul anului vor ieşi spre o binemeritată odihnă...

Stelian Tănase : Obosesc şi eu cum obosesc şi şefii de poliţie ai lui Blaga.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Reprezintă o parte a istoriei acestui minister. Eu nu judec aceste chestiuni în speţă morală. Nu cer decât să deblochez nişte mecanisme ancrasate, care au ruginit în primul rând din cauza unei influenţe politice şi în al doilea rând a unei comodităţi. Dar vreau însă să spun o chestiune şi vreau s-o spun apăsat : să ştiţi că nu am avut până acum presiuni, nu am avut nici o presiune politică asupra mea care s-ar fi putut reflecta în politica de personal a Ministerului de Externe.

Stelian Tănase : Totuşi sunt câteva nume grele în ceea ce priveşte fosta putere...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Iartă-mă că te întrerup. Aş dori însă să mai remarci un lucru : faptul că absenţa nominalizărilor reprezintă, şi este punctul meu de vedere, e atitudinea mea, un gest normal de decenţă faţă de colegii mei din minister. Eu nu lucrez pe liste, nu lucrez...

Stelian Tănase : Vezi să nu citesc eu o listă de nume pe care presa o dă şi cuprinde zeci de nume…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eşti liber să citeşti o listă de nume...

Stelian Tănase : Câteva nume grele legate de vechea putere.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Numai că eu nu voi putea răspunde listei nici cu cuvinte şi nici cu privirea.

Stelian Tănase : Traian Chebeleu, Caius Traian Dragomir, Neagu Udroiu. Vorbesc de cei polizaţi, nu de toate numele. Dan Ghibernea, Liviu Maior, Gheorghe Magheru. Acestea nu sunt ţinte neapărat, ci pur şi simplu intră în aceste reglementări.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident. Şi nici nu există în cazul acesta ţintă. Vreau să vă spun un lucru. Merg la un exemplu care mie îmi este aproape pentru că numele cu pricina face parte din breasla istoricilor. E vorba de profesorul Maior, care a fost ministru al Învăţământului, fost senator al PSD.

Stelian Tănase : Este în Canada acum.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este ambasador în Canada. Termenul de şedere acolo se apropie de sfârşit chiar în lunile ce urmează. Cu domnia sa am avut totdeauna un dialog şi îl consider ca fiind unul dintre cei mai temeinici istorici ardeleni pe care-i avem la ora actuală. Cărţile sale sunt premiate de Academia Română, este un om de o statură morală pe care eu îl apreciez. Deci nu se pune nicicum problema în termenii aceştia. Au existat oameni politici care, nemaigăsind loc pe liste, au acceptat să intre într-un anumit joc subteran şi să intre în Ministerul de Externe pe o filieră foarte scurtă, paralegală, şi, de acolo, să sară – cumva în dispreţul muncii colegilor din minister diplomaţi de carieră –, în posturile exterioare. Ei, vă daţi seama că, în cazul ăsta, eu nu am cum să nu reacţionez şi încerc să corectez o asemenea situaţie.

Stelian Tănase : În toată lumea există şi ambasade politice, există personaje importante care au sprijinit campania preşedintelui şi care, apoi, sunt numite în diverse ambasade. Uneori, în ambasade foarte importante. Chiar ţările mari practică asta.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că problema nu trebuie văzută aşa. În primul rând, Stelian, nu cred că noi doi şi mai ales telespectatorii am avea voie să spunem că un ambasador politic este în mod natural, prin definiţie, impropriu sistemului. Şi, în plus, capacitatea lui de a reprezenta România are o dublă vigoare. Are o vigoare adăugată. El reprezintă o dată România în calitate de ambasador, iar în al doilea rând reprezintă şi partidul.

Stelian Tănase : Deci, are acces la decizii, la informaţii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Şi, teoretic, un ambasador politic poate să devină una dintre cele mai eficace...

Stelian Tănase : Deci, avem de-a face cu o prejudecată în legătură cu asta.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că este în primul rând o privire grăbită, o prejudecată poate care porneşte din felul nostru foarte sumar, din judecata sumară pe care o aplicăm vieţii politice româneşti şi reprezentanţilor ei.

Stelian Tănase : Propun să punem punct acestui subiect. Mai am câteva subiecte foarte fierbinţi şi am să le iau pe rând. Duminică sunt alegeri în Moldova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am înţeles, trebuie să închid listele.

Stelian Tănase : Cum se vede de la Ministerul de Externe relaţia cu Republica Moldova în acest moment? Pentru că acolo avem câteva chestiuni foarte delicate. În primul rând, este problema Transnistriei, problemă foarte complicată. Avem, apoi, acest scenariu care priveşte integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană şi mutarea graniţei mai la Est decât este acum. Avem apoi o problemă că noi avem nişte relaţii foarte speciale cu Moldova. Nu e aceeaşi relaţie care o avem cu Estonia sau cu Germania, sau cu Ungaria. Ce spune ministrul de Externe acum? Care este relaţia Bucureşti-Chişinău?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o relaţie foarte bună. Este o relaţie mult încălzită faţă de ceea ce însemna relaţia România-Republica Moldova înainte de decembrie 2004 şi ar trebui să citesc câteva iniţiative care au făcut ca dialogul la nivelul în primul rând al preşedinţilor şi apoi al omologilor executivi să se descarce de orice tensiune pornită din reinterpretarea unor detalii culturale. Nu vreau să fiu înţeles greşit. Noi ţinem la expresia noastră culturală, ţinem la definiţiile stricte ale identităţii noastre, dar a grupa o relaţie bilaterală, a o face să graviteze în jurul acestor diferenţe de interpretare... Blochează un dialog care

trebuie să fie prin natura lui foarte destins şi foarte pragmatic într-o chestiune academică. Or, de acolo, din păcate, nu mai ai ieşire. Rămâi consumat pe terminologii şi pe articole.

Stelian Tănase : Am văzut un *speech* pe care l-ai ţinut undeva foarte recent şi mi-a plăcut această formulă, că nu este de fapt o relaţie bilaterală. Şi aş veni în întâmpinarea ideii pe care ai formulat-o cu ce a spus George Bush, la Bratislava, vizavi de alegeri, dar care întăreşte această idee : *Moldova are o şansă unică de a-şi demonstra capacităţile democratice*. Bush vorbeşte despre Moldova. Moldova nu este în afara discuţiei.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dă-mi voie să fac un foarte scurt istoric al exerciţiului european al Republicii Moldova. Evident că el s-a construit pe un ajutor care a venit sistematic uneori, alteori sporadic dinspre Bucureşti. De fapt, ca să recunoaştem, rareori a existat în termeni practici un proiect real de ajutorare pro-europeană, de sprijin pentru o eventuală orientare pro-europeană a Republicii Moldova.

Stelian Tănase : Mie mi se pare că s-au inversat şi paşii. S-au dorit întâi poduri de flori, unire şi apoi s-a văzut care este miezul...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Întâi s-a încercat o rezolvare insulară a chestiunii şi, după aceea, raportarea la scară regională a venit mult mai târziu, în momentul în care şi perspectiva noastră europeană a căpătat contur. Noi am ajutat însă Republica Moldova să fie în primul rând parte în nişte teme de cooperare regională cum e Pactul de Stabilitate.

Stelian Tănase : Am văzut un sondaj acum, iar tema Moldovei nu e foarte populară printre români. Senzaţia mea e că lumea priveşte spre Occident, vrea întâi să rezolve această chestiune şi apoi, eventual, să luăm în spate şi problema Moldovei. Lumea se teme că, dacă ne cuplăm acum cu Moldova, s-ar putea să avem probleme cu Uniunea Europeană. Asta este o explicaţie a ceea ce am văzut în cifre. Într-o listă de probleme care-i preocupă pe români, cauza Moldovei era pe locul 18 sau 21.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Senzaţia mea e că atenţia publică se dirijează în primul rând către subiectele apăsătoare, iar Republica Moldova nu este un subiect foarte stringent. E pentru noi, pentru că încercăm să găsim o formulă inclusivă în cazul Republicii Moldova, dar, Doamne fereşte, să devină vreodată apăsătoare sau stringentă din cauza Transnistriei, de care ai pomenit.

Stelian Tănase : Luăm un minut de publicitate şi apoi o să vorbim despre această rană deschisă care e Transnistria şi despre această ameninţare care este Transnistria. Publicitate, un minut. (...) În acelaşi discurs pe care l-aţi ţinut, că mi se pare mai familiar speech decât discurs, care sună aşa, ca în Caragiale, iată următoarea frază : *Nu mai este un secret pentru nimeni că zona controlată de separatiştii de la Tiraspol este o periculoasă sursă de aprovizionare pentru terorismul internaţional, un real rezervor pentru trafic de fiinţe umane, o zonă în care se spală mari sume de bani cu sprijinul nemijlocit al unor cercuri de afaceri interesate din state din imediata vecinătate*. Mi-a plăcut ultima formulă, e clar despre cine e vorba.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu e cazul României.

Stelian Tănase : Bun, ce se întâmplă în Transnistria ? Acum avem alegerile, cum va influenţa rezultatul alegerilor situaţia Transnistriei, putem să deschidem un *bridge* acolo, un pod, putem să reparăm, va fi şi România acceptată ? Pentru că România până acum a fost îndepărtată, toate ţările, nici Moldova nu a vrut, nici Kievul, nici Rusia nu ne-a vrut să fim şi noi parte în această discuţie, ce se va întâmpla acum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dă-mi voie să spun ceva apropo de formatul de negociere, în primul rând ca să mergem la rădăcina chestiunii. Puţină lume ştie, probabil, în afara cercului tehnic, al celor interesaţi de chestiunea în cauză, că între Chişinău şi Tiraspol, între Republica Moldova, oficialii de la Chişinău şi separatiştii de la Tiraspol există de fapt un fel de dialog politic, nu sunt liniile de telefon blocate, tot aşa cum Nistrul poate fi trecut în anumite cazuri şi în anumite locuri. Acest dialog, care ar trebui de fapt să producă la final o Republică Moldova unitară, suverană, care să aibă un raport de autoritate administrativă asupra Transnistriei, este reglat de prezenţa OSCE, a Rusiei şi a Ucrainei. Noi am fost în acest format, uităm acest lucru.

Stelian Tănase : Eram prin ’98-’99, nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, la începutul anilor ’90, dacă-mi aduc eu bine aminte. În ’92 ne-am retras. În momentul când noi am ridicat mâinile de pe problema transnistreană, de fapt momentul războiului, dacă ne aducem aminte bine, ne-a făcut pe noi să fim indezirabili, ne-a transformat în inderizabili…

Stelian Tănase : Că ne-am declarat parte în conflict şi nu mai puteam să stăm la negocieri.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Ne-a transformat în indezirabili şi, mai mult decât atât, ne-a transformat în agenţi înaintaţi în avanposturi ai unor alţi reprezentanţi de marcă ai comunităţii internaţionale decât cei care erau deja prezenţi, Ucraina, şi cum încercarea noastră de a reveni în formatul acesta de pentagonal, de cinci părţi, este o încercare într-adevăr curajoasă, pretinde foarte mult tact, pretinde timp…

Stelian Tănase : Răbdare, cred, e o problemă să ştii să aştepţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact. Şi mai este ceva, un lucru pe care l-am descoperit cu relativă surpriză, Bruxelles-ul are rafturi cu informaţii despre Transnistria, dar are întotdeauna mai puţine informaţii decât cele pe care le-ar putea produce un stat cum este România, aflat în imediata apropiere a conflictului. Pariul aproape politic, să zic, şi, în acelaşi timp, aproape intelectual cu domnul Olli Rehn, de care mă leagă o caldă amiciţie…

Stelian Tănase : L-am avut aseară aici, acolo a stat, în scaunul ăla.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, ştiu şi cred că a fost strălucitor, pentru că este un om admirabil.

Stelian Tănase : E bun, i-am spus la sfârşit că e un om admirabil.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Una dintre mizele relaţiei noastre politice cu Comisia Europeană, cu domnul Solana, chiar şi piesele operative importante ale NATO, cu domnul Scheffer, cu secretarul general, este aceasta : să le umplem rafturile cu informaţie reală, consistentă, culeasă de la faţa locului. Pentru că noi putem să facem aceasta. Iar prezenţa unui flux de informaţie care din când în când se ataşează unor percepţii româneşti, analizei româneşti, contează şi pune Transnistria pe ecranul radarului.

Stelian Tănase : Vreau să întreb acum un lucru. Românii au susţinut Revoluţia portocalie din Ucraina, ne-am legat mari speranţe că şi relaţia cu Kievul se va îmbunătăţi. Noi avem un contencios complicat cu Ucraina…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne-am uitat la televizor cu speranţă.

Stelian Tănase : Sigur că da. Este Insula Şerpilor, este Canalul Bîstroe, este problema reglementării, delimitarea graniţelor. Acum a apărut şi această informaţie, am văzut

dezminţirea şi aş vrea un comentariu despre asta, şi anume că Uniunea Europeană, prin acordul pe care l-a semnat cu Ucraina, ar fi tranşat în favoarea Ucrainei, în sensul că poate să facă acest Canal Bîstroe. Pe de altă parte, se pare că locul este inexact, astăzi au apărut dezminţiri, că nu înseamnă că au mână liberă să facă acolo ce vor să facă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Câtuşi de puţin.

Stelian Tănase : Totuşi speranţele noastre că Iuşcenko va îmbunătăţi relaţiile cu România sunt consistente ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu sper că da.

Stelian Tănase : Ai fost acolo la inaugurare, cu preşedintele ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am fost acolo la inaugurare cu domnul preşedinte Băsescu. Discuţia pe care a avut-o cu preşedintele Iuşcenko a dovedit o chimie instantanee.

Stelian Tănase : Sigur, la Chişinău nu va fi o Revoluţie portocalie, ăsta este pronosticul meu de analist, ministrul de Externe nu trebuie să zică nimic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dă-mi voie să nu zic nimic. Însă, atunci, în 17 ianuarie, întâlnirea de la Kiev nu a fost decât foarte sumară, mai curând o ocazie de a se privi ochi în ochi.

Stelian Tănase : Ştiu însă că au fost promisiuni că în urma acestei întâlniri va fi un dialog, un climat mai prietenos.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să revin la acest ritm de întâlniri, pentru că spune ceva : s-au mai văzut o dată la NATO, în 22 februarie, dar iarăşi sumar, însă de-acum lucrurile au început să evolueze bine, pentru că au stat de vorbă la telefon, la telefon au putut cât de cât să detalieze fiecare piesă, elementele principale din agenda viitoarelor discuţii... Eu mă duc la Kiev în partea a doua a acestei luni, în martie...

Stelian Tănase : Cumva, o invitaţie pentru Iuşcenko la Bucureşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Va veni, negreşit.

Stelian Tănase : E făcută invitaţia sau acum ai să i-o faci ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În momentul acesta, gândim de fapt. Va exista însă altceva, o vizită a premierului, a doamnei Timoşenko, la Bucureşti. Deci, încetul cu încetul..

Stelian Tănase : Dacă e tot atât de bună politiciană pe cât este de drăguţă şi cât de bună a fost în bătălia care a fost atunci...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Are o echipă executivă foarte serioasă, ministrul de Externe, noul ministru de Externe este un vechi ministru de Externe, pe care am avut plăcerea să-l cunosc în '99 şi 2000, cu secretarii de stat ai căruia am şi negociat anumite chestiuni.

Stelian Tănase : Ce poziţie au Iuşcenko şi actuala administraţie faţă de Transnistria ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne este încă greu să facem... Aşteptăm nişte paşi foarte concreţi. Dincolo de declaraţii. Şi am să spun de ce. Uniunea Europeană întinde Ucrainei o mână foarte prietenească, oferindu-i un parcurs care, în mod normal, după completare, ar aşeza Ucraina între statele pentru care Uniunea Europeană ar putea găsi un mecanism inclusiv, un proiect european, cum ar veni. Acest parcurs se numeşte Plan de Acţiune. Planul de Acţiune vizează mai multe chestiuni, nu doar cooperare tranfrontalieră, nu doar o absorbţie de fonduri pe anumite proiecte interesante, realizează ceva, transformarea societăţii ucrainene într-o expresie a democraţiei autentice.

Stelian Tănase : Pot să anticipez un pic ? Asta înseamnă că Bucureştiul devine pe lista priorităţilor Kievului foarte important, pentru că poate să-l ajute să aibă o legătură mai bună cu Uniunea Europeană şi chiar să devină membru, putem să pledăm pentru ei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Exact, putem să pledăm pentru ei, dar, până să ajungem în etapa aceea…

Stelian Tănase : Asta înseamnă că poziţia noastră se consolidează în aceste negocieri cu Kievul. Asta este important, înainte ne-au întors spatele, au spus : faceţi ce vreţi. Pactul Ribbentrop-Molotov este la Moscova, discutaţi acolo, am avut discuţii cu ei, am fost şi eu deputat şi am fost cu delegaţia cu ministrul de Externe şi au avut această atitudine : „nu ne interesează, duceţi-vă la Moscova şi discutaţi, la Washington, astea-s teritoriile noastre, la revedere, nici un fel de discuţii”. Acum, senzaţia mea este că raportul se schimbă, trebuie să discute.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să spun acum un lucru pe care nu l-am spus niciodată public. Când am fost acum, pe 17 ianuarie, la…

Stelian Tănase : Atenţie, că ambasadorul Ucrainei sigur e la televizor !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici o problemă.

Stelian Tănase : Glumesc, bineînţeles. Abia aştept să spui ceva imprudent.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu spun nimic imprundent, dimpotrivă, dau o veste bună. Am stat îndelung de vorbă pe 17 ianuarie cu viceprim-ministrul cel mai avizat în materie de integrare europeană, este de fapt motorul, în opinia mea, motorul proiectului european, aşa cum este el construit la Kiev. Numele lui este Ribaciuk, este un om foarte bine, la aproape 50 de ani, sportiv şi inevitabil educat în multă consistenţă în Occident. Şi cu el am stat de vorbă despre ce s-ar putea face din partea noastră, ştiind că se prefigurează un plan de dialog între Bruxelles şi Kiev care nu va da însă extrem de multă libertate, nu va da foarte multă speranţă unei preluări europene a Ucrainei, evident, fără ca Ucraina să dovedească măcar că are o democraţie funcţională.

Stelian Tănase : Ceva complicat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da. Iar domnul Ribaciuk a spus un lucru foarte important. A zis : întâi ne interesează să ne consolidăm, întâi ne interesează să fim stabili, să avem o bună aşezare pe hartă între Rusia, vechiul nostru partener, şi ce este astăzi graniţa poloneză a Uniunii Europene şi foarte bine dacă veniţi şi voi ; în al doilea rând, ne vom adresa vouă, pentru că avem nevoie de experienţa voastră în materie europeană, dar, mai mult decât atât, de experienţa voastră democratică şi, apoi, încetul cu încetul, vom face paşii.

Stelian Tănase : Mai am numai patru minute şi vreau să ating un subiect : Rusia. Există o formulare a preşedintelui Băsescu, „oricât de mult le-ar plăcea diplomaţilor români să zboare către Washington sau Bruxelles, ei trebuie să ia şi drumul Tbilisiului, Kievului, Chişinăului, unde România îşi poate face prieteni în alianţe şi poate fi influentă”. Lipseşte Moscova de pe această listă. Eu vreau să vorbesc despre Moscova, despre relaţia Putin-Băsescu acum. Care este ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte bună, a fost un dialog consistent. Asta înseamnă că a fost un dialog în care cei doi interlocutori nu şi-au citit agendele, au interacţionat, au dialogat şi au fost câteva…

Stelian Tănase : Nu sunt... relaţiile, pentru că au evitat subiectele delicate, de pildă, Pactul Ribbentrop-Molotov sau Tezaurul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, am aplicat exact aceeaşi chestiune, nu vrem să grevăm relaţia bilaterală, s-o încărcăm de chestiuni care au deja o formulă reparatorie sau care le oferă soluţii. În cazul Tezaurului, există o comisie.

Stelian Tănase : Dar totuşi Putin are o mare reticenţă vizavi de extinderea NATO spre Est, are o mare problemă de integrare a fostelor ţări URSS în Uniunea Europeană, această atitudine reticentă uneori se transformă chiar în agresivitate şi în formule categorice. România a fost în acest pas, a fost în Pactul de la Varşovia şi acum este în NATO, va fi în Uniunea Europeană, are o problemă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, exact această percepţie vreau s-o disloc. Erau doi oameni care discutau pragmatic chestiunea...

Stelian Tănase : Doi bandiţi. Cu ghilimele.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Culmea, au şi aceeaşi vârstă, amândoi au experienţă politică serioasă, doar că Putin a fost mai mult timp preşedinte. Ceea ce s-a desprins din această discuţie sunt următoarele două chestiuni fundamentale. Unu : nu că există interes, ci există nevoia acestui dialog şi doi : că într-adevăr este cazul să facem o constultare pe toate temele de interes politic imediat.

Stelian Tănase : Acuma să spun şi rezultatul, cred că te interesează, întrebarea era aşa : „Va scăpa ministrul Afacerilor Externe de dinozauri ? ” 68% spun „Da, Ministerul de Externe va scăpa de dinozauri”, 32% spun „Nu”, lumea te susţine, două treimi, doi la un vot, ăsta este un lucru pozitiv.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta mi-ar face mie bine, mă rog, plăcerea mea este să aud aşa ceva, dar pentru mine ar fi o onoare. Numai să nu dezamăgesc. Vezi că n-am vorbit despre dinozauri, nu am vorbit despre zoologie, am vorbit doar despre vârste.

Stelian Tănase : Numai eu vorbesc ca jurnalist. Bună seara. Îmi iau la revedere de la ministrul de Externe, Stelian Tănase, *Realitatea TV*, „Zece şi un sfert”, noapte bună, ne vedem mâine.

1 martie 2005, *Realitatea TV*

„Berlinul are un loc foarte clar în geografia politică a României”

Cristian Ştefănescu : Program foarte încărcat la Berlin pentru ministrul român de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, contactele avute deschizând, după cum aţi putut afla din programul nostru de ieri, o nouă cale de înţelegere reciprocă a intereselor particulare şi comune. Un bun exemplu este angajamentul ministrului federal de Externe, Joschka Fischer, în proiectul dezvoltării unui demers regional în Bazinul Mării Negre şi, de asemenea, interesul manifestat pentru o soluţionare a crizei transnistrene. Dar, în acest tumult pe care l-a parcurs la Berlin, ministrul Mihai-Răzvan Ungureanu, în drum spre aeroport, înainte de plecare, în maşină, a binevoit să ne acorde un interviu.

Robert Schwartz : Domnule ministru, unde plasaţi Berlinul pe axa numită de preşedintele Traian Băsescu Bucureşti-Londra-Washington, în urma convorbirilor purtate cu omologul dumneavoastră german, Joschka Fischer ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am să vă spun foarte deschis că Berlinul are un loc foarte clar în geografia politică a României, nu altundeva. A fost una dintre vizitele cele mai consistente pe care şi le-ar fi putut dori un ministru de Externe la Berlin, discuţii fără crispare, directe, pe teme bine alese şi de interes comun. În momentul de faţă, nu ne mai rămâne decât să mergem mai departe, pas cu pas, în îndeplinirea unui program de politică externă a cărui consistenţă cred că astăzi devine vizibilă pentru toată lumea.

Robert Schwartz : Ce semnale concrete aţi primit de la şeful diplomaţiei germane ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Interes pentru felul în care Guvernul român se va achita de datorie faţă de UE, în genere, şi faţă de propriile teme, în particular, susţinere politică, amicală, evident, pentru felul în care România îşi va îndeplini sarcinile, susţinere eficace, tehnică, la nivelul expertizei şi la nivelul expertizei sectoriale, acolo unde este nevoie, prin experţi, mai ales, prin importul de experţi, interes politic pentru noile linii de conduită ale politicii noastre externe – de altfel, aproape jumătate din discuţie a fost dedicată temelor de cooperare regională şi de interes regional, strategic, pe care le avem pe agendă în aceste zile, începând cu Ucraina, Republica Moldova, Transnistria şi încheind cu Marea Neagră şi Balcanii de Vest.

Robert Schwartz : Evident, sub semnul vizitei preşedintelui american George Bush, s-a vorbit despre Germania ca „inimă a Europei” – aşa a numit-o preşedintele Bush, aşa se pare că a redescoperit-o şi Bucureştiul. Unde se plasează însă, în contextul politicii externe de la Bucureşti, relaţia cu Moscova ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Relaţia cu Moscova este o relaţie pe care încercăm să o reconstruim cu atenţie şi cu cât mai multe oferte în balanţă, faţă de condiţiile pe care până acum le expuneam ca fiind fundamentale pentru bunul nostru negoţ între Bucureşti şi Moscova – negoţ, într-o accepţiune foarte largă. Relaţia cu Moscova este o relaţie din care încercăm să ieşim câştigaţi pragmatic, atât la nivel economic, evident, cât şi la nivel politic. La nivel economic, înţelegem să ne măsurăm forţele cu ceea ce putem contribui eficace la dezvoltarea schimburilor comerciale, la redimensionarea, cât de cât, a balanţei schimburilor economice, a valorii financiare a schimburilor economice, încercăm să ne plasăm cu o investiţie de mărime medie la nivelul districtelor federale, acolo unde există un mai bun contur al cererii de obiecte de larg consum produse în România şi o mai bună ipoteză de lucru, de succes economic a investiţiei româneşti în materie energetică, mai ales. Sunt pieţe comparabile cu piaţa românească şi, într-o foarte mare măsură, pieţe cu reflexe similare în materie de tratament al comerţului liber. Încercăm totodată – şi de data aceasta vorbesc pentru Ministerul Afacerilor Externe – să mărim reţeaua de consulate generale în partea europeană a Rusiei – vom avea un consulat general la Rostov-pe-Don, sper, foarte curând –, consulate a căror menire economică va prima.

Robert Schwartz : Să rămânem în zona Sud-Est europeană. Aţi vorbit mai înainte despre sprijinul german pentru politica externă în spaţiul pontic, în Balcanii de Vest, în general în acea zonă fierbinte a Europei. Care este relaţia directă dintre Bucureşti şi Chişinău ? Pentru că şi preşedintele Băsescu vorbeşte deschis despre un popor şi două state.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vorbim deschis despre două state şi o naţiune, mai bine zis, pentru că avem – nici nu cred că trebuie să mai intru aici în detalii – o istorie comună şi sperăm ca tocmai pe acest temei să putem construi un viitor european comun. Mesajul pe care îl adresăm Chişinăului este mesajul pe care şi Bruxelles-ul, iată, îl oferă Republicii Moldova ca valoare efectivă a interesului pentru orientarea de politică externă fundamentală a acestei ţări. Planul de Acţiune abia adoptat are un conţinut politic foarte consistent. Noi credem că dovada proprie, adecvată a interesului european este dată de felul în care Republica Moldova se va adapta cerinţelor Politicii Europene de Vecinătate. Credem că semne suplimentare de atenţie şi interes economic venite dinspre partenerii europeni nu vor prisosi niciodată. Credem, iarăşi, că numirea unui reprezentant special al UE în Republica Moldova, cu un mandat larg, va da prilejul apropierii UE de realităţile locale, oferindu-ne nouă, subsidiar, şansa de a garanta Bruxelles-ului o alimentare consistentă cu informaţie serioasă provenită din teren, chiar şi cu variante de soluţionare a unor chestiuni politice sau de ordin politico-strategic etc. Credem că, din acest punct de vedere, primul examen important al democraţiei din Republica Moldova îl vor reprezenta alegerile şi acolo se va dovedi – în măsura în care procesul electoral va fi onest, va fi transparent, va fi deschis, în condiţiile în care accesul la expresia publică a votului, prin rezultat, va garanta implicarea tuturor forţelor politice interesate –, vom putea contura la final o concluzie, sperăm avantajoasă pentru Chişinău.

Robert Schwartz : În final, să revenim la Berlin. Aţi pregătit şi vizita preşedintelui Băsescu în Germania ; pe 21 martie va avea loc această vizită. Ce semnale aţi primit în ceea ce priveşte această vizită, este aşteptată cu interes aici, la Berlin ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă bucur să spun că această vizită este pregătită de fapt de trei foarte importanţi factori din partea română, are cel puţin trei autori români ; unul este, evident, ambasadorul nostru aici, domnul Vieriţa, celălalt este domnul consilier

prezidenţial Andrei Pleşu, care a fost la Berlin cu puţină vreme în urmă, şi acum, pe anumite detalii de politică externă, dar la desenul general al punctajelor preşedintelui nostru am contribuit şi eu. Interesul este foarte mare, iar suita de întâlniri care se prefigurează, într-un program foarte încărcat – recunosc –, dar cu atât mai grăitor pentru felul în care gazdele germane proiectează politic această vizită, capătă o definiţie precisă, şi anume că vizita este unul dintre cele mai importante evenimente de politică externă din luna martie. Şi iată cum se desenează luna martie, care începe cu Washington şi e jalonată în a doua ei jumătate de vizita în Germania.

Robert Schwartz : Domnule ministru, vă mulţumesc.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi eu vă mulţumesc.

26 februarie 2005, *Deutsche Welle*

„Doresc un minister care să consume mai puţini bani şi să fie mai eficient”

Paul Grigoriu : Doamnelor şi domnilor, bun găsit ! Ne onorează astăzi cu prezenţa sa în emisiune domnul Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe. Bună ziua, vă mulţumesc că aţi acceptat invitaţia noastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă doresc toate cele bune şi dumneavoastră, şi ascultătorilor, de la bun început o spun.

Paul Grigoriu : Domnule ministru, începând din 1990 încoace, toţi cei care v-au precedat în fotoliul pe care-l ocupaţi acum şi-au manifestat, într-un fel sau altul, intenţia de a reforma structurile ministerului şi a corpului diplomatic. Care este poziţia dumneavoastră ? Ce intenţionaţi să faceţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Lucrurile în cazul meu stau foarte simplu : nu doresc altceva decât să am un minister care să consume mai puţini bani, pe de o parte, şi să fie mai eficace, mai eficient în îndeplinirea programului de politică externă. Pentru aceasta îmi trebuie o politică de personal serioasă, ale cărei linii directoare să fie urmate din aproape în aproape, fără abatere. Aici se alătură şi intenţia mea de a feri, pe cât posibil, activitatea internă a ministerului de intervenţiile politice.

Nu cred că aduc ceva nou, nu cred că este un program de reformă spectaculoasă al MAE, nu doresc altceva decât să pot oferi instituţiei pe care o conduc un plus de credibilitate şi de seriozitate. Dar aceasta presupune mai multe chestiuni, pe unele dintre ele, după cinci săptămâni de mandat, aproape şase, le-am putut îndeplini. Am reuşit să măresc semnificativ salariile în exterior, şi pentru gradele mici, în interior, în Centrală. Mă uit în stânga şi în dreapta să găsesc un teren pe care să pot construi o nouă clădire, actuala clădire a MAE este mult prea neîncăpătoare, de fapt, ministerul se răspândeşte cam în tot oraşul Bucureşti, cu serviciile adăpostite de clădiri improprii. Sper să pot clădi, pentru prima dată după 60 de ani, o nouă ambasadă pentru România, de data aceasta la Chişinău, şi, odată cu intrarea noastră pe ultima sută de metri înainte de 1 ianuarie 2007, să pot reface misiunea de la Bruxelles.

Acestea sunt doar câteva exemple, este un program un pic mai vast, care înseamnă şi funcţionalitate, redarea funcţionalităţii, înseamnă şi reconstrucţie academică a carierei diplomatice. Prefer să am diplomaţi care să fie poate mai lenţi în mişcare, dar mai abili în a folosi cum se cuvine limba română, să aibă şi un set minim de cunoştinţe necesare pentru o bună manevrare a propriilor arme în ansamblul relaţiilor internaţionale. Sper să pot găsi mai mulţi oameni care să ştie limbi străine cu o circulaţie restrânsă, sper, totodată, să pot lărgi baza de recrutare a personalului. Iată, cam astea sunt, să zicem, dezideratele, dar ele, de fapt, se constituie în puncte fixe, în repere fixe ale politicii mele de reaşezare internă.

Paul Grigoriu: Nu ştiu dacă periodizarea mea coincide cu aceea din calendarul dumneavoastră, dar aş dori să aflu care ar fi principalele direcţii în politica externă pe care o veţi practica începând din acest an, 2005, până la orizontul 2007, cel pe care l-aţi pomenit deja.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Eu aş putea să vă fac un tablou foarte succint, pe trei paliere. Unul până în 2007, deci până în 2007, 1 ianuarie, obligaţia noastră esenţială, tema fundamentală, aproape obsesivă, de fapt, de politică externă, este reprezentată de integrarea în Uniunea Europeană şi de reprezentarea adecvată a României în tot ceea ce înseamnă construcţie instituţională a Marii Europe.

Aici, daţi-mi voie să fac o voltă, domnule Grigoriu, şi să vă spun, v-o spun şi dumneavoastră, o spun şi ascultătorilor dumneavoastră, că reprezentarea externă a României, odată cu 25 aprilie 2005, momentul când vom semna Tratatul de Aderare, se schimbă fundamental. Vom fi prezenţi mai întâi în calitate de observatori, ca un fel de exerciţiu pedagogic absolut necesar, apoi, începând cu 1 ianuarie 2007, în calitate deplină de participanţi la tot ce înseamnă proces intern de configurare a deciziei politice în interiorul Marii Europe. Ceea ce înseamnă că vom fi prezenţi în dezbaterile legate de chestiuni tehnice, privitoare la transport, la pescuit, la agricultură, dar şi la politică externă, la politică socială, la politică monetară ş.a.m.d. Practic, România o să fie peste tot, în cele mai fine articulaţii ale enormului complex birocratic pe care se sprijină o construcţie atât de generoasă cum e Marea Europă, o dată.

Şi, în al doilea rând, vom fi prezenţi peste tot, acolo unde este prezenţă legislativă, unde este acţiune legislativă, în speţă în Parlamentul European, parlament a cărui definiţie se va schimba fundamental. Odată cu intrarea în vigoare a Constituţiei Europene, rolul parlamentului creşte extraordinar. În acelaşi timp însă, România va deveni a şasea putere europeană, vom avea 35 de oameni, 35 de reprezentanţi în Parlamentul European, 35 de inşi de care nu doar aşezarea noastră între egali va depinde, ci care ne vor reprezenta în tot ceea ce înseamnă marile planuri de dezvoltare ale Uniunii Europene, de la cele financiare până la cele, să zicem, de natură investiţională. Deci acesta ar fi, să zicem, pariul, dacă pot spune aşa, pariul de termen lung, de doi, trei ani. Presupune un efort cultural enorm, nu doar unul de adaptare instituţională, trebuie să schimbăm o anumită mentalitate de acţiune parlamentară, trebuie să schimbăm o optică îngustă, de relaţionare cu Bruxelles-ul, care nu mai este o destinaţie turistică sau preponderent o destinaţie turistică şi nici una de gesticulaţie pro-europeană, ci devine accentuat locul către care se îndreaptă cam toate preocupările noastre. La un moment dat, daţi-mi voie să o spun, ne vom şi despărţi de o bună parte a atribuţiilor noastre de suveranitate în materie de politică externă, şi ceea ce va zice Bruxelles-ul, vom zice şi noi. Noi ne vom adăuga la un cor care va cânta aceeaşi partitură, pe diferite voci, dar folosind aceleaşi instrumente şi uitându-se la acelaşi dirijor.

Pe termen scurt, ne urmărim interesele cu acribie şi cu multă sensibilitate, acestea sunt două cuvinte pe care doresc să le folosesc în sensul lor din dicţionar. Cu acribie, pentru că vrem să fim serioşi în tot ce înseamnă vecinătate de interese, de exemplu, Republica Moldova, Balcani, Ungaria, Serbia şi Muntenegru, Bulgaria, şi de sensibilitate, pentru că vrem să fim atenţi la tot ceea ce ne-ar putea pune în pericol această evoluţie europeană. De altfel, şi suntem aşezaţi într-un loc aflat la confluenţa a două mari inventare de interese: interesul NATO, interesul transatlantic, şi interesul Uniunii Europene. Amândouă se întâlnesc pe aceeaşi graniţă geografică, ce desparte, la Vest, o filosofie integraţionistă, iar la Est, o filosofie disolutivă. Această filosofie integraţionistă,

al cărei termen tare îl reprezentăm, prin intrarea noastră în NATO şi prin viitoarea noastră identitate europeană, ne obligă la un alt fel de a face politică externă, mult mai ferm, mult mai clar, mai concis şi mult mai activ, în sensul antinomiei la pasivitate. Dacă vreţi, mult mai ofensiv.

Dar nu vreau să se înţeleagă că folosesc acest termen într-o accepţie derogatorie. Dimpotrivă, vrem să fim noi cei care oferă soluţii, pentru că avem un plus de cunoştinţe pe tot ce înseamnă vecinătatea noastră imediată. Şi acest plus de cunoştinţe este recunoscut la Bruxelles.

Nenumărate semne, nenumărate expresii de interes am reuşit să culeg în ultimele săptămâni şi prefer să facem noi biblioteca pe chestiunea moldoveană sau pe chestiunea transnistreană, în biroul lui Olli Rehn, de exemplu, al comisarului pentru Extindere, decât să o facă alţii sau decât să se culeagă din presă.

V-am dat numai câteva linii, ceea ce nu înseamnă însă că neglijăm prezenţele noastre multilaterale. Ferească Dumnezeu! Consiliul de Securitate al ONU este un exerciţiu politic de mare delicateţe şi cu efect excelent asupra credibilităţii noastre, ca putere de mărime medie, atât în regiune, cât şi ca exerciţiu la scară globală, OSCE, unde avem o voce ascultată şi unde participăm la procesul general de reformă al acestei organizaţii. Nu mai spun de cooperările regionale, în paranteză fie zis, mă mai pricep şi eu la chestiunea asta, cumva din cauza ultimilor ani petrecuţi la Viena, iar în materie bilaterală, nu facem nici departajări, nici clasamente.

Paul Grigoriu : Am înţeles. *România mai are probleme de securitate naţională, iar aici trebuie să stăm cu ochii deschişi. A sta cu ochii deschişi înseamnă a găsi soluţii şi alianţe care să garanteze României că nu poate fi pusă în pericol, indiferent cât de exploziv ar putea fi, la un moment dat, conflictul transnistean*. Această declaraţie aparţine preşedintelui Traian Băsescu, o cunoaşteţi foarte bine, ea a fost făcută la întoarcerea domniei sale din Rusia. Ceea ce nu înţeleg, şi contez pe dumneavoastră să-mi explicaţi, să explicaţi mai ales ascultătorilor, în aceste condiţii, domnule ministru, este ce înseamnă apartenenţa noastră la NATO?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Faţă de NATO, noi avem o datorie care este în acelaşi timp tehnică, dar şi politică. Pentru doi ani de zile, anul acesta şi anul viitor, noi reprezentăm punctul de contact al Alianţei pe graniţa de Est a ei, se înţelege. Ceea ce înseamnă că nouă ni se vor cere, în primul şi în primul rând, informaţii şi variante optime de acţiune pentru toate dezvoltările politice susceptibile de a pune probleme de securitate în această parte a continentului. Participarea noastră este o participare interesată, revin la ce spuneam înainte, din două motive. Unul, pentru că ea coincide cu politica noastră externă care, repet, e o politică ce şi-a schimbat stilistica, îşi recapătă vigoarea şi ţine cont, inevitabil, de posibilităţile noastre logistice, dar şi de pretenţiile noastre, în al doilea rând, ţine cont de aşteptările aliaţilor, care sunt cât se poate de exacte: sunteţi în apropierea unor subiecte dificile, din partea voastră aşteptăm informaţie şi îndrumare. Acest mod de a fi prezent în concertul european al politicii ne avantajează, pentru că ne oferă ocazia de a arăta cât de mult ne putem noi înşine implica în procesele politice semnificative. Altfel, la nivel molecular, putem să fim cât se poate de voinici, fără să ne ia cineva în considerare.

Paul Grigoriu : Aţi fost mandatat de şeful statului să preluaţi chestiunea moştenirii Gojdu, o chestiune deosebit de interesantă şi complicată, îmi închipui. Ce aveţi de gând să faceţi?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În acest moment, lucrul cel mai bun ţine de faptul că, după un lung şir de tergiversări şi după întârzieri datorate în bună măsură unor motive tehnice, avem acum monumentul funerar al familiei Gojdu şi al marelui avocat Emanoil Gojdu, refăcut, şi l-am plasat în cimitirul unde se odihneşte. În 1998-1999, când eram secretar de stat, am primit primele fotografii ale acestui monument şi era într-o stare deplorabilă. Nu numai că arăta dezinteresul nostru acut faţă de problemă, ci faptul că, pur şi simplu, uitasem, exclusesem din lista noastră de urgenţe, pe relaţia bilaterală cu Ungaria, un detaliu care ţinea şi de istoria trecută, dar mai ales de pasul curent al dialogului Bucureşti-Budapesta. Nu se mai pune problema acum, în această chestiune.

În schimb, continuăm, împreună cu Executivul ungar, să vedem dacă există o cale de a readuce într-o formulă de posesie combinată, de a restabili o prezenţă românească în fostele proprietăţi imobiliare ale lui Emanoil Gojdu, proprietăţi imobiliare care se află astăzi într-un regim de proprietate pe care noi îl discutăm, dar asupra cărora încă mai credem că există posibilitatea unei corecţii, a unei corecţii juridice, repet, care să ne dea ocazia unei reprezentări culturale, chiar religioase, în Ungaria. Nu am să intru în amănunte. Vă spun numai că există ideea formării unei fundaţii care să fie română şi maghiară în acelaşi timp şi care să valorifice puţinele lucruri rămase de la Emanoil Gojdu.

Paul Grigoriu : O ultimă chestiune, domnule ministru. De ce se vorbeşte mai degrabă de axa Washington-Londra-Bucureşti, şi nu de axa Washington-Londra-Paris-Berlin-Bucureşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pentru un motiv foarte clar. Pentru că această axă ar trebui să cuprindă de fapt toate capitalele ţărilor membre ale Uniunii Europene şi ale Alianţei Nord-Atlantice şi s-a preferat o formulă foarte scurtă. Sigur, dau deoparte micul zâmbet şi vă spun numai că această axă nu trebuie văzută nicicum în sensul de „axă”, şi pun substantivul între ghilimele. Nu trebuie văzut nicicum în vreun sens exclusivist şi nicicum mecanic. Vorbind despre axă, Preşedintele Băsescu a avut în minte un vector de securitate, în lungul căruia se mişcă România. Spre Vest, el este inevitabil orientat către capitale precum Londra şi Washington ; evident că trece prin Paris, evident că trece prin Berlin, ba chiar am să vă spun că va trece şi prin Roma, tot aşa de bine cum trece şi prin Madrid, iar înspre Est, acest sinuos desen marchează interesul tuturor partenerilor noştri faţă de un bazin pontic în care problemele de securitate să nu se amplifice niciodată. Fac această pledoarie pentru un înţeles relaxat al termenului, tocmai pentru că am observat sensibilitatea hermeneutică a majorităţii comentatorilor de politică externă. Termenul, repet, nu a fost niciodată văzut într-un sens exclusivist, dar trebuie să recunoaştem că el uneşte două extreme de semn geopolitic, Washingtonul şi Marea Neagră, care au foarte multe în comun. În baza acestui alibi, şi noi ne putem raporta la spaţiile de interes, contând pe sprijinul partenerilor noştri europeni şi transatlantici.

Paul Grigoriu : Invitatul „Sfertului academic” de astăzi, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe. Vă mulţumesc, domnule ministru, şi vă mai aşteptăm, data viitoare, cred, în studio.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi eu vă mulţumesc foarte mult. Toate cele bune, domnule Grigoriu.

Paul Grigoriu : La revedere.

18 februarie 2005, *Radio România Actualităţi*

„Până acum politica externă se făcea printr-un exerciţiu de imaginaţie pe termen scurt”

Marian Voicu : Bună seara. Atât Preşedinţia, cât şi noua echipă aflată la conducerea Ministerului Afacerilor Externe au anunţat schimbări spectaculoase în orientarea şi administrarea diplomaţiei româneşti. Acesta este subiectul serii. Invitaţii mei sunt domnul Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe, şi domnul Emil Hurezeanu, analist politic. Bună seara, bine aţi venit.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara.

Emil Hurezeanu : Bună seara.

Marian Voicu : Aţi coborât în urmă cu patru ore din avion, venind de la Bruxelles, aţi avut ocazia la acest prim contact cu oficialii europeni să faceţi o recunoaştere sau v-aţi putut prezenta şi mesajul politic ca ministru de Externe ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am să încep prin a vă spune următorul lucru : în primul rând că luna ianuarie are o compoziţie oarecum neobişnuită pentru felul în care îşi aşază şi îşi expun prioritătile de politică externă un preşedinte şi un premier. Până acum, de obicei politica externă se făcea printr-un desen de imaginaţie pe termen scurt. Apărea ideea că trebuie să fie premierul sau preşedintele într-un loc, se pregătea ceva, era propulsat acolo. De data aceasta, discutăm despre o construcţie care integrează rolul constituţional al preşedintelui în materie de politică externă, interesele premierului drept coordonator al politicilor, în cazul nostru, de integrare europeană. Uitaţi-vă cum arată lumea, şi o spun pentru prima dată acum, ne apropiem de finalul lui ianuarie şi merită ştiut acest lucru, ca să nu mai existe discuţii, interpretări asupra felului în care se face politica externă a României. Premierul se duce întâi în Ungaria, la scurt timp după aceasta preşedintele se duce în Republica Moldova, ajunge în Ucraina, indiferent de pretext, după aceasta premierul se duce în vizită de prezentare la Bruxelles, stă două zile acolo, îl vede pe domnul Baroso, preşedintele Comisiei Europene, se întâlneşte cu preşedintele Parlamentului European, cu preşedintele Comisiei de Politică Externă, se vede cu şefii facţiunilor parlamentare din parlament, are şi o întâlnire bilaterală cu omologul său belgian, poimâine preşedintele, schimbând imediat registrul, da, poimâine, preşedintele se duce la Auschwitz, unde participă la o ceremonie care marchează 60 de ani de la eliberarea lagărului de către trupele sovietice, şi apoi ajunge la Londra. Pe 30 pleacă spre Londra, pe 31 este la Londra, are o întâlnire cu Blair, cu câţiva oameni politici importanţi, se duce în Westminster, vede Comisia de politică externă şi, după aceea, începe luna februarie. În luna februarie deja discutăm de alt ritm, undeva în luna

martie probabil că va fi un Washington, undeva în luna martie probabil că va fi Germania, iar în 25 aprilie sperăm, fără absolut nici o ezitare, să semnăm Tratatul de Aderare. Spectacolul este, dacă doriţi, că aţi folosit acest adjectiv, spectacolul este mai curând...

Marian Voicu : Se aşteaptă schimbări spectaculoase şi marea majoritate a întrebărilor vizează schimbarea ambasadorilor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Esenţa constă în ce se poate face în materie de politică externă. Haideţi să nu ne amăgim asupra valorii mecanice de interior a ministerului, cât asupra valorii propriu-zise a gestului de politică externă. Luna ianuarie a definit omul preşedintelui, el este cel care construieşte şi fasonează vectorii de politică externă, luna ianuarie este cea care a definit profilul primului-ministru pe chestiunile de politică integraţionistă, pe procesul de integrare europeană. Asta este de fapt luna ianuarie, spectacolul în sine poate că e mai curând oferit de această succesiune de complemente, de ţinte complementare. Politica externă în sine, în parametrii ei fundamentali, nu se schimbă cu nimic. Are însă diferenţe de accent, un accent suplimentar pe Republica Moldova, o atenţie, o sensibilitate anume asupra spaţiului pontic, o privire mai atentă distribuită spre ţările Sud-Estului european, spre proximitatea noastră regională, dar, în valoare absolută, principial, politica externă este aceeaşi, o politică orientată euroatlantic, care ţinteşte precis spre obiectivul integrării europene şi, bineînţeles, spre parteneriatul strategic cu Washingtonul.

Marian Voicu : Spuneţi-mi, vă rog, această doctrină enunţată şi de preşedinte, şi de dumneavoastră, şi de domnul Andrei Pleşu este semnată în fond de cine ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce înseamnă semnată ?

Marian Voicu : Cine a conceput această doctrină...

Emil Hurezeanu : Eu am folosit acest termen prima oară.

Marian Voicu : Chiar dumneavoastră.

Emil Hurezeanu : Da, pornind de la exemplul american, pe care noua administraţie de la Bucureşti îl prizează intens, unde în America se vorbeşte de Traian Băsescu, este preşedintele care a intrat în acţiune cu o agendă destul de ofensivă, şi pentru unii surprinzătoare, de politică externă, surprinzătoare prin accentul predominant anglo-american într-o primă fază şi, apoi, prin orientarea regională, Moldova, Ucraina, spaţiul Mării Negre. Aici avem cele două viteze care probabil se completează, pentru că ştim asta de mai multă vreme. Statele Unite şi Anglia sunt mai interesate decât celelalte ţări vest-europene în zona Sud-Est europeană, în bazinul Mării Negre, au acordat României un credit geopolitic, strategic, de mai multă vreme. De altfel, Anglia sprijină de la început, în mod insistent, intrarea României în Uniunea Europeană, cu mult înaintea Germaniei şi chiar a Franţei. Ne aducem aminte de reformele armate şi de reformele sociale care au avut loc în România la începutul anilor ’90 şi de vizita premierului Blair la Bucureşti în mai 1999, care a decis începerea negocierilor la Helsinki. În sfârşit, dacă ani de zile după ’99, 2000, 2001, şi Franţa, şi Germania, până la un punct, vorbeau despre „Europa celor 25”, Anglia insista să se vorbească despre „Europa celor 27”.

Având în vedere această complementaritate dintre cele două spaţii, cred că... Iată o idee nouă sau idei noi cu mişcări, cu mutări de şah care pot să însemne un început de doctrină. Bineînţeles că am fost bucuros să-l văd pe domnul ministru Ungureanu cu o zi înainte de a pleca la Bruxelles, într-o conferinţă de presă, repetând în mod explicit priorităţile europene de integrare ale României ; s-a pus imediat problema în ce măsură

o orientare mai degrabă spre Anglia şi America şi, apoi, cu un joc de scenă susţinut în regiune acoperă sau amână interesele europene ale României. Era greu de crezut acest lucru şi imposibil pentru că, în definitiv, domnul ministru a făcut o descriere mişcată a lunii ianuarie, a lunii februarie, a scopurilor importante, a distribuirii de roluri între preşedinte – prim-ministru, cred că ceea ce ne interesează pe toţi este acum păstrarea cadenţei spre scadenţele europene.

Marian Voicu : Aţi vorbit de două spaţii, de ambivalenţă, de complementaritate ; există un ambasador, cel al Germaniei, care critică aşa cum poate să o facă un diplomat această ambivalenţă, această investire în două spaţii aparent disjuncte, spune dânsul : „prioritatea României ar trebui să fie aderarea la Uniunea Europeană şi încheierea cu succes a acestui proces”, referindu-se probabil în sudsidiar la orientarea pe care a enunţat-o Traian Băsescu către spaţiul pontic, către Moldova şi către Ucraina.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta în condiţiile în care, o dată : aceste declaraţii la care n-am avut acces decât prin intermediul unor excerpte de presă, şi înainte de a veni la emisiunea dumneavoastră mi s-a semnalat acest lucru, chiar cu alte cuvinte şi cu o continuare mai puţin plauzibilă în condiţiile în care o asemenea remarcă vizează lista de priorităţi a României, dar eu cred că lucrurile au fost foarte clar spuse de la bun început, repetate până la saţietate şi de către preşedinte, şi de către premier, şi de către ministrul lor de Externe.

Prioritatea numărul unu este proiectul euroatlantic. Noi nu am încheiat acest proiect, s-a încheiat, să spunem, partea iniţială a redefinirii României în raport cu partenerii din Alianţa Nord-Atlantică. Această chestiune, care este un proces, ce a început în ’97-’98, a continuat cu paşi mărunţi, unii dintre ei foarte bine aşezaţi în cadenţa de care pomenea domnul Hurezeanu, până acum câţiva ani, când România a devenit, în urma unui celebru summit la Praga, membru al Alianţei. Dar proiectul nu s-a terminat. Definiţia nu este completă. Rotunjimea se obţine numai după ce România devine şi membră a Uniunii Europene. Proiectul acesta este proiectul girant, hegemon al politicii externe româneşti. Asta v-o spun fără nici o rezervă şi sper că un asemenea ton asertiv nu mai lasă loc de interpretări. Însă nu putem pretinde ca urmărirea acestui scop strategic să ne fure şi privirile şi să ne obtureze sensibilităţile. Sper că nimeni nu-şi poate imagina că, pe măsură ce înaintăm spre statutul de membru al Uniunii Europene, chestiune pe care o rezolvăm în plan intern printr-un efort administrativ, organizatoric, de coordonare fără precedent... ţine de fapt de o modernizare internă foarte scurtă şi profundă a întregii ţări. În afara acestui fapt, să nu fim orbi la prezenţe reale, la potenţiale conflicte în preajma noastră, la prezenţe reale de focare de tensiune, la situaţii, să uităm că există situaţii în care securitatea regională poate fi pusă sub semnul întrebării, să nu fim atenţi şi la opţiunile de construcţie a politicii noastre externe pe alţi vectori care se leagă complementar de cel euroatlantic. După părerea mea, ar fi un lux în a-ţi permite neatenţie.

Marian Voicu : Pentru a discuta la concret, vă propun să ne referim la Republica Moldova. Domnul Pleşu, referindu-se la aceste obiective, le definea ca fiind tradiţionale, însă menţiona că stilistica este alta. În cazul Republicii Moldova, domnule Emil Hurezeanu, credeţi că se pot reface relaţiile României cu Republica Moldova ? Încep cu Republica Moldova pentru că suntem vizionaţi direct în Moldova. Se pot reface aceste relaţii pe alte baze şi mai ales indiferent de cine va câştiga alegerile în martie ?

Emil Hurezeanu : Traian Băsescu încearcă să dezgheţe şi să dezideologizeze relaţia, culmea că între lideri politici mai degrabă orientaţi spre stânga, cum era Ion Iliescu şi cum este Voronin, cu diferenţele mai apăsate în cazul Chişinăului, bineînţeles...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Stilistice...

Emil Hurezeanu : Stilistice... a intervenit un noncomunicandum, nu? Adică ştim, s-a întrerupt relaţia. Traian Băsescu reia sintagma celebră pe care ambasadorul Germaniei, pe care tocmai l-aţi pomenit, sau căruia i-a fost familiar bineînţeles imediat... şi anume două state, acelaşi popor. Este formula cu care s-a avansat în politica de destindere spre Răsărit a guvernelor social-democrate vest-germane din anii '60-'70-'80, până la unificare.

Marian Voicu : Spre deosebire de domnul Ion Iliescu, care pomenea de două state româneşti, ceea ce l-a înfuriat teribil pe domnul Voronin.

Emil Hurezeanu : E mai corect, în orice caz, acelaşi popor şi două state. Cred. Corespunde mai mult realităţii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Referinţa academică e perfectă. Nici nu cred că mai trebuie adăugat ceva.

Emil Hurezeanu : O vizită, acolo, care reia legătura la acest nivel, chiar dacă are loc în timpul campaniei electorale, chiar dacă ne aducem aminte aşa de vizita pe care Putin a făcut-o la Kiev în timpul campaniei electorale şi care a înclinat la un moment dat balanţa, nu pentru multă vreme, din fericire, pentru unul dintre candidaţi, aici s-ar putea ca efectul să fie diferit. Adică o vizită a lui Băsescu acolo, prin reacţiile oamenilor din faţă, care l-au salutat, după părerea mea s-ar putea să folosească opoziţiei. Cred că a contat foarte mult, pentru că simbolica e importantă, se redeschide dialogul, deci cele două state care au în parte acelaşi popor, mă gândesc în parte, la faptul că nu toată populaţia Moldovei este românofonă, ca să fim exacţi... Apoi e vorba de ajutorul economic pe care Traian Băsescu îl oferă, nu ştiu în ce măsură această idee generoasă şi cred că populară, pentru că a fost o mişcare bună a lui, pentru că piaţa postelectorală românească e încă încălzită şi euforizată. Cred că a prins foarte bine acest gest. Vom vedea în ce fel însă creşterea preţurilor la noi, în primul stat românesc, la gaz şi la electricitate, la un moment dat cu o posibilă creştere sau dezîncetinere a inflaţiei, cu o creştere a inflaţiei, dacă în discuţiile astea contradictorii şi destul de confuze între o taxă şi cealaltă şi fiscalitatea unică continuă – vom ajunge şi aici, vom vedea dacă asta nu va nemulţumi şi atunci în ecuaţia cu promisiunile lui Traian Băsescu de la Chişinău – lucrurile nu vor avea un efect să zicem pervers, adică la un moment dat lumea se va întreba, aici cresc preţurile, mai ales când e vorba de energia produsă de hidrocentrale şi noi o livrăm mai ieftin decât în România fraţilor de dincolo...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă-mi daţi voie să intervin, în primul rând acest gest este un gest al guvernului, pentru că Guvernului României i-a fost adresată o cerere de ajutor în energie electrică de către Guvernul Tarlev, de la Chişinău. Doi: nu este o livrare făcută în termeni de gratuitate, este subiectul unui contract comercial. Că el are anumiţi termeni care sunt favorabili Republicii Moldova, mie mi se pare normal să fie aşa, dar este un contract comercial. Trei: semnificaţia politică a acestui gest, cuplată cu prezenţa puternic încărcată simbolic a preşedintelui Băsescu la Chişinău, a dovedit cel puţin două lucruri: în primul rând, buna noastră intenţie, şi doi, faptul că vizita în sine nu este o vizită de curtoazie. Haideţi să vă spun ceva: este prima vizită pe care o face un şef de

stat român în ultimii şase ani. În ultimii şase ani, domnilor ! Deci de la preşedintele Emil Constantinescu până la preşedintele Ion Iliescu, în 2005, e de fapt o lungă absenţă.

Marian Voicu : Care sunt motivele pentru această absenţă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Motivele sunt multe, dar nu ne-ar ajunge timpul emisiunii.

Emil Hurezeanu : Există o explicaţie, refuzul moldovenilor de a mai avea un dialog la un moment dat şi ofensele care au început totuşi de la Chişinău înspre România, cum bine ştim, la care s-a răspuns însă mult prea repede cu îmbufnare. În definitiv, dacă tot luăm modelul relaţiilor asemănătoare care au existat la un moment dat între cele două Germanii, ne aducem aminte cât de greu a fost să se depăşească impasul în dialog şi câte concesii au făcut cei mai puternici şi care aveau cel mai mult de pierdut, şi anume vest-germanii, tocmai pentru ca dialogul să se deblocheze şi să treacă peste crize. Aşa ar fi trebuit să procedeze şi Bucureştiul mai demult.

Marian Voicu : Credeţi că este posibil ca Traian Băsescu să recupereze această absenţă de şase ani într-o singură zi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu spun că trebuie să recupereze. Diferenţa de stilistică la care a făcut referire domnul ministru Pleşu este concluzia unei alte substanţe politice, de fapt, a unei alte motivaţii politice, a relaţiei bilaterale, a mecanicii bilaterale, ca să mă exprim aşa, între Bucureşti şi Chişinău. Nu mergem acolo nici aroganţi, nici interesaţi de o intervenţie discretă în chestiunile de politică internă, nu mergem acolo nici pentru a face servicii electorale uneia dintre părţi. Este o vizită care a avut un caracter recuperatoriu şi în materie de opţiune europeană la Chişinău. Preşedintele Traian Băsescu a mers cu un mesaj clar, pe care l-a discutat, pe care l-a expus până la detalii tehnice preşedintelui Voronin, am avut o perioadă de *tête-à-tête* a discuţiei la care au fost numai doi participanţi, da, preşedinţii înşişi, urmată de o discuţie între membrii delegaţiilor. Concluzia era foarte simplă şi, după părerea noastră, încurajatoare pentru destinul Republicii Moldova, în primul rând. Preşedintele Voronin a afirmat îndeajuns de ferm pentru a fi şi credibil, cel puţin acum, în etapa aceasta, că opţiunea pro-europeană a Republicii Moldova iese de sub orice întrebare. Este clară, este definitivă şi este precisă. Sigur, există rezerva preşedintelui Băsescu, pentru că nu se aşteaptă nicicum să i se refere un meniu retoric pe chestiunea europeană, dar discuţiile au intrat apoi în detaliu şi aşteptăm să vedem cum putem noi să fim de folos Republicii Moldova pentru a pune în termeni proprii celebrul Plan de Acţiune Republica Moldova-Uniunea Europeană, pentru a verifica concluziile pozitive pentru Republica Moldova ale aşa-numitei politici a noii vecinătăţi…

Emil Hurezeanu : Dar, pe de altă parte, România joacă în mod formal rolul de senzor al Alianţei Nord-Atlantice în această…

Mihai-Răzvan Ungureanu : O clipă, ajung şi la aceasta. Pentru a-i oferi Republicii Moldova posibilitatea de a exersa toate mecanismele de cooperare regională la care ea are acces, că e vorba de Procesul de Cooperare Sud-Est Europeană, că este vorba de Pactul de Stabilitate, în care Republica Moldova este deja membru din 2001, că este vorba de iniţiativa de cooperare Sud-Est europeană.

Marian Voicu : Nu este posibil ca preşedintele Voronin să se folosească de prezenţa lui Traian Băsescu la Chişinău tocmai pentru a-şi lansa un nou mesaj politic către alegători, schimbând orientarea de la Moscova şi CSI către Uniunea Europeană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu e chiar aşa. Noi nu am pus problema că mergem acolo într-o vizită de sprijin electoral, şi mai ales programul preşedintelui Băsescu a fost foarte limpede în chestiunea asta…

Emil Hurezeanu : Ucraina s-a schimbat după alegerea lui Iuşcenko, mai mult decât România lui Băsescu, cred.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Programul preşedintelui Băsescu acolo a fost foarte atent construit pe un balans între întâlniri cu reprezentanţi ai Partidului Comunist şi întâlniri cu reprezentanţi ai opoziţiei, dar chestiunea a fost cred şi mass-media din Republica Moldova. Canalele diplomatice chiar ne confirmă impresia de vizită bine cumpănită şi de concluzii temperate, de discuţie temperată. Al doilea lucru, pe care l-a menţionat şi domnul Hurezeanu, este că noi suntem de fapt suprafaţa sensibilă a Alianţei Nord-Atlantice. În relaţia cu Republica Moldova, România este pentru doi ani de zile aşa-numitul punct de contactat, dacă vreţi, sau punct de concentrare al dialogului dintre Alianţa Nord-Atlantică şi Chişinău. Altfel spus, Bruxelles-ul se foloseşte de informaţiile noastre, de expertiza noastră, de informaţiile aşa cum sunt ele livrate de Ambasada de la Chişinău, pentru a-şi orienta tactic dialogul cu Republica Moldova.

Marian Voicu : Tocmai de aceea vă gândiţi la o ambasadă mai mare şi la propriu, şi la figurat la Chişinău ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi din acest motiv, evident. Avem doi ani, timp în care vocea României este ascultată la Bruxelles, la NATO, ca voce autorizată în a oferi chiar predicţii asupra valorii strategice a Republicii Moldova, asupra felului în care poate „evolua”, mă rog, pun verbul între ghilimelele de rigoare, situaţia din Transnistria, dar nu e mai puţin important că va fi o ambasadă într-un stat limitrof în Uniunea Europeană. Cu atât mai mult avem nevoie de o prezenţă consistentă şi absorbantă pentru tot ce înseamnă simptom politic în jur.

Emil Hurezeanu : Pe de altă parte, nu trebuie să decupăm relaţia dintre Bucureşti şi Chişinău de relaţiile mai ample care pot să intre într-un model nou în această parte a Europei, după ce s-a întâmplat la Kiev, în urma unui exemplu foarte insistent al Varşoviei, care face o politică de mediere de mare succes între Ucraina şi Occident de ani de zile, şi succesul s-a văzut acum, pe urmele vechii trilaterale pe care predecesorul dumneavoastră, Adrian Severin, în ’97, cu preşedintele Emil Constantinescu au lansat-o, vă aduceţi aminte, Polonia-Ucraina-România…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte bună iniţiativă…

Emil Hurezeanu : Şi care a murit, a intrat în nisip.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi merită într-adevăr reanimată.

Emil Hurezeanu : Şi pornim de la declaraţiile unor observatori, politologi, consilieri şi care, după aceea, au condus chiar la declaraţia lui Iuşcenko, şi anume o relaţie privilegiată a Ucrainei – e opţiunea noii administraţii de la Kiev – şi cu Polonia, şi cu România, ori e foarte interesant acest triunghi de înaintare Varşovia-Kiev-Bucureşti care, după cum bine ştim, nu face neapărat parte din opţiunea explicită a Uniunii Europene, pentru că Uniunea Europeană nu are astfel de opţiuni regionale specifice. Încurajează, consolidează în măsura înaintării, dar cine ajută la înaintarea şi la democratizarea şi la haşurarea hărţii în această parte a lumii, ne convine, nu ne convine, sunt americanii, secondaţi de englezi.

Marian Voicu : În privinţa tratatului cu Ucraina…

Emil Hurezeanu : Iertaţi-mă, din cauza asta, poate, domnul Traian Băsescu ar face un serviciu şi cauzei moldovenilor, dacă vizita de la Washington, care nu cred că se amână prea mult, va fi înaintea alegerilor din Republica Moldova.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cred că va coincide, de fapt, cu alegerile din Republica Moldova.

Emil Hurezeanu : Îi va sugera preşedintelui american că Statele Unite ar putea să aibă aceeaşi atitudine de sprijinire faţă de Moldova pe care a avut-o faţă de Ucraina. Atunci, da, atunci câştigul acestei relaţii, pentru mulţi surprinzătoare în momentul când a fost afişată între Bucureşti şi Washington pe o axă, ar avea efectul care ne priveşte nemijlocit în relaţiile cu Moldova şi cel mai bine-venit.

Marian Voicu : Credeţi că Washingtonul aşteaptă o rugăminte din partea domnului Băsescu pentru ca democraţia să bată şi la Chişinău ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problema nu se pune aşa. Eu cred că la Washington va suna foarte bine un angajament politic românesc care să vizeze suportul, ajutorul, expertiza ce se cuvin oferite Republicii Moldova în substanţierea interesului ei european. Despre asta este vorba. România capabilă să concretizeze şansa europeană a Republicii Moldova, ajutând Republica Moldova într-adevăr să intre pe acest făgaş, care are sigur meandrele lui, posturile sale fixe, e nevoie aici de un minim de îndrumare şi, nu în ultimul rând, de o perspectivă clară asupra inventarului de problemă. Noi le putem oferi eventualelor pericole experienţa paşilor greşiţi pe care i-am făcut din belşug şi aşa mai departe.

Marian Voicu : Relaţia cu Ucraina ar putea intra sub auspicii mai favorabile. Preşedintele Băsescu pomenea de mici dispute, este vorba despre respectarea drepturilor celor 500.000 de minoritari români din Ucraina, de delimitarea platoului continental, chestiune ajunsă la Haga, de statutul Insulei Şerpilor şi Canalul Bîstroe. Este Tratatul cu Ucraina, din 1997, perfectibil ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă spun foarte deschis, nu ne-am pus problema până în acest moment, lucrăm în cadrele acestui tratat şi, sincer vă spun, în cazul în care pornim cu această întrebare în minte, ar trebui atunci să ne generalizăm neliniştea asupra tuturor tratatelor pe care le-am încheiat în acea perioadă. Eu nu cred că lucrurile se pun în felul acesta. Răspunsul nostru, până în acest moment, la ceea ce se întâmplă în Ucraina e foarte clar, ne bucură faptul că la putere este un preşedinte ales printr-un vot popular limpede, care a venit pe un val enorm de simpatie şi de aşteptare pro-europeană, este un preşedinte bine prizat în orice Cancelarie, el a făcut de fapt un traseu european în ultimele zile incredibil pentru un om care are micile sale neajunsuri de sănătate, a ajuns la Moscova, s-a dus la Strasbourg, urmează Bruxelles-ul, în scurtă vreme este Washingtonul şi, mai mult decât o vizită de prezentare, este şi o vizită de acomodare, gândim noi, cu un minim de dialog diplomatic în centrele de putere ale lumii. Spuneam că salutăm prezenţa preşedintelui Iuşcenko în fruntea executivului, suntem convinşi că este semnul cel mai bun al viitorului european al Ucrainei, este de bun augur aşadar. Aşteptăm instalarea unui nou guvern care să aibă opţiuni pro-europene la fel de precise, care să detalieze tactic această privire strategic orientată spre Bruxelles şi spre Washington. În paranteză fie spus, discursul inaugural al preşedintelui Iuşcenko a fost extrem de limpede în această chestiune. Atât de limpede, încât, la un moment dat, depăşea limita aşteptărilor corpului diplomatic. Lucrurile erau profund transparente şi accentuat europene.

Emil Hurezeanu : Vedeţi ce şansă extraordinară pentru România ca aceste transformări de la periferia ei răsăriteană... E pentru prima oară în istoria modernă a României când

periferia estică, Ucraina, Moldova, poate, devine un spaţiu congruent din punct de vedere politic, democratic. Dacă Ucraina evoluează spre democraţia de tip european, într-adevăr, România devine în sfârşit un stat central-european, occidental, cu o omogenitate democratică şi de securitate în jur, nu? E foarte important, ne aducem iarăşi aminte de eforturile Germaniei la începutul anilor '90 de a-şi vedea vecinătatea răsăriteană repede transformată în Occident. De asta Germania a militat foarte mult ca Polonia, Cehia şi Ungaria să intre mai repede şi în Uniunea Europeană, şi în NATO. Apoi, Polonia a continuat cu această politică, acum se întâmplă asta şi în cazul României. E foarte important.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Iar în ceea ce priveşte inventarul bilateral, noi nu am ajuns să discutăm chestiunea aceasta. Daţi-ne timp, poziţia noastră e limpede, am conturat un set de propuneri europene, de opţiuni europene şi aşteptăm de fapt să ni se răspundă tot european. De asta şi înţelegem să fim emoţional legaţi de transformarea în bine.

Emil Hurezeanu: Nu va fi foarte simplu, să nu ne amăgim.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Evident. Suntem prudenţi.

Emil Hurezeanu: Pentru că nici administraţia de la Kiev nu este încă o epură a idealului euroatlantic, unul dintre aliaţii din coaliţia care a câştigat alegerile în jurul lui Iuşcenko e un naţionalist din Vest, care are accente înregistrate, consemnate, împotriva minorităţilor, împotriva minorităţii româneşti în orice caz, primul-ministru al domnului Iuşcenko, cum bine ştim, este o doamnă foarte graţioasă, cu un trecut nu la fel de limpede şi de *oranj* cum au fost multe dintre lozincile din Piaţa Independenţei. Pentru că şi acolo trecutul este încărcat, şi acolo oligarhia s-a împărţit în mai multe zone, şi legăturile cu Rusia vor fi în continuare determinante.

Aşadar, nu trebuie să ne facem mari iluzii în legătură cu posibilitatea rezolvării iminente a micilor diferende, cum le-aţi numit, nici când e vorba de Insula Şerpilor, de Canalul Bîstroe. Aproape că nu aş spune că aproape nu mai contează aceste dispute, dar, în situaţia în care o ţară care are de două ori dimensiunile Franţei, cu 48 de milioane de locuitori, care este un mare stat european, tânăr, vine spre Europa, atunci sigur că toate lucrurile se rezolvă de la sine. Beneficiile occidentalizării Ucrainei sunt mult mai mari chiar şi pentru România decât rezolvarea rapidă a unei dispute de frontieră. Deşi acolo s-a vorbit foarte limpede – domnul ministru a fost de faţă – de faptul că se ajunge la Tribunalul de la Haga. Chiar şi în condiţiile acestea, nu?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Chiar şi în condiţiile în care, într-adevăr, suntem în proces la Haga, în condiţiile în care am angajat o rezolvare juridică, o posibilă rezolvare juridică în acest diferend, chiar şi în aceste condiţii semnalul Kievului pentru noi a fost către dialog şi, principialmente, aceasta a spus-o şi preşedintele României. Nu avem absolut nimic împotrivă să încercăm ca prin dialog şi soluţie europeană să conturăm un posibil final mult mai acomodant şi mult mai amical totodată.

Marian Voicu: S-a tot pomenit de Marea Neagră ca fiind singurul prieten adevărat al României, asta a spus-o şi preşedintele Băsescu, iată, avem şi câteva întrebări de la telespectatori. Şi acum se vorbeşte de spaţiul pontic ca fiind un spaţiu prioritar pentru politica externă a României. Concret, ce să înţelegem?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu sunt lucruri noi, România are o poziţie care în acelaşi timp o poate face de invidiat şi, în acelaşi timp, o obligă la anumite gesturi de politică

externă. Prezenţa ei între ţările riverane nu poate fi sustrasă geografiei. Aşadar, România îşi asumă o identitate regională şi în Est.

Marian Voicu : Vorbiţi în calitate de istoric acum ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vorbesc şi în calitate de ministru de Externe. Sigur, dacă ajungem înapoi la Gheorghe Brătianu, constatăm că nu s-a schimbat nimic până la urmă şi că privirea noastră spre Est este o privire legitimă. Brătianu este cel care, în studiile sale despre efectul cultural al Mării Negre, a punctat cel mai bine proximitatea românească, felul în care poate fi valorificată prezenţa românilor la ţărmurile pontice. Ce poate oferi, de fapt, România ? Pentru că ea are un inventar întreg de oferte. Un model democratic funcţionează, îl poate exporta în state precum Georgia sau cele caucaziene, poate exporta un model de bună aşezare a raporturilor inter-etnice în interiorul aceleiaşi ţări ? Fără discuţie, tot în zona caucaziană. Poate exporta un model de raport bilateral, de relaţie bilaterală consistentă, plină de încărcătură comercială autentică, cum este relaţia dintre România şi Turcia. Fără discuţie. Poate exporta un model de cointeresare în reconstrucţia strategică a zonei ? Sigur că da. Cu parteneri precum Ucraina, Federaţia Rusă, un asemenea dialog este şi necesar, dar şi obligatoriu. E de neevitat.

Marian Voicu : Aţi declarat că politica de partid nu are ce căuta în diplomaţie. Înţelegem că ajungem până la urmă la ambasadori. Veţi opera aceste schimbări ?

Emil Hurezeanu : Vreau să adaug ceva la ce a spus domnul ministru, dacă se poate, dânsul a văzut, ca să zic aşa, partea luminoasă, cred, a armoniei pontice...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu văd terenul pe care pot construi.

Emil Hurezeanu : Mă întreb în ce măsură Georgia, Federaţia Rusă şi Ucraina, mai departe, Azerbaidjanul au nevoie de sprijinul nostru. Dacă da, cu atât mai bine. Modelul nostru democratic trebuie consolidat el însuşi în continuare, nu avem un model democratic atât de bine pus la punct pentru a fi exportat, deşi felul în care s-a lucrat în zona dialogului inter-etnic, chiar şi cu prezenţa, fie în guvern între ’96 şi 2000 şi acum a minoritarilor maghiari, şi apoi cu interesele comune care au existat între vechii guvernanţi până în 2004, arată că poate fi un model pentru ceea ce s-ar putea întâmpla dacă într-o bună zi societatea moldovenească ar avea de-a face cu societatea românească de astăzi. Pentru că acolo sunt patru milioane şi ceva de locuitori, dar nu sunt toţi români, cum bine ştim, sunt minorităţi importante. Eşecul mare al celor 25 de ani de Românie Mare, între altele, a fost şi felul greşit în care administraţia centralistă şi abuzivă a Bucureştiului a gestionat problema provinciilor noi. Îndeosebi Basarabia şi chiar şi Transilvania.

Apoi, cum bine ştim, în Marea Neagră, poziţia românească este mai credibilă după ce Statele Unite au anunţat că vor să-şi pună amprenta şi în Bulgaria, şi în România prin baze militare. E aici o idee a Administraţiei Bush, a neoconservatorilor, nu este o idee prea veche, deşi preşedintele Bush vorbea despre extinderea Alianţei, dacă vă aduceţi aminte, o făcea la Universitatea din Varşovia cu câteva luni înainte de atacurile teroriste de la New York, de la Marea Baltică la Marea Neagră, e un interes american în primul rând în zonă, în România şi în Bulgaria, care ştim că ar fi capete de pod ale unor acţiuni americane în proximitatea a ceea ce Kaplan numeşte Orientul Mijlociu extins, care ţine, să zicem, din Maghreb spre Israel până în Afganistan, dar şi cu un factor de risc, pentru că, în situaţia continuării acţiunilor militare americane în Irak şi în situaţia continuării acestui impas, şi impasul poate să continue, adică nu sunt multe succese, cu baze militare americane în România şi Bulgaria şi cu ceea ce s-a întâmplat la mijlocul anului trecut la

Beslan, deci cu zone de terorism activate şi în Federaţia Rusă şi în alte părţi, deja rolul nostru nu mai este chiar atât de idilic. Marea Neagră s-ar putea transforma dintr-un aliat consecvent fidel până acum într-un aliat şi problematic, şi provocator pentru noi. Deci, intrăm pe un lanţ, suntem veriga unui lanţ de noi probleme. E adevărat, situaţia de acum, până una-alta, asigură o formă de securitate pe care România n-a mai avut-o.

Marian Voicu : Putem exporta democraţie, dar putem importa terorism ?

Emil Hurezeanu : Nu, dar mă întreb în ce măsură avem şi o ecuaţie problematică la Marea Neagră.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cred că am înţeles accentele pe care le puneţi şi e şi firesc să existe o doză de scepticism asupra plasării noastre oportune într-un asemenea joc strategic. Dar sunt câteva chestiuni pe care doresc să le luaţi ca axiomatice şi e puţin probabil să existe o contradicţie în următoarele afirmaţii : unu – faptul că, în acest moment, ţărmul de Vest şi de Sud al bazinului pontic se desenează ca având caractere clare de predictibilitate politico-strategică. Două-trei state membre ale Alianţei Nord-Atlantice, România, Bulgaria, Turcia, dintre care două au o şansă europeană imediată, iar celuilalt i se creează un drum către Bruxelles. Un stat care îşi anunţă opţiunea pro-atlantică, pro-europeană, începând cu şeful statului, cu capul statului abia instalat, Ucraina, un stat care este Republica Moldova, ce transmite încontinuu semnale pe aproape orice cale posibilă de interes european, un stat precum Georgia, care este captat în toate combinaţiile regionale al căror regent pot fi Statele Unite sau Bruxelles-ul însuşi. Ar fi interesant să vă spun, de exemplu, cât de mult contează pentru Georgia faptul că la Bucureşti se află un centru regional de combatere a criminalităţii organizate, un model pe care Statele Unite doresc să-l exporte într-o regiune, evident, pentru stoparea aceloraşi probleme. Această evidenţă combinată cu faptul că şi România, şi Bulgaria pot să aibă o voce combinată în stabilizarea regiunii, da, care este împănată de conflicte îngheţate, Transnistria, Oseţia, Abhazia...

Emil Hurezeanu : Îngheţate şi nu prea, care dau din picioare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă rog, traduc *mot à mot* o expresie consacrată în vocabularul de politică externă. Contează foarte mult. Nu doar pentru că sunt două voci care se adaugă unui concert de prezenţe politice semnificative, ci pentru că sunt două voci care vin cu o experienţă proprie extrem de interesantă şi cu expertize extrem de interesante. Bulgaria, o expertiză regională asupra a tot ceea ce a însemnat conflict în zona proximă graniţelor Bulgariei, Republica Macedonia, Albania. România prezintă interes pentru felul în care a rezolvat un conflict istoric, cel cu Ungaria, şi felul în care a reacţionat la crizele bruşte care au apărut în imediata ei apropiere, relaţiile cu Serbia şi administraţia relaţiei bilaterale româno-sârbe.

Emil Hurezeanu : Domnule ministru, problema va fi şi de resurse în energie, şi de resurse în gesticulaţie politică, de ce ? Îşi poate permite România să-şi distribuie în aşa fel resursele şi energiile, încât să joace un rol important regional la Marea Neagră şi, în acelaşi timp, să-şi îndeplinească calendarul de integrare europeană ? Poate să-i convingă pe principalii ei susţinători europeni, care sunt Franţa, dar şi Germania, că această atitudine proamericană de reacţie rapidă la iniţiative americane încă destul de neclare de altfel, şi la Marea Neagră şi în Estul Europei, nu împiedică o apropiere în continuare de Europa ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Premisa e o premisă falsă.

Emil Hurezeanu : Vă întreb pentru că există aceste îndoieli, ştiţi, în Germania şi în Franţa faţă de Statele Unite şi Anglia.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu le-am văzut existente mai curând acolo unde imaginea politicii externe este una uniplanară, care presupune că politica externă se desfăşoară pe o singură suprafaţă şi care spune că există o singură sursă de energie care alimentează politica externă. Nu suntem nicicum în situaţia asta, cred că nu mai suntem în situaţia asta de la începutul Evului Mediu ; mă întreb dacă Antichitatea a putut vreodată face politică externă uniplanară. Politica externă nu se poate face numai prin gesticulaţia politică, nu se face numai prin prezenţe excepţionale în locuri de interes, se face prin insistenţă economică, prin programe culturale, prin angrenarea ONG-urilor sau a...

Emil Hurezeanu : Suntem de acord, ONG-urile se transformă tot mai mult în pepiniere guvernamentale, instituţiile culturale sunt într-o criză, cum bine ştim, ţara e foarte prost reprezentată prin centre culturale, şi cultural, şi la târgurile de carte, şi în marile capitale, deci trebuie să fim şi realişti.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să termin răspunsul. Prezenţa multiplanară este de fapt posibilă datorită înmulţirii centrelor de energie care generează politică externă. Prezenţa dumneavoastră drept comentator politic în exterior şi faptul că puteţi face un desen inteligent al politicii externe româneşti, chiar dacă nu cunoaşteţi toate delicateţile, vă transformă într-un agent de politică externă la ora asta. Energia pe care o aveţi nu este alta decât o energie intelectuală. Noi nu vă hrănim, nu-i dăm fonduri domnului Emil Hurezeanu ca să prezinte politica externă românească în scris sau retoric undeva în exterior, şi lucrul acesta e foarte bun că se întâmplă aşa, este un semn de modernitate. A vedea chestiunea prezenţei noastre politice în exterior ca fiind restrânsă, îngrădită de haina peticită a economiei româneşti este, daţi-mi voie să spun, o privire destul de inadecvată.

Marian Voicu : Totuşi, aţi cerut mai mulţi bani.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am cerut mai mulţi bani pentru câteva lucruri mult mai clare, am cerut bani ca să existe o diplomaţie în care oamenii tineri să vină cu încredere, căreia să i se adreseze pentru fiecare calitate deţinută, oferindu-i în acelaşi timp ceea ce posesorul acelei calităţi merită, adică un nivel decent de viaţă. Chestiunea aceasta, iertaţi-mă, nu se poate face fără bani, am mai spus-o în câteva rânduri. Când le dai oamenilor tineri 3,5 milioane, vreau şi eu să văd ce politică externă pot face atunci.

Marian Voicu : În ultimele trei minute, să ne referim totuşi la ambasadori, aţi spus că nu-i vreţi înregimentaţi politic...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu. Dacă dumneavoastră îmi citaţi aşa ceva, aştept să văd şi unde am spus eu această chestiune, că nu sunt...

Marian Voicu : Nu spuneţi chiar aşa, spuneţi că „ne stânjeneşte practica includerii în corpul de diplomaţi”...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ne stânjeneşte. Înseamnă că, dacă vă stânjeneşte, putem presupune că îi retrageţi pentru a nu vă stânjeni mai departe. Daţi-mi voie să nu mă refer asupra texturii logice a acestei deducţii. Prima : în momentul în care Ministerul de Externe, dincolo de etajul reprezentării diplomatice, este împănat cu prezenţe politice sau, dacă vreţi, cu destine politice încheiate din cauza pierderii alegerilor sau a schimbărilor nominale de liste, în fine, înaintea scrutinelor parlamentare, dacă dumneavoastră vă referiţi la aşa ceva, atunci evident vă spun că Ministerul de Externe, pus într-o asemenea situaţie, nu se simte bine.

Marian Voicu : Sunt mulţi ascunşi pe la post prin străinătate, domnule ministru, şi ştiţi asta foarte bine.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule, dumneavoastră le ştiţi mult mai bine ca mine.

Marian Voicu : Retraşi din viaţa politică românească, ascunşi o vreme pentru a fi recuperaţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Voicu, haideţi să lăsăm chestiunea asta deoparte. Eu vă spun următorul lucru : ceea ce intenţionez eu să fac ; dacă vreţi să mergem în diagnosticul profund al problemei, s-ar putea să vă luaţi cu mâinile de cap la un moment dat. Veţi vedea că găsim efecte peste tot. Eu vă propun altceva, să vedeţi : unu, faptul că încercăm să clarificăm care este de fapt cota de prezenţă politică în reprezentarea noastră în exterior ; doi, haideţi să ne desprindem de un stereotip. Un ambasador politic, ăsta este un stereotip, e stereotip cultural, cred că ne vine de undeva de dinainte de ’89, de fapt, un ambasador politic este un ambasador defect sau cu viciu, eu vă spun că e complet fals. Un ambasador politic, nu mă refer aici la nume, mă refer la dezideratul pe care mi-l pun eu acum pe lista de priorităţi în materie de reorganizare administrativă a ministerului, un ambasador politic are de fapt o sarcină mult mai grea decât un ambasador care este diplomat de carieră. Vă spun de ce. Pentru că el reprezintă România, ca şi ambasadorul de carieră, dar, în acelaşi timp, are o responsabilitate enormă care decurge din această calitate excepţională care se numeşte prezenţa lui politică. Veţi spune că fac sofisme pe marginea lor...

Emil Hurezeanu : Când vorbim de ambasadori politici, ne gândim la personalităţi desemnate de preşedinte, oameni care nu sunt neapărat în aparatul diplomatic de carieră, nu trebuie să fie oameni politici...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu.

Emil Hurezeanu : Pentru că mai importantă decât dimensiunea lor politică este dimensiunea de personaje, de politicieni, dar de personaje profilate public, de personalităţi care pot să reprezinte România în mod credibil.

Mihai-Răzvan Ungureanu : În mod credibil, exact, despre asta este vorba.

Emil Hurezeanu : Numai desemnarea lor se face politic, ei nu trebuie să fie angajaţi politic. Asta nu prea s-a întâmplat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte adevărat, din păcate, asimilarea poziţiei ambasadoriale cu o sinecură, cu o ieşire de salvare dintr-un context politic defavorabil pentru propriul destin a determinat politizarea ministerului.

Marian Voicu : Va trebui să punem punct aici emisiunii, cu o mare părere de rău. Vă mai aşteptăm din circuitul dumneavoastră european şi mondial şi, mai ales, după ce veţi fi făcut gesturi pentru care vom avea capacitatea să vă criticăm, sunteţi la început de mandat...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să înţeleg că acum sunt în partea de laude ?

Emil Hurezeanu : Nu-i obligatoriu.

Marian Voicu : Vă mulţumesc, doamnelor şi domnilor din România, Republica Moldova şi lumea largă, la revedere.

25 ianuarie 2005, *TVR 1*

România şi Ucraina doresc să aibă un dialog cât mai relaxat

Reporter : Bună dimineaţa, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună dimineaţa, dragii mei. Bună dimineaţa şi ascultătorilor dumneavoastră.

Reporter : Vă faceţi temele pentru Bruxelles, să înţeleg.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, sunt un ministru silitor.

Reporter : Când plecaţi la Înalta Poartă Europeană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Chiar în trei ceasuri de acum înainte.

Reporter : Am înţeles. Nu vă ţin mult la telefon. Vreau să ne informăm cu toţii, mai ales ascultătorii *Radio Guerrilla*, cum a fost la –5 °C, la învestirea lui Iuşcenko ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : O atmosferă incandescentă. Şi folosesc expresia aceasta pentru că am văzut că e un loc comun al comentatorilor de sport. Foarte multă lume în Piaţa Centrală din Kiev. Foarte multă lume în portocaliu, evident. Un preşedinte emoţionat şi anturat de personalităţile de cel mai înalt rang din ţările vecine Ucrainei – Ungaria, România, evident, din Polonia, preşedintele Kwasńiewski a fost salutat cu urale de mulţime, din Slovacia. Reprezentare cât se poate de semnificativă din partea Statelor Unite şi a Comisiei Europene.

Reporter : Cine a fost din partea Statelor Unite ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Colin Powell, împreună cu o parte din echipa sa de la Departamentul de Stat, secretarul general al NATO… A fost un semnal foarte bun, pentru început. Deşi toată lumea era grăbită şi entuziastă, am apucat să vorbesc şi cu viitorul prim viceprim-ministru care va răspunde de integrarea europeană, domnul Ribaciuk, care este cât se poate de dornic să vadă care sunt experienţele noastre în materie de pregătire a integrării şi chestiunile tehnice ale negocierii. Există şanse foarte bune ca ministrul de Externe al Ucrainei să fie, iarăşi, o veche cunoştinţă a noastră, domnul Boris Tarasiuk, care a mai vizitat România tot în calitate de ministru de Externe.

Reporter : O cunoştinţă prietenoasă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, da. Am avut cu el o relaţie foarte bună. Un ministru de Externe cu experienţă, dar, în acelaşi timp, flexibil, nu neapărat crispat.

Reporter : Cum s-a comportat impetuosul preşedinte al României, Traian Băsescu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : El a avut exact contactele pe care şi le-a dorit : o foarte bună discuţie cu preşedintele polonez, în urma căreia a rezultat o invitaţie reciprocă la

o întâlnire de substanţă, rămâne de văzut acum care ar fi pasul următor în mecanica întâlnirilor bilaterale ; o discuţie şi cu reprezentanţii Austriei ; o discuţie bună cu secretarul general al NATO, Jaap de Hoop Scheffer, în care acesta, înainte de a se intra în amănuntele protocolare, i-a spus preşedintelui cât de încântat este pentru declaraţiile tranşante de politică externă pe care le-a făcut de la instalare până acum ; o foarte bună discuţie cu preşedintele ungar, cu domnul Mádl, care i-a confirmat buna impresie lăsată de premierul român, de Călin Popescu-Tăriceanu, în urma vizitei pe care a făcut-o în Ungaria. Preşedintele Băsescu a fost dezinvolt, direct, a fost ţinta tuturor amabilităţilor, cum este şi normal, de fapt, pentru o primă luare de contact.

Reporter : Chestiunea care ne doare, Canalul Bîstroe, s-a abordat în discuţiile oficiale ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu s-a discutat nimic de natură bilaterală. Dimpotrivă, s-a convenit – spun „dimpotrivă” fiindcă era oricum o întâlnire cu altă compoziţie, cu alt motiv, o prezenţă la un moment ceremonial în care discuţiile de detaliu nu îşi au neapărat locul – să existe un dialog cât se poate de relaxat între cele două părţi, evident, ţinându-se cont şi de pasul actual al relaţiei bilaterale, gazdele ucrainene oferindu-ne impresia unei flexibilităţi superioare celei pe care au avut-o până în toamnă, până în noiembrie.

Reporter : Până la instalarea *orange*.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dar să vedem despre ce va fi vorba în continuare.

Reporter : Dar să fim optimişti.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, suntem optimişti. Suntem în primul rând mulţumiţi de victoria clară a preşedintelui Iuşcenko şi de faptul că întruneşte un asemenea suport public. Suntem mulţumiţi de faptul că toţi oficialii ucraineni, într-o voce, consideră integrarea europeană ca prioritate de guvernare şi suntem mulţumiţi de felul în care noi ne acordăm, apropo de viitorul Ucrainei, cu politicile externe ale statelor din Europa Centrală şi de Est. În mod vizibil, Ucraina are acum o şansă pe care sperăm să o valorifice fără teamă, fără crispare şi fără resentimente.

Reporter : Vă mulţumesc foarte mult, domnule ministru. Având în vedere interesul nostru special pentru Canalul Bîstroe, o să vă mai sunăm, să ne ţineţi la curent pe chestiunea aceasta litigioasă bilaterală, ţinând cont că noi avem şi un proces la Haga pe acest subiect.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, o voi face fără preget. Contaţi pe mine !

Reporter : Mulţumesc foarte mult. Succes la Bruxelles !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mulţumesc mult. Toate cele bune.

24 ianuarie 2005, *Radio Guerrilla*

Planuri la început de mandat

Robert Turcescu : Bună seara, doamnelor şi domnilor. Confruntarea „100%” din această seară, vreme de 45 de minute, este cu domnul Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe. Bună seara.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara.

Robert Turcescu : Vă plac funcţiile, domnule Ungureanu? Vreţi putere? De ce aţi acceptat oferta de a deveni ministru de Externe?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta este, într-adevăr, o întrebare delicată. Am două răspunsuri. Pe care-l doriţi? Pe cel onest sau pe cel public?

Robert Turcescu : Întotdeauna le doresc pe toate, domnule ministru. Deci să-l auzim şi pe cel onest, şi pe cel public.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu. Am să fiu foarte sincer.

Robert Turcescu : Cel onest, evident.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cel onest. Pur şi simplu m-am gândit că s-ar putea să fie experienţa şi capacitatea relaţională utile într-o asemenea conjunctură. Asta este replica onestă. Nu puterea este în acest caz miza prezenţei mele acolo.

Robert Turcescu : Dar cine v-a făcut această ofertă? V-a sunat domnul Traian Băsescu? În ce fel s-a produs alăturarea dumneavoastră în această echipă guvernamentală? Care a fost mecanismul? Când vi s-a făcut prima dată propunerea de a deveni ministru de Externe?

Mihai-Răzvan Ungureanu : De obicei, asemenea lucruri pornesc nu neapărat prin telefon, pornesc ca frânturi de discuţii. Când? Sunt câteva luni bune.

Robert Turcescu : Deci cu câteva luni bune înainte de câştigarea alegerilor de către Alianţa PNL-PD aţi avut această discuţie. Cu Traian Băsescu personal?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu cu Traian Băsescu personal. Am avut câteva discuţii, mai curând tatonări. Nu vă ascund că, înainte de a da un răspuns definitiv, şi a durat ceva vreme până când acel răspuns a venit, m-am consultat cu unii amici, unii de aici din ţară, alţii colegi şi oameni alături de care am lucrat câţiva ani de zile. Am stat de vorbă cu soţia mea, am stat de vorbă cu părinţii şi apoi, într-un târziu, am zis „da”.

Robert Turcescu : În diplomaţie aţi intrat, după spusele dumneavoastră… îi datoraţi intrarea în diplomaţie în mare măsură domnului Andrei Pleşu. Domnul Andrei Pleşu a plecat la un moment dat din funcţia de ministru de Externe, fiind înlocuit cu Petre

Roman. Dumneavoastră nu aţi plecat la vremea respectivă din echipa Ministerului de Externe. De ce nu aţi făcut-o?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu a plecat nimeni din echipa Ministerului de Externe în acel moment. A fost o schimbare de ministru, nu o schimbare de ritm, iar domnul ministru Andrei Pleşu, la acel moment, mi-a sugerat că ar fi foarte bine dacă ar exista o continuitate de prezenţă politică şi administrativă în Ministerul Afacerilor Externe, lucrul care este şi vădit necesar. Domnul Petre Roman nu a schimbat secretarii de stat. A făcut un minimum de modificări în structura Ministerului de Externe în anul 2000, iar Ministerul de Externe şi-a continuat foarte onorabil activitatea.

Robert Turcescu: Sunteţi un pic obosit.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Sunt un pic obosit, e adevărat.

Robert Turcescu: Aţi avut o zi grea? Aţi fost la Budapesta.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Am ajuns târziu în noapte şi m-am trezit destul de devreme astăzi.

Robert Turcescu: Care este relaţia dumneavoastră, astăzi, cu fostul ministru de Externe, Andrei Pleşu, actualmente consilier prezidenţial pe probleme de politică externă, pentru că sunt voci care spun că nu mai aveţi relaţii foarte strânse cu Andrei Pleşu?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Vă dezamăgesc dacă vă spun că am vorbit cu domnia sa la telefon acum o jumătate de ceas, după ce ne-am întâlnit la ora cinci la Cotroceni?

Robert Turcescu: V-a susţinut domnul Andrei Pleşu pentru această funcţie de ministru de Externe?

Mihai-Răzvan Ungureanu: M-a încurajat să nu răspund negativ, iar faptul că domnia sa este la Cotroceni îmi dă şi suflu şi un anumit confort, pentru că rostul domniei sale în preajma preşedintelui este precis, e clar, este un om de o enormă valoare intelectuală. O ştim amândoi, iar în acelaşi timp este un ins ale cărui judecăţi ponderate, a cărui politeţe eficace în relaţiile cu autoritatea de orice fel pot face minuni. Iar de asemenea silogisme calme şi aşezate este nevoie mai ales în momentul în care gândeşti politica externă în termeni strategici. Prezenţa domniei sale acolo este cât se poate de bine-venită, iar în relaţia noastră nu este vorba numai de respect administrativ sau de comunicare instituţională.

Robert Turcescu: Domnule Mihai-Răzvan Ungureanu, veniţi de pe o poziţie de coordonator adjunct al unei Iniţiative de Cooperare Sud-Est Europeană (SECI), cu sediul la Viena. Cine finanţează această organizaţie?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Sunt mai mulţi finanţatori, dar finanţatorul principal sunt Statele Unite ale Americii.

Robert Turcescu: Dar nu Guvernul român.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu. Prezenţa mea acolo a fost parţial finanţată de statul român.

Robert Turcescu: Voiam să ajung la faptul că, probabil, veniturile dumneavoastră în această poziţie erau mult superioare celor care urmează să le încasaţi ca ministru de Externe. Nu ştiu dacă aţi luat primul salariu.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Am luat trei milioane de lei acum câteva zile.

Robert Turcescu : Bun. La vârsta pe care o aveţi nu contează foarte mult partea materială ? V-aţi detaşat de sumele pe care le primeaţi acolo ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu.

Robert Turcescu : Vorbim de mii de euro. Şi să veniţi pentru nişte milioane la Ministerul de Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Salariul la Viena era motivant. Nu e mai puţin adevărat şi că munca era extenuantă. Această organizaţie cuprinde 11 state, iar partea cea mai obositoare şi mai consumantă în termeni de timp şi de nervi se datora în primul rând drumurilor nemăsurat de lungi şi infernal de frecvente în regiune. Dar lăsând aceasta deoparte, era un mediu cât se poate de acomodant, în care activitatea începea la o oră cum se cade, dimineaţa la ora nouă, şi se termina la 5.

Robert Turcescu : Salariul era bun.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Salariul era foarte bun şi în plus aveam liniştea unui cămin aşezat.

Robert Turcescu : Şi de ce aţi venit în România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu inutil, v-am spus când m-aţi întrebat că răspunsul final a fost un răspuns deliberat întârziat şi care s-a produs în urma unor discuţii destul de clare asupra a ceea ce pierdem şi a ceea ce am putea câştiga venind în Bucureşti. Prefer să cred că am făcut acest gest ca un cetăţean oarecare, în sensul utilităţii sale posibile în guvern.

Robert Turcescu : Cât credeţi că o să rezistaţi dumneavoastră în această funcţie, pentru că veţi fi un ministru în bătaia vântului, „ca o trestie în bătaia vântului” ? Nu sunteţi membru al nici unui partid politic din coaliţia guvernamentală, aşa că atunci când veţi dori să vă impuneţi, probabil, punctul de vedere, când veţi dori să obţineţi mai mulţi bani pentru minister sau în chestiunile obişnuite din şedinţele de guvern sau în relaţiile cu ceilalţi parteneri din guvern, va trebui să vă legaţi de unul, de altul, să cereţi sprijinul preşedintelui Traian Băsescu. Repet, nu sunteţi membru al nici unui partid.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Robert Turcescu, am să vă dezamăgesc. Sunt membru al PNL.

Robert Turcescu : De când ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o chestiune care era firească şi sunt cât se poate de onest în momentul în care vă spun că acest guvern nu mă are pe mine ca independent politic.

Robert Turcescu : Dar când aţi intrat în partid ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În momentul în care am intrat în guvern. Din momentul în care am intrat în guvern sunt şi membru al PNL.

Robert Turcescu : V-aţi înscris, aşadar, în PNL.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sunt în PNL.

Robert Turcescu : Aţi anunţat chestiunea asta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu.

Robert Turcescu : Deci e prima oară când o spuneţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Da, este prima oară când o spun.

Robert Turcescu : Mă gândeam că mi-a scăpat. Deci nu e o carenţă în documentare.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu este o carenţă şi nici nu cred că este, în momentul de faţă, cel puţin, un lucru de care ar trebui să-mi fie ruşine. Dimpotrivă.

Robert Turcescu : Dar v-aţi înscris în PNL pentru că simţeaţi că din această poziţie pe care o veţi ocupa, de ministru de Externe, veţi avea nevoie şi de atuul acesta al membrului de partid sau pentru că, într-adevăr, sunteţi convins de valorile doctrinei liberale ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Amândouă răspunsurile sunt valabile în acest caz.

Robert Turcescu : Dar prima chestiune incubă şi o chestiune de calcul politic.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu dacă este calcul politic sau oportunism, cât este vorba de fireasca aşezare într-un guvern, iar în această chestiune aş prefera să fim oneşti cu noi, şi nu neapărat evazivi, pentru că nu e vorba de un compromis moral în acest caz. Eşti un ministru puternic şi cu influenţă, or de asta are nevoie instituţia pe care am onoarea s-o conduc, în condiţiile în care eşti sprijinit de un partid care a câştigat alegerile. Or, în acest caz, apartenenţa la o structură partinică este şi firească, şi necesară, şi previzibilă. În ceea ce priveşte relaţia mea doctrinară cu valorile neoliberalismului, daţi-mi voie să vă spun că niciodată, şi acest lucru l-am repetat în câteva rânduri din 2000 încoace, nu m-am simţit un om de stânga. Nici nu am spus că sunt un om de stânga vreodată. Sunt un om decent în acea parte a referinţei politice în care mă simt la mine acasă, poate liberal, poate un liberal mai apropiat de ceea ce îndeobşte se numeşte creştin-democraţie, dar daţi-mi voie să nu patinez acum în chestiunile...

Robert Turcescu : Dar nu aţi fost utecist domnule Ungureanu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ba da, am fost.

Robert Turcescu : Păi şi atunci ? E adevărat, pe vremea aia era cam greu să spui că intri din proprie iniţiativă în Partidul Comunist.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Din câte ştiu eu, toţi tinerii erau în Partidul Comunist.

Robert Turcescu : Dar aţi activat undeva spre vârful Uniunii Tineretului Comunist. În Comitetul Central ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : În momentul în care, în clasa a IX-a, am fost ales secretar UTC al liceului meu, evident, se poate spune că eram în nomenclatura adolescenţilor de atunci.

Robert Turcescu : Aţi spus mai devreme că nu aţi fost niciodată un om de stânga. Păi, la vremea aia...

Mihai-Răzvan Ungureanu : În 1984, aş vrea să-mi spuneţi cum se judeca acel lucru atunci. Nu spun că Mihai-Răzvan Ungureanu, în acea clipă, putea să spună : „Nu am cum să fiu membru al Tineretului Comunist”. Dumneavoastră înşivă nu aţi apucat să fiţi membru în UTC.

Robert Turcescu : Din fericire, am avut nota mai mică la purtare în clasa a VIII-a şi nu m-au făcut utecist. Eram pe bandă rulantă, oricum.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eraţi pe bandă rulantă.

Robert Turcescu : Ştiu cum decurgea procesul. Ba chiar aş putea mărturisi că am fost uşor bosumflat că nu m-au făcut membru UTC. Asta în spiritul unui dialog onest pe care încerc să-l imprim în această emisiune.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu cred că este un dialog foarte onest. Motivul pentru care am fost ales secretar UTC au fost rezultatele mele de la şcoală. Am participat la câteva olimpiade naţionale, am fost calificat într-un lot internaţional, am luat câteva premii la olimpiadele acestea, am avut rezultate bune, cum se numea atunci a fi interesat cât de cât de carte. S-a întâmplat, probabil, pe cale naturală. În ce măsură acest lucru îmi este imputabil, aştept să mi se spună direct. Aştept să mi se spună de cei care au un motiv foarte serios pentru a o face. Dar ca să fie şi acest lucru limpede, nu am izbutit să mai fiu şi membru al Partidului Comunist, pentru că în Partidul Comunist nu aveau cum să intre oamenii care intraseră în conflict cu structurile de partid ale universităţii.

Robert Turcescu : Vine Vladimir Putin în România ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu, nu am cum să vă dau un răspuns clar. S-ar putea. Tot ce pot să vă mărturisesc acum, după o convorbire telefonică la care faceţi aluzie, cu ministrul de Externe al Federaţiei Ruse, am înţeles că putem construi şi un asemenea eveniment de politică externă. Aş fi foarte încântat să ştiu că, sub ministeriatul meu, prezenţa preşedintelui Putin la Bucureşti este reală.

Robert Turcescu : Ce facem în momentul de faţă, mă refer la noi, românii, ne întoarcem privirea cu foarte mare atenţie spre partea estică în acest moment ? Pentru că ani de zile nu ne-am uitat deloc în această parte. Am privit foarte mult spre Vest, spre Statele Unite, spre Europa Occidentală. Uniunea Sovietică, Rusia au fost neglijate de către politica noastră externă. În momentul de faţă, văd că domnul Traian Băsescu vorbeşte despre lucruri care marchează într-un fel priorităţi ale politicii externe în această zonă a Europei de Est.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Priorităţi în sensul în care prioritate nu înseamnă şi urgenţă. Nu cred că vorbim aici de urgenţă. Vorbim de nişte direcţii precis trasate, de interes politic. Nimeni nu spune că nu trebuie să...

Robert Turcescu : Politic sau economic ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Politic, în sensul general al cuvântului. Vreau să înţelegeţi prin aceasta de fapt valorificarea intereselor naţionale. Până la urmă, politica, felul în care utilizez eu acest cuvânt, are majuscule, pentru că nu se referă numai la dialogul propriu-zis între două personalităţi ale executivului, între doi miniştri de Externe sau între doi preşedinţi, sau doi prim-miniştri. Dar, revenind la întrebarea dumneavoastră, preşedintele Traian Băsescu a fost explicit în a arăta altceva de fapt, că sensibilitatea noastră politică, interesul nostru politic se distribuie către toate punctele cardinale şi a precizat ce anume reprezintă pentru noi interesul : ţările caucaziene, ţările de la Marea Neagră, zona Balcanică, Rusia, statele contigue graniţei noastre, cum este cazul Ucrainei sau al Republicii Moldova. Aceasta pentru a asezona, şi eu cred îndeajuns de convingător, proiectul nostru euroatlantic care există, care este puternic, care este oricum în mişcare şi care, sperăm, va avea un rezultat fericit.

Robert Turcescu : Sună foarte diplomatic, evident. Dar pe mine m-a speriat declaraţia domnului Călin Popescu-Tăriceanu. Domnul Călin Popescu-Tăriceanu le-a recomandat subalternilor dumneavoastră din Ministerul de Externe, şi într-un fel bănuiesc că recomandarea, sau discuţia, a avut loc şi cu dumneavoastră, evident, înainte, să se implice mai mult în găsirea unor pieţe de desfacere la Est de România, spunând că *piaţa din Uniunea Europeană e prea competitivă pentru noi şi, dacă ne concentrăm pe ea, nu ne*

vom atinge obiectivele. Spun că mă sperie pentru că, într-un fel, această reorientare a politicii externe a României, căutarea de noi pieţe de desfacere către Europa de Est, este din punctul meu de vedere un semnal de alarmă. Domnule, mai sunt doi ani, ne ducem în Uniunea Europeană, nu o să facem faţă. Hai repede să găsim undeva un loc unde să ne desfacem produsele noastre mai proaste, dar cu toate acestea, în doi ani suntem membri ai Uniunii Europene. Ce ne facem ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pe mine mă miră faptul că dumneavoastră găsiţi în aceasta un motiv de îngrijorare. Eu cred că este un motiv de optimism.

Robert Turcescu : Aş fi vrut să spună domnul Călin Popescu-Tăriceanu : „Nu contează că ne integrăm în Uniunea Europeană...”, putem să-i batem şi pe americani în produse, nu numai pe nemţi.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Robert Turcescu, să nu ne amăgim şi să fim oneşti. Ceea ce putem oferi Uniunii Europene este conţinut în volumul de schimburi comerciale pe care le avem cu state membre ale Uniunii Europene. *Grosso modo*, aceasta arată că, într-o măsură covârşitoare, România se află într-o extraordinar de strânsă relaţie economică cu Uniunea Europeană. Uniunea Europeană este acaparantă chiar pentru România şi acest lucru se petrece spre binele nostru evident.

Robert Turcescu : La ce vă referiţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : La faptul că mai bine de două treimi din schimburile economice pe care le are România cu alte state se desfăşoară cu state membre ale Uniunii Europene.

Robert Turcescu : Da, pe următorul model : noi importăm de la ei foarte mult, aducem de la ei, că de trimis afară...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu e numai aşa.

Robert Turcescu : Forţe de muncă, la căpşuni, în Spania.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu e numai aşa. Dacă ar fi lucrurile aşa de simple, atunci cu siguranţă cifrele ar putea fi bănuite de minciună. Dar nu e aşa. Nu vă referiţi la două lucruri deodată. Unul este deficitul comercial şi altceva este intenţia noastră de a promova interesul României, interesul economic al României, în toate zonele posibile, în toate zonele în care România poate să aibă sens şi altfel decât cu literă mică. În Balcani nu prea suntem prezenţi şi, să fim serioşi, sunt o sumedenie de mărfuri în care România ar putea fi recunoscută ca fiind excelentă. La competiţii, evident, cu mărfuri similare care vin din statele europene. Poate nu neapărat în Uniunea Europeană, dar acolo unde piaţa este deschisă sau poate fi deschisă şi pentru produsele româneşti, convingătoare în anumite cazuri pentru calitatea lor, nu văd de ce nu am exista. Nu văd de ce nu am exista cu produse româneşti, ba chiar cu investiţii serioase în zona caucaziană.

Robert Turcescu : Spuneţi-mi şi mie un produs românesc care rezistă competiţiei pe piaţa occidentală în momentul de faţă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă dau foarte multe.

Robert Turcescu : Unul.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă dau unul singur ?

Robert Turcescu : Da.

Mihai-Răzvan Ungureanu : O apă minerală. Daţi-mi voie să nu pronunţ firma, un anumit tip de produs lactat, daţi-mi voie să nu pronunţ numele firmei. Putem să trecem

şi în alte lucruri mai fine şi mai puţin fizice. Software. Aveţi antivirus pe calculatorul dumneavoastră ?

Robert Turcescu : Un exemplu, domnule ministru.

Mihai-Răzvan Ungureanu : V-am dat un exemplu. V-am dat trei.

Robert Turcescu : Şi la lapte ştiu la ce firmă vă referiţi, şi la apa minerală ştiu la ce firmă vă referiţi. Dar altele nu mai sunt.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş spune acest lucru. Eu sunt mai încurajat de ceea ce se întâmplă.

Robert Turcescu : Nu vă temeţi deloc de momentul acesta, 2007 ? S-ar putea să mai fiţi ministru de Externe în momentul respectiv.

Mihai-Răzvan Ungureanu : De ce m-aş teme ?

Robert Turcescu : Nu ştiu, pentru ce au păţit ungurii când s-au integrat în Uniunea Europeană, că i-a luat prin surprindere, deşi erau mult mai bine pregătiţi decât noi de impactul cu piaţa comună.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Probabil că aveţi nişte criterii pe care nu le cunosc eu în materie de pregătire a impactului.

Robert Turcescu : Nu erau mai bine pregătiţi decât noi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ştiu ce înţelegeţi prin aceasta ? Eu vă pot spune altceva.

Robert Turcescu : Eu mă iau, cum spune românul, domnule ministru, după drumuri, dacă vreţi. Ca infrastructură, Ungaria nu e mai pregătită decât noi, nu era mai pregătită decât o să fim noi la momentul aderării ? Păi, noi avem o sută de kilometri de autostradă şi au...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie are drumuri mai bune decât România. Nu are însă aceeaşi reţea de căi ferate. Ceea ce înseamnă că, până la urmă, în valoare absolută, România are aceeaşi capacitate sau, cel puţin, aceeaşi valoare de transport intern cât ar putea să aibă, bunăoară, jumătate de Polonie, cu care geografic s-ar putea compara. Dar lăsaţi lucrurile acestea. Riscul integrării în Uniunea Europeană, şocul, se va recunoaşte oricum în nenumărate domenii, în nenumărate sertare economice, în nenumărate elemente de ordin social. Vom vedea într-adevăr şomeri, să ne fie foarte clar. Vom vedea categorii profesionale pe cale de dispariţie. Inevitabil, concurenţa va fi mult mai severă.

Robert Turcescu : Am negociat prost cu Uniunea Europeană ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş spune că am negociat prost, deşi nu aş vrea să mă pronunţ asupra calităţii negocierii. Există lucruri care s-au făcut foarte temeinic şi foarte aplicat pe previziuni pe termen mediu, pe ceea ce România ar putea să arate în următorii doi-trei ani, negocieri care permit ca astăzi să implementăm *acquis*-ul complementar fără mari probleme, şi există capitole în care încheierea negocierilor ne lasă foarte multe teme de făcut.

Robert Turcescu : Care ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Justiţie, afaceri interne, competiţie.

Robert Turcescu : Traian Băsescu vorbea în campania electorală de o posibilă redeschidere a unor capitole şi de renegocierea lor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu se mai pune problema astăzi.

Robert Turcescu : A fost o temă de campanie electorală.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu aş crede. Cred că a fost mai curând o nelinişte. Această expresie a venit pe fondul unei aşteptări generale, aceea de a putea închide capitolele de negociere şi deci întregul proces de negociere în mijlocul lunii decembrie. S-a întâmplat, dar repet, avem totuşi teme foarte serioase de făcut în următorii doi ani. Eu am enumerat trei. Aş fi putut adăuga şi mediul. Aici da, putem să avem şi mici frisoane şi să încercăm să fim mai sobri decât excesiv de optimişti.

Robert Turcescu : După un scurt moment publicitar, pentru că aţi vorbit de nelinişte a lui Traian Băsescu, să vorbim puţin despre neliniştile pe care le aveţi dumneavoastră acum, din aceste poziţii de ministru al Afacerilor Externe, şi e vorba de ceea ce aţi găsit la Ministerul Afacerilor Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ministru utecist.

Robert Turcescu : Domnule Mihai-Răzvan Ungureanu, asta e biografia. Nu putem şterge, oricât ne-am chinui la un moment dat, unele capitole.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Staţi liniştit.

Robert Turcescu : Eu sunt foarte liniştit.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu are de ce să-mi fie ruşine.

Robert Turcescu : O să discutăm puţin despre ce aţi găsit după fostul ministru, domnul Mircea Geoană. Dar asta după publicitate. (…) „100%”, o emisiune la care invitat este Mihai-Răzvan Ungureanu, ministrul Afacerilor Externe. Ce aţi găsit în Ministerul de Externe? Un minister politizat sau un minister eficient, un minister în care oamenii sunt numiţi pe criterii de performanţă profesională?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este un minister în care există şi locuri în care funcţionează foarte bine şi locuri care au sincope…

Robert Turcescu : Diplomatic vorbind.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu vorbesc diplomatic. Sunt locuri în care, sub presiunea unei urgenţe politice, activitatea scade. Se întâmplă şi aşa ceva. Nici nu cred că există instituţie în statul român sau oficiu public care să nu fi trecut prin momente de criză. Ministerul de Externe are însă o construcţie care-l fereşte, într-o mare măsură, de excesele de orice natură.

Robert Turcescu : Glumiţi, domnule ministru. La numirea ambasadorilor a fost ferit Ministerul de Externe de presiunile politicului?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să continui ce vreau să spun. Ministerul de Externe este o instituţie care, într-o mare măsură, se poate feri de ceea ce înseamnă imixtiune politică propriu-zisă. Se poate feri şi se fereşte, şi vă explic de ce. Are o inerţie pe care toată lumea o percepe ca fiind lentoare în reacţie. De la distanţă se vede ca pasivitate în multe cazuri, ca dificultate în reacţie. Dar, de fapt, are o inerţie foarte funcţionărească, cehoviană. Când spuneţi de politizare însă este altceva. Noi avem o problemă cu ambasadorii, fără discuţie.

Robert Turcescu : Aţi citit articolul din *Evenimentul Zilei*…?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să revin la ce voiam să spun. Fără discuţie că o bună parte dintre ambasadori provin din rândul oamenilor politici. Este un lucru ştiut.

Ce ne lipseşte nouă este altceva, un procentaj al prezenţei lor, al prezenţei oamenilor politici în rândul ambasadorilor. Noi nu avem încă o obligaţie legală în acest sens. A fost un reflex al tuturor guvernărilor. Nu a existat guvernare care să nu fi folosit demnitatea ambasadorială ca recompensă pentru un serviciu politic, de orice natură ar fi el. Problema începe altundeva, nu de la ambasadori, pentru că ambasadorii nu sunt niciodată singuri în poziţiile pe care le ocupă. Au întotdeauna un bun aparat, uneori chiar consistent intelectual, care le stă în apropiere şi-i sprijină. Chiar dacă nu ştie absolut nimic despre ceea ce trebuie să facă, învaţă. Unii învaţă foarte bine, alţii se dovedesc inoportuni după trecerea timpului şi improprietatea cu poziţia iese repede la iveală. Altundeva sunt ceva probleme, în clipa în care apar în rândurile diplomaţilor de profesie oameni care au avut un trecut politic într-adevăr real, un trecut politic foarte consistent.

Robert Turcescu : Pare că vorbim despre nişte fantome. Să încercăm să le creionăm un chip. Iată, de exemplu, pe domnul Dan Ghibernea, care e ambasador în Regatul Unit al Marii Britanii şi care este fost deputat al PDSR pe vremea aia, după aceea investitor în mass-media. O să-l mai ţineţi la post ? Vi se pare un personaj care a reuşit să se adapteze rigorilor activităţii diplomatice ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu v-a fost şef la Europa FM ?

Robert Turcescu : Mi-a fost şi şef la Europa FM.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am să mă leg de nume şi am să vă spun în felul următor, repetând ceea ce am mai spus o dată. Eu nu privesc chestiunea selecţiei ambasadorilor ca fiind o practică de croitorie. Ambasadorii reprezintă numele României. Eu sunt primul care e chemat să analizeze dacă o fac bine sau rău şi o voi face. O fac deja. Dar nu sunt cel care le va călca demnitatea şi nu sunt cel care va avea grijă ca, pe de altă parte, în cazul în care nu-şi văd liniştiţi de muncă, să rămână acolo pe banii contribuabililor. Nu am să mă refer la nume.

Robert Turcescu : Îi mai am aici pe listă pe Gheorghe Tinca, Constantin Simirad, Neagu Udroiu, Tănase Joiţa la Strasbourg.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu este ambasador, este consul general.

Robert Turcescu : Consul general.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o mare diferenţă.

Robert Turcescu : Dar vine tot pe linia Ministerului de Externe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vine pe o linie politică, negreşit, nu pe o linie a Ministerului de Externe. Vine pe o linie politică. Ce doresc să vă spun este următorul lucru : există preocuparea de a vedea cine dintre ambasadorii care au venit pe linie politică şi-a făcut datoria şi cine nu. Poate că unii dintre ei, în mod onorabil, îşi vor termina postul. Chiar rămâne de văzut.

Robert Turcescu : Cine analizează lucrul acesta ? Dumneavoastră veţi decide cine şi-a făcut datoria şi cine nu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu doar eu. Ministerul de Externe, în cazul acesta, este instrumental, iar retragerea şi numirea unui ambasador la post sunt produsul unei reflecţii elaborate de factorul constituţional suprem care este preşedintele, intrumentând propuneri pe care le constituie Ministerul Afacerilor Externe. Aceste decrete, chemare şi numire la post, trimitere la post, sunt semnate de către preşedintele României, ceea ce înseamnă

că, la capătul procesului de analiză a activităţii politice şi diplomatice, nu se află o singură minte, din fericire, şi nu o singură privire, care este a ministrului de Externe. În multe cazuri ar fi putut să fie discreţionară. Sunt mai mulţi ochi. Unii ochi au o privire proaspătă, au o altă perspectivă mai temperată, poate mai ponderată.

Robert Turcescu : Ce-o să spuneţi dacă vor veni colegii dumneavoastră liberali de acum, unii dintre ei vă vor fi şi cumva şefi pe linie de partid, şi vă vor spune : „Mihai, hai să-l ducem şi pe X-ulescu ambasador în locul lu' nu ştiu care în Olanda, în locul lui Iulian Buga. Nu are el pregătire, dar e om bun, ne-a ajutat în campanie. Nu a mai prins loc în Senat sau în Camera Deputaţilor, nu a mai prins loc nici ca prefect, nu a mai prins loc nici în Consiliul Judeţean sau ca subprefect ! ".

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă puneţi în situaţia de a inventa o replică.

Robert Turcescu : Nu, veţi întâlni. Am auzit şi eu de la alţi miniştri care au avut...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi ca secretar de stat am mai avut asemenea situaţii. Deci există, ştiu despre ce este vorba. Până acum însă nu mi s-a întâmplat şi eu sunt convins că nu mi se va întâmpla chiar foarte repede.

Robert Turcescu : Dar dacă se va întâmpla ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă se va întâmpla, fiţi convins că din partea mea nu vine prea repede un răspuns pozitiv, cum s-a întâmplat cu alţi miniştri de Externe. Asta nu înseamnă că, dacă se stabileşte o cotă de ambasadori politici, nu vor exista ambasadori politici. Nu vă pot spune că, din acest moment, România va fi reprezentată numai de diplomaţi de carieră. Acest lucru nu se poate şi nu se poate în nici un stat, aproape în nici un stat de pe glob.

Robert Turcescu : Mircea Geoană a fost un bun ministru de Externe, domnule Mihai-Răzvan Ungureanu ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mircea Geoană a fost un foarte bun ambasador al României în Statele Unite, a avut multe proiecte de administraţie internă pe care le-a pornit cu entuziasm şi, cred eu, cu îndeajuns de multă forţă şi obstinaţie în primii doi ani. Acele proiecte doresc să le continui. Unele dintre ele se descarcă în 2005, în 2006. Atunci se culeg roadele. A fost un ministru de Externe cu o planşă socială admirabilă. Acest lucru s-a întâmplat cu toţi miniştrii de Externe, dar domnia sa a excelat pe anumite felii de prezenţă internaţională. Daţi-mi voie să răspund în felul următor. Nu răspund diplomatic, ci răspund onest.

Robert Turcescu : Vă rog.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu am avut miniştri de Externe de care să ne fie ruşine până în momentul acesta. Nu am avut. A fost foarte bun Adrian Năstase. Sigur că fiecăruia i se poate imputa un anumit gest, o anumită semnătură, o expresie într-un anumit cadru politic, care într-o circumstanţă oarecare a putut determina o schimbare de perspectivă politică, temporară sau remanentă, până astăzi. Nici Teodor Meleşcanu nu cred că a făcut de râs postul. Nu mai zic de Andrei Pleşu, sau de Petre Roman, sau de Adrian Severin, sau de Mircea Geoană. Reprezentarea a fost cât se poate de generoasă. Că pot exista critici, oo, fără discuţie şi sunt depozitarul unor asemenea critici eu însumi. Nu îmi cereţi însă să-i critic altfel decât în particular.

Robert Turcescu : Mi-e foarte greu să mă îndepărtez de informaţia în premieră pe care aţi livrat-o telespectatorilor emisiunii „100%", aceea că v-aţi înscris în PNL. Partidul

are peste câteva săptămâni un congres extrem de important. În cadrul acestui congres, printr-un mecanism care e destul de uşor de explicat în câteva cuvinte, vor fi aleşi unii vicepreşedinţi ai partidului, dar preşedintele partidului, în cazul în care e adoptată moţiunea singurului candidat anunţat până acum, domnul Călin Popescu-Tăriceanu, va putea să şi numească nişte vicepreşedinţi. Dacă vi se va propune să ocupaţi direct, brusc, o funcţie de conducere la acest nivel în PNL, sunteţi gata să acceptaţi, domnule Ungureanu?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu credeţi că e prea devreme să mă gândesc la aşa ceva?

Robert Turcescu: Nu ştiu, vă întreb pe dumneavoastră.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu mi-am pus problema. Chiar nu ştiu ce să vă răspund.

Robert Turcescu: Dacă vă interesează cumva să urcaţi şi în ierarhia politică?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu pot să intru într-un joc de ipoteze. În clipa de faţă sunt un simplu membru al PNL. V-am şocat pentru faptul că am fost sincer cu dumneavoastră?

Robert Turcescu: Nu m-aţi şocat. E o informaţie în premieră şi încerc în acelaşi timp să obţin cât mai multe detalii.

Mihai-Răzvan Ungureanu: Domnule Robert Turcescu, haideţi să fim sobri în această chestiune! Sunt un om la 36 de ani şi este vârsta către care şi dumneavoastră vă îndreptaţi iute, iute. Eu cred că a venit timpul, după 15 ani, să fim mult mai sinceri cu opţiunea noastră politică. Ideea că poţi să stai pe margine – şi eu am stat pe margine până acum –, faptul că la un moment dat am consfinţit să intru într-o comunitate politică pentru simplul motiv că mi se pare normal să ader şi altfel decât în valoare absolută la modul abstract la nişte idei politice faţă de care am respect, la o anumită genealogie intelectuală de la care se revendică pe bună dreptate curentul neoliberal, mi se pare un gest nu doar de decenţă faţă de mine însumi, concretizând o realitate spirituală, ci mi se pare şi un gest de demnitate faţă de vârsta pe care o am. Chiar cred că se poate ca la această vârstă, care este o vârstă de maturitate, chiar cred că se poate să intrăm în politică. Şi eu zic că este foarte bine aşa.

Robert Turcescu: Cine sunt secretarii de stat de la Ministerul de Externe?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu am cum să vă dau aceste nume.

Robert Turcescu: Nici acum?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu, nici măcar acum. Nu există nici un fel de hârtie.

Robert Turcescu: De ce e atât de greu să găsiţi aceşti secretari de stat?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Nu cred că e problema de a găsi secretarii de stat, pentru că este o chestiune pe care, mai devreme sau mai târziu, interesul de a opera politic în minister te obligă s-o iei în considerare. Nu, eu cred că este pur şi simplu o problemă de dinamică politică internă. Eu cred că miercuri-joi veţi avea răspunsul.

Robert Turcescu: Am un exerciţiu de sinceritate pentru finalul emisiunii. Se leagă cumva de un episod pe care l-am mai discutat în aceste 45 de minute. Când aţi apărut prima oară la televizor, domnule Ungureanu?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Chiar m-aţi încuiat cu întrebarea asta.

Robert Turcescu: Bine, să vă ajut. Înainte de 1989 sau după 1989?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Presupun că înainte de 1989.

Robert Turcescu: Cu ce ocazie?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Asta chiar nu mai ştiu.

Robert Turcescu : Bila albă o primiţi dacă spuneţi că înainte de 1989. Dar am să vă citesc un articol din revista *Plai cu Boi* din primul număr, de prin anul 2000, atunci când eraţi încă secretar de stat în Ministerul Afacerilor Externe. Se spune că înainte de 1989 aţi prins spaţiu în cele două ore de emisiune a Televiziunii Naţionale şi aţi ţinut un discurs înflăcărat, omagiindu-l pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, „angajându-se în numele tinerei generaţii să construiască socialismul în patria noastră multilaterală". Aţi avut vreodată un astfel de discurs la Televiziunea Naţională?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu-mi aduc aminte, vă spun foarte sincer. Şi nu cred că s-a întâmplat aşa ceva. În mod cert însă, vă spun că înainte de 1989 am apărut într-o împrejurare oarecare la televizor, poate o dată, poate de două ori, poate de trei ori, dar într-o asemenea formulă mi-e greu de... Chiar nu pot să-mi amintesc. Mi-e greu să cred că s-a întâmplat aşa ceva. De fapt, cum ar fi putut un copil de 15 ani să facă asemenea lucruri? Despre ce vorbim noi aici până la urmă?

Robert Turcescu : Nu ştiu, eu vorbesc despre un articol pe care l-am găsit şi pe care am văzut că şi dumneavoastră îl ştiaţi. Am vrut să lămurim acest lucru în cazul unui exerciţiu de sinceritate. Domnule Mihai-Răzvan Ungureanu, vă mulţumesc pentru participarea la emisiune. Vă doresc succes. Sper să mai veniţi la „100%". Mulţumesc încă o dată.

18 ianuarie 2005, *Realitatea TV*

Vor avea loc multe schimbări în politica externă a României

Noul ministru al Afacerilor Externe al României, în vârstă de 36 de ani, l-a convins pe prim-ministrul Tăriceanu ca prima călătorie în străinătate a echipei guvernamentale să se desfăşoare la Budapesta. Héti Válasz *a stat de vorbă, la Bucureşti, cu Mihai-Răzvan Ungureanu, cel mai tânăr ministru de Externe din istoria României.*

Anita Orbán : Ce aşteptaţi de la vizita la Budapesta, care va avea loc la începutul săptămânii viitoare ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am convenit cu colegul meu, Ferenc Somogyi, ministrul Afacerilor Externe al Ungariei, atât cu privire la formatul, cât şi la conţinutul întâlnirii care va avea loc. Din punctul de vedere al formei, va fi o vizită oficială. În ceea ce priveşte conţinutul, scopul vizitei este să demonstrăm partenerilor noştri că relaţia bilaterală dintre Bucureşti şi Budapesta are consistenţă şi că avem o colaborare bună. Probabil că nu vom putea să nu abordăm şi problemele care se referă la relaţiile bilaterale, dar nu intenţionăm să purtăm sau să iniţiem negocieri cu privire la acestea. Scopul nostru este să arătăm că între cele două părţi are loc un dialog continuu. I-am cerut colegului meu de la Budapesta să ne gândim în ce formă ar putea să beneficieze România de experienţa Ungariei cu privire la integrarea în Uniunea Europeană, deoarece acest an se va afla, în mare parte, pentru România, sub semnul aderării la Uniunea Europeană. Consider că nu avem decât de câştigat din experienţa Ungariei.

Anita Orbán : Preşedintele Traian Băsescu a declarat că, în politica externă românească, se doreşte cultivarea unor relaţii strânse pe axa Washington-Londra-Bucureşti. În ce măsură poate fi armonizată o legătură atât de strânsă pe coordonata americană cu participarea la politica externă şi de securitate comună a Uniunii Europene ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Consider că nu avem voie să interpretăm ca pe o excludere expresia folosită de preşedinte, deoarece el a atras atenţia asupra importanţei echilibrării de către Londra a relaţiei dintre Washington şi Bruxelles. Pe de altă parte, el consideră că structurarea politicii externe româneşti trebuie să ia în calcul o studiere mai aprofundată a politicii externe pe care o duce Londra.

Anita Orbán : Ungaria doreşte să joace un rol activ în Balcani. Ce părere aveţi despre posibilităţile de colaborare dintre România şi Ungaria cu privire la stabilizarea situaţiei din Europa de Sud-Est ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Permiteţi-mi să încep cu finalul răspunsului. Nu sunt deloc mulţumit cu rezultatele de până acum ale României în această privinţă. Spre deosebire de Ungaria, România nu a fost prea activă în Balcani, a fost practic un participant care ar putea face mult mai multe lucruri pe baza forţei şi a experienţei de care dispune. De obicei, dăm vina pentru toate acestea pe o geografie virtuală. De multe ori, ne simţim mai aproape de Paris sau Berlin, de Londra sau Bruxelles, decât de Sofia sau Belgrad, adică nu suntem atenţi la propriul nostru mediu înconjurător. 1 ianuarie a însemnat, din acest punct de vedere, o schimbare fundamentală. Este interesul nostru să reaşezăm România pe hartă aici, în Europa de Sud-Est. Plănuim redemararea unor proiecte şi o participare unitară a României la colaborarea în cadrul Europei de Sud-Est. Cel mai important mesaj în acest caz este că România trebuie să fie activă în Balcani.

Anita Orbán : Să trecem la relaţiile bilaterale, domeniu în care există încă probleme delicate şi nesoluţionate. Doriţi să acţionaţi în vederea ajungerii la o înţelegere cu privire la procesul de drept civil iniţiat de către statul ungar în urma poluării Tisei ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acum nu pot răspunde cu privire la detaliile acestei probleme. Consider însă important să spun că în domeniul protecţiei mediului am avansat foarte mult faţă de situaţia din 1998. Mai avem doar doi ani la dispoziţie pentru a îndeplini cerinţele UE în acest domeniu. Iar acest lucru va echivala cu o revoluţie a protecţiei mediului în România. Vă pot asigura că vom acorda o atenţie deosebită unor probleme precum poluarea Tisei sau Roşia Montană nu numai din punctul de vedere al protecţiei mediului. Vom analiza aceste probleme luând în considerare şi interesele noastre naţionale. În cele două cazuri menţionate mai sus, interesul nostru naţional este uşor de sesizat, adică trebuie să acţionăm urgent având în vedere aderarea noastră la UE.

Anita Orbán : Statul ungar a solicitat înfiinţarea unui consulat general la Miercurea--Ciuc. La cererea părţii române, solicitarea a fost motivată în detaliu. Când este de aşteptat o decizie pozitivă în chestiunea consulatului general de la Miercurea-Ciuc ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vom vedea ce va spune guvernul. Şi primul-ministru va examina în detaliu această problemă. Consider că asumarea de către primul-ministru a unui rol important în evoluţia relaţiei bilaterale şi analizarea problemei menţionate mai sus împreună cu şeful statului va conduce la formularea unor răspunsuri clare pentru întrebări formulate cu claritate. După vizita la Budapesta, am dori să introducem în relaţiile bilaterale desfăşurarea de seminarii inter-guvernamentale, la care să participe conducătorii tuturor ministerelor implicate. Eu personal nu sunt adeptul ideii ca miniştrii să se întâlnească doar cu omologii din cealaltă ţară. Să presupunem că eu sunt ministrul Transporturilor : nu este suficient să mă întâlnesc doar cu ministrul ungar al Transporturilor, ci este important şi să mă gândesc cine mai poate fi util, ca specialist în problemele aflate pe ordinea de zi. Aceste seminarii vor fi deosebit de importante în privinţa unor probleme precum consulatul de la Miercurea-Ciuc sau protecţia mediului, domenii pe care eu le abordez fie prea tehnic, fie ca un total neiniţiat. Tocmai aceste lucruri trebuie evitate.

Anita Orbán : Tratatul de bază româno-ungar semnat în 1996 prevedea înfiinţarea unei comisii mixte bilaterale. Statutul de funcţionare a comisiei stipulează că deciziile comisiei pot dobândi putere de lege prin aprobarea lor de către guverne. Partea ungară s-a conformat cu fiecare prilej, Guvernul român niciodată. Ar reieşi de aici că Bucureştiul nu acordă atenţie Tratatului de bază ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nici vorbă. Nu cred că ar trebui să tragem concluzii. Tratatul de bază a fost semnat în 1996. Nu este voie să uităm ce schimbare a reprezentat acesta în stadiul de atunci al relaţiei bilaterale. România şi Ungaria încercau să uite istoria amară de până atunci, iar acest tratat recunoştea, practic, că ambele ţări aspiră spre integrarea euroatlantică. Aceasta a fost însemnătatea tratatului în acel moment. Ce s-a întâmplat de atunci ? S-a văzut că graniţa care ne desparte separă două ţări care au atâtea interese comune, încât comisia în sine nu mai este deja suficientă. Este adevărat că, în conformitate cu un articol, comisia trebuie să funcţioneze, dar în 2005, la nouă ani după semnarea Tratatului de bază, acest lucru nu mai este atât de important precum seminariile deja menţionate.

Anita Orbán : Soluţia nu ar putea fi consolidarea comisiei ? Nu plănuiţi ceva de acest gen ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ceea ce doresc este un seminar inter-guvernamental care să funcţioneze bine.

Anita Orbán : Deci, comisia mixtă ar putea chiar să dispară ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu cred că va dispărea.

Anita Orbán : Are sens să mai funcţioneze ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vom vedea, în funcţie de modul în care se încadrează în concepţia noastră mai largă, de posibilităţile de soluţionare a unor probleme şi de capacitatea comisiei în acest scop.

Anita Orbán : Modelul autonomiei teritoriale este o practică existentă deja în Europa Occidentală. De modul în care funcţionează sunt satisfăcute atât majoritatea, cât şi minoritatea. Minoritatea maghiară din România ar dori clar acest lucru. Din ce motiv nu poate fi introdus în România un model european funcţional ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai întâi aş dori să ştiu dacă este într-adevăr atât de clar că maghiarii doresc autonomie teritorială.

Anita Orbán : UDMR a înaintat în 1993 un proiect de lege pe această temă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Acum suntem însă în 2005.

Anita Orbán : Într-adevăr, adică problema e pe ordinea de zi de 12 ani.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu văd altfel lucrurile. Conform ultimelor declaraţii politice pe această temă făcute de colegii mei din UDMR, maghiarii ar dori să asiste la evoluţii regionale – nu le-aş numi autonomii – care sprijină din punct de vedere cultural şi economic regiunile locuite de maghiari, care produc progres economic. Am dori să valorificăm procesul de descentralizare aflat în desfăşurare în întreaga Românie. Guvernul are o filosofie numită descentralizare şi consider important să menţionez că, prin lucrurile pe care încercăm să le facem aici, nu vor creşte diferenţele între regiuni, ci apar posibilităţi pentru autoconducere.

Anita Orbán : Descentralizare şi colaborare pentru autoconducere înseamnă, practic, autonomie, cu alt nume. Eu văd aici doar o deosebire semantică.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, aici nu e vorba doar despre o diferenţă semantică, ci despre una reală. Guvernul român nu intenţionează să sprijine revendicările privind autonomia teritorială pe bază etnică şi acest lucru a fost clar exprimat în programul guvernului. Eu consider că problema descentralizării este mult mai importantă decât

atât, deoarece asigură numeroase posibilităţi pentru concretizarea tuturor proiectelor într-un mod mai „autonom”, prin luarea de decizii la nivel local cu privire la utilizarea sumelor destinate proiectelor. Îi putem spune descentralizare sau autonomie, e vorba despre acelaşi lucru, dorinţa tuturor este ca poporul să trăiască mai bine, să aibă un acces mai bun la cultură şi învăţământ.

Anita Orbán : Ca istoric, aţi cercetat originea ceangăilor şi aţi încercat să aflaţi dacă, în cazul lor, se poate dovedi originea românească. Cât de departe aţi ajuns cu cercetările ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aş formula în felul următor : sper că va veni timpul când toate dovezile istorice ne vor sta la dispoziţie, pentru a putea examina până în cel mai mic amănunt diversele origini culturale ale ceangăilor. Deocamdată, trebuie să spun, cu mare bucurie, că, datorită strădaniilor multor colegi din Republica Moldova, s-a demonstrat prezenţa puternică a elementului românesc şi influenţa puternică a acestuia asupra ceangăilor din Republica Moldova. Ca istoric, eu insist deocamdată asupra ideii că influenţa românească este fantastic de puternică. Cred însă că nu ne aflăm la finalul unei cercetări, dispunem încă doar de rezultate parţiale.

13 ianuarie 2005, *Héti Válasz*

Republica Moldova, o prioritate a politicii externe româneşti

Rodica Culcer : Bună seara şi bine v-am găsit la „Realitatea zilei”, partener în studio, gazda invitaţilor noştri în această seară este Bogdan Chirieac, redactor-şef adjunct al cotidianului *Adevărul*, bună seara...

Bogdan Chirieac : Sărut mâinile, bună seara !

Rodica Culcer : Probabil, dacă l-aţi văzut pe Bogdan Chirieac, vă daţi seama că vom discuta probleme de politică externă. De fapt, ideea emisiunii pleacă de la un pariu, un pariu că vom putea să discutăm astfel de teme într-un mod mai interesant, mai puţin lemnos, mai elevat pentru dumneavoastră decât s-a făcut până acum de multe ori şi în multe discuţii. De aceea avem şi invitaţi de marcă, probabil cei mai indicaţi pentru astfel de teme... Invitaţii noştri deci sunt Andrei Pleşu, consilier la Cotroceni, consilier de taină al puterii...

Andrei Pleşu : Bună seara !

Rodica Culcer : Şi ministrul Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu. Bună seara !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Bună seara, doamnă, bună seara !

Rodica Culcer : Punctul de plecare, interviul preşedintelui Traian Băsescu, ieri-seară, la *Realitatea TV*, în care a vorbit despre o politică externă românească ce trebuie schimbată. A spus că nu sunt animozităţi cele stârnite de declaraţiile făcute în legătură cu axa Londra-Washington din partea capitalelor europene, ci, citez „o încercare de descifrare a unei schimbări în politica externă românească, pe care sunt hotărât să o fac, pentru că România s-a limitat în ultimii zece ani la două obiective de politică externă : integrarea în NATO şi în Uniunea Europeană, ceea ce este prea puţin ! ”. Domnilor, se schimbă politica externă românească, trebuie să se schimbe, cum comentaţi aceste afirmaţii ale preşedintelui, din interior ? Domnule Pleşu, pentru că este vorba de preşedinte ? !

Andrei Pleşu : Avem un preşedinte nou care nu seamănă cu nici unul dintre preşedinţii dinainte, avem o Românie care se află într-un alt moment decât momentele pe până acum. Obiectivul NATO a fost atins, obiectivul Uniunea Europeană este la orizont, la un orizont destul de apropiat. Era fatal să se schimbe ceva. Nu ne puteam aştepta ca un preşedinte ca Adrian Băsescu să aibă acelaşi stil...

Bogdan Chirieac : E o combinaţie interesantă asta !

Andrei Pleşu : Care ?

Bogdan Chirieac : Adrian Băsescu !

Andrei Pleşu : Am spus Adrian Băsescu ?

Rodica Culcer : Da !

Andrei Pleşu : E psihanalizabil ! Nu mă gândeam la mine în orice caz… Traian Băsescu… îmi cer scuze… Deci, nu era de neaşteptat ca un preşedinte ca Traian Băsescu să se comporte cu totul altfel decât ceilalţi. El nu e un om căruia îi plac conformităţile, nu e un om căruia îi plac convenţiile, nu e un om care să se mulţumească cu o gândire de lemn, cu un limbaj de lemn şi cu reacţii previzibile. Temperamentul şi felul lui de a fi, în general, au împins un anumit tip de creativitate, de spontaneitate. Asta nu înseamnă că noi acum, de mâine, vom face politica externă a Uruguayului ! Vom face tot politica externă a României ; asta nu înseamnă că obiectivele prioritare ale acestei politici se modifică, asta înseamnă doar că lumea este largă, înseamnă că pe lângă aceste obiective o să apară şi altele, şi înseamnă în general că trebuie să ne aşteptăm la un alt fel de a vedea lucrurile decât până acum !

Rodica Culcer : Ce înseamnă acest „alt fel de a vedea lucrurile” ? Cum se vedeau lucrurile până acum şi acum se vor vedea diferit, ce înseamnă asta ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : V-aş propune să interpretăm altfel distribuţia efortului în politica externă ! Pe bună dreptate, câţiva ani de zile obiectivele esenţiale ale euro-integrării, întâi în NATO, apoi în Uniunea Europeană, a atras majoritatea forţelor politice, a capacităţilor operative pe care le are MAE, şi încerc să vorbesc şi din perspectivă instituţională aici. Acum însă, efortul, concentrarea s-au mutat în plan intern. Până la urmă, tema implementării *acquis*-lui comunitar, a pregătirii României pentru anul 2007 ţine în mod preponderent de efortul ministerelor care au activitate şi responsabilităţi interne. În cadrul MAE, noua conjunctură politică, o nouă calitate a factorului constituţional, noul preşedinte, aşa cum a fost descris aici, tipul de activitate guvernamentală propusă de premierul Călin Popescu-Tăriceanu transformă politica externă într-un vehicul mult mai agil şi mai eficace al urmăririi pragmatice a intereselor româneşti, ceea ce denotă un interes clar pentru zona balcanică, pentru Sud-Estul Europei, a existat în agendă, acum a fost ridicat mult mai sus în lista urgenţelor, a priorităţilor : interes accentuat pentru spaţiul pontic, un interes strategic dovedit faţă de Republica Moldova şi faţă de statele apropiate de noi din Comunitatea Statelor Independente, cazul Ucrainei, o altă rimă în relaţia bilaterală cu unele state membre ale Uniunii Europene. În desenul acesta, redistribuia forţelor este alta, şi atunci, sigur, şi politica externă este nouă, şi deci inovatoare.

Andrei Pleşu : Aş mai adăuga ceva, dacă îmi permiteţi, ceva foarte rapid. Chiar pe obiectivele tradiţionale de până acum, stilistica s-a modificat de fiecare dată. Altfel a făcut propagandă pro-NATO Adrian Severin, trebuie să spun că altfel am făcut-o eu când am fost la MAE, altfel a făcut-o domnul Petre Roman, domnul Mircea Geoană, prin urmare, fiecare, inevitabil, vine cu un stil, cu o amprentă, cu o ritmică diferită. Aici însă este vorba de mai mult decât atât, nu este vorba doar de stil, e vorba, cred, de un tip de viziune care pune accentele diferit.

Bogdan Chirieac : Totuşi, domnul Traian Băsescu lansează această tentă inedită în politica externă, deci dânsul spune că trebuie să ne consolidăm poziţia la Marea Neagră şi recomandă în discursul pe care l-a avut aseară, chiar la *Realitatea TV*, recomandă domnia sa că este plăcut pentru diplomaţii români să meargă la Washington, Paris, Berlin, dar trebuie să meargă la Tbilisi, Kiev… Nu înţeleg, nu înţeleg ! Atâta vreme cât nu ne-am văzut cu sacii în căruţă, cât nu am atins obiectivul intitulat Uniunea Europeană,

fiindcă dintre cele două obiective de care vorbea domnia sa, de fapt este atins unul singur, cel cu NATO, deci nu înţeleg de ce ar trebui să alocăm resurse şi să mergem acolo unde nu văd ce ar putea să facă o ţară ca România!

Mihai-Răzvan Ungureanu: Să încerc eu să răspund la întrebarea asta. Este o întrebare legitimă, pentru că întotdeauna la capătul unei asemenea judecăţi se află linia calculelor contabile, şi e firesc să gândim în felul acesta. Altceva însă trebuie să vedem că s-ar putea ascunde în spatele unor direcţii strategice foarte clar schiţate de preşedintele Băsescu şi, repet, susţinute tale quale de Guvernul Tăriceanu. Este interesul nostru de a fi ofensivi acolo unde există o valoare posibilă.

Rodica Culcer: Vreţi să devenim o putere regională?

Mihai-Răzvan Ungureanu: Eu cred că ar trebui să ne gândim că avem un potenţial de putere regională, problema este să-l putem folosi. Cum îl folosim, bineînţeles printr-o dinamică inteligentă în spaţiul regional şi, mai mult decât atât, cu un nas foarte fin, prin capacitatea de a mobiliza resursele pe care le avem pentru a obţine un rezultat economic sau politic strategic foarte bun.

Bogdan Chirieac: Aţi fost secretar de stat într-un guvern în care preşedintele de la vremea respectivă se visa lider regional; cuvintele acestea ascund în ele un pericol. Desigur, domnul Băsescu nu este domnul Constantinescu, nici pomeneală de aşa ceva, dar totuşi, câtă vreme este vorba de doi ani până la integrarea în Uniunea Europeană, când chiar astăzi apare în *Le Monde* o altă analiză care spune că „nu e cazul să mai admitem România în 2007, să se ducă în 2008!”. Nu ar fi trebuit să aveţi un singur obiectiv de politică externă, şi acela clar exprimat, România în Uniunea Europeană, şi după doi-trei ani – domnul Băsescu are un mandat de cinci ani – să ne ocupăm de Nagorno-Karabah, sunt cuvintele domniei sale, de conflictul din Transnistria, de occidentalizarea Ucrainei şi de alte lucruri de genul acesta...

Andrei Pleşu: Domnule Chirieac, dacă îmi dai voie să intervin o secundă...

Mihai-Răzvan Ungureanu: Da, da...

Andrei Pleşu: Pentru că am asistat la o convorbire între preşedintele Traian Băsescu şi ministrul francez de Interne, în care el a avut ocazia să amănunţească puţin lucrurile acestea, şi îmi aduc foarte bine aminte că a spus precis această frază: *Nu năzuim să fim cel mai important actor al acestei regiuni neapărat, dar vrem să fim unul dintre actorii importanţi!* Acum, legat de prioritatea Uniunii Europene, nu uitaţi că înşişi diplomaţii europeni au început să zboare foarte des la Kiev, o să zboare foarte des şi foarte curând şi la Chişinău, nu uitaţi că şi Georgia, şi Azerbaidjanul sunt pe lista de interese a Uniunii Europene, că Uniunea Europeană a produs un plan care se cheamă Planul de Vecinătate şi care priveşte exact zona Mării Negre, a Moldovei, a Ucrainei, pentru că îşi dă seama că acolo este punctul nevralgic al următoarei evoluţii a Uniunii, încât părerea mea este că cineva care devine atent la această zonă îndeplineşte în fond sau asumă una dintre temele care au devenit prioritare chiar pentru Uniunea Europenă...

Bogdan Chirieac: Domnule Andrei Pleşu, dumneavoastră încercaţi cu eleganţa care vă este caracteristică să explicaţi noua politică externă a domnului preşedinte. Domnia sa spunea însă, cu subiect şi predicat: e nemulţumit că au fost numai două obiective de politică externă în ultimii zece ani, NATO şi Uniunea Europeană, şi vrea să mai adauge încă două...

Andrei Pleşu : Şi mai multe, domnule…

Rodica Culcer : Care sunt, poate nu toată lumea a reţinut, o spun pentru telespectatori, implicarea în soluţionarea problemei Transnistriei… România este în afara jocului, spune domnul Băsescu, deşi este o ţară extrem de interesată, având în vedere o mare majoritate a populaţiei de origine română în Moldova… şi România a ratat implicarea la Sud de Dunăre, în fosta Iugoslavie. Acum, rămân puţin la ideea aceasta de putere regională. Mă rog, cum poate o ţară cu multă populaţie, săracă, minată de corupţie, cum aţi fost puşi în situaţia de a răspunde în interviul din *Die Presse*, care nu e încă un exemplu – că nu e integrată, şi nu e integrată tocmai pentru că are aceste tare pe care le duce după ea şi pentru care nu a reuşit să obţină note bune –, cum să fii un centru de autoritate pe plan regional ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu am senzaţia, mă rog, poate că analogia nu e cea mai reuşită, mie îmi cereţi ca în perioada de convalescenţă să nu ies deloc în stradă, chiar dacă soarele îmi face bine, chiar dacă aerul îmi face bine… Eu nu cred…

Bogdan Chirieac : Nu, nu… Domnule ministru, cu toată dragostea, vă cer să mergeţi la facultate după ce terminaţi liceul !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, chestiunea nu este aşa !

Bogdan Chirieac : Cam despre asta este vorba !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Chestiunea, dacă o punem în cheia aceasta… atunci vă spunem că nu pot să citesc numai manuale de liceu. Vai de cel care are experienţa aceasta restrânsă şi care până la urmă îl obligă să meargă la facultate timorat, dacă reuşeşte să intre acolo !

Bogdan Chirieac : Am examenul de bacalaureat, care este examenul Uniunii Europene…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Problema mea, în cazul acesta, are dublu sens. Unul, evident, este să fac temele pentru integrarea în Uniunea Europeană. Repet, e un efort intern, preponderent intern, mă interesează, pe de altă parte, pe mine, MAE, cel pe care am onoarea să-l reprezint, să se adapteze instituţional la o cu totul altă dinamică a reprezentării României în exterior. Nu vreau să intru în amănunte, imaginaţi-vă numai că va trebui să fim prezenţi după ziua semnării Tratatului de Aderare în 1.000 de comitete şi comiţii la Bruxelles, unde dialogul se poartă sectorial, şi nu neapărat filtrat de Ministerul Afacerilor Externe. Va trebui la un moment dat să ne gândim şi la legislaţia europarlamentarilor, va trebui să ne gândim la un moment dat şi la felul în care ne reconstituim, ar trebui să reconstituim misiunea noastră de la Bruxelles, în fine… Cert este că, dacă am ocazii în preajmă, pe care le pot folosi spre binele României, în comerţ, în influenţă politică, în capacitatea de stabilizare, care mă recomandă şi ca o ţară cu potenţial, dar şi ca un loc frecventabil, nu văd de ce nu aş face-o ! Noi uităm că în scurtă vreme vom intra într-o altă matrice, într-o altă definiţie. Nu putem să stăm în banca noastră şi să aşteptăm să se prăvălească muntele peste noi. Nu vom fi un membru oarecare al Uniunii Europene, iar după 2007 ni se va cere un răspuns pe chestiuni foarte clare de prezenţă politică. Sunt teste-limită : cum vă definiţi în funcţie de vecini, cum vă raportaţi la pericolele posibile care pot veni din preajma dumneavoastră, ce puteţi oferi acestei vecinătăţi pe care încercăm să o teoretizăm la Bruxelles, dar pe care o ştim vag, pentru că ne uităm deasupra ei cu o lentilă măritoare, pe chestiunile acestea nu pot să aştept, nu pot să aştept să vină 2007, şi imediat după ce se pune semnătura pe un tratat să îmi aduc aminte că nu sunt singur.

Bogdan Chirieac : Repet, cred că lucrul cel mai important, cel puţin important în acest moment, rămâne integrarea. Ah, că dumneavoastră doriţi să faceţi o vizită la Tbilisi, una la Kiev, bine ar fi să găsiţi parteneri de discuţie la Kiev, că suntem în proces cu ei la Haga, bine ar fi să-i convingeţi să nu mai sece Delta Dunării, să termine cu Canalul Bîstroe, ar fi minunat să găsiţi aceşti...

Andrei Pleşu : Păi, după dumneavoastră, ar trebui să ne spunem „lăsăm acestea deoparte, deocamdată trebuie să intrăm în Uniunea Europeană... mai vorbim despre Bîstroe şi despre”... Or, acestea sunt lucruri ireversibile...

Bogdan Chirieac : Nu... Bîstroe este o problemă bilaterală România-Ucraina, este o problemă care, în opinia mea, am scris şi am vorbit la vremea respectivă, nu trebuie exacerbată în nici un fel...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Foarte adevărat !

Bogdan Chirieac : De noi nu au timp în momentul acesta nici Europa, nici America, fiind cu toţii ocupaţi cu alte probleme, şi nu cu problema canalului din Delta Dunării, pe de o parte. Pe de altă parte, la Chişinău, aşa cum ştiţi, Republica Moldova are statutul pe care îl are în acest moment, domnul preşedinte Băsescu doreşte să rezolve problema din Transnistria. Eu cred că ar trebui să rezolvăm problemele dintre Chişinău şi Bucureşti în primul rând... deci, departe... vedeţi dumneavoastră, este foarte uşor... şi poate publicul mai puţin avizat spune „Dar, domnule, ce au Chirieac şi *Adevărul* de ţipă că nu se pot face toate” ? ! Dumneavoastră aţi fost ministru de Externe într-o perioadă foarte dificilă a României, ştiţi bine că nu se pot ţine doi pepeni într-o mână, deci chiar nu se pot ţine. Pe de o parte, integrarea cu care am mari probleme şi, pe de altă parte, să alocăm resurse pentru a rezolva problemele din Transnistria şi Nagorno-Karabah. Bine ar fi s-o putem face, dar nu cred să reuşim !

Andrei Pleşu : Deocamdată nu s-a vorbit despre resurse şi nu există un proiect deja constituit în care noi avem un rol de jucat şi în care avem un ban de cheltuit. Acesta este un program de perspectivă, Statele Unite se arată foarte doritoare să fie parteneri în acest proiect, dar nu numai SUA, Uniunea Europeană, de asemenea, toate ţările vecine, de asemenea ; Bulgaria, Turcia vor şi ele să participe, pe bună dreptate, la acest proiect. Noi am avut un proiect despre Marea Neagră, ţineţi minte, dacă aţi evocat perioada mai veche a ministerului, atunci Marea Neagră se identifica cu tematica „Cooperarea la Marea Neagră”. Aceea era o chestie economică... era o chestie în care raporturile de forţe...

Bogdan Chirieac : Domnule Pleşu, ştiţi bine cum era România în acea perioadă. Acum avem ceva concret, avem NATO şi steagul american pus în România şi avem negocierile acestea cu Uniunea Europeană neîncheiate...

Andrei Pleşu : Eu nu cred că spiritul maniacal într-o singură direcţie poate acoperi politica externă a unei ţări, acest sprint este esenţial, este prioritar, dar nu poţi în timpul acesta să nu bei apă, să nu mănânci fructe, să nu te uiţi la flori şi să nu visezi la America Latină...

Bogdan Chirieac : Câtă vreme avem chestiuni din acestea, cum spuneţi, naturale, fireşti, e în regulă. Problema este când vrem să şi sprintăm, vrem să şi înotăm şi vrem să şi urcăm pe munte în acelaşi timp.

Rodica Culcer : Eu înţeleg că aceste două obiective, la care se adaugă Marea Neagră, le consideraţi de fapt ca nişte atuuri în relaţia cu Uniunea Europeană ? !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Doamnă Culcer, daţi-mi voie să fac o precizare, altmiteri o să ajungem să pedalăm într-un sofism aici şi nu are rost, e limpede că ştim cu toţii despre ce este vorba în jocul acesta...

Bogdan Chirieac : Trebuie să-i facem şi pe telespectatori...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Fără discuţie, de asta am spus de la bun început : *Da, e o întrebare serioasă, ne-o punem pe bună dreptate, cât putem să ne întindem, dacă nu cumva, cum se spune îndeobşte, ne întindem mai mult decât ne e plapuma* ! Nu, problema eu o pun în felul următor, ştiu ce trebuie să fac în materie de reformă instituţională sau, cel puţin, am în faţă un program clar, ştiu cu ce pot eu ajuta efortul intern, încerc să fiu unul dintre elementele de coeziune care, din interiorul executivului, să şi genereze o coordonare instituţională înainte de 2007...

Bogdan Chirieac : Staţi puţin, aveţi un program clar de politică externă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îl veţi auzi după ce preşedintele însuşi îşi va pune...

Bogdan Chirieac : Domnul Andrei Pleşu a spus că încă nu e conturat !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Evident că nu e conturat, aşa cum înainte de a merge la teatru, poţi să spui că, până nu se ridică cortina, nu există piesa...

Bogdan Chirieac : Vă e clar, dar nu e conturat ! ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Revenim la ce spunea...

Andrei Pleşu : Nu vreţi ca după două săptămâni de zile de la instalarea...

Bogdan Chirieac : Nu, departe de mine...

Andrei Pleşu : Un orar cu termene fixe şi cu ţintă conturată...

Bogdan Chirieac : Nici nu mă gândeam, era vorba de cele două declaraţii în contradictoriu făcute de fostul ministru de Externe, consilierul de politică externă al preşedintelui României şi de ministrul de Externe.

Andrei Pleşu : Am făcut noi declaraţii contradictorii, hai să ne împăcăm... !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vreau numai să închei ce am de spus. Nu puteţi, e absurd să se gândească cineva că se anulează sensibilitatea României în cazul în care, mă rog, suprafaţa fină a politicii externe, a politicii externe româneşti, în momentul în care avem în faţă o singură ţintă, aşa este, avem o singură ţintă, şi evident că ea concentrează efort, nervi, atenţie publică, ce doriţi dumneavoastră. În acelaşi timp însă, nu trecem prin cei doi ani cu ochiii şi urechile astupate.

Rodica Culcer : Întrebarea este, ca să duc mai departe totuşi această idee, aveţi în Ministerul de Externe oameni pregătiţi pentru aceste relaţii, cu aceste ţări, cu care s-a lucrat mai puţin, credem noi, sau aşa, cel puţin, avem impresia din modul în care a fost condusă politica externă până acum... deci se vorbea foarte puţin de Tbilisi, de Kiev...

Bogdan Chirieac : S-a vorbit puţin în 2001, când România a deţinut preşedinţia OSCE...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi acela a fost un efort serios, a fost un efort pregătit şi dus la capăt cu destul de multă încăpăţânare...

Rodica Culcer : Acum ne propunem mai mult, punem această zonă a Mării Negre pe harta politicii externe foarte serios, există personal pregătit...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ce răspuns doriţi, doamnă Culcer, vreţi un răspuns scurt, monosilabic sau un răspuns lung, care la un moment dat sper să se poată transforma într-un proiect de hotărâre de guvern? Răspunsul scurt e nu!

Rodica Culcer : Nu…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Atâta vreme cât, în momentul în care ridici capacul de pe oala Ministerului Afacerilor Externe, găseşti oameni prost plătiţi, oameni care fug pentru că nu sunt motivaţi să stea acolo, în momentul în care ştii că trebuie să tragi de toate firele unei politici de personal ce răspunde incredibil de iute la telefoane de te miri unde, când descoperi situaţia asta, e normal că te crispezi, şi atunci încerci să vezi ce poţi repara. Vă spun eu ce repară cel mai bine Ministerul Afacerilor Externe, cam ca toate instituţiile acestui stat sărac, cum bine spunea domnul Bogdan Chirieac, banii, doamnă, banii! Atâta vreme cât nu există un proiect instituţional care să gonfleze capacitatea lui umană, potenţialul său logistic, să-i ofere o respiraţie financiară, un suflu financiar capabil care să facă această instituţie capabilă să-şi urmeze obiectivele, nici nu putem să vorbim vreodată de libertate, de simţ. Revin la ceea ce spunea domnul Chirieac, vă rog să-mi daţi voie şi închei…

Rodica Culcer : Am ajuns la o discuţie serioasă despre ceea ce face Ministerul de Externe…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Este o pledoarie, cred eu, decentă, dar şi onestă, în acelaşi timp, pentru normalitate în Ministerul Afacerilor Externe. Sigur că nimeni nu are interesul să îşi vândă sărăcia ca autoritate şi puteţi fi convins că, în momentul în care şurubul se strânge şi văd că nu există fonduri, nici braţul politicii externe nu va mai fi chiar atât de lung, după cum se crede, deci aceasta este o politică care se adaptează singură până la urmă…

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, ce spuneţi dumneavoastră, iertaţi-mă, doamna Culcer…

Rodica Culcer : Voiam să spun că ministerul nu este acum într-o stare de normalitate… Cum trebuia corectată, în ce constă această situaţie…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Normalitate înseamnă, în cazul acesta, şi domnul ministru Pleşu…

Rodica Culcer : De ineficienţă până la urmă…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, eu nu am spus aşa, eu spun că se poate foarte mult şi cu fonduri foarte puţine, şi cu susţinere logistică minoră, poţi să tragi oricât de o stofă întinzându-i textura la maximum, şi poţi s-o numeşti în continuare stofă, chiar dacă este rărită, pe de altă parte eu cred că putem aspira la ceva mai mult, şi e nevoie de atenţie, e nevoie de mai multă culanţă din partea colegilor…

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, deci ce spuneţi dumneavoastră este următorul lucru: aveţi resurse prea puţine pentru a susţine şi cele două obiective de politică externă de până acum, NATO, unde se cere mereu o prezenţă, şi Uniunea Europeană. Cu atât mai mult nu aveţi în acest moment resurse pentru a extinde politica externă către tot bazinul Mării Negre…

Rodica Culcer : Ne întoarcem, ne învârtim în cerc… are totuşi o ieşire…

Mihai-Răzvan Ungureanu : Chestiunea trebuie privită invers. Nu poţi solicita o acoperire de personal, de resurse, de fonduri, dacă nu ai un plan. Să ne fie clar, nu poţi să ceri bani în vid, fără un motiv! Acel motiv îl constituim şi eu cred că a fost destul de clar explicat aici.

Andrei Pleşu : Nu resursele Ministerului de Externe sunt necesare pentru problema integrării europene, nu în etapa asta, în măsura în care a fost cazul înainte. Aici, preşedintele Băsescu are dreptate să spună : în momentul acesta, răspunderea integrării europene apasă greu pe politica internă, şi o spun mereu, am spus-o întotdeauna, duşmanul real al politicii externe a oricărei ţări este politica ei internă, mai ales când ea trebuie să facă o cursă către o ţintă foarte precisă. Dacă politica internă nu merge, Ministerul de Externe nu poate face minuni, oricâte fonduri ar avea. Nu vindem imagini false…

Bogdan Chirieac : Cu excepţia cazurilor când vindem imagini false…

Andrei Pleşu : Când vindeam, asta este adevărat, există şi ideea că imaginea ţării este ceva ce trebuie falsificat ca să placă..

Bogdan Chirieac : Iată !

Rodica Culcer : Imaginea României în lume…

Andrei Pleşu : Dar eu vreau să revin asupra acestei gândiri, care mie mi se pare inelegantă actualmente. Obiceiul de a gândi în alternative definitive. Domnule, dacă spui ceva de Washington-Londra, înseamnă că neglijezi Uniunea Europeană, dacă spui ceva despre un obiectiv de politică externă din jurul Mării Negre, înseamnă că neglijezi, că laşi deoparte alte obiective. Există, sigur, ierarhii… dar lucrurile acestea nu se exclud. La Marea Neagră, repet, colaborează şi NATO, şi Uniunea Europeană. Marea Neagră nu este Marea Neagră, Marea Neagră este o săgeată către Orientul Apropiat, e o săgeată către Federaţia Rusă, e o săgeată către Uniunea Europeană, către Turcia. Lucrurile acestea ne privesc direct şi noi nu putem fi la Marea Neagră o absenţă, pentru că suntem concentraţi strict asupra Bruxelles-ului. Fapta noastră în direcţia Bruxelles-ului trebuie să fie continuă şi fără breşă, dar nu putem să fim în rest palizi, inexpresivi şi momâi. Când ai ca obiectiv să te însori, nu înseamnă că nu mai mergi la facultate, nu înseamnă că nu mai ai prieteni, nu înseamnă că nu te mai îmbeţi, viaţa are paliere diverse, ideea că stai legat de mâini şi mergi spre căsătorie…

Bogdan Chirieac : Domnule Pleşu, daţi-mi voie să citez din dumneavoastră. Domnule Pleşu, în 1999, dacă nu mă înşel…

Andrei Pleşu : Aşa…

Bogdan Chirieac : Când a avut loc Summitul de la Washington şi nu ne invita America să intrăm în NATO după eşecul din ’97, ţin minte că aţi avut o întâlnire cu doamna Madeleine Albright, aşa, şi i-aţi spus : *Doamnă, avem suficientă treabă acasă ! Când aveţi nevoie de noi, sunaţi-mă*. Apropo de NATO vorbeaţi ! Splendid ! E, acelaşi lucru îndrăznesc să vi-l aduc aminte astăzi şi să vi-l propun, ca şi consilier de politică externă în ceea ce priveşte bazinul Mării Negre… Noi avem suficientă treabă acasă acum…

Andrei Pleşu : Cui să-i cer să ne dea telefon ! ?

Bogdan Chirieac : Când vor avea treabă cu noi, „sunaţi-ne” !

Andrei Pleşu : Păi cine…

Bogdan Chirieac : Păi dumneavoastră aveţi o problemă că nu ne caută nimeni din bazinul Mării Negre…

Andrei Pleşu : Cum, domnule, nu e adevărat…

Bogdan Chirieac : Nu aveţi nici măcar cui să cereţi să dea telefon… Deci, dacă ei ne sună de la Bruxelles, de la Washington, noi aici suntem, dar până atunci, să ieşim noi la mare deschisă, fiindcă avem treabă să rezolvăm conflictul din Nagorno-Karabah, mi se pare excesiv, atât…

Rodica Culcer : Numai puţin, că trebuie să existe publicitate, aş vrea să vă mai dau un citat din Traian Băsescu, să revenim la axa Washington-Londra-Bucureşti, şi citez, ca să nu înţelegem greşit : *Sigur că aici nu vorbim despre o alianţă separată, dar e foarte clar că nici o ţară din Uniunea Europeană nu are ca prioritate consolidarea poziţiei României la Marea Neagră, singurul stat care poate avea o astfel de prioritate este SUA*... Haideţi să comentăm asta, pentru că spuneaţi că şi Uniunea Europeană este interesată de Marea Neagră, dar după publicitate ! (…) „Realitatea zilei", revenim împreună cu Bogdan Chirieac în calitate de moderator şi cu invitaţii noştri, ministrul Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, şi Andrei Pleşu, consilier de politică externă la Cotroceni, la Preşedinţie.

Bogdan Chirieac : Îmi plăcea mai mult dacă îmi spuneaţi şi mie invitat.

Rodica Culcer : Vorbeam despre acea afirmaţie a domnului Traian Băsescu : *Singurul stat care are o astfel de prioritate ca România să joace un rol important la Marea Neagră este Statele Unite*. Putem să legăm această declaraţie şi de o afirmaţie mai veche făcută de preşedintele George Bush, când a fost în România, în interviul pe care l-a acordat la Casa Albă lui Bogdan Chirieac, în care spunea : *România trebuie să fie o punte de la Marea Neagră către ţările din jurul Mării Negre*. Iată că acum ajungem de fapt la încorporarea în politica externă românească a acestui obiectiv. Nu este însă o mişcare foarte puternică de partea Statelor Unite care nu ştiu cât o să facă plăcere europenilor ?

Andrei Pleşu : Întâi, vreau să fac o observaţiune anecdotică. Eu socotesc că domnul ministru Mircea Geoană a fost un ministru de Externe foarte pro-americanism. Uneori aşa de proamerican, că uita să întrebe şi Uniunea Europeană ce părere are despre unele decizii sau despre unele acţiuni pe care le făcea. Şi el este un american ca stilistică. Asta e lecţia pe care a învăţat-o el cel mai bine. De ce Mircea Geoană putea fi proamerican şi nu se supăra nimeni, şi acum, când Traian Băsescu spune şi el… ? ! E o nelinişte, e un frison în chestia asta. Sigur că lucrurile trebuie bine ţinute în mână şi bine balansate, dar eu cred că nu trebuie dramatizat. Aici nu e vorba de opţiuni fatale şi exclusive. Aici e vorba de accente. Preşedintele Traian Băsescu nu e un om… Calitatea de consilier la Preşedinţie să ştiţi că, în cazul ăsta, este o întreprindere foarte dificilă, pentru că întâi consilierul este unul care dă sfaturi, nu care decide, şi numărul doi, nu e unul care ţine preşedintele de nişte sfori şi-l mişcă. În orice caz, nu pe Traian Băsescu. Nu ţine chestia asta.

Evident că Traian Băsescu e foarte receptiv, e foarte atent, dar e o natură puternică. E greu să-i muţi din loc viziunile şi să le reaşezi. Asta nu înseamnă că nu e rezonabil, dar e un om tenace. Tenacitatea lui în acest spaţiu ţine, cred, şi spun un lucru mai puţin convenţional aici, şi de o percepţie de psihologie colectivă. Există o mitizare, până la un punct legitimă, a parteneriatului cu Statele Unite în spaţiul românesc, care e mai veche, care are motivele pe care le cunoaştem. Există şi o gândire de ordinul securităţii la propriu, care ne face să fim foarte atenţi la acest partener cu ochii pe zona Mării Negre, de altfel. Trebuie să admitem că organismele europene pentru securitate europeană sunt încă în curs de constituire. Ne amintim că Uniunea Europei Occidentale a fost o întreprindere eşuată, ne amintim că OSCE este o instituţie care are crizele ei interne şi

care nu se dovedeşte întotdeauna atât de eficace, cât ar fi nevoie, şi atunci e firesc ca un om atent la această problematică să ţină aprins contactul cu un partener care, de obicei, are resurse pentru a se manifesta eficient.

Rodica Culcer : Înţelegem totuşi că România face o politică mai aproape şi de interesele, şi de priorităţile strategice ale Statelor Unite. Va fi una dintre coordonatele României.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu încerc să citesc şi în transparenţa întrebării dumneavoastră şi am să aduc în joc un argument pe care până acum nu l-am folosit aici. Nu vreau să fac dreptate şefului meu direct, care este premierul Călin Popescu-Tăriceanu, dar simt că este legitim să vă spun că o privire fugară asupra agendelor politice de vizite, de întâlniri, de dialoguri multi- sau bilaterale ale celor două personalităţi ale executivului se complementează perfect. Premierul are o agendă foarte bruxelleză, foarte accentuată către Uniunea Europeană. Merge la Bruxelles şi va merge foarte curând în partea a doua a acestei luni, se va întâlni cu preşedinţia luxemburgheză a Uniunii Europene. Are un program care e definit mai curând pe vectorii de importanţă ai relaţiilor bilaterale dintre România şi statele membre în Uniunea Europeană. Foarte curând va merge şi la Budapesta, dând în felul acesta un semnal dublu de vecinătate pozitivă şi de interes pentru experienţa vecinului nostru în materie de integrare, în timp ce, în partea cealaltă, la Cotroceni, în virtutea capacităţilor sale constituţionale, preşedintele are o altă respiraţie în materie de politică externă, cu totul complementară tipului de politică externă pe care o propune şeful guvernului din care fac parte.

Rodica Culcer : Cine are ultimul cuvânt în materie de politică externă ? Că aici este o discuţie eternă în politica românească.

Bogdan Chirieac : În nici un caz domnul Tăriceanu.

Rodica Culcer : Pentru că Adrian Năstase era un premier implicat în politica externă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Îi mulţumesc domnului Bogdan Chirieac că-mi dă un rol atât de important. Eu vă pot spune că, măcar la nivelul Ministerului de Externe, ca în rare cazuri în ultimii 15 ani, se pot coordona foarte atent şi discursul public, şi intenţia politică, şi programele specifice ale celor două personalităţi ale executivului.

Andrei Pleşu : Dar uitaţi-vă la noi doi, doamna Culcer. Aş vrea să propun şi acest cuplu. El mai anglo-saxon, eu mai turc, mai autohton.

Rodica Culcer : Zona anglo-saxonă a personalităţii dumneavoastră, domnule Pleşu, e mai puţin cunoscută, dar ea există şi e foarte puternică.

Bogdan Chirieac : Acum înţeleg de unde i-a venit ideea, privindu-vă atunci pe dumneavoastră şi ţinând cont de cele spuse, de unde i-a venit domnului Traian Băsescu ideea cu Axa Statele Unite – Londra şi bazinul Mării Negre.

Rodica Culcer : Faţă de Adrian Năstase, care era un fost ministru de Externe interesat în drept internaţional, mult mai implicat în politica externă decât alţi premieri şi decât predecesorii săi...

Andrei Pleşu : Şi mai bine orientat în politica externă ca prim-ministru, decât a fost ca ministru de Externe.

Rodica Culcer : OK. Domnul Călin Popescu-Tăriceanu are totuşi preocupările în primul rând orientate către politica internă, către tot ceea ce se întâmplă în plan intern, şi este firesc să aibă contacte cu Bruxelles-ul, pentru că ceea ce se întâmplă în plan intern e

legat de integrare. Dar în ceea ce priveşte viziunile în liniile strategice, poate că e vorba mai mult de o colaborare între Ministerul Afacerilor Externe şi Cotroceni. Aş îndrăzni să cred că aşa stau lucrurile.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Cuvântul esenţial în cazul acesta este coeziune, şi nu coeziune în mesaj, cât coeziune în intenţie şi coordonare, ca să nu existe defazări neplăcute. Avem experienţa asta.

Bogdan Chirieac : Domnul ministru, până şi în regimul trecut, domnul Mircea Geoană, avea o relaţie specială cu domnul Ion Iliescu, şi domnul Adrian Năstase nu era domnul Călin Popescu-Tăriceanu. Dar, în sfârşit, sunt speculaţii şi poate aveţi dreptate să nu continuăm.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Dacă, probabil, ceea ce spuneţi dumneavoastră este adevărat aceasta ar fi o foarte bună scuză a multora dintre problemele care s-au ivit în relaţiile politice ale României cu anumiţi parteneri exteriori în ultimii doi-trei ani. Dar eu nu cred.

Bogdan Chirieac : În afară de cea expusă cu eleganţă de domnul Andrei Pleşu în legătură cu proamericanismul şi cu semnarea acelui tratat în privinţa Curţii Penale Internaţionale fără consultarea Europei, fapt care era să rupă… se ajunsese până la momentul ruperii unui anumit tip de relaţii cu Europa, alte probleme în politica externă care au fost ? Asta o ştim, a fost o situaţie, nu trebuia să semnăm. Europa nu se pronunţase, noi ne-am repezit să semnăm şi, la sfârşitul zilei, ne-am stricat şi cu Europa, şi ne-am supărat şi cu Washingtonul, fiindcă aveau pretenţia că, dacă ai semnat atunci, şi ratifici.

Rodica Culcer : Au făcut cum e mai rău.

Bogdan Chirieac : Bun. Dar daţi-mi dumneavoastră alt exemplu.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vin eu cu întrebarea din nou asupra dumneavoastră pentru ce aţi spus. Acestui caz pe care-l evocaţi i se poate găsi o explicaţie în relaţiile complicate sau dimpotrivă, foarte netezi din triunghiul ministrului de Externe – prim-ministru – preşedinte ?

Bogdan Chirieac : Ar trebui să analizăm un caz. Cei implicaţi nu sunt aici, şi nu asta era întrebarea. Dumneavoastră aţi făcut o afirmaţie că au fost probleme externe în ultimii doi-trei ani. În afară de acest caz pe care l-am expus eu, nu domnul Pleşu, ce alte cazuri mai ştiţi că au fost ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Când spun probleme, nu trebuie să înţelegeţi prin aceasta neapărat o criză, dar am să vă dau un exemplu de absenţă politică românească în materie de program de politică externă, şi acest lucru a fost menţionat de preşedintele Traian Băsescu : politica regională. Daţi-mi voie să cred că măcar pe acest segment de expertiză, unde de bine de rău mai ştiu şi eu una-alta, puteam să fim mai activi, puteam să avem mai mult profil, puteam să avem un alt tip de raportare care să ne facă reali ca interlocutori. Interesant e aici un lucru. Eu am stat de multe ori de vorbă cu domnul Mircea Geoană pe această chestiune şi nu am avut nicicum vreo diferenţă de opinie. Şi el a recunoscut în numeroase cazuri, cu amabilitate, că România ar fi putut să fie mai implicată cumva în chestiunile Sud-Est europene.

Bogdan Chirieac : Vedeţi dumneavoastră, ca să fii credibil în această zonă în care, vrând-nevrând, ne cunoaştem destul de bine unii cu alţii, trebuie să arăţi foarte mult la tine acasă. Dacă România va arăta foarte mult în anii care vin la ea acasă, dacă o să crească numărul autostrăzilor, dacă o să crească nivelul de trai, dacă toţi parametrii

aceştia vor fi extraordinari, atunci devii automat o influenţă regională. Nu aş folosi cuvântul putere, aici.

Andrei Pleşu : Dar asta spune Traian Băsescu când afirmă că integrarea europeană a devenit preponderent o treabă de politică internă.

Bogdan Chirieac : Este o treabă de politică internă, domnule Pleşu. Întotdeauna a fost o chestiune în primul rând de politică internă, oricât ar fi de ciudat. Dar România are o situaţie specială în Europa. Acolo unde alte ţări au reuşit în mod natural, în mod firesc au mers către NATO şi Uniunea Europeană, România a mers numai în cazuri excepţionale. Deci toate statele au obţinut în 1990-1991 clauza naţiunii celei mai favorizate. România a obţinut-o cu mare greutate, abia prin 1995. S-a mers mult mai normal în ridicarea vizelor. La începutul lui '90, toţi cei opt est-europeni care au intrat la 1 mai anul trecut în Uniunea Europeană aveau drept de liberă circulaţie. România a obţinut contactul direct, firesc cu Europa de-abia la 1 ianuarie 2002 şi de-abia de atunci simţim cu toţii cum s-a schimbat viaţa economică şi chiar mentalităţile, când ai 3 milioane de români care lucrează în afara graniţelor. Or, ce spunem noi acum este următorul lucru : de fapt, domnul Traian Băsescu, preşedintele României, pe care-l ascultăm cu toţii pentru că cinci ani de zile, cel puţin, e preşedintele României, spune că „facem axa Washington-Londra". Nu pomenim nimic despre Paris, Berlin, Roma, Madrid, poate numai şi pentru faptul că sunt vreun milion de români în Italia şi 700.000 în Spania, fiindcă noi avem interesul să ne consolidăm la Marea Neagră, iar Uniunea Europeană nu este interesată. O fi ştiind ea de ce nu e interesată în acest moment. Singura interesată este America. Atunci de ce schimbăm acum o politică care a funcţionat, acea politică pe care noi o ştim de la sfârşitul ultimului deceniu, în care noi, de la Bucureşti, nu discernem între occidentali ? Deci, în situaţia în care suntem, nu discernem între occidentali. Pentru noi şi americanii, şi europenii sunt la fel de buni, de frumoşi, de deştepţi. Nu pot eu să-mi permit să discern. Păi, în momentul în care eu îi aleg pe americani am nevoie de tot sprijinul politic ca la 1 ianuarie 2007, de fapt 1 mai, să fiu admis în Uniunea Europeană.

Rodica Culcer : Acuma nu are rost să polemizăm, dar eu îmi aduc aminte că nici o problemă din fosta Iugoslavie nu s-a rezolvat fără intervenţia americanilor. Europenii nu au reuşit să rezolve nimic acolo. Nimic nu s-a rezolvat fără ei. Îmi pare rău, dar Europa nu a reuşit să-şi rezolve problemele din propriul continent.

Andrei Pleşu : În schimb, acum Europa, Uniunea Europeană, preia forţele KFOR, care erau forţe NATO, le preia în Bosnia şi intervine ea acolo direct printr-o prezenţă armată. Deci lucrurile încep să se suprapună.

Bogdan Chirieac : Nu vă propun să mergem la război, deşi suntem destul de implicaţi, în Afganistan, în Irak.

Andrei Pleşu : Eu cred că Europa totuşi a recepţionat mesajul preşedintelui într-un mod mai puţin crispat decât suntem noi înclinaţi s-o facem. Ministrul francez de Interne, care a fost aici zilele trecute, a adus invitaţia preşedintelui Chirac pentru o vizită oficială în Franţa. Ambasada Germaniei a propus o vizită foarte rapidă în Germania, în martie-aprilie, care se va face. Prin urmare, o ofertă de cooperare, de cooperare politică venită din ţări importante ale Europei, cum sunt Germania şi Franţa, sâmburele Europei, ţări care dau semnale de mare disponibilitate şi doresc un dialog pe care vor să-l înceapă la nivelul cel mai înalt.

Bogdan Chirieac : Să spunem doar de disponibilitate, nu de mare disponibilitate.

Rodica Culcer : Poate că tocmai interesul Statelor Unite din punct de vedere strategic pentru această zonă îi face şi pe vest-europeni, în special pe francezi, care sunt foarte preocupaţi de proiecţia puterilor la nivel continental şi nu numai, să fie interesaţi de această zonă, tocmai pentru a nu lăsa să fie numai americanii interesaţi în această ţară. Putem să jucăm şi această...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să fim sinceri, noi de fapt judecăm partenerii noştri europeni într-un mod discriminat. Sigur că de multe ori ne fac pluralurile incluzive şi vorbim despre Uniunea Europeană cam în aceeaşi chimie în care vorbim despre Bucureşti-Paris, Bucureşti-Londra. Rareori facem deosebiri de nuanţă. În acest caz, eu cred că discursul prezidenţial a menţionat o capitală mai curând ca titlu decât ca referinţă directă.

Bogdan Chirieac : N-aţi putea detalia ce aţi vrut să spuneţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Ba da, foarte simplu. Domnule Chirieac, noi avem un mare păcat şi chestiunea aceasta am spus-o doamnei Bratosin şi când ne-am întâlnit pentru interviul de la *Adevărul*. Avem un mare păcat. Noi ne maltratăm cu bună ştiinţă geografia. Suntem la un moment dat atât de intelectuali şi atât de rasaţi, încât uităm care sunt vecinătăţile noastre imediate şi brusc suntem în proximitatea Vienei, a Berlinului, a Londrei, ba chiar a Washingtonului, cu o graţie care, pe mine, cel puţin, mă înfioară, uitând ce se întâmplă în jur. Ăsta este primul lucru pe care vreau să vi-l spun. În al doilea rând...

Bogdan Chirieac : Iertaţi-mă. Aţi avut senzaţia că Bucureştiul a uitat ce se întâmplă în jur în toamna aceasta, când totuşi Kievul nu a dat deloc semnale prieteneşti faţă de noi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Bogdan Chirieac, eu vă spun că, în momentul de faţă, România a uitat unde se află Kosovo. Spuneţi-mi şi mie care e diferenţa de kilometraj dintre axa Bucureşti-Kiev şi axa Bucureşti-Priştina ? Eu văd focurile arzând în apropiere şi nu am cum să nu am crispări de acest gen şi pot să mă îngrijorez pentru ceea ce se întâmplă la Kiev, dar daţi-mi voie să mă îngrijorez şi pentru ce se întâmplă la graniţa sudică.

Rodica Culcer : Să nu pierdem totuşi din vedere şi o altă problemă pe care voiam s-o discutăm. E vorba de reforma instituţională, de ceea ce vreţi să faceţi în Ministerul de Externe. Citez dintr-un interviu pe care l-aţi acordat : *Să fim foarte sinceri, oamenii care sunt plasaţi în sistem, pentru că, într-adevăr, Ministerul de Externe a fost foarte politizat, oamenii care sunt plasaţi în sistem în dispreţul oricărei norme de profesionalitate, în dispreţul oricărei norme de competenţă, ies singuri la suprafaţă şi singuri se exclud din sistem*. Trebuie să faceţi o curăţenie în minister ? Sau ea se va face singură ? Nu prea se face ea singură. Se vorbeşte că este un minister ca o cazemată, foarte greu de atacat structurile din interior, care nu sunt întotdeauna cele mai noi, revoluţionare, transparente. Diplomaţia peste tot tinde să se rupă de restul lumii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Poate că exagerez eu, dar am senzaţia că înainte de 1989 cam acesta a fost şi reflexul nostru de apărare la nivelul comunităţilor din care făceam parte : că exista o castă de colegi de catedră, exista o castă a medicilor, o castă a avocaţilor care îşi plasau procesele între ei şi aşa mai departe. E un reflex pe care, în anumiţi termeni antropologici, îl poţi judeca drept natural. Evident că în Ministerul de Externe există genealogii, există nenumărate tangenţe discrete...

Rodica Culcer : Să nu amestecăm avocaţii şi medicii cu ministerul care ţine de nişte relaţii de putere, de nişte servicii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu coboram totul la o comunitate şi prefer să avem această perspectivă asupra Ministerului de Externe... Nu-mi spuneţi că între cei cinci-şase directori care hotărăsc desenul bugetului naţional la nivelul Ministerului de Finanţe nu există aceeaşi chimie subtilă care-i face să fie împreună, aceeaşi din 1980 până în anul 2005, şi să aibă exact aceeaşi privire asupra bugetului naţional.

Rodica Culcer : Asta o să-l întreb pe Ionuţ Popescu, ministrul de Finanţe.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mă refer la procese în cazul acesta, la nişte procese sociale uşor de văzut. Domnul ministru Pleşu a avut experienţe contondente cu Ministerul Afacerilor Externe. Nici eu nu cred că am să ies de acolo nezgâriat. Acesta este riscul firesc al poziţiei ministeriale. Vă pot spune un lucru, şi aceasta cu mâna pe inimă, eu cel puţin am avut experienţa unui ministru de Externe din câţi s-au perindat – eu fiind cumva implicat în chestiunea aceasta – în fruntea Ministerului de Externe care să fi putut oferi până acum o soluţie generoasă şi definitivă a problemelor de personal din interiorul ministerului. Fiecare a avut o prioritate. Unul s-a gândit la salariu, unul s-a gândit la o lege de pensionare, unul s-a gândit la aspectul social al dinamicii ministerului. Daţi-mi şi mie voie să văd ce pot face acum în primele luni şi vă spun care sunt primii paşi. Am găsit un minister blocat de numărul fix de persoane pe un număr fix de locuri. Prin ce minune se ajunge la o asemenea situaţie? În momentul în care există un aport de personal pe care nu-l poţi controla sau o dinamică de personal, mai ales că ministerul preia un flux de candidaţi şi pensionează şi în acelaşi timp el se raportează pe o altă axă de dinamică de personal, raportul Centrală/misiune în exterior, ei, în condiţiile în care pe aceste două coordonate mişcarea nu se mai putea face, cu toată buna intenţie, ministerul a rămas într-o levitaţie metainstituţională, trăia în sine. Care sunt gesturile fireşti pe care încerc să le fac acum cu ajutorul colegilor din minister? Şi, repet, e o chestie de bun-simţ instituţional, nu e vorba de geniul organizatoric. E vorba de a repune în funcţiune o lege a pensionării şi nişte criterii de pensionare fireşti, a repune în funcţiune un mecanism de absorbţie a oamenilor tineri şi capabili şi, trei, a încerca să curăţăm cumva instituţia de toate bavurile politice care s-au ataşat pe corpul lui, firesc, în patru ani de zile. De ce le văd ca procese fireşti? Pentru că ele sunt fireşti în natura lor. Se întâmplă pentru că e firesc să se întâmple. Că ele alterează capacitatea operaţională a ministerului, acest proces nu e firesc.

Andrei Pleşu : Vreau să adaug aici ceva legat de ceea ce spunea domnul Chirieac, pe tema asta a priorităţilor. După Revoluţie, toţi miniştrii, şi cred că în toate ministerele, dar mai ales în Ministerul de Externe, au avut această problemă – ei trebuie să funcţioneze şi, în acelaşi timp, să schimbe instituţia, care trebuie să funcţioneze. Asta e ceva foarte greu. Să faci ca o locomotivă să meargă în timp ce îi schimbi piesele. S-ar putea spune: „Dom'le stai că avem o prioritate"...

Rodica Culcer : Trebuie să facem.... Trebuie citat un filosof care spunea că *trebuie să reparăm barca în timp ce suntem pe mare*, cam asta.

Bogdan Chirieac : E şi mai clasic.

Andrei Pleşu : Dacă pleci de la ideea – şi s-a încercat această diversiune – „Dom'le, acum avem nişte priorităţi, hai să amânăm asta cu reforma... trebuie să ne vedem cu sacii

în căruţă şi pe urmă ne ocupăm de lucrurile astea, nu e timp acum să ne pierdem în detalii", este şi ăsta un fel greşit, după mine, de a trasnforma o prioritate într-o piedică, într-un blocaj. Eu cred că nu s-a întâmplat asta în nici un minister de după '89. Mi-aduc aminte, domnul Adrian Severin, care avea obiectivul NATO încă nerealizat, iar pentru obiectivul UE nici nu începusem negocierile, avea totuşi timp să gândească un sistem de trilaterale. Vă amintiţi care a fost contribuţia lui la politica externă a momentului.

Bogdan Chirieac : A domniei sale sau a domnului Constantinescu ?

Andrei Pleşu : Îmi puneţi o întrebare delicată. Aici era o luptă auctorială între cei doi. Mi-e greu să mai separ apele. Faptul că s-a pus atunci problema unei reţele de trilaterale care, sigur, că aveau şi o componentă de strategie pro-NATO, dar erau în bună măsură nişte raporturi regionale care trebuiau încurajate... Nu s-a dus nimeni să spună : „Dom'le, ai timp de franjuri, de ornamente ? Că noi avem în faţă două priorităţi grele, încât a trebuit să lăsăm deoparte"... Ce vreau să spun ! ? ! Că fără să pierzi valoarea de prioritate a unor lucruri, nu e bine să trăieşti dietetic. Aici sunt competent ! Nu e bine să vrei să mănânci numai pâine prăjită tot timpul.

Bogdan Chirieac : După expunerea domnului ministru Ungureanu despre reforma în Ministerul de Externe, pun şi eu o întrebare foarte interesantă şi corectă, presupun, deşi Ministerul de Externe, din 2004 – anul care a trecut –, nu seamănă cu Ministerul de Externe din 1991, când am început.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Slavă Domnului !

Bogdan Chirieac : Şi nu se poate spune nici pe departe aşa ceva. E cu totul altceva. Avem o reformă continuă. Oamenii care sunt acolo nu mai sunt. Îi văd doar la reuniunea ambasadorilor. Dacă puţea îngrozitor a Securitate, prin '92-'93, acum e doar un miros discret. Vreau însă să vă spun următorul lucru...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am geamurile deschise când intru în minister.

Bogdan Chirieac : Vreţi să îndepărtaţi bavurile politice care s-au ivit la Ministerul de Externe. Veţi accepta numirea de ambasadori politici de către preşedintele României ?

Rodica Culcer : Asta merge pe linia de întrebări pe care voiam să o pun şi eu şi o să ne răspundă la amândouă.... Ce se va întâmpla cu ambasadorii ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mie îmi cereţi...

Rodica Culcer : Dar nu acum, pentru că avem publicitate, şi după aceea discutăm despre ambasadori. Vor fi ambasadori politici ? Ce ambasadori vom avea ? Pentru că multe, multe numiri au fost extrem de controversate, controversate mai mult aspectele negative ale persoanelor care nu aveau ce căuta. Cred că aici era vorba de numirile politice...

Bogdan Chirieac : Acolo, Ministerul de Externe, ca să mai adăugăm ceva, ca să îl ajutăm pe domnul ministru...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Mai puneţi ceva.

Bogdan Chirieac : Nu, nu. Dimpotrivă, iau ceva ! Ministerul de Externe a trebuit să ducă în spate persoane ca Oliviu Gherman la Paris, precum Caius Traian Ungureanu la Atena şi alţii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu, nu. Caius Traian Dragomir.

Bogdan Chirieac : Îmi cer scuze. Iar trebuie să fiu psihanalizat. Aceste persoane au trebuit duse în spate de Ministerul de Externe. Numirile făcute de fostul preşedinte au fost fără milă. Clienţii politici, de-o seamă cu domnia sa, trebuie să aibă o sinecură. Şi au avut !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eee, politizarea ! Dacă ar fi politizare numai la nivelul acesta, atunci probabil lucrurile ar sta comod. Există nume, există locuri, vorba fabulei : „ştim unde se află şi unii, şi alţii". În cazul Ministerului de Externe, am avut eu surpriza să descopăr că politizarea s-a dus mult mai... în straturi mult mai profunde şi mai delicate.

Rodica Culcer : Adică şi cei care nu erau numiţi pe criterii politice erau tot numiţi...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Am fost surprins să descopăr că oameni care au avut o existenţă meteorică şi, în acelaşi timp, extraordinar de interesantă în viaţa politică românească au ajuns în posturi-cheie, în ambasade româneşti, în ambasade din statele membre ale Uniunii Europene. Daţi-mi voie să nu citez nume !

Rodica Culcer : Da, o să ne uităm să vedem cine a fost numit. Până la urmă tot se află.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu cine a fost... Dar cine a fost numit atunci !

Bogdan Chirieac : Dăm o mână de ajutor. Nu ne puneţi să căutăm.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, nu...

Andrei Pleşu : Eu pot să comit o mică indiscreţie, nu dăm nume. Am constatat că în decembrie şi ianuarie, decembrie 2004 – ianuarie 2005, încă au fost semnate numiri la post. În ianuarie au plecat.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Să ai surpriza că există o numire la post a unei persoane care nu este neapărat recomandabilă pentru o ţară din Uniunea Europeană, să spunem aşa, cu patru ore înaintea instalării noului ministru, mie mi se pare că este un gest riscant. E un gest riscant, să zicem, din punct de vedere administrativ, dar el ascunde o doză incredibilă de cinism şi chiar faţă de persoana în cauză. Indiferent care a fost destinul ei politic. De ce este nevoie să procedezi în felul acesta ? Ce fel de recompensă constituie aceasta pentru asemenea persoane ? Bun ! Revenim la chestiunea cu ambasadorii.

Bogdan Chirieac : Daţi-mi voie ! Staţi puţin. S-a făcut această numire, spuneţi-mi, poate că era necesar să plece cineva sau era cineva client politic ? Sunt două lucruri diferite. Una e că trebuie să fi mers, fiindcă de pe 2 ianuarie, la sediul României la Bruxelles, al UE, la misiunea noastră, sau la NATO, chiar trebuie să meargă...

Mihai-Răzvan Ungureanu : Auziţi !

Bogdan Chirieac : ...un expert în matematică sau un expert în...

Rodica Culcer : Dacă nu era un expert în matematică ! ? !

Bogdan Chirieac : ...sau în limba greacă.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Domnule Chirieac, vă asigur că, dacă ar fi fost un asemenea caz, nici măcar nu aş fi adus vorba, nu mai spun de aluzii. Aluzia este atât de transparentă... Mă rog ! Veţi avea surprizele dumneavoastră, văzând unele la un moment dat. Dar în ceea ce priveşte ambasadorii politici, nu pot anticipa gesturile politice ale domnului Băsescu. Aici probabil, domnul Pleşu va...

Andrei Pleşu : Nimeni nu poate !

Bogdan Chirieac : Aceasta nefiind un avantaj.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Aştept să văd mai întâi care va fi percepţia prezidenţială şi percepţia premierului României asupra actualei mobilări cu ambasadori a misiunilor şi ambasadelor noastre. Aştept să văd în ce măsură, şi aceasta este cumva sarcina mea, în ce măsură unii dintre cei care au fost numiţi acolo, să spunem pornind de la un ipotetic criteriu politic, zic ipotetic pentru că eu nu am cum să dovedesc, s-au instalat oportun sau nu în acel post. Am spus la un moment dat şi chiar doresc să repet acest lucru. Eu nu pornesc de la principiul că un om, dacă a avut un carnet de membru într-un partid politic, este în mod necesar defect în sistemul diplomatic sau este neapărat impropriu sistemului diplomatic. S-ar putea să aibă... să fie cât se poate de bine integrat şi să fie bun.

Bogdan Chirieac : Nu prea-prea... s-a dovedit că e defect.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă las pe dumneavoastră să judecaţi statistic acest lucru. Eu nu am să o pot face decât în momentul în care am hârtiile Departamentului de personal.

Bogdan Chirieac : Domnule ministru, dacă eşti în politică şi eşti de valoare, atunci faci politică la tine acasă. Şi aşa a fost de pe vremea tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Adesea, diplomaţia şi anumite posturi de ambasadori erau un cimitir al elefanţilor.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu aş vrea să înţelegeţi că felul în care încerc să apăr o gândire ponderată reprezintă de fapt o scuză disimulată a unei viitoare inactivităţi ministeriale.

Bogdan Chirieac : Mă trezesc că cineva care a ratat postul de prefect, nu ştiu, spun şi eu, la Satu Mare brusc e bun de ambasador la Luxemburg.

Mihai-Răzvan Ungureanu : E bun de consul general. În momentul în care ajungem la chestiuni de acest gen, atitudinea ministrului de Externe este inevitabil una singură, şi aceasta a spus-o şi predecesorul meu, politicienii şi-au asumat un risc, un risc personal, au plecat bănuind sau, dimpotrivă, nebănuind ceea ce se putea întâmpla după alegeri. În ceea ce îi priveşte pe cei care, nefiind ambasadori, au preluat, dar fiind oameni cu carnet politic, au preluat posturile diplomaţilor de profesie, daţi-mi voie să fiu un pic mai ferm. Pentru că e firesc, chiar nu văd care este folosul instituţiei şi, prin urmare, al ţării.

Rodica Culcer : Aţi avut măcar o discuţie preliminară cu preşedintele Traian Băsescu în legătură cu procentul de numiri politice în diplomaţie şi cu libertatea pe care v-o va lăsa să alegeţi nişte ambasadori calificaţi, diplomaţi de carieră?

Andrei Pleşu : Pot să spun că această discuţie încă nu a avut loc, pe o listă de nume. A avut loc o discuţie de principiu.

Rodica Culcer : De principiu vă întrebam.

Andrei Pleşu : Aceasta a avut loc, şi preşedintele Băsescu a încurajat, a apăsat ideea că trebuie găsite reguli foarte riguroase şi care să fie urmărite în mod riguros pentru circuitul ambasadorilor, să nu mai existe gradele de aproximaţie extraordinare între timpul cât stau ei ca ambasadori, între modul în care sunt aleşi, modul în care sunt trecuţi prin parlament ca să ajungă în post şi aşa mai departe, deci vrea reguli fixe, vrea împrospătare, asta e clar. Va fi inevitabilă şi o discuţie a unor cazuri, a unor situaţii, de la caz la caz. Aici, ministrul de Externe care cunoaşte bine instituţia, va avea un cuvânt

important de spus. Nu am impresia că preşedintele Băsescu are un program de amplasare politică a unor oameni, nu e pentru el aceasta o prioritate. Să vrea să împingă în faţă Ministerul de Externe. El are un program de principiu.

Rodica Culcer : Când se schimbă preşedintele, e foarte clar că se schimbă în general ambasadorii.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Şi se păstrează un procent.

Rodica Culcer : Acolo e foarte clar, se ştie foarte clar cum se face.

Bogdan Chirieac : Dar explicaţi şi cum se face, atunci când e ambasadorul politic, în Statele Unite. Se ia după lista de campanie, cine a cotizat mai mult este...

Rodica Culcer : Aşa a fost şi Alan Green ambasador al Statelor Unite în România.

Bogdan Chirieac : Nu e o ruşine, se întâmplă în cea mai mare democraţie din lume.

Rodica Culcer : Numiri politice sunt peste tot. Ideea este : credeţi că e oportună această reîmprospătare în marile capitale ? Cele cheie.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă referiţi la ambasadori politici sau, în genere, la reîmprospătare ?

Rodica Culcer : În general. Pentru că nu putem nega o anumită afiliere politică, chiar a diplomaţilor care au fost promovaţi până acum. Eu nu cred că se poate despărţi chiar atât de clar. Vă întreb dacă aşa este şi vă întreb dacă este cazul, nu vreau să sugerez nimic. Marile capitale strategice, ca să nu le iau acum la rând, să iasă de aici că vrem să schimbăm un ambasador.

Bogdan Chirieac : Să întrebăm. Măcar pe Axa Washington-Londra se schimbă ambasadorii ?

Rodica Culcer : Paris, Berlin, Roma ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Vă dau răspunsuri care vă dezamăgesc. Această chestiune urmează să fie discutată şi cu preşedintele, şi cu primul-ministru.

Rodica Culcer : Încă nu s-a discutat nimic. Părerea dumneavoastră care este ? Aveţi o părere personală ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Pot să am păreri personale ?

Rodica Culcer : Vă rog !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu la televizor.

Rodica Culcer : A, bine ! Atunci să ne spuneţi după emisiune. Dar, poate, domnul Pleşu are o părere.

Andrei Pleşu : El se comportă, mi se pare, foarte echilibrat şi foarte înţelept.

Rodica Culcer : Nu există întrebări indiscrete, numai răspunsuri indiscrete. Ştim asta ! Eu am datoria să pun întrebările.

Andrei Pleşu : Fără îndoială. Problema de care te izbeşti inevitabil când ai de-a face cu o instituţie ca Ministerul de Externe este următoarea : chiar diplomaţii de carieră, tehnicienii, experţii nu s-au lămurit încă la noi în raporturile lor cu politicul. Când se schimbă o guvernare, există o mişcare mai lentă sau mai rapidă a tuturor spre a se plia pe noua putere. Unii intră direct în partid, unii devin utili în partidul lor, unii sunt

simpatizanţi la vedere, unii sunt mai discreţi, unii scriu scrisori şi aşa mai departe. Drama asta să zicem că este omeneşte de înţeles, deşi un om care vrea să facă o carieră diplomatică ar trebui să fie... Acum sunt eu, în opinia domnului Chirieac, concentrat pe acest ţel, fără prea multe colaterale. Ei bine, când se schimbă puterea, toţi trăiesc o dramă. Fiindcă ei vor să-şi continue cariera diplomatică, îşi dau seama, pe de altă parte, că opţiunile lor din timpul perioadei imediat anterioare i-au colorat într-un fel care s-ar putea să îi încurce şi toţi intră într-un fel de derută care pe mine mă înduioşează. Îi simţi că ar vrea să se reacomodeze, să se recalibreze, să îşi regleze tirul din nou, să se refacă portretul, şi această ezitare a lor, între profesionalitate şi joc politic, le subminează, după părerea mea, cariera şi îi face foarte dificilă sarcina unui om care vrea să promoveze performanţa, pentru că ei sunt cei care, de multe ori, introduc politicul în viaţa lor profesională.

Bogdan Chirieac : Asta dovedeşte şi fragilitatea democraţiei noastre. Deşi, în opt ani de zile, am avut trei alternanţe la putere. Normal, specialistul, diplomatul, în Ministerul de Externe, ar trebui să se comporte ca la Foreign Office. Faptul că au plecat laburiştii şi vin conservatorii nu are nici o relevanţă pentru ambasadorii care sunt numiţi sau pentru secretarul 1, 2, 3, ministru-consilier şi aşa mai departe, şi atunci oamenii aceştia îşi fac meseria. Mulţi dintre ei, vorbesc de ambasadori străluciţi pe care îi avem, tineri, plăcuţi, şi mai puţin tineri, şi care, la urma urmei, trebuiau să facă asta, ei fiind profesionişti. Trebuiau să fie deschişi faţă de putere. Ei ar vrea să fie în continuare deschişi faţă de putere, scopul fiind, la urma urmei, România, nu puterea ca atare.

Rodica Culcer : Aici am putea să discutăm şi modul în care puterea a forţat sau diferite puteri au forţat o anumită obedienţă a diplomaţilor.

Bogdan Chirieac : Toate puterile au forţat obedienţa nu numai a diplomaţilor, dar s-a încercat până şi a fochiştilor de bloc. Să sperăm că noua putere, putem să sperăm, nu va forţa acelaşi lucru.

Rodica Culcer : Suntem încă într-un interval de timp în care ne permitem să sperăm. Foarte pe scurt, în final, pentru că nu am vorbit nimic despre o relaţie, o chestiune de politică externă care de fapt e foarte importantă pentru noi toţi, şi anume relaţia cu Moldova. Care sunt bavurile de înlăturat şi priorităţile pe care trebuie să le urmărim pe această nouă prioritate pe care o puncta Traian Băsescu pe lista politicii externe româneşti ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu vreau să fac nicicum avanpremieră la discursul prezidenţial, care va fi îndeajuns de clar pe liniile strategice. După discursul ministrului de Externe, sper să meargă mai mult pe detalii tactice precise. Vă pot spune că, oricum, Republica Moldova reprezintă o prioritate a politicii externe româneşti, asta era o chestiune de aşteptat, dar este altceva în momentul în care începi să îţi asumi o prezenţă consecventă la Chişinău. Vă dau un singur semn şi cred eu că este cel mai relevant, cel puţin în momentul acesta al discuţiilor, vrem să facem o altă ambasadă acolo.

Rodica Culcer : Am înţeles ! Iată o ştire interesantă cu care încheiem această ediţie.

Bogdan Chirieac : Şi cu aceasta de acum ce faceţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu ! Fizic, va exista o nouă Ambasadă la Chişinău.

Bogdan Chirieac : Clădirea ! ? !

Mihai-Răzvan Ungureanu : Clădirea, da ! Ceea ce înseamnă foarte mult.

Bogdan Chirieac : Atunci vă întreb altceva. Şi cu ce o umpleţi ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eeee. Iată, de aici, încep lucrurile cu care preşedintele...

Rodica Culcer : Iată o bază de discuţie. Într-o emisiune viitoare, pentru că asta trebuie să se încheie din păcate, vin ştirile de la ora 20. Mulţumim foarte mult invitaţilor noştri : Bogdan Chirieac, Andrei Pleşu, Mihai-Răzvan Ungureanu. Pe mâine !

11 ianuarie 2005, *Realitatea TV*

„Nu există reproş la adresa tipului de fiziologie pe care democraţia românească l-a ales”

Andreea Bratosin : Domnule ministru, preşedintele Traian Băsescu a anunţat ca prioritate principală de politică externă includerea Bucureştiului pe axa Washington-Londra. Vi se pare corect termenul „axă” ? Cum veţi materializa această directivă ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Daţi-mi voie să vă spun, la început, că politica externă poate fi exprimată la nivel retoric prin două formule semantice : substantivală sau adjectivală. În cazul unei expresii substantivale, politica externă îşi desfăşoară conceptele ; iar când este vorba de a-i măsura pasul sau de a discuta despre tonurile în care este construită politica externă, atunci se exprimă adjectival. În cazul de faţă, este evident că avem de-a face cu un concept, pe care domnul preşedinte dorea să-l exprime într-o modalitate cât mai clară şi, în acelaşi timp, cât mai precisă cu putinţă. Aceasta nu este o modalitate care exclude, în vreun fel, vreuna dintre capitalele Europei. Menţionarea accentuată a Londrei se datorează nevoii de a înţelege, de a face ca orice receptor al mesajului de politică externă să înţeleagă imaginea unei Europe complete – pentru că acesta este termenul în care judecă preşedintele relaţia cu Uniunea Europeană –, nu doar o Europă în care există doi-trei parteneri, ci o Europă care este conectată la Marea Britanie şi care joacă prin intermediul Marii Britanii în raportul transatlantic.

Iar faptul că Washingtonul este menţionat cu tot atâta greutate cred că nu stârneşte nici o mirare. Axa, cum spune domnia sa, Washington-Londra se doreşte în primul rând un vector de interes. Ne interesează Londra, ne interesează Washingtonul şi, repet, nu înseamnă, Doamne fereşte, că nu ne interesează Parisul sau nu ne interesează Berlinul, Roma, Madridul sau orice altă capitală a Uniunii. Preşedintele preţuieşte foarte mult parteneriatul strategic dintre România şi Statele Unite şi s-a simţit dator să pună această tuşă clară asupra raporturilor externe ale României. Repet, nu s-a dorit nici un moment ca această remarcă să aibă un accent exclusivist.

Andreea Bratosin : Washingtonul şi Londra sunt la curent cu intenţia noului preşedinte al României ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Sigur că Washingtonul a primit declaraţia cu, cred eu, binemeritată atenţie. La fel şi Londra. Parisul şi Berlinul au reacţionat foarte prompt. Cred că debutul de politică externă al preşedintelui nu se anunţă nespectaculos.

Andreea Bratosin : Ce fel de reacţii au avut Parisul şi Berlinul ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Au fost reacţii de foarte mare interes. Relaţiile cu aceste capitale sunt importante, după cum o dovedeşte şi agenda noastră pentru următoarele

patru luni, a contactelor bilaterale. Germania nu va fi nicidecum ocolită, tot aşa cum ne interesează foarte mult un contact la nivel înalt cu Rusia.

Andreea Bratosin : Cunoscută fiind rivalitatea care există la nivelul Uniunii între polul Paris-Berlin, pe de o parte, şi Londra, de cealaltă parte, preferinţa declarată a României pentru una dintre tabere nu ne va crea probleme cu cealaltă, probleme care pot avea un impact negativ asupra integrării noastre în UE ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, câtuşi de puţin. Declaraţia aceasta nu a stârnit nicicum asemenea crispări. Dimpotrivă, este o declaraţie a cărei francheţe, în valoare absolută, a plăcut şi l-a transformat pe preşedintele Băsescu într-un agent previzibil de politică externă. Trebuie să vă spun că nici Bruxelles-ul, nici Washingtonul nu apreciază retorica alambicată şi dansul pe sârmă al diplomaţiilor nehotărâte. N-aş spune că expresia a contrariat. În momentul de faţă, România este subiectul unui interes nu doar amical, ci al unui interes politic real din partea Bruxelles-ului şi a Washingtonului.

Andreea Bratosin : Credeţi că organizarea de alegeri anticipate în România (o idee mult vehiculată în ultimele zile) va ajuta ţara noastră în implementarea reformelor convenite deja cu UE pentru aderarea noastră la Uniune în ianuarie 2007 ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : După ştiinţa noastră, nu există nici un fel de reproş la adresa tipului de fiziologie pe care democraţia românească l-a ales. Ceea ce interesează este ca ea să fie funcţională. Contează performanţa internă, iar performanţa internă are, cel puţin în aceste luni de început, tangenţe reduse cu aparentele convulsii de pe scena politică internă. Contează mult mai mult performanţa propriu-zisă, tehnică, a instituţiilor chemate să îndeplinească angajamentele asumate, iar executivul lucrează intens la aşa ceva.

Andreea Bratosin : Sunteţi noul şef al diplomaţiei române. Consideraţi că aţi primit o moştenire grea ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Nu, dimpotrivă. În primul rând, nu-mi este propriu un asemenea mod de judecare, pentru că el conţine mai curând, asupra propriilor neputinţe, o scuză destul de inabil disimulată. În al doilea rând, Ministerul de Externe este un minister funcţional, în care procesele de reformă au fost demarate cu multă ponderaţie şi cu o reală dorinţă de a preschimba instituţia, îndreptând-o într-o direcţie convenabilă şi diplomaţilor, şi contribuabilului. Este un minister care nu are nevoie decât de continuitate în aceste procese de transformare structurală şi de calm, bun-simţ şi înţelepciune. În al treilea rând, este un minister care oferă în măsura în care i se şi oferă, un minister care livrează produsul politic într-un ambalaj de credibilitate şi de consecvenţă principială, în măsura în care i se şi dau motive.

Andreea Bratosin : Veţi face schimbări în minister ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Marea majoritate a schimbărilor se petrec pe cale naturală. Există un proces firesc de reaşezare a vârstelor, există o necesitate de configurare confortabilă a competenţelor, un proces natural de absorbţie a oamenilor tineri şi, proporţional, de despărţire onorantă şi onorabilă de cei care până acum au lucrat împreună cu noi în Ministerul Afacerilor Externe. Aceasta ar fi latura umană. Ministerul mai are nevoie de schimbări şi sub alte aspecte, are nevoie accentuată de fonduri, de înţelegere, de compasiune administrativă din partea executivului, fiind un minister care îşi schimbă treptat steagul, de la flamura peticită la una cu adevărat europeană. Sigur,

este şi un minister în care încă se mai risipesc fonduri, în care mai apar din când în când fisuri ce trebuie reparate.

Andreea Bratosin : Ce veţi face cu ambasadorii numiţi politic ?

Mihai-Răzvan Ungureanu : Eu nu cred că un ambasador numit pe criterii politice trebuie luat de la bun început ca fiind un ambasador impropriu. Totul merită judecat în funcţie de competenţă : politicul nu este neapărat în divorţ cu criteriile de competenţă profesională, după cum nu cred că un diplomat de carieră este în mod automat exemplar din punct de vedere profesional. Va prevala selecţia individuală, în funcţie de ceea ce intenţionează să facă mai departe diplomatul sau ambasadorul. Sunt convins că unii şi-au descoperit vocaţii pentru cariera diplomatică, iar alţii îşi vor căuta alte slujbe...

8 ianuarie 2005, *Adevărul*

Intervenţie în cadrul „Buletinului de ştiri”

Reporter : Toate ziarele de astăzi, majoritatea ziarelor de astăzi, dau ca sigure o mulţime de schimbări în ceea ce priveşte ambasadele României.

Mihai-Răzvan Ungureanu : Haideţi să punem lucrurile în altă ecuaţie. Aici sunt două chestiuni pe care tu le-ai atins şi mă bucur că deschidem discuţia într-o notă de sinceritate. În primul şi în primul rând, Ministerul de Externe nu se odihneşte niciodată. Este o instituţie care trebuie să fie promptă şi pe 1 ianuarie. Senzaţia mea a fost că, spre deosebire de multe alte locuri din executiv, când toată lumea sărbătorea, colegii mei erau cât se poate de îngrijoraţi de ceea ce se întâmplă în lume, au fost catastrofe, au fost tot felul de urgenţe care se prăvăleau inoportun.

Într-o asemenea instituţie, excesele de zel şi chirurgia fără anestezie pot să provoace mari colapsuri şi, la un moment dat, pot să o defuncţionalizeze complet.

Eu aş vrea să fiu foarte ferm în chestiunea asta şi să o spun răspicat : eu, personal, nu fac liste. Iar pariul pe care l-am desenat în momentul în care am intrat în Ministerul de Externe a fost următorul : ce mă interesează mai mult decât orice alt joc subteran de ape politice sau de interese personale este competenţa. Să fim foarte sinceri : oamenii care sunt plasaţi în sistem – pentru că, într-adevăr, Ministerul de Externe a fost foarte politizat – în dispreţul oricărei norme de profesionalitate, în dispreţul oricărei norme de competenţă, ies singuri la suprafaţă, precum uleiul deasupra apei, şi singuri se exclud din sistem.

În alte cazuri, oameni care păreau să nu aibă nici un antecedent biografic avantajos din perspectiva relaţiei cu diplomaţia s-au comportat admirabil. O spun fără nici un resentiment şi cât se poate de detaşat.

Acesta este un minister în care chirurgia bruscă şi lipsită de calcul previzional duce la catastrofe. Niciodată n-a fost vorba în Ministerul de Externe de liste. Asta trebuie să fie clar ; o spun şi pentru auzul colegilor mei. Aş vrea să fie limpede : niciodată n-a fost vorba, în cazul acesta, mai ales, de mişcări bruşte, de muşchi încordaţi, de crispări. Cei care sunt inoportuni singuri se dovedesc inoportuni.

Al doilea lucru, în ceea ce priveşte reacţia din presă, mă bucur că măcar sunt citat aşa cum trebuie. Şi asta face parte din expunerea publică a ministrului de Externe. Sunt citat cât se poate de sec, chiar dacă după aceea apare o expresie de saturaţie care vine din partea unor contribuabili, eu nu am cum să nu ţin cont de aşa ceva, evident. Nu am cum să nu spun : da, domnule, Ministerul de Externe trebuie să treacă printr-o perioadă de reconstrucţie instituţională, pentru că eu chiar cred în acest lucru.

Ministerul de Externe are o foarte consistentă generaţie tânără, tot aşa cum are îndeajuns de mulţi diplomaţi şi personal tehnic dintr-o generaţie apropiată de pensie.

Cel care binemerită, şi am spus-o de la bun început, din ziua în care am intrat în minister, cel care binemerită va binemerita. Asta este, cred, rigoarea de care ar trebui să ne ţinem. Să nu ne amăgim. Există oameni cu foarte mare experienţă, care au ce să caute în minister, dar nu în dispreţul legii, evident. Şi există foarte mulţi oameni tineri care trebuie să înveţe. Nu putem să le facem o educaţie construită pe experimente : lasă-i să greşească, pentru că, la un moment dat, se corectează singuri. În diplomaţie, din păcate, nu greşeşti des. În momentul în care greşeşti, te descalifici. Asta n-ar fi nimic : descalifici însă ţara pe care o reprezinţi.

Ministerul de Externe începe să devină subiectul atenţiei în materie de politizare. Nu cred că există locuri mai delicate în articulaţiile executive ale statului român, în care argumentul, în care nevoia suplimentului de identitate politică să se fi vădit atât de mult în ultimii patru ani. Pentru mine este o problemă. Pentru că nu cred că un diplomat – despărţiţi-mă de persoana ministrului de Externe în momentul aceasta –, nu cred că un diplomat bun are neapărat nevoie şi de un argument suplimentar al propriei identităţi, acel argument numindu-se apartenenţă partinică.

Eu cred că un om bun este un om bun, oriunde ar fi şi oricum ar fi. Că poartă o haină de-un fel, că poartă o altă haină, că se mişcă pe bicicletă sau că merge pe jos, totuna e. Dacă e nevoie să-şi pună lângă legitimaţia de diplomat şi-un carnet de partid, daţi-mi voie să mă îndoiesc că asta este o soluţie mai bună pentru a trece prin viaţă. Sper că acest reflex va putea fi excizat. Tot aşa cum sper că am să fiu suficient de tenace în a apăra cu succes interesele instituţiei. Nu vreau să ne amăgim cu gândul că un ministru de Externe, când vine în instituţie şi încearcă să o conducă, devine dintr-odată taur furios şi se încruntă împotriva propriilor colegi. Eu cred că o asemenea atitudine ar deturna un efort de grup.

5 ianuarie 2005, *RFI*

Index de persoane

A

Ahtisaari, Martti (preşedinte al Finlandei, 1994-2000, fost reprezentant special al ONU pentru reglementarea statutului provinciei Kosovo, 2005-2007) 95, 327, 466-467
Al Khalifa, Sheikha Haya Rashed 90
Alain 497
Albright, Madeleine (secretar de stat al SUA, 1997-2001) 850
Alexandru cel Mare 137
Alexandru I (ţar) 181-182
Alexandru, Marcel 408-409, 608
Allen, George 770
Altenburg, Günther (ambasador, a fost adjunct al secretarului general al NATO pentru afaceri politice şi politică, 2001-2004) 273
Anghelescu, Adina 444-448
Annan, Kofi (secretar general al Naţiunilor Unite, 1997-2006) 283
Antonescu, Ion 216, 309
Apreutesei, Paula 135
Armanca, Brânduşa 449-452
Artopolescu, Ovidiu 135
Asachi, Gheorghe 183, 313
Asselborn, Jean (ministrul Afacerilor Externe şi Imigraţie al Luxemburgului, din 2004) 729
Atanasiu, Teodor 420, 506, 510, 520
Avramescu, Cătălin 655-665

B

Babiciu, Alexandra 549-551
Baconschi, Teodor 491, 641
Baker, Andrew (director în cadrul American Jewish Committee) 261
Balkenende, Jan Peter (premier al Regatului Unit al Ţărilor de Jos, din 2002) 511
Balladur, Édouard (premier al Franţei, 1993-1995) 645
Barbu, Sulfina 732
Barnett, Robin 519
Barnier, Michel (ministru de Externe al Franţei, 2004-2005) 289
Barroso, José Manuel Durão (preşedinte al Comisiei Europene, din 2004) 41, 564, 579, 745, 782
Basarab, Matei 660
Băsescu, Traian 263, 299, 309, 317-318, 321, 322, 326, 334, 337, 341-342, 347, 363, 365-367, 381, 392-393, 398, 408, 426, 451-452, 480-481, 486-487, 497-501, 510, 515-516, 520, 530-533, 561, 564, 576, 578, 583-584, 606, 619, 625, 627, 629, 634, 636-638, 650, 691, 694, 709-711, 713-714, 718, 725, 727-728, 732-733, 735, 738-739, 744, 748, 750, 753-754, 763, 769-771, 787, 791-793, 803-804, 806-807, 811-812, 814-820, 825-827, 829, 831, 833, 834, 839, 843-847, 850-854, 858-861, 863-864
Beckstein, Günther (politician german, membru al Uniunii Social-Creştine – CSU – Bavareze, ministru de Interne, 1993-2007, premier al Landului Bavaria, din octombrie 2007) 731
Béla, Markó 635
Bichir, Florian 394

Bin Laden, Osama 411
Blaga, Vasile 392, 421, 666, 765-766, 795, 799
Blair, Tony (politician britanic, premier al Marii Britanii, 1997-2007) 419, 794, 813, 814
Boagiu, Anca 573-574, 646, 726
Boagiu, Magdalena 573-574, 646, 726
Bobu, Emil 610
Boc, Emil 502, 734
Bogatu, Petre 363, 367-368
Böhmdorfer, Dieter (ministru al Justiţiei în Austria, 2000-2004) 600
Borrell, Josep (preşedinte al Parlamentului European, 2004-2007) 79, 289, 643
Bos, Jan Willem 370-371, 373-375
Bot, Bernard (ministru al Afacerilor Externe al Regatului Ţărilor de Jos, 2003-2007) 631, 690
Bota, Liviu 798
Bottesch, Martin 52
Braham, Randolph L. 261
Brandt, Willy (cel de-al 4-lea Cancelar al Republicii Federale Germania, 1969-1974) 500
Bratosin, Andreea 855, 863-865
Brătescu, Bogdan 612
Brătianu, Gheorghe 710, 821
Brătianu, Ion C. 358, 633,
Brătianu, Ion I.C. 494
Brâncuşi, Constantin 416
Brezoianu, Constantin 657
Brok, Elmar (membru al Parlamentului European din partea Uniunii Creştin-Democrate – CDU – germane, preşedintele Comitetului pentru Afaceri Politice al Parlamentului European) 643, 652
Buga, Iulian 836
Busek, Erhard (coordonator SECI, fost Coordonator special al Pactului de Stabilitate din Europa de Sud-Est, 2002-2008, fost vice-cancelar al Austriei, 1991-1995) 201, 248-249, 255
Bush, George W. 466, 498, 613, 672, 769-770, 791, 794, 801, 806, 821, 851

C

Cantacuzino, Mihai 656
Cantemir, Dimitrie 181
Caproşu, Ioan 47, 392, 424, 450, 493
Caragea, Constantin 212
Caragiale, Ion Luca 493, 667, 801
Caranfil, Nae 425
Cardin, Pierre 752
Carol al XII-lea 181
Carol cel Mare 138-139
Carol I 183
Cazaban, Jules (actor român, 1903-1963) 312
Ceauşescu, Nicolae 408, 592, 608, 618, 638, 704, 718, 737, 741, 798, 838, 859
Chebeleu, Traian 799
Chetruş, Petru 134
Chihaia, Monica 412-413
Chirac, Jacques 854
Chiriac, Laura 438-441
Chirieac, Bogdan 414-423, 425, 440-441, 780-794, 843-862
Chiriţă, Elena 462, 475-477, 640-642
Chistrugă, Eugenia 760
Chivu, Marius 308, 315
Churchill, Winston 258
Ciocanu, Gheorghe 134
Ciocăzanu, Laurenţiu 359-361, 625-628
Cioroianu, Adrian 343
Cipăianu, George 207
Clej, Petru 429
Codru-Drăguşanu, Ion 184
Colţeanu, Cristian Valentin 319
Coman, Maria 380-386
Comaroschi, Ireny 65
Comnen, Nicolae 494
Constantinescu, Emil 419, 637, 789, 817-818, 845, 857
Constantinoiu, Marina 545-547
Corbea-Hoişie, Andrei 52
Corlăţean, Titus 31
Corneanu, Nicolae 506
Corneille 449
Costache, Veniamin 313
Crăciun, Gilia 504, 543
Crişan, Magda 443, 468-470

Crouch II, Jack Dyer (Ambasador al SUA în România, 2004-2005, adjunct al consilierului pe probleme de securitate naţională al Preşedintelui SUA, din 2005) 543, 555, 737
Culcer, Rodica 843-862
Cuza, Alexandru Ioan 183, 313

D

D'Alema, Massimo (ministru de Externe al Italiei, 2006-2008) 319, 527-528
Damian, George 752
Davis, Terry (politician britanic, secretar general al Consiliului Europei, din 2004) 725
Dăscălescu, Constantin 610
De Gaulle, Charles 140
De Gucht, Karel (ministru de Externe al Belgiei, din 2004) 48, 555
De Villepin, Dominique (premier al Franţei, 2005-2007) 331
Deac, Dana 617-621
Delahousse, François 277
Demidov, Anatoli 184
Dengjie, Tang 695
Diaconescu, Cristian 649, 711-715
Di Stasi, Giovanni 160-161
Djuvara, Neagu 797
Dobrovolschi, Mihai 408
Donici, Alexandru 183
Dragomir, Caius Traian 799, 857
Dragomir, Ionel 638
Drašković, Vuk (ministru al Afacerilor Externe al Serbiei şi Muntenegrului, 2006-2007, şi al Serbiei, 2007-2008) 248, 300, 303
Drăghici, Marius 762-763
Drăgotescu, Corina 529-534, 536-542
Duca, Ion Gheorghe 494
Dulgheru, Barbu 661
Dumitrescu, Cristian 602-603
Dumitrescu, Răzvan 410-411
Durandin, Catherine 668

E

Ecaterina a II-a 181
Eliasson, Jan (diplomat suedez, preşedinte al Adunării Generale a ONU, 2005-2006, ministru al Afacerilor Externe al Suediei, aprilie-octombrie 2006) 90
Eskenazy Moroşanu, Victor 523-524

F

Ferber, Markus (politician german, membru al Parlamentului European din partea Uniunii Social-Creştine din Bavaria) 287
Ferrero-Waldner, Benita (comisar european pentru Relaţii externe şi Politica Europeană de Vecinătate, din 2004) 201
Fest, Joachim (istoric, jurnalist, critic şi editor german, specialist în istoria Germaniei naziste, 1926-2006) 442
Filipescu, Marica 657
Fischer, Joschka (vice-cancelar al Republicii Federale Germane, ministru al Afacerilor Externe, 1998-2005) 582, 626, 806
Flutur, Gheorghe 581, 795
Fondane, Benjamin 215
Fota, Iulian 167
Fournet, Jean (asistentul secretarului general al NATO pentru diplomaţie publică, 2003-2007) 155
Frăţilă, Marius 344-352
Freud, Sigmund 519
Fulga, Gheorghe 638

G

Gaddafi, Mu'ammar al 617-618
Gafencu, Grigore 450, 494, 633
Gaginsky, Cristian 35-37
Galaction, Gala 120
Gallagher, Tom 648
Gavrilă, Carmen 678
Geoană, Mircea 280, 314, 534-537, 576, 694, 717, 785, 834, 836, 844, 851, 853
Geremek, Bronisław (istoric şi politician polonez, ministru de Externe al Poloniei, 1997-2000) 256
Gheorghe Ştefan (domn) 181
Gheorghe, Andrei 416-425
Gherghişan, Mihaela 643-644, 647, 651-654
Gherman, Oliviu 857

Ghibernea, Dan 488, 799, 835
Ghinea, Cristian 313
Ghiţulescu, Constanţa 655-665
Ghiţulete, Dragoş 643-650, 652-654
Glăvan, Ştefan (fost ambasador al României la Belgrad, 2000-2004, preşedintele Comisiei de politică externă a Camerei Deputaţilor) 785
Goia, Nicolae 408-409
Gojdu, Emanoil 313-314, 352-353, 483, 485, 536-539, 811-812
Göncz, Kinga (ministru de Externe al Ungariei, din 2006) 65, 483
Gorovei, Ştefan 47, 424, 450, 493-494
Goşu, Armand 395-401, 508-509
Green, Alan 860
Grigoriu, Paul 809-812
Gül, Abdullah (fost ministru al Afacerilor Externe, 2003-2007, preşedinte al Turciei, din 2007) 248, 251
Guseth, Cristina 87

H

Hagi, Gheorghe 421-422
Halonen, Tarja (preşedinta Finlandei, din 2000) 582
Hariri, Rafik (fost premier al Libanului, 1992-1998, 2000-2004, asasinat într-un atentat la 14 februarie 2005) 19, 285, 453, 695
Hasdeu, Bogdan-Petriceicu 183
Havel, Václav (scriitor, dramaturg, disident ceh, preşedinte al Republicii Cehe, 1993-2003) 752
Hayssam, Omar 757
Hărdău, Mihail 65
Herodot 137
Hesiod 137
Heusgen, Christoph (consilierul pe probleme de politică externă al cancelarului Germaniei, Angela Merkel) 406
Hill, William (ambasador, şef al Misiunii OSCE în Republica Moldova, 2003-2006) 248-249
Hollender, Ioan 451
Hoop Scheffer, Jaap de (secretar general al NATO, din 2004) 826
Hotăran, Silviu 135-136
Hurezeanu, Emil 813-824

I

Iacobescu, Alice 584-590
Ilaşcu, Ilie 152, 163
Ilie, Răzvan 490-496
Iliescu, Ion 400, 610, 637, 713, 787, 798, 816-817, 853
Ilievski, Tihomir 248
Ilinoiu, Anca 738
Ioanid, Radu 261
Ionescu, Take 494
Ioniţă, Iana 466
Ioniţă, Sorin 453-455, 457-461
Iorga, Nicolae 182, 655
Iosif (protopop) 659
Ipsilanti, Alexandru 182, 663
Irimia, Cristina 433-434
Islami, Kastriot 248
Iustinian 139
Iuşcenko, Viktor (preşedintele Ucrainei, din 2004) 265, 293, 553, 705, 716, 737-738, 744, 748, 753-754, 773, 803, 818-820, 825-826
Ivanić, Mladen 248
Ivanţoc, Andrei 163

J

Jacobovits de Szeged, Adriaan (reprezentant special al UE pentru Republica Moldova, 2005-2007) 761
Jarre, Jean-Michel 752
Jiarui, Wang (membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez) 695
Jiaxuan, Tang (fost ministru de Externe al Republicii Populare Chineze, 1998-2003) 694-695
Jintao, Hu (secretar general al Partidului Comunist Chinez, din 2002) 694
Joiţa, Tănase 835

Jones, Sir Emyr Parry (diplomat britanic, fost reprezentant permanent al Marii Britanii la Naţiunile Unite şi fost reprezentant permanent al Marii Britanii la Consiliul Nord--Atlantic) 178
Juncker, Jean-Claude (politician luxemburghez, premier al Luxemburgului, din 1995) 149, 162, 758

K

Kaidanov, Ivan 183
Kaplan, Robert 821
Kerenski, Aleksandr Fiodorovici 701
Kern, Maria 437
King, Charles 564
Kiseleff, Pavel 182
Kissinger, Henry 393-394
Kogălniceanu, Mihail 313, 358, 450, 633
Kohl, Helmuth 500, 698
Kosacev, Konstantin (politician rus, preşedinte al Comitetului Dumei de Stat pentru Afaceri Internaţionale, membru al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei) 149
Koštunica, Vojislav (prim-ministru al Serbiei, din 2004) 497
Krîlov, Ivan Andreevici 183
Kronspiess, Hans 704-705
Kwasńiewski, Aleksandr (fost preşedinte al Poloniei, 1995-2000) 825

L

Laczynski, Michael 387-388
Lagendijk, Joost (politician olandez, membru al Parlamentului European, membru al Grupului politic al ecologiştilor) 647
Lavrov, Serghei (diplomat rus, ministrul de Externe al Federaţiei Ruse, din 2004) 71, 393, 496, 499, 627, 636, 687, 701-703
Lazăr, Gilda 87
Lazurca, Marius 135-136
Lăzăroiu, Sebastian 635
Lenţa, Cătălin 598
Leuştean, Lucian 207, 491, 641
Litvinov, Maksim Maksimovici 797
Lohadynsky, Otmar 599-601
Ludford, Sarah, Baroana (politician britanic, membru al Parlamentului European, grupul liberal-democrat) 652-653
Lungu, Adrian 584, 586, 589
Lupescu, Silviu 136

M

Macovei, Monica 333, 392, 515, 595, 634-635, 712, 763
MacShane, Denis (politician britanic, ministru pentru Afaceri Europene al Marii Britanii, 2002-2005) 779
Mádl, Ferenc (preşedinte al Ungariei, 2000--2004) 826
Magheru, Gheorghe 799
Mahomed (Profetul) 153
Maior, Liviu 799
Maiorescu, Titu 32, 494, 633
Malinovski, Tom (director în cadrul organizaţiei *Human Rights Watch*) 689
Mandelson, Peter (comisar european pentru Comerţ, din 2004) 604
Manoilescu, Mihail 450
Manolache, Lică 379
Manolescu, Andrei 429
Mariaschin, Daniel (vicepreşedinte al B'nai B'rith International) 261
Martin, Matei 308-309
Marty, Dick (politician elveţian, membru al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei; în 2005, a fost numit preşedintele unei comisii care a investigat acuzaţiile privind presupuse închisori CIA în Europa) 690
Mayer, Eric 774
Medvedev, Aleksandr 349
Meleşcanu, Teodor 798, 836
Menner, Werner 402-403
Merkel, Angela (cancelar al Republicii Federale Germane, din 2005) 406, 577, 685, 698
Mihailovici, Aleksei (ţar) 181
Mihaiu, Liviu 408-409

Mihăieş, Mircea 135-136, 139
Milkov, Nikolay 248
Milošević, Slobodan 417, 790
Miloşescu, Monica 678
Minikes, Stephan (ambasador al SUA la OSCE, 2001-2005) 759-760
Miroiu, Adrian 716
Mitreva, Ilinka (fost ministru de Externe al Republicii Macedonia, 2002-2006) 248
Mitri, Tareq (ministru al Culturii în Guvernul libanez, din 2005) 453
Møller, Per Stig (ministru de Externe al Danemarcei, din 2001) 725
Molotov, Veaceslav Mihailovici 500, 700-701, 703, 804-805
Molyviatis, Petros (politician elen, ministru de Externe, 2004-2006) 248
Moore, Roger 752
Morar, Vasile 622-624
Moratinos, Miguel Ángel (diplomat şi politician spaniol, ministru de Externe, din 2004) 51, 766
Moscovici, Pierre (politician francez, ministru pentru Afaceri Europene în Guvernul Lionel Jospin 1997-2002, vicepreşedinte al Parlamentului European – grupul socialist –, din 2004) 43, 289, 406
Müller, Annett 571-572
Mungiu-Pippidi, Alina 736
Muscă, Mona 486-487

N

Nahoi, Ovidiu 358-361, 625-628
Nakashidze, Nino (politician georgian, preşedinte al Comitetului parlamentar pentru integrare europeană din Georgia) 155
Napoleon 138, 181-182
Naumescu, Valentin 207, 641
Năstase, Adrian 280, 417, 536, 600, 648, 717, 787, 794, 836, 852-853
Nedelcu, Dragoş 591-593
Negru, Nicolae 363, 365
Negruzzi, Costache 183, 442
Nesteruşkin, Valerii 744
Nicolae I (ţar) 182
Niculescu, Anton 491
Niculescu, Luca 643-645, 647-651
Nietzsche, Friedrich 393
Nistorescu, Cornel 529-542

O

Oancea, Viorel 507
Oişteanu, Andrei 312
Olteanu, Bogdan 418, 485-486
Onofrei, Pompiliu 451-453
Oprea, Marius 707-708
Orbán, Anita 839-842
Orban, Leonard 393, 427, 439-441, 453-456, 458-461
Orban, Ludovic 643
Ostalep, Valeriu (ministru-adjunct pentru Afaceri Externe şi Integrare Europeană al Republicii Moldova) 500

P

Pacepa, Ion Mihai 608, 638
Palade, Rodica 666-673
Paleologu, Alexandru 323
Paleologu, Toader 323
Palty, Sonia (scriitoare israeliană de origine română, stabilită la Tel Aviv, supravieţuitoare a Shoah) 214
Patriciu, Dinu 322, 634, 757
Pauker, Ana 633, 797
Paul-Bădescu, Cezar 307, 310
Păuna (din mahalaua Brad) 659
Pejčnović Marija (parlamentar croat, membru în Uniunea Democratică Croată, membru în Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei) 248
Peter, Teo 687
Petrencu, Anatol (preşedinte al Asociaţiei Istoricilor din Republica Moldova) 620
Petrov-Popa, Tudor 163
Petru I 181
Phinnemore, David (specialist în integrare europeană, decanul catedrei Jean Monnet de ştiinţe politice europene la Queen's University, Belfast) 80

Piebalgs, Andris (politician leton, comisar european pentru energie, din 2004) 64, 349
Pinter, Zeno 52
Pippidi, Andrei 657
Plămădeală, Antonie 314
Plângu, Ion-Mircea 330
Pleşu, Andrei 47, 256, 390-392, 424, 449, 491, 494, 514, 619, 629, 717-718, 738-739, 798, 808, 814-815, 817, 827-828, 836, 843-854, 856-860, 862
Pocotila, Andreea 354-355
Popescu, Adina 311
Popescu, Ion 145
Popescu, Ionuţ 769, 856
Popescu, Nicu 432
Popescu-Tăriceanu, Călin 27, 248, 317-318, 330, 332-333, 335, 337-338, 342, 393, 485-486, 502, 506, 508, 573, 575, 606, 629, 733, 757, 769, 785, 826, 831-832, 837, 844, 852-853
Potemkin, Grigori Aleksandrovici 183
Potiomkin (cneaz) 181
Powell, Colin (secretar de stat al SUA, 2001-2005) 825
Prammer, Barbara (parlamentar austriac, membru al Partidului Social-Democrat, preşedinte al Parlamentului austriac, din 2006) 52
Preda, Cezar 521
Preda, Cristian 491
Preda, Gabriela 527-528
Prodi, Romano (prim-ministru al Italiei, din 2006) 318, 324
Puşcaş, Vasile 584-590, 649, 787
Puşkin, Aleksandr 183
Putin, Vladimir (preşedinte al Federaţiei Ruse, 2000-2008, premier al Federaţiei Ruse, din 2008) 395, 532, 636, 772, 804-805, 816, 831

Q

Quayle, Quinton (ambasador al Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord la Bucureşti, 2002-2006) 277

R

Răceanu, Mircea 718, 873
Războiu, Dana 741-742
Regina Maria 278
Rehn, Olli (politician finlandez, comisar european pentru Extindere, din 2004) 41-42, 76, 202, 228, 237, 289, 397, 579, 586, 604-606, 615, 625, 646, 762, 781-782, 784, 802, 811
Reid, John (politician britanic, ministru de Interne, 2006-2007) 431, 732
Ribaciuk, Oleg 804, 825
Ribbentrop, Joachim von 500, 700-701, 703, 804-805
Rice, Condoleezza (secretar de stat al SUA, din 2005) 19, 496, 613-614, 671, 684, 688-691
Roland, Philippe (ambasador al Regatului Belgiei la Bucureşti, din 2004) 277
Roman, Petre 827-828, 836, 844
Roncea, Victor 747-749, 752-754, 759-760
Rumsfeld, Donald (secretar al Apărării al SUA, 2001-2006) 770
Ruscior, Cosmin 323-328

S

Sabariev, Andrei 773
Saiciuc, Doina 466
Sava, Iosif 11, 494
Săhărneanu, Valeriu 363-364, 366-367
Scheele, Jonathan (şef al Reprezentanţei Comisiei Europene la Bucureşti, 2001-2006) 500
Schröder, Gerhard 396
Schüssel, Wolfgang 644
Schwartz, Robert 406-407, 806-808
Sebastian, Carol 706-724
Sebastian, Mihail 215
Secăreş, Vasile 283
Seculici, Gheorghe 734
Sever, Alexandru 214
Severin, Adrian 280, 556, 559-561, 717, 818, 836, 844, 857
Shafir, Michael 217

Shapiro, Paul 261
Simirad, Constantin 835
Siniora, Fouad (premierul Libanului, din 2005) 453
Skieterska, Agnieszka 414-415
Smirnov, Igor 754
Solana, Javier (Înalt reprezentant al UE pentru Politica Externă şi de Securitate Comună, din 1999) 745, 755, 802
Somogyi, Ferenc (ministru de Externe al Ungariei, 2004-2006) 839
Sopel, Jon 435-436
Sora, Simona 311-312
Speteanu, Ioana 380, 382-383, 385-386
Stamati, Constantin 183
Stănciulescu, Oana 612
Stănoiu, Rodica 649
Steinmeier, Frank-Walter (ministru de Externe al Republicii Federale Germane, din 2005 şi din 2007) 406
Stoiber, Edmund (politician german, preşedinte al Uniunii Social-Creştine, 1998--2007) 402, 404
Stolojan, Theodor 343, 581
Stratan, Andrei (viceprim-ministru şi ministrul Afacerilor Externe şi Integrării Europene din Republica Moldova, din 2004) 146, 248, 327, 359, 365, 502, 596, 620, 725-726, 755, 759
Straw, Jack (politician britanic, ministru de Interne, 1997-2001, ministru de Externe, 2001-2006, ministru al Justiţiei, din 2007) 777-778
Strohal, Christian 541
Sturdza, Mihail 313
Susai, Ştefan 377-378, 596-597

Ş

Şerban, Alex. Leo 309, 313
Şova, Vasile 759-760
Ştefan cel Mare 139, 181
Ştefănescu, Cristian 806
Ştefănescu, Lucian 523
Ştriblea, Cătălin 543-544

T

Tadić, Boris (preşedinte al Serbiei, din 2004) 497
Talleyrand, Charles-Maurice de 181, 310, 605
Talpeş, Ioan 608, 637
Tannok, Charles 774-775
Tarasiuk, Boris (ministru de externe al Ucrainei, 1998-2000 şi 2005-2006) 504, 510, 748, 825
Tarlev, Vasile (prim-ministru al Republicii Moldova, 2001-2008) 502, 596, 816
Taubman, Nicholas (Ambasador al SUA la Bucureşti, din 2005) 519, 613
Tănase, Stelian 718, 795-805
Tâmplaru, Iancu 661
Terény, János 65
Thatcher, Margaret (premier britanic, 1979-1990) 670
Theft, John 771
Timoşenko, Iulia (politician ucrainean, premier 2004-2005, respectiv din 2007) 803
Tinca, Gheorghe 835
Tismăneanu, Vladimir 256, 769
Titulescu, Nicolae 417, 428, 494, 605, 629, 633
Titus (general şi împărat roman) 213
Tkaci, Dmitri 744, 753-754
Tomescu Vâlceanu, Maria 602
Tompea, Carla 725-728
Topârceanu, George 503
Tucă, Marius 329-343
Tucidide 137
Turcescu, Robert 478-488, 573-583, 627, 683-692, 729-740, 827-838
Turturică, Dan Cristian 453-461, 556-565

Ţ

Ţâu, Nicolae 368
Ţicudean, Mircea 471, 594-595
Ţîrău, Liviu 207-208

U

Udroiu, Neagu 799, 835
Ungureanu, Daniela 393

Ungureanu, Haralambie 393
Ungureanu, Mihai-Răzvan 33, 35-37, 47, 135, 136, 139-145, 147, 307-361, 363-371, 373, 374-375, 377-429, 431-440, 442-457, 459, 460, 462, 464-466, 468-471, 473, 475-547, 549-559, 561-562, 564, 566-569, 571-588, 590-609, 611-678, 683-745, 747-760, 762-778, 780-849, 851-853, 855-866
Ungureanu, Ştefan 330
Uspenski, Porfirie 184

V

Valery, Paul 451
van der Linden, René (parlamentar olandez, preşedintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, 2005-2008) 162
Van Dijk, Jan Jacob 630
Van Orden, Geoffrey 43
Vasilescu, Mircea 310, 314, 697
Văcăroiu, Nicolae 282
Velicikovski, Paisie 184
Venediktov, Alexei 700-703
Verheugen, Günther (comisar european pentru Extindere 1999-2004, vicepreşedinte al Comisiei Europene şi comisar pentru Industrie, din 2004) 223, 784
Verne, Jules 563
Vespasianus 213
Vieriţa, Adrian 318-319, 807
Vijulie, Elena 504-505, 613
Vizitiu, Andrei 659
Vladimirescu, Tudor 182
Vlădescu, Sebastian 486, 506
Voicu, Marian 767-776, 813-824
Voiculescu, Gelu Voican 519
Voinescu, Sever 556-557, 559, 563, 716
Voltaire 87
Voronin, Vladimir (preşedintele Republicii Moldova, din 2001) 264, 295, 365-366, 378, 500-501, 582, 619, 713, 725-726, 773, 816-817
Vosganian, Varujan 437
Vrânceanu Firea, Gabriela 510-522

W

Walker, Neil 80
Walter, Norman 277
Wiersma, Jan Marinus (politician olandez, membru al Parlamentului European din partea socialiştilor) 647
Wiesel, Elie 85, 119, 261
Wilde, Oscar 80

Y

Yaffe, Noam 756

Z

Zahareanu, Delia 356-357
Zamfir, Mircea 316-322, 497-503, 604-609, 632-639
Zhaoxing, Li (ministru de Externe al Republicii Populare Chineze, 2003-2007) 694-695
Zub, Alexandru 47, 424, 450, 493-494

Index de locuri

A

Abhazia 100, 122-123, 179, 272, 299, 745, 822
Adjaria 771
Adrianopole 182, 278
Afganistan 66-68, 78, 95-96, 107, 116, 156, 157, 179, 190, 196, 273-275, 284-287, 318, 324, 347, 478, 479, 510, 672, 685, 751, 821, 854
Africa 66, 78, 190, 196, 285, 410, 462-463
Africa de Nord 69, 156, 210, 347, 771
Africa de Sud-Est 347
Africa Maghrebiană 564
Africa Septentrională 21
Africa Subecuatorială 564
Africa Subsahariană 618
Aichi 22, 194
Albania 25, 203, 226, 248, 251, 258, 604, 620, 822
Alexandropolis 427
Algeria 189, 686
Alpbach 204
America 155, 190, 195, 285, 568, 783, 814, 815, 847, 850, 854
America de Nord 115, 156
America Latină 105, 196, 847
Amman 618
Amsterdam 259
Anglia 427, 434, 451, 491, 722, 754, 768, 775, 779, 814-815, 822
Ankara 572
Antananarivo 452
Arabia Saudită 284
Arad 65, 459, 734, 765
Armenia 163, 298, 357, 553, 558-559, 677
Asia 50, 190, 196, 302, 348, 410, 551-552
Asia Centrală 63, 66, 105, 117, 123-124, 241-242, 286, 355, 372, 388, 395-396, 525, 680
Asia de Sud-Est 66, 105, 108, 110, 347-348
Atena 857
Auschwitz 813
Australia 196, 274, 286
Austria 37, 47, 52-55, 75, 126, 183, 387, 388, 439, 451, 491, 525, 568, 572, 578, 582, 599-600, 615-616, 645, 649, 653, 674-677, 723-724, 766, 768, 826
Autoritatea Palestiniană 189, 211
Azerbaidjan 100, 121, 163-164, 239, 283, 298, 357, 427, 553, 558, 677, 680, 763, 770-771, 821, 845

B

Bacău 216
BadenWürtenberg 426
Bagdad 190, 350, 618
Baku 427
Balcani 19, 83, 98, 115, 137, 156-158, 178, 182, 221, 236, 259, 283, 302, 451, 466, 497, 546, 568, 623, 627-628, 651, 655, 659, 669, 679-680, 810, 831-832, 839, 840
Balcanii de Vest (Occidentali) 21, 53-54, 66, 67, 69, 76-77, 95, 100, 105, 107, 112, 115, 117, 144, 150, 157, 160, 165, 190, 194, 202-205, 210, 221, 226, 231, 237,

239, 241, 250, 258, 268-270, 275, 284, 287, 300-301, 327, 345, 356, 358, 364, 367, 371-372, 378-379, 403, 501, 525, 526-527, 572, 605, 620, 674, 676, 806, 807
Baleare (Insulele) 592
Bamako 185
Banat 222, 415, 506
Bangladesh 479
Barcelona 189, 766
Basarabia 144, 182-183, 363, 369, 700, 821
Bath 754
Batumi 299, 563
Bavaria 402-404, 426, 731
Bălţi 22, 138, 364-365, 368, 378, 401, 594, 597, 603
Beba Veche 247
Beijing 190, 348, 534, 694-696
Beirut 315, 453
Belarus 150, 158, 164, 175, 284, 553
Belfast 80
Belgia 139, 152, 277
Belgrad 26, 54, 103, 251, 259, 291, 301, 303, 327, 360, 398, 466-468, 840
Berlin 22, 60, 140, 212, 232, 254, 259, 273, 302, 309, 358, 361, 396, 406, 426, 609, 685, 727, 742, 772, 793, 797, 806-808, 812, 840, 844, 854-855, 863
Berna 592, 631, 690
Beslan 822
Bizanţ 139, 546, 551
Bîstroe 20, 293, 358, 400, 504-505, 513, 728, 745, 748, 774, 802-803, 819-820, 826, 847
Bologna 143
Bosnia şi Herţegovina 25, 78, 96, 157, 203, 226, 248, 251, 270, 274, 479, 510, 604, 620, 672, 751, 8645
Botoşani 83
Braşov 269
Bratislava 801
Brazilia 346, 372
Brody 125
Bruges 79
Bruxelles 18, 21, 26, 42, 48-49, 51, 72, 74, 103, 112-114, 139, 141, 144, 190, 202, 232, 238, 250, 254, 256, 259, 277, 289-291, 321, 326, 345, 356, 358-359, 366, 377-378, 382, 395, 397, 399, 407, 419, 437, 455, 457, 468-469, 471, 500, 502, 514, 532, 534, 536-537, 546, 551, 556-559, 564-565, 571, 578, 584, 588, 589, 594, 596, 602, 604-605, 618, 620, 628, 631, 635, 643-644, 646-648, 650, 652-653, 666, 671, 681, 696, 704, 726, 727, 733, 742, 745, 761, 765, 770, 777, 780, 783-787, 791, 793, 796, 802, 804, 807, 809-811, 813-814, 818-819, 822, 825, 826, 839-840, 846, 850-852, 858, 864
Bucovina 81, 145, 392
Bucureşti 11-12, 20, 26, 41-42, 54, 58, 73, 77, 81-86, 88-89, 97, 103-104, 107, 113, 118, 125, 131, 133, 136, 142-143, 145, 152-153, 155, 162, 170, 172, 175, 182, 186, 189, 194, 200, 207, 214, 216, 231, 237, 245, 248-249, 252-253, 255, 271, 277-282, 288, 296, 300-301, 304, 309, 314, 318, 321-322, 327, 348, 351, 359-360, 363-365, 375, 377-378, 391, 393, 399, 406, 406, 411, 419, 425, 432-433, 435, 439, 451-452, 462, 464-465, 473, 475, 480, 482-483, 498-500, 502, 504, 511, 514, 517, 519-520, 530, 534-535, 542-543, 547, 553-556, 558, 563-564, 567, 572, 579-582, 585, 587, 603-604, 613, 618, 620, 623, 625, 630, 632, 636, 637, 641-646, 652-653, 656, 662, 671, 672-673, 684-685, 693-694, 705-705, 712, 713-714, 723, 725, 733, 737, 744, 748, 752-754, 760, 767, 772, 775, 781, 784, 791-794, 796-797, 800-801, 803-804, 806, 807, 812, 814, 817-819, 821-822, 829, 831, 839-840, 847, 851, 854-855, 863
Budapesta 65, 93, 259, 313-314, 360, 483, 539, 812, 828, 839-840, 852
Bulgaria 25, 38, 42-43, 59, 72, 74, 83, 102, 108, 136, 141, 143, 175, 189, 195, 202, 203-204, 220, 225, 227, 230, 235, 238, 239, 242-243, 248, 250, 252-254, 258,

274, 278-279, 297, 326, 359-360, 375, 380-381, 389, 397, 404, 417, 426, 431, 435, 439, 448, 457, 469, 499, 510-511, 525, 529, 532, 546-547, 551, 556, 559, 563-564, 571-572, 574-575, 577-578, 584-586, 596, 602, 604-605, 608, 615-616, 630, 645, 648, 652, 669, 676, 680, 685, 731, 741, 746, 762, 772, 774, 780, 810, 821-822, 847
Burgas 427

C

Cahul 22, 364-365, 368, 379, 401, 594, 597, 603
Canada 33, 465, 800
Canare (Insulele) 534
Caraibe 347
Castellon 22
Caucaz 63, 211, 269, 281, 356, 560, 676, 764
Caucazul de Sud 52, 100, 123, 156, 163, 241, 284, 299, 677
Cehia 439, 650, 820
Cernăuţi 82-83, 145, 147, 360, 401
Ceyhan 427
China 68, 79, 109, 112, 117, 124, 140, 189, 196, 274, 346, 348, 372, 410, 458, 547, 551, 560, 564, 592, 601, 623, 686, 694, 695-696, 698
Chişinău 20, 22, 54, 135-136, 139, 141-142, 144, 146-147, 177, 190, 194, 208, 228, 248, 255, 258, 262-264, 266, 269, 291, 295-296, 300, 311, 327, 349-350, 358, 359-360, 363-365, 367-368, 375, 377-378, 399, 412-413, 429, 445-446, 472, 480, 482-483, 501-502, 594, 596-597
Cipru 439, 534
Cluj 85, 207-208, 216, 459
Comunitatea Statelor Independente (CSI) 111, 115, 158, 526, 773, 817
Constantinopol 707
Constanţa 64, 79, 125, 147, 153, 299, 348, 349, 351, 355, 463, 531, 563, 748
Copenhaga 57, 75, 101, 202, 649
Cordoba 51, 234, 346
Coreea de Sud 196, 346, 348
Cotul Donului 393
Craiova 85, 216
Creta 137
Crimeea 183
Croaţia 25-25, 76, 175, 203, 225, 248, 250, 251, 255, 281, 301, 326, 525-526, 775
Cuba 737

D

Dacia 181
Danemarca 323, 374, 449, 510, 526, 577
Darfur 67, 157, 179, 285, 751
Delta Dunării 302, 504, 513, 597-598, 651, 654, 728, 748, 774, 778, 847
Dobrogea 494, 501
Doha 348, 617-618

E

Eforie Nord 243
Egipt 189, 210, 672
Elveţia 625, 654, 686, 730
Emiratele Arabe Unite 408
Erfurt 181
Eritreea 96
Estonia 373, 405, 439, 700, 800
Etiopia 96
Europa 18, 20, 25, 49-50, 53, 58-60, 62-64, 66-67, 74-75, 79-82, 84, 88, 91, 95, 104, 106, 108, 110-112, 114, 124, 134-142, 147-152, 155-158, 160, 163, 166, 171, 173, 177, 181-183, 189, 193-195, 201-204, 209, 214, 220-221, 223-225, 227-230, 232, 235-243, 249, 257, 259, 262, 268, 269, 273, 275, 277-278, 284-285, 287, 288, 290-292, 294, 298-301, 308, 317, 346, 348-350, 354-355, 360-361, 372, 380, 383-384, 404, 413, 415-416, 420, 423, 427, 433-434, 451, 454, 461-462, 465, 469, 471, 481-482, 501-502, 518, 526, 545-546, 551-553, 564, 585, 596, 599, 601, 616, 619-620, 627, 639, 645, 649-651, 654, 666-668, 670, 675-676,

680, 689, 691, 697, 705, 741, 745, 748, 758, 762, 779, 791-793, 814, 820, 822, 835, 847, 853-854
Europa Centrală 25, 88-89, 94, 103, 159, 185-186, 194, 201, 209-211, 221, 241, 253, 268, 273, 284, 355, 826
Europa de Est 53, 67, 69, 88-89, 157, 159, 185-186, 209-210, 213-214, 216, 221, 236, 253, 256-257, 268, 273, 284, 310, 391, 690, 826, 832
Europa de Sud-Est 20, 25-26, 49, 53, 63, 67, 69, 76, 79, 94, 101-104, 135-136, 159, 172, 176, 178, 190, 203, 236, 239, 240-241, 252-255, 257, 271, 281, 300, 355, 391, 449, 451, 495, 525, 546, 550, 677, 839, 840
Europa de Vest (Vestică, Apuseană) 50, 64, 125, 159, 211, 224, 227, 239, 241, 278, 313, 439, 601
Europa Meridională 882
Euroregiunea Adriatică 151, 153, 166, 271
Euroregiunea Dunăre-Criş-Mureş-Tisa (DKMT) 244, 246
Euroregiunea Marea Neagră 20, 94, 151, 153, 166, 172, 351, 530-532, 547, 561
Extremul Orient 372, 623

F

Faro 153, 173
Federaţia Rusă 12, 20-21, 62-63, 66, 68, 79, 102, 108, 112, 117, 119, 123, 141, 147, 151-152, 156-158, 163, 175, 196, 227, 242-243, 259, 269, 277, 295, 299, 321, 322, 346, 349, 356, 372, 379, 393, 395-400, 402, 415, 426, 447-448, 452, 466, 498-499, 531, 533, 536-537, 546, 547, 551-553, 557, 561, 609, 623, 627, 637, 651, 669, 680, 686-687, 699-703, 716, 743-745, 770-773, 821-822, 831, 850
Feteşti 385
Finlanda 78, 90, 98, 373, 405, 439, 553, 577
Flandra 139
Frankfurt 783
Franţa 33, 75, 81, 88, 107, 117, 140, 185, 187, 191, 220, 223, 225, 237-238, 253, 256, 277-278, 289, 388, 410, 434, 452, 453, 456, 461, 464, 479, 519, 553, 568, 577, 599, 625, 645, 649-650, 658, 668, 670, 679, 685-686, 731, 758, 766, 768, 772, 814, 820, 822, 854
Freiburg 390

G

Galaţi 513-514
Gaza 285
Geneva 129, 299
Georgia 49, 67, 69, 78, 95, 100, 107, 116-117, 121, 155, 158, 164, 179, 190-191, 193, 204, 210, 221, 227, 239, 241-242, 259, 262, 268, 272, 275, 283-284, 288, 298, 299, 347, 357, 447, 537, 546, 558-559, 563, 582, 651, 677, 680
Germania 33, 37, 47, 56, 59-60, 75, 81, 107, 117, 175, 194, 204, 214, 277-278, 297-299, 363, 374, 380, 388-389, 396, 402-404, 406, 410, 426-427, 434, 439-440, 448, 449, 466, 479, 491, 510, 553, 560, 562, 568, 572, 576-577, 601, 608, 625, 685, 688, 698, 731, 745, 762, 766, 768, 781, 800, 806-808, 814-817, 820, 822, 854, 864
Grecia 98, 248, 253-254, 258, 382, 413, 415, 436, 440, 529, 559, 650, 686
Gyula 22, 65

H

Haga 20, 230, 240, 400, 747-748, 819-820, 826, 847
Haiti 96
Hanoi 88
Harkov 401
Helsinki 327, 419, 466, 649, 814

I

Ianina 659
Iaşi 85, 119-120, 135-136, 182-183, 209, 212, 216, 260, 312, 390-392, 442, 449-451,

491, 493, 495, 512-514, 517, 523, 592, 620, 651, 655, 725, 728, 739, 795
Ierusalim 12, 209, 212-213, 216-218, 261, 618, 756
India 68, 75, 79, 109, 112, 117, 137, 140, 196, 346, 348, 372, 405, 410, 442, 560, 601, 669, 737, 760, 774, 858
Indonezia 348, 479
Insula Şerpilor 700, 775, 802, 819-820
Iordania 189, 618
Irak 19, 27, 67, 78, 96, 107, 116, 157, 179, 191, 196, 210, 272-275, 284, 286-287, 310, 319-321, 331-332, 334-335, 338, 341, 347-348, 350-351, 360-361, 388, 419, 478, 479, 486, 498, 506-510, 517, 560, 601, 618, 672-673, 685, 736-737, 751, 821, 854
Iran 284-285, 388, 408
Irlanda 75, 374, 427, 431-433, 435, 448, 568
Israel 143, 175, 189, 196, 209-212, 214, 217, 261, 285, 449, 479, 514, 547, 707, 738, 756, 768, 791, 821
Istanbul 49, 69, 239, 242, 269, 276, 286, 295, 299, 534
Italia 75, 81, 83, 107, 139, 194, 318-319, 324, 410, 415-416, 427, 433-436, 439, 448, 458-459, 466, 479, 525, 527-528, 553, 593, 645, 768, 797, 854
Iugoslavia 25, 151, 203, 222, 225-226, 250, 270, 302, 417, 790, 846, 854

J

Jakarta 113
Japonia 22, 109, 112, 117, 194, 196, 274, 286, 346, 348, 372, 492, 592, 623, 686, 693
Johannesburg 97

K

Kaliningrad 651
Kazahstan 83, 568
Kiev 20, 121, 141, 184, 258, 293, 299, 360, 400, 504, 510, 561, 623, 651, 688, 705, 716, 725, 747-748, 754-755, 773-774, 777, 798, 801-804, 816, 818, 820, 825, 844-845, 847-848, 855
Kinshasa 78
Kosovo 49, 54, 77-78, 95-96, 151-152, 157, 165, 179, 194, 203, 226, 240, 251-252, 258, 270-272, 274-275, 287, 301-302, 327, 466-467, 497, 510, 679, 680, 751, 777, 790, 855
Kuweit 210, 348

L

Laeken 230
Lahti 61, 79
Letonia 700
Liban 23, 27, 96, 189, 210, 285, 308, 314, 315, 348, 452-453, 478-479, 672
Liberia 96
Libia 348, 410-411, 592, 618, 672
Lisabona 110, 113, 117, 189, 230, 491, 644
Lituania 373
Ljubljana 48-49, 51
Lomé 347
Londra 21, 80, 137, 228, 309, 342, 390, 426-427, 431, 433, 439, 450, 452, 488, 625, 670, 707, 742
Luck 181
Luxemburg 52, 162, 393, 419, 510, 671, 679, 729, 859
Lvov 401
Lyon 22

M

Madagascar 88
Madrid 137, 766, 812, 854, 866
Malaezia 479
Mali 93
Mamaia 161
Mangalia 206
Maramureş 401
Marea Britanie 33, 47, 74-77, 107, 117, 183, 277, 292, 325, 374, 384, 388-389, 405, 410, 427, 431-436, 438-440, 448, 453, 466, 479, 519, 645, 659, 670, 685-686,

707, 722, 737, 772, 774, 777-779, 835, 863
Maroc 186
Marsilia 766
Miercurea-Ciuc 840
Milano 527
Minsk 553
Monterrey 347
Montreux 562
Moravia 139
Moscova 21, 43, 47, 73, 132, 184, 207, 289, 299, 321-322, 351, 387-388, 395-399, 406, 426, 498-499, 533-536, 623, 633, 636-637, 687, 699, 716, 727, 742, 798, 804, 806-807, 817, 819

N

Nagorno-Karabah 49-50, 100, 122, 553, 745, 845, 847, 851
Neamţ 184
New York 21, 91, 97, 100, 132, 178-180, 186, 192, 466, 558, 750, 752, 783, 821
Nigeria 592
Norvegia 547, 701-702

O

Odessa 125, 401, 700
Ohrid 100, 226, 250
Olanda 75, 140, 187-188, 220, 223, 225, 237, 238, 370, 376, 553, 577, 599, 530-531, 649-650, 670, 679, 731, 836
Oneşti 767
Oradea 136
Orientul Apropiat 21, 462-463, 479, 601, 618, 850
Orientul Mijlociu 66, 69, 96, 105, 107, 112, 115, 117, 156-157, 189, 196, 210-212, 241, 274-276, 284-286, 347, 372, 546, 617-618, 680, 745, 751, 821
Orientul Mijlociu Extins 210, 241, 274-276, 286, 372, 680, 821
Oseţia 771, 822
Oseţia de Sud 100, 122-123, 745
Ouagadougou 185
Oxford 209, 260, 391, 443, 610, 795

P

Pakistan 157
Paris 113, 136, 138, 140, 162, 183, 215-216, 232, 254, 259, 309, 452, 473, 625, 707, 772, 793, 797, 812, 840, 844, 854-855, 857, 860, 863-864
Pelopones 137
Peninsula Arabică 618
Piteşti 573
Polonia 106, 136, 171, 181, 256, 258, 354, 387, 399, 414-415, 439-440, 458, 460, 513, 565, 590, 651, 653, 667, 689, 818, 820, 825, 833
Poltava 181
Portugalia 171, 382, 405, 415, 427, 435, 440, 553, 564, 568, 593, 685
Praga 69, 136, 157, 815
Principatele Române 181-183
Pristina 54, 327, 467, 855

Q

Qatar 93, 348, 617-618

R

Rafah 78
Republica Democrată Congo 78, 96
Republica Macedonia 25, 76, 144, 203, 226, 259, 356, 620, 822
Republica Moldova 20, 47, 49, 54, 57-58, 63, 67, 69, 76-78, 81, 83, 95, 100, 105, 107, 111-112, 116-117, 121, 134-136, 138, 139, 141-142, 144-146, 152, 156, 158, 163, 174-175, 179, 190-191, 193, 195, 204, 210, 221, 227-228, 241, 248, 251-253, 255, 258, 262-266, 268-269, 274-275, 281, 283-284, 288, 292, 293-296, 300, 312-313, 326-327, 345, 347, 349-350, 356-360, 363-368, 375-376, 378, 399, 400-401, 412-413, 426, 429, 444-447, 452, 460, 471, 476, 480-482, 497, 500-502, 526, 537, 541, 568, 572, 594, 596-597, 602-605, 616, 620-621, 623, 627-628, 651-652, 655, 677, 680, 701-702, 711-714, 716, 725-728, 736, 739-740, 743-745,

753-755, 759-761, 763, 769-770, 772-775, 794, 800-802, 806-807, 810, 813-820, 822, 824, 831, 842-847, 861
Riga 62, 70, 155, 157-158, 318, 324
Roma 60, 137-139, 152, 168, 318, 368, 434, 527, 812, 854, 860, 863
România 17-23, 25-28, 30-33, 37-43, 47-60, 62-65, 72-85, 88-100, 102-121, 123, 125, 126, 128, 131-133, 135-136, 138-139, 141-146, 149-153, 155-159, 166, 169-176, 178-180, 182, 185-198, 200, 202-205, 207-222, 225, 227-228, 230-231, 233, 235-240, 242-244, 246, 248-255, 257-280, 283, 287-300, 302-304, 307, 309-310, 312-323, 325-330, 332-334, 337-355, 357-361, 363-395, 397-400, 402-407, 410-418, 421, 423, 426-429, 431-439, 444-450, 452-459, 462-471, 473-475, 477-485, 488-491, 494, 497-512, 514-516, 518-538, 540-541, 543-547, 549-579, 581-582, 584-592, 594, 596, 599-605, 607-608, 612-613, 615-620, 622-625, 627-628, 630-631, 633, 635-637, 640-643, 645-653, 655, 657-658, 660, 665-669, 671-672, 674-691, 693-707, 709-712, 714-717, 723, 725-726, 728-732, 734-739, 741-757, 759-765, 767, 769-770, 772, 775, 777-785, 787-788, 790-795, 797-798, 800-807, 809-822, 824-825, 829, 831-833, 835-836, 839-841, 843-848, 850-855, 857-861, 863-864, 866
România Mare 494, 551
Rostov-pe-Don 691
Roşia Montană 840
Serbia şi Muntenegru 150-151, 157, 165, 191, 203, 226, 246, 248, 250-251, 258, 270-271, 301, 303-304, 568-569, 572, 810
Sevilia 22
Shanghai 694-695
Sharm el-Sheikh 285
Sibiu 52, 314, 538, 540, 676, 779
Sighetul Marmaţiei 145, 401
Sinaia 159
Siria 189, 210, 284
Skopje 259, 291
Slatina 145-145, 401
Slobozia 452
Slovacia 220, 373, 393, 439, 825
Slovenia 723
Sofia 138, 259, 359, 586, 840
Spania 81, 83, 107, 194, 234, 253, 382, 388, 405, 416, 427, 433-435, 439-440, 448, 479, 525, 564, 593, 645, 650, 685-686, 765, 767-768, 832, 854
Stockholm 98, 478
Strasbourg 38, 148-149, 154, 161-162, 166, 173, 453, 569-570, 608, 619, 636, 652, 819, 835
SUA 18, 107-111, 117, 123, 155, 175, 194-195, 216, 260, 265, 269, 271, 292, 295, 309, 311, 319, 350, 377-378, 395, 397, 433, 466, 498, 514, 519, 523-524, 543, 547, 553, 555, 560, 597, 601, 613, 615-616, 680, 683-687, 700, 703, 754, 759-760, 847, 851
Sudan 96, 179, 189, 285, 751
Suedia 75, 181, 405, 459, 478, 553, 578
Szeged 244-246, 744, 761

S

Salamina 137
Salonic 144, 226, 300, 327, 605
Salzburg 451
Sankt Petersburg 61, 151, 166, 183-184, 701
Sarajevo 25-26, 54, 546, 550, 557
Sarmizegetusa 147
Satu Mare 859
Sculeni 360

T

Tbilisi 155, 298, 804, 844, 847-848
Tel Aviv 190
Termopile 137
Tilsit 181
Timiş 247, 507
Timişoara 135-136, 219, 222, 459, 506, 598, 611, 659
Tirana 291

Tiraspol 49, 141, 265, 295, 399, 447, 471, 620, 715-716, 727, 753-754, 759, 761, 772, 801-802
Togo 347
Tokyo 132
Torino 22, 527
Transcarpaţia 81, 145-146, 401, 776
Transilvania 139, 313, 501, 821
Transnistria 95, 100, 122-123, 140-141, 143, 192, 194, 214-215, 258, 265, 274-275, 288, 295, 300, 358, 399, 466, 471, 496, 524, 553, 601, 616, 620, 623, 627, 637, 651, 699-702, 714, 716, 727, 736, 743-745, 753-754, 759, 761, 770-772, 794, 800-803, 806, 811, 822, 845-847
Trieste 64, 79, 125, 348-349, 355, 527
Tripoli 318, 411, 618
Tunisia 189
Turcia 25, 76, 175, 189, 193, 202-204, 225, 242-243, 248, 251-253, 258-259, 275, 299, 326, 356, 403, 426, 553, 556-557, 559-560, 562-563, 572, 601, 626-627, 651, 680, 698, 705, 772, 821-822, 847, 850

Ţ

Ţara Românească 182-183, 378, 521, 655
Ţarigrad 659
Ţările Baltice 136, 176, 271, 302
Ţările Române 278, 423, 655, 657-658, 660, 665

U

Ucraina 20, 54, 57-58, 63, 66, 83, 111-112, 121, 141, 144-146, 150, 158, 164-165, 179, 190, 193, 195, 204, 210, 221, 227, 239, 241-242, 258, 262, 268, 275, 283-284, 286, 292-293, 299, 326, 346, 356-357, 366, 368, 372, 401, 426, 482, 504, 526, 535, 537, 546, 553-554, 559, 563, 568-570, 597, 628, 651, 669, 677, 699-702, 715, 728, 736, 743-744, 747-749, 773-776, 794, 802-806, 813-815, 818-821, 831, 844-845, 847
UE (Uniunea Europeană) 18-21, 23, 25, 32, 41-42, 50-54, 56-59, 61, 63-65, 67-68, 70, 72, 74-80, 83, 89-91, 100-104, 106-117, 121, 123, 137-146, 148-150, 152, 156, 158-162, 165, 173, 175, 178-179, 185, 187-191, 193-198, 201-204, 209-211, 219-221, 223-231, 235-243, 245, 250-255, 257-258, 260, 262-263, 265, 268-270, 275-279, 286-288, 290, 292-302, 308-310, 317, 321-322, 326-327, 344-352, 354-359, 361, 366, 368, 370-383, 385-388, 390-400, 402-406, 411-414, 417-418, 426-429, 431-432, 437-440, 444-448, 450-452, 453-461, 465, 468-471, 473, 479-482, 498, 500-501, 518, 523, 526-527, 530, 532-533, 536-539, 544-547, 549, 555-560, 563-565, 571-572, 574-576, 578-579, 584-592, 596, 599-605, 613-616, 622-626, 628, 630-631, 633, 637, 642-646, 648, 650-652, 666, 668-672, 674-681, 686, 689, 696-698, 700, 704-705, 714-715, 718, 721-722, 726-731, 733, 741-746, 748, 753-755, 759-762, 764, 770-775, 777-780, 782-783, 787-788, 793, 800-801, 803-807, 810, 814-815, 817-818, 820, 831-833, 839-840, 843-847, 849-852, 854-855, 857-858, 863-864
Ujgorod 401
Ungaria 20, 31, 65, 83, 107, 194-195, 221, 246, 258, 293, 298, 313-314, 360, 448, 458, 483, 538, 568, 587, 742, 766, 791, 800, 810, 812-813, 820, 822, 825-826, 833, 839-841
Ungheni 360
Uniunea Sovietică 393, 701, 831
Uruguay 844
Uzbekistan 121, 763, 770-771

V

Valahia 182, 655-656
Vancouver 22
Varşovia 148-149, 152-153, 162, 171, 173, 217, 415, 805, 818, 821
Vatican 491
Veneţia 31, 567, 668

Viena 51-52, 55, 159, 232, 259, 313, 329, 331, 343, 391-393, 449-451, 495, 498, 515, 564, 583, 600, 676, 707, 795, 798, 811, 828-829
Vilnius 144
Visegrád 604
Vîrşeţ 22, 300, 303-304
Vlašić 251
Vojvodina 315

W

Washington 21, 75, 132, 190, 207, 216-217, 254, 259, 261, 309, 378, 397, 399, 452, 497-498, 558-559, 564, 623, 625, 667, 671, 684-685, 689-690, 727, 742, 765, 771-772, 791-794, 804, 806, 808, 812, 814, 819, 839, 843-844, 850-851, 853-855, 860, 863-864,
Westminster 813
Wroclaw 173

Z

Zagreb 26, 104
Zürich 259

Cuprins

Cuvânt înainte (Andrei Pleşu) 9

Raţiune şi luciditate (Emil Hurezeanu) 11

Notă asupra ediţiei (Ana Dinescu) 13

CONFERINŢE, DECLARAŢII DE PRESĂ

Conferinţă de presă de bilanţ, 2005-2007 17

Conferinţă de presă la finalul reuniunii
Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est 25

Anunţarea demisiei din funcţie 27

Dezbaterea publică referitoare la proiectul de lege
privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni 30

Lansarea „Sistemului de informare privind condiţiile de călătorie
a cetăţenilor români în străinătate – sfaturi de călătorie” 33

Declaraţie privind Raportul de monitorizare al Comisiei Europene 38

Declaraţie privind dezbaterea din Parlamentul European
asupra extinderii Uniunii Europene 42

DISCURSURI

Decernarea Premiilor Academiei Române pe anul 2004 47

Cel de-al 14-lea Consiliu Ministerial al OSCE 48

România în Uniunea Europeană şi parteneriatul cu Austria 52

România, noua graniţă estică a UE. Are nevoie Uniunea Europeană
de o nouă politică a vecinătăţii? 56

Conferinţa „Către o politică externă europeană în domeniul energiei
pentru asigurarea unui nivel înalt de siguranţă a furnizării de energie” 61

Inaugurarea Consulatului General al României la Gyula/Jula 65

Iniţiativa Parteneriatului Global poate aduce un plus de valoare
Parteneriatului pentru Pace al NATO? 66

Discurs cu ocazia celei de-a 15-a reuniuni a Consiliului Miniştrilor Afacerilor Externe ai Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră (OCEMN) 71

România şi Uniunea Europeană : un scenariu reciproc avantajos 74

Prima conferinţă a comunităţilor româneşti din Europa 81

Inaugurarea lucrărilor la Memorialul Holocaustului 85

Cea de-a VII-a ediţie a burselor JTI pentru jurnalişti 87

Conferinţa ministerială a Francofoniei 88

Discurs cu ocazia celei de-a 61-a sesiuni a Adunării Generale a Naţiunilor Unite 90

Dezbaterea Consiliului de Securitate cu privire la cooperarea dintre Naţiunile Unite şi organizaţiile regionale pentru menţinerea păcii şi securităţii internaţionale 98

Discurs cu ocazia Conferinţei internaţionale privind provocările cooperării regionale 2007-2008 101

„România după 1 ianuarie 2007 : noi realităţi, noi răspunderi, noi perspective". Reuniunea anuală a Diplomaţiei Române 105

Conferinţa internaţională „Pogromul de la Iaşi (28-30 iunie 1941) : prologul Holocaustului din România" 119

Discurs cu ocazia celei de-a 134-a mese rotunde Bergedorf cu tema : „Marea Neagră între Uniunea Europeană şi Rusia" 121

Prima sesiune a Consiliului Drepturilor Omului al ONU 126

Declaraţie în deschiderea Forumului Mării Negre pentru Dialog şi Parteneriat 130

Inaugurarea cursurilor Institutului Diplomatic Român 132

Conferinţele Microsoft „Europele din Europa" 134

Sesiunea de primăvară a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei 148

Conferinţa „NATO în perspectiva Summitului de la Riga" 155

Discurs cu ocazia Conferinţei internaţionale privind cooperarea inter-regională în regiunea Mării Negre 159

Discurs cu ocazia sesiunii de iarnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei 162

„Importanţa şi rolul diplomaţiei în securitatea naţională" 167

Discurs cu ocazia celei de-a 115-a sesiuni a Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei 171

Reuniunea Consiliului Miniştrilor Afacerilor Externe ai Organizaţiei Cooperării Economice la Marea Neagră (OCEMN) 174

Reuniunea publică a Consiliului de Securitate pe tema cooperării între ONU şi organizaţiile regionale pentru menţinerea păcii şi securităţii internaţionale 178

Expunere pe tema relaţiilor româno-ruse în prima jumătate a secolului al XIX-lea 181

Reuniunea şefilor de stat şi de guvern din ţările francofone,
în contextul Sommet-ului Naţiunilor Unite 185

„Diplomaţia românească – vocaţie europeană şi oportunităţi globale” 187

Extinderea ca o investiţie 201

A III-a ediţie a Simpozionului „Românii de pretutindeni” 205

Lansarea cărţii lunii iulie la MAE : *Între Washington
şi Moscova : România 1945-1965* de Liviu Ţîrău 207

Întărirea parteneriatului România-Israel
în contextul procesului de reunificare europeană 209

„Cu faţa la istorie. România şi Holocaustul” 213

Conferinţa „Politica externă a României : provocări şi perspective” 219

„Extinderea UE. Ce urmează pentru frontierele UE” ? 223

Noile şi viitoarele state membre ale UE.
Care este rolul acestora într-o Uniune cu 27 de state ? 229

Conferinţa OSCE pe tema antisemitismului şi a altor forme de intoleranţă 232

România şi aderarea sa la Uniunea Europeană : implicaţii regionale 235

„Rolul unei regiuni extinse a Mării Negre
într-un spaţiu european viitor de securitate” 241

Adunarea generală a Euroregiunii Dunăre-Criş-Mureş-Tisa 244

Deschiderea punctului de trecere a frontierei „TRIPLEX CONFINIUM” 246

Reuniunea miniştrilor de Externe ai SEECP 248

Sesiunea de încheiere a reuniunii miniştrilor de Externe ai SEECP 254

Discurs la Woodrow Wilson Center 256

Dineul anual al Jewish American Committee (JAC) 260

Republica Moldova şi Uniunea Europeană 262

Priorităţile politicii externe : contribuţia politicii externe
la promovarea intereselor naţionale şi la politica de securitate a României 267

Un an de la extinderea NATO : implicaţii
pentru România şi Alianţa Nord-Atlantică 273

Aniversarea a 125 de ani de relaţii diplomatice dintre România
şi Marea Britanie, Germania, Franţa, Belgia 277

Conferinţa SEECP a preşedinţilor comitetelor
pentru politică externă şi integrare europeană 280

Conferinţa „Mediul securităţii internaţionale. O perspectivă românească” 283

„Viitorul României : Ce Românie în ce fel de Europă ? ” 289

Dezbaterea „Europa de după noi. Relaţiile României cu Republica Moldova şi Ucraina după integrarea europeană” – Proiectul Dialoguri Europene 292

România şi aderarea la UE: implicaţii regionale 297

Inaugurarea Consulatului General al României la Vîrşeţ 303

INTERVIURI

Divanul *Dilemei Vechi*. „Am trecut prin a treia maturitate, mă aşteaptă a patra” 307

„Nu veţi auzi de la mine nici o profeţie negativă” 316

„Interesul naţional este transpartinic” 323

„În momentul în care ţi se spune vreau demisia, demisia se depune” 329

„Strategia post-aderare în domeniul politicii externe este deja finalizată” 344

Ce câştigă Europa prin aderarea României 354

Nu vom spune niciodată „extindere indiferent de consecinţe” 356

Mihai-Răzvan Ungureanu: „Sunt circumspect în legătură cu viitorul PNL” 358

Noua Europă şi perspectivele Republicii Moldova 363

„Ne-am adaptat noilor realităţi europene” 370

„Politica externă a integrat România” 377

Omul săptămânii: „Integrarea aduce investitori” 379

Europa, venim! 380

„Avem nevoie de o politică energetică comună” 387

„Pleşu mi-a spus că, dacă accept să fiu ministru, se duce la Preşedinţie” 390

România: broker între UE şi SUA 395

Ministrul Afacerilor Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, despre UE şi Bavaria: „Admirăm Germania” 402

Declaraţie cu ocazia ratificării de către Germania a Tratatului de Aderare a României şi Bulgariei la UE 404

Reformele continuă 406

„Există o doză bună de profesionalism între angajaţii serviciilor speciale” 408

„Este nevoie de un impuls politic în relaţia cu Libia” 410

Vedem în prezenţa României în UE o oportunitate unică pentru viitorul european al Chişinăului 412

După intrarea noastră în UE, Polonia câştigă un aliat în dosarul energetic 414

„Noi niciodată nu am scăpat de stereotipuri” 416

O strategie mai timpurie a Mării Negre ar fi adus beneficii României 426
Schimbări în acordarea vizelor pentru Republica Moldova 429
„România nu va pune probleme pieţei de muncă britanice” 431
„Vom fi atenţi ca regimul impus României să nu dureze mult” 433
„Nimeni nu-şi imagina ca românii să fie priviţi doar ca imigranţi” 435
Accesul forţei de muncă româneşti pe piaţa europeană 437
Intervenţie în cadrul emisiunii „EU, ROMÂNIA” 438
Profil de ministru 442
„România a ajutat, în 13 ani, Republica Moldova cu 144,6 milioane de dolari ! ” 444
Ministru la 36 de ani 449
Cum va funcţiona România în UE 453
„Ţara-gazdă are un rol decisiv în stabilirea politicii francofone” 462
Sommet-ul – o adevărată olimpiadă a diplomaţiei româneşti 464
„Credem în soluţii negociate pentru Kosovo” 466
România aparţine Europei 468
Republicii Moldova trebuie să-i fie respectată stabilitatea 471
România – în centrul atenţiei lumii 473
Printr-o lege supusă dezbaterii publice, „MAE încurajează păstrarea identităţii românilor de pretutindeni”. „Tinerii să aibă încredere în România şi în demersurile noastre”, îndeamnă ministrul de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu 475
Despre România şi conflictul din Liban, relaţiile cu Republica Moldova şi reforma MAE 478
„Viaţa mea este o înlănţuire de întâlniri fericite” 490
Relaţiile România-Republica Moldova, într-o cheie lipsită de emoţie 497
„Buna-credinţă înseamnă acelaşi lucru, indiferent de termenul politic” 504
PNL… un partid emotiv… În PNL nu există comunicare 506
„Retragerea din Irak nu figurează în Programul de Guvernare” 508
Despre dezbaterea privind retragerea trupelor româneşti din Irak 510
„Politica externă are un impact social serios” 523
România crede că va fi membră a Uniunii Europene în 2007 525
„Un consulat românesc la Trieste în 2006” 527
„Preocuparea pentru Marea Neagră este o constantă a politicii externe româneşti” 529
Orice investiţie în Marea Neagră se va întoarce cu profit 543
Geopolitică nevalorificată 545

La Forumul Mării Negre nu vor fi teme-tabu 549
România are nevoie de Marea Neagră 556
Sprijin direct şi substanţial comunităţilor româneşti din afara frontierelor 566
„Suntem cea mai bună investiţie pe care o poate face UE” 571
Pregătirea momentului 1 ianuarie 2007 573
Cursa pentru aderare, ultima rundă 584
„Ne pregătim pentru o altă Românie” 591
Interviu pe tema acordării vizelor pentru cetăţenii Republicii Moldova 594
Cooperare şi susţinerea eforturilor de integrare europeană ale Republicii Moldova 596
Despre Legea lustraţiei 598
„Europei îi lipseşte viziunea” 599
Ministrul român de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, despre vizita efectuată la Chişinău 602
Evaluarea săptămânii diplomatice 604
„Susţin Legea lustraţiei” 611
Discuţii pe tema Acordului de acces 613
Despre temerile Austriei faţă de aderarea României la UE 615
România îşi recalibrează politicile în Orientul Mijlociu 617
„Traversăm una dintre cele mai interesante perioade din istoria modernă şi contemporană” 622
„N-avem acum nevoie de zgomotul anticipatelor” 625
„România este mai puţin coruptă” 630
„Politica externă nu înseamnă flexiune musculară, nici gimnastică acrobatică” 632
La concursul pentru diplomaţi a plouat cu note de 1 şi 2 640
Ultimele evoluţii în relaţia România-UE 643
„Istoria la prezent” 655
„România poate aduce UE un câştig serios” 666
„Nu avem un plan B pentru aderare” 674
Anul diplomatic 2005 în viziunea ministrului de Externe Mihai-Răzvan Ungureanu 678
Regiunea extinsă a Mării Negre : noi idei, o nouă viziune, noi oportunităţi 680
Despre viitoarele baze americane în România 683
Declaraţie a ministrului de Externe, Mihai-Răzvan Ungureanu, aflat în vizită în Japonia 693
„Puntea prieteniei” 694

„România va adera la UE” 697

Relaţiile româno-ruse, evaluarea de etapă 699

„Guvernul României este obsedat de aderarea la UE” 704

„În nouă luni de zile am repus România pe hartă” 706

Diplomaţia nu produce miracole 725

„România are şansa unei modernizări care trece de 2007” 729

Mihai-Răzvan Ungureanu despre obiectivele
politicii externe a României 741

Interviu la *Radio Europa Liberă* 743

„România propune negocieri Ucrainei” 747

„România, în avanposturile menţinerii păcii” 750

MAE: „Avem soluţii pentru Transnistria” 753

Primii paşi pentru studierea Holocaustului în România 756

Intervenţie la *Radio Guerrilla* 757

„România, implicată în dosarul Tiraspol”. Evaluările României
pe spaţiul răsăritean sunt confirmate de realitate 759

„România nu se poate schimba peste noapte” 762

Activitate diplomatică intensă 765

„Am reuşit să fim creativi împreună cu partea britanică şi este un semn foarte bun,
ne întoarcem acasă cu rezultate serioase în geantă” 777

„Pro Vest” 780

„Cred în capacitatea MAE de a se autoreprezenta” 795

„Berlinul are un loc foarte clar în geografia politică a României” 806

„Doresc un minister care să consume mai puţini bani şi să fie mai eficient” 809

„Până acum politica externă se făcea
printr-un exerciţiu de imaginaţie pe termen scurt” 813

România şi Ucraina doresc să aibă un dialog cât mai relaxat 825

Planuri la început de mandat 827

Vor avea loc multe schimbări în politica externă a României 839

Republica Moldova, o prioritate a politicii externe româneşti 843

„Nu există reproş la adresa tipului de fiziologie
pe care democraţia românească l-a ales” 863

Intervenţie în cadrul „Buletinului de ştiri” 866

Index de persoane 869

Index de locuri 879

www.polirom.ro

Coperta : Radu Răileanu

Bun de tipar : mai 2008. Apărut : 2008
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax (0232) 21.41.00 ; (0232) 21.41.11 ;
(0232) 21.74.40 (difuzare) ; E-mail : office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box 1-728, 030174
Tel. : (021) 313.89.78 ; E-mail : office.bucuresti@polirom.ro

Tiparul executat la S.C. LUMINA TIPO s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, Bucureşti
Tel./Fax : 211.32.60, 212.29.27, E-mail : office@luminatipo.com